

Lib. Mgri Albi de szwedzyskawyci sacre theologie professore
Legatus pro libranis Theologorum apud Collegij artistarum

GN. 8075

Part. 1. 2.

Inun. 177

Bibl. 1.

Inc. 177

Inun
36

Script
muni

אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לֵב אֲנִי אֶפְתָּח וּפִי תִפְתָּח וּפִי יִשְׁמַע
וּלְשׁוֹנִי תִפְתָּח וּלְשׁוֹנִי יִשְׁמַע

[illegible]

Scriptum Scoti super pri
mum sententiarum

Scoti super pri^{mum} et adu^{er}sententiarum

Manus. 6418
I, II

Epistola de unitate
et de divinitate

Epistola de unitate
et de divinitate

ad
frat
dum

Dece
genu
neces
trin
eund
Et e
neces
In sa
genu
theo
Qua
causa
theo
viru
cal p

Lariu
ralia
tingo
non
pmo
si ill
p ex
pten
obie
rone
tu po
circa
no ef
pom
lectu

Prologus

Incipit scriptus sup' Primo sententiarum
editum a fratre Joanne duns ordinis
fratrum minorum doctore subtilissimo et
omnium theolorum principe.

Incipietes

aliquid de penuria
et. Circa prolo-
gum huius primi libri
sententiarum querunt
quinque. Primum de

necessitate huius doctrine et spectat ad
genus cause efficietis. Et est questio vtrum
necessarium sit homini per statum istum aliquam do-
ctrinam spiritalem supernaturaliter inspirari. Se-
cundum spectat ad genus cause formalis
Et est questio. vtrum cognitio supernaturalis
necessaria viatorum tradita sit sufficienter
in sacra scriptura. Tertium spectat ad
genus cause moralis. Et est questio. vtrum
theologia sit de deo tanquam de sebo primo
Quartum et Quintum pertinent ad genus
cause finalis. Et est quarta questio. vtrum
theologia sit practica. Quinta vero questio
vtrum ex ordine ad praxim ut ad finem di-
cat per se scientia practica.

Primo queritur.

Prum homini per statum istum sit neces-
sarium aliquam doctrinam spiritalem supernatu-
raliter inspirari ad quam vix non possit ar-
tingere lumine naturali intellectus. Et vtrum
non sic. Omnis potest habens aliquod commune per
primum obiectum naturale potest in quolibet potentia
si illo sicut in per se obiectum naturale. Hoc patet
per exemplum de primo obiecto visus et alius
potentis sub illo. Et ita inductiue in alius
obiectis primis et potentijs. Patet etiam per
rationem quod primum obiectum dicitur quod est adequatum
potentie. sed si in aliquo esset ratio eius
circa quod non posset potest habere actum naturalem
non esset potentie adequatum sed excederet
primum patet per maiorem. Sed primum obiectum intel-
lectus nostri naturale est ens in quantum ens. et in

intellectus noster potest naturaliter habere actum
circa quodcumque ens et sic circa quodcumque
intelligibile etiam circa non ens quod negatio
cognoscitur per affirmationem. et ratio. probatio
minoris. Auicenna primo methaphysice. c. 5. Ens et
res prima impressio imprimantur in animam
nec possunt manifestari ex alijs. Si autem
esset aliquid aliud ab istis primis obiectum
ista posset manifestari per rationem illius
sed hoc est impossibile. et. Preterea sen-
sus non indiget aliquo cognitione supernaturali per
istum statum. et nec intellectus. ante patet. probatur
primo. Nam non deficit in necessijs. 3. de anima. et si in
ipsius non deficit multo magis nec in perfe-
ctis. et si non deficit in potentijs inferioribus
quantum ad necessaria eis propter actus suos
habendos et finem earum consequendum. multo
magis non deficit in necessarijs potentie
superiori ad actum suum et finem primum. et ratio.
Preterea si aliqua talis doctrina sit ne-
cessaria hoc est quod potentia in puris natu-
ralibus est inproportionata obiecto ut sic co-
gnoscibili. et ideo quod per aliquid aliud a se fiat
ei proportionata. illud aliud autem est naturale
aut supernaturale. si est naturale et totum
est inproportionatum obiecto primo. si super-
naturale. et potentia est inproportionata il-
li. et ita sequitur quod per aliud oportet ei pro-
portionari et sic in infinitum. cum non sit pro-
cedere in infinitum 2. methaphysice. oportet statim
in primo dicendo quod potentia intellectiva
sit ex se proportionata omni cognoscibili
et secundum omnem modum cognoscibilis.
quare ratio.

Ad Oppositum

2. Thimo. 3. Omnis scriptura diuini-
tus inspirata utilis est ad docendum ad ar-
guendum et ratio. Preterea Baruch. 3. de
sapientia dicitur. Non est qui possit scire
vias eius. sed qui scit vniuersa nouit
eam. ergo nullus alius potest habere eam
nisi a sciente vniuersa hoc quantum ad ne-
cessitatem. de facto subdit. Tradidit eam
Jacob puero suo et israel dilecto suo. hoc
quantum ad vetus testamentum. et sequitur

Prologus

Post hoc in terris visus est et cum hominibus conuersat' e. s. quando tradidit eam quo ad nouum testamentum.

In ista questione.

videt esse controuersia inter philosophos et theologos. tenet. n. philosophi perfectionem nature et negat perfectionem supernaturalē. Theologi vero cognoscunt defectum nature et necessitatem gratie et perfectionem supernaturalium. Dixerit igitur philosophus quod nulla est cognitio supernaturalis homini necessaria pro isto statu. sed quod omnem noticiam sibi necessariam posset acquirere ex actione causarum naturalium. Ad hoc adducit similes auctoritas et ratio philosophi ex diuersis locis. primo per illud. 3. d. aia ubi dicitur quod intellectus agens est quo est omnia facere et intellectus possibilis est quo est omnia fieri. Ex hoc arguitur sic. actiuo naturali et passiuo debite approximationis et non impeditur necessario sequi actio quod non dependet essentialiter nisi ab eis tanquam a causis prioribus. Actiuum autem respectu omnium intelligibilium est intellectus agens et passiuum est intellectus possibilis et hec sunt naturaliter in anima. nec sunt impedita pater igitur virtute naturali istorum potest sequi actus intelligendi respectu cuiuslibet intelligibilis. Confirmat ratio. omnis potentie passive naturali correspondet aliquod actiuum naturale alioquin videretur potentia passiva esse frustra in natura si per nihil in natura posset reduci ad actum. sed intellectus possibilis est potentia passiva et naturalis respectu quorundam intelligibilium igitur correspondet sibi aliqua potentia activa naturalis sequitur igitur propositum. minor patet. quod intellectus possibilis naturaliter appetit cognitionem cuiuscumque cognoscibilis. naturaliter etiam perficitur per quancumque cognitionem que est naturaliter receptiuus cuiuscumque intellectus. Preterea. 6. methaphysica. diuidit scientiam speculatiua in methaphysicam et physicam siue naturalem et mathematicam. Et ex probatione huius ibidem non videtur possibile plures habitus esse speculatiuos. quod in istis considerat de

roto ente et se et quo ad omnes partes et sicut autem non posset esse aliqua alia scientia speculatiua ab istis. sic nec practica alia alia practica acquisitis actiuis et factiuis. igitur scientie practice acquisite sufficiunt ad perficiendum intellectum practicum et speculatiue acquisite sufficiunt ad perficiendum intellectum speculatiuum. Preterea potens naturaliter intelligere principium potest naturaliter cognoscere et intelligere conclusiones inclusas in principio. Hanc probat. quod scientia conclusionum non dependet nisi ex intellectu principii et ex deducti one conclusionum ex principio. sicut patet ex diffinitione scire primo posteriorum. sed deductio est ex se manifesta sicut patet ex diffinitione syllogismi perfecti primo posteriorum quod nullius est indigens ut appareat euidens necessari. igitur principia intelliguntur et deductio manifesta est ex se habent omnia que sunt necessaria ad scientiam conclusionis. patet maior. Sed naturaliter intelliguntur principia prima in quibus virtualiter includuntur omnes conclusiones scibiles. igitur naturaliter possumus scire omnes conclusiones istas scibiles. probat per primam partem minoris. quod termini primorum principiorum sunt communissimi. igitur istos possumus naturaliter intelligere quod ex primo philosophi. communissima a nobis primo intelliguntur. principia autem cognoscimus in quibus terminos cognoscimus primo posteriorum igitur principia prima possumus naturaliter cognoscere. probat 2. per minoris. quod termini primorum principiorum sunt communissimi. igitur quando distribuntur distribuuntur per omnibus conceptibus inferioribus. accipiunt autem tales termini vniuersaliter in primis principijs. et ita extendunt se ad omnes conceptus particulares. et per consequens ad extrema omni speculatiue conclusionum. quare etc.

Contra istam positi

ones potest argui tripliter. Primo sic. omni agenti per cognitionem necessaria est distincta cognitio sui finis. hanc probat. quod omne agens propter finem agit ex appetitu finis et omne per se agens agit propter finem. igitur omne per se agens suo modo appetit finem. igitur sicut

agenti naturali est necessari^{us} appetitus finis ppter quē debet agere. ita agentī p cognitōem qđ etiā est per se agens ex 2° phy. necessari^{us} est appetitus sui finis ppter quē debet agere qui sequit^{ur} cognitōem. patet qđ maior. Sed hō nō potest scire ex naturalibus finē suū distincte. qđ necessaria est sibi de hoc tradi aliqua cognitio supnaturalis. mior p3. pmo quia phus sequēs nālem rōem aut ponit felicitatē esse pfectā in cognitōne sbaz separaz acquisita. sicut vī dicere p^r eibi. 7. r. aut si non determinate asserit istā esse suā premā nobis possibilē. aliā tñ rōne nālī nō concludit ita qđ soli rōnī nālī innitendo vel errabit circa finē in p^riculari vel dubius remanebit. vñ pmo eibi. c. 14. dubitando ait. Si quidē igr^{us} r aliud ali^{ud} quod deoz est donū hoibus: rōabile et felicitatez dei datū esse 7 maxime hūa^{rum} noz q^ruū optimū. 2° pbat eadē mior p rōem: qđ nullius sbe finis p^rius cognoscit a nobis nisi ex actibus ei^{us} nobis manifestis ex quibus oñdit qđ talis finis sit cōueniens tali nāe. nullos aut actus exp^rtimur nec cognoscimus inesse nāe nostre in statu isto ex quibus cognoscām^{us} visionē sbaz separaz esse cōuenientē nobis. qđ non possum^{us} nālīter cognoscē distincte qđ iste finis nō sit cōueniens nāe nostre. Hoc saltē certū est qđ quedā p^rdictōes finis ppter quas est appetibilior et feruentius inquirendus nō possunt determinate cōcludi rōne nālī. Et si. n. daret qđ ratio nālīs sufficeret ad pbandū qđ vī sio nuda 7 fructio dei est finis hois. tam nō pcluderet qđ illa ppetuo cōuenit hōi pfecto in corpe 7 aia. sicut dicit in. 4. dī. 43. Et tñ ppetuitas hui^{us} boni est cōditio reddens finē appetibiliorē qđ si cēt trāsitorū. Consequi etiā hēc bonū in nā pfecta appetibilius est qđ in aia separata. sicut patet per Aug. 12. sup. Genesim. Istas qđ 7 similes cōditōes finis necessariū est noscere ad efficaciter inq^rendū finē 7 tñ ad eas nō sufficit rō naturalis. qđ requirit

tur doctrina supnaturaliter tradita. 2° sic. omni cognoscēti agentī ppter finē necessaria est triplex cognitio. pmo quō 7 qualiter finis acq^rat. 2° cognitio oīuz que sunt necessaria ad finē. 3° est necessaria cognoscere qđ oia ista sufficiāt ad tale finē. Prīmū patet qđ si nesciat quō finis acq^rat nesciet qualiter ad cōsecutionē illius se disponat. 2° pbat qđ si nesciat omnia necessaria ad ipsū finē ppter ignorantiā alicui^{us} necessariū poterit a finē deficere. Et etiā qđ tñ ad 3° si nesciat ista necessaria sufficer^{et} dubitādo se ignorare aliqđ necessariū nō efficaciter psequet illō qđ est necessariū. Sed hec tria nō pōt viator rōne nālī cognoscere. probatio pmi. qđ beatitudo confert tāq^{ue} premū p meritis eius quez deus acceptat tanq^{ue} dignū tali premio. Et p^r nō nulla nālī necessitate sequit^{ur} ad act^{us} nostros qđ lescūq^{ue} sed contingēt datur a deo: act^{us} aliquos in ordine ad ipsaz tanq^{ue} meritorios acceptāte. hoc autē non est nālī scibile ut videtur qđ in hoc errabāt phi^{losophi} ponētes oia que sunt a deo imediate eē ab eo necessario. saltē alia duo mēbra sunt imanifesta. Nō. n. pōt sciri nālīter acceptatio volūtatis diuine utpote tanq^{ue} p^rter acceptatis talia vel talia digna vita eterna. Et qđ etiā illa sufficiāt depēdet mere ex volūtate diuina circa ea ad que ptingēt se habet. qđ 7c.

Contra istas duas

rōnes instat. 7 primo contra primā sic. Omnis nā creata essentialiter depēdet a qualibz p se causa. Et ppter talē depēdētiā ex cāto cognitio pōt demonstratiōe qđ quelibet eius p se cā cognosci. qđ cum nā hois sit hominī nālīter cognoscibilis qđ nō est potētie cognitive ipso pōtionalis sequit^{ur} qđ ex ista nā cognita possit nālīter cognosci finis illius nature. Qđ firmat ratio qđ si ex natura inferiori cognita cognoscitur eius finis nō minus h^{oc} est possibile i ppositio: qđ nec mior depēdētia

2° arh
4° v
triplex cognitio
finitis

3° arh
4° v
triplex cognitio
finitis

3°

4° v

4° v

3

Prologus

est finit in pposito ad suū finē q̄ i alijs
Ex hac etiā rōne videt q̄ falsa sit ista p
positio. finis substantie nō cognoscit nisi
ex actibus ei⁹ q̄ assumebat in pbatōne
minoris. quia ex cognitōne nature in se
potest finis eius cognosci demonstratōe
quia. Si autē dicat q̄ ratio pcludit ho
minē naturaliter posse cognoscere suū
finē naturalē non autē supnaturalem.
Contra. Aug. pmo. de pdestinatōe sanc
toꝝ ca. 4. p̄inde inquit posse habere
fidē: sicut posse habere charitatē nāe est
hoiūz habere autē fidem quēadmodum
habere charitatē gratie est fidelium. Si
igit natura hominis est nālter cognoscibi
lis hōi naturalit̄ etiāz erit cognoscibilis
ista potentia ut est talis nature et p pns
ordinabilitas talis nature ad finem ad
quē fides et charitas disponit. Itēz hō
naturaliter appetit finē istū quē dicit su
pnaturalē. igit ad istū nālter ordinatur
q̄ ex tali ordine pōt concludi iste finis ex
cognitōe nature ordinate ad ipsūz. Itē
nālter cognoscibile est primū obiectūz
intellectus esse ens fm Auid. Et nālter
est cognoscibile in deo pfectissime salua
ri rōnem entis. finis autē cuiuscūq̄ po
tentie est optimū eoz que continent sibi
eius obiecto pmo: qz in illo solo est p̄ca
quietatio et delectatō ex. io. ethi. igit nāl
ter cognoscibile est hoīem ordinari fm
intellectū ad deū tanq̄ ad finē. Confir
mat ratio qz cui nālter est cognoscibilis
potētia aliqua sibi nālter est cognoscibi
le quid sit eius obiectū primū. Et vltēri
us pōt cognoscere in quo saluat rō istū
p̄mi obiecti. et in quo pfectissime. tale h̄c
est finis potētie: mens autē nota est sibi
fm Aug. l. 4. de trini. ca. 4. vel. 15. igit
notū est sibi quid sit eius p̄mū obiectū.
Et nouit deū non excedere rōnem illius
p̄mi obiecti qz tunc nullo mō esset ab ip
sa mente intelligibilis. q̄ nouit deū esse
optimū in quo saluat ratō sui p̄mi ob
iecti. Et ita nouit ipsum esse finē potētie

Contra 2^{am} rōnem arguit sic. Si p vnu
extremū cognoscit aliud. q̄ et mediū. sed
necessaria ad psequendū finē sūt media
inter naturā et finē suū psequendū. igit
cū ex cognitōe nature possit cognosci fi
nis nature fm prius p̄bata. videt q̄ sibi
possint cognosci media necessaria ad fi
nem. Confirmat ratio. ita. n. in pposi
to entis ad finē videt esse necessaria cō
nexio ad ipsum finē sicut in alijs. sed p
pter talē p̄nexionē in alijs ex fine cogno
scunt illa que sunt ad finē necessaria. sic
per rationem sanitatis concludit talia et
talīa requiri ad sanitatem. q̄ et.

Ad primū licet pro

cedat de fine qui est cā finalis. non de fi
ne attingendo per operatōne quoz finis
um distinctio dicit infra. Potest tamen
ad istud et ad sequēs de Aug. Et ad ter
tiū de potentia et pmo obiecto dicit vni
ca responsione. q̄ oia recipiunt nostraz
naturā vel potētiā intellectiua esse a no
bis cognoscibile naturaliter. quod falsū
est sub illa ratōne propria et speciali sub
qua ad talē finem ordinat. et sub qua ca
par est gratie cōsumate et sub qua habz
deū pro perfectissimo obiecto. Non. n.
cognoscit anima a nobis nec natura no
stra pro statu isto nisi sub ratōne aliqua
generalī abstrahibili a sensibilibus. sicut
patebit infra. di. 3. Et scdm talem rōem
generalē non cōuenit sibi ordinari ad ta
lem finem: nec posse capere gratiaz: nec
habere sic deū pro obiecto. Tunc ad
formā cum dicit q̄ ex ente ad finem po
test cognosci finis demonstratōe quia.
dicendum q̄ non est verū nisi cognitō
illo ente ad finem sub illa propria ratōe
sub qua habet finem istum. Et tunc mi
nor est falsa. Et cū probatur per propo
sitionalitatem. dico q̄ licet mens sit eadē
sibi non tamen pro statu isto est propo
sitionalis sibi tanq̄ obiectūz nisi scdm ra
tiones generales que possunt abstrahi

ab imaginabilibus. **Ad** confirmatio-
nem dico. q̄ nec aliarū substantiarum
fines proprii cognoscuntur qui sc̄ sunt
earum finē rationes proprias nisi aliqui
sint actus manifesti ex quibus cōcludat̄
ordo earum ad talem finem. Et ex hoc
patet ad illud quod adducitur cōtra p-
bationem minoris q̄ ista propositio nō
est falsa. Non cognoscitur a nobis finis
proprius substantie nisi per actus ei⁹ no-
bis manifestos. Non enim accipit ppo-
sitiō illa q̄ non possit aliter cognosci fi-
nis. bene. n. est verū q̄ si substantia sub
propria ratione cognosceretur ex natu-
ra sic cognita posset eius causa per se co-
gnosci demonstratione quia. sed non sic
cognoscitur a nobis aliqua substantia
nunc ideo nullum finem possumus nūc
concludere propriū substantie nisi per
actum evidentē de illa substantia ut nō.
in vniuersali et confuso. In proposito au-
tem deficit vtrāq; via. Sed probatō mi-
noris tetigit vnā viam de ignorantia
actus supponendo aliam de ignorantia
nature in se. **Ad 2^m** de Augustino di-
co q̄ illa potentia habendi charitatem
ut ipsa est dispositio respectu dei in se s̄
propria ratione amandi conuenit natu-
re hominis sc̄m rationē specialem nō
cōmunē sibi et sensibilibus. et ideo non
est illa potentialitas naturaliter cogno-
scibilis de homine. sicut nec homo cog-
noscitur sub illa ratione sub qua est eius
hec potentia. Et ita respondeo ad illū
inq̄tum potest adduci ad conclusionem
principalem scilicet oppositam minori
prime rationis. Sed inq̄tum adducitur
contra illam responsionem de potentia
naturali et supernaturali. concedo deū
esse finem naturalem hominis licet non
naturaliter adipiscendum. sed superna-
turaliter. et hoc probat ratio sequens de
desiderio naturali quam concedo. **Ad**
aliud negādū est illud quod assumitur
scilicet q̄ naturaliter cognoscimus ens

esse primū obiectum intellectus nostri.
et hoc sc̄m totam indifferentiam entis
ad sensibilia et insensibilia. Et hoc quod
dicit Auid. non concludit q̄ sit natura
liter notū. **Discuit** enim sectam suam
que fuit secta machometi phici. Et que-
dam dixit ut phica et ratione probata.
alia ut consona sue secte. Unde ipse ex-
presse pōit. 9°. methaphysice sue animā
separatam cognoscere substantiam im-
materialem in se. Et ideo sub obiecto
primō intellectus habet ponere substan-
tiam immaterialem contineri. Non sic
Aristo. sed sc̄m ipsum videtur esse pri-
mū obiectum intellectus nostri quiddi-
tas rei sensibilis. et hoc vel in se sensibilis
vel in suo inferiori h^o est quidditas ab-
strahibilis a sensibilibus. **Quare** ad-
ditur de Augustino in confirmatiōe il-
lius rationis. **Respondeo** et dico q̄ dic-
tum Augustini debet intelligi de actu
primō sufficienter ex se ad actum suum
secundū. sed tamen nunc impeditur pro-
pter quod impedimentum actus secun-
dus non elicitur a primo. de hoc autem
amplius dicitur infra. Si vero obijcia-
tur contra ista. homo in statu nature in-
stituta potuit cognoscere naturā suam
igitur finem nature ex deductiōe prime
rationis. igitur ista cognitio nō est super-
naturalis. **Itē** contra responsionem
ad vltimam rationem si ideo non cogno-
scitur quid sit obiectum primū intellec-
tus quia non cognoscitur intellectus s̄
ratione propria sub qua respicit tale ob-
iectū. ergo non potest cognosci de quo-
cūq; q̄ ipsum sit intelligibile. quia nō
cognoscitur potētia sub illa ratione sub
qua respicit quodcūq; ut obiectum in-
telligibile. **Respondeo** ad primū requi-
reretur dici qualis fuerit cognitio homi-
nis instituti quod vsq; alias differatur
salteꝝ respectu viatoris pro statu isto est
dicta cognitio supnaturalis q̄ facultateꝝ
eius nālem excedens. nālem dico sc̄m

Prologus

statum nature lapsa. Ad secundū con-
cedo qd nō habet mō cognitio de aia vel
de aliqua eius potētia ita distincta qd ex
ipsa possit cognosci qd aliqd obm tale si-
bi correfpondeat sed ex ipso actu quē ex-
perimur cōcludimus potētiā 7 naturā
cuius iste actus est illud respicere p obie-
cto qd percipimus attingi p actuz ita qd
obiectū potētie nō cōcludit ex cognitō-
ne potētie sed ex cognitōne actus quē ex-
perimur. Sed de obiecto supernaturali
neutrā cognitōem possumus habere iō
ibi deficit vtraz via cognoscēdi sinez p-
pziū illius nature.

Ad Argumentum

contra secundā rōem patet. qz supponit
quoddā iam negatū. Ad pfirmatōem
illius rōis dico qd quādo finis sequitur
naturaliter ea que sunt ad finē 7 nāliter
pexigit illa: tunc ex fine possunt cōcludi
ea que sunt ad finē. hic aut non est con-
secutio naturalis. sed tm acceptatio diui-
ne voluntatis compensantis ista merita
tanq̄ digna tali fine.

Tertio arguitur

principaliter ptra opi. phoz. 6. metha.
cognitio sbaz sepataz est nobilissima.
qz est circa nobilissimū genus. qd cognitō
eoz que sunt ppzia eis est maxime nobi-
lis 7 necessaria. nā illa ppzia eis sunt no-
bilioza 7 pfectioza cognoscibilia qd illa
in quibus pueniūt cū sensibilibus. Sed
illa ppzia nō possum⁹ cognoscē ex puri
naturalibus pbo. qz si in aliqua scia na-
turaliter possibili traderent h ppzia. h⁹
esset in methaphysica. sed ipa nō est im-
possibils naturaliter a nobis haberi de
ppzijs passionibus istaz sbaz sepataz
ut patet duplr: 7 pmo sic: qz illa non in-
cluduntur virtualiter in pmo subiecto
methaphysice. s. in ente. Hoc etiā est qd
dicat phus pmo metha. qd oportet sapiē-
tem oia cognoscere aliquialiter. s. in vni-
uersali 7 nō in piculari. Et sūdit. Qui

enim nouit vniuersalia nouit aliquialit
omnia subiecta. sapientē autē vocat me-
thaphysicū sicut methaphysicā probat
ibi esse sapientiā. 12. pbo ratōe: qz non
cognoscunt talia cognitōne ppter quid
nisi cognoscant ppzia subiecta que sub-
iecta includūt talia. ppter quid. Sed p-
pzia subiecta eoz non sūt a nobis natu-
raliter pgnosibilia. qd 7c. Nec cognoscū-
tur illa ppzia eoz demōstratōe qz vide-
licet ex effectibus qd probat. nam effect⁹
vel relinquūt intellectuz dubiū quo ad
ista vel adducūt in errozē quod apparet
ex pprietatibus pme substantie imateria-
lis in se. pprietas. n. nature eius est qd sit
cōcabilis tribus. sed effectus non osten-
dunt istā pprietatē qz non sunt ab ipso
inq̄tum trinus. Et si ab effectibus argu-
atur ad causam magis ducunt in oppo-
situm 7 in errozem quia in nullo effectū
inuēitur vna natura nisi in vno suppo-
sito. pprietas etiā istius nature ad ex-
tra est causare ptingenter 7 ad oppositū
huius magis deducūt effectus in errozē
sicut patet per opīones phoz ponē-
tiū primū necessario causare. De propri-
etatibus etiā aliaz substantiaz patet h
idem quia effectus magis ducūt in sem-
piterinitatē 7 eternitatem 7 necessitatem
eaz qd incōtingentiam 7 nouitatem. Si
militer videntur phi ex motibus cōclu-
dere qd numerus istaz substantiaz sep-
ataz sit fm numez motū celestiu. Si
militer qd ille substantie sunt naturaliter
beate 7 impecabiles sicut philosophi
posuerūt que omnia absurdissima sūt.

Contra istā rationez

arguo 7 probō qd quecūqz necessaria de
substantijs separatis cognoscuntur a no-
bis nunc per fidem siue per cōem reuela-
tionem possunt cognosci cognitōne na-
turali. Et hoc sic. Quorūcūqz necessa-
rioz reuelatorū terminos naturaliter
cognoscimus 7 illa possumus naturali

ter comprehendere sed omnium necessari-
orum reuelatorum terminos naturaliter
cognoscimus. ergo *re.* Probatio maio-
ris. Si necessaria aut sunt mediata aut
immediata. Si immediata: ergo cogno-
scuntur cognitis terminis. primo poste-
rior. Si mediata. ergo cum possumus
cognoscere extrema possumus concipere
mediū inter ea et tunc coniungendo illud
mediū cum utroque extremo aut habetur
premissa mediate aut immediate. Si
immediate idem quod prius. Si medi-
ate procedemus concipiendo mediū in-
ter extrema et coniungendo eorum extremis
quousque veniamus ad immediata. igitur
tandem veniemus ad necessaria immedi-
ata que intelligimus ex terminis ex qui-
bus sequuntur omnia necessaria media-
ta. ergo ista mediata per immediata sci-
re poterimus naturaliter. Probatio mi-
noris principalis. quia habens fidem et
non habens fidem contradicentes sibi in-
uicem non contendunt de nominibus tan-
tum sed de conceptibus. sicut cum philo-
sophus et theologus contradicunt de ista
deus est trinus. ubi non tantum idem no-
men sed eundem conceptum unus negat
et alius affirmat. ergo omne conceptum
simplicem quem iste habet et ille habet

Ad illud respondeo de substantijs sepa-
ratis sunt aliquae veritates immediate ac-
cipio tunc aliquā veritatem talem primā
et immediatam et sit. a. in ista includunt
multae veritates mediate puta omnes que
particulariter enunciant communia ad pre-
dicatum de comibus ad subiectum dicantur
b. c. ista vera mediata non habent *essentia-*
neciam nisi ex illa immediata. ergo non
sunt nata sciri nisi ex ista immediata in-
tellecta. Si igitur aliquis intellectus possit
intelligere terminos. b. c. et componere eos
ad inuicem non autem posset intelligere
terminos. a. nec per consequens ipsum
a. b. erit intellectui suo propositio neutra
Ita est de nobis quia conceptus quosdam
communes habemus de substantijs imate

rialibus et materialibus: et istos possumus
ad inuicem componere. Sed iste complexi-
ones non habent euidenciam nisi ex ve-
ris immediatis que sunt de illis quiddi-
tatibus sub ratione propria et speciali sub
qua ratione non concipimus istas quiddi-
tates et ideo nec scimus illas veritates
generales de conceptibus generalibus.
Exemplum. si impossibile est alicui con-
cipere triangulum sub propria specie. potest
tamen abstrahere rationem figure a qua-
drangulo et eam concipere impossibile
est etiam sibi concipere primitatem ut est
propria passio trianguli quia sic non co-
cipitur nisi ut abstrahitur a triangulo
tamen potest primitatem abstrahere ab
alijs primitatibus puta in numeris. iste
intellectus licet posset formare hanc com-
plexionem aliqua figura est prima quia
terminos eius potest apprehendere tam
illa compositio formata erit sibi neutra
quia ista est mediata inclusa in ista ime-
diata triangulus est sic primus et hanc
immediatam non potest intelligere quia
nec terminos eius ideo mediatam non
potest sciri que ex hac immediata tantum
habet euidenciam. Per hoc ad argumē-
tum. nego maiorem. ad probationem dico quod
illa necessaria sunt mediata. Et cum di-
cis igitur cum possumus cognoscere extre-
ma possumus concipere mediū inter ex-
trema. nego prius. quia mediū inter
extrema quandoque est essentialiter ordi-
natum puta quod quidem alterius extremi
vel passio prior respectu posterioris pas-
sionis. et tale est mediū ad concludendum
vniuersaliter extremū de extremo. Con-
cedo igitur quod quicumque potest intelligere
extrema potest intelligere tale mediū in-
ter talia extrema quia intellectus eius
includitur in altero extremo si est passio
vel est idem alteri si est quod quid est alte-
rius extremi. Si autem mediū sit parti-
culare contentum sub altero extremo et
non essentialiter ordinatum inter extrema
tunc non oportet quod potens concipere extrema

Dialogus

generalia possit concipere mediū p̄ticulare ad illa extrema generalia ita est hic nam ista quidditas sub ratione p̄p̄ia et p̄ticulari habens passionē aliquā sibi immediate inherente est mediū inferi ad cōceptū sibi cōem de quo dī illa passio in cōi accepta. et ideo non est mediū vniuersaliter inferens passionē de cōi. s̄z t̄m particulariter. hoc patz in exemplo illo quia nō oportet q̄ potens p̄cipere figurā in cōi possit concipere triangulū in particulari: quia triangulus est mediū contentū sub figura. mediū in quā ad cōcludendū p̄mitatē p̄ticulariter de figura. *Hec ratio 3^a potissime concludit de p̄ma substantia imateriali quia eius tanq̄ obiecti beatifici potissimū est cognitio necessaria. Et tunc responsio ista ad obiectōez contra ipsam. Supponit q̄ nūc naturaliter nō cōcipimus deū nisi in cōceptu generali cōi sibi et sensibilibus q̄b̄ inferius dī. 3^a. q. i. exponet. si etiā neget illud suppositūz adhuc oportet dicere cōceptū qui potest fieri de deo virtute creature esse imperfectū: qui aut fieret virtute ipsius essentia esse perfectū. sicut ergo dīctū est de cōceptu generali et speciali ita dicat s̄m aliā viam de imperfecto et p̄fecto conceptu.*

Quarto principali ter arguit sic. Ordinātū ad aliquē finē ad quē est ex se indispōitū: necesse ē paulatim p̄moueri ad dispōem respectu illius finis. sed homo ordinat ad finē super naturalē ad quē ex se est indispōitus. q̄ indiget paulatim dispōit ad habendūz illū finē. hoc aut fit per cognitōem aliq̄ supnaturalē. q̄ rē. Si instet q̄ agens p̄fectū potest statim remouere imperfectiōnē et statim agere. R̄ndet q̄ si possz de potentia absoluta. t̄m p̄fectius est cōicār hominī aliquā actiuitatē respectu sue p̄fectōis p̄sequende q̄ non cōicare. potest autem homo habere actiuitatē aliq̄ re

spectu sue perfectōis finalis. q̄ perfectius est q̄ hoc sibi cōicetur quod non potest fieri sine aliqua cognitōe imperfecta p̄cedente istam perfectam ad quāz ordinal finaliter.

homo non finis p̄ia. et cōi. r̄ndet. l. 1. q. 1.

Quinto arguitur

sic. Omne agens vtens instrumento in agēdo non potest per illud instrumentū in aliquā actōnem que excedit naturā illius instrumenti. lumē autē intellectus agentis est instrūm̄ quo aīa nunc vitur in intelligendo naturalit̄. q̄ n̄ potest per illud lumen in aliquā actōem que excedat illud lumen. sed illud de se est limitatū ad cognitōez habitā per viā sensuū q̄ anima non potest in aliquā actōem q̄ non potest haberi per viā sensus. sed m̄toz alioz cognitio est necessaria p̄ statū isto. i. q̄ rē. Hec ratio v̄f concludere contra eū qui fecit eam. s̄m. n. deductio nē istā lux increata nō poterit vti intellectu agente ut instrūm̄to ad cognitōem alicuius sincere veritatis: q̄ talis s̄m cō non potest haberi viā sensuū sine sp̄iali illustratione. Et ita sequit̄ q̄ in cognitōne veritatis sincere lumē intellectus agētis nullo mō habeat aliquā actōem q̄b̄ videt incōueniens q̄ ista actio p̄fectior est omni intellectōne: et per p̄ns illud q̄b̄ perfectius est in aīa inq̄tum intellectua oportet cōcurrere aliquo modo ad istā actōem. Iste due rōes non vident plurimū efficaces. p̄ma. n. esset efficax si eēt p̄batū q̄ homo ordinat finaliter ad cognitōem supnaturalem cuius p̄batio p̄tinet ad quēstiones de beatitudine. Et si cū hoc ostenderet cognitōem naturalez non sufficiēter disponere p̄ statu isto ad cognitōem supnaturalem consequēdaz 2^a ratio petit duo. s. aliquoz cognitōez esse necessariā que nō possunt cognosci per viā sensuū. Et q̄ lumen intellectus agentis est ad talia cognoscibilia limitā

tum. Tres ergo prime rōnes pbabiliores apparent.

Ad questionem ^{igr re spon-}
deus distinguendo primo qualiter aliqd dicitur supernaturalē. potentia. n. receptiva cōparatur ad actū que recipit. vel ad agens a quo recipit. Primo modo ipsa est potentia naturalis vel violenta vel neutra. naturalis si naturaliter inclinē. violenta si sit contra inclinātionem naturalē. neutra si neqz inclinā ad istaz formā neqz ad oppositam. In hac autē cōparatione nulla est supernaturalitas. Sed cōparando receptiū ad agens a q recipit formam est naturalitas quando receptiū cōparat ad tale agens quod natum est naturaliter imprimere talem formā in tali passio. Supernaturalitas autē quando cōparat ad tale agens qd non est naturaliter impressiū illius forme in illud passum. Ad propositum dico q cōparando intellectū. possibilez ad noticiā actualē in se. nulla est sibi cognitio supernālis: quia intellectus possibilis quacūqz cognitōne nāliter pficitur et ad quācūqz naturaliter inclinā. sed 2° modo loquēdo sic est supernālis que generat ab aliquo agente quod nō ē natū mouere intellectū possibile ad talem cognitōnem naturaliter. pro statu autē isto fm phm intellectus possibilis nat^o est moueri ad cognitōem ab intellectu a gente et fantasmate. igr sola illa naturalis est que ab istis agentibus potest imprimi. virtute autē istoz potest haberi ois cognitio incōplexa que fm legem cōm habetur a viatore. sicut patet in instantia contra tertiā ratōem principalem et ideo licet deus possit per reuelatōem specialē cognitōne alicuius incōplexi causare sicut in raptu. nō tamē talis cognitio supernālis est necessaria de cōi lege. De complexis autē veritatibus secus est. qz sicut ostensū est per tres rōnes primas

contra primā opiniōne adductas posita tota actione intellectus agentis et fantasmatū multe complexiones remanebūt ignote et nobis neutre. quōz cognitio est nobis necessaria. istoz igr noticiā est necesse nobis supernaturaliter tradi. quia nullus eaz noticiā potuit naturaliter inuenire et eam alijs docendo tradere. qz sicut vni ita cuilibet ex naturalib^o erit neutre. Utz autē post primā traditiōne doctrine o talibus possit aliquis as sentire naturaliter doctrine tradite. de h^o in 3° libro. di. 23. hec autem prima traditio talis doctrine dicitur reuelatio que ideo est supernaturalis quia est ab agente quod non est naturaliter motiū intellectus nostri pro statu isto. Aliiter etiā posset dici supernaturalis quia est ab agente supplete vicez obiecti supernaturalis. Nam obiectū natum causare noticiā huius deus est trinus et vnus vel similitūz est essentia sub propria ratione cognita. ipsa enim sub tali ratione cognoscibilis est obiectum nobis supernaturalē. Quodcūqz igitur agens causat noticiā aliquarum veritatum que per tale obiectū sic cognitum nate sunt esse euidentes illud agēs in hoc supplet vicem illius obiecti qz si ipsū agens causaret noticiā perfectam istarum veritatum qualem ipsum obiectum in se cognitum causaret tunc perfecte suppleret vicem obiecti. sed si agens non ita perfectam noticiā causat sicut obiectum in se causaret tunc imperfecte supplet vicez obiecti pro quanto scilicet imperfecta noticiā quam facit virtualiter continetur in illa perfecta cuius obiectum in se cognitum esset causa. Ita in proposito. nam reuelans hanc deus est trinus causat in mente aliqualem noticiā huius veritatis: licet obscurā. quia causat de obiecto non sub propria ratione cognito quod obiectum si cognitū esset natū esset causare noticiā pfectam et clarā

Prologus

veritatis illius. pro q̄to igit̄ hec noticia obscura in illa clara includit̄ eminēter sicut imperfectū in p̄fecto pro tāto reuelans hanc obscurā et causans supplet vicē obiecti illius clare noticiē causatiui p̄cipue cum nō possit noticiā alicuius veritatis causare nisi ut supplēs vicem alicui⁹ obiecti nec veritatē talium de illo obiecto noticiā causare posset ut supplēs vicem obiecti alicuius inferioris nālīter motiui intellectus nostri. q̄ nullū tale virtualit̄ includit aliquā noticiā istaz veritatum etiā nec obscuram. igit̄ oportet q̄ in causando etiā istam obscuram aliquāliter suppleat vicē obiecti supernaturalis.

Differētia istoz duoz modoz ponendi supernaturalit̄ noticiē reuelate patet sepe rādo vnū ab aliā puta si agēs super naturale causaret noticiā obiecti naturalis ut si infunderet geometriā alicui illa cēt supernaturalis primo modo et nō secūdo modo. si autē infunderet noticiā huius deus est trinus vel similit̄ hec supernaturalis esset vtroq̄ modo quia scōus infert primū licet nō eōuerso. vbi autē est p̄mus tantū ibi nō est necesse q̄ sit sic supernaturalis q̄n naturalit̄ possit haberi. vbi vero est secundus modus est necessitas ut supernaturalit̄ habeat q̄ nālīter haberi nō potest.

Tres rationes pri

me quibus inicitur ista solutio p̄firman tur per auctes. primo per auctoritatem Aug. 8 ciui. dei. li. 18. c. 41. Philosophi inquit nescientes ad quē finem referēda ista essēt inter falsa que locuti sunt vez̄ videre potuerūt. 1^a ratio cōfirmat per Aug. 2° de ciui. c. 2°. Quid prodest nosse quo cundū sit. si ignorat vīa qua cūduz sit. in hoc. n. errabant p̄hi q̄ et si aliqua de virtutibus vera tradiderūt. tamē falsa miscuerūt fm auctoritatē p̄cedentem Aug. et patet ex eoz libris. Improbare enī Ari. pollitias dispositas a mult̄ alijs 2° polliticoz. sed nec illa Ari. est inrep̄

hensibilis. 7° pollitici. vbi docet deos esse honorādos. Decet inquit cultū exhibē d̄js. Et ibidē. Lex nulluz orbatū tradit nutriri. Et in eodē li. ca. 8. dicit q̄ opz fieri abozsum in casu. 3^a ratio p̄firmat per Aug. li. de ciui. c. 2°. Que remota sūt a sensibus nostris qm testimonio nostro scire nō possumus: de his alios testes requirimus. Et hoc p̄firmat totam solutionem p̄ncipalem. quia. n. p̄plexiones ille de quibus argutū est nobis ex se sūt neutre nullus potest suo testimonio credere de ipsis. sed oportet testimoniuz supernaturalis requirere alicuius superioris tota sp̄e humana. Qualiter autē p̄ma reuelatio siue traditio talis doctrinē fieri potuerit et facta sit. est dubiū an. f. locutione interiore: an exteriorē: an cū aliq̄bus signis adhibitis sufficientibus ad causandū assensū. ad p̄positū sufficit q̄ vtroq̄ modo potuit supernaturalit̄ reuelari tal̄ doctrina sed neutro modo potuit ab homine sine errore p̄mo tradi.

Contra istas tres

rōnes instat simul q̄ seipsas destruant q̄ quod ostendit̄ esse necessariū cognoscendū hoc ostendit̄ esse vez̄. quia nihil scit nisi vez̄. q̄ quicqd̄ iste rōnes ostendunt esse necessariū cognosci. puta q̄ fruitio dei in se est finis hominis quo ad primā rōnem. Q̄ vīa deueniēdi ad ipsam est p̄merita que deus acceptat ut digna tali premio quo ad secundam. Q̄ deus est trinus et contingent̄ causans et huiusmodi quo ad tertiā. totū illud ostendit̄ esse verum. vel ergo ille rōnes non sunt nisi ex fide vel ex ipsis cōcluditur oppositum eius quod probant. R̄nō naturali ratione ostendit̄ necessariū esse scire alteram partem determinate hui⁹ cōtradictionis fruitio est finis. fruitio non est finis. hoc est q̄ intellectus non sit mere dubius vel neuter i hoc problemate an fruitio sit finis quia talis dubitatio vel ignorantia impediret inquisitionē finis

non autē ostendit rationē naturā q̄ hec pars sit necessario p̄gnosceda ⁊ hoc mō rationes predictae ut sunt naturales concludunt de altera parte contradictionis hac vel illa non determinate de hac nisi ex creditis tantum.

Ad Argumenta ^{pro} ^{opt.}

Art. Ad primū dico q̄ cognitio dependet ab anima cognoscente ⁊ obiecto cognito. quia s̄m Aug. 9. de tri. c. vltimo a cognoscente ⁊ cognito paritur noticia licet ergo anima habeat sufficiens actū ⁊ passiū intra se pro quāto actio respectu cognitōis conuenit anime nō tamē habet intra se sufficiens actiū p̄ quāto actō cōuenit obiecto quia sic est ut tabula nuda ut dicit 3° de aia. est igit intellect⁹ agens quo est omnia facere vix est inq̄. tū actio cōpetit anime respectu cognitōnis ⁊ non inq̄trum obiectū est actiū.

Ad confirmatōem rōnis dico ad maiore q̄ natura q̄q̄ accipit p̄ principio intrinsecō motus vel quietis put describit. 2° p̄hy. q̄q̄ p̄ principio actiū naturaliter put natura distinguit cōtra arte siue p̄positū p̄pter oppositū modū principia. p̄mo modo nō est vera maior quia non correspondet omni passiuo naturaliter principiū actiū q̄ sic sit natura quia multa sunt naturaliter receptiua alicuius perfectōis cuius nō habet principiū intrinsecū actiū. 2° modo etiā p̄positio maior est falsa in quibusdam quādo. s. natura p̄pter sui excellentiā ordinatur naturaliter ad recipiendum perfectōem ita eminentē q̄ non possit subesse causalitati agentis naturalis 2° modo dicti ⁊ ita est in p̄posito xii probatur mai⁹. dico q̄ potētia passiuā nō est frustra quia licet per agens naturale non possit principaliter reduci ad actū tamen potest per tale agēs dispositō ad ipm induci ⁊ potest per aliquod agēs in natura. s. in tota coordinatōe entiu putā per agēs supernaturale cōplete redu

ci ad actū. Si autē obijciat q̄ illud vili ficat naturā q̄ ipsa non possit cōsequi perfectōem suā ex naturalibus cū natura minus deficiat in nobilitatibus ex 2° celi ⁊ mūdi. Rō si felicitas nostra cōsisteret in speculatiōe illa suprema ad qualem possumus nūc naturaliter attingere nō diceret p̄hus naturā deficere in necessarijs. nunc autē cōcedo illam posse naturaliter haberi ⁊ vltra hoc dico aliā eminentiorē posse naturaliter recipi. q̄ in hoc magis dignificatur natura q̄ si suprema sibi possibilis poneretur solū esse ita naturalis. Nec mirum q̄ ad maiorem perfectōem sit capacitas passiuā in aliqua natura q̄ ei⁹ causalitas actiua se extendat. Illud autē quod addit de 2° celi ⁊ mūdi non est ad p̄positū quia p̄hus loquitur ibidem de organīs correspondētib⁹ potētie motiue si inesset stellis q̄ natura dedisset eis organa. ⁊ cōcedo vniuersaliter q̄ cui datur potētia que nata est esse organica ei datur a natura organū in non orbat⁹ dico sed in p̄posito dico q̄ data est potētia sed nō organica nō tamē sunt naturaliter data omnia alia p̄ter potētiā concurrentia ad actū. a p̄ho igit ibi haberi potest q̄ naturaliter ordinabile ad aliquē actū vel obiectū naturaliter habet potētiā ad illud ⁊ organū si potētia est organica sed non sic est de posterioribus requiritis ad actū. Aliter tamē possz dici ad maiore q̄ ipsa est vera loquēdo de potētia passiuā naturali ut passiuā cōparat ad actiū nō autē ut passiuā cōparatur ad actū receptū differētia membrorū patet in principio solutiōis questionis. minor vero est vera 2° modo non p̄mo. Posset autē 3° modo facilius dici ad maiore. negando q̄ licet absolute intellect⁹ possibilis sit naturaliter receptiuus talis intellectionis non tamen pro statu isto. causa cuius dicitur inferius distinctiōe tertia.

Dialogus

Ad secundū dicitur.

q̄ diuersa ratio scibilis diuersitatē scien-
tiarū inducit. eandē. n. cōclusionē demō-
strat astrologus ⁊ naturalis. puta q̄ ter-
ra est rotūda. sed astrologus per mediū
mathematicū. i. a materia abstractum.
naturalis autē per mediū circa materiā
p̄sideratū. vnde n̄hil prohibet de eisdē
rebus de quibus ph̄yce sciētie tractant
fz q̄ sunt cognoscibilia lumie naturalis
rationis etiā aliā scientiam tractare fm̄
q̄ cognoscunt lumine diuine reuelatōis

Contra hoc. si de cognoscibilib⁹ in the-
ologia est possibilis traditio cognitō i alijs
sciētijs licet in alio lumine. ergo non est
de eis necessaria cognitio theologica. cō-
sequētia patet in exemplo eius: quia per
mediū ph̄ysicū cognoscens terrā esse ro-
tundā nō indiget cognitōe eius per me-
diū mathematicū tanq̄ simpliciter ne-
cessariū. Dicta autē responsio ad 2^m ex-
ponit sic. habitus ⁊ est habitus ⁊ ē for-
ma. inq̄tum est habitus habet distincti-
onē ab obiecto. inq̄tuz est forma potest
distingui a principio actiuo. respectu au-
tē habitus scientifici principia sunt cāe
effectiue. licet igit vbi est idē scibile puta
q̄ terra rotūda nō sit distinctō per obie-
cta. tamē est ibi distinctio per principia q̄-
bus mathematicus ⁊ ph̄ysicus hoc ostē-
dunt: ⁊ ita est distinctio habitū inq̄tū
sunt forme. Contra istud. forma est cōis
ad habitū quia ois habitus est forma ⁊
nō ecōuerso. impossibile est autē aliqua
esse distincta in rōe sup̄ioris: ⁊ nō esse di-
stincta in rōe inferioris. q̄ impossibile
est aliqua esse distincta in ratōe forme
⁊ tamē esse indistincta in rōe habitū
hoc. n. esset ac si aliqua essent distincta in
rōe animalis ⁊ indistincta in rōe ho-
minis. Preterea supponit q̄ principia
sunt distinctiua habitus conclusiōis in
alio genere q̄ q̄nt principia effectiua qd̄
falsū est. quia si aliqua rōem cause distic-
tiue habet ad habitus istos non habet

nisi rōne cause effectiue. Preterea sem-
per stat ratio q̄ q̄tūcūq̄ possent ponē
habitus cognoscitiui distincti. nō tamē
saluat necessitas vnius habitus q̄si alias
cognitō sit impossibilis ponēdo possibi-
litatē alterius habitus vnde cūq̄ distincti

Ideo ad argumentū respondeo q̄ in il-
lis sciētijs speculatiuis ⁊ si tractet de oi-
bus speculabilibus nō tamē q̄tum ad
omnia cognoscibilia de eis quia nō q̄tū
ad pp̄ria eorum cognoscibilia sicut pa-
tuit prius in tertia ratione p̄ncipali. con-
tra opinionē ph̄ozum.

Ad tertium respon-

des sic. q̄ prima p̄ncipia nō possunt ap-
plicari ad cōditiones aliquas nisi sensibi-
les. tum quia termini eorū sunt abstrac-
ti a sensibilibus ⁊ ita sapiūt nām eorū.
tum quia intellectus agens p̄ quē debet
fieri applicatio limitat ad sensibilia.

Contra. certū est intellectui q̄ illa prin-
cipia prima sunt vera non tū in sensibi-
libus sed in insensibilibus. non. n. magis
dubitat q̄ p̄dictoria nō sunt simul vera
de eodem imateriali q̄ materiali quare
respōsio nulla. Et quod dī q̄ termin⁹
primi principij est ens quod diuidit in
decem genera ⁊ illud non extendit se ad
obiectū theologicum. Hoc n̄hil valet
quia nō magis dubitamus q̄ p̄radictoria
nō sunt simul vera de deo q̄ de alte-
ro ut q̄ deus est beatus ⁊ non beatus.

Alia datur responsio q̄ ex maiorib⁹ so-
lū nō sequūtur p̄clusiones sed cū mino-
ribus adiunctis. nūc autē minores non
sunt naturaliter m̄ifeste que debēt illis
adiungi. Contra. minores sumēde sō
primis principijs predicant de sumptis
sub terminos s̄biectis primorū p̄ncipio-
rū. sed non est terminos p̄morū p̄nci-
pioz dici de quolibet q̄ sūt cōissimi. q̄.
Ideo respondeo q̄ secunda pars maioris
est falsa. hec. s. q̄ in p̄mis principijs iclu-
dunt virtualiter omnes p̄clusiones scibiles

Ad p̄batōem dico q̄ sic termini s̄biecti

sunt cōes ita 7 termini predicati. quādo
igit termini subiecti sic distributi accipi
unt pro omnib⁹ non accipiunt nisi respe
ctu terminoz⁹ predictor⁹ qui sunt cōis
simi: 7 per pns virtute talis principioz⁹
non sciuntur de inferioribus nisi predi
cata cōissima. Hoc patet rōne quia me
diū non potest esse ppter quid respectu
passionis nisi que includit virtualiter i
rōne illius mediū. in rōe aut subiecti pnci
piū cōissimi non includit ppter quid ali
qua passio picularis sed tñ cōissima. g
illud subiectū nō potest esse ratio cogno
scēdi aliquas passiones nisi cōissimas.
Sed ppter passiones cōissimas sunt ml
te alie passiones scibiles ad quas nō pos
sunt passiones primoz⁹ principioz⁹ esse
media quia non includunt illas. g sunt
multe veritates scibiles que nō includū
tur in pms principijs. Hoc patet ex h⁹
exēplo. qz istud omne totū est maius sua
parte 7 si includat istā: quaternarius est
maior binario. 7 alias siles de eodē pdi
cato non tñ includit istas. s. quaternari⁹
est duplus ad binariū 7 trinari⁹ se hz
in ppositione sexquialtera ad dualitatē
nam ad ista predicta opz habere media
spēalia pcludentia ipa. 12ª pbatio logi
ca est qz lz ptingat descēder sub subiecto
vniuersalis affirmatiue. non tñ sub pdi
cato. multa aut pdicata pnta sub pdi
catis pmoz⁹ pncipioz⁹ sunt scibilia de in
ferioribus ad subiecta illoz⁹ igr illa pdi
cata p pma pncipia non sciunt de illis
subiectis. Contra illud obijct. de quo
libet affirmatio vel negatio est de neces
sitate vera. sequit g de necessitate hoc eē
albū vel nō albū ita qz licet ibi descēder
sub predicato 7 sub subiecto. Rñ. illō
pncipiū de quolibet affirmatio vel ne
gatio 7c. valet istā de quolibet cuiuslibz
pdictōis altera ps est vera: altera falsa.
vbi duplex est distributō ex pte subiecti
s. de quolibet 7 cuiuslibet. 7 sub vtroqz
distributo licet descēdere. igr de hoc h⁹
pdictōis altera ps est vera altera falsa.

Sed sub pdicato stāte pfuse tñ non licz
descēdere. qz nō sequit de quolibet cui⁹
libet altera ps. 7c. g hec ps. 7 ita in alijs
pncipijs semp pdicatu vlis affirmatiue
stat pfuse tñ siue sint ibi due distributō
nes in subiecto siue vna. 7 in pposito ex
emplo adhuc patet ppositū. qz de hoie
vez est qz sit risibilis. nunq tñ p hoc pnci
piū de quolibet 7c. potest plus inferri
nisi ergo de hoie risibile vel nō risibile.
altera igr ps pdicari disiuncti nūq sciet o
subiecto p hoc pncipiū. sed requirit ali
qō pncipiū spēale.

Ad Argumenta prin
cipa
lia. Ad primū distingo de obiecto
naturali. qō pōt accipi vel pro eo ad qō
naturalit siue ex actōe caz naturaliter
actiuaz potest potētia attingere. vel p
illo ad qō potētia nāliter inclinā. siue
possit illud naturaliter attinger siue nō
posset ergo maior negari intelligēdo na
turale pmo modo. qz obiectū primū est
adequatū potētie 7 iō abstractū ab oi
bus illis circa que potest potētia opera
ri. non autem oportet si intellectus pos
sit naturaliter intelligere tale cōe qz pos
sit intelligere quodcunqz contentū sub
illo. quia intellectio alicuius cōtenti ml
to excellentior est intellectuē confusa ta
lis cōmunis. Et sic concessa minore in
vtrōqz sensu cōclusio intentā non habe
tur. s. de naturaliter attingibili qz sic ma
ior fuit falsa. Contra hanc responsio
nē arguo. quia destruit scipsam. primūz
enī obiectū est adequatū potētie. hoc
est qz nihil respicit potētia pro obiecto
nisi in quo est ratō illius primū 7 in quo
cunqz est ratio illius primū illud respicit
potētia pro obiecto. ergo impossibi
le est aliquid esse obiectum primū natu
raliter quin quodlibet cōtenti sub illo
sit per se obiectū naturaliter. da enīz ob
iectum. 7 tunc non est adequatum na
turaliter sed excedens 7 aliquid eo in
ferius est adequatum. 7 ita primum.

Prologus

Ratio autē que adducit pro responsione fallit fm fallaciā figure dictiōis. licet. n. ens ut est quoddā intelligibile vno actu sicut homo intelligibilis vna intellectōe sit naturaliter attingibile. illa. n. vnica intellectio entis ut vnius obiecti est naturalis non tamē ens ut primū obiectū. i. adequatū potest poni naturaliter attingibile nisi quodlibet sub eo contentum sit naturaliter attingibile. quia est primū obiectū ut includit in oibus p se obiectis. Comutatur igit hoc aliquid i quale qd cu3 arguit ens est naturaliter attingibile ergo ens ut primū obiectum hoc est adequatū est naturaliter attingibile q2 antecedens est verū ut ens est vnū intelligibile singulare sicut albū. sed consequens cōcludit de ente ut includit in omni intelligibili. non ut seorsuz ab illis intellectuz. Ad argumentū igitur est alia responsio realis q2 minor est falsa de obiecto naturali. i. naturaliter attingibili. vera alio de obiecto ad quod naturaliter inclinatur et potētia et ita debet intelligi auctoritas Auid. Quid aut sit ponendū obiectuz primū naturaliter attingibile de hoc. j. di. 3^a. Confirmat responsio per Ansel. de li. arbi. c. 2°. Nulla inquit utputo habemus potestatem que sola sufficiat ad actum. potestatem autē vocat quod nos cōiter dicimus potētiā sicut patet per exemplū eius de sensu vñus. Nō est igit incōueniens potētiā esse naturalit ordinatā ad obiectū ad quod non potest naturaliter attingere sicut quelibet ex se sola ordinat ad actū et tamē non potest ex se sola attingere. Ad 2^m argumentū ne go pntiā. ad pbatōem patet ex dictis ad 1^m argu^m in responsione pro opi. phi q2 supiora ordinantur ad pfectōem maiorē passiue recipiendā q2 ipsa possint actū ue producere. et per pñs istoz perfectio non potest produci nisi ab aliquo agentī supnāli non sic est de pfectione inferiorū quoz perfectio vltima potest subesse actioni agentū inferiorū. Ad ter

tiū dico q2 veritati cōplexu alicui firmi ter tenende intellectus possibilis est improporcionatus. hoc est non est proporcionally mobile respectu taliū agentū que ex fantasmatibus et ex lumine naturali intellectus agentis non possunt cognosci. Cum autē arguis igit sit proporcionatus per aliquid aliud concedo et per aliud in ratione mouentis quia per mouens supernaturale reuelans assentit illi veritati et per aliud in ratione forme q2 per istū assensū factū in ipso qui est quasi quedā inclinatio in intellectu ad illud obiectū proporcionas illud isti cū vltro de illo alio queris an sit naturale vel supernaturale. dico q2 supernaturale siue intelligas de agēte siue de forma. cū inferas ergo intellectus est improporcionatus ad illud et per aliud proporcionatur. dico q2 ex se est in potentia obedientiali ad agē et ita sufficienter proporcionat illi ad h^o ut ab ipso moueatur. Similiter ex se est capax illius assensus causati a tali agēte etiam naturaliter capax non oportet q2 ipsum per aliud pporcionari illi assensui in recipiēdo. Statut igitur in secundo non in primo. quia veritas ista reuelata non est sufficienter inclinatiua intellectus ad assentiēdū sibi et ita est improporcionale agens et passū sibi improporcionale. Sed agens supernaturale est sufficienter inclinatiū intellectus ad istaz veritatez causando in ipso assensū quo pporcionat huic veritati. ita q2 nō oportet intellectū per aliud pporcionari tali agentī nec forme ab ipso impressē sicut oportet ipsum pporcionari tali obiecto per aliud duplici modo predicto.

Utrū cognitio supernaturalis necessaria vltori sit sufficienter tradita in sacra scriptura. Quid non. quia cognitio necessaria nunq̄ defuit generi humano sed sacra scriptura non erat in lege nature quia

Moyſes primo ſcripſit pentateucum
nec tota erat in lege moſayca ſz tñ ver'
teſtamentũ. 3. rē. Item quicūq; auctor
ſciāz humanāz quāto acutior intellec'
tu tanto plus vitat ſupfluitatē in tradē
do ſed in ſacra ſcriptura vident cōtineri
ſuperflua vt ceremonie 7 hitorie multe
quāz cognitio videt neceſſaria ad ſalu
tē. 3. rē. Itē multa ſunt de quibus non
cognoſci certitudinaliter ex ſacra ſcrip
tura vtz ſint peccata mortalia vel non
quoz tamē cognitio eſt neceſſaria ad ſa
lutem quia neſciens illud eſſe peccatum
mortale non ſufficienter vitabit illud.
ergo rē.

Contra Auguſtinus

2.º de ciuitate. ca. 2.º. loquens de ſcriptu
ra canonica ait. Qui fidē habem⁹ de his
rebus quas ignorare nō expedit nec per
noſipſos noſſe idonei ſum⁹. In iſta que
ſtione ſunt hereses innumere dānantes
ſacra ſcripturā vel partē eius ſicut pater
in libris Damasceni 7 Aug. de heresi⁹
Quidā vero heretici nihil de ſcriptura
recipiunt. Quidā non vetus teſtamentū
ut manichei ſicut in libro Aug. de vri
litate credendi pater dicētes vetus teſta
mentū eſſe a malo principio. Quidā vō
tñ teſtamentū vetus accipiūt ut iudei.
quidā aut aliquid vtriuſq; ut ſarraceni
quibus machometus imundus alias i
mūditias innumeras inmiſcuit. Quidā
aliquid dictū in nouo teſtamento puta
heretici diuerſi qui diuerſas ſententias
ſcripturāz male intellectas habētes pro
fundamento alias neglexerunt. vbi grā
ad Ro. 13. Qui iſtimus eſt olera mādu
cet. Item Jacobi. 5.º. Conſitemini alter
utrū peccata veſtra. Ex hoc errarūt cir
ca ſacram penitentie quidāz dicēdo illud
poſſe diſpenſari a quocūq; non ſacerdo
te vel alijs huiusmodi auctibus inniten
do male intellectis.

Contra omnes iſtos i cōmū

octo ſunt vie cos rationabiliter cōuicē
di que ſunt pñuntiatio pphetica: ſcrip
turāz concordia: auctas ſcribentū: dili
gentia recipientū: rōnabilitas pñentoz
irratōnabilitas ſinguloz erroz: eccleſie
ſtabilitas: miraculoz claritas.

De primo patet

quia ſolus deus pōt nāliter non ab alio
futura cōtingētia certitudinaliter puidē
3. ſolus ille vel ab illo inſtruct⁹ poteſt ea
certitudinaliter pdicere. talia aut multa
pñūciata in ſcriptura impleta ſunt vt
patet cōſiderāti libros pphetiales ex qui
bus nō eſt dubiū qñ ſequatur pauca q
reſtāt fm Greg. in omelia de aduentu.
Iſta viā tangit Aug. 12. de ciui. c. 10. vbi
ait vera ſe narraſſe pñita ex his que ſu
tura pñunciavit cum tanta veritate im
plentur oſtendit.

De ſecundo ſcilz

ſcripturāz cōcordia ſic. In nō euidentib⁹
bus ex termis nec ex pñcipijs euidentia
habētibus nō cōſonant firmiter 7 inſal
libiliter multi diuerſimode diſpoſiti nō
ſi a cauſa ſupioze ipſoz intellectus inci
nent ad aſſenſuz. ſed ſcriptozes ſacri cōo
nis varie diſpoſiti 7 diuerſis tpb⁹ exi
nētes in talibus nō euidentibus oio cōſo
nabant. Hanc viā ptractat Aug. 18. de
ciui. c. 41. Auctozes noſtri ſane pauci eē
debuerūt ne mltitudine vileſceret quod
religione eāz eſſe oporteret nec tam ita
pauci ut eoz non miranda ſit cōſenſio.
Neq; n. in multitudine phoz qui labo
re etiā litterario monumenta ſuoz dog
matū reliquerūt facile quiſ inuenerit q
inter cuncta que ſenſere pueniant. 7 hoc
Aug. pbat in exēplis ibi. maior etiā aſ
ſūpta nō tñ pbat⁹ p exemplū de pro
phetis ut videt pbat⁹ Aug. ſed etiā per
rōem qz cū intellectus qñ ad aſſenſum
ſit natus moueri ab obiecto euidentē i ſe
vel in alio nihil aliud ab obiecto videt
talē aſſenſuz poſſe cauſare niſi virtualit
b

Prologus

Includat euidentiā obiecti. nam si nihil tale moueat intellectum remanebit sibi theologia neutra nihil autē est tale de nō euidētibus ex terminis nisi intellectus superior nostro. nihil autē intelligēs supius hoīe potest hoīem effectiue docere nisi deus. Si autē dicat hic q̄ posteriores licet aliter dispositi q̄ p̄ores et alijs t̄pibus ex istētes tñ habuerūt doctrinā p̄cedentiū in scripturis et acq̄uerūt credēdo sicut discipuli doctrine magistrorū et ita nihil scripserūt dissonū a prioribus licet deus nō doceret hos et illos. Contra hoc v̄r Augu. obijcere vbi pus. dicens de p̄his qui labore litterario monumēta suorū dogmatū reliquerūt et. que discipuli legentes licet in aliquibus essent assentientes p̄oribus ut discipuli. aliq̄ tñ improbauerūt ut patet ibidē de aristippo et antistone qui ambo socratici tñ i quibusdā sibi dixerūt. Et q̄nq̄ discipuli m̄gro ut Ari. Platonē. quō igr nō dixerissent posteriores nostri p̄oribus in aliq̄bus si nō habuissent doctorē cōem eorū intellectus inclinante ad eadē nō euidētia. Rūdo q̄ nō euidētia tradiderūt p̄ores ideo posteriores non potuerūt eos p̄ rōnes improbare et noluerūt eis discredere nisi possēt rōem cogentē p̄ se h̄re reuerētes eos ut magistros veraces. sed p̄bi discipuli per rōem potuerūt m̄grōs improbare q̄ mā circa quā altercabant potuit h̄re rōnes sup̄tas ex terminis. exemplū. Nō ita dicit discipulus historiographus m̄gro historiographo sicut p̄his p̄ho q̄ historie de p̄terito nō possunt esse euidētes ut auertāt discipulū a m̄gro sicut possunt esse p̄phice rōnes. Contra illud. saltez Ezechiel p̄phetans in Babylone eo t̄pe quo Hieremias in iudea p̄phauit cū n̄ solū illa diceret que a Moyse quasi cōi eorū m̄gro habuerūt sed et alia multa in illis potuissent discordare aut dissentire cum nō essent euidētia ex terminis nisi habuissent aliquē cōez doctorē supra intellectū humanum.

De tertio .s. auctō

ritate scribētum sic patet. Aut libri scripti sunt istorū auctōrū quorū eē dicūt aut non. si sic. cū dānent mendaciū p̄cise in fide et moribus quō est verisile eos fuisse mentitos. dicēdo hec dicit dñs si dñs nō fuisset locutus. Aut si dicas eos fuisse deceptos nō mentitos vel p̄pter lucrum mentiri voluisse. Prīmū improbat ex dco Pauli. 2. cor. 12. Scio hoīez in x̄po et. et s̄dit ibi verba archana audisse que n̄ licet hōi loqui. que assertōes nō vident fuisse sine mēdatō si asserēs non fuit certus: q̄ asserere dubiū vel est mendaciū vel nō longe est a mendatio. Ex ista re uelatiōe Pauli et multis alijs reuelatiōibus factis diuersis sanctis p̄cludit q̄ intellectus eorū nō potuerūt induci ad assentiendū ita firmiter illis quorū notitiā n̄ potuerūt habere ex naturalibus sicut assererūt nisi ab agēte sup̄nali. 2. improbat. s. q̄ nō fuerūt p̄pter lucrum mentiti. quia p̄ illis ad que voluerūt hoīes iduere ad credendū tribulatiōes maximas sustinuerūt. Si autē libri nō sunt illoz sed alioz hoc v̄r incōueniēs dicere quia ita negabit quicūq̄ liber esse illi auctoris cum dicit esse quare. n. soli isti falso ascripti sunt auctoribus quorū nō erant. Preterea aut illi qui ascripserūt libros istos eis fuerūt xp̄iani: aut non. Si nō: non videt q̄ voluerūt tales libros cōscribere et alijs ascribere et ex hoc magnifice sectā cuius p̄trariū tenuerūt. Si fuerūt xp̄iani quō illi xp̄iani mēdaciter tales eis ascripserūt cū lex eorū dānet mendaciū sicut pus. et p̄pter idē quomō assereret dē locutū esse multa que ibi narrant: et hoc p̄sonis quibus libri intitulantur si talia nō acciderūt illis p̄sonis quō etiā libri isti fuissent ita autēti et diuulgati esse taliū auctōrū nisi fuissent et ipsi auctores eorū autēti fuissent. de quo Ricar. p̄mo. d. trini. c. 2. Certe a summe sanctitatis viris sunt nobis tradita. de

Hoc etiā Aug. li. de ciui. dei. c. 8. loquēs de xpo. dicit sic. Hic inquit p̄s per prophetas deinde p̄ seipm̄ postea per ap̄los quantū satis esse iudicauit locutus scripturā pdidit que canonica nomiat em̄ nēssime auctoritatis rē. Et Aug. i. epi stola ad Hieronymū. Et habet de cōse. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mendacia quid in eis remanebit auctoritatis. et idem ad eundem in eadem epistola solis eis scripturarum libris. rē.

Quartum. s. recipi

entū diligentia sic patet. Aut nulli credis de p̄tingēti quod nō vidisti. et ita nō credes mūdū fuisse ante te. nec locū eē in mūdo vbi nō fueris. nec istū esse patre tuū et illā esse matrē tuā et talis incredulitas destrueret omnē vitā politica. Si igr̄ vis alicui credere de p̄tingēte qd̄ tibi nō est nec fuit euidentis maxime credēdū est cōitati siue illis que tota cōitas approbat et maxime que cōitas famosa et honesta cum maxima diligentia approbata recepit talis est canon diuine scripture tāta. n. apud iudeos sollicitudo fuit de libris habendis in canone et tanta apud christiāos de libris recipiēdis tāq̄ attentio q̄ de nulla alia scriptura habēda pro autentica tāta sollicitudo fuit Inuēta precipue cū tam solēnes cōitates de scripturis istis curauerūt tanq̄ de cōtinētibus necessaria ad salutem. de hoc Aug. de ciui. dei. 18. ca. 38. Scriptura Enoch de qua Judas in epistola sua facit mentionem nō recipitur in canone et multe alie scripture de quibus fit mētio in libro Regū. vbi innuit q̄ sola illa recepta sunt in canone que auctores nō sicut homines sed sicut p̄pheta diuina in spiratōe scripserūt. Et ibidē. ca. 41. Illi israhelites quibus tradita sunt eloquia dei nullo modo pseudo prophetas cum veris prophetis paritate licētis confu-

derunt. sed cōcordes inter se atq̄ in nullo dissentientes sacrarum literarum veraces ab eis agnoscebantur et tenebātur auctores.

De quinto scilicet

rationabilitate p̄tentō sic. quid ratio nabilius q̄ deū tanq̄ finem vltimū sup̄ omnia diligi et proximū sicut seipsum idest ad idem ad qd̄ os se fin̄ Grego. in quibus duobus p̄ceptis vniuersa lex p̄det et prophete. Math. 22. Ite Math. 7. Omnia ergo quecunq̄ vultis vt faciant vobis homines et vos facite illis. ex istis quasi ex p̄cipijs practiciis alia practica p̄sequuntur in scriptura tradita honesta et ratōni consona sicut de eoz̄ rationabilitate patere potest singillatim cui libet pertractāti de p̄ceptis consilijs et sacramētis quia in omnibus videtur eē quasi quedam explicatio legis nature q̄ fin̄ aplm̄ ad Ro. 2. scripta est in cordib⁹ nostris. hoc de moribus. de hoc Aug. de ciuitate dei. li. 2. 28. c. Nihil turpe ac flagitiosū spectandū imitādūq̄ proponitur vbi veri dei aut p̄cepta insinuantur aut miracula narrātur aut dona laudantur aut beneficia postulantur.

De credibilibus patet quia nihil credimus de deo quod aliquam imperfectionem impoiet. immo si quod credimus verum esse magis attestatur perfectioni diuine q̄ eius oppositum. patet de trinitate personarum et incarnatione verbi et huiusmodi. nihil enī credimus incredibile quia tunc incredibile esset mundum ea credere sicut deducit Aug. de ciuitate dei. 22. ca. 5. mūdum tamē ea credere nō est incredibile quia hoc videmus. de hac autem lege et honestate christianoꝝ patet per Augustinum de vtilitate credendi. vulgus mariuz et seminarum rē.

Dialogus

De sexto .i. de irrationabilitate

63
singulorum errorum per
sic. Quid pagani pro idolatria sua ad
ducunt colentes opera manuum suarum in quibus
nihil est numinis sicut satis ostendunt
philosophi. Quid sarraceni vilissimi porci ma-
chometi discipuli per suis scripturis alle-
gabunt expectantes per beatitudinem quod por-
cis convenit. scilicet gula et coitum quam promissio
ne despiciens philosophus qui fuit quasi illius secte
Aristoteles. 9. methaphisica. c. 7. alium finem quasi perfec-
tioris et homini magis congruentem asserit di-
cens. Lex nostra quae dedit machomet
ostendit disponentem felicitatis et miserie que
sunt secundum corpus et est alia promissio que
apprehendit intellectum et sequitur sibi. Sa-
pientibus magis cupiditas fuit ad primum
hanc felicitatem quam corporum que quibus dare
eis non tamen attendunt nec appreciari sunt
eae operatione felicitatis que est coniunctio
primae veritati. Quid iudei qui novum te-
stamentum dant quod in suo veteri promit-
titur. ut ostendit apostolus ad Hebraeos. etiam quod in
sacris sunt eorum ceremonie sine christo christus
etiam advenisse et ista novum testamentum ab eo pri-
cipaliter promulgatum sicut authenticum fore
recipiendum per prophetas ostendunt. Non au-
tem ait Jacobus 49. scriptura de iuda. nec
dux de seniore eius et cetera. et sicut illud Daniel.
Cum venerit sanctus sanctorum. Quid alii
manichei fabulant primum malum cum ipsi
et si non primum tamen valde mali essent nonne
vident omne ens in quantum ens bonum esse
nonne etiam in nouo testamento potuerunt videre
esse vetus authenticum et approbatum. Quid
singuli alii heretici qui unum verbum scrip-
turae male intellexerunt sicut Augustinus in libro 83.
questionum. q. 69. Non potest inquit error oriri
palliatum nomine christiano nisi de scripturis
non intellectis. et hoc totum quod praecedentia et se-
quentia non pertulerunt. unde ibidem. 7. Solet
circumstantia scripturarum illuminare sententias
nec etiam alia loca scripturarum pertulerunt.
vnde hereses orire sunt per se legendum quod conse-
rendo repulsa sunt quod conferentes diversas
sententias adduxerunt que ex se invicem mutuo

videri poterant quomodo et qualiter essent in-
telligende. Contra istos est illud verbum
Augustini contra epistolam fundamenti. Non cre-
dere inquit euangelio nisi quia ecclesie catho-
lice credo igitur irrationabile est aliquid cano-
nis recipere et aliquid non. cum ecclesia catho-
lica cui credendo canonem recipio recipiat
totum equaliter. Itaque doctrine philosophorum alii
quid pertinent irrationale putant de pollitibus di-
versis ordinatis a diversis philosophis probat
Aristoteles. 2. pollitibus. sed et sua in quibusdam est
irrationabilis. sicut patuit ex solutione ques-
tionis precedentis.

De septimo .i. de ecclesie
stabilitate per
quo ad caput per illud Augustini. de utilita-
te credendi quasi in fine. dubitamus nos
eius ecclesie credere gremio que usque ad
summatorem generis humani ab apostolica
sede per successiones episcoporum frustra hereticis
circulantibus culmine auctoritatis ob-
tinuit. et postea quid est aliud quod tam
ingrati potest esse optare auxilio diuini
non quam tanto labori praedictae auctoritati vel
le resistere. unde Samael actum. 5. Si
est ex hominibus consilium hoc aut opus dissol-
uet. Si vero ex deo est non poteritis dis-
solvere ne forte et deo videamini repug-
nare. Et luce. 22. ait dominus Petrus. Ego ro-
gant per te Petre ut non deficiat fides tua.
et tu aliquando conversus confirma fratres tuos
firmitas. non ecclesie in membris patet per
illud Augustini. de utilitate credendi. 8. vulgus
maritum et feminarum et cetera. Simile sententiam dicit
per epistolam fundamenti. Quis. non. tantarum mul-
titudine ad peccata pernam ad legem priam
carni et sanguini servandam iduceret nisi
deus. Et confirmat. quia secta iudeorum non
manet in vigore sic et eos obicit Augustinus.
in primo sermone de adventu. Vos inquit
convenio o iudei. Si obicit de permanetia
secte machometi. Respondeo. illa incepit plus
quam sexcentis annis post legem christi. et in brevis
decooperante finit et hoc multum debili-
tata est anno christi millesimo. ccc. et eius cultores
multi mortui et plurimi sunt fugati et

propheta dicitur esse apud eos q cito
finitenda est secta illa.

De octano scilicet

de miraculoz claritate sic pater. Non
potest esse testis falsus deus. sed deus in
uocatus a predicatore scripturam ut ostende
ret doctrinam eius esse veram fecit aliquod
opus sibi proprium utpote miracula ac per
hoc testificatus est illud esse verum qd iste
predicauit. **Confirmat** hoc p Ricar. p.
de trin. c. 2. vbi supra. Domine si est er
ror a te decepti sum nā tantis signis cō
firmata sunt que nō nisi p te fieri possēt
Qd si dicat miracula nō fuisse facta aut
etiā q ipsa nō testant veritatē quia anti
christus faciet miracula. **Contra** primū
dici pōt illa sentētia Aug. de ciui. li. 22.
ca. 5. Si ista miracula facta esse nō cre
dunt hoc nobis vnū grande miraculū
sufficit q tam terrarū orbis sine vllis mi
raculis credidit nota valde illud capim
q si qdquid quod credimus dicat incre
dibile esse non minus est incredibile ho
mines inquit ignobiles infimos: paucis
simos: imperitos: rem tam incredibilē
tam efficaciter mūdo q in illo etiā docti
p suadere potuisse ut mundus illud cre
dat sicut tam credidisse videt nisi per il
los aliqua miracula fierent per que mū
dus ad credendū induceret. vnde sūdit
Qui ppter ea exiguo nūero ignobiliū
infimoz imperitoz hominū credidit.
quia in tam ptemptibilibus testibus mū
to mirabilius diuinitas seipsa p suauit.
Quid. n. incredibilius q ut ad legē ptra
riā carni q sanguini doctores pauci q ru
des q pauperes possent plimos potētes
ac sapientes cōuicere quod spēaliter p
de multis sapientibus pmo fidei rebellib
postea cōuersis ut de Paulo prius pse
cutore postea gentiū doctore. q de Au
gustino prius per māicheos seducto po
stea doctore catholico. De dionisio pū
pho postea Pauli discipulo. Et de cipri
ano pū mago postea xpianissimo epō

q de innumeris alijs cōuersis. **Contra** idē
2° dici pōt illud Aug. de ciui. dei. li. 10.
c. 18. an dicet aliquis ista falsa esse mira
cula nec fuisse facta sed mendaciter scri
pta. quisq hoc dicit si de his rebus ne
gat oīo vllis lris esse credendū. potest et
dicere nec deos vllos curarē mortalia q
q ibidē de eodez. Si libris magicis siue
quod honestius putat theozicis credūt
quid cause est cur illis lris nolunt credē
ista facta esse. **Contra** idē 3° qz qdaz
facta nō nisi a nimis pteruicibus nega
ri possunt ut sunt miracula facta a Sil
uestro corā Constantino tā in curatiōe le
pre eius q in disputatiōe eius p iudeos
que facta tanq celeberrima mūdū nō
latuerūt. **Contra** 4° dici potest q si qd
inuocatus in testē signū puerū testifica
tōis pmittat adduci q presens nō pdicat
talīs tacurnitas nō fiat cū veritate per
fecta. miraculū autē est talē signū dei ut
testis. igit si pmittat miracula fieri a de
monibus non ptradicens annūciās. s. il
la non esse testimonia sua non videt esse
perfecte verax qd est impossibile q p h
dicit ad illud d antichristo q p dixit illa
miracula faciēda nō esse testimonia ve
ritatis sicut p Math. 24. q ad thessal.
2°. Item contra idē est differentia mi
raculoz que fiunt a deo q que fiūt a dia
bolo: de qua differētia tractat Aug. de
vtilitate credendi prope finē. **Miracu**
lū inquit voco quicquid arduū aut inso
lidū supra spem vel facultatem mirāns
apparet quedam solum faciunt admira
tionem: quedam magnam gratiā bene
volendamq conciliant qualia fuerunt
christi miracula ut pertrahat ibi diffuse
Itē contra vtrūq potest dici q sunt
aliqua miracula facta in lege christiana
in quibus non potest esse deceptio quin
sint facta nec quin sint testimonia veri
tatis quia a deo facta. s. raptus Pauli q
reuelatio contingentū futuroz. **Pu**
patet quia impossibile est aliquē decipi
circa se videre essentia dei. q impossibile
b

Prologue

fuit Paulū se credere illā videre nisi eā
videret sed hoc asserit de se ad Cor. 2.º
c. 12. fm expōitiōem sanctorū. illud igit
fuit vere factū ⁊ non tm apparenter. p
batio pmi antis. qz nullus potest decipi
circa aliqđ pncipiū primū credendo se
intelligē illud cū non intelligat tale pnci
piū qz tunc nō cōstaret ex terminis ap
prehensis qđ esset pncipiū ⁊ qđ non. ⁊
multo magis nō potest decipi circa deū
visū. p̄ha ista pater qz plus distat visio
dei ab intellectu cuiuslibet obiecti ē
q̄tum ad pceptionē intellectus indicatū
qđ distet intellectio pncipiū cōplexi ab in
tellectōe cuiuscūq; nō pncipiū. Itē qua
liter intellectus crederet se quietari si nō
quietaret: nōne poterit cognoscere incli
natiōem suam ad vēz qđ non videt. Si
crederet se videre deū crederet se quietari
in deo. si non videt non quietat. Scul
tus ait Aug. nihil dici potest qđ falsa
op. aia sit beata. 2.º de ciui. c. 4. / 2.º f. q
a solo deo fieri potuit est manifestū. qđ
nulla creatura potest aiaz beatificari nec
simplr nec ad tempus. / 2.º patet ex mul
tis pphetis in vtroq; testamēto. vñ cō
tra falsa miracula antiquissimi posset sibi
objci saltē de istis duobus hoc mō. Si
tu es deus fac me videre essentiā diuinā
nude ⁊ post visionē memoriā certā hēre
visionis ⁊ certitudinē qđ illa fuit visio es
sentie diuine ⁊ tunc credā tibi. Item si
tu es deus dic mihi quid faciā vel quid
cogitabo vel appetā pro tali hora. ⁊ hī
vie efficaciam ex miraculis inuit saluator
Jo. 6. opera que ego facio ipsi testimo
nium perhibent de me. si mihi nō vult
credere opibus saltē credite.

Non o quoz loco

potest adduci testimonium eoz. qui foris
sunt. Joseph. in li. 18. antiquitatu pulch
errimu testimoniu ponit de xpo vbi in
ter alia de Jesu ait. xpus hic erat. vbi e
veram doctrina ⁊ reuerectioem ex mor
tuis confitetur. Itex de pphetia Sybil

le nota illud de ciuit. 18. c. 23. Iesus xpus
dei filius saluator. Item contra eplam
fundamenti nota quomodo singuli heretici
de catholicis inquisiti non ad suos mit
tunt sed ad veros catholicos quasi etiã
illi soli ab omnibus etiã hereticis catho
lici nominentur.

Decimo et ultimo

poſſet adduci q̄ deus non deſt querētibus toto corde ſalutē. multi aut diligentiſſimē inquiretes ſalutē ad hanc ſectā puerſi ſunt. ⁊ q̄to ſeruētioreſ facti ſunt in inquirendo tanto in hac ſecta ampliſ confirmati ſubitoq; in ea penitentes de malitia ad bonā vitā mutati ſūt tormēta quoq; p̄ ea plures in magna exultatione ſpūs perpeſſi ſunt. que non vidētur probabilia niſi deus hanc ſectā ſacre ſcripturę inſtituta irrefragabiliter approbaret ⁊ ordinaret ad ſalutem.

Habito igitur con

tra hereticos & doctrina canonis est vā
videndum est 2° an sit necessaria & suffi
ciens viatori ad psequendū finē suū .
Dico igit q̄ ista tradit quid sit finis ho
minis in particulari quia visio & fructus
dei & hoc q̄tuz ad circūstantias eius ap
petibiles puta q̄ ipsa habet post resurre
ctōē ab homie immortalē & in corpore &
in anima simul sine fine. Ipsa etiā deter
minat que sunt necessaria ad finē & q̄ il
la sufficiāt quia decē mandata Math .
19. Si vis ad vitā ingredi scrus manda
ta. de quibus habet in Exod. Hoz etiā
explicatio & q̄tum ad credenda & q̄tuz
ad speranda & q̄tum ad operāda expli
catur ex diuersis locis scripture. Prope
tates quoq; substantiarū imaterialiū in
ea tradunt q̄tum possibile est & vtile vi
atori nosse. Ista ḡ pferendo ad tres ratio
nes quibus innitit solutio. q. precedētis
paret q̄ sacra scriptura sufficienter con
tinet doctrinam necessariam viatori .

Ad primum argū

mentū principale ad minore respondeo
q lex nature paucioribus fuit cōtēta q
memoraliter ad filios p patres deuenē
rūt illi etiā hoies magis erāt predicti i nā
libus 7 ideo modica doctrina inspirata
potuit eis sufficere. vel aliter ad illud 7
ad aliud de lege Moyſi pōt dici q ordi
natus pcessus scripturę ondiq eius doc
torē fm Aug. 83. qōnū. q. 51. Ad 2^m
dico q dulcius capīt qd latet sū aliqua
snia lrali q si esset expresse dictū. 7 iō ad
deuotionē pferit illa que expressa sunt i
nouo testamēto. sub figura velata fuisse
in veteri. hec quo ad certumōtas sed q
ad hīstorias in quibus exempla sunt legi
declaratiua. sū ex toto pcessu scripturę
pater ordinata dei gubernatio respectu
homis 7 totius creature. Ad 3^m ori
genes in omel. de archa Noe dicit nulla
scia omnia sciēda explicauit. sed illa ex
quibus possunt alia sufficiēt elici vnde
multe veritates necessarie nō expmūt
in scriptura 7 si ibi virtualiter cōtineāt
sicut conclones in pncipijs circa quarū
inuestigationē vtilis fuit labor exposito
rū 7 doctoꝝ. Et si obijcias multa in ac
tibus humanis sunt dubia vt sint pec
cata moralia etiā suppositis oibus doc
trinis doctoꝝ 7 expositoꝝ. Rō. non
est dubia via salutis simplr qz a talibus
tanq a periculof debet hō sibi cauere et
custodire se ne hō duz se exponit picu
lo incidat in peccatū. q si noluerit que
rere salutē sed nō curando exponat se p
iculo vbi forte de genere actus non ē pec
catū mortale tñ peccabit mortali se tali
piculo exponendo.

Trum theo

logia sit de deo tanq de sū
iecto primo. Q non arguit
duabus vjs. Prima est ostendere istam
negatiuā in se que pbat pmo per auctez

Boetij pmo de tri. forma inq simplex
subiectū esse non potest. Itē 2° materia
non coīcidit cū alijs causis neq idē nu
mero neq specie ex 2° phisycor. deus at
est finis huius scie 7 efficiens. non igitur
materia. Item 3° ex pmo posterior. sū
iectū scie habet ptes pncipia 7 passiones
deus aut non habet ptes integrales cuz
sit simplex. neq partes subiectinas cum
sit singulare ex se. neq habet pncipia cū
sit primū principū. neq passiones quia
passio inest subiecto ita q est extra eius
essentiā: nūll aut sic inest deo. n^o via
est ostendere q aliud est hic subiectū nō
q istud. aūs pbat multiplr. pmo per
Aug. de doctrina xpiana pmo li. c. p^o.
Omnis doctrina vel rez est vel signor
igit res vel signa sunt subiectū. Item
2° scriptura habet quatuor sensus. s. ana
goticū: tropologicū: allegoricū: 7 lralē.
sed cuilibet sensui corespondet aliquod
sūiectū primū sicut aliq scie habenti vnū
sensū corespondet subiectū fm illū sen
sū. igit hīc sunt quatuor subiecta. Itē
3°. q homo sit subiectū probat auctori
tate cōmentatoris pmo ethicor in pro
logo quia scdm eum scientia moralis ē
de homie quo ad animaz. medicinalis
est de homine quo ad corpus. ex hoc er
go accipitur ista propositio q omnis sci
entia practica habet pro subiecto pmo
illud cui acquiritur finis practice 7 nō
ipsum finem. finis autem istius scientie
acquiritur homini 7 non deo. ergo rē.

Item aliter 7 quasi in idem redit. fi
nis scientie est per actum suum attinger
obiectum primū inducendo in ipsum
formam principaliter intentam a scien
tia. puta in speculatiua inducere in illud
esse cognitum quia cognitio ibi intendi
tur 7 in practica inducere formā ad quā
ordinatur eius praxis. finis autem hīc
intentus est bonitas moralis que non
intenditur induci in deo sed in homine
igitur homo est obiectum primū eius.

Dialogus

Contra Augl. de ciuil. dei. 8. c. pmo
theologia est sermo vel ratio de deo.

Primum theologia sit de deo sub aliqua

ratione speciali. q. sic arguit
Hugo de sacramētis in pncipio vult q.
opera restauratōis sint hic subiectū. q. si
deus est hic subiectū hoc erit sub spēali
rōne. s. inq̄tum restaurator. Itē Las
siodorus super psalmistā. vult q. xps ca
put cū membris est hic subiectū. igit̄ spe
cialiter ut incarnatus et caput ecclēie erit
hic subiectū. Item deus absolute ē sub
iectū methaphysice. igit̄ si hic est subiec
tū hoc erit sub aliqua rōne speciali. p̄na
pbat̄ quia non sub eadē rōne oīno
hic et ibi est subiectū. aū̄s probat p. p̄m
6. metha. Honorabilissimā sciaz oportz
esse circa nobilissimū genus. illa fm̄ ipz
est huiusmōi hoc etiā cōfirmat quia ibi
vocat methaphysicā theologiā. Item
p̄mentator pmo physicoz cōmento pe
nultimo dicit q. Auid. multū peccauit
ponēdo methaphysicā probare primaz
causam esse cum genus substantiaz sepa
rataz sit ibi subiectū. et nulla sciētia pro
bat suū subiectū esse. ratio aū̄t nō valēt
nisi intelligeret q. ipsa esset ibi primū sū
iectū. q. rē. Item ista sciētia est honora
bilissima q. est de honorabilissimo subie
cto sub ratione honorabilissima. huius
mōi aū̄t ratio est ratio finis et boni. de fi
ne aū̄t probat per Auid. 6. metha. di
centē: si scia esset de omnib⁹ causis illa q.
esset de fine esset nobilissima. Ex hoc cō
cludit de bono. quia fm̄ p̄m. 2. meth.
qui ponit infinitatē in finibus destruit
nām boni quia destruit naturā finis. ex
hoc q. accipit q. ratio boni est ratio finis
Contra. cognitō contracta presupponit
cognitionē absolutam et absoluta est cer
tior ex pmo metha. si ergo ista est d. deo
sub aliqua ratione speciali alia est prior
et certior de deo absolute talis non po
nitur ergo rē.

Primum ista sci

entia sit de omnibus ex at
tributione ipoz ad primū
eius subiectū. Q. sic. 4. metha. Eadē est
scientia de aliquo et de attributis ad ipz
et exemplificat ibi de sano. sed oīa alia at
tribuuntur essentialiter ad subiectū pri
mū huius. q. rē. Contra Augl. 14. de
trini. ca. pmo. neq. huic scientie tribuen
dum est. rē.

Circa solutionem

istarū questionū sic procedo. primo di
stinguo de theologia in se et d. theologia
in nobis. 2. assignabo ratōez primū sū
iecti. 3. distinguam de theologia q. tuz
ad partes eius.

De primo dico q.

cognitio quelibet est in se illa que nata ē
haberi de obiecto eius fm̄ q. natum est
manifestare se intellectui p̄portionato
Cognitio aū̄t eadē in nobis est illa que
nata est haberi i intellectu nostro de ob
iecto illo intellectu. Theologia ergo i se
talīs est cognitio qualē natū est facer ob
iectū theologicū in intellectu sibi p̄por
tionato. Theologia vero in nobis talis
est cognitio qualē intellectus noster na
tus est habere de illo obiecto. exemplū
si aliquis intellectus nō possit intelligē
geometricāta posset aū̄t alicui credere
de geometricis geometria esset sibi
fides non scia: esset tamen in se scientia.
quia obiectum geometrie natum est fa
cere de se scientiam in intellectu p̄por
tionato.

De secundo dico

q. ratio primū subiecti est continere in se
p̄mo virtualiter omnes veritates illius
habitus cuius est. Quod p̄bo p̄mo sic
quia obiectū primū cōtinet p̄ponēs im
mediatas quia subiectū istaz cōtinet p̄
dicatū et ita euidentiā totius p̄ponis. p.

pōnes autē immediate cōtinent pōtione
 ē subiectū ppositionū immediatā pōtinet
 omnia veritates illius habitus. **Probo**
 idem 2°. quia primitas hic accipit ex pri
 mo posteriorē ex diffinitione vniuersalis
 fm qd dicit adequationē. obiectū autē se
 habet ad habitū sicut causa ad effectū.
 nō est enim causa adequata nisi pōtineat
 pmo virtualiter totū effectū. ē rē. **Expo**
 no quod dixi primo virtualiter quia il
 lud primū est qd nō dependet ab alio s3
 alia ab illo. ita ergo p^o pōtine est ab alijs
 nō dependere in cōtinēdo sed alia ab ip
 so h^o est qd per impossibile circūscripto
 omni alio manēte intellectu eius adhuc
 cōtineret r nihil aliud cōtinet nisi p rati
 onē eius. **Contra istud arguit dupliciter**
 primo sic. Sicut se habz obiectū primū
 potētie ad potētiā ita obiectū pmo
 habitus se habz ad habitū. sed obiectū
 primū potētie est aliqd cōe ad oia per
 se obiecta illius potētie. ē primū obiec
 tū habitus est aliqd cōe ad omnia p
 se obiecta eius r nō aliqd virtualiter
 cōtinēs alia. Item 2° quia in sciētjs as
 signat cōiter pro subiecto primo aliqd
 quod est cōe ad omnia illa que cōsiderā
 tur in illa sciētia. sicut in geometria li
 nea; in arismetica numerus. in metha
 physica ens. **Ad primū respōdeo** qd
 proportio obiecti ad potētiā est. ppor
 tio motiui ad mobile vel actiui ad passi
 uū. proportio obiecti ad habitū est sicut
 proportio cause ad effectū. Quādocūq;
 autē aliquod agens agit in aliqd passū
 potest quodlibet agens eiusdē rōnis in
 quodlibet passum eiusdē rōnis agere. ē
 prima extrema pportiois actiui ad pas
 siuū sunt cōla ad omnia p se extrema il
 lius pportiois. nam inter illa cōssima ē
 adequatō quia in quocūq; est ratio vni
 us illud respicit quodlibet in quo est rō
 alterius. sed prima extrema pportiois
 cause ad effectū nō sunt cōssima qz in
 illa nō est adequatio. nō enī sequit si
 cōmune potest causare habitū qd specia

le possit r cōuerfo. nō. n. quodlibet cō
 tentū sub illo cōmuni respicit habitum
 illū ut effectū eius s3 tantū aliqd primū
 contentiū quod virtualiter continet oia
 ad que habitus se extēdit. **Ad 2^m dico**
 qd multoz habitū specie differentium
 potest esse aliquod obiectū cōe sicut ab
 obiectis eoz potest abstrahi obiectum
 cōmune. r hoc mō in sciētjs assignat
 obiectū commune a quo nō est habi
 tus vnus scdm speciem sed tantū scdm
 genus.

De tertio dico qd

theologia essentialiter nō tantū conti
 net necessaria sed etiam contingētia. qd
 patet qz omnes veritates de deo siue ut
 trino siue de aliqua psona diuina ut cō
 parat ad intra sunt necessariae. illa vero
 in quibus cōparat ad extra sunt contin
 gētes ut qd deus creat r qd filius est incar
 natus r huiusmōi. omīs aut veritates d
 deo ut trinus siue de psona determinata
 sunt theologicę. Similiter veritates cō
 tingētes quia ad nullam cognitiōem nā
 lem spectat ita qd prime partes integra
 les theologie sunt due. i. veritates necessa
 rie r veritates ptingentes.

Ex dictis patet re

sponsio ad primā questionē. Et primo
 loquēdo de theologia in se qtu; ad ve
 ritates necessaria; ipius. **Dico** qd primū
 subiectū theologie in se nō potest esse nī
 si deus quod pbo per tres rōnes. **Pr**
 ma accipit ex rōe primi obiecti. r arguo
 sic. **Primū** obiectū continet virtualiter
 omnes veritates illius habitus cuius est
 primū obiectū sed nihil cōtinet vtuallit
 omnes veritates theologicę nisi deus.
 ē rē. pbatio mōis. nihil aliud cōtinet
 eas ut causa siue ut illud ad quod habe
 ant attributiōem nisi deus qz deus nulli
 attribuit nec aliqd pōtinet eas ut effectus
 demonstratiōe quia. nā nullus effectus
 demonstrat deū trinu; que est potissima

Prologus

Vitas theologica et similia. 12° sic. Theologia est de his que sunt soli intellectui diuino naturaliter cognita. et est de aliquo soli deo naturaliter noto. sed solus deus est sibi naturaliter notus. et perbatio primi. scilicet. si ista scia est de aliquibus alicui alij intellectui naturaliter notis. et preter ista aliqua alia sunt cognoscibilia naturaliter soli intellectui diuino quia infinitus est. et ideo plurimum cognoscitur quod intellectus finitus. igitur adhuc alia scia est superior quod ista que erit de naturaliter notis intellectui in creato. probatio minoris. quia omnis essentia creata alicui intellectui creato potest esse naturaliter nota. 13° sic. In nulla scia traditur ista distincta cognitio de aliquo alio quod non est subiectum eius primum sicut traditur illa que esset de illo ut de subiecto eius primo: quia in nulla scia traditur distincta cognitio de non per se subiecto sicut de per se eius subiecto. tunc. non esset ratio quare illud subiectum esset magis subiectum eius quam aliud. igitur si deus non sit hic subiectum tunc non traditur ista distincta cognitio de deo sicut traderet de eo in aliqua alia in qua posset esse subiectum sed potest esse subiectum in alia scia. igitur illa potest esse prior ista. Preter autem istas tres rationes sunt aliquae persuasiones. Prima talis est. theologia secundum Augustinum. 13. de trinitate. c. 19. pro aliqua parte sui est sapientia pro aliqua parte sui est scia. si autem esset tantum de aliquo non eterno formaliter de illo esset formaliter scia et non sapientia aliquo modo quia nec ex primo subiecto nec ex attributione quia eterna non attribuitur temporalibus. 12^a persuasio quia superior portio rationis habet aliquam perfectionem propriam sibi correspondentem. ista autem si est de subiecto non eterno ut de primo subiecto cum eternum non attribuat ad non eternum sequitur quod nullo modo est de eternis et ita nullo modo perficit perfectionem superioris rationis ita esset aliquis habitus intellectus omnino nobilior isto perficiens istam portionem quod est inconueniens. 13^a persuasio est quia secundum beatum Augustinum. 14. de trinitate. c. 1. vel

4°. ista scia est de illis quibus fides gignit defendit et roborat. et est de illo eodem subiecto quod est primum subiectum fidei sed fides est de veritate prima. 4° persuasio est quia nobilissima scia est circa nobilissimum genus. ex. 6. metha. et primo de anima. beatus autem procedit nobilissima. et oportet quod sit de deo ut de subiecto.

Ex his dictis respon

deo ad secundam. quod ad intellectum cui potest non exemplum. Homo intelligit ut animal rationale: ut substantia: ut mansuetum natura: ut nobilissimum animalium in primo intellectu intelligit secundum rationem quod dicitur in 2° in cor. in 3° per actus. in 4° per passionem. in 4° in respectu ad alio. Sed perfectissima notitia de homine non potest esse in respectu ad aliud quia ista presupponit notitiam absolutam nec de homine sub ratione passionis quia passio presupponit notitiam subiecti nec de homine in vniuersali quia illa est confusa. et nobilissima cognitio de homine est secundum rationem quod dicitur in 4°. Ita etiam posset poni aliqua scia de deo sub ratione respectus ad extra ut aliquid ponitur sub ratione reparatoris vel gubernatoris vel capitis ecclesie vel possit poni de deo sub aliqua ratione attributali quod est quasi passio sicut aliquid ponitur de deo hanc sciam esse sub ratione boni. vel possit poni de deo sub ratione boni et vniuersali ut entis vel entis infiniti vel necesse esse vel alicuius talis. Contra istas omnes positiones arguitur. et primo arguitur contra istam de ratione boni. nullus conceptus de deo continet virtualiter omnes veritates proprie theologicas pertinetes ad pluralitatem personarum. nam si sic cum illi conceptus coeas naturaliter concipiantur a nobis. et propositiones immediate de illis conceptibus possent a nobis naturaliter concipi vel intelligi. Et per illas propositiones immediatas possemus scire conclusiones et ita totam theologia naturaliter acquirere. 12° quia ex quo conceptus coeas non sunt soli deo naturaliter noti. et nec veritates incluse in illis conceptibus

pro sol. ut sciam in
notis. et sciam in
notis. naturaliter nota

pro sol. ut sciam in
notis. et sciam in
notis. naturaliter nota

conceptibus de quibus est theologia. & si esset de deo sub rōne tali cōi non esset soli deo naturaliter nota. cui⁹ oppositū ostensum est in prima questione. **Cōtra** alia positiōe de rōe attributali posset argui per easdem rationes. Sed ad hoc arguo per alias speciales quia cognitio eius qd quid est est pfectissima ut dicitur philosophus. 7°. metha. & cognitio illius entitatis est pfectior cognitio q̄ cognitio pprietatis attributalis que se habet quasi passio huius nature fm Damas. li. pmo. c. 5°. 1° quia si ille pprietates realiter differrent ab entia: essentia esset realis capitula. & sicut differunt rōne ita essentia o sua rōne habet rationē incausati. ille autem l3 p idēitatē cum essentia sunt incausate non tamē fm suā rōem formale primo includūt incausatōnem sui. 1° q2 illud fm suā propriā rōem videt esse actuali⁹ in se cui magis repugnat cōicabilitas ad plura ad extra sed essentie repugnat cōicabilitas ad plura ad extra & nulli pprietati attributali nisi quatenus est illius essentie vel idē illi essentie inq̄tum infinite. Si vero dicat q̄ quelibet pprietatis est infinita & iō incōicabilis ppter infinitatē. **Contra**. infinitas ista est i eis ppter idēptitatē eaz cū essentia sicut ex radice & fundamēto omnis pfectionis intrinsece. **Contra** vīa etiā de respectib⁹ ad extra potest argui sicut contra alias duas vias. Sed facio rationes speciales. primo quia respectus ad extra est respectus rōnis. sed scientia non considerans subiectū suū sub rōne reali nō est realis. sicut nec logica est realis licet cōsideret de rebus ut eis attribuitur intentiones secunde. & theologia non esset realis. 1° quia absolutū & respectuū non faciunt aliquē vnū conceptum per se. ergo conceptus aggregās illa duo in se est cōceptus vnus per accidens. nulla autem scientia prima est de conceptu vno per accidens quia talis presupponit scientiā

de vtraq; parte. & ideo si scientia subali nata sit de aliquo vno per accidens presupponit duas tractantes de partibus illius totius sepatim. Si igitur theologia esset de tali vno per accidens posset esse alia p̄ior ea que esset de conceptu vno per se. 1° nullus respectus ad extra videtur deo necessario conuenire. & nihil theologicū necessario conueniret deo ut est subiectū theologie. p̄batio cōsequēte. quod cōuenit alicui sub rōne non sibi necessario inherētis non conuenit illi necessario. sed respectus ad extra est huiusmodi. & rē. & ita nulla veritas theologica necessaria esset. **Et hec conclusio** p̄batur per primā & secundā rationes positas ad primā questionem scilicet de ratione primi obiecti & de notis soli deo naturaliter. Concedo igitur 4^m membrū. s. q̄ theologia est de deo sub rōne qua est hec essentia sicut p̄fectissima scientia esset de homine si eēt secundū q̄ homo non autem sub aliqua ratione vniuersali vel accidentali.

Ad primā questionem

nam de theologia nostra dico q̄ quando habitus est in aliquo intellectu habens euidētiā ex obiecto: primum obiectum illius habitus ut est illius nō tantum continet virtualiter illum habitum sed ut notum illi intellectui continet ipsum habitum ita q̄ notitia obiecti in illo intellectu continet euidētiā habitus ut in illo intellectu quia intellectus cognoscens tale obiectum potest elicere omnem conclusionem huius habitus. In habitu vero non habere euidētiā ex obiecto sed causatā aliam de q̄ ab obiecto noto. non oportet dare primum obiectum eius habens duas dictas cōditiones immo neutram oportet dare q̄ p̄inde est habitus ut i hoc ac si esset de p̄tingētib⁹ q̄ neutro mō hūs

Prologus

obiectū primū. tali ergo habitui nō cui
denti ex obiecto dat subiectū primū de
quo pmo noto. i. pfectissimo pmo. i. im
mediate insunt pme veritates habit⁹ illi
us. theologia aut nostra est habitus nō
habens euidētiā ex obiecto etiā illa q̄
est in nobis de theologicis necessarijs n̄
magis ut in nobis habet euidētiā ex
obiecto cognito q̄ illa que est de ptingē
tibus q̄ theologie nostre ut nostra est nō
oportet dari obiectū primū nisi primū
notū de quo noto immediate cognoscā
tur prime veritates. illud primū notum
est ens infinitū qz iste est conceptus pfect
tissimus quez possumus habere de illo
qđ est in se primū subiectū qđ tñ. neutra
predictarū cognitionū habet qz non pri
us habitū nostrū vtuāliter in se nec mī
to magis ut nobis notū ptinget ipsuz ha
bitus. tñ qz theologia nostra de necessa
rijs est de eis de quibus est theologia
in se ideo sibi assignat subiectū primū q̄
ad hoc q̄ est veritates ptingere in se ⁊ h̄
idē qđ est primū subiectū theologie in se
sed qz illud nō est nobis euidēs iō nō cō
tinet istas ut nobis notū imo non est no
bis notū. Si arguis q̄ nō est primū ob
iectū nostri habitus. Rñ⁹ v̄p est non
est primū subiectū dans euidētiā s; sub
iectū primū ptingēs om̄s veritates natū
dare euidētiā si ipsuz cognosceret ⁊ hec
dicta sunt ad duas questionēs de theo
logia necessariorū.

Nunc antez viden

dum est de veritatibus ptingentib⁹ the
ologicis quid sit primū subiectū theolo
gie. Et quo ad istas dico q̄ nullū subiec
tū vtuāliter ptinget veritates nisi necessa
rias de ipso qz ad ptingētes de ipso equa
lit se habet ex se ⁊ ad oppositas. Tñ cō
tingentiū est ordo qz aliqua est pma vā
contingēs ⁊ ita subiectū primū multarū
veritarū contingentiū pōt poni illud d.
quo pmo. i. immediate dī p̄dicatū prime
cōtingētis que est quasi primū pncipiū

in ordine cōtingentiū vel p̄dicata plu
riū primarū ptingentiū si plures sunt p
me. Dicit autē primū subiectū prime
veritatis contingētis qđ visuz ut tale na
tū est pmo videri cōiungi cū p̄dicato
illo qz primū notū in ptingētibus non ē
nisi p intuitiōem extremorū. q̄ primū in
tuitibile cui insit primū p̄dicatū prime
veritatis ptingētis est primū subiectum
oīuz veritarū ptingentiū ordinatarū.

Ex his ad ppositū dico q̄ essentia diuina
est primū subiectū theologie ptingētis
⁊ hoc mō sumpta quo p̄dicatū est ipsam
esse subiectū primū theologie necessariē
⁊ hoc tam huius theologie ptingētis in
se q̄ ut est in intellectu diuino ⁊ beatorū
Tot⁹ igit theologie in se ⁊ dei ⁊ beatorū
primū subiectū est eēntia diuina ut hec
cui⁹ visio ā beatis est sicut in methaphy
sica cognitio entis. ⁊ iō beata visio non
est theologia sed est quasi pfecta incom
plexa apprehēsiō subiecti p̄cedēs nāliter
scīaz theologie. subiectū vero theologie
nostre ptingētis videt idē subiectū p̄mū
qđ ⁊ necessariē ⁊ h̄ mō supra exposito
qz nō ut ptingēs vtuāliter in se habitū etiā
si intuitiue videret sed ut cognoscibile a
nobis p̄mū illi cui intuitiue noto na
tū esset p̄dicatū pme ptingētis euidēd
inesse. Cōtra videt q̄ verbū sit subiec
tū adequatū theologie ptingētis tā illi⁹
ptingētis in se q̄ ut est in intellectu diuino
qz est primū subiectū oīuz articulorū re
paratōis nostre. Rñ⁹. aliqđ ptingens
pōt pmo dici de verbo ⁊ aliqđ de spū
sancto ⁊ aliquod de deo trino ut creare
erūt igit p̄sone quasi p̄tes subiecti. sicut
etiā aliqua necessaria sunt pmo vera de
diuersis personis.

Ex predictis appa

ret improbatō illius opinionis que po
nit xpm esse primū subiectū qz tūc ver
itates necessariē de p̄re ⁊ spū sancto non
essent theologicę. puta p̄r generat: spūs
sctūs p̄cedit. nec v̄itates ptingētes de eis

puta pater creat p filiū. spūs sanctus tē
paliter mīsus est vībilitē r inuībilitē
nec veritates necessarie de deo trīno ut
q est oīpotens īmensus. nec cōtingentes
ut deus creat. gubernat mūdū. remittit
peccata. punit. pmiat. r hī. pñe oīs p
banf qz ad nullā sciam p se pertinet aliq
veritas nisi sit de sūiecto pmo vel de ei
parte sūbiectiua vel integrali vel eēntia
li. vel de aliquo essentialiter ad sūbiectū
attributo s; pater q pater vel spūs scūs
vel trīnitas nō est xps nec ps aliq aliqz
dictoz modoz nec attributū ad xps es
sentialit. tū qz xpus cū dicat duas nās r
hoc īnq̄tū est sūbiectū fm ponētes illud
sequit q ut habēs naturā creatā erit eēn
tialit pōr patre vī spūs sancto vel trīnita
te qz essentialis attributio nō est nisi ad
essentialiter prius. tum qz xpus fm diuī
nitatē etiā nō habet aliquā talē pziōita
tem fm quā posset pater vel trīnitas ad
xpm attribui. Contra istā etiā opi. sūt
due rōnes vltīme posite. s. ī solutōe 2°
q. cōtra opi. de respectu ad extra. Con
tra idem est pma rō posita ad solutiōez
pme. q. qz veritates necessarie de patre
r de spūs sancto r de trīnitate impossibi
le est p̄tineri v̄tūaliter pmo īn xpo qz si
verbū incarnatū nō fuisset ille veritates
necessarie nihil minus fuissent. 3° ēt ibi
dē videlz ad hoc qz nō esset tradēda hic
aliqua nōticia de deo nisi ut includit īn
xpo hoc est ut de vbo tm r ita non esset
distinctissima nōticia de deo quā tradi
posset. igr ēēt alia pōr redrenda. Ad h^o
etiā faciunt alique psuasiones ibi posite
qz ista vnitas que est xpi ut ē suppositū
vnū īn duab^{us} naturis nō est vnitas eter
na. istā aut o3 ponere formale vnitatē p
mī sūbiecti. s; p̄lmū sūbiectū vt p̄lmuz
nō est aliquid eternū. Illa etiā psuasio
de fide videt pcludere. nō. n. est credituz
vel vezz theologicū hūc hoīem esse cru
cifixū nō implicādo verbū īn sūbiecto.
qz hunc hoīem īn cruce pōnerūt iudei
videre. S3 creditū est r vezz theologicū

verbū esse hoīez de vīrgine natū: verbū
esse hoīem crucifixū: verbū ēē hoīem re
surgentē: r sic de alijs articulis p̄tinentib^{us}
ad hūanitatē. p̄tinetes aut ad diuinitatē
p3 q non pueniūt pmo xpo ut xpus est
sed aliqui alijs psonis: aliqui trīnitati. s;
obiectū adequatū theologie nō est xpus
sed aliquid quasi cōe vbo de quo p̄mo
tradunt articuli p̄tinetes ad repatōnem
r patri r spūs sancto. s. de quib^{us} sunt ali
que theologicē veritates. Videt igr dī
centū qz sicut si īn medicina corpus hu
manū sit p̄lmū sūbiectū de quo cōside
rat ibi ut passio sanitas r infirmitas si
spēs corporis humani essent corpus sic
mīxtū r sic puta corpus sanguineū r cor
pus fleumaticū rē. hoc totū corpus san
guineū sanū nō essz p̄lmū sūbiectū. tū qz
nīmīs p̄ticulare. tū qz includit passiōē
p̄siderandā de sūbiecto que non pōt esse
ratio sūbiecti: qz sūbiectū ut sūbiectuz ē
p̄us natura passiōe r ita passiō ēēt pōr
seipsa. r breuiter dīcquid diceret de aliq
medicina tradita. s. qz esset de tali p̄ticu
lari r de ente p acciōe salte impossibile es
set p̄mā scia3 de corpe hoīs esse de cor
pore hoīs sanguineo sano imo si qua ēēt
de ipso alia posset esse p̄ior. s. de corpe
hoīs īn cōi qz ip3 īn cōi h3 aliq passiōes
cognoscibiles de ipso p rōem cōem ut ē
p̄ior inferioribus siue de corpe sangui
neo cui^{us} rō est nālīter pōr corpe sangui
neo sano: r ista ratō p̄ior p̄tinet v̄tūalī
aliquas passiōes d corpe hoīs sano qz
r eius ratio p̄cedit corpus sanguineū sa
nū. Ita īn p̄posito xpus dicit verbū ho
minē fm Damas. li. 3°. ca^o. Ante igr nō
ticiā que esset d xpo ut de pmo sūbiecto
nata esset alia esse pōr de vbo si qua sibi
īnsit p rōem qua verbū r ante istā alia
de deo ḡtū ad illa que īnsit p rōem dei
ut est cōis tribus psonis. Si igr theolo
giā tenem^{us} fm se ēē p̄mā nōticiā ipa nō
erit pmo de xpo r si eque est de veritati
bus cōibus r p̄p̄e tribus psonis ipa n
erit de aliqua p̄sona ut de sūbiecto ade

Prologus

quato sed de deo ut est cōis tribus p̄sōis
Et tunc saluabit q̄ oīs veritas theolo-
gica vel est de p̄mo subiecto puta que in
est deo per rationē dei vel quasi de pte
subiectiua p̄mi subiecti puta que est pro-
pria alicui p̄sone aut de aliquo quod at-
tribuit ad subiectū primū vel quasi p̄tā
subiecti ut puta de creatura q̄tū ad respec-
tū quē habet ad deū ut deus ⁊ de nata
assumpta q̄tū ad respectū quē habz ad
verbū substantificans.

Aliter tamē pōitur

xpm esse subiectū primū fin Linco. In
exameron. ⁊ hoc ut xpus est vnū triplici
vnitate. quaz p̄ma est ad patrē ⁊ ad sp̄z
sanctū. 2^a verbi ad nām assumptā. 3^a xpi
capitis ad mēbra. Et p̄ ista opi. de xpo
v̄t esse prima rō posita ad primā. q. Et
penultima qz septē articulos fidei p̄tinē-
tes ad hūanitatē non p̄tinet deus ut sub-
iectū qz per nām diuinitatis nō pueniūt
deo. illud aut subiectū primū p̄tinet pas-
sionē p̄ cui⁹ formā passio sibi inest. xps
aut ⁊ istos cōtinet qz fin hūanitatē sibi
insunt. ⁊ p̄ter hoc xpus p̄tinet realiter
alios p̄tinētes ad deitatē qz fin diuinita-
tē illa dicunt inesse sibi. Itē subiecta p̄tū
doctrinē debēt p̄tineri sub subiecto totū
vel ut p̄tes subiectiue vel ut quasi p̄tes i-
tegrales nō aut p̄tinent sub deo sic subie-
cta partiū sacre scripture. Qd̄ probat p̄
glosas multas in principiis libroz assig-
nātes cās māles aliquas q̄ nō sūt aliqd̄
dei. vñd sup Osee dicit glosa q̄ materia
libri Osee est decē tribus. P̄terea in
aliquo libro scripte n̄hīl p̄p̄tū de deo
narrat. qz nullū factū ibi narrat vbi req̄-
rat ex pte dei aliquid nisi īfluētia t̄m ge-
neralis. q̄ talis liber nō est de deo. Ad
primū dico q̄ veritates enūciatē p̄tingē-
ter de xpo in nullo subiecto p̄tinent v̄tu-
aliter sicut subiectū d̄r p̄tinere passionē
qz tunc inessent necessario. t̄m habent ali-
qd̄ subiectū de quo imēdiatē enūciātur
⁊ p̄mo illud est verbū nā veritates the-

ologice de incarnatōe passionē natiuita-
te ⁊c. sunt iste verbū est factū homo: ver-
bū est hō natus: verbū est hō passus ⁊c
Cū dicis passio inheret fin nām huma-
nitatis. Rō humanitas nō est rō p̄mi
subiecti ad qd̄ flet resolutō sed est quasi
passio p̄or medians inter primū subiec-
tū istaz veritatū qd̄ est verbū. ⁊ alias
posteriores passiones ut natus ⁊c. patet
enī q̄ humanitas non pōt esse rō subiecti
respectu passionis p̄me que est eē incar-
natū qz illud d̄r de verbo nō p̄intellec-
ta humanitate in ipso ut in subiecto.
Ad 2^m dico q̄ sufficeret scie subiectoz
partialiū attributō ad primū subiectū
qualis attributio ad deū pōt saluari cu-
iuscūqz māe assignare p̄ glosas adductas
Aliter t̄m pōt dici q̄ mā cuiuslibet libri
est deus de quo ibi narrat q̄nō gen⁹ hu-
manū gubernauerit sed gens ut persona
gubernata est mā remota ⁊ ita intelligē-
de sunt glosē tales. Per hoc patet ad
3^m qz licet esset aliqd̄ liber nullū dei mi-
raculū p̄tinens t̄m quilibet p̄tinz puidē-
tiā ⁊ gubernatiōem dei circa hominē in
cōl vel determinatā gentē vel p̄sonā in-
tantū q̄ si eandē historīā de Pharaonē
scribat Moyses in Exo. ⁊ aliqd̄ egypti⁹
in cronica egyptioz subiectū historie
Moyſi est deus de quo tradit ibi guber-
natio hoīm misericordiā liberādo iude-
os oppressos iuste puniēdo egyptios op-
pressores sapiēter ordinādo formā libe-
rādī p̄gruam ad hoc ut populus libera-
tus legē grātanter acciperet. potēss tot
sibi propria signa faciēdo. subiectū vero
historie historiographi esset regnū vel
rex uel populus egyptiacus cui⁹ actiōes
⁊ casus circa ipsos p̄tingētes ipse inten-
dit scribere ita q̄ incidens est sibi qd̄ de-
fecerat sed principale quid gens sua fece-
rit vel passa sit. principale aut est Moy-
si quid deus egerit vel p̄miserit sed q̄si i-
cidēs est sibi circa quā māz hoc p̄tingit
Et dato q̄ alicubi nullū miraculū enar-
ret: t̄m quid deus p̄miserit assistēdo fin

eōz influentia r nō impediēdo hoc pncipaliter intendit in li^o illo inq̄tū est ps scripture r qualiter illud pueniēter ordinatū sit ad bonū alioz si fuit ordinabile vel iuste punitū si fuit malū. hoc frequenter addit in li^o eodē vel alio. aut si pmissus fuit nec hic punitū nō tacet scriptura alibi d̄ illo in generali quod alibi punitur.

Ad primum argu

mentū prime questiois ad Boetiu dico q loquit ibi de subiecto accitis r nō de subiecto p̄sideratōis. Ad aliud de 2° phy. dico q intelligit de mā ex qua non in qua vel circa quā. Vel melius q subiectū scie fm veritatē nō pertinet ad genus cause malis sed ad genus cause efficiētis. d̄ tñ subiectū scie mā per quādam similitudinē ad factōnē vbi simul pcurrit rō obiecti circa qd. r rō materiē suscep̄tiue qz factio est actus trāsienē extra nō sic est de actu. p̄prio scie tñ intelligit trāsire qz nō terminat in se sed ad aliud cēa qd est licet non recipiat in illo circa qd est sed manet in sciēte. Et ppter hanc p̄prietatē māe. s. esse circa qd subiectū d̄ mā respectu scie r actus eius. Ad illō de p̄mo postertoz dico q subiectū cuiuslibet scie nālter inuēte est aliqd̄ vniversale iō subiectū talis scie oz qz habeat p̄tes subiectiuas. istius aut scie subiectū ē essentia hec ut singularis qz imp̄fectōis est in natura creata vlti qz in mltis singularibus diuidat. ista igit imp̄fectōe ablata remanet qz ista scia est scibilis sine diuisibilitate eius in p̄tes subiectiuas. Tñ posset dici qz persone diuine sunt quasi p̄tes subiectiue ipsius eētie diuine s̄ essentia in eis nō numerat. Quāt addit de passionibus dicit aliqui qz attributa sunt quasi passiones huius essentie. S̄ hoc non valet qz p̄sideratio attributoz nālter a nobis intelligibiliū est p̄sideratio methaphysica nisi sint aliqua attributa p se tñ puenientia huic essentie ut

hec r nō ut a nobis nūc nālter intelligit cōfuse. Q̄ aut accipit qz passio est extra essentia subiecti hec est vera vbi passio est realiter causata a s̄bo. sed in diuinis illud quod habet rationē passionis non est causatū qz per idētatē transit in eētia. tñ q̄tum ad scibilitatē scit per eētie rōnem ac si esset realiter distincta ab essentia. Q̄z d̄ de p̄ncipio subiecti. dico qz non opz p̄ncipia scibilis esse p̄ncipia i se ipsius subiecti qz entis inq̄tuz eno qd ponit subiectū methaphysice nulla sūt p̄ncipia qz tunc essent cuiuslibet entis. s̄ oportet cuiuslibet subiecti esse p̄ncipia p̄ que demonstrēt eius passiones de eo ex quibz p̄ncipia tanq̄ ex medijs demonstratōis formant p̄ncipia p̄plexa sicut p̄ponēs p se note. hoc modo cuiuslibet subiecti possunt esse p̄ncipia q̄tūcūqz in p̄ncipiānt respectu suaz passionum.

Ad alia 2ª vie ad primū dico qz illa auctas exprimit mām huius scie in cōā non subiectū primū formale. Ad aliō dico qz quicūqz sensus in vna pte scripte non est l̄alis in alia pte est l̄alis r iō l̄z aliqua ps scriptura habeat diuersos sensus tñ tota scriptura habet om̄s sensus istos pro sensu l̄ali. Ad 3^m dico qz argumentū est ad oppositū duplici. p̄mo quia homo ponitur subiectum moralis scientie vel medicine pro eo quod continet virtualiter om̄es veritates illius scientie. nam corpus humanū continet virtualiter rationem sanitatis. ideo enīz sanitas hominis est talis quia corpus humanū est sic p̄plexionatū. S̄lī aia hois p̄tinet virtualiter rationē felicitatis naturalis sicut patet ex p̄mo ethi. vbi ex ratione anime concludit ratio felicitatis naturalis hominis non sic homo continet rationē finis huius scientie quia finis supernaturalis vel obiectū eius non includitur in ratione hominis: r ideo non potest esse subiectum huius scientie primū. / 2° sic homo est finis vltimus istarum scientiarū ad quā tam sanitas q̄

Prologus

felicitas naturalis ordinatur probatio. quia omnis amor concupiscentie presupponit amorem amicitie. sanitas autem vel felicitas amat amore concupiscentie ideo illud quod amatur amore amicitie est ulterius finis quam aliquid illorum. sed istud est corpus ex una parte et anima ex alia. igitur si homo secundum corpus vel animam est subiectum huius scientie sequitur quod finis est subiectum huius scientie. **Ad 4^m** dico quod prima propositio est falsa. quia nihil aliud est finis scientie quam attingere per actum proprium obiectum illius scientie. non quod inducat aliquam formam per actum suum in obiectum. quia scientia non est aliqua qualitas factiva.

Ad primum argu

mentum scilicet quoniam quod arguitur per Hugonem et Cassiodorum dicitur quod loquuntur hoc non de formali subiecto sed de materia prima de qua diffusum tractatur in scriptura propter ordinem immediationis quem habet ad finem. **Ad finem dico** quod methaphysica non est de deo tanquam de primo subiecto quod probatur. quia preter scientias speciales oportet esse aliquam communem in qua probetur in communem que sunt communia illis specialibus. igitur preter scientias speciales oportet esse aliam communem de ente in qua tradatur cognitio passionum de ente quod supponitur in aliis scientiis specialibus. si igitur aliqua est naturaliter de deo preter istam est alia ostente naturaliter scita in quantum ens. **Sed vero** probatur quod est scientia de deo per philosophum. 6. methaphysica. dico quod ratio eius sic concludit. nobilissima scientia est circa nobilissimum genus. ut per primum obiectum. ut ut consideratum in illa scientia perfectissimo modo quod potest considerari in aliqua scientia naturaliter acquisita: deus vero et si non est subiectum primum in methaphysica. est tamen consideratum in illa scientia nobilissimo modo quod potest in aliqua scientia considerari naturaliter acquisita. **Ad premetatorem primo philosophi.** dico quod Avicenna. cui dixit bene dixit et premetator male. quod probatur primo quod si aliquas substantias separatas esse esset subiectum in scientia

methaphysice et conclusum in naturali scientia. si scientia naturalis esset simpliciter per tota methaphysica quod philosophia naturalis ostenderet de subiecto methaphysice si est quod supponit toti cognitioni scientie methaphysice. **2°** quod per omnem additionem effectus potest demonstrari de causa quia est quod impossibile est inesse effectui nisi causa sit. sed multe passiones considerantur in methaphysica quas impossibile est inesse nisi ab aliqua causa prima tantum entium. si ex illis passionibus methaphysicis potest demonstrari aliqua prima causa istorum entium esse. minor probatur. quod multitudo entium dependentia et propositio et habet. que sunt passiones methaphysice ostendunt aliquid quod esse actu simplex independentes et necesse est. multo etiam perfectius ostendit primam causam esse ex passionibus causarum considerationis in methaphysica quam ex passionibus naturalibus ubi ostendit primum mouens esse perfectior. non. cognitio et immediatio est de primo ente cognoscere ipsum ut primum ens uel ut necesse est quod cognoscere ipsum ut primum mouens. **Ad aliud dico quod respectu** finis non est ratio nobilissima cognitionis sed illud quod est finis sicut ratio fundamentalis illius respectus: deitas autem est ratio fundamentalis respectu finis ut finis ad creaturas. igitur deus est primum obiectum quod concedo et ita argumentum est in oppositum. **Ad autem ostendit de bonitate ex 2°** methaphysica. dico quod si per aliquam approbationem bonitas sit fundamentum finis tamen diuinitas est radicale et primum fundamentum ipsius bene autem sequitur si non est finis ultimus quod non est bonum quod et si nullum est perfectum bonum nullum est bonum nullum autem bonum est perfectum quod ordinatur ad aliud quod quod est tale habet bonitatem diminutam. **Si igitur** generaliter ordinatur ad aliud nihil est bonum non oportet autem bonitatem esse propriam rationem finis sed contra magis erit propria et fundamentalis ratio. et per hoc patet ad dictum Avicenna. 6. methaphysica. quod non debet intelligi de finis sed de ratione fundamentalis ipsius finis.

Ad tertiam questō

nē vī pbabilit̄ posse dici q̄ theologia n̄ est de oib⁹ scibilib⁹: q̄ ddditates distin-
cte ab eētia diuina: ut ē hec eētia singu-
laris p̄tinet p̄mo multas vīates d̄ se q̄d
pbat: q̄ p̄ impossibile circūscripto om-
ni alio: si ille ddditates eēnt increate ad
huc p̄tinerēt tales vīates: sicut patz de
linea 7 de numero quātū ad p̄pones im-
mediatas de eis. 7 fm h̄ posset poni q̄ i
intellectu diuio eēnt hitus distincti scia-
les fm rōem: utpote theologia eēt quaz
cāret eētia diuina ut hec in intellectu ei⁹
geometria aut in intellectu eius eēt q̄ vī-
te lineae eēt in intellectu ei⁹. 7 sic de arīme-
tica vīute nūeri. 7 sic de alijs. **Contra**
illud arguit̄ tripl̄r. p̄mo quia vīlceret
intellectus diuino: p̄ eo q̄ pateret ab ali-
quo alio ab eētia sua. nā in isto instāti
nāe in q̄ intelligit̄ lineā adhuc eēt q̄li in
pō ad vīates cognoscētes ex̄tes i lineā
7 vīute illius ddditatis cognoscit̄ q̄ lineā q̄
si effectiue imp̄meret cognitiōem istarū
vīatū in intellectu diuino. 7 ita lineā e-
motiua intellectus diuini. 2° sic: ois poten-
tie actuabilis a diuersis obiectis p̄ se vī-
tute p̄pria eoz p̄m̄ obm̄ ē aliq̄d cōe eis.
s̄ si lineā vīute suē causet vīatē in intel-
lectu diuino. pari rōne 7 alie res cābunt
vīatē i intellectu eius. 7 ita p̄m̄ obm̄ in
tellectus diuini est cōe eis: 7 nō eētia diuina
singularis. nec obstat q̄ obiecta alia at-
buunt ad effectiā suā. ita. n. alia entia at-
buunt ad s̄bam: 7 tñ obm̄ intellectus n̄rī
est ens. 3° q̄ si eētia sua est p̄m̄ ob-
iectū p̄z q̄ nō cōitate p̄dicatōis. q̄ est p̄m̄
fm vīute. nō aut̄ eēt p̄m̄ obiectū vīua-
lit̄ si q̄bz aliud vīute p̄pria imutaret in-
tellectū eius. **Nō dico** aliū q̄ diuina theolo-
gia est de oibus cognoscibilib⁹: q̄ obm̄ p̄m̄
theologie sue facit oia alia actu cognita
in intellectu suo. ita q̄ in p̄mo siḡ natur̄
est eētia sua p̄mo cognita i intellectu suo
7 in 2° siḡ nature ddditates vīualit̄ cōtē-
nētes vīates p̄prias in 3° aut̄ siḡ sūt iste

vīates vīualiter p̄tente in illis ddditati-
bus sibi note. 7 nō est ordo scōi ad itiu-
fm cālitatē q̄li ille ddditates causent ali-
qd in intellectu eius. s̄ est tñ ordo effe-
ctiū eēntialit̄ ordinatoz respectu eiusdē
cāe: puta q̄ eētia sua q̄i p̄us nā cāt illas
ddditates sibi notas q̄ vīates de eis si
ant note. **Ex** si sol illuminaret aliquaz
ptem p̄pinquā sibi. 7 alia ps remotior
nō esset illuminabilis nisi a sole p̄pter
eius opacitatez. sol illuminaret partem
aliā remotā. nō aut̄ ps illuminata p̄mo
esset cā illuminatōis secunde. esset tñ or-
do inter ptem p̄pinquā 7 remotā sicut
ordo effectiū eiusdē cāe 7 tñ. nō est ordo
cause ad effectū: quia pars illuminata n̄
hil agit in partē opacā remotā. **Ite**
in p̄posito hec eētia dei in intellectu suo
facit alias ddditates actu notas. 7 quasi
posterius nāliter facit vīates illas i istis
cōtentas notas intellectui illi. tñ ille qd
ditates finite nullā vīutē h̄nt respectu i
tellectus diuini imutadi. quia intellectus
diuinus nō est natus p̄fici ab illis quid-
ditatibus: quia ille est infinitus 7 ille qd
ditates finite. 7 infinitum a finito nullo
mō p̄fici. ita q̄ si in tertio instāti natu-
re diuina natura nō moueret ad vīteri-
orem noticiā vīatū nunq̄ intellectus in-
telligeret eas: quia a nullo alio motiuo
illam noticiā posset habet. **Sic ergo** de
us de omnibus cognoscibilib⁹ solū habz
cognitiōem theologicā: q̄ tñ vīute p̄mi
obiecti theologici actuantis intellectuz
eius. ita q̄ theologia dei nō est tñ d̄ oī-
bus: s̄ est etiā ois cognitō possibilis h̄i
a deo de eis. 7 absolute ipsa est de quo-
cunq̄ ois cognitio nō includēs aliquaz
imperfectiōem ex se: q̄ ipsa sola de q̄cun-
q̄ cognoscibili nō includit limitatiōem
q̄l̄ aut̄ alia q̄ est a cā limitata includit
necio limitatiōem. **Sed de intellectib⁹**
creatis beatoz aliū est: q̄ intellect⁹ eoz
nati sunt imutari a quidditatibus crea-
tis ad cognitiōem veritatum inclusarū
i eis: 7 ideo p̄t̄ istā veritatē theologicā

Prologus

quā hnt de illis qdditatibus ut onis in
eētia dei pnt hie nālem cognitōem de
eis ex ppria motōe eoz. theologia igit
beatoz de qbusdā creatis nō est ois co
gnitio possibilis de ipsis tali intellectu
Sed dubiū est an sit de oib' lz aliq alia
sit de qbusdā cognoscibilibus. **Hic** distin
guendum est de theologia in se 7 ut est
hūus pficiēs intellectu creatū bñ. pmo
mō est de oib' scibilib' qz oia alia nata
sunt sciri vñtū pmi obiecti thologici. 2.
mō dico qz possibile ē eā esse de qcuqz
imo 7 de oibus scibilibus: qz scibilia n
sunt infinita. De facto aut nō hz limita
tōem nisi ex volūtate dei ostendētis ali
quid in eētia sua: 7 iō actualit theolo
eoz est de tot qd volūtate deus ondit
eis in eētia sua. De theo^o at nra dico:
qz ipsa nō est actuali oium scibilib' pro
statu isto: qz sicut theo^o beatoz hz imi
nū ita 7 nra ex uoluntate dei reueland
imūus aut pfixus a volūtate diuina qn
tū ad reuelatōem generalē ē eoz qd sit in
sacra scriptura: qz sicut hz in Apoc. vl
timo. Qui apposuerit ad hec apponet
ei deus plagas qd apponunt in li. isto. igit
tur theolo^o nra de facto nō est nisi d hīs
que pntentur in scriptura. 7 de hīs que
pnt elici ex ipsis. De possibilitate theo^o
nre dico qz nō pōt esse de omnib': tum
ppter defectū intellectus nri nō potētis
in spālī pēpe multas qdditates. reuela
aut fm cōem legē nō est nisi de his qd
termini nālī pnt pēpi a nobis: tū ppter
defectū theo^o nre: qz nō pōt esse cum co
gnitōe euidentī de eisde cognoscibilibus
fm aliq. 7 p pns de nālī nobis cognitū
nō pōt stare theo^o nra reuelata. Tum
ois theologia siue nra siue beatoz siue
dei est de oibus entib' qntū ad aliqua d
eis cognoscibilia. f. qntāz ad respect^o qd
hnt ad eētia diuinā ut est hec eētia
qz respectus nō pōt cognosci sine cogni
tōe amboz extremoz. 7 ita respectus qd
est ad hanc eētia ut h nō pōt cognosci
sine cognitōe h' essētie ut d. Sic g at

2° mōtū nrali

uere dicat theo^o est de oibus 7 est omis
cognitio nō includēs impfctōem: iō in
intellectu dei qui nō pōt hie aliquaz co
gnitōem impfctā ē ois cognitio. nō tñ ē
ois cognitio simplr: qz pter eā pōt hie a
lia cognitō de alia qdditate spālī mouē
te intellectu creatū. Jpa etiā sola ē cogni
tio de oib' qntū ad aliqua cognoscibilia
f. quantū ad respectuz eoz ad hanc eē
tia ut hec: si tñ hec eētia ut hec iminet
respectū creature 7 nō sub rōe alicui^o at
tributi nālīter a nobis intelligibilis. Et
est forte rō vna quare nō possum^o scire
de intellectu creato qz ordinat ad hunc
finē ut hūc: qz nō possum^o cognoscē respe
ctū fundatū in nā intellectu ad istā ef
fentā tanq ad finē ppiū: qz nec extre^m
ad qd est respect^o: iō nec rōem imaginis
respectu illius nāe in se sicut sci loquunt^r
de imagine. Ad pmi^o argumentum
dico qz concludit de theo^o non in se sed
put tradit in sacra scriptura. 7 de hac
loquit Aug^o.

¶ Iuxta hoc quē

ro vtrū theolo^o sit scia in se. Et
vtrū ad aliquā sciam hēat hitudinē ali
quā subalīnātis uel subalīnate. Ad
pmū dico qz qtuor: includit scia stricte
sūpra. f. qz sit cognitio certa hoc ē absqz
deceptōe 7 dubitatōe: de cognito nēcio
cāta a cā euidentē intellectu. applicata ad
cognitū p discursū syllogisticū. Hec ap
parēt ex diffinitōe scire pmo posteroz
vltimū. f. cātō scie p discursū a cā ad sci
tū includit impfctōem ex pte scie. f. qz
sit effect^o equocuo: 7 etiā potēialitatem
ex pte intellectus recipiētis. g theo^o in se n
est scia qntū ad vltimā pditōem scie: f. qz
qntū ad alias tres pditōes est scia in se 7
in intellectu diuio. Vtrū aut scia sit
qntū ad qrtā pditōem in intellectu beatoz
dubiū est. 7 vī qz nō p aug^o. xv. de tri. c.
xvi. uel. xli. f. omisse inquit non erūt ibi
volubiles nre cognitōes ab alijs in alia
eentes atqz redeuntes. f. sciam nraz vñ

eo intuitu videbimus. \bar{g} intellectus beatorum non discurret. et ita non habet sciam quantum ad istam quartam propositionem. **Sed** oppositum videtur: quia quidditas subiecti in quocunque lumine videtur continet virtualiter veritates quas potest facere notas intellectui passiuo a tali obiecto. Si igitur quidditas lineae visae in lumine naturali potest notas facere veritates in se inclusas intellectui nostro pari ratione et ut visae in conscientia divina. sed omnino veritas cetera in intellectu nostro per aliquid prius naturaliter notum causatur per discursum: quia discursus non requirit successione temporis nec ordinem ipsius sed ordinem naturae. scilicet quod principium discursus sit naturaliter prius notum. et ut sic sit causatiuum alterius extremi discursus. Hoc potest concedi videlicet quod beatus vere potest habere scientiam theologica quantum ad omnes propositiones scientie. quia omnes propositiones scientie vere percurrunt in cognitione beatorum. Auctas augustinus non cogit: quia loquitur dubitatio. et cum forte nec illud intendit asserere. sed quod uerbis nostrum non sit eque uerbo dei quantumcumque uerbum nostrum sit perfectum. Sicut potest exponi auctoritas augustinus de visione beatorum que respicit in essentialia in deo. **Sed** aliud dubium est in ista questione: quia sicut ad theologiam pertinet necessaria. sic et contingencia quod patet de theologia nostra: quia omnes articuli de incarnatione sunt de contingentibus. In theologia beatorum per quod omnia cognoscibilia de deo in respectu ad creaturas extra sunt de contingentibus de contingentibus non videtur posse esse scientia ex diffinitione scientie. \bar{g} non videtur quod theologia ut extendit se ad omnia ista praeterita possit habere rationem scientie siue cum discursu siue uero. **Hic** dico quod in scientia perfectionis est quod sit euidens et certa. quod autem sit de necessario obiecto hec est propositio obiecti non cognitio: quia quantumcumque scientia sit de necessario ipsa in se potest esse contingens et per obliuionem deleri. Si igitur aliqua alia cognitio est certa et euidens. et quantum est de se perpetua: ipsa videtur in se formaliter perfectior quam scientia quae requirit necessitatem

obiecti. **Sed** contingencia ut pertinet ad theologia nata sunt habere cognitiones certas et euidentes et quantum est ex parte sui euidentes ita perpetuas. hoc patet quia omnia contingencia theologica sunt nata videri in primo obiecto theologico. et in eodem nata est videri coniunctio istarum veritatum contingenciarum. visio autem extremorum veritatis continuationis et unionis eorum necessario causatur euidens certitudine de tali veritate euidens. quantum est etiam ex parte obiecti theologici ostendens talia uera nata sunt videri in tali obiecto perpetuo quantum ex se est igitur contingencia ut pertinet ad theologiam nata sunt habere perfectioris cognitionem quam scientia de necessariis acquisita. **Sed** nunc quid eorum cognitio est scientia. dico quod secundum illam rationem scientie positam in primo posteriori. que requirit necessitatem obiecti non potest de eis esse scientia: quia cognoscere contingens ut necessarium non est cognoscere contingens: tamen secundum quod accipit prius scientiam. videlicet ethice. ut diuiditur contra opinionem et suspitionem bene potest esse scientia: quia est habitus quo determinate verum dicimus.

Magis tamen proprie potest dici quod theologia secundum se est sapientia: quia de necessariis contentis in ea ipsa habet euidenciam et necessitatem et certitudinem et obiectum altissimum et perfectissimum.

Quantum autem ad contingencia habet euidenciam manifestam de continuationibus in obiecto theologico ut in se visis. et non euidenciam mendicantem ab alijs prioribus. unde noticia contingentium ut habetur in ea magis assimilatur intellectui principiorum quam scientie conclusionum.

Ad secundam que

questionem dico: quod hec scientia nulli subalternatur: quia licet subiectum eius possit aliquo modo contineri sub subiecto metaphysico. nulla tamen principia accipit a metaphysico: quia nulla passio theologica demonstrabilis est in ea per

Prologus

principia entis uel p rōem sumptā ex rōe
entis. Nec ipsa alia sibi subalternat: quia
nulla alia scia accipit principia ab ipsa nā
q̄l3 alia in genē cognitiōis nālis h3 fōlo
nē suā vltimo ad aliq̄ principia imediata
nāliter nota. Cōtra. resolo nō stat in
cōgscibilib' nisi ad pfectissimū cōgscibi
le. nec de eodē nisi ad seipm ut pfectissi
me cognitū. linea pfectius cognoscit in
verbo q̄ p motiōem sui ipsius. q̄ resolo
p̄clonū de linea nō stat ad q̄dditatem li
nee. uel ad pnci' de ipsa nisi ut vident i
vbo. illa aut hī p verbū vīlū. q̄ resolutō
vltima q̄rūcūq3 p̄clonū 7 principiorum
stat ad vīsiōnē vbi. igit ista subalternat als
noticias q̄b' oib' dat euidentiā. Ad
hoc rñdeo q̄ est metaphysic' cōgscens
distincte q̄dditatē linee uel totius pfecti
us cōgsceret aliq̄d p̄n' imediatū d linea
uel de toto q̄ geometriā p̄fuse cōgscens
lineā uel totū. tñ geometro est illa. p̄pō
imediata p se nota. nec pbat p istaz me
taphysicū. s3 ex pceptu. p̄fuso iminoz sit
p̄plexio euidenti vā. s3 tñ metaphysicus
eandē p se notā pfecti' cōgscit. 7 hoc ma
gis esset euidēs. si tñ p diuersa motiua.
uel media cognosceref linea a diuersis.
7 eque distincte ex pte obiecti. s3 non eq̄
clare. Ita in p̄posito p̄ncipiū imediatū
de linea pōt eē euidēs intellectui moto a
vbo ad noticiā linee. sicut linea clarius
vī. tñ p̄ncipiū vno mō cognitum nō de
mōstrat se alio' notū s3 vtroq3 modo ē
per se notū s3 clari' sic uel sic. subalina'
aut requit q̄ noticiā p̄ncipioz scie sup̄
oris sit cā noticie p̄ncipioz inferiori sci
entie. hoc de theologia in se. S3 q̄d
de theologia nra cēt ne subalina si talis
noti' daret alicui l si ē data. Ad h' dicūt
q̄dā q̄ ē subalina. subalinaf. n. scie dei 7
beatoz. Cōtra h' arguit sic. uti alibi
ponūt q̄ scia nō pōt stare cū fide. sed ut
dicunt q̄ est subalina stat cū fide. q̄ stat
fm eos 7 nō stat. igit dicitur sibi. Pre'
scia dei nō pōt eē nisi vna. igit nulla ē sub
alina. Pre' scia fm rōem cāc non

dependet nisi ab obiecto uel sbo uel lūi
ne. sed respectu intellect' viatoris visio
beatoz nullā habet ratiōem cāc. q̄ rē.

Pre' scia subalinas 7 subalnata nō
sūt pmo de eisde vītatib' uel p̄dicat' sci
tis. h' p3 quia vbi subalnata incipit ibi
subalinas desinit. s3 hoc pōt eē de eisde
de quibus est scia beatoz. q̄ rē. Pre'
habens sciam subalternatā pōt hīc scie
tiam subalinantē 7 cōuerso. s3 in p̄po
sito ē impossibile vtrūq3. q̄ rē. maiō pa
tet q̄ ad vtrūq3 pmo qz hīs p̄n' de con
clone pōt scire p̄clonem. Silt p3 scdm: q̄a
p̄n' subalnatus sunt vltioza. 7 sic ordie
cognitiōis intellectual' pus nota: qz ibi
fm q̄ h' nō pcedit a magis notis s3 affē
su. minor ē p3 q̄ ad vtrūq3 mēbrū: qz si
cut viator nō pōt clare vidē sic brūs nō
pōt hīc fidem.

Primum theolo

gia sit practica. q̄ nō arguitur
Jo. 20. Hec aut scripta sūt ut
credatis: s3 credē est speculatiu: qz ei luc
cedit visio. q̄ rē. Pre' practica pōt
eē circa p̄tingēs. i. de aia. 7. i. ethi. s3 ob
iectū h' scie nō est p̄tingens s3 necessariū
q̄ rē. Itē Boet' de tri. assignat tres p
tes speculatiue q̄z vna est theo' fm eu3
7 q̄ loq̄t de ita vī qz ibidit ibi de sbo il
lius q̄ ibi m' est p' sba de q̄ dicit q̄ sba
dei mā caret. Itē oi practica aliq̄ specu
latiua est nobilioz. nulla aut ē nobilioz
ista. q̄ rē. p̄bō p̄mctū qz speculatiua est
sui grā practica vō grā p̄fusa: tñ qz specu
latiua est certior. i. metaph. Itē hec in
uēta est oib' necijs exnib' p̄pter fugam
igrātie q̄d appet: qz sollicitudo circa ne
cessaria impedit ab inq̄sitōe h' doctrine
q̄ ipsa est speculatiua. sic. n. arguit p̄bus
p̄mo metaphy. q̄ metaphysica ē specu
latiua. Cōtra ad ro. xij. finis legē est vile
ctio. Itē Marb. xxij. in his duob' p
ceptis tota lex pendet 7 p̄phe. Itē au
gus. de laude charitatis. Ille tenet quic
qd latet 7 q̄cquid patet in diuis fm oib'

4 linea ad noticiā
linee et clarior euidē
intellectui moto a vbo

24 24 24

24 24 24

qui charitate seruat i morib⁹. De at au
ctoritates pbant q ista scia nō est p̄cise
ppter speculārī. speculatiua autē ultra
speculārī nihil requirit fm Auiicē. pmo
metaphysice.

Secundo quero

utrum ex ordine ad praxim ut ad
finē dicat p se scia practica. arguit q sic
3° de aia dicit phs: intellectus extensioe
fit practicus et differt a speculatiuo sine
Itē pmo metaph. practica est minus no
bilis q speculatiua qz est grā vsus. hoc
arg^m nō teneret nisi vsus eēt p se finis il
lius hitus. Itē 2. meta. finis speculatie
veritas. practice at opus. *Qōtra. 6. me*
taph. distinguit phs practicus a specula
tiuis penes obiecta et nō penes fines: sic
pater ibi. distinguit. n. sciam tā actiuam
q factiuā a speculatiua penes obiectuz
Itē. 6. ethi. distinguit rōnatiuū a sci
entifico penes obiectū necessariū et p̄tin
gens. Et. 19. de aia assignat obiectū pra
ctice bonū nō qd cūqz sed agibile et cō
tingens. q̄ scientia est practica p se ex ob
iecto. nō igit ex praxi ut a fine.

Ad istas questioes

soluēdas accipio vnu generale qd ab oi
bus pcedit q hitus practicus aliq mō ex
tendit ad praxim. In spālī igit primo
vidēdū est quid sit praxis: ad quā dicat
cognitio practica extēdi. 2° qualis cogni
tio practica extendat ad ipsam praxim.
tertiū a quo cognitio habet tales cogni
tionem.

Dico igitur primo

q praxis ad quā cognitio practica extē
ditur est actus alterius potentie q̄ intel
lectus: nālīter posterior intellectōe: nat
elici pformit rōi recte ad hoc ut sit act⁹
rectus. Prima p̄ditio apparet: qz stādo
p̄cise in actibus intellectus nulla est pra
xis: quia nulla est extensio intellect⁹: qd
nō extra se tēdit nisi ut actus eius respī

cit actū alterius potentie. Et si dicās vnu
actū intellect⁹ extēdi ad aliū directuz p
illū. nō ppter h scōs est praxis ut mō lo
qmur. nec p̄m⁹ est cognitio practica: qd
tūc logica esset practica: qz dirigit i acti
bus discurrēdi. 2° p̄ditio p̄z nō habē
tes ordinē ad inte^m cuiusmōi si acc⁹ ue
getatiui: aut act⁹ nālīr p̄cedētes intellectū
onē ut act⁹ sensitui nō dicunt praxes nec
dī ad eos extēdi non⁹ practica ut sūt po
res intellectōe. Sūtr act⁹ appetit⁹ poten
te sensitue q̄ p̄cedūt actū intellectū non
se praxes. h. n. mō cōis eēt nobis et bruti
nec respī istoz actū est cognitio pra
ctica nisi ut aliq mō ē moderatiua istoz
actū. et isti act⁹ sequunt intellectōez mo
deratiua ut si p ipsā moderati. Ex his
duabus p̄ditioib⁹ seqt cor^m q praxis ad
quā extēdit hitus practice nō est nisi act⁹
volūtatis elici⁹ uel impat⁹. Qd p̄z. naz
nullus alius act⁹ ab actu volūtatis elici
to uel impato ē cēntialr posterior intel
lectōe: qz qd cūqz alius dēt aliq̄ eius dēz
rōis cū illo posset eē p̄or sic p̄z discurrē
do p oēs act⁹ aliayz potētiayz. 1° p̄z
2° sic: qz praxis ē act⁹ q̄ ē in p̄tate cogitē
tis: qd pbat ex. vi. ethic. qz artifex eget
vīute. i. arte ad recte agēdū. nō aut indī
get vīute respī illius: qd nō est in p̄tate
sua. q̄ artifex in p̄tate sua hz factōem. et
multo magis prudens hz in p̄tate sua a
ctōem q̄ est formalr vītuosus. Ex hoc ul
tra: si oīs praxis ē in p̄tate cogitētis et nī
hil est in p̄tate eius nisi act⁹ volūtatis elici
ci⁹ uel impat⁹. sequit p̄po^m ut pus/Con
tra istā p̄clonē vī seq q tunc aliq̄ intelle
ctio erit praxis: qz aliq̄ intellectio pōt eē
act⁹ impat⁹ volūtatis sic act⁹ alteri⁹ po⁹ i
pat ab ipsa. Et tūc ultra. q̄ p̄ p̄ditio est
falsa. s. q praxis ē opa⁹ alteri⁹ potētie ab
intellectū. Rñ⁹ l3 speculatio sit qdā opa
tio: et ita praxis sic extēdēdo nomē. tam
ut praxis dī sola opatio ad quā intellect⁹
p̄t extēdi nulla intellectio ē praxis. et h⁹
mō accipit qn ad praxiz cogni⁹ practica
dī extēdi. Luz igit intellectio ē impata a

Prologus

voluntate igitur est praxis. non sequitur: sed quod est praxis vel practica. ipsa. n. nata est denotari quasi accitatur a praxi ad quam extensibilis est. non autem est imminutus talis extensio nis. tunc e converso bene procedit quod omnis praxis est actus elicitus voluntatis vel ipsius. unde ex ista 2^a propositione inferre oppositum prime est facere fallam prout ponendo contra. / 3^a propositio. probatur ex dicto philosophi. 6. ethicorum. quod electio recta necio requirit rationem rectam quod non tamen verum est de electioe stricte sumpta: sed pari ratione de quibus voluntate recta: quia ipsa requirit rationem rectam cui conformiter eliciatur. Omnis autem praxis vel est volitio vel sequens volitionem ex correlario procedere. igitur omnis praxis ad hoc ut sit recta nata est conformiter elici rationem recte. Item ex dicto augustinus. 15. de tri. c. vij. Intellectus intelligit sibi et alijs. igitur sic potest iudicare de actu suo: ita potest iudicare de actibus aliarum personarum. igitur de actu naturaliter posteriori actu suo potest iudicare prius naturaliter antequam actus ille eliciatur. et propter hoc si recte iudicet oportet illi actum conformiter elici si debeat esse rectus. Ex quibus 2^{is} propositionibus videmus praxis sequitur quod actus imperat a voluntate non est primo praxis sed quasi per accens: quia nec primo est posterior intellectus. nec per naturam elicit conformiter rationem recte. oportet igitur aliquem alium actum esse primo praxim. iste non est nisi volitio: quia per istam habet actus imperat dictas propositiones. igitur prima ratio praxis saluat in actu elicitio voluntatis. Tunc ultra: quicunque aliquid est per tale coniunctum cum alio posteriore si potest separari ab illo adhuc esset tale. si igitur actus voluntatis potest separari ab actu alterius potentie separari ab illo posteriori ille est praxis. se patet autem circa quodcumque obiectum circa quod potest esse actus voluntatis circa quod non potest esse actus inferioris potentie: cuiusmodi sunt omnia immaterialia. igitur circa omne tale est actus voluntatis. et iste solus est praxis. / 2° hoc idem probatur ex intentione philosophi. 1. de anima. ubi inquit reus per motum postquam conclusus duo esse scilicet intellectus non movetur sine appetitu. voluntas autem appetit est. Et prout ostendit quod ap

petitus duo quicquid sunt sibi contrarii: ideo est ponere quasi unum movens species: quia duobus appetitibus compositus est ratio spiritus immediate vide licet ratio appetit. vult igitur expressere quod sic appetit sensitiuus habet rationem principij motui cum sensu et fantasia. ita voluntas habet rationem principij motui cum intellectu et ratione. igitur sicut actus appetit sensitiuus sine quocumque transitu ad extra est via praxis quoniam sequitur actum intellectus. ita et actus voluntatis qui ponit eum per motum est via praxis: quia spiritus sequitur actum interius. Et hoc etiam si sit solus sine actu impato. imo cum actu in appetitu sensitivo opposito illi quod iparet: quia ipsa ut habens appetit sensitiuum quicquid contrarius est per motum et operativum cuius operatio sit praxis

Ex hoc articulo patet

scilicet scilicet. nam illa extensio consistit in duplici ratione aptitudinali. scilicet conformitatis et porritati naturalis. De porritate patet per illud quod iam adductum est in primo articulo de 6. ethicorum. De conformitate autem habet ibidem ubi dicitur: quod veritas consideratio practice est per se habens appetitum recto. Dixi aptitudinali: quia neutra relatio requirit actualis. Quod autem praxis actualiter sequatur considerationem que conformis sit ipsi considerationi. hoc omnia est accidentale ipsi considerationi et contingens. si igitur ab actuali extensione diceret practica nulla esset necessario practica. sed eadem quicquid practica et quicquid speculativa quod nihil est. ergo sufficit duplex aptitudinalis extensio siue aptitudo ad extensiones. Hoc declaratur quia contra procedit cognitionem practica extendi ad praxim ut directiva ad obiectum rectum siue ut regulativa ad regulatum. Cognitionem autem esse per se naturalem praxi et conformem non est esse performatam praxi quasi per se esse performatam praxis quasi posterioris siue esse cui praxis performatam quod est cognitionem dirigere et regulare in praxi. virtus autem sit dirigere vel performatam sibi praxi sit aliqua efficientia in cognitione respectu praxis. de hoc. xxx. dist. scilicet lib. 1. Ex isto scilicet patet per practicum et speculativum non

sunt diuerse essentielles scie uel noticie i
coi que est quoddā absolutuz: quia pra
ctici dicit duplicē respectū noticie apti
tudinalē ad praxim ut ad terminum.
Speculatiui autē puat illum respectuz
duplicē. nec respectus nec puatio eius ē
d eētia absoluti. sed ē quasi diuisio ge
neris p. p. prias passiones specierū: sicut
si diuidatur numerus per par 7 impar
uel linea p. rectum 7 curuum: alicui au
tem noticie puenit practici p se 2° ex cā
intrinseca practici in subiecto alicui spe
culatiui.

Circa tertiu^z
articulum sunt opi. Una ē
talis q. ab alio dī intellect^o
practicus. 7 ab alia hitus uel act^o. h. ostē
ditur q. verū operabile 7 nō operabile
sunt obiecta spālīa formalī diuerfa: iō
p se distinguūt illa que p se respiciunt ip
sa puta hitus 7 actus: qui dicunt practi
ci: quia circa operabile. sed intellectus
nō dī practicus nisi sit operatiu^o. qualis
nō est nisi illud quod apprehēdit ordiet
ad opus quod nō fit nisi motus ex appe
titu finis. Ita q. practicus intellectus inclu
dit in suo actu nō formalit ut aliquid d
eētia actus: s. pnotādo ordinē necessa^o
ad desideriu^o finis explicite 7 eoz q. sūt
ad finē implicite. Quapropter cū specu
labile ordinari ad opus accidat specula
bili: s. nō accidat ei ordinabile esse: disse
rētia in intellectu speculatiui 7 practici
īde pueniēs erit accītalī. 7 p respectuz
ad aliqd extra intellectū: licet oīa hituū
7 actū sit formal^o fm oīam formalem
obiecti opabilis 7 nō opabilis. vñ in ter
tio de aia dī q. intellect^o speculatiuius 7
practic^o differūt fine. 7 ex. vi. ethi. Bo^m
intellectus practici est verū p fesse se hñs
appetitui recto. Ex^m intellect^o speculati
uius apphēdit sanitatē ut bonū pueni
ens. appetitus vō appetit illā: 7 sequitur
aliq. mō p silū intellect^o practici q. sanī
tas est acqren^o stāte itaq. desiderio finis

intellectus practicus ex h pncipio illud p
q. meli^o pōt acqri ē pcuranduz: pcedit
discurredo. 7 iminat discursus i ultima
p. cōe p silū. Et tot^o ille discursus sic sūt
p^m ex apphēsiōe finis desiderati q. ē p
mū obm intē practici ita ē ut ista iūta
ad finē opet: 7 iō volūtate finis p suppo
nit 7 ad electiōem sequentē p silū ordina
tur. Contra hāc opi. q. ut breuī dicā in h
p silū q. distinctiōem intē practici 7 spe
culatiui ponit penes finē q. accidit obō.
Sed hitus speculatiui 7 practici dīnt pe
nes obiectoz spālīū oīam formale: ar
guē. Quia d hitū dī. 2. meta. finis spe
culatiue est vitas. practice autē op^o. Si
milit tūc hit^o practice^o erit in intellectu spe
culatio. nec intē illo hitu dīcet practice^o
q. vñ incōueniēs: q. oī habitu denoiat
hñs fm nām habit^o. Rñt ad p^m q. sci
entia practice finis ē opus in pō 7 apitu
dine inquantū eius obiectum est opera
bile p se. sed subiectū operabile p sidera
tur fm illum habitū in vñ que conside
ratō non sufficit ad hoc q. subgiat ope
ratōi in actu 7 in particulari. 7 quia a
ctus est melior potentia in bonis iō req
ritur talis consideratio particularis 7 i
actu. ista autē est per aliū habitū a scien
tia practica. 7 iste habitus alius solū est
in intellectu practico. Ad secundū dī
q. denoiatiue pōt dīci practicus nō sim
pliciter sed fm quid. s. intelligendo dno
minatōem fieri ab habitu. Contra igit
habitus 7 actus practicus possunt ēē in
intellectu speculatiuo quia habit^o uel a
ctus ex nā sua practice^o pōt ēē in intellectu
sine tali reōne ad actū uoluntariū q. lē po
nit. pñs pcedēt si aliū hitū ponēt posse
hñi in intellectu practico ex actib^o nñm pra
ctici s. ex actib^o intē practici gnātū. Co
tra hit^o practice^o gnāt^o ex actib^o practici
iufficēt ad ea ad q. ille hitus gnāt^o ex acti
bus intē practici q. volūtas imperans
p sideratōi ppter talē finē nō dat aliam
rōnē p sideratōi in dirigendo. nec p pñs
hitui generato ex consideratōibus.

Dialogus

Item tunc multa accidentia eiusdem spēs essent in eodem. nō enim ppter ordinē voluntatis et nō ordinem pōt poni dī-
stinctio specifica act⁹ hui⁹ et illi⁹: similiter
nec habitus. Item itē dī opī. in se: sibi
magis denominat a p se cōditōe sui ac-
cidentis et cēntiali q̄ a cōditōe eiusdē
accidentali. q̄ si intellectus pōt dici pra-
cticus ex cōditōe accidentali sui habi-
tus: puta ex ordine volūtatis ordinan-
tis actū eius ad aliud: multo magis pōt
dici practicus ex ordine essentiali actus
quo actus dī esse essentialit⁹ practicus.
iō ab eodem vī intellectus dici practi-
c⁹ a quo habet⁹ et actus: l3 nō ita accidēta-
liter dicat illud de habitu et actu sic de
intellectu respectu cuius ē accidens per
accidens.

Aliter dicitur qd il-

lud a quo habet⁹ et actus dicunt⁹ practi-
ci est finis et extensio cognitiōis practice
ad praxim q̄ est extensio ad finem. Pro
hac opī. sunt auctores posite p̄us. Argui-
tur etiā p ratōes sic p̄: qz aut habet⁹ dī
practic⁹ ab obiecto aut a fine. q̄ nō ab
obiecto. p̄bo: qz intellectu extensione fit
practicus: qd nō est verū: nisi de eodez
intellectu p̄us speculatiuo et postea pra-
ctico extēso ad opus. igit⁹ circa idem ob-
iectū pōt esse cōsideratio practica et spe-
culatiua. / 2° sic. qz medicina diuiditur
in speculatiua et practica: et tñ ip̄a est de
aliquo eodez s̄bo: vt de sanitate et de cor-
pore sanabili. Item actus dī practi-
c⁹ bon⁹ vel malus moralit⁹. bonitas et ma-
licitia moris cōpetunt actui ex circūstan-
tijs. inter circūstantias autē p̄ma et preci-
pua est circūstantia finis.

Contra istā positio

nem quero an habet⁹ et act⁹ dicant⁹ pra-
ctici. ppter extensionē actualem ad op⁹
vel ppter tñ extensionē aptitudinalē:
nō ppter actualē: vt hī in. 2. arti. et ipsi
pcedunt: quia tūc scire nō actu opans

nō hiet cognitiōem practica. q̄ ppter ex-
tensionem aptitudinalē. sed aptitudo nō
puenit vni nāe q̄ repugnat alteri nisi. p-
pter aliq̄ absolutū in tali nā. qz. n. hec
nā est talis: iō sibi puenit tali aptitudo
igit⁹ presupponit in ista p̄sideratione ali-
quam p̄ditionem intrinsecā p quā sibi
pueniat aptitudo talis: ista p̄ditio cōsi-
derationis in se est ab aliqua cā ei⁹ prio-
re. cause autē eius p̄ores sunt intellectus
et obm̄. q̄ sibi puenit ab aliquo obiecto
vel intellectu. nō ab intellectu: qz tunc
om̄is p̄sideratio esset practica cū om̄es
sint in intellectu et om̄iū sit vnus intel-
lectus. Si dicat qd etiā finis ē cā prior
immo p̄ma inter om̄es s̄m. Quic. vj me-
taph. et ita ab ip̄o pōt esse p̄ditio. tal⁹ na-
ture vt ei pueniat talis aptitudo. Con-
tra: finis nō est cā nisi inquantū amat⁹
et desideratus mouet efficiēs ad efficien-
dum. sed aptitudo dicta cōuenit cōside-
rationi siue sit finis amatus siue nō. po-
test. n. in intellectu esse talis cognitiō q̄li-
tercūqz volūtas se habeat: immo etiā
si volūtas nō esset p̄iuncta intellectui. et
ita a fine tanq̄ a finali cā nō puenit ap-
titudo ista cognitiōi. nihil. n. inest ab al-
liqua cā qd inest illa cā nō causante.
Si dicat finis apt⁹ natus est amari an-
teq̄ aptitudo ista inest cognitiōi. Con-
tra: hoc nō saluat ppositū: qz effect⁹ nī-
hil habet ab aliq̄ causante: qz illud natū
est causare nisi actu causet. q̄ cognitiō nō
habet aptitudinē siue nām istā quā p̄sequi-
tur talis aptitudo a fine aptitudinaliter
causante nisi actu causet. nō autē causat
actu vt cā finalis nisi vt actu amatus et
desideratus moueat efficiēs ad agendū
p̄: aut finis vt elicitus et habet⁹ extra
facit habitū esse practici: aut finis p̄side-
ratus: aut intēsus: nō vt elicitus et habi-
tus extra: qz sic ē posteriō habitus et effe-
ctus aliq̄ mō. effectus autē nō distinguit
cām. Si vt cognit⁹: sic habet rōem obiecti.
q̄ obm̄ distinguit. si autē intēsus: hoc itaqz
est improbatū: qz nāliter anteq̄ intēda

tur ē cognitio talis. **P**: si sciam eē pra-
cticam ⁊ ordinari ad praxim vt ad finē
uertant. **g** moralis scia nō est practica
p̄ns est p̄ phm. i. ethi. ⁊ x. h̄ntia arguit:
qz finis eius ē felicitas que fm ipm .x.
ethi. p̄sistit in speculatiōe nō in praxi.

Si dicat qz felicitas ē finis remot⁹. sed
finis p̄pinquus est praxis. i. dirigere in
actū virtutis p̄p̄i felicitatē. **C**ōtra: ad
dirigere nō ordinat⁹ necario nisi aptitu-
dinalit. nēcio autē est practica. **g** hoc erit
fm dicta r̄sionem: qz aptitudinalit⁹ or-
dinat⁹ ad dirigere: hoc est idē qd directi-
uum eē. igit⁹ est practica qz directiua. s3
esse directiua ⁊ esse practica idē sunt ex
2^a arti. ex dicta igit⁹ r̄sione sequit⁹ qz ipa
est practica: qz ē practica. hoc nihil est.

Ite dirigere ē act⁹ intellect⁹: qz eius ē ha-
bitus. i. prudētia a quo ē iste act⁹ elicit⁹
nullus autē intellect⁹ est praxis ex p^o arti-
culo 11° dī aliqz finis scie moralis sic ⁊
prudētie ē actus virtutis moralis ad quē
ordinat⁹: ⁊ ille actus ē praxis. **C**ōtra:
nō om̄is cognititiōis practice finis ē pra-
xis. aliq. n. est intellectio practica respe-
ctu praxis po^o inferioris: puta appetit⁹
sensitiui vel motiue po^o. nullus autē act⁹
potētie inferioris ē finis actus intellect⁹
qz nihil ignobili⁹ est p se finis nobilio-
ris: act⁹ intelligēdi ē nobilioz ⁊ pfectiō
quocūqz actu cuiuscūqz po^o inferioris
sensitiue. **D**i qz l3 intellectio sit nobili-
or in esse nāe qz opatio po^o inferioris: n̄
tñ in genere moris: qz melius moralit⁹ ē
fortit⁹ agere qz cogitat⁹ fortit⁹ agere. **C**ō-
tra hoc dupl^r: p̄mo qz falsum supponi-
tur. nā actus po^o inferioris nō est bon⁹
moralit⁹ nisi qz pformat rōnē recte vt re-
gule sue. **g** rectitudo rōis est cā bonitat⁹
talis in actu isto ⁊ nō cōueriō. sed actū
rōis esse sic regulā est ipm esse bonuz
moralit⁹: sicut intellectio pōt esse bona
moralit⁹. **C**ōfirmat⁹: qz prudētia est sim-
pliciter nobilioz virtute morali vt est in ap-
petitu sensitivo. igit⁹ ⁊ act⁹ eius ut ei⁹. est
melioz actu ill⁹ vt illius. igit⁹ iste vt pra-

cticus sicut pōt intellectio eē practica ē
melioz illo vt practico siue bono mora-
liter. **qz** hoc patet qz p̄bō de cogitare
fortit⁹ agere nō valet. qn. n. querit excel-
lentia vn⁹ ad alterū: nō o3 cōpari opti-
mum ad infimū: s3 optimū ad optimū
vel simplē ad simplē. sicut **g** est accipe
optimū ibi puta fortit⁹ agere: ita est acci-
pere in intellectu dictare fm prudentiā
fortit⁹ agere. hoc 2^m est meli⁹ etiā mora-
liter: qz ut regula h3 bonitatē moralem
q est rectitudo p̄pria: aliud ē tñ bonū
māliter: qz ex se nō est bonū moralit⁹ cir-
cumscribendo ordinē ad regulā istaz et
ad volūtatem impantem. **h** r̄ideo nō
vī ad pposituz. querit. n. vñ intellectio
sit practica nō iam supponendo eā esse
practicā: potissime cū nec supponat de
ipa p̄ma circūstantia que ē finis sed in-
quiratur. igit⁹ cū querit de intellectu
practica ⁊ p^o circūstantia a qz foret pra-
ctica: ipa tñ accipit vt ē illud qd est in
eē nāe. igit⁹ sic distinguere de ipa fm bo-
nitatem moris ⁊ nāe nihil aliud est qz p
supponere quod querit ⁊ distinguē ali-
quid put⁹ p̄sideratur p̄cise sub altero
mēbro distinctiōis. **I**deo corrigat ista
opinio ab aliqz: ⁊ dī qz habitus dī pra-
cticus a fine qui ē p̄sideratio practica.
p̄p̄i. n. finis cuiuscūqz habitus ē act⁹
eius. **S**ed p̄ illud: si p̄sideratio illa qz ē
finis habitus est practica. **g** ipa h3 cām
ex qua dicat⁹ practica. aut **g** finem illius
p̄siderationis: ⁊ hoc iā improbat⁹ est:
aut obm̄i: ⁊ tunc sequit⁹ qz ipm obm̄i est
p̄or causa a qua tā habitus dī practice
qz p̄sideratio ipa. ⁊ tunc hī. pposituz qz
ab obiecto tā habit⁹ l3 mediate qz actus
dī practicus.

Cōcedo ergo qz ha-

bitus nō dī p̄mo practice ab actu pro-
prio: qz ille ē practice a cā p̄iore: nec co-
gnitio aliqua habitualis vel actualis ē
per se practica qz ordinat⁹ ad praxim ut
ad finem. pōt tñ qnqz hīc p̄ma extēsiō

practica
p̄p̄i. n. finis
cuiuscūqz
habitus ē act⁹
eius.

corrigat ista
opinio ab aliqz:
⁊ dī qz habitus
dī practicus a fine
qui ē p̄sideratio
practica.

nem. s. pformitatē ad praxim a fine ipsius praxis: nō tñ inquantū est finis: sed inquantū est p^m obm. Primum pz qñqz enim p^m p^m practica sumunt a fine praxis: et ita ille finis ut causa p^m in gnē isto includit virtualit^r totā noticiā: et ita ipsa noticiā hz quidditatē suā et aptitudinē ab illo fine. 2^m pz. ideo. n. finis praxis dat talē aptitudinē siue nām hñtem talem aptitudinē: qz ut obm p^m includit pñci^m: et mediātibus illis pñones: et ita totā noticiā practica. nō aut inquantū finis: tum qz a fine ut finis ē nulla nā vlt^r aptitudo nāl^r hñ nisi ut amato et desiderato et sic mouēte efficiens. pus autē nā qz amef includit talia pñci^m et pñlusi ones. vitas. n. pñcipij practici necessarii nō dependet a volūrate magis qz speculariui: nec pñones necario illate ex tali pñcipio. tum qz quodcūqz aliud includeret virtualit^r talem noticiā eodez mō daret noticiē pformitatē talem: puta si ipsa praxis includeret p^m in gnē isto talē noticiā: vel illud circa qd est tal opatio sicut qñqz ptingit: sicut fuit tactū in rñ sione ad tertiu ar^m in qōne illa de sbo theologie. hō. n. forte est sōm tā moral scie qz medicine. nō aut felicitas vel sanitas: qz vtriusqz finis rō includit in ratione illi^r circa qd est praxis. Si dicatur qz pñci^m p^m practica semp sumunt a fine. g semp finis p^m includit virtualit^r noticiā eoz. Si pcederet pñs tñ staret qz nō inquantū finis sed inquantū ē obm. Et tūc posset dici qz hō est finis tā sanitatis qz felicitatis nāl^r: ut tangit in rñ sione pñdicta: sed saltē nō est finis proximus praxis. qz si negaret pñs negandū esset añs vlt^r sumptū: qd particularit^r ē verū: vbi. s. rō finis nō pcludit ex aliq p^m tinente ad cognitionem practica. Quid aliū posset exponi añs sic: pñma pñci^m et verū est in illa que sumunt ex circūstātijs moralibus pñsupposito actu bono fm genus: qz sic obm nō est circūstātia. alio mō accipiendo actū vñ etiaz obm

est circūstātia. Et ex isto vñ añs improbatum. a quo. n. sumit pñma circūstātia act^r nude pñsiderati: vñ esse pus quocūqz alio: et ita obm a qz specificat pñmo act^r ut dicat bonus ex genere circūstāntionalis vlt^r alij circūstāntijs ut sit plene moralis. videt omīno pñm in cognitōe practica. de hoc nō oportet modo psequi an pcludat vel nō: qz in tertio libro hñt locū. Breuiter g ad hūc articulū dico qz scientia practica nō hz pñmo extēsiōem sibi ppetentē a fine inquantū finis ppter rōnes p^m adductas.

Ex hoc patet solu

tio scōe qñis pposite cuius teneo partem negatiuā: sed primā relatōem. s. cōformitatē habet p se ab obiecto qd vel est rectitudo praxis vel aliquid virtualit^r includens ipam rectitudinē: et iō cognitōi illi praxis ē cōformabilis ut sit recta: qz cognitō est talis cognitō. Sz de alia relatōe. s. de pōritate est dubiū vñ pueniat cognitōi. dico qz praxim necario naturalit^r pcedit aliqua cognitō sic patet ex pñmo articulo: et fm hoc praxi puenit posterioritas et cognitōi pñoritas ex rōne potentiariū ordinatarū nāl^r ter in agendo. s. intellectus et volūtat^r sed nō semp ista intellectio pōr ē practica: sed tñ qñ est determinatiua rectitudinis respēu ipsius praxis: et hoc vel formaliter vel virtualit^r. qñ in appchēsiōne pñia nulla est determinatio formalis vel virtualis de rectitudine praxis lz ibi sit pōritas deficit pformitas: qz ipsa nō est cui debeat praxis pformari ut sit recta: quia nñhil determinatū ostendit de rectitudine praxis. Qñ etiam in appchēsiōne pñia est determinatio de rectitudine praxis: sed pōritia cuius est praxis nō est aliquo mō determinabilis aliunde: tūc illa cognitō lz determinatiua nō est cōformatiua praxis: et ideo nō habet cōformitatem pñorē in ratiōe regule dirigen^r: nec sic est plene practica.

Potest igitur dici quod absolute ex natura intellectus et voluntatis sit cognitio prior: tamen quod cognitio conformis sit prior: hoc est simul ex obiecto et ordine potentiarum et ratione potentie sic practican- tis. scilicet voluntatis que sit aliquo modo regulabilis aliunde. nam si obiectum determinat intellectum ad cognitionem rectitudinis prioris naturaliter quod voluntas velit: et voluntas sit aliquo modo regulabilis aliunde: non tamen apprehensio precedit praxim sed apprehensio conformis. hoc autem accidit quandoque determinata rectitudo praxis est cognoscibile necessarium: siue ut principium per intellectum: siue ut conclusio per scientiam. Quod autem rectitudo determinata contingenter convenit praxi: tunc non est obiectum aliquod determinans intellectum ad cognitionem rectitudinis determinate antequam voluntas velit: et hoc loquendo de intellectu et voluntate communiter. nam illud contingens non determinat ad alteram partem ante omnem actum voluntatis: compando tamen in speciali ad intellectum hunc et voluntatem hanc: ista praxim potest precedere cognitio conformis quae precedit cognitio determinatiua rectitudinis: et quando non: non potest autem precedere in omni intellectu: sed in illo solo cuius voluntas non est primo determinans rectitudinem illi praxi. Exemplum predictorum: rectitudo huius praxis amare deum recta est et necessaria et includitur virtualiter in ratione dei hanc praxim in quocumque non tamen nata est precedere simpliciter apprehensio: sed etiam conformis apprehensio cuius. scilicet praxis est conformanda ut sit recta. Ex obiecto igitur quod est primo ex se determinatiuum intellectus ad noticiam rectitudinis determinate ipsius praxis: et ex ordine intellectus et voluntatis in operando. habet hanc noticiam praxi et conformis: et ita in qualibet alia cui convenit necessario rectitudo determinata. sed rectitudo huius praxis. scilicet colere deum in sacrificio altaris: est contingens.

quodque enim est actus rectus ut modo: quodque non: ut in veteri testamento: ideo non est aliud quod obiectum determinatiuum intellectus ad noticiam huius rectitudinis ante omnes actus voluntatis: et ideo nec ista precedit ut conformis omnem actum voluntatis: alius cuius tamen precedit puta illi soli? que non primo determinat rectitudinem huius praxis: qualis est voluntas humana. hec enim rectitudo determinat a voluntate divina acceptante tunc talem cultum et alio non.

Hec autem que iam dicta sunt de hoc vel delictum vel duplex relatio. scilicet conformitatis et positivitatis conveniat noticie practice intelligant generaliter nisi oporteat per intellectum divino aliquid addere: videlicet quod potentia practicans cuius praxi noticia conformis est prior sit aliquo modo determinabilis aliunde siue alij tanquam regule conformabilis in agendo: quod an requirat ad talem noticiam vel non: tangitur in responsione ad quartam obiectionem que fit per solutionem questionis principalis.

His uisis responsio
Respondendum est ad primam questionem ubi sunt quinque vie tenentes preter negativam questionem. Una dicit sic declarando: duplex est actus voluntatis. unus perfectus voluntatis: alius qui perficitur a voluntate. primus actus est respectu finis: et est operatio perfecta quam intra se voluntas elicit et fini ultimo se unit. Secundus actus est respectu eorum que sunt ad finem. unde est actio bona qua voluntas extra se in aliud tendit: sicut est quilibet actio directiva in finem. In primo actu non indiget voluntas directiva: sed sola obiecti ostensio sufficit. in ipso enim est speculatio solummodo ut voluntati obiectum sue operationis perfecte ostendat ut in ipsum statim perfecta operatione tendat. talis autem actus ad scientiam simpliciter speculativam pertinet. In alio autem actu voluntas indiget directiva: et hic ad scientiam practicam pertinet: quia in

Dialogus

Answer given
7 4 2 1
9 2 2 4 1

३५

354

q̄ sicut agens p se intendit inducere for-
mam nec intendit remotionē p̄rarj ni-
si per accūs: ita habitus p se dirigit: per
accūs aut excludit errorem. 7 si habitus est
pfectus nō cōpatit̄ secū errorem: imo si
p̄patitur ē impfectus. beati igitur lz nō
possint errare: nō sequit̄ q̄ nō habeant
habitū etiā directiuū: qz eo p impossi-
bile cūscripto errare possent. sed eo
posito ppter pfectiōem eius excluditur
om̄is error. *Ad 4^m* dicit̄ infra post so-
lutionē huius qōnis p̄me soluedo q̄rtā
obiectiōem cōtra eam.

Secunda uia pōit

q̄ lz dilectio finis recte possit elici 7 nō
recte: negat tñ dilectiōes finis ēē p̄xim
qz nō est circa obm̄ p̄tingens. Dicit aut̄
p̄menta. j. ethi. q̄ p̄axis est opatio fm̄
electiōem: electio aut̄ est tñ circa cōtin-
gens ex. iij. ethi. quia est appetitus p̄sili-
atiuus. cōsiliū vō nō est nisi de cōtin-
gente. Ex hoc etiā improbat̄ descriptio
p̄axis posita in p^o art. qōnis ēē insuffi-
ciens: qz omittit obm̄ p̄siliū. p̄nter dī-
cit̄ hec uia nullā noticiā esse p̄acticā
q̄ extendit̄ ad volitionē vltimī finis tñ
qz nō est verū p̄tingens. Cōtra istā vī-
am est q̄rtā rō posita p̄ p̄cedentes. Itē
vere p̄axis ē illa opatio ad quam incli-
nat̄ v̄tus appetitiua: qz quelibet tal̄ v̄r-
tus ē habitus electiuus ex. ij. ethi. electio
aut̄ est p̄axis vt oñdetur p̄ tertiā viam
statim. sed ad dilectiōem finis inclinat̄ nī
tñ charitas sed amor acquisit̄ habitus
alis qui ē v̄tus appetitiua: qz habitus
appetitiuus p̄sonus rōi recte. Motiuū
vō huius vie soluet̄ in solutiōe 2° rōnis
p̄ncipalis ad primā questionem.

Tertia uia pōit q̄

vel volitio non est p̄prie p̄axis sed tñ
actus ea posterior: vel si ipsa est p̄axis
hoc nō est nisi in ordine ad actū aliq̄
impatum p^o inferioris: puta appetit̄
sensitiuū vel potētie motiue v̄l h̄mōi.

Pro hac uia ita arguit̄: qz om̄is p̄a-
xis sequit̄ electiōem: quod pbat̄ p p̄m
vj. ethicoz. actus p̄ncipiū est electiō: nō
cuius grā sed vñ motus. i. nō finale sed
effectiuū. p̄ncipiū aut̄ effectiuū naturalit̄
ter p̄cedit effectū. ergo 7c. *P̄terea:* ha-
bitus p̄acticus generat̄ ex p̄axibus. sed
habitus p̄acticus generat̄ ex actibus se-
quētibz electiōem. igit̄ illi sūt p̄axes.

Item p̄mentator sup p̄mo ethi. *P̄a-*
xis est opatio fm̄ electiōem. q̄ p̄axis se-
quitur electiōem. Cōtra istud. i. q̄ non
tñ actus sequens electiōem sit p̄axis p̄-
batur: qz. vj. ethicoz dicit̄ p̄hs q̄ nō est
electio recta sine ratōne recta 7 habitu
virtutis. q̄ v̄tus p se requirit̄ ad electi-
onem rectā. nō requireret̄ aut̄ si ēēt ha-
bitus generatus ex actibz posterioribus
electiōem: quia tñ nō inclinaret̄ per se nī
si ad actus istos posteriores electione.

P̄terea sub alia forma arguit̄ idēz: qz
habitus ex eis dē actibus generat̄ ad q̄a
inclinat̄ ex. ij. ethicoz. sed v̄tus moralis
p se inclinat̄ ad electiōem rectā: quia
vt apparet p diffinitiōem eius 2° ethico.
v̄tus ē habitus electiuus 7c. igit̄ ex ele-
ctionibus p se generat̄ v̄tus moralis:
7 per p̄ns nō tñ actus electiōem sequen-
tes sunt p̄axes. *P̄terea:* nō solū fal-
sum ē negare electiōem esse p̄xim qd̄
arguitur ratōe iam facta. sed sicut p̄ba-
tum fuit in p̄mo articulo: actus volun-
tatis elicitus est p̄mo p̄axis 7 impatus
nō nisi ppter ip̄m. ergo si electiō sit sola
sine ordine ad actū impatum: puta p
pter defectū materie act̄ exterioris: ip̄a
sola v̄e erit p̄axis. hoc declarat̄ sic: non
hēns pecuniā cui tñ in fantasmate p̄i-
tant̄ pecuniā anteq̄ alicui actus electio
sit p̄ncipiū effectiuū vel ordinetur ad
aliqd̄ imperandū si eligat̄ illas liberalit̄
ter distribuere si haberet̄ q̄tuz ad actū
7 habituz virtutis nō requirit̄ v̄terior
p̄secutio: quia obiecto p̄sentato in fan-
tasmate circa qd̄ pōt̄ esse actus liberalit̄
tatis cōplete habet̄ electio ex q̄ generat̄

liberalitas vel que elicit ex liberalitate
et non requirit ulterius persecutio exterius
nec ordo ad exterius si materia actus exteri-
oris deficiat. Preterea ordo iste electi-
onis ad actum impatum non potest esse nisi
ut cause ad causandum effectum. sed quod cau-
sa non sit in se talis ex se ut per se effectus:
sed tamen quia actualiter ordinat ad effici-
endum videtur inconueniens cum nihil ha-
beat causa ab effectu nec ex ordine ad ipsum.

Tunc ad auctoritatem. vii. ethicorum dico
quod ibidem philosophus statim subdit: Electio
autem appetitus et ratio que gratia alicuius
scilicet practica sunt supple principium. ad hoc
enim ut electio sit recta requiritur virtus
in appetitu. unde sequitur: Neque sine ha-
bitu morali est electio. scilicet recta. igitur virtus
habet actum elicitum immediatione sibi
quod sit ille cui electio est principium ut im-
perans. philosophus enim actus voluntatis elici-
tus qui est electio est actio bona quod actus
exterior impatus ab electione bona sit
bonus. quod probatur per philosophum. ibi enim
statim post illud Neque sine habitu est ele-
ctio subdit. bona actio. n. sine amore non
est. sed si ista sit maior ad probandum quod
predixit de electione: sumet ista minor sub.
bona electio est bona actio. Concedo igitur
autem affirmatiua quod electio est principium
actus unde motus: quod actus ab ipsa impa-
tus est actus moralis. sed ex hoc non sequi-
tur quod solus iste sit actus siue praxis: im-
mo est electio per praxis. propter quam etiam
ista est bona praxis. Ad 2^m si maior est
vera dico quod habitus practicus generatur ex
electionibus sicut predictum est de eligente
frequenter liberaliter dare: etiam sine actu im-
perato si facultas non adsit posset in ipso
generari liberalitas. quod tamen quoniam illi actus im-
perati sunt impossibiles voluntas non con-
ter eligit frequenter recte circa materiam isto-
rum actuum: quod quod non creditur alicui possi-
bile: aut ipsum non vult: aut tenuiter vult
secundum Augustinum. ideo contra non generat habitus
practicus qui est virtus sine praxibus im-
peratis sequentibus electionem: non tamen gene-

ratur ex illis sequentibus: sed ex electioni-
bus in quibus est formaliter bonitas mora-
lis in praxibus impatis est tamen materialiter.

Ad tertium ad commentatorem oportet quod
si finis non sit ibi nota causa efficientis si de-
scriptio debet esse pueribilis cum descriptio
ut probatur per Aristotem. vii. ethicorum. sed debet
intelligi si finis effectiue vel formaliter. vel
electio accipit ibi per libertatem siue potestate
ordinatiua. vel accipit electio per electionem a-
ctus volendi qui non est electio vel volun-
tatio aliqua: sed actio de genere actus. finis
ista electionem quasi finis principium actuum est
omnis praxis siue sit electio siue sequens
electionem: quod actio de genere actus redu-
citur ad principium effectiuum.

Iste tres uie ponunt

theologiam esse pure speculatiua: non ob-
stante quod extendat ad dilectionem finis: si-
ue ad illam quasi voluntas naturaliter deimi-
netur precedente consensione: siue libere et con-
tingenter ad illam se habeat: non tamen circa
obiectum contingens et agibile: siue ita circa
quodcumque obiectum quocumque se habeat: non
tamen operando siue in ordine ad actum impe-
ratum sed sistendo in proprio actu elicto.
Quod autem talis extensio non precludat practi-
cum persuadetur: quod tunc quolibet noticia
esset practica: quod quolibet sequitur aliqua
dilectio vel delectatio. Similiter. x. ethicorum.
felicis est dei amantissimus. et tamen ista felicitas
tem potest philosophus speculatiua non practica.

Contra hac conclusi-

onem communi istis tribus vijs instat. vii. se-
qui quod aliqua operatio est in potestate hominis
ita quod vere sit actus humanus: et tamen nec sit
proprie speculatio nec praxis: puta amor
finis. philosophus vii. inconueniens. Preterea quod
cognitio directiua in voluntate quacumque
non sit practica cum sit veritas confesse se
habens appetitum recto videtur inconueni-
ens: quod talis veritas est proprium opus me-
tis practice ex. vii. ethicorum. Quod addit de
delectatione nihil est ad propositum: quod de

lectatio est passio psequens nāliter opationem pfectam. ⁊ siue sit delectatio de speculatione siue de speculatione ppter extensionem ad illā nulla ex isto ponit cognitionem practica: qz nec ista est praxis ppter loquendo. hoc tangitur dis. xv. tertij libri. amare aut vel desiderare obiectum cognitū ⁊ h' sic v' sic circumstantialē ē vere praxis. nec naturaliter psequens apprehensionē: sed libere recte v' nō recte elicibilis. Quod aut addit de felicitate q' sit speculatiua qz felix ē dei amantissimus. dico q' auctoritas nō cogit: qz loquitur passiuē quasi maxime amat' a deo: nō actiue sicut patet ibi. subdit. n. Siquidē cura humanorū a dōs sit rationabile ⁊ gaudē ipso supple deos optimo ⁊ cognatissimo. hoc aut ē intellectus ⁊ diligentes igit hoc. i. intellectū rationabile erit deos rebeneficiat vt amicos ⁊c. Sed p'missa auctoritate illa nunquid felix speculatiue fm Aristo. amat finē vt amare distinguit p'ra delectari siue dō obiecto speculatiuo siue de speculatione. Rūdeo. xij. meta. vult p'p' q' p'mū mouens mouet vt amatiū. igit intelligentia inferior amat p'mū: ⁊ tñ ipius felicitatez poneret in speculatione: sicut patet in. x. ethicorū. igit ipse sub speculatione p'prehendit non tñ delectationem sed amare. igit nec ppter extensionem ad illud erit noticia practica fm ipm sed speculatiua. Sed q're non tenet in hoc cuz rō scie practice ⁊ speculatiue accipitur ab ipso: ⁊ ita due p'me vie istaz ponētes theologia esse speculatiuā bñ ponūt ⁊ fm p'm. Rūdeo: illud amare qd poneret in intelligentia poneret in necessitate nāli voluntati in esse: ita q' nō p'ingeret ibi eā errare. ⁊ recte agere: ita q' respectu illius notia ēēt tñ modo oñsua nō directiua: nec q'tū ad obm in p'ticulari nec q'tū ad aliquā eius p'ditionē vel aliquā circumstantialē actus volendi. hoc mō nō dicerēt theologo de amare creaturaz intellectuāli

respectu dei in p'ticulari ⁊ q'tum ad circumstantias actus: sicut argutū est contra p'mā viā in p'mis duabus rōnibus. Si igit puenisset nobiscū ponēdo amare respectu finis libere recte ⁊ non recte posse elici: nec recte elici nisi elicias conformiter rōni recte: nō tñ oñdenti obiectum: sed etiā dicitanti sic esse elicendū. forte posuisset respectu talis noticiā practica: qz p'fesse se habentem appetitū recto. igit melius ē theologo qui h' ab eo discordare in minorē: p'nter discordare in p'clusionē q' puenire cum eo in cōclusionē quā ipse nō poneret si minorē cū theologo teneret. Sū igit dicit q' ab ipso accipimus rōem speculatiuā ⁊ practica: verū est. ⁊ in maiori puenimus q' illa ē speculatiua: que licz ad dilectōem extenderet vt oñdens obm si nullo mō ēēt directiua in actu vt circumstantial' ⁊ vt h' obiecti in p'ticulari: sed minorē quam ipse assumeret sub. habem' negare in p'posito. **Ad dato** q' talis necessitas ponat in intelligentia ex natura voluntatis amandi deū: nūquid ita poneret in voluntate hominis sapiētis quem ipse nō ponit nāliter felicez. si nō: igitur iste pōt d'rigi in tali actu. Rūdeo: practica a tali nō negaret nisi qz felicitatem eius dixit esse speculatiuā.

Quarta via dicit theolo-
giam esse affectiua: qd bñ intelligi pōt: si affectiua ponat esse quedaz practica. si aut affectiua ponat tertiū membrū distinctū p'ra practicum ⁊ speculatiuū sic est q' dicta in p'mo art. vbi oñsum ē dilectōem esse vcrā praxim ⁊ etiā p'ra auctes multas que sentiūt p'fisse sciētias distingui in speculatiuā ⁊ practica: ⁊ nullū esse tertiū membrū.

Quinta via dicit theolo-
giam esse p'templatiuā: p qua viā adducit Aug. xij. de trini. c. xliij. vbi vult q' sapiētia est respectu cōtemplationis

Dialogus

sciētia vō respectu actiōis. cū igitur theologia sit pprie sapiētia et nō scia: ipsa nō erit practica sed ptemplatiua. **Rñ** Aug. xij. de trini. c. xiiij. dicit q̄ iste due portiones anime supior: 7 inferior: non distinguunt nisi penes officia: 7 i vtrags tam in supiori q̄ in inferiori ē trinitas. in superiori aut imago trinitatis increata: 7 tñ tora supior portio est cōtemplatīua: q̄ respicit eterna. igitur ista ptemplatio de qua loquit nō determinatur ad speculatōem intra genus sciētie. continet. n. illud contemplatiuū memoriā intelligentiā 7 volūtatem: 7 ita in contemplatiuo illo pōt esse extēsiō extra genus sciētie sicut pōt esse in actiuo: hoc est in portioe inferiori respiciēte tpalia que etiā hz trinitatez. Si igit ista est cōtemplatiua vt loquit ibi Aug. nō. phibetur ppter hoc esse practica si extenditur ad praxim in portione supiori.

Alia est opinio discordans a pcedentibus. in pclusionē dicit q̄ ista sciētia est speculatiua 7 practica. quod pbatur duplici. Uno mō sic sicut doctrina illa in qua scriberent aliqua de iur: aliqua de phia esset speculatiua 7 practica siue scriberent in distinctis libris siue caplis siue intersecaliter et cōmixtim: ita in ista doctrina simul speculatiua 7 practica tractantur nō in diuersis libris 7 caplis: sed intersecaliter 7 pmixtim. q̄ ipa est speculatiua 7 practica. 12° sic pbatur: nulla speculatiua cognitio distinctius tractat de opabilibus q̄ eoz cognitio sit necaria ad speculatōem: nec practica distinctius tractat de speculabilibus q̄ eoz requirat cognitō ppter praxim ad quā extendit. ista aut tractat de opabilibus distinctius q̄ cognitio eoz requirat ad speculatōem: et distinctius de speculabilib⁹ q̄ cognitio eoz requirat ad cognitōem practica igit ipa ē speculatiua 7 practica. maior probat: q̄ speculabilia nō p̄siderant in

sciētia practica nisi ppter p̄sideratiōem practica: nec opabilia in speculatiua nisi ppter p̄sideratiōem speculatiua. mī nō p̄t: q̄ hic tractatur de opabilibus ita distincte ac si esset de eis p̄cise: 7 etiā de speculabilibus ac si esset de eis p̄cise.

Cōtra istā opinionem arguit sic: habitus nō hēns euidentiā ex obiecto nō distinguit fm distinctōem obiectoz. tunc enim opōteret ponē duas fides infusas iste aut habitus nō habet euidentiā ex obiecto. igit nō distinguit fm distinctōnem obiectoz. igit nō est 2° habit⁹ ppter distinctōem opabilium 7 speculabilium.

P̄ illa opinio de duob⁹ habitib⁹ quia possit pbabilitatem aliquā hēre de theologia vt tradita ē in scriptura: tñ de theologia in se cuius subiectū p̄mū ē eēntia diuina vt hec essentia: sicut dictū est de subiecto theologie: nō vī pbabilis. nā de isto subiecto cū sit vcrissime vnū cognoscibile nata est hī p̄mo aliq̄ noticiā vē vna. si vō detur aliqua que nō sit de ipa essentia sed de aliquo alio p̄mo: ista alia nō erit theologia in se. ē igitur vnus habitus simplici⁹ licet forte cū ipa possit in scriptura esse aliqua alia noticiā que sit de alio subiecto. **Ad** pater: q̄ ordo sciarum fm eminentiāz stat ad aliquod vnū tñ: q̄ nō p̄t due eē sciētie simplici⁹ p̄me istā vnam emētētiā mam 7 solā oīco esse theologiā que sola est p̄mo de p̄mo s̄bo theologie. **P̄** deduco rōem eius ad oppositū. illa cognitio ē practica in qua nō determinat de speculabilib⁹ magis q̄ cognitio eoz p̄tineat ad praxim vel ad cognitōez practica. sed cognitio ista nō tractat de speculabilibus distinctius q̄ cognitio eoz requirat ad cognitōem practica vel praxim dirigendā. q̄ rē. p̄bō minoris: que libet cognitio de conditionib⁹ appetib⁹ litatis finis 7 de p̄ditionibus eoz que sunt ad finem q̄tenus sunt ad finē: 7 tertio de p̄ditionibus quibuscūq̄ hui⁹ vel illorūz circa q̄s p̄tingit potentiā opatiuā

*Interfere quid
11 7 1*

errare
cūco
tradita
q̄ sit
gic uolu
in solon
q̄ p̄cip
ostenda
trinitas
in quan
te trini
desider
sona so
dum p
rem qu
tam cō
te nost
prinēte
ignora
more
alga th
cunqz
te sunt
p̄tūdes
de lunc
nem.
est fals
distinc
que su
set pra
la cogn
ratōne
sub rōe
quecur
errare.
Al
eandē
logia
Ac
tur rel
ctus f
minur
et om
pract

errare nisi obligat est necessaria ad practica cognitionem. nulla autem est cognitio huiusmodi tradita de fine nec de his que sunt ad finem quando sit talis. § 7c. uel saltem circa ista continetur voluntate ignorantem errare. sic dicitur in solutione tertie objectionis contra solutionem que principalis. l. n. trinitas personarum non ostendat finem appetibiliorum quod si esset non trinus: quia est finis inquantum unus deus non inquantum trinus. tamen voluntate ignorantem trinitatem contingit errare in amando uel desiderando finem: desiderando frui una persona sola. Si ergo ignorat deum fecisse mundum contingit errare non rependendo amorem quale gratitudo requireret. propter tamen concomitantem bonitatis sue ad utilitatem nostram factam: ita ignorando articulos pertinentes ad nostram reparationem contingit ignorantem errare etiam non rependendo amorem debitum pro tanto beneficio. et ita de alijs theologicis assumptum propter quia que cumque propositiones tradunt de fine magis nate sunt ostendere appetibilitatem finis et propositiones eorum que sunt ad finem magis nate sunt ostendere ea que sunt ordinata ad finem. Ad argumentum eorum patet quod minor est falsa. ad probationem dico quod non potest ita distincte tractari de fine cognito: et de his que sunt ad finem quando tota illa cognitio esset practica intellectui creato: quia tota illa cognitio nata est ostendere finem sub ratione appetibilis. et ea que sunt ad finem sub ratione ordinis eorum ad finem. uel circa quecumque posset voluntas non directa errare.

Alia opinio tenet

etiam per rationem. Sed ponit cum hoc theologia esse simpliciter unum habitum.

Ad questionem igitur

respondetur quod cum actus voluntatis electus sit verissime praxis etiam si non concomitatur aliquis actus imperatus: ut patet ex primo articulo. Et extensio cognitionis practice consistat in proportionate ad praxim

et proportionate aptitudinali. hoc habet ex 2o articulo. sequitur quod illa est cognitio practica que est aptitudinaliter proportionata uoluntati recte: et naturaliter prior ipsa. sed tota theologia necessaria in intellectu creato est sic conformis actui uoluntatis create et propter ea. § 7c. probatio minoris: quia primum subiectum theologie est virtualiter conforme uoluntati recte: quia a ratione eius sumuntur principia prima rectitudinis in uoluntate. ipsum etiam determinat intellectum creatum ad notitiam rectitudinis determinate ipsius praxis quo ad omnia theologica necessaria primum naturaliter quod aliqua uoluntas create uel sit. alias non esset necessaria. § ex primo subiecto sequitur tam proportionata quod proportionata theologie ad uoluntatem. et ita extensio ad praxim a qua extensio ipsa cognitio dicenda sit practica. Confirmat ratio ista: quia cum primum obiectum theologie sit ultimus finis et principia in intellectu creato supra a fine ultimo sint principia practica. igitur principia theologie sunt practica. § et per consequens sunt practice. Sed obijciunt: quia ex questione precedente deus non est habens primum subiectum inquantum finis. sed ut hec essentia principia autem sumpta a fine ut finis est sunt practica. Item cognitio finis ultimi non est immediate conformis. nec nata est esse se proportionis immediate praxi elidende. § non est propinqua practica. Item primum obiectum includit virtualiter proportionatam ad praxim rectam non tamen solum cognitionem ne sic proportionem. alioquin non posset de ipso esse cognitio speculativa: quod videtur inconueniens. Qualiter. n. est ista veritas practica deus est trinus. uel pater generat filium § primum obiectum includit aliquam notitiam speculatiuam. igitur ex conformitate illa virtuali primum obiecti ad praxim non sequitur theologiam esse practicam cum multe veritates que sunt maxime theologicę inquantum theologia distinguitur a metaphysica sint speculatiue. Item tunc scia dei esset practica que est de eodem subiecto primo. et etiam videtur quod ratio solutionis

Prologus

questiōis possit applicari ad intellectus
diuinū sicut ad creatū. Ad p̄mū dī
co q̄ respectus finis nō est illud a q̄ p̄n^a
sumunt in aliq̄ scia. sed illud absolutus
in q̄ fundatur respect^o. et illud est eētia
hec. Ad 2^m dico: q̄ virtualit̄ p̄tinens
cognitiōem p̄formē est virtualit̄ cōforme.
et ita cognitiō eius est practica: q̄ p̄does
practice h̄nt p̄ncipia practica. p̄ima at
cognitiō illi que est de fine est cognitiō fru
itiōis finis. et ita nata est esse p̄formis sō
malit̄ praxi fruiōis. Ad tertiu dīco:
q̄ p̄mū obiectus solūmodo includit no
ticiam p̄formē uolitiōi recte: quia virtu
te eius nihil de ipso cognoscit qd nō sit
uel rectitudo uolitiōis alicuius uel v̄tua
liter includēs noticiā talis rectitudinis.
Et cōcedo q̄ inferitur in p̄nte q̄ de ipso
nulla pōt esse scia speculatiua. necio. n.
noticia eius et cuiuscūq̄ intrinseci p̄ ipsū
cognitiō p̄formis est praxi aptitudinalit̄ et
p̄or si cognitiū est necessariū. Cū insta
tur de illis ueritatib^{us} q̄ uident maxime
theologicē et nō metaphysicē. ut deus ē
trinus. et pater generat filiū. dico q̄ iste
sūt practice. p̄ma. n. includit virtualit̄ no
ticiam rectitudinis dilectiōis tendētis in
tres p̄sonas. ita q̄ si act^o eliceretur circa
vnā solā excludendo alias: sicut infidel
eliceret esset actus nō rectus. et includit
noticiā rectitudinis fm q̄ actus ē circa
duas p̄sonas quaz vna est sic ab alia.

Si obijciat contra h̄ sic: q̄ nihil nisi
essentiale est rō terminādī actū illius di
lectiōis. theologia aut̄ est magis p̄prie o
p̄sonalibus q̄ de eēntialib^{us}: q̄ eēntialia
plurima p̄nt a nobis in metaphysica co
gnosci. igitur theologia ut distinguitur
a metaphysica quātum ad p̄p̄riissima
sibi nō est practica. p̄ima p̄positio p̄ba
tur: quia alias esset aliq̄ ratio diligibilita
tis in vna p̄sona que nō esset in alia:
quod falsū est quia tunc nulla beatifica
ret̄ in se ipsa. R̄ndeo eēntiale est ratio
absolute iminādī actū amādī: ut p̄pter
quā. sed p̄sone terminant ut que amō

tur. nō aut̄ sufficit ad rectitudinē actus
q̄ habeat rōnem formalem conuenien
tem in obiecto. sed etiā requirit q̄ habeat
obiectū pueniens in quo sit talis rō for
malis. p̄ter igitur istam noticiā rectitu
dinis quā includit eēntiale in actu amā
dī deū. p̄sonalia includūt p̄p̄ria noticiā
vltioriē rectitudinis requirit. Ad q̄r
tū posset concedi q̄ theologia deī de ne
cessarijs sit practica: q̄ in intellectu suo
natiū est p̄mū obiectū theologicū quasi
gignē noticiā p̄formē uolitiōi recte
p̄orem nāliter ipsa uolitione. q̄ confor
mē p̄z: q̄ p̄orem p̄bat: quia p̄mū nālī
intellectus intelligit obiectus p̄mū q̄
uolūtas uelit illud. igitur p̄us naturalit̄
ter uolitiōe potest habere omnē noticiā
sufficienter virtualit̄ inclusā in intellectu
one p̄mi obiecti. talis est quēcūq̄ noti
a necessaria de p̄mo obiecto. consequen
supposita patet: tūz q̄ p̄ impossibile ex
clusa omni uolitiōe posset intellect^o ha
bere omnē noticiā sufficienter virtualit̄
inclusā in intellectuē p̄mi obiecti. cu
illa intellectu p̄cedat omnē uolitiōnem
tūz quia intellectus diuinus nō discū
rit. igitur nō p̄us naturalit̄ intelligit p̄mū
obiectū q̄ aliqd̄ virtualit̄ in illo inclu
sum quo ad noticiā. q̄ si p̄us intelligit
p̄mū obiectū q̄ uolūtas uelit aliqd̄
p̄us intelligit q̄dlibz inclusū quo ad no
ticiā in p̄mo obiecto q̄ uolūtas uel
lit. hec scōa p̄batio p̄sequente min^{us} va
let. Si obijciat: quia tunc uolūtas
diuina nō erit p̄ma regula sui in actib^{us}
suis si eius actum p̄cedat noticiā cui in
agendo debet conformari ad hoc ut re
cte agat. p̄sequens aut̄ uidet̄ inconueni
ens: q̄ tollit sūmā libertatē uolūtatē
diuine si ab alio terminet: et nō ex se p̄t
mo quo ad p̄mū actū suū si aut̄ p̄ce
dit omnē actū suū cognitiō practica ab
intellectu determinabitur ad p̄imum
actū: quia non potest ei dissentire. tunc
enim posset peccare. Item supra dī
ctū est p̄mū bene dicere consequenter si

Intelligentia naturaliter amat deum vi-
sum. ergo notitia ostendens deū non est
practica. fiat autē similis cōsequētia de
deo naturaliter amante se. **Item** ori-
gēs aliqua causa est respectu directi. igit
est distinctio realis inter ipsa. nō est autē
talis distinctio intellectōis dei ad uelle.

Et confirmatur: quia intelligēdo iā velle esse elicium intellectus nō dirigit tñ enim dirigit circa actū elicierendū qī pōr ipso. sed in deo velle suū nō sequit voluntatem. igitur nunquā est ibi quāsi elicendum. sed semper quāsi elicūz. **¶ 7c.** **Hic vi consequenti** dictis dicens dū q accipiendo regulā p rectificante i praxi pma regula est finis vltimus: qui vltimaliter includit pmo noticiā omīs rectitudinis necessarie cuiuscunqz praxis sicut pmtū subiectum scientie spectatūe pmo vltimaliter includit noticiā omnium veritatū speculariū. hec autem pma regula que est finis ordinate rectificat intellectūz et voluntatē sicut ipse potentie nate sunt agere ordinate ita q prius quāsi gignit noticiā conformēz recte praxi q rectificet praxim. et ita potentia practicatē alia erit potentia pōr et prius recta: ita q pmtū psequēs illatum in pma rōne videt pcedendū. **¶** Cū uero im probatur. posset dici q sicut vniuersāl libertas stat cum apphensione pūla ita sūma libertas stat cum summa apphensione pxiua. apphensio autem praxis perfectissima includit noticiā conformitatis quādo ipsa necessario conuēit praxi. Cum ulterius additur q determinata fit aliunde. hoc negandū est loquēdo de determinatōne que fit per agens sufficiens. l. n. nō possit dissentire a notia rectificatiua praxis et pōr praxi. hoc tñ nō est quāsi intellectus p noticiā fit causa sufficienter actiue determinatōis determinā ipsam ad actum. sed ex perfectiōne voluntatis est q ipa tñ nata est conformiter agere potētē pōr in agēdo qñ do illa pōr pū pfecte agit circa obiectū

hoc est tñ nouit pilius quantum posset
nosse: quod dico p ptingētibz quozñ
intellectus diuinus nō habet omnē no-
ticiā sibi ppossibile ante oēm actū volū-
tatis: ideo circa illa nō oportet q cōfor-
miter agat potentie pōz: qz ipsa nō pōt
pformiter nouit tale obiectū s; sp aliter
accidit circa cognoscibilia necessaria ex
se: qz ista pfectissimaz sui noticiā habēt
absq; actu volūtatis. *Licet hec nō sō*
videatur euadere argumentū. ⁊ p eam
etiā sequētia argumenta possent euadē.
tamen aliter posset dici q theologia ne-
cessaria in intellectu diuino non est pra-
ctica: quia non est pōzitas naturalis in
tellectōis ad uolūtōem quasi conforma-
tū ad ipsum pfirmandū siue directiū
ad dirigendū aliqd. quia posita noticiā
quicunq; rectitudinis ipsius p̄axis qñ
uis ista ex se possit pformare potentiam
pformabile seu rectificabile aliūde non
tamē uolūtatem diuinā respectu sui
p̄mi obiecti que ex se sola rectificatur re-
spectu istius obiecti: ita q uel talis natu-
raliter tendit in illud. uel si libere nullo
modo est de se quasi indifferens ad recti-
tudinem ⁊ quasi aliud de aliquo modo
habens eam. ita q noticiā determinati-
ua rectitudinis nō est necessaria pōz uo-
lūtōne quasi uolūtō illam requirat ut re-
cte eliciatur. sed tñ p̄exigit ostensionē
obiecti. ⁊ istam noticiā ex se directiū
nō p̄exigit ut directiū: sed tñ ut ostē-
suam. ita q si posset pcedere uolūtō-
nem sola ostensio obiecti: ⁊ sequi notā
rectitudinis necessarie ipsius p̄axis: sic
diceretur de p̄axi circa cōtingentia eque
recte eliceret uolūtō tūc sicut nūc. nullo
ergo modo intellectio est p̄iō ut confor-
matua seu regulatiua uolūtōis. *Ad*
argu^m igit p̄bens pōzitatē rectitudis
ad p̄axim rectam. responderi potest q
l; sit aliqua pōzitas intellectōis ad uolū-
tōem. nō tñ est sic pōz ut requirat rōem
rectaz esse pōzē p̄axi: quia talis pōzitas
est regule ad regulatū: qualis ēē nō pōz

Prologus

quando voluntas est omnimoda regula
sui in agendo. Huius controversie de
scientia respectu sui an sit practica sum-
ma in hoc consistit. si noticia que de se est
directiva in praxi dato qd po practica si
sciente non est dirigibilis in agendo sit
practica ex hoc solo qd esset sic ex se dire-
ctiva uel no practica ex hoc qd potentia
practica in sciente no est dirigibilis qui
alteram parte tener dicat sequenter.

Secundus articulus

q. est de theologia ptingentiū an sit pra-
ctica. dico qd in modo in illo intellectu
theologia ptingentiū practica potest ee
qui habere potest determinatiua noti-
ciam rectitudinis ipsius praxis ante ip-
sam praxim elicitam: quia solummodo
ibi theologia ptingentiū potest esse con-
formis praxi et prior ea. talis est in intel-
lectus creati quia nullius intelligentis cre-
ati voluntas pmo determinat rectitudi-
nem ptingentis puenientem praxi. In intel-
lectu igit diuino no pot esse theolo-
gingentiū practica tenedo ista duo. pmo
qd cognitio practica et praxis ad qua ex-
tendit debet esse necessario respectu ei-
dem suppositi. 2° qd dei ut operantis nul-
la sit praxis nisi uoluntio. no ponedo i ip-
so potentia tertia aliam ab intellectu et
uoluntate. na nulla cognitio pformis uo-
luntio ptingenti recte pcedit ipsam uolun-
tione dei: quia pmo uoluntio determinatur
praxi illi talis rectitudo. Illud pmo
est dubium. pbat in dupl. na si cognitio
quecunq de praxi alterius est practica.
q cognitio mea de hoc qd est deū creare
mundū. uel de hoc qd est intelligentiaz
mouere celū erit practica: qd vñ falsum
salte hoc vñ pcludere qd cognitio practi-
ca no p ee intelligentis inferioris operante
superiore fm illā praxim si nihil fm illa i-
ferius operat. pari rōne nec superioris ul
equalis si nihil facit ad praxim operan-
tis. si aut aliquid facit iam superior habet
praxim pprā respectu cuius sua cogni-

tio sit practica. Item si cognitio pra-
ctica habet aliquā causalitatem respectu
praxis ad qua extendit et no est nata ha-
bere talē causalitatem pmo nisi respectu pra-
xis q sit in intelligente vñ seq ppositum

Contra igit de eodē vnus intellectus ha-
beret noticiā practica alius speculatiua
si praxis eet possibilis vni intelligenti et
no ali. Ad hoc pot dici qd pfecta re-
ctitudo praxis includit circūstantia ope-
rantis sicut et alias circūstantias. ita qd
sine ista no est rectitudo. Si. n. accipias
deus est amandus nisi addat a qd puta a
uoluntate no est vere practica ppter: qd
deus a bruto no est amandus. itaqz hūe
rū pfectum deus est amandus a uoluntate
etiā in quocunq intellectu est practica: ita
et istud hōi quicq est ieiunandū no ē nū
practicū hōi cognoscēt: sed etiā angelo
et deo: et etiā hōi et deo est hoc practica
ab angelo celū est mouendū. et cōcedo il-
lud qd pma. pbatio infert tanq inconue-
niēs. Et si obijciat qd non saluat ppositas
practice cognitiois ad praxim. pus. n. ob-
lectio dei respectu sui est recta qd hō uel
angelus posuit intelligere qd deus ē amā-
dus a uoluntate. Rñ ista ppositas o3 ē
ex obiecto et intellectu hoc est qd obiectū
natū sit determinare intellectu ad noticiā
determinate rectitudinis praxis quantum
est ex se ante praxim istā. ita obiectū hō
natū est quēcunq intellectu determinare
ad noticiā istā. deus est amandus a uo-
luntate quantum est ex se ante praxim. lz ali-
quis intellectus ex inspectioe sui no pmo
determinet qd potentia operans ex pfectio-
ne sui operet. Ad aliā obiectioem oī-
co qd sicut uoluntas pot esse cā superior re-
spectu praxis potentie motiue. nec quicun-
qz h respectu cuiuscunq: puta no mea re-
spectu potentie motiui angeli: sed qn sūt
in eodē. Ita si cognitio practica sit causa
respectu praxis: hoc est in eodē intelligē-
te et operante. nec o3 qd in alio sit non pra-
ctica nisi accipiēdo stricte practica p im-
mediate applicabili ad opus quantum est

ex identitate suppositi cogitantis et ope-
rantis. qualē denominationem denotat
infinitius significās praxi constructū
scire. sic enī concedit q̄ solus deus scit se
infinite diligere. l3 angelus sciat ipm in
finite a se diligendū. Quis sic respon-
dit a p̄ncipio habet pcedere oēs verita-
tes de praxibus agētū causatorū cogitā-
ti a quocūq; intellectu practice: qz oēs iste
siue ab obiecto ut necie. siue aliunde ut
p̄tingentes nate sunt p̄us esse cōformes
praxib⁹ siue p̄us determinare rectitudi-
nē praxib⁹ q̄ ipse praxēs eliceant. **Q̄s**
autē veritates de volūtōe diuina necie si
practice p̄tingētes autē nō: qz ante istam
praxim elicita ad quā extendunt nō ha-
bēt cōformitatē: qz nullā determinatōem
rectitudinis. vbi gr̄a: deus practice cogi-
scit hōi eē penitendū et angelo eē mouē-
dū celū. l3 nō q̄ est deo uolēdū hominē
scm penitere: uel angelū celū mouere.

Si queris qual est theologia p̄tingē-
tiū in se nō p̄pata huic ul illi intellectui
Dici pōt q̄ ipsa talis est in se qual est ex
obiecto. nō est autē ex obiecto cōformis
praxi ante oēm praxim: quia ex obiecto
nulla nata est hui⁹ noticia determinate re-
ctitudinis p̄tingentis. ideo ex obiecto nō
est practica. Igi speculatiua si sufficiēter
diuiditūr noticia. huic p̄gruit q̄ in intel-
lectu diuino negat esse practica. talis au-
tem v̄ res esse in se qualis est in p̄fco ge-
nere illo. nō in imp̄fco. **Si** obijciat
q̄ tūc cognitō in se speculatiua est alicui
practica puta intellectui creato. q̄ practi-
cū nō repugnat speculatiuo: **R̄s.** q̄
sicut esse ex obiecto speculatiū est per se
speculatiū. ita eē practiciū ex obiecto suf-
ficiēte determinate intellectu ad noticiam
rectitudinis (et si sufficiēte. q̄ ante omnē
volūtōem) est eē p se practiciū. et sic oppo-
nunt ista duo practiciū et speculatiū ut
ista nō extensibilis ad praxim et exten-
sibilis ad praxim. Sed esse practiciū aliū-
de q̄ ex subiecto: puta a cā extrinseca ut
a volūtate determinate intellectu ad no-

ticiā praxi est esse accitālī practiciū. et
ita pcedo theologia p̄tingentiū esse pra-
ctica nobis: l3 in se sit speculatiua. **Cō-**
tra hoc cui conuenit vnum oppositorū
p se et aliud oppositū nec p se nec per ac-
cidēs puenit. Igi noticia p se speculatiua
nec p se nec p accidēs est practica. **R̄s.**
l3 ans posset exponi de p se p̄mo mō ul
scdo modo. nō autē tertio mō. put dicit
idē qd solitarie. Tam pcedo q̄ nullo mō
inherendi inheret oppositū p̄dicati bu-
ius quod est p se speculatiū. qz theolo-
gā p̄tingens p se scdo mō est p se speculati-
ua. ita q̄ inherētia sit p se et p̄dicatū dei
minet p se. Sed p accidēs esse practiciū
p accidēs nō opponit illi. sicut eē nigrum
simp̄lī: et esse albū fm qd nō opponant
fm quid. n. et simp̄lī determinat p̄dica-
ta ut denominatiua. **Si** arguit p se eē
speculatiua p se. q̄ p se est speculatiua. cō-
cedit nec huic p̄dicato repugnat hoc p̄-
dicatū p accidēs practica. **Si** vō aliter
istorū duorū que tenet ista r̄sio nō tene-
atur. tūc pōt pcedi q̄ theologia p̄tingēs
l3 nō in se quia nō ex obiecto. tū in oī in-
tellectu creato et increato est practica p
accidēs: qz ut ipsa est in intellectu diuino
pōt esse cōformis praxi p̄us q̄ praxi illa
eliciat a uoluntate creata. p̄us. n. intelle-
ctus dei nouit peccatōrē adultū in noua
lege debere p̄teri q̄ peccatōr p̄terat. et sic
nō tenēdo p̄mū istorū cognitō dei dō pra-
xi alterius opantis est practica. nō tenē-
do etiā scdm puta ponēdo agere dei ad
extra esse praxim eius aliā a volūtōe sō-
maliter. l3 intellectus dei nō p̄us nouit.
a. esse creandū q̄ volūtās sua uelit. tam
p̄us nouit q̄ creet. et ita praxim ad extra
pcedit noticia cōformis: l3 nō ex obiecto
sed aliunde cōformis. Hoc saltē teneo
q̄ theologia p̄tingentiū non est p se pra-
ctica siue ex obiecto. pōt tū intellectu cre-
ato eē practica p accidēs. et h in illo intelle-
ctu cuius est opari fm praxim cui deter-
minat rectitudo a volūtate diuina. **An**
vō intellectui diuino sit practica p̄z tenet

Prologus

no illa duo uel opposita quid dicendum est p̄nter. Probabilia tñ videntur hec tria. p̄mo q̄ practica ē rectificatiua i p̄xi cognoscētis. 2° q̄ est rectificatiua potētie practici aliunde q̄ a se rectificabilis. Et tertio q̄ in deo nō est potētia practica alia nisi uolūtas. Ex p̄mo et tertio sequitur q̄ si diuina noticia esset practica ipsa esset rectificatiua in uolūtate diuina. h̄ aut falsū est ex 2°. istoz: q̄ uolūtas diuina ex se p̄mo recte elicit uelle respectu p̄mi obiecti. respectu aut illoz quoz est p̄tinent ex se sola determinat nō p̄ aliquā noticiā determinatam rectitudinis preedentem.

Argumenta

Pncipalia p̄me. q. Ad p̄mū rñdeo q̄ fides nō est habitus speculatiuus. nec credē est act^{us} speculatiuus. nec uisio sequēs credere est uisio speculatiua. sed practica. nata est enī ista uisio cōfōrmis esse fructu. et p̄us nāl̄ h̄i i intellectu creato ut fructio recta illi p̄fōrmis eliceatur. Ad 2^m dico q̄ p̄tinentes circa qd ē scia practica est finis uel ens ad finem. in agibilib^{us} aut actio est finis ultimus fm̄ p̄m. 6. ethi. ḡ p̄tinentia actiōis sufficit ad sciam practica uel obiectū scie practice. Cōtra hoc arguit p̄mo: q̄ scia est necessarioz. ḡ circa p̄tinentia nō ē scia añs p̄z ex diffinitōe scire. i. p̄steri. Silr 6. ethi. scientificū distinguit a rōcinatiuo penes necessariū et p̄tinentes. ḡ oēs habit^{us} p̄tis sciētifice sunt circa necessariūz scia aut est h̄i istius p̄tis. ḡ. Si theologia est circa p̄tinentes agibile. ḡ ē h̄i actiuius cū rōne vā. hec diffinitio est prudentie ut dī. 6. ethi. ḡ theologia ē prudē et nō scia. Ad p̄mū rñdeo de p̄tinentib^{us} sūt multe uirtutes necē: q̄ act^{us} q̄ cōtingenter elicit p̄cludit necēio debet eē talis ad hoc ut sit rect^{us}. de ipso ḡ ē scia q̄ntū ad p̄tione demonstratā necēio: l̄z i se sit p̄tinentes inquātū elicit a p̄o p̄p̄ia. tūc p̄z ad autem. i. p̄steri. scia est necēio dī

de p̄tinentē. et ita uirtutes necessarie includunt in uirtute p̄tinentis. uel p̄cludunt d̄ aliquo qd est p̄tinentes p̄ rōem alicui^{us} p̄oris necessariū. Per idē ad autem. 6. ethi. q̄ hitus p̄tis rōcinatiue est circa actū inquātū p̄tinentē elicit. l̄z hitus sciētificus uel scia est circa idē inquātū d̄ eo aliquid necēio p̄cludit. Si obijciat q̄ nō est idē obiectū habit^{us} scientifici et rōcinatiui. de hoc dicit inferius quō idē obiectū pōt eē pluriū bituū: l̄z nō idē hitus pluriū obiectoz. Ad 2^m dico q̄ eodē mō p̄cluderet sciam morālē esse prudentiam nā scia morālis ē hitus actiui^{us} cū vā rōe. Iō dico q̄ diffinitio prudentie d̄z intelligi de hitu actiui p̄mo q̄lis est hitus actiui^{us} ex actibus. vñ sic circa scibilia ars se h̄z ad hitū exp̄ti. ita circa agibilia se h̄z scia morālē ad hitum prudentie: q̄ habitus artis et scie morālis quasi sūt rēo ti ad dirigendū q̄z vles. l̄z hitus prudentie et exp̄ti q̄z generati sūt ex actib^{us}: sunt p̄tinentes et p̄p̄inqui ad dirigendum. Ista exp̄o est necēia aliōdñ nulla eēt scia practica: q̄ q̄cunq̄ est hitus actiui^{us} uel factiui^{us} cū rōne vā. p̄cto aut est incoueniens et p̄tra p̄m. 6. mēta. et p̄tra Aluic. i. mēta. et p̄tra autem alias. Ad tertiā rōnē dico q̄ Boetius intelligit p̄ theologū az metaphysicā. et qd dicit de s̄ba dei dico q̄ deus p̄siderat in illa scia quantū possibile est ip̄m p̄siderari in scientiis actiui^{us}. Ad aliud dico q̄ nobilitas est in inferiori attingere suū superius f̄z p̄h̄z et pollit. unde sensitiua hōis est nobilitior: q̄z ordinat ad intellectiua q̄ sensitiua bruti. Nobilitatis igit est in scia ordinari ad actū nobilitioris potētie. l̄z p̄his non ponit aliquā sciam eē p̄fōrmē p̄axi uoluntatis circa finē: q̄z nō ponit uolūtate circa finē h̄ie p̄axim sed quandā motōnē simplicē nālē: iō nullā posuit posse esse nobilitiorē p̄ p̄fōrmitatē ad finē. Si tñ posuisset aliquā p̄axim circa finem nō negasset ut v̄z sciam practica resp̄ctū istius p̄axis eē nobilitiorē speculatiua scia cir^a

Idē: puta si aliqua esset speculatiua cir-
 illa circa que est scia moralis nō diceret
 istā speculatiua esse nobiliozem morali
 scia. Nos autem ponim⁹ esse verā praxi
 circa finē cui nata est eē cognitio p̄fōmī
 7 iō ponimus cognitōem practica circa
 finē nobiliozē esse oī speculatiua. igit p̄
 p̄pō rōnis que vī posse sumi ex. i. meta
 phy. quīs ea exp̄sse nō dicit p̄hs negan-
 da est. Ad p̄mā p̄bōnem eius dico:
 q̄ scia illa est nobilioz que ē sui grā q̄ q̄
 est grā alicuius actus inferioris. quēlibz
 aut scia quā ipse posuit practica ē grā a
 licui⁹ inferioris q̄ sit p̄sideratio specula-
 tiua: quia saltem circa oīm aliquid in-
 ferius q̄ qd ponit esse obiectū speculati-
 ue. 7 iō qualz practica quā ipse ponit est
 nobilioz aliqua speculatiua. que aut est
 grā alterius act⁹ nobilioz suo p̄prio a-
 ctu nō est ignobilior p̄pter talē ordinē
 tunc enim sensitua nra esset ignobilior
 sensitua bruti. ^{Ad p̄mā} Cum de certitudine
 dico q̄ quelz cognitio scientifica resp̄cū
 sui obiecti est eque certa fm p̄portioem
 qz vtraque resoluit in sua p̄n^{immedia}ta.
 sed nō eque certa fm quantitatē: q̄a
 hec sūt cognoscibilia certiora illis sicut
 obiecta de quibus ponit p̄hs scias pra-
 cticas sunt minus p̄fecte cognoscibilia i
 se q̄ de quibus ponit aliqua speculatiua
 iō aliqua speculatiua fm p̄mā ponitur
 certior oī practica f̄z quantitatē. nos at
 ponimus cognoscibile opabile hoc ē at-
 tingibile p̄ opatōem que est vī praxis i
 se esse maxime cognoscibile: 7 iō pōim⁹
 sciam de ipso. nec fm q̄ntitatē certitudi-
 nis sic nec fm p̄portioem ab aliq̄ a^o ex-
 cedi. Ad aliā rōem de neciis extrin⁹
 dico q̄ hec nō est inuēta p̄pter necia ex-
 trinseca sed p̄pter necia intrinseca. s. or-
 dinē passionū 7 opationū. sicut moral
 scia si eēt inuēta oibus neciis extrinsec
 his nō minus eēt practica. nō est autē
 hec inuēta ad fugā ignoratiē: quia mul-
 ta plura scibilia possent poni uel tradi
 in tanta quantitate q̄ hic tradire sint.

Sed h eadē replicant frequēti ut effica-
 cius inducat auditor ad opatōem eorū
 que ibi psuadent.

Ad argumenta se

cunde. q. Ad autem. iij. de aia dico
 q̄ loquit de fine ut cognitio. nam intel-
 lectus p̄pter aliquid rōcinans rōcinat p̄
 pter finē cognitū 7 ut est p̄n^o demōstra-
 tōis. Ad 2^m de p^o metha. dico q̄ pra-
 ctica nō est gratia vsus ut per se finis. ta-
 mē aliq̄ue habitudinē habet ad vsū:
 sic q̄ vsus est p̄ se oīm eius uel aliquid
 virtualiter includens vsū: quale p̄hs
 non posuit esse aliquod ens nisi ens ad
 finem. Et omne tale oīm ē ignobilis ob-
 iecto speculabili. Et ideo talis ordo ad
 praxim pcludit ignobilitatē practice re-
 spectu speculatiue. Ad 3^m de 2. meta.
 dicitur q̄ speculatiua 7 practica habēt
 diuersos fines loquendo de p̄ se finibus
 infra genus cognitōis. sed illi fines nō
 distinguunt p̄mo. sed pot est distinctio
 ex obiectis sicut dcm est.

Ad ratiōes pro opi

nione opposita. Cum arguitur contra
 distinctionem per obiecta. Ad p̄mā
 dico q̄ non potest esse circa idē ob-
 iectum habitus speculatiuus 7 practicus
 Cum p̄batur: quia intellectus extensio-
 ne fit practicus. dico q̄ Arist. nunq̄m
 dixit q̄ intellectus speculatiuus extensi-
 one quacūqz fit practicus. Sed Arist.
 ponens tres gradus intellectus quorū
 p̄mus est considerare speculabilia tātū.
 Secundus p̄siderare agibilia nō dictan-
 do p̄sequi uel fugere. Tertiū ut dicat
 quando amplius extendendo se subz p̄
 sequi uel fugere. ita q̄ illa extensio est in-
 tellectus imperfecte practici ad conside-
 ratōem perfecte practica: puta ab ap-
 prehensione terribilium ad dictamen
 completum de eis p̄cipiendo fugam:
 uel prosecutionem. Concesso tamen
 q̄ intellectus speculatiuus extensio fiat

Prologus

practicus nō est ad ppositū: qz speculatiuum 7 practicu sunt oīe accidentales in intellectu l3 sint essentielles habitū 7 actuum: 7 iō act⁹ 7 habit⁹ nō extendunt.

Ad illud de medicina dico q habitus vltis est speculatiuus. sed qñ ex ea acquiritur habitus pticularis tñc fit practice.

Adtra: tñc ex pncipijs speculatiuis sequeret conclusio practica: iō alit̃ dicendū ē q qñ sunt aliqua duo extrema opposita quāto aliqd recedit ab vno oppositorum tāto accedit ad aliud. mō actualissimā rōnem practici hēt p̃sideratio q̃ nata est immediate esse p̃formis formaliter praxi eliciende. 7 quāto aliqd magis recedit ab isto tāto magis accedit ad speculatiuū. igit̃ habitus vltis qui nō est immediate nat⁹ esse p̃formis praxi eliciende pōt dici speculatiuus respectu alienius habit⁹ qui immediate nat⁹ est esse p̃formis praxi eliciende. Ita pōt dici ars speculatiua respectu habit⁹ experti: q̃a ars tanq̃ vltior habitus nō est ita immediate directiua: sicut apparet. j. metaph. artifex frequē errabit: expertus autēz nō ita errabit. Ita pōt distingui medicina i speculatiua que. s. est de vltioribus causis 7 curis q̃ cognitio est remotior a praxi elicienda. 7 in practica: que est de pticularibus 7 ppinquisioribus praxi 7 immediatius cōformibus praxi: tñ fm veritatē illa vltior que in p̃paratione dīe speculatiua est simplicit̃ practica: qz virtualiter includit illā pticularem formaliter p̃formem praxi. Ad aliud de bonitate 7 malicia dico q nō omnis actus bonus est p̃mo bon⁹ a circūstantia finis vt finis: immo ē aliqd bon⁹ a circūstantia obiecti puta vbi finis est obm: 7 ibi circūstantia finis vt obiecti p̃mo tribuit rectitudinē actui. ille. n. actus ex obiecto solo ē simplr bonus: ut amare deū sine alijs circūstantijs est simplr bonū. falsum est igit̃ q a fine vt finis ē. put. s. distinguat̃ p̃tra obm accipiat p̃mo bonitas actus moralis. immo 2º illud ē fīm:

qz actus circa ens ad finē l3 habeat p̃p circūstantia finem: tñ ab obiecto est aliqua bonitas p̃p a q̃ actus dī bonus ex genere. Tertia rñsio ē directe ad ppositū: qz etli circūstantia formalit̃ circumstet praxim vt sit bona: non tñ formaliter circūstet intellectōem practica. nō. n. uellec̃ moderate siue medio mō dictat actū: ita q̃ dictare circūstantio netur hac circūstantia mediocriter. sed intellectu dictat fm vltimū sue potētie. est aut̃ illud dictare rectū a principio: 7 p̃ncipm sumit a p̃ obiecto. Adtra istud arguit̃ q nō sit distinctio p obiecta: q̃a omne formalit̃ tale est tale p aliquid sibi intrinsecū. q̃ si habitus ē formaliter practicus hoc est p aliquid sibi intrinsecū: et hoc nō erit obm. q̃ tē. exemplū sol nō ē formalit̃ calidus l3 sit virtualit̃ calidus.

Ad obm nō est distinctiū habitus nisi ut ea efficiēs. cause aut̃ efficiēs nō dīstinguūt effect⁹ specie: qz a causis diuersis specie pōt ēē idēz effectus specie. sicut calidū idēz specie generat vniuocē 7 eē uocē ab igne 7 a sole. Ad p̃m dico q̃ ēē practicu dicit aliquid intrinsecū noticie si cut respect⁹ aptitudinalis ē intrinsecus fundamēto. 7 q̃ noticia aliq̃ sic sit apta nata referri hoc ē per naturā intrinsecā noticie quā naturā habz ab obiecto ut a cā extrinseca. dico q̃ habitus ē practicus p intrinsecū ut p causaz formalē 7 per obm ut p causam efficientē. Ad 2º dico q l3 a causis eēntialiter ordinatis quarū vna ē vniuoca altera equoca possit ēē effectus vnius ratiōis: sicut exēplificatur de calore: tñ qñ cause efficiētes p̃ime eiusdē ordinis ad effectū causant aliqua inquantū ipse cause sunt distincte maxime si vtraqz sit vniuoca effectui siue vniuocationē p̃pleta siue dimi nuta nō pōt a causis talib⁹ distinctis ēē effectus vnius rōis. vniuocationē p̃ple tam dico qñ est silitudo in for⁹ 7 in mō essendi forme. diminutā qñ est silitudo in forma l3 habeat aliū modū essendi.

quod domus extra est a domo in mente. unde
et generationem istam vocat aliquomodo philosophus
uniuocam. 7. metaph. Quia igitur obiectum est
cum proxima respectu noticie et uniuoca l3
diminute: sequitur quod distinctio formalis
obiectorum cum causent noticias inquantum
ipsa sunt distincta necessario concludat di-
stinctionem formalem noticiarum.

Circa distin-

ctionem prima in qua magis
tractatur de fructu et virtute. que-
ro primo de obiecto ipsius
us frui. et primo per se
obiectum fructus sit finis ultimus. Et argu-
itur quod non. quia Augustinus 83. questionum. q. 30. fru-
endum est bonis inuisibilibus. sed plura sunt
bona inuisibilia. ergo non est fruendum tantum ul-
timo fine. Item capacitas fruientis est fini-
ta: quia non subiecti est finita. ergo capacitas il-
la potest satiari aliquo obiecto finito. Sed
fruendum est quocumque satiari capacitate
fruientis. ergo non. Item aliquid est malum capa-
citate alicuius: ut deus qui sufficit sibi ipsi. et ali-
quid est minus capacitate eius: ut corpus.
ergo aliquid est medium. scilicet equale capacitati
eius. illud erit minus deo. ergo non. Item que-
cumque forma naturalis satiat capacitate ma-
terie. igitur quodcumque obiectum satiat capaci-
tatem potentie probatur: quia potentia per se
in ipsa recepta respicit obiectum. et ita
si forma una recepta faciat appetitum in-
trinsecum: sequitur quod obiectum quod respicit a potentia
per istam formam etiam satiat appetitum extrin-
secum seu imminatiue. autem arguitur: quia si aliquam
forma non satiat. ergo statim ista forma ma-
teria inclinaretur ad aliam naturaliter: et per consequens
sub ista quiesceret violenti. nam quodcumque
prohibens aliquid ab illo ad quod est incli-
natio naturalis ipsius est violentum sibi: sicut
apparet de quiete grauis extra locum suum.
Item firmiter assentit intellectus aliquid
vero quam primo vero. ergo a se ipsi intensius potest
voluntas assentire aliquid bono quam per bono.

Ad oppositum est augustinus primo de doctrina christiana
na ca. i. Res quibus fruendum est sunt per se si

lius et spirituales. et hi tres si una res. ergo non

Ad istam questionem

primo distinguatur de fructione ordinata et
in communi sumpta. 2. oia de obiecto fructio-
nis ordinata. 3. de obiecto fructiois in
communi. 4. quod sit intelligendum fructione esse
circa finem: siue de ultimo ut in 2. articulo
lo: siue non de ultimo. ut in 3. articulo.

De primo dico quod

fructio in communi excedit fructione ordinata:
quia quicumque potentia non determinatur ad actum
ordinatum ex se: actus eius in communi ultior est
actu eius ordinato. voluntas autem non deter-
minatur ex se ad fructione ordinatam. quod
patet: quia summa pueritas est in fruendo vici-
tis: secundum augustinum 83. questionum. q. 30. ergo non. Est
autem fructio ordinata qualis nata est esse re-
cta: quoniam. scilicet ordinatur secundum circumstantias debi-
tas. fructio autem in communi est siue habeat illas
circumstantias siue non.

Quantum ad secundum

videtur esse opinio Augustini. quod ordinata frui-
tio potest esse circa aliud a fine ultimo. quod
probat ex dictis eius. 9. metaph. c. 4. ubi
vult quod intelligentia superior per actum suum
intelligendi. producit inferiori. tunc autem vi-
detur productum esse perfectum quoniam attingit
suum principium productum secundum illam propo-
sitionem. 35. pauli: quod unumquodque natus
est conuertere ad illud a quo procedit. In tali
autem reditu videtur esse circulus completus: et ita
perfectio. ergo intelligentia producta perfecte de-
tatur in intelligentia producente. Contra
istud: potentia non quietatur nisi ubi est obiectum su-
um perfectissime et in summo. obiectum potest
tamen fruente esse ens in communi secundum Augustinum. i. me-
taph. c. i. ergo non quietatur potentia fruens nisi
ubi est perfectissimum ens: hoc est summum
tamen. Item potentia que inclinatur ad multa ob-
iecta per se non quietatur in aliquo uno per-
fecte nisi illud includat omnia per se obiecta
quorum potest includi in aliquo uno. sed po-
tentia fruens inclinatur ad omne ens sicut

ad p se obiecta. q̄ nō quietat in aliquo vno ente nisi illud includat omnia entia q̄rum p̄nt includi in aliq̄ vno. p̄nt aut̄ t̄m includi in vno ente infinito. q̄ potē^a p̄t t̄m quietari ibi in summo. Itē intel-
ligentia inferior videns superiores aut vi-
det eā esse finitā: aut credit eā esse infini-
tam: aut nec videt eius finitatem nec infi-
nitatem. Si credit eā esse finitā. q̄ nō
beatificat in ea: q̄ stultius nihil p̄t di-
ci q̄ q̄ falsa op. aia sit beata fm aug. 2.
de ciui. dei. c. 4. Si at̄ nec videt eā fini-
tatem nec infinitatē: nō videt eā p̄fecte:
nec sic ē beata. Si aut̄ videt eā ee finitā
igitur p̄t intelligere aliqd̄ posse eā exce-
dere. ita. n. exp̄mur i nobis q̄ possum⁹
app̄hendere vltra quodcūq̄ bonū ali-
ud qd̄ ostenditur maius bonū: 7 per p̄ns
p̄t appetere vel amare illud maius bo-
num: 7 ita n̄ quietat in illa intelligentia.

Item duco rōnem et̄ ad oppo^m: q̄ 2^a
intelligentia si pcedat sibi q̄ causat itia:
nō causat eā in v̄tute p̄pria sed virtute
p̄me. q̄ non finit eā virtute p̄pria sed in
v̄tute aliena. qd̄ aut̄ finit aliquid in v̄tu-
te alterius ut vltim⁹ finis nō quietat il-
lud. q̄ rē. Aliq̄ arguūt p̄ra istā opinio-
nem q̄ aia imago dei est. q̄ est capax et̄
fm aug. xiiij. de trini. c. viij. vel. xv. Eo
in q̄t imago eius ē q̄ eius capax ē eiusq̄
p̄iceps esse p̄t. Ex hoc sic: quicqd̄ ē ca-
pax dei p̄ nihil minus deo satisf. q̄ rē.

Sed ista rō nō pcedit p̄ phos: q̄ p̄e-
missa assumpta de imagine ē t̄m credi-
ta nō nālī rōne cognita. rō. n. imaginis
quā nos cōcipimus fundat in aia in re-
spectu ad deū vt ē trin⁹. 7 iō nō cogno-
scitur nālīter: q̄ nec extremū ad qd̄ est
cognoscit a nobis naturalit̄. Aliq̄ argu-
unt p̄ rōnem eius: q̄ aia immediate cre-
atur a deo. igit in deo immediate quie-
tatur. sed huius rōnis aīis est t̄m credi-
tum 7 negare ab eis: q̄ ipse ponit eam
immediate creari ab vltima intelligentia
7 infima. Sūt p̄ntia hec nō valet: sic
nec etiā filis p̄ntia facta p̄ opi. Auicen

ne. accidit. n. q̄ plungant in eodē rō p̄i-
mi effectiui 7 rō finis: nec quietat in q̄n-
tum p̄ncipiū effectiui sed in quantū
obiectū perfectissimū: alioquin anima
sensitiua n̄ra que creatur a dō fm vnā
opinionem nō posset p̄fecte quietari nī
si in deo. In p̄posito igit̄ idem est effici-
ens 7 finis: quia in efficiēte ē plenitudo
p̄fectionis obiecti. nō aut̄ in rōne effici-
entis v̄nde efficiēs ē includitur rō finis
vel quietatini. Teneo igitur q̄rum ad
hunc articulū hanc p̄clusionem q̄ frui-
tio ordinata habet t̄m vltimū finē pro
obiecto: quia sicut tantū assentiendū ē
per intellectū primo vō p̄pter se ita t̄m
assentiendū est p̄mo bono p̄ voluntatē
propter se.

De tertio articulo

Disco q̄ obiectū fruitionis in cōmuni ē
finis vltimus vel verus finis qui. s. est fi-
nis vltimus ex natura rei vel apparēs
qui. s. ostenditur a rōne errate tanq̄ finis
vltimus: vel finis p̄stitutus quem. s.
volūtas ex libertate sua vult tanq̄ finē
vltimū. duo p̄ma membra satis patēt.
Tertiu⁹ probō: q̄ sicut in potestate vo-
luntatis ē velle 7 nō velle: ita in potesta-
te eius est modus volēdi. s. referre 7 nō
referre: quia in potestate cuiusq̄ agē-
tis est agere 7 modus agendi. q̄ in pote-
state sua est aliquod bonū velle p̄ se:
non referendo ad aliud bonū: 7 ita sibi
p̄stituendo finem.

De quarto articulo

Disco q̄ rō finis nō est p̄pria ratio ob-
iecti fruibilis nec in fruitione ordinata
neq̄ in fruitione cōmuniter sumpta. q̄
nō in ordinata patet: tūz quia tūc res-
pectus includeret in obiecto beatifico in-
quantū beatificū: tūz q̄ iste respectus est
ens rōnis t̄m: tūz q̄ si per impossibile
esset aliud obm̄ summū bonum ad qd̄
nō ordinaret ista volūtas sicut ad finē:
adhuc illud obm̄ gereret in quo t̄m nō

Ad bonum
p̄ntia in 1. m.
2. q. 3.

q̄ rē
q̄ rē

q̄ rē
q̄ rē

esse rō
tero finis
fruitione
parentis
obm̄ fru
rō finis
actus vel
ficus act
tas appo
rōnem fr

Ad
pale a^m
amor h
7 delecta
ibi plura
sed p̄p
fruibilis
nita nec
infinitū
est finitū
fini cū o
diatē atr
finis ad
datur nī
cidit in
milliū
oūmili
centiā
p̄portio
tura ē f
ad obm̄

Peric
in rōe ob
aliquid
attingib
ista mai
qd̄ delect
dum vel
sus capie
fm vni
ctio: isto
de capie
dua v̄si
grum ē

esset rō finis. respectu 3 fructōis ordina-
te rō finis fm vitatem cōcomitat obm
fruibile: ul forte in apphensione pcedit
fructiōē. in fructōē inordinata finis ap-
parentis. rō finis 2comitat apparenter
obm fruibile. sed in fructiōē finis pfixi
rō finis sequit actū: qz uel dicit moduz
actus vel modū obiecti ut talis finis p-
fixus actu terminat ipm actū: qz volū-
tas appetendo illud ppē se tribuit sibi
rōnem finis.

Ad primuz princi-

pale ar^m dico qz frui accipit extensue p
amore honesti distincto 3 amore vtilis
7 delectabilis. uel bona honesta dicunt
ibi pluralit nō propi pluralitē cēntiarū
sed ppter pluralitatem pfectionū in deo
fruibiliū. Ad 2^m dico qz relatio aliq si-
nita necessario est ad terminū vel obm
infinitū: qz qd est ad finem in qtu tale
est finitū etiā acceptū ut ē oino. primū
fini cū omibz. i. que sufficiūt ad imme-
diate attingendū finē vltimū: 7 tñ rēlo
finis ad quē est illud immediate nō fun-
datur nisi in infinito: 7 hoc frequēt ac-
cidit in relōnibus pportionalitū 7 nō si-
milū: qz ibi p^a extrema sunt maxime
dissimilia. ita dico in pposito qz in po-
tentia 7 obm nō est rēlo similitudinis sed
pportionis. 7 iō bñ pōt capacitas i na-
tura ēē finita sicut 7 nā est finita: 7 tñ cē
ad obm infinitū sicut ad suū correlatū

Der idē ad aliud dico qz nihil ē mai^r
in rōe obiecti obiecto pportionato aie
aliquid tñ est maius: hoc ē maiori mō
atingibile qz posset ab ania attingi. sed
ista maioritas nō est in obō sed in actu
qd declaro i exemplo: si ponat aliqd al-
bum visibile fm decē gradus: ponat ul
sus capies istā albedinē uel illud albu
fm vnū graduz: 7 alⁱ visus ponat pfe-
ctior isto fm decē gradus. iste visus pfe-
cte capiet istud albu qtu ad oēs gra-
dus visibilitatis ei: ita qz videbit ipsuz
qtu ē visibile ex pte obiecti: 7 tñ si su-

erit idus visus acutior: isto secundo pfe-
ctius videbit idem albū. vñ nō erit tñ
excessus ex parte graduū obiecti sed tñ
ex pte actus videndi. Ad tertiu dico
qz intellectus assentit vnicuiqz vero fm
evidentiā ipsius veri quā natū est de se
facer in intellectu: 7 iō nō est in potesta-
te intellectus firmius uel min^r firmiter
assentire vō: sed tñ fm pportionē ipsi^r
veri mouētis intellectū. in ptate aut vo-
luntatis ē intēsius assentire bono vl nō
assentire l3 impsect^r viso. iō pntia non
valet. Ad vltimū dico qz nō quicūqz
for^a faciat appetitū mae totalit exten-
ue. tot. n. sunt appetit^r mae ad formas:
qz sunt forme receptibiles in mae. nulla
igit vna for^a pōt p se satiare oēs appeti-
tus mae ad formas: sed vna satiat pfe-
ctissime. i. forma pfectissima. illa tñ nō
satiāt oīs appetit^r mae nisi in illa vna
forma oēs forme includerēt. Ad pro-
positū dico qz vnū obm pōt includere
oia obiecta aliq mō: 7 iō illud solū ob-
iectū pfecte quietat potentia quantum
pōt quietare: sicut fuit argutū in 2° arti-
culo 3 Quic. nō tñ est oino sile de quie-
te intus 7 extra: qz quodcūqz receptiū
quietat intra aliq finito recepto. sed ex-
tra siue terminatiue nō oportz qz finito
quietaret: qz ad pfectū extra pōt ordina-
ri qz possit in se recipe formalit: qz fini-
tum nō recipit formā nisi finitaz: tñ bñ
h3 obm infinitū. Qu3 probat: qz qlibet
forma quietat mām suā: qz alit sb qua
cūqz quiesceret violenti. dico qz quies
violēta nanq est nisi quiescēs deimina-
te inclinēt ad oppo^m: sicut e xēplificatur
de graui respectu deorsum vel descēsus
7 quiete ei^r sup trabē. mā aut p^a ad nul-
lam formaz deiminate inclināt: 7 iō sb
quacūqz quiescit nō violenti sed nālter
quiescit ppē indeterminatā inclinatioem
ad quancūqz.

Sed 2° qro vtruz vltimus
finis ha beat tñ vñ
rationem fruibilitatis an in ipō sit ali-

qua distinctio fm quam uoluntas possit eo frui fm vnā rōem et nō fm aliā. Et qd sit in eo talis distinctio. pbo: qz pmo ethi. c. 7. amplius aut qz bonū equalit̃r dī entī rē. dīcūt pbs et cōmentator qd sic ens et vnū sūt in omni genere ita et bonū et spāl̃r ibi loq̃t de reloe. g. reloe h3. ppriā bōitatē. igit̃ et ppriā fruibilitatē. et p pns cū sit ipa in deo a^o et alia: erit i deo alia et alia rō fruibilitatī. **Sic v^m** puerit cū ente ita et bonū. g. cūz transferant ad diuina equalit̃r trāsferent. g. sicut vnum est ibi essentiale et psonale ita bonum et bonitas. sicut igit̃ in deo sunt tres vnitates sic et tres bonitates. et p pns h3. pposuit. **Sic** actus nō terminat ad obm i quātū numerat nisi obiectū ut ē formale obiectū nūerct. s3 act^{us} fruendi terminatur ad tres psonas in quātū tres. g. obm fruibilitatis in quātū obiectū formale nūerct. pbatio minoris: credim^{us} in deūz in quātū trin^{us}. igit̃ videbim^{us} deū in quātū trin^{us}: qz visio succedit fidei fm totā eius pfectōem. g. fruemur deo in quātū trin^{us}. Ad oppo^{sitionem} in oī ordine cēnti ali est tñ vnū p̃mū. igit̃ in ordine cēntia li finitū est tñ vnus finis. fruitio autē ē respectu finis. g. rē. **Itē** pmo efficiēti cōrēspōdet vltimus finis: sed ē tñ vnū efficiēs p̃mū et sub vna rōe. igit̃ tñ vnus finis. **Itē** pfirmat rō qz tāta ē vnitas efficiētis qz nō pōt efficiē vnā psona non efficiēte alia. igit̃ sūt tāta erit vnitas finis qz nō poterit vnā psona finire alia nō finitē. et sic sequit^{ur} ppo^{sitionem}. **Ista etiā** secūda rō pfirmat p aug. 5. de tri. c. 14. uel. 34. fatendū inq̃t est patrem et filiū vnūz eē p̃mū spūs. s. ad creaturā vō p̃i et filiū et spūs. s. v^m p̃mū sicut vnus creator et vn^{us} dñs. **Item** sicut in deo est vna maiestas ita est vna bonitas. sed ppter vnāz eius maiestatem debet ei tñ vna adoratio fm Damas. li. i. c. 9. ita qd non conuenit adorare vnā personam nō adorādo alias. ergo etiā non contingit frui vnā personā non fruendo alia uel alijs

Ista questio posset

habere quadruplicem difficultatē fm qd druplicē distinctiōnē in diuinis. prima ē distinctio essentie a psonis. 2ª distinctio psonae a psona. 3ª essentie ab attributis. 4ª cēntia ab ideis. de 3^a et 4^a mō nō dicam: quia non est ostensū qualis sit ista distinctio. nec utrū ista distincta p̃tineant ad fruitōem. tñ igit̃ de duab^{us} distinctiōnibus p̃mis nunc dicendū est. Et quantū ad istas distinctiōes videndū est primo de fruitōe viatoris quantū ad possibilitatem eius. secundo de fruitōe ne cōmp̃hensois. et hoc loquēdo de potentia dei absoluta. 3° de fruitōe cōmp̃hensois loquendo de potētia creatur quarto de fruitōe cōmp̃hensois et viatoris loquēdo de facto.

De primo dico qd

possibile ē viatorē frui cēntia nō fruēdo psona. et hoc fruitōe ordinata: qd pbat qz fm aug. 7. de tri. c. i. uel. 5. si essentia relatiue dī nō est essentia: qz oīs essentia que relatiue dī est aliqd̃ excepto relatio ex quo pcludit 3°. c. q̃propter si pater n̄ sit aliquid ad se nō erit aliquid qd ad alterz dicat. est igit̃ essentia aliquod obiectū conceptibile in cuius conceptu nō includitur relatio. ergo sic pōt concipi a viatore. Sed essentia sic pcepta habet rōem sūmū boni. igit̃ et pfectā rōnem fruibilis. igit̃ ptingit ea frui etiāz ordinate. **Et cōfirmat rō** qz possibile est pcludi ex puris nālibus esse vnum sūmū bonum. et tam ex illis nālibus nō cognosceret homo deū ut trin^{us} est. ergo circa sūmū bonū sic cognitū pōt h̄re aliquē actum voluntatis: et nō necessario inordinatū. igit̃ habebit actū fruitōis ordinatū circa cēntiam et nō circa psonas ut nos concipimus psonas. cōuēto aut nō ē possibile qd fruatur ordinate psona nō fruēdo cēntia. 2° etiā dico qd viator pōtest frui ordinate

vna psona nō fruendo alia. qđ pbo: qđ respectu triū personarū sunt articuli dī fīncti fidei. pōt ergo cōcipi vna psona cui cōrīndet vnus articulus nō p̄cipien do aliā personā cui cōrīndet alius arti culus: 7 tūc in ista persona p̄cipitur rō summi boni. possibile est qđ frui ista per sona sic p̄cepta nō fruendo alia. Si dī cas qđ psona est correlatiua. igit si p̄cipi tur 7 suū correlatiuū concipit. Rñ qđ et si cognitio relatiuū requirat cognitōez correlatiuū: nō tñ opozet cognoscentez 7 fruente vno relatiuo cognoscē 7 frui suo cōrelatiuo: qđ possibile est frui deo inquantū creator: nō fruendo creatura que tminat illā relatiōez. Sīlī h̄ dīcat pater relatiue ad filiū: 7 tō nō posset in telligi inquantū pī sine filio: nō tñ dīcat relatiue ad spm̄. s. inquantū pī. qđ possi bile erit p̄cipere pīem vt pīem 7 frui eo nō p̄cipiendo 7 fruendo spūsancto.

De scđo articulo

dī qđ nō est possibile de po^a dei absolu ta qđ aliquis cōprehensor fruatur essentia nō fruendo psona. Et hoc pbatur pmo de vīfione qđ. s. nō sit possibile absolute aliquem intellectū videre essentia nō vī dendo psonā. pbatur pmo sic: cognitio p̄fusa est imp̄fecta. vīfio aut illius essen tie nō pōt esse cognitio imp̄fecta. igitur nō pōt esse cognitio p̄fusa. sed si eēt tñ vīfio essentie 7 nō persone eēt vīfio p̄fu sa: qđ eēt vīfio alicuius cōis ad psonas: 7 nō illarū personarū: qđ vī inconueni ens. 12° sic: vīfio est ex̄nīs vt ex̄nīs est 7 vt pns est videntī fm̄ ex̄nīam suā: 7 in hoc dīstīngit vīfio ab intellectu ab stractiua: qđ pōt esse nō ex̄nīa vel ex̄stē tis: nō inquantū in se pns: 7 ē intellectus ista dīstīctio inter intellectuē intuiti uam 7 abstractiua sicut in pte sensitua est dīstīctio inter actū vīfius 7 actū fan tasie. illa āt cognitio essentie diuīne erit intuitiua. ḡerit ex̄nīs vt p se ex̄nīs est 7 in ex̄nīa pntia vīuī cognoscentī. non

existit aut essentia nisi in psona. qđ non pōt esse vīfio eius nisi in psona. Item nō pōt aliquid cognosci cognitōe intuitiua in qđ sunt aliqua plura dīstīcta ex natura rei nisi etiā illa dīstīcte videan tur. Ex^m. albedo nō vī dīstīcte nisi vī deantur oēs partes eius que sunt in ba si pīramidis que partes dīstīguunt ex nā rei: igitur nō dīstīcte vī essentia nisi etiam videant persone. Ex his arguit ad p̄positū qđtum ad scđam dīstīcti onem. s. personarū inter se: qđ si nō pōt videri essentia nisi in psona: 7 nō magī videt in vna persona qđ in alia: qđ eque immediate videt se hīc ad quālibet pso nam. qđ nō potest videri nisi videat in qđ libet persona: 7 ita nō videt in vna pso na nisi videat in alia. Uterius etiā ar guitur ad p̄positū qđtum ad frui: qđ vo luntas nō pōt magī abstrahere obm̄ su um qđ intellectus ostēdere. igit si intelle ctus nō pōt dīstīcte oñdere essentia si ne persona vel vnā personā sine alia. qđ nec volūtas potēit dīstīcte frui. Hoc etiā confirmat sic: qđ volūtas nō potest habere actū dīstīctū circa obm̄ ex par te obiecti: nisi ponat dīstīctio in obie cto vel re vel rōde. sed si intellectus ap prehēdit indīstīcte essentia 7 personā: non erit dīstīctio ex pte obiecti. nec rei nec rōnis. qđ volūtas nō pōt habere ibi actum dīstīctū ex pte dīstīctōis i ob iecto pmo. qđ nō rei patet. qđ nec etiā ra tionis. pbo: qđ intellect^o nō dīstīcte ap prehēdit h^o vel illud. igit nec dīstīngit h^o 7 illud. Ex pte fruitōis arguit sic fruitio quīetatur fruentez. sed vna psona nō p̄fecte quīetatur sine alia nec essentia si ne psona: qđ tūc essentia quīetata in illa nō posset vltērius in aliquo alio quīeta ri: qđ vltimate quīetatur nō est vltērius quīetabile: 7 per pns ista po^a nō posset vltēri^o quīetari i alia psona nec frui ea: qđ falsum est. Itēz si quīetaret in vna psona sola. 7 patz qđ pōt frui alia. vī igitur fruitio istius psona potest esse cum

fruitione alterius: vel erūt incōpossibilia ita q̄ vna nō erit cū alia. Si p^o mō: ḡ duo actus eiusdē speciei erūt in eadē potētia simul quoz vterq̄ equat capacitati illius potētie qd̄ est impossibile. Si 2° mō: igit̄ neuter actus est fructio qz neuter actus poterit ēē eternus. Item mens ē imago trinitatis. ḡ nō pōt quietari nisi i trinitate. ḡ nec frui aliquo ordinatē nisi deo trino. Quātuz ad istū articuluz de pō^o absoluta dei nō video p̄dictionem quin possibile sit ex pte intellectus et volūtatis q̄ vtriusq̄ actum terminet essentia et nō persona: vlt̄ vna psona et nō alia: puta q̄ intellect^o videat essentia nō personā: vel vnā personā et nō aliā. et q̄ volūtas fruatur essentia nō psona: vel vna psona et nō alia. Hoc p̄suadetur sic: p̄ prius origine q̄ generat filiu est pfecte bñs: qz nullā pfectionem sibi intrinsecā h̄z a persona pducta. beatitudo est pfectio intrinseca psonē beatē. sed si in illo pōz est p̄ pfecte beatus. igit̄ in illo pōz habet obm̄ pfecte beatificans. nō videt aut̄ in illo pōz habere essentia cōicātam tribus vt obm̄: s̄ vt essentia absolute vlt̄ essentia vt ē in vna psona p̄cise. ḡ nō est de ratōe essentie vt ē obm̄ beatificū q̄ beatificet inquātuz ē cōicāta tribus: et ita nō videt p̄dictionē siue q̄tum ad fruitionem siue q̄tuz ad visionē. R̄ndetur q̄ p̄ habet essentia vt in tribus psonis p̄ obiecto: et tñ p̄mo fm̄ originem: qz ex se habz illā essentia obiectā sibi: et hoc ē esse p̄us origine. nō est. n. ibi p̄positas aliqua fm̄ quā obijciatur sibi cēntia vt est in vna persona nō vt in alia: sicut nec ip̄a in aliquo p̄iori nāe obijciat vni psonē et nō aliq̄: sed tantū vni obijciat ex se: aliq̄ nō ex se. Cōtra: q̄ libet psona intelligit formalit̄ intellectu vt est ip̄a nō vt est in alia nec vt ē in tribus: vt patet ex. xv. de tri. c. vii. vel. ix. et quilibet psona intelligit sibi ip̄i. igit̄ ita videt q̄ quilibet intelligit pfecte p se intelligendo essentia vt est in se formalit̄.

igit̄ pfecta intellectio que ē beatifica nō necessario ex se requirit essentia vt i tribus. p̄bō p^o p̄ntie. nō minus ad intellectiōem requirit̄ intelligibile q̄ intellectus. igit̄ in pfecto intelligente ex se nō minus requirit q̄ habeat in se obiectuz vt formalit̄ intelligibile q̄ q̄ habeat intellectū ex se vt quo intelligat. Confir-
matur rō: qz si p̄ intelligat beatifica visionē essentia vt in filio. igit̄ aliquid q̄ reciperet a filio vel ab aliquo vt i filio. p̄ntia p̄batur p̄ argumentū p̄b. s. metaph. quo probat deū nō intelligere aliquid aliud a se: qz tūc vilesceat et intellectus: qz pfectionem recipet ab intellectu. igit̄ ita h̄: immo qd̄ est maius incōueniens pfectionem simplicit̄ puta visionem beatifica quasi recipet p̄ a tribus personis vt obiectis vel ab aliquo ut in tribus. et tūc vident sequi duo absurda p̄mo q̄ nō omnē pfectionem h̄z p̄ a se: et sic nō cēt p̄us origine. aliud q̄ nō omnis pfectio simplicit̄ et essentialis sit aliquo mō p̄iori p̄p̄eritatibus: sed aliqua quasi posterior ip̄is psonis: puta ista que ē ab obiecto vt in tribus rē. Mod^o ponendi est ista: ac^o omnis h̄is primū obiectum a quo essentialit̄ dependet et obm̄ 2° a quo essentialit̄ nō dependet sed tēdit in illud virtute p̄mi obiecti: licet nō possit manere idē actus nisi habeat habitudinem ad primū obiectū: pōt tamē manere idē sine habitudine ad 2° obm̄ qz ab eo nō dependet. Ex^o idē est actus visionis essentie diuine et aliarū rerum in cēntia. sed cēntia in se est primū obm̄ res vīse secundariū obm̄. nō posset aut̄ manere eadē visio nisi esset eiusdē essentie. posset aut̄ manere absq̄ hoc q̄ cēntes vīse in ea. sicut igit̄ deus absq̄ p̄dictione pōt cooperari ad actū illuz inquantū tendit in primū obm̄ nō cooperādo in ip̄m inquantū tendit in 2°: et tamē est actus idem: ita sine p̄dictione pōt cooperari ad visionē cēntie vel fruitionē qz cēntia habet q̄ rōem p̄mi obiecti nō

coopando eidem actui visionis v^l frui-
 tionis inquantū tendit in psonaz: et ita
 in vna q^o nō in aliam: q² psonē hēnt rō-
 nem obiecti q̄si secundarij. Per h^o ad
 argumēta. cū primo dī de visione cōsu-
 sa: dico q^o v^l in creaturis diuidit in su-
 is singularib⁹. hoc autē qd est diuidi in
 perfectionis ē: iō nō ppetit et qd est cōe-
 in deo: immo eētia diuina que de se ē
 cōis psonis est de se hec. ideo igit est co-
 gnitio alicui⁹ v^lis abstracta a singulari-
 bus p^ousa et impsecta: quia obm est p^osu-
 sum diuūm in illis que in ipso confuse
 p^ociunt. hec autē cognitio essentia diui-
 ne distincta est: q² est obiecti qd est de se
 hoc: et tñ nō oportet in illo distincte cō-
 cepto personā distincte concipi: q² illud
 nō est p^omus terminus visionis vel frui-
 tionis vt dictū est. Ad 2^m cum dī de
 essentia exīte rē. dico q^o necessariū est
 terminū visionis esse exītis inquantū ex-
 istens: nō tñ oportet q^o subsistentia. i. in
 cōicabilis exītia sit de rōne terminū vi-
 sionis. eētia autē diuina est de se hec et
 actu exītis: i. nō includat de sua rōne in
 cōicabilem subsistentiam: et ideo ipa vt
 hec pōt terminare visionē absq³ hoc q^o
 videant persone. Exemplū: albu videt
 intuitiue inquantū exītis et p^ois v^lsu fm
 exītiā suā. nō oportet tñ album v^l-
 deri tanq³ subsistēs vel inquantū habet
 rōnem suppositū: q² nō habet rōem sup-
 positū nec suppositū in quo est videt.
 Ad formā argumēti patet q^o l³ non sit
 v^lisio nisi exītis inquantū exītis et nō est
 exītis nisi in psona. nō sequit igit est exī-
 tis inquantū in psona ē sed tñ debet in-
 ferri q^o est subsistentis vel exītis in sub-
 sistente. Ad tertiu dico q^o pma pposi-
 tio est falsa nisi qñ in illis ex natura rei
 distinctis ipm p^oimū v^lsum distinguū
 sicut patet in exēplo tuo de basi pyrami-
 dis. nā albedo et albu v^lsum distinguū-
 tur in ptes in quibus videt. et ideo non
 distincte videt albu nisi ille ptes i qui-
 bus distinguū albu v^lsum distincte vi-

derentur. In pposito autē et si persone ex
 natura rei distinguant: tñ essentia v^lsa
 nō distinguit in eis: q² est de se hec. ideo
 pōt distincte videri sine illis v^lsis q^o sub-
 sistunt in ea. Ad aliā deductionem v^lke-
 riorē de volūate et si nō oporteat rñ-
 dere q² antecedens est falsum et iā negatū
 tam quia pñtia nō videt necessaria pōt
 rñderi. cum dicitur q^o volūtas nō plus
 abstrahit q^o intellectus oñdit. dico q^o in-
 tellectus pōt ostēdere aliquod obiectū
 p^oimū volūtatī: et in isto p^omo obiecto
 ostendere pōt aliquod p se obiectū sed
 nō p^oimū. et vocat hic obiectum p^oimū
 totū illud ad quod terminat act⁹: et ob-
 iectū p se quod includit per se vnitue
 in obiecto terminante p^omo. vtraq³ autē
 ratio ibi ostensa sufficit ad hoc q^o volū-
 tas habeat actum suū circa illud. nō e-
 nim oportet q^o volūtas v^l totum p^oimū
 ostensum: sed pōt velle illud quod ostē-
 ditur in illo ostenso et etiā nō velle. Ex-
 emplum ponit tale: in episcopatu oñdi-
 tur sacerdotū. talis ostensio sufficit ad
 hoc q^o volūtas habeat velle v^l nolle cir-
 ca sacerdotium: ita q^o ex tali ostensione
 possit habere velle circa epatum et non
 circa sacerdotū: tñ nō est nisi vna ostē-
 sio: et ostensio vni⁹ obiecti p^oimū in quo
 tñ includit aliquid vt per se obiectū. et
 eo tunc q^o voluntas non abstrahit vni⁹
 uersale a p^oiculari vel singulari: sed vo-
 luntati ostendunt plura obiecta p intel-
 lectum qui est aliquoz pluriūz inclusio-
 rum in p^omo obiecto quoz vtrunq³ vt
 sic oñsum pōt voluntas velle. Ad cō-
 firmationem cum dicit: obiectum autē
 differt re aut ratioe: dico q^o differt rati-
 one. Et cum pbat⁹ q^o nō: quia intelle-
 ctus non distincte concipit hoc ab isto.
 dico q^o nō oportet ad distinctionem ra-
 tionis q^o intellectus heat illa sicut obie-
 cta distincta. sed sufficit q^o in p^omo obie-
 cto cōcipiat aliquid. Ad illud de quie-
 tatione dico q^o pater eternus quietat in
 essentia sua vt est in se: non ergo sequit

ergo nō pōt quietari in essentia vt est in filio vel spūs sancto imo quietat in essentia sua vt cōicata est eis: 7 hoc eadē quietatione qua quietat in essentia vt est in se. qd. n. quietat primo in aliq̄ obiecto: quietat in illo in quocūq; est fm̄ illum modū. ita hic si beatus p̄s fruat essentia postea p̄sona nō quietatur vltiori quietatione q̄ prius quietabat: sed eadē quietatione inquantū obm̄ quietas terminat vt in aliquo 7 prius nō terminabat vt in illo. Per hoc ad vltimū ar^m dico q̄ nō erūt ibi duo act⁹: q̄ quicūq; act⁹ est ibi fructiōis vel vīsiōis est obiecti p̄mi sub vna ratōe formali. sed iste actus vnus pōt esse obiecti p se virtute p̄mi obiecti vlt pōt esse tñ ip̄ius obiecti p̄mi. nec ḡ erūt duo actus eiusdē speciei simul nec successiue. Ad illud de vna gine rñsionem quare.

Quantum ad terti

um articulū de po^o creature dico q̄ intellectus nō pōt de potētia sua naturali videre essentiaz nō videndo p̄sonas: q̄ cum intellect⁹ de se sit po^o naturalis et nō libera: agente obiecto intellect⁹ agit q̄tum pōt. ḡ si obiectū ex parte sui agit manifestādo tres p̄sonas intellectui: nō est in potestate intellectus vt videat aliquid oñsum 7 aliquid nō videat. Si militer nō est in p̄tate volūtatis ordinate frui sic nō fruendo sic: q̄ sicut nō est in p̄tate volūtatis ordinate manētis vt nō fruat. si. n. nō frueretur nō impedita in hoc peccaret 7 meret nō frui. ita nō ē in p̄tate volūtatis vt ordinate fruat aliquo 7 nō fruatur quocūq; pōt frui. 7 iō nō est in p̄tate volūtatis ordinate manētis sub aliqua rōne nō frui sub qua pōt frui. Sed de p̄tate absoluta volūtatis est magis dubium. tñ ibi pōt dici q̄ nō est in p̄tate voluntatis frui sic 7 non frui sic: q̄ licz in potestate volūtatis sit aliquis act⁹ vt ponat in esse vlt nō ponatur: tñ nō est in p̄tate eius vt act⁹ possit

in esse habeat illā p̄ditionem vel nō habeat que naturali cōpetit actui ex rōne obiecti. Exemplū: in potestate voluntatis sit elicere actū peccati vel nō elicere: tñ si actus posuit in esse habeat deordinationem ex natura sui: nō est in p̄tate volūtatis vt act⁹ sic positus inesse sit vel nō sit deordinatus. actus aut fructiōis q̄tum est ex nā sui p̄mi obiecti natus est vt sit triū personarū in essentia: quia nō ponendo aliquod miraculum ex pte obiecti erit de se triū. ḡ nō vt esse in potestate volūtatis vt actus positus in esse sit essentia vt in trib⁹ vel nō vt in trib⁹. Si dicas q̄ ista rō pcludit q̄ nō est in p̄tate dei vt actus sit eētie 7 non triū personarū: dico q̄ nō sequit. nam actus alicuius elicet⁹ est in potestate dei q̄tum ad aliquā p̄ditionē que naturaliter sibi p̄peteret ex obiecto: 7 tñ non ē in p̄tate creature q̄tuz ad illā p̄ditionē. Exemplū: in p̄tate dei est vt act⁹ elicet⁹ a volūtate peccante referat ad deū: q̄a deus refert illū actū ad se: nō tñ est in potestate volūtatis q̄n positus ē in esse vt illo vtat ad deū: q̄ illo actu fruit creatura. nō pōt aut simul eodē actu vt ad deū 7 frui alio a deo. Exemplū istud nō videt bonū: q̄ actus iste peccatis refertur ab vna po^o nō ab alia. Dimittat exemplū illud 7 teneat rō: q̄ accēs necessario p̄ns actū posituz pōt nō inesse manēte actui: 7 hoc subest voluntati diuine non aut voluntati create elicenti actū. Ita dicat de p̄ditione quā act⁹ natus est habere respectu obiecti secundariū necessario q̄tum est ex se nō tñ eētie aliter: iō subest voluntati diuine vt illa p̄ditio nō insit.

Quantuz ad 4^m art^m de facto: dico q̄ de facto erit vna fructiō 7 vna vīsiō eētie in trib⁹ p̄sonis. h^o dicit aug⁹ de tri. in. c. 8. vel. 23. in fine: q̄ neuter sine altero ostēdi pōt: 7 loquit⁹ de p̄e 7 filio: q̄o intellēgendū ē de po^o ordinata de q̄ locut⁹ est

philippus volēs patrē sibi ostēdi quasi
potuisset d factō vidisse filiū sine patrē
7 aug. tractat ibi de verbis philippi 7
responsiōe xpi. hoc ē vult aug. 15. de
tri. c. 16. vel. 41. Qd̄z inquit sciam n̄fāz
vno simul cōspectu forte videbimus. 7
qd̄ dicit forte nō refert ad obm̄ beatifi-
cū sed ad alia vidēda in eo. Similit̄ di-
co de viatore q̄ de facto fruitio habitu
alis ordinata necessario simul est trium
personarū. licet aliquādo nō actualis.
nullus enī viator nec cōprehensor ordi-
nate potest frui vna persona nō fruē-
do alia. hoc est nisi habitualiter fruā
alia. hoc est q̄ sit in proxima dispositio
ne fruendi alia. si distincte illa cōcipiat
ab illo. 7 ideo nō stat fruitio vnus per-
sone cū odio alterius persone. quia sic
dicit saluator in Jo. c. 15. Qui me odit
7 patrem meum odit.

Ad argumenta pri-

cipalia. Ad primū de primo ethicoz di-
co q̄ bonū vno modo cōuertitur cū en-
te. 7 isto modo bonū potest poni i quo
libet genere. sed bonū vt sic nō habz ra-
tionē obiecti fruibilis. 7 ideo nō oportz
q̄ in quocūqz sit bonū hoc modo sum-
ptū q̄ sit ibi proprie ratio obiecti fruibi-
lis. ratio enī boni fruibilis nō est rō bo-
ni in cōmuni sed boni perfecti. qd̄ ē bo-
num nō habens defectum. vel saltē fm̄
apparentiā est tale. vel fm̄ prefixionem
voluntatis qualis nō est relatio. Ad
2^m dicitur q̄ illa que vniformiter respi-
ciunt essentiā 7 personā tātum sunt esse-
tialia. sed que tātūz cōueniunt persone
sunt precise personalia. que autē sū a^o
ratione respiciunt essentiā 7 sub alia ra-
tione personā sunt 7 essentialia 7 perso-
nalia. primo modo se habet bonū. scōo
modo se habet paternitas. 3° modo se
habet vnum. qz in diuino sub vna rati-
one pertinet ad essentiā. 7 sub alia pro-
pria ratiōe pertinet ad personas. Sed
contra istius causaz querit argumentū.

Arguit enī cū hec 2° videantur eē eque
cōuertibilia cū ente. 7 ad diuina trans-
ferri q̄ equaliter vtrūqz eris cēntiale
tātum vel vtrūqz essentiāle 7 personale.
Ideo est alia respōsiō q̄ obiectū fruitio-
nis oportet q̄ sit aliqua bonitas quiddi-
tatiua 7 nō perfectio suppositi. qz perfe-
ctio suppositi vt distinguitur cōtra per-
fectionē quidditiuā. nec est formalis rō
agēdi. nec est formalis ratio termini ali-
cuius actionis. perfectio autē quiddita-
tiua nō est nisi perfectio abstracta a sup-
posito que de se respicit omne suppo-
indifferenter. 7 ideo bonitas vt terminat
actū fruendi oportet q̄ sit tātum perfe-
ctio quidditatiua. vnitas autē potest eē
7 perfectio quidditatiua 7 ratio suppo-
siti. qz nō dicit rationē de se principij ac-
tus nec ratione formalē termini alicui
actus. est igitur bonū nō quomodocū-
qz sumptū sed bonū quidditatiue sum-
ptū terminus fruitiōis. qz est perfec-
quidditatiua que. i. est ratio essentialis
7 nō rō suppositi. sed vnitas vno mo-
do est ratio cēntialis alio modo rō sup-
positi. 2° modo nō est ratio formalis nec
terminus formalis actus fruitiōis.

Ad 3^m dico q̄ li in quātum potest so-
lūmodo denotare illud qd̄ sequitur ac-
cipi fm̄ suā rationē formale. vel vltra
hoc etiā denotare potest illd̄ eē forma-
lē rationē inherētie predicati ad subie-
ctū. 2° modo sumitur reduplicatio pro
priissime. qz reduplicatū siue sumatur
pro toto seipso primo. siue pro aliquo
q̄ includitur in intellectu eius accipien-
do reduplicatiōē formaliter. semper il-
lud pro quo accipitur notatur esse for-
malis ratio inherētie predicari ad subie-
ctum. Ad propositū ergo dico q̄ si re-
duplicatio illa quātum ad vtrūqz isto-
rū accipiat in maiori ipsa est vera 7
minor falsa. Si vero pro primo tantūz
7 non pro 2° minor est vera 7 maior fal-
sa. Qū probatur minor fm̄ primū mo-
dū accipiendi eā. dico q̄ videbim⁹ tres

inquantū tres hoc est ratio formalis trinitatis videbitur. Sed ipsa trinitas nō erit ratio formalis videndi vel causa inherentie predicatī ad subiectū. s. fructio nis vel visionis. sed vnitas eēntie. Cum probatur vltērius per credere deū trīnū inquantū trīnus. dico qd nō est simile. qz eēntia diuina nō causat in nobis imēdiate actū credēdi sicut causabit imēdiate actū vidēdi. et hoc est propter imperfectionē intellectionis nostre p statu isto. qz intelligimus personas distinctas ex creaturis et distinctis actibus. et ita qd ad cognitionē nram p̄t mō trinitas esse ratio formalis cognoscendi. tunc autē erit precise cognita et nō rō formalis cognoscēdi. qz tunc videbitur per rōem eēntie i se vt per rationē obiecti.

Ad rationes in op

positū. Ad primā dico qd est tantū vnū vltimus finis in se. tamē illud habz in se distinctas rōes aliquas que nō sunt formaliter rōes vltimi finis. et ita possibile est frui eo sub ratioē vltimi finis formaliter nō fruēdo illo sub illis rationibus.

Ad 2^m dico sicut dictū est in precedenti questione qd per accidens est qd in codez cōcurrant ratio efficientis et ratio finis. tamē de facco vna est ratio formalis ipsius finis sicut vna est ratio formalis ipsius efficientis. sed in illa vna ratione potest potētia quietari licet nō quietetur i rationibus personalibus que sunt in illo fine. Ad cōfirmationē cū dicitur non potest vna persona creare nisi alia creet dico qd nō sequitur. qd vna nō potest finire actū fructiois nisi alia finiat. bñ enī sequitur qd vna persona ex natura rei nō est finis nisi alia persona sit finis. sed nō sequitur de fine actus vt ē elicitus a potentia. qz finis actus vt elicitū ē qd quez potētia eliciens ordinat actū. et propter quē elicit ipm. sed finis ex natura rei ē bonū ad qd actus ex natura sui natus ē ordinari nō quidē in rōe obiecti qd anti

gitur per actū. sed sicut oēs nature crete in suo gradu ad finē vltimū ordinantur. Ad auctoritatē. 5. de trini. patz qd loquitur de facto et formali ratioē eius. Ad vltimū de adoratione dico qd vna est adoratio habitualis trīū personarū qz quicūqz adorat vnā habitualiter se subijcit toti trinitati. sed nō oportet qd actualiter cogitet de alia persona quando adorat vnā personā. sicut patet de orante vnā personā oratione que nō dirigitur actualiter ad aliā. sicut pz d illo hymno. Veni creator spiritus etc. et de multis orationibus in ecclesia institutis vnde orationes ecclesie frequēter dirigitur patrī et in fine inducitur filius sicut mediator. ergo oū aliquis refert actualiter intētiōem suā ad orādum patrem nō oportet qd actualiter tūc cogitet de filio vel de spiritu scō nisi habitualiter qd usqz pmo inducat filiū in cogitatōe sua tanq. s. mediatorē. Et sicut est eadē adoratio habitualis. nō tamē actualis. ita est eadē fructio habitualis licet nō necesse sario eadem actualis

Consequenter quero de frui in se. et primo supposito qd sit aliquid volūtatis precise. Quero an sit aliquis actus elicitus a volūtate vel passio recepta i volūtate. puta aliqua delectatio. Qd sit d lectatio probō. qz fructus est vltimū qd expectatur de arboze. ergo similr in spiritalibus fructus est vltimū qd expectatur de obiecto. sed tale est delectatio qz delectatio sequitur actū. io. ethi. 8. etc. Itē ad gall. 5. fructus spūs est charitas gaudiū pax etc. qd numerant ibi vidētur passioēs vt pz de gaudio aut saltē non sunt actus sed pñres actū. fructu at frui mur per se. qd frui ē aliquid per se pñs actū vt vī. Cōtra voluntas actu elicitō amat oū. aut igit pp aliud: et tunc vtiē et ita est peruersa. aut pp se: et tunc fruiē ex diffinitione de frui. et sic frui ē actus.

In ista. q. primo videndus est de ipsis
coceptibus 2° de significato nominis.

Quantū ad primū

dico q^d sicut in intellectu sunt duo actⁱ
assentiendi alicui vero cōplexo. Unus
quo assentitur alicui vero cōplexo pp
se sicut pncipio. alius vero quo assentit^r
alicui vero nō propter se. s3 propter ali
ud verū sicut cōclusioni propter pncipi
piū. ita in voluntate sūt duo actus assē
tiendi bono vnus quo assentitur alicui
bono propter se. alius quo assentitur
bono propter aliud bonū ad qd illud
bonū refertur sicut cōclusioni assentitur
pp pncipiū. cōclusio enī veritatē suā
h3 a prin^o. Ista siliūdo accipi potest a
pho. 6. ethi. vbi dicitur qd in mēte ē af
firmatio 7 negatio. hoc in appetitu est
prosecutio 7 fuga. 7 ita vltra sicut in mē
te est duplex affirmatio pp se 7 pp aliud.
ita in appetitu est duplex prosecutio v^l
adhesio propter se 7 propter aliud. Est
tamē hic duplex differentia. prima qd
illi duo assensus intellectus distinguūt^r
ex nō obiecto^r. sunt enī alteri pp euidē
tiā alterā huius vel illius veri. 7 iō hnt
disticta obiecta sibi cōrēdentia 7 ipsos
causantia. h̄ at h̄mōi assēsus nō sunt di
stincti ex distinctione obiecto^r. s3 ex di
stincto actu potētie libere sic vel sic acce
prantis obm̄ eius. q2 sicut dictū est p2^o
in potestate eius est sic vel sic agere refe
rendo vel nō referēdo. 7 iō nō cōrēdet
istis actibus ppa obiecta distincta. sed
qdēq3 bonū volibile pōt voluntas ha
bere obm̄ fm̄ hunc actum vel fm̄ illū.
2° dila est: q2 illi duo assensus intellectⁱ
sufficienter diuidūt assensum intellectⁱ
in cōi. nec inter ipsos est aliqd medium
q2 nulla est euidētia mediā ex parte obm̄
a qua possit accipi aliq. alia veritas q̄
veritas pncipij vel cōclonis. Preter at
istos duos assensus voluntatis est aliq3
alius assensus mediū. q2 volūtatī pōt
ōndi aliqd obm̄ bonū absolute apphē

sum. nō s3 rōe pp se bonū. nec pp aliud
bonū. volūtas at circa tale sic onfuz p^r
h̄e aliqū actū 7 nō nēcio inordinatuz
g pōt h̄e aliqū actū volēdi illud abso
lute absq3 rōne ad aliud. aut absq3 fru
itione pp se. 7 vlt^r pōt impare intelle
ctui vt inquirat quale illud bonū sit 7
qualiter volendū. 7 tunc illi potest affē
tire sic vel sic. Et tota ratio differentie
hinc 7 inde est libertas voluntatis 7 ne
cessitas nālis ex parte intellectus. Et
his vltra actus assensus bono pp se est
actus perfectus actū at perfectū cōseq^r
delectatio ex. io. ethi. g actuz volēdi bo
nū pp se cōsequit aliqua delectatio. Ha
bem igitur ad ppositū quatuor distin
cta actū imperfectū volendi bonū ppi
aliud qui vocatur vsus. 7 actum perfe
ctuz volendi bonū propter se qui vocat^r
fructio. 7 actū neutrum. 7 delectationē
sequentem actum.

De secūdo princi

pali cui. s. istoz conueniat istud nomen
frui. sicut potest colligi ex auctoritatib⁹
loquētuz de isto vocabulo frui. planū
ē q^d fructio nō est actus neuter nec actus
vsus sed tm̄ est altercatio de actu perfe
cto 7 de delectatiōe pntē actū perfectuz.
Rn̄ aliq auctoritates vidēt dicē q^d frui
est actⁱ perfectⁱ tm̄. aliq^e q^d delecta^o tm̄
aliq^e q^d includit vtrūq3. 7 tunc nō signifi
cat aliqd ens per se vnū. sed vnuz aggre
gatū ex duobus entibus vt ens per ac
cidens. nec hoc est incōueniēs q^d vnū no
mē significet multa. q2 ylion f3 ph3. 7.
meta. p^r significare totū bellū troianuz
qd nō sit actⁱ vī i^o auctoritas aug. dicē
83. qōnuz. q. 30. Dis itaq3 hūana puer
sio est qd ē vtrū vocat fructū vti vel
le atq3 vtrū frui. puerisio v^l pueritas
ē formalr in actu volūtatīs elicito n̄ in
delectatiōe. q2 delecta^o nō est praua nisi
quia actus est prauus. nec delecta^o est in
ptate delectantis nisi q2 actus est in po
testate agentis pntē at inquantū pntē est

formaliter in pte peccantis. Hoc etiā videt manifeste dicē aug. p^o de doctrina xpiana. c. pmo. frui est enī amore iherere alicui rei ppter seipsas. Ista etiā inherētia videt esse p potentia motuam inherētis: sicut in corporibus a quibus trāslatū est hoc nomē inherere: inherētia ē virtute inherētis. Similiter inherētia alicui ppter se nō videt esse p delectatōem: qz delectatōis cā efficiēs 7 nō finalis videt esse obiectum delectabile: 7 ita non tendit delectans in obiectum ppter se: 7 ista rō nō cōcludit. pcedit enī ac si obm nō possit esse efficiēs 7 finis delectationis 7 solui habet a tenente in 4° delectationem eē de eētia bñtitudinis. *Q*uā autem frui sit tñ delectatō videt dicere illa auctoritas aug. pmo de tri. c. 8°. vel. 23°. in fine. hoc est enī plenum gaudiū nostrū quo ampli⁹ non ē frui trinitate si nō retrorūqueatur ista auctoritas ad cālitatem vel ad aliū intellectum quē non sonant vba gaudiū est formaliter delectatio. Similiter 7 in. 30. questōne pzeallegata. frui dicimur ea re de qua capimus voluptatem. si sit locutio per idemptitatem vel quasi diffinitio. tūc capere voluptatem ē frui essentialiter. *Q*uā autem frui accipiat p vtroqz p actu. s. 7 delectatione simul. pbatur ex diffinitōe illa de frui. x. de trini. c. x. vel. 23°. Fruimur enī cognitis in qbus volūtas ipsis ppter se ipsa delectata pquiescit. ad actum. n. prius cū dicit fruimur cognitis. quia actui volūtatē psupponit actus intellectus in obiectum pgnitū. sed post ibidit. In qbus volūtas 7c. q si delectatio acciderit frui tioni nō deberet poni in eius diffinitōe. Similiter si ponat ad beatitudinem prius nē essentialiter actus 7 delectatio. tūc omēs auctoritates quē dicūt frui esse sūmū pmiū vel beatitudinē nram: dicunt eam includere vtrūqz 7 actū 7 delectationē. illam minore dicit illa auctoritas pmo de doctrina xpiana qsi in fine. Hoc sūma merces est vt ipsa pfruamur. *Q*uā

aut sit magis pmiū significatū vocabuli difficile est. pbare tñ aliq mō pōt pgi ex vfu vocabuli. Istud enī vocabulum frui pstruit cū ablatiuo significante obiectū ex vi trāsitōis. qli pstructio approbatur verbis significanb⁹ actū. nō aut pstruit cū obiecto in ablatiuo ex vi causae. qualis pstructio debet passionibus significatis per verba p^o passiva. nō. n. ita dicit fruor deo sic dicitur delector deo. vel deus delectat me. sed dico frui deo transitivē sicut dico amare deū. 7 istō videt esse magis pmiū significatū vocabuli. Sed de vocabuli significato nō est pndendum. qz fm Aug. 5°. de tri. c. 7°. vel. 17°. Cum res pstat nō est vis faciēda in nomibus. res aut cōstat q volūtas habet triplicē actū. 7 4^m puta passionē psequentem. 7 p q duobus actib⁹ nullo mō puenit hoc nomē frui. Sed p altero alioz duoz 7 p ambobus similē videntur aliqui vt isto vocabulo. 7 tūc erit nomē equivoctum. vt si est vniuocū oportet auctoritates quasdam exponere q loquuntur causaliter vel pcomitanti.

Ad primū argumen

tum. dico q fructus est vltimum quod expectatur de arboze nō vt possidendū corporaliter sed vt habendum p actus potentie attingētis illud vt obiectū. pomū enī nō est fructus inq^{tu} expectat vt possidendū. sed inq^{tu} expectat vt gustādū. 7 actu gustus attingendum quā gustationem sequit delectatio. Si igitur fructus dicat quo fruendum est: delectatio non ē fructus sed illud vltimū expectandum sed nec delectatio esset fructus pmiū q attingo expectatum vt expectatū est frui quod videt. pbabile. cum fructus sit expectatū sub illa ratōe sub qua expectat. vt a potentia attingendū. *Ad scōm:* dico q auctoritas est in oppositū. cum n. dicat auctoritas nō actus esse fructus sed potius passionē. sequit q frui non est delectari. quia fructus est obiectum

fructiois. passio at n̄ ita ē p̄ p̄ obm̄ sui
sic p̄r ē p̄ obm̄ actus. ideo frui si ē passi
onis vt obiecti vt sonat auctoritas: non
erit passio i3 est act⁹ aliqd potēs h̄c istas
passiones p̄ obiecti quasi p̄mis suo p̄
obō. Et cū dī q̄ per se fructu fruimur n̄
est hoc intelligendū in rōe formalis p̄i
cipij actiui. sicut ignis calore calet. sed i
rōe obiecti. sicut si diceretur q̄ amabile
amam⁹. sed in rōe cause formalis fructi
one fruimur. auctoritas at nō dicit ali
quid p̄sequēs actum esse fructiōem. i3
fructum. i. fructiōis obiectum.

Quæritur adhuc cir
ca frui de
modo eliciendi actum illum
vtrūq. i. sine apprehenso per
intellectū nēcio sit volūtate frui. Q. sic
Auc. 8. meta. delecta. est perceptio cō
ueniētis cū cōueniēti. finis nēcio cōuenit
volūtati. q̄ ex cōiunctione eius cū volū
tate sequit delecta. q̄ fructio. Item finis
mouet meta. sicut efficiens mouet p̄p̄e
sed efficiēs approximātū passio nō ipedi
tū de necessitate mouet p̄p̄e. q̄ finis appo
ximatus hoc est p̄sens voluntati non
impeditus nēcio mouet meta. Itēz oē
mobile presupponit aliquid imobile. q̄
actus voluntatis varij et mobiles p̄sup
ponūt aliquē actū imobilē. sed talis nō
est nisi circa finē. q̄ ille est nēcio imobilis
Ad oppositū necessitas nālis non stat
cū libertate. qd̄ p̄bo q̄ natura et volū
tas sunt principia actiua h̄ntia oppo
modū principiandi q̄ cū modo princi
pandi voluntatis nō stat modus princi
pandi nature. sed volūtas libere vult
finē. q̄ nō pōt necessitate nāli velle finē.
nec per p̄ns aliquo mō nēcio. Assūptū
i. q̄ voluntas libere velit finē probat.
q̄ eadē est potētia que vult finē et illud
qd̄ est ad finē. q̄ h̄z cundē modū agēdi.
q̄ diuersi modi operādi arguunt diuer
sas potētias. libere at operat̄ circa ea q̄
sunt ad finē. q̄ et circa finē. Q. at sit eadē
potētia amboz p̄z. q̄ alias nulla ēēt po

tētia entis ad finē volens illud p̄p̄ finez
o3. n. illā ēē vnā h̄ntē actum circa vtrū
q̄ extremū. q̄ actus vtēdi est per vnus
q̄ per se vnus potētie respicientis per se
vtrūq̄ extremū: sicut p̄hs arguit de co
gnitione sensus cōis in 2. de anima.

Ista questio potest intel
ligi vel de fi
ne obscure apprehenso in vniuersali. sicut
cōcipimus beatitudinē in cōi vel de
fine obscure apprehenso in particulari.
sicut cōcipim⁹ beatitudinē in deo trino.
vel de fine clare viso vt in h̄ntē volūta
tē supernāliter eleuatā. vt in h̄ntē volū
tatē perfectā per habitū supernālē i vo
luntate. vel 4. de fine clare viso in non
h̄ntē hitum supernālem in voluntate.
et hoc posito q̄ deus de po. ablo. osten
deret se intellectū non dādo habitūz
aliquem supernālem voluntati.

Quantum ad istos

quatuor articulos dī p̄ quātum ad p̄
q̄ volūtas de necessitate fruitor vltimo
fine sic apprehenso obscure i vli qd̄ tri
pliciter probatur. p̄ per illud scōi p̄hi.
Sicut se h̄z principū in speculabilibus
sic finis in operabilibus. sed intellectus
de necessitate assentit principijs p̄mis
speculabilibus. q̄ volūtas de necessitate
assentit vltimo fini in operabilib⁹. 2. h̄
idē probat. q̄ volūtas nēcio vult illud
cuius participatione vult quicquid vlt
sed participatione vltimi finis vult q̄c
quid vult. q̄ 7c. probatio minoris. q̄ nī
hil aliud vult nisi inquantū est quoddā
bonū. oē at aliud bonū videt ēē quedā
participatio vltimi finis qd̄ est summū
bonū. vt videt probari per aug. 8. d. tri
ni. c. 3. vel. 8. Tolle hoc et illud 7c. et vi
de ipsum bonū si potes itaq̄ oēū vide
bis non alio bono bonū sed bonū ois
boni. 3. probatur idē sic. volūtas non
potest non velle aliquid nisi in quo est
aliquis defectus boni vel aliqua rō ma
li. in vltio siue in vli apprehenso nō est

aliquis defectus boni nec aliquis ratio mali. igitur
 2°. Item aug. 13. de tri. c. 3. dicit quod quidam
 trinitus dicit se scire de multis existibus
 in theatro quodam quid omnes vellent. hoc
 volens intelligere de beatitudine. sed non
 omnes illi vellent beatitudine si contingeret eam
 vellent. igitur necio eam voluerunt. Quam ad
 2^m articulum dicit quod si fine sic obscure appre-
 hensio in particulari potest voluntas non frui
 hoc potest probari. quia potest frui aliquod quod est
 impossibile tali fini. sicut per de peccan-
 te mortaliter. Quam ad 3^m articulum
 dicit quod necio frui fine sic visio per rationem tertiam
 am ad primum articulum adducta. quia nulla ratio
 mali inuenit in eo. nullus est defectus bo-
 ni in eo reperit. et hoc si videat istum finem
 visionem practica quicquid sit de visionem spe-
 culatiua. Additur et huic quod est tanta in
 conexione necessitas istorum actuum intellectus
 et voluntatis respectu ultimi finis clare
 ostendi quod deus de primo absoluta non potest
 separare visionem a fruitionem. Quam ad
 4^m dicit quod impossibile est voluntatem charita-
 te non eleuatam frui fine et visio. quia agere pre-
 supponit esse. igitur agere supernale presupponit
 esse supernale. voluntas autem illa non habet esse su-
 pernale. igitur non potest habere actum supernalem.
 Item tunc posset talis voluntas esse beata
 sine charitate. prout sumus. quia tunc charitas non
 erit necessaria ad beatitudinem voluntatem. prout
 probatur. quia frui fine in particulari visio
 videtur esse beatitudo vel includere for-
 maliter beatitudinem.

Contra primus articu-
 lus ar-
 guo prius sic. Aug. per retractationem. c. 9.
 7. 22. dicit quod nihil est tam in potestate vo-
 luntatis quam ipsa voluntas. quod non intelligit
 nisi quantum ad actum eliciti. si igitur actus
 voluntatis circa finem est in potestate volu-
 tatis mediante actu alicuius alterius potest
 multo fortius est in potestate voluntatis
 immediate. sed in potestate voluntatis est
 velle vel non velle finem mediante actu in-
 tellectus. ergo hoc est in potestate eius
 immediate. minor per 3. quia in potestate volu-

tatis est auertere intellectum a consideratione
 finis quo facto voluntas non vult finem
 quia non potest habere actum circa ignotum.
 Confirmatur ista ratio et potest esse 2^a ratio. quia
 quodcumque agens non impeditur quod necessita-
 tur ad agendum de necessitate remouet
 omne prohibens actionem si potest. igitur si voluntas
 non impeditur necessitate ex natura sua ad volen-
 dum ultimum finem necessario remouet omne
 prohibens illam volitionem si potest remouere pro-
 hibens autem hanc volitionem est non considerari
 finis. et hanc potest voluntas remouere facie-
 do intellectum stare in consideratione finis
 igitur volendo finem necio faciat intellectus sta-
 re in consideratione finis: maior per 3. quia quod
 ex se necessitatum est ad agendum nunquam pro-
 hibet nisi per aliquid repugnans vincens
 virtutem eius actiua: sicut per de grau. pro-
 hibetur enim a descensu propter aliquid
 repugnans vincens eius inclinationem. et
 pari necessitate remouet impedimentum
 prohibens si potest quo amoto non impe-
 ditur descendit. quia ita necessario remouet
 repugnans effectui. sicut ponit effectum cui
 illud repugnat. Item omne necessario agens
 de necessitate agit per ultimum potentie sue
 quia sicut non est in potestate eius actio ita
 nec intentio eius. igitur voluntas de necessita-
 te vult finem intensissime. cuius oppositum
 experimur. Item per libera per participa-
 tionem non magis tendit in obiectum perfe-
 ctum quam in aliud obiectum. igitur nec per libera per
 essentiam. non autem est differentia inter finem
 volitum et alia volita nisi ex parte per-
 fectionis obiecti. autem per 3. quia visus qui
 est per libera per participationem quate-
 nus actus eius subest imperio volunta-
 tis non necio magis videt pulcherrimum
 quam minus pulchrum. id est ab utroque equaliter
 auertitur et utrumque eque contingenter vi-
 det. Contra 2^m articulum videtur quod rationes primi
 articuli destruant 2^m articulum. nam 1^a ratio dicit
 finem quod in fine ultimo non est defectus ali-
 quis boni nec aliqua malitia videtur equi-
 efficaciter concludere de fine in particula-
 ri apprehenso sicut de fine in vniuersali

apprehensio vel efficacius. qz in fine ultio
in particulari apprehendit tota rō finis
in vli t ita nullus defectus boni: nulla
ē malicia. Sicut illa rō 2^a p pzi^o mēbro
de participatione plus cōcludit de fine
in particulari apprehenso. nā bona cre-
ata t si sint bona per participationē vs-
rius sunt bona per participationē vlti-
mi finis in particulari q per participa-
tionē eius in vli. nō. n. participant illuz
in vli nisi qz participant ipz in particu-
lari cū participans hēat participatū p
cā vel mēsurā a qua dependet eēntialr.
t depēdentia eēntitatis realis nō est nisi
ad ens reale t ita ad aliqō singulare. Cō-
tra 3^m articulū qn pncipiū elicitiū nō
necio elicit hns pncipiū illud nō neces-
sario agit sed pncipiū elicitiū eodē mō-
se habens qō prius eliciebat cōtingēter
actu: modo nō elicit necio. q nec agens
habēs illud pncipiū necio ager. volū-
tas at habēs eandē charitatē quā mō-
do habz prius cōtingēter eliciebat illuz
actū fruedi. modo ergo nō necio elicit
actū illū cū nulla sit facta muta^o ex par-
te eius. hoc pz in raptu pauli si pz^o ha-
buit eandē vel equalē charitatē cum ea
quā habuit in raptu illo. nulla eēt mu-
tatio ex parte volūtatis nec pncipiū eli-
citiui. nulla ergo necessitas eliciēdi tunc
magis q nūc. nec per pns necessitas agē-
di cū saltē potuerit esse equalis charitas
ante raptū t in raptu. Itē aut finis mo-
uet ad actū istū. aut potētia mouet si fi-
nis pz q nō est necessitas. qz ille finis ad
nullū actū creatū necio mouet. Si vo-
luntas t illa nō habz dīas ex parte obie-
cti nisi approximationē maiorē vel mi-
norē tunc arguo sic. diuersa approxia-
passi ad agens nō causat necessitatē sed
intēsiore actionē sicut pz d calido respe-
ctu calefactibiliuz plus t minus appro-
ximaroz. diuersa autē pntia obiecti co-
gniti puta vili t nō vili nō videtur esse
nisi quedam approximatō diuersa ei^o
circa qō debet esse actus voluntatis ad

volūtatem. q istud nō diuersificat neces-
sitatē t nō necessitatē. sed tm facit intēsi-
orē t min^o intēsiuz actū. Itē qō dicit in
isto articulo q impossibile est oio actū
visionis esse sine fructiōe in tali agente
hoc nō videt verū. qz quēcunqz nature
distincte absolute sic se habēt q prioz ef-
fentialiter nō dependet a posteriori tale
potest esse sine posteriori absqz cōtradi-
ctione. actus autē isti. s. visio t fructio sūt
due nature absolute. ergo sine cōtradi-
ctione visio qz est prioz naturalit^r pōt eē
sine fructiōe que est posterior. Rēdetur
q maior est vera de illis absolutis qru
neut^r depēdet ab altero. nec ambo a 3°
in proposito autē ambo depēdent a 3°
vt ab obiecto causante. Contra si nō
depēdent a 3° necessario causante ambo
nec etiāz necessario causante vtrūqz. licz
causet alterum. adhuc maior erit vera
qz sine cōtradictione poterit esse prioz
sine posteriorē. ista autē nō dependent a
3° necessario simpliciter causante ambo
patet. nec necessario causante posterior.
si causet prius. qz quicquid absolutum
potest non necessario causare immediate.
pōt nō necio causare per cām mediam
ē causatā qz i^a cā media cāta nō neces-
sitat ipsam ad causandum effectuz illius
cause medie absolutū. vt pz de sole. igit^r
si nō causat immediate necessario absolu-
tū posterior nō causat necio illud pos-
ita cā priore si qua sit cā. Contra 4^m ar-
ticulū qui dicit q voluntas nō eleuata
per habitū supernaturālē nō potest frui
sine vltimo clare viso. arguo sic. illud q
aliquid potest simpliciter agē illud est
potētia. q si voluntas circa finē visū nul-
lū pōt habē actuz ex naturalibus suis.
hns aut charitatē pōt. charitas vel erit
simpliciter potētia volitiua circa obte-
ctuz illud vel pars potētie volitiue qru
vtrūqz est falsum. Itē si obiectū volū-
bile min^o sufficienter approximatuz vo-
luntati sufficienter pōt terminare actuz
volūtāt. multo magis si illū ē sufficiēter

approximati siue pfectius pntatur vo-
luntari: q si aliquod bonum sibi ratione
obscura apphensum pot esse volutu a vo-
luntate no eleuata per habitum supnalem
multo magis idem obm clarius visum
pot esse aliquo mo actu volutum a tali
voluntate. concedo igit pclusiones istaz
rationum.

Quatu ad primu

articulu dico q voluntas sicut non ne-
cessario fruit his q snt ad finem sic nec
sine obscure apphensio in vlt. quatu
ad 2^m articulu concordo cum pma opi.
q no ncia fruit sine apprehensio i parti-
culari et obscure. nec quantu ad conclusi-
onem argui ptra illa: sz qz ratios possit
te in p^o articulo concludit q 2^m si valet
qs in non reputo valere nec simpliciter
cludere sz innitens eis in pmo articu-
lo no video quod soluet easde i 2° articu-
lo. Quatu ad 3^m arti^m de fine clare vi-
so dico q voluntas eleuata no necessario
fruit quatu est ex pte sua. Quatu ad
4^m dico q voluntas no eleuata super-
naturaliter pot frui illo fine.

Ad argumeta pro

opi. dico ad primu q illud simile conclu-
deret multa falsa: qz concluder q sicut as-
sentimus necessario pconit ppi pinci-
pia: sic necessario assentirem illis q snt
ad finem ppter finem qd est falsum. ideo di-
co q simile est quo ad duo. s. quo ad or-
dinem istorum et illoz in se: et etiam q
ad ordinem illoz comparado potetias or-
dinate tendentes in illa: et intelligo sic:
q sicut est ordo in ista vera: sic et inter
illa bona et sic illa va snt sic ordinate co-
gnita ita et illa bona sunt sic ordinate vo-
lita: sed non est simile quatu ad ordi-
nem necessitatis in vno et in alio com-
parando ad potetias absolute. no eni
oportet q voluntas seruet illi ordinez
in actibus suis qualem nata sunt voli-
bilis habere ex natura sua: nec est assen-

sus similis hinc inde: quia necessitas est
in intellectu ex euidencia obiecti neces-
sario causante istum assensum in intel-
lectu. no aut bonitas aliqua obiecti cau-
sat necessario assensu voluntati: sz volun-
tas libere assentit cuilibet bono: et ita li-
bere assentit maiori bono sic minori.

Ad 2^m cum dicat de participatone dei
co q maior est falsa: quia nihil volun-
tas nccio vult: et io non oportet q neces-
sario velit illud rone cuius omnia alia
vult si quid esset tale. minor etia est fal-
sa. q. s. vult et participatone vltimi finis
vult quicqd vult: quia vult et partici-
patone alicui voluntatem velle aliq pot
intelligi dupliciter: vel vultis: vt effi-
cientis siue continetis vltualiter vel vult
eius vt pmi obiecti ppter quod volutu
vult alia. si pmo mo intelligat no e ad-
positum minor assumpta cu maiori: qz
illud cui vult vt efficiens e aliqd volu-
tum no oportet esse volutu: sic illud qd
est efficiens alicuius vult non oportet ee
visum. non eni oportet q pmo videam
deu oculo corporali si videat colore q e
quedam participatio dei vt cae efficien-
tis. Si intelligat 2° modo de participati-
one vt pmi obiecti volutu tunc minor e
falsa. no eni virtute dei volutu volo qd
cunq volutu: quia tuc ois actus volun-
tatis esset actualis vsus referedo illud ad
pimum obiectum volutu. Ad 3^m dicat
vno modo q licet non sit ibi aliquis de-
fectus alicuius boni vel aliq malicia: et
ideo no posset forte voluntas nolle illud
quia obiectu acti nolendi est malu vel de-
fectiu. pot tamen illud bonu pfectu no
velle qz in potestate voluntatis est no tñ
sic vel sic velle sed velle vel non velle qz
libertas eius est ad agendum vel non a-
gendum. si eni potest alias potetias i-
perando moue ad agendum non tñ sic
et sic sed ad determinate agendum vel
non agendum: non videt q minor sit li-
bertas sui respectu sui quantu ad acti
determinatone: et b^o posset ondi p illud

august. pmo retractatōnū vbi supra cōtra p̄mū articulum. Aliter dicitur q̄ non est probatū qui volūtas possit bonū nolle in q̄ nulla iuenitur rō mali vel defectus boni: sicut non est pbatū quin possit velle illud in q̄ nō inuenit aliq̄ rō boni: et hoc vel prius i re vel in apphēsiōe q̄ illud terminet actum volendi: de h̄ forte alias erit sermo. **Ad auctoritatē** august. dico q̄ nō intelligit de volitione actuali. vult enim ḡm̄n̄ ille de quo loquitur ibi v̄z dixisset qd oēs concurretes volūē si dixisset omnibus: beati omnes vultus esse. nō oēs aut cōcurrentes ad illud spectaculū habuerūt tūc actualit̄ velle beatitudinis: qz non actualē cognitiōem de hoc. loquitur ḡ de volitiōe habituali et aptitudinali q̄ videlicet ip̄a volūtas p̄na ē vt statim inclinetur ad actū volendi beatitudinem si actualit̄ offeratur sibi ab intellectu. Similiter auctoritas nō est ad propositū: qz si certū est oēs velle beatitudinē h̄ nō est actu amicitie volēdo. s. bono b̄nfico illud. s. b̄nficari siue b̄m̄ esse: sed actu concupiscētie volendo illud bonū sibi vt sufficiens sibi bonū: quia non est certum volūtatē inordinatas habere dilectionez ordinatam p̄m̄ obiecti in se: s. oēs volūtatē siue ordinate siue inordinate habent volūtatē concupiscētie volēdo si bi bonū. actus aut̄ concupiscētie non pōt eē actus fructōis: qz omnis cōcupiscens concupiscit aliq̄ quem amat amore amicitie: et ita actus concupiscētie non est actus fructōis sed solus actus amicitie. **Pl̄ ḡ** loquatur auḡ de actu volēdi beatitudinē non t̄m̄ de actu amicitie sed concupiscētie: et ita nō de fructiōe: et ita non ē ad p̄positum. **Ad argumentum pro 4°.** articulo eoz: cum d̄ de agere et de eē dīco q̄ ille actus non eēt supernaturalis: s. naturalis: qz actum aliquē pōt volūtas elicere n̄aliter circa obiectū qualitercūqz ab intellectu ostensū: et quia ille actus non excedit facultatem potentie: iō nec

oblectum vt terminat actum illius potentie. **Cum dicitur 2° q̄ voluntas eēt b̄a sine charitate.** dico q̄ non sequitur qz fm̄ august. de tri. li. 13. ca. 5. vel. 15. beatus igitur non est nisi qui et habet omnia que vult et nihil male vult: ita intelligenda est hec diffinitio q̄ beatus ē q̄ habet quicquid ordinate potest velle nō t̄m̄ q̄cquid nūc actu vult. tūc enī aliquis viator posset eē beatus p̄ tunc q̄m̄ de vno t̄m̄ ordinē habito cogitat. potest autem voluntas ordinate velle habere charitatem: qz pōt velle non t̄m̄ habere substantiā actus fruendī: sed potest velle habere fructōem deo acceptā: ḡ si nō h̄z illud nō h̄z q̄cqd ordinate potest velle.

Qualiter etiā charitas requiratur n̄ t̄m̄ p̄p̄t gratificatiōem actus sed p̄p̄t aliquē gradū p̄fectōis intrinsecū actui: de hoc inferi^r dī. 17.

Ad p̄cipalia argumenta r̄ndetur. **Ad p̄mū** dico q̄ aliqd est pueniēs alicui aptitudinaliter vel actualiter. pueniens aptitudinalit̄ est qd puenit alicui ex se et quātū ē ex n̄a rei et tale puenit actualit̄ oī ei in cuius potestate non est q̄ ei aliquid actualit̄ pueniat vel discōueniat. et iō q̄cqd cōuenit aptitudinalit̄ appetitui n̄ali vel appetitui sensitui. puenit etiā ei actualit̄ si non sit defectus ex pte alteri^r extra: s. in p̄tate volūtatē ē vt aliqd ei actualit̄ pueniat vel nō pueniat. nihil enī actualit̄ puenit sibi nisi quod actu placet. ppter hoc nego minoē cum d̄: finis necessario puenit voluntati: hoc nō est verum de puenientia actuali s. aptitudinali. **Aliter** dico q̄ aptitudinalis sola sufficiat ad delectatiōem: nō t̄m̄ ad fructiōem: imo i fructōe oī q̄ sit pueniēs actualit̄ siue aptitudinalit̄ pueniat siue non. **Pl̄ p̄mū** suppositū i hac r̄sione ē verū negada ē p̄ntia delectatiōis: ḡ fructō. **Ad 2°** dico q̄ ali^r mod^o agendi i agē p̄p̄t et metaph̄. destruit similitudinē quātūz

ad necessitatem. Vel aliter: sicut aliquod agens ppe necessario mouet aliquod ptingent: sic aliquod agens metaphysice necessario mouet aliquod ptingent. ille enim finis qui mouet nectio efficiens puta agens naturale mouet necessario metaphysice: quia nectio amat vel appetit naturale: qui autem mouet efficiens ptingent: mouet ptingent metaphysice. huius autem efficiens ptingent efficit et finis ptingent metaphysice mouet. Ad 3^m dicitur quod illud immobile non oportet esse aliquem actum elicatum. non enim plures calefactiones varie et mobiles presupponunt aliquam unam calefactionem immobilem: sed presupponunt actum primum pura caliditate qui sit principium elicendi omnes istos actus varios ita huius volitiones non presupponunt aliquam volitionem unam immobilem: quia tunc voluntas volens aliquid ad finem esset ipse duobus actibus aut saltem sub uno actu referente hoc ad illud sed presupponunt actum primum pura voluntate qui est principium sufficiens vel ratio elicendi omnes illas varias volitiones.

sub

Ultimo circa distinctionem istam primam queritur de fructu cui. scilicet ut subueniat fructus. Et per hoc videtur deo prouideri frui: ut quod non: quia fructus est respectu finis: sed deus non habet finem: sed non appetit sibi frui. Contra deus amat se et non amat se propter aliud quia tunc vteretur se: sed frui se: per se plana quia si amat se aut vteretur aut fruendo.

Quero secundo videtur viator frui: quod non videtur quia viator non habet actum desiderii respectu boni absentis: sed actus desiderii non est actus fruitionis: cuius probatio est: quia desiderium est actus concupiscentie. fructio autem est actus amicitie: ergo non.

Contra. augustinus et habetur in littera: frui est amore inherere alicui rei propter se: sed sic viator inheret deo ergo non.

Meritur tertio videtur peccator frui: et videtur quod non quia non innuitur alicui bono immobili: sed mobili: sed non quiescit et per hoc non frui ante ostenditur: quia innuitur creature que est mobilis quia omnis creatura variatur et subiecta est. Item qui vult alium uti actu suo non fruitur eo: sed peccator vult deum uti actu suo: ergo non fruitur eo. maior ostenditur: quia qui vult alium uti actu suo: iam non appreciat illum ut summum bonum: ergo non fruitur illo. minor ostenditur: quia peccator vult esse actum suum: igitur vult ipsum esse a deo cum nihil posset esse nisi a deo: tunc hoc igitur vult deum uti illo: quia deus vultur omni eo quod est ab eo. Contra. augustinus. 83. questionum. q. 30. omnis itaque humana peruersio est quod viciū vocatur fruendi uti velle atque utendi frui. ergo possibile est peccatorem frui utendis.

Meritur quarto videtur bruta fruantur. Et videtur quod sic per augustinum. ubi per. 83. questionum. q. 30. frui quilibet corporali voluptate non absurde estimantur et bestie. Contra: frui est alicui rei amore inherere propter se: sed bruta non habent amorem quia non voluntatem nec inheret alicui rei propter se sed propter bonum eorum: ergo non.

Quinto queritur utrum omnia fruantur. Quod sic quia omnia bona appetunt amore naturali: primo ethicorum: et aliquod bonum non propter aliud. Contra fruuntur cognitio: sed non omnia cognoscunt ergo.

Ad solutionem istarum questionum premitto quoddam exemplum quod videlicet corpora diuersimode quiescant: vltimum terminum quiertis grauium corporum est centum. huius autem centro tanquam termino

ultimo adhēt aliquod corp^o graue p se
 7 pmo puta terra: q nō p nām alterius
 corporis adhēt a q picipet grauitatē 7
 istā adhesionē. Aliq^o aut corp^o adhēt
 cētro p se s3 nō p^o q2 adhēt p grauitatē
 7 adhesionē picipatā a ira. p se tamen
 adhēt q2 p formā intrinsecā: 7 firmit^r
 q2 ē quasi intrinsecā ire q p^o dēscit: vtpo
 te lapides 7 metalla i viscerib^o terre: 7
 talia liz nō p^o tñ pfecte dēscunt: q2 per
 fecte pūcta sūt cētro mediāte pmo dē
 cente cui sūt pfecte pūcta. Aliq^o corp^o
 3° mō adheret cētro mediāte terra cui
 vnū s3 mobiliter 7 nō firmit^r: vt graue
 aliq^o exis in supficie terre: 7 tale licet dē
 escat ad aliq^o tempus nō tñ ita dēscit
 tur ad dētē sicut corpus dēscēs 2° mō.

4° mō pōt aliq^o corpus adherere vni
 formiter corpi pmo 7 respectu illius
 quiescēt: 7 tamen nō quiescere respectu
 vniuersi si illud cui pmo adhēt non
 vniformit^r adheret cētro: verbi grā de
 hoie facēte in nauē: tñ in ptate corporis
 cēt per seipsum quietare illud corp^o gra
 ue qd seipm finalit^r dēaret in aliq^o tali
 mobili. nō aut in cētro nec mediāte nec
 immediāte: iordinate se dēaret: quia 7
 si quātū ē ex se dēaret se ppi suā firmā
 adhesionē tali corpori mobili: tñ nō ad
 hēt illi cui fm naturā suā adherē de
 beret vt dēaret. Ad ppositū applicā
 do corporis ponderē correspondet volun
 tas in spūalibus: quia sicut corpus pon
 dere sic anim^o 7 voluntas amore fert q
 cunq3 fert: vt ait aug. xi^o. de ci. del. c. 28
 Qētz qd ex natura sui ē vltimate dēta
 tiuum ē finis vltim^o fm vitatē huic cen
 tro volūtas diuina p^o 7 p se: q2 nō picipi
 parōne alicui^o alit^r a se imobilit^r 7 nēcio
 adhēt: q2 ipa volūtas nō p habitū nec p
 actū dēntē a se nec i vitate alic^o cāe supio
 ris pfectissime amat illud sūmū bonū
 7 nēcio. In 2° gradu ē volūtas creata
 brā q nō p^o s3 picipādo a deo p se tñ q2
 p formā suā intrinsecā adhēt firmit^r huic
 bono: 7 b^o q2 facta ē qsi intrinsecā volūta

ti p^o dēscēt q2 in ei^o bñplacito sp manēs

In 3° gradu ē volūtas iusti viatoris q
 l3 imitat^r diuine volūtatē 7 mediāte illa
 sūmo bono i q dēscit ipa volūtas tñ nō
 firmit^r adhēt illi bono vl bñplacito ist^o
 volūtatē: vñ nūc adhēt illi nūc auertit^r
 ab illo. s3 h est qdā dissile i corpib^o ter
 tñ mēbz q2 ibi manēte sōz q cōp^o dēscit
 pē ipm nō dēscēt h o3 formā q dēscit de
 strui sil cū auersione volūtatē a cētro
 suo. In 4° gradu ē peccās mōzili q l3
 quātū ē ex pte act^o volūtatē se dētātis
 vchemētē ibereatalicui aliq^o a dō ita q
 nec mediāte illo nec imediāte iberet dō
 tñ ex pte obiecti non pōt simplr dētātē:
 imo sic dēscēs respectu nauis 7 nō respe
 ctu cētri nō dēscit simplr q2 nō dēscit re
 spectu vltimē dētātis i vniuerso: ita vo
 lūtas dētātē se quātūz pē i aliq^o obō alio
 a deo nō simplr quietat^r: q2 nō respectu
 hui^o qd vltimate 7 pfectissime ē in vni
 uerso dētātū volūtatē. Qd etiā patz
 q2 ibi volūtas nunq3 satiat^r quātū
 cunq3 firmit^r se immergat in illud p
 pter se amādo illud.

Ex his ad proposi

tas quēstiones dico q frui nihil dīc nūli
 actū inherēdi obiecto propter se quem
 pcomitat delectatōis dētatio: siue q est
 ipa dētatio: b^o ē act^o vltimate iminās por
 tētis inquātū pō seipā imiat actu suo:
 ita q de rōe fruitōis nō vī ēē q ipa dēat
 potētis quātū ē ex pte obi s3 quātū ē ex
 pte potētē obiecto ppi se inherētis: dico
 q volūtas diuina fruit simplr 7 nēcio
 7 p se 7 p^o: volūtas creata brā fruit sim
 plicit^r 7 ppetuo 7 p se s3 nō pmo. volun
 tas viatoris iusti fruit simplr 7 p se s3 nō
 imobilit^r: neq3 pmo volūtas peccātis
 mōzilit^r fruit simplr quātū ē ex pte vo
 lūtatē dētātis seipā: qm dēat i obō qd
 ppi se amat s3 nō simplr dēat quātū
 ē ex pte obiecti: nec frui illud requirit^r: qd
 obiectū nō ē de se dētātū s3 potētis a
 ctu suo se dēat i ipō iō ē fruitō iordiatā

Sed tunc est dubitatio quo obō peccans mortaliter fruatur. scilicet actu suo an obiecto sui actus. Rñ q̄ cōiter fruitur se ipso. q̄ obm̄ actus sui amat amore cōcupie. et per p̄ns aliqd aliud amat amore amicitie. q̄ oēm amorē cōcupie p̄cedit amor amicitie. illud autem aliud est ipsemet cui ut amato amore amicitie appetit illō obm̄. vñ nō fruitur obiecto sui actus nec per p̄ns ipso actu sup̄ quē nō o3 p̄ reflecti. hec est snia aug. de ciuit. dei li. 14. c. 28. et super gen. li. 2. c. 8. q̄ duas ciuitates fecerunt duo amores. ciuitatē diaboli amor sui vsq̄ ad contēptum dei. ciuitatē dei amor dei vsq̄ ad contēptum sui. ergo prima radix ibi est q̄ peccans fruitur se.

Ad qōem penultimaz dicitur potest q̄ appetitus sensitiuus licet aliquatit̄ alicui inhereat pp se. i. nō pp alterū negatiue. q̄ nō est eius referre ad aliud. nō tamē p̄rie. q̄ nō app̄ciat obm̄ ut nō referibile ad aliud. iō abusiue dī fruit pp nō relatiōz nō tñ p̄pe. q̄ nō irreferibilr inheret. Si mulier nec amore inheret. q̄ eius p̄pe nō est amare. Similiter nec p̄pe inheret q̄ nō se applicat obiecto sed quasi insigitur vi obiecti. q̄ nō ducit se. sed ducit fm̄ damas. li. 2. c. 24. Et in sequēdo parabola de quietatiōe corporis posset dici q̄ appetitus sensitiuus similatur ferro quasi adamanti infixo vi adamantis attracto. et sic nec in cētro mediate nec immediate quietatur nec in aliquo alio vi illa que esset quietatiua in cētro vel intrinseca quietatiua quasi in cētro. s3 tñ quasi vi extrinseci quietatis. ita hic vis obiecti quietat. nō at̄ i intrinseca detatiua in cētro vel q̄si in cētro q̄ est sola libertas. q̄ appetitui sensitiuo nō cōuenit

Ex his

patet ad vltimā questionē. q̄ si ab appetitu sensitiuo neget fruit p̄pe qui tamē magi cōuenit cū voluntate cuius p̄pe est fruit q̄ appetitus nālis q̄ actus appetit̄ sensi

tiui sequitur actū cognoscēdi sicut act̄ voluntatis. nō sicut autē actus appetit̄ nālis si quis sit actus eius. sequit̄ q̄ habēti solū appetitū nālez nō cōuenit fruit prop̄le. imo nec sic abusiue sicut cōpetit appetitui sensitiuo.

Ad argumenta ad illō prime q̄ dico sicut dictū est qōne prima h̄ dī finitiōis articulo. 4. Q̄ rō finis nō est p̄pe rō fruibilis sed rō illius boni abso luti cui cōuenit rō finis l3 igitur deus nō sit finis sui tamē respectu voluntatis sue est illud obm̄ cui nata est p̄petē rō finis q̄ est sūmū bonū. nō tñ pōt sibi cōpetē rō finis respectu sui sic nec respectu sui est finis sed respectu oīz fruibiliū q̄lia sunt bona ordiabilia ad aliud. Si obijciatur q̄o q̄ deus dī agē pp finē. et etiā q̄ superioris agētis est superior finis.

Rñdeo respectu nullius est cā finalis aliqua nisi respectu e est cā efficiens. q̄ cālitās causē finalis est mouē efficiē ad agendū. dei igit̄ inefficibilis nihil est cā finalis. sed illud p̄m̄ dictū vulgatū d3 intelligi q̄ agit pp finē effect̄ nō pp finem sui. q̄ nō est agēs sui. Similr 2^m d3 intelligi de fine effectus. q̄ agēs superi ordinat nō se sed effectū ad finē vltiōrez vel superiorē. et ita ille finis superior est agentis nō ut finis eius. sed ad quē ordi nat illud quod agit.

Ad argumētum 2°. q̄ dico q̄ p̄i actū desiderij qui est respectu non hiri q̄ viator iust̄ appetit deū actu cōcupiscētie h3 iust̄ aliū actū amicitie volēdo deo in se bñ cē. et hic act̄ amicitie est fruitio nō at̄ ille q̄ ē desiderij. et iste 2° p̄rie est charitatis nō at̄ primus qui est desiderandi sicut dicitur libro tertio.

Ad primum 3° qōis p̄ ar^m 3° expōi maior q̄ inherēs mobili nō quiescit simplr l3 q̄^m ē ex parte sui sic quiescet in i. et ita p̄cedēda est hec 2° q̄ peccans mortalit̄

non simpliciter queratur. I. quantum est ex pre ipso sic actu suo se querere volentis voluntate se queret immobili. Si addat quod nihil frui nisi simpliciter queret. negandum est: sed oportet addere nisi simpliciter queratur quantum est ex pre ipso actu quod si libet ob id: et quantum est ex pre obiecti in fructu ordine ordinata. Nec hoc debet intelligi queratio summa: quia omnem querationem videtur sequi maior patrie: sed propter actum irreferibilem ita acceptatione obiecti. Ad primum potest maior negari: quia licet amore ordinato nullum fruatur aliquid nisi quod non vult aliquem vti sed frui: tamen amore inordinato bene potest de frui quod non vult alium frui: sed tamen vti: vel illud nullo modo amare sicut patet de zelotipia in ordinata. Ad probationem maioris potest dici quod licet fructus appetit fruibile tanquam summum bonum: non tamen vult illud ab omnibus sic appreciari quoniam inordinate sic frui: non igitur sequitur vult illud esse summum bonum vel amat illud quasi summum bonum: ergo vult alios sic amare illud. Aliiter potest responderi negando minorem: ad probationem non sequitur vult fruibile esse: ergo vult illud esse a deo. Nec sequitur etiam: vult illud esse a deo. ergo vult deum vti illo: et causa defectus vtriusque patet est quod non oportet volentem animae velle prius quam prius non includit per se in ante sed tamen sequitur per locum extrinsecum: ita est in proposito.

Ad auctoritatem au

gust. ad quartam questionem per quod exponenda est auctoritas eius de fructu abusiva siue extendendo fructum: quia appetitus sensitivus non refert intelligendo negative non perari: quia non habet ob id tanquam irreferibile: quia licet irreferibile a se hoc est in potentia naturali in ipso: non ratione bonitatis obiecti vere vel in acceptatione potentie. de differentia istorum non refertur negative perari et privative dicitur 2. libro de 40.

Ad argumentum que

stionis ultime per quod licet appetitus naturalis alicui inhereat propter se negative non tamen contrarie ut in pluribus: nisi quoniam contrarie tamen amore habet: sed nec etiam propter inheret sed ab ipso dante nam quasi insigil illi obiecto. non quidem per actum elicium alium a nam sicut est in appetitu etiam sensitivo: sed per inclinationem habitualem. Unde sicut predictum est minus pervenit sibi frui quam appetitui sensitivo qui per actum elicium quasi ob id iam cognito inheret licet non libere appetitus autem naturalis sine omni cognitione perpetuo inclinatur. Ex oculis de frui: et spiritualiter in questione 3. huius distinctionis patet potest de vti quod est actus quodam voluntatis imperfectior ad frui sicut ad actum perfectioris eiusdem potentie ordinatus.

Quia secundam distinctionem quo

primo de his quod pertinent ad unitatem dicitur: et per vtrum in omnibus sit aliquid actu extrinsecus infinitum. quod non sic arguitur: si unum. Prius est in nam actu infinitum nihil sibi contrarium est in nam: ergo si aliquid bonum sit actu infinitum nihil mali est in universo. Rursus dicitur quod maior est vera de contrariis formaliter. nullum malum contrariatur deo formaliter. Contra: siue formaliter siue virtualiter contrariatur si est infinitum nihil patitur contrarium sui effectus: quia propter infinitam virtutem destruet omne impossibile suo effectui: ergo maior est ita vera de contrariis virtualiter sicut formaliter: et est exemplum si sol esset infinite calidus virtualiter nihil relinqueret frigidum in universo: si cut nec si esset infinite calidus formaliter. Item corpus infinitum nullum aliud corpus secum compatitur ergo nec ens infinitum aliud ens cum eo. probatio consequentie: tum quia sicut repugnat dimensio dimensionis: ita videtur actu aliter actualitati repugnare: tum quia si esset aliud corpus ab infinito faceret cum illo aliquid maius infinito: ita si esset ens aliud ab

infinito facit aliquid maius infinito.

Præterea quod ita est h^o q^o nō alibi est finitū respectu ubi: et quod ita est nūc q^o nō alias est finitū respectu quā. et ita de alijs: et quod ita agit h^o q^o nō aliud est finitū fm actō nem: q^o est h^o aliqd q^o nō aliud est finitū fm entitatē. de^o ē sūme h^o: q^o ex se est qdā singularitas: q^o nō est infinitū. Item 8°. phyfi. virtus infinita si eēt mouet in nō tpe: nulla v^ous pōt mouē i nō tpe: q^o rē. Contra ibidem phs. 8°. phycoz pbat p^omū mouens eē potētiē infinite: q^o mouet motu infinito: s^z hec p^oelo nō pōt intelligi tū de infinitate durationis: q^o p^opi infinitatē potētiē pbat q^o nō pōt sit esse i magnitudine. nō repugnat aut magnitudinī fm eum q^o in ea sit potētia infinita fm duratōez sic ponit i celo.

Secundo quero

San aliqd infinitū siue an deū esse sit per se notum. q^o sic probō. damas. li. p^omo. c. p^omo. et^o q^o ē deū eē cognitio oib^o bus ē nālī inserta: s^z illud ē p se notum cui^o noticiā oib^o inserta ē: sicut p^oer. 2°. metaphy. q^o p^oma p^oincipia que sūt q^osi lanua sūt p se nota q^o rē. Præterea illd q^o nihil mai^o cogitari pōt eē est p se notū. de^o aut ē h^omoī fm ansel. p sol. 2°. illud aut nō ē aliqd finitū q^o infinitū. p^oma pbat^our: q^o oppositū predicatū repugnat subiecto. si enī nō ē nō est quo mai^o cogitari nō pōt: q^o si eēt in re mai^o eēt q^o si nō eēt i re sed tū in intellectu. Itē veritatē eē est p se notū: de^o aut ē v^oitas: q^o deū eē est p se notū. pbatio maioris: q^o sequit^o ex suo opposito. si enī nulla v^oitas ē q^o verū est nullā v^oitatē eē: q^o veritas ē. Item p^opones h^ontes necessitatē fm qd ex ter^ominis h^ontibus entitatē fm qd sūt p se note: sic p^oma p^oincipia q^o sūt p se nō ex terminis habētib^o eē in intellectu: q^o multo magis erit illa p se nota q^o h^oz nēcitatē ex terminis simplr nēcīs q^olis ē ista de^o ē. Assūptū p^o: q^o necessitas p^oimorum p^oncipioz et nescibilitas eoz nō est p^opi

existētiā terminoz i re: s^z tū p^opi p^oneti onē extremoz vt sūt i intellectu p^ociptē te. Contra: p se notū nō pōt ab aliq^o negari. s^z dicit^o ilipies i corde suo nō ē de^o.

Quoniam secunduz

phm. 2°. metaphy. absurdū est sūt q^ore sciaz et modū sciēdi: iō p^o rīdeo ad tertiam q^ostionē q^o erit de mō cognoscēdi istā deus est: et quātū ad istā p^o assigno rōez p^opositōis p se note: et dico cū d^o p se nō li p se nō excludit quālibet cām: q^o non excludit iminos p^opositōis. nulla enī p^opositio p se nota ē exclusā a noticiā imi noz: q^o p^o p^o cognoscim^o in quātū terminos cognoscim^o: s^z excludit q^ocūq^o cā et rō q^o ē extra p se p^oceptū iminoz p^opositōis p se note. Dicit^o itē p^o p se nō q^o ex iminib^o p^ois q^o sūt aliqd et^o vt sūt et^o h^oz v^oitatē euidentem et nō p aliqd aliud qd sit extra terminos p^opos h^oz euidentia sed ex se tū vt oē torū est mai^o sua p^ore. Ut^o qui sūt illi termini p^opi ex q^o debet esse euidentis: dico q^o quo ad h^o al^o termin^o ē diffinitio al^o diffinitū: et h^o si ue accipiātur termini p^opos p vocib^o significatib^o siue p^oceptibus significatib^o q^o p^obo ex p^o posterior: q^o q^o ē qd al^o ter^o extremi est mediū i demonstratōe: q^o altera p^omissa nō differt a p^oelone nisi sicut diffinitū a diffinitōe: et tū p^omissa ē p^oncipiū p se notū: p^oelo aut nō est p se nota sed demonstrata: q^o quātū ad rōem p^oponis p se note al^o imin^o ē diffinitio a diffinito: q^o si eēt idem p^ocept^o diffinitio nis et diffinitū i demonstratione potiss^o ma esset petitio p^oncipij: itē tūc eēt ibi duo imini tū qd est falsū. Hoc pbat^o sic p arist. p^omo phyfi. q^o noia sustinet ad diffinitōez hoc qd torū ad partes. i. q^o nomē est pus notū diffinitōe. nomē aut confuse importat qd diffinitō diffinito: quia diffinitio diuidit in singularia q^o conceptus q^odditatis put^o importat per nomen p^ofuse ē pus notū nālī p^oceptus et^o vt importatur diffinitio p diffinitōem

et immediate conuenit alicui de quolibet quod est in eo siue sibi superiori siue inferiori vel de passione potest demonstrari propter quid per illud cui per conuenit tamen per medium. Exemplum si triangulus primum habet tres angulos equales duobus rectis de quolibet contento in triangulo potest demonstrari quod habeat tres angulos demonstratione propter quid per medium quod est triangulus. puta quod aliqua figura habet tres rectos. de qualibet etiam specie trianguli quod habeat tres licet non primo. esse autem primo conuenit huic essentia ut hoc ergo. de quolibet quod est in hac essentia quod potest a nobis concipi siue sit quasi superius siue quasi passio potest demonstrari esse per hanc essentiam sicut per medium demonstratione propter quid. sicut per hanc triangulus habet tres demonstrat quod aliqua figura habet tres. et per primum non est per se nota ex terminis. quia tunc non demonstraretur propter quid. 1° sic: propositio per se nota cuius intellectus ex terminis cognitis est evidens. sed hec propositio ens infinitum non est nota siue evidens nostro intellectui ex terminis. probatur. tales enim terminos prius concipimus quam ea credamus vel per demonstrationem sciamus et in isto priori non est nobis evidens. non enim certitudinaliter ea tenemus ex terminis nisi per fidem vel demonstrationem. 2° quia nihil est per se notum de conceptu non simpliciter simplici nisi sit per se notum partes illius conceptus uniri. nullus autem conceptus quem habemus de deo proprius sibi et non conueniens creature est simpliciter simplex. vel saltem nullus quem nos distincte percipiamus esse proprius deo est simpliciter simplex. quia nihil est per se notum de tali conceptu nisi per notum sit partes illius conceptus uniri. sed hoc non est per se notum quia unio illarum partium demonstrat per duas rationes. maior manifesta est per philosophum 3. metaphysica. c. de falso. quia ratio in se falsa est de omni falsa. quia nulla ratio est de aliquo vera: nisi sit in se vera. ergo ad hoc quod cognoscatur aliquid esse verum de aliqua ratione vel ipsam esse

veram de aliquo oportet cognoscere ipsam esse veram in se non est autem ratio in se vera nisi partes illius rationis sint unite. et sicut oportet scire quantum ad predicationes quidditativas quod partes illius rationis possint uniri quidditativae puta quod altera concinat alteram formaliter. ita quantum ad veritatem propositionis enunciantis esse oportet cognoscere partes rationis subiecti vel predicati uniri actualiter. Exemplum quemadmodum ista homo irrationalis est animal. non est per se nota loquendo de predicatione quidditativa. quia sibi in se includit falsum. quia propositio non includentem in se predicationem. ita ista homo albus est non est per se nota nisi per se notum sit hominem et albu actu coniungi. quia si non coniunguntur actu hec est vera. nihil est homo albus. et per primum sua persuasa est vera. nullus homo albus est aliquid sua predicatione falsa. homo albus est aliquid. probatur in minoribus. quemcumque conceptum concipimus siue boni siue veri si non habet per aliquid ut non sit conceptus simpliciter simplex: ut dicendo summum bonum vel infinitum bonum vel increatum vel imensum et sic de aliis nullus talis est proprius deo. voco autem conceptum simpliciter simplicem qui non est resolvable in aliquos conceptus simplices quorum quilibet possit actu simpliciter distincte cognosci. Ex ista ratione ultima probatur ad quasdam instantias cum arguitur hec est per se nota necesse est esse. probatur: quia oppositum predicati repugnat subiecto si enim non est non est necesse esse. hec etiam est per se nota deus est. quia secundum communem expositionem quam ponit Damascenus li. 1. p. c. 12. deus dicitur ab operatione actuali fouere vel ardere vel considerare. ergo secundum communem acceptionem idem videtur deus est. sicut operans actu est. que videtur per se nota. quia ut prius oppositum predicati repugnat subiecto. scilicet quod sit actu operans et quod non sit. Dicitur quod hec propositio operans actu est potest predicare esse 3^m adiacens vel 2^m. et ita predicari esse ut nunc vel esse habituale. primo modo non est per se nota

et per se
am. q. 1. p. 3.
nisi q. 3.
q. 1. ad nullum
et p. p. q. 1.
nihil adiacens
in se est. et ita
rudeo ad u
sitionem est
operans a
partes que
cu olat op
dico q. 1. n
notam nisi ill
cu hoc sit
conceptu su
tium uniri
simplex.
cati repug
homini. l.
ergo p. n. i
quo ante
feredo p. n
g. a. est q. 1.
ois p. n. no
cathe. ne
vni exte
talis prop
necesse e
q. 1. in an
fer p. n. n
extremi. c
ceptu faci
extremi. p
est. g. aial
nalis q. 1.
in anre et
se vera de
que erit i
to si prop
pliciter si
nore uniri
extremi n
tione alre
q. 1. inferre
cathe. co

2° est per se nota. Sed hoc non est logice
notum. qz fz phm 2° p^{er}er. eē n̄ predicat 3°
nisi qn̄ 3° adiacet sibi tanq̄ predicatum
qn̄ at nullū adiacet sibi tertiu3 predicat
eē p̄pūm qd̄ est predicari 2° adiacēs. hic
nihil adiacet sibi. igit̄ predicat precise qd̄
in se est. 7 ita predicat eē 2°. **Ad aliter**
rūdeo ad instatias qz nulla istaz propo
sitionū est per se nota. necesse eē est. vel
operans actu est. qz nō est per se notum
partes que sūt in subiecto vniri actualit̄
cū dicit oppositū predicati repugnat sbo
dico qz nō sequitur ex hoc pponēs eē p^o
notā nisi illa repugnātia sit euidēs. 7 et
cū hoc sit euidēs vtrūqz extremū h̄c
cōceptū simplr simplicē vel cōceptū par
tium vniri si nō sit cōceptus simpliciter
simplex. **Contra istud** si oppo^o predi
cati repugnat sbo vt si n̄ aial repugnat
homini. sequitur qz si homo est: aial est
ergo p̄ntia est bona ponēdo sbo in ali
quo ante 7 predicatū in aliquo p̄nte in
ferēdo p̄ns ex tali ante puta. a. ē necē eē
g. a. est qz oppo^o p̄ntis repugnat anti. fz
ois p̄n̄ necessaria tenet virtute alicuius
cathe^o necessarie illa cathegorica est q̄
vnit̄ extrema rōe quoz tenet p̄na. ergo
talis propositio est necessaria. puta illa
necesse eē est: vel operans actu est. **Rū**
qn̄ in ante includunt duo opposita 7 in
ferē p̄ns nō inferē ratione alicuius totū
extremi. qz totū extremū nullū vnū cō
ceptū facit. sed t̄m rōne alterius partis
extremi. puta sequitur homo irrational̄
est. g. aial est. rō p̄ne nō est homo irratio
nalis qz nullū v^o cōceptū facit. sed hō
in ante 7 aial in p̄nte. 7 iō cathegorica p
se vera debet formari ex illis extremis
que erit ista homo est aial. Ita in pposi
to si propositio habeat extremū nō sim
pliciter simplex cuius partes nō sunt p^o
note vniri 7 aliquid inferitur rōne talis
extremi nō simplr simplicis inferitur ra
tione alterius partis que includit illud
qd̄ inferitur in p̄nte. 7 iō tenet in virtute
cathe^o cōiungentis illa duo. alteram. f.

parte antis 7 alterā parte p̄ntis. ista h̄c
est. eē est. nō autē necesse eē est. **Per idē**
ad aliud si nō est actu nō est operans. g.
per oppositū. si est operans est ens actu
Rūdeo in sbo includūtur plura quoz
alterū est precise rō psequētie nō autem
totum. 7 ideo nō est propositio necessa
ria vniendo totum extremū anteceden
cum extremo psequētis.

Ad argumenta principalia.

Ad p̄m. f. ad Damas. potest exponi de
po^o cognitua nāliter nobis data p quā
statim ex creaturis possumus cognoscē
deum eē saltē in rationibus generalib^o.
7 ibi subdit qualiter cognoscitur ex cre
aturis. vel de cognitione dei sub rōibus
cōibus cōiungentibus sibi 7 creaturis q̄
cognita perfectius 7 eminētius sūt in de
o q̄ in alijs. qz at nō loqnatur de cognitōe
actuali 7 distincta dei. p3 per hoc qd̄ di
cit ibi. nemo mouit euz nisi q̄tum ipse
reuelauit. **Ad 2° dico** qz Ansel. n̄ dicit
illam propositionē eē per se notā. qd̄ ap
paret qz nō pōt inferri ex deductione ei^o
qz ista propositio sit vera nisi ad minus
per duos syllogismos. quorū alter iste ē
oi nō entī ens est maius. sūmo nihil est
maius. g. summū nō est nō ens. ex obli
quis in 2°. **Alius syllogism^o** est iste qd̄
nō est nō ens est ens. summū nō est non
ens. g. est ens. quō autē rō eius valeat dī
cet in sequēti questōe articulo. 6. qd̄ fiet
ad infinitatē probādā. **Ad probatōz**
maioris dico qz maior n̄ est per se nota.
cum probatur qz oppositū predicati re
pugnat subiecto dico qz nō est per se eui
dens oppositū predicati repugnare sbo
nec per se euidēs est subiectū habere cō
ceptū simplr simplicē vel qz partes illi^o
vnit̄ur in effectu. 7 ambo ista requirū
tur ad hoc qz propositio ista eēt per^o no
ta. **Ad 3° dico** qz veritatē eē est per^o no
tū. g. deū eē. nō sequit̄. sed est fallacia cō
sequētis. **Aliter** pōt negari maior. cu3
probatū nulla veritatē est g. nullā vītātē

est est verū. pñ^o nō valet qz veritas aut accipit pro fundamēto veritatis in re. aut pro veritate in actu intellectus ppo nēte aut diuidēte. si at nulla veritas est nec verū est aliq^o veritatē eē qz nec veritatē rei: qz nulla res est. nec veritatē intel lectus cōponētis et diuidētis. qz nullus est. bene tñ sequit si nulla veritas est qñ est verū aliq^o veritatē eē: qz nulla est. sed nō sequitur vltra: qñ verū est aliq^o verita tē nō eē. est. n. fallacia pñtis a negativa hñte duas causas vitatis ad affirmati uā q est vna illaz. Ad vltimū dico q ppositiones nō dicūt per se note: qz ex trema hñt maiorē necessitatē in se: vel maiorē in re extra intellectū. qz extrema vt sunt extrema talis ppositiois oñdūt euidētē cōplexionē eē pformē rōnib^o ter minoz et beatitudinē eoz et hoc quale cūqz eē termini hēant siue in re siue in i ntellectu. euidētia. n. h^o cōformitatis ē cui dētia vitatis in propōe qd est pponem eē per se notā. nunc at ista oē totū ē ma ius sua parte. vel aliq^o consilis in qdūqz intellectu cōcipiēre terminos nata est hñe talē euidētia ex terminis. qz ex termis est euidens q ista pplexio est cōformis hñtudinē et rōib^o iminoz qlecūqz eē tmi ni hēant. et iō l3 mior sit necitas imioz nō seqt q sit mior euidētia ppositionuz

Ad primaz qōnem

sic procedit. qz de ente infinito non pōt demonstrari eē pp quid qm^o ad nos. l3 ex nā terminoz ppositio eēt demonstrabil pp quid. sed qm^o ad nos ppositio est o monstrabilis demonstratione qz ex crea turis. ppetates at infiniti entis relative ad creaturas immediat^o se hñt ad i^o q si media in demonstratiōe qz. q ppetates absolute. ita q de illis ppetatib^o relati uis immediatius pōt cōcludi eē p i^o. q sūt media in tali demonstratiōe q de ppe tatib^o absolutis. nā imediate ex eē vnus relatiui sequit eē sui correlatiui. iō p^o de clarabo eē de ppetatib^o relatiuis entis i

finiti. Et 2° de his declarabo eē de ente infinito. qz iste proprietates relative so li ēti infinito cōueniunt. et ita erūt duo articuli principales.

Quātuz ad primū

articulū dico q ppetates relative infiniti entis ad creaturas aut sunt ppetates calitatis: aut eminētie. Calitatis duplid aut efficiētū aut finis: qd addit de cau sa exēplari nō est aliud gen^o cause ab effi ciente. qz tunc eēt. 5. gnā cārum. vñ cā exēplaris est qdādam efficiens. qz agens per intellēm distinctū ē agens per nām de quo alias. In p^o g articulo pncipali tria pncipaliter oñdam p^o videlz q alt quid est in effectu inter entia qd est sim pliciter p^o fm efficiētia. et aliquid ē sim pliciter p^o fm rōz finis. et aliquid est sim pliciter p^o fm eminētiam. 2° pncipalr oñdam q illud qd est p^o fm vnā rōem pmitatis idē est p^o fm alias pmitates. 3° oñdam q ista triplex pmitas vni so li nature cōuenit: ita q nō pluribus na turis differentibus spē vel quidditate. et ita in p^o articulo erunt tres articuli min^o pncipales. Primus articulus istoz includit tres cōclusiones pncipa les fm triplice pmitate. quelz at istaz triū cōclusionuz h3 tres ex quib^o depen det. p^o est qd est aliqd primū sic. 2° q il lud est incausabile. 3° q illud actu exi stit in entibus. Itaqz in p^o articulo si no uē cōclusiones. sed tres pncipales. Pri ma p^o istarū est ista. q aliqd effectiuū sit p^o simplr. ita. s. q nō sit effectibile nec effectiuū virtute alteri^o a se: qd pbo sic. aliqd ens est effectibile aut igr a se. aut a nullo. aut ab aliquo alio. nō a nullo. qz nullius est cā illud qd nihil est. nec a se: qz nulla res est que seipsā faciat. vel gi gnar: aug. p^o de tri. c. p. g ab a^o effectiuo. illud aliud sit. a. si. a. est p^o h^o exposito: habeo ppo^o si nō est primū. g est poste rius effectiuū qz effectibile ab a^o vel vir tute alteri^o effectiuū. si. n. neget. negatio

ponit affirmat. de illud alterz et sit. b. d. quo arguitur sicut de. a. arguitur est. et ita aut procederet in infinitum. quorum quolibet respectu prioris erit 2^m aut stabit in aliquo non habente prius. infinitas autem est impossibilis in ascendendo. quod primitas necessaria. quod non habens prius nullo prioris se est posterius. nam circulus in causis esse est inconueniens. Contra istam rationem instatur dupliciter. primo quod philosophantes infinitas est possibilis in ascendendo sicut ponitur ex de generationibus infinitis ubi nullum est primum sed quolibet 2^m et tamen hoc ab eis sine circulo ponitur. 2° videtur quod procedat ex contingentiibus et ita non sit demonstratio. ante probatur. quod premisse assumunt esse de aliquo causato. unde autem tale contingens est. Ad primam instantiam excludendam dico quod philosophi non posuerunt infinitatem possibilem in causis essentialiter ordinatis. sed tamen in accidentaliter ordinatis. sic patet per Augustinum. 6. meta. c. 5. ubi loquitur de infinitate indiuiduorum in specie. Et ad propositum melius ostendendum est sciendum quod si cause essentialiter ordinate et que accidentaliter ordinate. ubi notandum quod aliter est loqui de causis per se et per accens. et aliud est loqui de causis essentialiter siue accidentaliter ordinatis. nam in primo modo est comparatio unius ad unum cause videlicet ad causatum. et est causa per se que secundum naturam propriam et non secundum aliquid sibi accens causat. et causa per accens e converso. In 2° est comparatio duarum causarum inter se in quantum ab eis est aliquid commune. Et differunt cause per se siue essentialiter ordinate. a. per accens siue accidentaliter ordinatis in tribus. Primum dicitur est quod in causis per se ordinatis causa 2^a in quantum causat dependet a prima. in per accens non. Item in esse vel in aliquo alio dependet. 2^a est quod in per se ordinatis est calitas alterius rationis et alterius ordinis. quod superior est perfectior. in accidentaliter ordinatis non. hec sequitur ex primo. nam nulla causa a causa eiusdem rationis dependet essentialiter in causando. quod in catione alicuius sufficit unum unum rationis. 3^a est quod omnes cause per se et effecti

aliter ordinate sunt necessario requiruntur ad causandum alioqui aliquid per se calitas de esset effectui. in accidentaliter autem ordinatis non sic est quod non requiritur simultas eorum in cando. Ex his ostenditur propositum sic. In finitas essentialiter ordinatoz est impossibilis. Item 2^a infinitas accidentaliter ordinatoz est impossibilis nisi ponatur statim in essentialiter ordinatis. quod omni modo est impossibilis infinitas in essentialiter ordinatis. 3^a si et negetur ordo essentialis adhuc infinitas est impossibilis. quod omni modo est aliquid simpliciter primum effectuum. Istas tres propositiones assumpserunt per breuitatem primam dicatur. a. 2^a b. 3^a. c. Probatio istarum primo. a. f. quod infinitas essentialiter ordinatoz est impossibilis. probatio tum quod vniuersitas causarum essentialiter ordinatoz est causata. quod ab aliqua causa que non est aliquid illius vniuersitatis. quod tunc esset causa sui. tota. n. vniuersitas dependentium dependet et a nullo illius vniuersitatis. tum 2° quod cause infinite essent simul in actu ex 3^a differentia sed sequens nullus potest ponit. Tum 3° quod prius est quod est primo propinquius ex 5. meta. ergo ubi nullum primum nihil essentialiter prius. Tum 4° quod superior causa est perfectior in causando ex secunda differentia. ergo in infinitum superior est in infinitum perfectior. et ita infinite perfectior in causando. et per consequens non cansas in virtute alterius. quod quilibet talis in virtute alterius causans est imperfecte causans. quod est dependens ab alio in causando. Tum 5° quod effectuum nullam imperfectionem ponit necessario. quod potest esse in aliquo sine imperfectione. sed si in nullo est sine dependentia ad aliquid prius in nullo est sine imperfectione ergo effectiuitas independens potest in esse alicui nature et illa est simpliciter prima. ergo effectiuitas simpliciter prima est possibilis. et hoc sufficit quod inferius ex hoc concluditur. quod tale efficiens primum si est possibile est in re. et sic patet. a. quod rationibus. B. probatur sic. f. quod infinitas in accidentaliter ordinatis sit impossibilis

nisi ponat status essentialiter ordinatoz
quia infinitas accidentaliter si ponit h^o nō
est simul p³ s³ successiue tñ vt alterum
post alter: ita q³ si 2^m fluat aliquo mō
a pōre non tamen dependet ab ipso in
causando. p³ enī causare ipm nō exīte
sicut filius gnāt patre mortuo sicut ipō
vivo: talis infinitas successiōis est ipol
fibilis nisi cōtinuet vel ppetuetur ab ali
qua natura infinite durante a qua to
ta successiō et quodlibet eius depende
at. nulla enim disformitas ppetuas nisi
i virtute alicui pmanētis quod nīhil ē
illius successiōis quia omia successiua
sunt eiusdē ratiōis: sed est aliquid pus
essentialiter: quia quodlibet successiōis
dependet ab ipso et h^o in alio ordine q³ a
causa p³ima que est aliqd illius succes
siōis. p³ g³ b. Probatur etia³ c³ q³ si
negetur ordo essentialis adhuc infinitas
est impossibilis. probatio. quia cum ex
p³ima rōne hic adducta. s. q³ a nīhilo nō
pōt esse aliqd sequit³ q³ aliqua nā sit effe
ctiua. si negetur ordo essentialis actiuoz
igitur illa i nullius alterius virtute cau
sat: et licet ipsa in aliquo singulari pona
tur: causata tñ i aliq³ erit non causata:
quod est ppositū de natura. si enī i q³li
bet ponat causata statim implicat p³tra
dictio negādo ordinem cēntialem: quia
nulla nā pōt poni in q³libet causata ita
q³ sit ordo accidentalis s³ ipsa sine ordine
essentiali ad aliam naturam sicut p³ ex
b. Ad scōdam instātiā. supra q³ dīc³ q³
rō pcedit ex p³igentib³: et ita non est de
mōstratio. R³ q³ posset sic argui. aliq³
nā est effecta q³ aliquod s³m ē mutatur
et ita imin³ mutatiōis icipit eē i s³o: et
ita ille termin³ vel ppositū pducitur si
ue efficiē: q³ aliq³ est efficiēs p nām corre
latiuoz: et tunc pmissa eēt s³m veritatē
p³tingens: tñ nō sic arguit³ pbādo p³ma³
p³cloem: s³ h^o mō aliq³ nā est effectibilis:
q³ aliq³ ē effectiua. a³ns pbat³: q³ aliq³ s³z
ē mutabile et aliq³ enīuz ē possibile ac
cipiēdo possibile vt diuidit³ p³ necessari³

um et sic pcedēdo ē ex nēcēssē: et tūc pba
tio p³me p³clusionis pcedit v³ p³cludit de
eē q³dditatio siue de eē possibili. nō at
de exītia actuali: sed de q³ nunc ostēdit³
possibilitas vltra in 3^a p³clōne actualis
exītia ostenditur. 1² p³clō de p³mo ef
fectiua est ista q³ simplici p³mu³ effecti
uum est incausabile: h^o pbat³: q³ ē ineffe
ctibile et indepēdens effectiui: et hec p³z
p³ius: q³ si sit v³ute alterius causatiui
vel ab alio effectibile: ergo vel p³cede
tur i infinitum vel erit circulus vel stā
tus in aliquo ineffectibili et indepēdēte
effectiua illud dico p³mu³: et aliud pater
quod nō ē p³mu³ ex datis tuis. Et vltē
rius cōcludit si illud p³mu³ est ineffectibi
le q³erit incausabile: q³ non finibile: nec
māle nec formāle: probatur p³ma p³ntia
videlicet q³ si est ineffectibile q³ nō est fini
bile: quia causa final³ non causat nisi q³
metaph³ysice mouet ipm efficiēs ad effi
ciendū: nam non alio modo dependet
ab ipso essentialiter entitas finiti vt a p³
ore: nīhil autem est causa p se nisi vt ab
ipso tanq³ a p³iore essentialiter depēdet
causatum. due aut³ alie p³ne videlicet q³
si ē ineffectibile q³ imāle et non formāle
probantur simul: quia cuius non est cā
extrinseca eius non est causa intrinseca
quia causalitas cause extrinsece dicit p³fe
ctōem sine ipsectōe. causalitas aut³ cāc i
trinsece nēcēssē requirit ipsectōem annexaz
q³ cā intrinseca ē p³cati: q³ rō cause extri
sece est nāliter p³ore rōne cause intrinsece:
negato ergo p³iore negatur posterius.
Aliter p³bant eedem p³ntie: q³ cause in
trinsece sūt causate ab extrinseca vel s³m cē
earum vel inquantū causant ppositum
vel vtroq³ modo: q³ cause intrinsece non
seipis sine agente causant ppositū v³ cō
stiruūt. ex dictis aut³ 2^a conclusio. p³posi
ta satis p³. 1³ conclusio de p³mo effecti
uo ē ista. p³mu³ effectiui est in actu exīis et
aliq³ nā exīis actu sicut ē effectiua. pba
tio. cui³ rōni repugnat simplr eē ab alio
illō si p³ eē p³ eē a se: s³ rōni p³me efficiui

repugnat eē ab a°. sicut p3 ex 2° pōlone.
 7 ip3 pōt eē sicut p3 ex 5° rōe posita ad
 a. q. vī min' cōcludē. tñ hoc pcludit. alie
 at pbariōes ipsi' a pñt tractari de exn°
 qua ponit hec 3° p°. 7 si iste pbariōes ex
 cōtingētib' tñ manifestis. vel si accipiāt
 de nā 7 qdditate 7 possibilitate sunt ex
 necessarijs. g. effectiuū simplr p° pōt esse
 a se. g. est a se. qz qd nō est a se nō pōt eē
 a se. qz tñc nō ens pducēt aliquid ad eē
 qd est ipossibile. 7 adhuc idē cāret se. 7
 ita nō erit incausabile oio. Istud vlti°
 f. de esse primū effectiuū alr' declaratur
 qz incōueniēs est vniuerso de eē supmū
 gradū possibile in effēdo. Itē iuxta illō
 nota qdā cor2m qd qsi cōtinet tres cō
 clusiōes pbatas qd est istud f. qz primū
 effectiuū sit nō cātum qd est prius alijs
 sed aliquid eē prius eo icludit p̄dictionē
 sic inquātum primū existit. pbat vt p̄
 cedēs. nā in rōe ill' maxime icludit in
 cābile vt pbatur ex 2°. g. si pōt qz nō cō
 tradicit entitati vt probat ex prima. seq̄
 tur qz potest esse a se 7 ita est a se.

Iuxta tres p̄clusiōes p̄mas
 de cā effectiua
 ppono tres siles cōclusiōes de cā finali.
 Prima p° est. aliqd finitū est simpliciter
 p̄mū. hoc est nō est ad aliud ordinabile
 nec in v̄tute alteri' natū finire alia. 7 p̄
 bat quicqz rōibus sili' illis q̄ ponebant
 ad primā cōclusiōz de primo effectiuo.
 2° p° est hec primū finitū est incābile. p̄
 bat. qz est infinibile alias nō eēt primū.
 7 vltra. g. inefficibile. hec pñ° pbat. qd
 dē per se agēs agit pp finē ex 2° phi. vbi
 ē vult hoc p̄s de nā de qua minus v̄
 q̄ de agēte a pposito. sed c' nō est aliqd
 per se efficiēs illud nō est effectibile. qz i
 nullo gnē pōt per accidēs eē primū. sic
 p3 in pposito spālū de causis agētib' p
 accēs que sī casus 7 fortuna que f3z intē
 tionē phi 2° phi. reducūtur ad cās nēcio
 per se agētes vt priores. f. ad nām 7 intē
 tionē vel ppositū. c' g. nullum est per se
 agēs eius nullū erit agēs. sed cuius nō ē

finis e' nō est aliqd per se agens. g. ipsuz
 est inefficibile. 7 tūc vltra vt supra ostē
 sum est de cā p° effectiua. 13° p° est qz p̄
 si° est actu exn's 7 alicui nature nēcio ac
 tu exn'ti cōuenit ista p̄mitas. pbat sicut
 3° p° de p° effectiuo in p° via. Correlari
 um sequit qz primū est ita primū qz ipos
 sibile est aliqd eē eo p̄us. 7 pbat vt corre
 lariū in via priore de efficiente.

Cōclusionibus tri

bus de vtroqz ordine cālitatis extrinse
 ce iā positis. ppono tres siles de ordine
 eminētie. Prima p° est ista. aliqua nā
 eminēs est simplr p° f3z perfectionē hoc
 p3 in ordine eēntialī. qz f3z arī. forme se
 hnt sicut numeri. 8. meta. in hoc ordie
 stat. qd pbat illis quicqz rōnib' q̄ de sta
 tu in effectiuis sī superi' adducte. 12° p°
 est ista suprema nā est incābilis. probat
 qz est infinibilis. nā finibile excellitur a
 fine in bonitate 7 per p̄ns in perfectiōe.
 7 vltra igi est inefficibilis. 7 vltra g. in
 causabilis. p̄ntie vltime p̄bate sunt i 2°
 cōclusiōe de p° effectiuo. Itē qz suprema
 nā sit inefficibilis. pbatur. nā de effecti
 bile h3 aliqz cām eēntialiter ordinatam
 sicut p3 ex probatiōe ipsius. b. in cōclu
 sione p° de p° effectio. cā at eēntialit' ordi
 nata excellit effectū. igi si eēt effectibilis
 nō eēt suprema. 13° p° suprema nā est
 aliquid actu exn's. probatur ex precedē
 tib' vt 3° de effectiuo. 14° p° aliquam eē
 nām eminētiōz vel superiōzē ipsa p̄i
 icludit contradictionem. quod proba
 tur vt cor2m de efficiente 7 fine.

Quantum ad

2° articu
 lū dico qz
 ista triplex p̄mitas que est sparsim pro
 bata de ista quidditate cōpetit eidē qd
 ditati. qd ostenditur duabus cōclusiōi
 bus ostēsis. Prima est ista qz primū ef
 ficiens est vltimus finis. 2° est qz primū
 efficiens est primū eminentia. ita qz iste
 articulus habet duas cōclusiones. p̄i
 probatur sic. quia pē per se efficiēs agit
 f 3

propter finē et prius efficiens agit prop-
pter finē priore. et primum efficiens agit prop-
pter ultimum finē. sed propter nihil aliud a se
principaliter et ultimatē agit. quia nūc aliud
a se potest esse finis eius. ergo agit propter se
sicut propter ultimum finē. ergo primum ef-
ficiens est ultimus finis. 2^a conclusio huius
articuli probatur sic: primum efficiens nō
est uniuocū respectu illarū nārum effe-
ctarū sed equiuocū ergo eminētius et no-
bilius eis. et primum efficiens est eminētissimū.

Quātum ad tertium

articulū dico quod nō tantum ista triplex p-
mitas sic inest eidē nature quod cui una iest
insunt alie. sed et est ibi talis idēpitas:
quod primum efficiens est tūc unū finem quiddi-
tate et nām. ad quod ostendendū ostendo primo
quādam conclusionē preambulā. 2^a prin-
cipale. Preambula est quod efficiens quod ē
primum triplici pmitate onsa est ex se ne-
cesse esse. probatio quod est penitus in cau-
sabile. nā contradictionē includit aliqd ef-
se prius eo in genere cause efficiētis vel
finis. et per prius in genere causalitatis cau-
se. ergo est oīo incausabile. Ex hoc ar-
guo sic. nihil potest nō esse nisi cui ali-
quid incōpossibile positūve vel priuati-
ue potest inesse. sed ei quod est a se et penitus
incābile nō potest aliquid inesse quod sit ei i-
cōpossibile positūve vel priuatiue. et tūc.
maior pars. quia nullū ens potest destrui nisi
per incōpossibile sibi positūve vel priua-
tiue. minor probatur. quia illud incōpossi-
bile aut potest esse a se aut ab alio. si a se.
et est a se. ergo duo incōpossibilia sunt si
inul. vel neutriū erit quod utrumque destruit
esse alterius: si ab alio. 3^a. nulla causa potest
destruere aliqd ens per repugnātiā sui
effectus ad illud nisi suo effectui det per-
fectius et intēsiū esse quod sit esse alterius de-
strucibilis. nullius autē entis ab alio est
nobilius esse a sua causa quod sit esse entis a se.
quia oīe cātum habet esse dependēs. sed quod
est ex se habet esse indepēdens. Ex hoc
ultra ad propositū probatur unitas na-

ture prime quod est principale intētum in
isto 3° articulo. et ad hoc adduco tres ra-
tiones. Prima est talis. quia si due nature
sunt necesse est aliquibus ratiōibus pro-
prijs realib⁹ distinguuntur et dicantur a et
b. iste rōes aut sunt rōes formalit⁹ necio
eēndi aut nō. et sic ratiōes preter hec illa duo p-
illud in quo cōueniunt sunt formaliter
necia. et utrumque duabus rōibus formali-
bus erit necesse esse quod est impossibile. quia
cū neutra illarū rōnū per se includat ali-
am utraq⁹ illarū circūscripta est necesse es-
se per alterā. et ita eēt aliquid necesse esse
per illud quo circūscripto nō min⁹ esset
necesse esse. si vero per illas rōes quib⁹ for-
maliter distinguuntur neutriū formalit⁹ sit
necesse esse. et ille rōes nō sunt formaliter
rōes necio eēndi. et ita sequit⁹ quod neutruz
includit in necesse esse. quia necesse esse nihil i-
cludit quod nō sit necesse esse vel rō necio ef-
fendi. quia quicūq⁹ entitas que nō est d se
necesse esse est possibilis. sed nihil possibi-
le includitur in necesse esse. ergo tūc. 12°
probatur idē. quia due nature eminētissi-
me nō possunt esse in uniuerso. ergo nec
duo prima effectiua. probatio antecedē.
quia species se habet sicut numeri ex 8. me-
ta. et per psequēs si due nō possunt esse in
eodē ordine multo magis nec due pnt
esse prime vel due eminētissime. Hoc
patet tertio per rōem de ratiōe finis. quia
duo fines ultimi si esset haberent duas
coordinationes entium ad se ita quod ista
entia ad illa nullū ordinē haberent. quia
nec ad finem illorum. nā que ordinaren-
tur ad unū finē ultimum nō possunt or-
dinari ad aliū. quia eiūsdē causati duas
esse causas tōles vel pfectas in eodē ordie
est impossibile: tunc enim eēt aliquid i
aliquo ordie per se causa quo nō posito
nihil minus eēt id perfecte causatur. or-
dinata ergo ad unum finem nullo mo-
do ordinantur ad aliū nec per psequēs
ad illa que ordinantur ad aliū. et ita ex
his et illis nō fieret unū uniuersum.

Hoc etiam cōfirmatur in cōmuni quia

nulla duo possunt esse terminantia tota
liter dependentia alicuius eiusdem. quia
tunc illud terminaret dependentiam quo
substracto non minus terminaretur illa
dependentia. et ita non esset dependentia
ad illud. sed ad efficiens et eminens et ad
finem dependent alia essentialiter. ergo nul
le due nature possunt esse primo termina
tia alia entia secundum istam triplicem depen
dentiam. precise est ergo aliqua una na
tura terminans entia secundum istam tripli
cem dependentiam. et ita habens istam tri
plicem primitatem. ergo etc.

Stenso est de

O proprietatibus relatiui primi
entis. ulterius ad ostendendum
infinitatem illius primi. ac per consequens
est de ente infinito. procedo sic. primo osten
do quod primum efficiens est intelligens et vo
lens ita quod sua intellectio est infinitorum
distincte. et quod sua essentia est representativa
infinitorum distincte. et ex hoc secundo con
cluditur sua infinitas. Quia autem sit intelli
gens et volens. arguo sic. primum agens
est per se agens quod omni causa per acci
dens prius est aliqua causa per se. primo
sympliciter. sed omne agens per se agit propter
finem ex 2° philosophi. ubi hoc philosophus vult de na
tura de qua minus videtur. ergo primum
agens agit propter finem. Et ex hoc arguitur
dupliciter. primo sic. omne agens natu
rale precise consideratum ex necessitate et
eque ageret si ad nullum finem ageret:
si esset independenter agens. si ergo non agit
nisi propter finem. hoc est quia dependet
ab agente ante finem. tale autem a quo
dependet tota natura in agendo non vide
tur esse nisi primum efficiens. ergo etc.
2° principaliter arguitur sic. si primum
agens agit propter finem aut ergo finis
ille mouet primum efficiens ut amatus ac
tu voluntatis aut ut tantum naturaliter
amatus. si amatus actu voluntatis ha
betur propositum. si tantum amatus na
turaliter hoc est falsum. quia non amat

naturaliter alium finem a se ut graue cen
trum et materia formarum. tunc enim esset
aliquo modo ad finem. quia inclinatur ad
illum. si autem tantum amat naturaliter
finem qui est ipse. hoc nihil est nisi ipsum
esse ipsum. hoc enim non videtur saluare
rationem cause in ipso. Item arguitur qua
si confirmando rationem iam factam. primum
efficiens dirigit effectum suum ad finem
ergo vel naturaliter dirigit vel cogno
scendo et amando illum finem. non natura
liter. quia non cognoscens nihil dirigit
nisi in virtute cognoscentis. sapientis eni
est prima ordinatio primo metaphysici.
sed primum efficiens in pullus virtute di
rigit. sicut nec causat. nunc enim non esset
primum. ergo etc. Item tertio arguitur
sic. aliquid causatur contingenter ergo pri
ma causa contingenter causat. ergo volens
causat. probato prime consequentie queli
bet causa secunda causat inquantum mouetur
a prima. ergo si prima necessario mouetur et
quolibet necessario causat. ergo si aliquid
secunda causa contingenter mouetur et pri
ma contingenter mouebit. quia non causat se
cunda causa nisi in virtute prime cause in
quantum mouetur ab ipsa. probatio se
cunde consequentie nullum est principium
operando contingenter nisi voluntas vel
aliquid concomitans voluntatem. quod quolibet
aliud agit ex necessitate nature et ita
non contingenter. ergo. Contra istam ra
tionem instatur. et primo contra primam con
sequentiam arguitur sic. quia nostrum vel
le posset adhuc aliquid contingenter cau
sare. et ita non requiritur quod prima causa
illud contingenter causat. Item philosophus ante
dens concessit. scilicet quod aliquid contingenter cau
satur et negavit consequens intelligendo
de velle dei scilicet quod prima causa conti
genter causat. possunt enim non propter
contingenter deum velle contingenter in ise
rioribus. sed ex motu qui necessario cau
satur inquantum uniformis. sed deo: mi
tas sequitur in partibus eius et ita contingenter
f 4

Contra scđam consequentiam si cau-
sat contingēter. ergo volens. ista conse-
quentia non videtur tenere: quia aliq̃
naturaliter mota possunt ipediri: et ita
oppositum cōtingentē et violenter potest
euenire. Ad p̃mū concedendū q̃ si de
est p̃mū mouēs vel efficiēs respectu vo-
lūtatis n̄re idem seq̃tur de ipsa quod de
alijs: q̃ siue imēdiate necessario moue-
at eā siue aliud imēdiate et illud necessa-
rio motum necessario mouet volūtate
q̃ mouet ex hoc q̃ mouet sequit̃ tandē
q̃ proximū voluntati necessario moue-
at volūtate: etiā si illud p̃mū sit ipsa
met volūtās: et erit volēs necessario: et
ita necessario volēs: et seq̃tur vlt̃ ip̃o-
sibile q̃ necessario causat quodlibet cā-
tum: et nō est aliquid p̃tingens. Ad 2^m
dico q̃ nō voco hic cōtingentē causatur
quodcūq̃ non necessarium vel nō sepi-
num: s̃z cui oppositū posset fieri q̃ illō
firiō dixi aliquid p̃tingentē causat: et nō
dixi aliquid est contingēs. Nūc dico q̃
phus nō potest negare cōsequēs saluan-
do antecedens p̃ motum: q̃ si iste tot^{us} mo-
tus necessario ē a causa sua q̃libet pars
et necessario causat q̃ causat et inēuita-
biliter: ita q̃ oppositū nō posset tūc nec
aliter causari: et vlt̃erius q̃ causat per
quācūq̃ partem motus necessario cā-
tur et inēuitabiliter: vel igit̃ nihil sit cō-
tingenter. i. euitabiliter causat vel p̃mum
sic causat imēdiate q̃ posset etiā nō cau-
sare. Ad tertiū dico q̃ si aliq̃ causa p̃t
impedire istāz hoc nō p̃t nisi in ṽtute
superioris cause: et ista sup̃ior in ṽtute
superioris: et sic vsq̃ ad p̃mam causam q̃
si imēdiate causam sibi necessario mo-
uet vsq̃ ad istam erit necessitas: q̃ neces-
sario impedit et per p̃mū non p̃t alia
causa nunc causare. Sic q̃ videtur tri-
plici via ostensum q̃ p̃mum agēs est in-
telligens et volens quarum p̃ma est q̃
natura agit propter finēz et non nisi q̃
dependens et directa a cognoscēte finēz
2^a est q̃ ipsum p̃mum agēs agit p̃pter

finem. 3^a q̃ aliquis effectus contingēti
sit q̃n causatur. Nūc vlt̃erius quo ad
cōclusiones p̃ambulas ad ifinitatē p̃-
bo 2^a q̃ eius intellectus et volitio nō ē
aliud ab essentia eius: et p̃mo de volitio-
ne sui ip̃i vt obiecti sic: causalitas et cau-
satio cause finalis est simpl̃ p̃ma fin-
auit. 6. metaphy. dicentem q̃ de q̃libet
causa ēēt scientia illa q̃ ēēt de causa fi-
nali ēēt nobilissima. ip̃a enim quantū
ad causalitatem p̃cedit causam efficien-
tem: q̃ mouet eam ad agendum: et ideo
causalitas p̃mi finis et eius causatio est
penitus incausabilis fm quālibet cau-
sationē in quolibet genere cause. causa-
litas autēz p̃mi finis est mouere efficiēs
p̃mum sicut amatum ab ip̃o q̃d est idē
q̃ p̃mū efficiēs amare p̃mū finem:
quia nihil aliud est obiectū amari a vo-
lūtate q̃ volūtatem amare obiectum: q̃
p̃mum efficiēs amare p̃mum finem est
penitus incausabile. et ita ex se necesse ēē
et ita est idem nature p̃ime: et quali cō-
uertitur rō ex opposito cōclusionis: q̃a
si p̃mūz amare est aliud a natura p̃ma
q̃ est causabile: et per cōsequens effectibi-
le q̃ ab aliquo per se efficiente amante fi-
nem: q̃ p̃mum amatum a se ēēt causa-
tum ab aliquo amore finis p̃ore isto cā-
to quod est impossibile. Hoc ostendit
aristoteles. 12°. metaphysice. de intelligē-
p̃mi: p̃mo quia aliter p̃mū non erit op-
tima substantia: quia per intelligere ē ho-
norabile. 12° q̃ alias ēēt laboriosa eius
continuatio: quia si nō est idem illi erit
in potentia contradictionis ad illud. ad
illam autē potentia sequitur labor fm
ipsum. Iste ratōes philosophi possūt
declarari: p̃ma sic: cum omnis entis i
actu primo perfectio vltima sit in actu
2°: quo coniungitur optimo maxime si
sit actiuus et non t̃m factiuus. omne au-
tem intellectuale est actiuum: et p̃ma na-
tura est intellectualis ex p̃missa. sequit̃
tur q̃ vltima eius perfectio sit in actu se-
cundo: ergo si ille actus non sit eius s̃b-

Natura: s̃b-
qua aliud
da ratio pos-
lunmodi:
dictionis:
n̄ sed fm
demonstra-
ter ostendi-
te potentia
obiectum
idem sed
angelus in
actus angeli
idem s̃b-
cunda vid-
q̃ volitio
nam sequi-
p̃ime nat-
luntatis:
causaliter:
le intelligi-
igitur vel
gis volū-
te est idem
nisi cogni-
cessē ēē se-
cessē ēēt:
et illi nat-
reluctus
volūtate
tur q̃ ip̃i
sibi quia
di ēēt ex
cessē ēēt:
si p̃metel-
so de inte-
essēne p̃-
ralius f-
et alioz
conclusio
ambula-
hūis p̃m-
natura p̃-
mum ēēt
sit quod
s̃mpto c-

stantia: substantia eius non erit optima quia aliud est suum optimum. Secūda ratio potest declarari sic. potentia solummodo receptiva est potentia cōtra-dictionis: cum ergo hec non sit hmoi g rē: sed fm aristotelem nec ista est ratio demonstrativa sed tm probabilis. Ali-ter ostenditur propositum ex idēpita-te potentie et obiecti in se sic. potentia et obiectum sunt idem: ergo actus est eis idem: sed cōsequentia nō valet. istātia. angelus intelligit se et amat se et tamen actus angeli amandi intelligēdi nō sūt idem substantie eius. Hec conclusio se-cunda videlicet qd essentia dgi eadez sit qd volitio sui ipsius secūda ē correlarijs nam sequitur primo qd voluntas ē idēz pīme nature: quia velle non est nisi vo-luntatis: g illa volūtas cuius est velle ē causabile: ē incausabilis g rē. similiter vel-le intelligit quasi posterius voluntate. si igitur velle ē idēz illi nature multo ma-gis volūtas. 2° sequitur qd intelligere se est idem illi nature: quia nihil amat nisi cognitum: g si amare se est ex se ne-cesse ē sequitur qd intelligere se est ex se ne-cesse esse: et sifr intellectio est qsi ppiqui or illi nature qd velle. 3° sequitur qd in-tellectus ē idem illi nature sicut pī de volūtatē et velle argutum est. 4° sequi-tur qd ipsa ratio intelligendi se sit idem sibi quia necesse est rationem intelligēdi esse ex se necesse esse. si intelligere sū ne-cesse esse. ratio enim intelligendi se qua-si pī intelligitur ipsi intelligere. Osten-so de intelligere se et velle se qd sint idem essentie pīmi ostendo propositum gene-ralius. s. de omni intelligere et velle respe-ctu aliorum qd sint eēntie pīmi idēz: et sit conclusio ista tertia ad infinitatem pre-ambula. Nullū intelligere potest eē agi-bilis pīme nature. probatio. quia de ista natura pīmo ostensum est qd ipsa est pī-mum effectivum: g ex se habet vñ pos-sit quodcūqz causabile causare circū-scripto quocūqz alio saltez vt pīma cā

illius causabilis: sed circūscripta cogni-tione illi nō habet unde possit illud cā-bile causare: ergo cognitio cuiuscūqz al-terius non est aliud a natura sua. proba-tio vltimi assūpti: quia nihil potest cā-re nisi ex amore vltimi finis velit illud quia non potest aliter esse per se agens: quia nec ageret propter finem. ipsi au-tem velle alicuius propter finem pīcin-telligitur intelligē illud: g an pīmi signū in quo intelligit causans siue volens a necessario pīcintelligit intelligē a: et ita sine h nō pōt per se efficere: et ita de alijs 12° probatur idem: quia omnes intelle-ctōes eiusdem intellectus habent similem habitudinem ad intellectum fm idēpī-tatem essentialē vel accidentalem: sic patet de omni intellectu causato et eius intellectionibus quia videntur perfecti-ones eiusdem generis: ideo si aliqua ha-bent receptivum et omnes: rsi aliqua ē accidens et quelibet: sed aliqua non po-est esse accidens in pīmo ex preceden-te conclusionē: quia non intellectio sui ipsius: ergo nulla est sibi accidens. 13° sic: intelligere si potest esse accidens reci-peretur in intellectu vt in sibiecto: ergo et in illo intelligere quod est idem intel-lectui: et ita pfectius intelligere erit i po-ten-tia receptiva respectu imperfectionis quod est absurdum. 14° sic: idem intel-ligere potest esse plurimum obiectōrū or-dinatorum: g quanto perfectius tanto plurimum: g perfectissimum quo impos-sibile est perfectius intelligi erit idē om-nium intelligibilium. intelligere pīmi sic est perfectissimum: ergo idē est omnium intelligibilium: et illud quod est sui est idem sibi ex propositione pcedente: g et i-telligere omnium est idem sibi. 15° pos-set sic argui. iste intellectus non est nisi quoddam intelligere: sed iste intellectus est idem omnium: ita qd non potest esse alius alicuius alterius obiecti: ergo nec intelligere aliud: g idem est intelligē om-nium. Sophisma est accidentis ex idē

ptitate aliquorū in se absolute cōcludē
idēptitatē respectu tertij respectu cuius
extraneant. vt ptz a simili intelligē ē idē
qd velle. si g intelligē ipsum ē alicui: g
ipsū velle erit eiusdem: nō sequitur s3 tñ
mō sequit qd velle ē aliqd qd ē eiusdem
q2 intelligē est aliqd eiusdē: ita q diuisi3
inferri pōt nō pūcti propi accis. Itē
intellect pmi habet vñū actū adeq̃tuz
sibi 7 coeternum: q2 intelligē se q act⁹ ē
idem sibi igit nō pōt hīc aliū: sed pntia
non valet. Exēpluz de brō qui simul vi
det deum 7 alia. etiā si videat deuz fm
vltimū capacitatis sue sicut de aia xpi
ponitur: adhuc pōt vidē aliud. Itē ar
guitur. intellectus iste habz i se p idēpti
tatem pfectōez maximā intelligēdi: g 7
oēm aliā. Rādctur. non sequitur q2 aliā
que minor ē pma pōt eē causabil. maxi
ma aut non potest. 14^a conclusio pncipa
lis preambula de intellectu 7 volūtate
dei ad infinitatē pbandam sit ista. intel
lectus pmi itelligit sp 7 distincto actu 7
necessario qd cūq̃ intelligibile pus nāliū
q illud sit in se. pma pars pbatur. i. q
possit intelligē quodcūq̃ intelligibile
sic. h^o eni est pfectōis in intellectu pos
se distincte 7 actu cognoscē quodcūq̃ in
telligibile imo hoc posse ē necessarium
ad intellectus rōnem: quia omnis intel
lectus est totius entis pūissime sūpti
vt declarabit in distinctōne tertia. nul
lā aut intellectiōne pōt habē intellectus
pmi non eandē sibi ex pma pcone: g
cuiuslibet itelligibilis h3 intelligē actua
le 7 distinctū 7 hoc idē sibi: 7 ita sp 7 ne
cessario. 12^a ps videlicet de pōritate p
batur sic. quia quicquid est idez pmo
est necē eē sicut patuit pus: sed esse alio
rū a se intelligibiliū non est necesse esse
necē aut esse ex se est prius natura omni
non necio. Aliter probatur: quia esse
cuiuslibet alterius a se depēdet ab ipso
sicut a causa 7 vt causa est alicui causa
bilis necessario includit cognitio ei⁹ ex
parte cause: g illa cognitio illius prius

ē nāliter ipso esse cogniti. Itaqz etiā
pars conclusionis pbatur alit quia arti
fer pfectus distincte cognoscit oia agen
da anteq̃ fiant. alit non pfecte operaret
quia cognitio ē mensura iuxta quā ope
ratur: g deus oim pductibiliū a se hēt
noticiā distinctam actualē vel saltē habi
tualem pōrem eis. Cōtra istam instat
de arte quia ars vniuersalis sufficit ad
vniuersalia vel singularia producen
da. g 7c.

Quæstio igitur his

preambulis arguo infinitatē qtuor vñs
Primo p viā efficientie: vbi pbat ppo
situm qdrupliciter: pmo q2 ipm est pmoz
efficiēs oim. 2° quia est sic efficiēs: pura
distincte cognoscens omnia factibilia. 3°
oñditur infinitas per viam finis. 4° per
viam eminetie. Prīmā viam ex parte
efficientis tangit pbs. 8° physicoz 7. 12°.
metaphysice: 7 arguit sic. pmoz monet
motu infinito: g habet potentia infinitā
hec ratio colorat quātum ad aīe sic: 7
eque concludit ppositum si possit mo
uere p infinitū sicut si moueretur per inf
nitū quia eque oportet ipm eē in actu:
s3 illud posse patet de pmo quātū est ex
se. licet g pmoz non moueat motu inf
nito sicut aristoteles probat. tñ si accipi
atur aīedēs illud q quantum est ex p
te sua pōt sic mouere habet aīcedēs vñz
7 eque sufficiens ad inferenduz ppositū
consequentia pbatur sic: quia si ex se 7
nō vñte alterius mouet motu infinito
g non ab alio accipit sic mouere s3 i vñr
tute sua actiua habet totum effectū suū
simul: quia independenter: sed quod ill
habet in virtute infinitum effectum est
infinitum: g. Aliter probatur prima
consequentia sic. primum monēs simul
habet in virtute sua omnes effect⁹ pos
sibiles produci per motum: sed illi sunt
infiniti si potest motus esse infinitus: g
si mouet in infinitum est infinitum.

intelligit illud
et illud rem
et quodlibet velle
qd quod velle

Exemplum
7 10.

Itē ar
guitur
7 10.

Itē ar
guitur
7 10.

7

Intelligit

Intelligit

7

Intelligit

Intelligit

Intelligit

Intelligit

Intelligit

Intelligit

Intelligit

Contra istas declarationes rationis aristoteli. instatur quicquid sit de antecedente consequentia prima non videtur bene probari: non primo modo quod duratio maior nihil perfectionis addit. nam albedo que uno anno manet non est perfectior quam si tamen uno die maneret: ergo motus quante durationis non est perfectior quam motus unius diei: igitur ex hoc quod agens habet in virtute sua actiua simul mouere motu infinito non concluditur maior perfectio hic quam ibi nisi quod agens diutius mouet et ex se: ita esset ostendendum quod eternitas agentis concluderet eius infinitatem: alias ex infinitate motus non posset concludi eius infinitas. Tunc ad formam illius argumenti propositio illius colorationis negatur nisi de infinitate durationis. Secunda declaratio consequentie etiam improbat: quia non maior perfectio intensiua concluditur ex hoc quod agens eiusdem speciei quodcumque plura potest producere successiue quam diu manet quam si tamen unum vel duo producat quod potest in tempore uno in unum tale potest eadem virtute in mille talia si in mille temporibus maneat. non est autem possibilis apud philosophos infinitas nisi numeralis effectuum producibilium per motum scilicet generabilium et corruptibilium: quia in speciebus finitatem ponebant: ergo non magis sequitur infinitas intensiua in agente ex hoc quod potest in infinita numero successiue quam ex hoc quod in duo tamen posset.

Si quis autem aliquis probet infinitatem specierum possibilem probando aliquos motus celestes esse incommensurabiles: et ita nunquam posse redire ad uniformitatem etiam si per infinitum durarent: et quod infinite coniunctiones speciei causarent infinita generabilia specie de hoc quicquid sit in se: nihil tamen ad intentionem philosophi qui infinitatem specierum negaret. Ultima probabilitas que occurrit pro consequentia arist.

declaranda est ista. quicquid potest in aliqua multa simul ita perfecte sicut in quolibet eorum seorsum quorum quodlibet in causa requirit aliquam perfectionem sibi propriam. illud concluditur esse perfectius ex pluralitate talium ex hoc quod potest in plura: et per consequens infinitum si simul potest in infinita: et vterius si natura effectus non permittat similitudinem eorum: tamen quantum est ex se posset simul in infinita adhuc sequitur quod sit infinita ex pluralitate talium: et ita videtur de primo agente esse concedendum quod si posset causari infinita simul quod esset virtus eius infinita et per consequens si simul haberet virtutem causandi infinita: ita quod quantum est ex se posset simul producere licet natura effectus non permittat adhuc sequitur infinitas virtutis eiusdem. hec consequentia vltima probatur: quia potens causare simile album et nigrum non est minus perfectum si non potest ea simul causare: quia ista non sunt simul causabilia: quia hec non simultas est ex repugnantia eorum: et non ex defectu agentis: quia agens simul habet virtutem respectu ambo: si illa ex se essent compossibilia. Sic igitur ista maior: quodcumque agens habet virtutem que quantum est de se posset in infinita simul licet impossibilitas effectuum impediat ista simul poni tale agens est infinite virtutis: primum est huiusmodi: ergo maior est declarata iam: quia plura ita concludit maiorem perfectionem in causa que quantum est ex se potest simul in illa: ergo infinitas illorum in que potest quantum est ex se simul concludit infinitam eius virtutem. Ex istis potest propositum sic ostendi. si primum haberet omnes causalitatem omnis cause possibilis formaliter et simul: licet non possent causabilia simul poni in esse esset infinitum: quia simul quantum est ex se posset in finita producere: et posse simul plura

pcludit maiore pōz itēsiue. q̄ si h3 perfe
 ctū q̄ si h̄iet oēm cālitatē formālī mag
 sequit̄ infinitas intēsiua. sed h3 oēs cāli
 tē cuiuscūqz rei f3 totū q̄b ē in ipsa. 7 h̄
 eminet̄ q̄ si ēēt in ipso formālī. q̄ ē ifini
 te potētie intēsiue. l3 q̄ oipotētiā ppe di
 ctā f3 intētiōz theologoz tñm creditam
 ēē 7 nō nālī rōne creditā posse pbari sic
 dicet ol. 42. pbat tñ infinita po^o que sil
 q̄m est ex se h3 eminet̄ oēs cālitatē q̄ sil
 posset in infinita si sil ēēt factibi^o. Si
 obijcit p^m nō posse ex se sil in ifinita qz
 l3 h3 eminet̄ oēs cālitatē cause q̄ sit i cā
 2^a. tñ nō p̄t ex se in effect^o oīuz cāz fāz
 qz nō est pbatū q̄ sit totalis cā ifinitoz
 Hoc nihil obstat qz si cā p^m h̄iet sil vñ ef
 fet totalis cā nihil pfectū ēēt q̄ nunc sit
 qñ h3 vñ sit p^a cā tñ. tñ ē qz ille 2ª cāe n̄
 requirunt pp perfectiōz addēdā in cau
 sado. qz tūc remot^o a p^a cā ēēt pfectū. qz
 pfectiōz req̄reret cāz. sed si req̄runt cāe
 2^a cū p^a f3 phos h^o est pp iperfectiōz esse
 ctus. vt p^a cū a^a cā iperfecta possit causa
 re iperfectū q̄b f3 ipsos nō p̄t imediate
 cāre. tñ ē qz totē pfectiōes cāz scōaruz
 eminet̄ si in p^a q̄ si ipse formālī sibi in
 cēt si posset inesse: q̄b pbat. qz cā 2^a p^a
 prima pme totā pfectiōz cātiua h3 a so
 la p^a. q̄ totā pfectionē illā eminet̄ h3 p^a
 cā q̄ cā 2^a h̄ns formālī ipsaz. pñ p3. qz
 pzi respectu illi cause 2ª est totalī causa
 7 equoca. silr arguit de 3^a cā resp̄u 2^a
 vñ resp̄u pme. si respectu pme h3. ppo^m
 si resp̄u 2ª seq̄i scōaz eminet̄ p̄tine to
 talē pfectiōz q̄ ē formālī in 3^a. sed 2^a h3
 a p^a q̄ sic p̄tinet pfectiōz 3^a ex p̄tēsis.
 q̄ p^a eminet̄ h3 cōrinc eminet̄ pfectiōz
 3^a q̄ 2^a h̄eat. 7 sic de oib^o causis vsqz ad
 vltimā cōcludit primā h̄ie eminet̄ to
 talē pfectiōz cātiua oīum 7 pfectius q̄ si
 h̄iet cālitatē oīuz formālī si ēēt possibi
 le. 7 sic vñ dicto mō posse pcludē rō art.
 de po^o infinita q̄ fuit. s. in pñ h^o vie po
 sita que accipit ex 8. phi. 7. 12. meta^o.
 Juxta istā viā efficiētie arguit q̄ primū
 h̄eat pōz infinitā qz creatiua. nā iter cre

atiois extrema infinita est distā^a. sed h^o
 aūs ponit tñ creditū vt nō ēē q̄si dura
 tiōe p̄cedit ēē. vt tñ q̄i nā f3 vñ aūc. nō
 ēē p̄cedit ēē. aūs oñdit qz saltē pzi^a nā p^a
 deū est ab ipso. 7 nō a se. nec accipit ēē
 aliq̄ p̄supposito. q̄ illud creat. sed sic ac
 cipiēdo p^a nā tā nō ēē q̄ ēē nō sūt ibi ex
 trema mutatiōis q̄ causet i^o vñus nec il
 lud effici req̄rit mutari. Sed q̄qd sit
 de ante pñ nō pbat. qz qñ inter extrēa
 n^o est distā^a me^o sed ipsa dicuntur p̄cise
 distare rōe extremoz in se tāta ē distā^a
 q̄m est mai^o extremū. ex^o deus distat in i
 finitū a creatura ē suprema possibili si
 qua daret nō pp aliq̄ distātiā mediā
 in extremā sed pp ifinitatē vñi extrēi.
 ita p̄dictoria nō distat p aliq̄ me^o. qz p^a
 dictoria si imediata. ita q̄ p̄tūcūqz pa
 rū recedit aliqd ab vno extrēo statū est
 sub alio. sed distat pp ipsa extrema in
 se. tāta est igi ista distā^a q̄m est illud extre
 mū q̄b est pfectū illud ē si^o. q̄. Cōfirmat
 qz posse totalī sup ter^o positū h^o distā^a
 est posse supra distātiā siue sup trāsitūz
 ab vno extrēo i aliud extremū. q̄ ex pos
 se super istū trāsitū nō sequit̄ ifinitas nī
 si sequat ex posse totalī super 3^a e^o posi
 riū. talis imin^o est finit^o. q̄. Qd aut oī
 cōiter p̄dictoria distare in inf^m. pōt sic i
 telligi. i. indeimiate. qz sic n^o est ita pua
 distā^a q̄ nō sufficiat ad p̄dictoria. ita n^o
 est ita magna etiā si cēt maior maxima
 possibili qui ad illa cōtradictoria se ex
 tēdant. est igi eoz distātiā ifinita. i. ide
 terminata ad q̄cūqz magnā vel p̄arūaz.
 ex tali enim ifinitate distātie nō seq̄t
 psequens de ifinita potētia intēsiua. si
 cut nec sequitur ad minimā distātiā i
 qua saluatur sic ifinita distātiā. quod
 enim nō sequitur ad antecēdē nō sequi
 tur ad consequens.

Ostenso proposito per viam
 prime efficientie per
 rationem phi. quia illa prima efficientia
 infert infinitatē. Sequitur 2ª via ex h^o
 q̄ est intelligēs distincte oia factibilia vel

h̄m q. p. a
 d. m. vñ
 q. p. m. f

Ad hoc finis additur aliquid ppter

intelligibilia: ubi arguo sic: intelligibilia si
 infinita 2° actu i intellectu oia intelligere g
 ite illa sil actu intelliges e infinita. talis est
 ite dicitur vt. s. pbatu e i pconib^o de intelli
 ge pmi hui^o enthymematis. pbo ams 7
 pns. ams sic: quicqz si infinita i po ita q ac
 cipiēdo alterz p^o alterz nullu pnt hie fi
 ne. i^o oia si sil actu si infinita actu. intelli
 gibilis si infinita in po^o respctū intellect^o cre
 atu satis pz. 7 in intellectu icreato si sil oia
 intellecta actu q a creato si successiue intel
 ligibilia. g si ibi actu infinita intellecta. h^o
 sylli maiorē sic pbo. 13 satis euidēs vide
 at. qz oia talia acceptib^o qn si sil exntia
 aut si actu finita aut si actu infinita. si ac
 tu finita. g accipiēdo alterz p^o alterz tād
 pnt oia esse accepta actu. g si nō pnt oia
 actu eē accepta si actu sil si actu infinita
 pntia pmi enthymematis sic probō: qz
 vbicūqz plalitas reqrit vel pcludit ma
 iorē pfectionē q paucitas ibi infinita nu
 meral pcludit infinita pfectioz. ex^o posse
 ferre. io. maiorē pfectioz qrit vtud mo
 tiue q posse ferre. 5. io posse ferre infinita
 pcludit infinita vtutē motiua: g in pposi
 to cū intelligē. a. sit aliq pfect^o 7 intelligē. b.
 sit a pfect^o nūq idē intelligē erit ipsi. a. 7
 b. eq distictē vt duo intelligē esset nisi pfe
 ctioes duoz intelligē in i vno eminēter i
 cludat. 7 sic de trib^o. 7 sic vltra de infinita
 Lōsitr et de ipsa rōe intelligēdi arguet sic
 de intellectu 7 actu argutū ē. qz maior p
 fec^o pcludit in rōe intelligēdi ex plalitate
 illoz qz ē rō intelligēdi distictē. qz o3 q
 icludat eminēti pfectiones oium pparū
 rōum intelligēdi qz q3 fz pparū rō: aliq
 pfectioz ponit. g infinitatē pcludit infinita
 2° iuxta istā viā de intelligē pmi ppo^o sic
 oñdo. cā p^o cui fz vltimū sue calitatē cā
 2° aliqd pfectionis addit i cādo n vī so
 la posse sine 2° ita pferm effctū cāre sicut
 ipsa cū 2° qz calitas sola p^o cause dimi
 ta ē respctū calitatis abaz. g si illud qd
 natū ē eē a cā 2° 7 p^o sil sit multo pfectu^o
 a sola p^o: cā 2° nihil pfectionis addit p^o fz
 oēsi^o oī finito additū addit aliq pfectu^o

one. g talis p^o cā ē isf. Ad ppo^o no^o cu
 iuscuqz obi nata ē gigni ab ipso sic a cā
 p^oria. 7 maxie i^o q ē vīso siue intellect^o itui
 tiua. g si i^o alicui intellectui ict sine actōe
 qcuqz talis obi. fz tū ex vtute alit^o obi
 poris qd natū ē eē cā supior respctū talis
 cognitiois sedt q illud obm sup^o ē isf^o
 i cogscere. qz isf^o nihil sibi addit i cog
 scibilitate. tale obm sup^o ē nā p^o. qz ex
 sola p^o et apud intellectū pmi n^o a^o obō
 pcausate ē no^o cuiuscūqz obi i intellectu
 sic pbat. s. i pconub^o de intelligē pmi. igit
 n^o aliud intelligibile aliqd sibi addit i co
 gnoscibilitate. g ē isf^o sic. g 7 i entitate. qz
 vnūqz sicut ad eē se h3 sic ad cognō
 scibilitatem ex 2° metaphysice.

Tertia via

ex pte finis ar
 guit sic: volun
 tas nra oī finito aliqd mai^o pōt appetē
 7 amare sic ite^o intelligē: 7 qd pl^o ē vī icli
 natō nālis ad sūme amādū bo^o infinitū
 nā ide arguit iclīnā nāl ad aliqd i volū
 tate: qz ex se sine hitu pmpre 7 delecta
 bilis vult illō volūtas libera ita vī q ex
 pūmur de actu amādū bo^o infinitū: imo n
 vī volūtas i a^o pfecte qetari: 7 quō illō
 nō nālī odiret si cēt oppo^o sui obi: sic
 nālī odit nō eē fm aug. de libe. arbi. c.
 2°. vī si infinitū repugnat3 bono q nullo
 mō volūtas qetaret i bono sō rōe infiniti
 nec i illō faciliū tēdet: sic nec i repugnās
 suo obiecto. Adfirmat ista rō i sequenti
 via p simile de intellectu.

Quarta via

ex pte eminētie
 arguo sic eminē
 tissimo icōpossibile ē aliqd eē pfectu^o sic
 pus patuit. finito aut nō ē icōpossibi
 le aliqd eē pfectu^o qre 7c. mā. pbat. qz i
 finitū nō repugnat ent^o oī finito mai^o ē
 infinitū qre 7c. Alii arguit 7 ē idē: cui nō
 repugnat infinitū itelīue illō n ē sūme p
 fectū nisi sit infinitū: qz si ē finitū p^o exce
 di vel excelli. si infinitū sibi n repugnat.
 ent^o at nō repugnat infinitas: g pfectu^o ē i
 finitū. mi. h^o pne q ē i pcedēti argu^o ac
 cipit nō vī a porz posse pbari vī oñdū

q: sic dictoria ex rationibus propriis dicitur
nec potest per aliquid manifestum h^o pbari: ita non
repugnans ex rationibus propriis non repugnant:
nec videtur posse ostendi nisi explicando rationes ip
sorum. ens autem per nihil non explicat. infinitum
intelligimus per finitum: et h^o vulgariter sic expo
nitur: infinitum est quod aliquid finitum datū h^o nul
la hitudinē finitā pōtē excedit s^z ultra
oēz hitudinē assignabilem excedit adhuc
sic tñ ppo^m suadet sic quod ponēdū ē pos
sibile ē n^o apper ipossibilitas: ita et ppos
sibile ē n^o apper icōpossibilitas: h^o nulla
apper icōpossibilitas q^z de rōe entis n^o ē
finitas nec apper ex rōe entis q^z sit p^o cō
uertibilis cū ente. aliter ei istoz requirit ad
repugnantiā pdictā. passiones vero pme en
tis et uertibiles satis vidēt sibi note in
esse. Itē sic suadet: infinitū suo^o nō repu
gnat quantitati. i. i accipit pte post pte: g
nec infinitū suo^o repugnat entitati. i. i pfe
ctōe sū cēdo. Itē si quantitas virtutis ē
simplr pfectior q^z quantitas motus: qre erit
possibilis infinitas in mole et n^o in virtute: sed
si ē possibilis ē et actu sic patet ex 3^a pōlone
vbi. s. de pmitate effectui. Itē qre ite^o
c^o obm ē ens nullā iuenit repugnantiā i
telligēdo aliquid infinitū: imo v^o pfecti^m i
telligibile. mixt ē aut si nulli intellectui tal
dictō patēs fiat circa ei^o p^m ob^m cū dī
cordia i sono: ita facili^o offēdat auditū.
si ei dīscōueniēs statim percipit et offēdit: cur
null^o ite^o ab intelligibili infinito nālī refu
git sic a nō pueniēte: imo suū d^m p^m de
struēte. Per illud pōt colorari rō An
sel. d. sūmo cogitabili p sol: et intelligēda
ē ei^o delectō sic: de^o ē q^z cogitato sine pōi
ctōe mai^o cogitari n^o pōt sine pōictōe et q^z
addēdū sit sine pōictōe p^z. nā i ei^o cogita
tōe includit pōictō illud dī nō cogitabile
q^z tūc s^z 2° cogitabi^o oppo^o nullo^o facien
do vniū cogitabile: q^z neut^z dīmiat alte
rū sūmū cogitabile pōictū sine pōictōe
ēē i re. pbat p^o de eē dīdīratīuo q^z i tali
cogitabili sūmo sūme dēscit ite^o: g^z i ipō
sūmo ē rō pmi obt ite^o. s. entis et h^o i sū
mo: et arguit ultra q^z illō sit loquēdo de

eē entie: q^z sūme cogitabile n^o ē tñ i intel
lectu cogitate: q^z tūc posset eē: q^z ē cogi
tabile possibile: et non posset eē q^z repu
gnat rōi ei^o eē ab a^o cā sic patuit p^o i 2^a
pōlone de p^o effectio. mai^o igit cogitabi
le ē q^z ē in re q^z ē tñ i intellectu. nō est
aut h^o sic intelligēdū q^z idē sit cogitē p h^o
sit mai^o cogitabile si existat: s^z oī q^z ē i
intellectu tñ. mai^o aut aliquid cogitabile q^z
ē i re v^o q^z existit. Al^o alit colorat sic ma
ius cogitabile ē q^z existit. i. pfecti^m cogno
scibile q^z visibile siue intelligibile intellectu
one iuitiua. q^z aut n^o existit nec i se nec i
nobilitati cui nihil addit nō ē intellectuāli
visibile. visibile aut ē pfecti^m cognoscibile
nō visibili s^z tñ intelligibili abstractie: g
pfecti^m cogitē existit. de dīa intellectōis i
tuitiue et abstractiue et quō iuitiua ē p
fectior tēget dī. 3. et alio qñ locū hēbit.

Ultimo ostēditur

ppo^m d. negatōe cāe intrinsece: q^z sōz finit
p māz: g^z q^z nō ē nata eē i mā est infinita
Dec rō nihil valet: q^z fin ipos angel^o ē i
mālis: g^z in nā erit ifinit^o: nec pōt dīcē q^z
eē angel^o finit et cēntia: q^z fin eos eē
ē accūs cēntie et poster^o nālī et sic i p^o si
gno nē eē^o fin se vt pōt v^o eē intēsiue
ifinita et p pōis i 2° signo nē n^o erit finibil
p eē. Breuī^o rūdeo ad ar^m nā q^z entitas
h^z intrinsecū sibi gradū sue pfectōis in q^z
ē fin^o si ē fin^o: v^o ifin^o si ē ifin^o. si g^z sit fin^o n^o p
aliud ens finit. At cū arguit si sōz finit
ad māz g^z si n^o ē ad illā nō finit. falla^o est
pntia. corp^o finit ad corp^o: g^z si n^o ē ad cor
pus ē ifin^o vlti^o eclū g^z erit ifin^o. sophisima
ē itū phycoz: q^z sic p^o corp^o i se finit q^z
finiat p aliud corp^o ita sōz finit i se p^o si
nit: q^z ē tal^o nā i entib^o q^z finit q^z finiat p
māz. nā 2° finitas p^o sup^o p^o p^o nā et cat
eā: g^z in pmo signo nē est cēntia angeli fi
nita: g^z nō finibil p eē: g^z in 2° signo nō fi
nit p eē. Breuī^o d^o vna p^o p^o q^z q^z
q^z cēntia absolute finit i se est finit vt
preintelligitur oī comparōni sui ad ali
am essentiam.

Ex p^o

sol. q. na
simplr p^m
eminent:
bile aliqd el
deo quantū
ad creaturā
cuius et de p^o

Ex^o argu
mū ē inf^m
cognoscē
via pmitē
gere pmi. 3.
nētūmū.
via iuiti d
via de p^o p^o
ta certia q^z
q^z magis co
via iuiti ei^o
q^z iuge p^o
lū ite aliq
in actu iū
liqd inf^m
est eē de o
q^z est p^o m
bilū de o
nū est eē o
ceputile

Ad

nū hū^o. q
mua ex n
q^z p^o rari
aliqd q^z
allē siue f
includit.
bet icōpo
tū est p^o m
gūi relp^o
p^o p^o m
res de p^o a
ē aliqd d
tūit p^o b
potuerū
n^o p^o gūi

Ex predictis patet

solo. q. nā ex p^o arti^o hī q^o aliqd ens est simplr p^m triplici pmitate. scilicet finis et eminentie: et ita simpliciter q^o ē impossibile aliqd esse p^m: et in h^o pbatū ē eē de deo quātū ad ppetates respectivas dei ad creaturā v^l in quātū determinat respectus et depēdētiās creaturaz ad ipsum

Ex 2° arti^o. hī q^odruplici via q^o illud p^m ē inf^m: p^o v^o q^o p^m efficiēs. 2° q^o p^m cognoscēs oīa cognoscibilia. et p^o p^m 2^{am} via pmittebant p^oclones: quatuor de itelligere p^mi. 3° q^o finis vltim^o. 4° q^o emi^o nētūsimū. Iuxta p^mā viā exclusā ē q^odā viā iutū d^o cre atōe. iuxta 2^{am} tangit alia viā de pfectōe p^mi obi in itelligēte. iuxta tertiā exponit rō ansel. p^osologon. d^o q^o magis cogitari nō p^ot. Ultio excludit viā iutū ex inālitate iherēs ifinitatē. ita q^o iūge p^oclones duoz articuloz pncipaliū sic aliqd ens trip^ol^r. p^m i entib^o existit in actu istud trip^ol^r p^m i entib^o ē inf^m: q^o aliqd inf^m ens actu existit: et in hoc pbatū est eē de deo quātū ad illud absolutum q^o est p^mū pfectōe oīm a nobis pceptibiliū de deo. sic dicit 3° di. et p^o p^m pba tū est eē deū quātū ad pceptū pfectū cōceptibile v^l possibile a nobis hūi de deo

Ad primū argumē

tū hui^o. q. pncipale dico q^o cā infinita actua ex necessitate nē nō ppatif sibi ali q^o p^otrariū siue sit ei d^oriū fōlū siue fm aliqd q^o puenit sibi cēntialiter siue v^otrū ali^o siue fm rōem effect^o sui quē v^otrualit^o includit. vtroq^o enī mō impediēt q^olibet icōpossibile suo effectui sicut argutū est p^ous. v^o autē ē libere et volūtarie a gens respectu oīm q^o sunt extra ipm et i^o ppatif malū. Cōtra. nūquid p^obi ponē res deū agē ex nēcitāte nē nō ponebant eē aliqd malū in vniuerso. Rō sic patuit. pbatō deū eē agēs p cognitōez nō potuerūt saluare aliqd malū posse fieri p^oigeni in vniuerso s^o tantum q^o v^on^o

ordo cāz pducēt aliquod q^o esset receptiuum alicuius pfectōis. alius autēz ordo de necessitate pduceret oppositū illius pfectōis ita q^o illa pfectio nō posset tunc induci concurrētib^o omnib^o causis: licet absolute productūz ab aliquib^o consideratum fm rōnem sue speciei esset receptiuum illius pfectōis cui^o oppositum necessario euenit. quid autē p^obi possunt dīcē de libero arbitrio nostro et malicia moris dicendum ē ali^o as. Ad 2° dico q^o cōsequentia nō valet ad pbatōem p^ontie dico q^o nō est similis incōpossibilitas dīmētionum i replēdo locū et cēntia^oz insit cēndo. non enī vna entitas sic pplet totā nām entitatis qui cum ista alia entitas possit stare. h^o autē nō debet itelligi de replētōe locali s^o q^o si p^omēsuratōe cēntiali: s^o vna dīmētio replet eūdem locum fm vltimū capaci tatis sue: et iō aliud nō pōt eē cum eo replēs locū: s^o bñ poss^oz eē cū eo aliō corp^o n^o replēs locū: ita q^o vna entitas sit p^o eē cū alia sit poss^oz respectu loci cū corp^o replēt locū aliud corp^o eē nō replēs locū. P^ol^r alia p^ona nō v^oz q^o corp^o inf^mitū si eēt cum alio fieret totūz malus vtroq^o rōe dīmētionū: q^o dīmētiōes ali^o corp^o ris eēt alie a dīmētiōib^o corp^ois inf^mitū: et eiusdē rōis cū eis: et iō totū mal^o eēt p^ope diuersitatē dīmētionum: et totum nō maius quā dīmētio inf^mita non potest excedi. hec autē tota quātitas inf^mite pfectōis nullam recipit additōem i ratōne talis quantitatis ex cōexistētia alicuius finiti fm talem quantitātē. Ad tertiū argumentū dico q^o cōsequentia non valet nisi illud quod demonstratur in antecedente a q^o alia separant sit finitum. exēplū. si est aliquod vbi inf^mitū p impossibile et corpus inf^mitū replerz illud vbi non sequeretur hoc corpus ē hic ita q^o non alibi: ergo est finitum fm vbi: q^o li hic non demonstrat nisi inf^mitum: ita fm p^obi si motus esset inf^mit^o et temp^o inf^mitū nō seq^o iste mot^o ē i h^o

pe et non in a. g. est finit⁹ s³ t⁹pus. Ita ad
 p⁹po⁹ o⁹z pbare illud qd⁹ demōstrat p⁹ h⁹
 ee s⁹ m. qd⁹ si assumat peti⁹. p⁹ in p⁹missa
 Ad vltimū dico q⁹ p⁹hs infert moueri
 in nō tēpore ex hoc ante q⁹ po⁹ infinita
 est in magnitudie et intelligit i⁹ p⁹nte moue
 ri p⁹pe vt distinguit⁹ mutationē. et h⁹ cō
 sequēs includit p⁹ditionē et et a⁹ns s³ eū
 Quat⁹ at teneat hec p⁹n⁹ sic declaro. si ē
 infinita po⁹ et agit ex necitate nāe g⁹ agit i
 nō tpe. q⁹ si agat in tpe sit illud tps. a. et
 accipiat alia v⁹tus finita q⁹ agat in tpe fi
 nito. et sit illud tps. b. augmētet at v⁹tus
 finita s³ p⁹portionē illā q⁹ est. b. ad. a. pu
 ta si. a. est cētuplū vel millecuplū ad. b.
 accipiat v⁹tus q⁹ sit cētupla v⁹l millecupla
 ad illā v⁹tutē finitā datā. igit⁹ i⁹ v⁹t⁹ sic au
 gmētata mouebit in. a. tpe. et ita i⁹ et in
 finita mouebūt in eqli tpe qd⁹ est ipossi
 bile si v⁹t⁹ infinita mouet s³ vlti⁹ po⁹ sue et
 necio. Ex h⁹ igit⁹ q⁹ v⁹tus i⁹ est infinita seq⁹
 q⁹ si agat ex necitate nature agit i⁹ nō tpe.
 ex h⁹ ar qd⁹ ponit in ante q⁹ est in magni
 tudie seq⁹ q⁹ si agat circa corp⁹ q⁹ p⁹prie
 moueat illō corp⁹ q⁹ v⁹tutē in magnitu
 dine vocat p⁹hs v⁹tutē extēsa p⁹ accēs. tal⁹
 ē si agēt circa corp⁹ h⁹z ptes illi⁹ corpis
 diuersimode distates respēu eius. puta
 vnā pte corpis p⁹piquiorē et aliā remoti
 orē. h⁹z et resistētiā aliq⁹ i corpore circa qd⁹
 agit. q⁹ due cāe. s. resistētiā et diuersa appro
 p⁹rimario p⁹tiū mobil⁹ ad ipm mouēs faci
 unt successionē eē in motu et corp⁹ p⁹pe
 moueri. g⁹ ex h⁹ q⁹ in ante i⁹ ponit v⁹tus in
 magnitudie seq⁹ q⁹ p⁹pe mouebit. et ita
 iungēdo ista duo sūt q⁹ est infinitū et i ma
 gnitudie. seq⁹ q⁹ p⁹pe mouebit et in nō tpe
 qd⁹ est p⁹dic⁹. sed istud nō seq⁹ de v⁹tute i
 finita q⁹ nō est in magnitudie. ipsa. n. l⁹ i
 nō tpe agat si necio agat q⁹ h⁹ seq⁹ ad in
 finitā. tū nō p⁹pe mouebit. q⁹ nō hēbit
 in passo illas duas rōes successiōis. non
 igit⁹ vult p⁹hs q⁹ infinita po⁹ p⁹pe moueat i
 nō tpe. sic arg⁹ p⁹redit. s³ q⁹ infinita po⁹ i
 magnitudie p⁹pe moueat et i nō tpe q⁹ si
 p⁹dictoria. et ex h⁹ seq⁹ q⁹ a⁹ns includit p⁹di

ctoria. s. q⁹ v⁹t⁹ i⁹fini⁹ sit i magnitudie. S³
 tūc est dubitā cū pōz motiūā ponat i⁹
 nitā et nālū agentē v⁹ seq⁹ q⁹ necio ageret
 in nō tpe. l⁹ nō moueat in nō tpe. imo tē
 nihil mouebit p⁹pe loquēdo. et q⁹ h⁹ seq⁹
 p⁹z. q⁹ istud p⁹us pbatū fuit per rōz po⁹ i
 finite necio agent⁹. Rōdet p⁹mē. i⁹z. meta.
 q⁹ p⁹rei p⁹m⁹ mouēs qd⁹ est infinite po⁹ req⁹
 rit mouēs cōiūctū po⁹ finite. ita q⁹ ex p⁹
 mouēte sit infinitas mot⁹. et ex 2⁹ sit suc
 cessio q⁹si al⁹ nō posset esse successio nisi
 pcurrēt illud mouēs finitū. q⁹ si solū in
 finitū agēt agēt in nō tpe. Istud ipso⁹
 babit di. 8⁹. q. vlti. vbi i h⁹ arguetur s³
 p⁹hos q⁹ ponit p⁹m⁹ agēt ex necitate qd⁹libz
 qd⁹ immediate agit. s³ xpianis nō est arg⁹
 difficile. q⁹ dicunt deū cōtingenter agē.
 ipsi. n. pnt facili⁹ rōderi. q⁹ si v⁹t⁹ i⁹fini
 nitā necio agens agat fm vltimū sui. et
 ita nō in tpe quicquid immediate agit. n
 tū v⁹t⁹ i⁹finita cōtingēt et libere agēs
 sicut. n. in p⁹ate eius est agē et nō agē. ita
 in p⁹ate eius est agē in tpe et agere in nō
 tpe. et ita facile est saluare p⁹imū mouē
 corpus in tpe l⁹ sit infinite potētie. q⁹ nō
 necio agit fm vltimū potētie sue q⁹tum
 .s. posset agere. nec in taz breui tpe in q⁹
 breui posset agere.

Meritur tertio

an sit tū vn⁹ de⁹. Et q⁹ nō ar
 guit⁹ 2⁹ ad Coi. Siquidē si dñi multi et
 dii multi. Itē sic de⁹ ē. g⁹ dii sūt. pbat⁹ p⁹n⁹
 q⁹ singulare et plale idē significāt l⁹z dis
 ferāt in mō significādi. g⁹ includūt idē p⁹
 dicatū p⁹portionāl⁹ acceptū. g⁹ sic singu
 lare includit singulare: ita plale icludit
 plale. Preterea 2⁹ q⁹ sic de⁹ est q⁹ mai⁹
 cogitari nō pōt ita dii si quib⁹ maiores
 excogitari nō pnt. i⁹ ar quib⁹ maiora co
 gitari nō pnt: si in effectū. q⁹ v⁹ si non
 eēt in effectū maiora pnt eis cogitari.
 Preterea oē ens p⁹ participatiōz reducīt
 ad ens tale p⁹ eēntiā. s³ idinidua i q⁹cūq⁹
 spē creata sūt entia p⁹ p⁹icipatiōz. alioqui
 n eēt multa. g⁹ reducūt ad aliqd tale p

essentiam. et
 sentiam et al
 quicquid est
 opatione
 plara bona
 nis: sed que
 in vniuerso
 mō. Audi
 Et Male 3⁹
 In ill
 conclusio ē
 conclusio ne
 tum accepe
 auctoritas
 vnitas dei
 arguitur p
 naturalem
 cum. ergo p
 ex se esse fin
 sci naturali
 dei vt singu
 tra predicta
 ologie. T
 possit ratio
 mendo vlti
 2⁹ ex infin
 bonitate.
 S³ ex ratio
 tione neces
 sentie. g⁹
 finiti argu
 ntus cogn
 perfectissim
 se. ergo si si
 cognosceret
 cognoscerib
 batlo. quia
 b. aut non.
 essentiam.
 fecissimē
 nihil enim
 fecissimē c
 per essentia
 tū includ
 tu se. essent

essentiam. ergo est aliquis homo per essentiam et aliquis bos per essentiam. sed quicquid est per essentiam non participationem est deus ergo etc. *Præterea.* plura bona sunt meliora paucioribus bonis: sed quæcunque meliora sunt ponendo in universo. § etc. *Contra.* Deuteronomio. Audi israel dominus deus tuus unus est. Et Isaie 3°. Extra me non est deus.

In ista questione

conclusio est certa. sed dicunt aliqui quod hec conclusio non est demonstrabilis sed tantum accepta per fidem. et ad hoc habet auctoritas rabi Moysi libro 3°. c. 6°. quod unitas dei accepta est a lege. Hoc etiam arguitur per rationem. quia si per rationem naturalem posset cognosci deum esse unicum. ergo posset naturaliter cognosci deum ex se esse singularem. ergo posset cognosci naturaliter singularitatem dei et essentia dei ut singularis. quod falsum est et contra predicta in questione de subiecto theologie. *Uidetur* tamen quod ista veritas possit ratione naturali ostendi et hoc sumendo viam primo ex infinito intellectu. 2° ex infinita voluntate 3° ex infinita bonitate. 4° ex ratione infinite potentie. 5° ex ratione infinite absolute. 6° ex ratione necesse esse 7° ex ratione omnipotentie. *Prima* via ex parte intellectus infiniti arguitur primo sic. Intellectus infinitus cognoscit quodcumque intelligibile perfectissime quantum est intelligibile in se. ergo si sint duo dii sint. a. et b. a. ergo cognoscet. b. perfectissime quantum. s. b. est cognoscibile. sed hoc est impossibile. probatio. quia aut cognoscit. b. per essentiam b. aut non. si non. et b. est cognoscibile per essentiam. ergo. a. non cognoscit. b. perfectissime quantum scilicet b. est cognoscibile nihil enim cognoscibile per essentiam perfectissime cognoscitur nisi cognoscatur per essentiam suam vel per aliquid perfectius includens essentiam suam quam ipsa sit in se. essentia autem. b. in nullo perfectius

includitur quam in. b. quia tunc. b. non esset deus. si autem cognosceret. b. per essentiam ipsius. b. ergo actus ipsius. a. est perfectior naturaliter essentia ipsius. b. et ita a. non est deus. *Quæ* autem actus ipsius a. sit posterior ipso. b. probatur. quia omnis actus cognoscendi qui non est idem obiecto est posterior obiecto. neque. n. potest neque simul natura est actus cum obiecto alio ab actu. quia tunc actus posset intelligi sine obiecto sicut e converso. *Si* dicatur quod a. intelligit. b. per essentiam ipsius. a. que similis est ipsi. b. aut quod a. intelligit. b. in ratione speciei communis ipsi. a. et ipsi. b. *Contra.* Neutra responsio saluat quod a. intelligat. b. perfectissime. et per consequens non est deus. quia cognitio alicuius in simili terminum siue in universali non est cognitio perfectissima et intuitiva ipsius rei in se. et ita non cognoscit. b. intuitive et perfectissime quod est propositum. *Secundo* ex parte intellectus arguitur sic. actus alius qui non potest habere simul duo obiecta adequata. a. est obiectus adequatum sue intellectioni. et b. esset adequatum et idem si posset intelligere simul perfecte. a. et b. ergo impossibile est quod a. intelligat unice intellectione simul perfecte. a. et b. Si a. habet intellectiones realiter distinctas ergo non est deus. Maior pars. quod alioquin actus adequaretur alicui obiecto quo subtracto non minus quietaretur potentia et adequaretur. et ita frustra esset tale obiectum. *Quantum* ad secundam viam arguitur sic. voluntas infinita est recta. ergo diligit quodlibet diligibile quantum est diligibile. si igitur. b. est alius deus est diligibilis in infinitum cum sit bonum infinitum et infinite a voluntate potest sic diligere. ergo voluntas a. diligit. b. infinite. sed hoc est impossibile. quia. a. naturaliter plus diligit se quam b. probatio. quodlibet enim naturaliter plus diligit esse suum quam esse alterius cuius nihil est ut pars vel effectus. a. autem nihil est ipsi. b. nec ut pars nec ut effectus

ergo plus diligit a. se naturaliter q̄ ipm
b. sed volūtas libera quādo ē recta con
formatur volūtatī naturalī alioqui vo
luntas naturalis nō esset semper recta.
ergo. a. si habet voluntatem liberā rectā
actu elicto plus diligit se q̄: b. ergo non
b. infinite. 2° sic: de voluntate. aut. a.
fruitur. b. aut vtitur. si vtitur eo. ergo. a.
habet voluntatem inordinatam. si fruit
b. et fruit. a. ergo. a. est beatus i duobis
obiectis quoz neutz dependet ab alio:
quia sicut. a. est beatus in se sic et in. b. s.
consequens est impossibile. qz nihil pōt
esse beatū actu in duobus obiectis beati
ficantibus totalibus. pbatio. qz viroz
eoz destructo nihilominus eet beatus
ergo in neutro est beatus. videt etiaz ra
tionabile q̄ quietatū in vno obiecto ad
equato nō possit in obiecto alio quietari.
De tertia via. s. de ratione infiniti
boni arguo sic. volūtas ordinata potest
appetere malū bonū et magis amare ma
ius bonū. sed plura bona infinita si sint
possibilia plus bonitatē includūt q̄ vnū
infinitum. ergo volūtas ordinate posset
plus amare plura bona infinita q̄ vnū.
et per psequēs in nullo vno bono infinit
to quietaret. sed hoc est cōtra rationem
boni q̄ sit infinitū et nō quietatū cuius
libet volūtatē. Quantū ad quartā
viam. s. de infinita potentia arguo sic.
nō possūt esse due cause totales eiusdem
effectus in eodem ordine cause. sed infi
nita potētia est causa totalis respectu cu
iuslibet effectus in ratōne pme cause. er
go nulla alia potētia potest esse causa in
ratione cause pme respectu alicuius effectus
et ita nulla alia est causa infinita in poten
tia. pmam ppositionem probō. qz tunc
aliquid esset causa alicuius a quo illud
nō dependeret. pbatio. a nullo aliqd de
pendet essentialiter quo nō existente ni
hilominus esset: sed si. c. habet duas cau
sas totales. a. et b. et i eodem ordine cāe.
vtrolibet eorum nō existente nihilomi
nus esset ipsum. c. ab altero eorum. quia

nō existente. a. nihilominus erit. c. ab ip
so. b. et nō exite. b. nihilominus erit ipz
c. quia ab ipso. a. Iuxta idem arguit
de vnitāte cuiuscūqz pmi in quacūqz
pmitate pdicta. nihil. n. excessum excedi
tur a duobus pmo ipsū excedentibus. et
nihil finitum essentialiter ordinatur ad
duos pmos fines. esset. n. aliqd ad fines
quo nō existente nihilominus esset fini
tum. vt pus argutus est. et esset aliqd ex
cessum essentialiter ab aliquo q̄ non exi
stente nihilominus haberz essentialē ex
cedens quo mensuraret essentialiter et a
quo acciperet suam perfectionem essen
tialiter. quod est impossibile. ergo ipso
bile est alicuius finiti duos fines pmos
esse vel alicuius excessi duo pma eminē
tia esse. De quarta via dico: q̄ infinitū
absolute non potest excedi et arguo sic.
Quecūqz pfectio pōt numerari in di
uersis plus pfectionis habet in pluribus
q̄ in vno. sicut dicit 8°. de tri. ca^o. pmo.
ergo infinitū in pluribus omino nume
rari nō potest. De sexta via: pmo ar
guo sic. Species plurificabilis in indiui
duis nō determinat ex se ad certum nu
merum indiuiduoz. sed quantum ē ex
se compatitur infinitatem indiuiduoz
sicut patet in speciebus omnibus corrup
tibilibus. ergo si ratio necesse ēē sit pluri
ficabilis in indiuiduis nō determinat se
ad certum numerum. sed compatitur i
finitatem q̄tum ex se est. sed si possent ef
se infinita necesse ēē sūt infinita necesse ēē
consequēs est falsum q̄ antecederet ex quo
sequitur. Secūdo arguo sic iuxta istaz
viam. si sūt plura necesse esse aliquibus
pfectionibus realibus distinguunt: sint
perfectiones iste. a. et b. tunc sic. aut ista
duo distincta per. a. et b. sūt formaliter
necesse esse per. a. et b. aut non. si non. er
go. a. nō est formalis ratio necessario ef
fendi. nec. b. ergo per psequens nec inclu
dens. a. est necessario primo. quia inclu
dit aliquam entitatem que non est neces
sitas formaliter effendi nec necessaria ex

se. Si autem
p. a. et b. et p
illud in quo
ergo vtrum
quarūqz v
hoc est imp
includit ali
cunscripta
et ita esset a
per ratione
nihilominu
possibile.
potentia vi
naturalē
potentia vt
cludi ratioē
omnipoten
infinitē pot
credita arg
potens erg
aliud ipm
struere. b. et
nō est deus
b. non est o
quia omni
possibile. b.
cur. a.
aliter sic d
tri. c. vlti.
pducere o
test imped
si iam hab
lia potest si
autem est n
se. sed pote
volūtas. b.
vult. a. sicut
vult si est o
ergo nullu
nipotentes
nullipoten
faciendo v
esse volūta
niando q̄
quamuis

se. Si autem illa formaliter necesse esse. p. a. z. b. z. preter hec vtrūq; est necesse p. illud in quo conuenit vnum cum alio. ergo vtrūq; habet in se duas rationes quarū vtrūq; formaliter est necesse. sed hoc est impossibile: quia neutra illarū includit alteram. vtrālibet igit illarū circumscrip̃ta esset tale necesse eē p. reliquāz z ita esset aliquid formaliter necesse esse per rationē aliquā qua circumscrip̃ta nihilominus esset necesse esse quod est i. possibile. *De septima via.* s. de omni potentia videt q. illa non sit p. rationez naturalem demonstrabilis. quia omni potentia vt alias patebit non potest cōcludi ratōe naturali vt catholici credūt omnipotentiam. nec cōcludit ex ratōe infinite potentie. tamē ex omnipotentia credita arguitur sic ppositum: si. a. ē oī potens ergo potest facere circa quodcūq; aliud ipm esse vel nō esse. z ita posset d. struere. b. z ita fieret. b. nullipotens g. b. nō est deus. *Ista ratio nō valet.* quia b. non est obiectū omnipotentie ipius. a. quia omnipotentia pro obiecto respicit possibile. b. aut ponebat necessarium si cut. a. Ideo ex omnipotentia arguit aliter sic declarando rationem. Ric. 2. d. tri. c. vlti. omnipotēs sicut suo velle pōt pducere omne possibile. ita suo nolle potest impedire vel destruere omne possi. si tam habet esse. a. ergo omnia possibilia potest suo velle in esse producere. nō autem est necesse q. b. vel sit omnia illa esse. sed potest nolle illa eē que. a. vult: qz volūtas. b. se habet ptingenter ad illa q. vult. a. sicut voluntas. a. ad illa que. b. vult si est deus. si autem. b. nolit illa esse ergo nullum eoz est. igit si sint duo omni potentes vterq; illozum faceret altēz nullipotentem. non destruendo illuz sed faciendo vel phibendo per suum nolle esse volitoz ab alio. *Q. si dicas* somniando q. concordant in voluntate sua quamuis de hoc nulla sit necessitas sed

quasi fecerunt pacta. *Adhuc probō.* q. neuter eozum erit omnipotēs. nam si a. est omnipotens potest producere suo velle quodcūq; aliud possibile volūtz a se. ex hoc sequitur q. b. nullum eozum potest pducere suo velle. z ita nō ē omni potens. *Q. hoc sequat* patet ex q. ta via. quia impossibile est duas causas esse totales vnius effect. quia ex quo cōtus est ab vna ipossibile est q. sit ab alia

Argumenta quēdam aliozum ad cōclusionem predictaz uolo hic adducere quibus non oportet iniri. quia sūt solubilia. z eque forsan concludentia vnum esse angelū i vna specie si angelus est simplex in essentia sua. aut si concludūt nō tamē ex naturali nobis notis. nec oportet illa adducere vt soluenda. quia non sūt d. pclusionem quā tenco.

Ad illa que sunt

pro alia opinione respondeo ad auctozitatem Rabi Moyfi: dico q. populus israhel fuit rudis z pronus ad idolatriam. ideo indiguit instrui per leges d. vni tate dei. licet per rationem naturalem poterat demonstrari. ita etiam acceptum est a lege q. deus sit. Exodi tercio. Ego sum qui sum. Et apostolus ad Hebrēos dicit. q. oportet accedentem ad deum credere quia est. z tamen non negat deū esse demonstrabile. ergo pari ratione negandum non est posse demonstrari deū esse vnum. licet acceptum sit a lege. Illa etiam que possunt demonstrari vtile ē comunitati tradi p. viam auctoritatis. z propter negligentiam communitatis in inquirendo veritatem. z propter im potentiam intellectus. z propter errores inquirentium per demonstrationem. quia veritatibus suis multa falsa permiscet. vt dicit Augustinus decimo octauo de ciuitate dei. z ideo quia simplices sequentes tales demonstrationes bene possent dubitare cui esset assistendum.

ideo tuta est via et facilis et communis. au-
toritas certa que non potest fallere nec falli

Ad 2^{am} rationem de singulari dico. quod
aliud est singularitate esse concepta ut ob-
iectum vel ut partem obiecti. aliud est sin-
gularitate esse precise modum concipiendi
siue sub quo concipitur obiectum. Ex^o cum
dico plurale. obiectum conceptum est plura-
litas. sed modus concipiendi. i. modus
sub quo concipitur est singularitas. ita
in intentionibus logicis. cum dico singu-
lare: quod concipitur est singularitas. sed
modus concipiendi sub quo concipitur
est universalitas. quia quod concipitur
ut concipitur habet indifferentiam ad plu-
ra. Ita dico in proposito quod essentia di-
uina potest recipi ut singularis ita quod sin-
gularitas sit concepta: vel ut obiectum vel
ut pars obiecti. nec tamen sequitur quod es-
sentia possit cognosci ut singularis ita quod sin-
gularitas sit modus concepti. cognoscere
enim sic aliquid ut singulare est cognoscere
illud ut hoc. sicut album videtur ut hoc
et hoc modo ut predictum est non cogno-
scitur essentia diuina sub ratione singu-
laris. et ideo in argumento est fallacia si-
gure dictionis commutatio rem in mo-
dum.

Ad rationes princi-

pales. ad primam dico quod apertius loquitur
de ydolis. et ideo de deis nuncupatiue.
et subdit ibi. Nobis autem vnus est deus
quia omnes deum gentium demonstret. Ad
2^{am} dico. quod consequentia non valet. quia
numerus non est talis modus significan-
di grammaticaliter quales alij modi gram-
maticales qui precise dicunt modum con-
cipiendi rem absque aliquo reali corre-
spondenti tali modo concipiendi. sed nu-
merus vere includit rem substratam. vnus
sequitur homines currunt. sed plures ho-
mines currunt. sed non est sic de alijs con-
significatis nominis vel verbi. quia non
sequitur. deus est generis masculini. et
go deus est masculus. quia ad masculin-

nitatem sufficit aliquid in re a quo iste
modus concipiendi possit accipi. puta
actiuitas. dico igitur quod illud subiectum de-
conceptum sub modo plurali includit con-
tradictionem. quia modus concipiendi re-
pugnat ei quod concipitur sub modo. cum
igitur probatur consequentia. quia idem
includit singulare et plurale. dico quod sin-
gulare includit illud sub modo concipi-
endi conuenienti ipsi concepto. sed plu-
rale includit illud sub modo incompo-
sibili illi concepto. et ideo illud singulare
includit rationem quasi in se veram. pro-
ut includit conceptum et modum concipi-
endi. plurale autem. putat includit illa in-
cludit rationem quasi in se falsam. et ideo
non sequitur quod plurale sit verum de plu-
rali. sicut singulare de singulari. quia de
eo cuius ratio est in se falsa nihil est ve-
rum. Per idem patet ad aliam proba-
tionem quo maius cogitari non potest
quia non sunt deum cogitabiles sine contra-
dictione. quia modus repugnat rei con-
cepte. et ideo maior est glosanda sic prius
in questione precedenti. Ad veritatem au-
tem propositionis requiritur quod ratio subiecti
non includit contradictionem sicut dictum
est in questione 2^a huius distinctionis.

Ad 3^{am} dico quod maior propositio non est
prima sed reducit ad istam. omne imperfectum
reducitur ad perfectum. et quia omne ens per
participationem est imperfectum et tantum illud
ens est perfectum quod est ens per essentiam. ideo
sequitur propositio illa maior de participa-
tione. hec autem maior de imperfecto sic
habet intelligi. aliquid est imperfectum secundum
imperfectiorem simpliciter. que non necessa-
rio habet imperfectiorem concomitantem
quia non includit in se limitationem. ut hoc
bonum. hoc verum. hoc ens. et hoc imperfectum
reducitur ad perfectum eiusdem ratio-
nis. scilicet bonum. ens. verum. que important
perfectiorem simpliciter. aliquid autem est im-
perfectum secundum perfectiorem non simpliciter sed
secundum perfectiorem que de ratione sui includit
limitationem. et ideo nescio huius imperfectiorem

in intentionibus
logicis. cum dico
singulare: quod
concipitur est
singularitas. sed
modus concipiendi
sub quo concipitur
est universalitas.

antheram. ut h homo et h asinus. quod igitur imperfectum est primo modo reducitur ad perfectum simpliciter secundum perfectionem illius rationis quia aliquid secundum illam rationem potest esse simpliciter perfectum. Quod autem est imperfectum 2° modo non reducit ad aliquid perfectum secundum perfectionem eiusdem rationis. quia n. ista imperfectionem includit ideo secundum illam non potest esse aliquid perfectum simpliciter per limitationem. sed reducitur ad aliquid perfectum simpliciter eque uocum eminenter includens illam perfectionem. et ideo bonum imperfectum reducitur ad perfectum bonum. sed lapis qui est imperfectus non reducitur ad lapidem perfectum simpliciter sed ad summum ens et ad summum bonum que includunt virtualiter illam perfectionem. Ad ultimum dicitur quod plura bona finita sunt meliora paucioribus bonis finitis. non autem plura bona infinita. Sed hoc non videtur respondere ad argumentum. quia quecumque si essent: essent meliora videntur ponenda in entibus esse. et maxime in ente supremo quod est necesse esse. quia ibi quicquid posset esse bonum est: et necesse est ibi esse. sed plura bona infinita si essent essent meliora. videntur igitur quod plura bona infinita sunt ponenda in natura summi boni. Ad illud respondeo. quod cum dicitur in maiori illa que si essent essent meliora sunt ponenda ibi: dico quod aut per se simpliciter positio possibilium. aut positio impossibilium. si primo modo: dico quod maior est vera et minor falsa. quia implicatio illa in minori non est possibilium sed impossibilium. si autem per se implicet positionem impossibilium. minor est vera et maior falsa. quia n. non essent meliora nisi ex positione impossibilium non essent meliora. nec etiam sunt bona sic illud quod non est nisi ex positione impossibilium oino non est. sic nec illud

est a quo illud depēdet.

Arca secundam partem huius dicitur queritur

primo. utrum possibile sit cum unitate essentie diuine stare pluralitatem personarum.

Quod non. quia quecumque vni et eidem simpliciter sunt simpliciter eadem inter se sunt eadem simpliciter. et additur simpliciter ad excludendum idempritate secundum quid. quia si sunt eadem eidem non simpliciter sed secundum quid. vel si eidem simpliciter sunt eadem solum secundum quid. non oportet illa esse simpliciter eadem sed persone diuine sunt simpliciter et oino idem essentie diuine. quod in se et omnino est simpliciter eadem. ergo 2°. maior pars. tum quia per eam tenet omnis forma syllogismi perfecti. que forma de se est euidens. quia in premissis notantur extrema in medio coniungi. et ex hoc solum concluditur ideitas extremorum inter se in conclusione. tum quia oppositum predicari destruit subiectum. quia si non sunt eadem oino inter se non sunt simpliciter eadem alicui eidem simpliciter. minor probatur. quia essentia diuina propter suum simpliciter est quicquid habet hoc magis. dicitur 8°. et secundum Augustinum. x. de ciuitate. xi^o. Similiter alia pars minoris patet quia ipsa est in se oino simplex et indiuisibilis. ergo 2°. 2° sic. essentiale et accidentale diuidunt totum ens. quicquid ergo est in aliquo aut est idem sibi essentialiter aut accidentaliter. sed quod distiguit personas non est accidentale essentie. quia nihil sibi accidit. ergo est sibi idem essentialiter. sed quod essentialiter est idem essentie multiplicato illo multiplicatur essentia. ergo si sunt plures persone sunt plures essentie. 3° sic. nihil est ponendum in entibus et maxime in summo bono quod non posito nihil perfectionis deficit in vniuerso. sed aliquid persona diuina non existere in diuina essentia nihil perfectionis deesset in vniuerso. et pluralitas talium non est ponenda in deo. probatio minoris. si 2^a persona non esset quicquid perfectionis esset in ea esset in persona alia. et ita nihil perfectionis deesset in vniuerso si ipsa non esset. quia quicquid perfectionis simpliciter est in vna est in alia. et subtracta

vna ⁊ manente alia nihil pfectionis tollitur ab vniuerso. Dices qd nō sub oī modo qdqd perfectionis ē in vna est in alia. Cōtra iste modus habēdi vlt es- sendi aut est pfectio aut non. si sic erit i deo. ⁊ psequēs psona pma nō erit sim- pliciter pfecta que nō habebit illū modū si nō ē stat argumentū: qd nō manēte 2^a psona manet tota eius pfectio in psona pma. ē nihil pfectionis deperdit ab vni- uerso amota persona 2^a. Itē 4°. si sūt plura necesse esse qro qd formalitē distinguunt sūt. a. ⁊ b. sed qd plura sint necesse esse includit pditionē. quia aut ille ratios qbus distinguunt sūt necesse esse ⁊ necitates eēndi ⁊ tūc erunt duo neces- se eē que etiā pueniūt in necesse eē. ⁊ per psequens p necesse eē non distinguuntur. si autē ille ratios sūt possibiles: ē illa que istis distinguunt nō sūt necesse esse.

Ad oppositum. illud est possibile qd nō includit pditionem. sed nō includit pditionem qd sit vna eēntia in tribus p- sonis. quia pdictio est fm idem. hic aut non est ptradictio fm idem. quia hic est vnitas eēntie ⁊ trinitatis personarum relatiuarū ergo ⁊c.

¶ Iuxta hoc

quero vtp sūt tantū tres psonae in eēntia diuina. Et arguo qd nō. Primo sic. Relatōes op- posite sūt equalis dignitatis. ergo si rela- tio pmi pducentis tm pstituit vnam p- sonam correspondēbit sibi alia relatio tā- tum pstituens psonam vnā pductam ⁊ ita tantum erit vna psona pducta.

Preterea duabus relationibus pducto- rum correspondent due pducentiū. ⁊ e- que distinguunt ista extrema inter se sic illa inter se. ergo si iste due relationes cō- stituūt duas personas. ⁊ alie due pstitu- ent alias duas. ⁊ ita erūt quatuor plōe diuine. Preterea. potentia finita di- uina in infinitū posset habere effectus i- finitos. sicut pz de sole fm viam phi. 2°.

de generatione. ergo potētia infinita pō- test habere infinita pducta simul. pna p- batur. quia qd potentia finita simul non potest in tot in quot successiue h^o est pp- finitatem ppter quā pūc adequat sibi iste effectus. ergo potentia infinita in qd potest successiue in tot potest simul.

Oppositum videt Math. vlt. In noie patris ⁊ filij ⁊ spūssacti. ⁊ Joh. 5°. Tres sūt qui testimonium rē. Augustinus de fide ad Petz. ca. 2°. ⁊ ponit in lsa.

¶ Quia plu

ralitas diuinarum psonarū declarat ex pductione. ideo quero de pductōe in nā diuina. pmo in cōi vtp essentia diuina possit stare in aliquo ⁊ ipsum eē pductum. arguo qd nō. pmo sic nullū pductū est ex se neces- sarium. sed quicqd subsistit in eēntia di- uina est ex se necarium ergo ⁊c. pbatō maioris per quicqz vias. Prima qd nō- bil simul est ex se necessarium ⁊ ab alio sed quod est pductū si est necessarium ē necessariū ab alio ergo nō a se. maiores huc sylogismi. pbo. quia si ē necessariū ex se. ergo est necarium circūscpto omi alio. si aut est necessariū ab alio non est necariū illo circūscipto. 2°. pbatō maior. quia omne pductū possibile fuit pducī alioquin possibile pducī esset p- ductum. ē omne pductum aliquam pos- sibilitatem includit. ⁊ omis possibilitas repugnat necessario ex se ē ⁊c. 3°. sic. terminus pductus est aliquo mo poste- rior pducente. quia nō potest intelligi p- ductio sine aliquo ordine priori ⁊ poste- riori. in illo pōri in quo pducens intelli- gitur nō intelligitur pductum. quia tūc nō esset pus. ergo intelligitur in illo pri- ori pductum non esse. ⁊ in signo poste- riori intelligitur esse. ergo mutatio. 4°. pbatō. quia essentia diuina circūscp- ta pductione nō habet illud pductum. habet. n. illud pductum per pductionē ergo per illam sit eēntia diuina de nō ha-

bente illud
quia gener
mutatio sic
dit genus.
nature est
intelligi fin
le sic. si est
est falsum
quia si nul
producent
naturam.
geret pduc
esse qd pduc
qre cōuersio
ductionis.
mutatione
sui tantam
nit generat
ergo nec ge
remouet a
pbatō an
tio fm 2^a
tam imper
neratio. q
alecari v
generari. s
ratio vel a
Ad oppo
trini. ca.
cotius diu
tionem. e

¶
nes intrin
vnus nat
municand
cōmto.
suas ibide
materie ei
esset form
quodlibet
vtra. ma
correspōd
ducentib

bente illud habens. et ita mutatio. 12° quia generatio videtur esse essentialiter mutatio sicut species essentialiter includit genus. productio autem adesse per modum nature est generatio. igitur illa non potest intelligi sine mutatione. 12° ad principale sic. si est productum ergo dependet. prius est falsum ergo antecedens. probatio patet quia si nullo modo dependet productum a producente. ergo uterque ex equo habet naturam. et ex hoc ultra non magis pergeret productum ad sui productionem et esse quod producat prehaberetur suam naturam quod e converso. quod est contra naturam productionis. 13° principaliter sic. quia alie mutationes que non ponunt de ratione sui tantam imperfectionem quantum ponit generatio non possunt esse in divinis ergo nec generatio. consequentia patet. quia remouet a deo quicquid est perfectionis. probatio antecedentis. quia latitudo et alteratio secundum Aristotelem. 8° philosophorum. non ponunt tantam imperfectionem quantum ponit generatio. quia multa entia perfecta possunt alterari vel localiter fieri que non possunt generari. sed non preeditur in deo loci mutatio vel alteratio. ergo nec generatio. Ad oppositum est Augustinus. 4°. de trinitate. cap. 20. vel. 54°. patet est principium totius diuinitatis. non nisi per productionem. ergo etc.

¶ Iuxta hoc

quero in speciali. Utrum sint ibi tantum due productiones intrinsece. Quid non arguo sic. quia unius nature videtur esse unus modus communicandi. secundum Averroem. 8°. philosophorum. commento. 46°. quod probatur per rationes suas ibidem. Prima. quia. scilicet. alterius materie est altera forma. alioquin non esset forma propria huius materie. et tunc quodlibet generaret ex quolibet. et tunc ultra. materie essent otiose. sed materie correspondentes diuersis agentibus et producentibus sunt alterius et alterius rationis

quod patet in generatione per propagationem et putrefactionem. quia propagatum generatur ex semine. aliud non. sed ex alio corpore putrefacto. Secundo arguitur ex opposito inferendo. quod eadem species tunc est a natura et a casu. ex quo inferitur quod homo posset generari a semine alio et ex infinitis materiis. probat autem primum consequens esse inconueniens. quia quod fit a casu est oppositum ei quod fit a natura. et preterea 2°. nulla species est a casu. quia eueniunt a casu sunt monstruosa. homo totum est manifestum per se. si si natura haberet diuersos modos concipiendi tunc secundum unum modum concipiendi posset alia species esse a natura et secundum alium modum concipiendi posset esse a casu. Preterea arguitur sic. ex premissis illo. generabile homo generatur equiuoce non ex semine. aut quod de necessitate. aut ut in pluribus equiuoce de putrefactione. generatur ergo naturaliter. quia quecumque ut in pluribus accidunt naturaliter accidunt. ergo naturaliter generatur equiuoce. et ulterius sequitur quod ut raro propagentur ex semine quod falsum est. si autem ut raro generatur equiuoce. sed que raro eueniunt casu eueniunt et casualiter. et quia casualia sunt modus monstruosa sunt. et que sunt huiusmodi non sunt eiusdem speciei et hoc et illud. generatura non est concipibilis nisi uno modo.

Item arguitur per conclusionem premissarum. quia diuersorum motuum species sunt diuersi termini species. 5°. philosophorum. si si concipationes vel productiones sunt alterius rationis. quod et termini. Quid non tantum sunt due productiones. quia philosophus. 2°. philosophorum. distinguit naturam et intellectum tanquam diuersa principia actiua. utriusque autem ratio vere inuenitur in deo. quia neutrum includit perfectionem. et ad intra. quia neutrum est productiuum ad extra. ergo propter productionem voluntatis erunt due alie productiones ad intra. Hoc etiam confirmatur per philosophum. 9°. metaphysice. cap. tertio. ubi videtur expresse

dicere q̄ potentia rationalis valz ad op-
posita. quia scientia est oppositorū. sed
intellectus ex natura sui est indetermina-
tus ad opposita: ⁊ natura est determina-
ta ad vnum. ⁊ intellectus habebit aliaz
rōnem p̄ncipiū q̄ natura. Preterea
potentia voluntatis est libera. ⁊ p̄duc-
tio eius est libera. ⁊ non determinat ad
vnum. sed ex libertate sua potest esse ad
opposita. sed tantum creatura est possi-
bilis esse ⁊ non esse non autem persona
diuina. ⁊ voluntas est t̄m p̄ncipiū p̄-
ducendi creaturam non personam diui-
nam. Ad oppositum. si non sunt t̄m
due persone producte. ⁊ erunt plures p̄-
sone q̄ tres vel pauciores q̄ tres qd̄ est
falsum. ⁊ ille auctoritates que ostendūt
tantū tres esse personas in diuinis ostē-
dunt q̄ sunt tantum due persone pro-
ducte.

Quia sicut dixi plu-

ralitas declaratur ex productione ideo
primo respondeo ad questionem de p̄-
ductione que est tertia in ordine. ⁊ dico
q̄ in diuinis est ⁊ potest esse productio.
quod probō sic. quicquid de ratione sua
formali est p̄ncipiū p̄ductiuum illud
in quocunq̄ est a se in eo est p̄ncipiū
productiuū. istud totum. s. intellect⁹ ha-
bens obiectum intelligibile sibi p̄sens
ex rōne sua formali est p̄ncipiū p̄ducti-
uum noticie generate. ⁊ in quocunq̄ est
istud. s. intellectus habens obiectū actu
intelligibile sibi p̄sens ibi erit p̄ncipiū
p̄ductiuū noticie generate. ⁊ hoc finis p̄-
portionem sue perfectionis. sed in deo ē
illud finis veram rōnem sui. ⁊ vere est ibi
productio noticie generate. Idem p̄t ar-
gui de voluntate. quia voluntas habēs
obiectum actu cognitum sibi p̄sentia-
tum ex rōne sua est productiua amoris
producti. Contra istam rationē in sto-
ut declaratur. ⁊ maiorem quidem ratō-
nis concedo. sed ad minorem diceretur
q̄ illud totum non est ex se p̄ncipiū

productiuum. sed tantum quando intel-
lectus potest habere ex se noticiam pro-
ductam. hoc autem est quando potest
habere noticiam altam a se qua perfici-
atur. intellectus autem diuinus nō pōt
habere noticiam distinctam a se qua p̄-
ficiatur. ⁊ ideo non videtur q̄ ibi debe-
at poni p̄ncipiū productiuum. Et
confirmatur ista ratio p̄mo. quia noti-
cia genita frustra ponitur. 12. quia im-
possibile est eam poni. primum probat.
in nobis est necessaria noticia genita. qz
per eaz intellectus perficitur qui sine ea
esset imperfectus. intellectus autem infi-
nitus licet habeat obiectum sibi p̄sens:
tamen non formaliter perficitur per no-
ticiam genitam. sed per noticiam inge-
nitam eandem sibi reali qua etiam for-
maliter intelligit secundū. s. impossibili-
tatem probō dupliciter. primo. qz p̄duc-
tiuū vel produciens habēs productū
adequatum non potest aliud producere.
⁊ cum totum illud intellect⁹ habens ob-
iectum actualiter sibi p̄sens habeat in
intellectu paterno noticiam ingenitam si-
bi adequatam quasi productam ex se.
quia aliquo modo finis rationem intelli-
gendī posterior est tali p̄sentia obiecti
videtur q̄ nullam virtutem vltiorem
habeat ad producendam noticiā distin-
ctam aliaz ab ista. 12. probatur. quia
intellectus est potentia actiua non facti-
ua. vt dicitur. 9. metha. igitur si potest
producere productum potest producere
in se illud ⁊ non extra se. alioquin non
haberet rationē actiui vt distinguit con-
tra rationem factiui. iste igitur intellec-
tus qui non potest producere noticiam
in se non potest producere aliquam no-
ticiam vt videtur. Istas rōnes exclu-
dendo confirmo rationem. ⁊ ad excludē-
dum responsionē ad minores in se. dico
q̄ intellect⁹ n̄ respectu genite noticie ha-
bet potentiam receptiuam. ⁊ ista poten-
tialitas est imperfectōnis. quia est potē-
tialitas passiua. nihil autem facit b° ad

rationē p̄nci-
imperfectio
cipij producti-
cipium prod-
fectum. habet
tionem p̄nci-
cie genite. ⁊
quaremus ac-
tinet illum a
istozum. s. re-
quia conueni-
non est ita co-
li vel agēti. d-
autem hoc ite-
lectu q̄ est p̄-
cie genite se-
bitur di. 3. q̄
quia habet
nem intellec-
tionem. nun-
aliquo conc-
ratio agendi
est ratio agē-
tione patēd-
nus est ratio
de medico se-
cina ab infi-
sanandi. igit-
in intellectu
erat p̄ se ratio
erit ratio p̄
sit ibi poten-
Exemplum
lectu nostro
tialis notici-
Augustinū
tunc licet in-
noticiam ge-
maliter tan-
sectum actu
aliquam non
proximato-
tem si habe-
per se. nans.
scripta ratio
neat ratio p̄

ratione principij productiui. quia nulla imperfectio formaliter est de ratione principij productiui. et maxime quando principium productiuum potest in se esse perfectum. habet etiam intellectus noster rationem principij productiui respectu noticie genite. et hoc est ex perfectione eius quatenus actus primus virtualiter continet illum actum secundum. primum istorum. scilicet recipere intellectionem patet. quia conuenit intellectui possibili de 2° non est ita certum an conueniat passibili vel agenti. de hoc alias inquireretur. nunc autem hoc indistincte acceptum de intellectu quod est principium productiuum noticie genite satis puto verum. et declarabitur di. 5^a. q. 2^a. et intellectus sic est in deo quia habet intellectum secundum omnem rationem intellectus que non ponit imperfectionem. tunc arguo sic. quandoque in aliquo concurrunt duo per accidens. scilicet ratio agendi et patiendi ubi illud quod est ratio agendi est per se si separatur ratione patiendi et ponatur per se nihil minus est ratio agendi. quod patet ex 2° phis. de medico sanante se. si separatur medicina ab infirmitate nihil minus erit ratio sanandi. igitur si separentur predicta duo in intellectu ab inuicem remanente eo quod erat per se ratio principij productiui adhuc erit ratio producendi quantumcumque non sit ibi potentialitas passiva receptiva. Exemplum huius patet. quia si in intellectu nostro esset coeacta vel consubstantialis noticia sui secundum quod quidam intelligunt Augustinum de noticia cordis. 14. de tri. tunc licet intellectus non possit habere noticiam genitam qua cognoscat se formaliter. tamen si potest habere aliquod obiectum actu intelligibile sibi presens potest aliquam noticiam gignere in passio approximato si quod tale sit. aut per se stantem si haberet virtutem gignendi aliquid per se stans. sed ab intellectu diuino circa scripta ratione receptiui noticie si remaneat ratio productiui noticie et hoc per

se stantis poterit talis noticia gigni licet non recipiatur in intellectu qui est principium gignendi. ex hoc patet quod glossa illius minoris nulla est. Ad confirmationem illius glossae per frustra dico quod in omni ordine agentium precipue ubi principium actiuum de se non est imperfectum est status ad aliquod principium actiuum simpliciter perfectum. quod. scilicet agens agit ex plenitudine perfectionis. et dicit agens ex liberalitate. secundum Augustinum. 6°. metha. c. vltimo. Nullum autem agens agit liberaliter propter hoc quod ex actione sua expectat perfici. sicut enim in actibus humanis liberalis est ille qui agit non expectans redditionem. ita simpliciter agens dicitur liberale eo quod nullo modo perficitur a productione vel producto. Ex hoc arguitur sic. in omni genere principij productiui non includentis imperfectionem possibilem est stare ad aliquod primum simpliciter perfectum. sed intellectus est tale principium et voluntas similiter. ergo in isto genere potest stare ad aliquod simpliciter perfectum. sed nihil est simpliciter perfectum agens quod non agit liberaliter secundum predictum modum. ergo hoc est aliquod agens liberaliter modo predicto. igitur in genere principij productiui est aliquod principium tale quod nullo modo perficitur per suam productionem. talis est intellectus habens obiectum sic sibi presens. et nullus alius est nisi ille qui non recipit nec perficitur per intellectionem quam gignit siue que in virtute eius gignitur. ergo non oportet intellectum omnem producere noticiam ut ea perficiatur. sed oportet esse aliquem priorem producentem non perfectibilem per productum. Et cum dicitur tunc erit frustra non sequitur. nam erit summum bonum. sed non est productum a producente ut producat per ipsum perficiatur. sed ex plenitudine perfectionis producetis. Cum autem arguitur post de impossibilitate ducto ad oppositum quia et si aliquod obiectum presens me

in alio intellectu quodammodo vel in omni intellectu
quia quod per se est perfectum et simpliciter perfectum
tunc non est obiectum quod per se est perfectum et simpliciter perfectum
nam quod per se est perfectum et simpliciter perfectum

morie patris habeat ibi aliqua noticiā
actualem patris quasi productam non
tamen habet noticiā adequatā in pa-
tre productā. nulli autem principio pro-
ductiuo ex se tollitur producere ut est i
aliquo nisi intelligatur illud pncipium
pducere vel produxisse aliqua produc-
tione adequata virtuti talis principij p-
ductiuū. 7 ideo quantūcūq; memoria
ut in patre habeat quasi productū ad-
huc potest producere productum. s3 ve-
rum est q cum habuerit productū ade-
quatum non poterit aliud producere.

Cum arguitur vltterius de actiuo et
factiuo. dico q iste differentie sunt acci-
dentales potētie productiue. s. actiua vl
factiua. vniuersaliter cū omis potentia
ex se productiua alicuius receptibilis in
aliquo in quolibet receptiuo proportio
nato 7 approximato producit vl potest
pducere illud pducibile. q si pducibi-
le non sit natum in aliquo recipi poten-
tia productiua pducit illud 7 nō in al-
quo: sed per se subsistens. si tamē sit po-
tentia pductiua sufficiens ad pducēduz
nullo alio presupposito. ita est in ppo-
sito q pater habet noticiā genitaz nō
agendo id est non producendo aliqd in
se. nec faciendo id est pducendo aliquid
distinctum essentialiter extra se. s3 quia
productū in nullo natum est recipi 7 in-
tellectus est principium productiuū suf-
ficiens quia infinitum: ideo pducit no-
ticiā genitam in se subsistentem que ē
persona. Et ita responsiones ad instan-
tias sunt declarationes prime rōnis. et
per consequens etiam propositi princi-
palis. 12° principaliter ad conclusionē
principalem arguo sic. Obiectum ut est
in memoria pducit seipm ut est in intel-
ligentia: vel est ratio producendi seipm
ut est in intelligentia. q autem obiectūz
habeat esse vtrubiūq; fm quid vel ab eis
differens hoc est imperfectōis. quia si
memoria esset perfecta 7 intelligentia pfe-
cta obiectū esset simplr vtrubiūq; idem

vtrūq; q ablata omni pfectione reseruā-
do illud quod est perfectōis simplr ob-
iectum idem simplr memorie gigneret ali-
quid in intelligentia cui est simplr idem
quod est ppositum. Preterea. 3°. sic.
in qualibet conditōne entis que non est
ex ratione sua imperfecta necitas ē simplr
perfectiōis. igit in pductiuo. quia illd
nō dicit ex se imperfectiōē. probatō ante
cedentis. quia sicut necessariū est condi-
tio perfectōis in ente in quantū ens. ita
etiā est pfectōis in quolibet diuidente
ens qd nō est ex se necessario imperfectūz
siue limitatū. sicut enī quando ens diui-
ditur per opposita alterū diuidentū m
est pfectōis in ente alterū imperfectōis. ita
in quolibet qd est imperfectōis cuiuslibet
distinctōis illud mēbz est possibile. qd
est pfectōis est necessariū. pducens autē
in quantū tale nō includit imperfectiōēz.
q nō est pducens perfectū in rōne pducē-
tis nisi sit necessario pducens. pducens
autē primū nō potest esse necessario p-
ducens aliud a se 7 ad extra. sicut dicit
distinctiōne. 8°. ergo ad intra. Sitr ar-
guitur de pductiōne naturali. qz produ-
ctio nālis est pma pductio. q cōpetit p-
pducēti. n aut ppetit p- pducēti ad ex-
tra. ut patebit alias. q ad itra. p. relo-
nes oppositae de 2° relatiuoz pnt ppetē
eidem nature limitate. sicut eidem volū-
tati competit rō motiui 7 mobilis quā-
do volūtas mouet se. sed relationes pro-
ducentis 7 pducti licet magis repugnēt
q relatiōes mouētis 7 moti tamē sūt re-
lationes eiusdē modi. fm pīm. 5. me°. ca°. de ad aliquid. ibi enī pro exēplo po-
nit calefactiuū 7 calefactibile. patrē et fi-
liū siue genitū 7 eum qui genuit. ergo
relatiōes pducētis 7 pducti sūt cōpos-
sibiles in eadē natura. Confirmat rō
quia sicut volūtas ē quodam mō illimi-
tata quatenus sūdat relones oppositas
ex hoc q virtualiter continet illd ad qd
formalr habendū est in potētia. ita mul-
to magis essentia simpliciter illimitata

potest simplr
positas mag
relationes p
eni excedit
tationē qua
repugnanti
modi exced
aliarū ciuim
qz omia rel
dunt contra
pō includan
Arquit a
pōna consti
7 nō nisi p r
ponere in di
vnū sit ab a
qz pma pfo
constitueret
sibi relatio
pstitute qd
sic. virtus si
sed nō diffu
aliqd sumi
tione boni.
tatiū. q iū
ium. nō nū
potest esse se
rōne pfecti
sibi simile.
q pīmū ag
pducere sit
test pducē
uocē. quia
tra. ergo rē
ppositūz p
q infideli.
na constitu
dere infidel
li pposito.
infideli per
tione qz p
vult plua
nus nō rō.
euidens q
ita euidens
ma pōna

potest simpliciter fundare relationes oppositas magis repugnantes. quales sunt relationes producentis et producti. plus enim excedit infinitas diuine essentie illimitatione qualicumque cuiuscumque creati quam repugnantia quarumcumque relationum scilicet modi excedat repugnantia quarumcumque aliarum eiusmodi. Confirmat etiam ratio. quia omnia relative opposita equaliter includunt contradictionem. sed aliqui scilicet modi non includunt contradictionem igitur nec alia.

Arguit aliter quidam doctor sic. prima persona constituitur per relationem ad secundam et non nisi per relationem originis. ergo oportet ponere in diuinis diuersa supposita quod vnum sit ab alio. prima propositio probatur. quia prima persona est relativa ad 2am. et si non constitueret per illam relationem. ergo accideret sibi relatio illa quod adueniret illi persone constitute quod est inconueniens. 2a arguitur sic. virtus summe actiua summe se diffundit sed non diffunderet se summe nisi produceret aliquid summum. ergo 3a. Arguit aliquid per rationem boni. quia bonum est de se communicatiuum. ergo summe bonum summe communicatiuum. non nisi ad intra. quia nihil aliud potest esse summum bonum. sicut arguitur de ratione perfecti. quia perfectum est quod sit producere sibi simile. ex. 9. metha. 7. 4. metha. 7. 4. primus agens quod est perfectissimus potest producere sibi simile. scilicet perfectius est quod potest producere sibi simile vniuoce quam equiuoce. quia productio equiuoca est imperfecta. ergo 7a. Iste ratio non declarat propositum per manifestius neque fideliter neque infideliter. prima quoniam accipit quod prima persona constituitur per relationem si vult persuadere infideli accipit minus notum principalem propositum. minus enim notum esset tali. scilicet infideli per se subsistens constituitur per relationem quam productionem in diuinis esse. si etiam vult persuadere fideli adhuc preedit ex minus notum. quia quod productio sit in diuinis est evidens quod sit articulus fidei. non autem est ita evidens hoc esse articulum fidei quod prima persona constituitur per relationem. Et

cum probat: quia aliter illa relatio adueniret persone constitute. et ita illa relatio esset accidens. probatio non videtur valere. quia simili modo posset argui de inspiratione actiua de qua omnes tenent quod non constituit personam. nec tamen est accidens. quia perfecte est eadem fundamentum quod est essentia in persona. Et cum arguitur ultra quod distinctio non est ibi nisi per relationes originis. hec non est ita manifesta sicut conclusio quam intendit ostendere. nec etiam est necessaria ad propositum in communi. quia et si aliter esset ibi distinctio posset tamen saluari origo. Et cum secundo arguitur quod summe actiuum est summe diffusiuum sui. Responsio. quod verum est quantum possibile est aliquid diffundi. Sed oportet probare quod possibile esset aliquid diffundi sue communicari in unitate nature. Per idem ad tertium de ratione boni. quia oportet probare quod communicatio eiusdem rei vel nature esset possibilis. quia ad impossibile includens contradictionem non est potentia nec communicatio bonitatis. Similiter ad quartum. perfectum est natum producere summum sibi simile. verum est ita summum sibi simile sicut potest produci. oportet igitur probare quod summe sibi vniuoce id est in unitate nature esset producibile.

Tenendo igitur qua

tuor rationes primas et precipue duas primas pro conclusione affirmatiua. quod respondetur ad argumenta in oppositum.

Ad primum negando maiorem. cuius probatur primo per necessarium ex se: et ex alio. dico quod si idem genus cause importetur per hec duo ex se et ex alio: verum est quod nihil sic est necessarium ex se et ex alio. si autem aliud genus cause importetur puta per illud ex se causa formalis. et per illud ab alio causa effectiua vel productiua non est inconueniens idem

esse necessarium ex se vno modo. et ab alio modo. cum probatur maior: pro-
 sylogismi: dico quod necessarium ex se for-
 maliter non potest non esse circumscripto
 quocumque alio cuius circumscriptio non
 includit compossibilitatem ponendo illud
 esse. sed ex se necessarium formaliter sequi-
 tur posse non esse circumscripto quocumque
 alio per impossibile. sicut ex vno incom-
 possibili posito sequitur aliud impossi-
 ibile ita de filio. hoc declarat per exemplum.
 philosophi ponentes creaturas necessa-
 rio produci habent dicere quod ipse haberent
 entitatem qua formaliter essent necessa-
 rie licet in illa entitate dependerent a causa
 necessario producente. filius autem habet en-
 titatem formaliter necessariam et eandem
 cum producente. creatura igitur si esset ex se
 necessaria non posset non esse circumscripto
 omni alio cuius circumscriptio non impli-
 cat contradictionem. tamen circumscripta
 causa alia a se per impossibile possit
 non esse. filius autem non posset non esse
 circumscripto quocumque alio secundum entitatem
 a producto. quia non potest non esse nisi
 circumscripta persona producente et produca
 non est aliud secundum entitatem a producto.
 unde si pater creaturam naturaliter pro-
 duceret et necessario produceret eam forma-
 liter necessariam. tamen non esset tunc ne-
 cessaria tanta necessitate quanta est nunc
 filius necessarius. stat ergo de filio quod sit
 a se formaliter necessarius et tamen ab alio
 procedente cum quo habet eandem en-
 titatem necessariam. Ad secundam.
 probationem maioris dico: quod possibile
 logicum differt a possibili reali. sicut pa-
 tet per philosophum. 5. metaphysice.
 c. de potentia. possibile logicum est mo-
 dus compositionis formate ab intellec-
 tu. illius quod cuius termini non inclu-
 dunt contradictionem. et ita hoc modo
 possibilis est hec propositio deum posse pro-
 duci. et deum esse deum. sed possibile re-
 ale est quod accipitur ab aliqua poten-

in re sicut a potentia inherente alicui. vel
 terminata ad illud sicut ad terminum.
 filius autem non est possibilis possibilitate
 reali nec possibilitate inherente: nec
 terminata ad ipsum. quia possibilitas si-
 ue actiua siue passiva est ad aliud in na-
 tura sicut patet per definitionem poten-
 tie actiue et passivae. 5. et 9. metaphysice.
 quod est principium transmutandi aliud
 vel ab alio in quantum aliud. tamen filius
 est terminus potentie productivae que ab-
 strahit a ratione potentie effective. et si il-
 la potentia dicatur simpliciter potentia
 terminus illius potentie potest dici sim-
 pliciter possibile. sed possibilitas illa non
 repugnat formaliter necessario. licet pos-
 sibilitas de qua philosophi loquuntur de
 potentia actiua et passiva proprie repug-
 nat necessitati ex se. Ad tertiam pro-
 bationem cum dicitur ibi est ordo. ergo in-
 telligitur prima persona non intellecta se-
 cunda. Respondeo: quod non necessario
 prima intellectione intelligitur secunda
 persona cum prima persona si illa prima
 persona est absoluta. sed non sequitur: quod
 cum prima persona intelligitur esse secun-
 da persona intelligatur non esse. sic non
 sequitur illud animal quod est in homi-
 ne intelligitur non intellecto rationali.
 igitur intelligitur non esse rationale.
 Cum autem infer mutationem ex ter-
 minis oppositis. accipis acti intelligere
 productum non esse quando produca
 est abstractionem igitur sine mendacio
 que est non considerando illud a quo fit
 abstractio commutata in abstractionem
 mendacem que est considerando illud non
 esse a quo fit abstractio. Ad quartam
 probationem dico: quod si persona non
 esset in essentia sine productione. haberet
 enim illam per productionem. non sequi-
 tur ergo essentia de se non habet personam
 ergo essentia de non habente fit habens.
 sed sequitur essentia de ratione sua non habet illam
 vel non includit illam personam. quod patet si persona est.

relatiua probatio. quia tunc est aliquid
excepto relatiuo. fm Aug^m. 7. de trini.
c. i. vel. 6. quia relatio nō est de ratōe ab
soluti. ipa inquantū cōtra habet illā p
ductionē: siue per pductionē habet per
sonā in qua subsistit. que tamē persona
vel pductio nō est de rōne essentie. non
autē sequit mutatio ex hoc qd aliqd in
est alicui quod nō est de ratōne eius. sed
mutatio requirit qd aliquid insit alicui
cui pus insuit oppositū qd nō habet in
pposito. **Ad** quintā pbationē dico
qd in generatōne in creaturis cōcurrunt
due rōnes. s. qd ipa ē mutatio et est produ
ctio. vt est mutatio ē forma subiecti mu
tati. vt est productio est termini pducti
vt via. Iste rōnes nō includūt se essenti
aliter etiā in creaturis. diuersa eni respi
ciunt pmo. g. sine cōtradictione potest in
telligi rō pductionis sine rōne mutatiōis
et ita generatio transfert ad diuina sub
rōne pductionis licet nō sub rōne muta
tionis. **Ad** 2^m pncipale dico. qd nō se
quitur est ab alio. g. dependens. cū pha
tur. pcedo qd eā independēter est nā i p
ductōe et pducto. cū arguit ex independ
entia qd nō est pērgentia nego pnam.
qd dependētia sequit entitatē formalem
dependens ab illo a quo dependet. qñ
igit habet eandē entitatē nō est ibi depē
dentia. pōt tñ ibi esse pērgentia si vnū
suppositū habeat illud ab altero. **Ad**
vltimū dico qd mutatiōes aliē a genera
tione ex rōne sua formali sunt imperfecti
ores generatōne. quia ex rōne termino
rum inducto et imperfecto habet maio
res imperfectiōes qd termini generatiōis. tñ
aliē mutatiōes quantū ad illud qd pre
supponūt nō requirūt tantā imperfecti
ōnē in subiecto quantā requirit generatō
et hoc vt est mutatio. quia generatio re
quirit in subiecto entitatē in potentia. et
hoc ad esse simplr. aliē mutatiōes non
Ad ppositū applicando dico qd gene
ratio nō transfert ad diuina fm illō qd
pūpponit generatio puta subiectū mu

tabile quod est imperfectiōis. quia vt ē
mutatio nō est in diuinis. sed transfert
ad diuina inquantū generatio est pduc
tio sub ratione qua est pductio termi
quia terminus eius est pfectior termin
aliarū mutatiōis. et sic bene potest p ge
nerationē accipi essentia tanq termin
pfectissimus in diuinis. licet nō possit p
aliquā aliā mutatiōē accipi aliqd ali
terminus aliarū mutatiōis. qd hoc con
cluderet compositionē et imperfectiōem
qd terminus cuiuslibet alteri mutatiōis
eēt accēs cōponibile cum subiecto.

Ad questionē quā

tam de numero productionū patet ve
ritas. qd sunt tñ due pductiōes. h^o de
claratur ab aliquibus sic. actus notōna
les fundant sup actus essentiales. s. tan
tum sūt duo actus essentiales manētes
intra qui sunt intelligere et velle. g. tantū
sūt duo actus notōnales qui sūt produ
ctiui intra. **Confirmat** ratio. qd act
notōnales fundati sup actus essentiales
equant eis. et ideo nō possunt plurifica
ri actus notōnales fundati sup cūdez
essentiale. Et modus ponit iste et colligi
tur ex multis dictis sparsim i pluribus
locis qd tā intellectus qd voluntas i quo
cūqz habent esse ppter separationem
illius a mā postq habuerit esse in actu
suo pmo simplicis intelligentie aut vo
litionis sūt supra se cōuersiue et sup act
eoz simplices et super obiecta eoz p ac
tus cōuersiuos intelligēdi et volēdi. In
tellectus eni nō solū intelligit verū sim
plici intelligentia sed etiā intelligētia cō
uersiua intelligendo se intelligere et con
uertendo se sup obiectū intellectū et sup
actū simplicē intelligēdi et super se intel
ligentē per actū suū pueriuū. qd notitia
secunda que est in verbo notōlū scit et
intelligit rem. sed sic scit et intelligit eam
vt sciat se scire et intelligere eā. s. vlti
tas nō solum vult bonū simplici voliti
one. s. etiā volitōe cōuersiua volendo se

velle conuertendo se super obiectum vo-
litum et super actum volendi simplices
et super se volentem per actum suum conuersi-
uum. sed ista conuersio partim vno et eo-
dem modo conuenit intellectui et volunta-
ti et partim alio et alio modo. quoniam enim ambe
se conuertunt: ut sunt nude pure et sole po-
tentie. hoc vno et eodem modo conuenit eis
quantum est ex parte ipsarum se conuertentium.
ambe enim se solas conuertunt sua vi acti-
ua que equaliter eis conuenit. sed alio et alio
modo quantum est ex parte obiectorum ad que
se conuertunt. intellectus enim postquam est con-
uersus ad illa ad que conuersus est se ha-
bet ut potentiale quoddam et purum po-
tentiale. et hoc quia intellectus nudus et
purus natus est recipere ab illis sicut prin-
cipium passiuum a suo proprio actiuo natu-
rali quod est idem intellectus informatus no-
ticia simplici informatione noticie geni-
te. Voluntas autem postquam est conuersa ad
illa ad que conuersa est se habet ut actiuum
quoddam. et hoc ut voluntas nuda et pura
nata exprime de illis. sicut proprium actiuum
de proprio passiuo cuiusmodi est eadem
voluntas informata amore simplici amo-
rem quandam incituum qui est spiritus sanctus
in diuinis qui habet esse a producentibus
ipsum non per informationem eius de quo est
quasi subiectiue nec per aliam impressionem
factam eidem secundum modum quo verbum siue fili-
us preedit a patre per quandam quasi in-
formationem siue impressionem factam intel-
lectui paterno conuerso ut sit sicut noti-
cia declaratiua de noticia simplici. sed
per quandam quasi excussionem vel expulsionem
aut progressum: aut magis proprie loquen-
do per quandam expressionem producti de eo-
dem quo subiectiue producit. Ex parte ergo
intellectus causat actus dicendi a noti-
cia simplici in intellectu nudo conuerso
supra se et supra noticiam suam simplicem:
ita quod intellectus informatus noticia sim-
plici est principium actiuum et elicitiuum actus
notionalis intellectus. ipse autem nudus in-
tellectus conuersus non est nisi quasi principium

passiuum de quo quasi de materiali pro-
ducit verbum quasi per impressionem. Ex parte
autem voluntatis causat actus notionalis
ab ipsa voluntate nuda conuersa supra se
et super amorem suum simplicem et super ipsam
voluntatem informatam amore simplici. ita
quod voluntas nuda conuersa est principium
actiuum et elicitiuum actus notionalis volun-
tatis. ipsa vero voluntas informata amo-
re simplici est principium quasi passiuum. de
quo quasi de materiali producit spiritus sanctus
secundum quandam expressionem. Et hinc appa-
ret differentia intellectus ut intellectus.
et intellectus ut natura. quia intellectus
ut in patre existens in actu intelligendi
sua essentia que est actus ipsa essentia operat
in ipso intellectu suo ut est quasi in po-
tentia ad noticiam essentialem secundum rationem in-
telligendi secundus est secunditate natu-
rali ad produendum de seipso sibi simile ad
quod est quasi in potentia per hoc quod est
actu sub illa noticia essentia: intellectus
enim ut est quedam noticia essentialis secundum ac-
tum est natura et principium actiuum quo
pater de eodem intellectu ut est intellectus
purus et tamen intellectus ut de puro passi-
uo format noticiam que est verbum. quod secundum
rem est eadem noticia cum illa de qua for-
matur differens solum ab ea in quantum
preedit ab ea ut manifestatiua et declara-
tiua ipsius. Et per omnem eundem modum
debemus intelligere verbum formari in
nobis: cognitum enim primo sui simplicem no-
ticiam imprimi intellectui nostro repre-
tando se illi ut pure passiuo: et sub illa ra-
tione qua est intellectus. Intellectus au-
tem sic perfectus simplici noticia per obie-
ctum cognitum quod in se continet expressiue
factus est secundus et principium actiuum
ut natura in seipsum ut intellectus tamen et prin-
cipium passiuum ad formandum in se noti-
ciam declaratiua de noticia simplici. et secundum
hoc quoniam dicitur verbum formari per intel-
lectum. et quod intellectus sit in formatione
eius actiuus hoc intelligit de intellectu
actu informato simplici noticia. per hac

quod actum
et hinc sunt
noticiæ actus

Et quia sunt noticiæ
actus actus
in seipsum

etiam ut per
intellectus
sario prior
passius re
recipit ab o
est natura
ibere et
esse ut est
datur actu
tura super
ut intellectus
obiecti qua

Ista

tres articuli

Primum

actius sup

simplici fo

Hoc ip

tur nisi ut

conuersio p

positio. Et

cuius pfor

formati. q

et preedit ist

ante gene

quod est her

tellectus fo

guo sic. cu

noticia ge

intellectus

genita. q

tris. qe cul

matus eu

Assump

conuertitur

lecto actu

lecto form

passiuu p

propinat

onato nat

illo actiu

mam aut

aliquid in

dispositi

enim ut per rationem formalem agendi intellectus est principium actiui. et necessario prior est ratio eius ut intellectus est passivus respectu noticie simplicis quam recipit ab obiecto quod ratio eius secundum quam est natura et actiui per noticiam simplicem inherente. et ideo ordine rationis prius habet esse ut est intellectus quod ut est natura et fundatur actus notionalis quem agit ut natura super actum essentiali quem patitur ut intellectus. scilicet super noticiam simplicem obiecti quam recipit ut est nudus.

Ista opinio ponit

tres articulos quos non credo esse veros. **Primum** est quod intellectus ut nudus concipitur supra intellectum formatum noticia simplici formatur ab eo noticia genita.

Hoc improbo sic. intellectus non pueritur nisi ut est in aliquo supposito. quia conversio ponit actum. et actiones sunt supposito. Tunc quero cuius suppositi vel cuius persone est ut pueritur super intellectum formatum. quod si ut convertitur est persona filii. et pedit ista conversio generationem verbi quod ante generationem verbi sunt due persone. quod est hereticum. Si autem ut pueritur super intellectum formatum est ipsius patris. tunc arguo sic. cuius est ut convertitur eius est ut noticia genita format. ut probabo. igitur intellectus ut est patris format noticia genita. quod noticia genita est ipsius persone patris. quod cuius persone est intellectus ut formatus eiusdem est noticia qua formatur. **Assumptum** probandum probabo sic. cuius est ut convertitur super intellectum formatum per obiectum actum presente. quod eius est ut ab illo obiecto format. probatio huius consequentie. passivum proportionatum dispositum et approximatum actui sufficienti proportionato natum est immediate perfici ab illo actui. per philosophum. 9. methaphisicorum. c. 6. Quoniam autem possibile est. Tunc enim est aliquid in potentia proxima quando nihil oportet addi subtrahi vel minui ad

hoc quod actus infit. Intellectus autem nudus ut convertitur et habens intellectum formatum ut obiectum presens est passivum dispositum proportionatum et approximatum intellectui formato ut obiecto sufficienter actui. ergo intellectus nudus ut convertitur nulla facta variatione circa ipsum esse subsistente vel cuiuscunque entitatis ut sic formatur noticia genita. et sic probatur prima consequentia. **Hic** posset poni una responsio quod intellectus nudus per hoc quod de se ipso actualiter formatur illa noticia sive ex hoc quod est quasi materia informata noticia genita habet esse in persona genita. **Sed** contra istam responsionem sunt duo argumenta prima que ponuntur distinctione. 5. questione ultima contra opinionem de quasi materia. que ibi specialiter improbabitur. **Secundus** articulus est quod intellectus informatus noticia actuali essentiali est principium actiui et elicitiui noticie genite. **Hoc** improbo sic. verbum non gignitur ab intelligentia sed a memoria. secundum Augustinum. 15. de trinitate. c. 7. vel 15. ergo licet in patre concurrant memoria intelligentia et voluntas pater non gignet verbum formaliter intelligentia ut quo. sed memoria. ut autem habet noticiam actualem quasi elicita et ut actum primum est in actu intelligentie. cuius est omne intelligere actuale. ergo ut sic non gignet verbum: sed ut est in actu memorie id est ut habet obiectum intelligibile presens intellectui suo. in hoc enim intelligitur actus primus quasi procedens actum secundum qui est actu intelligere. **Secundo** sic. productio magis convenit actui primo ut principio productivo quam actui secundo. quia operationes perfecte de ratione sui sunt fines et non sunt gratia aliorum finium. quod intellectio ut est operatio patris non est ratio formalis productiva alicuius termini. sed terminus actus primus cuius virtute elicit illa operatio erit

et ut sit intellectus formatus

ex se determinato p modum nature vel non ex se determinate sed libere. 7 ita p modum voluntatis. ergo nō possūt reduci ad paucitatem minorem q̄ ad dualitatem pncipiū. s. pductiui p modum nature 7 pncipiū pductiui per modū voluntatis hec autē duo pncipia fm rāōes suas pncipiādī debēt poni in pmo. qz in ipso est ois rō pncipiū quod nō reducit ad aliud pncipiū prius. igit sūt tñ duo pncipia pductiua alterius rōis in pmo pductio hec autē sunt pductiua ad intra. pbo. In intellectus pfectus sicut inquātū est potentia opatiua natus est intelligere obiectū quantū est ipm nōscibile. ita inquātū est potentia pductiua noticie genite natus est esse pncipiū tante noticie q̄ta potest esse obiecti. Intellectus autēz i pmo etiam vt est pncipiū pductiui est simpliter perfectus. qd patet qz nō reducit ad aliud pncipiū prius 7 oē impfectūz reducitur ad perfectū prius se. hoc etiam obiectū pimum intellectus est infinitum intelligibile. ergo intellectus vt ē pncipiū pductiui nat⁹ est esse pncipiū pducēdī noticiam infinitā. s. arguit de voluntate respectu amoris obiecti infiniti. nōhil autē infinitum est formaliter nisi de⁹ ex. q. illa vtrū deus sit. ḡ ista pncipia sūt pductiua aliquoz in natūa diuina. Alterius sequit si nō sūt ibi nisi duo pncipia pductiua alterius rōis. ergo tantū sūt due pductōes nūero. pbo. qz vtrūqz pncipiū pductiui habet pductionez sibi adequatā 7 coeternam. ergo stante illa nō potest habere aliam.

Obiicitur contra

istam deductionem sic. nā ex se est pncipiū determinatū ad agendū. in diuinis autē intellect⁹. vnde intellectus nō tñ vī esse pncipiū determinatū ad agendū sed etiā nā vt ē quodāmodō prior intellectu q̄i radix 7 fundamentū sic essentia q̄libet vī esse fundamentū potentie. ḡ nō tñ i intellectus sed etiā ipa essentia debet poni

habere rationē pncipiū illius qd ē natūa vt distinguitur p voluntatē. 12. Obiicitur est de istis actibus productiuis quō sūt istoz pncipioz pductiui quoz sūt actus essentiales. tñ. n. actus distinguant potentias. 2. de aia. videt q̄ istis potentis qbus pueniūt actus essentiales nō competant actus notionales siue pductiui. 13. pbo. illa nō videt valere q̄ adducitur ad ostendendum dualitatem in pncipiis pductiuis nō posse reduci ad vnitatem. nam pncipiare necessario 7 pncipiare ptingenter sūt oppositi modi pncipiandi 7 diuersi. 7 tamē hec dualitas reducitur ad vnitatem 7 pcedo q̄ illud vnū habet determinate alterz istoz duoz modoz. illū. s. qui est perfectior 7 prior ita diceret in pposito q̄ ad pncipiū qd est nā. quia illud ē prius in ratione pncipiandi reducitur voluntas licet habeat oppositū modū pncipiandi. 14. vno pbatū illa ppositio que dicit q̄ stante vno actu adequato potentie ipa nō potest simul habere alium si intelligat adequatū fm extensionem petit pncipiūz si fm intentionem videt falsū nā licz vī sio verbi adequatē potentie intellectie aie xpī tamē pōt noscere etiā actu elicito aliud intelligibile a se. patz etiā q̄ deus nouit se noticia adequata intellectu suo fm intentionem. 7 tñ nouit alia se. si igitur ita est de actu adequato potentie opatie q̄ compatit alium. multo magis videt ob potentia pductiua. qz eius pductū vel pductio nō est in potentia pductiua sic opatio est in potentia operatiua. 15. sic pncipiū nō est pncipiū inquantū pncipiātum tam intelligit positū inesse sed inquantū ē prius pncipiato. vt autēz est prius pncipiato nō aliter se habet p hoc q̄ pncipiātū ponit in esse. ḡ si isto nō posito posset esse pncipiū alterius parī rōne videt q̄ isto posito simul pōt esse pncipiū alterius. qz isto posito pncipiū inquantū pncipiū hoc est inquantū prius pncipiato nullo modo aliter se habet.

Solutio istarum duarum rationum vltiarum
et declaratio rationis illius propter quam fuerit.
et probatio conclusionis ad quam illa ratio ad
ducitur videlicet quod sunt tantum due producti
ones dimittant usque ad dist. 7. q. illa. an
possent esse plures filii in diuinitate. Ad
primum respondeo quod hoc totum intellectus
habens obiectum actu intelligibile sibi
prius habet rationem memorie perfecte in
actu primo que scilicet est immediatum principium
actus secundum et noticie genite. In hoc autem
principio quod est memoria concurrunt
duo que constituunt unum principium to-
tale. videlicet essentia in ratione obiecti. et intellectus
ut potentia quorum utrumque per se est quasi
partialis respectu productionis adequate hu-
iusmodi totali principio. Cum igitur arguitur quod
ratio non tamen competit intellectui sed
essentie. Respondetur quod totale principium includens
naturam ut obiectum et intellectum ut po-
tentiam habentem obiectum sibi presens est
principium productuum quod est natura et
principium completum. produciendi pro mo-
dum nature. Si enim essentia ut obiectum
non haberet rationem principii in produc-
tione verbi quare magis decreet verbis
essentie quam lapidis si ex sola infinitate in-
tellectus ut principii productui posset pro-
duci verbum infinitum quocumque alio ob-
iecto prius. Ad secundum dubium dico quod
memoria in patre est principium operatum
patris quo scilicet ut actu primo pater forma-
liter intelligit ut in actu 2. est etiam eadem
memoria patri principium productuum quo
pater existens in actu primo producit ut in
actu 2. noticiam genitam. et actus primus
prior est prioritate originis actu 2. non
fundatur igitur actus productiuus super
actum essentialem qui consistit in actu 2.
valz quia est operatio quasi super rationem
formalem eliciendi illum actum secundum.
sed quoddammodo perigit illum actum
quia actus primus qui est operatiuus et pro-
ductiuus est ratio perficiendi suppositum
in actu 2. qui est operatio in quo est quo-
dam ordine prius antequam intelligat produci

illud quod producit. operans enim et pro-
ducens per idem principium prius est ope-
rans quam produciens. Exemplum si lucem pone-
retur aliqua operatio in luminoso et il-
luminare poneretur productio luminis a
luminoso. lux in luminoso esset principium
quo et respectu operationis que est luce-
re et respectu productionis que est illumi-
nare. nec tamen lucere quod est operatio
esset ratio formalis illuminationis que est
productio. sed esset ibi ordo quasi effec-
tuum ordinato ad eandem causam com-
munem amboz a qua immediatius pro-
cedit unus effectus quam alius. Ita in pro-
posito ad eundem actum primum qui est me-
moriam patris ordinem quendam intelligi-
tur habere intelligere quod est operatio
patris et dicere quod est producere prius.
respectu noticie genite. non talem tamen
ordinem quam intelligere patris sit causa vel
principium elicituum dicere verbi. sed quam
immediatius intelligere sit quasi produ-
ctum a memoria patris quam dicere vel quam
verbum sit productum ab eodem. non
igitur est ibi talis ordo quale ponit opi-
nionem prior in ratione obiecti presup-
positi vel ratione principii formalis agen-
di. sed tantum ordo prior quasi produ-
cti ad productum respectu eiusdem prin-
cipii communis ad quasi productum et
vere productum. Et tunc ad illud secun-
di de anima de distinctione potentiarum
per actus potest dici quod quasi producere et
producere sunt actus eiusdem rationis. si-
cut illud quod non producit sed quasi
producit esset realiter distinctum a pro-
ducente esset vere productum. igitur quod mo-
do sine productione insit tamen virtute prin-
cipii quod esset productuum eius si pos-
set distingui et pro tanto dicatur quasi
productum non variat formaliter actus
ab illo quo produceretur si esset produci-
bile. Alia responsio esset de intellectu
agente et possibili. sed modo transco. quod
non dixi adhuc cui intellectui conuenit
producere noticiam ut principium partiali.

hoc dicitur in
indistincte lo-
quendo quam
dos opposit
ter imponat
neuter reduc
natura licet
tas quasi oxi
istorum prin
perfectionem
ductuum quod
ergo unum a
us natura. ne
idem. quia ne
etiam quia il
fm rationem
ter ista non e
et ita si ambo
unum reduc
scipsum.
mo sic intelli
pria ratione i
fectio intelli
bum. ergo v
tris ut patris
Dumrea. Al
13. vel. 37. ve
ergo actualie
verbum.
ferentia inter
in patre. ergo
probare patris
principium v
riam. idem igitur
Quarta
actu producti
illo non vide
tus secundum
uldem actus
co quod pater fo
ligentia et vo
trini. ca. 7.
nitate quis a
ipsum nec fil
intelligere n
sua spiritum

7. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

hoc dicitur infra. sed nunc de intellectu indistincte locutus sum. Ad tertium dico: q̄ quando duo p̄ncipia habēt modos oppositos p̄ncipiandi quorum neuter importat aliquam imperfectionem. neuter reducitur ad alterum vt ad p̄us natura. licet posset ibi esse aliqua prioritas quasi originis. nunc autem neutrum istorum p̄ncipiorum includit aliquam imperfectionem non magis inquantū productuum q̄ inquantū operatiuum. nec ergo vnum ad alterū reducitur vt ad p̄us natura. nec ambo ad tertium. p̄pter idem. quia neutrum est imperfectum. et etiam quia illud tertium esset p̄ncipiū s̄m rationem alterius istorum. quia inter ista non est mediū in p̄ncipiādo. et ita si ambo reducerentur ad tertium: vnum reduceretur ad aliud: et idem ad seipsum. Contra ista instatur. et primo sic intelligentia est in patre sub propria ratione intelligentie. et propria perfectio intelligentie: vt intelligentia ē verbum. ergo verbum est intelligentia patris vt patris est quod est negatum. Preterea. Augustinus. 15. de trini. ca. 13. vel. 37. verbum est visio de visione. ergo actualis notitia est ratio gignendi verbum. Preterea. non videtur differentia inter memoriam et intelligentiā in patre. ergo non videtur aliud esse in probare patrem vt intelligentiā esse p̄ncipiū verbi. et patrem vt memoriā. idem igitur approbas et improbas. Quarta instācia est quare pater isto actu producit noticiā genitā: et non illo non videtur ratio. cum vterq̄ sit actus secundus. et p̄ncipiatur virtute eiusdem actus primi. Ad primum dico q̄ pater formaliter est memoria intelligentia et voluntas. Augustinus. 12. de trini. ca. 7. siue. 15. de paruis. in illa trinitate quis audeat dicere patrem nec seipsum nec filium: nec spiritum sanctum intelligere nisi per filium vel diligere nisi per spiritum sanctum. per se autē me-

minisse tantūmō vt filij vt. s. f. sed q̄s in illa trinitate vt opari vt affirmare p̄sumat. si. n. solus ibi filius intelligat vt intelligentia sit et sibi et patri et spiritui sancto ad illam absurditatem reditur q̄ p̄ nō sit sapiens de se sed de filio hoc ille. Intelligit igitur q̄ pater formaliter est memoria sibi intelligentia sibi et voluntas sibi. et in hoc est dissimilitudo inter personas et partes imaginis in nobis s̄m ipsum. cum igitur dicitur p̄prius actus intelligentie est verbum. nego: immo ob ratione verbi est q̄ sit noticia genita cum patris. sufficit q̄ sit noticia declaratiua. nego intelligendo per declaratiuū relationem rationis vt est intelligibilis ad intellectum. talis enim relatio est noticie declaratiue actualis patris: quia pater formaliter intelligit ad noticiā habitualem patris vt est memoria. ita q̄ obiectum p̄ns intellectui patris declaratur cōperfecte per noticiā actualem patris. sicut per noticiā actualem que est filius et tamen noticia actualis patris non est verbum. quia nihil potest esse formaliter in patre nisi non genitum. Cum vero dicitur scđo q̄ est noticia de noticia. 3. q̄ ipsemet Augustinus. exponit se. 15. de trini. ca. 28. simillia ē visio cogitationis visioni scie. et eodē. c. 12. siue. 32. de paruis. tūc. n. ē vbi simillimū rei notē d̄ q̄ signatur et imago eius q̄n de visione scie visio cogitationis exoritur. iste p̄structiones sūt itra sitūe. nā sic visio cogitationis nihil aliud ē q̄ cogitatio. ita visio scientie nihil aliud ē q̄ scia. Ideo est igitur dicere de visione scientie nasci visionē cogitationis qd de scia nasci cogitationē. scia autē est forma huiusmodi p̄ficiēs memoriā s̄m eundē. 15. de trini. ca. 15 siue. 38. vbi dicit. si pōt esse in aia scia sempiterna nō pōt ēē eiusdem scientie cogitatio. illud sempiternū s̄m eū p̄tinet ad memoriā nō sempiternū ad intelligentiā nihil igitur aliud vlt̄ dicē visionē ob visione noticiā de noticia nisi actum 2^m q̄ est visio vt cogitatio in intelligentia nasci de

actu primo qui est in memoria que est visio habitualis vel scia secundum eam. **Ad 3^{am}** instantiam cum dicitur de differentia memorie et intelligentie. dico quod illi aduersarii non ponunt differentiam realem inter intellectum et voluntatem prius. et tamen habent concedere tantam differentiam quod alter potest esse primum elicitiuum alicuius productionis cuius alter non potest esse primum elicitiuum formale. filius enim non producit formalem per modum voluntatis. igitur licet non differant realiter memoria et intelligentia prius. est tamen tanta differentia inter illa quod alterum posset poni primum elicitiuum alicuius productionis cuius reliquum non ponatur primum elicitiuum formale. talis differentia patet secundum Augustinum. 15. de tri. c. 8. et ubi prius. talis est enim quod si pater esset memoria liter nesciens non autem intelligens non esset perfectus. secundum philosophum. 12. metheor. non obstante illa identitate memorie ad intelligentiam siue recordationis ad intellectionem. **Ad 4^{am}** instantiam dico quod hoc est immediata coniunctio caloris calefacit. et ista immediata necessaria calor est calefactiuus. quod inter extrema neutrius istorum inuenit aliquid medium. ita dico quod ista est per se operatio in quantum operatio est non productiua. quod operationes sunt fines et perfectiones operantis. productio autem ut productio est non est perfectio producentis sed habetis esse productum extra essentiam producentis vel saltem non includit formalem in persona producentis. Quare igitur actus 2us qui pater intelligit vel operatur formaliter non producit. Respondeo quod illud intelligit ex ratione sua est operari patris et non est producere. productio ne autem siue dictione producit. sic aliquid calefactione calefacit formaliter cuius non est alia causa potest. Quod autem dicitur idem esse primum istorum duorum actuum. non altercando modo de intellectu agere et possibili potest concedi quod ex plenitudine perfectionis potest competere alicui quod operetur et producat aliquid aliud a se. magis tamen hoc patebit quando dicitur quod dicere non est aliquis actus intelligendi formaliter. est tamen aliquis actus intellectus. nullus autem actus intelligendi formaliter est productiuus. sed

aliquis alius actus formaliter naturaliter perfectus dens vel subsequens potest esse productiuus qualis est actus dicendi.

Ad primum argumentum

principale dico quod Averroes in primo to. 46. 8. philosophi. cuius textus incipit. vixit autem unusquodque non loquitur expressse nisi de homine. et quo ad hoc contradicit Avicenna. sicut ipse dicit ibidem. imposuit autem Avicenna. quod posuerit quod homo potuerit generari equiuoce. et tunc conclusio Averro. vera est. nihil enim generabile uniuoce potest generari equiuoce nisi sit ita imperfectum quod causa equiuoca siue uniuoca sufficiat ad generationem eius. et ideo imperfecta entia possunt generari equiuoce et uniuoce. perfecta autem non. tamen rationes Averro. videntur concludere non tantum de homine sed de quocumque specie naturaliter generabili. et si hoc intendat conclusio eius est falsa et rationes non concludunt. Conclusio sua sit falsa. patet per Augustinum. 3. de tri. c. 7. vel. 10. et ratio Augustini ibidem est. quod generatum per putrefactionem propagat alia. propagata autem sunt uniuoca generatis a se. 8. propagata et generata per putrefactionem sunt uniuoca. quod si negat Averro. assumptum de apibus et animalibus. non potest negare de plantis. quia equiuoce genite hoc est non ex semine postea producit uniuoce semine ex quo generant plantae alie eiusdem speciei. Contradicit etiam ei Augustinus. in epistola ad deo gratias. et Ambrosius. de incarnatione verbi in filium. Sed et ipse metipsum dicit sibi in alijs locis de hac conclusione. nam de generatione accidentium equiuoca patet per ipsum sum de celo. et mundo. primo to. 42. ubi concedit quod in accidentibus non semper est generatio ab uniuoco. et ponit exemplum de calore. patet enim quod calor generatur equiuoce ex motu et concursu radiorum. et etiam a calore uniuoce. In substantijs etiam patet. quod ignis generat equiuoce et uniuoce. quod equiuoce patet. 3. de celo. et mundo. et Averro. commento. 56. spiritus ignis a lapide non est

de ca. translationis sed de ca. alteratio
nis. hoc est nō generat per lationem sed
per alterationē. generatur etiā p motū
localem. ex. 12. metha. pmento. 18. 7 p
methauroz de generatione impissionū
ignitarum. Item patet de aialibus q
multa generatur equiuoce. 12. metha.
pmento. 18. vespē videntur fieri de corp
ibus equoz mortuorum 7 apes de cor
poribus vaccarum. Q aut omia pre
dicta generata equiuoce sūt eiusdez spe
cies cum generatis vniuoce. pbatur. qz
habent opationes eadem 7 circa eadez
objecta. 7 ab eisdem pseruantur 7 ab eis
dem corumpuntur. eosdem habēt mo
tus siue quantū ad sursum siue quantū
ad deorsum siue quantū ad motum p
gressiuum. 7 eadem organa motus pro
gressiuū. ex vnitāte autē motus cōcludit
Aristo. pmo d celo 7 mundo vnitatem
nature. 7 pmetator ibidem pmento. 8.
motus vnus nō puenit nisi ex vnitāte
nature. habēt etiā hec 7 illa membra
eiusdem species. 7 mēbra leonis nō diffe
runt a mēbris cerui nisi quia anima ab
aia. pmo de anima. 7 generaliter quecū
qz media possunt concludere vnitatem
specificam siue sumptam ex actibus siue
sumptā ex operibus pcludit ppositum
de vniuoctōne generatorum sic 7 sic.

Contradicit etiā sibi magr suus. 7.
metha. vbi vult: qz sicut aliqua eadem
fiūt ab arte 7 a casa quando pncipium
est simile in materia illi quod esset prin
cipium motus factōis si idem fieret ab
arte. ita vult qz quedam naturalia fiunt
a natura 7 a casu 7 quedam non. 7 ibi d
Auerro. 7 incipit tex. ergo sicut dictum
est. vult ibi. qz illa possūt generari sine se
mine equiuoce in quoz materia potest
induci virtute celesti aliqua virtus filis
virtuti seminis in ppagatis. patz igitur
multipliciter oppositū pclusionis Auer
ro. si generalit 7 vniuersaliter intelliga
tur. Rationes etiā sue nō concludūt.

Ad primum Rndco. q materia fm

pīm pmo phy. 7. 5. metha. est ex qua
fit res cum insit. additur cuz insit ad dif
ferentiam oppositi ex quo transmutato
7 corrupto fit res non autē inest rei fa
cte. si ergo accipit q forma eiusdem ra
tionis est materie eiusdem rationis pprie
loquendo de materia que est par rei in
existens. pcedo. sed si accipiat materiam
p opposito ex quo corrupto generatur
oppositum. nego. ignis. n. eiusdem spēt
generatur siue ex terra corrupta siue ex
aere corrupto. in ppagatis autem 7 pu
trefactis est materia eiusdem rationis p
mo modo sed non scō modo. Ad
2^m dico: q non dicitur aliquid fieri raro
vel vt in pluribus quia ipsum in se con
tingat frequenter vel raro. frequentius
enim lapis cadēs frangit caput q luna
eclipsetur. sed ista differentia debet intel
ligi per compationem alicuius ad suam
causam. 7 dicitur ille effectus eueniens
in maiore parte que habet causam det
minatam ad suum euentū que vt i pluri
bus pducit effectum. Raro dicitur eue
nire quando non habet certam causam
determinatam ad suum euentum s; tan
tum puenit ex aliqua causa ordinata ad
aliū effectum. impedita tamen ab illo
effectu ad quem ordinatur. 7 tamen ex
tali impeditōne puenit istud raro acci
pitur etiā raro vel vt in pluribus put
disiungit inter opposita contradictorie.
non put inter disperata disiūgit. Cum
igitur arguitur generabile hoc si genera
tur equiuoce vel non ex semine aut igit
ex necessitate aut vt in pluribus vī raro
ex necessitate. concedo q nō. aut in ma
iori parte vel raro. pcedo q in maiori p
te compando ad causam determinatā
7 etiā vt est disiuñctio inter ptradictio
ria compando scz effectum equiuocum
ad causam equiuocam s; disiuñctōe ad
contradictoria. licet rarius eueniat h q
generet non ex semine qz q generet ex se
mine vt v3 compantur inuicem duo dis
perata. Q autē pmo modo eueniat

Et in pluribus pbatur. ita enim per se ē
sol causa ordinata ad generandum non
ex semine sicut ppagans est causa ordi-
nata ad generandum illud ex semine.
Si instatur hic qd si 2° modo raro cucit
ergo a casu non sequitur. et tamen ita ar-
guit vltius de casualitate put casualia
illa que eueniunt tñ ex causa alterius ef-
fectus impedita. et ideo vt dicit casualia
sūt monstruosa et nō perfecta in aliqua
specie. quia ppele loquendo casualia nō
eueniunt ab aliqua causa ordinata. sed
causa ordinata ad productionē alterius
impedita producit casuale. Cum ar-
guitur 3° de motu et termino. Bado.
qd ista ppositio motuum differentium
specie sūt termini specie differentes non
est immediate sed dependet ex alijs duab⁹
pma est motuū differentium specie sunt
fluxus differentes specie vel forme fz qd
sūt fluxus differūt specie scda est forma
fluens vel forma fm quā est fluxus est et
dem rationis cum forma termināte. vbi
autem altera istaz duarum est falsapro
positio assumpta est falsa. ita est in ppo-
sito qd forma inducta p productionem
cuiusmodi est essentia nō est eiusdem ra-
tionis cū forma que est fluens vel fm qd
est fluxus cuiusmodi est productio. Qd
autem sit falsa quando alterz illorum ē
falsum. patet. quia idem vbi potest acq-
ri per motū circularem et rectū qui etiaz
motus sūt alterius speciei et incompara-
biles fm phm 7°. phycoz. hoc autem
est. quia forma que est terminus fluxus
nō habet distinctioē pecificam sic illa
forma que est fluens vel fm quā est flux-
us. Qualitercunqz sit de exemplo foris
oportet ibi exponere phm et tenere: qd
vbi fluens fm circulum et lineam rectaz
sunt eiusdem rationis inquantū vbi flu-
ens. licet rectum et circulare que accidunt
linee seu magnitudini super quam mo-
uentur non sint eiusdem rationis. et ideo
quo ad illa sit incompatibilitas. non aut
quo ad vbi et vbi fluens p se. et ideo nec

quo ad motus per se saltem illud ad qd
hoc exemplum adducitur: verum est qd
forma fluente existente alterius rationis
a forma terminante non oportet ex di-
stinctione motuum distinctionem pclu-
dere terminorum. in pposito productio ē
alterius rationis ab essentia terminante
vt a termino formali accepto per eam.
quia productio est relatio essentia autem
ad se. et ideo pluralitas productionū non
concludit distinctionem formalez termi-
norum. Sed adhuc videtur rema-
nere difficultas istorum argumentoz. i.
Auer. licet enim eadez natura possit cō-
municare vniuoce et equiuoce nō tamē
ab aliquo eiusdem speciei: sed ab indiui-
duo vnius speciei tantum vniuoce com-
municatur. equiuoce autē a causa supio-
re. natura aut diuina non cōmunicatur
ab aliqua causa superiore. sed tantū ab
aliquo in eadem natura ergo videtur qd
natura illa non habeat cōmunicationē
nisi vnius rationis. R. natura crea-
ta nō potest se cōmunicare nisi commu-
nicatōne vnius rationis a supposito il-
lius nature. et ratio est: quia effectus nō
excedit causam. effectus aut cōmuni-
catus tali supposito ē natura ergo opo-
tet qd principū cōmunicandi sit natura.
quia nihil perfectius ipsa natura est in
tali supposito cōmunicante: nec aliquid
eque perfectum nature. natura autem ē
pncipiū cōmunicatiū vnius rationis
ergo supposito agentī virtute nature cō-
petit cōmunicatio tñ vnius rationis.
Oppositum est in pposito. quia suppo-
situm istius nature potest habere princi-
pia alterius rationis in pducendo quo-
rum vtrunqz sit eque perfectum cū na-
tura. et ideo vtrunqz potest esse pncipiū
cōmunicandi naturam. et ita hic potest
esse duplex cōmunicatio ab illis suppo-
sitis que sunt huius nature. Alterior
ratio eius quod supponitur hic de di-
uini pncipio cōmunicandi naturam in
diuinis. non autem in creaturā potest ēē

alia licet in
operari vol
sint perfecta
tiones sibi
nia. non tam
tas sibi ineffi
nostrum po
ita perfectar
nostrae comp
ista erit per
re. lectio ade
vel obiecto i
adequata in
Intellectus
et si sine pnci
equas sibi
men ineffi.
nec realiter
Intellectus
quibus iug
turs quoz
posito alicu
quia pncipi
tur nature i
sed etiam in
tur pncipio
et p pncipio
productiū
et lo p ipso
ductio ad
Ad a
tñ i deo du
de nā et itel
disticta p p
cū ē de vo
si cōiter i r
ad voluntatē
disticta
et intellect
lectus disti
pncipio sta
tate pncipio
disticta. h
stantiam p
et qd itell

talio. licet in nobis sit duplex principium operatiui voluntas et intellectus et ambo sint perfecta et possint habere perfectas operationes sibi adequatas in ratione operationis. non tamen habent operationes adequatas sibi inesse. hoc est licet per intellectum nostrum possumus habere intellectum ita perfectam sicut aliqua potest nature nostre competere. non tamen intellectus ista erit perfectum ens vt natura. quia intellectio adequata intellectui vt potest vel obiecto in ratione operationis non est adequata intellectui vt obiecto inesse. Intellectus igitur et voluntas in creatura et si sint principia produciendi operationes adequatas sibi in ratione operationis non tamen inesse. et per consequens multo magis nec realiter adequatas nature cuius sunt intellectus et voluntas. ita potest argui de quibuscunque principijs productiuis in creaturis quorundam distinctio stat in eodem supposito alicuius nature. in diuinis autem quia principium operatiui non tantum equatur nature in ratione principij operatiui: sed etiam in essendo. operatio etiam equatur principio operatiuo et hoc in essendo. et per consequens equat nature. similiter principium productiui equatur nature in essendo. et ideo per ipsum potest conici terminus formalis productiois adequatus sibi et nature in essendo.

Ad argumenta q̄ pbāt
q̄ n̄ sūt
tū i deo duo p̄n^a pductia. Cū p̄^a arguif
de nā ⁊ intellectu q̄ sūt duo p̄n^a pductia
disticta p̄ p̄b³ 2° p̄b³. B³. q̄ p̄b³ paz lo
cū³ ē de volūtate vt distiguif ⁊ itellēm
sz cōiter i rōe p̄ncipij acti p̄uicr itellēm.
ad volūtate. ⁊ ideo in 2° p̄b³ coꝝ. vbi
distinguit ista p̄ncipia actiua in naturā
⁊ intellectum nō debet intelligi vt intel
lectus distinguitur cōtra volūtatem vt
patebit statim. sic eniz cōcurrit cū volū
tate cōstitūdo idem p̄ncipij respectu ar
tificialiū. hoc patebit respondendo ad i
stantiam p̄bi de. 9°. metha³. ad quā dī
co q̄ intellectus comparatur ad suam na³.

elictu^s sue operationis. et ideo est q^d aliquando contra naturam distinguit intellectum: aliquando artem: aliquando propositum idem intelligens per omnia.

Cum ultimo dicitur de voluntate. q^d est principium respectu creaturarum dico q^d per prius naturaliter voluntas dei est principium productiuum alicuius producti sibi adequati q^d sit productiuus non adequati. adequatum infirmitas est infinitum et ita creatura est secundarium volutum et productum a voluntate dei.

Ad secundam questionem

onem: cum queritur de trinitate personarum in diuinis. R^o q^d sunt tantum tres persone in essentia diuina. Q^{uod} probatur sic. sunt tantum due producte. et tantum una improducta. q^{uod} tantum tres sunt persone. Circa primam probatio primo q^d sint due producte. et q^d non plures. Ad probandum q^d est aliqua persona producta actu intellectus. et hoc sic. intellectus ut est perfecta memoria. i. habens obiectum actu intelligibile sibi presens per aliquem actum sui est productiuus termini adequati. i. infiniti ex precedenti questione. nihil autem se ipsum producit primo de tri. q^{uod} productur actu intellectus aliquo modo distinguitur a producente. essentialiter non distinguitur. quia essentia diuina et quecumque essentialis perfectio intrinseca sibi est indistinguishibilis. ex q^{uod} de unitate dei. igitur distinguit personaliter productum a producente. ergo est aliqua persona producta actu intellectus. Consimiliter arguitur de producto actu voluntatis. Q^{uod} autem persona producta actu isto et illo sit alia et alia. probatio. quia non potest eadem persona produci duabus productionibus totalibus sufficientibus. hec autem productio alia est ab illa. ex ratione precedenti. q^{uod} hac et illa non producit eadem persona sed due. probatio maioris. si idem produceret duabus productionibus totalibus: utraq^{ue} acciperet esse

sufficienter. sed si sufficienter acciperet esse a producere hac productione. haberet suum esse perfecte nulla alia productione possita. igitur non potest accipere esse per aliam productionem. quia tunc non esset sine illa.

Uterius q^d non possunt esse plures persone producte q^{uod} iste due. probatio sic. non possunt esse plures productiones intra quod aliter qualiter suadebatur in ratione precedenti sed differatur usque ad distinctiones. et finaliter declarandum. hoc igitur sit certum nunc q^d tantum sunt due productiones intra nulla autem istarum potest terminari nisi ad unam personam. quia persona producta est terminus adequatus illi productioni. q^{uod} et. Nunc restat probare q^d una tantum sit non producta. ubi dicit unus doctor q^d illud ostenditur sicut ostenditur unitas dei. hoc etiam probatur per hylam. c. de synodo. ubi vult q^d qui dicit duos in naturalibus constituitur duos deos. id. arguit sic. plura supposita absoluta non possunt esse in hac natura. quia natura non est in pluribus suppositis absolutis sine diuisione nature. erunt igitur plura supposita relativa. aut igitur relatione mutua inter se. aut ad alia. sed si plura essent supposita non producta non distinguerentur relative ad alia supposita. quia non relatione ad alia supposita producentia. quia nulla sunt ex hypothesis. nec ad producta. quia ad illa haberent relationem eandem. sicut modo pater et filius habent eandem relationem spiritalis actus ad spiritum sanctum. ergo relatione inter se distinguerentur. et hoc relatione originis quod est propositum. Contra. iste probationes non videntur sufficientes. prima non. quia unitas dei probatur ex hoc q^d diuina infinitas non diuiditur in plures essentias. non autem ita manifestum est q^d ratio ingenti vel innascibilis non sit in pluribus suppositis. tum q^{uod} ratio innascibilis non dicit aliquam perfectionem simpliciter ex qua perfectione simpliciter possit concludi unitas innascibilis. sicut ex perfectione infiniti

nita concluditur vnitas diuine essentie. Similiter auctoritas Hyllarij quaz adducit dicit q̄ ita est. non tamen probat esse ita. et cū accipit in ratione sua q̄ plures persone absolute non possunt eē in eadem natura. qualiter est hoc notū cōclusionē. qui enim poneret plures personas ingenitas non diceret eas formaliē constitui aliquibus relationibus. q̄ accipere cōtra eum q̄ non possunt esse plures persone absolute videtur non accipere manifestius conclusionē. Cū vltra dicitur q̄ non distinguuntur relationibus inter se. quia hoc non esset nisi p̄ relationes originis. hanc consequentiam oportet probare. concesso enim illo q̄ n̄ sit distinctio nisi per relationes originis cito haberetur propositum. Aliter p̄ suadeo conclusionem intentam sic. quicquid potest esse in pluribus suppositis et n̄ determinat ad certū nūm suppositōrū p̄ aliud a se q̄tū est de se p̄ eē in infinitis. et si est nece esse est in infinitis. q̄ quicquid potest ibi esse est. sed ingenitū si potest esse in pluribus suppositis non determinatur ab aliquo in quot suppositis sit. quia determinari ab alio ad eē in supposito vel in suppositis est contra rationem ingeniti. igitur de ratione sua potest esse in infinitis. et si potest esse est. quia esse ingenitum est ex se necesse esse consequens est impossibile. ergo illō ex quo sequitur. 2° sic. nunquā pluralitas ponēda est sine necessitate. nulla autem necessitas nec ad se nec ad extra cogit plures esse innascibiles. ergo est tantum vnus. 3° quia essentia vna actu existens nō videtur ex se immediate habere plures modos essendi. oppositum sequitur si plura essent supposita ingenita. non autem sequitur modo. q̄ eēntia diuina non habet plures modos essendi immediate sine productione. sed tantum vnum modum essendi sine productione. et alios duos mediantibus productionibus.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad primū cum arguitur eque nobiles sunt. ergo tot. fallacia est figure dictionis commutando quale in quot. Et ratio defectus consequentie est ista. non enim est propter nobilitatem vel igit nobilitatem relationis vel rationis principij vel principiatū q̄ multiplicetur vel non multiplicetur. sed de ratione principij est vnitas licet in principiatū possit esse pluralitas. quia semper est reductio pluralitatis ad vnitatem. et ideo stante equali nobilitate potest esse multiplicatio vel distinctio in relationibus productorum licet non in relationibus productum a se. Alia est responsio quia licet ibi quelibet relatio vnus rationis sit de se. hec tamen a pluribus relationibus productui pōt forsan abstrahi vnū commune puta productiū. et ita a pluribus relationibus producti potest abstrahi vnum commune. puta productū et si igitur est vna relatio in communi si est cōmune abstrahibile que dicit in cōmuni relatio persone producentis. sunt tamen due relationes producentis sic et sic. sicut due correspondentes eis producti sic et sic. Ad 2^{am} rationem cōcedo q̄ relationibus ex parte producentium vel productui correspondēt relationes ex parte productorum et tot. sed non se quis si relationes producti distinguunt ergo et relationes producentis. cuius ratio assignatur. quia relationes producti possunt distinguī propter distinctas rationes producendi que sunt in producente. licet sit idem suppositum pducens. sicut productio artificialis et naturalis distinguuntur per principia productiua p̄ artem et naturam. licet ista concurrant in eodem supposito. relationes autē producti non possunt ita concurrere in eodem supposito et vna persona. sed sunt distincte personaliter. quia productum est per se subsistēs et suppositū. Alia

ratio patet ex superiori questione. quia non potest idem produci duabus productionibus totalibus. licet idem possit produci duabus relationibus totalibus. et ideo relationes producti non plurificatur in eodem licet rationes producere possint plurificari. Ad 3^m potentia finita non potest habere simul duos terminos adequatos in produci. h³ possit habere unum in produci. et alium in producto esse. potentia autem infinita habet terminum suum intra se semper in produci. et iste est adequatus. et ideo non potest habere plures terminos.

Ad primam questionem

nem dico quod simul stant unitas essentie et pluralitas personarum. quod apparet ex solutione questionis precedentis. quia simul est ibi pluralitas cum ista unitate

Ad hoc autem aliquando declarandum notandum est. quod sicut repugnantia repugnant ex suis propriis rationibus: ita non repugnantia siue compossibilitas est ex propriis rationibus compossibilitatis. Ad videndum autem istam compossibilitatem videnda est ratio extremorum. scilicet nature et suppositi ubi notandum quod natura non se habet ad suppositum sicut universale ad singulare quia in accidentibus inuenitur singularitas sine ratione suppositi. in substantia etiam natura non a se habet ad suppositum nostre nature. neque se habet natura ad suppositum sic quo ad quod nam cuiusque quo considerat proprium quod vel quis. et ita sic natura non est quod ita habet proprium quod vel quis. quod non pertinet ad suppositum. et sicut suppositum est quod vel quis ita habet suum quo proprium quod subsistit. et tamen suppositum concomitantur de necessitate est singulare. et etiam non potest esse quo respectu alterius. quia est subsistens non potest esse actus alicuius subsistentis. subsistit ergo ratio suppositi in duplici incommunicabilitate ubi sciendum quod communicabile dicitur aliquid vel per identitatem ita quod illi cui communicat sit

ipsum. vel per informationem ita quod illi cui communicat sit ipso non ipsum. primo modo vel communicat singulari. et 2° forma nature. et de ratione nature est communicabilis utroque modo. videlicet pluribus suppositis quorum quodlibet sit ipsum et etiam ut quo tanquam forma qua singulare vel suppositum sit ens quoddam ratione vel habent naturam. Suppositum autem est incommunicabile duplici incommunicabilitate sibi opposita. Ex his declarat suppositum. et primo sic. nam quaecumque est communicabilis pluribus vel per identitatem. igitur natura divina est communicabilis hoc etiam patet ex questione supposita. non est autem diuisibilis ex ratione de unitate dei. igitur communicabilis sine diuisione. hoc etiam arguitur sic. natura diuina et quoddam inest nature ut natura est est perfectio simpliciter. omnis perfectio simpliciter est communicabilis pluribus. ergo ratio. minoris probatio. perfectio simpliciter est que melius est ipsum esse quam non ipsum. Ans. mono. c. 15. quod sic intelligitur. quod perfectio simpliciter est melius quam quod sibi incommpossibili in quolibet supposito absolute considerato. hoc est non determinando in qua natura sit illud subsistens. Sed si natura diuina determinaret se ad subsistentiam incommunicabilem ipsa in nullo esset melior quocumque sibi incommpossibili nisi in illa subsistentia ad quam se determinaret. quia cuiuslibet alij subsistentie esset incommpossibilis. igitur non esset perfectio simpliciter

Hoc etiam arguitur ex parte rationis suppositi. quia enim suppositum de ratione sui est incommunicabile simpliciter. et ideo ratio suppositi non est perfectio simpliciter modo predicto non oportet illam rationem includere quamlibet rationem entis per identitatem: et ita potest stare alia ratio distincta suppositi. Si autem possunt stare due rationes distincte suppositi. igitur et duo supposita distincta. etiam sine diuisione nature. ergo ratio. Hoc quarto declarat ex infinitate que est conditio nature. et hoc sic. forma que est aliquo modo illimitata in p

fidelo mater
entioe qual
materie. eper
ci limitat
corpore orig
entione qua
pot phicare a
ita eni pper
uatur. et tam
vel materie
tonis. qz ipa
suer omes f
imperfectio
do. omne eni
ficiur plures
accio. ex b
ci plalitate
vnu. igit fut
ctiois ex vi
tas cu plura
hoc est impl
perfecta sine p
imperfectio.
qd est pfect
distinctio h
remanebit
sed no infor
et hoc pluri
vnius tonu
tuc erit vna
suppositio
est penit ill
imperfectio
ribus suppo
Sed l
rior difficul
le q entia
plura: nisi
rationem cen
saluandū
oportet vici
dico sine al
ria q ro q
nicabile. et
diuisionem

ficiedo materiā sine sui distinctōne et ex
tensioe qualicūq; pōt p̄ficē plures ptes
materie. exemplū ania intellectiua q̄ nō
est lūnitata ad perficiendū hanc partē
corporis organici sine sui diuisione et ex
tensione qualicūq; vel per se vel p accēis
pōt p̄ficere aliā partem corporis organici
ista enī p̄prietatē v̄z q̄ forma nō disting
uatur. et tamē p̄ficiat plures ptes corporis
vel materie nō cōpetit anie rōne imp̄fec
tōnis. q̄ ip̄a ponitur forma p̄fectissima
inter omēs formas nāles. omēs autē alie
imp̄fectiores carēt isto gradu in p̄ficien
do. omē enī lūnitant ad p̄ficiendū nec p
ficiūnt plures ptes m̄ae sine extēsiōne p
accēis. ex h° arguo sic. si talis vnitas sit
cū p̄sialitate et nō ex imp̄fectōe illi. q̄b̄ ē
vnū. igit subtrahito omī eo q̄b̄ est imp̄fec
tōis ex vtraq; pte pōt stare p̄fecta vnitas
cū pluralitate. sed q̄ aia p̄ficiat m̄az
hoc est imp̄fectōis in ea. q̄ etiā illa pla
p̄fecta sint ptes eiusdē totius hoc etiā est
imp̄fectōis. Si igit tollat ab ania hoc
q̄b̄ est p̄ficere materiā. et a pluribus illis
distinctis hoc q̄b̄ est esse ptes vn̄ totū.
remanebit forma h̄ns p̄fectā vnitatem.
sed nō informās m̄az sed dāns totale eē
et hoc pluribus distinctis q̄ nō erūt ptes
vnus totius sed crūt p se subsistentes. et
tūc erūt vna nā dāns totale esse pluribus
suppositis distinctis. q̄ eēntia diuina que
est penit̄ illimitata a qua aufert̄ q̄cqd̄ ē
imp̄fectionis potest dare totale esse plu
ribus suppositis distinctis.

Sed hic restat ulte

rior difficultas. non enī videt̄ intelligibi
le q̄ eēntia nō plurificet et supposita sint
plura: nisi aliqua distinctio ponat̄ inter
rōnem eēntie et rōnez suppositi. et iō ad
saluandū istā impossibilitatē p̄dictaz
oportet videre de illa distinctōne. Et
dico sine assertōe et p̄iudicio sine melio
ris q̄ rō q̄ formalr suppositū ē incōmu
nicabile. et rō eēntie vt essentia. h̄nt aliq̄
distinctiōnē p̄cedentē oēz actū intellect̄

creati et increati. Et probō sic. p̄mūz
suppositū h̄z realit̄ entitatē cōicabilem.
aliōqn nō posset eā cōmunicare. h̄z etiā
realit̄ entitatē incōicabilē. aliōqn non
eēt positīue et in entitate reali suppositū
Et intelligo sic realit̄ q̄ nullo mō p ac
tū intellectus p̄siderātis. imo q̄ talis en
titas eēt ibi si nullus intellectus p̄sidera
ret. et sic esse ibi si null̄ intellect̄ p̄sidera
ret dico eē ante oēm actū intellect̄. n̄ est
autē aliqua entitas an oēm actū intellect̄.
ita q̄ nō p actū intellect̄ cōicabilis. et alī
q̄ entitas sic de se incōicabilis ita q̄ sibi
p̄dicat cōicari nisi an actū intellect̄ hoc ē
q̄ nō p̄cise p̄ intelligē sit aliq̄ distinctiō inē
h̄ac entitatē et illā. q̄ rē. Si dicās q̄ an
omnē actū intellect̄ p̄is nō est aliqua ob
stinctiō. sed est entitas oīo vn̄ et eiusdē
rōnis. Contra. igit entitatē istā vnus ra
tōis totā cōicat pater. et ita nullā entita
tem positīuā in se h̄z pater quā non cō
municat filio. ergo cōmunicat ei pater
nitatē sicut essentia. et arguit̄ sic. distin
ctio vna in intellectu est penes diuersuz
modū concipiendi idem obiectum for
male. et hoc sine concipiendo grām̄atice
vt hō et hoīs: siue logice vt hō et huma
nitas. Alia maior distinctio ē in intellectu
concipiendo duobus actibus duo obie
cta formalia. et hoc sine illis cōr̄uideant
diuerse res vt intelligēdo hominē et ast̄
num et siue sit vna res extra vt intelligē
do colorē et disgregationē. Et h° arguo
sic. pater intelligens sc̄m̄ illo p̄m̄o sig
originis aut intelligit eēntiam et a. p̄prie
tatez vt diuersa obiecta formalia aut p̄
cise vt idem obiectū sub alio et alio mō
cōcipiendi. 2° non. q̄ tūc nō eēt maior
differentia inter deū et relationē q̄ cōci
piendo deū et deitatē. et ita non concipēt
a. p̄prietatē magis incōmunicabilem q̄
deitatē incōmunicabile. nam homo nō
est incōicabilis si hūanitas est cōicabilis
nec econuerso. ita in proposito similiter
tunc nō magis esset intellectus patris in
essentia diuina beatus q̄ in .a. que dicit

pprietas patris. nec magis in. a. q̄ in. p.
prietate filij. et ita in duobus obiectis vt
in proprietatibus patris et filij p̄mo esset
beatus. Et si detur p̄mus modus q̄ pat̄
nus intellectus habeat essentiam et a. tā
quā duo obiecta formalia tunc arguo
sic. intellectus ille nihil intelligit nisi in
tuitiue. quia vt patebit di. 3^a. q. 3^a. om̄is
intellectio abstractiua et non intuitiua ē
aliquo modo imperfecta. cognitio autē
intuitiua est obiecti vt obiectum est p̄ns
in existentia actuali et hoc in se vel in
alio eminenter p̄tinentē totam entitatem
sp̄ius. ergo que cognoscunt intuitiue vt
obiecta formalia distincta: vel vnum
eminenter p̄tinetur in alio vel vtrunq̄
fm. ppriam existentiam terminat actus
vt est eius. nihil aut̄ intrinsecū persone
diuine pprie continetur in aliquo eminē
ter. quia tūc esset ens per participatōnez
illius continentis. igitur quecunq̄ intri
seca sunt diuersa obiecta formalia intui
bilis fm. ppriam ex̄stiam actualem ter
minant intuitōnem vt obiecta. et ita ha
bent aliquā distinctionem ante actum i
telligendū. Si dicas q̄ eētia de se fa
cit vnum p̄ceptum de intellectu patris:
sed circa illam potest intellectus paternus
facere diuersas rationes et precise 2° mō
distingunt essentia et a. in intellectu pa
ternō et non p̄mo modo. Contra. q̄
quid intellectus causat sine actōne obie
cti circa obiectum precise hoc est virtū
te ppria intellectus et hoc loquendo de
obiecto vt habet esse cognitum in intel
lectu precise et de intellectu vt p̄siderans
est. illud est precise relatio ratōis: nunc
autem illa ratio quā facit essentia de se.
patet q̄ est absoluta aliter nō beatificat
intellectum patris. ergo p̄ter istam ratō
nem absolutam nulla est alia in re ante
actum intellectus. alias haberetur p̄po
situm. nulla etiam est alia per te in intel
lectu patris nisi per actum intellectus ne
gociantis et non per impressionem factā
ab obiecto. quia non imp̄iunt p̄ te nisi

vnum conceptum. ergo quelibet rō alia
a ratōne absolute essentie erit precise re
latio ratōis. ergo pprietas patris que
est incōmunicabilis erit relatio ratōis:
quod est inconueniens. 2° oportet vi
dere qualis sit ista differentia que ponit
p̄cedere omnem actum intellectus. Di
co q̄ tam in rebus q̄ in intellectu diffe
rentia maior manifesta est. et ex illa fre
quenter p̄cluditur differentia minor q̄ ē
imaneffa. sicut ex differentia creatura
rum p̄cluditur differentia ydearum in i
tellectu diuino sicut patet p̄ Aug. 83. q̄
stionum. q. 4. 6. in re autem manifesta ē
distinctio rerum. et hoc duplex. supposi
torum. s. et naturarum. in intellectu ma
nifesta est differentia duplex modorum
scz concipiendi et obiectoz formalium.
Ex his concluditur differentia hic in
tenta que est manifesta. quia minima in
suo ordine. i. inter om̄es que p̄cedūt in
tellectionem: p̄cluditur aut̄ ex differentia
reali sic. distinctio diuinorū suppositoꝝ
est realis cum igitur nō possit idem eo
dem formaliter conuenire realiter et dif
ferre realiter concluditur aliqua differē
tia essentie in qua supposita conueniūt
ab illis rationibus quibus supposita di
stinguūtur. Similiter ex differentia ob
iectoz formalium quozum neutrum
continetur in aliquo eminenter. et hoc i
intellectu intuitiue considerante conclu
ditur aliqua differentia ante actum in
tellectus eozum que cognoscuntur intui
tiue. Sed nunquid hec distinctio di
cetur realis. Rēdeo non est pprie real
actualis intelligendo sicut cōmuniter di
cit real actual illa q̄ est oīa rēp et i actu
qz i vna p̄sōa nō ē aliq̄ oīa rēp pp̄ sim
plicitate diuina. et sic nō ē real actual ita n̄
est real potētiā. qz n̄ est ibi i pō qd nō ē
i actu. pōt aut̄ vocari oīa rōis sic dicit
doctor qdā nō q̄ rō accipiat p̄ oīa for
mata ab intellectu. s. vt rō accipit p̄ qd dī
tate rei s. q̄ qd dītas ē obm̄ inte^o v̄l alio
mō pōt vocari oīa virtualis. quia illō

Pygma
minima

2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

quod habet talem distinctionem in se si habet rem et rem. sed est una res habens virtualiter siue eminenter quasi duas realitates. quia utriusque realitati ut est in illa re competit illud proprium quod inest tali realitati ac si ipsa esset res distincta. ita enim hec realitas distinguit et illa non distinguit: sicut si ista esset una res et illa alia. Vel ut propriissime dicat sicut possumus inuenire multos gradus in unitate. in primo minima unitas est unitas aggregationis in 2º gradu est unitas ordinis que aliquid addit supra unitatem aggregationis in 3º est unitas per accidens. ubi ultra ordinem est informatio licet accidentalis unitas ab altero eorum que sunt sic unum in 4º est unitas per se compositi ex principijs essentialibus per se actu et per se potentia in 5º est unitas simplicitatis: que est vere idempnititas. quicquid enim est ibi est realiter idem cuilibet et non tantum est unum illi unitate unionis. sicut in alijs modis. ita adhuc ultra omnes est idempnititas formalis. voco autem idempnitatem formalem ubi illud quod dicitur sic idem includit illud cui sic est idem in ratione sua formalis. et per consequens per se primo modo. in proposito autem essentia non includit in ratione sua formali proprietatem suppositi nec e converso et ideo potest concedi quod ante omnem actum intellectus est realitas entis que est communicabilis. et realitas suppositi qua suppositum est incommunicabile et ante actum intellectus hec realitas formaliter non est illa vel non est eadem formaliter illi. sicut per se compositum est quid est formaliter esse idem. nunquam igitur debet concedi aliqua distinctio. sed melius est uti ista negatio hoc non est formaliter idem. quod hoc est sic et sic distinctum. Sed nonne sequitur. a. et b. non sunt idem formaliter. quod sunt formaliter distincta. Respondeo quod non oportet sequi. quia formalitas in antecedente negatur. et in consequente affirmatur.

Præter igitur dico omitendo ista verba de distinctione rationis et de distinctione virtuali non quia sunt male dicta. sed quia non oportet eis uti. dico quod in essentia diuina ante actum intellectus est entitas a. et entitas b. et hec formaliter non est illa. ita quod intellectus paternus considerans a. et considerans b. habet ex natura rei. unde ista compositio sit vera. a. non est formaliter b. non autem precise ex aliquo actu intellectus circa a. et b.

Ista differentia manifestatur per exempla. primo si ponatur albedo species simplex non habens in se duas naturas. est tamen in albedine aliquid realiter. unde habet rationem coloris et aliquid unde habet rationem differentie. et hec realitas formaliter non est illa realitas. nec e converso formaliter. imo una est extra realitatem alterius formaliter loquendo sicut si essent due res licet modo per idempnitatem iste due realitates sint una res. hoc exemplum licet aliquantulum sit simile ad propositum quantum ad hoc. scilicet quod idempnitatem realis non necessario concludit idempnitatem formalem cuiuslibet quod est in subiecto eodem ad quodlibet quod est in ipso. non tamen est omnino simile. quia aliqua compositio est in albedine licet non rei et rei. tamen talis qualis non conceditur in deo propter non idempnitatem formalem. ubi autem non idempnitatem formalis aliquorum in eodem requiratur aliquam compositionem et potestualitatem et ubi non. dicitur de 8. quod de attributis. et in questione illa. an de sit in genere. Posset etiam poni exemplum de toto quantitativo subtrahendo illa que sunt imperfectionis et ponendo illa que sunt perfectionis. sed in pluribus esset dissimile quam simile. ideo omitatur.

Ista autem distinctio siue non formalis idempnitatis que probata est per duas vel tres rationes potest etiam probari per duas vel tres auctores Aug. 7. de tri. c. i. vel. 6. ois essentia que relative dicitur est aliquid excepto

relatiuo. 7. c. 3. si pater nō est aliquid ad ad se nō est oīno q̄ relatiue dicat ad aliquid. Et igit̄ eēntia in re ad se 7 non ad aliqd. 7 in re p̄r inquantū p̄r relatiue dicitur. nō est aut̄ formalis. eadē entitas ad se 7 nō ad se. igit̄ 7c. Itē in eodē. c. 5. vel. 12. nō eo verbū q̄ sapia. qz verbū nō ad se dicit sed t̄m relatiue ad eū cui⁹ verbum dicit. sicut filius ad p̄m. sapia vero eo q̄ eēntia. Intelligit̄ ḡ Aug. qz sicut p̄r nō eo q̄ est p̄r est sapia 7 eēntia. ita nō eodē ē p̄r 7 deus. Et ex hoc p̄cludit. ca. 14. de minoribus quapropter nō. qz p̄r nō est filius. 7 filius nō est p̄r aut ille ingenuus. ille aut̄ genitus sō n̄ est vna eēntia. qz his noibus relatiua eoz oīdunt. vterqz aut̄ simul vna sapia 7 vna essentia. est igit̄ fm̄ ip̄m talis nō idēmp̄t̄as relōnis ad absolutū in diuinis qz si vnū erit quo respectu alicui⁹. aliter nō erit q̄ respectu eiusdē. esse aut̄ quo cōuenit alicui fm̄ eius rōnem formale. ḡ vnū eozū nō est de rōne formali alterius: s3 extra eam. 7 per p̄ns nō est idē formalr alteri. qz sic supra exposita est rō eius qd̄ est nō eē formalr idē. 7 t̄m ex hoc nō sequitur simplr diuersitas vel nō idēmp̄t̄as realis essentia 7 relōnis. nō enim illud q̄ p̄r est p̄r est. aliud ab essentia sed idē fm̄ Aug. 111. de ci. dei. c. 10. ideo simplex dī deus qm̄ qd̄ habet hoc est. excepto qz relatiue quēcūqz p̄sona ad alterā dī nec ē ip̄a. sicut p̄r h3 filiū 7 nō est filius. s3 qd̄ quid h3 pater in se ad quod p̄ cōsequēs nō dicit relatiue illud est ip̄e vera idēmp̄t̄ate licet non formali.

Ad primum argu.

p̄ncipale dico qz maior sic est intelligēda quēcūqz aliqua idēmp̄t̄ate sūt eadēz alicui illa tali idēmp̄t̄ate iter se sic sūt eadē. qz nō potest cōcludi aliqua idēmp̄t̄as extremoz inter se nisi fm̄ illā idēmp̄t̄ate sunt eadē medio 7 mediū in se sic sit idē. 7 per hāc p̄positionē sic intellectā tenet oīs forma syllogistica. omis-

sa enī altera cōditione vel vnitatis mediū in se vel extremoz ad mediū nō est syllogismus sed palogismus accit̄is. cū accipit in minorē qz quicqd̄ est in eēntia diuina est idē illi eēntie. nō est v̄z intelgendo de idēmp̄t̄ate formali. 7 iō non pōt p̄cludi formalis idēmp̄t̄as extremorū inter se. q̄diu aut̄ stat formalis distinctio relationū suppositi stat formalis distinctio suppositoz. Et si dicas qz saltem ex idēmp̄t̄ate reali eoz ad essentiaz cōcludā idēmp̄t̄atē realē eoz inter se dico qz eēntia nō habz idēmp̄t̄atē talē vnicā. s. subsistentie. put p̄sone vel personalia vt extrema vniunt̄ in eēntia. et iō nō pōt p̄cludi idēmp̄t̄as subsistentis v̄l subsistentie per rōnem idēmp̄t̄atis eorum in eēntia vt in medio. Per hoc patet ad talia sophismata. hic deus est pater. filius est hic dē. ḡ filius est p̄r. qd̄ p̄firmat. qz medio ex̄te hoc aliqd̄ necesse est extrema cōiungi. R. p̄ sic in creaturis cōe se habet vt quale quid. singulare vt hoc aliqd̄. ita hic. eēntia cōis personis habet rōnem qualis quid. 7 persona h3 rōnem huius alicuius. medium ḡ hoc est quale quid 7 nō hoc aliqd̄. p̄cludit aut̄ idēmp̄t̄as extremoz in p̄sone ac si mediū fuisset hoc aliqd̄. S̄lt̄r ibi videt̄ esse fallacia accidentis 7 p̄ntis. qz li deus accipit in p̄missis pro alio 7 alio supposito. 7 s̄lt̄r fallacia est figure dictiōnis cōmutando quale quid in hoc aliqd̄ quid. Q̄si arguas. deitas est pater si filius est deitas. ḡ 7c. R. licet deitas n̄ supponat p̄ alio supposito in maiorē 7 i minorē. t̄m est ibi fallacia figure dictiōis cū mutando quale quid in hoc aliqd̄. n̄ h̄l aut̄ aliud est sic cōmutare qz ex vi illatōnis interpretari illud habē rōnez huius alicuius qd̄ habet rōnem qualis quid ita sic inferēs suppositū de supposito interpretat̄ mediū cōe eē idē fm̄ rōnem existentie vel subsistentie. quod falsū est Q̄ si faltez arguas extrema realit̄ eē idē inter se. qz cū in medio sūt idē

concedo qz potest
nalis nō formalis
nō debet inferri
notatur ex vi
ntas formalis.
inferri filius est
vel filius est id
huc confirmet
cipalis per hoc
struere p̄m̄ p̄n
mationē 7 nega
R. de aliquo
tate sed nō tamen
tem necesse est id
vere p̄dicari for
realitate formal
aut albedo rōne
habet in se cōm
alterius nō reas
affirmatio 7 ne
dem realitatis
rōne eēntie est i
rōne p̄p̄ietatis
hypothetice filius
7 negatio de eo
cōtra hoc argu
ab affirmatōne
alia vel stat cum
de affirmatōne
si deitas stat c
alia p̄sona. s. fil
termitate que n
paternitate.
de nō idēmp̄t̄as
quata. qz vnū
aliter ex quo s
sub alijs verbis
n̄b̄l 7 p̄cisa
functionē realit
aut pater in al
realitatem vni
repugnat diffi
na. tamē reali
p̄cisa albed
repugnat. 7 t̄m
gram ad 2^{am}

concedo q̄ potest inferri idēptitas essen-
tialis nō formalis vel suppositiua. et iō
nō debet inferri q̄ filius est p̄r. q̄ ibi de-
notatur ex vi illatōnis et sermonis idēp-
titas formalis. v̄l hypostatice. sed sic d̄z
inferri filius est idem cū eo quod est p̄r.
vel filius est id q̄d est pater. **Q**uāsi ad-
huc confirmet illa maior argumenti p̄n-
cipalis per hoc q̄ negare eam videt de-
struere p̄mū p̄ncipium. ponendo. s. affir-
mationē et negationē esse veras de eodē
Respondeo aliquo habēte verā idēpti-
tatē sed nō tantū vnicā realitatē forma-
lem necesse est idem rōne vni⁹ realitatis
vere p̄dicari formaliter de illa et de alia
realitate formali formali nō p̄dicari: si-
cut albedo rōne alicuius realitatis quā
habet in se cōuenit cū nigredine. et rōne
alterius nō realit cōuenit sed differt. nec
affirmatio et negatio de eodē rōne eius-
dem realitatis formali dicunt. Ita h̄ p̄r
rōne eēntie est idem q̄dditativē filio. et
rōne p̄prietatis nō est idem formali nec
hypostatice filio. nec dicunt affirmatio
et negatio de eodē respectu eiusdē. **S**i
cōtra hoc arguas. q̄ affirmatio differt
ab affirmatione cū vni⁹ negatio dicit o
alia vel stat cum alia. q̄ neutrum ē verum
de affirmatione cōtradictōe illi negatōi.
q̄ si dēitas stat cū nō paternitate puta in
alia p̄sona. s. filij. ip̄a dēitas differt a pa-
ternitate que nūq̄ stat in eodē cum nō
paternitate. **R**espondeo maior possit cōcedi
de nō idēptitate formali vel de nō ade-
quata. q̄ vni⁹ illorū nō determinat ad
alterū ex quo stat cum eius opposito. v̄l
sub alijs verbis de nō idēptitate puer-
tibili et precisa. sed si maior accipiat o-
finitionē realem simplr neganda est. si-
cut patet in albedine accipiendo. p̄prietaz
realitatem vnde sumit genus illi ex se n̄
repugnat differētia opposita. s. nigredi-
nis. tamē realitati vnde sumit differētia
specifica albedinis differētia nigredinis
repugnat. et ista respōsio debet intelligi
q̄rum ad 2^{am} p̄tem maioris que dicit q̄

altera affirmatio stat cū negatione. sed p̄
ma pars maioris que accipit negationē
de affirmatione dici possit illa maior cō-
cedi quo ad illā p̄ter. si intelligat dici ne-
cessario et vniuersaliter et per rōnem p̄-
prietatē hui⁹ de quo dicit. et hoc q̄n p̄tra-
dictio illa de qua est s̄mo est realis siue
rei ad non rem. nō aut rōnis ad non ra-
tionem. nam tūc nō sequitur nisi distin-
ctio rationis affirmationis ab affirmati-
one. **A**pplicando p̄māz partem maio-
ris vt vera est ad propositū: sequitur q̄
filius realiter distinguitur a patre. non
autem s̄m q̄ de⁹ vel dēitas. quia de deo
non dicitur non pater necessario et vni-
uersaliter. nec per rōnem subiecti. l̄ s̄m
aliquos dicit particularit rōne suppositi
ti illius subiecti. **Q**uāsi arguas illud q̄
pater distinguit a filio sit a a. inquantū
a. aut est idem essentie aut aliud. si aliud
hoc est incōueniens. si inquantum a. est
idem. l̄git inquantū distinguit est idem.
et per p̄ns eēntia distinguit. **R**espondeo
q̄ nec verū est a. inquantū a. est idē eēn-
tie. nec a. inquantū a. est aliud ab eēntia
et hoc intelligendo illud quod sequit re-
duplicationē inquantū accipi s̄m rōnem
suam formale. et cū hoc etiā esse rōnem
formale inherētie p̄dicari. sic distingi
supius in talibus sermonibus in questi-
one de vnitāte obiecti fruibilis. hoc etiā
patet in exemplo. homo enī et nō homo
sunt opposita imediata. et tamē forma-
liter de aliquo cum reduplicatione neu-
trū dicit. sicut albū nec inq̄tum album
est homo nec inquantū albū est nō hō.

Et si dicas. idēz et aliud circa ens sūt
immediate opposita. dico q̄ non sequit
sunt immediate opposita. q̄ alterum p̄-
dicatur de quolibet cum inquantū. ita
q̄ rō subiecti sit formalis rō inherētie
alterius p̄tis p̄tradictionis. sed sufficit q̄
alterū contradictoriorum vere insit cui
libet subiecto licet n̄ per se rōne subiecti
Si aut accipiat li inquantūz primo mō
vt t̄m notet a. accipi s̄m suam rātionem

formalem. dico q. a. quocūq; modo acceptum formaliter est idem eētie: licet non sit formaliter idem essentie. sed tūc non sequitur. a. formaliter est idem essentie. a. formaliter distinguit. ergo essentia distinguit. sed est fallacia figure dictionis. commutando hoc aliquid in quale qd.

Si adhuc instes. quia. a. in quantum a. est ens vel res. quero que res v. quod ens. si essentia habetur propositum. si res et non essentia ergo alia res. Respondeo. concedo q. est ens et res. et hoc utroq; modo accipiendo in quantum. quia si aliquid predicatū per se primo modo inest alicui: inest sibi eodem modo per se siue illud subiectum sit res distincta a quocūq; quod est extra rationem eius siue contineatur per idem proprietatem in aliquo quod est extra rationem eius. continentia enim talis nō tollit rationem formalem: nec ea que insunt primo modo per se. Sed cum queris quod ens. dico q. ens quod est. a. sicut si substantia est per se ens. si queras quod ens descendendo sibi ente est per se substantia non aliud. Ultra. si queras est ne per se essentia. dictum est q. nō. Si inferes ergo est alia res fallacia est pntio. nō est per se hec res. et est per se res. ergo est alia res. quia in antecedente negatur per se idempritas in pntie idempritas simpliciter sumpta et ita destruit antecedens. Si obijcitur est per se res et nō per se essentia. ergo per se alia res. et ultra q. alia res. pbat prima psequētia. nam circa ens idem et aliud sūt immediate opposita. q. si est per se res est per se res eadem essentie. et ita per se essentia. vel per se alia res. Scda psequētia probat. quia per se non est determinatio distrabens. Preterea pbat prima psequētia et est ad principale. si enim est per se res: aut p se res que est essentia. aut per se res que non ē essentia. si est per se res que est essentia q. est per se essentia. si est per se res que nō

est essentia. ergo est per se res alia ab eētia. Preterea tertio. essentia est per se res et proprietas est per se res. et nō sunt per se eadem res. ergo sunt per se due res et ita utrunq; est per se res alia ab altera.

Ad primum. licet possit pclusio pmi argumenti distingui q. ibi esset alicuius p se itatis vel p se itatis alicuius. et pmo modo negaretur ly per se per negationem clusam in alicuius. 2o modo affirmaretur quia pcederet vim negationis. et per consequens pmo modo pclusio pme pnt pcederet. sed tunc scda consequētia pcederet fm psequens a destructione antecedentis. 2o modo pma psequētia pcederet fm psequens. Tame quia non videtur bene logice dictum q. negatio si qua includatur in alicuius possit aliquid attingere preter terminum respectus et foris in qua vel fm quā notatur esse alicuius nec videtur bene logice dictum q. ly per se quod dicit modum inherētie et psequens determinat compositionem p se sic negari per negationem aliquam indicato. Ideo potest dici aliter q. in sequente pme psequentie tantum potest haberi de vi sermonis vnus sensus. q. q. hoc predicatum esse rem aliam ab essentia per se insit proprietati. et iste sensus est falsus. quia sic bene sequitur falsum illud quod inferitur in 2o psequētia. id simpliciter nego pnam psequentia. c. due ppositiones in antecedente sint v. et psequens falsum. Ad pbationem sequentie dico. q. idem et aliud non sunt immediate circa quocūq; predicatū vt per se dictum de subiecto. immo nō contradictoria sic sunt immediata. nō enim homo per se est albus nec per se non albus. tamen inter contradictoria absolute sumpta vel absolute dicta v. cūq; non est medium. ita si proprietates est res eadem vel alia. verum est quod eadem. sed tunc non valet consequentia: quod sit per se eadem vel alia.

Ad 2^m aⁿs potest distingui fm ppositi-
onem 7 diuisionē. 7 in sensu ppositio-
nis neutrum dandum est. sicut. n. non
est dandum q^d sit per se essentia vel per
se non essentia. ita nec alteruz membrū
illius diuisionis cum accipit in sensu cō-
positionis. nec ex hoc negant ambo cō-
tradictoria. q^d si accipias de incōplexis
habetur q^d neutru illorum dicit per se
de subiecto hoc pcedo. Si vis hie con-
tradictoria complexa dico q^d erunt ista
aut. p^prietates ē per se res que ē essentia.
aut non est per se res que est essentia et
hⁱ negatiua est vera. sed nō infer. ergo ē
per se res que nō est essentia: sicut nō se
quitur homo nō est per se albus. igitur
per se est nō albus. In sensu diuisionis
danda est affirmatiua pars diuisionis
s. p^prietates est per se res que ē essentia
sed non sequitur ultra: ergo est per se es-
sentia. quia ex identitate reali inferitur
idēitas formalis. nam aⁿs in sensu di-
uisionis tātum notat idēitatem reālez
per se per se. Aliter potest distingui
aⁿs predictum vt per implicatōem illā
que est per se intelligatur inherētia for-
malis vel t^m idētica. primo modo neu-
tra pars est danda. quia neutruz oppo-
sitorum per se inest illi rei que per se di-
cit de p^prietate. 2° est danda pars affir-
matiua: sed nō sequitur ulterius. ppo-
situm ppter pōnem p^prietas. **Hec 2^a**
diuinctio nō habetur ex vi sermonis.
quia illa compositio implicata non de-
terminatur per aliquid quod norat eā
dicere formalem inherētia sⁱ t^m idē-
tiaz. Prima diuinctio habetur ex vi
sermonis. 7 hⁱ ly que est. non notet i sen-
su componis formalē inherētia. t^m
ex vnitate extremi vbi est quasi specifi-
catiua 7 determinatiua cōstructio hēt
essentiam denotari per se inesse subiec-
to. **Ad 3^m p^p.** **Ad 2^m principale**
dico q^d accitale aut accipitur p extra-
neo aut accipitur p eo quod quasi p^pi-
et aliquid accitalliter quod p^perfuit i

se perfectum. si 2° dico q^d nō omne ens
omni enti i quo ē ē essentiale vel accidē-
tale. est enīz mediuz iter essentiale 7 ac-
cidētale. vt cōtrahēs sicut differētia cō-
trahit genus que nec est cōtiale nec ac-
cidētale accipiendo hoc modo. 7 sic in
diuinis nihil est accitale. sed preter cō-
tiam est aliquid nō essentiale. Si autēz
accipitur accitale pmo modo quicqd
nō est de rōne eius formalis: sed extrane-
um licet nō p^prie sic dicat accitale sic
differētia esset accitallis respectu gene-
ris 7 hoc modo accipit p^phs accitale. p
extraneo in fallacia accitatis. sic pōt dici
accitale alicui quicquid est ei extraneū
vt illud comp^pat ad aliquod 3^m. 7 isto^o
nō est incōueniens diuinctiua psonaz
accidere essentie. quia sunt extra rōem
eius. **Ad 3^m dico** q^d si in maiori per il-
lud si. intelligatur p^pdictio possibilis ma-
ior est vera 7 minor falsa. nulla. n. possi-
tione possibili posita potest deesse scōa
p^psona in diuinis qⁿ summum 7 sūma
perfectio deesset si ipa deesset. Et si pro-
bes q^d si illa deesset sūma perfectio esset
i patre. dico q^d si illa deesset summa p^p-
fectio deesset. 7 si illa deesset 7 pater nō
non deesset summa perfectio adesset. 7
ita ipam deesse includit cōtradictōem
Si autē in maiori p^pli si ponatur positiō
impossibilis. dico q^d maior ē falsa. il-
lud. n. ponendum est in summo bono
quod nō potest poni nō esse sine pōne i
compossibilis. **Ad vltimū dico** q^d il-
la ratō de necesse esse debz sic intelligi quic-
quid est per se necesse esse hⁱz ex se ē actua-
lissimum: ita q^d per nihil qualecūq^d ali-
ud a se expectat aliquid quam actualitatem
eēndi. 7 ideo ex se est indiuisibile. quia
si posset diuidi tunc ab illis per que. di-
uideretur expectaret aliquam actuali-
tatem eēndi quam haberet in illis di-
uisis. 7 oporteret illa diuinctiua ne-
cesse ēē q^d eēnt formalr n. citates eēndi.
q^d eēnt vltime actualitates 7 necitates i
illis diuersis necesse ēē. sine quibus illa nō

habet actualissimam entitatem. qz diuisibile n̄ hz actualissimā entitatē siue exn̄tia actualissimā anq̄ intelligat in aliqb̄ illoz in q̄ diuidit. Et p hoc tenz 1^a rō supius poita in qōne de vnitatē dei ex rōe necē eē q̄ tacta fuit qōne p̄ h̄ 2^a di. qz necē eē n̄ diuidit in pla. qz. a. z. b. si n̄ eēnt formalit̄ necitates eēndi anq̄ itelli gēt i aliq̄ illoz i q̄b̄ necē eē didr cū sint vltie actualitates sū q̄b̄ i^a actualitas cō is n̄ eēt i^a actualitas cōis n̄ eēt necē eē. qz req̄rēt aliq̄ mō aliqd̄ aliō a se p qd̄ eēt. Sz h̄ nō pcludit de diuers̄ psonis i ea dē entitate necia. nam illa entitas ex se nec n̄ expectat aliquā actualitatē ab ip̄sis distinguētibz psonas. qz nō diuidit̄ tur per illa distinguētia psonas. nō s̄ q̄si vltie actualitates q̄bus talia etia existūt. Lū ḡ arguit. a. z. b. intelligendo h̄ p ip̄a duas p̄petates psonales aut s̄ formalit̄ necitates eēndi aut nō. pcedi p̄t qz n̄ s̄ formalit̄ necitates eēndi. nec seq̄t igit̄ sūt possibiles. quia per dēp̄t̄tatē sūt illa vna necitas eēndi. sz si. a. z. b. eēnt i diuersis oportet dicere qz. a. z. b. eēnt formalit̄ ter necitates vlt̄ entitates possibiles. qz non possent eē eēdē alicui entitatē ex se necie. illa. n. etitas cōmunis cui eēnt eēdē esset quasi potētia ad existēdū vt p̄ intelligit an̄ illā rōez p̄hētē vlt̄ diuidētē. Cōtra h̄ ipsi. a. inq̄tū. a. aut repugnat̄ posse deficē aut n̄. si sic. a. ḡ iō^m. a. ē neci um. z ita cui inest formalit̄ ē ei rō necio eēndi. si nō igitur p̄ nihil aliō pōt̄ ip̄i. a. p̄cise inq̄tū. a. repugnat̄. igit̄ p̄ nihil tol lit̄ qn̄ ip̄i. a. p̄cise inq̄tū. a. sūt cōpossibile deficere. ḡ sp̄ p̄. c̄ise sumptū ē possibile deficere. ḡ repugnat̄ necio ex se quē solutōez ad hāc obiectōez.

Circa tertiam di. qro. p̄ de cōḡscibilitate dei. Et qro p̄. Vtz de sit nāl̄r cōḡscibil̄ ab intellectu viatoris. Arguo qz non. p̄hs 3^a de aia. fantasmata se hnt ad intellectum sicut sensibilia ad sensū

igitur intellectus nihil intelligit nisi fantasma potest p̄ sensus apprehender̄ deus aut non habet fantasma. ḡ 7ē. Item 2^a metha. sicut se habet ocul^{us} noctue ad lucem solis. sic intellectus noster ad ea q̄ sunt manifestissima nāe. sz ibi ē impossibilitas. ḡ z hic. Itē primo phy sicōz. infinitum iqtum infinitum est igit̄ notum. z 2^a metha. infinita non contin̄git cognoscere. ḡ nec infinitum. qz eadez videtur esse p̄portio intellectus ad infinitū z ad infinita. quia equalis excelsus vel nō minor. qz vtrobiq̄ est infinitas. Item gregl. super Ezechiaz. Quā tūcūqz mens n̄ra in contemplatione dei p̄fecit non ad illud qd̄ ip̄se ē: sed ad illud qd̄ sub ip̄o est attingit. Cōtra. 6. meta. methaphisica ē theologia de deo. ḡ 7ē. s̄l̄r i actu eē. i. i p̄sideratōne actuali sbaz separarū ponit felicitatez humanā. io. ethycoz.

Item hoc qro

vtx de sit p̄m̄ p̄gnitū a nob̄ nāl̄r p̄ statu isto. Et arguit qz sic v^m qd̄qz sic se hz ad eē sic ad p̄ḡitōez. 2^a metha. sz de ē p̄m̄ ens. ḡ p̄m̄ p̄gnitū. Itē n̄ h̄l p̄fecte p̄ḡit̄ nisi deo p̄fecte p̄gnito. ḡ nihil simplr̄ p̄ḡit̄ nisi eo simplr̄ coḡnito. p̄na apparet. qz in his q̄ s̄ p̄ se sic max^m ad max^m sic simplr̄ ad simplicit̄ z ex^o. ex 2^a topi. Itē p̄fectissim^o act^o po^o ē circa obiectū simplr̄ p̄m̄. p̄fectissim^o at̄ act^o ē circa deū. io. ety. ḡ de ē simplr̄ p̄m̄ obm̄ p̄ḡscibile. Cōtra ois n̄ra p̄gnit^o orit̄ a sensu p̄ meta. z 2^a poste. i. si. ḡ de qui est a sensibus remotissimus. nō est p̄mo cognitus ab intellectu n̄ro.

In p̄ qōne n̄ ē distinguēd̄ qz deus possit p̄ḡit̄ negatiōē n̄ affirmatiōē. qz negatiōē n̄ p̄ḡit̄ nisi p̄ affirmatiōē 2^a p̄yeri. in fine z 4. metha. p̄z ēt qz nllas negatiōes p̄ḡit̄ m̄ deo nisi p̄ affirmatiōes p̄ q̄s remouem^o icōpossibilib̄ aliq̄ ab ill̄ affirmatiōē b̄: sic n̄ remouem^o p̄pōez: nisi qz attri buim^o simplicitatē aliqd̄ aliō. negatiōes ēt̄ tm̄ n̄ sūme amam. S̄l̄r ēt̄ aut

negatō pcepti pcepti. aut oca d aliq. si pcepti pcepti
cipit negatō vt n lapis h eq pcepti nibi si
cur dō qz pura negatō dē de ente r n ente
igit in hoc non intelligit oculus magis q
nihil uel chymera. Si intelligit non la
pis de aliquo tunc quero ille conceptus
substractus d q intelligit ista negatio esse
va. aut ē pceptus affirmatiuus aut nega
tiuus Si est affirmatiuus habet ppositi
tū. Si negatiuus qro ut prius. aut nega
tio pcepti pcepti aut dicta de aliq. Si p
mō hoc eque conuenit nihilo sic deo.
Si ut dicta de aliquo tunc sicut prius.
Et qtrūqz pcederet i negatōibz ul nō
intelligeret de magis q nibi. ul stabit in
aliq pceptu affirmatiuo q ē pceptus. Nec ē
distinguedū d pgnitōe si ē r qz ē. qz in p
posito qro pceptu simplicē d q pgnos
cat eē p actū itellectus pponēt r diuidēt
nūq. n. cognosco d aliq si ē nisi habeat
aliq pceptu illi extremi d q pgnosco
eē r de i qtrūqz. Nec opz distingue d si ē
ut ē qd d vitate ppositi. ut ē qd d eē de i
qz si pōt eē qd d vitate ppositi i qua
esse tanqz predicatum querit d subiecto
ad concipiendū veritatem illi questio
nis opozet preconcepere terminos illi
questionis. r de conceptu simplici illius
subiecti si est possibilis naturaliter nūc
est questio. Nec valet distinguere de cō
ceptu naturali r supernaturali. quia q
ritur de naturali. Nec valet distinguere
de naturali loquendo de natura abso
lute vel de natura p statu isto. quia q
ritur precise d cognitiōe pto statu isto.
Nec v3 distingue d pgnitōe dei i creatura l
i se qz si cognitio hēatur p creaturā ita
q cognitio discursiua incipiat a creatu
ra. quero in quo termino sistitur ista p
gnitio. Si in deo in se habeo ppositus
quia illum conceptum dei in se quero
Si non sistitur in deo in se sed in crea
tura: tunc idem erit terminus r prin
discursus. r ita nulla noticiā habetur
de deo. Est igit mēs qōnis ista. Utū ali
quē pceptu simplicē possit itellectus via

tori nālic hēe in q pceptu simplici conce
piatur deus. Ad hoc dicit quidaz doc
tor sic. q loquendo de cognitione ali
cuius distingui potest ex parte obiecti
per se uel per accidens. In particulari
vel in vniuersali realiter per accidens
non cognoscitur. quia quicqd de ipso p
gnoscutur est ipse deus. tñ cognoscendo
aliquid attributum eius cognoscimus
quasi p accēs qd est. vnde de attributi
dicit Dama. li. p. c. 5. q non nām ot
cunt ocl. sed que circa naturaz. In uli:
puta in generali attributo cognoscitur
non quidem in vli fm predicationem
qd dicat de ipso in quo nllū ē vle. quia
qdditas illa ē de se singularis. Sed in
vli qd sibi anoloyce cōc ē r creature. tñ
quasi vnum a nobis concipit ppter p
ximitatē conceptuū l3 sint diuersi con
ceptus. In particulari non cognoscitur
ex creaturis. quia creatura est peregrina
similitudo eius quia tantum ei conformis
est q ad aliqua attributa q n sunt illa
natura in particulari. igitur cum nihil
ducat in cognitionē alterius nisi sō rōe
silia. sequitur q deus nō cognoscit in p
ticulari ex creaturā. Itē i vniuersali tri
plicit pgnoscat. generalissime. generali
generaliter. Generalissime. habet tres
gradus. cognoscendo. n. qdēqz ens ut
hoc ens est. indistinctissime concipitur
deus quia concipit ens quasi pars pcep
tus. r est primus gradus. Amato hoc
r concipiendo ens est secundus gradus
Jam. n. ens ut cōceptum nō vt pars cō
ceptus concipit cōe anoloyce deo r cre
ature. Qd si distinguat conceptus ent
qui deo conuenit. pura concipiēdo ens
indeterminatum negatiue. i. non deter
minabile a conceptu entī qui conuenit
creature anoloyce qd est ens indetermi
natuz puaue. iam est 3° gradus. pmo
mō idēiatū abstrahit ut sō: ma ab oī
mā ut i se sōsistēs r ipticipabil. 2° in
dēmiatuz est v le abstractū a picular.
b^o quod est actu participatum in illis.

Post istos tres gradus recipiendi generalissimum recipitur deus generalissimus. recipiendo quodcumque attributum non simpliciter sic prius: sed cum preminetia summa. Generaliter autem recipitur. recipiendo quodcumque attributum esse idem suo primo attributo. scilicet esse per simplicitatem. nec per species propriam cognoscitur. quia nihil est eo simpliciter: sed admodum essentiae. sic. n. essentia in brutis sub iterationibus sensum subfodiendo cognoscitur iterationes non sensatas ut nocui et psui. sic ite sub specie create que non repugnat nisi creaturaz: ex suo acumine subfodit ad cognoscendum ea que si et oia cum de deo per species alienam ex creaturis. et hoc oibus tribus modis predictis.

Quo ad secundas.

quodque. scilicet ista operi. distinguendum est de modo recipiendi nali et rationali primo deus est per omnem intellectum ligibile a nobis ex creatura. quia nali cognitio preedit ab indeterminato ad determinatum. Indeterminatum negativum est magis indeterminatum quam privative. indeterminatum est precogitum illi. et illud indeterminatum privative finem cognitionem nostram preconcepitur de terminato. quia ens et res prima in preffione imprimuntur in anima nostra scilicet Aui ten. i. metha. c. 5. et indeterminatum negativum omnino primum est obiectum nostro intellectui. Rationaliter autem est deus posterius creatura obiectum cognitum secundum tres gradus. primo generalissime. deinde generalius. et ultimo generaliter quia primo concipitur hoc bonum. deinde de bonum vel abstractum 2° abstractio. puta quod est indeterminatum privative deinde bonum prima abstractione abstractum quod. scilicet est indeterminatum negativum. quia via rationis negativae deductionis prius oportet cognoscere illud a quo fit abstractio quam abstractum. Exponitur primum membrum. scilicet naturaliter quod est sic cognitum primo. quia deus ut est sic primum cognitum non distinguitur ab alijs propter simplicitatem. Et quia non est primum cognitum nisi tamen quo ad duos primos modos gradus generalissime

concupiendi. quorum neuter pertingit ad aliquam rationem determinantem illud attributum deo. qualiter autem possit esse primum cognitum et non distingui ab alijs per intellectum percipiente explicat sic oculi per videt lucem. sed non distincte discernat de ipsa propter subtilitatem. sicut discernit de colore per lucem.

Respondeo aliter

ad primam questionem. Et in quibusdam contradicam positioni predictae. rationes n. mee positionis ostendunt oppositum illius positionis. Dico primo quod nati tamen huius potest conceptus naturaliter in quo quasi per accens concipitur deus. puta in aliquo attributo. sed etiam aliquis conceptus in quo per se et additivum concipitur deus per bonum. quia concipiendo sapientem concipitur per prius tas finem eius. vel quasi proprietatem in actu et perficiens naturam. et intelligendo sapientem oportet preintelligere aliquid quasi subiectum cui intelligitur illud quasi proprietatem inesse. et ita ante conceptus omnium passionum vel quasi passionum oportet inquirere conceptum aliqui quidditatem cui intelligatur ista attribui. et ille conceptus alius erit additivus de deo. quia in nullo alio potest esse status. 2° dico quod non tamen in conceptu analogo conceptus creature concipitur deus. qui. scilicet sit omnino alius ab illo. de creatura dicitur. sed in conceptu aliqui univoco sibi et creature. Et ne fiat contentio de nomine univocationis conceptum univocum dico. quod ita est unum quod eius univocitas sufficit ad contradictionem affirmando et negando ipsum de eodem Sufficit etiam per medium syllogistico extrema unita in medio sic unum. si nati facta equivocationis concludatur in unum. Et univocationem sic intellectus per bonum tripliciter. Primo sic omnis intellectus certus de uno conceptu et dubium de diversis huius conceptum de quo est certum alium a conceptibus de quibus est dubium

Cum sit conceptus univocus

Subiectū includit p̄dicatū. s3 intellectus viatoris. p̄t eē cert⁹ de aliquo q̄ sit ens dubitando de ente finito vel infinito. creato vel increato. q̄ cōceptus ētis de aliquo est aliū a conceptu isto vel illo ⁊ ita neuter ex se. sed in vtroq; illoꝝ includitur. ergo vniuocus. probatio maioris. quia nullus idem conceptus est certus ⁊ dubius. igitur vel alius. quod est p̄positum: vel nullus. ⁊ tunc n̄ erit certitudo de aliquo conceptu. p̄bo mī nozem. quilibet p̄hus fuit certus illud qd̄ posuit eē p̄mū p̄mū esse ens puta vnus de igne alius de aqua. certus erat q̄ erat ens. non autem fuit certus q̄ esset ens creatum vel increatum. p̄mū vel non p̄mū. Non. n. erat certus q̄ erat ens p̄mū: quia tunc fuisset certus de falso. ⁊ falsum non est scibile. Nec q̄ erat ens non p̄mū. quia tūc non posuisset oppositum. Confirmat etiam ratio. nam aliquis videns p̄hos discordare p̄t eē cert⁹ de quocūq; eoz qd̄ q̄libet posuit p̄mū p̄mū esse ens. ⁊ tū p̄ p̄rietate opinionū eoz potuerit sil dubitare: vtz sit hoc ens l̄ illd̄. ⁊ tali dubitā si fieret demonstratio p̄cludēs vel destrues aliq̄e p̄ceptū inferiorē. puta q̄ ignis nō erat ens p̄mū s3 aliq̄ ens posterius p̄mo ente. n̄ destrueret ille cōcept⁹ p̄mū sibi cert⁹ quē hūit de ente: s3 saluaret in illo conceptu p̄ticulari. p̄bato de igne. Et per hoc p̄batur illa p̄positio sumpta in vltia p̄na rōis q̄ fuit q̄ ille cōcept⁹ cert⁹ qui ē ex se neut dubioꝝ i vtroq; illoꝝ saluat. Qd̄ si nō curres de aucte ista accepta ex diuersitate opinionū phylosophatū. s3 dicas q̄ q̄libet h3 duos cōcept⁹ i intellū suo p̄pin q̄s q̄ p̄ p̄indates anoloye vidēt esse vn⁹ cōcept⁹. Cōtra. hoc videt eē. qz ex ista euasione vidētur destructa ois uia p̄ bādī vnitate alie cōcept⁹ vniuocā. Si. n. dicis hoīem hīc vnū cōceptū ad for tē ⁊ plato. negabī ⁊ dīcet q̄ si duo. s3 vidēt vn⁹ p̄p magnā similitudinē. 2⁹ p̄i-

cipalr arguo sic. Null⁹ cōcept⁹ real⁹ cāf i intellū viatoris nālī nīlī ab hīs q̄ sūt naturalit motiua intē nostri: sed illa sūt fantasma vel obm̄ relucēs in fantasmate ⁊ intellect⁹ agēs. q̄ null⁹ concept⁹ simplex sit mō naturalit in intellū nostro nisi q̄ p̄t fieri v̄tute istoꝝ. s3 cōceptus qui non eēt vniuoc⁹ alicui obiecto relucēt in fantasmate s3 oīo alius ⁊ p̄ior ad quē iste hēret analogiā: nō possz fieri v̄tute intellect⁹ agentī ⁊ fantasmatī: ut p̄babo: q̄ tal⁹ concept⁹ alius analog⁹ q̄ ponit naturalit in intellū viatoris nūq̄ erit. ⁊ ita nō poterit nālī haberi aliq̄s p̄cept⁹ de deo. qd̄ est fals⁹. p̄batio assūpti. obm̄ quodcūq; siue relucēt in fantasmate siue in ip̄e intelligibili cū intellectu agēte v̄l possibili cooperāte s3 vltimūz sue virtutē facit i intellectu sic effici sibi adeq̄tum p̄ceptū suū. p̄p̄iū ⁊ p̄ceptum oīuz cēntialit l̄ virtualit inclusoz in eo. s3 ille alius cōceptus q̄ p̄tū analog⁹ nō ē essentialit l̄ virtualit inclusus in isto nec ē iste. q̄ iste non fiet ab aliq̄ tali monēte. Et p̄firmat rō. qz p̄ter p̄ceptū suū p̄p̄iū adeq̄tū ⁊ inclus⁹ in ip̄o altero p̄dcoꝝ duoz modoz nihil p̄t cogsci ex isto obiecto nisi p̄ discursū: s3 discursus p̄supponit cognitiōē ist⁹ simplicitis ad qd̄ discursit. formet q̄ rō sic v3. Nullū obm̄ fac p̄ceptū simplicit ⁊ p̄p̄iū sui in aliq̄ intellū ⁊ p̄ceptū simplicit ⁊ p̄p̄iū alteri obiecti: nisi p̄tineat illd̄ aliō obm̄ essentialit l̄ virtualit. obm̄ aut creatū nō p̄tinet increatū essentialit l̄ virtualit q̄ rē. 12⁹ ps minoris l̄ q̄ obm̄ creatū nō p̄tineat virtualit increatū: ⁊ hoc s3 ea rōne sub q̄ sibi attribuit vt poster⁹ cēntialit attribuit p̄iori cēntialit. p̄bat. qz ē 3 rōem posterioꝝ essentialit includē virtualit suū p̄ius. ⁊ ēt p3 q̄ nō continet essentialit increatū fm̄ aliquid oīo sibi p̄p̄iū ⁊ nō cōe. q̄ nō facit cōceptum simplicit ⁊ p̄p̄iū enti icreato. B. sic. Dis inq̄sisto metaphy. de deo p̄cedit sic. l̄ cōsiderādo formālē rōem alie

7 auferendo ab illa rōe formali imper-
fectōem quā habet in creaturis: 7 refer-
uando illam rōem formalem 7 attribu-
endo sibi oīo summam pfectōem 7 sic
attribuendo illud deo. Exemplū de for-
mali rōne sapie vel intellectus vī volū-
tatis p̄sideratur p̄mo in se 7 fm se. 7 ex
hoc q̄ rō istozum nō includit formalit̄
imperfectōem aliquam nec limitatiōem
remoueat̄ ab ip̄a imperfectiōes que cō-
comitatur eam in creaturis 7 reseruata
eadē rōne sapie 7 voluntatis attribuā-
tur ista deo perfectissime. q̄ oīs inquisi-
tio de deo supponit intellectuz habere
cōceptuz eundem vniuocū quē accipit
ex creaturis. Qd̄ si dicas nō. sed alia
est formalis rō eozum q̄ cōueniunt deo
Ex hoc seq̄tur incōueniēs. I. q̄ ex nulla
rōe p̄pria eoz put̄ sunt in creaturā po-
test̄ concludi aliquid de deo. q̄ oīo alia
7 alia rō est istozuz 7 illoz. imo nō ma-
gis p̄cluderet q̄ deus ē sapiens formalr̄
ex rōne sapie quam app̄hendimus ex
creaturis q̄ q̄ deus ē formalr̄ lapis. po-
test̄. n. concept̄ aliquis alius a conceptu
lapidis vt ē ydea in deo h̄z lapis iste at-
tributionē. 7 ita formalit̄ dicitur deus
ē lapis fm istū p̄ceptum analogicū: sic
sapiēs fm illuz cōceptum analogicū.
Qualis aut̄ sit vniuocatio entī 7 ad q̄
ta 7 ad que dicit̄ magis inferius in q̄e
de p̄mo obiecto intellectus. 13° dico
q̄ nō cognoscitur deus nālitr̄ a viatore
in particulari 7 p̄p̄ie. hoc est s̄b ratiōe
huius essentie vt h̄ 7 in se. sed ratio illa
posita ad hoc in p̄cedētī opinione nō
concludit. Lūz. n. arguitur q̄ nō cogno-
scitur aliquid nisi per s̄ile aut̄ intelligit̄
de similitudine vniuocationis aut̄ imi-
tationis. Si p̄mo modo igitur nihil co-
gnoscat̄ de deo. q̄ fm opinionē illam i
nullo habet deus similitudinem vniuoca-
tionis cū creatura per quam deberet a
nobis cognosci. Si 2° etiam creature
non tm̄ imitant̄ illam essentia s̄b ratiōe

gnālīs attributi. s̄z etiā hanc essentiam
vt est hec essentia siue vt nuda 7 vt in se
est existens. ergo scdm̄ eum p̄pter talē
similitudinē possit creatura esse prin-
cipium cognoscēdi essentiam diuinā i
se 7 in p̄ticulari. Est igitur alia rō h̄
conclusionis q̄ deus vt hec essentia in
non cognoscitur nālitr̄ a nobis. quia
sub rōne talis cognoscibilis est obm̄ vo-
luntarium 7 non nālē nisi respectu sui in-
tellectus tm̄. 7 ideo a nullo intellectu cre-
ato potest sub ratiōe huius essentie vt
hec nālitr̄ cognosci. nec aliq̄ cētia nā-
litr̄ cognoscibilis a nobis oīdu suffici-
enter hanc essentiam vt hec. nec per s̄li-
tudinem vniuocationis nec imitatiōis
Uniuocatio. n. non est nisi in gnālibus
rōnibus. imitatio etiāz deficit. q̄ imp̄se-
cta est. q̄ creature imperfecte eum imi-
tatur. Utz aut̄ sit al̄ a ratio h̄ impos-
sibilitatis. I. p̄pter rōem p̄imi obiecti
vt aliq̄ ponunt illud esse quidditatē rei
mālīs. de hoc in. q. de p̄mo ob̄o int̄
14° dico q̄ ad multos cōceptus pro-
p̄ios de deo possumus f̄uenire qui nō
p̄ueniunt creaturis cuiusmōi sūt p̄cep-
tus oīum perfectionū simplr̄ in sumo.
7 perfectissimus cōceptus in q̄ quasi in
q̄dam descriptiōe perfectissime cōḡsa-
mus deum ē p̄cipiendo oēs p̄fectiones
simplr̄ 7 in sumo. tm̄ p̄ceptus perfectior
7 simplicior nobis possibilis est concep-
tus entis simplr̄ infiniti. Iste. n. est sim-
plicior q̄ p̄cept̄ entis boni vī entis veri
vel aliquoz s̄ilium. q̄ infinitum nō est
quasi attributū vel passio entis siue ei⁹
de quo d̄: s̄z dicit̄ modū in̄insecū illi⁹
entitatis: ita q̄ cum dico ens infinitum
non habeo p̄ceptum quasi per acc̄n̄ ex
subiecto 7 passione sed conceptum p̄ se
subiecti in certo gradu perfectionis. I. i
finitatis: sicut albedo intensa: non dīc̄
p̄ceptum per acc̄n̄ sicut albedo v̄sibilis
imo intensio dīc̄ gradum in̄insecū
albedinis in se. 7 ita patet simplicitas
huius p̄ceptus. I. ens infinitum. Per-

agnus h' fugeret ppter pceptōnē nociui
pceptū ab extimatiua ⁊ illa non multi
plicat cū accitib' istis sensibilibus. qz n̄
est cū eis intentio stante isto casu. qz aut
h' est suffocatio agni ad intentionē no
cui q' nulla est. aut si h' nō fugeret p suf
focionem. ergo nec alius.

Ad argumenta ^{princi} ^{palia}
illius questionis. Ad p̄mum dico q' illa
cōparatio p̄bi debet intelligi q̄tum ad
p̄mā motionē intellect' ab obiecto. ibi
n. fantasinata cum intellectu agēte h̄nt
vicem p̄mī obiecti mouētis. s3 nō o3 itel
ligi q̄tum ad oēm actū sequētem motōez
p̄ma. pōt. n. intellect' abstrahere obiectū
inclusum in aliq' p̄mo mouente ⁊ consi
derat illud abstractū nō p̄siderādo illō
a quo abstrahit. ⁊ considerando illud
sic abstractū cōsiderat cōe sensibili ⁊ in
sensibili. ⁊ in illo p̄siderat insensibile in
vlt' sicut ⁊ sensibile. Et potest p̄siderare
istud abstractū ⁊ aliud abstractū cum
quo sit p̄p̄iū alteri. s. in sensibili. s3 sen
sus non ē abstractiū. ⁊ iō in oī actu tā
p' q' 2° requirit aliq' obiectū p̄mum
mouēs. quō nō se h3 fantasma ad intel
lectū. **Ad 2^m** dico q' cōmentator ex
p̄oit illō sile p̄bi d' difficili ⁊ n̄ d' impossibi
lī. ⁊ rō sua est qz tūc nā fecisset ociose
illas sbas abstractas intelligibiles ⁊ nō
possibiles intelligi ab aliq' intellectu. Sed
ista rō ei' nō v3. tū qz nō ē finis illarum
sbaz iq̄tū intelligibiles si ut intelligāt
ab intellectu n̄o. ⁊ iō si h' n̄ pueniret eis
nō p̄bi h' eēnt frustra intelligibiles. cum
qz nō seq̄t nō s̄ intelligibiles ab intellectu
n̄o. qz a n̄lo p̄nt. n. intelligi a seip̄is. ⁊ iō
ē fallacia p̄ntis. Qñ h3 multiplici posset
exponi auctas p̄bi. dico tñ q' ocul' noc
tue nō h3 pgnitōez nisi intuitiua3 ⁊ nā
lem. ⁊ q̄tū ad istas duas p̄ditiones pōt
expoi auctas p̄bi d' impossibili. qz sic ipos
si ē illi oculo intuitiue p̄siderat obiectū
illud. sic intellectui n̄o ē impossibile nāli
⁊ intuitiue cognoscere deum. **Ad 3^m**

dico q' infinitū potēiale ē ignotū. quia
vniūquodqz ē pgnoscibile iq̄tū ē i actu.
nō tñ ita ē ignotū q' repūgnat sibi intel
ligi ab intellectu infinito. sed nō pōt in
finitū cognosci ab aliq' intellectu cognos
cente ip̄sum secūdū modum sue infini
tatis. **Modus** n. sue infinitatis est acci
piendo altez post altez. ⁊ intellectus q'
cognosceret h' modo alterū post alterū
cognosceret semper aliq' finitum ⁊ nū
q' infinitum. intellectus tamen infinit'
pōt cognoscere totū illō sūnt nō par
tem post partem. **Et cum arguitur**
de 2° metha. d' infinitis ⁊ infinita. Dico
q' non est simile. quia cognitio obiecto
rum infinitozū numeraliter conclude
ret infinitatē potētie cognoscentis. sic
patuit in. q. p̄ma 2° dīf. ar. 2°. ad infini
tatem videlicet. quia ibi pluralitas ex
parte obiecti concludit maiozitatem
tutis in intellectu. sed intellectio alicui'
infinitē intensiue nō concludit infinita
tem actus. quia non oportet actum ha
bere talem modum qualem habet ob
iectū. qz act' sub rōne finiti potest esse
ad obiectū s3 rōe infiniti nisi cēt act' p̄
hēsiu'. ⁊ p̄cedēdo q' talē actū circa ob
iectū infinitū n̄ habem' nec ē possibile
Ad Greg. dico q' nō o3 intelligi q' cōre
platio sūtat s3 deo i aliq' creatura. qz h'
eēt frui utēdis. qd eēt sūma puerisio fm
Aug. 83. q. q. 30. s3 pcept' illi' eēntie s3
rōe eēt ē ip̄fectior pceptu illi' met eēn
tie ut h' eēntia ē. ⁊ qz ip̄fectior ē iō ē ipe
rior i intelligibilitate. p̄tēplatio aut d' le
ge cōi stat i tali pceptu cōi. ⁊ iō stat i ali
q' pceptu q' ē mioris intelligibilitatis q'
de' in se ut h' eēntia. ⁊ iō o3 intelligi ad
aliqd s3 rōe intelligibilis. cui' intelligi
bilitas ē inferior intelligibilitate dei in
se ut hec essentia singularis.

Ad argumenta ^{pro p} ^{ma o}
p̄nōe cū arguit. q' de' n̄ pōt intelligi i
aliq' pceptu vlt' cōi vniūoco sibi ⁊ crea
turis. qz ē singularitas qdā. Rñdo p̄na

72. Significatio
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

h v3. Sortes. n. inq̄tū sol. est singula
ris. 7 tamen a sorte plura p̄nt abstrahi
p̄dicata. 7 ideo singularitas alicuius n̄
impedit q̄n ab eo q̄d singulare est pos
sit abstrahi aliquis cōceptus cōis. 7 l3
q̄cquid est ibi in re sit singulare ex se in
existendo ita q̄ nihil contrahat aliud
ibi ad singularitatem. tñ illud idē pōt
concipi vt hoc in re. v̄l quodāmodo i
distincte 7 ita vt singulare l ut cōe. Qd̄
dicit de cognitiōe per accēs nō o3 ipro
bare q̄ quasi p̄ accēs p̄gnoscat in attri
buto l3 nō p̄cise sic. sicut. s. pbatam ē.

De secundā

q̄nēm dico q̄ triplex est
ordo intelligibilis in ppo
lito. vñ est ordo originis vel fm gñati
onem. alius est ordo pfectōis. tertius est
ordo adequatiōis vel causalitatis preci
se. De duabus primis pmitatibus hēē
9° metha. c. 10. que sunt priora secundū
generationem sunt posteriora fm sub
stantiam. De tertio autem primita
te hēē pmo posterior. In diffinitōe vñ
uersalis. quia primo dicit ibi precisio
nem 7 adequationem.

Loquendo igitur

de primo ordine. s. originis. videndū est
p̄ de p̄gnitiōe actuali. 2° de p̄gnitiōe ha
bituali. 3° de virtuali. Quātū ad p̄
mūz p̄mitto duo. quoz primū est q̄
alius est conceptus simpliciter simplex. 7 al
ius est conceptus simplex q̄ nō ē simpli
citer simplex. Conceptum simpliciter sim
pliciter voco q̄ nō est resolvable in plu
res conceptus. vt conceptus entis v̄l vl
time orie. Conceptus simplex l3 nō tñ
simpliciter simplex ē. quicūq̄ pōt concipi
ab intellectu actu simpliciter intelligēte
l3 possit resolui in plures conceptus se
orsum cōceptibiles. sicut est cōceptus ois
finiti vel spēs p̄mitto q̄ aliud ē cō
fuse intelligere 7 aliud p̄fusiū intelligere
Quāsum. n. idem est q̄d indistinctus.

7 sicut est duplex indistinctibilitas ad
p̄positum. s. totius cētual in ptes est
tales 7 totius vniuersalis in partes s̄b
stantias. ita est duplex distinctio dupli
cis totius predicti ad suas partes. Con
fusiū igitur intelligitur q̄n intelligit ali
quid indistinctum altero predictorum
modoz. S3 confuse dicitur aliqd con
cipi q̄n concipitur sicut exprimitur p
nomen distincte vero quādo concipit
sicut exprimitur per diffinitionē. Dis
preintellectus pmo pono ordinem origi
nis in cognitione eorū actuali que con
cipiuntur confuse l3 q̄ ad hoc dico q̄ p̄
mum actualiter cognitū p̄fusiū est ip̄s
specialissima cuius singulare efficacius
7 fortius pmo mouet sensus siue sit au
dibile siue visibile siue tangibile. quod
cūq̄ ei indiuiduū fortius mouet sen
sum eius spēs primo cognita ē cogniti
one confusa. 7 hoc supposito q̄ singu
lare non possit sub p̄pua ratione itelli
gi de q̄ als. Loquor. n. modo de illis q̄
certū est posse intelligi s3 cōem opinio
nem. 7 p̄bo p̄clusionē p̄positam sic.
Qā nāl agit ad effectū suū s3 vltimū po
tē sue quādo non ē impedita. igitur ad
effectū p̄fectissimū quē p̄ p̄t. pducē p̄
agit omnia aut concurrentia ad istū ac
tu p̄m intellectus sūt cāe mere nāles. q̄
precedūt oēm actū volūtatis 7 non s̄
ipedita. vt p3 s̄ p̄mo. pducunt p̄fectis
simum conceptum in quē possunt. ille
aut non est nisi conceptus ip̄s specialissi
me. Si. n. aliquis alius esset puta
p̄ceptus alicuius communioris ille eēt
p̄fectissimus in quē ista possent. 7 cū
p̄ceptus illi communioris sit ip̄fectior p̄
ceptu speciei specialissime sic p̄s ē ip̄fecti
or toto sequeretur q̄ illa n̄ possent i p̄cep
tū illius spēs. 7 ita nūq̄ carent concep
tū illū/2° sic. q̄ s3 au. i. metha. c. 3° me
thaphysica. est vltia in ordine doctri
ne. s̄ p̄incipia oim aliaz sciarū p̄nt cō
cipi 7 t̄mini illarū āre p̄incipia metha
physice. l3 hoc non eēt si oporteret p̄
p̄cipi actualiter conceptus colores

Ex
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ex
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ex
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ex
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

q̄ pcepti sp̄ez sp̄alissimaz. tūc. n. opoz
teret ens 7 hī. p̄o p̄cipi. 7 ita magi sedē
methaphysica eē p̄mā i ordine doctrine
ḡ 7c. 13. q̄ si oporteret p̄cōcipere cō
cepti vltiora ante conceptū talis sp̄ei tē
supposito cāu de singulari mouēte sen
sum 7 intellectū exñte soluto oporteret
poner magnū tps ante q̄ cōciperet sp̄es
illū singularis p̄o sensati. q̄ p̄o oportet
intelliger oīa p̄dicata cōia dicta in q̄d d
illa sp̄e fm ordinē. Ex hoc apparet
cā q̄re intellecti intelligit p̄o vñū intelligi
bile q̄ aliud l3 sp̄es pluriū sint ibi p̄ntes
hoc. n. nō est a voluntate. cum tūc non
habeat intellecti actū intelligēdi. l3 hui
cā est. q̄ singulari vñū forti mouer q̄
singulari alterius. h̄ dictū est d̄ p̄gnitōe
cōfusa. 12. dico d̄ cognitione actuali
distincte conceptoz. 7 dico q̄ est eo. q̄
p̄mū sic cōceptū est p̄muniū. 7 q̄ si
p̄p̄inquoza sibi sūt poza. 7 q̄ sūt remo
tioza postērioza sūt. Hoc sic p̄bo. q̄ ex
2. p̄emisso nihil concipit distincte nisi
q̄n concipiunt oīa q̄ includunt in rōne
enī eēntiali. ens icludit q̄dditatē i oib
cōceptibus q̄dditatiuis inferioribus. ḡ
nullus concepti inferior distincte cōci
pit nisi concepto ente. ens aut non pōt
concipi nisi distincte. q̄ h3 cōceptū sim
plicit̄ simplicē. ḡ pōt p̄cipi distincte sine
alijs 7 alijs non sine eo distincte p̄cepto.
ḡ ens est p̄mus conceptus distincte p̄cep
tibilis. ex hoc sedē q̄ ea que sunt sibi. p̄
p̄inquoza sunt p̄ioza. q̄ p̄gnoscere di
stincte habet p̄ diffinitionē q̄ inquirīt
p̄ viam diuisionis incipiendo ab ente
vsq̄ ad conceptū diffinitiuū in diuio
ne aut p̄o occurrūt cōcepti cōmuniō
res deinde genera 7 differentie in q̄bus
concipit distincte conceptus cōmuniōz
12. p̄bo idē. q̄ methaphysica fm
Auid. ubi p̄o est p̄ima fm ordinē sci
endi distincte. q̄ ipsa habet certificare
principia aliaz sciaz. ergo cō cognosci
bilia si p̄o distincte p̄gnoscebilia. nec i h̄
p̄dicat sibi. Auid. q̄ ponit eā i ordie doc

trine vltim 7 p̄mā in sciendo distincte.
quia sicut patuit ex questione illa d̄ p̄
positione p̄ se nota. principia aliaz sci
entiaz sunt p̄ se nota ex conceptu con
fuso terminoz. sed ex methaphysica
scita postea est possibilitas inquirendi
quidditatem terminoz distincte. 7
hoc modo termini scientiaz specialiu
non concipiunt nec principia earum in
telligunt ante methaphysicā. sic. n. mul
ta p̄nt patere methaphysico geometre
que non erant nota p̄ius geometre ex
conceptu confuso. Exemplum geo
meter in quārum geometer non utitur
p̄ principijs per se notis nisi illis que
statim sunt euidētia ex confuso cōcep
tu terminoz. qualis occurrit p̄mo
ex sensibilibus. puta linea ē longitudo
7c. non curans ad quod genus p̄ncipat
linea. puta utrum sit substantia uel q̄
titas. sed modo cognita geometria 7
alijs scientijs specialibus sequit meth.
d̄ p̄ceptib̄ cōmuniū ex quibus pōt
fieri reditio per viam diuisionis ad in
quirendum quidditates terminoz
in scientijs specialibus. 7 tunc ex illis
quidditatibus sic cognitis distinctius
cognoscuntur principia specialium sci
entiarum q̄ p̄ius cognoscebatur. Log
nosuntur etiam multa principia que
non erant p̄ius nota ex terminis con
fuso cognitis. 7 hoc modo patet quō
methaphysica est p̄ima 7 quō non p̄o.

ḡ p̄pando totū ordinē p̄fuse p̄cipi
endi ad totū ordinē distincte p̄cipiēdi
q̄s p̄o ē. Dico q̄ totū ordie p̄fuse p̄cipiē
di p̄io ē. 7 tō p̄mū i i ordie ē simplicē
ē p̄o. 7 h̄ p̄bat ex autē p̄dicta. Auid
de ordie metha. ad alia scia sp̄eales.

Contra istud obui

clē. p̄o phy. d̄ q̄ p̄fusa. i. magi vlia sūt
p̄o no. nobis. q̄ p̄bat. q̄ p̄ueri. p̄ ap
pellār oēs hoies p̄ies. 7 scias m̄res. p̄ ea
discernūt vñū q̄d q̄. ḡ p̄o p̄gnoscut pa
trē s̄b rōe k. oij q̄ s̄b rōe hui. hōij. hoc

12. Sup. Sen.
12. Sup. Sen.

actualit' accipi cōcept' potest siue cōiores
h' pbat Avic. de eo qd videt a' imotif.
qz pri' cognoscit aliqd sub rōe corpis
q' aialis. 7 prius s' rōe animalis q'
hominis 7 prius hois q' huius homi-
nis. Hoc etiam videtur. qz in arguēdo
via cōpositiua ē ante resolutiua. g' ita ē
in intelligibilibus simplicibus. Ad
primū dico q' sicut est dupl'r confusuz
s. totum v'le 7 totum cēntiale. ita vtrū'
qz in suo ordine est primum. sed sim-
pliciter primum est illud qd est primū
in ordine p'suse cognoscēdi. qz p'cessus
nālis ab imperfecto ad perfectum est p'
medium. Confuse aut' cognoscere est q'
mediū inter ignorare 7 distince cogno-
scere. 7 iō cōfuse cognoscer' est ante qd
cūqz distince itelligere. Et quod dicit
d' puero cōcedo q' spēs p'intelligitur an-
te singulare. qz dixi qd ipēs est primuz
intelligibile. sed rō non concludit d' ge-
nere 7 specie. prius. n. nāliter actualiter
concepitur albedo q' color in ordie cog-
nitōis confuse. quia color sub rōe co-
loris non cognoscitur nisi sub maiori
abstractione q' sit abstractō albedinis
ab hac albedine 7 illa. abstractō autēz
maior est difficilior. quia ē a minus si-
milibus. Ad auic. dico q' qn obrū
nō est debite approximātū non mouz
ad cognoscendū se sub p'fectissima rōe
sed sub altaiimperfecta. 7 tunc intellec-
tus sequēs sensum talis obi o'z q' sit tal'
obi v'lis cuius sensus erat s' rōe singu-
laris: sed qn obrū est in debita p'positiō-
ne vt possit mouere sensuz sub rōe sua
p'pria 7 perfecta tunc intellect' sequēs
sensum talem h'z notitiā tal' nature pri-
us sub rōne specifica cōfuse q' sub rōe
ne generis cōfuse. Ad 3^m dico q' vtro-
biqz p'ceditur ab includēte ad inclusū.
ita in simplicibus sicut in complexis. s'z
in simplicibus includens est inferius in
cōplexis vō ē prin^m respectu cōclusiōis

Quantuz ad notici

am hitualē siue v'tualē: primo ex pono

qd intelligo per iminos. Habitualē no-
ticiam voco qn obiectum sic est p'ns in
intellectui in rōe intelligibilis actu. vt i
intellectus statim possit h'z actū elicituz
circa illud obiectum. Q' loco v'tualē
qn aliquid intelligitur in aliquo vt ps
intellecti p'imi. nō aut' vt p'mū intel-
lectū siue ut totali iminās intellectōne
sicut cū intelligitur hō intelligitur aial
in homine vt ps intellecti nō vt intel-
lectum p'imi. siue totale iminās intel-
lectōez. hoc satis p'prie vocat' intellectū
v'tualiter. quia ē iatis p'ximū intellectu
in actu. nō. n. possz ēē actualis intel-
lectū nisi ēēt p'pria intellectōe intellectuz
q' ēēt ipsius p'imi vt termini totalis.
Quātū ad istā noticiā hitualē l' v'tua-
lem dico q' cōioza sūt pri' nota via ori-
ginis v' generationis qd p'bat. qz si
cūc oluēse forme p'ficientes idē p'ecti-
bile ordine quodā nate sūt mediatius.
7 immediatus informare illud v' p'ficet
ita si eadē forma contineat in se v'tuali-
ter p'fectiōz illaz formaz ordinatarū
q' consili ordine natur' p'ficet illud per-
fectibile. sicut si forma corpori 7 substa-
tie rē. cēnt alie forme 7 p' pri' informa-
ret forma substantie 7 deinde forma cor-
pis rē. ita si vna forma includat v'tua-
lit' oēs illas ipa q' prius p'ficiet māz s'z
ratione substantie q' s'z ratione corpis 7
sp in i^a via gnātionis ip'fecti' erit prius
qz p'ceditur a po^a ad actū. g' sicut con-
ceptus plures cōiores 7 min^o p'munes
hituales l' v'tuales nati sūt p'ficere intelle-
ctū via gnātionis vel originis ita q' ipse
ctior sp pri'. ita si vn^o concept' v'tualit'
iccludat oēs istos p' p'ficiet sub rōe cōce-
pt' prior 7 v'ior q' sub rōe cōcept' p'ri-
cular' h' de ordine origis siue gnātōis.

Nunc de ordine

perfectionis distinguo q' perfectius a
nobis p't intelligi dupl'r aut simpl'r aut
fz p'portionē. 4re visio aqle d' sole est
simpliciter perfectior respectu solis q'
visio nostra videlicet respectu candelę

12. Sup. Sen.

12. Sup. Sen.

12. Sup. Sen.

et tñ visio nostra perfectior est pportio
naliter. hoc est. plus h3 ipsa de rōne vi
sionis fm pportōez ad visibilitatē can
dele q̄ visio aquile hēat de ratione visi
onis respectu visibilitatē solis. Ista di
stinctio habetur a pho. xi. de aialibus
vbi vult q̄ l3 de imalibus habeam' mī
nimaz cognitionē. quod est intelligēdū
pportionaliter. tamen illa est desidera
bilior cognitione magna que potest ha
beri de materialibus. que est magna in
comparatiōe ad illa cognoscibilia. Lo
quendo ergo de ordine pfectionis sim
pliciter dico q̄ perfectissimū cognoscibi
le a nobis etiam naturalr est deus. vñ
in hoc etiam ponit pho felicitatē natu
ralem. io. 4. et post ipm spēs spālissī
perfectior in vniuerso. et deinde spēs p
xima illi. et sic vsq3 ad vltimaz spēm. et
post oēs spēs spālissimas genus pxiū
abstrahibile a spē pfectissima. et sic sem
p resoluēdo. et ratio oīum istozum ē. qz
attingere actualius obm est intellectio
pfectior simplr: qz h3 equalem pfectio
nem ex parte intellectus cū quacunq3
alia intellectione vel non minoz. et h3
pfectionez multo maiorē ex pre obiecti
que duo. s. pfectio potentie et pfectō ob
iecti sī cā pfectissime cognitōis siue intel
lectionis. Si loquamur de noticia pfe
ctiore f3 pportione ad cognoscibile. di
co q̄ perfectiora sensibilia et sensus effi
caciū mouentia sunt pfectius cognosci
bilia fm pportione. qz intellectus no
ster plus attingit ad illa fm gradus co
gnoscibilitatis eoz. et que sūt remotio
ra ab illis sunt minus cognoscibilia f3
pportione suę cognoscibilitatis d ter
tia primitate. s. adequationis dicitur i
sequenti. q.

Ad argumēta huius q̄
stionis.

Ad primum dico q̄ psequentia nō va
let. s. est primum eis. ergo est primū co
gnitum a nobis. licet sequatur igitur ē
primum cognoscibile quantum est de

se. et ita debet intelligi veritas. de qua lo
quitur philosophus 2° metha. sicut res
se habent ad entitatem ita ad veritatez
p euidētia rei in se. siue p intelligibili
tate rei ex parte sui. non oportet autem
q̄ res sicut se habet ad entitatem sic se
habeat ad cognosci nisi intelligat cogno
sci ab illo intellectui qui respicit intelli
gibilia omnia fm gradum pxiū co
gnoscibilitatis eoz. qualis non est noster
intellectus. sed maxime cognoscit sensi
bilia. Ad 2° dico q̄ pñā non valz. ni
si in causis pccis quod p3 in exemplo
si eclipsis est cognoscibilis ex duplici cā
per duas potentias. s. per sensuz et intel
lectum habentem demonstrationē nū
q̄ cognoscitur pfectissime nisi cognitio
principio demonstrationis pfectissimū
non tñ sequitur. q̄ nunq̄ cognoscitur ni
si cognitio pncipio demonstrationis. h3
enim aliam causam qua cognosci pō
quā ista non est pccisa causa. tamen p
alia non potest ita perfecte cognosci si
cut per istam. quia ista causa. s. demon
stratio qua potest cognosci ab intellec
tu est perfectior causa cognitionis suę
q̄ alia qua potest cognosci per sensum
ita est in pposito quelibet creatura pu
ter causam cognitionis suę que est cēn
tia diuina habet aliam causam illi co
gnitionis scilicet essentiam pxiā que
nata est gignere noticiam sui. nunquā
tamen per motionem suā ita perfecte
cognoscitur res sicut per essentiaz diui
nam. non igitur sequitur ab effectu ad
causam arguendo. si perfectissime per
fectissime. ergo si simpliciter simplici
quia illō quod perfectissime sumptum
potest esse causa pccisa perfectissime in
genere sumptum siue simpliciter non
est causa pccisa effectus in genere.

Ad 3° dico q̄ maior est vera loquē
do de primitate perfectionis: sed non
de primitate adequationis. Exem
plum. nunquam est visio circa ali
quid sub ratione coloris pccise: ita

adequationis recipit predicationē oīuz
pntoy sub eo. deus aut nō. ergo rē.

In ista questione

est vna opi. que dicit q̄ primū obiectū
intellect⁹ nri est quidditas rei mālis. rō
ponitur ad hoc. quia potentia pporō
natur obiecto triplex autem ē potentia
cognitiua. Quedā oīo sepata a ma-
teria 7 in essendo 7 in operādo vt ille
ctus separatus. Alia cōiuncta mae
7 in essendo 7 in operādo vt potentia
organica q̄ perficit mām 7 non operat
nisi mediante organo a quo in opando
nō separat sicut nec in essendo. Alia est
cōiuncta mae in essendo sed nō vtiſ or-
gano nālī in operando vt inte⁹ nri. Isti
corrident obiecta pportionata. nā po-
tentie oīo separe vt pme corrident debz
q̄dditas oīo separata a mā. scde singla
re oīno māle. 3° ergo corrident q̄dditas
rei mālis que 7 si sit in mā tñ cognosci-
tur nō vt in mā singulari. Contra.
istud nō pōt subſtineri a theolo. qz iſe
exns eadē potentia cognosceret q̄dditatē
sbe imālis. sic pz fm fidē de aīa beatā.
potētia aut manens eadez nō pōt habē
actū circa aliquid qd nō p̄tinet sū suo
prio obiecto. Qd si dicas eleuabī p
lumen glorie ad hoc q̄ cognoscat illas
sbas imāles. Contra. obiectū primū
habitus cōtinetur sū prio obiecto potē-
tie vel saltē non excidit: qz si habet res
picit aliqd obm quod nō cōtinet sū pri-
mo obiecto potētie s3 excidit tunc ille
habitus nō esset habit⁹ illius potētie sed
faceret eā non esse illam potētiā s3 ali-
am. Confirmat rō. qz cum potentia
in pmo signo nāe in q̄ est potentia beat
tale obiectum primum. per nihil poste-
rius natura p̄supponens rōnez potētie
potest fieri aliud primum obiectum ei⁹
ois autem habitus naturaliter p̄suppo-
nit potētiā. Si dicas q̄ hec etia3
opi. poneret a p̄ho. puta si poneret q̄ i-
tellectus noster ppter sui infinitatem

inter intellectus 7 ppter p̄iunctionem
eius cum virtute fantastica in supposi-
to cognoscente h3 ordinē immediatū ac
fantasiam sicut fantasia habet ordine
immediatū ad sensum cōem. 7 iō sic fan-
tastica non mouet ab aliquo nisi qd est
obm sensus cōis: s3 alio mō idem obm
cognoscat: ita diceret q̄ inte⁹ noster ni-
tū ppter statum aliquem sed ex nā po-
tentie nō posset aliquid intelligere nil
abstrahibile a fantasmate. Contra. h
arguitur triplr. prio sic. qz desiderium
nāle est in intellectu cognoscere effectū
ad cognoscendū cām. 7 in cognoscent
cām in vli est desideriu3 nāle ad cogn-
scendū illam in p̄ticulari 7 distincte. d
sideriū aut nāle non est ad impossibile e
nā desiderantis. qz tunc esset frustra.
non est impossibile intellectui ex pte intell-
ctus cognosce sūam imālem in p̄ticulari
ri: ex quo cognoscat māle qd est effectū
eius. 7 ita primū obm intellect⁹ non e-
cludit illū imateriale. 2° sic. Nulla po-
tētia pōt cognoscere obm aliquod sui
rōe cōiozi q̄ sit rō sui primi obiecti. qz
pz primo p rōem. qz tunc illa rō prim
obiecti non esset adequata. Etia3 pz pe
exemplū. Visus non cognoscit aliqd si
rōe cōiozi q̄ sit rō coloris vel lucis. ne
imaginatio aliquid sū rōe cōiozi q̄ si
rō imaginabilis. quod ē primū obiectū
s3 inte⁹ cognoscit aliqd sub rōe cōiozi q̄
sit rō entis mālis. qz cognoscit aliqd si
rōe entis in cōi. aliqd n̄ metaphysica ni-
la ess3 scia intellectui nro. Pretere
3° 7 redit in idē q̄ si cum 2°. Quicqd po-
se cognoscat a potentia cognitiua vel
ei⁹ obm primū. vel p̄tinet sub illo ob-
ens aut vt est cōius sensibilī per se itell-
gitur ab intellectu nro. als metaphysi-
ca non esset magis scia trāscēdē q̄ ph-
sica. q̄ nō pōt aliquid esse primum obi-
ctum intellect⁹ nostri qd sit p̄ticulari
us ente. quia tunc ens in se nullo modo
intelligeret a nobis. videtur igitur q̄ sal-
sum supponitur in dicta op. de obiecto

2. sup. sen.
1714. 1715.

primo. et hoc loquendo de potentia ex natura potentie. Ex hoc apparet quod si per viam istius opt. solvatur prima questio dicendo quod quidditas sensibilis est primum obiectum intellectus: et ideo non intelligitur deus vel eius imateriale solutio innititur falso fundamento.

Congruentia etiam

illa que adducit per illam opt. nulla est. Potentia. n. et obiectum non oportet assimilari in modo essendi. se habet. n. ut motum et mobile. et ita se habet ut dissimilia. quod ut actus et potentia. sunt tamen proportionata. quod ista proportio requirit dissimilitudinem. proportionatorum. sicut contra dicitur in omni proportionatione. sic per deum et for. pte et toto. causa et effectus et ceteris proportionalibus. igitur ex modo essendi talis potentie non potest concludi similis modus essendi in obiecto.

Contra hoc obijciuntur. quod licet agens factum possit esse dissimile obiecto quod est ibi passivum. tamen operans in cognitivum operatione oportet assimilari obiecto. circa quod operatur quod non est passivum: sed magis agens et assimilans. omnes. n. antiqui concordant in hoc quod cognitio sit per assimilationem. nec Aristoteles in hoc eis contradixit. igitur hoc requiritur: non tantum proportio sed similitudo. Rursus aliud est loqui de modo essendi ipsius potentie in se. et aliud est loqui de ipsa in quantum est sub actu. et vel dispositione prima ad actum secundum que sit aliud a natura potentie. Nunc autem quod potentia cognoscens assimilatur cognito vix est per actum suum cognoscendi qui est quedam obiecti similitudo vel per speciem disponentem de proximo ad cognoscendum. sed ex hoc concludere ipsum intellectum in se habere naturaliter modum essendi similem modo essendi obiecto vel econversum est facere fallaciam accidentis et figure dictionis. sicut non sequitur. es assimilatur Cesaris. quia per figuram inducitur. igitur es in se habet similem modum

essendi modo essendi Cesaris. vel magis ad propositum. oculus videns per speciem obiecti assimilatur obiecto. ergo visus habet similem modum essendi obiecti. et ita ulterius sicut quedam visibilia habent materiam que est causa corruptionis et contradictionis. ut mixta. quedam carent tali materia ut corpora celestia. ita erit quidam visus in materia tali. quidam sine materia tali. vel quodam organum tale et quoddam tale. vel adhuc magis ad propositum. ydea in mente divina que est similitudo obiecti est imaterialis. igitur et lapis cuius est ydea est immaterialis. igitur propter illam congruentiam non videtur congruum artare intellectum ex natura potentie ad obiectum sensibile ut non excedat sensum nisi tantum in modo cognoscendi.

Alia est opinio quod potest deum esse primum obiectum intellectus cuius rationes fundamentales sunt ille que adducte sunt ad primam premisionem quoniam arguendo ad principalem. et propter easdem ponit deum esse primum obiectum voluntatis. quod habet rationem volendi omnia alia. sicut adduxit autem Augustinus. de tri. c. 6. de magnis. vel. 17. et per ipsum. cur ergo alium diligimus etc. et sequitur nisi formam: ubi videmus quod sit istus animus diligemus nullo eum diligemus quem ex ista diligimus.

Contra istam opinionem arguitur sic. Primum obiectum naturale alicuius potentie habet naturalem ordinem ad illam potentiam. deum non habet naturalem ordinem ad intellectum nostrum sed ratione motui nisi forte sub ratione alius generalis attributi. sic ponit illa opinio. quod non est obiectum primum nisi sed ratione illius attributi. vel secundum illam opinionem. quam prius tenuit quod deus intelligitur sub ratione entis non habebit naturalem ordinem nisi sub tali conceptu universalis. sed particulare quod non intelligitur nisi in aliquo coniectu non est primum obiectum intellectus sed magis illud. c. 8. et

Preterea, certum est qd deus nō hz pmitatem adequatōis ppter cōitatem ita qd dicatur de omni obiecto per se intelligibile a nobis. g si aliquam habz pmitatem adequatōis hoc erit ppter v tualitatem. qz. s. virtualiter cōtinet oia in se p se intelligibilia. s3 ppter hoc nō erit obm primum adequatuz intellectui nostro. qz alia entia mouent intellectum nostruz ppria uirtute: ita qd cēntia diuina nō mouet intellectuz nrm. primo ad se 7 ad oia alia cognoscibilia cognoscēda. sicut aut pdictum ē in qōne de sbo theologie cēntia diuina: iō est primum obiectum intellectus diuini. qz ipsa sola mouet intellectum diuinum 7 ad cog scendum se 7 omnia alia cognoscibilia ab ipso intellectu. Per easdem rōnes p batur qd non potest poni pmū obiectū intellectus nostri substantia in cōi ppter attributiōem oium accētium ad sbam qz accētia habēt ppriam vtutem mori uā intellectus. g sba non mouet ad se 7 ad oia alia cognoscibilia.

Ad questōnem igitur.

R. qd nullum potest poni primum obm intellectus nri nāle ppter adequati onem talē virtualez ppter rōem tactā cōtra primitatem obi virtual in deo vl in sba. vel igitur nullum ponetur pmū obm vel oz ponere primum adequatū p ppter cōitatem in ipo: qd si ens ponatur equocuz creato 7 increato sbe 7 accēti cū oia ista sint p se intelligibilia a nobis nulluz videtur posse poni primum obm intellectus nri nec ppter vtutez nec ppter cōitatem. s3 ponendo illam pōnez quam posui in pma qōne hui? dist. de vniuocatōne entis potest aliquo modo saluari aliquod ēē primum obm intellectus nostri. ad quod intelligendum primo de claro qualis sit vniuocatio entis: 7 ad que ē. 7 2° ex hoc ad ppositum. Quātum ad primum dico qd ens nō est vniuocum dictū in qd de omnibus per se

intelligibilibus. qz nō est de differētis vltimis nec ppris passiōibus entis. pri^o v3 de differētis vltimis dupliciter pbo pmo sic. Si oīe includant ens vniuoc dictum de eis 7 nō sunt oīo idem. ergo sūt diuersa aliquid idem entia. talia sūt pprie oīa ex. 5°. 7. 10. metha. g oīe illi vltime pprie erūt differētes. g alijs differētis different. qd si ille alie includant ens quid dītatūe arguitur de eis sic d. prioribus: 7 ita erit pcessus in infiniti i differētis vel stabit ad aliquas oīe nō includentes ens qddītatūe: quod ppositum. 1° sic. sicut ens compositum in re componit ex actu 7 potenti in re. ita pceptus compositus per se vn componitur ex pceptu potētiāli 7 actū ali sūe ex cōceptu determinabili 7 determinate. sicut igitur resolutio entīuz cōpositoz stat vltimo ad simplr simplcia. s. ad actum vltimum 7 potētiāz vltimam que sūt pmo diuersa. ita qd nūb vnus icludit aliquid alterius alioquin hoc non ēē primo actus nec illud pūe esset potentia. quod. n. icludit aliquic potētiāliatē nō primo est actus. ita o i cōceptibus oēm cōceptum nō simpliciter simplicem. 7 tū per se vnum resolu in cōceptum determinabilē 7 determinatē: ita qd ista resolutio stet ad cōceptus simpliciter simplices. s. ad conceptum determinabilē tm. ita qd nūb determinans icludat. 7 ad cōceptuz determinatē tm. qui. s. nō icludit aliquem cōceptū determinabilē. ille cōceptus tāti determinabilē est conceptus entis 7 determinans tm est pceptus vltie oīe. g isti erūt p diuersi: ita qd vnum nūb icludit alteri 2^m. s. ppositum de passiōibus ent pbo duplr. primo sic. passio p se 2° pūdicat de sbo. pmo posterior. g sūm ponitur in diffinitione passiōis: sicut ad dictum. ex eodem prio 7 ex 7° metha. ens igitur in ratione sue passiōis cadit vt additum. habet. n. passiōes p2o prias. vt p3 per phm 4° metha. c. 3. vbi

vult q̄ sicut linea inq̄ptum linea habz p
prias passionē z numerus inq̄atūm
numerus ita sunt aliquę passionē enī
inq̄ptūm ens. s; si ens cadit in rōne eaz
vt additūm. q̄ non est p se pmo mō in
rōne quidditatiua eaz. **Hoc ē confir
mā per p̄m pmo poste. c. de statu p̄n
cipioz: vbi vult q̄ p̄dicationē p se nō
p̄uertunt: ita q̄ si p̄dicationē dicamur
subō per se nō econuerso dicit submō
p̄dicatio per se sed per acc̄s. q̄ si ista ē
p se: ens est vnum. hoc vñ est ens n̄
est p se p̄io: s; quasi per acc̄s: sic ista
p̄positio est per acc̄s risibile est hō .
12 sic ens sufficienti diuiditur tanq̄ in
illa que includunt q̄dditatiue ipm i ens
increatū z in. io. ge. z in p̄s essentialē
io. genēz. saltem nō videt h̄e plura di
uidentia q̄dditatiue q̄cquid sit de istis
igitur si vnum z v̄ez includant quiddi
tatiue ens continēbūt sub aliquo istozū
sed nō est aliquid. io. genēz. patz. nec ex
se est ens increatum. qz cōuenit entibz
creatis. igitur esset sp̄s in aliquo genē
vel p̄ncipiū essentialē alicui generis
sed hoc est falsū. qz oīs p̄s essentialis i
quocunq; genere z oīs p̄s cuiuscunq;
generis includit limitatōem. z ita q̄cun
q; transcendens esset de se finitūm. z p
p̄s repugnaret enti infinito nec posset
dici de ipso formalr. quod ē falsū. qz
oīs transcendētia dicunt p̄fectōē sim
plicit̄ z conueniant deo in sūmo.**

3° arguit pōr t in hoc etiā cōfirmat
pma rō ad pclusionem istam. qd si vnū
includit ens qddicitur nō includit pci
se ens. qz illud tūc esset passio sūūptiua.
q includit ens ⁊ aliud. sic illud. a. aut igitur
illud. a. includit ens aut non. si sic
vnū bis includeret ens. ⁊ esset pcessus i
infinitū vel vbicūqz stabit illud vltimū
quod ē de rōe vnū ⁊ nō includit ens vo
cet. a. vnum rōe entis inclusi nō ē pas
sio. ⁊ per pns illud aliud iclusum qd ē
a. est pmo passio. ⁊ est tale qd non in
cludit ens qddicitur. ⁊ ita quicqd est

prio passio entis ex hoc nō includit ens
quidditative.

Quantum ad secun

dum articulu p[ri]ncipalē dico q[ue] ex istis
quatuor rōnib[us] sequit[ur] cum nihil possit
ēē cōius ente ⁊ ens non possit esse p[ri]mu
ne vniuocum dictū in quid de oib[us] p[er]
se intelligibilib[us]. q[ui] nō de differentijs vl
timis nec de passionib[us] suis sequit[ur] q[ue] ni
hil ē p[ri]mu obm[odum] inte[rior] nostri p[ro]p[ter] cōi
tatem in q[uo]d ipsius ad omne p[er] se intelli
gibile ⁊ tñ hoc nō obstante dico q[ue] ens
est p[ri]mū obm[odum] inte[rior] nostri. q[ui] in ip[s]o cō
currit duplex p[ri]mitas. s. cōitatis ⁊ v[er]ua
litatis. Nā o[mn]e per se intelligibile aut i
cludit essentialr[iter] rōem entis vel cōtinet
v[er]ualiter vel essentialit[er] in cludente cōn
tialr[iter] rōem entis. Q[ui]a. n. genera ⁊ ip[s]e ⁊
idiuidua ⁊ oēs p[ar]tes essential[es] genez. ⁊
ens increatum icludit ens q[uo]ddatiue.
oēs differentie vltim[as] includunt in aliq[ui]o
bus istorum essential[es] vel q[uo]ddatiue.
oēs passion[es] entis includunt in ente ⁊
in suis inferiorib[us] v[er]ualit[er]. igit illa quib[us]
ens nō est vniuocū in q[uo]d includit[ur]
tur in illis quibus ens ē sic vniuocū et
ita p[er] q[uo]d ens habet p[ri]mitatem cōitatis ad
p[ri]ma intelligibilia hoc est ad conceptus
q[uo]ddatiuos genez sp[irit]uum idiuiduoz
⁊ p[ri]mu essentialiuz oium istoz ⁊ entis
icreati. ⁊ h[ec] p[ri]mitatem v[er]ualitatis ad
intelligibilia inclusa in p[ri]mis intelligibi
bus. hoc est ad cōceptus q[ui]tatiuos dif
ferentiaz vltimaz ⁊ passionū p[ro]p[ri]az

Quid autem suppositum coëritatem entis in
quid ad oēs conceptus quidditativos p
dictos. hoc pbatur de omnib' illis oua
bus rōnibus positīs in prima. q. huius
di. ad pbandū cōlatē entis ad ens cre
atū ⁊ ens increatū qd ut patet pira
to eas aliquatū. Prima sic de quocūq;
n. poictorū pceptū qd dicitur uorū
figit intellectū certū eē ipm eē ens ou
bitado de differētijs cōtrahentib' enu
ad talē conceptum ytrū sit tale ens v'

[Faint handwritten notes]

Yours truly
J. D. Lee

5-14

non. et ita pceptus entis vt cōuenit illi pceptui ē alī ab ill' pceptib' inferioribus de quibus intellectus est dubius. et iclusus in vtroq' inferiori pceptu. nam dicit ille cōtrahentes p'supponunt eundē cōceptū entis cōm quem cōtrahunt.

2^{am} ratione pertracto sic. sic est argutum q' deus nō est a nobis cognoscibilis nāliter nisi ens sit vniuocū creato et in creato ita pōt argui de s'ba et accīte. cū .n. s'ba nō imuret imēdiate intellectū nō strum ad aliquā intellectōem sui s'z tñ accīns sensibile: sequit' q' nullū pceptum q'dditatiū hīc poterimus de ea nisi sit aliquis talis q' possit abstrahi a cōceptu accītis. sed nullus tal' quidditatiū abstrahibil' est a cōceptu accītis nisi cōceptus entis. g' rē. Hoc autē q'd suppositum ē in rōne ista de s'ba q' non imutat intellectum nostrū imēdiate ad actū circa se. pbat sic. q' quicqd pntia sua imutat intellectum: abntia illius pōt nālī cognosci ab intellectu qñ non imutat. sic apparet 2° de aīa. q' visus est tenebre pceptū. qñ. s. lux. nō ē pñs. et iō tē vīus non imutat. igitur si intellect' nālīter imutat a s'ba imēdiate ad actum circa ipam sequerē q' qñ s'ba non esset pñs possz nālīter cognosci nō esse pñs. et ita nālīter possz cognosci i hostia altari cōsecrata nō esse s'bam panis: quod ē manifeste falsū. nullus igit cōceptus quidditatiū habet nālīter de s'ba imēdiate causat' a s'ba. sed tñ causat' vt abstractus pmo ab accīte. et illud non est nisi pceptus entis. Per idē cōcludit etiā ppositū de pñbus essentialib' ipius si e si .n. mā nō imutat intellectū ad actū circa ipam. nec forma s'balis. quēo q's cōceptus simplex i intellectu habet de mā vel forma. si dicās q' aliquis cōceptus relatiū putā pñs vel cōceptus p accīns puta alicui' p'prietatis māe vel forme. quēo q's est pceptus q'dditatiū cui iste p accīns vel relatiū attribuit. et si nullus q'dditatiū habet nihil erit cui attribue

tur iste cōceptus p accīns. nullus autē q'dditatiū pōt haberi nisi imp'ssus vt abstractus ab illo q'd mouet intellectū. puta ab accīte et ille erit cōceptus entis. et ita nihil cognoscere de pñbus essentialibus s'be nisi ens sit cōe vniuocū eis et accītib'us. Iterationes nō pcludunt vniuocationē entis in q'd ad dīas vltimas et passīōes. de pma ostendit: q' licet intellect' sit certus de aliq' tali q' sit ens dubitando vtz sit hoc vel illud. tñ nō est certus q' sit ens q'dditatiue: sed qñ p dicatione p accīns. Vel alr et melius. q' libet talis conceptus est simpliciter. et ideo non pōt fm aliqd concipi et f'z ali quid ignorari. sic p: p pñm. 9°. metha. in fi. de conceptib' simplr simplicib': q' nō ē circa eos dceptio sic ē circa quidditatē cōplexorum. q'd non ē intelligendū qñ intellectus simplex formalr decipiat'ur circa i'lectōem quidditatē: q' in i'lectione simplici nō est vtz vel falsū s'z circa q'dditatē cōpositam pōt intellect' simplex vīualiter decipi. si .n. ista rō est in se falsa tunc includeret vīualr ppositōez falsāz. q'd autē est simplicit' simplex nō includit vīualiter nec formalr ppositōez falsāz. et iō circa ipam nō ē dceptio. Vel .n. totaliter attingit vel nō attingit: et tunc totalr ignorat. de nullo igit simplr simplici conceptu pōt esse certitudo fm aliquid eius. et dubitatio fm aliud: per hoc ē p'z ad scōam rōem supra positā: q' tale simplr simplex ignotum est oīo nisi fm se totū concipiatur

13° etiā mō potest rīderi ad pma rationē q' ille cōceptus de quo est certitudo est aliū ab illis de quib' est dubi' ei si ille concept' certus saluat in altero illoz dubioz vere est vniuocus vt cum alterutro illoz concipitur. sed nō o'z q' insit vtrq' illorum in quid. sed l' sic vel est vniuocus eis vt determinabilis ad determinantes vel vt denoiabilis ad denominantes. vñ breuiter ens est vniuocum omnibus. sed conceptibus non

simplr simplicibus est vniucum in qd
 dictum de eis: sed simplr simplicibus ē
 vniucos vt determinabilis v̄l vt deno
 minabilis. non autem vt dictum est de
 eis in quid: qz hoc includit p̄tradictio
 nem. *Ex his apparet* q̄o in ente cō
 currat duplex p̄mitas. s. p̄mitas cōi
 tatis in quid ad oēs conceptus non sim
 pliciter simplices. ⁊ p̄mitas v̄turalita
 tis in se vel in suis inferioribus ad oēs
 p̄ceptus in se simpliciter simplices. ⁊ q̄
 ista duplex p̄mitas concurrere suffici
 at ad hoc qz ipsum sit p̄mū obiectum
 intellectus licet neuram habeat p̄cise
 ad oia per se intelligibilia hoc declaro
 per exemplum. quia si visus esset per se
 cognoscitiuus omnis coloris ⁊ omnia
 passionum ⁊ differentiarum coloris in
 cōi ⁊ omnium sp̄rum ⁊ indiuiduorum
 ⁊ tamen color non includeretur quid
 ditiue in differentijs ⁊ passionibus co
 loris adhuc visus haberet idē obiectū
 p̄mum q̄o modo haberet. qz discurren
 do per omnia nihil aliud esset sibi ade
 quatum. igitur tunc non includeretur p̄
 mum obiectus in omnibus per se obie
 ctis quidditatiue: sed quodlibet p se ob
 iectum vel includeret ip̄m essentialr v̄l
 includeret in aliquo essentialr vel v̄tusa
 liter includente ip̄m. ⁊ ita in ip̄o p̄cur
 ret duplex p̄mitas. s. cōitatis ex parte
 sui. ⁊ p̄mitas v̄tutis in se vel in suis in
 ferioribus. ⁊ ista duplex p̄mitas suf
 ficiet.

Contra istă união

rationem entis arguitur multipliciter. Primo p phm 3° metha. quia fm ipm ibi ens non est genus. quia tunc p ipm ibidem differentia non esset p se ens. si aut esset cōe dictū in quid de pluribus specie differentibus videretur esse gen^o. Iidem etiam in 4° metha. in principi vbi vult q ens dicitur de entibus sicut sanum de sanis. ⁊ q methaphysica est vna scientia: non quia omnia illa de d

bis metaphy. est dicant scdm vnum: sed ad vnum. s. non vniuoce s; analogice. ergo subiectus metha. non est vniuocum sed analogum. Idem 7° methaphy. dicit q; accētia non sunt entia nisi quia ens sicut logici dicunt non ens ēē non ens: et non scibile esse scibile. et sicut vas dicitur salubre. in omnibus istis exemplis non est vniuocatio eius quod dicitur de pluribus. Item Porphy. si quis oia entia vocet equiuoce i quid nuncupabit. Itē primo phycoruz. principium est 5° Parmenide et Melissum q; ens multiplē dicit. et arguit q; si oia sint vnum ens. q; omia sunt vel hoc vnum ens vel illud quod non sequeretur si ens esset vniuocum. sicut non sequitur omnis homo est vnus homo. ergo ille vnus homo vel ille vnus homo. Itē per rationem si ens esset vniuocum ad io. genera. ergo descenderet in ista per aliquas differentias. sint igitur due tales differentie. a. et b. aut igitur iste includunt ens quidditative et tunc in concreto cuiuslibet generis generalissimi includitur nugatio. aut ista non sunt entia. et tunc non ens erit de conceptu entis. Ad primum argumentum tertij metaphy. quātis non oportet dicere q; argumenta illa concludār: quia philosophus intendit ibi arguere ad oppositas partes questionum quas disputat sicut ipemet premittit in p̄mlo. duo autem opposita non possunt concludi nisi alterum argumentum sit sophisticum. vnde Lōmentator eius dicit in p̄mo argumento ad primam qōnem ibi disputatam esse fallaciam cōsequentis si p̄raria pertinent ad eandem sciam. ergo non p̄raria non pertinent ad eandem sciam. quīs etiam istud argumentum spāliter non oportet tenere q; concludat. insert. n. ibidem quare si vnum ē gen^o aut ens nulla differētia neq; vnti neq; ens erit. Quer o aut intendit inferre q; non p se p̄mo mō ent oia ens vel

vnū. 7 sic conclusio non est incōueniēs
de uno aut intendit inferre negatiuam
absolute. 7 tūc nō valet p̄na. Non. n. si
rōnale est dīa respectu aīalis seq̄t q̄ rō
nale nō est aīal s3 q̄ nō est p se p̄^o aīal.
Tñ tenendo q̄ argumentū valeat con
cludit oppositū magis q̄ ppositū. Re
mouet. n. ab ente rōnez generis nō p̄p̄
equiuocationē imo si esset equiuocam
ad. io. gñā esset. io. gñā. quia idem con
ceptus quocunq; noie significet habet
eandē rōnē generis. s3 remouet rōez ge
neris ab ente ppter nīmiā cōitatem
q2 videlz p̄dicat per se p̄mo mō d dīa
aliqua 7 p hoc possit cōcludi q̄ ens nō
sit genus. Ad videndū aut. quō b^o sit
verū cū tñ p̄dictū sit q̄ ens nō p̄dicat
p se p̄mo mō de differentiā vltimis dī
stinguo de differentiā. q̄ aliqua potest
sumi a pte essentiali vltima que est res
7 nā alia ab illo a quo sumit cōceptus
generis. sicut si ponat formaz pluralitas
7 genus dicat sumi a pte essentiali p̄ori
7 dīa specifica a forma vltima. tūc sic
ens dicit in quid de illa parte essentiali
a qua sumit dīa tali specifica. ita dicit
in quid de tali dīa in abstracto. ita q̄
sicut hoc ē in quid aīa intellectiua ē ens
accipiēdo eundē conceptū entis s3 quē
dī de hoīe uel de albedine. ita hoc est i
quid rōnalitas ē ens si rōnalitas sit tal
differentia. sed nulla talis dīa ē vltima
q2 in tali continent plures realitates ali
quo mō dīstincte tali dīstinctōe uel nō
idēp̄tate qualcm dixi in. q. p̄^o 2° dīf.
esse inter essentiaz 7 p̄p̄rietatē p̄sonalē
uel maiori. sic alio explanabif. 7 tūc tal
natura pōt concipi fm aliquid hoc est
fm aliquam realitatē 7 p̄fectionē 7 fm
aliquā ignorari. 7 ideo talis nature cō
ceptus non ē simpliciter simplex. sed vlti
ma realitas seu p̄fectio realitas natuf
a qua sumit vltima dīa ē oīno simpli
citer simplex. ista realitas non includit
ens quidditatiue sed habet conceptuz
simpliciter simplicē. vnde si talis realitas

sit a. hoc nō ē in quid. a. est ens. sed ē q̄l
per accēs. 7 hoc siue. a. dicat illam rea
litate seu dīam in abstracto sūptā a ta
li realitate. Dixi igit prius q̄ nulla dīa
simpliciter vltima includit ens quiddi
tatiue. quia est simpliciter simplex. sed
aliqua dīa sumpta a parte essentiali q̄
pars est vna in re alia a natura a qua
sumit genus. illa dīa non est simpliciter
simplex 7 includit ens in quid. 7 ex hoc
q̄ talis differentia est ens in quid sequi
tur q̄ ens non est genus ppter nīmiā
cōmunitatē entis. Nullum. n. genus dī
citur de aliqua differentia inferiori in
quid nec de illa que sumit a forma nec
de illa que sumitur ab vltima realitate
forme. sicut patebit dīf. 8 q̄ semp illud
a q̄ sumit p̄cept^o generis s3 le est pōle ad
illā realitatē a qua sumit p̄cept^o dīe si
ue ad illā formā si dīa sumat a forma
Et si arguas contra istud q̄ si rōna
le includit ens quidditatiue 7 q̄libz dīa
p̄silio q̄. s. sumit a pte eēntiali nō ab vl
tima realitate eius q̄ addendo talē dīf
ferētiā generi erit nugatio eo q̄ ens bī
dicet. Dico q̄ qñ duo inferiora ad 3^m
sic se habent q̄ vnum denominat alter
illud cōe p̄ticulariter denominat se ip̄z
sine nugatiōe. sicut albedo que ē inferi
or ad ens denominat aīal qd ē inferius
etiā ad ens sine nugatione 7 ideo sicut ē
denominatiua ista aīal est albi ita ens
qd est superius ad album pōt denomi
nari aīal siue ens particulariter sūptuz
pro aīali. puta si illō ens denominatiū
esset entale hec esset vera. aliquod ens
est entale. sicut. n. ibi concedo denomi
nationē accidentalem sine nugatiōe nec
tamen idem oīno denominat se ipsum
eodem mō conceptum. ita hoc. aīal rō
nale est sine nugatione. nam in aīali in
cluditur ens quidditatiue 7 in rōnali o
nominatiui. 7 sicut rationalitas est ens
quidditatiue ita rōnale denominatur
ab ente. igit hec esset nugatio aīal rōna
litas. non autē hec aīal rōnale. sicut essz

posset poni aliqd aliud transcendens pri-
mū obiectū intellectus nri qđ videtur
habere equalē cōitatē cū ēte. 7 videt qđ
sic 7 hoc qđ vez sit obiectū adequatū
7 primū intellectus nostri hīc 7 non ens.
qđ triplici pbat. Primo sic. distincte
potētie hnt distincta obiecta formalia.
ex 2° de aia. s3 intellectus 7 volūtas sunt
distincte potētie. qđ hnt distincta obiecta
formalia. qđ nō videt posse substinē si
ens ponat p^m obm intellectus. s3 si vez po-
nat bñ pñt assignari distincta obiecta
formalia. 2° sic. ens ē cōe de se ad sensibi-
le 7 intelligibile. obiectū aut ppiū ali-
cuius potētie est obiectū ei⁹ s3 aliq. ppa-
rōe qđ ad hoc qđ ens sit ppiū obiectum
intellectus oportet qđ deimiet 7 contra-
hat ad ens intelligibile per aliqd qđ ex-
cludat ens sensibile. s3 tale ptabēs vide-
tur ēē vez qđ dicit d se rōem manifesta-
tim uel intelligibil. Itē 3° sic. obiectū n
est ppiū alcuius potētie nisi fm qđ nē p-
piū motiū illi potētie nō mouet aut
aliqd potētiā nisi fm qđ h3 aliq. habitu-
dinē ad eā. ens aut fm qđ absolutū 7 nō
hns aliqū hūdinē ad intellectū n ē p-
mū 7 immediatū obiectū illud. aut fm
ens formalit h3 hūdinē ad intellectū
est ueritas. qz fm Anst. de ueritate. ve-
ritas est rectitudo sola mēte pceptibilis.

Sed contra istam

conclusionē de ueritate arguo sic. Primū
obiectū hoc est adequatū l'adequat s3
cōitatē ul fm vītutē ul fm istam dupli-
cē pmitatē pcurrēt. vez at nullo istoz
modoz adequat intellectui. ens aut ade-
quat ut patuit. qđ nē. pbatio prime pti-
minozis. vez nō dī in qđ de oibz per
se intelligibilibz qđ nō dī in qđ de ente nec
de aliq per se inferiori ad ens. 2° par⁹ mi-
nozis pbat cū 3°. qz inferiora ad vez l3
includant ipsum cēntialē n cñ includūt
oīa alia itelligibilia vītualit l'cēntialit qz
hoc vez qđ est in lapide nō includit cēn-
tialit ul vītualit lapidē. sed ecēuerso ens

qđ est i lapidē includit ueritatez. 7 ita de
quibuscūqz alijs entibus 7 eorum veri-
tatibus. Itē uerum est passio entis 7 ē
libet inferioris ad ens. ergo intelligēdo
ens 7 quodcūqz inferius ad ens precise
sub ratione ueri non intelligitur nisi p
accidens 7 non fm rationē quidditati-
uā sed cognitio cuiuscūqz secūdu ratio-
nem quidditatiuā est prima 7 pfectior
cognitio de eo ex septimo metha. c. i. qđ
nulla cognitio de aliq pēse sub ratione
uēri est prima cognitio obiecti. 7 ita nec
ueritas est prima ratio precise cognoscē-
di obiectum. Confirmatur ratio ex
secundo priorum cum scientia mule ut
mula stat ignorantiā cuius mule ut h. si
aut ergo cōparando obiectum ad habitū
infertur extraneatur a suo superiori de
quo superiori est primo ille habitus ita
multo magis extraneabitur subiectum
sue passioni cōparando siue ad habitū
siue ad potētiā. Item obiectum ha-
bitus naturaliter non precedit obiectū
potētie. sed primum obiectum metha-
physice que est habitus intellectus est
ens quod est prius naturaliter uero. 7
nō vez qđ ē passio ēi ē sōle^m meth. qđ nē

Ad rationes in op

positum respondeo ducendo illas ad
oppositum primam sic. quia sicut volū-
tas non habere actum circa ignotum
ita nō pōt habere actum circa obiectū
sub ratione formalit. aliqua obiecti que
ratio est penitus ignota. qđ oīs rō fm qđ
aliqd obicet volūtati ē pgnosibilis ab
intellectu. 7 ita nō pōt esse prima ratio
obiecti intellectus illa que distinguitur
cōtra rationē uolibilis. si qđ sit talis. Itē
intellectus ponit dīam inter bonū 7
vez 7 etiā puenientiā. qđ nē. Hoc etiam
pbat qz de quibuscūqz passioibz ent⁹ ha-
bet cō distincta not⁹ ita d bono s3 rōe
boni sic d vō s3 rōe vī. qz s3 Autē. 6.
metp. c. ult. si aliq scia ēēt de oibz causis
ēēt nobilissima qđ ēēt d cō finali cui⁹ rō

fm multos est bonitas. n̄ q̄ oia obijciūte
intellectui s̄ rōe veri. Ad illū qd accipit
in argumēto d̄ diffictōe obōz. Rñ. q̄
potentie disperate tripliciter se habent
ad nuicem aut sunt omnino disperate
vel subordinate. et tunc vel in eodez ge-
nere sicut cognitiua supior vel inferior
vl in alio genere potentiarum sicut p̄g-
nitiva ad suā appetitiuā. pmo mō po-
tentie disperate habēt oino obiecta disp-
ata. qz nulla eaz ex quo sunt disperate
est per se operatiua circa obiectum cir-
ca qd alia. tales sunt sensus exteriores
inter se. vt visus auditus rē. 12° modo
potentie disperate habent obiecta p̄-
ma subordinata ita quod sicut potentia
superior potest h̄re per se actū circa qd
cunqz circa qd pōt potentia inferior. ita
obiectum p̄mū potentie superioris p̄tinet
sub se p̄mū obiectum potentie inferi-
oris alioquin non eēt illud obiectū ade-
quatū potentie superioris. vnde p̄mū
obiectum visus fm suam cōitatem cō-
tinetur. ut inferius sub p̄mo obiecto
sensus cōis. 3° mō potentie sic se habēt
q̄ si appetitiua adequaretur p̄gnitiue i
operado circa quēcunqz obiecta idēz ef-
fēt obiectum p̄mum vtriusqz et sub ea-
dem ratione formali ex pte obiecti. si
autem appetitiua habeat actum circa
aliqua cognoscibilia. et circa aliqua nō
tūc obiectū appetitiue erit inferius ad
obiectum cognitiue. Ad ppositum
intellectus et volūtas cadūt sub 3° mem-
bro et si volūtas ponat habere actū cir-
ca omne intelligibile ponet idēz eē om̄i-
tā volūtas q̄ intellectus et s̄ rōe eadē for-
mali si non: sed volūtas tūc h̄eat actū
circa intelligibilia que enim sunt finis
vel entis ad finē et non circa mere specu-
labilia. tūc ponet obiectum volūtas ali-
quo mō p̄ticulare respectu obiecti intel-
lectus. s̄ semper stabit q̄ ens ē obiectū
intellectus. Secūda rationē etiā duco
ad oppositū. qz obiectū p̄portionatur.
potentie supior ē cōe ad obiectū p̄porti-

onatiū potētie inferiori ex p̄dicta diffic-
tione. et ita ens secūdu q̄ abstrahens a
sensibili et insensibili ē vere p̄p̄iū obiec-
tū intellectus. qz itellctus tāq̄ potentia su-
pior pōt habere actū tā circa sensibile
q̄ circa insensibile. vnde ista abstractio
q̄ videt eē nō appropriatio est sufficien-
ter appropriatio respectu potētie supio-
ris. Per hoc rñdo ad rōnē q̄ cōita) en-
tis ad sensibile et insensibile est rō appo-
pandi ipsum potētie opatiue circa vtz
qz obiectum per se. Tertiā deduco ad
oppositum. qz rationē obiecti dico esse
illam formam secūdu quā obiectū est
motiū potētie sicut rō actiui vl agēdi
dī eē illa forma fm quā agēs agit. talis
autem rō obiecti nō pōt esse respectus
ad potētiā. et isto modo loquitur phus
2° de anima vbi assignās p̄mū obiec-
tum visus dicit q̄ illud cuius est visus
vt obiecti est visibile nō p se p̄mo mō
sed 2° mō. ita q̄ ipm ponit in rōnē visi-
bilis si aut formalis rō obiecti potētie
eēt respectus ad talem potētiā tūc ob-
iectū p̄mū visus eēt visibile p se p̄ mō
qz tūc ipa visibilitas eēt rō formalis ob-
iecti: et tūc facile eēt assignare p̄ma obā
qz obiectū p̄mū cuiuscūqz potētie esset
correlatiū ad talē potētiā. puta visus
visibile. auditus audibile. quō phs n̄ assi-
gnauit p̄ma obiecta potētiarū. 13 sic ali-
qua absoluta. puta visus colorē. audi-
tus sonū rē. vñ si vtz dicat formalē re-
spectū obiecti ad intellectū de q̄ alio se
q̄t oppositū ppositi. ex b^o. n. seq̄tur qd
rō illa nō sit rō formalis obi s̄ aliq̄ alia
ab ea. p̄z igit ex dictis q̄ nihil pōt poni
ita pueniēt p̄mū obiectū intellectus sic ens
neqz aliqd viuale p̄mū neqz aliqd aliū
trāscēdē. qz d̄ q̄libz alio trāscēdēte p-
bat p eadē mē p q̄ pbatum est de vero

Sed restat unum

um si ens s̄ rōe suā p̄ssimā sit p̄mū ob-
iectū itellctus q̄re n̄ p̄t qdctūqz p̄tētū sub
eē nātū mouē itellctm sic fuit argutū i
h 4

prima ratione ad primam. q. in plogo. et tunc videt q. deus naturaliter posset cognoscere a nobis et substantie omnes immateriales. quod negatum est. imo negatur est de omnibus substantiis et de omnibus substantiarum partibus essentialibus. quia dictum est q. non concipiunt in aliquo conceptu quidditas nisi in conceptu entis. Rursus. obiectum primum potentie assignatur illud quod adequatur potentie in ratione potentie. non autem quod adequatur potentie ut in aliquo statu. quemadmodum primum obiectum visus non ponitur illud quod adequatur visui existenti in medio illuminato lumine candele precise. sed quod naturum est adequari visui ex se ipsum est ex natura sui. nunc autem ut probatum est prius contra primam opinionem. ad. q. de primo obiecto intellectus hoc est adequatum quod ponit quidditates rei materialis esse primum omnium nihil potest adequari intellectui nostro ex natura potentie in ratione primi obiecti nisi consummum: tamen per statum isto ei adequatur in ratione motui quidditas rei sensibilis. et ideo per statum isto non naturaliter intelligit alia quam non continentur sub illo primo motivo.

Si queritur que est ratio istius status. Rursus stat non videtur esse nisi stabilis permanentia legibus sapientie firmata stabilitum est autem illis legibus sapientie quod intellectus noster non intelligat per statum isto nisi illa quorum species re lucent in fantasmate. et hoc siue propter penam originalis peccati. siue propter naturalem concordiam potentiarum anime in operando secundum quod videmus quod potentia superior operatur circa idem circa quod inferior si utraque habeat operationem perfectam. et de facto ita est in nobis quod quodcumque visum intelligimus eius singulare actu fantasiamur. ista tamen concordia que est de facto per statum isto non est ex natura nostri intellectus unde intellectus est nec etiam unde in corpore est. tamen enim in corpore glorioso necessario haberet

similem concordiam. quod falsum est. videtur igitur sit iste status siue ex mera voluntate dei siue ex mera iusticia. quam cum Augustinus innuit. 15. de tri. c. vlti. que causa inquit cur ipsam lucem acie fixa videre non possis. nisi utique infirmitas et quis eam tibi fecit nisi utique iniquitas siue inquam hec sit tota causa siue aliqua alia saltem non est primum obiectum intellectus. unde potentia est quidditas rei materialis. sed est aliquid commune ad omnia intelligibilia. id est primum obiectum adequatum sibi in movendo per statum isto sit quidditas rei sensibilis. Et si dicamus dato quod ens commune sit ei obiectum adequatum per statum isto. non tamen moverent se separate per statum illo. nisi in maiori lumine quam sit lumen naturale intellectus agentis. Ista ratio nulla videtur. tum quia si tale lumen requiritur non est ratio ex parte intellectus nostri. unde talis potentia quomodo non possit habere tale lumen. est enim de se receptivum talis luminis alioquin manens idem nunquam posset illud idem recipere. tum quia quoniam aliqua duo agentia concurrunt ad aliquem effectum quanto unum illorum plus potest supplere vicem alterius tanto minor perfectio requiritur in alio quoniam autem nulla. si illud supplet totam vicem eius. id est ad imitatorum inter se possibilem occurrit obiectum et lux quam quato omnium est perfectius et magis potest supplere vicem luminis tanto sufficit minus lumen. saltem non requiritur maius. sed primum intelligibile est maxime lux. quam maxime potest supplere vicem luminis obiecti intelligibilis. quam quoniam est ex parte illa si contingatur sub primo obiecto adequato intellectui nostro per statum isto non est defectus ex parte luminis quin possit movere intellectum nostrum.

Ad argumenta principia istius questionis dico ad primum quod non semper perfectissimum est cum respectu imperfectorum comparando imperfecta ad quod

et 2. Sup. Sen.
et 2. Sup. Sen.
et 2. Sup. Sen.

cunq; 3^m. sicut perfectum album non ē
cō visibilitatis oibus visibilibus. aut si
ē cā non tamen precisa 7 adēquata. 7 si
maxime motiū non tñ precisū 7 ade
quatum. primum aut obm intellectus
de quo loquimur in ista. q. debet esse p
mum 7 adēquatum potentie. Ad se
cundā rōnem dico q si recte arguit 3^m
inferri q nullum ens picipatum pōt
cognosci nisi sit ens ab ente impicipa
to. 7 non debet inferri q non potest co
gnosci nisi per rōnem entis impicipati
cogniti. tunc. n. sunt quatuor termini.
q; ponitur in cōclusionē esse cognitum
per ens impicipatum qui termin' nō
fuit in ppositione scōa. 7 rō realis ista
defectus assignati in forma dicta ē p
in respōdendo ad primum argumētū
scōa. q. hui' dī. q; 7 si cognoscibilitas se
quat pportionalit' entitatem. non tam
ita est de cognosci nisi cōparando ad il
lum intellectum q cognoscit quodlibz
fm gradum sue cognoscibilitatis. ita dī
co h q si entitas participata concludat
d necessitate cognoscibilitatē participa
tam 7 ita participatum habeat cogno
scibilitatē per cognoscibile imparticipa
tum. non tamē habet cognosci per co
gnoscibile impicipatum vt cognitum
sed vt cām dantem sibi esse. 7 h tactus
est in argumento quodam de frui. q. 4.
pme dī. Ad illud. 8. de tri. dico q lo
quitur ibi d' noticia boni in cōi. que nā
liter ipressa est. hoc est de facili impmē
i intellectu a singularib'. q; in quolibz
intentiones vles facilius occurrunt pri
mo. hoc pbo p ipm qui eodem li°. c. 4.
de magnis. vel. 18. de puis dīc. habem'
.n. regularit' infixā humane nature no
ticiam fm quam statim quicquid tale
aspicimus hoim esse cognoscimus vel
hois formam. 7 sicut fm istam noticiā
hominis quam dicit infixam nobis re
gularit' hoc est facili' a sensibilibus ab
stratum iudicamus de quocunq; vtz
sit homo vel non. ita etiam per idē pos

semus iudicare eminentiam in humāi
tate si illa esset in occurrentib' sicut iu
dicamus de occurrentibus hoc ē meli
us alio. qd apparet de noticia impressa
albedinis per quā non tñ iudicam' oc
currentes esse album: sed hoc esse albius
altero. ita dico hic q illud bonuz de q
loquitur. c. 3. cui' noticia impressa ē nā
liter intellectui est bonuz in cōi. 7 per il
lud iudicamus de occurrentibus hoc il
lo esse melius. Et q loquatur de bono
indeterminato pautiue 7 nō de bono
ideterminato negatiue. in quo bono in
determinato intelligitur deus. videtur p
hoc q ibi enumerat mult' particulari
bus bonis dicit. bonum hoc. bonum il
lud. tolle hoc 7 tolle illud. 7 vide ipuz
bonum si potes. hoc ē tolle illa pti abē
tia rōnem boni ad creaturas. 7 vide ra
tionē boni in cōi. 7 in hoc videbis deū
sicut i pceptu cōi in quo potest natura
liter a nobis videri 7 in piculari nō vt
hec cēntia. Consi'r intelligendum ē
illud quod premitit. c. 2. vel. 3. vbi dīc
deus est veritas noli querere quid ē ve
ritas statiz obiciunt se fantasmata. h'
intelligo sic. qñ pceptus vli' abstrahit
a singulari qto est vlior tanto difficil
ius potest intellect' diu sūtere in tali cō
ceptu. q; vt predictum est qñcūq; intel
ligimus vlc fantasmatur eius singulare
7 illud vlc diutius 7 facilius possumus
intelligere. quod est silius singulari re
lucenū in fantasmate. 7 q; vliūima sūt
remotiora ab ipō singulari. idco diffi
cilius est stare in conceptu illoz vliūi
moz. Conciptendo g deuz in pceptu
vliūimo noli querere qd. hoc ē. noli de
scendere in aliquem cōceptum pncula
rem in quo ille vlior saluatur. qui par
ticularior ppinquior est fantasmati. de
scendendo. n. ad talem qui magis relu
cet in fantasmate occurrenti statim amit
titur illa serenitas veritatis. vel sinceri
tas veritatis in qua intelligebatur de'.
quia statim intelligitur veritas ptracta

que non cōuenit deo cui cōueniebat veritas in cōi pcepta nō ptracta. Per idē ēr dico ad illud. 8. de tri. c. 3. de bono 7 voluntate pudeat cum alia non ament nisi quia bona sunt eis inherendo non amare bonum ipsum unde bona sunt. unde rō bene pbat q ipm summū bonum magis est amandū q bona ptiā pata. non tamē pbat q sit pimum amatum pmitate adequatōis. quia 7 si ipz sit rō bonitatis in alijs. 7 iō ratio amabilitatis eoz non tamen ipsum ut amatum est rō aliorum amatoz. potest eiz aliquid aliud amari non ipso amato si cut in fruendo vtendis pz 7 vtendo fruendis. Et ista intentio Augu. colligitur ex c. 6. vel. 16. vbi tractans de dilectōe alicui? qui creditur esse iustus si post inueniat non esse iustus. statim inq̄t amor ille quo in eum ferebar offensus 7 quasi percussus atq; ab indigno homine ablati in ea forma pmanet ex qua eū talem credens amaueram. hoc est. si oī lexi iusticiam 7 ipm quia credidi i ipso esse iusticiam si inueniam eum iniustus resiliit voluntas ab eo. sed adhuc stat dilectio ipius iusticie vt obiecti. Istud intelligendum nō est de iusticia aliqua particulari sed de cōi rōe iusticie que amat ppter se 7 quodcūq; in quo est ista ppter illam. Ita etiam pz expositio illius auctis. 8. c. 6. vel. 27. cur ergo alium diligimus 7c. In illa aucte forma vbi vīdebimus quid sit iustus anim? debet intelligi iusticia ipa in cōi. sicut forma hominis in cōi est illa vbi siue p quā videmus quid requirit ad esse hoīs vel ad esse hoīem. 7 ppter quā formam iudicamus illud quod occurrit esse vel non esse hoīem fm ipm in eodē. c. 4. vel. 18. nisi g hanc formam iusticie in cōi diligere non diligere? illum quē credimus esse iustum quē ex ista forma diligimus. sicut si non diligas formas hominis in cōi nunq; occurrēs ppter formam hominis dilectam diliges. Est igit

tur hec iusticia indēterminata priuatiē fm quā de mente iusta iudicamus 7 ppter quam dilectam diligimus mentē quā credimus iustam esse. 7 dū nō sumus iusti minus diligimus iusticiam i cōi q oportet. qz diligimus qdam volitione siue pplacencia simplici que nō sufficit ad esse iustū 7 oportet eā diligere volitōne 7 amore efficaci qua v3 volēs eam eligit in se eam obseruans tanq; vīte sue regulam.

Ultimo quantum ad mām istam de cognoscibilitate. quero vtz aliq; veritas certa 7 sincera possit nāluer cognosci ab intellectu viatoris absq; lud increate spālī illustratōe. Et arguo q n̄ Aug. 9. d. tri. c. 6. 7. 15. 13. inuenimur inq̄t inuolabilem veritatem ex qua perfēctum possumus diffiniamus non qualis sit vnusculūq; mens hoīs: sed qualis esse sempiternis rōib; debeat 7 ibi dem. c. 6. vel. 16. alijs oīo regulis supramētem nostram incommutabilr manentibus vel approbare apud nosmetipsos vel improbare puincimur cum aliquid recte approbam? vel improbamus. 7 ibi dē. c. 6. artēq; ineffabilr pulchram talium figuraz super aciem mētis simpliciter intelligentia capientes. 7 ibidem. c. 7. vel. 18. in illa igitur eterna veritate ex q tpalia scā sunt oīa formam fm quā sumus 7c. aspiciamus atq; inde pceptam rez ueracē noticiā tanq; verbum apd nos habem?. Item li. 12. c. 2. vel. 3. 13. b. lumiozis rōis est iudicare de istis corporalib; fm rationes incorporeales 7 sempiternas. Itē eodem li. c. 14. vel. 32. nō autē rerum sensibillium. in locis politarib; sine spacijs localibus manent intelligibiles incorpalesq; rōnes 7c. Et q intelligat ibi de rōnibus eternis vere in deo 7 in pmissis pncipijs videt per hoc qd ibi dē dixit q paucorū ē ad illas peruenire

si autem intelligeret de primis principijs non est paucorum ad illa peruenire sed multorum: quia omnibus sunt nota.

Item li. i. c. 15. vel. 34. loquens de isto quo recte multa laudat et vituperat i moribus hominum ait quibus ea tandem regulis iudicantur et in fine subdit ubi scripte sunt nisi in libro illo lucis illius que veritas dicitur. liber ille lucis est intellectus diuinus. igitur vult quod in illa luce iniustus videat que sunt iuste agenda. Et quod per aliquid impressum ab illa videtur. quia ibidem dicit. unde omnis lex iusta describitur et in cor hominis operatur iusticiam non migrando sed tanquam imprimendo transferretur. sic imago ex anulo in ceram transit et anulum non relinquit. igitur in illa luce videtur a qua imprimitur in cor hominis iusticia. illa autem est lux increata. Item in confessionum si ambo videmus verum nec tu in me nec ego in te sed ambo in ea que supra mentes est incommutabilis veritate. multe autem alie sunt auctoritates Augu. in multis locis ad probandum hanc conclusionem. In oppositum ad Roma. 1. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. sed iste rationes sunt inuisibilia dei. ergo cognoscuntur ex creaturis. ergo ante visionem istarum habet certa cognitio creaturarum.

In ista questione

est opinio. vna talis. quod inter intentiones generales per se ordo naturalis. de quibus que sunt adpositum loquamur. scilicet de intentione entis et veri. intentio prima est entis. quod probatur per illud de causis propositione 4. prima rerum creaturarum est esse et in commento prime propositionis. esse est vehementioris adherentie. Etiam probatur ratione: quia entitas est absoluta. veritas dicitur respectus ad exemplar. ex hoc sequitur quod ens possit

cognosci sub ratione entitatis licet non sub ratione veritatis. Nec etiam conclusio probatur ex parte intellectus. quod ens potest concipi simplici intelligentia et tunc concipitur illud quod verum est: sed ratio veritatis non concipitur nisi intelligentia componente vel diuidente.

Compositionem autem et diuisionem precedit simplex intelligentia. Si igitur in questione proposita queratur de noticia entis siue eius quod est verum. dicitur quod intellectus ex puris naturalibus potest sic cognoscere verum. quod probatur. quod inconueniens est naturam esse expertem proprie operationis secundum Damasc. et hoc magis est inconueniens in natura perfectioni et superiori secundum philosophum in 2. de ce. et mun. de stellis. quia magnum inconueniens esset stellas habere virtutem progressivam et non habere instrumenta naturalia ad progrediendum. igitur cum propria operatio intellectus sit intelligere verum videtur inconueniens quod natura non concessit intellectui illa que sufficiunt ad hanc operationem. Sed si loquamur de cognitione veritatis: respondetur quod sicut est duplex exemplar creatum et increatum secundum Platonem in thymeo. exemplar creatum est species vniuersalis causata a re. Exemplar increatum est ydea in mente diuina. ita est duplex conformitas ad exemplar et duplex veritas. vna est conformitas ad exemplar creatum. et isto modo posuit Aristoteles veritates rerum cognosci per conformitatem earum ad speciem intelligibilem. et ita videtur Augu. ponere 9. de trinitate. c. 6. vel. 16. ubi vult quod rerum noticiam specialem et generalem ex sensibilibus collectam habemus secundum quam de quocumque occurrente veritatem iudicamus quod ipsum sit tale vel tale. Sed quod per tale exemplar acquisitum in nobis habeat oio certa et infallibilis noticia veritatis de re. hoc oio esse oio impossibile. et probatur

triplici ratione fm illos. prima ratio sumitur ex parte rei de qua exemplar est extractum. 2^a ex parte subiecti in quo est. tertia ex parte exemplaris in se.

Prima ratio est talis. obiectum illud a quo abstrahitur exemplar est mutabile. ergo non potest esse causa alicuius immutabilis sed certa notitia alicuius veritatis de aliquo habetur de eo sub ratione immutabilis. ergo non habetur per tale exemplar. Nec dicitur ratio esse augustinus. 83. q. 9. ubi vult quod a sensibilibus non est expectanda sincera veritas. quia sensibilia sine intermissione mutantur

Secunda ratio talis est. anima de se est mutabilis et passiva erroris. ergo per nihil mutabilius ea potest rectificari ne erraret sed tale exemplar in ea est mutabilius quam sit ipsa anima. ergo illud exemplar non perfecte regulat animam ne erret. Nec dicitur esse ratio Augustinus. de vera religione lex omnium artificum 2^a. 3^a ratio. noticiam veritatis certam et infallibilem nullus habet nisi habeat unde possit discerni verum a verisimili. quia si non potest discernere verum a falso vel verisimili potest dubitare se falli. Sed per exemplar predictum creatum non potest discernere verum a verisimili. ergo 2^a. probatio minoris. talis species potest representare se tanquam se. vel alio modo se tanquam obiectum sicut est in somnis si representat se tanquam obiectum falsitas est. si se tanquam se veritas est igitur per talem speciem non habetur sufficientius distinctivum quam repraesentat se vel se et quam se vel obiectum. et ita nec sufficiens distinctivum veri a falso. Ex istis concluditur quod certam scientiam et infallibilem veritatem si coniungat hominem cognoscere hoc non contingit ei aspiciendo ad exemplar a re per sensum acceptum quantuncumque sit depuratum et universale factum. sed requiritur quod aspiat ad exemplar increatum. Et tunc

modus ponitur iste deus non ut cognitus habet rationem exemplaris ad quod

aspiciendo sincera veritas est. est. n. cognitum in generali attributo. sed est ratio cognoscendi ut nudum exemplar et propria ratio essentie create. qualiter autem possit esse ratio cognoscendi et non cognitum ponitur exemplum. quia sic radius solis derivatur quocumque obliquo aspectu a suo fonte quandoque directo. et eius quod videtur in radio primo modo derivato. licet sol sit ratio videndi non tamen ut in se est visus. eius autem quod videtur secundo modo in radio sol est. ita ratio cognoscendi quod etiam est cognitum. Ita igitur lux increata angelicum intellectum quasi directo aspectu illustrat et tunc ut visa est ratio videndi alia in ipsa intellectum autem nostrum per se tu vis quasi obliquo aspectu illustrat. ideo est intellectui nostro ratio videndi. et non visa. Ponitur autem qualiter triplicem rationem respectu actus videndi. lucis acuentis et speciei immutabilis. et characteris siue exemplaris. per figuram. et ex hoc concluditur ultimo quod requiritur specialis influentia. quia sicut illa essentia non videtur a nobis naturaliter in se ita etiam ut illa essentia est exemplar respectu alicuius creature non videtur naturaliter fm Augustinus. de videndo deum in eius. n. potestate est videri si vult videtur. si non vult non videtur. Ultimo additur quod perfecta notitia veritatis est quam due species exemplares concurrunt in mente una inherens. scilicet causata. alia elapsa. scilicet non causata in mente lucendo. de istis autem duabus speciebus rei perfecta una ratione ad intelligendum rem cuius est: mens concipit verbum dum res est mens percipit verbum perfecte veritatis

Contra istam op.

ostendo primo quod iste rationes non sunt rationes fundamentales alicuius operis. vere nec per intentionem Augustinus. sed per op. achademico 2^a. ostendo quod illa op. achademico 2ª quod videtur concludi per istas rationes falsa sit.

¶ Rñdeo ad illas rationes quatenus minus concludunt. 14to arguo contra conclusionem istius opinionis.

5° soluo questionem. 16° ostendo quomodo iste rationes quatenus sunt Augustini concludunt illam intentionem Augustini non autem illam ad quam hici ducuntur.

Primo iteratio

videntur concludere impossibilitatem certe cognitionis naturalis. quia si obiectum continue mutatur non potest haberi aliqua certitudo de ipsa sub ratione immutabilis immo nec in quocunque lumine posset certitudo haberi. quia certitudo non est quando omnino alio modo cognoscitur quod se habet. quod non est certitudo cognoscendo mutabile ut immutabile. per etiam quod animus huius rationis. scilicet quod sensibilia continue mutantur falsum est. hoc. n. est opinio que imponitur Heraclito. 4. metha. Similiter si propriam mutabilitatem exemplaris quod est in anima nostra non posset esse certitudo cum quod quid ponatur in anima subiective sit mutabile etiam ipse actus intelligendi. erit mutabilis. et ita sequitur quod per nihil in anima rectificatur anima ne erret se queretur etiam quod ipse actus intelligendi cum sit mutabilior ipsa anima in qua est nunquam erit verus nec veritatem continet. quod est falsum. Similiter secundum opinionem istam species causata in herens concurrens cum specie illa illabente. sed quando aliquid concurrens quod repugnat certitudini. non potest certitudo haberi. sicut. n. ex altero de necessario et altera de contingenti non sequitur conclusio nisi de contingenti. ita ex certo et incerto concurrentibus ad aliquam cognitionem non sequitur conclusio certa. Idem etiam per de tertia ratione quia si species illa abstracta a re concurrat ad omnem cognitionem et non potest iudicare quando replicat se tanquam se et quoniam se tanquam

omni quod quatenus alio pcurrat non potest huius certitudo per quam decernat verum a verisili. Iste igitur rationes videntur concludere omnem incertitudinem et ita opinionem alchademicozum. Quod autem ista conclusio non sit finem mentem Augustini. per 2. soloquiorum spectamina disciplinam quod quatenus verissima est nulla dubitatione concedit. et Boetius. de ebdomadibus. Loquens animi conceptio est quam quicquid perbat auditam. et per 2. metha. Quia principia sunt omnibus nota sicut ianua in domo. quia ianua neminem latet. 13 interiora domus lateant. Ex his tribus auctoritatibus arguitur sic. Quod concurrens omnibus alicuius speciei sequitur naturam specificam. igitur cum quicquid habeat certitudinem infallibilem de principis primis. et ulterius cuilibet est naturaliter evidens forma syllogismi perfecti. sic per ex diffinitione syllogismi perfecti per per priorum. scientia autem conclusionis non dependet nisi ex euidencia principiorum et ex euidencia syllogistice illationis. igitur cuilibet naturaliter scita potest esse quaecunque conclusio demonstrabilis ex primis missis per se notis. 12° apparet quod Augustinus etiam concedit certitudinem eorum que cognoscuntur per experientiam le suum. unde dicit. 15. de tri. c. 12. vel. 32. absit a nobis ut ea que didicimus per se sus corporis vera esse dubitemus per eos quippe didicimus celum terram et ea que eis nota sunt nobis quantum ille quod nos et ipsa condidit innotescere nobis voluit. si igitur non dubitamus de veritate eorum et non fallimur ut patet. ergo certitudo habetur quando excluditur dubitatio et deceptio. 13° etiam patet quod Augustinus. concedit ibidem certitudinem de actibus nostris. 15. lib. c. eodem. vel 31. siue dormiat siue vigilet vivit. quia etiam dormire et in somnis videtur vivere est. Quod si dicas vivere non esse actum secundum sed primum. sequitur ibi se

si aliquis dicat scio me vivere falli nō pot. etiā quocienscūq; reflectēdo supra p̄mū sciū. 7 ibidē. si quispiā dicat volo eē beatus. quomō nō ipudēt rīdēt forte falleris. 7 si dicat scio me hoc vel le 7 hoc me scire scio. iam his duobus 7 3^m pot addere. q̄ hec duo sciat. 7 4^m q̄ hec duo se scire sciat. 7 similiter in infinitū numerū pergere. Et ibidē. si q̄spia dicat errare nolo. nōne sit e erret siue n erret eum errare nolle verum erit. Et alia inquit requirunt que cōtra academicos valent qui nīhil sciri ab hoīe posse contendunt. Et sequit ibidem. si inde libri tres nostri p̄mo nostre cōuersionis tempore scripti. quos qui poterit 7 uoluerit legere lectosq; intellexerit nīhil cum perfecto que ab eis contra perceptionem veritatis argumenta multa inuenta sūt permouebunt. Itē 14. c. 38. illa que sciuntur ut nūq; exciderē possunt 7 ad naturam ipsius anime p̄tinent cuiusmodi est illud quod nos vivere scimus. Et sic patet p̄imum.

Quantum ad secundum

articulū ut in nullis cognoscibilibus locum habeat error academico rum videndum est qualiter de tribus cognoscibilibus predictis s. de p̄cipiis per se notis. 7 de conclusionibus. 1° de cognitis per experientiam. tertio de actibus nostris possit naturaliter haberi certitudo infallibilis. Quantum ad certitudinem de p̄cipiis dico sic. q̄ termini p̄cipiorum per se notorū talem habent idēritatem ut alter cui denter necessario alterum includat. 7 ideo intellectus p̄ponēs illos terminos ex quo apprehendit eos habet apud se necessariam causam cōformitatis illius actus ad ipsos terminos quorum est p̄positio. 7 etiam causam euidentē illi

conformitatis. igitur non potest esse in intellectu apprehensio terminorum 7 compositio eorum quin stet conformitas illius compositionis ad terminos. sicut non potest stare albedo 7 albedo quin stet similitudo. hec autem conformitas cōpositionis ad terminos est veritas compositioni. ergo non potest stare compositio talium terminorum quin sit vera. 7 ita non potest stare perceptio illius cōpositionis 7 perceptio terminorum quin stet perceptio conformitatis cōpositionis ad terminos. 7 ita perceptio veritatis. quia prima p̄cepta euidenter includunt perceptionem illi veritatis. Confirmatur ratio ista p simile p phiz quarto metha. ubi vult q̄ opposituz p̄mū p̄cipiū. s. hoc in possibile est idem esse 7 non esse: non potest venire in intellectu alicuius. quia tunc essent opiniones contrarie simul in mente. quod vtiq; verum est de opinionibus contrariis. i. repugnantibus formaliter. quia opinans esse de aliquo 7 opinio opinans non esset de eodem sunt formaliter repugnantes. ita arguam in proposito repugnantiam aliquā intellectionem in mente licet non formalem. si. n. stat in intellectu notitia totius 7 partis 7 cōpositio eorum cum ista includant sicut causa necessaria cōformitatem cōpositionis ad terminos si stat in intellectu hec opi. q̄ ista cōpositio sit falsa stabunt noticie repugnantes non foemaliter. sed noticia vna stabit cum alia 7 tamen vna erit causa necessarie oppositae noticie ad illam. qd ē impossibile. sicut. n. impossibile est album 7 nigrum stare simul. quia sunt contraria formaliter. ita impossibile ē simul stare album 7 illud qd est per se causa nigredinis ita necessaria q̄ non potest esse sine ea absq; contradictione Habita euidentia uel certitudine p̄cipiis p̄mīs. patet quōd habetur d

conclusionibus illarum ex eis propter
evidentiam forme syllogismi perfecti
cum certitudo conclusionis tantummodo
dependeat ex certitudine principiorum
et ex evidentia illationis. Sed nunc
in ista noticia principiorum et conclusio-
num non errabit intellectus si sensus deci-
piatur omnes circa terminos. Respon-
deo quod primum ad istam noticiam intel-
lectus non habet sensus per se sed tamen pro
occasione quia intellectus non potest habere
noticiam simpliciter nisi acceptam a sen-
sibus illa tamen accepta potest simpliciter
sua componere et si ex ratione talium
simpliciter sit complexio evidenter va-
let intellectus virtute propria et terminorum assen-
titur illi complexioni non virtute sensus
a quo accipit terminos exterius. exemplum
si ratio totius et ratio maioritatis acci-
piantur a sensu et intellectus componit istam.
Omne totum est maius sua par-
te. intellectus virtute sui et istorum ter-
minorum assentit indubitanter ista
complexioni et non tantum. quia vi-
dit terminos iunctos in re sicut assentit
isti. Sortes est albus quia vidit terminos in
re uniri imo dico quod si omnes sensus essent fal-
si a quibus accipiuntur tales termini. vel quod
plus est ad deceptionem aliqui sensus es-
sent falsi et aliquid sensus veri. intellectus
circa talia principia non deciperetur. quia sem-
per habet apud se terminos qui essent circa ve-
ritatis. ut pote. si alicui ceco nato essent i-
stae miraculose in somnis species albedinis
et nigredinis et tamen remaneret per se in vigiliis intelle-
ctus abstrahens ab eis componeret ista. albi
non est nigri et circa ista non deciperetur intellec-
tus. Igitur terminis accipiantur a sensu errare. quia
ratio formalis terminorum ad quam devenit est
est necessaria causa veritatis huius ne-
gatiue.

De secundis cog- noscibilibus. scilicet de cognitis per ex-

perientiam. dico quod licet experientia
non habeatur de omnibus singulari-
bus. sed de pluribus nec quod semper
sed quod pluries. tamen expertus infallibi-
liter novit quod ita est et semper et in omni-
bus et hoc per istam propositionem quietentem in
anima quicquid evenit ut in pluribus
ab aliqua causa non libera est effectus
naturalis illius cause que propositio
nota est intellectui licet accepisset termi-
nos et a sensu errare quia causa non libera non
potest producere ut in pluribus effectum
ad cuius oppositum ordinatur. vel ad
quod ex forma sua non ordinatur. sed cau-
sa casualis ordinatur ad producendum
oppositum effectus casualis vel non ad
istum producendum. ergo nihil est cau-
sa casualis respectu effectus frequenter
producta ab eo. et ita si non est libera est
naturalis. quod autem iste effectus evenit
a tali causa producente ut in pluribus
hoc acceptum est per experientiam. quia
inveniendū nunc talem naturam cum
tali accidente nunc cum tali inveniunt
est quod quantumcumque esset diversitas acci-
dentium talium semper istam materiam
sequebatur talis effectus quod non per ali-
quod accidens. per accidens illius na-
ture. sed per naturam ipsam in se conse-
quitur talis effectus. Sed ulterius
notandum quod quandoque accipitur
experientia de conclusione. puta quod lu-
na frequenter eclipsatur et tunc suppo-
sita conclusione quod ita est inquiritur causa
talis conclusionis per viam divisionis
et quandoque devenitur ex conclusione
experta ad principia nota ex terminis
et tunc ex tali principio noto ex termi-
nis potest conclusio prius tantum per
experientiam nota certius cognosci.
primo genere cognitionis. quia ut de
ducta ex principio per se noto. sicut
illud est per se notum quod opacum
interpositum inter luminosum videli-
cet et etiam inter perspicuum impedit lu-

minis multiplicatione ad tale perspicuum. et si inuentum fuerit per diuisiones quod terra est tale corpus interpositum inter solē et lunam scietur certissime demonstratione propter quid et non tamen per experientiam sicut sciebat illa conclusio ante intuitionem principij. Quod autem est experientia de principio ita quod non contingit amplius per viam diuisionis ulterius inuenire principium notum ex terminis. sed statim in aliquo vero ut in pluribus cuius extrinseca experimentatum est frequenter videri. puta quod herba talis specie est calida: nec inuenit aliquod medium aliud prius per quod demonstret passio ob subiecto propter quod sed statim in isto sicut in primo noto propter experientiam. tunc licet incertitudo et fallibilitas remoueant per illam propositionem effectus ut in pluribus alicuius cause non liber est naturalis effectus eius. tamen iste est ultimus gradus cognitionis scientificę. et forte ibi non habetur necessaria cognitio actualis unionis extremorum sed apud ordinalem. si enim passio est res alia absoluta a subiecto. possit sine contradictione separari a subiecto. et expertus non haberet cognitionem. quia ita est: sed quia aptum natum est ita esse.

De tertius cogno

scibilibus. scilicet de actibus nostris. Dico quod est certitudo de multis eorum sicut de primis et per se notis. ut patet 4^a meta. ubi dicit philosophus de rationibus discensium omnia apparentia esse vera. quod iste rationes quod sunt utrum nunc dormiamus an vigilemus. possunt autem idem omnes dubitationes tales omnium. nam rationem habent significant esse. et subdit rationem que sunt quorum non est ratio. demonstrationis enim principij non est demonstratio. igitur per ipsum ibidem nos vigilare est per se notum sicut principium demonstrationis. Nec obstat quod est contingens. quia sicut dictum fuit alio modo ordo est in contingentibus. quod aliqua est prima

et immediata. alioquin vel esset percussus in infinitum in contingentibus. vel aliquid contingens sequeretur ex causa necessaria. quorum utrumque est impossibile. Et sicut est certitudo de vigilare: sic de per se noto ita etiam de multis alijs actibus qui sunt in potestate nostra. ut de me intelligere. de me audire. et sic de alijs qui sunt actus perfecti. licet enim non sit certitudo quod videam album extra positum. vel in tali subiecto vel in tali distantia: quia potest fieri illusio in medio vel in organo. et multis alijs vijs. tamen certitudo est quod video etiam si illusio fiat in organo que illusio in organo maxima illusio videtur esse. puta quando actus fit in organo ipso non ab obiecto presente que licet natus est fieri ab obiecto presente. et ita potentia haberet actum suum posita tali illusione vel passione. et vere esset illud ibi quod visio dicitur si sit actio siue passio siue utrumque. Si autem illusio fieret non in organo proprio sed in aliquo primo quod videtur organum si cur si non fieret illusio in concursu nervorum sed in ipso oculo fieret impressio speciei qualis nata est fieri ab obiecto. adhuc visus videret. quia talis species vel quod natum est videri in ea videretur. quia haberet sufficientem distantiam respectu organi visus: quod est in concursu istorum nervorum. sicut patet per Augustinum. ii. de trinitate. quod reliquie visuum remanentes in oculo oculis clausis videntur. et per philosophum de sensu et sensato quod ignis qui generatur ex elevatione oculi violenta et multiplicatur usque ad palpebras clausam videtur. iste sunt vere visiones licet non perfectissime. quia hec sunt sufficientes distantie specierum ad organum principale visus. Sed quomodo habetur certitudo eorum que subsunt actibus sensus. puta quod aliquod extra est album vel calidum quale apparet.

Andeo. aut circa tale cognitū opposita
apparent diuersis sensibus aut non. sed
omnes sensus cognoscētes illud habent
idē iudiciū de eo. Si secūdo mō tūc cer-
titudō habet de veritate talis cogniti p
sensus. 7 p illā ppositionē pcedentē qd
euenit ut in plurib⁹ ab aliquo est effect⁹
nālis eius si non sit causa libera. 8 cū ab
istō presente euenit ut in pluribus talis
imutatio sensus sequit⁹ q imutatio uel
species genita sit effectus nālis talis cāe.
7 ita tale extra erit albiū uel caliduz. uel
tale quale natū est representari p speciem
genitā ab ipso ut in pluribus. Si autē di-
uersi sensus habent diuersa iudicia d ali-
quo viso extra. puta visus dicit baculū
esse fractū cuius pars est in aqua 7 pars
in aere 7 tactus pōt experiri contrariū
visus etiā semp dicit solē esse quantitātē
minoris q est. 7 omne visū a remotis eē
minus q sit. in talibus est certitudo qd
verū sit 7 quis sensus erret p ppositōz
descendē in aia certiorē omi iudicio sen-
sus 7 p actus pluriū sensuū cōcurrētes.
ita q semp aliqua ppositō rectificat in
intellectū de actibus sensus qd sit verus 7
qd fallat. in qua ppositōe intellectus nō
depēdet a sensu sicut a cā sed sicut ab oc-
casionē. Exemplū intellectus habz hāc
ppositionē quiescentē nullū durius frā-
gitur ad actū alicui⁹ mollis sibi cedentē
hec est ita p se nota ex terminis q etiā si
essent accepti a sensibus errantib⁹ nō pōt
intellectus dubitare d illa ppositōe imo
opposituz includit pditionē. sed q bac-
cul⁹ sit durior aqua 7 q aqua sibi cedit
hoc dicit utroq sensus tā visus q tactus
sequit⁹ igit q baculus nō est fractus sicut
sensus visus iudicat ipsū fractū. 7 ita qd
sensus errat 7 qd nō circa fracturā bacu-
li intellectus iudicat p certius omi actu
sensus. Similit⁹ ex alia parte q quantū
applicatū quāto oīo est equale sibi. hoc
est notū intellectui quantūcūq notitia
terminorū accipiat a sensu errāte. sed q
idē quantū possit applicari viso propin-

quo 7 remoto hoc dicit tam visus q ta-
ctus. 8 quantū visum siue ppe siue a re-
motis est equale. igit visus dicens h esse
minus errat. Hec conclusio cōcludit ex p-
cipijs p se notis 7 ex actibus duorū sen-
suū cognoscentiū ut in plurib⁹ ita esse.
7 ita ubicūq ratio iudicat sensum er-
rare hoc facit nō per aliquā notitiā pre-
cise acquisitam a sensibus ut a causa sed
per aliquā notitiā occasionatā a sensu
in qua non fallit etiam si omnes sensus
fallant. 7 per aliquā aliaz notitiā acqui-
sitam a sensu uel a sensibus ut in pluri-
bus que sciunt esse vtra p ppositionem
sepe allegatā. s. q euenit in pluribus 7c.

Quātuz ad tertiu

articulum ex istis respondenduz est ad
illas tres rationes. Ad primā ad illō
de mutatione obiecti antecedens est fal-
sum. nec est op. Aug. sed Heracliti 7 di-
scipuli sui. Trachili qui nolebant loqui
sed mouere digitum. ut dicit. 4. metha.
Et etiam psequētia nō valet. dato q an-
tecedens eēt verū. quia adhuc fm Ari-
sto. possit haberi certa cognitio de h q
omnia cōtinue mouent. Nō sequit⁹ etiā
si obiectum est mutabile. 8 qd gignit ab
eo non est representatiū alicuius sō rō-
ne imutabilis. quia mutabilitas in obie-
cto nō est ratio gignendi. sed natura ipi-
us obiecti qd est mutabile. genitū igitur
ab ipso representat naturā per se. igitur si
natura vnde natura habeat aliquā im-
mutabilē habitudinē ad aliud illud ali-
ud p suū exemplar 7 illa natura per suū
exemplar representant ut imutabiliter
vnita. 7 ita per duo exemplaria genita
a duobus mutabilibus nō inquantum
mutabilia sed inquantū nature pōt ha-
beri notitia imutabilis vnionis eorum.
Patet etiā q p representatiū in se mu-
tabile pōt repre⁹ntari aliquid sub ratō-
ne imutabilis. quia essentia dei sub ratō-
ne imutabilis representat intellectui per
aliquid omnino mutabile. siue illud sit

species siue actus. hoc patet per simile. quia finitū potest representare aliqd sub ratione infiniti. Ad secundā dico qd in anima pōt intelligi duplex mutabilitas. vna ab affirmatione in negationē et eōuerso. puta ab ignorantia ad sciāz vel a nō intellectuē ad intellectōnē. alia quasi a cōtrario in cōtrarium. puta a rectitudine ad deceptionē et eōuerso. aia aut quo ad quēcūq; obiecta est mutabilis prima mutabilitate. et p nihil formaliter in ea existēs tollit ab ea talis mutabilitas. sed nō est mutabilis secūda mutabilitate. nisi circa illa cōplexa que nō habēt euidentia ex terminis. Circa illa vero que sunt ex terminis euidentia mutari nō pōt secūda mutabilitate. qz ipsi termini apprehēsi sunt causa necessaria cōformitatis cōpositionis ad ipsos terminos. igit si aia est mutabilis a rectitudine i errore absolute nō sequit qd p nihil aliud a se pōt rectificari. quia saltē rectificari pōt circa illa obiecta circa que nō pōt intellectus errare apprehēsis terminis.

Ad tertiā si aliquā apparentiā haberet magis cōcluderet cōtra op. illā q neget specie intelligibilē. quia illa species q pōt representare se tanq obiectū in somnis est fantasma non spēs intelligibilis. igit si intellectus solo fantasmate utat p qd obiectū est sibi presens et nō alia sp intelligibilis nō videt qd p aliqd in q obiectum sibi relucet posset discernere verū a verisimili. sed ponēdo spēm intelligibilē in intellectu non ualet ratio. quia intellectus nō pōt uti illa ut per se obiecto. quia nō cōtingit uti illa in dormiendo. Si obijcias qd fantasma pōt representare se uel obiectū. igit intellectus ppter illum errorem virtutis fantastice pōt errare. uel saltē ligari ne possit operari. ut patet in somnis et freneticis. Pōt dici qd si liget qū est talis error in virtute fantastica non tamē errat intellectus. qz tunc nō habz aliquē actū. Sed quomō sciet intellectus uel erit intellectus cert?

quādo nō errat virtus fantastica. quāz tamē nō errare requirit ad hoc ut intellectus non erret. Rndeo. ista veritas quiescit in intellectu q potētia nō errat circa obiectū. ppositionatū nisi indisposita sit. et notū est intellectui virtutē fantastica nō esse indisposita in vigilia tali indispositione que facit fantasma representare se tanq obiectū. quia per se notum est intellectui q intelligens vigilat. et ita q virtus fantastica nō est ligata in vigilia sicut in somnijs. Sed adhuc instatur contra istā certitudinē dictam de actibus hoc modo videt mihi q videt uel audiat. ubi tamē nō video uel audio ergo de hoc non est certitudo. Rndeo q aliud est cōtra negantē aliqua propositionem ostendere eā esse verā. Aliud est alicui admittenti eam ostendere quō sit vera. Exemplū. 4. metaph. vbi contra negates primū principū nō inducit pbs illud incōueniens qd opiniones contrarie simul essent in anima. hoc ipsi concederēt sicut pmissam. sed inducit eis alia incōuenientia manifesta eis. licet nō i se. sed recipientibus primū principū ostendit quō sit notū primū principū. qz ita q oppositū eius nō possit euenire in mente. qd probat. quia tunc possent op. contrarie simul inesse. talis cōclusio est magis sibi incōueniens qd ypothesis. ita b si cōtendis mecum nullā ppositionē esse p se notā nolo disputare tecū. Constat enim q tu es proteruius. quia nō es persuasus sicut patet in actibz tuis quomō obijcit pbs. 4. metaph. somniās enim de aliq quasi de primo obtinēdo. et postea euigilans nō prosequit illō sicut psequeret si ita esset proximus vigilando ad illud consequendū. si aut admittas aliquā ppositionē esse per se notā oportet qd possit cognosci. et circa quēcūq; pōt potentia indisposita errare. sicut patet in somnijs. igit ad hoc q aliqua cognoscatur esse p se nota oportet qd possit cognosci quādo potētia est disposita et quādo nō

et per consequens potest haberi notitia de actibus nris q̄ potetia est ita disposita q̄ illa sunt per se nota que apparet sibi p se nota. Dico tunc ad forma illius cavillationis q̄ sicut apparet somnianti se videre ita posset sibi apparere oppositum unius principii p se noti speculabilis. et tñ nō sequit̄ quin illud principii sit p se notum. ita nō sequit̄ quin illud sit p se notum audienti q̄ audiat. q̄ circa utrūq̄ pot̄ potetia indispōsita errare. nō autē potetia disposita. et quādo sit disposita et qñ nō. hoc est p se notū. alis nō posset cognosci aliquā aliā esse p se notā. quia non posset cognosci que esset p se nota. Vtrum illa cui intellectus sic dispositus vel sic assentiret.

Circa quartum articulu con- tra cōclusionē op. arguo sic. Quero qd̄ intelligit per vitatē certā et sincerā. aut veritatē infallibilē absq̄. s. dubitatione et deceptione et est pbatū prius et declaratū in. 2. et. 3. articulo. q̄ illa pot̄ haberi ex puris nālibus. aut intelligit de veritate que ē passio entis. et tñ cū ens possit nāliter cognosci. q̄ et verū cum sit passio eius. et si verū. q̄ et veritas per abstractionē. q̄ quēcūq̄ forma p̄t intelligi ut in subiecto pot̄ etiā intelligi ut in abstracto in se et in abstracto a subiecto. Aut 3. intelligit p veritatē cōformitatē ad exemplar. et si ad creatū p̄t ppositū. si autē ad exemplar increatū p̄formitas ad illud nō p̄t intelligi nisi illo exemplari cognito quia relatio nō est cognoscibilis nisi cognito extremo. q̄ falsū est qd̄ ponit i op. s. exemplar eternū esse rōnem cognoscēdi nō cognitū. Preterea secūdo sic. Intellectus simplex qd̄ intelligit cōfuse p̄t cognoscere diffinitivē inquirēdo diffinitivem illius cogniti p viā divisionis. hec cognitio diffinitiva videt̄ p̄fectissima p̄tinens ad intellectū simplicē ex tali cognitione p̄fectissima terminorū pot̄ intellectus p̄fectissime cognoscere principium

et ex principio cōclusionē. et in hoc cōple- ri videt̄ notitia intellectualis. ita q̄ non videt̄ cognitio veritatis necessaria h̄ri ultra veritates p̄dictas. Itē. 3. aut lux eterna causat aliquid prius nāliter actu aut nō. si sic. aut q̄ in obiecto aut in intellectu. nō in obiecto. q̄ obm̄ in quantum h̄zesse i intellectu nō h̄zesse reale sed intentionale. igit̄ nō est capax alicuius accidentis realis. Si in intellectu. igit̄ lux in creata nō inmutat ad cognoscendū since ram veritatē nisi mediāte affectu suo. et ita eque p̄fecte videt̄ op. cōis ponere notitiā in lumine increato sicut ista op. q̄ ponit eā videri in intellectu agēte qui est effectus lucis increate et p̄fectior q̄ esset illud lumē accidentale causatū. Si autēz nihil causat ante actū. aut ergo sola lux causat actū aut lux cū intellectu et obiecto. si sola lux. q̄ intellectus agens nullā habet operationē in cognitione sincere veritatis. qd̄ videt̄ incōveniēns. quia ista operatio est nobilissima intellectus nri. q̄ intellectus agēs qui est nobilissimus in anima cōcurreret aliquo mō ad istā actionē. similiter etiā fm̄ phm̄. 3. de aia. intellectus agēs cōznderet in rōne actui possibili in rōne passivi. q̄ qd̄ recipit possibilibus ad illud aliquo mō se habet active intellectus agens. Hoc etiā incōveniēns qd̄ illatū est cōcludit̄ ex op. p̄dicta per aliā viā m. q̄ fm̄ sic optinante agēs utēs instrō nō pot̄ h̄re actionēz excedentē actionem instrumēti. igit̄ cū virtus intellectus agentis non possit in cognitionēz sincere veritatis lux eterna utens intellectu agente nō poterit in cognitionē vel in actionē istius cognitionis sincere veritatis. ita q̄ intellectus agēs habeat ibi rōnem instrumēti. Si dicas q̄ lux increata cum intellectu et obiecto causet istam veritatem sincerā. hec est cōis op. q̄ ponit lucem eternā sicut causam remotā. causare omnē certā cognitionē vel veritatem. vel igit̄ erit ista op. incōveniēs. ut non discordat a cōi op.

Ad questionē igitur dico quod propter verba Aug. oportet credere quod veritates in fallibiles videntur in regulis eternis. ubi primo nota quod potest in accipi obiective. et hoc quadrupliciter. vel sicut in obiecto proximo. vel sicut in continente obiectum proximum. vel sicut in eo virtute cuius obiectum proximum movet. vel sicut in obiecto remoto. Ad intellectum primi dico quod omnia intelligibilia actu intellectus divini habent esse intelligibile. et in eis omnes veritates de se relucunt. ita quod intellectus intelligens ea et virtute eorum intelligens necessarias veritates de eis videt in eis sicut in obiectis istas veritates necessariis illa autem inquantum sunt obiecta secundaria intellectus divini sunt veritates. quia conformes suo exemplari intellectui. scilicet divini. et sunt lux quia manifestatiue et sunt immutabiles ibi et necessariae. scilicet eterne sunt secundum quid. quia eternitas est conditio existentis. et illa non habet existentiam nisi secundum quid. sic ergo primo possumus dici videre in luce eterna hoc est in obiecto secundario intellectus divini quod est veritas vel lux eterna modo exposito. secundus modus patet similiter. quia intellectus divinus continet istas veritates quasi liber. sicut dicit illa auctoritas Aug. de tri. c. 14. c. 15. vel. 34. quod iste regule scripte sunt in libro lucis eterne. id est in intellectu divino inquantum continet veritates istas. et licet ille liber non videatur. videntur tamen illae additantes vel veritates quae sunt scripte in illo libro. et eatenus posset dici intellectus noster videre veritates in luce eterna. hoc est in illo libro sicut in primo obiectum. et hoc secundum modum. vel etiam in illis veritatibus quae sunt lux eterna secundum quid sicut in obiectis videmus. et hoc secundum primum modum. et alter istorum modorum videtur esse de intellectu Aug. 12. de tri. c. 14. quod ratio quadrati corporis manet incorruptibilis et immutabilis et non autem manet talis nisi ut est obiectum secundum

darium intellectus divini. Contra tamen primum modum est dubium. si enim non videmus istas veritates ut in intellectu divino. quod non videmus intellectum divinum quod dicemur videre in luce increata ex hoc quod videmus in tali luce eterna secundum quid quod habet esse in luce increata sicut in intellectu cognoscere. Huic responderet tertium membrum quod illa ut sunt obiectum secundarium intellectus divini non habet esse nisi secundum quid. operatio autem vere realis non competit precise alicui enti secundum quid virtute sui. sed si aliquo modo competit sibi. hoc oportet esse virtute alicuius cui competit esse simpliciter. igitur istis obiectis secundariis non competit movere intellectum precise nisi in virtute esse intellectus divini quod est esse simpliciter. et per quod ista habet esse secundum quod sic igitur in luce eterna secundum quid sicut in obiecto primo videmus. sed in luce increata videmus secundum tertium modum. sicut. si in causa proxima cuius virtute obiectum proprium movet. Iuxta hoc etiam posset dici quod quantum ad tertium modum videmus in luce eterna sicut in causa prima obiecti in se. nam intellectus divinus producit ista actu suo esse intelligibili. et actu suo dat huic obiecto esse tale et illi tale. et per consequens dat eis tale rationem obiecti per quam rationes primo movent intellectum ad cognitionem tale certam. Et quod proprie posset dici intellectum nostrum videre in luce eterna quia lux est causa obiecti apparet per simile. quia proprie dicimur intelligere in lumine intellectus agentis. cum tamen illud lumen non sit nisi causa activa. scilicet vel faciens obiectum in actu vel virtute cuius obiectum movet vel utrumque. ista igitur duplex causalitas intellectus divini qui est vera lux increata. videlicet quod producit obiecta secundaria inesse intelligibili. et quod est illorum virtute cuius obiecta secundaria etiam producta movent actualiter intellectum. potest quasi integrare unum tertium membrum de causa propter quam dicamur vere videre in luce eterna. Et si obijcias contra

istos duos modos integrātes tertiū mē-
brum de cā. quia tunc magis videt q̄ oī
ceremur videre in deo volēte uel in deo
ut volūtas est q̄ in deo ut lux est. q̄ vo-
luntas diuina est p̄ncipiū immediatum
cuiuslibet actus ad extra. R̄deo intel-
lectus diuinus inquantū aliq̄ mō prior
est actu volūtatē diuine p̄ducit ista ob-
iecta inesse itelligibili. 7 ita respectu isto-
rum videt esse cā mere nālis. q̄ de' non
est causa libera respectu alicuius nisi q̄
p̄supponit aū se aliq̄ mō volentes scōm
actū volūtatē 7 sicut intellectus ut p̄or
actu volūtatē p̄ducit obiecta in esse in-
telligibili. ita ut p̄or causa videt copari
illis itelligibilibus ad eorū affectū nā-
lem. ut. f. apprehensa 7 cōposita causent
apprehēsiōis cōformitatē ad se. videt
igit q̄ cōtradictionē includat aliq̄ in-
tellectū talē cōpositionē formare 7 com-
positionē non esse cōformē terminis. l3
possibile sit illos terminos nō cōcipere.
quia licet deus voluntarie coagat ad h̄
q̄ intellectus terminos cōponat uel nō.
tamē cum cōposuerit ut illa cōpositio
sit cōformis terminis hoc videt necessa-
rio sequi rōnem terminorū quā habēt
ex intellectu dei causante illos terminos
in esse itelligibili. Et ex isto apparet
qualiter non est necessaria specialis illu-
stratio ad videndū in regulis eternis. q̄
Aug. non ponit in eis videri nisi vera q̄
sunt necessaria ex vi terminorū. 7 in tali
bus ē maxima necessitas tā cause remo-
te q̄ p̄xime respectu effectus. puta tam
intellectus diuini ad obiecta mouentia
q̄ illorū obiectorū ad veritatē cōplexio-
nis de eis. 7 licet etiā nō sit tanta necessi-
tas ad p̄ceptionē illius veritatē q̄ cōpo-
sitionem includat cōtradictionē. tamē ne-
cessitas est ex parte cause p̄xime coas-
sētē sibi causa remota. quia termini ap-
prehensi 7 cōpositi nati sunt nāliter cau-
sare euidentiā cōformitatis cōpositiōis
ad terminos. 7 si ponat q̄ deus coagat
terminos ad istū effectū influentiā gene-

rali. non tamē necessitate naturali. sed si
ue sit influentiā generalis siue q̄ plus est
necitas nālis influendi terminis ad hūc
effectum. patet q̄ nō requirit illustratio
specialis. Assumptū de intentōne Aug.
patz per ipm. 4. de tri. c. 35. vbi loquit
de phis infidelibus nōnulli eorū potue-
runt actem mentis ultra omne creaturā
transmittere 7 lucē incōmutabilis veri-
tatis quantulacūq̄ ex parte attingerē q̄
xpianos multos ex fide interim solū ve-
uentes nōdū potuisse deridēt. igit vult
q̄ xpiani credita nō vident in regulis eter-
nis. l3 phī vidēt in illis necia multa. idē
9. de tri. 6. c. uel. 15. nō qual sit vniū-
cuiusq̄ hominis mēs rē. quasi dicat cō-
tingentia nō vident ibi sed necessaria. 7
in eodē. 4. li. c. 16. uel. 36. arguit p̄tra
istos phos. nunquid quia verissime di-
sputant 7 documētis certissimis persua-
dent eternis rōnibus omia tēporalia sic
ri. propterea potuerūt in ipis rōnibus
p̄spicere uel ex ipis colligere quot sunt
aialium ḡna. que semina singulorū in ex-
ordijs rē. nōne ista omia nō per illā in-
cōmutabile sapientiā sed p̄ locorū ac tē-
porū historiā quēserūt 7 ab alijs exper-
ta atq̄ cōscripta crediderūt. igit itelligit
q̄ p̄ regulas eternas nō cognoscunt illa
cōtingentia que m̄ per sensus cognoscū-
tur uel per historiās credunt. 7 tamē spe-
cialis illustratio magis requirit in credē-
dis cōtingentibus q̄ in cognitis necessa-
rijs. imo ibi maxime remouet illustratō
specialis 7 sufficit sola generalis. Cōtra
quid igit dicit Aug. 12. de tri. c. 14. uel
32. q̄ paucorū est puenire mentis acie
ad rōnes itelligibiles. 7. 83. q. 4. 6. nō
nisi pure anime ad illas p̄tingūt. B. 1.
ista puritas non debet itelligi a vitijs.
quia. 14. de trini. c. 15. uel. 34. vult q̄
iniustus videt in regulis eternis quid in
his sentiendū sit. 7. 4. li. c. p̄allegato.
vult q̄ phī viderunt veritatē in regulis
eternis sine fide. 7 questione eadē m̄ vult
q̄ nullus potest esse sapiēs sine cognitōe

ydearum. eo mō quo Platonem fofan cōcederet eſſe ſapientē. Sed iſta puritas debet intelligi eleuando intellectu ad cōſiderandū veritatē ne relucet in ſe non tñ ut relucet in fantafmate. vbi cōſiderandū q̄ res ſenſibilis extra cauſat fantafma cōſuſum. ⁊ vnū p accñs in virtute fantafmica representās. ſ. rem fm quātitatem figurā colorē ⁊ alia accñtia ſenſibilia. ⁊ ſicut fantafma representat tñ cōſuſe ⁊ p accñs. ita multi percipiūt tñ ens per accidens. veritates autē pure precise ſunt tales ex ppria rōne terminorū inquantū illi termini abſtrahunt ab oibus per accidēs cōiunctis cū eis. Nō enī hec ppoſitio. Qmē totū eſt maius ſua parte. pmo vera eſt: ut totū eſt in lapide uel ligno. ſed ut totū abſtrahit ab omībus quibus cōiungit per accñs. ⁊ ideo intellectus qui nūq̄ intelligit totalitatem niſi in cōceptu p accidēs. puta in totalitate lapidis uel ligni nūq̄ intelligit ſincerā veritatē hui⁹ principij. quia nūq̄ intelligit precīſam rōnem termini per quā eſt veritas. paucorū igit eſt pertinere ad rationes eternas. quia paucorū eſt habere intellectiones per ſe. ⁊ multo rari⁹ eſt habere cōceptus tales per accidens. ſed iſti nō dicunt diſtingui ab alijs p ſpecialē illuſtrationē ſed p meliora nālia. quia habēt intellectu magis abſtrahentē ⁊ pſpicaciore uel propter maiorē inquiritionē p quā eque ingenioſus peruenit ad cognoscendū illas q̄dditates quas alius nō inquirēs nō cognouit. Et iſto mō intelligit illud Aug. de vidente in monte ⁊ vidente inferius aere ⁊ nebuloſum ⁊ ſuperius aerē ſincerū. 9. de tri. c. 6. uel. 4. 6. qui enī tñ intelligit ſemper cōceptus per accñs ipſe eſt quaſi in valle poſitus circūdatus aere nebuloſo. ſed qui ſeparat quidditates intelligēdo p̄ciſe eas conceptu p ſe que tñ relucet in fantafmate cū multis alijs accñtib⁹ adiunctis ipſe h3 fantafma inferius. ſ. aerē nebuloſū. ⁊ ipſe eſt in monte inquantū

cognoscit illā veritatē ⁊ videt verum ſupra. ut iſta veritatē ſupiorē in virtute intellectus increati que eſt lux eterna. Et iſto ultimo mō pōt cōcedi q̄ cognoscitur veritates ſincere in luce eterna ſicut in obiecto remoto cognito. q̄ lux increata eſt primū principij entij ſpeculabilij. ⁊ ultimus ſinis rerū practicarū. ⁊ ideo ab ipſa ſumunt principia tā ſpeculabilia q̄ practica. ⁊ ideo cognitio omniū tam ſpeculabilij q̄ practiciabilij p principia ſupra a luce eterna ut cognita ē pfectior ⁊ purior cognitōe ſupra p principia in genere. pprio ſicut dictū eſt in q̄ōne de theologie ſbō. ⁊ eſt eminēti⁹ alia quacūq̄. Et hoc mō cognitio omniū pertinet ad theologū. Cognoscere. n. triangulū h3 tres ut eſt quedā participatio dei ⁊ h3 tale ordinē in vniuerſo q̄ quaſi expm̄it pfectionē dei. hoc eſt nobiliozi modo cognoscere triangulū h3 tres q̄ p rōnem trianguli. ⁊ ita cognoscere q̄ tepate viuendum ſit ppter bñtudine ultimā cōſequendā q̄ eſt attingendo dei eēntia; in ſe eſt pfectius cognoscere iſtud cognoscibile practici q̄ p principij aliq̄ in gñe moris. puta p hoc q̄ honeſte viuendus ſit. ⁊ iſto mō loquit Aug. de luce increata ut cognita. 15. de tri. ca. 27. uel. 82. vbi ſeipſum alloquens ait. Nepe ergo multa vā vidisti ea q̄ diſcreuiſti ab illa luce qua tibi lucente vidisti. attolle oculos ad ipſam lucem ⁊ eos in cam ſigeſi potes. Sic enim videbis quid diſtinet aſtiuitas verbi dei a proceſſione doni dei ⁊ paulo poſt. Hec ⁊ alia ſimiliter certa oculis tuis interioribus lux iſta mōſtrauit. que igit eſt cauſa cur acie fixa ipſam videre nō poſſis. niſi utiq̄ iſirmitas ⁊c.

Ex dictis patet ad omnes auctoritates Auguſtini. in oppoſitum ⁊ ſcđm alij quem dictorū modorū videndi exponi poſſunt auctoritates Augu. que occurrunt de iſta materia.

De ſexto articulo

videndum est quomodo ille tres rationes
facte pro prima op. aliquid veri conclu-
dunt inquantum accipiunt ab Augu. li-
cet non concludant illam conclusionem falsam
ad quam inducunt. Ubi sciendum est
quod a sensibilibus sicut a causa per se et prin-
cipali non est expectanda sincera veritas
quia noticia sensus est vere aliquid per
accidens. ut dictum fuit. licet actus sensu-
um aliqui sint certi et veri. sed virtute in-
tellectus agentis qui est participatio lu-
cis increate illustrantis super fantasmatum
cognoscit quidditas rei. et ex hoc habet
sinceritas vera. et per hoc soluit primum
argumentum Henrici. et secundum intentionem
Augusti. non plus concludit. Ad se-
cundam rationem Henrici dico quod anima
mutabilis est ab uno actu desperato ad
aliud secundum diversitatem obiectorum et suam
illimitationem et imaterialitatem. quia est
respectu cuiuslibet entis finalis ab actu
in non actum. quia non semper est in ac-
tu. sed respectu primorum principiorum
quorum veritas nota est ex terminis et co-
clusionum evidenter deductarum ex ter-
minis non est mutabilis a contrario in
contrarium. a vero in falsum. Regule
enim in lumine intellectus agentis intel-
lectum rectificat et ipsa species intelligi-
bilibus terminorum. licet in essendo sit mu-
tabilis. in representando tamen in lumine
intellectus agentis immutabiliter represen-
tat. et per duas species intelligibiles co-
gnoscentur termini primi principii. et ita
illa unio est vera et certa evidenter.
Ad tertium dicendum quod concludit contra-
rium. quia non ponit nisi specie intelligi-
bilem vel fantasma. non autem concludit de
specie intelligibili representante quiddita-
tem. Dicendum autem quod si potentie sen-
sitivae non sunt impedire species sensibi-
lis veraciter representant rem. sed in som-
no potentie sensuum exteriorum sunt ligatae
ideo virtus imaginativa conservans spe-
cies sensibiles secundum diversitatem fluxus
humorum capitis apprehendit eas tanquam

res quarum sunt similitudines. quia vim
rerum habent secundum philosophum de mo-
tibus animalium. non plus concludit
tertia ratio.

Ouestigio

Quero virtutem in omni crea-
tura sit vestigium trinitatis.
Quod non. quia per vestigium
potest investigari naturaliter illud cuius
est vestigium. ergo per creaturam posset
naturaliter investigari trinitas. quod est
falsum. quia hoc excedit naturalem ratio-
nem. Item si in natura intellectuali
est imago trinitatis. igitur non vestigium
consequenter patet. quia ista habet oppo-
sitas et distinctas rationes representandi.
igitur non conveniunt eidem. Item na-
tura intellectualis. quia nobilior est. ha-
bet aliam rationem representandi quam alie
nature inferiores. ut rationem imaginis.
sed contra naturam intellectualem sunt natu-
re multe habentes ordinem in perfectio-
ne. sicut sunt animata supra inanimata.
et mixta supra simplicia. ergo in eis erit
alia ratio representandi. ita quod ratio ve-
stigii non erit communis omnibus. Con-
tra. 6. de trinitate. ca. ultimo. vel. 28. opor-
tet igitur ut et creatores per ea que facta
sunt intellecta conspicientes intelligamus
trinitatem: cuius in creatura quod dignum
est apparet vestigium.

In ista questione

tria sunt videnda. primo quia secundum philosophum
omnes transferentes secundum aliquam similitudi-
nem transferunt. Videndum primo est
de ratione vestigii in corporalibus unde
translatum est nomen eius ad propositum
Secundo videndum est que sit ratio vestigii
secundum quam transfert ad propositum. et in quo
consistat. et respectu cuius in deo sit ratio
vestigii in creatura. Tercio videndum est
in quibus fundat respectus vestigii siue
creature ad deum siue econverso cuius di-
citur vestigium.

Quantum ad pri-

imum dicitur quod vestigium est impressio derelicta ex transitu alicuius super vacuū vel plenum ipsum imperfecte representans et ideo imperfecte. quia vestigium representat aliquid confuse et sub ratione speciei imago perfecte. quia sub ratione individui. sicut per vestigium distinguitur equus a boue et cognoscitur quod transiens est equus non bos. non autem distinguitur hic equus ab illo. sed imago distinguitur sub ratione individui. quia imago iouis non representat cesarem.

Quantum ad secundum articulum dicitur quod creatura habet ad deum triplicem relationem sicut ad triplicem causam. et hoc secundum tres modos relativorum quos ponit philosophus. 5. metaphis. Quantum ad primum modum refertur ad deum relatione fundata super unum. scilicet relatione similitudinis. et hoc in quantum creatura est exemplata. et refertur ad deum in quantum est causa exemplaris. Quantum ad secundum modum. scilicet potentie refertur creatura ad deum ut productum ad producentem.

Quantum ad tertium modum. scilicet modum mensure refertur ad deum ut ordinata ad ipsum sicut ad causam finalem. Isti igitur tres respectus integrant rationem vestigii. quia unus non sufficit sine alijs. ut colligitur ab Aug. 83. q. q. 74. d. duobus ovis re. habetur hic. igitur in quo consistit ratio vestigii in creatura. Sed respectu cuius est ex parte dei. Ratione respectu appropriatorum tribus personis divinis. nam creatura per primum respectum. scilicet similitudinis representat artem exemplantem que appropriat filio. per secundum representat potentiam producentis que appropriat patri. per tertium representat bonitatem finientis que appropriat spiritui sancto.

Contra illud quod dicitur in primo membro. si tantum esset unum animal. ita quod non esset aliud possibile in universo adhuc eius vestigium non esset eius imago. quia adhuc non esset eius vestigium simili-

tudo totius sed partis. imago autem est totius similitudo. et tamen tunc non representaret ipsum confuse. id est secundum aliquam rationem communem sibi et alijs.

Quantum ad hoc

igitur dico quod vestigium est similitudo illius partis animalis a qua imprimitur in aliquid sibi cedens. sed similitudo expressa partis non est similitudo totius. quia neque secundum rationem totius in se nec etiam quantum totum immediate cognoscitur sed arguitur tamen. ex hoc quod cognoscitur illud representatum esse aliud illius. et ideo si illud superpositum sit falsum. puta quod illud imprimens est separatum a toto. ut si pes amputatus a corpore imprimeret vestigium. erraret quis circa totum cuius nata est esse talis pars impressiva vestigii. patet etiam quod si totum corpus esset ita impressum pulcri sicut modo pes est impressus illa impressio derelicta vere esset imago et similitudo totius sicut modo vestigium est similitudo partis. Hoc etiam ad propositum applicando non videtur quod prima differentia posita inter vestigium et imaginem sit vera quia nulla creatura representat deum nisi secundum conceptus communes et non finem conceptus speciales. scilicet specialesissime. non est differentia creature ad creaturam in representando deum in ratione communi et non communi. Quod etiam dicitur in secundo membro quod vestigium consistit in illis tribus relationibus non videtur verum. quia licet ratio vestigii dicatur respectu quemadmodum similitudo. realiter tamen non est respectus tamen sicut non dicitur similitudo esse in respectu precise. sed in aliquo absoluto in quo fundatur relatio similitudinis. ita videtur etiam ratio vestigii non esse in respectu precise. sed in aliquo in quo fundatur ille respectus. et hoc probatur sic. quia vestigium est similitudo vestigiati. ex quo cognoscitur illud. ergo vestigium potest esse pre cognosci naturaliter illi cui est vestigium sed relatio non potest pre cognosci termino

naturaliter. Item q̄ dicit q̄ illi tres respectus pertinent ad illos tres modos relatiuorum. hoc videt falsum. quia p̄s 5°. metaphi. ponens differentia duorum modorum. ad tertium vult q̄ in duobus primis modis sit mutua relatio. in tertio autem non. sed tantum unum dicit ad aliud. quia aliquid est eius. omnis autem relatio creature ad deum est non mutua. sed tantum dicit deus ad creaturam. quia creatura ad ipsum. ergo omnis respectus creature ad deum est secundum tertium modum.

Quod autem adducit de primo modo de similitudine non valet. quia illa similitudo que est exemplati ad exemplar non est de primo modo. quia non est similitudo vniuationis sed imitationis. imo pertinet ad tertium modum sicut manifeste patet per philosophum qui in tertio modo ponit relationem scientie ad scibile. et vniuersali ter mensurati ad mensuram. Exemplar autem habet rationem mensure respectu mensurati vel exemplati. § 7c.

Quantum ergo ad secundum articulum concedo q̄ omnis respectus creature ad deum pertinet ad illum tertium modum relatiuorum nec in solis respectibus consistit vestigium sed in aliquibus absolutis. et forte in aliquo respectu sicut in tertia sua parte. secundum q̄ assignat Augustinus partem vestigii. 6°. de trinitate. ca. 9°. vel. 28°. ubi dicit de creaturis. **Hec** igitur omnia que arte diuina facta sunt et unitatem quandam in se ostendunt et speciem et ordinem. unitas autem est perfectio absoluta sicut patet per exempla sua ibi unum aliquid est sicut natura corporum 7c. species etiam seu forma absolutum aliquid est. sicut patet per exempla sua ibidem. sicut sunt qualitates corporum et doctrina animarum. Ordo autem aliquem respectum dicit sed non ad finem ultimum sed ad operationem. unde dicit aliquem ordinem tenet sicut sunt pondera et collationes corporum et amores aut delectationes ani-

marum. quare 7c. **Hec tria** sic sumpta representant sub ratione similitudinis tria correspondentia eis in deo. quia unitas respicit summam unitatem primi principii a quo est origo. et quo ad hoc ait. In illa trinitate summa origo est rerum omnium. Species in creatura representat summam pulchritudinem in deo. unde et subdit. et summa pulchritudo. Ordo siue operatio in creatura representat operationem perfectissimam in deo. et quo ad hoc subdit. et beatissima delectatio. **Pos** sunt et alia multa in creaturis assignari que velut similia representant in diuinis aliqua appropriata personis. puta unum verum bonum. Unum in creatura representat unitatem appropriatam patri. Verum veritatem appropriatam filio. Bonum bonitatem appropriatam spiritui sancto. Et iste omnes perfectiones substantie sunt absolute et representant absolutas dei perfectiones personis appropriatas. **Aliter** multipliciter assignat vestigium suum illi que per rationem similitudinis representant aliqua appropriata personis siue per rationem proportionalitatis. Dico autem proportionally representare quando ratio illius representantis non est formaliter in deo sed aliquid proportionale illi rationi sicut de illa assignatione. **Modus: Species et Ordo:** cum qua videt esse eadem illa assignatio. **Sapientia. 7c.** In numero pondere et mensura. **Modus** accipit pro limitatione et pro eodem accipit mensura in illa assignatione. **Sapientia. 7c.** **Pondus** autem accipit ibi pro ordine. et numerus pro specie. Numerus siue species et pondus siue ordo exponatur sicut in prima assignatione. Sed mensura que est idem que modus non representat aliquid sub ratione similitudinis. sed sub ratione proportionabilitatis. quia limitatio producti representat potentiam illimitatam productis. et sic patet quibus in creatura consistit vestigium et respectu quorum in diuinis. quia respectu appropriatorum

venerabilis

Gy-b

ad

1

2

1.2

magn

magn

magn

magn

magn

personis diuinis. Sed quomodo accipitur ratio vestigiū in diuinis cū sit similitudo partis cū in diuinis non sit pars.

Respondeo ut trinitas est quasi quoddam totum numerale saltem in conceptu intellectus nostri. persona est ibi quasi pars huius totius. ita etiam appropriatum persone in quantum appropriatur est ibi quasi pars eiusdem. quia accipitur pro illo cui appropriatur. nec tantū hoc sed etiam appropriabile. licet non acceptum ut appropriatū adhuc est ibi quasi pars eiusdem. quia eius ratio ut est: et ut concipitur complete saluatur in vna persona. et per consequens ratio eius non ponit trinitatem: sed ponit cōcomitanter vnitatem alicuius persone in qua sit. licet igitur creatura cōmuniter non representet nec personam ut persona que est in intellectu nostro quasi pars trinitatis. nec appropriatur ut appropriatū. Nō enim sic cognoscitur appropriatū nisi cognoscatur illud cui appropriatur. representat tamē appropriabile in quo saluatur quasi ratio partis modo predicto respectu trinitatis.

Quantum ad tertiū

um articulum dicitur scōm Boetium de ebdomadibus. q. diuersum est esse. et id quod est. quia illud quo aliquid est dicitur ratio eius. Quo autē ipsū est quod est. uel aliquid. dicitur aliquitas eius. Hoc intellectu dicitur q. respectus vestigialis in creatura non fundatur in ratione rei. sed in aliquitate tantum. et est formaliter ratio eius.

Modus ponitur iste scōm Auicē. quinto metaphi. Humanitas est tantū humanitas. ergo ratio humanitatis nō est res rata. ergo oportet q. aliquo alio extra rationem formalem humanitatis sit ens ratum. Arguitur etiā q. illud quo formaliter est ratio eius sit respectus vestigialis. et hoc primo sic.

Quicquid includitur in per se intelle-

ctu alicuius in quantum tale. est illud quo ipsum formaliter est tale. sed respectus vestigialis includitur in ratione cuiuslibet entis rati. ergo et cetera. probatio minoris. quia quoddam ens est. q. est ipsum esse. sicut deus. quoddam quod non est ipsum esse. sed cui cōtingit esse. sicut omne aliud extra a deo. quod non est de se esse. sed tantū est ens cui contingit esse. ex hoc arguitur sic. Quodcūq. ens q. non est de se esse sed tantū cui contingit esse non est ens ratum nisi participado ipsum esse uel in quantum participat ipsum esse. sed omne aliud a deo est cui contingit esse et non est ipsum esse. ergo nō est ratum nisi in quantum participat esse. ergo illa participatione formaliter est ratum. Secūdo sic. nihil aliud a deo potest perfecte cognosci sine cognitione omnium causarū intrinsecarū et extrinsecarū pmo philosophorū. Tunc vnūquodq. sed si essentia alicuius talis esset absoluta et nō includeret essentialiter respectus ad causam extrinsecam posset perfecte cognosci sine cognitione cause extrinsecę. ergo oportet q. includat talem respectum. Adducit ad hoc Augusti. 8. de trinit. ca. 3. uel. 8. Videbis bonum omnis boni et cetera. Item Boetius de ebdomadibus. Si paulisper per intellectum amoucas ipsum primū bonum. tunc licet sint bona nō tamē in eo q. sūt erūt bona. ergo aufertur ratio boni ab eis ablato per intellectum primo bono. et per consequens bonitas formaliter in eis dicit respectum. quia participationē sūmi boni. Si arguitur contra istam op. per Auerr. ij. metaphi. q. relatio habet debilissimum esse. ergo nō est nec potest esse formaliter ratio entis formaliter rati. Dicet q. duplex est relatio. quedam accidentalis. et quedam substantialis. et accipit ista distinctio relationis a Simplicio super predicamēta ubi vult q. aliqua in. non cōstituūt predicamēta sicut alia. pro eo q. aliqui respectus sunt

essentiales siue substantiales aliqui nō.
Dicunt igit q̄ dictum cōmentatoris ve-
rum est de relatione accidentali nō de sub-
stantiali. Si autē obijciat q̄ omnis re-
latio presupponit fundamentū inesse ra-
tio. igitur non est ipsa ratio fundamē-
ti. Dicitur q̄ verū est de relatione ad
veniente fundamento. non autē de con-
stituyente fundamentum. et huiusmodi
est ista rē.

Cōtra ista ut intel-

ligantur verba illa distingo tria scōm
opinionē illius doctoris in cuius dictis
videtur fundari ista op. Quia fm ipsū
res dicit vno modo a reor reris qd est
opinari. et sic est cōmunis scōm ipsum si-
gmentis et nō figmentis. Secundo mō
res dicit a ratiudine. loco istozū verbo-
rum accipio verba planiora. pro re dic-
ta a reor reris accipio realitatez opina-
bilem que cōmunis est scōm ipsū figmē-
to. et non figmento. pro re autem dicta
a ratiudine accipio scōm intentionem
suam realitatē quidditatiuā. quia ponit
rem quidditatiuā esse ratam per hoc q̄
est exemplata qd non conuenit figmen-
tis. ultra ista non restat nisi realitas exi-
stentie actualis. Habemus ergo tria
per ordinem. realitatē opinabilez. quid-
datiuam et existētie. Quero tunc quid
intelligit per aliquitatem. Si realitatez
opinabilem cum illa sit cōmunis alicui
et nihilo. illa de se nihil est. igitur si rati-
tudo fundat in aliquitate sic supra sicut
quidditas uel essentia in supposito fun-
datur in nihilo. et qd fundat in nihilo.
nihil est. quia quod nihil est ad se nihil
est ad aliud. 2°. de trinit. ca. 3°. ergo rati-
tudo nihil est. igitur tota res composita
ex ratiudine et aliquitate erunt duo ni-
bila. Si aliquitas dicat realitas quid-
datiuā. Quero quid intelligit per rati-
tudinē aut realitatem quidditatiuā.
aut realitatem existētie. Si quiddita-

tiuam. igitur dicere ratiudinem funda-
ri in aliquitate est dicere realitatez quid-
datiuam fundari in realitate quiddi-
tatiuā. quod nihil est. Si realitatem exi-
stentie. Contra. igitur illi realitati exi-
stentie presupponitur ratiudo. quia res
scōm istam opinionem habet vere esse
ratum ante esse existētie. et ita non po-
test prima ratiudo eius esse existētie.

Si dicas q̄ aliquitas que est realitas
opinabilis est quid cōmune alicui et ni-
hilo. Sed alia est aliquitas que est pro-
pria figmentis. et alia que est propria rei
possibili esse. que non competit figmen-
tis. ex qua componitur res habens ali-
quitatem et ex ipso esse sicut ex ratiudi-
ne sua. Contra. hoc est dicere q̄ du-
plex est aliquitas. alia alicuius et nihili.
alia alicuius tantū. sicut si diceretur du-
plex est albedo. alia albi et nigri. et alia
albi tantū. Et preterea de illa aliqui-
tate propria entitati possibili quero. aut
illa est respectus tantū et fundatur in ali-
quitate cōmuni. quia illa sola precedit
eam. et tunc fundabitur in nihilo. ut di-
ctum est. et tunc erit nihil aut illa aliqui-
tas propria est absolutum et per eam di-
stinguitur res habens eam a figmentis
per te. igitur ista est prima ratiudo rei
et absoluta. et ita respectus non erit pri-
ma ratiudo rei. Preterea secūdo sic
humanitas aut habet de se conceptuz
cui non repugnat aliquid subesse in effe-
ctu aut cui repugnat de se aliquid sub-
esse in effectu. aut cui de se aliquid sub-
esse in effectu. non tertio modo scōm om-
nem opinionem. quia hoc est propriuz
soli deo. Si deur q̄ de se repugnet
sibi aliquid subesse illi conceptui. igitur
per illum respectum aduenientem non
potest ei competere q̄ aliquid possit sibi
subesse. quia qd repugnat alicui ex par-
te sui nō potest ei non repugnare stante
natura eius. et ita non fit sibi non repu-
gnans per aliquē respectuz aduenientē.
ergo cōceptus humanitatis est talis cui

de se non repugnat aliqd subesse in effectu. sed talis conceptus entis rati scdm op. istius magistri. quia cōceptui signēti repugnat aliqd subesse in effectu.

Præterea pho. 4. metaphi. ex opinioe dicentū omnia apparētia esse vera, infert istud impossibile qd oia erunt ad aliqd. qd nō intelligit tm̄ denominatiue. quia sic omnia esse ad aliqd verū est. salteꝝ omnia alia a deo. ergo intendit inferre pro maximo incōuenienti omnia esse cēntialit̄ ad aliqd. hec autē op. ponit oia esse essentialiter ad aliqd. q̄ hec cōclusio omnia esse ad aliqd apud phm̄ ē magis incōueniens q̄ ista omnia apparētia sunt vera. Respondet. philosoph⁹ dicit qd omnia erūt ad aliqd scilicet ad opinionē ⁊ sensum. Contra. in argumento ducēte ad impossibile. conclusio debet eque uel magis esse impossibilis q̄ premissa. ista conclusio illata quaten⁹ sic illata non differt a premissa que ponit omnia esse vera propter apparētia eorum sensui uel opinioni nisi in hoc qd infert omnia esse ad aliqd. ergo si in aliquo habet maiorē impossibilitatē q̄ premissa est illa impossibilitas omnia sunt ad aliqd simpliciter. Quarto sic. humanitas inquantū humanitas aut habet tantū quid nominis. aut habz quid rei qd repugnat signētia. si primo mō igit de humanitate inquantū humanitas non plus est scientia q̄ de chimera. ⁊ per psequēs methaphysica que est de quidditatibus nō magis est scientia q̄ si esset de signētia nō intelligibilibus. propter cōtradictionē inclusaz in eis. Si vero humanitas inquantū humanitas habet quid rei qd repugnat signētis. ergo humanitas vnde humanitas ē quid ratum. Respondet qd humanitas vnde humanitas habet aliquā diffinitionē. sed illa non indicat ens ratum. quia signēta possunt habere genus ⁊ differentias. ⁊ ita diffinitionē. sed ad habendū rationem completā entis rati. oportet addere

respectum ad ens imparticipatū. Istud non respondet ad argumentū quin methaphysica nulla sit scientia. Similiter qd dicit de signētis: qd signēta habēt genus ⁊ differentia. falsum est. quia omne tale habet rationem in se falsam ⁊ includentē contradictionē. quia vna pars repugnat alteri. sed tales partes nunq̄ sunt genus ⁊ differentia. quia differentia est per se determinatiua generis. ⁊ p̄ consequens non repugnat ei.

Secundo contra

opinionem arguit ex dictis eius. primo sic. Quodlibz ens est formaliter actiū suā rati tudine. quod probat. quia rati tudine est formaliter in actu. Sed nihil scdm ipsum est formaliter actiū relatione. quia relatio non est principiū agēdi. ergo rati tudine nō est relatio. Item fm̄ ipsum nulla creatura inquantū rata differt sp̄e ab illo esse qd est deus. sed ipsuz esse qd est deus scdm omnē opinionem est absolutū. quomō igit illud qd est formaliter relatio non differt specie ab eo. quod est absolutū. Item scdm ipsuz ens rationis participat ens ratum. non tamē formaliter est res rata. ergo participatio talis non est formaliter ipsa rati tudine. quare ⁊c.

Quantū ad istuz

articuluz dico qd nullus respectus est rati tudine siue quo aliqd est firmum ens uel verum ens uel certū ens in quacūq̄ entitate. quia omnis respectus aliqd habet in quo fundat quod scdm se non est ad aliud. ⁊ in illo priori in quo ē essentialiter ens ad se si non est essentialiter ens certum aut ens firmum nō erit capax alicuius respectus per quem fiat ens ratum. quia ens non ratum si fiat ratū aut fiet ratū ex se. qd includit cōtradictionē. qz quicqd est ex se aliqd est necio tale. aut ab aliquo causante fiet ratum.

et si hoc prius naturaliter absolutum aliquod potest terminare illam causationem quod respectus. quia formalis ratio cuiuslibet termini primi producti non est necessario respectus.

Ad rationes pro

opposita quantum ad istum tertium articulum. Ad illud Augustinus de humanitate dico quod per hoc quod dicitur quod equitas est terminus equitas. licet terminus non excludit illa que sunt de per se ratione equitatis. cuiusmodi est entitas rata. sed excludit illa que sunt per se passionem entis. ut unus actus ratio. sicut patet ibi per litteram suam. Ad 2^m tam maior est falsa quam minor. maior. quia aliter est per se homini et essentialiter in quantum homo. non terminus animalitas est qua formaliter homo est homo. Si addat in maiori quicquid per se includit in intellectu alius cuius tantum ultimum in eo vera est. et sic minor est falsa. cum probat per alium per syllogismum. creatura est cui convenit esse ratio. dico quod maior illius prosyllogismi falsa est si per licet in quantum intelligat reduplicari aliquid per se primo modo. vel si accipiat in maiore participando genus divinum et prout exponit per quia si per licet intelligat causalitas pertinens ad primum modum per se. maior est falsa eodem modo. quia per se primo modo participatio ipsa non est quo ens est formaliter ratio. si autem intelligat per licet in quantum causalitas pertinens ad secundum modum per se. qualis est in subiecto respectu proprie passionis sic concedo quod tale ens in quantum tale ens puta lapis in quantum lapis participat esse non tamen est proprie vera e converso. scilicet quod in quantum participat est ens. Exemplum. hec falsa. proprie loquendo homo in quantum risibilis est homo. etiam intelligendo per se secundo modo. et multo magis per se primo modo. tamen hec est vera homo in quantum homo est risibilis secundo modo. sic in proposito. ista non est concedenda: lapis in quantum participat esse est ens sumendo in quantum ut. id est. dicitur est 2°. tamen potest concedi aliquid.

in illa prima. quod lapis in quantum lapis participat ipsum esse ita quod lapis positus in entitate rata de necessitate et per se 2° habet respectum participatio sine qua ipsum esse includit predicationem. sicut subiectum esse sine propria passione vel fundamentum necius relationis esse sine relatione posito imminuit illius relationis. Tunc intelligo sic. quod in primo instanti nature est ens quod est ipsum esse. scilicet. deus. in 2°. lapis est ens ratio absolute quod nec intelligit tunc ut participans nec non participans. in 3° est ipsa participatio et respectus quidam prius ad ipsum lapidem.

Ad argumentum de primo philosophorum de causis dico quod aliud est relationem esse prioris cognitione causati cogniti per causam. et aliud ipsam includi in cognitione causati. licet enim prius lapis habeat respectum ad deum quod lapis cognoscat. et ideo non cognoscit perfecte nisi cognito deo. tamen lapis cognoscit non cognito respectu ad deum. et ex hoc sequitur quod ille respectus non est de essentia lapidis. quia nihil perfecte cognoscit. nisi cognito eo quod est de essentia sua. Ad Augustinus dico et credo quod quocumque aliud bonum est per participationem bonum. scilicet non vult auctas quod participatio sit de essentia illius boni. Ad Boetium dicendum est quod auctas excludit oppositum. quia ibi ponit subtractionem primi boni per intellectum. et hoc posito loquendo de creaturis. dicit quod loquendo de esse earum licet sint et bona sint. non tamen in quantum sunt bona sunt. sic igitur ipse subtrahens secundum intellectum primum bonum loquitur de creaturis secundum esse creaturarum. sed si esse creaturarum esset respectus ad summum bonum non solum esset contradictio subtrahere primum bonum et loqui de esse creaturarum sed etiam non esset intelligibile. quia non est intelligibile ponere respectum subtrahendo terminum respectus. igitur intelligit quod esse creaturarum sit absolute. sed bonitas apud eum dicitur quendam fluxum a primo bono. et verum est quod iste terminus fluxus dicit respectum. et ideo non potest competere rei absolute. si ergo res

fm esse suū non essent a pmo bono: nō essent bone inquantū sunt. quia inquantū sunt nō fluere a primo bono. eēt tamē bone per accidens si fm esse aliud fluere a pmo bono. sicut lapis si non esset fm se a voluntate primi boni. sed tū fm duriciē inquantū durus esset bonus. quia a voluntate primi boni esset inquantū durus. licet non inquantū lapis uel inquantū ens. pater igit q accipit bonum pro respectu fluxus a primo bono et hoc etiā mō bonitas in alijs entibus a deo nō est nisi quia sūt a voluntate primi boni. sed ista nō est pfectio absoluta et intrinseca creature. et ideo bonitas fm aliam rōnem absolutā nō dicit respectū ad creatorē. licet bonitas ut accipit ibi dicat.

Ad primum argu-
mentū principale dico q per vestigiū distincte inuestigat illud cuius est imago. s. pars totius. sed totū nō inuestigatur nisi indistincte. sicut totū cognoscit ex parte. ita in proposito p creaturā inuestigatur appropriatū. nō tū inquantū appropriatū sed ipm qd est appropriabile cuiusqz persone. sed nō ppta psonarū. et ideo trinitas cuius conceptus est in intellectu quasi totalis inuestigat quasi p similitudinē partis. **Ad secundū dico q** quelibet essentia creata inquantū talis essentia creata est fm determinatū exemplar. et ideo quelibet representat deū sū ratione vestigiū. natura autē intellectualis inquantū habz in se essentiā vnā et operationes multas inter quas est ordo originis representat trinitatē rōne omnīū istorum pcurrentiū in tali natura. ita q natura intellectualis nō eodē est vestigiū et imago. sicut patebit magis in qōne de imagine. **Ad ultimū dico q** non est in essentijs creaturarū ppter ordinē ipaz alia ratio repntandi q ratio vestigiū. sed quia in aliqua nā cōcurrūt multa representācia vnitatē et trinitatē. ideo illa nā

talis habet rōnem imaginis sicut nā intellectualis. talis autē cōcursus nō est in aliqua natura inferiori nā intellectuali. et ideo omnes nature alie inferiores habent paise rationē vestigiū et.

Circa tertiam
partē distinctionis. s. d. imagine. Quero primo de memoria. vtrū in parte intellectiua ppele sumpta sit memoria ppte. i. habens speciem intelligibilem priorē nālter actu intelligendi. Et videt q nō. quia oīs spēs impressa ab obiecto representat illud sū illa rōne qua imprimi ab eo. et si imprimi ab alio adhuc representat sub eadē rōne: sub qua representaret si imprimeret ab obiecto. aliqd nō esset vera species eius. sed spēs qn imprimi ab obiecto imprimi ab eo ut singulare est. quia actio est singularis. q species impressa a quocūqz nō pōt representare vlc. sed tū vlc representat intellectui. q nulla spēs impressa representat intelligibile sub rōne intelligibilis uel vlcis secūdo sic. pntia obiecti ē cōpntie speciei et nō ecōtra. nō enim quia spēs est in oculo. ideo obiectū est psono. sed ecōuerso. q pma representatio obiecti nō est p spēm. q supflue ponit spēs ppter pntiam obiecti tertio sic. quelibet spēs si esset in intellectu eēt forma nālter agēs ad intellectionē. sed multe possunt esse in intellectu simul si vna ponit. q omnes ille naturaliter agerēt ad intellectiones sibi correspondētes. q simul eēt plures intellectiones in intellectu correspondētes illis pluribz speciebz si enim aliqua illarū ageret nālter. et tū nō esset intellectio fm eā sequeret q nunq possit esse intellectio fm eā. quia causa nālter agens quādo agit agit fm vltimū potētie sue. sed si tūc nō potest habere effectū: nūq habebit. pluralitas autē ista spērū q se quis ex ypothesi improbat per illā rationem Algazel. 4. metaph. qz sicut vnū

corpus non potest simul figurari diuersis
figuris. ita non videtur idem intellectus pos-
se figurari simul diuersis obiectis. quod tamen
requeret ponendo simul plures species in-
telligibiles. quarto sic. quia tunc videtur
equi quod intellectus non patitur ab intelli-
gibili inquantum intelligibile. sed tamen patitur
passione reali recipiendo quandam formam
que erit sicut perfectio eius realis. recipit
enim species illam ut subiectum recipit acci-
dens reale. et ita non patitur intellectus in-
quantum intellectus ab intelligibili inquan-
tum intelligibile. et ex hoc sequitur quod intel-
ligere non erit motus rei ad animam. imo
omnis intellectio erit actio eius absolu-
ta sicut forma stans non habens aliquem
terminum extra. Ad oppositum sic. Intel-
lectus quandoque est in potentia. propinqua
et accidentali ad intelligendum qui prius fuit
in potentia essentiali et remota. istud autem
non est in intellectu nisi per aliquam mutatio-
nem non obiecti. per quia in obiecto tamen est
relatio rationis. ergo ipsius intellectus. igitur
ista mutatio que fit ad tale potentiam. per
aliquam videtur esse ad aliquam formam per
quam obiectum intelligibile est prius intelle-
ctui. que forma erit prior naturaliter actu in-
telligendi. quia prior est natura potentia
propinqua qua quis est potens intelligere
et sit actus intelligendi. illa autem forma
per quam obiectum est sic presens vocatur
ergo in intellectu est ponere speciem in-
telligibilem.

In ista questione

negatur omnis species intelligibilis precedens
naturaliter actum intelligendi propter rationes
positas ad primam partem questionis. Modus
autem ponendi est iste. habita impressione
speciei sensibilis in organum sensus. et to-
to illo processu usque ad virtutem fantasticam
intellectus agens abstrahit ab ipso obie-
cto in fantasmate tamquam intellectum
possibile ad simplicem apprehensionem euen-
tue. ita tamen quod intellectus possibilis nullam

speciem impressam recipit a fantasmate.
nec est obiectum prius intellectui: nisi quia
prius in imaginatione. et hoc probatur ex
ista deductione. sensus enim recipit speciem
aliam ab actu. uel quia organum est eius-
dem rationis cum medio. uel quia species
illa recepta est dispositio propinqua ad
actum sentiendi recipiendum. neutrum istor-
um cooccurrit in intellectu. est enim intel-
lectus. virtus non organica. et de se summe
disposita ad actum intelligendi. igitur intel-
lectus nullam speciem recipit priorem actu.

Hec dicitur esse intentio Aristotelem. 3. de
anima. ubi commendat antiquos dicentes
animam esse locum specierum non totam sed
intellectiuam. hec autem distinctio Aristotelem.
non videtur esse bona intelligendo quod alie
partes non habent species. sunt enim species
in parte sensitiva. sed quia alie partes non
habent species ut loca. sed ut subiecta ha-
bent accidentia. intellectus autem habet eas
ut locus. quia ut formam expressam non
impressam. Hic etiam accipitur quod dicitur. 3. de
anima. quod speculamur quod quid est in fan-
tasmatibus. et quod fantasmata se habent ad in-
tellectum sicut sensibilia ad sensum. et quod ni-
hil intelligimus sine fantasmate. et plu-
ra similia dicit. Ex his concluditur quod nul-
lam ponit speciem intelligibilem. quia si ipsa
poneret intellectus non specularetur quod quid
est in fantasmatibus sed in specie intelli-
gibili. similiter non oporteret intellectum co-
uertere ad fantasmata sed sufficeret species in-
telligibilis in qua haberet obiectum presens
ad quod conuerteretur. Si arguitur contra
hoc. quia per philosophum ibidem quod ne-
cessario est quod aut res sunt in anima aut spe-
cies earum: et res non sunt. ergo species.

Dicitur quod ex parte intellectus est species
impressa que est habitus uel actus. uel
species expressa que est species in fantas-
mate uel quidditas. que quidditas re-
lucens in fantasmate est species respectu
singularis. Non enim hic lapis est
in anima. sed quidditas que est species
respectu huius lapidis.

Hec etiam ponit intentio Aristo. qui vult qd verbum significat non ex specie sed ex habitu. dicit enim. 15. de trinit. c. 10. uel. 24. qd ex ipsa scientia quam memoria tenemus nascitur verbum. et ex eodem. 19. uel. 28. significat verbum de scientia que manet in animo.

Idem ponit doctor quidam negando speciem intelligibilem. et tractat illam rationem de organo que tacta est in positione ista.

Ponit etiam aliam rationem tale. quia quecumque potentia est in potentia primo ordinata ad aliquem actum primo perficitur secundum tales actum ab agente proportionato potestate. sed potentia apprehensiva est potentia primo ordinata ad hunc actum. scilicet apprehensionem. ergo ab agente proportionato primo potentia perficitur secundum actum istum qui est apprehendere.

Contra istam opinionem

nem arguo sic. siue intelligat singulare siue non: non est cura ad propositum. certum est enim quod vltimo potest ab intellectu intelligi. et magis ponit a philosophis quod intellectus est potentia distincta a potentia sensitiva propter intellectionem vltimam et propter compositionem et diuisionem et propter syllogisationem quam propter cognitionem singularem si posset intelligere singulare. Ex hoc igitur manifesto quod intellectus potest intelligere vltimo accipio hanc propositionem. Intellectus potest habere obiectum actu vltimo perfecte sibi proprium in ratione obiecti prius naturaliter quam actu intelligat. ex hoc sequitur propositum quod in illo priori habet obiectum sibi proprium in specie intelligibile. et ita habet speciem intelligibilem priorem actu. Aliis assumptum videtur satis manifestum quia obiectum in ratione obiecti est prius naturaliter actu. igitur vltimitas que est propria conditio obiecti in quantum obiectum precedit actum intelligendi et sub illa ratione oportet obiectum esse presens. quia presentia obiecti precedit naturaliter actum intelligendi.

Consequenter probabo. primo ex parte vltimitatis obiecti. secundo ex parte presentie. ex parte vltimitatis obiecti arguo sex vijs. quarum due prime sumuntur ex parte fantasmatum repre-

sentantia. et due ex parte intellectus agentis. et due ex parte cognitionis et minus cognitionis.

Primo arguo sic. species ex hoc quod talis species habet tale rationem representandi. et hoc respectu obiecti sub tali ratione representabilis. ergo eadem species manens non habet duas rationes representatiuas. nec est respectu duarum rationum representabilium. sed representare obiectum sub ratione vltima et singularis requirit duplicem rationem representatiuam et est respectu duplicis rationis representabilis formalis. igitur idem manens idem non representat sic et sic. ergo fantasma quod de se representat obiectum sub ratione singularis non potest ipsum representare sub ratione vltima. Unde et species eadem sub alio et alio lumine representat obiectum sub alia et alia ratione. sicut nocte lucenti in lumine diei representant se sub ratione coloratorum. in lumine autem noctis sub ratione lucentium. sic in proposito per lumen intellectus et fantasie eadem species potest representare opposita in obiecto. Contra representatiuum prius naturaliter est aliquid in se quod in tali lumine vel tali representet. quia enim est talis species. ideo congruit sibi lumen in quo representet vltimo et non aliud. alioquin posset poni quod eadem species representaret colorem et sonum. quia species illa ut in aere tremulo representaret sonum ut in aere illuminato representaret colorem. et ita non posset ostendi aliam distinctionem representatiuorum. in illo igitur priori oportet intelligere unitatem speciei in se quam consequitur unitas representationis et obiecti representabilis per ipsam quantum per ipsam representat. et ita aliquid quod est idem in isto priori non potest habere diuersam rationem representandi nec potest representare idem sub alia et alia ratione representabilis. Nec exemplum valet ad propositum. imo est ad oppositum. vel quia due qualitates sunt in tali corpore ut lux et color quarum altera multiplicatur in lumine maiori presente alia in minori quando nihil aliud efficacius mouens in nouo

7. 1. 1. 1. 1.

7. 1. 1. 1. 1.

In luce maiori sed efficacius mouens tñ
percipitur. et minus efficaciter mouens nō
percipitur sicut stelle de die multiplicat ra-
dicos suos sed non videntur. quia aliud lu-
minosius efficacius mouet visum. vel si
vna est qualitas sensibilis in tali corpo-
re ipsa virtualiter continet 2° representatiua.
color enim quodammodo continet lucē cum sit
lux in corpore terminato. et ideo in alio
et alio lumine causat diuersa representati-
ua. aliud. scilicet in maiore et aliud in minore
et ita semper stat quod nō sit idē representati-
uum obiecti sub diuersa ratione representa-
tibilis quantumcumque aliud lumē et aliud cō-
currat. Si rñdeat quod idē scōm eandem
qualitatē pōt esse simile diuersis sic vnū
albū scōm eandē albedinē est simile or-
ueris albis. hoc nihil est ad ppositū. qz
in relationib⁹ ordinis cēntialis non pōt
esse alia et alia dependētia in aliquo ad
duo in eodē ordine. vtrūque eiusdē mēsu-
rati ad duas mēsuras i eodē ordine nec
eiusdē picipantis ad duo picipata. nec
eiusdē effectus ad duas causas totales
in eodē ordine. sicut probatū est in que-
stione de vnitatē dei. qz in ista relatione
vbi non est tantūmodo similitudo sed imi-
tatio et exemplario passiva impossibile est
idē absolutū referrī ad diuersa. et ita nō
pōt esse eadem species in rōne representa-
tīui diuersorū sub ratione diuersorum.
Secūdo ad istud primū mēbrū arguo
sic. quia representatiū scōm totā virtutē
suā representans obiectū aliqđ sub vna
rōne nō potest simul representare idē vel
aliud sub alia ratione obiecti. sed fantas-
ma in eodē instanti in quo intelligit vni-
uersale scōm totā virtutē suā representa-
tat obiectū ut singulare virtuti fantasti-
ce. quia tunc est actualis imaginatio illi-
us obiecti in singulari. et pēz qz scōm to-
tam virtutē fantasmatū. quia alio virt⁹
fantastica nō posset habere p fantasma
ita pfectū actū circa obiectū sicut obie-
ctum natū est representari p illud fantas-
ma. Igit tūc nō pōt representare obiectū

sub alia ratione representabilis. Et alio
mēbro arguitur sic. Intellectus agens est
potentia mere actiua scōm phos. quia
est illud quo est omnia facere. sicut pos-
sibilis est quo est omnia fieri. et scōm phi-
losophū est sicut ars ad materiā. scilicet ita cō-
paratur ad intellectū possibilem sicut ars
ad materiā. omnis autē actio realis ha-
bet aliquē terminū reālē et vnū. ille autē
terminus realis nō est in fantasmate. qz
intellectus agens nihil causat in fantas-
matibus. quia illud receptū esset exten-
sum. et ita intellectus agens nō transfer-
ret ab ordine in ordinē. nec illud eēt ma-
gis pportionatum intellectui possibili qz
fantasma. qz est in intellectu possibili. qz
nihil recipit in intellectu agēte. illud autē
primū causatū nō pōt poni actus intelli-
gendī. quia pimus terminus actionis in-
tellectus agentis est vniuersale in actu.
vniuersale autē in actu pcedit actū intel-
ligendi sicut predictū est in antecedente.
quia obiectū sub rōne obiecti pcedit ac-
tum. Et confirmat ratio. quia intelle-
ctus agentis est facere de non vniuersali
vniuersale. vel de intellectu in potentia
intellectū in actu. sicut dicunt auctori-
tes phi⁹ et cōmentatores. vnde cōmenta-
tor 3°. de anima dicit. qz si essentia rerū
essent vniuersales sicut posuit Plato nō
indigeremus scōm ipsū intellectū agēte.
cum autē vniuersale inquantū vniuersa-
le nihil sit in existentia. sed tñ sit in ali-
quo ut representante ipsū obiectū. scilicet ta-
li rōne. Ista verba nullū intellectum ha-
bent nisi quia intellectus agens facit ali-
quid representatiūz vniuersalis de eo qz
fuit representatiūz singularis. quocūqz
illud de intelligat. materialit⁹ vel virtua-
liter. hoc realiter est facere representatiūz
sub ratione vniuersal. quia actio realis
nō terminat nisi ad representatiūz obiecti
sub ratione vniuersalis. ergo talis actio
intellectus agentis terminat ad formāz
aliquā realem in existentia quē formalit⁹
ter representat vniuersale inquantūz vni-

uerfale. quia aliter nō poſſit terminari actio eius ad vñe ſub rōne vñis. Itē 2°. ſm iſtā viā ſic. Intellectus agens in rōne actiui nō excedit poſſibile in rōne paſſiui. q̄ quicqd̄ cauſat ab intellectu agente recipit in poſſibili. q̄ primus terminus actōis intellectus agēis recipit in poſſibili. et ita cū prima actio intellectus agēis ſit ad vñe in actu. illud vñe uel illud q̄ ipſum habet eſſe tale recipiet in intellectu poſſibili. Scdm̄ tertiā viā arguiſ pmo ſic. habitus minus vñis et magis vñis ſunt diſtincti habit⁹. ppri⁹. alioquin metha⁹. ut methaphyſica nō eſſet habitus diſtinct⁹ intellectus. q̄ eſſet de vñis ſi ſuo obiecto ad oia alia obiecta. habitus aut vñis cōtingit vñi nō utēdo aliq̄ alio habitu minus vñi. q̄ cōtingit habere actū circa vñis eo mō quo reſpicit ab habitu illo vñis nō habēdo actū circa minus vñe. ſed nō habet actus intelligendi circa vñis niſi ipm̄ ſub tali rōne ſit p̄ ſens intellectui ſub rōne p̄ntis. ſed nō habetur actus intelligēdi circa ipm̄ in rōne p̄ſentis niſi ſub rōne vñis. q̄ vñis poteſt eſſe p̄ſens intellectui abſq̄ p̄ntia alicui⁹ minus vñis ſed ſi p̄ſe intelligeret obm̄ i fantaſmate nunq̄ eſſet vniuerſale p̄ſens niſi in minus vñi. quia nunq̄ niſi in ſingulari fantaſiabili. q̄ eſt p̄ſens in ſpecie intelligibili exiſte in intellectu. Item vltimo q̄ ad hanc viā arguo ſic. vñis nūq̄ apprehendit quantū ad ſuā indiſſerētiā totam qm̄ apprehendit in ſuo inferiori. tota eni indiſſerētiā vñis eſt ſcdm̄ qd̄ ipm̄ ut conceptū eſt idē cuilibet inferiori. nunq̄ aut cōmuni⁹ ut cōceptū tm̄ in inferiori aliquo eſt idē cuilibet inferiori ſuo. ſed p̄ſe illi in quo p̄cipit. q̄ qd̄cūq̄ vñe conceptū in ſingulari uel cōmuni⁹ in minus cōi nō cōcipit ſcdm̄ totā ſuā indiſſerētiā. poteſt aut intellectus concipere illud ſm̄ totā ſuā indiſſerētiā. q̄ nō p̄cipit p̄ſe cōmuni⁹ in minus cōi. uel vñe in ſingulari. et ita nō p̄ſe cōcipit vniuerſale in fantaſmate. fantaſma eni

nō eſt proprie niſi ipſius ſingularis. et h̄ inquantū eſt ſingularis ſp̄s ſp̄aliſſime. et hoc ſi fantaſma ſit ſibi impreſſū ab aliq̄ debite p̄pinquato. De ſecūdo mēbro. ſ. p̄ſentia obiecti. probat illa p̄ſequētia p̄ma. pmo ſic. aut intellectus pōt habere obiectū ſibi p̄ſens in rōne obiecti intelligibilis abſq̄ hoc q̄ ſit p̄ſens alicui potētie inferiori aut nō. ſi nō igit nō pōt h̄re aliquā operationē ſibi p̄p̄iam ſine potētijs inferioribus. quia ſi nō pōt habere obiectū ſuū ſibi p̄ſens ſine eis nō pōt habere operationē ſine eis. igit nec eſt ſine eis. ſcdm̄ argumētū p̄hi in p̄hemiis libri de anima. vnde nō cōtingeret intellectus ſeparari a corpore ſicut perpetuū a corruptibili niſi poſſet habere op̄atōem p̄p̄iam nō depēdētē a parte ſenſitiua ſi aut pōt habere obiectū p̄ns abſq̄ ei⁹ p̄ſentia potētie inferioris. q̄ habet. h̄ p̄ſequētia. p̄bat. quia agentia talis p̄ſentia obiecti. ſ. fantaſma et intellect⁹ agens ſui ſufficienti appropinquata intellectui poſſibili et agunt p̄ modū nature. et ita cauſant neceſſario in illo p̄ntiam cuius ē receptiuus. mō obiectū nō eſt p̄ns intellectui poſſibili in cognitione abſtractiua ante actū elictū niſi per aliq̄ rep̄ntariū qd̄ voco ſpecie. et ſic habeo p̄poſitū. Secūdo ſic. alie potētie cōmittunt habent obiectū p̄ſens eis nō ſolū p̄ntialitate ſecūdaria. ſ. quia illa ſūt p̄ntia aliq̄ potētijs inferioribus ſed p̄p̄ia p̄ntialitate. ſicut ſenſus cōmuniſ habet colorē ſibi p̄ſentē nō tm̄ inquantū eſt p̄ſens vi ſui ſed quia habet ſp̄m̄ eius p̄ntem i o gano ſenſus cōis. q̄ cū hoc ſit p̄fectioni in potētia cognitiua. ſ. poſſe habere obm̄ ſibi p̄ſens ſub rōne qua eſt obiectū tali potētie ſequit⁹ q̄ intellectus non tm̄ pōt habere obiectū ſibi p̄ns. quia p̄ns ē vñi tuti fantaſtice. ſed p̄p̄ia p̄ntialitate inquantū. ſ. relucet intellectui p̄ aliq̄ qd̄ eſt in intellectu. Itē potētia nō potēs habere actū niſi circa obiectū ſibi p̄ſens ſi nō poteſt habere illud p̄ns niſi p̄ aliqui

allam potentia cui coniungit contingenter
dependet in operatione sua a tali potentia
sibi contingenter coniuncta et ita est imperfecta.
intellectus certus est quod non potest habere ope-
rationem nisi circa obiectum sibi presens et per
se non potest habere obiectum presens sibi nisi
in virtute fantastica. virtus autem fantasti-
ca contingenter coniungit intellectui inquantum
potentia est. igitur intellectus in operatione
sua dependet ab illa potentia cui contingenter
coniungit. et ita hec positio ponit in ea
imperfectioem potentie cognitive. nulla autem
imperfectio est ponenda in aliqua natura
nisi necessitas appareat in tali natura.
igitur imperfectio talis non est ponenda in intel-
lectu. Si obijcias pluralitas non est po-
nenda nisi ubi est necessitas. hoc autem non est
necessitas. cum ita bene possit poni intelle-
ctum habere actum sine specie sicut cum spe-
cie. ergo non est ponenda talis species. Re-
spondeo. necessitas est quando perfectio na-
ture hoc requirit. licet autem hoc supposi-
tum quod est homo posset habere obiectum
sibi presens in fantasmatibus. quia homo est
tamen natura intellectualis hominis ut i-
ntellectualis est non habet obiectum sufficie-
ter sibi presens si non habet ipsum nisi in pre-
sentia mendicata a virtute fantastica. hoc
igitur multum vtilificat naturam intellectivam
ut intellectiva est. quod remouet ab ea illud
quod est perfectio in potentia cognitiua. et
inuenit in potentia sensitiva ut in virtu-
te fantastica. ponit igitur hec pluralitas pro-
pter necessitatem. quia propter perfectio-
nem nature perfectioris saluandam ma-
iorem quam sit nature imperfectioris uel sal-
tem equalem.

Ad questionem ergo

dico quod est necesse ponere in intellectu spe-
ciem intelligibilem priorem naturaliter
actu intelligendi propter rationes iam po-
sitas ex parte obiecti inquantum vniuer-
sale. et inquantum presens intellectui. que
due conditiones vniuersalitas. scilicet et presen-
tia precedunt naturaliter intellectionem

Hec etiam videtur intentio Aristoteli. qui. 3.
de anima volens quod anima sit quodam-
modo omnia quasi probando exponit se.
quod est per sensum sensibilium et per intelle-
ctum uel scientiam scibilia quod aliqui ex-
ponunt quod non loquitur vniuniformiter hoc et ibi
quia de sensu loquitur quantum ad speciem
impressam. de intellectu autem quantum
ad habitum scientie. Sed hec expositio
non videtur esse ad intentionem philosophi
quia sicut antiqui posuerunt animam esse
omnia realiter ut omnia cognosceret. sic
philosophus ponit eam esse omnia non rea-
liter sed per quandam similitudinem. Si
autem per sensum esset sensibilium propter simi-
litudines impressas et per intellectum esset
intelligibilium. aut hoc esset propter scientiam
que est in intellectu. et ita non esset scibilia
propter similitudinem. quia scientia de se non
est similitudo intelligibilis circumscripta
omni alia specie obiectum representante. aut
propter aliquod fantasma representans obie-
ctum intelligibile. et tunc non esset intelle-
ctus intelligibilium omnia per speciem. sed
anima per fantasma. nihil enim esset ibi
representans intelligibile nisi fantasma
tantum secundum positionem istam. Expressius
tamen est ad istud intentio Augustini quod de
duco sic. Nihil enim sufficienter natum
est gignere notitiam actualem nisi ipsum ha-
beat obiectum prius naturaliter quam actu pre-
sens sibi in se uel in aliquo representante
ipsum. Sed negando speciem intelligibilem to-
ta pars intellectiva non habet ante actum
intelligendi obiectum sibi presens in se nec
in aliquo representante. igitur negando speci-
em intelligibilem nihil in intellectiva par-
te erit sufficienter natum gignere actum in-
telligendi. Et ita nihil in parte intellecti-
ua erit sufficienter memoria respectu ta-
lium intellectionum uel gignitionum. quod
negat Augustinus. 2. de trinitate. c. 14. et 17. et
18. Si respondeas quod memoria est in
parte intellectiva proprie supra per hoc
quod intellectus factus est in actu primo intel-
ligendi. et sic est actiuus respectu secundum

actus intelligendi. ita q̄ habēs notitiam primā cōfusam actius est respectu notitiae secūde distincte. *Cōtra.* hoc est cōtra op. istam et cōtra Augu. *Cōtra* opinionē. quia ponit q̄ vniuersale ut i fantasmate est ibi quasi in memoria. ut autē mouens ad actū intelligendi est ibi p̄ns quasi in intelligētia. q̄ per istā opinionē nullus actus intelligendi est memoriē s̄ intelligētie. *Est etiā* hoc cōtra Augu. ut apparet de tri. Intelligētie tribuentes cogitationis formationē. et libro .is. c. .is. uel. 7. *Nihil* intelligimus nisi p̄ intelligentiam. Similiter autē rōne. quia actus ille q̄ memoria est in actu primo. aut est idē cū illo actu intelligētie. et tūc idē erit ratio gignēdi se. aut erit alius. et tūc uel erit simul cū actu intelligētie. et tūc duo actus erūt simul aut nō. et tūc memoria formalit̄ gignet q̄ nō erit. est enim memoria formalit̄ p̄ te p̄ illud qd nō est quādo gignit actus secūdu. *Si* etiā dicas q̄ memoria est memoria p̄ habitum scientiālē hoc nō stat cū op. quia dicit q̄ habit' nō est obiectū p̄ns nisi in fantasmate. et ideo habētē habitū oportet recurrere ad fantasma ad h' ut actus intelligat. q̄ nō est obiectū p̄ns p̄ habitū scientiālē p̄cise sed per fantasma. qd nō est in parte intellectiua. et hoc magis patebit r̄ndendo ad auctoritates Augu. ponentis scientiā in memoria. et nō speciem imp̄ssam in intellectu sicut arguit ex verbis eius.

Ad primū argumē

tum principale. In oppositū primo apparet q̄ illud argumentū nō cogit. quia si valeret: cōcluderet cōtra omnē op. q̄ nullo mō possit intelligi vniuersale. q̄ quid enim sit illud p̄ qd vniuersale representat similiter representabit sicut si esset impressus ab obiecto. sed si imprimeret ab obiecto imprimeret a singulari. q̄ actus est singularis sic argumentū dicit. Ideo r̄ndeo q̄ alia pōt esse ratio agēdi. et alia

ratio agentis. singularitas ē cōditio agētis nō ratio agēdi. sed ratio agēdi ē ipsa forma existēs in singulari scdm qua singularē agit. Cū ergo accipit q̄ quēcunq̄ species gignit ab aliquo representat ipsuz scdm illā rōnem scdm quā gignit ab eo si intelligat de rōne gignētis: falsa est. si de ratione gignēdi cōcedi pōt. et tūc non sequit̄ q̄ representat euz sub rōne singularis. sed sub rōne nature. quia ratio nature est ratio gignēdi. Sed ista r̄nsio nō videt̄ sufficere. quia ita videret̄ q̄ species in sensu representaret vlt̄ et nō singularē. quia ratio gignēdi specie in seplu nō est singularitas: sed rō nature. Ideo generaliter r̄ndeo q̄ q̄n species gignit ab aliquo sicut a totali cā representat ipsum sub illa rōne sub qua gignit. loquendo de rōne gignēdi. et etiā representat ipm cōcomitant̄ sub rōne gignētis. aut salte nō sub rōne opposita rōni gignētis. et ideo species in sensu nō representat obiectū s̄b ratione vlt̄is que est cōditio opposita rōni gignētis singularis. sed in pposito obiectū nō est causa totalis gignēs respectu speciei intelligibilis. quia cū ipso agit in intellectu agens sicut partialis cā. et ideo genitū ab istis duab' causis pōt representare obiectū sub opposita rōne singularitatis que est rō gignētis. *Ad 2. de p̄sentia* ista. dico q̄ obiectū respectu potētie habet p̄mo p̄sentia realē. s. appropiationem talē ut possit gignere specie talē in intellectu. que est ratio formalis intellectionis. Secūdo p̄ istā specie genita: que est imago gignētis est obiectū p̄sentis sub ratione cognoscibilis. siue representati. prima p̄sentia p̄cedit nāliter secundā. quia p̄cedit naturalit̄ imp̄ssione speciei per quā est formalit̄ secunda p̄sentia. quādo igit accipit q̄ species in intellectu nō est causa p̄sentie obiecti. dico q̄ falsū est de p̄sentia sub rōne cognoscibilis saltem i cognitione abstractiua de qua mō loquimur. et cū phat quia prius ē obiectū p̄sens q̄ species ibi. hoc ē verū de p̄sentia

reall qua agens est pſens paſſo. ⁊ intelli
go ſic q̄ in pmo ſigno nature eſt obſi in
ſe uel in fantaſmate pñs intellectui agēti
in ſecūdo ſigno nature in quo illa ſūt p
ſentia intellectui poſſibili ut agētia paſ
ſo gignit ſpecies in intellectu poſſibili. ⁊
tunc in tertio p ſpēm eſt obiectū pñs ſi
rōne cognoscibilis. Ad tertiu Augu.
de trini. 9. ponit memoriā eſſe multoz
ſimul cognitorū habitualiū. ſicut p̄z ibi
de perico multarū diſciplinarū ⁊c. ergo
oportet ſim omnē op. ponere multa co
gnita i memoriā habitualiū. ⁊ illa ut ſūt
ibid alioq̄ mō cauſa notitie genite. ſm
Aug. ⁊ nō niſi cā nālīter quatenus pce
dunt actū volūtatis. igit ſi argumentuz
ualet ſim omnē op. cōcluderet actualē
cognitionē ſimul pluriū. Ideo B. ſic
dictū eſt de pmo cognito 2. q. hui. ter
tie diſ. quia cuiuſcūqz ſpē ſingulare for
tius pmo mouet ſenſū eluſ fantaſma eſ
ficacius imprimi ⁊ pmo mouet intelle
ctum. ⁊ q̄ ad iſtū p̄mū actū nō eſt i po
teſtate nra quin intelligamus ſm Aug.
3. de libero arbi. nō eſt in poteſtate nra
quin viſis tāgamur. Sed iſto actu poſſi
to in poteſtate nra eſt cognitio actualis
cuiuſlibz habitualiū notū. de hoc di. vi.
diſceſ. Cum igit dicit aut p̄t mouere iſta
ſpecies ad intellectiōē aut non. dico q̄
p̄t. ſed ſi alia ſpecies fortius mouet iſta
impedit ne mō moueat. poteſt autē po
ſtea p imperiū volūtatis impantis mo
uere ad cognitionē iſtius ⁊ cuiuſlibz al
terius obiecti habitualiū cogniti. Ad
Algazelem dico q̄ ſimilitudo nihil va
let. quia ſi tollit illud qd eſt ibi ratio im
poſſibilitatis. qd pbat per Aristo. ⁊ cō
mentatoz. ⁊. metha. vbi volunt q̄ rō
nes oppoſit. cū nō ſunt oppoſite i intel
lectu. Ad quartū dico q̄ nō tñ intelle
ctus patit ab obiecto reali impmēte ta
lem ſpecie realē. ſed ab illo obiecto ut in
ſpecie intelligibili patit paſſione intētiō
nali. ⁊ illa paſſio eſt receptio intellectio
nis que eſt ab intelligibili inquantū in

telligibile eſt relucens in ſpecie intelligibi
li. ⁊ iſtud pati ē intelligere. ſicut patet
in qōne prima. Cū ultra deducis q̄ tūc
intellectio nō eſt motus rei ad animā
nō ſequit. quia impreſſio ſpeciei eſt qui
dam motus rei ad animā quatenus res
habet eſſe in illa ſpē. intellectio etia ſe
quens ſpecie impreſſaz eſt motus rei ad
animā quatenus p intellectiōē obiectū
habet eſſe in anima actualiū cognitū qd
prius tantū habuit eſſe habitualiter co
gnitum ⁊c.

Ad rationes alteri

us opinionis. Cū pmo arguit in prima
op. q̄ recipere ſpecie cōuenit ſenſui p̄ſe
quia potētia organica. dico q̄ hoc ē fal
ſum. quia illud nō eſt p̄ſa cauſa. ſed
p̄ſa cauſa cuiuſcūqz potētie habendi
ſpecie p̄ſentē rep̄ſentantē obiectū ſuū
eſt. quia ipſa eſt cognitua. ⁊ natura de
dit ſibi ut poſſit habere obiectū p̄us na
turaliter ſibi p̄ſens q̄ cognoscat. ⁊ po
tentie organice dedit ut obiectū ſit p̄ſe
nō in potētia ipſa ſed in organo. hoc eſt
in parte corporis quā p̄ſcit potentia or
ganica ⁊ illa p̄ſentia ſufficit. quia totū
p̄poſitū ex parte corporis ſic mixta ⁊ ex
potentia erit organū. ⁊ huic toti ſufficie
ter obiectū eſt p̄ſens qñ ſpecies eſt in illa
parte corporis. cū igit intellectui nihil p
fectionis auferat inquantū potētia cogni
tiua eſt ex hoc q̄ nō eſt organica. imo
magis addit ſibi perfectio. ſequit q̄ ſibi
poſſit eſſe obiectū p̄ſens ante actū ſicut
alijs potētijs. ſed illa potētia nō erit per
aliquid impreſſū organo. quia nō habz
organū. ergo erit per aliquid impreſſū
illi potētie. tale autē impreſſū rep̄ſentat
p̄cedens in potētia intellectiua actū in
telligendi voco ſpecie intelligibile. Bre
uiter igit dico q̄ ſenſus habet obiectū p̄
ſens in illa parte corporis que dicit orga
num illius ſenſus. ſed intellectus tā illaz
p̄ſentiam p̄ſorē actu q̄ ipm actū habz
ratione cuiusdeꝝ receptiui. ⁊ ideo falſum

accipit q̄ species talis nō est nisi p̄cise
propter organū. Natura enī causat talē
partē talis corporis sic mixtā ut sit p̄se-
ctibilis a tali potētia aīe 7 cōgruat opa-
tioni eius. quia mā est p̄pter formā. 7 nō
ecōuerso. et 2. phis. 7 cōmentator p̄mo
de aīa. Mēbra leonis nō differūt a mē-
bris cerui nisi quia aīa differt ab aīa. nō
igit forma est p̄pter mām. sed ecōuerso.
7 ideo talis pars facta est talis speciei re-
ceptiua ut p̄ talē spēm sit obm̄ p̄sens to-
ti cōposito q̄d est totū organū. vnde p̄i-
ma cā p̄ntie obiecti in sp̄e nō est talis dī-
spositio corporis. sed p̄ior cā est ut po-
tentia apprehēsiua habeat obiectū actu
cognoscibile sibi p̄sens. uel in seipsa uel i
aliquo q̄d est pars ipsius organi in tali
opatione. Ad aliud de pho 3. de aīa
q̄ intellectus est locus sp̄erū: pōt exponi
q̄ intellectus dicit locus sp̄erū. q̄ sal-
uans. sicut dicit q̄ ipsius loci est seruare
locatū. 7 organa sensitiue potētie nō sūt
loca. quia nō ita saluant spēs receptas i
eis. species quippe intelligibiles nō vidē-
tur ocleri sicut species sensibiles. q̄ spēs
sensibilis ita est in organo q̄ pōt corū-
pi p̄ contrariū formalit̄ uel p̄ dispositio-
nem in susceptiuo discōuenientē t̄ ai po-
teutie. sicut p̄t p̄ phm de memoria 7 re-
miniscētia. Senes 7 iuuenes. i. pueri sūt
male reminiscitui p̄pter habundantiā
humorū nūmā 7 etiā p̄pter indisposi-
tionem 7 lesionē organi. isto utroq̄ mō
nō est spēs intelligibilis i intellectu ut p̄
se debeat per aliq̄d cōtrariū ad ipam seu
p̄ indispositionē receptiui. aliē multe cō-
gruētie possent assignari circa illud vo-
cabulū locus circa q̄d nō oportet multū
imozari. Qd addit de pho q̄ specula-
mur q̄d qd est in fantasmatis 7c. pro
oibz talibus auctoritatibz dico q̄ talis
est cōnexio istarū potentiariū. i. fantasie
7 intellectus p̄ statu isto q̄ nūq̄ intelli-
gimus in vniuersali nisi cuius singulare
fantasiamur. nec est alia cōuersio ad fan-
tasmatā nisi q̄ intelligēs vniuersale ima-

ginatur singulare eius. nec intellectus vi-
det q̄d quid est in fantasmatis sicut in
rōne videndi. sed intelligēs q̄d quid est
relucens in specie intelligibili videt illū
in suo singulari viso p̄ virtutē fantas-
ticā i fantasmate. Qd adducit de Au-
gu. q̄ nō ponit specie intelligibile in me-
morā sed sciētā Rūdeo. dico q̄ vbi po-
nit sciētā statim ponit aliq̄d q̄ inclu-
dit specie intelligibile. licet nō utat isto
vocabulo. quia. 15. de trini. ca. 1. p̄. cum
p̄misset ex ipsa sciētā quā memoria re-
nemus gignit verbū. subdit q̄ formata
cogitatio ab ea re quā scimus verbū est
7 idē de trini. 15. c. 1. q̄. Cū p̄misset simi-
lima est visio cogitatiois visioni sciētie.
subdit. q̄n q̄d est in notitia h̄ est in ver-
bo. tūc est verū verbū. 7 eodē. c. 12. ud
32. tūc enī est verbū similitudinē rei note
de qua gignit 7 imago eius q̄n de visioe
sciētie visio cogitatiois exoritur. subdit. nec
interest q̄n id didicerit qui q̄d scit loq̄.
similit. ca. 22. uel. 65. q̄n ad memoriā
meā aciem cogitationis mee aduerto ac
si in corde meo dico q̄ scio 7c. Ex istis
oibz apparet q̄ illud q̄d Aug. tribuit
memorie rōne sciētie ut gignit. exponit
se semp de obiecto p̄sente in memoria.
nō est autē obiectū p̄sens in memoria ut
memoria intellectiua est p̄ sciētā ut est
habitus distinctus a sp̄e. ergo oportet q̄
illā p̄sentia esse intelligat p̄ specie intel-
ligibilem 7 sub illa rōne sub qua distin-
guat ab habitu sciētie p̄prie sumpte. 7 h̄
mō etiā debet accipi illud verbū ph. 3.
de anima. qui cū p̄misset q̄ aīa est quo-
dāmodo omnia. subdit q̄ per sensus est sen-
sibilia 7 per sciētā scibilia. sciētā quip-
pe ibi tam apud phum q̄ apud Aug.
in locis p̄dictis accipit pro ipsa p̄sentia
habituali obiecti in memoria intellectu-
ua que sciētā habitualis est virtualiter
sciētā. quia in obiecto sic p̄sente cōcipit
virtualiter tota p̄sentia de talī obiecto.
Hec species est illa sciētā que reducit
intellectū de potētia essentiali ad acci-

talem scdm Aristo. 8°. phisicor. 7 2°. d
anima. Nō aut illa que proprie dicit sc
entia que est habilitas quedaz derelicta
ab actibus. nā ante istā ad primū actū
cōsiderandi requirit q sit iam reductus
intellectus de potētia essentiali ad acci
dentalē. alioquin nō oparet tūc magis
q prius vnde in cognitione spēs in qua
reliet quidditas dicit sciētia nō tñ vir
tualiter. quia totā cōtinet. sed formalit
pōt dicit habitus cognitiuus. quia est qli
tas mansiua in intellectu disponēs ipsū
ad actū. 7 ex hoc habet argumentū pro
specie intelligibili. quia nō videt quō ali
qua sciētia tota dicit possit vna rōne pri
mi obiecti nisi quatenus illa sciētia con
tinetur virtualiter in illo pmo obiecto
intelligibili. nō enī tota illa sciētia dicit
vna ab obiecto gēnus reliet in fantas
mate. quia illa nō esset vnitas alicuius
habitus intellectualis sed alicuius imagi
nabilis. Qd arguit post in 2°. op. q po
tētia que est ad aliqū actum ordinata
actuatur pmo p illū actū. Dico q quelibet
potētia apprehēsiua ut apprehēsiua est.
est in potētia ad apprehēdere pmo pmita
te pfectōis. licet nō pmo pmitate via ge
neratiōis. 7 qñq pmo pmitate gēnatiōis
qñ. f. obiectū in se est pns tali potētie ut
actu cognoscibile ab ea. tūc enī nō opoz
tet ante actū in potētia aliqd aliud fieri
in q ipm obm sit pns. f. p^m qd sit ab eo
ē actus. qñ aut obiectū nō est natū in se
esse pnsens. 18 ratione actū cognoscibil
a tali potētia. tūc quelibet potētia app
hēsiua est in potētia ad apprehēsiōem
7 ad illud i quo cognoscibile erit pnsens
7 prius ordine originis est in potētia ad
habendū istā pnsentiam q ad habendū
actū. 7 ita est in pposito. sensibilia enī
nō sunt nata in se esse pnsentia intellectui
sō ratione actū intelligibilis. sed tñ in
specie intelligibili possūt sic esse pnsentia
7 hoc quantū ad intellectionē abstracti
uam de qua ē sermo in pposito. 7 ideo
potētia apprehēsiua respectu talium est

in potētia ad duplicē actū 7 ab agēte ap
proximato prius ordine originis recipi
et priorē actū q posteriorē. nec tñ intelli
go ita istos actus esse ordinatos q prior
sit rō recipiēdi respectu posteriori. sic. f.
supficies ē rō recipiēdi albedinē. tūc enī
intellectus respectu nulli⁹ intelligibil re
cipe posset actū 2^m q est itellectio nisi p^o
bret actū p^m ut spēm eiusdē obi. f. in
telligo q intellect^o de se est rō immediata
recipiēdi utrūq actū. ipsi actū tñ in se
sūt ordinati qñ obm nō est natū ēē pns
in se. qz tūc opozt pns nālī ēē illū actū
q obm est pns ut intelligibile q illū qui
elicit circa obm intelligibile ut pns. Si
instet 3 istā solonē. qz nunq plalitas est
ponēda nisi ppter necessitate pmo phi
sicoz. h aut nō videt necessitas. quia ob
iectū videt sufficient pns in fantasmate.
g nō est ponēda ista species in intellectu.

Rūdeo q necessitas est semp dignifica
re naturā nobilē qñ nō apparet aliquid
manifeste repugnās. sed magna vilifica
tio nāe intellectiue ut intellectiua est. vi
det ēē q nō possit habere obm suū sibi
pns in se absq medicata pntia a poten
tijs inferiorib⁹ cū quibus cōtingent con
iungit in rōne potētie. 7 tamē q potētie
alle inferiores possint habere obm sibi
pns ut in se. 7 si intellectus possit habē
obm sibi pns in potētia inferiori. nō tñ
sūma pntialitate possibili pcedere actū
intelligēdi. 7 sicut alijs potētijs cogniti
uis. ita multo magis isti potētie debz cō
cedi obm esse sūme pnsens quantū pōt
esse pnsens ante actū cognoscēdi. 7 h
nō saluat nisi in specie intelligibili. non
etiam ponit pfectio sūma possibilis po
tentie cognitiue nisi ponat eā posse con
seruare speciem intelligibilem preter actum
7 ita habere obiectū suū pns cōseruatū
sine actu. quia hoc cōcedit sensituiue. 7 p
fectionis est in cognitiua q nō depēdeat
ab aliquo in cognitiōe sua. sed q possit
habere obiectū pns sine depēdētia ad
aliā potentiam.

Secundo quero

Sed notitia genita que sit causa gigneris uel ratio gigneris eaz.

Et quero utrum pars intellectiva proprie sumpta uel aliqd eius sit causa totalis gigneris notitia actualis uel ratio gigneris.

Et arguitur quod non. quia. 2.º de anima probatur per hoc sensum esse passiuum: non actiuum. per hoc quod si esset actiuus semper ageret. sicut si combustibile esset combustiuum semper combureret. ita arguitur in proposito. si pars intellectiva esset actiua respectu intellectus semper intelligeret. et ita sine obiecto. quod est falsum. Secundo sic. 3.º de anima. Intellectus possibilis est quo est omnia fieri. sic intellectus agens est quo est omnia facere. ergo intellectus possibilis saltem non erit causa actiua respectu cognitionis. sicut potentia passiuum non est actiua respectu actus. Tertio sic. Actiones distinguuntur penes distinctionem principiorum actiuorum. si igitur intellectus qui est indistinctus sit principium actiuum omnis intellectionis: tunc omnes intellectiones essent eiusdem speciei. et si omnes intellectiones. ergo et omnes habitus. et ita consequenter omnes scientie essent eiusdem speciei.

Ad oppositum. Auicenna. 9.º methaphisice. Immutabilitas est ratio intellectui sicut intelligibilis. igitur intellectus siue pars intellectiua ex immutabilitate sua se sola est actiua respectu intellectus sicut receptiua. Atque si obiectum uel aliqd eius esset ratio formatiua agendi. ergo intellectus obiectorum diuersorum specie essent diuersae speciei. quod est falsum. consequenter probatur. quia actus differunt specie qui sunt a causis diuersis specie. falsitas consequenter probatur. quia tunc de qualibet specie specialissima esset propria scientia. et ita de pluribus speciebus specialissimis non posset esse una scientia.

In ista questione est

una op. que attribuit totam actiuitatem respectu intellectionis ipsi anime. Et imponit Aug. qui dicit. 12.º sup. Gen. c. 28.º. quod quia

imago corporis est in spiritu qui est presentior corpore. ideo est presentior imago corporis in spiritu quam ipsum corpus in sua substantia. et sequitur nec sane putandum est facere aliqd corpus in spiritu tanquam spiritus corpori facienti materie vice subdat. omni. n. modo presentior est res que facit illa re de qua facit. nec ullo presentius est corpus spiritui. imo spiritus corpore. quousque incipiat imago corporis esse in spiritu. tamen eandem imaginem non corpus in spiritu. sed spiritus in seipso facit celeritate mirabili. et sequitur. Cuius imago mox ut oculis visu fuerit in spiritu videtur sine interpositione formati. Item 1.º de tri. ca. 5.º. uel. 15.º. Anima conuoluit et rapit imagines corporum factas in semet ipsa et de semet ipsa. dat enim eis formam. quiddam sibi sue. seruat autem aliqd quod libere de tali specie iudicat. hec est mens. i. rationalis intelligentia que seruat ut iudicat nam illas anime partes que informant corporum similitudines etiam cum bestis concordes nos habere sentimus. igitur ipsa anima in se format imagines ipsorum cognitorum ut dicit ista auctas. et expressius pallegata.

Pro ista op. arguitur per rationes sic. effectus non excedit causam in perfectione. melius est autem omne viuum non viuere secundum Aug. de ciuitate dei. ergo operatio vitalis non potest esse nisi a principio agendi vitali uel uiuo. iste operatio nes cognoscendi sunt operationes vitales. ergo sunt ab ipsa anima sicut a ratione gigneris. 1.º sic. Quarta forma est perfectior tanto est actualior. et per consequens actiuior. quia actiuum esse conuenit alicui inquantum est in actu. sed anima intellectiua inter omnes formas est actualissima. ergo maxime actiua. igitur se habet in ratione actiua. et se sola seipsum mouet in operatione sua. cum etiam habet potestatem forme imperfectiores. sicut per de formatiua elementorum. et quorundam mixtorum. 3.º sic. philosophus. 2.º phisicorum. et. 6.º. ethicorum. et. 9.º. methaphisice. distinguit inter actiones et factiones. et vult quod actio proprie dicta manet in agere. sicut explicat ibi de speculatione. intellectio igitur proprie est operatio

manens in agere. manet autem in parte intellectiva. ut dicit philosophus. 9. methaph. ergo erit ab ea ut ab agente. 14. et est quasi idem. Actio proprie dicta ut distinguitur contra factionem denominat agens. intelligitur autem denominat hominem secundum partem intellectivam. quod est actus a parte intellectiva. vel ab homine secundum partem intellectivam.

Contra istam opinionem quod non sit interio Augustinus. Apparet. 9. de trinitate. ultimum. et 30. de parvis. liquidum tenendum est quod omnes res quas cognoscimus generant in nobis notitiam sui. ab utroque enim parte notitia a cognoscente. scilicet et cognito. Idem. 8. de trinitate. 2. ultimum. ex visibili et videntem gignit visio. Item 15. de trinitate. c. x. vel 24. ut predictum est formata quippe cogitatio ab ipsa re quas scimus verbum est. quod intendit attribueret aliquam qualitatem obiecto. Hoc etiam arguitur ratione sic. quia tamen sunt quatuor genera causarum per se. sicut apparet ex secundo philosophorum. 7. 5. methaph. quod illis existibus inspectis et non impeditis et sufficienter approximatis sequitur effectus ex illis si sunt cause naturales. vel poterit forte esse si sunt cause libere agentes. et quia forma habet esse aliquo modo per productionem. et finis sequitur productionem rei inesse. aut si predictum hoc est in quantum movet efficiens ad agendum ideo quod due cause pores ipsa re. scilicet efficiens et materia sunt in se perfecte et approximate et non impeditur sequitur effectus vel saltem potest sequi. quod si anima est totalis causa activa notitie genite et ipsa est materia disposita siue subiectum receptivum vel susceptivum respectu eiusdem. et ipsa est semper actu prius. cum sit causa naturalis semper erit actualis intellectio in ea cuius ipsa est causa et cuius ipsa est causa de se. non enim potest poni imperfectio alicuius cause in se retenta prima hypothese. nec non approximatio. nec impedimento. quia nihil videtur tunc impediens fugere tunc ad causam sine qua non. que requiritur ad hoc ut notitia gignatur. hoc est dicere quod omnes per se cause non sunt sufficientes cause. sed requiritur aliquid

aliud a quo res causanda dependet essentialiter. ergo non erunt tamen quatuor cause siue quatuor genera causarum sed plura vel aliquid dependebit essentialiter ab aliquo quod non est causa eius. Per hoc etiam improbantur diversi modi ponendi tenentium istam opinionem. siue enim ponatur obiectum necessarium in ratione cause siue quod non. vel in ratione termini. vel in ratione excitantis. si non detur sibi aliqua per se causalitas cum ipse per se cause sint perfecte in se et approximate et omne impedimentum remotum nullo modo salubatur quod ipsius necessario requiratur nisi ponendo quinque genera causarum.

Alia est opinio que totaliter est in alio extremo que dicit. si aut colligitur ex diversis locis sic opinatus quod anima intellectiva ut intellectiva est: nihil habet activitatis vel causalitatis respectu intellectionis. Non enim habet talem causalitatem intellectus possibilis siue informatus specie intelligibili quam ipsi negant siue nudus. quia secundum eos nihil idem potest agere in seipsum. quod probatur. quia cum agens sit tale in actu quale passum est in potentia ut apparet tertio philosophorum. et primo de generatione sequitur tunc quod idem esset in potentia et in actu. quod primo videtur esse oppositum primi principii methaphisici non per rationem actus et potentie. et tunc etiam idem esset efficiens et materia. quod videtur esse contra philosophum. 2. philosophorum. materia et efficiens non coincidunt. tunc etiam idem referretur ad se relatione reali. quod videtur impossibile. 5. methaphis. propter opinionem talium relationum. tandem ad hoc deducunt quod poneret quodlibet in se agere et movere se. utpote quod aer ad presentiam solis illuminaret se et non sol. et lignum ad presentiam ignis calefaceret se. et non ignis. nec esset ratio quare non esset aliquid naturaliter sic causativum cuiuscunque novi in se. quia non esset unde prohiberet

quid quolibet effet causatiui cuiuscumque noui in se. Ex istis propositionibus dicuntur quod agens et patiens distincta sunt subiecto. et dicuntur quod quaecumque difficultates accidunt in aliqua materia non sunt propter eas neganda ista principia. quia tunc tollitur omnis inquisitio veritatis per talia principia negata. quia enim ratione negatur in una materia et in alia. Propter idem dicuntur quod intellectus agens non potest aliquid causare effectiue in intellectu possibili. quia non distinguitur ab eo subiecto. sed quasi formaliter ipsum lumine suo perficendo vel perficiendo. huiusmodi illustrationem facit sicut cum producit aliquod corpus luminosum in quo sunt istae due perfectiones. scilicet ophosphoritas et ipsa lux. dicitur quod lux hoc corpus perspicuum facit luminosum non transmutando ipsam a potentia precedente actum ad talem actum. sed totum simul factum est secundum rationem cause efficientis ab agente extrinseco. producente corpus tale ad esse tale. sed ideo dicitur lux facere illud corpus luminosum. quia est formaliter perficiens illud corpus. ita est in proposito. intellectus agens in ratione cause efficientis nihil agit in intellectu possibile. sed qui creauit animam per modum cause efficientis ipse in ea hanc illustrationem fecit istas potentias simul in eadem substantia produciendo. Similiter ponitur quod intellectus agens nullam operationem habet respectu intellectus non nisi quatenus habet actionem circa obiectum intelligibile. quatenus. scilicet agit ad hoc ut illud habeat rationem mouentis et obiecti in actu. ergo ad ipsam intellectionem propter ista duo intellectus agens nullam actionem immediate habebit. Quid igitur causabit effectiue intellectionem. Respondetur quod obiectum idez secundum rem efficit intellectionem et volitionem. et hoc inquantum relucet in fantasmate illustrato ab intellectu agere non effectiue sed quasi formaliter concurrere respectu intelligibilis. Qualiter autem sit possibile fantasia mouere intellectum possibile. cum tamen virtus fantastica et intellectus possibilis

sint in eadem substantia anime. et fantasma non distinguitur subiecto ab intellectu possibili. Dicitur quod anima potest considerari dupliciter. vel secundum essentiam vel secundum potentias. Primo modo est totum in qualibet parte corporis. nec est principium alicuius operationis. Secundo modo aliqua potentia determinat aliquam partem corpori ut organica aliqua non ut intellectiua. quia ipsa si bene talis potentie non est in ista parte corporis nec in illa. quia in nulla est. quod per se nec in toto nec in aliqua parte. sicut nec operationes que per eas exercent. sicut ergo potentia que esset in alia parte corpori quod est fantasia potest immutari ab eo quod est in ista. ita potentia que non est determinata ad partem in qua est fantasia. sed est extrinseca illi. sic quod non est ibi plus quam in pede poterit immutari ab eo quod est in fantasia ita est in proposito. quia ille potentie non sunt alligatae et immerse materie sicut alie. etc.

Contra istam opinionem.

Intellectus agens secundum eam nihil causat quod sit formaliter in fantasmate. sed solum sit remotio prohibentium per quam contrahitur spiritaliter huius lucis ad fantasmata. qua remotio facta virtute intellectus agens fit informatio in intellectus possibilis. Et ex hoc sequitur quod nihil quod est in intellectiua ut intellectiua comprehendit agentem et possibilem habebit aliquam rationem actiui siue ut agentis siue ut rationis agendi respectu cuiuscumque intellectionis. et ita tantum fantasma effectiue se habet ad intellectionem. vel si sit ibi efficientia aliqua per quam effectiue fiat irradiatio vel illustratio super fantasmata illa efficientia erit precise ipsius dei qui creauit tale lumen in intellectu possibili. vel ergo deus agit immediate ad intellectionem quancumque vel tantum fantasma erit causa omnium actionum intellectiue partis tam intellectionum quam volitionum. Item secundo

ex ista opinione sequitur q̄ angelus in quo non potest poni talis distinctio in subiecto nullam intellectionem posset habere nouaz quantūcūq; habeat obiecta multa presentia habitualiter. immo nullam potest habere effectiue nisi a deo. quia opposito posito intellectus mouebitur a se uel agens et patiens erūt indistincta subiecto. hoc videtur ipse cōcedere. quia ponit q̄ angelum posse habere nouam intellectionem est mere credidum. Tercio si fantasma causat omnem intellectionem effectiue. et causa naturalis non agit nisi scōm naturā illam qua est actu. fantasma nunq̄ causabit aliquam intellectionē in intellectu nisi conformem fantasmati. et ita nunq̄ causabit compositionem falsam repugnantem rationi terminorū quorum fantasmata sunt in virtute fantastica. aut si q̄ dāmodo potest sicut respondent q̄ per vnum oppositum cognitū potest suum oppositū cognosci. hoc nō est nisi quia per vnā compositionē veram potest cognoscere oppositū esse falsam. Sed nunq̄ idem fantasma causabit aliquaz intellectionē falsam tanq̄ veraz uel cōuerso. Et si dicās q̄ fantasma false representat obiectū. ideo causat intellectionē falsam in intellectu. sequitur q̄ idēz fantasma manēs idem nunq̄ potest causare assensum oppositū. et ita non poterit intellectus eandem complexionē apprehendere nūc ut veram: nunc ut falsam.

Item quādo dicit q̄ intellectio scōm philosophum est actio manens intra.

Respondent q̄ intelligere scōm modum significandi gramaticalez significat actiue. et intelligi passiue. tamē scōm rē intelligere est passio. et quod intelligitur est agens. Intelligere enī nō significat aliquid ut habet esse in subiecto in se et absolute. sed quasi tendens in alterum: ut in obiectū siue ut in terminum. et q̄ actionis est procedere ab agente et tendere in passū. ideo tales perfectiones que

in re sunt passionēs. hoc est manentes in eo quod denominatur ab eis per modū actionis dicuntur esse actiones immanentes. Contra philosophus distinguens actionem a factione. secūdo philosophicorum et sexto ethicorū et 9. metaphi. assignat diuersa principia propriā actioni et factioni. quod non oporteret si intelligeret q̄ illud q̄ assignat esse actionem esset passio. quia tunc non oporteret assignare sibi principium actiūz propriū. non enim oporteret prudentiaz esse actiūam. sicut ars est habitus factiūus si actio nihil esset nisi quedam forma recepta in alio ut in eo quod dicitur agens. Item habitus non ponitur precise ad patiendū: et maxime in passiuo summe disposito ad formam. nō enim oporteret illud facilitari ad recipiendum quod in se est summe dispositū ad recipiendum. sed intellectus est summe dispositus ad quācūq; intellectionē. quia nihil habet contrariū. ergo non oporteret ponere aliquem habitum in intellectu si precise esset passiuus respectu intellectionis. probat prima ppositio. q̄ habitus est quo utimur cum volumus et habitus habentem perficit et opus eius bonum reddit ex secundo ethicorū. omnia ista attribuunt aliquam actiuitatez habitū. Item quomodo intellectus discurret syllogisando uel argumentando si fantasma causat omnes intellectionem Non enim videt intelligibile quomodo fantasmata occurrentia causant omnem discursum. Item quomodo causabuntur intentiones logicę uel relationes rationis. si enīz fantasma causat omnem intellectionem quēcūq; causata ab eo erit realis. quia illa dicitur esse realis intentio que causat immediate a re uel a specie representante rem in se. q̄ nulla intellectio causabit intētiōes logicas uel relationes rationis. quia intellectus nullo actu suo poterit cōferre obiectū ad aliud: que collatio causat relationē

rationis vel intentō; secundā in obiecto.

Item quomōdo reflectet intellectus su-
pra actū suū. et hoc quōd erit in potestate
potētie reflectētis. si n. fantasma causas
aliquā intellectionē habet nālīter causa
re reflexionē sup istā actionē pari ratio-
ne et reflexionē reflexionis. et sic in infini-
tum. ut dicit Aug. 15. de trini. Si autē
nō habet causare reflexionē sed tñ actū
absolutū. et postea occurrat aliud fāta-
sma nō videt posse assignari quōd posset
esse aliqua reflexio sup aliquē actū. Itē
quōd illud nō vtilificat animā q̄ omnem
actionē suā naturalē que est pfectio na-
turalis tam pfecti entis effectiue effect fā-
tasmatū. nullā enim pfectionē videt pos-
se causare fantasma in intellectu que ex-
cedat nobilitatē eius. quia effectus equi-
uocus nō potest excedere causā equivo-
cam: sed deficit. igit̄ nihil p̄cise causatū
a fantasmate sicut a tota cā actiua pōt
esse pfectus fantasmate. sed imperfectus
eo. et ita nulla pfectō erit in homine ma-
ior ipso fantasmate. quod est absurdissī-
mum. 7c.

Tertia opi. ponit

q̄ intelligibile ut simpliciter p̄sens intel-
lectui non p̄ speciē intelligibilē sed p̄ fan-
tasma ut illustrat ab intellectu agēte est
in intellectu possibili ut in memoria. ut
aut̄ imutat ad actū intelligendū est in eo
ut in intelligētia cuius notitia terminat̄
in ipsū obiectū. Et quātū ad ista duo
intellectus est passiuus. videlicet in quā-
tum est memoria hñs obiectū simplici-
t̄ p̄ns. et inquantū intelligētia est ab obie-
cto sic p̄nte mota ad p̄mū actū intelligēdi

Sed intellectus factus in actu p̄mo na-
turali acūmie suo pōt suffodere et discu-
tere in vno q̄q̄ qd sit cōponēdo: diuidē-
do et ratiocinando. et sic inquirere qd re-
spectu intellectus simplicis. et p̄pter qd
respectu cōplexi: ut respectu cōclusionis
scibilis. Et in isto discursu intellectus in
quantū discurret est actiū. inquantū tñ

cōcipit ē passiuus. Iste idē. istā positiōem
de passione respectu notitiē p̄me simpli-
cis et cōfuse. et actōne respectu notitiē di-
stincte inuestigat: videt retractare et cor-
rigere alibi: vbi ingrens de p̄ncipio acti-
uo actionū vitaliū. s. sensationis et intel-
lectionis. ponit q̄ illud p̄ncipiū est aliqd
in ipso aiato et nō obiectū extra. sicut et
in sensu ponit q̄ spēs imp̄ssa in organo
tñ inclināt et inclinādo excitat potētiā
et quasi euocat ad priam opationē. Ita
fantasma in virtute fantastica inclināt
intellectū ita q̄ intellectus inclinatus sit
in vltima dispositōe ad eliciendū intel-
lectionem tanq̄ suā propriā opationem.
Et pro ista opinione adducit ibi vñā rō-
nem pro istis actionib⁹ quia sint vltalcs
et nulla actio transcendit pfectionē agend

Et aliam de actione manēre in agen-
te. et iste sunt proprie actiones et denomi-
nant proprie ipsum agens. sicut lucere
se habet ad ipsū lucens. non illuminare
Ad hoc concordat ratio Augusti. q̄
anima format in se imagines cognitorū
que tres rationes adducte fuerūt prius
pro prima opinione.

Contra neutra ista

rum opinionū nec retractata nec retra-
ctans videt esse vera. Nō retractata. q̄
aut intellectus factus in actu scōm noti-
tiam primā confusam est actiuus virtu-
te sui respectu intellectionis secūde. aut
virtute illius notitiē prime confuse. Si
virtute sui non videt rōnabile q̄ aliqua
causa possit esse actiua respectu p̄fectio-
nis in aliqua specie et nullo modo possit
esse causa actiua respectu imperfectioris
eiusdē rationis. Intellectio aut̄ cōfusa
et distincta alibi vident esse intellectiones
eiusdē rationis. quia eiusdē obiecti. q̄
videtur inconueniens q̄ intellectus de se
possit esse causatiuus respectu secūde in-
tellectionis que est perfectior: et non re-
spectu prime. Si autē dicas q̄ respi-
ctu secūde est actiū virtute actus p̄m

Contra. actus imperfectior non potest esse ratio formalis causandi actum perfectiorem. quia tunc non esset unde posset probari deum esse perfectissimum ens si effectus posset excedere causam suam totalem in perfectione cognitio autem distincta est nobilior cognitione confusa. ergo illa confusa non est formalis ratio elicendi vel causandi illam distinctam.

Opinio etiam retractans non videtur esse vera. quia quero quid intelligitur per inclinationem. aut aliqua forma que sit in intellectu per quam inclinatur aut nihil. Si nihil non magis inclinatur nunc quam prius inclinabatur. Si aliqua autem actus intelligitur. et tunc oppositum operi. contra. quia obiectum causa actus. aut aliquid prius actu intelligitur ut species quam ipsi negant. Item in causis ordinatis inferior non inclinatur superior. sed e converso. respectu autem intellectus pars intellectiva est causa superior quam species alicuius obiecti. ut patebit in sequenti questione. ergo obiectum non inclinatur in intellectum.

Quinta opinio. ponit

quod species obiecti in intellectu vel ipsum obiectum in se presens est gignens vel est ratio gignendi notitia actualis in intellectu. Et ipse intellectus tamen non se habet tanquam materiale vel informatum illa specie vel per obiectum supplens vicem speciei. Ad hoc arguitur sic. Commentator. 3. de anima commento. 5. Intellectus se habet ad formas universales sicut materia prima ad formas individuales. Et alibi anima nostra est infima in genere intelligibili sicut materia in genere entium. Et. 3. de anima. 7. 8. philosophi sicut. Intellectus ante habitum est in potentia essentiali sicut materia ante formam. Et. 2. de anima. Intellectus nihil est eorum que sunt ante intelligere. Et omnibus istis concluditur. potentia intellectus respectu intelligibilis esse pure potentialis. sed quod est pure potentiale non potest esse principium actus alicuius actus nisi informatum aliqua forma. et tunc principium formale erit forma.

ma. Arguitur ulterius quod ipsa forma que est principium agendi sit similitudo obiecti quia sicut factio est formaliter per formam qua facies assimilatur facto. ita actio videtur esse formaliter per illam formam qua agens assimilatur obiecto et ita illa similitudo erit formalis ratio agendi. Ad hoc etiam adducitur quod agens indeterminatum non potest in actionem determinatam vel circa obiectum determinatum nisi determinetur. intellectus de se est indeterminatus ad omnem intelligibilem et ad omnem intellectionem. ergo ad hoc quod intelligat aliquid requirit determinatio alia qua. illa non est nisi per speciem intelligibilem. igitur illa species intelligibilis requiritur ut principium determinativum.

Sexta opinio. que redit

in idem quantum ad conclusionem huius quinque opinionum. est quod ipsa notitia actualis genita siue in sensu siue in intellectu est species. Et tunc sicut ratio formalis gignendi speciem actualem que dicitur notitia actualis est ratio obiecti vel species obiecti in memoria. ita sequitur quod ad oppositum quod ratio formalis gignendi notitia actualis est ipsum obiectum vel aliqua species in virtute obiecti. Et hoc ita quod quantum obiectum est in se presens ab eo egreditur vel generat species que est intellectio. cum autem non est in se presens sed per speciem in memoria tunc per illam speciem vel virtutem illius speciei gignitur alia species que est intellectio. Pro ista opinione quatenus dicit speciem intelligibilem esse notitiam actualem adducitur Augustinus. 5. de trinitate. c. 2. vel. 4. ubi inquit. illa tamen informatio sensus que visio dicitur a solo imprimere corpore quod videtur. quod autem imprimere vel gignit a solo corpore est species. ergo illa species est visio secundum Augustinum. hoc idem secundo probatur per philosophum. 2. de anima. qui vult quod idem sit sonatio et auditio. quia idem est actus actus vel passivus. per philosophum. 3. philosophorum. sed sonatio in actu causat speciem soni in aure. ergo illa species causata est idem cum auditio. et ita species sensibilis et sonatio idem.

Conclusio istarum

duarū opī. ultimarū improbat per que
dam argumēta facta cōtra opī secundā
Nā effectus equiuocus nō pōt excedere
in pfectione causā equiuocā. sed deficit
necio ab ea. Intellectio esset effectus eq-
uocus speciei intelligibilis si ab ea sola
causaret. et ita simplici esset inspectio
spē intelligibili qd nō est verū. Simili
habitus nō videt necessarius sicut argu-
tum est ibi quinta rōne. Simili quō sic
ret discursus. quō reflexio quō causarēt
relatōes rōnis siue intētiōes logice. Quō
cōplexio falsa cui assentiret tanq̄ vere.
si sola spēs intelligibilis genita a fantas-
mate esset rō formalis oīs intellectionis.
Simili tūc spēs eēt magis potētia intel-
lectiua q̄ intellectus. et ita ipsa sepata ha-
beret eundē actū. sicut calor sepatus ca-
lesceret. Simili tūc intelligē nō videret
ppria pfectio ipsius intellectus. qz nihil
videt essentialit ordinari ad illā opatio
nē ad cuius pncipiū se hz in potētia p̄di-
ctionis sicut ad accidēs p accēs. sicut ca-
lesceri nō videt ppria pfectio ligni. ex q̄
lignū se habet ad calorem sicut ad accidēs
p accidēs. sed ita se haberet intellectus
scdm istā opī. ad speciem intelligibilem que
esset pncipiū intellectionis. igitur rē.
Similiter tā in sensu q̄ in intellectu po-
sito eodē representante maior attentio
uel conatus facit actū perfectiorē. Idem
enim habēs eandē speciem intelligibilem
uel fantasma: pfectius intelligit illud ad
cuius intellectionē magis conat et min⁹
qn minus. Ita etiā in sensu eodē obiecto
pnte et in eodē lumine et in eadē distātia
pfectius videt aliqd p maiorē attentōez
in vidēdo. Patet etiā ex h q mag qnqz
lectis visus ppter maiorē attentōē. imo
ceteris paribus vnus oculus magis attē-
tus posset multū offēdi in visione alicu-
ius in qua minus alius offēdit. sicut p3
p experientiā. Patet etiā fm Aug. 8. d
triū. ca. 2. q in attēto multū remanēt

species post visione: que nō remanēt in
oculo nō attendit. Sed cōtra 2. op. arguit specialiter q̄ ipa sit falsa tam
in sensu q̄ in intellectu. In sensu. quia si
species ista que est visio sit eiusdē rōnis
cum illa que est in medio. illa in medio
erit formaliter visio. ergo mediū forma-
liter habens eā erit formaliter videns.
Si aut pter hanc speciem in visu que po-
nitur visio sit alia alterius rōnis ab ea.
et alia et eiusdē rōnis cum illa que est in
medio. habet propositū. s. q̄ li et illud
qd est visio dicat species. tamē est aliqd
aliud prius eo in oculo. et alterius rōnis
et illud ut cōmuniter dicit est spēs. Et ita
species proprie dicta differret ab actiōe.
Si dicas q̄ spēs in medio differt a spē in
oculo ppi diuersa recipientia. hoc nihil
est. quia sicut albedo est eiusdē rōnis in
lapide et equo. et ideo utrūqz est formali-
ter albū scdm eandem rōnem albi. ita si
illa qualitas que dicit spēs sit eiusdē rō-
nis in oculo et in medio si illa de se sit vi-
sio formalit. visio formalit erit i uoqz
et in quocūqz est formalit visio illud for-
maliter est videns. Principale etiā ppo-
situm p3. qz in oculo ceco manēte tū sic
mixto ut prius causat spēs. Similiter in
oculo dormientis. alio nō excitaret ab ex-
cellentī sensibili pnte. Non etiā aliter ali-
quis excitaret a sono excellentī nisi species
esset in aure. tamē in istis non est visio.
Ita etiā in oculo bene disposito recipit
aliqua spēs eiusdē rōnis cū illa que ē in
medio. ex hoc q̄ ipm organū est similis
dispositiōis cū medio ppter pspicitatē
vtriusqz et dyaphanitatē. ex. 2. de aia.
et ista nō erit formaliter visio sed pōr vi-
sione. Quia etiā hoc de intellectu sit fal-
sum. patet. cōiungendo aliqua dicta sic
opinantis. posuit enim nullā esse aliam
spēm ab essentia diuina in visione bea-
ta. et beatitudinē essentialit cōsistere in
sola visione. Cōiūge istud dictū q̄ visio
formaliter est species. et sequit q̄ beatitu-
do nostra erit formaliter essentia diuina.

probatio. beatitudo formaliter est visio
scdm eos. visio formaliter est species s'm
eos species est formaliter essentia diui-
na. ergo essentia diuina est formaliter
beatitudo nostra. Sed. hec conclusio ē in
cōueniens aut negent istā pmissam q' vi-
sio est species. aut ponāt q' essentia diui-
na habet aliā speciē a se. aut beatitudi-
nē eēntialiter in alio q' in actu visionis.

Questionem

Respondeo et dico q' intellectio
actualis est aliqd in nobis nō
perpetuū. sed habens esse post non esse.
sicut experimur. Istius ergo oportet po-
nere aliquā causā actiua. et aliquo mō
nobis. alioquin nō esset in potestate no-
stra intelligere cū volumus qd est cōtra
p'm. 3. de anima. Apparet etiā hic q'
oportet cōcurrere aiam et obiectū p'sens
et hoc in specie intelligibili. sicut dictum
est in p'cedenti qōne. quia alio mō nō est
p'sens ut actu intelligibile. loquendo de
sensibili obiecto et materiali. Dico ergo
tunc q' istius intellectōis nō est totalis
cā actiua obiectū nec in se nec in sua spe-
cie. sicut apparet p' rōnes cōtra secundā
quintā et sextā opiniones. Et etiā quia
tūc nō posset saluari imago in mente ut
mens ē. quia nihil ipius mētis haberet
rōnē parētis. Nec tota causa intellectio-
nis est anima intellectiua uel aliqd eius
formaliter ppter rōnes factas cōtra pri-
mam op. Et etiā quia tūc actus nō esset
similitudo obiecti. nec distingueret eēn-
tialiter ppter distinctionē obiecti. quia
essentialis distinctio nō est ab eo qd nō
est causa nec esset simpliciter pfectior in-
tellectio pfectioris intelligibilis posito
equali conatu hincinde ex parte intel-
ctus. probatio. quia posita causa totali
efficacius operāte sequit' pfectior actō
et ita si anima esset causa totalis vbi-
q' ipsa ex parte sui pfectius ageret ex
maiori conatu pfectiorem intellectiōnē
produceret. et ita intellectio dei non esset

perfectior intellectiōne mulce. qd est cō-
tra p'm. x. ethicoz. ponentē felicitatē
in speculatione obiecti pfectissimi. videt'
etiā q' tūc esset infinita actiuitas in intel-
lectu inquantū est actiuis respectu omni-
um intellectiōnū. quia ad vnam intelle-
ctiōnem requirit' aliqua pfectio in cau-
sa illius intellectiōis et ad aliaz intel-
lectiōnem alterius rōnis requirit' tanta p-
fectio uel maior. ergo habēs hanc et illā
est pfectius q' habens illam tantū. et
ita habens infinitas tales ut totalis cau-
sa est infinitū in perfectione. Similiter
non videret quomō aliqua tota sciētia
continet' virtualiter in obiecto si sola ai-
ma intellectiua haberet causalitatem re-
spectu actus et habitus. Si ergo nec aia
sola nec obiectū solū sit causa totalis in-
tellectiōis actualis. et ista sola videtur
requiri ad intellectiōnē sequitur q' ista
duo sunt vna causa integra respectu no-
tie genite. Et ista est sentētia Auguf.
9. de trini. cap. 1. ulu. Sicut allegari
fuit arguendo cōtra primā opinionem.
liquido tenendū est rē. Qualiter au-
tem hoc sit distingo de pluribus causis
cōcurrentibus ad eundē effectū. Quedā
enī ex equo cōcurrunt sicut aliqui duo
trahentes aliqd idem corpus. Quer-
dam vero non ex equo: sed habētes or-
dinem essentialē. et hoc dupliciter. uel sic
q' superior moueat inferiorem ita q' in-
ferior non agat. nisi quia mouet a supe-
riore. et tunc inferior habet a superiore
virtutem illam qua mouet. Quādoq'
aut' superior nō mouet inferiorem: nec
dat ei virtutē qua mouet. sed supior de
se habet virtutem pfectiōrē agendi. et
inferior habet imperfectiōrē virtutem
agendi. nec tamē recipit virtutē istā im-
perfectiōrē a superiori que est pfectio-
ris virtutis. Exemplū p'mi mēbri hui'
secūde diuisionis. de potētia motiua q' ē
in manu et baculo et pila. Exemplū secūdi
mēbri. si mī ponat virtutē actiua habe-
re in generatione prolis. illa et potētia

actiua patris concurrunt ut due cause
 partiales ordinate quidem. quia altera
 perfectior reliqua non tamen imperfectior
 recipit suam causalitatem a causa perfectiore.
 nec tota illa causalitas est eminent in causa
 perfectiori. sed aliquid addit causa imperfec-
 tior instanti quod effectus potest esse perfe-
 ctior a causa perfectiori et imperfectiori si
 mul: quod a causa sola perfectiore. Ad pro-
 positum. obiectum intelligibile presens in se.
 uel in specie intelligibili et pars intellectui
 ua non concurrunt ut cause ex equo ad intel-
 lectionem. quia tunc alterum haberet causa-
 litatem tale imperfectam et reliquum supple-
 ret eam. et si alterum esset perfectum posset ha-
 bere in se uno existere totam causalitatem
 ambo. sicut si virtus motiua unius esset
 perfecta suppleret virtutem alterius. et tunc
 species esset quasi quidam gradus intelle-
 ctualitatis supplens gradum intellectuali-
 tatis deficientem intellectui. et tunc si fieret
 perfectior intellectus finem gradum tale posset
 sine specie et sine obiecto habere actum in-
 telligendi: quod est falsum. Concurrunt ergo
 ista duo ut habentia ordinem essentiali non
 tamen primo modo. quia nec intellectus dat
 obiecto uel speciei rationem suae causalita-
 tis. Non enim obiectum natum est in se uel in
 specie sui facere intellectionem per aliquid
 quod recipit ab intellectu: sed ex natura sua
 nec intellectus recipit suam causalitatem ab
 obiecto uel specie obiecti. sicut probatum est
 contra quintam et sextam opinionem in ista qua-
 stione. Sunt igitur cause essentialiter ordi-
 nate ultimo modo. scilicet quod una est simpliciter
 perfectior altera. ita tamen quod utraque in sua
 partiali causalitate est perfecta non dependens
 ab alia. Si arguitur contra istud quod in cau-
 sis talibus essentialiter ordinatis neutra est per-
 fectio alterius. sed species intelligibilis non
 erit forma ipsius intellectus. Similiter ad
 idem si sit perfectio intellectus. et totum hoc
 sit ratio agendi. sed una operatio utpote intel-
 lectio non habebit unam formalem rationem
 agendi. sed ab ente per actum. quale est hoc
 totum intellectus habens speciem quod est in-

conueniens. quia quicquid non est per se ens.
 non per se est ratio formalis agendi.

Respondeo ad primam. accidit species
 in quantum est causa partialis respectu
 actus intelligendi cum intellectu ut cum
 alia causa partiali quod ipsa perficiat intel-
 lectum. quia et si perficiat eum non dat tamen
 intellectui aliquam actualitatem principalem
 ad causalitatem intellectus. Exemplum
 potentia motiua in manu potest uti cultel-
 lo in quantum acutus est ad diuidendum ali-
 quod corpus. ista acuties si esset in ma-
 nu ut in subiecto. posset manus uti ea ad
 eandem operationem. et tamen accideret ma-
 nu in quantum in ea est potentia motiua:
 quod in ea acuties esset et e converso. quia acu-
 ties nullam perfectionem daret manus perti-
 nentem ad potentiam motiuam: quod appa-
 ret. quia eque perfecta est potentia motiua
 sine tali acuties. et ita eodem modo utitur ea
 quando est in alio iuncto manus ut cultel-
 lo sicut uteretur ea si esset in manu. Ita
 in proposito. si species posset esse inextrin-
 seca intellectui absque inherencia per mo-
 dum forme. si isto modo inexistens esset sui-
 ficienter coniuncta intellectui. possent istae
 due cause partiales intellectus et species
 coniunctae sibi inuicem in eandem operationem:
 in qua modo possunt quando species infor-
 mat intellectum. quod etiam apparet ponendo
 aliquid intelligibile presens sine specie. illud
 enim obiectum est causa partialis et non in-
 format intellectum qui est altera causa par-
 tialis. sed iste due cause partiales appropin-
 quate absque informatione alterius ab a-
 tera per solam approximationem debitam cau-
 sant unum effectum communem. Per idem patet
 ad secundum. quia in unoquoque ordinis
 cause oportet ponere respectu unius effec-
 tus unam per se causam. et unam per se ratio-
 nem causandi. ita intellectus in suo or-
 dine causalitatis est unus. et habet unam
 formalem rationem causandi. et species uel ob-
 iectum in suo ordine causandi est una cau-
 sa et habet unam rationem causandi. nec
 non oportet tale causam per complementum

omnes causas partiales habere vnā rationem causandi nisi vnitatem ordinis. Ista si cuius vnitatem ordinis percurrat vnitatem per accidens hoc accidit. sed vnitatem ordinis est per se. Exemplum sol in suo ordine causandi habet vnā rationem candi re per accidens proliis. et pater in suo ordine causandi est vna causa vnius rationis. sed causa totalis que perplectitur prem et solem non habet aliquam vnā rationem formalem causandi. sicut non est vna causa nisi vnitatem ordinis. et si contingat causas sic ordinatas per vnitatem ordinis habere vnitatem per accidens inquantum. f. vna accidit alteri. hoc non conuenit eis per se inquantum cause.

Ad argumenta ^{opini} ^{onū} per ordinem. pmo ad auctoritates Aug. dico quod imago que ponit ab eo esse in spiritu o3 quod intelligat esse in anima vel in aliquo aie ut in subiecto. et non potest in corpore sic mixto. aliter non concluderet illam imaginem esse nobiliorē omni corpore sicut dicit ipse. i2. sup Gen. quod autem est in anima vel in aliquo aie ut in subiecto non est illa species que coiter dicitur species. sed illa recipit in parte organi que est corpus sic mixtum. sed illud quod recipitur in anima vel potentia aie est actus cognoscendi. et per imaginez intelligit ipse actum actū. Ista glo. arguit ex dicto ei2. li. de trini. c. 2. vl. 5. vbi vult quod informatio sensus que fit a solo corpore visio dicitur. illa autem informatio est propria species que recipit in parte organi. f. in corpore sic mixto. hoc patet ex hoc quod dicit quod gignit a solo corpore quod videtur. Sic ergo illud quod est propria imago dicitur visio. ita e converso visio potest dici imago et multo verius. quia visio secundum veritatem est quedam qualitas et talis qualitas est quedam similitudo obiecti. et forte perfectior quam illa similitudo prior que dicitur vltimate species. Hoc intellectu facilius patet ad auctoritates eius. concedo. n. quod

istam imaginem que est sensatio non causat corpus in spiritu ut totalis causa. sed anima causat in se mira celeritate. non tamen ut tota causa sed ipsa et obiectum unde dicit ibidem. i2. quod mox ut visum fuerit etc. Innuens quod potentia obiecti requirit in ratione visibilis ut anima faciat in se visio nem et non requirit nisi ut aliquo modo causa partialis sicut ipsemet exprimit. i2. de trini. c. 2. vel. 5. quod a videte et visibili gignit visio. Ista conclusionem sic intellecta probat rationem suam in auctoritate pallegata. quia est propositio. f. quod agens est presentius patiente non est immediata sed dependet ex istis tribus. f. agens est presentius effectui. et effectus agentis est actus et forma patientis. et actus est nobilior potentia. ergo agens inducens huiusmodi formam est nobilior patiente. Ubi igitur iste propositiones sunt vere ibi propositio Aug. quam accipit est vera. Ista autem quod agens est presentius effectui non est vera nisi de causa totali. Potest. n. aliqua esse causa partialiter agens ad aliquem effectum nobiliorē se sicut elementum in virtute corporum celestium potest agere ad generationem mixti quod est nobilius ipso elemento agente ut partiali causa. Per istud patet ad secundam auctorem Aug. i2. de trini. c. 5. vel. i5. format. n. anima in se imaginez. hoc est sensationem. et de se. hoc est ipsa est in potentia naturali ad sensationem et non in potentia neutra. sicut superficies ad albedinem est in potentia neutra et non naturalis. et istam naturalitatem ostendit cuius dicit de se. Et loquitur ibi tamen de sensationibus ut apparet. quia dicit ibidem quod illas partes anime que corporum similitudinibus informant habemus cōes cum bestis. hoc verum est de illis que informantur imaginibus. hoc est sensationibus. extendendo nomen imaginis ad sensationem. Ad rationem primam per illam opinionem dico quod concludit pro me. quia cognitio cum sit operatio vitalis non est a non viuo sicut a totali causa. potest tamen non viuis

esse causa partialis alicuius viui vel effectus vitalis. sicut sol non viuus est causa partialis cum parte ad generandum filium viuum. et multo magis in proposito est possibile. quia hic causa principalior est viuus. si cur patebit in sequenti questione. Cum arguitur per de foris perfecta hoc concludit quod aliquas actiuitate habeat respectu proprie operationis. Sed quia videtur concludere totalem calitatem in ea respectu sue proprie operationis. Rursum quod ista forma ex perfectione sua ordinatur ad habendum aliquam operationem circa totum ens. ut dicitur 3°. questione huius ordinis. quia vero non est simpliciter perfecta quia non est infinita ideo non potest in se habere totum ens. ex eius ergo perfectione cum sua imperfectione concluditur quod aliquam actiuitate habeat non tamen infinitam. quia non posset habere totalem causalitatem cognitionis respectu totius entis nisi haberet in se totum ens. et ideo dico quod forme imperfectiores bene possunt esse cause totales respectu suarum operationum. quia operationes earum sunt limitate ad res respectu quarum habent totalem actiuitatem non concludit aliquam perfectionem actiuiam nisi limitatam. Sed in ista forma perfecta que ordinatur ad totum ens non potest poni totalis calitas respectu cognitionis totius entis. tunc enim poneres in ea virtutem actiuiam illimitatam. Sed tamen potest poni calitas partialis in ea et partialis in obiecto. ut sic ipsa possit cooperari perfectioni sue circa quodcumque obiectum. et obiectum etiam quodcumque cooperari sibi magni obiectum ad magnam perfectionem eius et paruum ad parua. Alia duo argumenta de actione ut distinguunt contra factionem et quod actio denominatur agens. concedo. pono enim actum intelligendi vere manere in agente non tamen in supposito agente. ita quod non transeat extra suppositum. sed nec transit extra partem intellectiuam in sensitiuam. nec extra intellectiuam in appetitiuam. nec extra principium eius actiuium in alias potentias. sed

manet in parte intellectiua que est causa partialis eius. Non autem oportet actionem proprie dictam manere in sua causa totali. sed sufficit quod maneat in sua causa partiali.

Ad argumenta pro

secunda opinione quantumvis posset ibi agere utrum ista calitas que attribuitur parti intellectiue pueniat proprie intellectui agere vel possibili. tamen illam difficultatem dimitto usque alio. Cum probatur quod possibile non potest habere illam causalitatem. quia nihil idem agit in se. Respondetur quod illa propositio non est vera nisi de aliquo agente vniuerso. nec ista probatio eius quod tunc idem esset in actu et in potentia concluditur. nisi quando agens agit vniuerso. hoc enim inducit in passum formam eiusdem rationis cum illa per quam agit. Si enim aliquid sic ageret in se sequeretur quod simul haberet formam eiusdem rationis ad quam mouet. et dum moueret ad illam causaret illa. igitur simul haberet illam et non haberet. saltem hoc sequitur de duabus formis eiusdem speciei vel de eadem. In agens autem equiuoce. id est in illis agentibus que non agunt per formam eiusdem rationis cum illa ad quam agunt. propositio illa quod nihil mouet se non habet necessitatem nec probationem quod aliquid sit in potentia et in actu respectu eiusdem aliquid concluditur. non enim ibi agens est tale formaliter in actu quale passum est formaliter in potentia. sed agens virtualiter est tale in actu qualiter formaliter est in potentia patiens. et quod idem sit virtualiter tale in actu et formaliter tale in potentia nulla est contradictio. Ista ergo de agentibus vniuersis et equiuocis necessaria est. quia philosophus posuit motum non tamen in genere qualitatis sed quantitatis et ubi. In quantitate autem et ubi nullum est agens vniuersum. quia in genere quantitatis et ubi nulla est forma que sit principium inducendi similem formam. imo ut generaliter ducatur quicumque motus est ad formam non

actiua. non est ab agente vniuooco. qz ex quo forma tal' imminas nō ē actiua nulla eiusdē rōnis est pncipiū agēdi. Sunt igit' apud phm multi motus ab agente nō vniuooco sed equooco. 7 ibi agens est virtualit' tale in actu quale patiens formaliter in potētia. Si arguas q' in oibus possit idē esse in actu virtuali. 7 in potētia ad actū formale. 7 sic qdlibet pōt mouere se. Rndeo q' in ista illatio ne est nō causa vt cā. nam ex gnālī rōne actus virtualis 7 potētie ad actum formale nulla est repugnantia. qz si ex ista rōne esset repugnantia tunc 7 in qdlibet esset repugnantia. tñ in aliq' cum actu virtuali cōcurrit aliqd aliud ppter qd repugnat sibi qnqz esse in potētia vl' actu formalit' tale. Exemplū ē calidū virtū aliter in actu 7 formalit' in potētia de se non includit cōtradictionē vel repugnantia 7 ideo in nullo sōo includit repugnantia q' ppter hoc nō possint esse simul. nec alterū esse ibi qz alterū. Tñ sol' qui ē calidus virtualit' nō pōt ēē calidus formalit'. tñ hoc nō est ppter repugnantia istaz. pbo. qz saturnus ē frigidus virtualit' 7 tñ nō pōt esse calidus formalit'. q' actus virtualis nō erat i eo cā repr'gnatīe sed aliqd aliud qd est cōe Soli 7 Saturno. puta q' ista sunt corpora incorruptibilia. 7 caliditas est q'ltas corporis corruptibil'. Sed si obijcias q' talia pncipia metha^a ex quo sūt generalia nō debent negari ppter aliq's difficultates speciales. Rndeo q' nulla sunt pncipia methaphisica que multa habet singularia falsa. intellectio autē q' nihil est in actu virtuali 7 in potētia ad actū formale 7 q' ista repugnantia accipiat ex parte vel ratiōe actus 7 potētie nō ē pncipiū methaphysicū. qz multa singularia patent sunt falsa. ex quo patz q' illud nō est pncipiū methaphysicū. sed q' nihil est in actu formalit' 7 in potētia respectu eiusdē actus formalis. verum est q' sic nihil est in actu 7 in

potētia. Et si omnino ptendas q' etiam loquēdo de actu virtuali 7 potētia ad formale actum sit pncipiū methaphysicū. Quomodo aliq' erat ita ceci 7 iste solus videns vt ratiōe cōmuniū terminoz methaphysicoz nō possēt cōcipere 7 ex eis apphendere veritates talis cōplexi quod ipse ponit pncipiū methaphysicū qd non tñ ab alijs non ponit pncipiū imo in multis falsū 7 nunq' necessariū in ratiōe terminoz.

Cum arguit 2° phycoz de causa materiali 7 efficiēte q' nō coincidunt vcz est de materia que est in potētia pura. sed nō ē materia fm quid qualis ē subiectum respectu accidenti. Necesse est enim aliquid idem quādoqz esse materiam 7 efficiēte respectu eiusdē. quod apparet. quia alias passio non predicaret per se 2° modo de subiecto. quia si p'di caretur p se 2° modo de eo est eius causa materialis sicut materia est in accidentibus. quia ponit in diffinitōe eius vt additum. si etiam est p'dicatō per se. igitur 7 necessaria. sz qd est sola causa materialis respectu alicuius non habet necessitatem respectu eius. q' oportet pter causalitatem materie ponere in subiecto causalitatem efficiēte ad saluandū necessitatem. Qd arguitur postea de relationibus realibus opposit'. Dico q' aliq'ue relationes oppositae sunt incōpossibiles in eadem natura / aliq'ue in eodez supposito / aliq'ue nec i eadē natura nec in eodez supposito. vnde ex ratiōe relationū realiū in cōmuni nō potest cōcludi repugnantia earum in eodē. Exempla predictoz causa 7 causatū in eadē natura siue supposito repugnat. quia si non tunc idē dependeret a se / pducens 7 pductū nō repugnat in eadē natura quia nā pōt cōmunicari sine diuisione sui qualis est nā diuina. repugnat tñ in eodem supposito / mouēs autē 7 motum nec in eadē natura nec i eodē supposito repugnat. quia hic nō ponit de

pendentia essentialis qualē ponūt relationes cause et causati. nec per idē ponit q̄ idē sit anteq̄ sit q̄b ponere videtur ratio pducti et pducētis. sed tñ ponitur h q̄ idē dependet a se quantū ad actum accidentālē. sicut motū a mouēte dependet quantū ad actū accidentālem quē recipit ab eo. In cōpossibilitatem igit̄ aliquaz relationū oportet reducere ad aliquā incōpossibilitatē potrem et vbi ista prior nō inuenit ibi nec illa incōpossibilitas relationū oppositarum cōcludet. Hoc etiam amplius declarat. q̄ sicut iste relationes pducētis et pducti que sunt repugnātes in eodem supposito possunt fundari in eadē natura illimitata sicut in essentia diuina. ita iste relationes mouentis et moti que multo minore habent repugnantiam fundari pnt in eadē natura aliqua liter illimitata. Quicquid aut̄ est in potentia ad aliquē actum formalit̄. et cuius hoc habet eandē actualitatē virtualit̄ sicut cum idē mouet se est aliquāliter illimitatum. ponit. n. non tñ capax illius pfectionis sed vt causans eaz. ibi igitur ppter illimitationē aliquāle bene cōpatiantur se iste relationes oppositę.

Ad achillē eoz q̄ quodlibz moueret se. Dico q̄ sicut argutū est cōtra primā opinionē in excludendo cām sine qua non. q̄ nihil est cā totalis et pfecta et naturalis effectus alicuius quin ipsuz approximatū totali receptiuo et nō impeditum causet illud. lignū autē semp est approximatū sibi ipsi. et sufficienter et nō potest poni aliquid ppetuum impeditum qñ ignis nō est p̄sens sibi. q̄ si potatur hoc impediens amoueat illud et non erit impeditū. si aliud amoueat illud. et sic discurrendo per singula habetur sibi p̄ns lignū et nullo modo impeditum. igit̄ si ipsuz esset causa actiua totalis respectu caloris et ipsum est etiā totalis cā receptiua. igit̄ semper esset calidum. nō autē semper est calidū q̄ cum

nō posset poni nō calitas totalis. ppter impeditū. nec ppter approximationem. nec ppter receptiuū cōcludetur q̄ in ligno nō est causalitas actiua totalis q̄b est ppositum. sic igit̄ nō oia mouebūt se vt cause totales. quia nulle tales nature que nō habent semp actum sunt cause naturales totales illius act̄.

Sed dices saltē dicam lignū esse cām partialē vt p̄sente igne coagat ad calefactionem sui in rōne effectiui v̄l actiui partialis. Nec ista cauillatio valet. q̄ cause due partiales non ponunt respectu eiusdem effectus quādo altera p̄se habet totum effectū in virtute sua vniuce vel equiuoce. p̄bo. si. n. altera haberet in virtute sua totum effectū sequi q̄ totū potest pducere. igit̄ alia causa partialis nihil p̄t pducere. vel idē b̄i producere. ignis aut̄ qui ex p̄cedēti argumento cōclusus fuit habere actiuitatem respectu calefacere in ligno habet se virtualit̄ totū caloz ligni. q̄ ligni hic nullā habet causalitatē partialem.

Ad ppositū igit̄. quia aia non semp est in actu respectu cuiuscūq̄ intellectus. cuius tñ ipsa sit receptiua respectu cuiuscūq̄ intellectus. et ipsa sit sibiūp approximatā et nō semp impedit. p̄cluditur ipsam nō esse cām actiua totale sed aliqd aliud requiritur. illud autē aliud concludit̄ esse obiectū. quia eo p̄sente sequit̄ effectus. eo nō p̄sente nō p̄t haberi effectus. Cōcludit̄ q̄ p̄mo causalitas aliquālis in obiecto nec totalis. q̄ obiectū ppter sui impfectionē non p̄t habere in vtute sua totalit̄ intellectum ppter suam pfectionē. et ideo p̄cluditur q̄ cum obiecto requirit̄ aliq̄ aliā causa actiua partialis. nō autē alia ab intellectu. q̄ ipsa cōcurrente cum obiecto sequit̄ intellectus. sic q̄ concludit̄ b̄i duas esse cās partiales actiuas et i aliq̄ multis. nō quia nihil mouet se nec totalit̄ nec partialit̄. Istud etiam q̄b habetur p̄ Achille n̄ videt multū efficā

argumentum. hoc. n. videt esse cautela quedā vīuendo a parte opponentis ad partē respōdentis. quia ppter defectum argumentorū induit tales formas respondentiū vt respondētes faciāt argumenta ad pbandū vnum necessariū s. q. lignū non calefaciat se.

Pro tertia ^{7 quarta opi} nione n sunt argumta adducta ad que oportet rīde re. qui vult credere d' actu pmo simplici. 7 de 2° distincte cognoscēdi. vel illud dicitū 2° opi. q. spēs inclinat credat nō credenti tñ nō sit articulus fidei nisi p rōnem ostendat. Iste tñ due opi. s. 3^a 7 4ª que vident inter se oppositē concordant adinuicē 7 cōfirmant. 7 h^o sic. ad agendū requirit rō formalis agēdi 7 rō agēti. agens est suppositū. rō agēdi est forma elicitus actionis. In pma igit actione in intellectu possibile agens est fantasma. sed qd quid ē splēdēs in fantasmate est rō agēdi in ipsum. 7 h^o in quantū illud qd quid est stat in lumine intellectus agentis 7 penetratur ab ipso lumine 7 ambit ab ipso agente. 7 hac rōne agēdi pmiū impssus in intellectu possibile est inchoatio huius scēntialis. que inchoatio nō est spēs intelligibilis nec forma mouens ad actū intelligēdi. qz obiectū ē in se p sēns quatenus relucet in fantasmate. qz fantasma p sēns est intellectui qui videlicet ē in corpore. igit nō requirit aliq alia spēs per quas obiectū sit sit p sēns. nec aliqd aliud tenēs vicē obiecti vel representans ipsum cum ipsa impssio pma habeat rationē 7 quo 7 qd respectu intellectiōis. quo: qz per ipsam est intellectus in pō p pīnqua 7 accidēti ad actū intelligēdi sicut p gravitatē est corpus in potentia ad vbi. 7 etiaz est quo quantū ad h^o qz manet in intellectu impedito ab actu ali intellectiōne. est etiā qd: quia sibi pmo occurrit sicut fm Auid. pmiū sensatum est spēs nō vt obiectū terminās

sed vt qd quasi deducēs nō p collatōes sed p continuationē ducit in obiectū. Sic igit pcorat pma opi. 7 2^a quo ad h^o aut q p^o negat spēm 7 2^a cōcedit inclinacionē pcedentē actum. Quo ad hoc q prima opi. ponit intellectū esse passiū respectu pmi actus. 7 actū respectu secūdi actus. 7 2^a opi. videt ponere q aia seipsa eliciat actū. hoc cōcordatur sic. quia facta tali impssione pma in intellectu possibile ipse intellectus occurrit tali passione. qz omne passus occurrit agentī inquantū passus nātur saluare suū esse. hoc etiā vult Aug. 6. musice. vbi loquit de illis numeris occurforijs 7 d' alijs. i isto occurso intellectu imbūit illam intellectiōnē cōfusā 7 trāsmittit ad intima sua. 7 tunc recipit eam a se intīmus q possit eam recipere ab obiecto. illi etiā impssio sic intīmate occurrit intellectus 2°. 7 in illo 2° occur su imergit se illi penetrando illam. 7 in hoc est distincta 7 perfecta cognitio intellectus.

Quicqd sit de opi

nionibus illis quas iste mediū nitit exponere arguit cōtra multa hec dicta. qz pmo ponit. s. qd quid est relucēs in fantasmate esse rōne agēdi formalē fantasmatī. Cōtra quō aliquid est rō agēdi alicui in quo nō est formaliter. aut si quoquo modo qd quid est ponat i fantasmate cum istud sit esse eius fm quid quia fm esse representati 7 nō fm aliqd esse existētiē. quō ipsum qd quid ē fm istud esse erit ratio formalis agēdi aliā quam actiōez realē. 7 ita cum istud fantasma per qd puenit sibi istud eē nō sit pīncipalis causa agēdi fm eos nec qd quid est fm qz existit in eo est pīncipalis ratio agēdi. qd est cōtra eos. Preterea pter hoc quero quid est qd quid ē stare in lumine intellectus agentis si nihil aliud est vīsi intellectū agentem esse in aia 7 in fantasia eiusde anime esse fan

rasma. ergo ppetuo qñ fanisma est in v
tute fantastica fit ista penetratio et am
bitio. et ita erit in frenetico et dormiente
qđ negat ille cuius oppo. exponit. si ali
quid aliud est qđ illa duo eē simul et sit
aliqua actio noua: dicitur igitur ei termi
nus nouus. nō erit in fantasmate igitur
erit in intellectu possibilī. qđ quid est
non agit per aliquā penetrationē que
penetratio pcedit actionē qđ quid est.
sed tantū qđ quid est cū intellectu agē
te coagit causando aliquā impfionez
nouā in intellectu possibilī. h° dicitur opi.
alia. Si dices alia opi. ponit spēm in
telligibilē impfiam. ista nō ponit speci
em talem sed inchoationē huius scien
tialis. Contra ista opi. ponit istaz im
pressionem esse primū quo intellectus
est in potētia accidentalī cum tñ pus esset
in potētia essentialī. sed si p istā impfio
nem nō est obiectū intelligibile pñs
nunc magis qđ prius: nō magis est nūc
in potētia accidentalī qđ prius si est pñs
aliquo mō nunc quo mō non fuit pus
pñs: illud quo nunc est pñs est spe
cies intelligibilis. hoc etiā magis appa
ret ex hoc qđ p° ei occurrit tanqđ osten
denti obiectū ppter naturālē cōtinua
tionem ad ipsum. hoc nō posset eē nisi
obiectū reluceret in eo et ita haberet ra
tionez speciei. Similiter hoc qđ dicitur
inchoationē habitus scientialis pcede
re actum nō est verum: quia habitus p
prie loquēdo vt phs loquitur 2° ethicoz.
generat ex aliquo actu elicito. et sicut vl
timus gradus habitus generat ex vlti
mo actu ita pñs ex primo. ita qđ quicunqz
gradus habitus est posterior ali
quo actu. qđ illud qđ est simpliciter primū
in intellectu possibilī nō est aliquid ip
sius habitus. Hoc confirmat fm opi.
alius doctoris qui exponit. quia ponit
istam inchoationē esse essentiam habi
tus totā. Qđ vltius dicit de occur
su illo. ratio occurfus nō bene assignat
nec ad intentionē Aug. patiens enī oc

currens agenti nititur saluare se et contra
agere agenti corrūpēti se. hic istud agēs
agit ad perfectiōez et salutē passi. qđ non
occurrit ei ppter illaz rōnem vt saluer
se. nec ista est intentio Aug. vult. n. qđ
anima occurrēs passioni facit in aere i
aure vehementius agitat illum aerem
et causat magis auditione qđ solus son
causaret. hoc igitur occurrere est ei coage
re. At tunc Rñdeo breuiter ad Aug.
de impfione speciei sensibilis facta i or
gano vel speciei intelligibilis facta i in
tellectu. anima p potētiā talem occur
rit. i. cuz illa specie impfisa coagit ad ac
tum aliquē perfectiorem qđ posset illa
species de se sola causare. Et cuz vltra
additur de illo duplici occurfu pmo oc
currit passioni quasi tangenti. post pas
sioni imbibite. quero qđ significant ista
verba methaphorica. si significant qđ p
secundū occurfus causat aliquid perfe
ctius qđ per primū: et illud intimius pfi
cit. sicut dicitur materia intimius pfi
ci a forma pfectiori que magis actuat eam
qđ in secundo occurfu nō transmittit pas
sio illa ad intima magi qđ prius. sed aia
coagens illi passioni causat aliquid per
fectius qđ est intimius in aia qđ illa pas
sio prius causata.

Ad auctoritatem

phi. 3°. de aia qđ intelligere est pati. que
adducit pro. 5°. opi. hic tñ nō determi
nando dico qđ phs locutus ē cōmunitē
de potētijs aie inquantū sunt qbus for
maliter sumus in actu 2°. puta de sensu
inquantū est quo formalitē sentimus. qđ
intellectu inquantū est quo formalitē in
telligimus. formalitē autē intelligim⁹ in
tellectu inquantū recipit intellectiōez
qđ si cāret eam actiue: nō tñ dicoz intel
ligere intellectu inquantū causat sed in
quantū habet intellectiōē vt formaz.
habere enī qualitātē est esse quale. et ita
intellectū habere intellectiōē siue reci
pere qđ idem est. est ipsum esse intelligē

tem. nos igitur intelligimus intellectu in
quantum recipit intellectiōem. ideo prius
loquens sic de intellectu necesse habuit
dicere eum esse passivum. et quod intelligere
est quoddam pati. hoc est quod intellectio
inquantum est quoddam quo formaliter in-
telligimus est forma quedam recepta in in-
tellectu. non autem intelligimus ea inquam
est quidam causaliter ab intellectu si causaliter
ab eo. nam si deus eam causaliter et eam
in intellectu nostro implicaret non min-
us ea intelligeremus. sicut dixi de intelligē-
tia actualiter. ita dico de scire habitudi-
naliter. quod intellectus est quo scimus habi-
tudinaliter inquantum recipit habitum: non in
quantum ipsum causat si illud causaliter. dico igitur
quod omnes auctoritates que sonant passi-
bilitatem intellectus possibilis prius expo-
nit de eo inquantum cognoscimus habitua-
liter vel inquantum cognoscimus actualiter
et isto modo concedo quod est passivus. et si sit
activus non tamen secundum istam rationem. sed accidit
ei quod sit activus secundum istam rationem. affirmant
igitur auctores de intellectu quod verum est.
quod sit passivus. non loquentes de intelle-
ctu sub ratione activi sed asserentes ipsum
habere rationem receptivam. licet ipsum non
dicant non esse activum. locus autem ab au-
toritate non tenet negativus. Et proinde
videtur ad illud de potentia accidentali et
essentiali. non enim intellectus est in poten-
tia essentiali quia deficiat sibi aliqua ratio cau-
salitatis quantum est ex parte sui. sed intelle-
ctus est in potentia essentiali quia alia cau-
sa partialis non est sibi prius quam oportet
esse presentem ad hoc quod sequatur actio.
et quia illa causa partialis est approximata:
est in potentia accidentali siue propinqua
ad agendum. Sed illa auctoritas que dicit
quod intellectus possibilis nihil est eorum que
sunt ante intelligere requirit aliam expo-
sitionem. quam in terminis pertractat aliqui ut
dicant intellectum possibilem esse in pura
potentia in genere intelligibilium sic ma-
teriam primam in genere corporalium
que non est intentio propria. quia potentia ad

accidens nunquam fundatur nisi in substantia in actu.
intellectio autem siue species intelligibilis non
est forma substantialis sed accidentalis. igitur quod
est immediatum receptivum illius est ali-
quid in actu substantiali. aut saltem quod est
mediate receptivum. et tunc quod imedia-
te recipit erit aliquis actus accidentalis.
sicut se habet superficies ad albedinem.
intellectus igitur possibilis secundum quod est
illud in quo recipit species intelligibilis
vel intellectio vel illud secundum quod speci-
es recipitur in anima non erit purus po-
tentiale. sed erit aliquid in actu primo.
licet iste respectus potentie non sit aliud
in actu. cum enim loquor de potentia
receptiva albedinis non loquor de pote-
ntia que dicit respectum ad albedinem.
ille enim respectus non est aliquid in ac-
tu. sicut nec albedo ad quam est: est ali-
quid in actu. sed illud in quo est ista po-
tentia est aliquid in actu ut superficies que
est receptiva albedinis. ita hic licet ante
intellectiōem potentia ante actum que
est respectus ad intellectiōem non sit ali-
quid in actu sicut nec intellectio ad quam
est. tamen illud in quo est ista potentia quod
est fundamentum istius respectus est ali-
quid in actu. et illud est intellectus pos-
sibilis. non est igitur apud philosophum intelle-
ctus possibilis nihil in actu sicut isti ac-
cipiunt. sed oportet exponere illam au-
toritatem. hoc modo naturaliter intel-
ligimus. primo illa que primo occurrunt
ex fantasmatibus. sicut dictum est in. q.
2^a huius dis. nihil igitur possumus po-
tentia propinqua intelligere ante intelle-
ctiōem alicuius imaginabilis. ideo non
possumus intelligere intellectum ante in-
telligere alterius intelligibilis. sed nec in-
tellectus potest intelligi a nobis ante in-
telligere alterius intelligibilis. ergo non
est intelligibilis ante intellectiōem alicuius
alterius. sicut primum antecedens est
verum sic et prius. ideo sic intelligendus
est ipsum non esse aliquid eorum que
sunt ante intelligere. scilicet intelligibilium. non

qz anteq̃ intelligat nō sibi sit in actu. sed qz nō est aliqd qd possit po^o p̃pinq̃ intelligi a nobis ante intelligē alteri^o p̃p̃t̃ intellectiōē n̄fāz nālē incipientē a fantasmatib^o. Et cū post arguit de illa sī similitudine q̃ sit rō tam faciēdi q̃ agēdi Dico q̃ ita faciēte bñ forma est rō faciēdi in qua forma faciēs assilāt sibi factū sed in agēte nihil ē p̃ductū nisi ipsa actio. actio. n. est vltimus h^o nec hz aliuz terminū. 7 iō non o3 q̃ in agēte rō agēdi sit aliqd in quo assilēt agens alicui aliter p̃ducto. Sed dices saltē illa ē rō agēdi in qua agēs assilāt sibi p̃ductum. s. actionē ipsam bñ p̃cedo q̃ spēs illa que est similitudo obiecti 7 p̃ quas intellectus assilāt cognitioni. p̃ducte ē aliqua rō agēdi. sed nō totalis rō. nec etiā rō principalis. sic patebit in sequēti. q. sed quādo due cause p̃currunt sufficit in p̃p̃iquiore similitudo formalis 7 in remotiore v̄talis siue similitudo ed̄uoca. 7 ita intellectus quasi cā superior equiuoce 7 v̄taliū assilāt cognitiōi vel intellectiōi. spēs aut̄ q̃sī cā p̃p̃inquo3 q̃sī v̄taliū 7 formalit̄ assilāt ei. Quz arguit post d̄ inderiatiōe intellect^o ad diuersos actus 7 obiecta. 13° q̃ alia ē inderiatiō mālīs p̃pter defectum act^o. alia est inderiatiō agentis p̃p̃t̄ illimitatiōē v̄tutis actiue sic sol est inderiatus ad multa gnāndū. p^o inderiatus nō agit nisi determinet p̃ aliquē actum. qz alio non est in actu sufficiente sed in po^o/2° mō inderiatus nulla for^o alia a se deriatur. sed ex se determinat ad p̃ducendū quēcūqz effectū ad quē ex se est inderiatus 7 hoc p̃ntē passo receptiuo sic sol p̃ntē passo gnāt qdlibz gnābile ex q̃ ipsum natū est gnāri. ita in p̃posito in deriatiō intellectus nō est inderiatiō potentialit̄ passiue in ordine cālitat̄. s3 est inderiatiō actualitat̄ q̃sī illimitate. 7 ideo nō deriat p̃ formā que sibi sit rō deriate agēdi. s3 t̄mō p̃ p̃ntiā obiecti circa qd deriatū nata est esse deriata in

tellectio. Vel alii posset dici q̃ sicut cā superior deriat ad agendū p̃currēte ali qua p̃ticulari cā inferiori sic sol ad generandū hoīem p̃currēte hoīe agēte. 7 bouē p̃currente boue. nō aut̄ p̃ aliquaz formā in se receptā. ita intellect^o qui est cā supior 7 cā illimitata deriat ad hoc obiectū p̃currente cā p̃ticulari deriata. puta ad agendū circa h^o obiectū cōcurrente hac spē. nō. n. istud derians derminat effectiue cām inderminatā supiorē neqz formalit̄ sicut rō agēdi. sed sic derminat h^o est v̄tus actiua supior inderminata pōt inderiatū effectū talī virtute inferiori determinata p̃currēte.

Ad argumēta principalia. Ad p^o dico q̃ ar^o p̃h^o 2° de aia bene p̃cludit q̃ sensus nō est cā total̄ respectu sensatiōis: qd cōcedo. 7 ita argumentum est. s. 3° prima opi. q̃ aia nō est cā totalis actiua ad intellectiōē. 7 h^o cōcedo. sed nō p̃cludit qn sit p̃tialis cā. s3 nō sequit̄ ex h^o q̃ sp̄ sit in actu. nisi qn reliq̃ cā p̃tialis p̃currat. Ad 2° nō tractando illā difficultatē. v̄t̄ actiuitas illa cōpetat intellectui agēti vel possibilī dico q̃ intellect^o possibilī s̄m q̃ p̃h^o loq̃tur de eo ē illud q̃ formalit̄ sumus intelligentes. 7 eo mō p̃d̄se est q̃ est oia fieri. qz vt dicebat prius sum^o eo formalit̄ intelligentes inq̃tū recipit nō inq̃tū agit l3 agat. qz h^o accidit sibi inq̃tū est q̃ in telligitur. Ad 3° licz p̃ntia nō sit necessaria. qz sol pōt esse cā multoz differentiū spē p̃pter distinctas v̄tutes in ipso que sufficiūt in rōe cāe effectiue ad ostinguedū effectū. tñ ad p̃positū pōt cōcedi p̃ntia. p̃cludit. n. q̃ aia nō est cā totalis oīuz intellectiōnū. qd p̃cessum ē.

Ad primum in op positū p̃cedo q̃ aia qz imālīs ē: est receptiua cuiuslibet intellectiōis. ipsa etiā ē actiua cuiuscūqz intellectiōis obiecti alter^o a se vt cā p̃tial̄. 7 actiua intellectio

als de se vt totalis cā. qz vt cognoscens
r vt cognita. fm Aug. 9. de tri. c. vlt. sz
talē intellectōez n̄ hēmus p statu isto.
sed ex imālitatē ei⁹ nō seqt q ipsa sit to
talis cā cuiuscūqz obi alterius ab ipsa.

Ad 2^m pcedo pclusionē qz cognitiōes
diuerſarū spēz ppe. l. vtute ipsarū hite
dnt spē. qd pbo. qz ad indiuidua ei⁹
de spēi n̄ redit total cā dīsa spē. v l ali
quid i totali cā dīsum spē ab eo qd ē in
totali cā alteri indiuidui. nūc at ad in
tellectōez albi r nigri nēcio redunt ali
qua dīsa spē puta albū r nigrū l aliq i
cludētia ipsa. g ista duo magis dnt q
indiuidua vni spē. g dnt spē. Qu ar
guis vltra qz tūc oēs hitus talitū differ
rent spē. pcedo de hitib⁹ q hnt vtute p
ptia talis obiectoz. At cū dicis quō tē
eēt vna scia de plib⁹ spēbus spālissimis

R^o qz vna spēs spālī p̄t includē mul
tas alias spēs virtualit siue passiōes ea
rum siue p modū cāe siue p aliū ordinē
eēntialē. r tūc hīc ille qui ē forālī illi
obiecti p̄mi includendū alia est virtualit
alioz obiectoz l3 nō formalit r p̄. est
igit ille hīc vñ ab vnitate p̄mi obi vir
tualit p̄tinent oia que p̄tinent in illo. n̄
est at p̄pus cuiuscūqz virtualit p̄tento in p
mo obiecto. sed qui eēt p̄pū illi eēt
diſtincti sicut illa sunt diſtincta.

¶ Ad 2^m de cōpa

ratione istaz duaz cāz partia
lium que cānt noticiā genitā. Utz p̄n
cipalior cā notī genite sit obm̄ in se vt
in spē p̄no vel ipsa ps intellectū aie. Qu
obm̄. pba. qz illud ē p̄ncipali mouens
qd mouet nō motū qz qd mouet motū
sic appet in oib⁹ cāis eēntialit ordina
tis. obm̄ aut mouet non motū sic hf a
pbo. 3. d aia. intellect⁹ aut nō mouet nī
si mot⁹. g rē. Itē agēs affilat sibi effe
ctum qz p̄t. g illud est p̄ncipali agēs
qd magis affilat l cui magis affilat effe
ctus. actus aut magis affilat obiecto qz
intellectui. g. Itē vnitas scie affignat

penes vnitatē obiecti virtualit p̄tinent
eā. nō at attribuit intellectui tal p̄tine
virtualis respectu hīc p̄tine aut virtualit
ter puenit cāe actiue. g p̄ncipalior cā il
lius hīc erit obm̄ q intellect⁹. r si cā hi
tus. igr r act⁹. Ad op^m arguit sic. qto
aliqd est actualit tanto forālīus r tato
actiuius. g aia q ē for^a actualior mult
alijs cāis p̄currētib⁹ erit actiuior. r ita
qn p̄currit cū eis in agēdo erit p̄ncipali
us agēs. sz i intellectiōe p̄currit cū obō
tanq cā p̄tial igr i intellectiōe erit cā p̄n
cipalior q obiectū. Itē enī fm qd nō
puenit act⁹ simplr. sed qn h3 eē tale fm
qd p aliud simplr ens tē p̄ncipali pue
nit illi enī simplr si illud aliq sit actm̄
respē ei⁹. obm̄ at a nobis nālī mō
intellectū h3 eē fm qd tū i intellectu no
stro p̄pī eē simplr ipsi p̄tis intellectiue.
qz obm̄ in ea ē sic p̄gnitū in p̄gnosce. tē.
g illi actōis ad quā ista duo p̄currūt n̄
erit obm̄ hīs tale eē p̄ncipalis cā sz ps
intellecti. p̄pī quā obm̄ h3 tale esse.

¶ Respondeo qz ps intelle
ctiua h3 p̄n
cipaliorē cālitatē respē cognitiō^m mō
nobis nālī puenientiū. pbo p̄. qz qū
cāz ordinataz alia est indiata ad m̄
tos effect⁹ r qsi illimitata: altera aut qī
fm vlt^m virtut sue dēiata ad certū ef
fectū: illa q ē illimitatior r vltior vī esse
p̄ncipalior r p̄fectior. Exēplū de sole r
de p̄ricularib⁹ gnātib⁹ intellectus aut
h3 vtutē qī illimitatā r indiata respe
ctu oīuz intellectiōnū. obā aut a nobis
nālī cognita hnt vtutē dēiataz respē
dēiataz intellectiōnū q sunt ab ipsis.
r h^o fm vlt^m sue vtut. sic qblibet ad i
tellectiōē sui. g intellect⁹ est cā vltior r
p̄ncipalior intellectiōis q obm̄ pro
statu isto. l3 qz illa est p̄ncipalior cā q
agēte alia cā coagit r nō e^o. intellectu
aut n̄o agēte ad intellectiōē obm̄ i se
vel in sua spē coagit. est. n. in p̄tate no
stra intelligē. qz intelligim⁹ cū volum⁹.
2° de aia. hoc aut nō est p̄pī spēm p̄ncī

paliter que est forma naturalis sed propter intellectum quod utriusque volumus cum volumus. principalem autem actionem intellectus sequitur actio spiritus que nata est esse spiritus uniformis ex parte spiritus. Tunc aliquod obiectum excedens multam facultatem partem intellectus puta obiectum brutum ut clare visum posset poni habere totam calitatem respectu visionis aut principalior est quam pars intellectus. et hoc propter excellentiam talis obiecti: et propter defectum partem intellectus. Et de hoc in 4. li. De obiectis ait quod modo naturalis cognoscitur per se per solentis ut esse va. vi. n. intelligibilium naturalium a nobis intellectus spiritus in intellectu esse quasi in se ipsum intellectus non motus ab intellectu ut agit quasi. scilicet aliquid recipiat ab intellectu. sed quod intellectus utitur ad suam actionem. ut puta quando intellectus agit species illa tanquam minimum principalem agens coagit ad idem ut ad effectum communem.

Ad primum argu

mentum dico quod duplex est actus intellectus respectu obiectorum quod non sunt propria in se quia si illa quod modo naturalis intelligitur per actus est species quod obiectum est prius ut obiectum actu intelligibilis actus est ipsa intellectio actualis et ad utrumque agit intellectus non motus ab eo quod est causa partialis secundum percurrere ad illam actionem. sed unum actu intellectus procedat motio est ad alium actu ad hoc autem actu agit intellectus agens cum fantasmatem. et ibi intellectus agens est principalior causa quam fantasma et ambo integrat unam totalem causam respectu spiritus intelligibilis ad 2. autem actu agit pars intellectus siue intellectus agens siue posibile non curo modo et spiritus intelligibilis sic due partes cause. et ibi agit pars intellectus non mota a spiritu sed prius mouens. scilicet agens ut spiritus sibi coagat. Et igitur obiectum mouet non motus. Dico quod in utraque motione obiectum est mouens 2. non sit motus. id est aliquid recipiens in se a principali siue priori mouente. Et dico quod intellectus non mouet nisi sit motus. Dico quod non mouet 2. motione nisi sit motus prior motione. hoc igitur est paratio duarum motionum intellectus non autem duarum

earum partialium concurrentium in una motione. Si autem pares causas partiales in utraque motione. dico quod intellectus utrobique mouet non motus a causa partiali concurrente in eadem motione. Ad 2. ar. dico quod effectus foras magis assimilatur cause prime inferiori quam re mota et principali et perfectiori. sic apparet de filio respectu patris et solis. unde illud ar. est ad op. quod probat quod actus intelligendi sit ab obiecto ut a causa prima. quod magis sibi assimilatur foras ita causa spiritus intelligibilis magis foras assimilatur fantasmati quam intellectui agenti et tunc minimum principalem est a fantasmatem quam ab intellectu agente. Contra cum agens intendat assimilare sibi passum. quod principale agens non magis assimilatur sibi foras. Respondeo principalem agens coit est equocum tunc eminenti habet in se perfectioris effectus quam causa uniuoca. et ideo non magis assimilatur sibi foras. quod hoc est imperfectior in causa sic assimilari effectui sed assimilatur magis hoc est dat magis formam effectui per quam sibi assimilatur equocum quod dat agens particulare. et ista assimilatio est ex perfectione cause. sed non sit magis assimilatio foras sicut causa perfectior magis assimilatur effectui cui est assimilabilis quam inferior magis. non causa effectum quod est cabilis et assimilabilis. assimilabilis autem est effectus foras cause. propter quod ideo ipsa causa remotior magis assimilatur effectui ipsius effectus cause propter quod ipsamet causa proxima sibi. Quod non foras sicut est filius patris hoc magis est a causa remota assilante filium patris effectui ut quod ab ista causa propter quod quod plus dat formam quam assimilatur plus dat effectui assilatiois. Ad 3. dico quod unitas scie assignat penes obiectum. quod illud est penes quod scie distinguunt non penes intellectum. quod intellectus unus est respectu omnium sciens. et hoc ostendit quando scias illa est una quod est unus sibi per se quatenus obiectum primum habet prius sciam illa visualiter. sed hoc non est nisi ut causa partialis propter. non hoc intellectus est alia causa partialis prius illa. non est igitur aliud reducere scias ad obiectum primum: quod in alia causa partiali habente in suo genere ordinem essentialiter reducere ad primum ibi simpliciter et ab ipso assignare unitatem effectui

ctus in q^m effect^{us} ē ab eo. s^cz cū h^o stat q^d
multo pfecti^{us} p^rineat in reliq^{ua} cā p^riali.

¶ Tio circa istā

pre^{ter} oī^{es}. q^{uo}o vtz in mente sit di
stincte imago trinitat^{is}. Q^{uod} nō arguo. q^{uod}
imago rep^rntat illud distⁱⁿcte cui^{us} ē ima
go. igit^{ur} mēs distⁱⁿcte rep^rntat trinitate^m
h^{oc} est falsū. p^{ro}b^{at}ur. Tū q^{uod} tūc nālī cogni
tione posset p^rcludi trinitas ex mēte nā
liter nota. tū q^{uod} nulla creatura in rep^rnta
tando excedit p^rcedez sue ydee. ydea at
men^{te} nō rep^rntat ocū inq^{ui}tū trinus. q^{uod}
ydea ē dei inq^{ui}tū ē cā 7 ē cā inq^{ui}tū vnus

Itē nīlī i mēte plus rep^rntat vnā p^{er}sonā
nā q^{uod} aliā p^{er}sonā. g^o nec tota mens rep^rntat
totā trinitatē. p^{ro}b^{at}ur aⁿtis. 15. de tri.
c. 5. vl. 14. p^{ri}mo est memo^{ria} intelligē^{ti} 7 vo
luntas 7c. g^o p^{ri}mo ita forāl^{iter} est intelligē^{ti} 7
volūtas sicut memo^{ria} 7 filius sicut. igit^{ur}
tur memo^{ria} nō magis distⁱⁿcte rep^rntat
p^{er}sonā q^{uod} filiū. Itē 3° in trinitate due p^{er}
sone sunt p^rducte in imagine aut^{em} nīlī
est p^rductū vt p^{ro}babo. g^o nō est rep^rntati
ua p^rductiōis. p^{ro}b^{at}ur aⁿtis. in aia nō sūt
originati a se inuicē. q^{uod} sunt p^rcreati ip^si
aie. nec act^{us} secūdi sunt originati. p^{ro}b^{at}ur
q^{uod} actiōis nō est actiō nec vt sibi nec vt
termini. 5. p^{ro}ph^{etia}. q^{uod} tūc esset p^rcessus in
infinitū. istoz igit^{ur} actū vt itoz nō est
actiō. q^{uod} sunt forāl^{iter} actiōes. p^{ri}mo sunt. n.
actus secūdi 7 nō p^{ri}mi. s^cz si nō eēnt acti
ones eēnt act^{us} p^{ri}mi. Itē ex ip^sis gnāt hi
tus. actiō q^{uod} gnāt aliq^{uod} for^{is} est actiō dⁱ ge
nere actiōis. igit^{ur} isti act^{us} secūdi sūt actiō
nes de gnē actiōis. Ad op^{er}m Aug^{ustini}. 14.
de tri. c. 8. bi q^{uod}renda ē imago 7 est inue
nienda q^{uod} etiā nā n^{on} nīlī h^{oc} melius.

¶ Sic primo niden

dum est q^{uod} sit rō imaginis in corpora
libus. vñ translatū est vocabulū ad p^{ri}
positū. 12° respectu cuius i trinitate sit
imago. 13° in quo in nobis est imago.
Quantū ad p^{ri}mū sicut dictū est in. q.
de vestigio. dico q^{uod} imago est rep^rntati

uum totius. 7 in hoc differt a vestigio
q^{uod} est rep^rntatiū partis. si enī totū cor
pus esset im^{ago} pulueri sicut pes ē im
p^{re}ssus. illud derelictū esset imago toti
us sicut istud est imago p^{ar}tis 7 vestigiū
totius. sed ista p^{ro}formitas exp^{re}ssiva toti
as non sufficit sed requirit imitatio. q^{uod}
fm Aug^{ustini}. 83. q. q. 74. Quantūcūq^{ue}
duo oua sunt similia vnā nō est imago
alterius. q^{uod} nō est natū imitari ip^suz. 7
ideo requirit q^{uod} imago nata sit imitari
ipsum cuius ē imago 7 exp^{re}me illud.

De secundo scien

dum q^{uod} cū p^{re}cept^{us} vnus p^{er}sone i intelle
ctu n^{on} sit p^{ri}al^{iter} resp^{ect}u p^{re}cept^{us} imitatis.
illa creatura q^{uod} ducet nos in cognitionē
trinitat^{is} p^{er} modū imaginis rep^rntabit tri
nitatē q^{uod} ad illū p^{re}ceptū quē intellet^{us}
n^{on} p^{ot} h^{ab}ere de ea. rep^rntabit igit^{ur} distⁱⁿcti
onē triū p^{er}sonaz. vnitatē eēnt^{is}. 7 ordinē
origis. q^{uod} illa distⁱⁿctio real^{iter} in diuis est
p^{er} originē. h^{ab}ebit etiā imitationē eēntia^m
lem ad ipsam trinitatē quā rep^rntat.

De tertio. primo

videndū est de illis que sunt manifesta
esse in mēte. 2° in quib^{us} nō p^{er}sistit ima
go. 13° in q^{ui}bus p^{er}sistit. Quantū ad p^{ri}
mum exp^{er}imur in nobis esse actū in
tellectiōis 7 actū volitionis. 7 istos act^{us}
aliquo mō esse in potestate n^{on} q^{uod} obie
ctum est p^{re}sens. g^o oportet in nobis pone
re aliquo mō p^{ri}mū actiua ad istas actus
7 potētias q^{ui}bus sumus potētes resp^{ect}u
istoz actiū. Non p^{ot} aut^{em} idē sub eadē
rōne formali esse p^{ri}mū istoz duoz actu
um secūdoz. q^{uod} isti act^{us} secūdi requirunt
oppositā rōnē p^{ri}ncipiādi i suis p^{ri}ncipijs
g^o h^{ab}ere aliqua distⁱⁿctiōez actiū p^{ri}mo
rum. 7 hoc p^{ro}portional^{iter} corr^{es}pondentē dⁱ
stⁱⁿctioni actuum secūdoz. De 2° in
isto articulo dico q^{uod} nec in actib^{us} p^{ri}mis
solū. nec i actib^{us} secūdis solū est imago
q^{uod} apparet dupl^{ix}. p^{ri}mo q^{uod} 7 hi sunt duo
tm. 7 illi duo tm. g^o tm esset imago oua

itatis nō trinitatis. 12° qz in p̄mis acti-
bus lz sit ibi p̄balitas non tñ est ibi di-
stinctio realis rei 7 rei. nec ordo origis.
In actibus secūdis etiā lz sit distinctio
7 origo aliquo mō nō tñ p̄balitas. Ex
his sequit 3^m. qz imago p̄sistit in actib⁹
p̄mis 7 secūdis simul. 7 hoc intelligo
sic. aia hz in se aliqū p̄fectōez fm quā
formaliter est actus p̄mus respectu no-
ticie genite. 7 hz in se aliā p̄fectionē fm
quā recipit formaliter noticiā genitam
7 hz in se aliā p̄fectionē fm quā recipit
formaliter volitionē. Iste tres p̄fectiōes
dicunt memoria. Intelligen^a 7 volūtas
vel aia inquātū hz ipsas. aia igit inq^m
hñs actum p̄mūz totālē respectu intel-
lectionis. s. aia vel aliqd anime 7 obie-
ctum sibi p̄ns in rōne intelligibilis dicitur
memo^a. 7 h^o memoria p̄fecto inclu-
dendo tam intellectū q̄ illud quo obm̄
est sibi p̄ns ipsa eadez aia inq^m recipit
noticiā genitā dī intelligen^a. 7 intelligē-
tia p̄fecta vt est sub illa noticiā genitā.
voluntas etiā dī p̄fecta inquantū ē
sub illo actu p̄fecto volēdi. Accipiēdo
igit ista tria ex pte aie vt sunt sub trib⁹
actib⁹ suis in istis inquā tribus ē p̄ba-
litas rōne illaz triū realitātū que sunt
ex parte anime. sed est distinctio 7 ori-
go ratione istarū actualitātū receptaz
in aia fm istas realitates in aia.

Sed hic occurrunt

duo dubia. Pr^m. qz tunc vī esse q̄ter-
nitas in imagine. nā act⁹ p̄mus resp̄cū
volitiōis nō p̄currit cuz aliquo triū in
imagine. nō cū 3^a pte p3. qz idē nō ē p̄n-
cipiū sui. nec cū 2^a manifestū ē. qz actu
alis noticia nō ē volūtas. nō etiā cū p^o
qz memo^a dicit p̄pe p̄m^m p̄ductiū no-
ticie genite nō volitiōis. q̄ volūtas erit
4^m cū istis. 2^m dubiū. qz nō vī h sal-
uari ordo origis sicut ē in oīnis. ibi. n.
p^o p̄sona originat secūda 7 due tertiā.
hic p^o ps imāgis nostre ē cā 2^a. sed nec
p^o nec 2^a est cā 3^a. g. Ad p̄mū dico qz

imago pōt duplī assignari fm q̄ eā du-
pliciter assignat. Aug. vno^o. 9. de tri. c. 4.
7 deinceps mēs. notī^a 7 amor. Alio^o si
cut eam assignat lo. de tri. c. 8. 7 deinceps
memoria intelligen^a 7 volūtas. 7
de ista duplici assignatiōe imāgis lo-
quens Aug. 15. de tri. c. 2. dicit qz illa q̄
posita ē in 1°. est euidentior. Dico igit
p^o p̄tractādo primā assignatiōez q̄ per-
mentē possumus intelligē actū p^o p̄fe-
ctum resp̄cū vtriusq̄ act⁹ secūdi s. secū-
ditatē ad gignendū 7 ad spirandū. 7 h^o
mō mens hz rōnē p̄fecte parenti. qz in-
cludit p̄fecte vtrāq̄ secūditatē. 7 tūc il-
la alia duo. s. amor 7 notitia sunt duo
p̄ducta ab aia lz ordine quodā. 7 tūc n̄
erit q̄ternitas qz in parēte hñte p̄fectaz
rōnē parenti p̄currit act⁹ p̄mus duplex
7 isto^o est in oīnis. qz in pte nō solā ē se-
cūditatē ad gnandū sed ad spirandū. 7
h^o a se. qz si p̄ nō hñt secūditatē a se:
ad spirandū sed hz et eā derelictā sibi ex
p̄ductiōe filiū sicut quidā dicit. sequit
vt videt hoc impossibīle qz p̄ nūq̄ hñt
illā secūditatē. nullā. n. realitatē siue ab-
solutā siue relatiuā hz p̄ aliq^o p̄ p̄duc-
tiōne quā aā nō habuit. 7 tō quācūq̄
realitatē nō hz in p^o signo origis inq̄m
s. p̄intelligit ordine origis filio: illa nūq̄
hñt. igit si illā secūditatē duplicē nō
hz in se in isto p^o signo origis nūq̄ ha-
bebit illā. si autē mens accipiat p̄esse vt
act⁹ p̄mus hñs solū^o secūditatē resp̄cū
noticie genite. h^o imp̄fecte assigna-
tur imago. qz h^o mens nō hz rōnē pa-
rentis p̄fecte/ita dico de alia assignatiō-
ne qz si memoria accipiat p̄esse p̄ parē-
te resp̄cū noticie genite ē ip̄fecte parēs.
parēs autē p̄fecte nō tñ hz rōez vñ gñt
sed vñ sp̄ret. qz nō p̄t illud hñe ab alio
7 o3 illud hñe in toto. 7 tō o3 vt habea-
tur in parēte a se. si at accipiat memo^a
p̄ tota aia vt hz habitualit̄ i actu p^o secū-
ditatē istā duplicē: h^o hz p̄fecte rōnem
parenti. Ex hz mēoria sit euidentior parēs
sic o3 cōcedē p̄pe vba Aug. 15. de t. c. 3.

Imago
p̄mū
p̄mū

quatenus. s. magis exprimit habitudi-
nem gignendi ad genitum q̄ mens. tñ mēs
nostra videt pfectius importare rōnez
parētis si accipiat vt includit vtrāq; se-
cunditatē. Breuiter ergo quocunq; assi-
gnatur trinitas in imagine vñ sic vel sic
nō est quaternitas. qz duplex concurret
hbitudo secunditati in parente si est pfe-
cte parens. Ad 2^m dico q̄ in nobis in
hoc nō pōt esse similitudo imaginis ad p
choripom. notitia. n. genita in imagine
creata accūs quoddā est cui non coicat
secunditas illa ad pducendū amorē q̄
formalit̄ est aliqd. pductiuū dilectiōis.
accūs. n. tale nō est natū esse formaliter
intelligens vel volēs. 7 iō memoria gi-
gnens noticiā actualē accipiendo memo-
riā vt est pfecte gignēs n̄ pōt coicare ge-
nito illā pfectā secunditatē quā p̄us ha-
buit. qz nō coicat sibi eandē nām sed p
ducte eam equoce in alia nā. p̄ aut ge-
nerans filiū coicat ei eandē nām 7 ean-
dem secunditatē spirādī amorē que nō
intelligit in generatōe filiū hīc terminū
adequatū. 7 iō filius eandē secunditatē
hīs pōt pducere sicut p̄. patet igit̄ rō
quare nō pōt ista pductio saluari in p-
tibus imaginis sicut in psonis trinitatē
qz nō pōt esse eadē secunditas in dua-
bus p̄mis p̄tibus imaginis. pōt ē autē
7 est in duabus psonis respectu tertie.
Similit̄ si noticia genita ēēt alicui^r pro-
ductiua aliq̄ mō hoc nō esset nisi p mo-
dum nature 7 nō libere. Est tñ hīc ali-
quis ordo inter secundā partē imaginis
7 tertiā. qz tertia p̄supponit secundā na-
turaliter l3 nō sit ab ea. etiā illud expri-
mit Aug. 15. de tri. c. 27. velut parentē
7 prole 3° voluntate siue dilectiōe iun-
gente quā quidē voluntatē de cognitō
ne procedere. 7 subdit statim 7 exponit
quō intelligat. nemo. n. vult q̄ oīo qd
vel quale sit nesciat nō tñ esse 7c. p3 igit̄
q̄ istum ordinē originis p̄esse ponit p
pter nālē ordinē volutiōis ad intellectō
nem. nō aut q̄ intellectio sit cā respectu

volitionis. p3 igit̄ fm intentionē Aug.
q̄ voluntatē fm q̄ est 3° ps imaginis ac-
cipit ibi p actu volēdi sicut hīc accipit
cum subdit quā voluntatē pcedere 7c.
qđ nō est verū de voluntate vt est potē-
tia. sed si verū sit hoc est de actu volēdi
Alterius in spālī cū oīa ista p̄dicta re-
periant in intellectu vel in mēte respcu
cuiuscūq; obiecti notandū est q̄ pfectis-
sima 7 vltima rō i magis est qñ ista cō-
currūt in mente respectu dei vt obiecti
qz tunc aia nō habet tñ similitudinēz
expressiua quantū ad p̄dicta ex rōe eo-
rum in se. sed ea etiā rōne qua act^o ipsi
conformant obiecto. est. n. actus vere si-
militudo obiecti. sicut dictū est in p̄ce-
denti qōne. 7 iō qñ isti actus sic sunt in
mente q̄ nō hnt p̄substantialitatē 7 simi-
tudine distinctionē 7 originē. sed etiāz
hnt vltiores assimilationē ad deū ex
ratiōe obiecti circa qđ sunt est pfectior
similitudo. minus aut pfecta qñ aia h3
se p obiecto. qz l3 tunc habeat similitudo
ab ipso deo immediate tāq̄ ab ipso obie-
cto primo habet tñ aliquāliū inquan-
tum in mēte vt in imagine cognoscitur
deus. Et ista duplicē trinitatē assignat
Aug. illā que ē respectu dei. 12°. de tri.
c. 4°. dicens. In eo solo qđ ad cōtempla-
tionē p̄inet eternoz non solū trinitas
sed etiā imago dei. in hoc autē qđ dēri-
uatum ē in actione tpaliū: etiā si trini-
tas possit nō tñ imago dei inueniri pōt
hoc intelligendū ē de exp̄siua quantū
ad sūmā exp̄sionē siue similitudinē. De
eadē etiā. 15°. de i. 20. vel. 62. vnde pōt
sempiterna atq; imutabilis nā reoli con-
spici p̄cupisci 7c. pfecto repit sūme tri-
nitatis imaginē: ad quā reminiscendaz
vidēdā diligendā totū debet referri qđ
viuit. De alia imagine loquit. 14. de
tri. c. 8. vel. 16. Ecce inquit mens memi-
nit sui: intelligit se: diligit se. h^o si cerni-
mus: cernim^{us} trinitatē. nondū quidē
deū. l3 tam imaginē dei. Ista aut 2° au-
ctoritas videt p̄dicet p̄me nisi intelligat

inō p̄dicto. ⁊ tūc p̄z quō resp̄cū oīuz obie-
ctoz īferioz a mēte n̄ pōit īmaginē i mē-
te. qz nullū aliō obm̄ ē īmagō dei resp̄cū
ē potissīe ⁊ resp̄cū īmagis ei⁹ sc̄ario ē i
mago i mēte q̄m ad illā silitudinē q̄ h̄i ab-
obō. Ex istis appet̄ corz q̄re i pte sensitiua
n̄ ē īmagō. p̄ qz ibi n̄ ē p̄balitas opantiū
siue totoz illoz sūptoz cū suis opatōib⁹
qz p̄n̄ sentiēdi n̄ tñ ē aliqd aīe sed totū
ppo^m ex aīa ⁊ pte corpi sic mixta qd ē to-
tū orga^m. sūtr p̄n̄ appetēdi appetit⁹ sensi-
tiui n̄ ē aliqd aīe tñ sūtr ē ppo^m. Ista autē
duo qz si iste opatōē nō sū p̄balia. qz l3
iste po^m aīe sūnt in eadē eēn̄ ⁊ fortasse idē
eēn̄ aīe. n̄ tñ tōles cāe opatōis puta tota
īpsa organa. qz ptes corpi nō sū p̄bales
nec tñ se nec potētijs aīe. Sūtr i pte sensi-
tiua nō est duplex mod⁹ originādī. qz sic
sensus nāl̄r sentit. ita appetit⁹ sensitiuus
nāl̄r appetit. vñ fm̄ Jo. dam. li. 2°. bruta
in suis actiōib⁹ nō agūt for̄ agunt.

Ad p̄m ar^m p̄ncipale pcedo qz q̄l3 eēn-
tia creata inq̄m h̄ eēn̄ pducta s3
talē ydea: n̄ rep̄ntat deū s3 rōe tñ s3 sub
rōe vñl^o. qz n̄ cāt nec ideat a deo. s3 rōne
tñ s3 s3 rōe vñl^o. s3 tñ aliq̄ nā rōe eēn̄ sue
⁊ mltōz pcurrētū i ea tāq̄ vñl^o totū a g-
gregatū pōt eē rep̄ntatū mitali ⁊ corz q-
apphēdūt i tñtate. tale qd ē mēs accep-
ta i se ⁊ cū opib⁹ suis. qz ibi ē vñtas ⁊ oī
stīnc̄ ⁊ ordo origis. tale at ēt q̄m ad talē
p̄cursū nihil ē qd sū īferi^o mēte. sic patuit
i pte sensitiua. s3 cū ar. q̄si cēt īmagō pos-
set tñtas cogsci p̄ cognē mēdī. R̄. ista cō-
currē^o i mēte valēt credēti trinitatē ad p-
scrutādū ⁊ p̄suadēdū quō possit eē. n̄ autē
n̄ credēti pcludūt eā eē. qz tota ista aggre-
ga^o pluriū i mēte i qd^o p̄stītr īmagō pos-
set eē ⁊ ē ab vna p^o. ⁊ iō ex ipsa nō p̄t de-
mōstratīe pcludi ipsā eē īmaginē tñtati.
de h^o aug. 15. de t. c. 24. l. 70. q̄ vidēt suā
mēte ⁊ i ea tñtate istā nec tñ credūt eā eē
īmaginē dei speculū. qdē vidēt: s3 n̄ vidēt
p̄ speculū cū nec ip̄z qd vidēt sciāt eē spe-
culū. q̄lū at valeat deductio ad oñdēdū
tres psonas ex rōe intē ⁊ volūtati i oīnīs
dictū fuit dī. 2. q. d. duabus pductiōib⁹.

Ad 2° dico qz illō ar^m vidēt. efficac̄ si po-

nēt p̄ez gignē inq̄m īrelli^o: sic ponit vna
opi. sup̄l^o ip̄obata 2° dī. q. p̄dca q̄ ponit
actualē noticiā p̄is h̄re aliq̄ rōnē pdu-
cētī resp̄cū gignitōis sūlū. ⁊ rōnē formalē
p̄ncipij pducti. s3 fm̄ aliā viāz quā ibi re-
nui qz p̄ inq̄m h3 eēntiāz sibi p̄ntē s3 rōe
actu ītelligibīl qd p̄ntit p̄i inq̄m ē memo-
ria. h^o p̄ gignit n̄ q̄m ītelligēs sic ibi sūnt
declaratū. tē falsū ē aīe. qz memo^o mag
rep̄ntat p̄iem q̄ sūlū n̄ q̄ ad h^o qz sola m-
morīa sū i p̄e. ⁊ sola ītelligē^o sū i sūlū. s3
q̄ ad h^o qz p̄ gignit sūlū inq̄m p̄i h3 rōnē
memo^o. n̄ at vt p̄i h3 rōez ītelligē^o l volū-
tati. **Ad** 3°. d. qz ac^o scōi sū pducti. cu
p̄bas p̄ phm. 5. phy. ar^m ē p me. cū. n. a
tio n̄ sū i actiōis ⁊ ista v̄t riat actiōnē. s3
Aug. dīc. 9°. de t. c. vlt. qz notū gignit v̄
⁊ volūtō pcedit. vt dīc. 15. d. t. c. 27. q̄ istū
nō sū actiōes de gnē actiōis. s3 sūnt for̄ al-
solute d̄ gnē q̄līatī. **Ad** p̄bas qz sū actiōes
p̄p̄e qz sū ac^o scōi. **Dico** qz qdā for̄ h̄i
esse fixū n̄ depēdēs p̄ti^o a sua cā q̄si i fieri
sic calor i ligno. qdā h̄nt q̄si p̄tinuā depē-
dētīa ad suā cāz. sic lumē i medio ad solē
⁊ h^o dīc Aug. 8°. sup̄ h̄c. ad l̄am dīcē
qz aer nō ē fact⁹ lucid⁹ s3 sū lucid⁹ p̄ for̄
p̄p̄i suā indepēdētīa i eē nō h̄nt rōnē acti-
onis nec mot⁹. 2° p̄p̄i p̄tinuā suā depēdē-
tīa maḡ vidēt h̄re eē i fieri q̄ i facto eē. l
fm̄ v̄tātē n̄ sū i eis actiō ⁊ passio. qz si te-
te sū i eē ⁊ nō p̄s p̄ p̄tē acq̄rit. actiō at
p̄rie n̄ ē ad aliq̄ formā nisi c^o p̄s p̄ p̄tē a-
quirīf. h^o 2° se h3 ītellectio. qz ipsa ē i p̄-
nua depēdēt^o ad p̄ntīa sue cāe. qz alr n̄
h̄et eē sic p3p Aug. 11. de t. c. 3°. cū at
gītātis acies auersa inde fuerit nihil for̄
q̄ īmp̄ssa erat i eadē acie remanebit. n̄ n̄
manet ac^o ītelli^o absq̄ tali p̄ntīa cāe q̄
p̄ti^o i fluendī. s3 istud solū n̄ pcludit īpa-
eē actū 2°. ita. n. ponēt lumē i medio c
ac^o 2°. ⁊ iō cū ista ē alia p̄ditio v̄tior v
qz iste for̄ de rōe sui trāseāt in aliqd vt
ī^o. ⁊ h^o siue illō aliud sit ītra operās
ue extra n̄ curo. nō ē. n. ītelligibīl qz sit
tellectio ⁊ volūtio. ⁊ qz nō sit alic^o ū h^o at
p̄uenit actiōi p̄p̄e dē vt trāseāt in aliqd
vt īn̄ tūm p̄p̄i īstas duas p̄ditōes p̄cu-
rētēs i istis solis vicīst iste for̄ eē ac^o scōi

ū ve sint for' manētes. Ad aliā pbōnē
ū of q' act' tal' ē gnātiū' hū'. 13° ar^m est
op^m. qz actio d' gnē actiōis nō p't eē eiūs
lē rōis nisi tī sint eiūs dē rōis. sic calefactō
iō ē d' dē rōis nisi calor tās sit ei' dē rōis
si act' gnāret hitū vt actio de gnē actio
is iminata ad hitū vt ad tū n' posset eē
actio ei' dē rōis cū aliā nisi illa eē p se ge
nerata hū'. imo p'dictio videt q' eēt act'
iūs dē rōis t' nō alie' tī qz n' pōt eē actio d'
nē actiōis nisi sit alie' tī. nē aut aliq's act'
tellectiōis l' volitiōis p't eē eiūs dē rōis.
3° nō sit alie' tī p'ducti. q' actus iste n' ē gnā
iū' vt actio: s3 vt for' q' forāl' gnāt iste
vit'. Tūc d' breuit' q' act' ē gnātiū' hitū
ic for' aliq' ē cā l' rō cādi aliā formā. sic
umē sol i medio ē rō gignēdi tibi calorē.
ē at tal' act' gtiū' vt actio. s3 tali actiōe
ignit' tā act' q' p'p' hū' vt tū tal' actiōis.
ad signāndū genitiōnē talē q' ē actio dē
nē actiōis oīci' po^{am} elicē actū itelligēdi.

Circa 4. dīf. qro vtz ista sit
va dē gnāuit aliū deū
vt q' sic dē gnāuit deū. aut q' se de
m aut aliū deū. n' se. p' dē t. q' aliū / 2° sic
gnāns distiguit a gnāto. s3 dē genuit deū
dē genit' distiguit a deo gānte. t' p' p'ns
dē genuit aliū deū / 3° sic dē gnāt aliū.
nū igit deū t' sic h' p'po^m. aut n' deū. qd
aliū ē. qz sic genit' nō eēt dē / 4° sic dē
gnāt aliū hūitē deitate. qz aliā psonā s'bsi'
stentē i deitate. g' genuit aliū deū. p'n^o p3
p' dān. s. c. a. deus ē oīnā hūis nām. hō
hūanā / 5° n' ē ali' dē. g' n' genuit aliū deū
ānō p3 Deur. 7. Audi isrl' dñs de. t. vñ' ē
R' qz l'z entitati forālī corrīdet adeqte
aliq'd ens l' aliq'd ens entitate tali. ista at
deitas forāl' qz se tota ē for' t' n' h3 sic sibi
ideqte corrīdēs nisi deū qz ipsū icludit.
deitas at ē de se h. g' dē ē de se h. illi at qd
ē de se h' repugāt n' idēpitās. g' t' alietas
q' icludit n' idēpitātē. g' n' p't eē ali' dē. g'
dē n' genuit aliū deū. qz n' genuit qd n' p't
ē. t' h' q' ad rē q' ad logicā d' q' h' tria
dñt for. ē alius ab hoīe. for. est ali' hūā
nitate. for. ē alius in hūanitate. in prima
cū dē. for. ē ali' ab hoīe negat vniuersalr

for. hie idētitatē cū nō p negatōz ipozta
tā i ly ali'. qz aliud icludit n' idētitatē. igr
tī ibi p'dicat' negat p q'z sui. iō tī' alietas
tis p'fūdit p'fule t' distributie. iō seqt for. ē
ali' ab isto hoīe t' ab isto. t' sic de oīb'. sic
ē seqt. a. ē ali' a deo. igr ē ali' a qlibet p'
oīnā. In 2° cū dē. for. ē ali' hūai'. hūaitas
sigāt eē forāl' rō dñe. sic nō ē i p'. qz in ip
sa hō sigāt eē tī' dñe. in hac at 2° nōt esse
forāl' rō dñe vlt' q' i nullo idiuīduo illi'
nāe puenit qz ē aliud idiuīduū ali' nāe
p illā forāz p quā h' dñt ab illo vñ nō. q'
l3 rō forāl' alietat' stet vlt' q' ad negatio
nē iclūsā. vñ seqt for. ē hūanitate ali' ab
brunello igr i nullo idiuīduo s' idē nec p
ueniūt i hūani'. tñ illa rō forālīs dñe nō
stat vlt' q' ad illā affōnē ibi iclūsā. vñ
n' seqt for. dñt a brunello hūai'. g' dñt ab
illo hac hūani'. s. pla. qz ānō ē vepz t' p'ns
flm. qz i p'nte seqt q' hūaitas pla. sit forāl'
rō dñe q' for. dñt. In 3° cū dē for. ē alius
i hūai'. alietas ibi ponit suū deitabile eē
cōe vlt' extremo t' distigui siue diuidi i
ipsīs extremis. t' iō h' n' ē va. for. i hūai' ē
ali' a bru. qz n' vidit hūanitas i eis nec ē
cōe eis. sed h' ē va for. in aialitate ē ali' a
bru. qz aial cōe ē eis t' vidit i hac 3° p'po
ne alietas pnotat aliq' pueniētā extremo
rū in suo deitabili t' tñ negat aliq' idēti
tē eoz i eod deitabili. Ad p'po igr quā
istaz triuz significat hec locutio. fili' est
ali' dē. Dico q' nec p'mā nec 2^{am}. n' p'mā
qz nō seqt for. ē ali' hō. g' est ali' ab hoīe.
ānō ē vepz t' p'ns flm. nec 2^{am}. qz t' si for. ē
ali' hō a pla. nō tñ seqt. g' ē ali' hūani' a
pla. qz hūaitas n' ē rō forāl' dñe for. a pla.
s3 sigāt 3^{am}. vñ bñ seqt for. ē ali' hō a pla.
g' for. ē ali' a pla. i hūai'. t' e3. t' idē est cū
dñt fili' ē ali' dē a pie. q' fili' genit' ē alius
dē a pie gnānte. ita q' ly ali' ponit suū p
se sigātū circa p se sigātū extreo t' sui d'
itabilis denotas ipsa in se eē disticta. t' il
lud cōe eē vtriqz extreo alietat'. t' tñ dñi
gut i eis qd nō puenit deo. t' h' etiā sigāt
in 3° p'pone p'dēa p'p' qd idē s'f. ex q' seqt
cuz h' sit s'fā fili' ē ali' dē genit' vñ nō de
claratū ē erit b' falsa dē genuit aliū deū

Ad primum argu

mentum dico qd hoc antecedens est verum deus genuit deum. qz termini in concreto possunt supponere p suppositis respectu pdicatorum quorum non extraneant suppositaliter. et ideo sicut hec est vera deus pater genuit deum filium. ita hec deus genuit deum. sed pntia non valet. unde non sequitur qd deus genuit se deum aut alium deum. primum non sequitur qz non est intelligibile qd ideoz pducatur se. nec 2^m sequitur quia sicut dicitur est cum dicit deus genuit alium deum. alietas notat suum determinabile distinguere in extremis qd si significat in antecedere. unde sicut propositio est falsa ubi alietas addit determinabile qd non est commune suis extremis. sicut hec est falsa sol est alius mus si igit sol generat alium murum. igitur se murem: aut alius murem. sed alius qui est mus. ita in pposito propositio est falsa in qua alietas addit determinabile qd non distinguit in extremis. sic hec est falsa pater in deitate est alius a filio. et ideo non sequitur deus pater genuit deum. aut igitur se deum. aut alium deum. sz sequitur qd genuit alium qui est deus. sicut exponit magister in littera. qd si probet illa pntia sic. si generat deum. aut igitur eundem deum aut diuersum deum. quia idem et diuersum immediate diuiditur qd libet ens. ex. io. meth. igit si eundem vel diuersum. igit se deum vel alium deum.

Rnde potest pcedi qd genuit eundem deum. qz sicut alietas ponit suum significatum circa suum determinabile denotans ipsum distinguere in extremis. ita p oppositum idemitas ponit suum significatum circa suum determinabile denotans ipsum non distinguere nec diuidi in eis. et ideo hec est vera deus pater genuit eundem deum. qz filium qui est idem deus sed non sequitur qd genuit se deum. quia nomen reciprocum denotat actum terminari ad idem suppositum a quo pcedit ille

actus. antecedens non est reciprocum. unde non solum refert eundem in essentia delta tis. sed eundem in ratione suppositi. et ideo est fallacia psequetis et figure dictiois.

Ad 2^m dicendum qd ista deductio reducenda est ad duos syllogismos quorum primus est iste generans distinguit a genito. deus est generans qd deus distinguitur a genito. Alius est iste. genitum est deus. deus distinguit a genito. qd deus distinguit a deo. in utroque syllogismo est fallacia accitris. nam in primo syllogismo maior est vera ppter formalem oppositionem extremorum. sic autem extraneat medium utriusque extremo in quo extrema sunt unum siue idem. unde fallacia accitris nisi maior extremitas dicat de medio finem illam rationem finem quam medium dicat de extremis. ut patet si sic arguitur album distinguit a dulci. lac est album. qd lac distinguitur a dulci. et eodem modo peccat alii paralogismus. unde in utroque syllogismo ex distinctione formalis qd est inter ista relatiue opposita generans et genitum concludit distinctio essentialis et ideo non sequitur conclusio. Ad 3^m cum dicitur deus genuit alium. igit alium deum vel alium non deum. Dicendum qd contradictio ista est tam in pplexis qd in incoplexis. et loquendo de contradictorijs complexis semper verum est qd altera est vera et altera falsa. si sic est in pposito. hec est falsa deus genuit alium deum. et hec vera deus non genuit alium deum. que est sua contradictoria. et non ista deus genuit alium non deum.

Et si arguat deus non genuit alium dei qd genuit alium non deum. quia ex negatiua de pdicato finito sequitur affirmatiua de pdicato infinito. sicut sequitur homo non est iustus. qd est non iustus. Rnde dicendum qd quibus illa regula sit vera. sicut potest pbari p naturam contradictionis nunquam tamen tenet in pdicatis copositis. non enim sequitur lapis non est lignum album. lapis est lignum non album. qz affirmat lignum in secunda qd non affirmabatur in

hinc. Et si arguitur in contradiccionibus incom-
plexis. dico quod de quolibet dicat alterum il-
lorum: non tamen de quolibet quodcumque
predicatum determinatum per alterum illorum: quia
nec ipsum determinabile de de quolibet et ideo
licet deus uel non deus dicat de quolibet
non tamen aliud siue aliud sic determinatum
per deum uel per non deum. et ideo quicquid deus genu-
it alium: non tamen alium deum: nec alius
non deum. nec est hic contradictio. Concedo
igitur quod sequitur genuit alium. sed deum uel non
deum. sed non sequitur genuit alium et deum
sed genuit alium deum. propter variationem
alietatis. Ad 4^m dicendum quod non sequitur
genuit alium hunc nomen diuinum
sed genuit alium deum: quia in ante subi-
ectum ut substantiam huius adiectiuum habet
quod substantiam idem significat quod perso-
na. et circa illud si aliud ponit suum signifi-
catum. in preteritis ponit si aliud suum signifi-
catum circa significatum dei. et sic commuta-
tur hoc aliquid in quale. et arguitur ab ideo
ad suum superius cum negatione quam
importat alius. Ad probationem. per Da-
mas. dico quod descriptio sua est quedam ex-
plicatio nominis. non autem expressio per se signifi-
catum: quia nomen preteritis de per se significatio
non importat hoc: quod est habens siue
habere: sed tamen de modo significandi: in
quo distinguitur ab abstracto. solum enim
preteritis importat ipsam formam: quia album
sola qualitatem significat. unde impor-
tat hoc quod est habens: quia concernit
suppositum habens suum significatum
tamen idem significat concretum et abstractum
licet modus significandi sit alius. et in hu-
ius etymologia et descriptioibus non oportet
quod quicquid potest vere coniungi cum descriptioibus
et descriptis.

¶ Circa secundam

prem. 4. de. quero de verita-
te huius. deus est pater filius et
spissus. unde quod non sit vera: quia eius con-
tradictio non esse vera. nullus deus est pater
filius et filius et filius. quia quilibet singularis est uera

quod nec pater nec filius nec. f. f. f. cuiuslibet
proponis vere indefinite aliqua singulari
est vera: sed nulla est dare vera singulari
re huius indefinite. igitur ipsa non est vera.

Contra. hec. pater. f. f. f. sunt unum deus
est vera. sed et eius pater. an. pater per Au-
gustinum. de tri. multis in locis. Rationem quod propositum est
vera: quia terminus subiectus quod primo signi-
ficat hoc primo ponit in oratione. et si illi a-
liud extremum quod predicat sit idem propositum affirm-
mativa denotas talem identitatem: vera
est. deus autem significat nomen diuinum ut
est nata predicari de supposito. et illud si-
gnificatum est idem tribus personis. igitur propositum
hoc significans est vera. Verum est tamen
quod in eius pater est magis predicatio for-
malis: quia ibi intelligit quasi superius
vel quasi commune predicat de per se suis
suppositis. predicatio autem formalis est quando
deus predicat de unitatibus quod contra.

Sed nunquid eadem est veritas illius et
huius. deitas est pater filius et filius. Rationem sic
predicatio in diuinis distinguitur in veram
formalem et veram per identitatem. hoc est quod
illa sit formalis quoniam predicatum conuenit for-
maliter subiecto per identitatem vero quoniam propter
simplicitatem diuinam predicatum est idem
subiecto huius non formaliter ita hec pater. f. f. f.
f. sunt deus: vera est formalis et hoc per
identitatem: pater. f. f. f. sunt deitas: non autem
formalis. sed et ista deus est pater et filius. huius aliqua
veritate loquendo de predicatione forma-
li quam non huius ista deitas est pater et filius. Sed per
quibus supponit deus intelligendo istam esse
veram quasi predicationem formalem. Rationem igitur
quod conuenit propositum quod uel deus: et ideo deitas
ut deitas est conuenit quod uel deus: quia illud
quod uel deus est primo deitate ens ut deitas
est. et sicut deitas est de se hoc ita deus est
deus est deitate est de se hic. et in isto ratione
pro non includit incorrumpibilitatem nec ratio
personarum: quia deitas incorrumpibilis est: et ideo de-
ut deitate est deus non includit aliquid in-
corrumpibile formale. Rationem sic intelligo ab-
que conceptu personarum seu personalium
predicatum uere potest competere aliqua

predicata realia q̄ videlicet non compete-
tunt nature vt existēt in rōe suppositi
sed existēt in hac natura inq̄tū exis
in ea. hoc modo forte est ista vera deus
creat. ⁊ filius. intelligēdo subiectū. p h^o
deo exite i natura diuina nō intelligēdo
aliq̄d suppositū vel aliq̄d incōicabile in
illa natura: qz incōicabilitas non est rō
taliū actū: ⁊ ita pōt poni q̄ ista deus
est p̄r ⁊ fili⁹ ⁊. f. f. est vera q̄tenus deus
stat p hoc deo inq̄tū est p se ens deita-
te. nō aut p aliquo supposito. pprie dī-
cto. in quo est nā diuina. qz. qn̄ est veritas
p p̄mis significatis terminoz. nō
oportet querere veritatē in aliis in qui-
bus includunt ista significata. sicut qn̄
p̄ns habet ppriā veritatē nō oportet q̄-
rere veritatē eius p̄cise. p aliquo ante.
Exemplū hui⁹: color hic singularis exi-
stens nō determinat sibi rōem suppositi
qz rō suppositi pprie nō reperit in acci-
dentibus. ⁊ licet sit in supposito substan-
tie tū inq̄tū intelligit absqz vlla substā-
tia in supposito: vt hic color exis pōt
esse principiū operatiōis realis. sicut si
eadē albedo esset existēs in trib⁹ suppo-
sitis vel superficiebus haberet actū realē
scz vnā rōem disgregādi. ⁊ si queras a
me de veritate huius p̄positionis hic
color disgregat pro quo suppositū sibi ly
color. dico q̄ supponit p p̄mo significa-
to suo puta p hoc colore existēte. non
aut p aliquo colore inferiori ad hūc co-
lore: puta p hoc colore in hac superficie
vel in illa. qz ista cōtrahētia colore nō
causa veritatis huius p̄positionis. sed ē
vera ppter prima extrema. multoma-
gis esset hoc ver⁹ si hic color vt hic est
per se existēs. deitatis aut est per se ens
⁊ ideo deus inq̄tū est deus deitate est
p se ens. qz. 7. de trini. Aug. dicit pater
eodē est quo de⁹ est licet non eodē sit et
p̄r sit. ⁊ ideo huic deo nō intelligēdo ali-
quā rōem suppositi siue p̄sone imo rōi
huius dei potest attribui. p. ⁊. f. ⁊. f. f.

Ad primū argumentū in oppositū

dico q̄ illa nō est eius contradictoria si
p̄cise fiat distributio p p̄sone: qz tūc
nō negat qd p̄mo affirmat in affirmati-
ua. si aut illa neget p̄dicatū a p̄mo si-
gnificato dei scz ab hoc deo. falsa ē illa
⁊ hoc est qd v̄itate dī q̄ talis v̄s ne-
gatiua nō cōtradicit termino habenti
suppositionē simplicē licet contradicat
termino h̄nti suppositionē p̄sonalē. hoc
ātr videt p̄babile si illa maria sophista
rū est vera qn̄ in aliqua dictōe officiali
vel sinonica includunt duo: ad nihil re-
fert vnū ad qd nō alieqz. in hoc autē si
gno nullus includunt duo scz negatio
⁊ distributio: ergo cū distributio p̄cise
respiciat supposita talis nature negatio
p̄cise erit p̄cise dē. ⁊ tūc illa negatio v̄s
est vera. sed nō est cōtradictoria p̄mi
sed ista deus nō est p̄r filius ⁊ spūs sc̄s
vbi idem negat qd p̄ius affirmabat. ei
ista est falsa pro eodē s̄bo p quo affi-
mativa est vera. **Ad euidētā secū-
di argumenti** est sciendū q̄ sicut dictū ē
i qdē p̄cedēt. v̄libet vnice nature ade-
quate cōrespōdet vnū singulare qd sin-
gulare vel est incōicabile sicut in crea-
turis. vel cōicabile sicut in deo. nā autē
diuina vnica ē omnino plurificabilis ⁊
innumerabilis: ergo ei adēqte cōrespō-
det vnū singulare qd exprimit noīe dei
qd naturali intell' gētia intell' gīt an̄ quā
cūqz pp̄teratē p̄sonalē: ⁊ si cōsideretur
illud singulare vt qd dā ens ad se cui cō-
ueniūt oēs pp̄rietates essentielles ⁊ p̄se-
ctiones ante oēm pp̄rietatez p̄sonaz.
qd quidē est ad se ens ⁊ p se nullo mō
plurificabile vel nūerabile lz cōicabile
sit i suppositis plurib⁹ q̄ cōicatio intelli-
git p pp̄ietates notionales. ⁊ sic ē illa vā
de⁹ ē p̄r fili⁹ ⁊. f. f. ita ista h̄ de⁹ ē. p. f. ⁊
f. f. **Exemplū** iaz tactū est: qz si esset vnus
color in trib⁹ superficiebus ille color: pu-
ta albedo disgregaret ⁊ haberet oēs p̄-
fectiones albedini cōpetēs. sed nō vt pu-
mo est in illa vel in illa superficie sed fm
se licet illas haberet existēs in illis supfi-

elibus nō in primo. sic autē est hic.

¶ Irea quinta

dis. quero utrū essentia di-
uina generet vel generetur
Q. sic. Aug. 7. de trini. ca. 2. vel. 12.
Idē oīci accipiamus cū dicit verbum ac-
si oīcat nata sapiētia. vt in vno eoz eo
q. nata est 7 verbum 7 filius accipiat. et i
his omibus noībus nō ostēdat essentia
que ad se dī. ac in altero q. est sapiētia
demonstret essentia. ac p. hoc ad se dī
ergo expresse vult q. sapiētia vt est sapi-
entia 7 ad se dī oīcat nata vt nata ē p.
pūū filij. S. scō. sic. Ric. 6. de trini.
c. 22. videt expresse loqui cōtra magist. p.
sniāz. Multi inquit ipibz nris surre-
pere qui nō audēt dicere substantiā gen-
itā q. potius q. est periculōsius 7 p.tra
sanctoz auctoritates audent negare et
modis omnibus conant. refellere q. sub-
stantia gignat substantiā. p. naciuer ne-
gātes q. omēs sancti affirmāt. ad illud
q. ipi dicūt auctoritatē inuenire non
pnt. ad hoc q. dicim. auctoritates mul-
tas etiā ipsi adducūt in morē solie 2c.
Et q. magister exponit illas auctozita-
tes quas adducit p.tra se. ideo Ric. sub-
dit idē de eo. Bñ dicūt p.ēs q. substan-
tia substantiā gignit vīa autē expositio
ad hoc p. tendit q. credam. q. substantia
substantiā nō gignat. fidelis expositio et
omni acceptioe digna. q. hoc q. sancti
p.ēs clamāt contendit falsum esse. 7 q. b.
nemo sanctoz asserit contēdit vēr. esse
hec ille. Videt deridere magistrū q. con-
tra intentionē patrū exponit auctozita-
tes quas adducit contra se. 7 videt asse-
rere oppositū illius q. tenet magister
esse de intētiōe sanctoz. Itē p. rōez estē-
tia cōicat ergo. p.ducit. a. nō p. 3. p. Aug.
15. de trini. ca. 26. Essentia p. stat filio
sine initio generatio. p. batio p. nē. tum
q. cōicare 7 cōicari sunt relatiue oppo-
sita 7 nō dicunt nisi relationē originis.
nō enim dicūt relationes cōmunes: pa-

ter igitur dicūt relatiōes originis oppo-
sitas. igitur idē quod p.ducere et p.ducī
tur quia si sint aliqua duo correlatiua
si vnū extremū vnus sit idem vni ex-
tremo alterius: 7 reliquū reliquo. Exē-
plum si a. 7 b. essent duo correlatiua: et
c. 7 d. correlatiua. si a. 7 c. sunt idem b.
7 d. erunt idem. p. batio: quia alioquin
diceretur idem ad plura correlatiua si
cut a. quod idem est quod ipm. c. dicere-
tur correlatiue ad b. 7 d. que per te sunt
diuerfa. hec est vna cōbinatio relatiuo-
rum producens 7 productū: 7 hec alia
cōmunicās et cōmunicatū. sed cōmuni-
cans et producēs idem sunt. ergo et ex-
trema eis cōrespōdētia sunt eadem.

Item per argumēta logica: quando
predicātū predicat p. se d. subiecto po-
test supponere pro eo. patet de superio-
ribus et inferioribus sed essentia predi-
catur p. se de patre: quia pater est es-
sentia: ergo potest supponere pro eo.
igitur sicut illa est vera: pater generat:
ita ista videtur esse vera. essentia gene-
rat prout supponit pro patre. probatio
minoris: quia non per accidens: quia
nec vnūz accidit reliquo. nec ambo ter-
tio. et isti sunt duo modi vnitatis per
accidens qui ponūtur. 5. methaphi. c.
de vno. Item essentia est pater: ergo
essentia generat. antecedens patet p. cō-
uersionē simplicem. probatio cōsequē-
tie. de quocūq. predicatur subiectū 7 p.
p.ria passio. 7 hoc probatur quia subie-
ctum est mediū ad demonstrādū pro-
p.riam passionem suam de eo cui non
primo conuenit illa passio. generatio
autem videtur prop.ia opatio vel pas-
sio patris: ergo cōsequentia est bona.

Itē essentia est p. filij: q. essentia generat.
p. batio antī. p. uersionē. p. filij ē estē-
tia. igit essentia est pater filij. probatio
p. nē: essentia est p. filij: q. filius est filius
essētie. p. batio istius p. nē: q. in relatis
est p. nā mutua. si a. est p. b. ergo b. ē fi-
lius a. q. si essentia est p. alicui. ille erit

filiius essentia. Item ultimo genitum inquantum genitum est aliquid quia generatio non terminatur ad nihil. et in nihil et aliquid non est medium: sed nihil in diuis est aliquid nisi sit essentia. et filius inquantum genitus est essentia. et essentia generatur. Contra est magister in lra.

In ista questione er

rauit abbas ioachim: ut hinc extra de fili. tri. et si. ca. c. damnam. Dixit. n. magister petrus esse hereticum: quia dixit rem esse in diuinis que nec producit nec producit. ex hoc n. intulit ioachim quod petrus poneret quater nitatem in diuinis. posuit. n. tres res. rem generantem: rem genitam: rem spiratam: et posuit rem nec generantem nec genitam nec spiratam. et quattuor res. hoc igitur inconueniens quod sequi videbat vitando posuit ioachim quod nulla res una est pater. et filius. sed tamen dixit personas illas esse unam rem sicut multi fideles dicunt una ecclesia. propter unam fidem et charitatem. et istud probauit per illud saluatoris in Jo. orantis piez per suis fidelibus ut sint unum inquit sic et nos. intulit igitur ioachim cum fideles non sint unum unitate nature. et nec filius est una res cum patre. Istud secundum in opinione ioachim est hereticum. scilicet quod pater et filius. scilicet non sint aliqua una res: quia sicut arguitur ea. per allegato: pater gignendo dedit essentiam suam filio. nullam enim aliam potuit dare quam filius esset deus. et filius ratione ambo eam de derunt suam spiritui sancto. non autem erat ista communicatio personarum essentie: quia essentia est simplex et indiuisibilis. et totius essentie. et tota eadem essentia que est in patre est in filio et spiritu sancto: et propter simplicitatem diuinam que libet persona est illa res: et tres persone sunt illa res. Quod autem arguitur de euangelio soluit ibi. Nam saluator intelligit in oratione sua quod filii fideles sint unum unitate sibi proportionabili sicut pater et filius sunt unum unitate sibi proportionabili. hoc est quod sic pater et filius sunt unum unitate charitatis quod est natura eorum ita fideles sunt unum chari-

ritate participata. Et ista expostio probat ibi per se omni saluatoris Mat. 5. dicentis discipulis suis: Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. ubi non mouit quod sumus perfecti naturaliter ex nobis: sicut pater ex se naturaliter est beatus uel perfectus. sed ut et semus perfecti perfectione nobis prepetere. scilicet gratia et virtutum.

Quantum antez ad

primum articulum in quo ioachim dixit magister petrus esse hereticum tradidit sub papa. Nos autem sacro approbante consilio credimus et persistemus cum petro. scilicet quod una summa res est essentia uel natura diuina: nec generat nec generatur et tamen non sequitur quod sit quaternitas: quia ille tres res pater filius scilicet sunt illa una res. quaternitas autem esse non posset nisi esset quatuor realiter a tribus distincta. Pro ista igitur opinione magistri solenniter approbata adducit talis ratio. Res generans generat aliam rem et realiter distinctam: quia nulla res seipsum generat ut sit primo de tri. c. i. essentia autem diuinis est penitus indistincta. et nec generans nec genita: quia quia ratione generatur et genita. Ad hoc adducunt rationes magistri in lra: quia essentia referret ad se distingeret a se. Tertia ratio est: quia pater est formalis eo quod generatur: quia pater est formalis ipsa essentia que est in filio propter distinctiorem ipsius essentie. et si ipsam generet non esset formalis ipsa essentia: quia illa esset distincta realiter ab eo ut posseturri origine. Adducitur etiam alia ratio quia in creaturis forma non generatur: sed propositum. deitas autem se habet quasi forma in persona. et ipsa non generatur nec generatur. ista ratio minorem habet evidenciam hic quam in creaturis: quia ibi forma non est aliquid per se existens ut pater sit esse operans. hic autem deitas non constituitur intelligendo proprietates personales est in se ens in actu. Tamen confirmatur ratio sic: quia operatio que est necessaria distincti operantis non potest esse eius-

quod h est ut forma: qz ipsa est per se in
distincta in tribus. talis aut operatio e
personalis que est generare.

Hec qstum ad rea

liratem hui? qonis dicta sunt: sed loque
do de logica causa quare no pot hec ee
vera entia generat ut entia supponit
ibi p persona sicut ista est vera deus ge
nerat: quia deus supponit p patre: t n
deus no distinguitur a se: nec deus e for
maliter is qui generatur lz de? generet
deum. Rndeo: qncunqz est subiectuz
abstractu vltimata abstractioe t pdica
tum ex ratoe sua no potest pdicari nisi
formaliter: no potest ppositio esse vera
nisi sit per se pmo modo. subiectu hic e
abstractu vltimata abstractione: t pdi
catum hoc de rone sua no est natu pre
dicari nisi formalit. ergo ppositio non
posset esse vera nisi p se pmo modo. sic
aut no est vera hec: quia pdicatum no
est de per se intellectu subiecti. ome eniz
quod dicit ad aliquid e aliquid pter re
lationem. 7. de tri. 2. c. ita q? relatio no
est intra coceptum absoluti. huius sylo
gismi maiore declaro sic. in substantis
qnis in eadem re simplici possint esse p
fectiones multe substantiales formaliter
distincte: t ibi vna ratio formalis possit
abstrahi ab alia remanete adhuc pcre
tione vtriusqz formalitatis ad sua pro
pria supposita. vbi gratia: lz hec sit va:
substantia intellectiva est volitiva: vbi e
predicatio coeetiva vnus perfectiois
de altera: t n hec negatur: intellectus est
voluntas: quia illa significat perfectioes
illas ut abstractas a se invicem: t fm p
prias formalitates: t n adhuc sic abstra
cta discernunt ppta supposita: ut hic in
tellectus e intellectus: t hec voluntas est
voluntas. accipiendo t n substantia siue
simplicem siue copositam p se fm rati
onem sua formale quid dicitur t n est
abstractio a supposito ppte nature: qz
comunitur no sunt nate discernere aliqd

alterius nature: ideo ibi ista abstractio
est maxima. abstrahendo. n. natura t u
manam a suppositis que sunt illi? natu
re sicut abstrahit cum concipit humani
tas no remanet vltiori? abstractio alia.
t ideo illud ut sic conceptu p se e ipm
met p se quia cuilibet ali extraneo: sic
dicit Auic. 5. metaph. q? equitas est tm
equinitas t nihil aliud. Sed in accidē
tibus quanto plura pnt cocernere: tato
plures pnt fieri abstractiones: cocernunt
quidem accidentia supposita alteri? nate
t lz ab his abstrahant cocernunt t n in
diuidua ppte nature: sicut albu coce
nit lignu: t lz ab hoc abstrahat albedo
t n adhuc cocernit albedinem hanc t il
lam que sunt indiuidua sua. sed vltiori?
e abstractio qdditatis a supposito qua
lis dicta est fieri in substantis: t illa cir
cumloquimur p hoc q? dicimus quid
ditas albedinis: t illa no concernit ali
quod suppositu nec t eiusde nature nec
alterius. In relatiōibus etiam que plu
ra pcernunt adhuc plures possunt esse
abstractiones. cocernit enim relatio su
um propriu indiuiduū. fundamentu t
subiectu: t lz abstrahatur a posteriori:
no t n a priori. Exemplū: hoc concretu
quod est causa dicit de igne qui causat
calorem in ligno ut de subiecto: sed abs
trahendo a subiecto remanet adhuc co
cretio ad fund. mentu: puta si dicatur
potētia causandi. calor eniz est potētia
causandi calorem: no t n ignis est poten
tia causandi illu. adhuc pot fieri vltiori?
or abstractio ad propriu genus: ut pu
ta si dicatur causalitas: et tūc nec ignis
nec calor recipit predicationem istius:
t nē hec causalitas est causalitas. vlti
ma abstractio qualis e in substantis est
per hoc q? dicimus quidditas causalita
tis: t hec o nullo predicat alio. Ex istis
narratis apparet que sit vltima abstra
ctio: qz quidditatis absolutissime sum
pte ab omi eo quod est quocūqz modo
extra rōem quidditatis. Luca alium

terminū maioris. s. q. p̄dicatur de quo
cūq. dicit de necessitate formalit̄ p̄di-
catur: notādū est q. substantia possunt
dupl̄iciter p̄dicari in diuis. qñq. forma-
liter: qñq. per identitatem. sed adiectia
si p̄dicant de necessitate formalit̄ p̄di-
cantur: et hoc q. sunt adiectiua. nam
ex hoc q. sunt adiectiua significant for-
mam p̄ modum informatis. et ideo de
nullo dicunt vere nisi ad quod se hēnt
per modū informantis de quo videlicet
formaliter dicunt. talia sunt nō tñ no-
mina adiectiua: sed om̄ia participia et
verba. His intellectis patet illa maiō
assumpta: qñ aliquid est abstractū uel
mata abstractiōe ita q. est abstractū ab
om̄i eo quod ē extra ratiōem eius: et p̄-
dicatum eius nō p̄dicat de aliquo nisi
si formaliter nō est vn̄o vera talis ex-
tremorū nisi sit formalis et per se p̄mo
modo: q. istud p̄dicatū p̄cise natū
est p̄dicari formalit̄: ideo non potest sal-
uari vnitas p̄ identitatem tñ: et q. sub-
iectum ē summa abstractiōe abstractū
nō pōt stare pro aliquo qualitercūq.
alio a se sed p̄cise p̄ se formaliter: et iō
oportet q. sua ratio p̄cisa formalit̄ eēt
idem illi p̄dicato: quod nō posset eē nisi
si ista ratio p̄cisa includeret illud p̄di-
catum. patet igit̄ illa maior. Patet eti-
am illa minō q. talia sunt ista extrema
eētia generat uel deitas generat: q. de-
itas est abstractū vltimata abstractiōe
generat aut̄ est verbū: ideo nō potest p̄-
dicari nisi formalit̄: nō sic aut̄ n̄ abstra-
bitur vltimata abstractiōe hoc nomen
deus: et ideo pōt supponere p̄ persona
ut cum dī deus creat: deus generat.

Ad argumenta in

oppositū. Ad primā auctoritatē Aug.
rñdeo: sapientia l̄ abstrahatur a sapiē-
te quod est operās: tñ adhuc significat
potentiā operatiuā v̄l̄ principiū opera-
tiuum: et ideo nō abstrahit summa ab-
tractiōe: quia potētia opatiua aliquo

modo cōcernit aliquid: et p̄pter talē cō-
cretionem aliquale aliqualit̄ cōceditur
q. sapientia est nata: nullo aut̄ mō q. eēt-
ia sit nata. Q. aut̄ Aug. dicit aliqui fili-
um esse essentia de essentia hoc expone-
tur in se. gōne. q. hoc nō pbat essentia
esse genitā uel generantē sed esse illud d̄
quo filius generet. Ad dictū Ric. si in-
tendit rēphendere magistrū ibi sicut ex
verbis ei⁹ apparet cū doctrina maḡi et
p̄cipue ista auctentice per cōciliū gene-
rale in ca. p̄allegato nego Ric. tenendo
magistrū. et q. dicit magistrū adducere
multas auctoritates cōtra se: maḡ bñ
exponit eas sicut patebit in se. q. nulla
aut̄ habet p̄ se auctoritatē: sed hēt illa
v̄l̄s ecclesie ca. p̄allegato: que maxima
est q. dicit Aug. in libello cōtra eplam
fundamenti: Euāgelio nō crederem ni-
si eccle catholice crederem: que eccle si
cut determinauit qui libri habēdi sunt
in canōe bible: ita etiā determinat qui
libri habēdi sunt auctentici in libris do-
ctorum: sicut patz in canone: et post istā
auctoritatē canō. nō inuenitur in corpe
iuris scriptū aliquod ita auctenticū sic
scriptū maḡistri p̄allegato ca. Ad rō-
nem illā de cōmunicare dico q. p̄ductio
habet productū pro termino suo p̄mo
et dico h̄ primū terminū: terminū adq̄-
tum: et hoc mō dicit p̄s. et meta. q. cō-
positū p̄mo generat: quia est qd̄ primo
habet esse per p̄ductionem hoc est ade-
quate. in cōposito tñ forma est formal-
terminus generatiōis: nō aut̄ terminus
per accidēs: sicut apparet p̄ p̄m. 2. phy-
sicoz: vbi pbat formā esse naturā per
hoc q. generatio est naturalis: quia est
via in naturā. est aut̄ via i formā. ergo
et̄. que rō nulla eēt si forma esset tñ ter-
minus per accidēs generatiōis. et in co-
dem etiā vult q. for⁹ et finis coincidunt
in idem: quod nō est verū de fine gen-
ti sed generatiōis. ḡ terminus formalis
generatiōis vere est ip̄a forma. ip̄m igit̄
generans vnā habet habitudinē ad p̄m

terminū qui dicitur productus siue genitus
et aliam habitudinē habet ad formale
terminū: et in creaturis utraq; habitudo
est realis: quia utraq; habitudo habet
terminos reales distinctos: et realis depen-
dentia est utriusq; producti ad ipsum pro-
ducens. in proposito autē producens ad pri-
mum productum habet relationem realem
quia distinctiōem realem et realem origi-
nem. ad terminū autē formalem in pro-
ducto non habet relationem realem: quia
non distinctiōem realem sine qua non est
relatio realis. producere igitur in divinis
dicitur relationem realem: communicare autē
dicitur relationem originis et quasi ratio-
is cōcomitantem illā realem. cum igitur di-
citur quod iste sunt relationes oppositae. scilicet
communicare et cōcari: dico quod sunt relatio-
nes rationis oppositae secundum proprias rationes
suas: sed necessario pcomitentur aliquas
relationes reales oppositas. scilicet producere et
produci. sed iste relationes et ille non sunt
eiusdem reclarorū formaliter. Per idē
ad secundū dico quod nullum extremū uni-
us correlationis est idem formaliter cū
extremo alterius correlationis. cōicans
enim et producens sed cōcurrant in eodem
supposito: quia natura non dicitur proprie
cōicans se sicut dicitur cōcata: tñ cōicans
non dicitur formaliter eandem relationem quā
dicitur producens ut producens. cōcari autē
et produci nec eandem dicitur relationem
nec idem primo denominant.

Ad argumēta logi-

ca. cum primo arguitur de predicatōe per se:
dico quod essentia non predicatur per se primo
modo de patre neq; formaliter. Cum probas
quia non per accidens: dico quod sicut in cre-
aturis non omnis predicatio est per se vel per
accidens accipiēdo accūs. proprie: ut quā
accidens predicatur de subiecto. non enim
genus per se predicatur de differentiā. nec
sic per accidens: quia neutriū neutri acci-
dit nec ambo tertio. sed ē ibi mediū ex-
traneum siue inferius cōtrahens aliud

quod inferius potest dici accidens superius. scilicet
extraneū sed non proprie accidens. in diui-
nis autē non omnia sunt per se eadem. id est for-
maliter. nec tñ est aliquid alicui per ac-
cidens. proprie sed aliqd ē idem alicui ab-
soluta identitate absq; formali identita-
te: et ita est in proposito. Ad aliud dico
quod ista eēntia est pater potest distingui: quia
pater potest sumi adiectiue et substantiue.
2° modo significat personā cuius ē pa-
ternitas: et cōcedo eam esse verā per iden-
tatem: quia substantiū potest predica-
ri de aliquo per identitatem. primo modo si-
gnificat ipsam proprietatē denominati-
ue. et hoc modo exponit magister dī. 27.
quia idem est patrē esse et genuisse. hoc
modo ista est falsa: essentia est pater: quia
significat patrem formaliter predicari de
essentia. quā igitur arguis de subiecto et
passione: dico quod quā passio potest predica-
ri predicatione eiusdem rationis cum illa quā
predicatur subiectū vel quā habet silem
modū predicandī potest ex subiecto infer-
ri passio. quā non: non hic subiectū si sit sub-
stantiū potest predicari per identitatem:
passio si est passio non potest: sed tñ for-
maliter quia est adiectiū. Ad aliud:
essentia ē pater filij: quidā doctor repe-
xit opiniones aliorū: primā magistri Ale-
xandri qui distinguit istā: essentia ē pa-
ter filij sicut iam distincta ē illa pcedēs.
scilicet essentia est pater: quod pater potest sumi adie-
ctiue vel substantiue. primo modo dicit ipsam
ē falsam et pñtiam non valere: 2° modo ve-
ram. Alia magistri prepositiui: qui dicit
eam simpliciter esse verā. ad quod habz ou-
as rationes. vnam per cōuersionem: quia
si cōuertens est vera cōuersa erit simili-
ter vera. sed hec est vā: pater filij ē essen-
tia: g essentia est pater filij. Alia habz
rationem: quia hec ē simpliciter vera: essen-
tia est pater: aut igitur alicuius: aut nulli-
us. si nullius. ergo omnino non est pater.
si alicuius et non nisi filij: ergo essentia ē
pater filij. Alia magistri Alexandri:
arguit sic: et probat quod si pater tñ

2° modo
significat

alio

77°

tenetur adiectiue. qm̄ noīa que impo-
nūtur a potētia actiua ⁊ possiua vt sūt
magister ⁊ discipulus. p̄r ⁊ filius edifi-
cator ⁊ h̄ in respectu quē h̄nt ad aliud
qd̄ respicit potētia a qua imponūtur.
sed quicūq; aliquid habet rōem adia-
cētis vel adiectiui ex respectu ad aliud
q̄tomagis est determinat⁹ eius respect⁹
tātomagis habet rōem adiacētis vl̄ ad
iectiui: ⁊ tātomagis q̄tomagis est inde-
terminatus. sicut patet de respectu mo-
di infinitiui quē grāmatici dicūt posse
supppnere magis q̄ alios. qz illi dicunt
finitā inclinationē ad suppositū ille vō
infinitā inclinationē ad suppositū. infi-
nitius autē ⁊ adiectiui in neutro gene-
re potius substantiuant q̄ in gnē mascu-
lino vl̄ femio. ergo cū ly p̄r filij habeat
finitam ⁊ expressā habitudinē. nō sic at-
cum p se ponitur li p̄r: iō licet posset te-
neri substantiue dicēdo essentia est pater
nō tñ nisi adiectiue dicēdo essentia est
p̄r filij. ⁊ sic simplr ista ē falsa: eēn⁹ ē pa-
ter filij. Et si obijciatur essētia est pater
⁊ nō est pater nisi filij ergo est pater filij
aut non est pater. Rñ q̄ est fallacia si-
gare dīctōis: quia in p̄ma p̄positione
pater per se supponit pro tota persona
in secunda autem cum dicitur q̄ est pa-
ter filij copulat proprietatem tñ circa
subiectum. Patet etiam q̄ nō ualet
argumentum p̄mi p̄positiui: pater filij
est essentia. ergo essentia est pater filij. p
conuersiōem: quia debet sic conuertere
ergo aliquid quod est essentia est pater
filij. sicut ista indiuiduum est homo. nō
sic cōuertitur. ergo homo est indiuidu-
um. sed sequitur. ergo aliquid quod est
homo est indiuiduum. Similit̄ secun-
da ratio nō ualet cum arguit: essen⁹ est
pater. aut igitur alicuius: aut nullius.
Dicendū q̄ nō sequit̄ ppter fallaciaz si-
gure dīctōis: quia statim cū addit ali-
cuius uel nullius aliter copulat q̄ prius
supponebat. Et dicendū est q̄ null⁹ est

pater. i. nō alicuius est pater. ⁊ nō sequi-
tur ex hoc q̄ nō sit pater ppter figuraz
dīctōis: sed sequitur tñ. ergo nō puenit
ei p̄p̄tas paternitatis. Contra mo-
dū eius dicēdi arguo sic: quod includi-
tur essentialiter in conceptu alicuius sit
ps pceptus nō pōt ab eo excludi sub q̄
cūq; mō concipiatur. si. n. sub aliquo
modo p̄cipiat ⁊ illud excludat tunc ille
modus repugnat rōni pceptus q̄ p̄cipi-
cum ergo in pceptu relatiui ex hoc q̄ ei
ceptus relatiuus nō ut hoc mō pceptus
uel illo necessario includat relatiuuz
terminus eius: qz nō potest esse nec inte-
ligi sine eo sicut nec sine termino: hoc
enim esse eius. ergo quocūq; mō conc-
piatur siue adiectiue siue substantiue si
includeretur correlatiuū ut terminus.
ita nullo mō pōt intelligi ut absolutum
Item tunc ista esset incōgrua: p̄r filij
essen⁹: qz adiectiui nō substantiuaruz n̄ sup-
pōit p̄grue. p̄ subō ibi q̄ppe i s̄bō deim-
nat pater per filium ad quem h̄z deim-
natū respectum. Ideo teneo opi. al-
xandri distinguendo sicut ipse distigui
q̄ substantiue est vera: adiectiue falsa.
Ad rōnes p̄positiui dico q̄ pueria ē v̄
substantiue: adiectiue incōgrua: q̄a mu-
sculinū nō potest substantiuari. Ad s-
cundā eius rōem dico q̄ essentia est pa-
ij alicuius: ⁊ p̄cedo q̄ est filij. sed cū a-
guir in rōne p̄ncipali si eēntia est pater
filij. ergo filius est filius essentie. nego ei
sequentia: cū pbatur p̄ illam p̄nam mi-
tuam in relatiuis / dico q̄ illa p̄na mi-
tua tenet in illis relatiuis que sunt p̄r
relatiua. tenet etiam in his que referun-
per relationes. si tñ dicant formalit̄ rel-
tiōes de eis. sicut si formalit̄ soi. est pa-
pla. ecōuerso formalit̄ pla. est filius soi
in his tñ que nō referuntur p̄mo nec ei-
am denominant formaliter ab ip̄is rel-
tōibus. sed relatio p̄dicatur ab alio eoz
per identitatē non ualet p̄na: quia ibi
p̄nte plus significat q̄ in ante. in ante. n.
notat identitas relatiōis ad aliquid de i

He. p. 1. q. 1. p. 1.

dicitur: sed in hñte significat illud aliud
referri ad illud formalit. cum enim dici-
tur filius est filius eñtie ex vi constructi-
onis significat eñtiā esse. ppter correla-
tiū eius quod est filius. et ita filius esse
formaliter filium essentie. anis aut non
significat relatōem pñitatis formaliter
puerit eñtie sed tñ p identitatē. Ad
vltimū dico cum accipis genitū inqñ-
tū genitū est aliquid. nego. et cum dicā
non est nihil. dico ut sepe pñctū est q i-
ter pñdicatoria est mediū cum li inqñ-
tū ita q neutru inest cum inquantū. sic
nec homo inquantū homo est albus ne-
q inquantū homo est non albus. tamē
h sunt duo pñdica pñdica simul falsa. ista
enim pñdicatoria est uera: homo non
inquantū homo est albus. ita hñc geni-
tum non inquantū genitū est aliqd: qñ
rō gñitōis nō est formalis rō inherē-
tie pñdicatori. ita. s. q li inquantū dicat ra-
tōnem formale genitū. l3 genitū i se fō-
maliter sumptū sit p identitatē essentie

Quid igit dicitur de genito inquantū
genitū. potest pñdici q genitū inquan-
tum genitū est persona uel subsistens
sed non sequit ulterius. q inquantū ge-
nitū est aliquid accipiendo aliquid p
eñtia: ppter nō identitatē formale rōis
pñdicatoris est essentie:

Secundo quero
de secunda pte dis. vñ filius ge-
neret de substantia patris. q non. qz. 7. d.
tri. c. 5. uel. 40. personas ex eadem eñ-
tia non dicimus. substantia aut videt vnifor-
miter se habere ad quālibet personam.
ergo nulla persona est de alterius substantia.
Item pñdicatoria alicuius cum suo
genitūo non notat maiorē distinctōez
pñdicatoriū q pñdicatoriū cum suo casua-
li qñ additur eidē pñdicatoriū. ergo non
maior distinctio notatur hñ: filius essen-
tie patris: q filius de essentie patris. sed nō
cōceditur q sit filius eñtie patris: quia
tunc essentie generet filium. ergo. Itēz

cum dicitur filius est de substantia patris
aut li de: notat distinctionem: aut non.
si sic: propositio falsa est: quia essentie nō
distinguitur realiter a filio. si non. igitur
hec est uera pater est de essentie filij uel
de essentie patris: quod non conceditur

Oppositum. l3. de trini. c. 19. uel. 57
august. tractans illud ad Collo. transu-
lit nos in regnū filij charitatis sue: qd
omn est: ait filij charitatis sue nihil aliqd
est q filij substantie sue. ergo est de sub-
stantia patris. Pñdicatoria ad hoc ē au-
toritas aug. contra maximū et po-
nitur in lra. nullo modo verum filium
vel cognoscitis si hunc de substantia pa-
tris esse negatis. Itēz filius in creatu-
ris non est nisi signatur de substan-
tia patris: ideo in inanimatis non est paterni-
tas nec filiatio: quia generatū est de ma-
teria aliena: sicut ignis generat ignem de
materia aeris. ergo non est vera filiatio
nisi ubi uera substantia patris: ul aliqd
de substantia patris est materia respē-
sū filij. sed filius in diuinis est vere fili-
us patris. ergo de substantia patris est tanq
materia.

In ista questiōe di-
citur q sicut in substantia creata genera-
bili aliquid est potentiale quod suppoi-
tur generatōni: ut materia. et aliquid in-
ductum per generatōnem: ut for. et ex
eis non productū quod est genitū. ita
correspondent pportionaliter quasi tria
in diuinis cōsimilia. persona quippe est
quasi compositū et relatio quasi forma
et essentie quasi mā. est igit filius genitū
de substantia patris sicut quasi de mā.
Istud pñdicatoria p rōnem aug. contra ma-
ximū que ponit in lra. filius. n. nul-
lo modo est de nihilo. neqz negatiue ut
aliquis oī loquit de nihilo: quādo nō lo-
qñ. neqz affirmando li de nihilo ut li de
sit nota mālicitat vñ qñ mālicitat qz nihil n
pñt esse mā alicuius. neqz affirmando li
de originaliter siue ordinaliter. i. post nī

hll. quos tres modos intelligendi aliqd esse de nihilo ponit Anf. 9. c. 8. si nullo modo filius ē de nihilo. ergo de aliquo ergo cum nō de alio q̄ de substantia patris: pater q̄ est de substantia patris.

Et si respondeatur sicut videt magr respondere in lra q̄ est de substantia patris. i. de patre qui est substantia. Arguitur q̄ ista expositio non sit sufficiens: q̄a tm̄ exponit de: ut notet rōnem principij originantis vel efficientis. 7. posito q̄ hō mō sit de p̄e adhuc restat questio: vtrū de aliquo vel de nihilo sicut de materia vel de quasi materia. 7. cum nō sit de nihilo sic: quia hoc modo creatura est de nihilo. ergo de aliquo. 7. stat argumentum. Ad hoc etiam adducit auctoritas aug. 7. de tri. c. 3. uel. 18. q̄ filius est sapientia genita vel nata. Si arguitur contra istam positionem q̄ actus purus non potest esse quasi mā respectu generationis: quia nullo modo est i potentia.

Preterea per rōnem magistri cuius sit vna essentia triū psonarū generaret filius de essentia triū. Respondet ad p̄mū dicēdo q̄ aliquid est i potētia ad aliqd qd̄ est absolutū 7. differt ab ipso re vel intētiōe: 7. vadit de potētia ad actū per motū 7. p̄ transmutationē rei vel rōis. Alio mō aliquid est i potētia ad aliqd quod est rōis tm̄: 7. differt ab ipso sola rōe nunq̄ vadēs p̄ transmutationē quā cūq̄ de potētia ad actū sed semp̄ naturaliter est cōiunctū actui. Primo modo in creaturis materia ē in potētia ad formā tanq̄ ad differēs re ab ip̄a 7. trāsiēs de potētia in actū p̄ realē transmutationē. 7. similiter forma generis est in potētia ad formā differētiē tanq̄ ad aliqd differēs rōe vel intētiōe ab ip̄a 7. trāsiēs de potētia ad actū p̄ transmutationē rationis. nullo tali modo diuina essentia est in potētia ad aliqd: 7. de ista potētia habet veritatē mediū in argumentō quia illa repugnat actui puro. nō sic est de potētia secūdo modo. quia

de natura forme diuine inq̄tū est actus purus est etiā q̄ sit secūdo mō in potētia ad plures respectus. Breuiter igitur pductio diuina summe differt a productione naturali quia in ista itur p̄ transmutationē ad p̄fectionē. 7. ibi distat potētia ab actu: in ista autē nequaq̄. Differt etiā ista specialiter a pductione naturali que est generatio: quia illa est de imp̄fecto substantia liter. ista vero est de p̄fecta substantia in quo plus cōuenit cū pductione que est alteratio quia in illa subiectū quod est in potētia fm̄ quid i aliquid existēs in actu. sed differt i hoc quia subiectū in alteratione est in potētia ad aliquid reale absolutū realit̄ differēs ab ipso. in pductione autē diuine nequaq̄. 7. in hoc diuina pductio cōuenit plus cū pductione speciei ex genere sed differt q̄ in hac pductione gen̄ est sicut subiectū 7. materia: 7. est in potētia ad aliquid absolutum vt ad differētiā que tm̄ sola intētiōe differt ab ipso hic aut subiectū est in potētia ad aliqd respectiū qd̄ differt ab ipso sola rōne

Et ita licet ista pductio sp̄ei ex genere sit magis similis diuine q̄ alia: in multis tm̄ differt. q̄ pductio speciei ex genere pcedit ab esse incōpleto ad esse cōpletū assumēdo cōplemētū determinatiōne per differētiā: vt fm̄ aliud 7. aliud reale descēdat i aliā 7. aliā sp̄em: 7. erit tm̄ vnū cōmune fm̄ rōem. in pductōe aut diuina subiectū nō est aliquid incōpletū determinatū p̄ assumptā p̄p̄ietate: sed vnū et idē re singulare totaliter habet esse p̄ pductionē in diuersis p̄p̄ietatibus relatiuis quod est cōmune nō fm̄ rōem sed fm̄ cōicatōz. Ad secūda dicit q̄ nō est de substantia inq̄tū ē triū: sed vt est patris substantia. Huic opinioni addit ab alijs: q̄ essentia diuina dicit generari subiectiue. qd̄ eni subiecti generationi potest dici subiectiue generari p̄ phm. 5. phisicoz. vbi arguit q̄ generatio nō est motus. per hoc argu-

mentū quod mouet est: qđ generatur nō
est: ergo qđ generat non mouet. accipit
aut qđ mouet p subiecto mot: nō pro
termino. si enī acciperet qđ generat pro
termino generationis nō p subiecto ar-
gumentū nō valeret: qđ dū motus ē ter-
minus motus nō est: ergo oportet qđ ac-
cipiat ibi generationē p eo quod subij-
tur generationi. Idē pbatur p cōmē-
tatore ibidem cōmēto. 8°. 7. 9°. Pro-
ista opi. adducuntur rōes tales illud vē-
rē generari subiectiue siue esse subiectū
generatōis quod manet idē sub vtroqz
termino generatōis. essentia aut diuina
manet eadē i patre 7 filio: ergo ipa erit
eī subiectū īpius. *Confirmat ratio*
qđ in eodē est termin⁹ et trāsmutatio: si
aut dispositio 7 forma ad quā disponit
ergo cū in essentia sit relatio que est qđ
termin⁹ generatōis in ipa etiā erit ipa
generatio. *Præterea*: omī potētie acti-
ue correspōdet aliqua potētia passiua.
ergo secundū pīs qđ actiue correspō-
det aliq potētia qđ passiue de qua pōt
pducere. *Ultimo arguit sic*. si ignis
generaret ignē de substantia sua adhuc
substantia ignis generatōis ita esset in po-
tētia ad formā ignis generatōis sicut mō-
est materia aliena de q generat. sic igit i
pposito: essentia pīs de q p generat
erit qđ materia respectu generatōis.

Contra istam opi.

arguo pmo sic. essentia est formalis ter-
minus pductionis. igit nō qđ materia
pbatio antī. 30. x°. P qđ dedit mibi
maius est omnibus. maius aut omnibus
nō est nisi aliquid infinitū hoc nō ē nisi
essentia: ergo illā dedit. hoc etiam vult
Aug⁹. 15°. de trīni. ca. 26°. vel 78°. sic
filio iquit prestat essentia sine initio tē-
poris sine vlla mutabilitate nature de
patre generatio: ita spūi sancto prestat
essentia sine vllō initio tēporis sine vlla
mutabilitate nature de vtroqz pcessio
nō aut cōcedit formā aliquā dari pro-

ducto siue cōlari vel pstarī p generati-
onem nisi illa forma cōcata sit formal-
terminus talis pductionis. Probat etiā
illud antecēdēs per rationē. Primo qđ
nulla entitas formaliter vnica simplici-
ter pfectior termino formali pductionis
habet per pductionē. essentia est forma-
liter infinita. relatio aut nō. ergo si rela-
tio esset formalis termin⁹ pductionis p-
sona nō hret essentia p pductionē. Se-
cūdo qđ in creaturis nā ē imin⁹ formal-
generatōis nō aut ppietas indiuidual-
vel ypostatica. sicut p3. 2°. phisī. vbi of-
qđ generatio est nālis siue qđ est vlt i na-
turā scz in formā. nā igit siue essentia ē p
se termin⁹ generatōis 7 nō nisi termin⁹
formalis. *Tertio* qđ alias ista genera-
tio nō est vniuoca. qđ ratio formalis
termini eius nō esset ratio conuenientie
generantis cum genito. consequens est
incōueniēs sicut tangitur dīf. 7. Simi-
liter alias nō esset ista productio gene-
ratio. sed magis esset mutatio ad rela-
tionem: quia productio ponitur in ge-
nere vel in specie ex suo termino forma-
li. sicut patet ex. 5°. phisicoz. sicut alte-
ratio ponitur i genere qualitatī: quia
ibi est forma accidentalī que est for-
malis terminus alterationis: ergo si for-
malis terminus huius productionis es-
set relatio ista productio poneretur in
genere relationis et non esset generatio.
Probo consequentiā primī entīmema-
tis. primo quia illud quod est materia
in generatione est in potentia ad termi-
nū formālē. 7 quod est quasi materia
est quasi in potētia. essentia nec vere nec
quasi est in potētia ad seipam: ergo rē.
Sic pbatur eadē pna: quia vna perso-
na tantū vno modo habēdi habet esse
tiam. saltem istis duobus modis non
habet eaz scz vt terminū formālē pdu-
ctionis: 7 cū hoc vt quasi materiā et
subiectum generationis. probatio ista
quia si haberet eam ex vi productionis
vt terminum formalem haberet eam

circumscripito omni alio modo quod non habet eam ut quasi materiam subiectam generationi. non enim habet deitatem aliquo modo quo circumscripito haberet eam perfecte et esset verus deus. videtur etiam sequi quod haberet bis essentiam: et per primum quod sit bis deus: quia habet essentiam esse deum: et quod habeat prout eam naturaliter quod habeat eam si ratio quasi materie precedit aliquo modo rationem formalem termini generationis.

Item secundo essentie ut de ea generatur filius necesse est assignare aliquod esse: quia principiare aliquod verum ens in quocumque genere principii non convenit alicui nisi realiter enti. quero quod esse convenit entitie ut ipsa est de quo per impressionem generatur filius: aut potest esse ad se esse. scilicet quod est essentie ut entia: et tunc filius est de entia ut essentia. et hoc modo est trius personarum. aut ut convenit sibi esse in aliqua subsistentia: et tunc quero in qua: aut in ingenerata: et sic cum in intellectu eius quod est esse de quo aliquid producit includatur hoc quod est esse illud in quo forma inducitur: et in intellectu est quod est esse in quo includatur habere illud quod est in eo: et per consequens esse formaliter per ipsum. ergo si entia ut est in patre sit de qua filius generatur et per impressionem finem eos sequitur quod ipsa ut in patre erit illud in quo noticia genita imprimetur: et ita entia ut in patre erit formaliter verbis siue noscens noticia genita quod est inconueniens. Si autem essentia ut in alia subsistentia a patre est de qua generatur filius et in quantum est de qua: precedit aliquo modo terminum generationis. ergo ante terminum generationis sunt due subsistentie quod est inconueniens. Si autem dicas ut est de qua generatur filius nullam habet existentiam in persona: sicut et materia in quantum est de qua generatur genitum non habet esse in aliquo supposito: sed tamen habet esse in potentia in supposito generando. hoc nihil est: quia ut dictum est principium realiter aliquod ens in quocumque ge-

nere principii oportet tribuere aliquod reale esse: et ideo materie ut principiar compositum licet sibi non competat esse compositum quod est eius participative tamen convenit sibi esse suum proprium quod esse est prius naturaliter quod sit per compositum. ita igitur hic oportet essentie in quantum est de qua generatur filius dare esse vel in supposito vel esse essentie finem se: et sic stat argumentum. Si dicat aliter quod in quantum est patris est illud de quo generatur filius: et tamen per generationem in quantum quasi actu in formatur noticia genita est actu alteri supposito. hoc improbari est in argumentum: quia in intellectu eius quod est esse de quo per impressionem includitur esse in quo: et ita esse formaliter tale finem impressionem illud. Similiter tamen communicatio entitie alteri supposito prederet finem intellectu productionem: ita quod communicatio non fieret per productionem sed fieret quasi a terminum productionis sicut illud quod est quasi materia generationis preintelligitur aliquo modo ipsi terminum. Similiter licet aliquid quod non est de se alicui supposito in actu per generationem fiat actu alicuius suppositi: sicut materia non est alicuius suppositi sit per generationem aliquid suppositi: tamen quod illud quod est unius suppositi fiat alterius suppositi potest per hoc quod est materia videtur impossibile absque actione que sit ad ipsum.

Preterea tertio: quando ad productionem effectus concurrunt actum et passivum prior est naturaliter respectus actui a passivum quod utriusque ad productum. probatio huius: quia oportet causas divinas eiusdem prius naturaliter approximari ad invicem quod producant effectum. et patet per exemplum de igne calefactivo et igno calefactibili de calore genito. Hic est respectus actui ad passivum et eiusdem ad productum non omnino ex equo conveniunt activo: nec ille respectus ad productum est prior quod est posterior. antecedem huius enumeratio quantum ad ytramque

partem simul pbatur: quia actiū agit
n passivū se solo in rōne cause: nec pro
ducit pductū nisi alio cōcurrente in ra
lone cōcausantia. Et si omnino neges
cozitatē respectus ad respectū nō po
tes negare quā necessario sit respectus
actiū ad passivū: nō posterior respectu
utriusq; ad pductū igitur si in patre
st fecunditas actiua et aliquid quasi mā
ocurrens ad pductū prior est respectu
patris ut pductiū ad illud quasi mā
p sit utriusq; eozū ad filium: aut salte
rit necessario cōcomitans. Et ex hoc
ultra: cū res nō preexigat naturalitē nec
necessario simul requirat illud quod ē
necesse ens rōnis: sequit qd ista relatio q
naturalitē preexigit quasi actiū ad passi
vū sit real: et ita in pte erit relatio rea
is prior relatiōe eius ad filium ut saltē
alia ab illa qd videt incōueniens. Itē
quarto ad pncipale: potentia pma cau
salitua effectiua se sola effectū causat ex
cludendo omnē aliā causā eiusdē gene
ris et alterius generis in rōne cause ma
terialis. et rō est: qd causalitas cause ma
terialis nō dicit perfectiōem simpliciter
et iō l3 reductio fiat ad aliquod primū
in illo genere: illud tñ nō est simpliciter
primū: sed totū illud genus reductū ad
aliquod primū in alio genere quod nō
includit imperfectionē: puta ad aliqd
in genere efficientis. patet etiā hoc aū
p hoc qd potentia creatiua p se sine alio
pncipio materiali pducit productū. ex
hoc inferē a simili qd pductiua potētia
pma seipsa sola pducit et sine alio pnci
pio pductiua cōcurrente. et ita sine alio
quasi materia. similis. n. ratio videt de
pncipio pductiua et creatiua: qd si pone
retur aliquod pncipium quasi materia
lenō esset inquantū tale est summe pfe
ctionis: et ita videret reducendū in rati
one principij ad principij pductiuium
actiue. Item fm aug. cōtra Maximū
num li. 3. ca. 15. spūs. f. nō est de nihilo
sed inde est unde pcedit. ita igit pcedit

spiritū. f. nō esse de nihilo sed de substā
tia patris et filij sicut cōcedit filium esse
de substātia patris: et simili mō relatio
spiritus. f. est in deitate sicut relatio filij
sed essentia nō se habet respectu relatio
nis spūs sancti quasi materia receptiua
eius ut videt fm istam opi. quia ponit
verbū generari per impfiones in illud
de qd gignitur. spiritū. f. aut quasi per ex
pressionem vel ex sufflatiōe sui de volū
tate formata de qua pducitur. qd enī
pducitur p expulsionem de aliquo nō
habet illud de quo p materia in pdu
ctione sui: qd omnis materia cuiuscunq;
productiōis et pducti est in qua recipit
forma pducti: quod nō est in expulsio
ne de illo. igitur spūs sanctus nō est d ni
hilo: nec tñ de aliquo sicut de quasi ma
teria sue pductionis. igitur ppter hoc
quod est filium nō esse de nihilo vel re
lationem eius fundari in essentia: non
oportet essentia ut est d qua filius gene
ratur esse quasi materia respectu gene
rationis filij.

Ita tenēdo cūz do

ctozibus antiquis qui omēs a tempore
augustini vsq; ad istum nō sunt ausi in
diuinis nominare materia nec quasi ma
teriam: cum tñ omēs cōcorditer dicant
cum augusti. qd filius generatur de sub
stantia patris: dico pmo qd filius nō ge
neretur de essentia patris sicut de mate
ria vel quasi materia. Secūdo qd sine
glosa vere et ppte filius est de substātia
patris. Primū declarari potest sic: Ge
neratio in creaturis duo dicit: pductio
nem et mutatōem. et istozū rationes for
males aliē sunt et sine contradictione sepa
rabiles abinuicem. pductio aut forma
liter est ipius pducti quod est cōpositū
et metaph. et accidit sibi qd fiat cū muta
tione alicuius partis cōpositi. mutatio
formalit est actus mutabilis qd quide
de priuatiōe transit ad formā. cōcomē
tatur aut mutatio pductionem in crea

turis ppter imperfectōem potentie pduc-
tue que nō pōt dare esse totale immo
pductionis: sed aliquid eius presuppo-
situm transmutat ad aliā partem ipsi:
et sic pducit ppositum. si enim generās
creatum esset pfectum agens et nō exi-
ret materiā de qua vlt in quā ageret sed
posset pducere effectum p se et ex se tūc
esset pductio sine mutatiōe. igitur sine
cōtradictione pnt separi et realiter sepa-
rantur cōparando ad potentia pducti-
uam pfectam. hoc apparet etiā in crea-
tione vbi ppter pfectionem potentie p-
ductue ponentis pmo totum in esse ve-
re est rō productionis inquantū p eam
terminus pductus accipit esse: sed nō ē
ibi rō mutatiōis inquantū mutatio di-
cit aliquid substratū aliter nūc se hie q̄
prius ex. 6. phisicorū. in creatione autē
nō est aliquid substratū. Ad ppositū:
cum in diuinis nihil imperfectiōis sit po-
nendum sed totū perfectionis: et muta-
tio de ratōe sui dicat imperfectiōem: q̄a
potentialitate et hoc in mutabili et pco-
mitanter etiā dicat imperfectiōem potē-
tie actiue in mutante: q̄ talis necessario
requirit causam cōcausantem ad hō ut
producat. cum igit nō sit ibi aliqua im-
perfectio nec qualis ē potentie passiue:
nec etiā aliqua imperfectio potētie acti-
ue sed summa pfectio: nullo modo po-
netur ibi generatio sub ratōe mutatio-
nis nec quasi mutatiōis: sed tūc genera-
tio vt est pductio inquantū. s. aliquid
per eam capit esse ponetur in diuinis: et
ideo generationi vt ē in diuinis nō assi-
gnabitur materia nec quasi materia: s̄
tūc terminus: et hoc vel totalis siue p̄-
mus. s. adequat⁹ qui pmo pducitur in
esse: uel terminus formalis fm quez ter-
minus p̄mus formaliter accipit esse.
Secundo dico q̄ negata omī materialit-
ate et quasi materialitate: uere tūc filius
est de substantia patris sicut dicūt aucto-
ritates adducte in littera: vbi ply de nō
tūc mutatur efficientia ul origo. Si. n.

tūc efficientia: tūc creature essent de su-
stantia dei. nec notat per illud de tūc o-
substantialitas: quia tūc pater cēt de s̄
stantia filij: sed notat simul originati-
et cōsubstantialitas: ut. s. in casuali hu-
prepositiōis de denotet cōsubstantia-
tas sic q̄ filius habet eandem substan-
am et quasi formā cum patre d quo e-
originaliter: et per illud quod p̄struit in
gentiuo cum isto casuali notet p̄nci-
um originās: ita q̄ totalis intellect⁹ in
ius sermonis: filius est de substantia p̄-
est iste: filius ē originatus a patre vt cō-
substantialis ei. Et isto mō exponit n-
gister auctoritates in lra adductas nec
precise per cōsubstantialitatem nec p
origine precise sed per vtrūq̄: sicut or-
ter apparet d patris substantia: hoc ē
patre qui est eadē substantia. per p̄m ori-
natio: per 2m cōsubstantialitas hab-
Et q̄ ista sit intentio august. in aucto-
tatibus eius cōtra Maximinū: que p-
nuntur in lra apparet ex fine auctori-
tum. nā in vna auctoritate ponit Au-
Si aliam nō inuenis patris agnosce
stantiam et filiū cū patre omonsiōis
fitere. hoc igit intelligit p filium esse
substantia patris filij sic esse de sub-
stantia patris: ut sit omonsiō cum patre.
Itē in alia auctoritate dicit: Si vō e-
patris substantia tūc est eadem substantia
patris et filij. Ad intellectū huius aū-
matue qua dicit: filius est de substantia
patris fm intellectū predictū. dico q̄a
tellectus iste vcre saluat q̄ filius non ē
de nihilo: vcre etiā saluat q̄ filius ē et
substantia patris sicut requirit ad sū-
tionem. Prīmū declaro: q̄a creatus
genita nō ē de nihilo: quia aliquid
preexistit ut materia. igitur cuz forma
sit aliquid cōpositū et aliquid eius p̄fē-
us q̄ sit materia si forma alicuius p̄fē-
steret et materia de nouo adueniret et
formaretur illa forma p̄existente: ip̄s
productū nō esset de nihilo: q̄ aliquid
eius preexistisset: immo aliquid ei⁹

eternus q̄ materia que p̄existit cōmunit
 g̃tur si filius nō diceretur esse de nihilo
 quia essentia eius fm ordinem origi
 nis p̄fuit in patre: et hoc si illa cētia
 flet quasi materia generatōis filij: mul
 o magis nec filius esset de nihilo si illa
 essentia p̄ius origine existēs in patre sit
 uali forma cōicata filio. **Secūdum**
 eclaro. s. q̄ istud de sufficiat ad rōnem
 liatiois: quia in animatis ubi est pa
 trinitas et filiatio: videamus quis sit il
 l' actus p̄ quem generans dicit formalit
 er pater. ille vtiq; ē actus decidendi se
 men. et si esset perfectū agens ita q̄ tunc
 uando decidit semen possit immedia
 te decidere plem: vere eēt pater et mul
 o perfectius q̄ modo sit ubi requirun
 ar tot mutationes intermedie: sed nūc
 i isto actu decidēdi semen illud quod
 rat substantia eius vel aliquo modo ali
 quid eius: nō est materia sed ē quasi ter
 minus formalis p̄ductus siue cōmuni
 atus per istum actū sicut esset proles si
 immediate decidere a patre. igit q̄ ali
 quid substantie generantis sit terminus
 actionis sue qua est pater hoc vere sal
 tat p̄ductū simile in natura esse de sub
 stantia eius: sic q̄ ipm de vere sufficit ad
 atōem patris et filij: et q̄ illud decisum
 ut terminus sit materia sequentiū trās
 mutationum hoc accidit ipi de ut con
 uenit patri et filio. igitur pater eternus
 nō decidendo aliquid suū sed totā essen
 tiam suam cōmunicando et hoc ut for
 malem terminū illius productionis ve
 rissime p̄ducit filium de se: eo mō quo
 esse de pertinet ad patrem et filium. et lz
 esset ibi essentia de q̄ sicut de quasi ma
 teria illud de nō faceret ad ratiōem pa
 tris: sicut nec in creaturis si generas ha
 beret suū semen pro termino formali et
 pro materia sue actionis nō esset pater
 inquantū suū semen esset materia sub
 stantia sue generatōis vel actioni. sed inq̄n
 tum esset terminus illius actionis: quē
 admodū etia si pater creatus immedi

ate decideret a se filius vere eēt pater: q̄a
 illud quod esset de se vere esset terminus
 actionis: nullo autē modo materia.

Tertio principali

ter ad solutiōem difficultatis huius que
 stionis videndū est quomodo relatō et
 essentia possunt esse in eadem persona:
 quā essentia sit materiale respectu rela
 tionis: cum nullo mō relatio sit materi
 ale respectu eius. Et sunt hic quatuor
 difficultates. **Prima** difficultas quali
 ter p̄sona diuina erit vna nisi hoc sit a
 ctus: illud vō potentia. Ad quod dico
 sic q̄ sicut quidditas creata est quo ali
 quid est ens quidditativē: et hoc nō est
 imperfectōis. p̄petit enim quidditati ex
 ratiōe quidditatis. **Secūda** ip̄a quiddi
 tas puta humanitas quia est imperfecta
 actualitatis: ideo diuisibilis est p̄ illud
 quod cōtrahit ip̄am ad indiuiduū: pu
 ta per p̄prietatem indiuiduale quēcūq;
 sit dicatur. a. et recipit ab a. aliquā actu
 alitatem sicut et unitatē siue indiuisibi
 litatem quam habet in indiuiduo et nō
 habet ex se: ita q̄ illud cōtrahens vt. a.
 nō tm̄ est formaliter in soz. quo soz. soz.
 maliter est soz. sed est aliquo modo for
 male resp̄u nature: et natura est aliquo
 modo potētiāle respectu ei⁹ vnde natu
 ra cōtrahitur et determinat p̄ ipm. a.

Tertio: humanitas in soz. est aliquis
 actus: et p̄cipue accipiēdo humanita
 tem et a. distinguendo contra se: huma
 nitas est perfectior actus q̄ sit ip̄um a.
 lz. a. sit magis proprius actus et aliquo
 modo act⁹ nature inquantū determinat
 nām. Applicādo hec tria ad diuina: re
 linquas illud qd̄ est imperfectiōis: **Quo**
 ad primū deitas de se est qua deus ē de
 us et qua subsistens siue p̄sona cui⁹ pro
 prium est. a. est formalit⁹ deus: quia esse
 quo hoc mō nō est imperfectiōis i cre
 atura sed cōpetit quidditati vñ quiddi
 tas est. **Quo ad 2^m** est dissimile: qz dei
 tas ip̄a per p̄prietatem p̄sonales nō de

terminat nec contrahitur nec aliquo modo
actuatur: quia hoc erat imperfectio et
potentialitatis in natura creata. similiter
veritas de se est hec et ita sicut habet ulti-
mam unitatem de se ita et actualitatem. est
igitur proprietas personalis ita proprius actus
personae quod tamen non est actus ipsius nature
diuine aliquid modo perficiens vel informans
eam. Quo ad tertium est aliquo modo si-
mile: quia relatio etsi sit proprius actus per-
sonae et essentia non sit proprius actus personae
sed aliquis actus: tamen essentia est formaliter
actus infinitus. relatio autem non est actus
infinitus ex ratione sua formali. ergo re-
latio licet sit proprius actus personae: non tamen
actuatur essentia: cuius contrarium est in cre-
aturis: ubi. a. quod est in se actus actuatur
aliquo modo naturam que est actus perfectus
oritur. Sed quod patet isti duo actus concur-
rere ad constitutionem unius si neutrum
sit actus alterius. Rpondeo: unitas compo-
siti necessario est ex ratione actus et poten-
tie: sicut assignat philosophus. 7. 7. 8. meta. ca.
vlti. sed persona in diuinis non est composita
nec quasi composita sed est simplex sim-
plex et ita vere simplex sicut est essentia ipsa
semel considerata nullam habens compositionem
nec quasi compositionem in se: et tamen
formalis ratio essentie diuine non est formalis
ratio relationis nec e converso: sicut dictum
est supra dist. 2. q. prima de tri. in solutione
questionis. Qualiter autem stat quod ratio re-
lationis in re non sit formaliter eadem rati-
oni essentie et tamen in eodem concurrentes non
constituunt compositum vel compositionem
hoc est quia ista ratio est eadem perfecte illi
propter enim infinitatem unius rationis quod
quid potest esse cum ea est idem perfecte sibi.
perfectio enim identitatis excludit omnem
compositionem et quasi compositionem que
identitas est propter infinitatem et tamen infi-
nitas non tollit formaliter rationes quin hec
formaliter non sit illa. non est igitur ex istis
quasi compositum: et ideo nihil est ex eis
quasi compositum ex actu et potentia: sed
est vni simplicissimum ex istis: quia vna ra-

tio est perfecte immo perfectissime eadem et
terti: et tamen non est formaliter eadem. non eni
sequitur: sunt perfecte eadem etiam identita-
te simplicitatis: ergo sunt formaliter eadem
sicut tactus est dist. 2. in questione pallegarum
tangetur inferioris dist. 8. et eadem perfectio
identitas excludit omnem aggregationem
quia idem non aggregatur cum seipso
Hec difficultas est quod relatio potest
esse distinguens personam et essentiam nam
distinguens quin relatio habeat rationem
actus: quia actus est distinguere. 7. me.
Rpondeo: concedo relationem esse actum per-
sonalem non actum quidditativum: quia
personaliter distinguit et non quidditative
essentia autem est actus quidditativus et di-
ditative distinguens. actus autem quid-
ditativus est simpliciter perfectus quia ter-
minatus: non sic autem est actus personalis
se formaliter infinitus. Et si dicitur quod actus
distinguens est actus eius quod non distin-
guat: falsum est nisi illud quod non distin-
guat distinguat per actum distinguendum
sicut in creaturis humanitas distinguit
in se et per. a. et b. et ideo ibi actus
distinguens etiam individualiter est actus
eius quod non distinguat: quia actus ille
distinguens distinguit ille naturam que non
distinguit: non ita est hic: quia proprietas
personalis non distinguat essentiam nec in-
trahit nec determinat. Tertia diffi-
cultas est quod potest esse relatio nisi requirit
propterea rationem fundamenti fundamen-
tum. n. videt esse prius relatione et quasi
segitur per eam: non e converso. relatio
non videt perfici a suo fundamento: quia
tunc presupponeret suo fundamento. et
cum essentia sit fundamentum istarum ra-
tionum videt esse quasi materiam illarum. R-
pondeo quod in creaturis ordo generationis
ordo perfectionis sunt contrarii: sicut per
9. metaph. quod illa que sunt priora genera-
tione sunt posteriora perfectione. et ratio
quia creature procedunt de potentia ad actum
et ideo de imperfecto ad perfectum: et ideo
usque pervenit via generationis ad simplicem

ad perfectū: sed eūdo ad simpliciter
primū oportet qd idē sit simpliciter pri
mū 7 origine 7 perfectōe. etiā fm phm
bidē: qz totus ordo originis reducitur
ad aliquid primū pfectōis sicut ad pri
mū originis totalis. in diuinis igit siml
obēt intelligi ordo generatōis 7 ordo
pfectionis. sicut igit in creaturis si con
currerēt isti duo ordines semp vnifor
miter: nō quereremus primo materiaz
que substatet forme. 7 secūdo formā sz
quererem? primo formā que nata esset
dare actū materie. 7 secūdo quererem?
materiā que nata esset recipere esse per
illā formā. vel supposito qd natū esset
subsistere p illā formā. Ita in diuinis inci
piendo a pmo signo nature: omīno pri
mo occurrit essentia diuina: vt est esse
p se 7 de se quod nō cōpetit alicui natu
re create: qz nulla natura creata habet
esse prius naturaliter qd in supposito:
ista aut essentia fm Aug. 7. de trinit.
est qua pater est 7 q filius est. licet nō sit
q pater est p: 7 qua filius est filius. Isti
igitur essentie abstractissime cōsiderate
vt prioz omībus psonalibus conuenit
esse per se: 7 in isto prioz occurrit non
vt aliquid receptiuū alicuius pfectōis
sed vt infinita pfectio potēs in secūdo
signo nature cōicari alicui nō vt forma
informās materiā sed vt quidditas cōi
catur supposito tanq forma existenti p
eam: 7 ita pullulat vt quidā dicūt rela
tiones ex ea 7 persone in ea 7 ex ea. non
quasi quedā forme dātes eē sibi vel qli
quedā supposita in quibus recipiat eē
quod sit simpliciter ens. sed quib? sup
positis dat esse: vt quo formaliter illa
supposita sunt 7 quo sunt deus: 7 ita re
latio illa pullulat cum sit per se substi
tens ipsa pullulat nō vt forma essētie
sed vt nata esse deus ipsa deitate forma
liter. licet nō vt informāte ipam sed vt
existēte eadē sibi pfectissima idēitate
nullo aut modo ecouerlo relatio ē esse
aut vt quo formaliter essentia est deter

minata vel cōtracta vel aliquo modo
actuata per ipam: quia bec omnia re
pugnāt infinitati essētie: vt pmo occur
rit sub ratione actus infiniti. Concedo
tūc qd essentia est fundamētū istaz rela
tionū: sed nō fundamētū quasi poten
tiale recipiēs istas: sed fundamētū qua
si per modū forme i qua iste forme na
te sūt subsistere. nō quidē per informā
tionē sicut similitudo est in albedine. sz
sicut subsistēs dē esse i natura: sicut for
mā subsistere in hūanitate: qz for. hūa
nitate est homo. nō enī ex rōe fundamē
ti habebit rōem potētie vel quasi potē
tialitatis essentia diuina. sed p se habe
bit rōem forme vt qua relatio fundata
in eo simpliciter est deus. Exēplū hui?
potest accipi in creaturis ponēdo sibi q
dam p impossibile. augmētatio modo
sit per hoc qd alimentū adueniēs corpo
ri corūpitur 7 materia eius recipit for
mā carnis: 7 sic informatur ab anima
ponat qd eadē materia manens nata sit
recipere aliā partē forme sicut ponitur
in rarefactōe. tūc materia i manet vna
que prius fuit formata 7 nūc noua for
ma informat. ipa tñ formaliter est vere
mutata: qz de priuatōe trāsīt ad formā
ponamus ex aliā pte qd aia eadē primo
pficeret vnā partē corporis vt cor. post
ea adueniret alia pars corporis organi
ci pfectibilis ab aia: ipa perficeret istaz
partē adueniēte de nouo 7 tñ nō mu
taretur: qz nō esset in ea pmo priuatio
7 postmodū forma. priuatio enī est ca
rentia in apto nato recipere. aia cui pri
mo nō informās 7 postea informās nō
ē nata aliqd recipere sed dare. i vtroqz
igit istoz exēploz vere esset pductio
alicuius pducti sed in pmo mutatio: in
secūdo nō. Aptius exēplū videtur si
ponam? materiā cordis aiati posse ean
dē cōicari diuersis formis: puta manus
7 pedis 7 hoc virtute actiua cordis aia
ti. pducētis cōposita ista ex materia sua
cōicata 7 ex formis istis. hic vere esset

productio totorum habentium eandem materiam
et esset cum mutatione illius materie. Sed
si ex alia parte ponamus animam propter
sui illimitationem in ratione actus et forme
posse communicari multis et virtute aie
in corde ipsam communicari manui et pe
di produci a corde animato: hic esset pro
ductio multorum consubstantialium in forma
absque mutatione illius forme. In utroque
exemplo ponatur producta esse per se
subsistentia et non partes eiusdem: quia par
tem esse est imperfectionis hoc posito
secundus modus in utroque exemplo qui
est de communicatione forme ipsi producto per
fecte representat productionem in deo. non
primus modus in utroque exemplo qui
est de communicatione materie: et adhuc hoc
addedo in positione quod anima in corde
et manu et pede non sit forma informans
quia compossibilitas includit imperfectioem
sed sit forma totalis qua ista subsistentia
sint et animata sint. Ita intelligitur deitas
non communicari quasi materia sed relationibus
subsistentibus si persone ponatur relati
ue communicatur deitas per modum forme non
informans sed qua relatio vel relatiuum
subsistens est deus: nec igitur essentia in
format relationem nec e converso. sed est per
fecta idemitas. sed essentia habet modum
forme respectu relationis. sicut natura
respectu suppositi in quantum ipsa est qua
relatio subsistens est deus. e converso autem
nullo modo relatio est actus essentie quia
sicut dicit Damascenus relatio non determinat
naturam sed hypostasim: ita non est actus na
ture sed hypostasis. Similiter quando flatio
informatur fundamentum suppositum dicitur
relatum per se secundo modo secundum illud
fundamentum. sicut solus est filius secundum albedinem
vel albedine. pater autem non est pater dei
tate. secundum Augustinum. 7. de tri. c. 4. Igitur hic
non est talis modus relationis ad funda
mentum qualis est in alijs. quia hic funda
mentum non actuatur per relationem. sed
illa est tantum actus suppositi vel est sup
positum. Dico igitur breviter quod relatio

et essentia ita sunt in persona quod neutra
est forma informans alteram. sed sunt per
fecte idem licet non formaliter ut tamen
non sunt formaliter eadem relatio nullo
modo perficit essentiam nec est terminus
formalis receptus in essentia: sed essen
tia hoc modo est forma relationis: quod
est qua relatio est et similiter qua est de
essentia etiam est formalis terminus ge
nerationis. sicut in creaturis natura est
formalis terminus generationis. non autem
actus individualis. Contra istud ob
icitur quia terminus formalis generatio
communicatur. igitur presupponit illi
cui communicatur. essentia autem non presup
ponit relationem: sed e converso: ergo essen
tia non communicatur relationi. Et potest esse
quarta difficultas: quia aliquid ibi com
municatur et illud erit ibi formalis terminus.
et illud presupponit illud cui communica
tur. essentia autem non potest presupponi
re relationem cui communicatur: ergo e con
verso. et ita relatio communicatur essen
tie: et tunc relatio erit terminus formalis
productionis et essentia quasi materia.
Respondetur productio quia est alicuius ter
mini primi id est adequati includentis
aliquid in ratione formalis termini ipse
productio et aliquid in ratione sub
stantie in tali termino: ideo contradictio
est respectu productionis hec separari
terminum formalem et rationem subsi
stentie in quantum scilicet productione habent esse
licet absolute prioritas esset unius ad
alterum etiam quantum ad separari sic
contradictione considerando ipsa absolute
non in quantum per productionem habet esse
licet etiam esset ibi prioritas perfectio
nis qua alterum esset altero perfectio
quia natura perfectior est ratione subsi
stentie etiam in creaturis. et ex hoc fecit
tur quod natura est terminus formalis pro
ductionis. quia nulla entitas simpliciter
perfectior formali termino produco
nis potest esse per productionem. Tunc
ad formam argumenti dico quod communis

rum Inquantū pductione comunicat
nō presupponit illud cui comunicetur
nec cōuerso: quia ista comunicatio nō
est alicui tam existenti sicut est in altera
tione: sed est alicui vt sit: ideo nec natu
ra comunicatur ante pductionē suppo
sitū: quia tunc comunicaret non produ
cto: nec etiā cōuerso suppositū est an
teq̃ natura comunicet. licet absolute cō
municatū sit prius ratione ppria sup
positū prioritate perfectionis: et etiā pri
oritate essendi. prime prioritate in crea
turis cōtempdet h̃ q̃ in deo essentia est
formaliter infinita. relatio aut nō.

Ad argumēta pro

opi. ad primū de Aug^o. contra Maxi
minū. patet quomodo filius nullo mō
est de nihilo: sed est vere de substantia
patris. Sed si q̃ras posita originatione
et consubstantialitate adhuc queritur
sicut de materia: vel de quasi materia
de quo est filius. Respondet q̃ nō est ibi
materia: et ideo nō est ibi de aliquo sic:
et ultra: igitur de nihilo non sequit. sed
sequitur ergo de nulla materia. Sed di
ces tunc est creatura. dico q̃ falsum est:
quia creatura ē post nihil id est post nō
esse sui et cuiuscūq̃ in ea: nō ita filius.
nō tantū quia suum esse est eternū: sed
etiā quia sicut est secunda psona sic pri
origine est suum esse formale in prima
persona. Ad aliud Aug^o. de tri. 7 c.
4. hoc nihil valet ad ppositū. sicut in
q̃de pcedere expositū est. Qd̃ aliq̃ ar
guūt essentia subiectie generari: ex falso
inferūt falsū. Ad argumēta eoz. ad p̃mū
dico q̃ h̃ nō sunt imini aliq̃ cōrūdētes
generatōi vt mutatio ē: q̃z nihil ē hic q̃
si aliq̃ mō pri^{us} sub p̃uatōe et postea sub
forma. Generatōis vō imini sūt p̃uatō
et forma ut gnatio ē mutatio. gnatio āt
vt ē pductio tñ h̃z ipm pductū. nō āt
gnatio sic h̃z imini a q̃ nisi loquēdo
de p̃n^o pductio et sic imini gnatiois sūt
pducēs et pductū. et ex h̃ nō seq̃t q̃ ali

qd̃ sit q̃si subm. s̃z seq̃t ex hoc si gnatio
ē vnūoca q̃ aliqd̃ sit cōe gignētī et genī
to: et h̃ p̃cedo: s̃z nō cōe vt mā s̃z vt for
ma ṽl act^o i vtroq̃. Cū arguit p^o d̃ gnā
tione et imio. p̃z n̄sio q̃ relatio nō ē in es
sentia sic forma i mā: s̃z si psona ē ibi re
latiua tūc relatio ē in essentia sic pprietas
suppositi ē i nā. effe āt i aliq̃ vt suppositū
ṽl rō suppositi i nā nihil ifert de esse
in: vt forma i mā. s̃z q̃n nā ē imperfecta p
prietas idiuidual aliq̃ mō iformet nām
sic dictū fuit i. 3°. arti. solonis i p̃ma dif
ficultate. Cū itio arguit q̃ oī potētie
actiue cōrūdēt potētia passiua et c. R^o.
p̃me potētie actie nō cōrūdēt aliq̃ po^o
passiua. sic p̃z d̃ po^o creādu: et h̃ loquē
do pprie d̃ po^o passiua vt inq̃: ṽl de q̃
aliqd̃ p̃pe pducit po^o tñ actie cōrūdēt
aliq̃ passiua quā ipi vocāt potētia obie
ctiua q̃ ē po^o pducibilis: et h̃ mō pcedo
si p̃r est secūd^o actie q̃ fili^o ē pducibilis
sed ex hoc nō seq̃t aliq̃ po^o q̃si mae. sic
nec sequit i creatōe. Cū vltio arguit
de igne. dico q̃ si ignis generaret de se et
cōicaret genito suā formā: vt formales
terminū generationis nō aut esset sub
stantia sua in potētia ad formā ignis ge
nerādi sed ip̃e ignis esset pfecte pductū
uū. tūc enī nō req̃reret aliquā causā cōi
catē: ita ē in pposito. p̃mū p̃ncipiū nec
aliud p̃ncipiū i eodē genē p̃ncipiū nec in
alio req̃rit cōicans secū ad p̃ncipiandū
Cū arguit ad p̃ncipale per Aug^o.
7°. de trini. c. 4°. R^o. q̃ p Aug^o. subdit
ibidē q̃si aliud sit ibi essentia et aliud pso
na. Similiter cōcedo q̃ nō pprie dicit
aliquā psonā esse de essentia absolute. s̃z
addēdo cū substantia aliquā psonā ori
ginatē bñ d̃: it q̃ aliqua psona origina
ta est de substantia illius psonē ita q̃ hec
fili^o est de essentia diuina nō est ita conce
dēda sicut hec. filius est de substantia pa
tris: quia per secūdā exprimit cōsubsta
ntialitas et originatione ppter genitiuū cō
structū cūz casu ali p̃positionis. per p̃l
mā aut nō notatur aliqd̃ originans

Ad aliud dicendum. q. licet Aug. dicat filius esse filium substantie patris. i. de tri. c. 19. vel. 40. et doctor quidam dicat illam esse propriam. tñ videtur probabili q. quoadmodum relatiuum constructum cum aliquo in tali habitudine casuali in qua aliquid natum est terminare illam relationem: ut correlatiuum: tñc constructum cum illo pñse ut cum correlatiuo. Expiñ pñ pñstruit cum suo correlatiuo in habitudine genitiui. sile in bitudine datui. maius in habitudine ablatui fm cōem sermonē: et ideo videt q. cum quocūq. constructum tale relatiuum expñso in tali habitudine casuali illud notat esse correlatiuum hui' relatiui. nō enī dicimus iste canis est fili' hominis: q. est filius et est hominis: ut dñi. ita q. ly hominis cōstruat cum cū ly canis ex vi possessoris vel possessionis. sed videt significare q. pñstruat cum ly canis rōe relatiui ut patris. ita igit ista filius essentie videt accipi essentia ut correlatiuum eius relatiui cum quo constructum: et tñc auctoritas Aug. de trini. i. c. 19. debz exponi sicut ipse exponit filij charitatis sue. i. filij sui dilecti. Et tñc ad argumētū ibidē cū arguit q. ad illā est de essentia sequit ista q. est essentie. nego pñam. q. pñs notat relationē esse inter filium et essentia sicut suū correlatiuum: qd nō notat antecedēs: sed tñ cōsubstantialitatez in essentia cuz origine notata in illo qd constructum cum essentia. Ad vltimū dico q. de. nō tñ notat idēpñtate: sed notat idēpñtate sui casualis et hoc in rōe forme cū distinctiōe illius qd addit suo casuali ut principij originatis: sicut dictū est prius. Ad argumēta in oppositū ad illud de. i. c. de trini. respōsum ē. ad illud pñra Maximinū patet etiā ex dictis. Ad vltimū de filio in creaturis q. est de substantia pñs patet responsio ex dictis in solutiōe qōis. q. illud de. qd pertinet ad rōem filiationis nō dicitur cūstantia cause materialis: sed magis sufficit si illud de quo est filius sit ut for

ma cōis pñi et filio et sit nō subiecti generationis sed termin' formalis eiusdem

Circa distinctiōem sextā quero. vtrū pñ genuit deū filium volūte. Q. sic. Ricl. 6. de tri. c. 17. post illa tractata de pductiōe pñonaz dicitur mo. vultis super his que superius in diximus audire verbū abbreviatū: genitūz velle habere de se sibi cōfem atq. condignum. idem mihi videt q. gignere filium: et tam genitūz q. ingēnū velle habere condilectū iedem videt q. pducere spiritū sanctū. Sed si pñam velle habere cōformē est gignere: ergo si ut volūte vult habere cōforz: ita volūte genuit. Ex eadem autoritate arguit aliter sic. Eodē modo non cedit q. velle patris se habere ad gignere sicut velle ut est patris et filij se habet ad spirare. nūc autem spiritus sanctus spiratur volūte formaliter ut est pñis et filij: ergo rē. Item Aug. contra Maximinū. li. 3. c. 1. et ponitur dñs. et pater si nō genuit sibi filium equalē aut nō voluit. aut nō potuit. si non voluit igitur inuidus fuit ex hoc sic inuid nō pertinet nisi ad illa que voluntati subtrahuntur et volūte possunt cōari sicut nō sum inuidus si nō facio telapientem: q. nō possum facere sapientiam in anima tua. igitur pater voluit: generat filium sibi equalē. q. fm auctoritate predictā esset inuidus si nō generaret filium equalē. Item. 5. mēsa. c. de necessario: omne inuoluntariū ē triste. sed nihil est triste in diuinis: ergo nihil inuoluntariū: ergo filius volūte generatur. Item verbū est amoris et est pductus: q. nihil nisi nati fm bulariū habet filius. principij autem amoris. pducti est volūtas: igitur rē. Si dicatur q. cōcomitater est amoris primo est notitia pducta. Rōm q. idem est principij respectu primi et

ad formalem et causalem comitatus il-
lum terminum. Contra. Dam. li. i. c. 8.
Generatio est opus nature. et magister
in littera. et Aug. ad Dorosium preter sci-
entiam voluntas non potest: ergo cum filius
sit scientia vel sapientia patris non genera-
tur voluntate.

In ista questione

videtur esse due difficultates. una qua-
liter pater generat filium volens. Alia
quod saluetur quod pater non generat filium
voluntate ut principio productio. Quia
tum ad primum dicitur quod non generat vo-
lens: sed tamen necessitate naturali. sicut ignis
calefacit licet actu generandi quasi iam po-
sito voluntas patris quasi complacet in
illo. Hoc arguitur sic. Intellectio patris pre-
cedit aliquo modo volitionem patris. sed
intellectio patris ut patris videtur esse gi-
gnitio verbi vel filii: ergo gignitio filii
ut filii prececedit quacumque volitionem patris
prima propositio est evidens ex. 15. de tri.
c. 27. pro secunda. quia eiusdem potentie
non sunt duo actus: quod potentie distinguun-
tur per actus. 2. de anima. gignere autem
filium siue dicere verbum quod idem est in
deo est potentie intellectus et intelligere
similiter ergo dicere est formaliter aliquid
intelligere: et non nisi patris ut patris. er-
go intellectio patris ut patris est gignitio.

Ista ratio innititur minori false. scilicet de iden-
titate intelligere et gignere vel dicere: et ex
ipsa sequitur conclusio falsa. scilicet quod patris non propter vo-
lens dicitur primo quod ostendo falsitatem minoris
1. quod illud patris falsum sequatur. 3. respondebo ad
probationem minoris false. 4. quod deat
vitari illud patris falsum et oppositum teneri
quod est principale in isto articulo. De
primo illam opinionem de identitate intelligere
et dicere arguo sic: Intellectio est perfectio
simpliciter dicere non. quod non sunt idem forma-
liter. probatio prima: patris quantum ad intelle-
ctum est formaliter beatus intellectio. et
quantum ad voluntatem volitio. non est au-
tem beatus nisi perfectione simpliciter. ergo in-

telligere est perfectio simpliciter. probatio secunda
quia si dicere esset perfectio simpliciter tunc fili-
us et spiritus sanctus non essent simpliciter perfecti: quod non
dicunt accipiendo hoc modo dicere quod
est exprimere verbum. 2. sic: quia sicut in
creaturis ratio actus et ratio factus formaliter
distinguuntur: quia actus est ultimus imminens.
factus autem est alius imminens productus per
ipsam factum. ita in divinis operatio: quod
formalis per operatur videtur distinguere a pro-
ductione quod formaliter producit. et hoc vi-
detur quia operatio habet obiectum quasi per
suppositum. productio autem habet imminens
productum per ipsam. ergo intelligere: quod
est operatio patris non est formaliter dicere quod
est productio filii a patre. De secundo quod est
confirmatio prima. scilicet quod illud patris falsum sequitur
ex illa falsa minori. arguo sic: sicut in in-
tellectu nostro habere naturaliter primam
intellectionem: que non est in parte nostra
potest postea voluntas nostra complacere
in illa intellectioe iam posita. sed propter
loquendo non dicimus illam actionem
volentes sed eam elicitem volumus esse.
Ita sequeretur si formaliter dicere esset intel-
ligere quod patris non gigneret formaliter volens.
licet patri ipsa gignitio quasi aliquid modo
posterior complaceret. De 3. ad ar-
gumentum illud de distinctione potentialium
per actus dici posset quod illud verum est de ac-
tibus adequatis et aliter non: quod potentia illi
limitata eadem manens potest habere plu-
res actus. Aliter dicitur quidam doctor:
quod intellectus ut intellectus habet illum
actum qui est intelligere. 2. autem habet istum
actum qui est dicere scilicet quod iam factus est
in actu per intelligere. sed illud est impro-
batum de 2. ubi argutum est quod ille actus in-
telligendi primus non est ratio formalis gignendi
verbum. Aliter respondeo sic: quod actio
in creaturis uno modo accipitur per actionem
de genere actus. Alio modo per actum 2.
quod est qualitas absoluta sicut expositum
est prius de 3. q. ultima. in ratione ad ter-
tium argumens principale. unus est potentie tunc
est unus actus: loquendo de hoc actu tunc

vel illo tñ. vnus tñ potentie potest be-
ne esse duplex actus quoruz vnus sit de
genere actionis alius de genere qualita-
tis sicut intellectus noster p actiōe d ge-
nere actōis habet gignere verbū. habz
tamen alium actum de genere qualita-
tis. s. illam noticiā genitam. ita in ppo-
sito intellectus diuinus habet vnum ac-
tum correspondentem intellectioni no-
stre que ē qualitas quo. s. actu intellectu
patris formaliter intelligit. habet etia
actum correspondentem actui de generē
actiōis quo. s. exprimit verbuz. **De 4°**
dico q pater hoc modo gignit filiū vo-
lens: quia pater in pmo signo originis i-
telligit formaliter. 7 tunc etiam pōt ha-
bere actum volendi formaliter. In se-
cundo signo originis gignit filiū. nec tñ
vult illam genitōem volitione sequēte
illam genitōem: sed volitione habita in
primo signo originis qua volitione pater
formaliter vult p̄supposita aliquo mo-
do intellectione qua pater intelligit nō
ē genitōe vbi. sic ḡ dico q p̄ volēs gnāt
nō tñ voluntate p̄ntē s; voluntate ante.

Quātū ad secunduz

articulum videtur: q p̄ non p̄ducatur
filiū voluntate tanq̄ p̄ncipio p̄ducti-
uo: quia p̄ncipium p̄ductiuuz vnus ra-
tōis in diuinis non potest habere duas
p̄ductiones vnus ratōis. nulla enim
p̄ductio ibi est vnus ratōis nisi vnica:
quia adequata. ergo cum sp̄ritus. s. p̄-
ducatur per modū voluntatis ut p̄nci-
piū p̄ductiuū filiū non sic p̄ducatur.

Sed in isto articulo videtur esse dif-
ficultas p̄pter verba aug⁹. qui videtur
attribuere genitōem voluntati in nobis
ut p̄ncipio productiuo. 9° de trini. c. 7.
uel. 19°. Verbum amore concipitur. et
e. li. c. ii. ul. 27. noticia placita dignēq; a
mala verbū est. 7. ii. de tri. c. 3. uel. 9. vo-
luntasq; ipsa quomodo foris corpi ob-
iecto formandum sensum admovebat:
formatiōis iungebat sic actiōem recordan-

tis animi ad memoriā conuertit. 7
eodem li. c. 4. uel. ii. voluntas vero iā
que hac atq; illac fert atq; refert acti-
formandā coniungitq; formatam. 7
cit multa consimilia. ergo vult q vol-
tas habeat ratōnem p̄uententis acti-
te genitōnem 7 retinentis eam in ac-
Ita igitur videtur i trinitate cuius ita
go est in anima q voluntas habeat q
aliquam ratōnem p̄ncipij respectu p̄-
ctiōis uel genitōis. uel ratōnem alia
ius superioris applicatiōis p̄ncipium p̄-
ximum ad actum suum sicut in nobis.
Hoc etiam arguitur in nobis: qz si ge-
nō nostra esset mere naturalis nullo mo-
do esset in potestate voluntatis. 7 ita
per haberemus idem verbum de cor-
pore obiecto fortius mouere intellectum.

Quātū ad istum articulū: 7 si ad
distinguant q li voluntate potest ter-
adverbialiter: ut sit sensus voluntate
nuit. i. volūtate genuit. 7 tunc est vā-
aut potest teneri ablatiue. 7 tunc non
causam 7 p̄ncipium elicitiū respectu
nitōis. 7 tunc est falsa. Quicquid
sit de ista distinctiōe nō videtur dicē
q pater filiū genuerit voluntate. inq
volūtas sit p̄ncipium p̄ximum uel no-
tum. q nō p̄ximum p̄batum est: qz
cipium vnus ratōis nō est nisi p̄nci-
piū vnus p̄ductiōis. Qd etiam nō
remotum: p̄: quia sicut volūtas ut sit
p̄ncipiuū operatiū aliquo modo p̄ce-
rius operat q intellectus: ita ut ē p̄nci-
um p̄ductiuū aliquo modo posteriū
ducit q intellectus. 7 ita nō erit causa
p̄ior neq; p̄or in p̄ductiōe que est p̄nci-
intellectus. Propter istas tñ auct⁹
aug⁹. intelligendū est q in nobis non sit
tñ vnū act⁹ intelligēdi: accipiēdo a
de genere qualitatis. neq; vnū act⁹
gnēdi: accipiēdo actū p̄ actione de ge-
actiōis: qz si esset tñ vnus actus isti
tñ vnū ille. 7 ille 7 iste esset idem: tūc
volūtas nostra nullā calitatē h̄eret in
de actus intelligēdi qui est de genere

llatio. neq; in rōne act⁹ gignēdi qui ē de
 genē actōis. in diuisiōe igitur cum nō sit i pa
 tre nisi vnicus act⁹ intelligēdi respectū illi
 us actus volūtas patris nō habebit ali
 quā rōnem pncipiū uel cause. cū etiā nō
 sit nisi vnicus actus dicēdi respectū illi
 volūtas nō habebit rōnem pncipiū: qā
 volūtas sicut operādo ita r. pducēdo
 uel pncipiādo sequit^r aliquo modo intel
 lectū. actus igitur dicēdi pcedit oēm pnci
 piatōem voluntatis. potest tñ volūtas
 ut placens: nō ut pncipiāns hīc actū
 respectū illius genitōis ex b^o q^o volūtas
 ut operans in patre non psupponit gēi
 tōem: sed tñ modo volūtōem illā q^o pā
 formalit^r intelligit. in nobis autē vere sūt
 auct^r aug⁹. q^o volūtas mouet acie⁹ ad
 actum cognoscēdi: r. tenet eam in cogni
 tōe: q^o posito pmo actu nō siue de genē
 qualitatē siue de genē actōis possum⁹
 hīc alios actus posteriores ex imperio
 volūtatis. in patre autē volūtas non ad
 mouet intelligentiā pīs ut formāda⁹
 a memoria patris: q^o in patre non est ni
 si vnica intellectio formalit^r: que pcedit
 aliquo mō pductōem uerbū. neq; admo
 uet memoriā ipsi obiecto ut gignatur
 uerbū. Cōtra istud ar. q^o aug. nō tñ
intelligit in nobis sed etiā in deo: q^o au
g⁹. nunq^o videt assignare actū volēdi
voluntati ut est tertia pō imaginis: nisi
illum qui est pungere pentē cū. ple. r. h
mō habz causalitatē aliquā respectu ge
nitōis. plis. q^o ista pō ut est pō imāgis nī
hil repñabit in pto rpo: nisi uolūtas
diuina hēat aliq^o mō sic pūngē. Rñ^o. et
si frequēnt assignet uolūtati actū illum
ut est pō imaginis. tñ aliqñ sibi assignat
aliū videlz dilectōem eiusdē obiecti: qd
est obiectū memoriē r. intelligentiē sic ap
paret. is. de tri. c. 20. uel. 62. vñ pōt inq^o
sempiterna imutabilisq; nā reoli cōspici
pcepisci que auctas posita est supra dī.
3. q. ult. ibi. n. exp^o se ponit trinitatē in
memoria intelligentiā r. volūtate: ut hūc
actū circa obiectū idē. s. vītātē increatā

sūt. li. 14. c. 8. ponit trinitatē in mente
 quantū meminit sui intelligit se r. diligit
 se. vtrunq; etiā actū tangit simul. is. de
 trini. c. 3. mens r. noticiā qua se nouit r
 amor quo se noticiāq; suaz diligit. r. bñ
 pcurunt isti duo actus in volūtate nra
 q^o ipsa amans obiectum amat etiā no
 ticiā obiecti eiusdem. r. ex amore obie
 cti mouet intelligentiā ad intelligēdū
 illud copulās ipsam memoriē de qua ip
 sa formetur. r. tenēs eam in tali pūneri
 one. r. per hoc in actuali intellectōe vni⁹
 obiecti. Istoz autem duorum actuum
 voluntatis in nobis pncipalior est ille q^o
 est dilectio obiecti: q^o ille est cā quando
 q^o dilectōis actus. tñ alius. s. dilectio a
 ctus est vlioz: quia respectu obiecti ma
 li diligitur actum cognoscēdi: licet nō
 obiectū. sicut dicit Aug⁹. 9. de tri. diffi
 nio intēperantiā: r. hoc est uerbū cū pla
 cet mihi diffinire licet nō placeat mihi i
 cōtinentia. uolūtas igitur in nobis ut
 est pars imaginis repñat uoluntatem
 in deo non quantū ad istum actum co
 pulandī qui est voluntatis nostre. s. qñ
 tum ad alium actū inquantū. s. volun
 tas nra est pncipiū pducendī actus cir
 idem obiectum qd fuit memoriē r. intel
 ligentiē nostre: quia volūtas in diuisiōe
 pncipiū pducendī amorem adequatū
 essentīe diuine que est obiectū pmi me
 moriē diuine intelligentiē r. voluntatis
 r. ille amor pduc⁹ est spūs. s. cui correspon
 det in nobis dilectio pducta: q^o dilectio
 frequēnt ab aug. uocat volūtas. s. uolū
 tas pprie in nobis q^o est pō nō correspon
 det spūi. s. sed vi spiratiue q^o ē in pie r. fi.
 r. h fm illū actū q^o uolūtas i nobis ē pñ
 ciū pducēdi amorem obi intellecti. nō at
 p^o inqñtū hz pducē amorem noticiē gēite
 nullo at mō inqñtū ē cā supior noticiē gēite
 sic quidē vis spiratiua est pncipiū p
 ducendī spūituz: scilicet in diuinis qui
 est amor essentīe diuine: r. etiam amor
 noticiē genitū. licet forte fm aliquēz or
 dinē. sed si est vis illa spiratiua aliq^o mō

principiū pductiū noticie genite: qz
etiā pī in pmo signo originis sit volens
et in secūdo gignat: tamen volūtas pīs
nō habet ratiōem principiū respectu illi
us gignitionis verbi. sic igit patet quo
modo pater volens generat filiū: et tam
nō voluntate ut pncipio formali elicitū
uo generatōis. Tamen q̄tum ad intē
tionem Augus. de dilectiōe copulante
parētem cum prole: dicit quidā doctor
q̄ illa dilectio copulans loquēdo respe
ctu actus sentiēdi est inclinatio facta in
potentia per speciem sensibilem. vnde ista
quinqz preponit ille doctor: videlicet ob
iectum sensibile: speciem: inclinatioem
factam: potentiam sentiēdi: et actū sen
tiēdi. Probat p vnam auctoritatē au
gustini. xj. de trini. ca. ij. uel. iij. cū enu
merat aug. quedam ad suū propositū
facientia in fine sic sensum inueniens de
tinet oculoꝝ animi intensio: ecce ait il
le tertium. quod enī determinet sen
sum nō est nisi illa excitatio per dictas
inclinationem. vocat aut eam augustin.
fm cum intētiōem animi causantis: qz
per ipam sit sensus animi intētiō ad per
cipiendum obiectū. Sed istud nō ē ibi
ad intētiōem Augus. quia ibidem di
stinguens ea ab inuicē de intētiōe di
cit qz tertius solius anime est. igit fm euz
illa intētiō que erat tertius non est illa
inclinatio vel excitatio p speciem. simi
liter illud tertius attribuitur volūtati il
li de qua dicit inferius qz voluntas hac
atqz illac refert actū mentis rē. qd non
videtur verū de inclinatione sed tantū
modo de volūtate et potētia anime.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad primū cum dicit Ricar.
hoc mihi videtur rē. nō hoc videt Au
gus. qz velle patris sit formali gignere.
quia dicit. v. de trini. ca. xij. uel. xxxij.
qz spiritus sanctus pcedit quomō datus
nō quomō natus. i. per modū volūta
tis libere: nō p modū nature: et iō opor

et exponere Ricar. qz ipse intelligat con
comitanter. Ad aliud dico qz inuidia
nō solum est in subtrahendo illa bona
que possunt comunicari actu volunta
tis immediate. sed quēcūqz volens pōt
comunicare et nō comunicat. pater aut
volens ē nō sicut principio elicitino ul
productiuo generat ut dictū est: et ideo
tenet argumentū Augus. de inuidia.
Ad tertius dico qz nihil est ibi inuolūta
rium et ideo generatio filiū nō est inuolū
taria. cōcedo: sed tñ non sequitur vi
tra: ergo est volūtate ut principio elicit
iuo. multa. n. facimus siue voluntate
precedente siue cōcomitante quoz prin
cipium immediatū nō est voluntas.

Q̄ circa distincti

onem septimā quero vtrum
potentia generandi in pte si
aliquid absolutū uel p̄prietas patris. q
p̄prietas patris p̄bo. Aug. 5. de trin
ca. 6. eo pater est quo ē ei filius. ergo eo
est pater quo generat. p̄batio p̄ntie. qz
generatiōe est ei filius: sed paternitate
pater. ergo paternitate generat. uel si o
itate generat: ergo deitate est p̄. Item
per ratiōem: actus proprius est a p̄prie
forma agentis. sed generare est p̄prie
actus patris. ergo rē. p̄batio maioris
tum qz p̄prie forma dat esse: igit et agi
re. tum qz si forma cōis et effectus cōis
quia causa et effectus cōfident sibi in
uicem: vltis vlti: particularis particulari.
p̄p̄p̄icōz et. 5. meta. c. de causa. Item
mediū est eiusdem generis cū extremis
sed supposita que sunt extrema sunt ri
lariua. igit illud quo suppositū agit qd
est mediū inter ea est relatiū. Nec pe
tentia ē eiusdē generis cum actu: imme
diatē in diuinis sunt idem. sed actus generad
est relatio ul relatiū. qz et principiū est
relatio ul relatiū. Cōtra Dam. gen
ratio est opus nature. sed nō est op̄ nū
ture ut generatōis: qz natura nō genera
ergo ē opus nāe ut principiū generandi.

Item Boetius de trinit. c. 5. Ex virtute nature in eandem naturā natiuitate subsistit filius. Item magis in lra: Pater est potens nisi nā. et loquitur de potestate generandi. ergo etc.

Hic ē opinio talis

Illud quod pater generat est eētia propriā rationem: quia generans assimilatur sibi genitum in forma qua agit: filius autem assimilatur patri in eētia nō in proprietate: ergo etc. et declarat ratio: quia cum in creaturis proprietates individualis est ratio agendi sed natura in qua individualia cōueniunt ita in diuinis proprietates personales que corrūdet proprietati individuali in creaturis nō erit ratio agendi et gignendi. Cōtra istud arguitur multiliter: primo sic: omnis forma sufficiens generandi alicuius actōis si per se est per se agit illa actōe. Exemplū: si calor est sufficiens causa calefactiua calor separatus calfaceret. ergo si deitas sit potētia generatiua et cōstat quod sufficiens sequitur quod si per se sit deitas quod per se generabit. deitas autem est in se aliquo modo quod intelligatur esse in persona: quia deitas ut deitas est se esse: ita quod tres persone ipsa deitate personarum nō cōuerſo. 7. de trinit. ca. 8. omnis creatura ad se subsistit quāto magis deus. Et infra: hoc est deo esse quod subsistere ergo in isto primo signo nāe in quo intelligitur deitas in se antequam intelligatur in persona generabit: et ita deitas sicut cōfide ita distinguet a genito. Si dicatur quod deus nō habet per se esse in persona: et ideo nō per se agit sed persona per se agit. Contra: argumentū probat oppositū: quia calor habens esse participatū et per se in se ipsum est per se: posset operari per se in operatione cuius est principium quo elicitum in supposito. si ipsa diuina eētia que est per se esse ex se nō autem per se participat esse poterit per se esse agens illa operatione cuius est principium quo elicitum in supposito: et ita stat argumentū.

Item 2° sic: producētis et forme qua producit eadem est relatio ad productum. hoc accipitur a philosopho. 2. physic. 7. 5. meta. ubi vult quod ad idem genus causae et principij pertinet ars et edificator. si ad idem genus principij pertinet produciens et illud quo produciens producit. et ita si eētia sit qua pater generat habebit eētia relationem realem ad genitum. hoc falsum est ergo etc. Item tertio: forma inquantum est in qua assimilantur generans et genitum: nō habet unitatem nisi rationis: sicut accipitur a Damasceno. li. primo ca. viij. ergo nec entitatem nisi rationis. ergo secundum hoc nō est principium elicitum actionis realis.

Item quarto: forma nō est principium agendi nisi inquantum agens est in actu per eam. nō est autem in actu per ipsam nisi inquantum est in ipso. nō est autem in ipso nisi ut est hoc ergo ut est hoc est principium. Item quinto: productio per prius est distinctiua quam assimilatiua. quod patet: quia omnis productio est distinctiua: nō autem omnis est assimilatiua. ergo forma que est principium productionis prius est principium eius inquantum forma est distinctiua quam inquantum est assimilatiua. ipsa autem est distinctiua inquantum hec assimilatiua inquantum forma. ergo prius est principium productionis inquantum hec quam inquantum forma. Item instatur cōtra probationem argumenti positōis: tum quia brutum generans brutum assimilatur ei in specie et tamen forma specifica bruti nō est principium generandi sed potētia vegetatiua. igitur maior videtur esse falsa. tum quia in augmentatione carnis calor est principium actiui secundum philosophum. 2. de anima: et tamen illo generatur caro animata similis generanti in forma vegetatiue.

Aliter dicitur quod generationis in diuinis oportet dare aliquid quod principium positiuum: quia actio est positiua. nō sunt autem positiua in diuinis personis nisi essentia et relatio. reſo autem

hanc
Benedictus

nō potest esse principiū illius pductōis quia relatio nō est principiū nec terminus motus ex. 5. physicoz. ergo eētia sed essentia fm se cōsiderata est indeterminata ad plures personas et ad actiones plurium personarū. ergo oportet qd ad hoc qd ipa sit principiū determinate actionis qd determinet. determinat aut per relationem: et ideo relatio ponit principium nō elicitivū sed determinativū.

Ad hoc etiam adducit cōfirmatio ex creaturis vbi eadem forma dat actū primum et secundū: sed determinat ad hūc et illum ex diversis respectibus: quia ad primum determinatur ex respectu ad subiectum: et ad secundū ex respectu ad obiectum. Contra: indeterminatio est duplex. Quedā est potentie passive: ut in determinatio materie: et quedā potentie active illimitate ad plures effectus. Exemplū: sicut sol ē indeterminatus ad pducendū multa animalia: nō qd aliquā formā recipiat ut agat: sed quia habet virtutem productivā illimitatā. quod autē est indeterminatū indeterminatiōe materie oportet qd recipiat aliquam formam ad hoc ut agat: quia nō ē in actu sufficiente ad agendū: sed quod est indeterminatū indeterminatiōe potentie active est ex se sufficienter determinatū ad producendū quencūqz istorū effectuum: et hoc si passus dispositū sit ap proximatum vbi requirit passus: vel ex seipso vbi nō requirit passum. pbatō: si tale actiū esset de se determinatū ad unū effectum posset de se sufficienter pducere illum. sed si est indeterminatum ad hoc et ad illud ex tali illimitatiōe nulla tollitur pfectio causalitatis eius respectu talis effectus: sed tñ causalitas additur respectu alterius. igit ita potest pducere istud sicut si esset tñ istius: et ita nō requiritur aliquod determinās. ad propositū: essentia diuina nō est principium indeterminatū indeterminatiōe materie. igitur sine determinatiōe alie

rius quasi pncipiū actiū erit simpliciter determinatū determinatiōe que requiritur ad agendū: ita qd nō requiritur aliud aliud. Cōfirmatur: quia talis in determinatiō principiū actiū licet sit ad disparata: nō tamen est ad cōtradictoria: sed determinate ad alterā partē cōtradictionis respectu cuiuslibet istorū disparatorū. nulla autē indeterminatiō prohibet ex se determinare agere nisi qd aliquo modo eēt ad cōtradictoria ut ad agere et nō agere. ergo etc. Item scō: quando aliquod principiū actiū est indeterminatū ad aliquos duos effectus: nō ex equo sed fm ordinem naturāle ex se sufficienter determinatū est ad primū illoz et positō pmo ad secundū. eētia aut diuina nō est indeterminata ad istas duas pductiones ex equo. sed per prius se habet ad generatiōem. igitur est ex se sufficienter determinata ad vtutū: qd ex se pmo ordine originis ad primā: et illa posita est determinata ad secundā: et ita in nullo signo originis est indeterminata ad vtutū quasi tñ eliciendam.

Item tertio: relatio ē ratio suppositi agentis. igitur si est determinatiua principij quo: habebit duplicem ratōem principij respectu generatiōis. vnam inquantū est ratio agētis: et aliam inquantū est ratio determinatiua principij agendi et sic ipa mediabit inter seipam et actionem. Item q̄to sic: natura ut natura ponitur principiū elicitivum istius actionis. ipa aut ut natura nō est determinabilis: fm Dam. li. iij. ca. vi. proprietates determinat hypostasēs nō naturam ut natura. igitur nullū est determinativū principij quo ut ē principiū quo sed tñ principij agentis. Item quinto: relatio fm istum magistrū tñ ratiōe differt a fundamento. ergo nō potest esse principium determinativū ad actū reāle ali quo modo distinctū ab eētia: qd nihil cōcurrit ad ratiōem alicuius principij respectu actiōis realis: nisi reale. Item

to: quod dicitur de relatione determina-
ta in creaturis videtur esse falsum: quia
1. ex se non per aliquem respectum medi-
um est fundamentum huius respectus po-
tentie calefactivae. non oportet etiam quod de-
minatio ad actum primum et secundum
sit per respectus: quia eadem forma ab-
soluta dat actum primum absolutum et
respectum: et principium agendi est ab-
solutum et non respectum.

Id quodem igitur respondeo distin-
guendo de potentia
1. modo dicitur potentia logica que di-
citur modum propositionis factae ab intelle-
ctu: et ista notat non repugnantiam exte-
riorem de qua dicitur philosophus. v. metaph. c. de
potentia: Illud est possibile cuius contra-
dictum non est de necessitate verum. et si hoc
modo queratur de potentia generandi in di-
vinis: dico quod ipsa est possibilis compa-
rati generandi ad quencumque actum non
repugnantem generationi: et tunc possibi-
lis est patris vel dei ad hoc predicatur
quod est generare: quia isti termini non re-
pugnant. impossibilitas autem est quod filius
et spiritus sanctus generet: quia isti ter-
mini repugnant. Et si queratur quid est
potentia generandi in divinis isto modo:
non oportet dare aliquod principium quo
quoque sit potens generare. sufficit enim
scire non repugnantiam terminorum: sicut si
de mundi creationem mundus non solum
fuisse: sed per impossibile deus non fu-
isset et incepisset a se esse et tunc fuisset po-
tes creare mundum si fuisset intellectus
quoque ante mundi creationem componens
et mundus erit: hec fuisset possibile
et termini non repugnant. non tamen
propter aliquod principium in re possibi-
le actuum sibi contradicens: nec etiam
quod illa mundus creatus fuit possibile for-
maliter loquendo de potentia dei. sed po-
tentia que erat non repugnantia istorum
terminorum: quia isti termini non repug-
nant: sed ista non repugnantia concomi-
tatur potentia activa respectu huius

possibilis. Alio modo dicitur potentia di-
uisa contra actum. ista non est in deo. Re-
linquitur igitur potentia realis que dicitur
principium agendi vel patiendi ut primum
fundamentum relationum: quia hoc no-
men potentia non est abstractum vitimata
abstractione: sed est concretum concretione
ad fundamentum: sed non per creationem ad sub-
iectum. de qua multiplici abstractione
in relativis dictum est supra distin. v. que-
stione prima articulo 2. Hic autem tantum
modo queritur de potentia agendi: et tunc
distinguitur quod hoc nomen potentia pot-
est sumi vel pro eo quod per se significat: vel
pro eo quod connotat quod est primum
fundamentum talis relationis. Primo mo-
do accipiendo dico quod potentia significat
relationem sicut potentialitas vel principi-
atio: et hoc modo questio non habet diffi-
cultatem: quia potentia generandi in di-
vinis dicitur essentialiter relationem. Se-
cundo modo est difficultas questionis que-
rendo quid sit illud absolutum quod est
fundamentum proximum istius relationis
et tunc loquendo semper precise de potentia
activa sive productiva de qua est modo
sermo: distinguo ulterius de potentia de
nominative sumpta: quod aliquando sumi-
tur pro suo fundamento precise: aliquan-
do autem pro ipso cum omnibus alijs que
concurrunt ad hoc ut possit elicere actum
que scilicet requirunt ad rationem poten-
tie propinque: cuiusmodi sunt in creatu-
ris approximatio passiva et impedimentum
remotum. Ista distinctio ultima potentie
accepte pro fundamento precise vel pro
ipso cum alijs omnibus concurrentibus
accipitur a philosopho. ix. metaph. diffinitio
autem potentie activae quae ponit. v. et ix.
metaph. est potentie activae primo mo-
do sumptae. potentiam autem secundo mo-
do sumptam exprimit ipse manifeste. g.
metaph. ca. 4. Quoniam inquit aliquid
possibile et quando et quomodo et quocumque
alia necesse est adesse in diffinitione: et
subdit: Tales potentiae. scilicet relationales necesse

est ut possint quando passiuus et actiuus appropinqua ut hoc quidem facit illi vero pati. Et si obijciat contra eum quod iste irrationales possint impediri. hoc excludendo dicitur: nullo namque exteriorum prohibente adiungere nihil ad hoc oportet. potentiam enim habet ut est potentia faciendi. est autem non omnino: sed habentium aliquo modo: in quibus excluduntur que exterius prohibent. remouent. nec eorum que in determinatione apponuntur quedam. vult dicere quod quedam pertinentia ad diffinitionem potentie actie et possibilis excludunt impedimentum ergo potentia actiua sibi finem eum accipitur cum omnibus concurrentibus ad possibilitatem propinquam agendi.

Loquendo tunc de

potentia. scilicet de proximo fundamento istius relationis precise sumpto. dico quod potentia generandi patris non est relatio: sed aliquid absolutum. Partem negatiuam probabo. primo: quia omnis relatio videtur eque naturaliter respicere suum proprium correlatiuum ergo relatio spirantis suum proprium correlatiuum sicut relatio generantis suum. non distinguuntur autem in diuis productiones per modum nature et voluntatis: nisi quia principium a quo produciens producit aliter et aliter se habet ad productionem et productum: quia hec naturaliter hec liber. ergo non continent tunc due productiones formaliter distincte per modum nature et voluntatis. Secundo: quia tunc eadem relatio esset principium sui ipsius: quia in patre non est nisi unica relatio ad filium. et illa est per se quo respectu generationis: que scilicet generatio est eadem relatio licet aliter nominata. ergo etc. 3° quia tunc paternitas esset simpliciter perfectior filiatione. paternitas consequentis dupliciter. Primo quia illud quod produciens producit si non est eiusdem rationis cum producti forma: continet eam virtualiter: et est perfectior ea. ergo si pa-

ternitas est quo pater agit: et non est eiusdem rationis cum filiatione continet filiationem virtualiter et est perfectior ea.

2°: quia filiatione non dat filio quod agat nihil enim nec ad intra nec ad extra. producit filius filiatione. ergo si pater paternitate agit formaliter paternitas erit aliquid perfectius filiatione. Partem affirmatiuam solutionis probabo. primo sic quod est perfectioris in principio producti non tollit ab illo rationem principii producti. sed communicare se in identitate numerali et adequata communicatione sibi: ponit perfectionem in principio producti. ergo hoc non tollit ab alio rationem principii producti. sed si deus per ipse sibile generaret alium deum et ille alius 3° deitas poneretur principium producti alterius et non relatio. et tunc deitas non communicaret se identitate numerali. nec communicaret se communicatione adequata sibi in ratione principii producti: quia deitas posset esse principium alterius communicationis: puta facere impossibile a secundo deo. ergo cum modo deitas communicetur in identitate numerali et communicatione adequata sibi: ita quod deitate non potest esse alia communicatio numero eiusdem rationis et ista. sequitur quod multo magis modo ponetur absolutum esse principium producti quod tunc poneretur. Exemplum istius est si calor in igne communicatur se eundem numero ligno et communicatione adequata. ita quod iste calor non posset esse principium alterius calefactionis non negaretur calor ignis esse principium producti caloris in ligno cum modo de facto ponatur calor esse principium illius. et hoc cum duplici imperfectione opposita duplici perfectioni habet sumptum: quia nunc est sibi diuersitas caloris communicati: et communicationis est adequata hic autem esset identitas calori: et communicatio adequata: et illa hypothesis posita lignum calorem

posset calefacere. non enim se: quia acci-
pit calorem calefactione que est ab hoc
calore: et tunc prius haberet calorem quam
haberet calorem. nec aliud: quia ista ca-
lescentia ligni ponitur adequata illi ca-
lorem in ratione principii actus. Ita intel-
ligendum est in proposito quod illud quod
poneretur esse principium alterius com-
municationis: si communicatio fieret
in diversitate numerali et non adequa-
ta illud idem debet modo poni princi-
pium quando sit communicatio eius-
dem et adequata principio productivo.

Secundo proba idem sic: aliquid abso-
lutum est terminus formalis generatio-
is ergo aliquid absolutum est ratio formalis
qua agens agit. antecedens probatum est di-
stinctione. 5. quod. 2. prima ratio pertra-
ctanda opinio. proba consequentia:
quia impossibile est agens communicare
terminum formalem productionis nisi agat
forma que perfecta si agit uniuoce uel
perfectiori si equiuoce. in diuinis autem
nihil est perfectius absoluto: quia abso-
lutum est formaliter infinitum: relatio autem
non ergo etc. Huc ratio instatur quod con-
sequentia tamen valet in generatione uniuo-
ca. hec autem probatur esse equiuoca. tum
ex parte personarum. tum ex productioni-
bus: tum ex ratione differentie specificae.

Prima via sic: personitas et relatio diffe-
runt specie. ergo persone constitute per eas
antecedens probatur: quia differunt secundum
quidditates: et talis est differentia specifi-
ca. tum quia sunt puri actus: differentia
autem actus et forme est specifica. Consequen-
tia probatur primo: quia non maior distin-
ctio est in principis quam principiatibus. Se-
cundo: quia eadem est differentia forma-
lium constituentium et constitutorum. Ter-
tio: quia eadem est differentia eorum secundum
que scilicet aliqua differunt et ipsorum diffe-
rentium. Quarto: quia sunt idem essen-
tie diuine sicut persone. igitur propter istud
non negabitur differentia specifica perso-
narum sicut nec relationum. Secunda

via de productionibus arguitur sic: si pro-
ductiones differunt specie: ergo et produ-
cta. antecedens patet: quia in diuinis non
est productio uniuoca nisi unius ratio-
nis. consequentia probatur: tum quia aliter
non esset proportio productionum ad pro-
ducta. tum secundo: quia productiones
sunt eiusdem rationis cum productis.
tum tertio: quia potentie alterius rationis
requirunt obiecta alterius rationis. ergo
si produceret sua obiecta produceret ea
alterius rationis. ergo sicut intellectus et
voluntas presupponunt bonum et verum
formaliter distincta: ita producerent ter-
minos formaliter distinctos vel erunt
quibus termini sic distincti producantur.

Tertia via de differentia specifica ar-
guitur sic: differentia specifica videtur
esse perfectior quam differentia numeralis
quod probatur: quia distinctio specierum
est de perfectione vniuersi: non autem distin-
ctio indiuiduorum. ergo differentia specifi-
ca sicut perfectior videtur esse ponenda in
diuinis. Ad ista: siue generatio ponatur
equiuoca siue uniuoca: ratio non infringi-
tur: quia in equiuoca generatione oportet
principium productivum esse perfectius
forma terminante. nihil autem in deo est
perfectius absoluto: et specialiter nulla
relatio perfectior. absurdissimum enim vi-
detur dicere quod relatio contineat virtua-
liter essentiam diuinam: conclusio tamen
ad quam inducunt iste relationes scilicet
de generatione equiuoca videtur esse fal-
sa: quia cum in primo termino generati-
onis scilicet in ipso producto concurrant
duo scilicet natura et relatio propria ipsi
us producti qua est hec. aut generatio di-
citur equiuoca uel uniuoca a termino for-
malis generationis: aut a formali principio
ipsi supposito producto. Si primo modo
cum natura que est terminus formalis hu-
ius productionis sit eadem in producente
et producto: sequitur uniuocatio: quia
perfectissima similitudo. Si secundo mo-
do: ergo nulla generatio est uniuoca quod

nullum genitū in sua forma indiuidua
li assimilatur gignenti. **Hoc** etiam argui
tur alio modo et est idem quasi: quia ge
neratio et est distinctiua et est assimilati
ua. perfectior aut ratio in ea est quod sit assi
milatiua quam distinctiua. quod apparet:
quia sic est a forma sub ratione forme:
non sub ratione qua hec et ratio forme
est perfectior in supposito ista differen
tia indiuiduali. si enim perfectius est in
generatione ipsam esse assimilatiuam. er
go si hec generatio dicitur esse uniuo
ca uel equiuoca. Si enim diceret talis
uel talis inquantū est distinctiua quelibet
esset equiuoca: quia quelibet distin
guir et hec est imperfectio ratio in gene
ratione: quia puenit imperfectissime ge
nerationi. ergo per hanc non distingui
tur uniuoca ab equiuoca. ergo ad pro
positum cuius generatio sit assimilatiua
quatenus eadem natura comunicatur
distinctiua quatenus est geniti distincti
a generante distincto sequitur quod penes
naturam gignentis et geniti sit uniuoca
tio et non penes distinctiōem eorum scilicet
gignentis et geniti. **Tertio** applica
tur ad propositum: quia si ille due differ
entie indiuiduales que sunt primo di
uerse constituunt producta non primo di
uerse sed inter que est generatio uniuo
ca propter similitudinem in natura si iste
differentie indiuiduales essent species al
terius generis adhuc non constitueret di
stincta tanta distinctiōe quanta esset ea
rum in suo genere: quia tunc differentie
indiuiduales constituerent primo diuer
sa. Quod autem constituta modo non sunt pri
mo diuersa: hoc est propter naturam in
qua natura indiuidua pueniunt. ita est
am tunc cōuenirent in eadem natura li
cet differentie constituentes essent species
alterius generis. igitur tunc constituta
essent eiusdem species sicut modo.

Ad argumenta igitur

tur in oppositū. **Ad** primum dicendum
quod non est ibi proprie genus nec species ne
differentia specifica. sed bene concedo
paternitas et filiatio sunt relationes alio
us species et alterius rationis: quia sunt
opposite et non fundate supra unitatem
immediate sicut similitudo uel equal
tas. magis etiam distinguitur paternitas
a filiatione quam paternitas a paternitate.
Sed cum infero: ergo constituta sunt al
terius rationis quasi specificæ. nego con
sequentiam. **Et** propter probationem et
sequentiam notandum est quod aliqua dicitur
aliquando magis distingui propter et
rum minorem cōuenientiam in aliquo
genere: aliqua propter maiorem repugn
tiam uel incōpossibilitatem eorum: sic
contraria magis dicuntur distingui: et
album et nigrum: quam disparata: ut hō
album. sed hoc modo non est proprie
ctum aliqua magis distingui. plus enim
proprie distinguuntur que minus cōueni
unt in aliquo genere: et ita distincta
nere generalissimo plus distinguuntur
quam contraria que sunt eiusdem genere
hæ contraria magis repugnant. unde uer
saliter quanta est distinctio. id est repugn
antia constituentium uel formaliter
stinguentium tanta est et constituto
quia si album et nigrum sunt incōpossi
bilia: et constituta per ea sunt incōpossi
bilia: et ita est in proposito. quanta est
est incōpossibilitas paternitatis et fili
ationis propter quod paternitas non est
liatio: tanta est et patris et filij ita quod
ter non est filius. Sed primo modo acci
endo nunquam distinguuntur cōueniunt
tum quantum cōueniunt que per illam
stinguuntur: sicut pater per omnia disti
guentia discurrendo. differentie enim
cificæ non includunt genus in quo cōue
niant. species autem distincte per eam
cludunt genus in quo cōueniunt. et ratio
est: quia distinguuntur aliquid per
supponunt in ipsis distinctis quod
distinguuntur non includunt in suo inel

lectu distincta tñ per ea includūt illud. ideo distincta conueniunt in illo: distin-
guentia autē ea non conueniunt in illo.
Et per hoc patet ad argumenta 7 ad p-
baciones cum dicit de principijs 7 prin-
cipiis. Dico q̄ maior distinctio. i. ma-
ior nō conuenientia hoc est in pauciori-
bus cōuenientia potest esse principiorū
q̄ principiorū: sicut differentie specifi-
ce que sunt principia specierū nō conue-
niunt in genere in quo conueniunt ipse
species. 7 ita etiā est de differentijs indi-
uidualibus 7 indiuiduis respectu natu-
re specificę. Per idē apparet ad illud
de formalibus constitutis 7 de p̄cise di-
stinctis. in omnibus enim est falsum q̄
quanta est distinctio uel differentia for-
malium constitutiuū tanta sit differen-
tia constitutorū. Sed adhuc pondero
argumentū: quia iste relationes in pro-
posito sunt subsistentes. igitur tantam
differentiā habent inquantū subsisten-
tes quantā habent in rationibus p̄p̄is
subsistentes autē sunt persone. igitur tan-
tam differentiā habēt persone quantā
habent relationes. Et preterea aliqua
differentia formalis differēt persone 7 nō
nisi differentia illa que est relationum:
quia nullam aliā habent q̄ istam que ē
relationum. ista autē que est relationū ē
specificā. ergo ista erit specificā ul' nul-
la. Ad ista respondeo ad primā q̄ licz
relationes sint subsistentes: tamē persone
nō tñ includunt relationes sed ipam na-
turam in qua subsistūt. relationes autē
nō includunt formaliter ipam naturā.
In aliquo igitur formaliter conueniunt
persone in quo nō conueniūt relationes
formaliter: 7 ideo hīc nō est tāta distin-
ctio sicut ibi. Ad secundū dico q̄ non
sequitur istis p̄cise persone distinguunt
7 ista distinguunt specie. ergo p̄sone di-
stinguuntur specie. sicut nec de differen-
tijs indiuidualibus respectu indiuiduo-
rum. Et cum dicis: tunc nulla erit disfe-
rentia distinctiorū cum nō sit illorum il-

la que est distinctior: nec aliqua alia per
illa. Dico q̄ per ista potest ēē distinctio
distinctior 7 aliqua alia q̄ sit illa distin-
ctiorum uel distinguentiū 7 minor: si-
cut per differentias indiuiduales est ali-
qua distinctio ipsorū indiuiduorū alia
q̄ ipsarum differentiarū: quia differen-
tie sunt p̄mo diuerse: sed distincta non
sunt p̄mo diuersa sed tñ sunt distincta
numero in eadem specie. ita hīc in pro-
posito per relationes distinctas in specie
uel quasi genere quibus tamen inquan-
tum sunt distincte accidit distingui spe-
cie possunt alia distingui p̄sonaliter tñ
in eadem specie siue in eadem natura.

Ad secundā viam de productionibus
nego consequentiā: quia hīc ex perfecti-
one istius nature possunt esse aliqua p̄n-
cipia propria alterius rationis cōmuni-
catiua tamen ipsius essentie: quod non
cōtingit in aliqua natura imperfecta: et
propter distinctionem istorū principio-
rum formalium possunt esse productio-
nes alterius rationis: 7 tamen p̄ducta
vnius rationis p̄p̄i unitatem termini
formalis: scilicet nature que cōmunica-
tur. Cum probatur illa cōsequentiā pri-
ma per proportionem. Dico q̄ proportio
illa productionis ad terminū formalem
est q̄ per ipam cōmunicatur terminus
formalis: sed nō requiritur talis propor-
tio q̄ productio sit vnius rationis si ter-
minus formalis sit vnius rationis: quia
productiones possunt distingui per rati-
ones suas formales aliter q̄ ex iminis
formalibus: sicut h ex principijs forma-
libus. Exemplū huius est: quia quan-
doq̄ forma eadem potest acquiri mu-
tationibus alterius rationis: sicut idem
vbi per motū localem super magnitudi-
nem rectā 7 circularem: qui motus ita
sunt alterius rationis q̄ nō sunt compa-
biles fin p̄sum. 7 physicoz. ita esset si
eadem sanitas posset induci immedia-
te ab arte 7 immediate a natura. Cū
probatur illa cōsequentiā 2° per hoc q̄

productiones sunt eiusdem rationis cum productis. Dico qd qd ad hoc sunt eiusdem rationis: quia sicut productiones sunt relationes: ita producta sunt relativa. sed producta sunt subsistentia in aliqua una natura: et productiones formaliter non sunt supposita subsistentia in illa natura: ideo producta possunt habere unitatem aliquam in natura formaliter communicata eis per productiones quam non habent formaliter productiones. **Cum** arguitur tertio de potentialium qd similis est distinctio obiectorum ad potentias: patuit responsio dist. 2. q. 4. **Utrum** in diuinis sint tamen due productiones etc. **De tertia via.** scilicet de perfectione differentie specificae: dico qd differentia specifica non est perfectior identitate specifica in diuinis: sed in creaturis est perfectionis. posita enim limitatio creaturarum non potest esse tota perfectio in creaturis absque distinctione specifica: sed si in aliqua una natura esset perfectio infinita ibi distinctio specifica non requiritur: reuertitur ad perfectionem simpliciter. in creaturis igitur differentia specifica est perfectio suppleans imperfectiorem. in diuinis autem vni una natura est simpliciter perfecta non oportet ponere talem perfectionem suppletentem imperfectiorem: quia nulla est ibi imperfectio que suppleat. **Exemplum** generatio in creaturis est perfectio suppleans imperfectiorem in corruptibilibus que sine generatione non possent conseruari nec idem numeraliter nec idem specie. in diuinis autem non oportet ponere talem perfectionem suppletentem imperfectiorem aliquam que sit ibi nec in aliquo eino.

Ad formam autem

questionis qua queritur de potentia generandi an sit aliquid absolutum respondeo gerundiuum constructum cum potentia notat actum ut egredientem ab eodem supposito cui attribuitur potentia. similiter est de scientia et voluntate quando constru-

untur cum gerundiuo notant actum egredientem uel potentem egredi ab illo supposito cui attribuitur scientia uel voluntas: propter quod non ita concederetur isti filius habet scientiam uel voluntatem generandi: quomodo concederet illa: filius se generationem patris uel vult eam: immo videtur ille negare sicut iste: filius scit generare et vult generare: quia idem videtur le agere et habere voluntatem agendi. sed non idem istis videtur esse velle actionem quia hec non includit eam velle ut actum voluntatis quod alia videntur significare.

Ad argumenta per

mo ad principalia. **Primo** ad augustinum dico qd intelligit eo formaliter non eo fundamentaliter seu causaliter. **Exemplum:** dicimus qd sores est similis similitudine formaliter: sed dicitur similis albedine fundamentaliter seu causaliter. ita in proposito pater generat generationem formaliter. hoc modo non querimus hic quo generat sed querimus h quo generatio elicitur: principio formali elicitivo quod scilicet fundamentum proximum istius relationis: tendit igitur Augustinus qd eo est pater quod est ei filius. scilicet illa notio hoc est qd pater non dicitur ad se pater sed ad filium. ibi autem intelligit ibi quo pater sit pater siue generet ut principio elicitivo generatioe sicut pater ibi ex se sua. **Ad secundum** dico qd duplex potest intelligi comunicabilitas forme: Una que est vniuersalis que est per identitatem ad multa inferia quorum quodlibet est ipsum: sicut vniuersale comunicatur singularibus. Alia est ad multa quorum quodlibet est ipse: sicut forma comunicatur materie scilicet est ipsum: sicut dictum est de duplici comunicatioe forme distinctione 2. quod one 4. tunc dico qd a forma comunimo modo est operatio communis: quia si in forma aliqua in vniuersali accepta consequatur aliqua operatio in pluribus: qualiter

formam singularem sibi illa consequit opera-
tio singularis eiusdem rationis nisi alia
forma singularis sit imperfecta. si autem lo-
quamur de 2^a communitate que est forme
respectu participantium ipsam dico quod non
oportet quod forma communis sit principium
operationis communis. et maxime quando habet
a pluribus suppositis secundum ordinem. ita quod
vni communicat ab alio et hoc communica-
tione adequata. sicut fuit declaratum in ex-
emplo adducto in prima ratione ad partem
affirmatiuam questionis. Ad propositum
dico quod maior est falsa operatio propria est
a forma propria loquendo de appropriatio-
ne secundo modo qualis est appropriatio
ista vel saltem non alia potest intelligi in pro-
posito. Et cum probatur prima propositio
primo. quia propria forma dat esse. ergo dat
agere. nego praeterea. multe. non sunt forme
dantes esse que non sunt actiue. et ita nul-
lo modo dant actum 2^m. et talis est pati-
entia sicut et filiatio. Que autem sit ratio
quare quedam forme sunt actiue et que-
dam non difficile est assignare rationes
communem. quia aliquae forme substantia-
les sunt actiue et aliquae qualitates sunt
actiue. aliquae autem forme substantiales non
sunt actiue. et aliquae qualitates non sunt
actiue: et tamen plures conueniunt qualitates
et qualitates in aliquo concepto communi
quod qualitates et substantie. Similiter aliquae
forme substantiales imperfectiores sunt acti-
ue sicut elementares: et perfectiores non
sunt actiue sicut mixtorum sicut forma lapi-
dis et aliorum inanimatorum. aliquae etiam mix-
torum perfectiores sunt communicatiue sicut
animatorum. aliquae tamen perfectiores non
sunt communicatiue sui sicut forme corporum
celestium et forme angelice. non igitur vide-
tur ratio quare aliquae forme in communi
sunt actiue et aliquae non. sicut in speciali
non videtur aliqua ratio quare calor est
calefactiuus nisi quia calor est calor. et ita
videtur quod hec sit immediata calor est ca-
loris effectiuus. ita etiam videtur quod omnes
forme de genere quantitatis et omnes re-

lationes de quibus est modo sermo non
sunt actiue et de omnibus talibus non val-
et si dant actum primum ergo et 2^m. **Suz**
probatur 2° praeterea per primum 2° philosophorum et
5°. methaphisica. dico quod loquitur de vniuersali
et particulari loquendo primo modo de com-
muni. non autem accipiendo 2° modo. scilicet per
ut eadem forma numero est communis.
participantibus eam. ista. non. communitas non
est in creaturis nec communitas vniuersa-
lis ad participantia sine communitate vni-
uersalis primo modo dicta. **Ad 3^m** cum ar-
guitur de medio et extremis: dico quod quod-
dam est medium per participationem vtri-
usque extremi sicut fuscus quod est medium
inter album et nigrum quod est medium ex na-
tura rei. et de tali verum est quod est in eo-
dem genere cum extremis. sicut probatur philo-
sophia 1^a. methaphisica. aliud est medium aliquo alio
modo accidentaliter sumptum sicut opera-
tio inter opans et terminum. istud non
oportet esse eiusdem generis cum extre-
mis. quia quando anima intelligit se in-
tellectio eius est qualitas et tamen opans
et obiectum sunt substantie. tale autem medium
accipitur in proposito vbi ipsum quo inter
suppositum generans et generatum. **Uel**
potest dici quod ipsum quo non est medium
proprie. sed tenet se ex parte alterius extre-
mi. scilicet generantis. proprium autem medium si
quod datur potest dici generatio et de illa ve-
rum est quod est eiusdem rationis cum extremis
quia ipsa est relatio sicut extrema sunt relata
Ad 4^m de potentia et actu dico quod equi-
uocatur de potentia. vera est. non. maior ut
potentia est differentia entis per diuisiones ens
per actum. quia sic ens in communi non tantum
diuiditur per actum et potentiam. sed etiam quocumque
genus entis et quocumque species et indiuiduum
quia sic eadem albedo primo est in potentia et
postea in actu: et hoc modo ad idem genus per-
tinent actus et potentia. hoc modo proprie lo-
quendo non est primo generandi in diuinitis.
proprie. scilicet. que opponatur actui. quia illa genera-
tio est simpliciter in actu et necessaria. et ideo non est
in primo ut primo repugnat actui. sed hic est

sermo d' potentia vt e' p^m et hoc modo ista p^o est falsa q' dicit q' p^o e' eiusde' generis cu' actu. p^o n. forma s'balis esse p^m actiois de genere actiois. et actiois de genere qualitat'. sicut tactu' e' s. di. 3^a q. de noticia genita. q' subiectu' est per se causa p^o passiois.

Quia antez aliqua

argumenta p^o p^maz opinionē sūt p^o me. R^o ad illa. Ad p^mu' dico q' illa p^o s'io maior h'z hic maiorē p^oabilitatez q' in creaturis. q' ista forma sic per se e'. q' illi corripit p^orium q' potens agere puta h' deus. qui quoddāmodo p^oedit relationes. et sic agit. p^o quia sic p^omo intelligit et vult igitur videt q' posset i oēs actionē cuius suum quo est p^oriu' p^oin cipium formale et ita h' deus generat p^omo. et ideo illa maior de p^o elicitiuo falsa est quādo p^oncipiū elicitiuum si per se existat nō pōt esse p^opinqua ratio ad op^oandum. Exemplū species si ponat p^oin cipium elicitiuum opationis videndi in oculo si per se existeret nō posset esse p^oncipiū illius opationis et ratio esset. q' non posset esse in p^o p^opinqua ad agendum. q' nō posset h'c passū approxima tum. q' approximatō vt dictū est p^oius requiritur ad rationē potentie p^opinque sicut autē approximatō in creaturā vel amorio impedimentoz ita dictū e' q' in p^oposito requirit suppositū pueniēs ad agendū. ergo forma que esset p^o actiois in supposito distinctio si eēt p se exis nō eēt suppositū nec p^o distinctū nec i supposito distinctio puenienti generatōni. et ex q' illud suppositū requirit ad potētiaz p^opinquā agendi nō poterit talis forma p se agere. eē^a aut si p se existat in aliq' instanti nāe anq' intelligatur eē in supposito vel psona in illo pōri nō e' suppositū agēs in p^o p^opinqua ad agendū ista n. actio distinctōem requirit aliq'z i ista nā que nō pōt eē nisi supposito. q' suppositū pueniēs huic actioni e' suppositū

distinctū existens in ista nā. in nullo ta li est natura inq^otu' intelligit p se eē si p se sit aliq' anq' in psona. et ideo nō pote rit p se agere ista actōe. Ad aliud d' q' et quod dico q' illud dictū p^obi e' v^oez in o et cāto. q' ibi est distinctio realis cāe et p^oncipij q' causat ab ipso cāto. de p^oncipij etia cēntialis e' causati ad p^oncipij causati sic et ad cāz. et rō est ibi. q' p^oncipij causati nō est nisi vnicū in vno supposito. In p^oposito autem e' oppositū. quia suppositum pducēs e' distinctum. quo aut pducit e' indistinctum. et iō pductum n realiter refert ad p^oncipij q' sic refert ad p^oncipij quod pducit. Et ideo in p^oposito non e' relō realis p^oncipij pductui ad pductu sed pducētis e' relō realis. p^oncipij aut pductui est relō rōis: sic p^oncipij dictum de nā cōmunicātē et cōicātā dī. 5^a. q. 4.

Ad 3^m dico: q' forma fm quod est lud in quo assimulat generās generat nō e' tū ens ratiois sed h'z aliqua vnitatem pcedentem oēm actū intellectus. in nullo actu intellectus exiēt ignis gnār ignem et corrūperet aquā. et hoc p^oncipij sui silitudinē nālem h'z et p^oncipiatem tū hoc aut magi parebit in. q. de indiuidu atione. Ad Dam. dico q' intelligit cōicabilitate alicuius vntus fm nām: fm numez sicut essen^a diuina est cōm nis i rōis psonis sed mō nulla e' cōicātā alis in creaturis: est tū vntas alicui^o vntate minori q' sit vntas numerali

Ad aliud cum dicit forma e' p^oncipij agendi inquantū e' in hoc concludit p^oncipij me: quia illō absolutū quod e' p^oncipij p^oncipij tentia generandi nō est potentia generandi filio. Cum arguitur q' generatōis us est distinctiua q' assimilatiua. et q' forma sit p^oncipij elicitiua vt hec: q' v forma. Respondeo. q' p^oncipij fm consequentiam nō semper e' p^oncipij se undu causalitatem. Exemplū sequitur. ignis igitur calidus et non econuerso. igitur calidum est p^oncipij fm consequentiam. et tū men ignis est p^oncipij fm causalitatem

so calore. et ita concedo: quod distinguere est
plus in generatione quam assimilare. id est com-
munius. quia multa distinguunt que non
assimilant sed distinguere non est perfe-
ctius in generatione quam assimilare. quia
conuenit generationi etiam imperfectis-
sime in quantum est a forma ut hec.

Assimilare conuenit sibi in quantum est
a forma absolute. et perfectior est ratio for-
me quam ratio singularitatis. Concedo ta-
men argumentum contra opinionem po-
nentem tantum distinctionem rationis:
et non concludit contra me. sicut patebit
in sequenti distinctio. Instantia prima de ca-
lore et vegetatiua non valet. quia ibi co-
municatur utraque forma: et forma prin-
cipalis actiua et immediata. Est enim ca-
ro genita animata et habens calorem ge-
nitum aliqualem naturalem. utraque e-
tiam forma est principium generationis li-
cet vnum mediatum aliud immediatum.
Sed illa alia instantia: de generatione
huius difficultior videtur si sensitiua non
habeat ibi aliquam operationem: sed ve-
getatiua tantum. et de hoc in secundo li-
bro. quando fiet sermo de rationibus se-
minalibus quomodo potest esse genera-
tio vniuoca in animalibus.

Quæ circa distinc-
tionem octauam quero.
Utrum deus sit summe sim-
plex et perfecte talis.

non. quia simplicitas non est simpliciter
perfectio. ergo non est ponenda in deo
ut essentialis. probatio antecedens. quia si
esset simpliciter perfectionis. ergo quæ-
ret habens eam esset simpliciter perfectior
non habente. et ita materia prima esset per-
fectior homine. immo generaliter in cor-
ruptibilibus et generabilibus compositi-
ora sunt perfectiora. Item perfectio
nis est forme posse dare esse licet imper-
fectionis sit dependere a materia. ergo si
prima ratio separaretur a secunda: quia non
videtur esse contradictio in tali separa-

tione potest esse deitas forma dans esse:
licet ipsa non dependeat ab ipso cui dat
esse: et ita potest ibi poni sine imperfectio-
ne compositio materie et forme. vel sal-
tem componibilitas dei ut forme.

Item quod vni est non substantia nulli est
substantia ex primo philosophorum. sed sapien-
tia in nobis est accidens. ergo in nullo est
substantia vel non accidens. sed in deo est
sapientia secundum eandem rationem se-
cundum quam est in nobis. igitur est ibi
accidens. et ita compositio subiecti et ac-
cidentis. Contra. 6. de tri. ca. 7. vlt.
22. deus vere et summe simplex est.

Ad questionem re-

spondeo. et primo. pro simpliciter simplici-
tatem per media quedam particularia.

2. ex medijs communibus scilicet ex infiniti-
tate et necessitate essendi. Primo mo-
do procedendo ostendo primo simplici-
tatem oppositam compositioni ex partibus
essentialibus. 2. oppositam compo-
sitioni ex partibus quantitatis. 3. oppositam
compositioni ex subiecto et
accidente. Primum sic. causalitas ma-
terie et forme non est simpliciter prima
necessario enim presupponit causalitatem
efficientis priorem. ergo si primum esset
compositum ex materia et forma presup-
poneret causalitatem cause efficientis.
non autem huiusmodi. quia istud non
efficit se coniungendo materiam suam
cum forma. ergo alicuius efficientis po-
ris. ergo deus non esset primum efficiens
cuius oppositum probatum est dist. 2. q.
i. probatio prime propositionis. causalitas
materie et forme includit imperfectio-
nem. quia rationem partis. causalitas
efficientis et finis nullam imperfectionem in-
cludit sed perfectiorem. omne autem imperfectum
reducitur ad perfectum sic ad plus se essentialiter:
igitur causalitas materie et forme non est simpliciter prima.
3. de probo sic. materia dicitur se in se ad formam et huius
passia et dicitur quod est de se. igitur non est ex se sub-
iecti sed subiecti fori per aliam aliam causam reducitur

ipsam materiam ad actum forme. ista autem causa reducens non potest tantum dici forma in quantum forma. quia sic non reducit materiam nisi actuando formaliter ipsam materiam. igitur oportet ponere aliquid reducens effectiue ipsam materiam ad istam actualitatem. igitur si primum esset compositum ex materia et forma esset aliquod efficiens per cuius efficientiam esset materia eius sub forma. et ita ipsum non esset primum efficiens ut prius. igitur sic. omnis entitas una causata habet aliquam unam causam a qua est eius unitas. quia non potest poni unitas in causato sine unitate in causa. unitas igitur compositi cum sit causata requirit aliquam unam causam a qua sit illa entitas causata. illa causa non est entitas materie nec forme. quia utraq; est entitas diminuta respectu entitatis compositi. igitur propter illas. scilicet materie et forme oportet ponere aliquam aliam. illa erit efficiens. et ita redit idem quod prius. quia omni composito ex materia et forma erit aliquid prius. igitur videlicet carentia compositi quantitativae videtur per philosophum probare 8. physicorum. et 12. metaphysicorum. quia primum est potentie infinite. potentia autem infinita non est in magnitudine. et hoc probatur. quia maior potentia est in maiori magnitudine. et ita infinita potentia non potest esse in magnitudine finita. nulla est autem magnitudo infinita. igitur nec aliqua infinita potentia in magnitudine. Sed istud argumentum videtur deficere. quia quod poneret potentiam infinitam esse in magnitudine diceret ipsam esse eiusdem rationis in qualibz parte magnitudinis et in tota magnitudine. et ita in maiori et in minori. sicut anima intellectiva est tota in toto: et tota in qualibz parte corporis. nec maior in maiori. et minor in minori corpore. nec maior in toto corpore quam in parte. et si anima ista consideretur infinita potentia intelligendi: ipsa potentia esset in magnitudine finita et ita in parte sicut in toto: et in parva parte sicut in magna. Ita diceret in propositi

to quod potentia infinita in magnitudine finita esset eiusdem rationis in toto et in parte

Decidendo ergo rationem Aristoteli dico quod conclusio sua est ista quod potentia infinita non est in magnitudine finita extensa per accidens ad extensionem magnitudinis. et hoc probatur ratio sua habet in quantum quicquid potentia est extensa per accidens ceteris paribus maior est et efficacior in maiori magnitudine licet non sit maior formaliter intensior. quia parvus ignis potest plus habere intensius de calore quam magnus si sit multum rarus et alius verus. ideo additur in maiori ceteris paribus. Exemplum de calore in igne quicquid sit equalis intensio in parte et in toto. tamen maior ignis maioris est potentie. id est efficacioris est potentie in toto quam in parte. et ex hoc sequitur quod omnis talis potentia extensa per accidens quantum in magnitudine finita potest intelligi crescere in efficacia per augmentum magnitudinis. sed quantum intelligitur posse crescere in efficacia non est infinita sine efficacia. et ex hoc sequitur quod omnis talis potentia extensa per accidens quantum in magnitudine finita est intensius finita et non infinita. quia infinitas intensius non potest esse sine infinitate in efficacia. et ex hoc sequitur quod potentia infinita in efficacia non est in magnitudine finita. nec etiam potentia infinita intensius. Et tunc ultra cum non sit aliqua magnitudo infinita. patet quod non est aliqua talis potentia infinita in magnitudine

Sed quid hoc ad propositum quod omnis talis potentia non sit in magnitudine

Respondeo. coniungendo huic illam conclusionem quam prius probavit philosophus quod scilicet tale potens est sine materia sequitur propositum. quia omnis extensione aliquid extenditur: vel si extensio erit aliquid per se existens aliquid citius formaliter informans extensionem extensam per accidens. ergo si potentia ista infinita ponatur in magnitudine quero quid

quod est extensū ip̄a magnitudine v̄l ip̄sa extensione magnitudinis. nō ip̄a potētia infinita sicut p̄batum est. nec ip̄a perficit ip̄am sicut forma materiā. quia nō est in materia ex p̄clusionione p̄stensa. ergo oportet ponere materiā extensā ista magnitudine: que materiā pficeret potētia infinita sicut materiā nostra v̄l corpus n̄m extēditur magnitudine per se extensā: et pficitur p̄ animā intellectūāz nō extensam. sed nulla materiā ē i habēte talem potētiā ex p̄cōstēsa cōclusionione a p̄ho. ex illa igitur immaterialitate p̄stensa per p̄m et modo oīsa in ista cōclusionione habet ista ratio efficaciam.

3^a cōclusio specialis. p̄batur ex istis. qz. n. deus nō ē materialis nec quātus. idō nō est capax accidētis alicuius materialis p̄ueniētis rei materialis. sicut ē qualitas rei materialis. ergo t̄m est capax illorūz que cōueniūt spiritualibus puta intellēctionis et volitionis et habitūz illis cōz respondentū. sed talia nō possūt esse accidētia illi nature. sicut p̄batum est oī. 2^a. q. intelligere eius et velle sūt substantia eius et habitus et potētia.

Secundo probō

generaliter p̄positum. Quidm̄ ex rōe necesse est. quia si p̄mū sit compositum sint componētia. a. et b. quēro dē a. si sit formalit̄ ex se necesse esse aut nō. sed possibile esse. Alit̄p. n. hōz oportet ēū in quacūqz re siue nā ex quo aliquid componitur. si ē ex se possibile esse. g. necesse esse ex se componit̄ ex possibilē esse. et ita nō erit necesse esse ex se. si aut. a. est ex se necesse esse igitur est ex se in vltima actu alitate. et ita cum nullo facit p̄ se vnum similiter si. a. est ex se necesse esse compositū erit necesse esse per. a. et parī ratione erit necesse esse per. b. et ita erit bis necesse esse. erit etiam compositū necesse esse p̄ aliquid quo s̄blato nihil min⁹ erit necesse esse qd ē impossibile. 2^a ostendo generaliter p̄positum p̄ ratios infinitas

tis. et p̄mo q. deus nō sit cōponibilis per hoc q. oīe p̄ponibile pōt esse p̄s alicuius totius compositi qd est ex ip̄o et alio componibili. oīsa aut̄ pars pōt excedi contra ratōnem aut̄ infinitū est posse excedi. ergo infinitum nō est componibile sed deus ē infinitus. ergo nō est cōponibilis. Et p̄firmatur ratio et quasi idem est. quia oīe cōponibile caret p̄fectione illius cū quo componit̄ ita q. illud aliō componibile nō habet in se oīes p̄fectionem et omnimodam idēmp̄ritatē cū illo. quia tūc nō posset cum illo componi. nullum aut̄ infinitū caret eo cūz quo pōt aliquo modo esse idem. immo oīe tale habet in se s̄m p̄fectam idēmp̄ritatem. quia alias posset intelligi p̄fectius: puta si haberet illud in se sicut compositum habet et istud infinitum nō habet. contra ratōnem aut̄ infinitū est simplicit̄ q. ip̄m possit intelligi p̄fectius vel aliud p̄fectius eo. Et ex hoc sequit̄ vlt̄erius q. sit omnino incompositus. quia si sit compositus aut ex finitis aut ex infinitis. si ex infinitis nullum tale est componibile ex p̄batis. si ex finitis ip̄m nō erit infinitum. quia finita nō reddūt ali quid infinitum in p̄fectione sicut modo loquimur.

Ad primū argumē

tum dico q. simplicitas ē simpliciter p̄fectionis s̄m q. excludit componibilitatem vel cōpositionem ex actu et potētia vel ex p̄fectione et imperfectōne. sicut dicitur in sequenti quēstōe. nō tamē sequitur q. oīis creatura simplex sit p̄fectio creatura nō simplici. quia aliquid qd ē simpliciter p̄fectōis pōt repugnare ali cui nature limitate. et ita illa nō cēt simpliciter et p̄fecte talis natura si haberz illud qd repugnat sibi. ita canis nō esset simpliciter canis p̄fectus si esset sapiens quia repugnat sibi sapientia. Similiter alicui nature limitate pōt repugnare ali qua p̄fectio simplici et aliqua nō. et tūc

nō sequitur illam naturā esse pfectiorē
cui competit talis perfectio q̄ cui repug-
nat maxime quando illi cui ista repug-
nat cōuenit alia perfectio simplicit̄ que
forte est simpliciter perfectior illa alia re-
pugnante. Exemplum. actualitas est pfe-
ctio simpliciter et simplicitas est perfectio
simpliciter. composito autem conuenit
maior actualitas licet nō maior simplici-
tatis. materie autem licet conueniat sim-
plicitas non tamē tanta actualitas quā
ta competit composito. simpliciter au-
tem actualitas est perfectior simplicita-
te. et ita simpliciter perfectior pōt esse il-
lud cui cōuenit actualitas sine simplici-
tate q̄ illud cui conuenit simplicitas si-
ne actualitate. Sed hic videntur duo
dubia. Unum quomodo perfectio sim-
pliciter erit que non erit perfectio vbi-
cūq̄ cum de ratione simpliciter pfectio sit
q̄ ipm sit simpliciter melius q̄ nō ipsuz
in vnoquoq̄ fm Anf. mono. 15.
Scdm dubium ē quomodo vna perfe-
ctio simpliciter ē perfectior alia absolue.
Ad p̄mum dico: q̄ illa descriptio
debet sic intelligi q̄ perfectio simpliciter
est melius non tantum suo contradicto-
rio. ita enim quodcūq̄ positium est:
melius et simpliciter perfectius sua nega-
tione: immo nulla negatio est perfectio
aliqua formaliter. s; intelligitur sic esse
melius ipm q̄ non ipm. i. quolibet suo
impossibili. et tunc debet intelligi h̄
quod dicitur in quolibet est melius con-
siderando quodlibet precise in quantum
suppositum non cōsid:ando in qua na-
tura illud suppositum subsistat. conside-
rando enim aliquod in quantum subsistit
in aliqua natura pōt aliqua perfectio nō
simpliciter esse melior sibi. quia incōpos-
sibilis vt est in tali natura. quia repug-
nat tali nature tamen ei in quantum pre-
cise subsistens non repugnat. sed si hoc
modo consideretur illa habere erit sim-
pliciter perfectius ens q̄ si haberet quod
cūq̄ sibi impossibile. Ad scdm

dubium dico: q̄ requirit declarationē
quis sit ordo perfectionum simpliciter.
et modo breuiter supponatur q̄ aliquis
ordo perfectionis sit inter eas: ita q̄ vna
ex ratione sui est perfectior alia precise si-
pra licet quando quolibet est in summo
sint tunc omnes eque perfecte quia infi-
nite: et quolibet tunc est infinita. de ho-
alias dicitur. Ad scdm principale o-
co q̄ dare alicui esse formaliter. necessa-
rio ponit limitationem. quia sic daretur
se nō includit per idempnitatē illud cu-
dat esse. nec potest separari a sic dare e-
se imperfecto quia nec limitatio nec eti-
dependentia omnimoda. licet enim seq-
aretur ab eo dependentia ad materiā. n-
semper tamen manet dependentia ad e-
ficiens virtute cuius forma informat ma-
teriam. Et insit de verbo quod da-
esse nature humane. dico q̄ hoc non ei-
dare esse formaliter: sicut patebit lib. 3.
dist. p̄ma. Ad tertium dico. q̄ si
p̄sentia fm illam rationem fm quam ei-
species qualitat̄is et accidens in nobis
est eiusdem rationis in deo: sicut melius
patebit in questione illa. vtz deus sit i-
genere. dist. ista. 8. p. c. xvi.

Intra hoc
quero. Utrum aliqua cre-
tura sit simplex. Et argui-
t̄ sic. compositū componi-
tur ex partibus et ille nō ex alijs. igitur
partes ille in se sunt simplices. Opp-
situm huius est. 6. de tri. ca. 5. vel. 18
et. 19. vbi dicit Augustinus. q̄ nulla create-
ra est in se simplex. Hic dicitur q̄ q̄-
bet creatura est composita ex actu et po-
tentia quia nulla est pura potentia qui-
tunc nō esset nec purus actus. quia tunc
esset deus. ergo quolibet creatura est cō-
posita ex actu et potentia. Preterea.
quolibet creatura est ens p̄ participatio-
nem ergo est composita ex participato et
participato. Contra istam cōclusionē

nem arguo sic. quia si in quolibet sit compositio ex re et re: accipio illam rem componentem. et quæro si est simplex aut composita. si simplex habetur propositum. si composita erit processus in infinitum in rebus. **Concedo** igitur quod aliqua creatura est simplex hoc est non composita ex rebus: tamen nulla creatura est perfecte simplex quin aliquomodo sit composita et componibilis. **Et** quomodo composita ostendo sic. quia habet entitatem cum privatione alicuius gradus entitatis. nulla enim creatura habet entitatem secundum totam perfectionem que nata est esse entitatis in se. et ideo causaret aliqua perfectione quod est nata competere entitati in se. et ideo privatur. sicut talpa dicitur esse ceca quia nata est habere visum secundum rationem animalis non secundum rationem talpe. secundum philosophum. 5°. methaphisicorum. c. de privatione. componitur igitur non ex re et re positivis sed ex re positiva et privatione. id est ex entitate aliqua quam habet. et ex carentia alicuius gradus perfectionis entitatis cuius ipsum non est capax. tamen ipsum ens est capax sicut talpa secundum se non est nata videre sed secundum quod animal nata est videre. nec tamen ista compositio ex positivo et privatione est in essentia rei. quia privatio non est de essentia alicuius positivi. **Ad** istam etiam sequitur. compositio actus et potentie obiective. quicquid enim est ens et caret aliqua perfectione entis est simpliciter possibile et terminus potentie simpliciter cui terminus non potest esse ens infinitum quod est necessesse esse. **Est** etiam quolibet creatura componibilis quod patet de accedente quod est componibile cum subiecto. in substantia etiam patet tam de forma quam de materia de substantia etiam per se generabili et corruptibili patet quod est receptiva accidentis non igitur esset non receptiva nisi propter perfectionem sui. sed perfectissima intelligentia est receptiva accidentis. quia capax est sue intellectus et voluntatis que

non est substantia sua. **Probatio.** quia tunc esset formaliter beata se ipsa. cuius oppositum probatum est distinctum. **Prima.** Tum quia quolibet intelligentia potest intelligere infinita. quia omne intelligibile. ergo si intellectio sua esset sua essentia posset habere essentiam infinitam. quia haberet unam intellectionem infinitorum. tum quia intellectio sua non dependeret ab aliquo obiecto nisi a quo dependet suum esse. et ita nihil inferius se nec etiam se posset intelligere in genere proprio. sed tantum in obiecto superiore mouere immo nihil posset aliqua intelligentia intelligere nisi in deo. **Ad** argumentum principale Augustini. concedo quod nulla creatura est vere simplex. quia composita modo predicto ex positione et privatione: actu et potentia obiectiva. et componibilis aliqui creature. **Et** per idem patet ad argumenta pro opposito. prima. non enim est actus purus qui caret aliquo gradu actualitatis: sicut non est lux pura que caret aliquo gradu lucis: licet cum illa luce impura non misceatur aliqua alia entitas positiva: sed tantum careria perfectionis gradus lucis. **Ad secundum** de participare: dico quod participare est idem quod partes capere. ita quod duplicem relationem importat. et partis ad totum et capientis ad caput: prima est realis: nec tamen sumitur ibi pars proprie pro eo quod est aliquid re: sed intensiue prout omne minus dicitur pars maioris. omne autem finitum tale est simpliciter minus: tale: si aliquid tale est simpliciter natum esse infinitum: quolibet autem perfectio simpliciter nata est esse infinita simpliciter. ergo vicius quod est finita ipsa est minor: alia perfectione simili: et ita pars extensivæ. **Secunda** vero relatio scilicet capientis ad caput est relatio rationis sicut inter danum et datum. **Tripliciter** tamen pars capitur. aut pars capitur sic quod totum caput est pars capientis: sicut species

participat genus quantum ad ptes eē-
tiales generis non subiectiuas. Aut sic
q pars capti est pars capientis. Aut 3°
modo sic q pars capti sit ipsū totū capl
ens. Primis duobus modis relatio ca-
piētis et capti potest concedi esse realis
3° modo non. Iste autem tertius mod^o
est in pposito. quia omnis perfectio li-
mitata que tamen non determinatur ex
se ad limitationē que est pars capta: est
ipsa tota limitata. bñ autē ibi distingui
potest suppositum capiens et natura ca-
pta. sed non est sic distinctio realis.

Secundo que
ro. s. vtrum cuz simplicita-
te diuina stet q deus vñ ali
quid formaliter dictum de
deo sit in genē. Q sic. quia deus forma-
liter est ens. ens autē dicit pceptū dictuz
de deo in quid. et iste conceptus non est
pprius deo sed cōmunis sibi et creatur
sicut dictū fuit distinctione 3^a. ergo opor-
tet ad hoc q fiat ppius q determinet p
aliquē conceptum determinantiē. ille de-
terminans se habet ad conceptum entis
sicut conceptus qualis ad conceptuz qd
et per consequens vt conceptus differē-
tie ad conceptum generis. **P**reterea.
Auc. 2° metha. c. p. ens in subiecto: et
ens non in subiecto non habent mediū
et videtur loqui fm q ens non in subie-
cto est ratio substantie. et ens in subiecto
est ratio accidentis. deus igitur cum sit
ens formaliter et non ens in subiecto. er-
go est ens formaliter non in subiecto. q
substantia. substantia autem ut subie-
ctum est gen^o. **P**reterea. vbi est species
ibi est genus. fm Porphy. quia sūt cor-
relatiua. sed natura diuina est species re-
spectu diuinarū personarū. fm Dam.
ca. 50. ergo deus est in genere. **I**tem
scientia formaliter dicitur de deo. et h^o
fm eandem rationem fm quaz dicitur
de nobis. quia ille ratios que dicte sūt
distinctione 3^a. questione prima. de vni-

uocatione entis concludūt de vniuoca-
tione sapientie. igitur fm illam rationē
fm quam sapientia dicitur de deo ē spe-
cies generis. et hoc probatur p dictum
antiquorum doctozū qui dicunt q spe-
cies transfertur ad diuina. quia dicit p-
fectionem licet non genus. quia dicit in
perfectionem vt scientia transfertur ad
diuina licet non qualitas. **C**ontra est
magister in lra et adducit Aug. et osten-
dit per eum q remouentur a deo illa p-
dicamenta artis dyalectice.

Hic sunt due opi.

extreme. vna negatiua que dicit q cū
simplicitate diuina nō stat q aliquis si
conceptus communis vniuocus deo et
creature. de qua dictum est supra disti-
ctione. 3^a. questione pma. **A**d h^o po-
nuntur quedam rationes prius non ta-
cte. **P**rima est ista. illis que sunt tot-
liter immediate sub extremis contradi-
ctionis nihil est commune vniuocum
deus et creatura sunt totaliter et imme-
diate sub extremis contradictionis. s. de-
pendere non dependere. causatum et nō
causatum. esse ab alio et non ab alio. er-
go nihil est eis commune vniuocum.

Item secundo sic. et est cōfirmatio a-
terius rationis. Omnis conceptus com-
munis est neuter respectu illorum qui
bus est communis. sed nullus est conce-
ptus neuter respectu contradictozū
quia est alter eorum. ergo rē. **I**tem 3°
sic. quia primo diuersa in nullo conue-
niunt. sed deus est pmo diuersus a qua-
cunq; creatura: alioquin haberet q coi-
ueniret et q differret. et ita non esset sim-
plicitate simplex. ergo deus in nullo coi-
uenit cum creatura. et ita nec in aliquo
concepto communi. **I**tem 4° sic. vbi
tantum est vnitas attributionis non po-
test esse vnitas vniuocationis. sed opor-
tet ponere vnitatem attributionis crea-
ture ad deū in ratione entis. ergo in h^o
non est vniuocatio. **A**d hoc adducit

intensio Diony. de diuinis nominibus
qui ponit tres gradus cognoscendi deū
per eminentiam. per causalitatem. et p
abnegationē. et ponit illaz cognitionem
per abnegationē esse vltimā quando re
mouentur a deo omnia illa que sunt cō
munia creaturis. ergo non intelligit ipse
et aliquis conceptus qui est abstractus
a creaturis remaneat i deo fm q̄ fuit cō
munis creature. Ad hoc etiā ē Aug.
8°. de tri. c. 2°. vel. 10. Cum itaq; inquit
audis bonū hoc et bonū illud q̄ possūt
als dici etiam non bona si poteris sine
illis que participatōne boni bona sunt p
ipicere ipm bonū cuius participatōne bo
na sunt. simul enim et ipm intelligis cu
audis hoc aut illud bonū: si ergo potu
eris illis detractis per seipm perspicere
bonum perspexeris deū. et si amore ad
beferis continuo beatificaberis. hec ille
igitur vult dicere q̄ intelligēdo hoc bo
num et illud bonū intelligendo illud bo
num cuius participatōne illa sunt bona
hoc autē est bonū infinitū. ergo non ha
beo tantum ibi conceptus boni in com
muni sed etiā boni per essentia. Non
tra istam positionem sunt due rationes
que tace sunt superius distinctione. 3^a.
questione prima. vna quia tunc nō pos
set conceptus ille ppius deo causari in
intellectu nostro. quicquid enim est na
turaliter mouens intellectus nostrū pro
statu isto siue intellectus agens siue fan
tasma siue species rei intelligibilis habz
pro effectu adeq̄to causare in nobis con
ceptum illius quidditatis et eorum que
continentur in tali quidditate essentiali
ter vel virtualiter. conceptus autem ille
ppius deo neutro modo cōtinetur in
ista quidditate nec essentialiter nec vir
tualiter. Q non essentialiter paret quia
negas vniucationem. Q non virtuali
ter probō. quia pfectius nunq̄ continet
in minus perfecto. q̄ nunq̄ habet in via
conceptus proprius deo. quod falsuz est
ergo conceptus vniuocus deo et creatu

re potest haberi. **Responso** aliquorū
ad hanc rōnem est q̄ ens ratuz facit no
ticiam de se inquantum ens ratum est.
hoc est inquantum est relatū ad p̄mū
ens. et ita concipere illud sub ratōne illa
non est concipere illud sub ratione abso
luta. sed sub ratione relata ad primum
ens. relatio autem habet causare in intel
lectu conceptum correlatiui siue relatō
nis correspondētis. et cum non concipi
atur vt in se subsistens relatio correspō
dens concipitur aliquo modo virtute
istius fundamentū illius relatōnis. **Ad**
tra istud argumentum videtur stare. qz
si est dare aliquod adequatum obiecto
a nobis naturaliter cognoscibili et intel
ligibili qualitercūq; sit p̄sens intellectui
nostro potest facere conceptū de se et de
his que includit essentialiter vel virtua
liter. et fm iam dicta nullo modo inclu
ditur illud absolutum quod est funda
mentum relationis in deo. vt probō. er
go sequitur q̄ nullo modo fiat in nobis
conceptus illius absoluti. et ita nullum
conceptum alicuius absoluti poterim⁹
de deo habere naturaliter. probatio as
sumpti. quia licet dicta responsi q̄ rela
tio in creaturis p̄us naturaliter concipi
atur q̄ relatio sibi correspōdens vlt fun
damentum relationis correspondētis.
quod credo esse falsum. quia terminus
relationis naturaliter p̄intelligitur rela
tioni sicut et fundamentum. licet etiam
supponat q̄ res creata rata non intelli
gitur a nobis nisi inquantuz relata. qd
improbatur est distinctione. 3^a. questio
ne de vestigio. et videtur esse 5° Aug. 7°
de tri. c. 4°. vel. 32° omnis res ad se subsi
stīt quāto magis deus. loquit autē ibi d
subsistentia vt qua naturalr est res crea
ta et naturaliter in se subsistit. alioqn nō
esset argumentū. si omis res ad se subsi
stīt quāto magis deus si idē accipiat in
p̄missa et in cōclusionē. **His** inquam
obmissis que forte ab aduersario nega
rent. arguo sic. Relatio in creatura licet

habeat in virtute sua causare conceptū
relatōis sibi corrdēdis. tñ illa relatō
corrdēdis sibi nō includit in se aliquē
ceptū absolutū in quo fundet. qz rela-
tio dei ad creaturā que est tñ rōis nō
includit in se essentia diuinā vel aliquā
pfectionē absolutā in deo. q pfectio rea-
liter est ipa essentia. quā tñ essentia vī p-
fectionē absolutā oportet ponē esse fun-
damentū relatōis dei ad creaturā. 7 ita
nō posset per relatōnes istas causari in
nobis aliqz ceptus de pfectionib' ab-
solutis nisi reā altera haberet in se vir-
tualiter illud absolutū: qd est. ppria per-
fectio dei. qd est impossibile. *Istud etia3*
probat. qz fm eos eētia diuina non est
nata facere de se nisi conceptū vnicū in
intellectu. q nō est natus habere de ea ni-
si vnicus ceptus realis. hec pñā proba-
tur. qz oēm ceptū realē natū haberi de
ea qtu3 ad intelligentiā simplicē ipa na-
ta est facē in intellectu. h' enī cōpetit ob-
iectis imperfectiorib'. *Uterius infero.* er-
go quodcūqz obiectū natū est facē de il-
la essentia aliqē ceptū realē natū ē fa-
cere illū vnicū q natus est haberi de ea.
qz si nō illū tñ nullū de ea. sed nulla cre-
atura potest illū vnicū causare. qz tunc
ex creatura posset cognosci sub rōe qua
est hec essentia singularis. ergo per nul-
lam creaturā fm illam opionē potest
haberi aliqz ceptus singularis de eē-
tia diuina. Scda ratio tacta in qōne
pdicta erat de ceptū vno certo 7 duo-
bus dubijs qui certus est cōmunis illis
Rūdet ibi triplici. Primo q aliqz cō-
ceptus idē est certus 7 dubius. vt cōcep-
tus Soris 7 Plato. dubius est. concep-
tus alicui' hominis certus: 7 tñ iste 7 ille
est idem. Hoc nihil est. quia licet cept-
us idē possit diuersificari penes modos
grāmaticales 7 logicales. grāmaticales
vt penes quoscūqz modos significandi
logicales vt penes quoscūqz modos cō-
siderandi diuersos. sicut spēs vniuersa-
le 7 pticulare. vī penes explicite 7 impli-

cite. explicite sicut diffinitio expmit. im-
plicitē sicut diffinitū expmit. 7 per ista
differētiās pnt poni nō tantū certitudo
7 incertitudo. sed etiā veritas 7 falsū
cōgruitas 7 incōgruitas. tñ q idem coi-
ceptus eodē mō cōceptus qtu3 ad iste
modos sit certus 7 dubius hoc est idē
oīno affirmare 7 negare. q si cōceptus
ente est certus. 7 cōceptus de ente creat-
7 increato est dubius: nō est hoc. ppte
modos significandi diuersos grāmatic-
les. nec penes diuersos modos cōcipi-
di logicales. vel igit erit simplr alius ce-
ptus 7 alius qd est. ppositū. vel cōcep-
tus diuersificat penes modū cōcipiendi
pticularis 7 cōmunis. qd est etiā ppo-
tūm. *Aliter dicat q sūt duo cepti.* si
ppinquit tamē 7 ppter istā ppinquit-
tem vident esse vnus. 7 est certus d vn-
hoc est de illis duobus puse ceptis
certus est d illis sub vnitātē ceptis. vi-
bius est aut d illis duobus distincte co-
ceptis. *Contra* quando nō pnt ali-
ceptus pcpī sub vnitātē nisi simul vi-
pus naturalit cōcipiant sub distinctōnē
ppria sibi que supponit illi vnitati no-
potest intellectus esse certus de eis inq-
tum habēt illā vnitātē. 7 dubius de ei-
inquantū sūt distincti. sed intellect' cō-
piens ens dictū de deo 7 creatura si sin-
duo cōceptus nō pnt hīe cepti istos fm
aliquā vnitātē nisi pus naturaliter ha-
beat eos vel simul sub rōne distincto3
ergo nō posset esse certus de eis sub rō-
vnius dubitādo de eis sub rōne multi-
ruz. pbatio maioris. qz si certitudo ei-
de aliquo cōceptu vel de aliqbus cōcep-
tibus dubitādo de. a. 7. b. vel cum du-
bitatōne de. a. 7. b. ille vnus vel illi du-
cōceptus cōciperent pus naturalit sibi
rōne sub qua eēt certitudo de illo vī o-
illis q cōcipiant. a. 7. b. ergo per oppo-
sitū si nō potest cōcipi aliquid de. a. 7. b.
nisi sub distinctōne sibi ppria cōcipiā-
tur nō pnt intellectus esse certus de eis
sub rōne alicuius vni? 7 dubius sub rō-

ne distinctiōis. pbatio minoris. ens in deo et ens in creatura si sūt duo pcept^o habētes attributionē nō possunt cōcipi inquantū hnt vnitatē attributionis nisi hns natura vel saltē simul pcpiat iste et ille inquantū distincti. puta iste sub propria rōne et ille sub propria rōne. qz isti sūt pprae rōnibus sūt hndamēta vnitatis ordinis et attributionis. **C**onfirmat istō per argumentū phī. 2°. de anīa. d. sensu cōmuni quē pcludit esse cōmunē per cognitionē differētie albi et dulcis ex cuius differētie cognitōe pcludit qz cognoscit extrema. Si enī posset cognoscē ista sub rōne hui^{us} respect^u q est differētia absqz hoc q ea cognosceret sub propria rātōne tūc argumentū suū valeret. ergo similiter in pposito non pnt simul cognosci. a. et b. sub rōne illius vnitatis ordinis nisi cognoscatur a. sub propria rōne. et b. sub propria rōne cum per se nihil sit eis cōmune. et ita quicūqz intellect^{us} concipit istos duos sub vnitate ordinis cōcipit eos distincte vt distinctos in se. **h** modo respondet q nō est certitudo de conceptu aliquo vno et dubitatio de duobus. sed est certitudo de duobus disiunctis et dubitatio de alterutro illoz. vtputa cert^u sum q hoc ens est substantia vel accides dubitādo tamē determinate vtrum sit hoc ens vt substantia: vel illud ens qd ē accides. **C**ontra ista certitudo pcedit omnem apprehensionem quorūcūqz diuidentium ipsum ens. ergo pcedit certitudinē de toto disiuncto. ante cedens probatur. quia non oportet in prima apprehensione qua scit hoc esse aliqd: vel ens apprehēdere a se vel ab alio per se vel in alio. et sic de alijs distinctis.

Contra illud etiam est tertium argumentum superius dictum. quod erat d. inquisitione intellectus quam habem^{us} de deo per naturalem inuestigationem in qua illas rationes creature que dicūt perfectionem de se separamus ab imper

fectione cum qua sūt in creaturis. et eas sū se acceptas consideramus vt indifferentes. et eis attribuimus perfectionem summā. et sic acceptas in summo attribuimus eas creatori vt proprias sibi. et ita arguit Augustinus. 15. d. trinitate. c. 4°. vel. 6°. ac per hoc: quoniam rebus creatis creatorum suum sine dubitatione preuouimus oportet cum et summe viuere et cuncta sentire atqz intelligere. hoc probat ipse ex hoc q dixit ante ca. 5°. q viuētia non viuētibz sensu predata non sentientibus. intelligentia non intelligentibus: immortalia mortalibus bona malis: incorruptibilia corruptibilibus: immutabilia mutabilibus: inuisibilia visibilibus: incorporea corporalibus: beata miseris preferenda videam^{us}. Quod argumentum non videtur valē si talia vt preferuntur in creaturis non essent eiusdem rationis cum illis que talia in summo attribuuntur deo. **A**d similia argumenta frequenter habetur a doctoribus et a sanctis. ita enī forma liter ponitur in deo intellectus et voluntas et non tantum absolute sed cum infinitate. ita et potentia: sapientia: et liberū arbitrium ponitur in deo. et Anselm^{us}. de libero arbitrio ca. 1°. primo reprehendit illam diffinitionem de libero arbitrio q est potestas peccandi. quia sū cum tūc sū hoc non esset in deo liberū arbitriū quod est falsum. que improbatō nulla esset si sū aliam rationem omnino diceretur liberum arbitrium de deo et creatura. **H**ec est etiaz via Diony. quia quando in tertio gradu peruenit ad istā cognitionem per remotiōem quero an pccare cognoscatur ibi illa negatio: et tūc non plus cognoscitur deus q chimera quia illa negatio est cōmunis enti et nō enti. aut etiam ibi cognoscitur aliqd positiuū cui attribuitur illa negatio. et tūc de illo positiuo quero quomodo cōceptus eius habetur in intellectu. si enī non

habetur in intellectu per viā causalitatis
et eminentie aliquis conceptus pū cau-
satus in intellectu nihil omnino positū
cognoscitur cui attribuatur ista negatio

Confirmatur etiā ista ratio. quia nō
dicimus deum formaliter lapidem sed
formaliter sapientē et tamē si precise con-
sideretur attributio cōceptus ad pceptū
ita potest formalit' lapis attribui ad ali-
quid in deo vt ad ydeam suam sicut sa-
pientia. **Et si dicas** q' de deo concludi-
mus aliquid per rationem effectus: vbi
sufficit tñ pportio et nō similitudo.

Hoc nō respondet sed confirmat argu-
mentum. quia cōsiderando deum sū ra-
tione cause ex creaturis bene cognoscit
pproportionaliter. sed hoc modo non cog-
noscitur aliqua perfectio de deo que est
in creatura formaliter sed causaliter scz
q' deus sit causa talis perfectōis. attri-
buita autem sūt perfectiones simpliciter
dicte de deo formaliter. ergo talia cog-
noscuntur de deo nō solum per viam p-
portionis sed etiam per viam similitudi-
nis: ita q' oportet ponere aliquē concep-
tum comunē in talibus deo et creatu-
re qualis non est cōmunis in pīma viā
cognoscendo deum per viam causalita-
tis. **Ad istud ē auctoritas** phi. 2.º me-
tha. qui arguit pncipia sempiternoz
esse verissima. et pbat hoc per istā maio-
rem. quia vnūquodq' ē maxime tale p-
q' alijs inest vniuocatio et exemplificat
de igne. et ex hoc cōcludit q' sempiterno-
rū pncipia necesse est esse verissima. ista
psequētia nō valet nisi vltute istius mī-
noris. q' pncipia illa sempiterna sūt causa
vniuoca veritatis in alijs. si. n. accipitur
in minoz q' illa pncipia sūt pncipia eq-
uoca vel analoga erūt quatuor termini
in sylogismo philosophi. quod non est
verissimile.

Ad argumenta.

opt. opposite. **Ad pīmum** autē intellē-
git in minoz q' illa sūt sub extremitate cō-

tradictionis totaliter: hoc est q' pīse sit
illa extrema contradictionis. et sic mī-
est falsa. deus. n. nō est precise hoc scz n-
ab alio. quia ista negatio dicit de chī-
ra nec creatura est precise ista negatō.
nō necesse esse. quia hoc etiam conueni-
chīmere. sed tam deus q' creatura est
quid cui conuenit alterz extremum co-
tradictionis. accipe tūc maiorem q' qu-
cōq' sūt talia quibus conueniunt extre-
ma contradictionis ipsa nō vniuocant
in aliquo. ista maior est falsa. nam om-
per se diuidentia aliquod commune
talit' q' de ipis dicuntur extrema cō-
dictionis et tamen vniuocantur in ip-
diuisio. ita in pposito possunt ista fm
tota recipere predicationem contradi-
ctionis: et tamen possunt habere aliquā
substratum illis extremis illius contri-
dictionis. quod est cōmune ambobus

Ad confirmationem de neutro dī-
q' conceptus communis duobus est ne-
ter formaliter. et ita concedo cōclusionē
q' conceptus entis non est formaliter
ceptus creati nec increati. si autem int-
ligatur q' iste conceptus est ita neuter
neutrum contradictoriorum dicatur
eo falsum est. ita est in rationali et irra-
nali q' conceptus animalis neuter ē for-
maliter et tamen illud quod concipit
non est neutrum sed vere est alteruz ī-
rum. alterum enim contradictoriorum
dicitur de quolibet. et tamen non opo-
tet quemlibet conceptum esse formā
alterum conceptum contradictoriorum

Ad scōm patebit in secūdo articulo
q' deus et creatura non sunt pmo diu-
sa in conceptibus tamen sūt pmo diu-
sa in realitate. quia in nulla realitate
ueniūt et quō esse possit cōceptus pīmus
sine conuenientia in re vel in realitatē
sequenti dicitur. **Ad aliud** de attri-
butione dico q' attributio sola non p-
nit vnitatem vniuocationis. quia vnitā
attributionis minoz est vnitāte vniuoc-
cationis: et minoz vnitāte non concludit

maiores. tamē minor vnitas potest sta-
re cum maiore vnitate. sic que sunt vni-
tates sunt vni specie. lz vnitas generis sit
minor q̄ vnitas sp̄ei. ita hic concedo q̄
vnitas attributōis nō ponit vnitatem
vniuocatiōis. pōt tñ stare cū ea lz hoc for-
maliter nō sit illa. *Exemplū.* sp̄es eiusdē
generis hñt essentialē ordinē siue attribu-
tiōis: ad primū illius generis ex. lo. mē.
et tamē cum hoc stat vnitas vniuocatiō-
is rōnis generis in ip̄is speciebus. ita et
multo magis oportet esse in pposito q̄
in rōne entis in qua est vnitas attributi-
ōis: qz nūq̄ aliqua comparant vt mē-
surata ad mēsurā. vel excessa ad excedēs
nisi in aliquo vno cōueniant. sic enī cō-
paratiō simplr est in simplr vniuoco. 7.
phy. ita omis cōparatiō est in aliquali
vniuoco. qñ enī dicit. hoc est pfectius il-
lo. si querat quid pfectius oportet ibi as-
signare aliqd cōe vtriq̄. ita q̄ omis ppa-
ratiui determinabile. cōmune est vtriq̄
extremo cōparatiōis. nō enī homo ē p-
fectior homo q̄ asinus: sed pfectius aīal
et ita si aliqua comparant in entitate in
qua est attributio vni ad alterū hoc p-
fectius est illo quid pfectius ens pfecti.
q̄ oportet entitatē esse aliquo mō cōm-
vtriq̄ extremo: ita etiā posset argui de
numero vel de distinctione. qz omia nu-
merata vel discreta hñt aliqd cōmune.
sicut vult Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 26. si
tres plone cōmune est eis illud qd est p-
sona. ita q̄ determinabile termini nūcra-
lis semp est cōe omnibus numeratis fm
Aug. Et cum arguit de Diony. patz
pus in 3. articulo q̄ intentio Diony. est
ad oppositū. qz in tertio gradu nō stat
in sola negatiōe: sed in aliquo positiuo
cōceptu a creatura accepto cui attribui-
tur illa negatio. Ad Aug. rñdeo q̄
illud bonū cuius picipatiōe alia bona
sunt qd intelligit intelligēdo hoc bonū
vel illud. vel pōt poni vlt ad oīa bona.
et tūc eius picipatiōe sūt alia bona sic

species picipant genus: vel aliquod in-
ferius picipat superius: vel pōt intelligi
bonū per essentia cuius vt cause partici-
patiōe alia bona sunt. et tūc verū est q̄
intelligendo illud bonū intelligo bonū
per essentia in vlt sicut intelligendo hoc
ens: intelligo ens vt partē cōceptus. et in
ente intelligo qd cūq̄ ens in vlt. Et cūq̄
subdit. si potes illō per se nosse. dico q̄
ly per se si refert nō ad actū cognoscendi
sz ad obiectū. puta q̄ cognoscat illō bo-
num qd cognosco in vlt cum ista deter-
minatiōe per se. f. q̄ concipere bonū cū
tali determinatiōe q̄ sit bonū nō depen-
dens: et bonū per essentia intelligo deū:
nō tantū in cōceptu cōmuni sed in con-
ceptu pprio. Et tūc per hoc q̄ dicit per
se p̄trahit bonū qd erat cōe et sit pprius
deo. et isti inherendo per fructiōe est be-
atitudo loquēdo de beatitudine vie. qz
iste pceptus est pfectissimū quē possum
habere in via concipiēdo deū nāt. Et
ista apparet eē intētio Aug. 8. de tri. c.
2. vel. 7. vbi dicit. Noli querere quid
sit veritas. statim enī se opponit caligi-
nes imaginū corpaliū et nubiā fantas-
matū et perturbat serenitatē que primo
ictu diluxit tibi cū diceret veritas. qd nō
esset verū si oīno esset alius cōceptus en-
tis vel boni in deo a pceptu illoz in cre-
atura. tūc enī bene esset querendū quid
veritas. qz tūc esset veritas querenda q̄
est ppria deo nec obijceret se illi fantas-
mata perturbatiā cōceptū veritatis vt
est ppria deo. quia iste cōceptus nō ha-
bet fantasmatā sibi correspondētia. per-
turbant enī cōceptū veritatis vt puenit
deo loquēdo de veritate in cōmuni. sic
alias expositiū est. Si autē aliqui p-
teruāt vni esse conceptū entis et tamen
nullum esse vniuocū isti et illi. Istud nō
est ad intentionē istius qōnis. qz q̄tum-
cūq̄ illud quod cōcipit sit fm attribu-
tiōe vel ordinē in diuersis. si tamen de
se conceptus vnus est ita q̄ nō hz aliam
rōnem fm quā dicitur de hoc et de illo

ille conceptus est uniuocus. Si etiā alio modo proteruiat aliquis q̄ conceptus denominatiuus non est uniuocus. quia ratio subiecti non est ratio predicati. Hec videtur instantia puerilis. q̄ vno modo predicatum denominatiuum est medium inter predicatum uniuocum et equiuocum. Alio modo uniuocum et equiuocum sunt immediata apud logicum. Primum verum est: accipiendo predicatum uniuocum et quod uniuoce predicatur. hoc est. s. q̄ ratio eius sit ratio subiecti. et isto modo denominatiuum non est uniuocum. 12^m etiam verum est: intelligendo de unitate rationis eius q̄ predicatur. sic uniuocum est cuius ratio est in se una: siue illa ratio sit ratio subiecti: siue denominet subiectum siue per accidens dicatur de subiecto. equiuocum autem cuius ratio est alia quomodocūq̄ illa ratio se habeat ad subiectum. Exemplum. animal est uniuocum nō tantum vt dicitur de speciebus suis: sed vt determinetur per differentias. quia habet vnum conceptum determinabilem per eas. et tamen non dicitur de differentiis uniuoce hoc est in quid. ita q̄ ratio eius sit ratio differentiarum quomodo uniuoce dicitur de speciebus. Ista etiam altercatio nihil est ad propositum. quia si ens dicatur fm vnum conceptum sui de deo et creatura: oportet dicere q̄ ratio entis sit ratio subiecti. dicitur enim de vtroq̄ in quid: et ita erit uniuocum vtroq̄ modo.

Alia ē opinio affirmatiua in alio extremo que ponit deum in genere. et habent per se auctoritatem Dam. in elementario. c. 10. supra. et Itē Boetij in libello suo de tri. vbi videtur dicere q̄ duo genera manent in diuinis hoc non potest intelligi tantum fm modum aliquem similem predicandi. quia

15. de trinitate. c. 4°. dicit Aug^o. sic sit cam eternus immortalis incorruptibilis: immutabilis: viuus: sapiens: potius speciosus: iustus: bonus: beatus: spiritus. horum omnium nouissimum quod o sui quasi tantum videtur significare substantiam. cetera vero huius substantie qualitates. Item idem. 5°. de trinitate. 8°. vel. 22°. videtur dicere q̄ actio proutissime conueniat deo. ergo non tantum manent modi predicandi similes duobus istis generibus. et ita videtur q̄ oportet intelligere Boetium de illis duobus generibus in se q̄ maneant. 13°. ad hoc videtur auctoritas Auerrois. x. m. c. commento. 7°. et incipit textus vbi philosophus dicit aliquam esse vnam primam substantiam que sit mensura aliarum. commentator vult q̄ ille sit primus motor. ergo sicut in alijs generibus primum est aliquid illius generis. ita primus motor est aliquid de genere substantie. Ad hoc ratio prima ponitur. quia quia potest concipi substantia creata et substantia increata. et neuter corruptus ē simpliciter simplex. ergo resoluto remanebit ratio substantie indifferens ad vtrumq̄ contrahens. et sic indifferenter accepta videtur esse ratio generis.

Secunda ratio est. quia multa ena simplicia ponuntur in genere sicut angelus fm ponentes eos esse immateriales. et accidentia etiam fm ponentes ea esse simplicia. ergo simplicitas dei nō excludit ab eo ratione generis.

Teneo opinionem meam mediam. q̄ cum simplicitate et stat q̄ aliquis sit conceptus communis sibi et creature. non tamen communis vt generis. Prima pars probata ē arguendo contra primam opinionem.

Secundam partem probabo p Aug^o. 7°. de trinitate. c. 5°. vel. 32°. Manifestum

et deum abusive substantiam vocari.
 ratio sua ibi est. quia substantia dicitur
 quod substant accidentibus. absurdum
 vero est quod deus alicui accidenti substat.
 et ratio sic tenet. Non enim intelligit
 per ratio substantie sit substat accidenti
 ut substantia est genus. quia premi
 it ibi quod absurdum est quod substantia rela
 tione dicatur. Sed substantia ut est genus
 est limitata sicut statim postea probabi
 tur. omnis autem substantia limitata
 capax est accidentis. ergo substantia que
 est in genere potest substat accidenti. deus non. ergo etc. *Itē*
arguit Avic. 8. metha. c. 4. quod deus non
est in genere. quia genus est pars. deus
vero simplex est non habens partem
et partem. ergo deus non est in genere.
 Sic due probationes sunt simul per au
 thoritatem et per rationem. Nunc ostē
 do propositum duobus modis. Et decla
 rantur ex his que sunt propria deo. Pri
 mo ex ratione infinitatis. Secundo ex
 ratione necesse esse. *Ad primo arguo*
dupliciter. Primo sic. conceptus habēs
indifferentiam ad aliqua ad que non po
test conceptus generis esse indifferens:
non potest esse conceptus generis. Sed
quicquid dicitur communiter de deo et
creatura est indifferens ad finitum et in
finitum loquendo de essentialibus: vel
saltem ad finitum et non finitum loquē
do de quibuscumque. quia relatio divina
nec est finita nec infinita. nullum autem
genus potest esse indifferens ad finitum
et infinitum. ergo etc. Prima pars mi
 noris patet. quia quicquid est in deo per
 se est essentialis est formaliter infinitum
 in creatura vero finitum. Secunda
 partem minoris probō. quia genus su
 mitur ab aliqua realitate que fin se est
 potentialis ad realitatem a qua accipit
 differentia. sed nullum infinitum est po
 tentiale ad aliquid: ut patet ex dictis in
 questione precedenti. Assumptum hoc

patet auctoritate Aristo. 8. metha. c.
 5. oportet terminum. i. diffinitionem
 esse orationem longam. quia significat
 aliquid de aliquo. ita quod oportet illud
 esse materiam: et illud formam. *Ap*
paret etiam per rationem. quia si illa re
alitas a qua accipitur genus esset vere
tota quidditas rei. solum genus com
plete diffiniret. genus etiam et differentia
non diffinirent. quia ratio ex eis non in
dicaret primo idem diffinitio. vnaqueque
enim res est semel ipsa. Et ideo illa ratio
que his exprimeret eam non indicaret
primo idem diffinitio vel quidditati illi
us rei. Hanc rationem aliquantulum per
 tractando intelligo sic. quod in aliquibus
 creaturis genus et differentia accipiuntur
 ab alia et alia re. sicut ponendo plu
 res formas in homine animal accipitur
 a sensitiva. et rationale ab intellectiva.
 Et tunc illa res a qua accipitur genus
 vere est potentialis et perfectibilis ab il
 la re a qua accipitur differentia. Ali
 quando ibi non sunt res et res sicut in ac
 cidentibus. saltem in una re est aliqua
 prima realitas a qua sumitur genus. et
 alia realitas a qua sumitur differentia.
 dicatur prima. a. secunda. b. a. fin se est
 potenziale ad. b. ita quod precise intelligen
 do. a. et precise intelligendo. b. a. ut intel
 ligitur in primo instanti nature in quo
 precise est ipsum est perfectibile per b. si
 cut si esset res alia. Sed quod non perfici
 tur realiter per. b. hoc est propter idem
 proutatem. a. et b. ad aliquod totum cui
 realiter primo sunt eadem. quod quidem
 totum primo productur. et in ipso toto
 ambe iste realitates producuntur. si ta
 men altera istarum sine altera produce
 retur vere esset potentialis ad eam et vere
 esset imperfecta sine alia. Ista autem com
 positio realitatum potentialis et actualis
 minima est que sufficit ad rationem generis
 et esse. Et ista non stat cum hoc quod quilibet
 realitas in aliquo sit infinita. Realitas eni

si esset de se infinita quantumcumque precise sumpta non esset in potentia ad aliquam realitatem. igitur cum in deo quaecumque realitas essentialis sit formaliter infinita: nulla est a qua formaliter possit accipi ratio generis. 2° ex eodem sic. Conceptus speciei non est tantum conceptus realitatis et modi intrinseci eiusdem realitatis. quia tunc albedo posset esse genus et gradus intrinseci albedinis posset esse differentie specificae. illa autem per quam commune aliquod praeberetur ad deum et creaturam sunt finitum et infinitum quae dicunt gradus intrinsecos ipsius. ergo ista praeherentia non possunt esse vere differentie nec cum contracto constituunt. ita compositum conceptum sicut oportet conceptum speciei esse compositum. imo conceptus ex tali contractu et contrahente est simplicior quam possit esse conceptus speciei.

Ex istis medijs de infinitate habet eundem rationem Augustinus. superius tacta: de subsistere accidenti. Habet etiam eundem rationem Auid. 8°. metha^o. de potentia generis. supra tacta. quia nunquam est genus sine aliqua partiali realitate in specie quae non potest esse in vere simplici.

Arguo ergo 3° ex 2° medio. scilicet et ratione necesse est. Et est argumentum Auid. 8°. metha^o. ca. 4°. Si necesse esse habet genus. ergo intentio generis vel erit ex se necesse esse vel non. Si primo modo tunc non cessabit quousque sit ibi differentia. Hoc intelligo sic: quod genus tunc includeret differentiam. quia sine illa non est in actu ultimo. et necesse esse ex se est in actu ultimo. Si autem genus includat totam differentiam tunc non est genus. Si deitur secundum membrum sequens quod necesse esset constitutum ex eo quod non est necesse esse.

Quo ad illud quod

additur in questione de quocumque formaliter dicto de deo. dico quod nihil tale est in genere propter idem. quia nihil dicitur

de deo formaliter quod est limitatum quicquid autem est alicuius generis quocumque sit illius generis est necessario limitatum. Sed tunc est dubium qualia sit illa predicata quae dicunt de deo formaliter ut sapiens bonus. etc. Ratione ens prius dividitur in infinitum et finitum quod in decem genera. quia alter istorum scilicet ens finitum est commune ad decem genera: ergo quaecumque conveniunt enti indifferenti ad finitum et infinitum vel est proprium enti infinito conveniunt ibi non ut determinatur ad genus sed prius. et per consequens ut est transcendens et extra omne genus. quaecumque communia deo et creature sunt talia quae conveniunt enti ut est indifferenti ad finitum et infinitum. ut enim conveniunt deo sunt infinita. ut creature sunt finita. ergo illa per prius conveniunt enti quod dividatur in decem genera. et per consequens quodcumque tale est transcendens.

Sed tunc est aliud dubium quomodo ponitur sapientia transcendens: cum sit communis omnibus entibus et transcendens videntur communia omnibus.

R. si de ratione generis generalissimi non in se habet plures sed se species sed non habet aliud conveniens generi. sic habet predicamentum quod habet superueniens generi est generalissimi: et paucos habet species aut nullas. ita transcendens cumque nullum habet generi sed quod pertineat. Sed quod sit commune ad multa inferiora habet accidit. per ex alio: quod ens non tamen habet passionem peribiles simplices sic unum vel bonum etc. habet alios passiones ubi opposita distinguuntur se sic necesse est vel possit accipere vel potest et habet. Sic autem passiones peribiles sunt transcendentes quod sequuntur non ens in quod determinat aliud generi. ita et passiones distinguuntur sunt transcendentes. et utrumque membrum illi distinguuntur transcendentes. quod neutrum derivat suum derivat ad certum generi et tamen unum membrum illi est distinctum est speciale formaliter non conveniens nisi vel enti. sic necesse est in ista divisione necesse est potest et infinitum in ista divisione sunt infinitum et

Ita etiam potest sapientia esse transcendens et quodcumque aliud quod est esse et deo et creature. licet aliquod tale dicatur de solo deo et de nulla creatura. aliquid autem de deo et creatura aliqua. Non oportet autem transcendens ut transcendens dici de quocumque ente: nisi sit perveribile cum primo transcendente. scilicet cum ente.

Alii probant quare

to modo deus non esse in genere. quia continet in se perfectiones omnium generum. Sed istud argumentum non valet. quia continens aliquid continet illud per modum sui. Substantia. n. que modo est genus generalissimum ut accipitur per omnibus speciebus inferioribus continet virtualiter omnia accidentia. ita quod si deus sola individua substantiarum haberet in se virtutes vii causarum oia accidentia. Et tamen non propter hoc negantur substantie create esse in genere. quia continet virtualiter accidentia per modum sui non per modum accidentium. igitur ex hoc solo quod deus continet perfectiones omnium generum non sequitur ipsum non esse in genere. Sed ex absoluta infinitate dei hoc sequitur sicut prius dictum est. Sed contra hoc instat quod infinitas simpliciter non concludit propositum. quia philosophus 6° topicorum increpat diffinitionem lineae recte. hanc. scilicet. Linea recta est cuius medium non exit extrema. per hoc quod si infinita linea esset: recta esse posset. non autem haberet tunc medium nec extrema. non est autem aliqua diffinitio increpanda. quia non convenit illi quod impossibile est esse in genere. ergo non est impossibile lineam infinitam esse in genere. Et per prius infinitas non necessario excluditur a genere. Rursus primo ad intentionem auctoris quod linea recta est quoddam totum per accidens. Et si hoc totum diffiniatur assignabitur una

diffinitio correspondens lineae. et alia correspondens recte. illud quod correspondet recto loco diffinitionis non contradicet formaliter infinito. quia rectum non contradicit formaliter infinito. et cuicumque repugnat formaliter diffinitio eidez repugnabit et diffinitum. Quod autem in diffinitione illa quam increpat philosophus assignatur tanquam diffinitio recti est hoc habere medium inter extrema. Istud formaliter repugnat infinito. ergo oportet quod si diffinitio ista esset bona quod rectum formaliter repugnet infinito. Sed b^o est falsum. igitur virtualiter repugnet infinito quatenus secundum suum. scilicet. linea formaliter repugnat infinito. non ergo intendit dicere philosophus quod linea infinita potest esse in genere. sed quod rationi recti non repugnat formaliter infinitas. Et ideo illa diffinitio cui repugnat formaliter infinitas non est recti in quantum rectum. Non. n. increpasset istam. Linea recta est longitudo sine latitudine cuius extrema sunt duo puncta eque protensa. quia hic est aliquid repugnans infinitari. sed illud assignatur tanquam ratio lineae non tanquam ratio recti. et tunc bene assignaretur. quia cum ipsi linee repugnet infinitas bene assignatur diffinitio sibi correspondens: cui repugnat infinitas. Sed alia est difficultas ad rem. utrum linea infinita possit esse in genere generitatis. et si sic. non videtur videre due rationes sumpte ex infinitate. Rursus. nunc ad summum in inferiori sequitur summum in superiori nisi illud inferius sit nobilissimum contentum sub illo superiori. Sicut non sequitur perfectissimus asinus ergo perfectissimum animal: sed gratia materie sequitur perfectissimus homo ergo perfectissimum animal. quia homo est perfectissimum animalium igitur non sequitur optimum siue perfectissimum ens ad perfectissimum aliquid eorum que continentur sub ente nisi illud sit simpliciter perfectissimum sub ente. quantitas autem

non est tale nec aliquid alicuius generis. quod quodlibet est limitatum. immo nihil est tale nisi quod est perfectio simpliciter quod ex se potest esse infinitum. et ideo non sequitur perfectissima quantitas. sed perfectissimum ens nec etiam sequitur de aliqua re alicuius generis sed tamen sequitur perfectissima veritas vel bonitas ergo perfectissimum ens. Ita cum infinito quod non tamen dicitur perfectiorem summam. sed etiam non possibile excedi. non sequitur infinitum ens nisi precise ad infinitum tale: quod est perfectissimum in quo est ratio entis. quod si dicitur perfectionem simpliciter. Et ideo licet esse quantitas infinita in ratione quantitas: tamen quantitas non sit perfectio simpliciter: non sequitur quod sit infinitum ens. quia non sequitur quod sit ens quod non potest excedi in perfectione esset igitur infinita linea in genere quantitatis. quia esset limitatum ens simpliciter et excessum simpliciter a perfectione rei ente. sed infinitum ens simpliciter non potest esse in genere. Et ratio est. quia prima infinitas non tollit omnem potenti alitatem quam requirit ratio generis. sed tamen ponit infinitatem secundum quod alicuius imperfecte entitatis in qua ut illa est bene potest esse compositio in quo cuiusque gradu illa ponatur. sed secunda necessario tollit omnem potentialitatem sicut prius declaratum est. Contra ista obijciuntur. quia tunc ponuntur contradictoria concedendo conceptum communem dictum in quid de deo et creatura: et negando deum esse in genere. Omnis enim conceptus dictus in quid si est conceptus communis. uel est conceptus generis. uel diffinitionis. alioquin erunt plura predicata quae docuit Aristoteles in primo thopicorum. Ad istud dico quod non sunt contradictoria quod patet auctoritatibus Augustini. 7° de trinitate. capitulo ubi prius. ubi negat eum esse substantiam. et tamen concedit quod proprie et vere

est essentia. sed si esset conceptus aliqui equiuocus essentiae ut conuenit deo et creature. ita posset esse conceptus equiuocus substantiae et posset dici substantia sicut essentia. Similiter Auid. 8° metaphysice. capitulo quarto ubi negat deum esse in genere concedit ipsum ibi esse substantiam. id est non in alio. Et quod accipiat ens non equiuoce ab illo conceptu secundum quem dicitur de creatura videtur per ipsum primo metaphysice ubi dicit quod ens in se non habet principia quapropter scientia non inquirat principia entis absolute. sed alicuius entis. Si autem ens haberet alium conceptum in deo et creatura bene entis esset principium secundum se quia ens secundum unum conceptum esset ipsum ens principium secundum alium conceptum. Cum autem arguatur si est initium in quid. igitur est genus vel diffinitio. Respondeo Aristoteles octauo metaphysice docet quale predicatum dictum in quid sit diffinitio. inducit enim ibi contra ydeas Platonis dicta aristotelicorum. quos in hoc opprobat centes terminum esse rationem longam. Et post subdit quare substantie est cuius contrahitur esse terminum et rationem puta compositae. siue sensibilis fuerit siue intellectualis. primorum autem ex quibus hoc non est supplet diffinitio. Et subdit rationem. Si quidem aliquid in aliquo significat ratio diffinitiva. hoc debet intelligi virtualiter non formaliter sicut alias dictum est. Et subdit quod hoc quidem esse ut materiam. illud vero ut formam. Ex quo videtur ibi arguere quod ydea si poneretur non esset sensibilis. et si rationis sua aliquid modo valeret per simplicitatem ydeae. multo magis negaret ipse diffinitionem a deo cuius est maxima simplicitas. sequitur igitur ex auctoritate eius quod nihil est dictum in quid de deo ut diffinitio. Ex eodem sequitur

nihil omnino de deo in quid ut genus
quicquid enim h3 genus potest habere
differentiam et diffinitionem q2. 7. meta.
c. 23. aut genus nihil est preter species.
aut si est. est quidem ut materia. et tunc
cuius est genus o3 ipsu ponere posse ha
bere differentiam tamq3 forma. si igit ali
quid e dictu de deo in quid. arguendo ex
auctoritate Arist. constructiue no destruc
tiue. sed cum infer est genus vl diffi
nitio. quia Arist. no dixit ee aliqua p
dicata in quid dicta. q3 no sunt alia. ar
guis ab auctoritate destructiue. et e fal
latia pntis. Sed dices tunc Arist. no
tradidit sufficienter omnia predicata i
quid dicta. Rnd. phus in primo tophi
coruz. distinxit predicata ppter distin
ctionem pbleumatu. q2 diuersa pble
mata habent diuersum moduz terminan
di ex diuersitate predicatoru. non ergo
enumerat ibi omnia predicata. quia n
differentiam specificam. h3 differentiam
generalem collocauerit sub genere. et
in differentia specifica habet propria
rationem p. dicadi. Spes etia h3 ppa
rationem predicatorum aliam a diffinitione
alioqn male poneret porphy. quicq3 uni
uersalia. Non igit insufficienti disti
xit ibi Arist. predicata. q2 distinxit oia
de quib3 pbleumata querenda requirunt
specialem artem terminadi: qua ibi in
tendebat tradere. transcendentia autem
non sunt talia predicata. quia non sunt
de eis specialia pbleumata. pbleuma. n.
presupponit aliquid certuz et querit ou
bium ex. 7. metha. c. ul. Ens autem et
res imprimuntur in anima pma impressi
one. fm Aui. pmo metha. c. 5. et ideo de
ceptibus illis cõfissimis non sunt pro
bleumata p se terminabilia. No enim
igitur oportuit ea videlicet numerari
inter predicata pbleumatu. S3 nuqd
Arist. ista predicata generalia nusqua
docuit. **Respondeo** ex octauo meta

phy. docuit nihil dici de deo ut genus
ex auctoritate preallegata. Et tamen do
cuit uniuoce dici de deo et creatura ve
ritatem secudo metha. sicut supra alle
gatum est. principia sempiternorum ee
verissima et in hoc docuit entitatem
uniuoce dici de deo et creatura. quia
subdit ibi secudo methaphysice quod
sicut unumquodq3 se habet ad esse sic
ad veritatem. patet etiam secundum
eum q3 si ens dicatur de deo q3 hoc erit
secundum quid. ergo in istis docuit im
plicite aliquod predicatum transcendens
dici in quid. et non esse genus nec diffini
tionem. et aliqua predicata transcen
dentia dici in quale ut verum. et non es
se propria. nec tamen accidentia secun
dum quod ista uniuersalia competunt
speciebus aliquorum generum. quia
nihil quod est alicuius generis conue
nit deo aliquomodo. Docuit etia
idem aliquomodo quarto thopicoz.
in fine si sequitur aliquid semper et non
conuertitur. difficile est separare quod
non sit genus. et subdit potest uti eo ut
genere quod semper est consequens euz
non conuertatur quasi dicat hoc expe
dit opponenti. et subdit deinde. alio
autem protendente non in omnibus
obedire. quasi dicat hoc expedit respõ
denti non concedere omne consequens
non conuertibile esse predicatorum ut ge
nus. Et si non loqueretur de predi
cato dicto in quid non haberet appa
rentiam illud quod ipse docet oppo
nentem uti tali ut genere. ergo innuit
ibi quod aliquid est commune predica
tum dictum in quid. quod non est ge
nus. Et qd loquitur de predicatione
in quid. videtur per exempla sua. tran
quillitas est quies. predicatione enim in
abstractis non est predicatione in quale.
vel denominatiua. ergo etc.

Ad argumenta.

pro 2° opi. Ad Dam. Rñdeo. l3 mlt
ta uerba dicat in diuersis locis q̄ videt
dicere deū eē in genere: vñ in vñbz qd
dicit in elementario ca^o 4°. soluit oia.
Ibi eni dicit sic. Substantia q̄ continet
supsubstantialit̄ increatam deitatē p̄g
noscibilis aut̄ contentiue omnem cre
aturam generū est genus. non igitur di
cit substantiam que est generum conti
nere contentiue deitatem sicut continet
creaturam sed supersubstantialiter. h^o
est accipiendo illud qd est perfectionis
in substantia fm q̄ est genus et reliquē
do illud quod est imperfectionis. quo
mō dicit Aug. 9° metha. deū esse ens
per se. Ad Boetium dico q̄ nūq̄ i
uenitur dicere in libello illo q̄ duo ge
nera manent in diuinis nec breuiter ge
nera nec differentia generum. nec etia
modi eorum. nec rationes eorum ma
nent ibi. quia sicut genera et ea que in
eis sunt limitata sunt. ita et modi et rati
ones eorum loquendo de rationibus
prime intentionis que fundantur i istis
quia in limitato non potest aliquid fū
dari nisi limitatu. dicit tamen Boet^o
in libello suo de trini. ca^o primo. q̄ enu
meratis p̄dicatis hec si quis in diuinaz
p̄dicationē cōuerterit oia mutāt q̄ mu
tari possunt. ad aliqd̄ vero oino n̄ mu
tat ibi. Et. j. eētia cōtinet vnitatē rela
tio multiplicat trinitatē. Et ex istis ac
cipit q̄ inuat sbaz et relatōem manere i
diuinis. Sed exp̄sse dicit ibi. q̄ nec sbā
que ē genus nec aliqd̄ eius manere ibi
dicit eni cum dicit^o deus. sbaz signifi
care videtur. l3 eā q̄ sūt ultra sbaz. q̄
mō Dam. sbam dixit substantiale. Intē
dit ergo q̄ duo modi p̄dicandi sunt in
diuinis. s. p̄dicati relatiui et essentialis.
quos modos Aug. magis exp̄mit 5° d
trini. co^o 6° ul. so. ad se et ad aliud et oia
p̄dicata formaliter dicta de deo sub al
tero istoz membrorum cōtinent. Sed

sub primo membro continentur ma
p̄dicata que habent similem modū
p̄dicandi qualitati et q̄tati non autē
sola illa que habent similem modū
dicandi illis que sunt d̄ p̄dicamēte
stantie. sub secundo autem membro d̄
tinentur omnia que habent simile o
dum p̄dicandi quibuscūq̄ relatiui
siue sint relatiua p̄prie siue non.
Sed quare omnia essentialia dicantur
p̄prie p̄dicari secundū substantiam
et contra ea distinguantur p̄dicat di
cta ad aliqd̄ cum tamen illa p̄dica
ta dicta ad aliqd̄ transeant per icm
ptuatē in substantiam sicut et ea.
Ratio assignabitur in sequenti quō
ne de attributis. dubitatione secūda.
tra solutionē principalē. Ad Al
dico q̄ non videtur habere intentiōē
magistri sui Arist. quia Arist. lra^o
4° illius decimi q̄rit an i substantia
sit aliqd̄ vnum quod sit mensurati
orum. an hoc ipsum vnum. Et
bat ex intentione contra Platonē q̄
non sit ipsum vnum. sed aliquicū
cōuenit ipsum vnum sicut est de om
bus alijs generibus loquendo de vno
et de oib^o alijs mēsuratis i illis genib^o.
Et concludit in fine. quare si quicū
in passionibus et qualitatibus et quan
titatibus ipsum vnum aliqd̄ vram
sed non hoc ipsum substantie. sed i
stantis necesse est similiter se habere
militer enim se habet i omnibus. Ex
quam litteraz ponit cōmetator vna
p̄callegata. Sed si primus motor
poneretur mensura ipsius generis
stantie hoc ipsum vnum poneretur mē
sura. quia primus motor p̄p̄ter m
plicitatem suam multo verius est
ipsum vnum q̄ ydea Platonis. Cū
igitur est mensura prima ipsius gen
Rñdeo aliqua substantia illius p̄e
ris prima cui cōuenit vnitās. non est
autem primus motor mensura it̄ica
illius generis sicut nec aliorum. que

nus tamen etiam est mensura extrinseca
omnium. aliquo modo et immediatus
mensura substantiarum que sunt per-
fectiora entia quam accidentium. que
sunt remotiora ab ipsa. nullius tamen
generis est mensura intrinseca. **Ad**
primam rationem dico quod si substantia
abstracta a creatura et increata non accipi-
tur substantia ut est conceptus generis
generalissimi. quia increata repugnat
substantie hoc modo. quia substantia
hoc modo includit limitationem. Sed
accipitur ibi substantia per se in se et non
in alio. cuius conceptus prior est et
communior conceptui substantie ut est
genus sicut patuit per Avicen. ubi. s.
Ad aliam rationem concedo quod compo-
sicio rei et rei non requiritur in ente in
genere. sed requiritur compositio reali-
tatis et realitatis. quare altera precise su-
pta in primo signo nature est in poten-
tia ad alteram et perfectibilis per alteram.
talis autem compositio non potest esse realitatis
infinite ad realitatem infinitam omnis
autem realitas in deo est infinita forma-
liter. sicut supra declaratum est. §. 12.

Ad primum argu-

mentum principale concedo quod iste con-
ceptus dictus de deo et de creatura id
contrahitur per aliquos conceptus dicē-
tes quale contrahentes. Sed ipse concē-
ptus dictus in quid non est conceptus ge-
neris. nec illi conceptus dicentes quale
sunt conceptus differentiarum. quia iste
conceptus additatus est coram ad finem
et infinitum que coram non potest esse in concep-
tu generis. Ipsi etiam conceptus contrahen-
tes dicunt modum intrinsecum ipsius con-
tracti et non aliquam realitatem perficientem
illam. differentie autem non dicunt modum
intrinsecum realitatis alicuius generis
quod in quocumque gradu intelligatur aiali-
tas non propter hoc invenitur rationali-
tas vel irrationalitas esse modus intrinsecus
aialitatis. sed adhuc intelligit aialitatem

in tali gradu ut perfectibilis a rationalitate et
irrationalitate. Sed hic est unus dubius. quod
potest conceptus communis deo et creature
realis accipi nisi ab aliqua realitate eius-
dem generis. et tunc videtur quod sit pote-
ntialis ad illam realitatem a qua accipi-
tur conceptus distinguens vel differentie.
sicut prius argutum est de conceptu ge-
neris et differentie. et tunc stat argumentum
superius factum per primam opinionem. quod si esset ali-
qua realitas. distinguens in re et alia dis-
tincta videtur quod res sit composita quod habet ali-
quid quod conveniat et quo differat. **R.**
quod quando intelligitur aliqua realitas cum modo
intrinseco suo. ille conceptus non est ita sim-
pliciter simplex quod non possit concipi illa re-
alitas absque modo illo. sed tunc est conceptus
imperfectus illius rei potest esse concipi sub illo
et tunc est conceptus perfectus illius rei. **Ex.**
si esset albedo sub. io. gradu intentionis
quocumque esset simplex o. non in re posset
tamen concipi sub ratione albedinis tate et tunc
perfecte conciperetur conceptu adequato illi rei et
posset concipi precise sub ratione albedinis. et
tunc conciperetur conceptu imperfecto et defi-
ciente a perfectione rei. conceptus autem im-
perfectus posset esse communis illi albedini
et alij. et conceptus perfectus proprius esset. re-
quiritur igitur distinctio inter illud a
quo accipitur conceptus communis et illud a
quo accipitur conceptus proprius non ut dis-
tinctio realitatis et realitatis. sed ut dis-
tinctio realitatis et modi proprii et intri-
nseci eiusdem. que distinctio sufficit ad ha-
bendum perfectum conceptum vel imperfectum de co-
de quorum imperfectus sit coram et perfectus sit
proprius. sed conceptus generis et differentie
requirunt distinctionem realitatum non
tamen eiusdem realitatis perfecte et imperfec-
te concepte. Istud potest sic declarari.
si ponamus aliquem intellectum perfe-
cte moveri a colore ad intelligendum.
realitatem coloris et realitatem differen-
tie quantuncumque habent perfectum con-
ceptum adequatum prime realitati et
non tamen habet in hoc conceptum

realitatis a quo accipitur differentia. nec econuerso. sed habet ibi duo obiecta formalia qua nata sunt terminare conceptus proprios distinctos. Si autem esset distinctio in re sicut realitatis sui modi intrinseci rei. non posset intellectus habere proprium conceptum illius realitatis et non habere conceptum illius modi intrinseci rei saltem ut modi. sub quo conciperetur. licet ille modus non conciperetur sicut de singularitate concepta et modo sub quo dicitur concipi ut patet alibi. Sed in illo perfecto conceptu haberet unum obiectum adequatum illi. scilicet rem sub modo. Et si dicas saltem conceptus communis est indeterminatus et potentialis ad specialem conceptum. et realitas ad realitatem vel saltem non erit infinitus. quia nullum infinitum potentiale ad aliquid. Concedo quod conceptus ille communis deo et creature est finis. hoc est non est de se infinitus positue. ita quod de se includat infinitatem. quia si esset infinitus non esset communis de se finito et infinito. nec est de se finitus positue. ita quod de se includat finitatem. quia tunc non competeret infinito. sed est de se indifferens ad finitum et infinitum et ideo est finitus negatiue. id est non ponens infinitatem. et tali finitate est determinabilis per aliquem conceptum. Sed si arguas quod realitas a qua accipitur est finita non sequitur. non enim accipitur ab aliqua realitate ut conceptus adequatus realitati. siue ut perfectus conceptus illi realitati adequatus. sed determinatus vel imperfectus in utrum etiam quod si illa realitas a qua accipitur videtur perfecte et intuitue. intuens ibi non habet distincta obiecta formalia. scilicet realitatem et modum. sed idem obiectum formale. tamen intelligens intellectionis illius imperfectionem potest unum habere pro obiecto formali licet non habeat alterum. **I**stud etiam potest vi-

terius declarari si cuiuslibet vniuersi ponitur esse proprium individuum et ita in re proprium individuum animalis proprium individuum hominis cetera. tunc non tantum conceptus generis est potentialis ad conceptum differentie: sed proprium individuum generis est potentiale ad proprium individuum differentie: si autem accipiamus proprium individuum huius conceptus ens: quod individuum est in deo proprium individuum huius quod est infinitum. idem individuum est nec potentiale ad se ipsum. Sed saltem queres quare entitas non habet proprium individuum in re quod sit in propria ad individuum determinantis et primo intelligatur hoc ens quam infinitum. **R**espondeo quod quando aliquid de se esse et non tantum capax illius esse: tunc etiam est de se habens liber conditionem necessario requiritam ad esse. ens autem ut conuenit si ens per essentiam est ipsum esse infinitum et non aliquid cui tamen conuenit sum esse. et ideo ex se est hoc et ex se infinitum. ut quasi per prius intelligatur in quo modo infinitas esse modus entitatis per essentiam quod ipsum intelligatur esse. et ideo non oportet querere quod ens sit infinitum quasi prius conueniat sibi singularitas quod infinitas. et ita vniuersaliter in his que possunt esse et ita per essentiam non per participationem tale primo determinatur ex se sit tale per essentiam. et ut sit infinitum tale et ut sit hoc de se. Et si arguatur quod individuum includit individuum commune includit esse. si hoc ens includit infinitatem hanc. et ens in eo includit infinitatem in commune. **R**espondeo quod ens non valet. quia individuum includit perfectionem aliquam quare includit continue et per illam perfectionem potest formaliter includere infinitum. et tamen commune ex ratione

ceptus communis non includit illum
ut conceptum inclusum: sed est aliquo
modo determinabile per ipsum.

Ad autem. secundo metha. patet per ip-
sum quarto metha. ut dictum est. Ad
Dam. quinto patet per magistrum di-
stinctione. 19. quia ponit ibi speciem p-
aliqua similitudine speciei ad indiui-
dua. e tamen maior dissimilitudo se-
cundum Augustinum. et ideo Augusti-
nus de trini. negat ibi speciem sicut et
genus. Unde illa distinctio Porphi-
rii. speciei dicitur que predicatur o plu-
ribus in quid. debet intelligi q- in illis
pluribus plurificetur species secundum
naturam. in personis autem diuinis n-
plurificatur natura diuina. Species
etiam secundum se habet realitatem
correspondentem sibi potentialem ad
propriam realitatem indiuidui. essen-
tia diuina nullomodo est potentialis ad
relationem sicut dictum fuit supra di-
stinctione quinta questione secunda.

Ad ultimum de sapientia. dico q- non e-
species generis ut transfertur ad diuina.
nec fm illam rationem trāsfertur. s- s-
rōz sapientie ut e trāscēdēs quō autē dē
pōt eē trāscēdēs dictū ē supius in so. pri-
cipali articulo. 3. Dubiū tñ ē de hac
sapia q- ē in nobis. utz sit indiuiduū sa-
pie trāscēdētis et qualitatis an alterū
ut tñ. q- nō vtriusq- videt. q- nihil idē
pōtēt sub diuersis p- dicationis dictis in qd
de eo non sub alternis. sapia autē trā-
scēdēs et qualitas nō sub alterna sūt q-
nē. Itē sapientia trāscēdēs ē passio en-
tis. q- ens non d- de ea in qd nec ecōuer-
so. ex dī. 3. igitur nec aliqd in q- includi-
tur sapientia trāscēdēs includit ens i qd
q- tūc illud cēt ens p- accidēs. includēt
n. cēntialit rōnem subiecti et passionis
q- nō faciūt aliqd vnū p- se s- tñ p- acci-
dēs. Et hec argumēta valēt vnum
vīdendū. s. q- sapientia in nobis l- sit tñ
indiuiduū sapientie trāscēdētis vī tñ ge-
neris qualitatis. nō videtur dādū scōz

q- tunc nō cēt in nobis pfectō simplici-
ter qd vī cōtra augst. 15. de tri. c. 3. oīs
circa nos creatura clamat. 7c. Si p-
det q- nō oīs habitus formaliter ē in ge-
nere qualitatis. sed omnes sunt trāscē-
dentes qui important perfectiones sim-
pliciter.

Quero utru-
cus simplicitate dei possit
stare aliquo mō distinctio p-
sectionū cēntialū pcedens aliquo mō
omnem actū intellectus. Arguo q- nō.
augst. 15. de tri. c. 5. Non sicut in creatu-
ra sapientia et iusticia sūt due qualitates
ita in deo. s- que iusticia ipsa est et boni-
tas. Et hoc arguo p- dicatione in abstrac-
tis non ē vera nisi sit per se primo mō.
q- ista. sapientia est veritas ē per se primo
mō. Et ita nullo mō ē distinctio inē sub-
iectū et p- dicationē. sed subiectum per se i-
cludit p- dicationē. q- hoc pertīnē ad per-
se p- mō q- 7c. Contra dam. li. p- c. 4.
si iustū si bonū si qd tale dixeris nō na-
turā dicis dei. s- que circa nāz. dicis at
aliqd qd pcedit oēm actū intellectus.
q- ante opus et actum intellectus est ali-
quid in deo quod nō est formaliter na-
tura.

In ista questione

sunt multe opi. quas non oīs intēdo
recitare. sed due sunt tenentes conclusi-
onem negatiuā que tamen inter se dis-
serunt vel contradicūt. quoz vtraq-
ponit q- simplicitate dei non stat disti-
ctio attributorum aliqua nisi tantum
rationis. Sed prima ponit q- nec il-
la potest haberi nisi per respectum ad
extra. Secunda ponit istam distinctōez
rōis posse haberi absq- respectu ad ex-
tra. Prima innititur isti rōi. q- nūq-
in vno extremo ē differentia rationis
cui cōrīdet in alio extremo oīa real-
distinctio vī oīa rationis sumitur per
comparationem ad distincta realiter.

Exemplum de distinctione scdm rōem
 dextri et sinistri in colūna que sumitur
 p respectum ad distinctione realē eorū
 in aīali. sīlīr de distinctione rōis in pun
 cto ut est pīcipiū et finis. que distinctio
 sumit per respectum ad lineas realē di
 uersas. Sed attributa diuina habent i
 creaturis aliqua re distincta sibi cor
 rēndentia. ut bonitas bonitatē. sapientia sa
 pientia. et alia que vere dicunt attributa
 p que excludunt quedā pprietates
 diuine. ut sempiternitas et eternitas que
 pprie nō sunt attributa. g. rē. Adherē
 tes huic rōni tenent q sic distinguuntur
 attributa p respectum ad intellectū no
 strū: in tñ q illis correndentibus i crea
 turis circūscriptis nō nisi vnicus pcep
 tus et simplex posset formari de essen
 tia diuina. que unico noīe exprimeret. naz
 alia nomina si imponeretur aut essent
 nomina synonyma. quia idem re et rōe
 eēt eis correndens. aut vana qz nihil eis
 cornderet. *Modus eorum ponendi*
 est talis. oibus rōnibus attributorū
 que. s. dicunt pfectionē in deo et in crea
 turis. cornderet in deo vnitas eēntie nō
 fm esse qd absolute habz ut dictū est.
 sed scdm respectū quē hz ad creaturaz
 nō in genere cāe efficientis. sic. n. nulluz
 sumit attributum ut sapia qz sapiaz fa
 cit. nec etiā ad remouēdū aliquid a deo
 quos duos modos videtur dicere Aui
 cen. et Rabi. Sed inq̄tum essentia diui
 na pparatur ad creaturas fm ratōnem
 cāe formalis integritatem omnis perfe
 ctionis in se continens que disperle et
 perfecte est in creaturis. et per hoc ē eēn
 tia illa ab omnib⁹ diuersimode imita
 bilis. *Ultra ista opi. dicit q plurali*
 tas perfectionum attributalium ut ē in
 essentia diuina est quasi in potentia. ut
 autē est in cōceptu int⁹ est quasi in actu
Exemplum de vniuersali in re et in intel
 lectu: sed diuersimode habent esse ista
 plura in diuersis intellectibus. In diui
 no quidem et beato creato ex plenitudi

ne perfectionis illius essentie simplici
 ipsa concipitur scdm diuersas rōnes. q
 ex hoc prouenit multitudo conceptū
 scdm actum in intelligentia. sed ab ite
 lectu lumine naturali intelligente con
 cipiūt a posteriori inquantum ex pe
 fectionibus realiter diuersis in creatur
 format conceptōnes et perfectiones co
 rrēndentes in deo pportionales. nullu
 tamen intellectus sine respectu ad illa
 pportionalia eas actu intelligit. siue al
 illis pportionalibus intelligat eas. v
 3° intellectus. siue non. sed ex essentia v
 primus intellectus et secundus. limitat
 autem perfectiones inquantum actu
 intelligentia sunt dicuntur rationes.
 dicitur hic ratio conceptio perfectiō
 determinate ex respectu ad determi
 tam sibi in creatura correndentem.

Alij declarant istam positionem si
 q sicut intellectus diuinus apprehēd
 suam essentiam scdm rem vnam et si
 plicem. virtualiter tamen oīuz perfec
 ones quācūqz limitatas et deim
 natas absqz limitatione et defectu co
 tinentes. ppter quod est imitabilis a
 buscūqz rebus quascūqz perfectiō
 limitatas importantibus: intelligē
 illam essentiam ut vnam fm rem. int
 ligit tamen illam aliquo modo mul
 plicem ratōnem. vel intelligit in vna
 multa fm rōnem inquantūz apprehē
 dit eam sibi alia ratione imitabilis a lo
 ne et sub alia rōne ab asino: et hoc in
 tum asinus et leo scdm diuersas per
 fectiōnes diuersorum graduum ipsam
 sectionem diuinam sunt participante
 et imitantes vel apti imitari. Ita intel
 ctus diuinus suam essentiam scdm
 simplicem: virtute tamen oīum entia
 perfectiones simplices et absolutas a
 qz limitatione et defectu pinentem ap
 prehēdens ut ppter eminentiam sup
 sectionis eisdem perfectionibus emir
 tius est perfecta. intellit illam essentia
 ut vna scdm rem et multiplici perfecti

ne scdm rationem dñte perfectam. Et si non apprehenderet q creatura diuersis perfectionibus realiter differentib⁹ perficeretur inq̄tum est bona ⁊ sapiens siue q iste diuerse perfectiones importat⁹ in creatura non apprehederet se sub alia ratione perfectum sapientia. ⁊ sub alia rōne perfectum bonitate. Nec app̄prehenderet differentiam rationis inter suam sapientiā ⁊ suam bonitatem nisi apprehenderet differentiam scdm rem sapientie ⁊ bonitatis in creatura. alioquin ab vno eodem modo se habente scdm rem ⁊ scdm conceptum sumeret vnitas ⁊ pluralitas. Cum igitur essentia diuina ut in se consideratur non sit nisi aliquid indistinctū omnino simplex re ⁊ rōne non potest dici q absq̄ comparatione eius ad aliqua in quibus inueniunt diuersitas rei vel rationis q talis distinctio esse possit. quia cum apprehendit illud quod est om̄io simplex ⁊ vnica sub rōne qua sibi competit fm se ⁊ absq̄ habitudine ad aliquid in quo sit aliqua distinctio. sicut apprehensuz non est nisi vnum fm rem. ita non pot̄ apprehendi nisi scdm vnā simplicem rōnem. Nec etiam illa. s. intelligibile et intelligens potest circa essentiam suam apprehendere vt differentia quedaz ex comparatione eoz ad inuicem. vel vt mutuo se respiciētia: nisi tam in sua differentia existere supponant siue quādam differentia importatā. Que. n. app̄henditur vt quedā differentia mutuo se respiciētia: ⁊ que etiā operatione intellectus vt differentia ad inuicem comparant. tam in sua differentia existere supponitur. Que autē ex operatione rōnis vel intellectus habent q sint quedam entia scdm rōem ⁊ ad inuicem ratione differentia. non p̄nt dici constitui in tali suo esse ⁊ habere oriam hanc s; rōnem ex comparatione eoz in se p̄ operatione rōnis vel inte. imo ista 2^a operatione p̄mam necessario p̄supponit. ita

q p̄mo per operationē vnā rōnis in tali esse distinctio constituūtur. ⁊ 2° aliā operationem intellectus sic distincta ad inuicem comparatur. sicut. n. cum res vere absolute comparatur ad inuicem supponitur habere esse distinctum fm rem. sic etiam cum res rōnis ad inuicem comparatur p̄supponitur habere distinctum eē scdm rōnem. igitur si intellect⁹ diuinus apprehendit essentiam suā vt differentē scdm rōnem ab attributis. ⁊ et app̄hendat ipsa attributa vt oria fm rōem. ⁊ sub hac differentia ista ad inuicem compar. in ipsa fm se actualiter sit illa vt sic oria. ⁊ sub sua actuali distinctioe quā sic habent scdm se. mouent intellectum diuinū vt ipsa sic distincta concipiat ⁊ ad inuicem compet hoc autem non videtur conueniens. Ratio ista confirmatur quocunq; enī differunt aut habent oriaz s; se vel ex seipsis formaliter p̄ illud quod sunt fm seipsa absq; p̄paratione ad aliqua realiter differentia. ⁊ ista differunt fm rem. alia autē sunt que habent pluralitatē siue differentia ex comparatōe ad aliqua realiter differentia. ⁊ ista differunt rōne. ⁊ hoc patz in creaturis. Nam supposita vnitate forme specificē scdm rem in illa distinguit intellectus rōnem generis ⁊ orie que dicunt non diuerse res s; diuerse rōnes. Sed hec diuersitas non posset accipi i illa re vna ⁊ simplici nisi per intellectū p̄paret ad aliqua realiter differentia et scdm quēdam ordinem illi vnice rei conuenientia. vnū ⁊ idem et nō haberet diuersas rōnes verū ⁊ boni nisi intelligere ⁊ velle illud vnum ⁊ idem s; eo eēnt alii cubi actus realiter diuersi ⁊ ad inuicē ordinati. Hoc etiam pz in deo: qz circūscripta comparatōe omnimoda ad diuersas essentias creaturarum reales diuersitate importatūm. essentie diuina non apprehenderet ab intellectu diuino sub rōne diuersarum ydeaz vel formarum sola rōne differentium. sed sub vna

rōne simplici oīo indistincta. Et hec est intentō pmetatois. 12. metha. 2mē. 39. vbi loquens de mā hac dicit q vita sapientia rē. dicunt pprie de deo. quia deus oī. pprie de vere viuens r sapiens rē. talia aut r pilia que significant per modū dīspōsitiōis r dīspōsiti in reb' imālibus reducūt ad vnum in esse r ad duo in pīderatiōe. intellect' .n. nat' est diuidere adunata in esse. sed in reb' ppositis cum dīspōnit pposituz per for mam: aut cuz dīspōnit habentē formā per formam: intelligit vtrāq adunata aliquo modo r differentia aliquo mō. cum autem fuerit pīderata dīspōsitiō r dīspōsitum in rebus imālibus tūc re ducunt ad vnam intētiōē oibus mo dis r nullus modus erit quo pīdicatuz dīstinguatur a subiecto extra intellectū .s. in esse rei: sed nullaz oīam intelligit intellectus intē ea in essendo nisi fm acce ptionez. s. qī idem accepit dīspōsituz et dīspōsitiōem vt duo quo p. ppositio ē ad inuicem sic ppositio pīdicati ad sūm intellectus. n. potest intelligere idem hī duobus modis fm similitudinez ad p pōsitiōē cathēgoricā in rebus compo sitā. sicut intelligit multa p similitudinē.

Contra istam posi

tiōē pmo arguit sic. Quicquid est per sectionis simplr in creaturis pīcipalius est in deo ex se r nō ex respectu aliquo attributuz est simplr perfectionis i crea tura. ita q simplicit est melius ipm q non ipm. g rē. pbatio maioris. perfei sēp est independens ab imperfecto si cut imperfectum dependens a perfecto attributalis aut perfectio in deo est per secte. in creatura imperfecte. Similiter non esset infinite perfectionis simplicit nisi esset continens omnē perfectionem simplr sine respectu ad extra. Adīnoz declarat sic. qz enīz quodlibet creatū in esse quidditatio est limitatū r quelz p sectio eius sibi essentialis. iō a nulla ta

li sumit attributuz. par enī ratione a i liber essentia creata assumeret attribu tum: sed ab illo qd est perfectio accēti lis creature: siue in bene esse eius sum attributuz quod dicit perfectionez si pliciter in subiecta sba. qz licet vt nat ra quedam habeat graduz limitatum tamē vt perficiens aliud in bene eē ei nullam limitationē importat r sic ē i tributū. sic etiam in deo non notat p sectionem pīam sed quasi accētales in bene eē. Aug. 15. de trīnī. c. 5. si di mus sapiens speciosus potens spiri tu horum qd nouissimuz posui videtur gnificare sba: ceterē vere huius sbe litates. Itēz sic. illa non dīstingu tur p respectum ad extra quorum q libet continet essentia diuinaz fm oē rōnem ydealez: i3 quodlibet attribu ptinet essentiam diuinā fm oēm rati nez perfectionis idealis. g rē. minor p batur: qz ratio idealis corrīdīz perfec nī creature inq̄tum ea perficitur in ei quidditatio. r per psequē sba ratiōe la qua essentia illa est limitata. vnde s3 diuersos grad' limitatiōis dīstingu tur. non autēz inq̄tum ista essentia ē perfecta simplicit. qz sic correspondū omnibus vnuz attributuz in deo vt b nitas aut perfectio simplicit. Et ex l apparet pbatio minoris. qz enī quod libet attributum est perfectio simplicit ex declaratione minoris. pbatiois p me sequit q quodlibz ē imitabile ab gradu limitato. pbatio maioris. tuz cōtinens oēm ideam equalr videtur p pīcere oē ideatum. r ita per respectu ad nullū potest dīstingui ab alio: qz l mīlīter respicit quodlibet. vnde sapie tia attributū non magis respicit sapi ydeatam q colorē ydeatuz. qz vtrunq eque est limitatum nec ab vno magi mītur attributuz q ab alio. Item sic. dīstinctio attributoruz fundamēti est respectu dīstinctiōis emanatiōū p sonaliū: qz filius pcedit nātūter nascē

do tanq̃ verbum conceptum in intelle-
ctu spiritali sc̃us pcedit liberaliter spirā
do tanq̃ amor pceptus in voluntate. ⁊
non vt verbuz quod non potest esse ni-
si esset aliqua distinctio intellect⁹ ⁊ vo-
luntatis ad intra. sicut pductio persona-
ru3 ad nihil extra necessario compara-
tur. g̃ rē. Item 4° sic deus intelligit
essentiā suā inq̃tum vera non inq̃tum
bona. ⁊ vult eam inq̃tum bona non in
quantū vera. ab eterno etiā intellexit
se intelligere essentiā ⁊ velle eā. sūr sine
respectu ad eā: qz iste actus cōsequitur
imālitatem nāles. ergo sine tali respectu i-
cludit essentiā suā rōem veri ⁊ boni. et
sūr rōnem intelligentis ⁊ intellecti volē-
tis ⁊ voliti formalr distinctas. g̃ rē.

Itē 5° sic beatitudo diuina p̃st̃it in
eius actibus pfectis intellect⁹ ⁊ volūta-
tis. s3 oia attributa diuina sese mutuo
respicunt in pficiendo actus illos: ut pa-
tebit. beatitudo autē dei a nullo resp̃cū
dependet ad extra. g̃ rē. Adtra rōes
eius maior est falsa. rū qz ita distinguit
essentiā diuinā rōne ab attributo: sicut
vnū attributū ab alio. nunqd sequitur
qz essentiā vt essentiā nō est ibi nisi ex res-
pectu ad extra. Tum qz bonū ⁊ vep̃ in
creatura distinguūtur distinctione ra-
tionis. a quib⁹ ig̃ re distinctis sumitur
hec distinctio a nullis. sed a vō ⁊ bono
in deo q̃ rōne differūt. Tū 3°. qz vbi est
mera distinctio rōnis nō requiritur res-
pectus ad aliqd extra. sicut est in diffinitō-
ne ⁊ diffinito. ⁊ talis est distinctio in at-
tributis qualia sūt obiecta intelligentie di-
uine vtiā rōe s3 sint vnus actus intelli-
gēdi in deo. Qñ enī requirit respectus
ad extra tunc distinctio p̃t̃is est ab intel-
lectu p̃t̃is aliūde. ⁊ hoc vlt a diuersis cir-
cūstantiis extra diuersimode. vt p̃ i ex-
emplis adducti de colūna ⁊ p̃ucto. vel
ab eodē diuersimode circūstante vt i 2°
instācia p̃t̃is p̃tra maiore. Itē p̃tra mi-
nore illius rōnis arguit sic. cū oia attri-
buta p̃tineant ad intellectum ⁊ volunta-

tē que sūt p̃ncipia emanationū: ad per-
sonas distinctas realiter pōt reduci di-
stinctio attributorū. ita qz illa que p̃t̃i-
nent ad intellectum habent respectū ad
gignitionem verbi. que autem ad volū-
tatē habēt respectum ad sp̃irationem.
vt sicut intellectus creature natural⁹ nō
distinguit hec ⁊ illa nisi ex respectu ad
aliqua in creaturā ad quas reflectit oēs
suum intellectum sic intellectus diuin⁹
⁊ beatus ex respectu ad personas ad q̃s
dirigit oēm suū intellectū.

Alia est positō que di-
cit qz
eēntia diuina absolute cōsiderata inq̃-
tum nā aliqua vel essentiā nullā h3 di-
stinctionem rōnis nisi quasi in potētia
p̃m̃ta. s2 metha. multiplicitas rōnum
in deo non est nisi in intellectu tñ non
in re. p̃siderata autē non in se sed inq̃tū
veritas. put. s. hab3 esse in intelligentia
potest duplr accipi. aut inq̃tū mouet
intellectū quasi simplici intelligentia. ⁊
sic adhuc concipitur per rōem sue sim-
plicitatis nec hab3 aliquā pluralitatem
nisi quasi in potētia. aut inq̃tum intel-
lectus post istā apprehensionē negotiat
circa ip̃am pluralitatem attributorū qua
si reducenda ip̃a de potētia ad actum
p̃mo intellect⁹ nālis ad ip̃as nō p̃tingit
s3 p̃cipit ip̃as p̃t̃iculi in attributū p̃cep-
tis ex creaturā s3 istā op̃i. 12° inre bea-
tus q̃i p̃ actōe intelligēdi cap̃t eā. 13°
q̃i inre idē p̃ponēs ⁊ diuidēs ⁊ vntē di-
uinus vnico ⁊ simplici intuitu distinguit
rōes p̃t̃etas in essentiā q̃ ex sua p̃fectiōe
sūma oēs p̃fectiōes simplr sola rōne vel
operatione intellectus distinctas conti-
net. Iterationes attributorum q̃s
intellectus de simplici essentiā ouerfos
conceptus format non sunt nisi resp̃cū
fundati in eēntia. qz cōceptū pluriū ab
solutorū intra eā impedit simplicitas. ⁊
sunt conceptus plures ne concept⁹ sine
synonimi. ⁊ in essentiā ne sint vani. sed

nō sūt respectus ad extra ut pbatū ē. sed ad intra. sic attributa dīna pīnēt ad intellectum uel uoluntatem. que ad intellectus mutuo ad intra se recipiūt. similiter que ad uoluntatem mutuo se recipiunt. in quātū hec et illa cadunt sub apprehensione intellectus qui intellectus pō simpliciter intelligentia concipit essentiam ut essentia est. deinde negociando circa eam concipit uidelicet eam ut intellecta ē. et ut intelligēs. et ut ratio intelligēdi. Ita qd essentia in quātū essentia respicit alia ut in qua enim sunt fundata. ut uero est concepta et mouens intellectus ad intelligendum. dicitur ueritas cuius propria ratio est ut respiciat essentiam ut essentia est. sicut illud cuius est declaratiua. et intellectum ut cui habet declarare. et actum intelligēdi ut quo habet declarare. et sapientiam ut habitum q intellectus habilis est ut sibi declaratio fiat. Ipsa uero essentia ut per actum intelligēdi est conceptiua sui ipsius est intellectus. et respicit uerum ut per quod manifestatur essentia que concipitur si militer de actu rē. et sic etiam de pertinentibus ad uoluntatem. A summa unitate eēntie ordinate secundum modum concipiendi primo concipiuntur diuerse rationes attributorum. et inter illa adhuc est ordo secundum quem mediatiu uel immediatiu ordinatur ad emanationes. deinde concipiuntur emanationes et ibi est status ad intra. deinde sequuntur omnes respectus ad extra qui sunt per accidens. sicut autem distinctio relationum realium ad sua cōrēdētia sic relationum rationalium ad sua cōrēdētia et totum ad intra. secundum illud argumentum qd fuit p hac pte.

Contra istam opi

Arguitur p rationes illas quas adduxi contra primam opi. Primo per 3^{am} quia s3 eos distictio perfectionū attributaliū est fundamētū respectu distictōis

emanationū s3 distictio emanationū realis p3. nulla autē distictio realis pērigit distictio q tū ē ratiois. sicut nā aliquid qd ē pure reale pērigit aliqd q est mere ens ratiois. q distictio attributorum non est tātū ratiois sed aliquomō ex natura rei. Assumptum probat quia ens reale quod distinguitur cōm ens ratiois est illud qd ex se habet esse cōscripto oī ope intellectus ut intellectus est. quicquid autem dēpendet ab entitionis uel necessario pērigit illud nō potest habere suum esse cōscripto oī opere intellectus ut intellectus ē. q nūllū qd pērigit ens ratiois ē uere ens reale. Confirmatur ista ratio: quia quod posterius naturaliter nō potest esse factius ens ente pīori naturaliter. si ens reale ē pfectū ens q ens quod ē rationis. et distictio emanationū ē re et posterior. q nō fūdat nisi i ente reale distictio. Nec rō l3 sufficit qd oppositū tū op3 eā pfirmare ppi pclusionē. Dicit ad eam q attributa nō sūt summa emanationū distictaz. imo eēnt sola cu3 relationibus pīcipiat diuersa emanationes. tū intellectus postea pōtēderare ipaz eēntia ut cū relationibus pīcipiat hāc et illā et tūc pōt pīdcrare rōē nature et uoluntatis et tū nō pcedūt ex natura rei. Contra i illo i statū originis i q generat filii qd an pīcipiū pductiū alio mō se h3 ad ip3 q pīcipiū pductiū uū spūs. s. se h3 ad ip3. aut alio mō. si alio mō. q nō magis ē fili. fili. nec imago pīs ex vi pductiōis sue q spūs scūs i sic igit i illis signis originis an oēs actū id lecti hēt aliq distictio et nō idēptitas sed

Nec v3 attribuer ista distictōne relationibus. qz oīs relatio eā nālīte respicit sui correlatiū. q eēntia ut s3 rōe spirantū eā nālīte respicit suū spiratū sic s3 rōe2 neratū respicit gnātū i genitū. nō igit pset ibi saluari ali? et ali? mod? pducti nālīte. s. i liber ppi relationes. s3 tū i illis absolutū q pducēs pducit sic alter? rō

Hoc etiam arguitur ꝑ istam positio-
nem et ex alia ratione eorum de obiectis ve-
ri et boni. quasi ab eterno deus ex sui i-
materialitate intelligit et vult se. et habet
rationem boni et veri. ꝑ ibi est distinctio veri
et boni rationum formalium in obiectis
ante omnem actum circa talia obiecta.
Hoc etiam confirmatur ꝑ argu-
mentum de beatitudine quod convenit deo ex natura
rei ante omnem actum intellectus negotiandi.
quod actus negotiandi non est forma-
liter beatificus. illa autem beatitudo ut dicitur
requirit propriam rationem obiecti et
potentie et operationis ꝑ se.

Ista tamen positio
reponitur sic. quod possumus loqui de ra-
tione quam obiectum facit in intellectu de
se vel de illa quam intellectus potest facere cir-
ca obiectum negotiando. si loquamur de
prima illa est unica sicut et unica est in re.
et habet dictum in se operari. quod ut est intellectus per
actum intelligentie simplicis habet omnino ratio-
nem indistinctam. si secundo modo sic intellectus
potest formare circa illam unam rationem obiecti
et multas rationes distinctas ꝑ ferendo hoc
ad illud. et hoc similiter dixit illa opinio. quod ob-
iectum ut est in intellectu negotiando habet om-
nitas rationes quasi formalitas circa ipsum.
Addit tamen ista opinio quod opinio in se non
videtur dicere quod illa una ratio in se est for-
maliter bonitas et veritas et quolibet ꝑfectio
simpliciter. et quod illa una ratio que fit intelle-
ctu virtute obiecti est etiam ratio formaliter boni-
tatis et veritatis. et opinio tamen in se videtur
dicere quod ista dicunt diversos respectus
fundatos in essentia.

Quia igitur diuer-
simode potest intelligi dicta opinio. ꝑter argu-
menta iam facta appono alias rationes spe-
ciales. et primo ostendo quod formaliter ve-
ritas et bonitas sunt in re et quolibet ꝑfectio
simpliciter ante omne opus intel-
lectus. Quia quolibet ꝑfectio simpliciter
est formaliter in ente ꝑfecto ex natura rei.

veritas formaliter est ꝑfectio simpliciter
et bonitas similiter. ꝑ se. maior patet. tunc
quia aliter non esset deus simpliciter ꝑ-
fectum. quod non esset quo maius excogi-
tari non posset cogitaretur maius si esset
sic et sic ꝑfectus tunc. Tum quia aliter ꝑ-
fectio simpliciter in nullo esset ꝑfecte si
enim est aliqua ꝑfectio in creatura ꝑ-
fecte. quia ibi est finite nec in deo est ꝑ-
fecte si non sit in ipso ut existens sed tan-
tum ut quid cognitum quia esse cogni-
tum est esse diminutum ut distinguitur
contra existens. Tum tertio. quia tunc
ꝑfectio simpliciter in aliquo. est formaliter
per participationem et non forma-
liter in eo a quo participaret eam. im-
mo ꝑfectio talis in participante non
esset per participationem illius ꝑfectio-
nis in causa. quia nihil est a quo fit
participatio existentis nisi existens. quod
omnia videntur absurda. Minor ap-
paret. quod aliter Anselmus non ponet talia esse in
deo. quod secundum eum monolo. id est. nihil tale
ponere est in deo quod non est melius ipsum quod non
ipsum ac per hoc ꝑfectio simpliciter. ꝑ
etiam eadem minor. quod quodlibet tale
potest esse formaliter infinitum. infinitas repug-
nat cuicunque quod non est ꝑfectio sim-
pliciter ꝑ se. Alterius ꝑ hoc quod tales ꝑ-
fectioes ex natura rei ante opus intellectus non
habent idempratem formalem. quia intel-
lectus actu suo non potest causare nisi
rationem rationis. Ex hoc. id est. quod est virtus col-
lativa potens conferre hoc ut cognitus
ad illud. Quero igitur utrumque veritas
dicat ꝑfecte illam ꝑfectioem que est i-
re formaliter. aut ꝑfecte illam relatio-
nem factam ab intellectu. aut utrumque
si ꝑfecte relationem rationis. ergo non
est ꝑfectio simpliciter. quod nulla relatio rationis
potest esse infinita. si enim relatio realis
ut paternitas non est formaliter infinita
tamen quanto magis illa relatio rationis. Si
ambo cum illa non sunt unum nisi ꝑ-
accidens quod relatio rationis cum ente re
ali non facit unum per se. quod patet. quod

multo minus facit vnum ente reali ens rationis q̄ passio cum subiecto. passio enim consequitur subiectu ex ratione subiecti. nullum autem ens rationis consequitur ens reale ex ratione sui. separa igitur ista duo que concurrunt in isto ente per accidens. et sequitur tunc q̄ veritas semper dicat precise illaz perfectio nem in re et bonitas similiter. et tunc vltra cum nulla sit distinctio in re siue sc̄ opinio. siue secundum expositionē opinio. sequitur q̄ bonitas et veritas sint formaliter synonyma quod ipsi negant.

Preterea. intellectus intuitiuus nullam habet distinctionem in obiecto nisi secundum q̄ existens est. quia sicut non cognoscit aliquod obiectum nisi sc̄m q̄ existens ita non cognoscit aliqua distincta formaliter in obiecto nisi ut existens. Cum igitur intellectus diuinus non cognoscat essentiaz suam nisi intuitiua intellectione: quecumq̄ distinctio ponatur ibi in obiecto siue sit distinctio obiectorum formalium siue ut rationum causatarum per actus intellectus sequitur q̄ ista distinctio erit in ob̄o ut actu exis est. et ita si ista est obiectorum formalium distinctio: in ob̄o erunt ista formaliter distincta. et habet tunc ppositum q̄ distinctio talis obiectorum formalium precedit actum intellectus. si autem sit rationum causarum per actum intelligendi. igitur intellectus diuinus cabit aliquam intentionem in essentia ut rationem rationis ut existens. quod est absurdum.

Item arguitur contra illam exp̄onem. q̄ si de aliquo obiecto tantum natus est haberi vnus conceptus realis: nihil facit aliquid conceptum realem illius obiecti nisi faciat illum vnum. de essentia autem diuina sc̄ eos tñ natus est haberi vnus conceptus realis. quia illa tñ nata est facere vnum conceptum realem. nata est autem facere omnes reales qui de ipsa haberi potest. alioqui esset imperfectus intelligibile q̄ sit aliquod intelligibile cre

atum quod quidem est causatum omni conceptus realis possibilis haberi eo igitur nihil facit in intellectu alique conceptum de deo nisi faciat illum vnicum et ita cum creatura non possit causare intellectu illum conceptum. quia ille conceptus est essentie ut est. hec in se sub propria ratione. sequitur q̄ per nullam actionem creature possit haberi aliquis conceptus naturalis de deo in ista vita.

Preterea. contra conclusionem in si quia si ista qualitercumq̄ distinguatur ratione non distinguantur ex natura sine actu intellectus vel voluntas. Et hoc arguo distinctio precedens rationem primi distinctiui non est per tale distinctiui. sed distinctio nature et intellectus vel voluntatis et intellectus precedit intellectionem et voluntatem que est per distinctiui eorum que distinguuntur rationem. ergo illa distinctio nature et intellectus vel voluntatis non est per intellectum. assumptum p̄ si enim nulla distinctio eorum precederet non magis ista distingueretur ista intellectione q̄ natura vel voluntate. quod autem distinguatur intellectione ut oio indistincta a natura etiam distinguatur natura. Et si dicitur q̄si cōtemnendo istud argumentum forte ad cautelam propter defectum responsionis q̄ si p̄ in possibile esset sola intellectio per seipsum distingueret. non autem natura vel voluntas. Hec responsio non sufficit. quoniam quicunque aliqua per impossibile separant si eis separatis aliquid cōpetat vni et non alteri hoc non potest esse nisi per aliquam distinctionem formalem rationis istius a ratione illius. si igitur istis separaretur distinctio intellectui et non nature aliquid est distinctio huius et illius etiam quoniam non sunt separata. Separata. n. per impossibile albi ab albo non poteris habere q̄ albi sit causa albi quoniam albi sit causa eiusdem. et nulla est distinctio inter album et albi vñ nunq̄ esset h̄ fallacia accitris. ista u

Intellectus distinguunt ista intellectio est
actus. ergo natura distinguuntur nisi
ratio intellectiois extranearet rationi
actum in quantum comparantur ad 3^m. ergo
la extraneatio puenit aliquam distin
ctionem rationis ab illa in quantum compa
rantur ad tertium. et ita puenit distinctio
em rationum inter se.

Ad questionem

Indeo et dico quod inter perfectiones eorum
ales non est tamen differentia rationis h^o
et diuersorum modorum percipiendi idem
obiectum formale. talis enim distinctio est
inter sapiens et sapientiaz. et triplex maior
inter sapientiam et veritatem. nec est ibi
aliam distinctio obiectorum formalium
in intellectu. quia ut argutum est prius
la nunquam est in cognitione intuitiva
si sit in obiecto intuitiue cognito.
Ista etiam duo membra probantur per
fectiones factas contra precedentem opi.
Est ergo ibi distinctio tertia precedentis
intellectus omni in qua. Et est ista quod sapi
entia est in re ex natura rei. et bonitas est
in re ex natura rei. sapientia autem in re
formaliter non est bonitas in re. quod
probat. quia si infinita sapientia esset
formaliter infinita bonitas et sapientia
in comuni esset formaliter bonitas in
comuni. infinitas enim non destruit for
maliter rationem illius cui additur. quia
in quocumque gradu intelligatur esse ali
qua perfectio: qui tamen gradus est gra
uis illius perfectionis non tollitur ratio
formalis istius perfectionis. propter istum
radum. et ita si non includit formaliter
in comuni nec ut infinitum in finitum
ad autem non includat formaliter ut
in comuni: hoc declaro. quia includere
formaliter est includere aliquid in ratio
ne essentiali. ita quod si distinctio includit
is assignaretur inclusum esse distinctio
et pars distinctiois. Sicut autem distinctio
bonitatis in comuni non habet sapien
tiam in se ita nec infinita in finitam. Est

igitur aliqua non identitas formalis sapi
entiae et bonitatis in quantum earum eorum
distinctio distinctioes si essent distinctio
les. distinctio autem non tantum indicat
rationem causatam ab intellectu: sed quod
ditatem rei. ergo non est identitas forma
lis ex parte rei. Et intelligo sic. quod intelle
ctus componens istam. sapientia non est
bonitas formaliter non causat actu suo
collatio veritatem istius compositionis. sed
in obiecto inuenit extrema ex quorum pos
sibile sit actus verus. Et istud argum^o de non
formali identitate dixerunt aliqui docto.
ponentes in diuinis aliquam esse predicationem
ne veram per identitatem quod tamen non est formalis
ita pcedo per identitatem veritatem esse bonita
tem in re non tamen formaliter veritatem esse bonitatem

Ista et op. confirmat auctoritas Damasceni. 4. c.
pallegato. et c. 9. ubi ipse vult quod inter omnia
nomina de deo dicta. propriissimum est quod est. quod est de
dictum quiddam pelagus infinite substantie. extra autem ut di
xit. c. 4. si illa quod circumstant nomen. Istud non vult
desi nisi esset aliquod distinctio ex parte rei. si enim non
pelagus infinite substantie per h^o quod multae rationes ratio
nis possunt circa ipsum carum. ita. n. possunt per actum
ipse circa quodlibet carum. Confirmat per Augustinum.
8. de tri. c. 2. ubi probat quod non est aliquid maius
duo personarum quam vna. quod non aliquid verum que
possunt esse ista. si tamen esset distinctio rationis in
sapientia veritate et magnitudine. non videtur
aliquid argum^o quod si probaret sapientia est sapiens. vult
ep^o. Ad quod et doc. quod tenet oppositam
opinionem. implet tot quoniam ostendit vnum at
tributum ex alio. si non est in ea nisi vna re
lationum rationis terminum. ita. n. posset videretur
de cognoscitur quod ad omnem cognitionem rea
lem vel preceptum reale ut cognoscitur sub attri
buto vno. sic si cognoscatur sub ratione omnium
attributorum. quod cognitio plurium relatio
num rationis non facit ad perfectionem cognitionem
realem habendam de alio. Sic iuxta au
thoritatem Damasceni. predicam ad quod assignat
ipsi ordinem attributorum quasi eorum sit fun
damentum et quod sit proprium eorum eorum quod sit
proprium emanationibus. si tamen sit rationes ratio
is quod sit ordinem per proportionem ad emanationes.

Similiter Augu. ptra maximū si
potes deū patrem concedere simplices
et tñ eē sapientem bonū et numerat ibi
multas tales perfectiones: quāto magis
vñus deus potest esse simplex et tñ trini-
tas. ita q tres persone non sunt partes
vñus dei. arguit. n. ibi q si in eodem si-
ne ppositione et partialitate possunt eē
multe pfectiones simplr. g mltō magis
possunt esse tres perione in deitate sine
compositione et prialitate. Quod argu-
m eēt istud si attributa tñ different p re-
lationes rationis et persone distinguere-
tur realiter. non. n. sequit si relationes
rōnis non faciunt ppositionē in aliquo
g nec relatōes reales. Adem enī Au-
gu. 15. de tri. c. 3. dicit oia ista eē equalia
nihil. n. est proprie sibi pī equale. nihil
aut est dicere q aliquid sibi vna rōe ra-
tionis sit sibi equale sibi alia relatione ra-
tionis. hyl. et. 12. de tri. c. 5. alloquens
deū patrem ait sic. perfecti dei qui et v-
bum tuū et sapientia et veritas absolu-
ta generatio est q in his eternaz. pprie-
tati noibus nat est. dicit igit q iste pro-
prietates sūt eterne et in his natus est fi-
lius de patre qsi pater phabens ista cō-
municet eam filio. si aut eēt tñ distin-
cta rōne non viderent prius esse in pte
origine q pducere filius. quicquid est
.n. ibi pductum i esse rōnis p actum in-
tellectus videtur eē productū a tota tri-
nitate. et ita non eē in patre vt precedēs
origine filium qsi nctō precedēs origie
Ista aut non idēitas formalis stat cū
simplicitate dei: qz hanc viam necesse
ē ponere inter eēntiam et pprietates. sic
supra. dīf. 2. q. vlt. ostensum ē. et tñ pro-
pter hoc nō ponit ppositio in psona. si
millē ista distinctio formalis ponitur in-
ter duas pprietates in patre in nascibili-
tate. s. et paternitatem. que fm Aug. 15.
de tri. c. 6. non sūt eadē proprietates: qz n-
ē eo pater quo ingēitus. ergo si in vna
persona pnt eē due pprietates sine ppo-
sitione mltō magis vel salte equalr pnt

eē plures perfectiones eēntiales in deo
non formaliter eedem sine compositione
qz ille pprietates in patre nō sūt forma-
liter infinite. eēntiales aut perfectiones
sūt infinite formalr. g quelz eadē cūlibz.

Contra istam solu-

tionem sunt tria dubia. pmo n. videtur
q non saluet simplicitas diuina: qz ex
quo ponit eēntia qsi fundamentum et
ista qsi circumstantia eēntiaz videtur q
ista se hnt vt actus et forme respectu
sentie diuine. 12^m dubiū. qz Aug. 7°
de tri. c. 5. vbi negat idēitates deitatis
et pinitatis. nō eo inquit pater q deū
sicut nec eo verbū q sapia: ita concedi
idētitatem magnitudinis et bonitatis
perfectionū eēntialū: quia dicit q ex
magnus q deus et. g sicut ibi idētitati
negat ita cōcedit hic. non aut negat ibi
nisi idētitatē formalem. g illaz concedi
hic. 13^m. qz sic non esset bonitas reali-
infinita nisi eēt realiter eadē sapientia
ita videt q rō bonitatis nō sit infinita
formaliter nisi sit formalr eadē rōni si-
pientie. g ppter eandem rōnem ppter
quā ponis veram idētitatem inter isti
deberes ponere idētitatem formale
rationis ad rōem. Ad ista ad priman
Rñdeo q forma in creatur hz aliquid
imperfectiōis. s. qz est forma informā
aliquid et pars compositi. aliquid ē h
qd nō est imperfectiōis. s. consequit ea
fm suā rōem eēntialem siue formale.
s. qz ipa sit quo aliquid est tale. Exem-
plū sapientia in nobis est accūs hoc est
imperfectiōis. sed qz ipa sit quo aliqd
est sapiens hoc nō est imperfectiōis: s.
eēntialis rōnis sapie. In oīnis autē n-
hil est forma s. illa duplicem rōem im-
perfectiōis. quia nec informans nec p-
est. tñ ibi sapia inqitur: est q illud in quo
ipa est ē sapiens. et h^o non per aliquam
ppositionē sapie ad aliquid qī subiecti
nec qsi sapia illa sit pars alicui⁹ compo-
siti: sed per verā idētitatē qua sapia illa

sit pars alicuius compositi. sed per ver-
ram idemprimitatem q̄ sapientia p̄p̄t sūt
infinitatem perfectam p̄fecte est idē cui
libet cum quo nata est esse. Sed ob
ijctas quōd est aliquid formaliter sapiēs
sapientia. si sapientia non est forma ei?
Rñ. corpus est animatum quasi deno-
minatiue. quia anima est forma eius.
hō d̄r animatus non denominatiue. s̄
ēntialit̄. quia anima est pars ei? et aliqd
eius. non igitur requirit aliquid eē for-
mā informantem aliqd ut ipm sit tale
per ipsum. quia forma non est forma i
formas totū qd tñ d̄r formalit̄ tale per
ipsam. si igitur veriori idēprimitate esset
aliqua forma idem alicui q̄ sit idēprī-
tas eius ad informatum vel ad totum
cuius ē pars sufficeret illa idēpritas ad h̄
q̄ illud tali forma eēt tale. ita ē in p̄po-
sito. Et tūc si queres vtz a p̄mo ac-
tu posset eē aliqua abstractio forme.
Dico q̄ non ē ibi abstractio forme vt i
formantis vel ut partis ab informato l̄
a toto. s̄ ē ibi abstractio forme inq̄tū
per eā aliqd ē tale p̄cise accepte non
cōsiderando idēprimitatem eius ad illud
quod ē tale per ipsam. Ad scōm du-
bium qd videt habere difficultatem ex
verbis Aug. dico q̄ dupliciter vel tri-
pliciter eodem deus est sapiens et mag-
nus et tamen non sic eodem est deus et
p̄r. vno mō qz sapientia et magnitudo
sunt perfectiones eiusdē rationis hoc ē
q̄dditatiue. quia quicquid perficitur is-
tis perfectionibus perficit̄. nō vt ratiōi-
bus suppositi. sed ut rationibus q̄ddita-
tiuis. non sic autē paternitas et deitas
sunt eiusdē rōis. Sunt etiam alio mō
eiusdē rationis sapientia et bonitas.
qz perfectiones simpliciter. si sic autem
paternitas et deitas scōm mō qz magni-
tudo ē eadem deitati in quolibet. p̄ni-
tas non sed tñ in vno supposito.
Tertio modo qz bonitas et magnitudo
et huiusmodi sunt eadē quasi idēprī-
tate mutua. quia vtrunqz est formalit̄

infinitum p̄pter quam infinitatē vtrū
qz ē idem alteri sed paternitas et deitas
non sunt eadem sic mutuo. qz vñ eo-
rum nō est formalit̄ infinitū. s̄ tñ dei-
tas ē formalit̄. et propter istā infinitatē
p̄nitas ē sibi idē nō eō? sic. Ad formā
q̄ p̄cedo q̄ eo mō est bon? et sapiēs quō
nō eodē est deus et p̄r. qz eodē est bon?
et sapiēs. eodem. s̄. in quolibet suppositi-
to. et eodē quasi idēprimitate mutua. non
sūt autē sic eadē in q̄z p̄nitas et deitas
eodē sūt. i. p̄fectione eiusdē rōis ē bon?
et sapiēs. qz q̄dditatiue est bon? et sapiēs
ñ sic eodē est deus et p̄r. qz non est vtrū
qz q̄ ibi ēntialis p̄fectio illius cuius est
quia l̄ q̄dditas paternitatis maneat ibi
tamē illa q̄dditas nō ē rō q̄dditatis sim-
pliciter suppositi alic? sed rō p̄sonal̄ eius-
dem. Ad 3^m p̄cedo q̄ rō sapie ē infinita
et rō bonitatis et iō hec rō est illa p̄ idēp-
ritatē. qz oppositū nō stat cū infinitate
alteri? extremi. tñ hec rō non ē formalit̄
ter illa. n. on. n. sequit̄ est vere idē alter i.
q̄ formaliter idem eidem. est enim vā
idempritas. a. et b. absqz hoc q̄. a. inclu-
dat formaliter rationem ipsius. b.

Ad argumentum

p̄cipale qd sumit de aucte aug. i. s. de
tri. Rñ. q̄ in creatura nō est aliqua vā
p̄dica? in abstracto per idēprimitatē q̄ nō
sit formal. et iō nūq̄ fuit tradita logica
in creaturis de predicatōe alia formalit̄
ter per idēprimitatē. In diuis autē ē vā p̄dī-
catio per idēprimitatē in abstracto et tñ n̄
ē formal. Ratiō h̄ differētiē ē ista vt pu-
to. qz p̄cipiēdo abstractū vltia abstrac-
tōe p̄cipit̄ q̄dditas absqz h̄itudi? ad qd
cūqz qd ē extra p̄p̄riā rōez quiddita-
tis sic igit̄ p̄cipiēdo extrema nulla erit
veritas vniēdo ea nisi p̄cise quidditas
vni? extremi sit eadē quidditati alteri?
extremi h̄ aut nō p̄tigit in creaturis qz
ibi abstrahēdo illas realitates que sūt
i eodē puta realitatē generi et differētiē

et considerando eas precisissime utraque est finita et neutra perfecta eadem alteri non enim sunt modo eadem in se nisi propter 3^m cui sunt eadem. et ideo si abstrahatur non a 3° remanet causa ideitatis eorum. et ideo nec causa veritatis propter unitatem extremam illa. hec igitur est falsa aialitas et rationalitas et eorum et hoc quacumque predicatione quod non tamen extrema sunt formaliter eadez sed nec vere eadem. quidditas. n. hec precise est polis ad quidditatem illam et non est eadem illi nisi si propter ideitatem ad tertium a quo abstrahitur. sed abstractio illa tollit causam veritatis affirmatiue unitatis ea. Oppositum est in deo. quod abstrahendo sapientiam a quantum quod est extra rationem sapientie et bonitatem similiter abstrahendo a quocumque quod est extra eorum rationem formaliter remanet utraque quidditas precise sumpta formaliter infinite et ex hoc infinitas est ratio ideitatis eorum facta tali abstractione precisissima remanet ratio ideitatis extremorum. non. n. hec erat eadem precise propter ideitatem eorum ad 3^m a quo abstrahuntur sed propter infinitatem formalem utriusque. Et quod ista sit ratio predicationis per ideitatem significum est ex hoc quod non conceditur ista unitas in diuinitis est spiratio actiua neque ut vera formaliter neque ut vera per ideitatem neque unitas est innascibilitas et eorum. sicut ista conceditur unitas est deitas et eorum et ratio ut quod abstrahendo unitatem et innascibilitatem ab unitate siue a supposito neutrum est formaliter infinitum. et ideo neutrum in sua ratione sic abstractum includit rationem ideitatis eius ad alterum. et ideo neutrum sic abstractum de altero vere predicatur. sed sic abstrahendo deitatem et unitatem quoniam cumque remanet adhuc alterum extremum formaliter infinitum. que infinitas est ratio sufficienter ideitatis extremorum. et ideo remanet ratio ideitatis eorum. et propter ratio veritatis compositiue affirmatiue In ista autem deitas est bonitas remanet in finitas non tamen in vno extremo sed in utroque. ideo est hic veritas propter ideitatem

tatem inclusam virtualiter in utroque extremo. Et isto et ratione ad dictum Augustinus adductum in secunda de bitatione per illud quod supponebatur per in questione de genere in responsione argumenta scilicet opus. quod. s. maneat tamen duo modi predicandi in diuinitis. quod et per ideitatem relationes transcant eentiam siue substantiam tamen non ita licet predicata essentialia. quia omnia essentialia magis dicunt perfectiones simpliciter quidditatiuas. ratio autem personae non dicit perfectionem quidditatiuam. et ideo omnia essentialia magis reduci ad vnum modum predicandi inter se quam personalia reducuntur ad vnum modum predicandi cum eis. Et sic habent sunt dici duo modi predicandi in diuinitis non tamen propter modos concipiendi ipsa predicata. sed aliquo modo propter realitatem eorum que predicantur.

De immutabili
Unitate dei de qua tractat magister in secunda parte dei tamen videtur posse concludi ex simplicitate dei de qua quod situm est supra. Quere utrum solus deus sit immutabilis quod ne quod si est immutabilis. sed immutabiliter se habet ad illud ad quod immediate se habet illud aliud est imutabile probatio prime consequentie. quod immutabile quod est ex se ipsum agens non potest diuersimode se habere ad effectum suum. quod si quicquid agat quod non. videtur esse ex mutatione sui. in enim hoc potest poni propter nouam approximationem passim. vel ammotione impedimento. quod actio primi agentis non requirit ista. pro. scilicet unitate. ad quodcumque necessarium necessario se habet illud est necessarium. Oppositum Augustinus. 7. de tri. c. 6. ois creatura mutabilis solus deus immutabilis. et ad Thym. vi. solus deus habet immortalitatem. quod Augustinus exponens de tri. li. p. c. p. dicit quod vera immortalitas immutabilitas est

Huius exclusie de

qua queritur pars affirmatiua probat a pho. 7. phy per hoc quod omne qd mouetur mouetur ab alio. quod probatur. quia quiescente parte quiescit totum 7 non est procedere in infinitum in motu ab alio. qz tunc posset fieri ex eis vnum infinitum mobile qd moueretur tempore finito. qd est improbatur 6. phi. 7. prius dis. 2. q. pma in responsione ad vltimum argumentum. oportet igitur stare ad aliquod mouens qd non mouetur ab alio. 7 p pns omnino non mouetur. Probatu etiam ab eo 8. phi. illa conclusio per diuisionem. mouentius 7 motoz nalt vel violenti 7 qd ultimo oz stare ad aliqd mouens qd n mouet ex se p se 7 p. 7 vlti? et oz star ad aliqd simplr immobile. Sz pces sus isti qui si pncipales in duobus li. 1. 7. 8. phy. indigent maiori expone ad hoc vt rones ille ondat valere. 7 si forte valeat tñ dñminte cōcludūt. sic alias ondetur. forte nō plus cōcludūt nī si q pms nō mouet vt corpus vel ut v tus in corpe sic aia mouet p accns i cor pore moto. Id nō insitēdo mō circa d claratōne illaz rōnū ondo bī istā prē eē verā ex simplicitate del. qz si de? ē pfecte simplex ut pbatū ē ex ifinitate. iō nō pōt mutari ad aliq formā q in ipso recipiat. qz ēt ē nece eē vt pbatū ē ex p mitate efficiētie. di. 2. q. p. iō nō pōt mutari ab eē in nō eē vī a nō eē in eē q mutatio ē versio a Dam. Di igitur imutatioe siue substantiali siue accidentali ē deus simpliciter immutabilis.

Sed pars negatiua

illius exclusiue. f. q nihil aliud a deo habeat immutabilitatem habeat maiore difficultatem. Circa istam partem phy. a theologis discordat 7 eēuerfo. Ad quod considerandum primo oportet videre que fuerit intentio philoso

pho. 7 que motiua p eis 7 que sunt rationes contra eos. Quantum ad pri muz specialiter de intentione Ar. 7 A uicen. dicitur q. x. modis p aliquid se habere ad eē. sed ad propositum suffi ciant tres modi. potest enī aliquid ali ud a deo puta intelligētia alia a prima tripliciter poni esse. vno modo q ex se formaliter sit necesse esse. sed ab alio ca liter. Secundo modo q ex se formalit sit necesse. sed ab alio dependenter. sic q propter ordinem essentialem contra dictio esset secundum esse sine primo. 7 nō econuerso. 7 sū tertium sine secu do sed nō econuerso. 7 est ordo inter p fectius 7 minus pfectum non inter caz 7 causatum. tertio mō aliquid hz eē ex se formaliter possibile necessario autē ab alio est. quia illud aliud necessario causat. Istozum triū modozum pri mus modus includit contradicōnem vt dī. 7 illū non posuit phus. qz nō vī detur verisimile contradictoria posuiss se. q includat p dictionē p3. qz qd est cā lit ab alio ē ex se nō ens. 7 de se ē possi bile alit impossibile caret. Sz qd est ne cesse eē nullomodo est possibile. q incō ueniēs est dicere Ar. hūc modū posuiss se de substantiis separatis. p p dictionem i inclusā. q etia negauerit triū modū p bat qz etia includit p dictionē. Confir mat etia hoc. qz cōmentator. 12. meta. in qōne Johānis grāmatici vult quod motus cā sit de se possibil pōt ab alio perpetuari quia habet eē ab alio. sub stātia aut possibilis non potest ppetua ri. q substantia perpetua non est neces saria ab alto. Item ut dicit p mē. p. ce. 7 mundi super illud impossibile est vt non generabile cadat sub corruptione exponens illud dicit q si inueniret alit quod generabile eternum. possibile eēt vt natura possibilis transmutaretur in necessariam. Alienus in ponitur phi. q voluit ibi p. cclī 7 mudi q que libet substantia habet suus eē ex nā sua

hec semper hec qñq; ita q̄ hec necessa-
semp est. hec necessario qñq; nō est. nec
aliter posset esse nisi vna natura muta-
retur in aliaz. vel q̄ due nature p̄trarie
sunt simul in eodem. vt in eodē lib. p̄o
ce. 7. mun. 12. metha. deducit Aristo. 7.
p̄men. Item ex istis. s. primo celi 7. mū.
7. 12. metha. ostendit q̄ negauit primū
mō^m supra. qz esse sbe separate vl' neces-
sarie attribuit nature eius intrinsece. 7.
ita nihil perpetuum ponit causatū nisi
motū in celo 7. mediate illo indiuidua
generabilia 7. corruptibilia fieri que nō
sunt necessaria licet spēs eorum sint ne-
cessarie. Ex quo posuit aliquē ordinem
reꝝ concluditur q̄ hoc est scōm 2^m mē-
būm vel s m mō^m 2^m. sed in icorrupti-
bilibus dixit species necessario eē in vno
idiuiduo. s. in corruptibilibus spēs di-
xit necessario esse in pluribus indiuidu-
is 7. diuersis. q̄ spēs de se sunt nōcio in-
corruptibiles. tamē per accōis corrupti-
biles: sicut elementa s m se tota ponit in
corruptibilia tota sed scōm p̄tes corru-
ptibilia.

Contra istam opi.

que imponit ista Aristo. arguit p̄mo q̄
nō negauerit primū motū hoc videtur
ex intentōe eius 2^m metha. sempiternoꝝ
principia verissima eē necesse ē qz alijs
sunt cā veritatis. vnūquodq; aut sic se
h3 ad esse sicut ad veritatē. p3 etiā scōm
ipm q̄ oē sempiternū est necessa^m ex p̄o
ce. 7. mun. 7. 9. metha. c. penult. Itē 5^m
metha. nihil phibet quozūdam nōcio
rū esse alteras cās. c. de nōcio. si tamē de
rōe causati esset possibilitas repugnans
necessitati sicut arguit dicta opi. cōtra-
dictio esset alicui⁹ necessarij esse aliquā
cām. Item 12. metha. concludit vni-
tatē vniuersi ex vnitatē finis. q̄ oē aliud
ab isto fine est ad ipm vt ad finē. s. cui⁹
cunq; est cā finalis eius est causa suffici-
ens. q̄ 7c. p̄batō vltime pp̄nis. finis
non est causa nisi inq̄m mouet effici-

ens ad dandum esse. mouet inq̄az vt
amatum 7. desideratum. hoc p3 ex rōne
finis 5^m metha. c. 2. p̄pter quē finē agēs
agit p̄pter quem. s. finem amatum agēs
dat esse alijs ad ipm ordinando. Itē 3^m
p̄men. 12. metha. p̄cedit q̄ est ibi cā 7. cā-
tum sicut intellectū est causa intellectio-
nis. 7. Aristo. dicit q̄ mouet sicut ama-
tū 7. desideratum. balneus vt in mente
mouet s m p̄mentatorem effectiue. Itē 3^m
saltem obiectū q̄rū ad intelligere mo-
uet effectiue. q̄ 7 ad esse. qz iponitur phi-
losopho q̄ posuit vnāquāq; s̄barum
istarum esse suū intelligere. Itē Aui-
cen. expresse ponit necessarium ab alio
causaliter. q̄ si nō in hoc vidit contradi-
ctionem quare debet negari ab Aristo.
p̄pter cōtradictionem quam tu ponis

Item p̄men. de sba orbis. c. 3. cor-
p̄ celeste non indiget virtute mouente i lo-
co t̄m. sed etiam virtute largiente in se
7. in sua substantia p̄manentiā eternā 7c
7. sequitur post de opi. Arist. dixerunt
quidam ipm non dicere cām agentem
totum. s. cām mouentem t̄m. 7. illud su-
it valde absurdum eis. Rūdetur ab
eis. q̄ qui ponunt fundamenta falsa ex
rōnibus visibilibus p̄tingit q̄ postmodū
contradicant eisdē ex rōnibus veris.

Contra. ostendisti Aristo. negare p̄mū
mō^m qz videtur includere cōtradictio-
nē. 7. nunc concedis ipm sibi ipi contra-
dicere. sed rōnabilius videtur sibi non
imponere contradictoria s3 q̄ dicat p̄se
quēter ad aīns falsum concedendo cōse-
quens falsum. Item q̄ non posuerit
2^m mō^m quē iponis ei. videtur pp̄ ratio-
nabilitatem illius mōi probō. nihil de-
pendet ab alio in essendo a quo nō hēt
eē 7. ita nec in p̄manēdo ab alio a quo
non habet permanentiam: quia ab eo-
dem habet esse 7. p̄manentiam. Nec est
simile de figuris 7. numeris. qz ibi p̄ior
licet non sit causa effectiua posterioris ē
tamen causa materialis sicut pars que
est potentia in toto. In p̄posito aut nō

potest poni causalitas nisi efficientie et finis finis Ari. Quod etiam imponit arist. de necessitate spirituum in corruptibilibus in diversis individuis non est verum. quia intellectus necessitatem motus celi esse et ita productionem individuum quando est talis vel talis approximatio agentis ad passum necessitas. non est conditio existentie non igitur convenit spiritui nisi in individuis. nec est simile de elemento secundum totum et secundum partem. nam elementum totum est singulare per se existens et principalis per universi. Quod etiam imponitur sibi quod nulla substantia est ab alio effectiue videtur manifeste falsum de generabilibus generatio. non est ad substantiam. sed ipsa generatione substantia accipit esse quod prius non fuit. et ita eius quod producit est causa efficiens. nihil enim se ipsum producit ad esse. Item si corruptibile ex causa intrinseco quod necessario non sit ut sibi imponitur. sed a se corrumperetur sine corumpente exteriori. Imponitur etiam autem. tertius modus et probatur ex 6. methaphysice ubi dicitur quod ceterum ipsum quod inest ei ut non sit. ipsum vero ad suam causam est ei ut sit. quod autem est ei ex se apud intellectum prius est non durati- one eo quod est ei ex alio. Et hoc apud sapientes vocatur creatio dare scilicet esse rei post non esse absolute. Contra ipsum arguitur. quia iste modus includit contra- dictionem. quia si per impossibile posset non esse sequitur non tantum falsum. sed etiam impossibile secundum ipsum. scilicet causam necessariam non necessario causare et dare esse.

De intentione isto

rum philosophorum Arist. et autem. nescio. sed non lo eis imponere absurdiore quam ipsi vi- cant. vel per ex dictis eorum necessario sequitur. et ex dictis eorum volo rationabiliorum intellectum accipere quem possumus. Respondetur igitur quod arist. simul et autem. posuerunt deum necessario se habere ad alia extra

se. et ex hoc sequitur quod quolibet aliud ne- cessario se habet ad illud ipsum quod quasi immediate comparatur ad ipsum vel non medi- ante motu qui ex uniformitate in toto ponit disformitatem in partibus mobilis. et mediante motu generabilia et corrup- tibilis disformiter comparantur ad ipsum. Ne- cedo illud falsum fundamentum. scilicet arist. ponendo ipsum esse causam necessariam non videtur co- tradicere sibi ponendo ceterum necessarium ut vult. 5. methaphysice. c. de necessitate. quod quorum- dam necessitatem est alia causa et 8. phil. 7. 2. meta- phil. sempiternorum principia spiritus esse veris- sima necesse est ut argutum est. et ita non po- nitur nisi in 2. modum sed etiam primum modum. Avicenna autem videtur statim dicere sibi ipsum si ponendo illud esse possibile. quia tunc neces- sarium non necessario comparatur ad illud. Sed arguitur per Avicenna. si est ab alio. sed in pre- ceptu quidditativum eius non cadit esse. sed de se possibile esse et non existens. sicut humanitas non est de se una nec plures. Conceditur de isto modo possibilitati que. scilicet possibi- litas non est nisi quod ordine nature hoc est causa hoc est capax huius et non est illud quid- ditativum. Et ex hoc patet Respondetur ad argu- mentum factum contra Avicenna. quasi contradicat sibi quia non sequitur posse non esse. nec potest poni idem. sicut nec ens non esse unum. Et sic Arist. concederet possibile quod est necessari- um ab alio. sed possibile potest ante actum improbat per se. et munus Itaque concordat Arist. et autem. in sequentibus ex uno princi- pio falso in quo concordat quod deus ne- cessario se habet ad quodlibet quod est ex- tra se ad quod immediate vel mediante immutabili comparatur. Ad illa que adducebantur prius ad probandum quod arist. negaret primum modum. ad primum quod nititur probare contradictionem forte diceret arist. possibile obiective non repugnare necessario si producat ne- cessario producit non enim requiritur quod realiter posset esse non tale. sed quod ordine nature per intelligendo non tale. Hoc probatur per confirmationem argumenti quod ad-

ducebatur ab Henrico q̄ est q̄ de essen-
tia diuina quasi de potentia subiectie
fm ipsum generatur filius. certum est
enim q̄ ista potentialitas quasi subiec-
tiua non prohibet necessitatem nec q̄si
potentia obiectiua filij. quia generans
necessario generat. Ad illud quod ad-
ducebatur de primo celi et mundi. q̄d
vna natura mutaretur in aliam potest
dici q̄ substantia habet esse permanens
et ideo non datur sibi semper nouum
et nouus esse. ergo a causa necessario can-
te fm eum datur sibi natura necessaria
formaliter. et si posset non esse mutaretur
eius natura. Per idem patet ad illud
12. metha. de motu. quia cum sit de se
possibilis non solum potest. propter hoc ab
alio perpetuari quia ab alio est. sed quia
cum hoc semper habet esse nouum. et
ita nunquam formam que est necessitas 13
necessario semper sit quia mobile totum
necessario vniiformiter se habet ad das
esse vniiformiter necessario fm istos.
Et hec habitudo necessario vniiformis
mobilis ad mouens est causa motus necessa-
rio fieri. 13. motus nunquam habeat esse forma-
liter necessariu. Est etiam hic necessitas in-
uitabilitatis sine necessitate imutabili-
tatis in motu sed ex necessitate imuta-
bilitatis in causa ipsius motus. Ita q̄
vtraque auctas per hoc soluit. Sz permanens
si est necessarium tunc habet esse q̄ est formaliter necessarium.
et ita si sit corruptibile dicitur erit si sic
motus. Quid arguitur Arist. 5. platonem
per celi et mundi preedit ex suppone necessarium
agentis. et tunc sic deduco. si celum potest per-
petuari et ab agente necessario. 8. necessarium prope-
tuabitur. huic autem necessario repugnat actus
iste corruptetur. 8. et potest ad illud actum. quia
cuiusque necessarium repugnat actus eidem ne-
cessario repugnat potentia ad illud actum
13. non cuiusque contingenti. 8. non stat po-
tentia ad corruptionem nisi stet potentia ad
obam simul. et per hoc 13. illa omnia de possi-
bili posito in esse. nam exponere possibilis
in esse non sequitur impossibilitas. nec

noua impossibilitas alicui necessario.

Quatuor ad secundum

principale per ista conclusionem q̄ dicitur esse
intentio amboz Arist. et Avice. arguo
sic. in omni differentia entis necessitas
est perfectio contingetia. probatio. quia ne-
cessitas est perfectio in ente in se. 8. in omni
differentia entis. 8. in illa differentia en-
tis que est causa necessitas est perfectior con-
tingetia. perfectissima igitur causa
necesse est. Respondetur q̄ necessitas est per-
fectior conditio ubi est possibilis. est autem
compossibilis rationi cause ut causa. quia sic lo-
mur et non de eo quod est causa. Contra hoc
in multis diuisionibus entis alterz diui-
dens est perfectum alterz imperfectum. et
extrema illa que sunt perfecta in diuersis
diuisionibus aut necessario concomi-
tantur aut compatiantur se. Exemplum si diui-
datur ens per finitum et infinitum. per neces-
sarium et possibile. per potentiam et actum
actus necessitas infinitas aut necessario se
comitantur aut compatiantur se. 8. cum
in diuisione entis per causam et causatum causa
sit perfectius extremum. comitantur
cum eo quocumque perfectius diuidens ens
aut poterit stare cum eo. et per consequens
necessitas. Preterea si primum cans nati-
ter caret. causaret necessario et tunc da-
ret necessitate suo causato. sed nulla per-
fectio tollitur a causato propter modum
causandi ipsius causantis eque perfectus
care autem voluntarie non est modus can-
di minus perfectus quam causare naturali-
ter. 8. propter hoc quod est causare volun-
tarie non tollitur necessario aliqua per-
fectio effectui. ergo causa causans voluntarie
potest dare necessitatem effectui. Con-
firmat ratio. quia si caret naturali posset produci
plures diuersas entis. scilicet possibile et neces-
sarium si ergo causas voluntarie non posset
care nisi tamen ens contingens videretur
esse causa imperfecta quia tunc causalitas
est si se extenderet ad tot effectum ad quod se
extenderet si naturaliter caret. Item aliquid caret ne-

cessario causat. ergo prima causa ne-
cessario causat suum cāum. añs videt
manifestum. ppter multas causas nāles
que necessario causant suos effectus. cō
sequentiā probō. quia in essentialiter
ordians posterius non potest habere ne-
cessitatem nisi prius habeat esse necessa-
rium. conexiones autem causatorum
ad suas causas sūt eēntialiter ordinate.
ergo nulla talis connerio est necessaria
nisi illa q̄ ē pmi cāi ad suā cāz sit necia

Contra istaz cōclu

sionem in qua communiter concordāt
phi q̄ prima causa necessario 7 natura-
liter causat primum causatum. arguit
sic. Primum enī agens nullo modo
pericitur aliquo alio a se. agens natu-
rale aliquo modo perficitur sua pduc-
tione vel producto. ergo 7c. minor ostē-
ditur. quia agēs naturale agit ppter finē
ex secundo phy. sed nihil videtur agere
propter finem quo nullo modo pficiat

Sed ad istud primo respondetur se-
cundum intentionez Auid. 6. metha.
c. vlti q̄ agens perfectum agit ex libera-
litate. hoc est non expectans perfectio-
nem a producto sicut exposita est inten-
tio liberalitatis. dis. 2. questione de p-
ductionibus. Negandum igitur videt
q̄ assumitur. s. q̄ agēs naturale perficit
eo quod producit quia hoc non est nisi
in agentibus naturalibus imperfectis.
7 cum adducitur q̄ agēs nāle agit ppter
finem non o3 p3 phos agēs primū nāle
agere. ppter aliud q̄ ppter se. s3 ppter se
ip3 vt ppter finē nec o3 ip3 pfici illo sine
s3 eē nāliter illū finem. Alia etiā rñsio
hētur ab Auid. q̄ sicut aqua ex se ipsa
est frigida psequitur aut eā q̄ infrigidet
aliū a se ita pimum agens si ponatur nā-
le agens scdm eos ex se ipso erit pfer-
tum s3 perfectionem eius psequetur p-
ducere pfectionē i alio. ita tamen q̄ illa
pductio perfectionis in alio nō sit finis
ē? sic nec finis aq̄ ē infrigidat. Rō nūi

onis reducitur cōtra istas responsiones
q̄ si aq̄ nō posset stare in frigiditate sua
absq̄ hoc q̄ aliquid frigidificeret nō eēt
summe perfecta in frigiditate quia aliq̄
modo dependeret ab alio in frigiditate
sua. ita igitur hic de prima causa i ent-
tate sua respectu entitatis pmi causati.

Sed ista reductio non multuz cogit
quia si aliqua posset producere frigidit-
atē p se statē dicitur aui. q̄ q̄tūcūq̄ nō
pos3 eē in se frigida absq̄ hoc q̄ frige-
facit nō eēt. ppter hoc dependentia in frigi-
ditate sua sed pfectō cōpletia frigidita-
tis ex qua nēcio pduceret vl' frig' i alio
vel frigus per se stans 7 ita ponēt de p-
mo ente respectu pductionis in alijs.
Ultimo vt q̄ ista ratio posset sic obla-
rari oē agens naturale au actōne sua
perficitur in se. aut in suo simili aut in
toto aut per suā pductionē nā eius ac-
cipit esse in alio. hoc. n. apparet induc-
tiue in omnibus. intellectus enī agēs
naturaliter perficitur sua actōne. ignis
naturaliter agens perficitur in simili
7 natura sua habet esse in alio in quo
posset illa natura esse etiam igne gene-
rāte corrupto. 7 ita vt nēcit as gnātois i
corruptibilibus fm illud scōi de anima
gnāto est perpetua vt saluetur eē diui-
uū. sol generat vermen. l3 nō perficitur
in se nec natura sua accipiat eē in alio.
tñ perficitur in suo toto in quātum est
pars vniuersi. cuius vniuersi aliqua ps
producitur. 7 perfectio totius videtur
eē aliquo modo perfectio partis. deus
p nāliter producendo filium licet nō p-
ficiatur in se nec in toto cum non sit p
q2 nll' ē ps tñ sua nā accipit esse in alio
supposito. vl' aliū supposituz accipit eē
nāe. Patet igitur inductiue ista maior
dissim l3 difficile sit assignare ppter qd
ist' maior. S3 si deus nālit pduceret
creaturā nullū istoz ptingeret. nec. n. p-
ficetur in se ex tali pductione. nec in
simili nec in toto. nec nā sua accipiet eē
in pducto. q̄ nec creatura nālit pducit

12^a ratio opponit^r p^rtra p^rhos. q^z potētia respiciens aliquod ob^j per se et eēntialiter non necessario respicit illa que non h^{nt} ordinem essentialē s^z accēntalē ad illud p^rmu^z. voluntas diuina respicē p^rmo bonitatē diuinā ad quā creature h^{nt} ordinē p^rtingentem nō necessariū. q^z non sūt necessarie ad p^rsequendū istā bonitatē nec augēt eam. g^o volūtas diuina istas creaturas nō necessario respicit.

Sed ista rō licet sit in se aliquat^r apparens t^u videt^r p^rtradicare aliquib^z ordiⁿ argumenti. q^z ponit q^z voluntas diuina vt respicit res in esse quidditatio necessario vult q^zquid vult. et t^u res in eē quidditatiuo nō magis h^{nt} necessariū ordinē ad bonitatē diuinā q^z res in esse exēntie. Videtur et rō h^{ic} aliaz instātia q^z sicut voluntas diuina h^z essentiali suā p^r p^rmo obiecto: ita et intellectus diuinus. g^o et inte^r diuinus accēntaliter respiceret q^zquid aliud ab eēntia diuina respiceret p^r ob^j. et ita videretur sequi q^z deus non necessario sciret aliud inelligibile a se sicut non necessario vult aliud volibile a se. Primam instātia: q^z non est p^r veritatem s^z p^rtra opinātes cōcedo. Secundam excludendo confir^mmo rōnem q^z voluntas que determinat ad finem nō determinat ad aliquid eorū que sunt ad finē nisi quaten^z per sylogismū practicū cōcluditur ex fine necessitas illius entis ad finē. s. vel necessitas eius in esse vel haberi ad hoc q^z finis sit vel habeatur vel acquiratur. vel necessitas eius in diligē ad hoc vt finis diligatur vel habeat. hoc videmus in omnibus voluntariis que sunt ip^si finis: quia non op^ont^r p^rpter finem eas determinatas esse alicuius entis ad finem si tale ens non p^rcludatur p^r sylogismū practicū esse necessariū aliquo isto rō modorum ad finē. g^o cum intellect^r diuinus non cognoscat aliud a se eē necessario ad finē vltimū quocūq^z. voluntas illa ex hoc q^z est necessario finis

non o^z q^z sit necessario alterius a fine.

Q^uo instatur de intellectu nō est sile quia intellectū esse necessario respectu alicuius obiecti non ponit illud esse ali quid in entitate reali aliud a p^rmo ob^j q^z eē cognitū ab intellectu diuino non ponit illud eē in se. sed in intellectu p^rsentia^r non sic eē volitum. imo ponit tunc vel p^rter illud habere aliud esse a voluntate. et hoc loquendo de volitiōe efficaci. q^z q^uo sic volitū est a deo aliqu^z est in effectu. non est igitur intellect^r diuinus ita se h^{ns} ad intelligibilia alia a se: sicut volūtas ad alia volibilia. q^z ille intellectus potest eē necessario oīum intelligibiliū quatenus sunt sibi p^rntia: nec per hoc ponitur aliquid aliud a deo formaliter necessarium in eē reali. volūtas aut^z non posset eē necessario aliquorum aliorū volibiliū nisi illa alia eēntialit^r necessaria in aliquo eē reali alio ab esse diuino.

Insus rationibus

cuiusdam doctoris aliquat^r sic fortificatis Adde rōes alias. Et arguo p^r sic. quod est ex se necessariū perfecte q^zrum pōt cogitari aliquid eē necessariū non potest nō eē quocūq^z alio a se nō exēntie. deus est sūme necessariū scōm illum intellectum p^rceptum. g^o quocūq^z alio a se non exēntie non p^rpter hoc sequit^r ipm non eē. S^z si necessariā haberet habitudinē ad p^rimū causatū: illo causato non exēntie non eēt. g^o non habet ad illud necessariā habitudinem. Maiorem p^rbo. q^z ex minus ipossibili non sequitur ipossibilis. sicut nec ex min^z falso sequit^r falsi. Et hoc p^rbo. q^z si falsius habeat duplicem rōnem falsitatis et min^z falsū t^u vnicam circūcti ibamus a falsiori illam rōnem falsitatis in qua excedit min^z falsum stante alia: et minus falso illā quā h^z tūc falsius erit falsū et minus falsū non erit falsū. quia circūscripta est rō falsitatis minus falsi

g^o b^o posito falsi⁹ erit falsu⁹ z min⁹ falsu⁹ erit veru⁹. z tunc ex vero sequit^r falsum. Ex hoc et p^o tunc q^o ex minus impossibili noⁿ sequit^r impossibilis. Sed tale necessarium quale descriptu^m est est magis necessariu^m q^o q^odcunq^{ue} aliud necessariu^m ab eo etiā fm oēm opi. phoz. g^o ex non eē cuiuslibet alterius q^o est minus impossibile: non sequit^r nō eē istius quod est impossibile. Probo aliud assump^{tum}. s. q^o si necessariu^m haberet habitudinē zc. q^o habens necessaria habitudine ad aliquid nō est illa habitudo nō existente. non existente aut^{em} extremo nō existit illa habitudo non existente. igit^r extremo habitudinis non existit fundamētū. Contra istam rōem instat. q^o p^oncipiū d^o struitur destructa p^oclusio ne. ex p^omo p^oorum. z tñ p^oncipiū ex se videtur eē formalr necessariū. p^oclusio aut^{em} nō est necessaria nisi ex p^oin⁹. g^o zc.

Hec instātia nulla ē. q^o stat p^obatio maioris q^o ex min⁹ impossibili nō sequit^r impossibilis. sed nec est sūe ad p^opo^o sitū. q^o cōclusio nō ē nisi quedā veritas partial^{is} p^oncipiū q^o h³ q^osi totālē veritatē. sicut singulare ē quedā veritas p^oial^{is} respectu v^olis. In entibus aut^{em} ens causa tū non est quedā entitas q^osi partial^{is} cāe sed est oīo alia entitas depēdens ab entitate cāe. z si ergo aliqua cōclusiōe destructa destruat^r p^oncipiū non tñ ita erit de entitate in causa z causato.

Ad hoc aut^{em} vt istud de p^oncipio z cōclusionē intelligat^r melius p^ont poni exēpla. p^oma p^oclusio geometrie q^o ille linee trianguli sic cōstituti sunt equales non videtur esse nisi quoddā p^oiculare ist⁹ v^olis oēs linee ducte a centro vsq^{ue} ad circūferentiā sunt equales. z ita in multis alijs p^oclusio non videtur eē nisi p^oiculare vel vnius v^olis vel multoz ex q^o bus simul inferitur. sicut si iungam⁹ istā istam v^olem. quecunq^{ue} eidem sunt equalia inter se sunt equalia. z h³ p^odicatu^m p^omo conueniat subō i^opius v^olis. i. ade

quate non tamē conuenit p^omo tali p^omitate subiecto minus v^olis nec p^o p^oitā p^omitatem in p^oncipio z nō p^omitatē in cōclusionē est talis causalitas in p^oncipio respectu cōclusiōis qualis est in entitatibus vnius entis respectu alteri⁹ ita q^o illa causalitas in p^oncipio ponat veritatē aliam formaliter a veritate cōclusionis. sicut in entibus entitas cause est formaliter alia ab entitate causati. p^omitas aut^{em} p^odicatiōis ē p^opter p^omitatē terminoz. z termini spāles h³ non sint adequati illis p^odicati. tamē attributio p^odicati illis terminis spālibus p^oticularit^{er} sumpt^{is} includit in attributiōe eiusdē p^odicati terminis cōibus vlt^{er} sumptis. includit inquā sicut aliquid illius veritatis. 12° arguo sic. aliquid fit contingent^{er} in entibus. g^o p^oma causa p^otingenter causat. antecedens cōcedit^r p^ohi. p^ontiam p^obo sic. si p^oma cā necessaria se habet ad cām p^oximam sū illa. b. b. igitur necessario mouetur a p^oma causa. b. aut^{em} eodem modo quo mouetur a p^oma causa mouet^r p^oximam sibi. igitur b necessario causat mouēdo. c. z c. mouendo. d. z sic in omnibus causis procedendo nihil contingent^{er} erit. si p^oma causa necessario causat. Ista ratio pertractata est d^o 2°. q^one p^oma de infinitate dei p^obando deum esse formaliter infinitum. z ideo non oportet hic amplius imorari.

P^oterea z redit in idē. ali⁹ quod malum fit in vniuerso: ergo deus non necessario causat. antecedens cōcedunt p^ohi. p^obo p^ontiam. q^o agens necessario p^oducit effectum suum in susceptiuo quantum potest. p^oducit in eo effect⁹ p^oimi est bonitas z perfectio. g^o si necessario agit p^oducit bonitatem in quolibz q^ontum ipm susceptiuum pōt recipere. h³ habens bonitatem tantam q^ontē ipsum est capax nullam habet maliciam. ergo zc. Et si istud argumētū posset euadī de malo in natura. sicut tactum ē d^oist. 2°. q. p^oreallegata. tamen de malo conti

gēter facto. quod. s. est vituperabile nō videtur possibilis euasio quin si aliqō tale malum eueniat quod. s. sit vituperabile. ac ex hoc sequat q̄ contingenter eueniat. causa prima nō necessario causat sicut ostendit ista deductio. Itē oīs causa necessario agens agit sū vltimum potentie sue. q̄ sicut non est i potestate sua agere et non agere: ita nec intēse et remisse agere. ergo si prima causa necessario causat: causat quicq̄d pōt causare. potest autē causare ex se omne causabile. vt pbabo. ergo causat omne causabile. ergo nulla causa scōa aliqd causat. istam scōam pntiam pbo. quia causa prior prius naturalit̄ respicit causatum q̄ causa posterior. ex prima pductione de causis. q̄ in illo priori si totalit̄ causat totum illud quod in scōo signo deberet causari a causa scōa in 2° signo in quo debet causa scōa causare nulla est possibilis actō cause scōe. quia iam p̄intelligitur totus effectus causatus a causa prima. Assumptū in argumento q̄ possit causare omne causabile pbo. q̄ h̄z potentiaz cuiuscunq̄ cāe scōe. totaz ēt que est in causa scōa. quantum ad quodlibet pfectionis quod ē in quacūq̄ causa scōa: sicut deductum est in qōne prius allegata de infinitate via p̄ma sumpta de efficientia. non requiritur autē cū causa efficiente aliqua imperfectio. s̄z t̄m perfectio. quia causare effectiue est perfectionis simplr. ergo p̄mū habēs in se causalitatē omnem cause se cunde q̄rum ad quodlibet qd est pfectōis potest immediate causare ex se omne causabile. sicut et cum cā scōa. Et si cōse quēs vltimum. q̄. s. cāe scōe p̄uenitur actōnibus suis nō habeatur p̄ incōuenienti. duco ad maius incōueniens q̄ causabit et oīa et vnum solū. ita q̄ oīa erunt t̄m vnū. q̄ sicut causabit oīa cābilia ppter h̄ q̄ causat omnia que potest causare. ita etiam in quacūq̄ causatione causabit q̄tum potest causare.

et ita perfectissimum. et ita oīa illa erūt illud vnum cārum. et tunc omnia erūt vnum. Per idem mediū ex necessitate cauandī et vltimata causatione seq̄t q̄ mouebit in non tempore. aut saltem mutabit celū in non tempore. ita q̄ celum non p̄prie mouebitur. Nec valet illa responsio tacta supra. q̄ p̄alle gata ē infinitate. quia ista virtus infinita habet oēm perfectionem cause efficiētis in se quam ip̄a habet cum causa secūda p̄xima. et ideo sequitur q̄ immedieat potest causare omnē illum efficiēt in celo per se quem potest causare cum intelligentia. ergo et causat si necessario agit quicquid potest. et vltra si causat illud immediate. ergo mutat et in non tempore: quia potentia infinita agens secūdum vltimum potentie sue non potest agere in tempore. si autem aliquis motus celi potest esse in nō tempore ab isto mouente igitur est et si hoc ergo nulla ē generatio et corruptio in inferioribus q̄ sunt p̄tra philosophos. igitur illa ex q̄bus sequitur ista sunt falsa secundum philosophos.

Ad questionem quantum ad exponentem negatiuam istius exclusiue. Respondēdo p̄cedēdo p̄clusiones istarum rationum quarū licz forte aliqui non puincerent philosophos quin possent respondere. sunt tamen pbabiliores illis que adducuntur pro philosophis et forte aliq̄ue necessarie. Dico tamē quantum ad istam partē q̄ nihil aliud a deo est imutabile loquendo de mutatiōe q̄ est versio. quia nihil aliud est formalr necessarium. quodlibet etiam aliud est mutabile subiectiue. nisi ppter imperfectiōem negatiuam. puta vltimum accidens quod nullius pfectionis est capax. ppter sui imperfectiōē. vtp̄ta si sit aliqua relatio nō est mutabilis subiectiue. quia non potest esse subiectus alii cuius. hoc est q̄ est imperfectum nega-

riue. i. non capax alicuius perfectionis. s3
nihil aliud a deo ppter perfectionē sui
est inmutabile. quia si aliquid est tale:
hoc maxime esset prima intelligentia.
sed illa est mutabilis ab intellectu ad
intellectuē. probatio. potest enim ha
bere intellectuē cuiuscūq; intelligibi
lis. quia hoc potest intellectus noster ha
bere. nō autem vnicam oīum quia tūc
illa esset infinita ex distin. 2. qōe prima
nec infinitas simul oīum intelligibiliū
quia tunc intellectus habens in actu si
mul distincte videretur esse infinitus. ergo
potest intellectuē vnius intelligibilis
habere post alterius intelligibilis intel
lectuē. q̄ est mutabilis.

Ad argumenta

Pro opio. philosopho. posita. Ad illō
quod arguunt de mutatione pmi. si nō
necessario se habet ad p̄mum sibi.

Respōdeo q̄ voluntate antiqua po
test fieri nouus effectus sine mutatiōe
voluntatis. sicut ergo volitione mea ea
dem continuata qua volo aliquid iam
fieri faciam illud tunc pro quando vo
lo illud facere. ita deus in eternitate vo
luit aliquid aliud a se esse pro aliquo tē
pore: et tunc illud creauit pro quando
voluit illud esse. Et si obijcias secun
dum Auero. 8. physico. q̄ salte3 expe
ctabit tempus si non statim ponat effe
ctum in esse qñ vult illud esse. Et p̄ter
hoc secundum eundem alibi indetermini
datum contingētia ad vtrūlibet: talem
indeterminatiōem ponit q̄ sic indetimi
datum non potest ex se exire in actum
vt videtur. ergo si in deo erit talis con
tingētia ad causas du3 nō videtur posse
ex se determinari ad causandū. Ad
p̄mum. Respōdeo existens i tempore et
volens. aut vult efficacissima volitione
non respiciendo tempus p quo vult il
lud esse. aut vult illō esse pro aliquo tē
pore certo. si primo modo statim pone
ret volitum in esse si voluntas sua sit p

fecte potens. si 1° posito q̄ voluntas ei
esset simpliciter potens non statim pone
ret rem in esse sed protunc qñ vult illō
esse expectaret igitur tempus quia ē ens
in tempore s3 applicando ad deum au
ferende sunt imperfectiones. si. n. volun
tas eius potens est tamē voluntas eius
nō habet esse in tempore vt expectet tē
pus pro quo producat volitum qd vti
q3 nō vult necessario tunc esse qñ vult
sed vult esse pro tempore determinato
qd tamē nō expectat q3 operatio volū
tatis eius non est in tempore. Et cū
dicitur 2° de indeterminatione cāe cōtin
genter cāctis. dictum est alias de dupli
ci indeterminatione. i. potentie passive et
potentie active illimitate. deus nō est i
determinatus p̄ma indeterminatione
ad cāndum. s3 scōa. et hoc nō tñ ad plu
ra disperata ad quoz quodlibz ēēt na
turaliter determinatus sicut sol se hēt
ad multos effectus suos in quos potest
s3 indeterminat^{ur} ad p̄tradicoria ad q̄z
vtrūlibz poterat ex liberalitate sua det
minari. et voluntas nra est indetimi
ta hoc mō indeterminatione virtutū acti
ue ad vtrūlibz p̄dictoriorū: et ex se pōt
detimari ad hoc vel ad illud. Et si
queras q̄re igit voluntas diuina magis
detminat ad vnu3 p̄dictoriorū q̄ ad al
terū. Rōdeo idisciplinati ē querere
oīum cās et demonstrationē fm ph3. 4.
metha. principij. n. demonstratiōis nō ē
demonstratio. immediatū aut p̄m^{um} est volū
tatē velle hoc. ita q̄ nō ē aliq̄ cā media i
ter ista. sic immediatū ē calozē esse calefa
ctiuū: s3 h̄ sit nālitas sibi aut liberalitas
et iō h̄ quare voluntas voluit h̄. nlla ē
cā nisi q3 voluntas sic h̄ cā ē q̄re caloz ē
calefactiu^{us} nlla ē cā nisi q3 caloz ē caloz
q3 nlla est prior cā. Et si dicas quō h̄
potest esse immediatio cum sit contin
gentia ad vtrūlibet. dictum est alio in q̄
stione de sbo theo. q̄ in contingentibus
est aliquid primum quod est immediatū
et tamen contingens quia non stat ad

necessarium. non enim ex necessario sequitur contingens. et ideo hic oportet stare ad istam voluntas dei vult hoc. que est contingens et tamen immediata quia nulla alia causa prior ratione voluntati quare ipsa sit huius et non alterius.

Per hoc apparz ad illud qd Auid. adducit qd actio sua est in eo per essentiam et non est in eo accidentaliter. verum est quia suum velle est sua essentia. tam contingenter transit supra hoc obiectum vel illud sicut infra de futuris contingentibus dicitur. Per idem apparz ad argumentum principale qd cum necessitate dei stat qd illud ad quod immediate se habet sit mutabile quia immediate ab immutabili est mutabile sine mutatione immutabilis. quia contingens habitudo est immutabilis ad proximum sibi. et ideo extremum illius habitudo est contingens et mutabile sed fundamē sit immutabile.

Ad argumenta

posita pro phis ad primum de illis ostendentibus ens. dico qd necessarium est conditio perfectior in omni entitate qd possibile cui conditio necessitatis est compossibilis. non est autem perfectio in illa entitate cui est compossibilis. quia contradictio non ponit aliquam perfectionem. et hoc non est ex ratione sui. sed ex positione illius entis cui repugnat. et ita dico qd necessitas repugnat omni respectui ad posterius. quia ex quo omne posterius est non necessarium primum non potest habere necessariam habitudinem ad aliquod eorum. Et cum dicis qd omnia diuidentia perfectiora concomitantur se. dico qd hoc est verum de diuidentibus que dicunt perfectionem simpliciter et ad se. ut actus et infinitas et huiusmodi. Non autem de illis que dicunt respectum ad aliquid posterius. quia habere necessariam habitudinem ad aliquid tale non est perfectionis. quia non stat cum perfecta necessitate illius quod dicitur habere talem habitudinem.

Hoc confirmatur quia talis habitudo non est formaliter infinita cum tamen infinitas sit nobilissimum extremum in diuisione entis. Ad aliud cum dicitur si naturaliter causaret necessario causarz et tunc daret necessitatez productio. dico qd tunc sequitur qd necessario causaret sicut ex antecedente includente in compossibilia sequitur consequens includens in compossibilia. in antecedente repugnat eis quod est causare modus ille qui est naturaliter. quia causare dicitur productionez diuersi in esse. et ita contingit naturaliter dicitur modum causandi necesse. et ita respectu necessarii. et ideo sequitur consequens includens simul duo opposita ratione causationis et modi candi. hoc modo primo ppo est vera. et cum addis nulla perfectio tollitur a causa propter modum perfectiorem causandi ipsius cause. concedo nec modus causandi voluntarie tollit aliquam perfectionem a causabili. sed tollit a causabili necessitatem que est in se perfectio. sed in compossibilis causabili. et dat perfectio nem causato compossibilem sibi. sicut voluntarie in causatione dicitur modum compossibilem causandi. Per hoc apparz ad confirmationem de pluribus differentijs entis producibilibus. dico qd ens cabile non potest hic oras istas necessarii et possibile est. sed omne ens cabile est tantum possibile. et ideo non est imperfectio in causa non posse causare istas differentias. quia ad impossibile nulla est potentia. Similiter si per impossibile naturaliter causaret. et ideo necessario non produceret plures differentias entis. quia tantum produceret necessaria non contingentia. Ad ultimum dico qd nulla est connexio causati et cause simpliciter necessaria. nec aliqua causa secunda causat necessario simpliciter sed tamen secundum quiddam. ppo apparz qd qd opedz ab habitu ne ppo cae ad catu. sicut nulla causa nisi prima causa co-causante causatum eius et hoc ppo naturaliter qd ipsa causa priora cat

prima autem non causat nisi contingenter.
 si scilicet simpliciter contingenter causat. quod de-
 penderet ad ipsam causationem primi quod sim-
 pliciter contingens est. 2^a pars. scilicet de necessitate
 secundum quid patet quod multe cause naturales quantum est
 ex parte earum non possunt non causare effectum. et ideo
 necessitas est secundum quid quantum est ex
 parte earum et non simpliciter. sicut ignis quantum
 ex parte sui non potest non calefacere. tamen
 potest absolute non calefacere deo non coope-
 rante: sicut perfecte apparuit de tribus
 pueris in camino.

Quia distinctio

nem nona quero. utrum ge-
 neratio filii sit eterna in di-
 uinis. Quod non. quod ubi idem est esse et dura-
 tio si aliquid est principium esse et durati-
 onis: si pars est principium esse filii quod prin-
 cipium diuinitatis secundum Augustinum 4. de tri. ca.
 17. vel 54. si est principium duratiouis filii

Præterea Augustinus 15. de tri. c. 15. vel 40
 Impersonalis est in verbo nostro quod est formabile
 antequam formetur. si impersonalis videtur in verbo quod est
 formari. hoc igitur non potest in verbo diuino

Præterea. si generatio filii est eterna.
 si filius semper generatur. si filius nunquam ge-
 nitus est. et ita nunquam est filius. hec due præ-
 pband per Augustinum 83. q. 37. qui semper
 nascitur nunquam natus est. si filius semper
 nascitur nunquam natus est ultra quod nunquam na-
 tus est nunquam est filius. Oppositum Am-
 brosius 1. de tri. c. 6. et ponit in littera. si pater

prius erat deus et postea genuit generationem
 nis accessione mutatus est. auertat de-
 hanc amentiam. semper igitur habuit filium

Subiunctas dicitur in littera iter gigne-
 re et gigni nullum est medium. scilicet durationis
 si igitur proprium est patri semper genuisse
 proprium est filio quod semper genitus est.

Ad questionem di-

co quod sic. quod generatio non est sibi sub ratione
 mutationis. sicut omnino est di. 5. q. 2. Ideo
 non habet terminos correspondentes terminis
 generationis mutationis. scilicet esse post non esse

propter quos terminos repugnat genera-
 tio mutationi eternitas. quod non possunt simul
 esse scilicet alterum ante alterum. si non eternitas. scilicet
 tamen est ibi generatio. productio in esse sibi
 per modum nature. Ex hoc ostendo quod sit
 eterna. quod agens omnino sufficiens hoc est in
 nullo dependens et producat per modum
 nature. habet productionem sibi coeuiam et est pro-
 ductum perfectum si non agit per motum. scilicet per
 generationem producat per modum nature et est agens
 omnino sufficiens in nullo dependens. igitur habet
 generationem sibi coeuiam. igitur et genitus: quod
 non producat per motum. maior appetit. quod quod
 producat precederet suam productionem
 hoc non posset esse ut videtur nisi quod vel in
 potestate eius esset agere et non agere vel quod si
 ex se determinaret ad agendum tamen pos-
 set impediri. propter defectum alicuius a quo de-
 penderet in agendo hec omnia excludunt ea
 quod posita sunt in maiore. scilicet esse agens suffi-
 ciens et producat naturaliter. si et utis potius
 precederet productum hoc esset quod producat
 producat per motum. igitur utis amotis
 et motu non tamen productio est sibi coeuiam. pro-
 ducenti: sed etiam productum. minor appetit
 quantum ad omnes condiciones. quod generationis natu-
 ter generat. et est producat omnino primus.
 igitur a nullo alio dependet in producatendo
 et naturam suam nullo modo coiccat per mo-
 tum: quod non potest esse motus in natura illa.

Per istam rationem tenet illud exem-
 plum Augustinus 6. de tri. c. 1. de magnis. vel 2°
 de paruis de igne et splendore quod si ignis
 esset eternus haberet splendorem sibi coe-
 uum et coeternum. Istud exemplum decla-
 ro sic. quicunque concurrunt in aliquo ro-
 coioris et minus coioris. quicquid in illo se-
 quitur per se rationem coioris sequitur et
 eam ubi inuenit absque ratione minus coioris
 hoc apparet in omnibus coioribus habet
 tibus proprias passiones et eorum inferiori-
 bus. igitur si in creatura concurrat ratio
 cantis naturaliter et ratio producatis natu-
 raliter quicquid sequitur creaturam ratione
 huius coioris quod est producat naturaliter
 sequitur etiam eam ubi inuenit sine cau-

satione naturalr: s; q; ignis habeat splē
dozem sibi coeuius hoc nō sequit ipum
precise p hoc quod est causans. nāliter:
s; ex hoc q; est pducens naturalr. quia
si p impossibile nō causaret illū sed p
duceret ita q; splendor esset eiusdē nāe
cum igne. adhuc non min⁹ sequeretur coe
uitas. igitur ubi ē vere rō producentis
naturaliter sine ratiōe causantis natu
ralr sicut est in diuinis ibi vere sequit p
ducens habere pductum naturalr sibi
coeui. Ista solutio etiā cōfirmatur
accipiendo illud qd reperit perfectiōis
sparsim in generatōibus diuersaz crea
turaz et relinquendo ea que sūt imper
fectionis. in generatōibus. n. successiuo
ruz hoc est perfectionis in eis q; duz si
unt sūt imperfectionis est in eis q; non
manēt s; habent esse tñ in fluxu partis
post ptem. In generatione pmanētius
hoc est perfectionis q; manent et imper
fectionis q; nō sunt dum fiunt. quia hō
ponit imperfectionem in faciente. quia
nō est perfectum faciens. s; in facto q;
necessario h; esse post nō esse in indiui
sibilibus successiuoz. hoc est pfectionis
q; dum fiunt sunt et tota simul sunt. s;
imperfectionis q; raptum transeunt. Ag
gregando igitur perfectiōes habebitur
genitū quod simul generabit et erit et p
manent erit. hoc est genitū generari et
pfecte esse in nunc perfecte stāte quod ē
nūc eternitatis. hoc est propositum.

Ad primum argm dico q; principium
dicat multipl. sicut apparet 5° metha.
c. i. et si accipiat eodē modo bñ potest
cedi q; si sit principium alicui⁹ q; sit pñ
cipium illius quod est idem ipsi. sed pñ
cipium nō cōsuevit cōstrui cum hoc qd
est durationis pro principio originis. s;
tñ p principio quod sit quasi termin⁹
illius durationis a quo. sicut initas dicit
principiū tps. et siue hoc sit ex vsu s; mo
nis vel ex virtute sermonis nō cōcedere
tur ista pater est principium durationis

filij sine determinatione. s; bñ concede
retur ista pater est principium originari
uū eternitatis filij. Qñ igitur arguis p
idēitatez eē et durationis: quia quicqd
est principium vnius et alterius. cōcedo
si principium vniformiter accipitur rel
pectu esse et durationis. s; ly principium
non constructur cum li durationis i ra
tione qualis principij li principium con
struitur cuz li esse. q; respectu esse est pñ
cipiū originariū. Et ideo nō sequitur
s; est fallacia equiuocatiōis vel amphip
s; ad hoc vt pñtia teneat oporteat det
minare principium in pñte per hoc qd ē
originans vel originale. sic. pater est pñ
cipium originale durationis filij. quod
concedo vt dictum est. Ad 2^m dico q;
verbum nostrū est dupliciter in fieri.
Uno mō est in fieri quod est propria gi
gnitio ipsius verbi. Alio mō est in fieri
quod est propria inquisitio precedēs il
lam gignitionem. quaz inquisitionem
Aug. vocat cogitationem volubilez. q;
verbum nostrū sit in fieri hoc scdo mo
do hoc est imperfectionis et ex parte v
bi quia ponit nouitatez et ex pte intel
ctus nostri quia ponit imperfectaz cau
salitatem. et hoc modo verbum diuinū
non est in fieri. et ideo concedit Aug. v
bum nostrū cogitatione formari. ita q;
pus sit formabile q; formatuz in illa in
quisitiōe pma: s; q; verbum nostrū sit in
fieri q; tum ad gignitionē non est ipse
ctionis: imo est necessariū ad per se rō
nem verbi. et erit etiam in pria. et ita
nō est imperfectionis in verbo eterno
semper esse in fieri. i. gigni absq; omni i
nquisitione puia. Ad 3^m dico q; Au
gu. videtur negare filium semper nasci
in questione preallegata. cum tamē ori
genes dicat oppositum sicut allegat ma
gister in littera super illud Jere. 10. iue
ta est. et Gregorius moralium. 29. super
illud Job. 38. sciebas quando nascitur⁹
Nunquid igitur illa sibi pñdicunt.

Respondeo. Augu. in illa questione videtur dicere aliqua quibus possunt ista dicta concordari. non possumus inquit dicere semper nascitur ne imperfectum aliquid videatur ne inquit aliqd videatur imperfectum. non dixit imperfectio est si dicatur semper nasci. sed videtur significari imperfectio. hoc est iste sermo semper nascitur non significat generationem esse ita perfectam: sicut sermo iste significat eandem esse perfectam semper est natus. ista enim semper est natus. magis exprimit veritatem qd ista semper nascitur licz vtrazq sit vera.

Ad cuius intellectum sciendum est qd verba cuiuscunq temporis dicuntur de deo vere siue significant actus personales siue essentialis: sicut patet per Aug. super Joannem Omel. 99. super illud Joan. i. 6. non eniz loquetur a semetipso sed quecunq audiet loquetur. audiet inquit Augusti. de spiritu quod vtiq audiat et audit. quia spiritum. s. audire est a patre filioqz procedere. et per coseqns quod audiet: audiuit. et audit: sicut qd scit scit et sciet. igitur vult ipse dicere qd verba omnium temporum vere dicuntur de deo. et illud apparet per illud quod adducit magister in littera. disti. 8. c. 2. Sed quid significant ista verba diversorum temporum cum dicuntur de deo. Respondeo magis proprie possunt dici consignificare nunc eternitatis qd differentias temporis. non tam illud nunc absolute quia non esset variatio tunc diversorum modorum temporis significandi. sed inquantu coexistit partibus temporis vt cum dicitur deus genuit consignificatur nunc eternitatis vt sit sensus deus habet actum generationis in nunc eternitatis inquantu illud nunc existebat preterito. deus generat hoc est habet actum in nunc eternitatis inquantu nunc eternitatis coexistit presenti. et ex hoc patz qd cum illud nunc vere coexistat cuilibet differentie

temporis vere dicimus de deo differentias omnium temporum. Expressius tamen scdm beatum Gregorium significatur diuine generationis veritas per hunc sermonem semper natus est qd per istum sermonem semper nascitur. quia per li natus significatur natiuitas vt perfecta. sed cum li semper significatur vt perfecta cum omni parte temporis coexistere: et ita non tantum significatur omni parti temporis coexistere sicut significatur per istam semper gignitur. sed significatur etiam omni parti temporis coexistere sub ratione perfecta et in hoc videtur expressi significari veritas huius processionis.

Circa distinctio.

nem decimam quero: vtz spiritus sanctus producat per modum voluntatis. qd non. quia natura est vis insita rebus ex similibus similia procreans secundum illam communem descriptionem nature. spiritus sanctus est similis producenti. igitur producat per naturam. et non per voluntatem. Item Augro. 8. physicorum pmento. 4. 6. vult qd vnus nature est tm vnus modus comunicandi. igitur si diuina natura comunicatur per modum nature non comunicabitur per actum vel modum voluntatis. Preterea. voluntas est potentia actiua in creaturis. non igitur factiua. et ita a simili in deo voluntas si est potentia operatiua non videtur esse potentia productiua. proba pntie. quia sicut in creaturis se habent actiua et factiua ita in deo productiua et operatiua. sicut enim in creaturis actiua habet actum immanentem et obiectum presuppositum. factiua habet obiectum productum et actum transcendentem. ita in diuinis actus operatiue immanet actus productiue non immanet. operatiua est presupposita obiectum. productiua est non presupposita immanet

Item nihil produciatur actu voluntati nisi precognitum ex. 5. de trini. c. scdo. si spiritus sanctus sic producat erit precognitus anteq. producat. et tunc a patre cognoscetur et filio cognitione non intuitiva. quia cognitio que est eius in quantum cognoscitur anteq. producat non videtur esse intuitiva. quia cognitio intuitiva non est rei. nisi ut est in se presens et existens. si ite. inconueniens est spiritui sanctum a patre et filio cognosci non intuitiue. *Con. Aug. 5. de tri. c. 14. vl. 32* spiritus sanctus erit a patre et filio non quomodo natus sed quomodo datus. exire per modum dati vel doni conuenit produci per modum voluntatis cuius est ex liberalitate sua dare. vel donare

Ad questionem di

co q. sic. quia in deo est voluntas sicut apparuit di. scda. et etiam ex questione de attributis di. octaua. patet etiam ex hoc q. deus ex natura sua est beatus. beatitudo non est sine voluntate vel actu voluntatis. est etiam in eo voluntas sub ratione principij productiui. quia principia productiua ex quo de se non dicuntur imperfectionem reducuntur ad aliquid vnum perfectum vel ad aliqua perfecta in tanta paucitate ad quantam reduci possunt. non possunt autem omnia reduci ad vnicum principium productiuum vel actiuum. quia illud vnicum haberet modum determinatum agendi alterius istorum. scilicet nature vel voluntatis quia inter modos istos produci est non alius quis modus medius. igitur non possunt hic reduci ad minorem paucitatem quam ad dualitatem. scilicet principij productiui per modum nature et per modum voluntatis. et cum illa ad que tamquam ad perfecta stat tota reductio principiorum sint simpliciter perfecta abo ista principia sub ratione propria sua ponentur in deo ut est primum produciens.

Et ex his ultra probabo conclusionem principales. in quocumque est principium aliquod quod ex ratione sua est principium productiuum illud erit in eo principium produciendi si est in eo sine imperfectione. et non intel ligatur prehabere aliquod productum simpliciter adequatum. in deo autem ut probatum est. est formaliter voluntas ex natura rei et hoc sub ratione principij productiui liberi respectu amoris. et patet quod est ibi sine imperfectione. igitur erit in deo principium produciendi amorem. et hoc secundum proportionem perfectionis sue in comparatione ad obiectum presentatum. ita quod sicut voluntas creata est principium produciendi amorem creatum tantum quanto amore ipsa potest amare obiectum cui dicitur amor adequatus. ita illa voluntas est principium produciendi tantum amorem quanto ipsa nata est amare obiectum infinitum. nam est autem amore obiectum infinitum in finito amore. ergo nata est esse principium produciendi amorem infinitum. nihil est autem infinitum nisi sit ipsa essentia diuina. ergo ille amor est essentie diuine ille autem amor productus non est natus esse formaliter inherens quia nihil est tale in diuinis. igitur est per se subsistens. et non inde subsistens cum producente. quia nihil producit se primo de trini. c. 1. igitur est personaliter distinctum. hanc personam dico spiritum sanctum quia filius non sic produciatur ut patet disti. 6. sed per actum nature siue intellectus.

Hic tamen sunt tria

dubia. primum quomodo voluntas potest esse principium comunicandi naturam cum ita non sit in creaturis. secundo quomodo voluntas possit esse principium necesse produciendi. et quod necessitas requiritur ista productione. 3. si productio sit necesse quomodo non est per modum necesse distincta a illa et libera.

Quantum ad pri

mū dubiū dicitur q̄ natura dicitur in
diuinitis quadrupliciter. vno modo ap-
pellatur natura ipsa essētia diuina in q̄
res persone diuine p̄sistūt et dicitur na-
tura sic pure eēntialiter. scōdo modo dī-
citur natura p̄cipium actiū naturale
et natura sic dicta est vis productiua si-
milis ex simili. et sic potētia generādi ac-
tiua in patre est natura. et sic est essētiāle
abstractum ad notiale: q̄ est ipsa natura
diuina dicta. primo modo. natura enīz
que est ipsa essētia diuina vt est sub pro-
prietate paterna determinata ad actum
generādi ē potētia generādi actiue i so-
lo patre existens. Et istos duos modos
nature tāgit Hill. 5. de trinit. c. 17. dicēs
de filio q̄ ex virtute nature in eadē na-
tura natiuitate subsistit. Tercio modo
dicitur natura quelibet vis naturaliter
existēs in natura primo modo dicta. q̄
scilicet vis et si sit libera tamē hoc modo
potest dici natura. et sic volūtas in deo
dicitur natura. quia. s. est naturalis po-
tētia existēs in natura diuina naturali-
ter. Quarto modo dicitur natura incō-
mutabilis necessitas circa aliquē actuz
vt natura isto quarto modo dicta non
sit nisi cōditio et modus circa actum eli-
citū. Ex his ad propositū dicitur q̄ nec
intellectus nec voluntas ratiōe qua sim-
pliciter intellectus et volūtas sunt p̄ci-
pia elicitiua actuum notioāliū per q̄s
produciuntur simile in forma naturali ipi
produciūt quia tunc in quocūq̄ essent.
essēt p̄cipia productiua v̄ elicitiua ac-
tū similitū quibus produceretur sile
in forma. q̄ falsum est in creaturis. sūt
enī solūmodo ibi p̄cipia elicitiua ac-
tū naturalium notioāliū vt sunt in
natura diuina. et vt sic per illam habēt
in se naturalitatē quādam ad producti-
ones notioāles. scōm hoc enī dixim⁹
in questōe quadāz de emanatiōibus in
generalī q̄ intellectus et volūtas vt sūt

simpliciter intellectus et volūtas. modo
s. intellectuali et volūtario. agētes. tan-
tum sūt p̄cipia elicitiua actuum essēt-
aliū. qui sūt intelligere et velle. h̄ hoc
sit passiue ex parte intellectus et actiue ex
parte volūtatis. vt autem sūt natura et
p̄cipia actiua naturaliter elicitiua ac-
tū. sunt p̄cipia actiua elicitiua actūz
notioāliū qui sūt generare et spirare. et
hoc necessitate naturalitatis. quia ipos-
sibile est deum per p̄cipia que sunt na-
tura in ipso huiusmodi actus nō elicere

Ad cuius declaratiōem sciēduz q̄ hu-
iusmodi naturalitatem habēt a natura
diuina in qua sūt intellectus et volūtas
sed aliter et aliter quoniā intellectus di-
uinus habet ipsam coincidēdo i ratiōēz
nature que est ratio p̄cipialis elicitiua
actus notioālis et hoc iuxta modū na-
ture predictum vt omnio naturalitas
ista sit p̄cusa et ratio intellectus sit con-
comitās vel quasi cōcomitās. propi q̄
nō nisi modo nature et naturali impetu
actum suum notioālem eliciat. vt magi
proprie dicatur pater generare natura i
intellectualī q̄ naturali intellectu. vt intel-
lectus potius intelligatur quasi deimita-
re naturā q̄ eōuerſo. et fm hoc rō qua
productū natura eliciente dicitur filius
est prima. et ratio qua dicitur verbū est
respectu illius quasi scōa. Volūtas au-
tem habet natura ipsam non vt coinci-
dendo i ratiōem nature scōdo modo dī-
cte. sed habēdo ānexā sibi quādam vīz
nature primo modo dicte. ex hoc q̄ fun-
datur in illa. vt naturalitas ista in volū-
tate nullo modo sit p̄ueniēs eius liber-
tatē nec elicitiua actus eius notioālis pe-
nes scōm modū nature. hoc enī esset
omnio cōtra ipsam libertatem. sed poti-
us vt sit cōsecutiua et ānexa libertati. et
hoc nō vt aliquid quo volūtas suū ac-
tum notioālem eliciat p̄cipiatue. sed
vt aliquid quo assistēte volūtati volun-
tas ipsa ex vi quā h̄z ex eo q̄ est volūtas
et libera. pōt elicere actū suū notioālem

quæ sine l' assistente olo elicere nō possz

Quātum ad scōm

dubiū dicitur q̄ triplex est actio voluntatis. primo que est elicta a volūate vt est volūtas simpliciter absq; oī naturalitate 7 necessitate. vt est illa que procedit a libertatis arbitrio. siue in deo siue in creatura intellectuali. 7 in nobis tendit solūmodo in bonū amatū qđ est circa summū bonū. Secunda que est elicta a volūate vt est simpliciter volūtas 7 hoc cū sola naturalitate necessitatis i mutabilis ānexa illi actioni. vt est illa que procedit a libertatis arbitrio 7 tendit in summū bonū amatū 7 aperte visum. Tertia que est elicta a volūate nō vt est voluntas simpliciter sed vt est natura naturalitate sibi ānexa oīo modo: vt est illa que procedit a voluntate libertate in solo deo 7 tendit nō soluz in bonū summū amatū 7 visum. sed etiā in ipsum amorē procedētem quo incentiue amatur. licet diuersimode tendat in vtrūq; 7 hoc scōm aliā 7 aliam necessitatē inmutabilitatis annexā ipsi actioni. Inquantū enī actio ordinatur in amatum summū ab ipsa sola voluntate rōe qua est libera procedit necessitas inmutabilitatis in actōe ei' 2^a 7 in actōe eius 3^a inquantū vero actio ordinatur in amorem productū rēdentē in amatum terminum voluntatis. sic ab illa naturalitate annexa volūtati procedit necessitas inmutabilitatis. circa solū actus notionalem elicitum a voluntate vel potius ab ipsa libertate voluntatis vt ei talis naturalitas est annexa.

Contra dicta pri

mo quātum ad hoc q̄ ponit de illa assistentia nature ipsi voluntati vt volūtas vi illius assistētie possit cōicare naturā. Quero quid est ista assistentia videtur q̄ nō sit necessaria ad istā cōicationem. q̄ habito supposito perfecto agente 7

cōueniente actioni 7 principio quo agendi perfecto nō videtur eē aliquid aliud necessariū ad agendū. sed per te sola voluntas est principii quo respectu actus notionalis. 7 cōstat q̄ suppositū agens est perfectū 7 cōueniens actioni. igitur nō videt illa coassistentia esse necessaria ad talē actionē. Preterea quādo aliqui sic se habēt q̄ p̄m prius 7 posterius concurrunt ad aliquā actionē illud qđ dicitur prius principalius cōcurrit ad illam actionē. sed eētia que est natura prout accipiunt naturaz primo modo in q̄ trā persone diuine cōsistunt est prior voluntate. igitur si natura isto mō cōcurrat ad actionē vt assistens volūtati necessaria erit principalius vt in ista productione. igitur cōradictionē includit q̄ p̄currit vt assistens cōcomitans voluntatē 7 p̄ueniens vt ipsi dicunt. Preterea ponitur vnica necessitas in volūtione. libertatis 7 duplex in inspiratione. s. libertatis 7 naturalitatis videtur eē p̄tra i q̄ 7 cōtra veritatē q̄ ipse ponit actus notionales fundari super eēntiales vel inessentialibus. 7 omnes cōcedunt cōmuni q̄ actus essentialis al' quo modo procedunt actus notionales. nō videtur autē q̄ in fundato possit eē aliqua necessitas formaliter maior q̄ in eo in quo fundatur. vel q̄ duplex necessitas sit in fundato 7 vnica in fundamento. probo. quia tunc per impossibile vel incōpossibile sepata vna necessitate ab altera adhuc remanebit illud fundatū necessariū. nō autē remanebit illud in quo fundatur necessariū. q̄ nō habuit nisi illā vnicā necessitatē que circūscribitur a fundamento. igitur posset illa pōne posita necessitas eē in fundato 7 nō in illo in quo fundatur. Ex hoc ad propositū q̄ si actus spirandi habet necessitatē ex libertate voluntatis 7 preter hoc ex illa naturalitate annexa voluntati ē actus dilectionis simplicis nō habet nisi tantū primaz necessitatē. ergo circūscripta tantum p̄

principio quo
est aliud aut
sed per se sola
respectu actu
supponit
no actioni
esse necessaria
rea quado ab
s et postea
ione illud qd
urrit ad illam
i natura posita
o modo in q
nt est prior
mo coatur
oluntati neces
ista productio
cludit qd
ns voluntate
unt. Preterea
tas in volun
piratione
videtur qd
e ponit actu
entiales vel
occedunt co
quo modo
ta. no videtur
e aliqua neces
in eo in quo
essitas su
mento. probo
vel incopos
te ab altera
latu necessari
in quo fundat
e nisi illa
bitur a fund
one posita
o in illo in quo
positu qd si
tat ex libertate
ex illa natura
e actus dilecti
illi tantu p
cripta tantu p

necessitate circumscriberetur tota illa necessitas que erat in fundamento: et adhuc tamen remanebit alia necessitas in productione illa. scilicet illa que est ex naturalitate.

Preterea videtur quod tota naturalitas non consequatur actum voluntatis. quia ista competit voluntati per ipsam ex hoc quod fit datur in essentia divina. igitur cum prius sit ratio entis divine ratione voluntatis quicquid consequitur ratione essentie divine vel voluntatem ratione essentie consequitur eam per prius quam illud quod sequitur voluntatem ut voluntas est. et ita videtur quod naturalitas illa precedat aliquo modo ipsam libertatem. et per prius impedit ipsam libertatem. Preterea contra opinionem quod arguitur est illud quod ipse facit si intellectus et voluntas essent principium coincidenti naturam unde tales potentie. igitur in creaturis essent tales potentie principia coincidenti naturam si omnino esset alia ratio formalis intellectus et voluntatis in deo et in creaturis. Et similiter que est necessitas distinguendi inter voluntatem quare ponit principium eliciendi actum et naturam quam ponit coassistere voluntati elicienti si tantum est inter ista distinctio rationis. sicut videtur alibi sentire de distinctione attributorum in divinis.

Aliter dico quod voluntas potest esse principium coincidenti naturam et non voluntas ut coiter sumpta ad creatam et incretam. sed voluntas unde infinita est. est enim infinitas per prius modus voluntatis divine sicut et cuiuscunque alterius perfectionis essentialis hoc patet ex ratione posita prius ad solutionem quoniam voluntas est principium amoris sibi adequati hoc est tantum amoris quanto ipsa nata est amare obiectum. nata est autem amare obiectum infinitum infinito amore. igitur et est productiva infiniti amoris. quicquid est infinitum formaliter est essentia divina quod ipsa voluntas est principium coincidenti essentia divina amoris productum. Et si queras a me de coassisten

tia nature aliquo modo dico quod non oportet voluntati ut est principium coincidenti naturam aliquo modo speciali assistendi ponere naturam coassistere si natura possit esse principium coincidenti naturam et non voluntas nisi ponatur aliqua perfectio minor voluntatis quam nature. nulla est autem talis imperfectio quia simpliciter ita est perfecta voluntas infinita sicut natura infinita. Ad 2^m dubium de necessitate patet per idem quod principium productivum perfectum potest dare productum omnem perfectionem que sibi non repugnat. voluntas infinita est principium producendi perfectum. igitur potest dare productum suo perfectionem sibi competentem. non autem repugnat sibi necessitas. imo convenit necio sibi quod nullum infinitum potest esse se possibile non necessarium. igitur istud principium quod est voluntas infinita erit sufficiens principium dandi necessitatem huic productum. si autem est principium quo potest dari necessitas productum: igitur datur. quia nulli quod non est necessarium potest dari necessitas ex se: et ultra se est principium quo datur necessitas productum igitur et productum. productum enim capit esse productionem: non potest autem aliquid capere esse necessarium per productionem non necessariam. Istud argumentum quasi a posteriori videtur concludere necessitatem productionis ex necessitate producti. sed queritur ratio a priori siue causa quid sit per quod voluntas ista dat necessitatem isti productioni. Rpondeo quod nec voluntas infinita ex se sola dat necessitatem amoris productioni. respondendo ipsam ad quodcumque obiectum nec solum obiectum amatum quod est finis comparatum ad quodcumque voluntatem dat necessitatem actui volendi vel productioni amoris. primum probo. quod voluntas non est principium necessarium producendi aliquem amorem alicuius obiecti nisi sit necessarium principium amandi illud obiectum. voluntas autem infinita non est necium principium amandi obiectum finitum. quod tunc de necio amaret quodlibet creaturam imo et omne amabile

ergo nec ē necessariū pncipiū pducendi amorē suū: pando illud ad qđcūq; obiectū. 2^m pbatū est de frui. di. i. qđ volūtas ex rōne voluntatis in cōi non necessario tendit in finē. Et si rīdeas qđ volūtas potest cōsiderari vt volūtas vel vt natura pparando ad finē vel ad ea que sūt ad finē vt cōpatur ad ea que sūt ad finē est volūtas. vt autē cōparat ad finem ē natura: 7 sic est mere necessitas. istud improbat 7 auctoritate 7 ratione. rōne qđ non sūt eiusdē potētie actiue oppositi modi agendi: 7 maxime istā nāliter 7 libere qui pēdistinguūt potētiā actiuā: quia si voluntas pparat ad finem p modum nature: 7 ad entia ad finem p modum libertatis ipsa non erit potētia actiua vna respectu istorū 7 tē nulla potētia erit que eligat ens ad finem ppter finē. nulla enim potētia eligat hoc ppter illud nisi velit vtrūq; extremum: sicut nulla potētia cognitiua cognoscit cōclusionem propter pncipiū nisi eadem cognoscat pncipia 7 conclusiones sicut arguit. ph. 2°. de aia de sēu cōi. Auctoritas est augustini in ench. c. 73. 7 ponitur a magistro libro scōo di. 25. c. 5. neq; ei cōpāda ē volūtas aut volūtas non est: aut libera dīcenda nō est qua bti sic ē volumus vt ē miserī non solum velim⁹ s; nequaq; velle possumus vult igit dīcē qđ volūtas illa qđ volum⁹ beatitudinem ē libera s; nullū finē magis necessario respicit volūtas qđ beatitudinem in cōi. igitur nullū finē necessario respicit. Itē ista rītio ponet spm sanctū spirari non libere: s; p modū nature qđ ei⁹ pncipiū ēē volūtas nō vt libera s; vt nā. itaq; dico qđ necessitas huius pductionis amoris adēq; sicut 7 necessitas dilectōis qđ formalit hīs voluntatem dīligit ē ex infinitate volūtatis: 7 ex infinitate bonitatis obiecti qđ neutz sine altero sufficit ad necessitatem. Ita aut duo sufficiūt hoc modo quia volūtas infinita nō pōt nō ēē recta nec p nō

ēē in actu: qđ tūc ēē potētiālis. igit neci est in actu recto. nō autē omne velle ē p cise rectum: qđ ē ab illa volūtatē recti solū qđi nihil sit volendū ex se: s; tūc qđ est volutū ab illa volūtatē recte. cēntū enim diuina qđ est primū obiectum illi volūtatis est ex se volenda. igit volūtas illa de necessitate est in actu recto volūdi illud obiectum: quod ē ex se recte volendū: 7 sicut ex necessitate ē pncipiū volendi ita ex necessitate est pncipiū ducendi amorē illius. 7 tūc dico qđ sola voluntas infinita p cise nō dēternādo obm cuius sit nec solū bonū in nitum nō dēminando quam volūtatē respiciat vt est obm est totalis causa necessario dīligendi: nec etiā ncio pducendi amorē adēq; s; infinita voluntas hīs tale obm qđ est ex se recte animū pfecte pns: ē ratio ncio tā volūdi illud bonū qđ spiradi amorē ill⁹ boni talis volūtas hīs tale obm pns est pncipiū cōicandi naturā diuinā: qđ pncipiū ducendi amorē infinitū pductū. talis amor pductus pportionatur tam potētie qđ obiecto. nō est aut ita qđ volūtas infinita respicit bonū amabile finitū: qđ licet ibi actus sit infinit⁹ quātū est ex pte volūtatis diuine: nō tamen ē infinit⁹ quātū est ex parte obiecti. S; vt voluntas infinita sit primū infinitū: nō tūc amādī bonū infinitū s; finitū 7 pducendi amorē talis boni: 7 hoc vel nō ē pductōe fm rem qđ pducitur spūali ctus. alia tū fm ratōez vel omnino aā vel nulla de hoc alias: qđ similē habet difficultatem cū pductōe verbī vtz intellectus diuinus sit pncipiū pducendi verbū essentie diuine: vel vbum alicui alterius intelligibil⁹ 7 tūc vel pductōe eadē fm rē cur⁹ pductōe vbi diuini. alia tū fm rōem: vt alia tam fm rem qđ fm rōnem.

Ad teritum dubiū
dī qđ nā agit p ipressiōē sicut intellect

non voluntas.

Ad argumenta pri-

cipalia. Ad primū dico q̄ illa diffinitio nature probat q̄ spiritus sanctus n̄ producit ut similis ex vi productionis sue et verum est q̄ nō est imago patris sicut filius qui ex vi productionis sue procedit ut similis patri. Ad scōm responsū est alias diffuse distinc. 2. q. 4. in illa q̄stione qua querebatur vtrum possent plures esse productiones in diuinis. Ad terciū dicendū est sicut dictum est disti. 2. q. de productionibus q̄ differētie accidentales potentie. s. actiūm et factiūm nō sunt differentie productiue potentie generaliter enim tali principio produci tur illud cuius est tale principiu; productiūm vel in eo in quo est si natum est illud recipere vel in alio: vel in nullo si in nullo quia nihil natum est recipere illud tunc produci tur per se subsistens si potentia productiua sit perfecta respēu subsistentis ita est in proposito. voluntas qua producens produci tur nec agit in supposito producendo in quo est: nec facit producendo in alio. sed produci tur terminum per se statem: ut personam que in nullo recipitur subiētiue. Aliter est responsū distincti. sexta: vbi dictum est qd̄ productio nō est intellectio formaliter. et quomodo tūc intellectus potest esse principium nō tantum intelligendi sed etiam dicendi. Ad vltimū dicendū est q̄ necesse est ad actum amandū. siue ad actum amoris amari esse precognitū hoc dicit beatus Augustinus. 15. de tri. c. 27. sed nō oportet ipsam dilectionem esse precognitam. puta si offertur mihi aliqd̄ bonum honestum nō oportet q̄ antequā possem habere illud actū amandi circa illud qd̄ precognoscā illū actum. Ita in proposito oportet esse essentiam diuinā cuius amor spiratur eē precognitam patri et filio ad hoc ut spirēt.

sed nō opz in isto instanti originis cōcedere spiritum sanctū. qui est amor spiratus esse precognitum patri et filio. licz in instāti eternitatis sit tota trinitas nota cuilibet persone in trinitate. quia distinguendo inter instantia originis non distinguitur inter durationē et duratricem. sed tantum a quo quis sit. Aliter possz dici q̄ in illo priori signo originis antequā intelligatur spiritus sanctus spirari pater et filius cognoscunt spiritum sanctum ut intuitiue licet nō ut existenter in se quia cognoscunt essentiam diuinam que est ratio cognoscendi intuitiue quodcuq; obiectum intelligibile. sicut trinitas cognouit creaturam etiam intuitiue antequā producat. quia essentia sua quāz intuetur est ratio perfectissime cognoscendi omnia alia. et per cōsequens est ratio cognoscendi intuitiue quodlibet cognoscibile licet nullum existeret in se.

Circa distincti-

onē vndecimaz. Quero vtrū spiritus sanctus procedat a patre et filio. Q non Dam. libro primo capitulo octauo a patre procedentem et in filio quiescentem spiritum sanctū dicimus. Item capitulo vndecio spiritus sanctum dicimus ex patre. ex filio non dicimus. Item idem in epistola de trisagio ad iordāez archimedritaz in fine pater et verbum et spiritus sanctus. et addit ex patre quidem filij autē et nō ex filio. sed spiritus oris dei. Item per ratioēz grecorūz nihil tenendū est ut articulus fidei nisi quod cōtinetur in euāgelio qd̄ complete cōtinet fidem aut saltem i scriptura noui testamenti. sed non videtur expressum in nouo testamento q̄ spiritus sanctus procedat a filio. ergo etc.

Item dilectio in nobis nō procedit a verbo quia notitia nō habet causalitatem respectu volitionis. igitur similiter

nec in prothotipo. Item spiratio passiva est propria uni persone in divinis. igitur et activa. probatio consequentie. utraq; enim videtur eque perfecta et eque incommunicabilis. Contra in simbolo nicens ex patre filioq; procedit. et athanasius etiam in simbolo spiritus. scilicet a patre et filio.

In ista questione

dicuntur greci discordare a latinis. ut videntur auctoritates Damiani. sonare. sed de ista discordia dicit Lincol. in notula quadam super finez epistole de trisagio quod sententia grecorum est quod spiritus sanctus est spiritus filii sed non procedens a filio sed a solo patre per filium tamen. et videtur hec sententia contraria nostre quia dicimus spiritum sanctum a patre et filio procedentem. Sed forte si duo sapientes unus grecus et alter latinus uterq; verus amator veritatis et non proprie dictionis unde propria est. de hac visa contrarietate disquirerent pateret utiq; tandem ipsa contrarietatem non esse veraciter realem: sicut est vocalis. alioquin vel ipsi greci vel nos latini sumus vere heretici. Sed quis audet hunc auctorem Iohannem. scilicet Damianum. et beatos. scilicet basilium. gratianum. theologum gratianum. nicenum. Cirillum et similes patres grecos arguere hereseos. Quis iterum argueret hereseos beatum Hieronymum. Augustinum. et Ambrosium. ylla et cōsimiles latinos. verisimile igitur est quod non substantie dictis verbis contrariis contrariorum sanctorum sententia. multipliciter enim dicitur sicut hoc huius. sic hoc ex illo vel ab illo quia multipliciter forte intellecta et distincta. pateret contrariorum verborum non discordant sententia. Quicquid sit de eis ex quo ecclesia catholica declaravit hoc esse tenendum sicut de substantia fidei sicut patet extra de summa trinitate et fide catholica. c. firmiter. tenendum est quod spiritus sanctus procedat ab utroq;.

Ad hoc est ratio talis habens princi-

ptum perfectum productivum prius intelligatur habere propositum. potest illo principio producere. quando. scilicet principium est ita perfectum quod non dependet a passivo nec potest per aliquid impediri sed filius habet voluntatem que est principium productivum amoris adequatum et habet eam ut preintelligitur productum actum voluntatis. ergo potest ea producere. igitur et ea productum. probatur minor generatio et spiratio habent aliquem ordinem inter se ita quod aliquo modo generatio est prius spiratione. in illo prioris communicatur genito omnis perfectio divina que sibi non repugnat. et ita voluntas ergo habet tunc voluntatem ut prioris productum per actum voluntatis: quod ad huc non intelligitur productio aliqui facta per modum vel actum voluntatis.

Assumptum etiam de ordine istarum productionum licet videatur esse manifestum ex ordine potentiarum. probatur tamen per hoc quod quando actus prius habent ordinem in aliquo si uterq; perfecte activus. habebunt etiam similem ordinem in eliciendo suos actus. addidi autem perfecte activus ad eliciendam formam substantialem et qualitatem in corporibus ubi licet forma substantialis sit activa et qualitas similiter et forma substantialis sit prior qualitate tamen qualitas habet actum suum prius. sed hoc est ex imperfectione elicitivis forme substantiali. in patre autem intellectus et voluntas sunt perfecte principia actus et habent ordinem quodam quia secunditas intellectus constituit ipsum patrem non autem secunditas voluntatis. ergo ista secunditas intellectus aliquo modo prius habebit actum suum quam secunditas voluntatis actum suum. Probant alii iustum ordinem productionis ad productionem per hoc sicut intelligere ad velle ita dicitur ad sentire. Sed ista probatio videtur deficiente. velle enim presupponit intelligere.

actuum p[ro]p[ri]um
p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um
e. quando. i. p[ro]p[ri]um
m q[ue] n[on] d[icitu]r
aliquid imp[er]f[ectum]
tate que est
amoris ad equum
ligatur p[ro]p[ri]um
potest ea p[ro]p[ri]um
i. p[ro]b[at]o m[od]o
abent aliquod
uo modo gen[er]e
e. in illo p[ro]p[ri]um
nis p[er]f[ect]io val
at. i. ita volun
tatem ut p[ro]p[ri]um
voluntatis: nec
productio aliquid
tum voluntatis
de ordine istar[um]
deatur esse mai
iarum. p[ro]b[at]a
ando actus p[ro]p[ri]um
aliquid si v[er]it[as]
ebunt etiam fin
endo suos actus
e actus ad equum
tantalem et quod
bi licet formalit[er]
qualitas similis
sit p[ro]p[ri]um quatu
abet actum suum
imperf[ect]ione: i.
iniali in p[ro]p[ri]um
untas s[un]t p[ro]p[ri]um
bene ordinem qui
intellectus con
autem fecit
secunditas: nec
tue habent actus
voluntatis actus
tum ordinem
tionem p[ro]p[ri]um
ille ita dicitur ad
tio videtur et
omni iudicant

per illud intelligere obiectum illud circa
quod dicitur esse dilectio est sufficienter p[re]sens
et absque illa intellectione non esset sufficienter
p[re]sens voluntati ut possit vel
le. sed per actum dicendi non est p[re]sens vo
luntati p[re]cise obiectum cuius amor spi
ratur. quia si pater voluntate spirat eo
tamen non habetur obiectum p[re]sens for
maliter per notitiam genitam quia nihil
nouit notitia genita: ut dicit Augustinus. 13.
de trinitate. sed intellectus sibi ingenera ha
bet obiectum sibi p[re]sens et ista est noti
tia que presupponitur actui spirandi. er
go non est similis necessitas quod generatio
presupponatur spirationi sicut quod intel
lectio presupponatur volitioni. Con
cedo quod instantia bene probat quod non est si
milis necessitas. sed inter intellectionem
et volitionem est ordo propter duo vniu
er sit propter p[re]sentiam tam dictam. aliud
est propter istarum potentiarum ordinem
in operando quia iste potentie tales sunt
quod vna est naturaliter ordinata p[ri]mo ope
rari quod alia. prima ratio non est ratio p[ri]o
ritatis generationis ad spirationem sed
2a. sicut enim in quantum sunt potentie spa
tue est aliquis ordo inter operationes
earum ita in quantum sunt potentie produ
ctive est aliquis ordo productionis earum
licet non sit ordo necessitatis propter p[re]s
entiam obiecti tales habenda. **Exemplum**
huius est. si in igne calor et siccitas sunt
cause vel potentie actus nate tamen ordi
nate elicere actus suos ita quod siccitas non
possit desiccare nisi calor prius calefaciat
at ista necessitas ordinis non est quia per
calefactionem fit obiectum desiccabile
p[re]sens siccis ut desiccet. sed propter na
turam istarum potentiarum activarum et si
in illo p[ri]ori in quo calidum calore cale
facit concitaret calefactio vel produceret
in calefactio non tantum calorem sed et
siccitatem quam habuit. calefactum eadem sic
citate desiccaret cum calefaciente. quia in il
lo instanti nature in quo est desiccatio.
vna siccitas est in calefaciente et calefacto

Ita intelligendum est h[oc] quod in illo signo ori
ginis in quo pater producit actum voluntatis. pater
productum idem est in patre et filio. et ideo
filius eadem productione producit spi
ritum sanctum cum patre.

Ad auctoritates

dam. vbi posse r[ati]onari per notitiam illam
lincol. de qua dicitur est. pater tamen auctoritas est
posset exponi. si loquatur de voluntate et non
de spiritu sancto. quia tunc posset dici quod voluntas
quod est pater spirandi ipsa est a p[re]sente in filio
quia pater concitat eam filio et descit in filio. hoc est
non vltim[us] concitat sub ratione p[ri]ncipii secundi 13
eadem voluntas concitet spiritum. s. i. s. l. a. dam.
vbi vbi loquitur de p[re]sente. s. i. s. et non de voluntate quod
spirat. **Ad rom[an]os** illa de euangelio dicitur quod
christum descendisse ad inferna non docet in
euangelio. et tunc tenendum est sicut articulus fi
dei quod ponitur in simbolo apostolorum. ita multa
a de sacris ecclesie non si expressa in euangelio et
tamen ecclesia tenet ea esse tradita certitudinaliter
ab apostolis et p[er]iculosum est errare circa ea quod
non tamen ab apostolis descendunt p[er] scripta. sed
et quod p[er] consuetudinem vltis ecclesie tenenda sunt.
nec christus in euangelio docuit omnia p[er]tinentia ad dei
sp[irit]ualium sacramentorum. dixit. n. discipulis suis
in Iohanne. adhuc habeo multa vobis dicere
sed non potestis portare modo. cum autem venerit
ille spiritus veritatis docebit vos omnes veritates
multa igitur docuit eos s. i. s. quod non sit scripta
in euangelio et tamen multa quodammodo p[er] scripturam quodam
modo p[er] consuetudinem tradiderunt. sicut diuersa sym
bola diuersis temporibus sunt edita et diuersas he
reses de nouo oriens quia quando insurgebat
noua heresis necesse erat declarare veritates
et quod erat s[an]cti h[er]esis. quod veritas et si p[ri]us erat o
fide non tamen erat prius tamen declarata sic tunc
et errorem illorum quod eam negabant. **Ad aliud**
de verbo nostro dicitur quod illud imperfectionis est
in imagine creata. quia verbo non concitat eam
nisi cum matre. et ideo nec libertas formaliter
verbo autem diuino concitat nisi prius et eadem
voluntas cum patre. et ideo habet eam ut secundam
respectu productionis. s. i. s. quia intelligit or
dine originis p[re]habere ea antequam. s. i. s. spirare.

Ad ultimum dico qd non sequitur quia non potest natura diuina pluribus productionibus haberi in vna persona sicut patebit in sequenti questione: quia vtraque productione haberet naturam et neutra haberet: tamen vna persona potest pluribus productionibus communicare naturam: et plures persone possunt vna productione producere personam et ideo si passiva sit tamen in vno non sequitur qd etiam actiua sit tamen in vno.

Secundo utrum

si spiritus sanctus non procederet a filio posset stare distinctio realis ipsius a filio. qd non: quia secundum boetium de trinitate essentia continet unitatem relatio multiplicat trinitatem: ergo nulla persona distinguitur ab alia nisi que refertur relative ad illam: sed si spiritus sanctus non procederet a filio non posset stare distinctio realis ad ipsum: quia non refertur ad ipsum: igitur non. Preterea augustinus. 2. de ci. c. 10. sed ideo simplex dicitur supplet deus: quoniam quod habet hoc est excepto qd relative quicquid personam ad alteram dicitur sicut pater habet filium et non est filius spiritus sanctus: igitur si non procederet a filio esset filius quia tunc non relative diceretur ad eum.

Contra. 5. de tri. c. 14. vel. 32. apparet qd spiritus sanctus non est filius nisi exeat a patre quia exit non quomodo natus: sed quomodo datus.

Hic dicitur qd que

stio nulla est: quia potentia includens in compossibilia non potest poni nec sustineri: quia in ea statim includitur redargutio: quod est inconueniens ultimum ad quod pertinet deducit: tali enim ponere posita nulla regula disputatio potest saluari. scilicet concedendo sequens et negando repugnans: quod statim oportet concedere repugnancia que includitur in posito. Quod autem istud

positum quod ponitur sit tale: probatur quia summo necessario repugnat tum in se ipsum impossibile: quicquid est in deo ad intra est summe necessarium et repugnans sibi est summe impossibile: et positio summe necessaria non potest procedere a filio et summe impossibile: quod oppositum est summe necessarium. scilicet ipsum procedere a filio et impossibile includens in compossibilia videtur esse magis impossibile quam impossibile talia non includens: ergo non. Contra istam positionem est hoc qd ista positio videtur esse contra questionem mouetur enim questio in qua inquiratur quid sit primum distinctum reale filij a spiritu sancto: utrum filius an sola spiratio actiua quod si filiationis per quodcumque impossibile circumscribitur spiratio actiua adhuc remanet ratio distinguendi. Preterea licet positio que statim ex intellectu suo includit contradictoria non possit admitti. tamen illa que ex intellectu suo non habet vnum contradictorium includit et aliud non nisi per consequentiam accidentalem vel per locos extrinsecos bene videtur posse admitti: quia tali positione posita possunt sustineri regule disputationis. potest enim concedi sequens consequentia essentia et negari repugnans. si autem inferatur aliud repugnans sequens per locum extrinsecum vel consequentia accidentalem negandum est illud sequi: quia propositio illa per quam talis consequentia tenetur destrueretur ex positione. nunc autem ista ratio actiua non est de se in intellectu per se ut persona est: sed quasi passio communis patri et filio: igitur circumscribitur illa ponendo filium in esse filij non ponuntur contradictoria ex primo intellectu patris: sed tamen alterum. scilicet qd filius sit filius: reliquum non nisi ex consequentia accidentali et per locum extrinsecum ex remotione quasi passionis remouendo. quod subiectum: igitur ista positio non sic includit opposita quin possit admitti. Si si aliquid essentialiter inclusum in alio

ponatur remoueri ab eo quod tamen non sit ratio inherencie predicati bene potest queri an isto vel illo circūscripto i sit tale predicatum vñ non: etiam quantumcūq; positū includat contradictoria: non tamen repugnat huic pposito quin altera pars huius quesiti sit determinate danda: puta si circūscribatur ab homine aialitas quod tamen includit impossibilia: et queratur vtrū hoc circūscripto possit homo distinguī ab asino videtur determinate posse rīderi q; sic: quia non per animalitatem conueniebat homini sic distinguī: sed per rationalitatem. igitur licet spiratio actiua esset de ratione filij. adhuc tamen ipsa circūscripta queri potest vtrum filij distinguatur a spiritu sancto vel non: quia non queritur nisi vtrum predicatum circūscriptum fuit precise causa distinctiōis vel aliud predicatum non circūscriptum. Preterea aliud est ponere aliquid et illo posito vltimū querere de aliquo proposito. aliud est querere de veritate alicuius conditionalis: quia querere de aliqua conditiōali ad nihil obligat: et si igitur aliquam probabilitatem haberet opinio dicendo posito q; spūs sanctus non procederet a filio et. nullā tamen probabilitatem habet quando questio sic est. pposita sicut eam proposuit: vtrum si spiritus sanctus non procederet a filio posset stare distinctio realis ipsius a filio. ibi enim quero de conditiōali quadam scilicet si spiritus sanctus scilicet non procederet a filio sequatur essentialiter ipsum non distinguī ab eo ita q; oppositum consequentis non possit stare cum antecedente loquendo de formali intellectu eorum. Contra istā opinionem etiam sunt multe auctoritates vna aug. 5. de tri. c. 6. vel. 12. si pater non esset innascibilis: nihil prohiberet eum genuisse filium: et tamen ista positio concomitanter includit impossibilia. scilicet q; pater non sit innascibilis:

et ricardus. 3. de tri. ca. 16. si sola vna persona in diuinitate esset nihil prohiberet eam habere plenitudinem sapientie vel intellectus: cum tamen concomitanter ad plenitudinem sapientie vel intellectus sequatur pluralitas personarū. Item etiam phus. 4. physicozum arguit posito q; esset aliquod spacium et non haberet corpus sed sonum vel colorem querit vtrum esset vacuum: et respondet q; si natum esset recipere corpus esset vacuum. si non: non. et tali posita positione que tamen per ipsum ponit i impossibilia quia accidens vt sonum et colorem esse sine subiecto potest queri de aliquo an sequatur. scilicet intelligendo de naturali consequentia: quia et si posita includat impossibilia: non tamen omnia impossibilia naturali consequentia: sed ad ipsum potest sequi aliquid quod contradictorium naturali consequentia et aliquid aliud nullo modo nisi sicut ad impossibile quodlibet.

Ideo admittendo

questionem est vna opinio que dicit q; si non procederet ab eo nullo modo distinguatur ab eo: et habet pro se duas rationes: vna ratio est ista. relatio in diuinitate aut distinguat fm quidditatem aut fm esse. nō fm esse quia sic transit in essentiam: igitur fm quidditatem sed fm quidditatem tñ respicit oppositum: igitur tñ distinguat ab opposito: sed posita illa ypothēsi non essent in filio et spiritu sancto relationes oppositae. Secunda ratio ē talis: si relationes disperate possent sufficiens distinguere personas ergo cum tales due sint in patre vt generatio actiua et spiratio actiua pater esset due persone. Confirmatur ratio quia tantam distinctionem videtur habere iste relationes spiratio actiua et generatio actiua quantam habent eorum relatiua vel correlatiua: igitur ita possunt hec distinguere sic illa. Auctoritas adducit

ansel. li. suo de possessione spiritus sc. Sed quia ipsum adducunt uterque pro se et fit altercatio magna de intentione eius que fuerit ideo hic nolo multum circa intentionem eius inozari.

Contra istam opinionem

nem sunt rationes que sumuntur ex duobus medijs. primum medium est ex ratione formali constitutiui. 2^m medium est ex distinctione emanationum. Ex primo horum arguitur sic: quocumque formaliter aliquid constituitur in esse eodem distinguitur: quia eodem est aliquid ens et unum unitate conuenienti tali entitati: et si unum igitur in se est indistinctum et ab alijs distinctum: sed filius constituitur in esse personali filiatione: ergo et ea formaliter distinguitur ab omni alia persona: igitur per impossibile vel impossibile circumscripto quocumque alio et maxime posteriori filiatione remanebit filius filiatione distinctus personaliter a quacumque persona. assumptum patet: quia filius non constituitur in esse personali spiratione actiua quia illa est communis patri et filio: et non sunt in eo proprietates positivae alie quam generatio passio et spiratio actio: ergo etc. Respondet quod formali constitutiui non distinguit aliquid a quocumque: sed tamen ab illis cum quibus maxime conuenit et a quibus non distinguitur aliquo modo nisi illo formali constitutiui. Exemplum. homo rationalitate non distinguitur a lapide sed a speciebus animalis cum quibus conuenit maxime: et a quibus in paucissimis videtur distingui. a lapide enim distinguitur animalitate que non est formalis constitutiui eius quia lapis est inanimatus: ita dicitur in proposito quod filius cum patre conuenit in spiratione actiua et in hac distinguitur a spiritu sancto. propter autem suo formali. scilicet filiatione distinguitur a patre cum quo maxime conuenit: etc. etc. Contra istud: et primo quod quodlibet huius

aliquid esse distinguitur distinctione conueniente illi esse a quocumque alio per aliquod quod est de ratione eius in quantum huius tale esse. filius igitur personaliter distinguitur per aliquod quod est de ratione eius in quantum est persona. spiratio actiua non est de ratione eius in quantum persona: sed filio iam posito est quasi proprietate aduenticia. Ex hoc patet quod exemplum adductum non est ad propositum: quia et si homo distinguitur a lapide non per rationale primo. distinguitur tamen per aliquod quod est de essentia sua ita quod inconueniens esset ipsum per nihil quod est de essentia sua a lapide distingui: sed tamen per risibilitatem ita est quod in proposito. Ex hoc etiam patet quod exemplum concludit propositum: homo enim non distinguitur essentialiter a lapide in quantum animal si animal non esset de essentia eius quod tamen est licet non ultimum constitutiui eius: sic autem arguitur in proposito: quodcumque distinguitur ab alio per se: in quantum tale distinguitur per aliquod quod est de ratione eius in quantum talis filius per se distinguitur a non filio. igitur per aliquod quod est de essentia eius: sed hoc non est vis spiratiua. sequitur enim proprietatem constituiui eius quod etc. 12° sic formale constitutiui distinguitur constitutum ab omni alio etiam si per impossibile quodcumque aut ab illo circumscribat: quia per illud distinguitur primo. scilicet adequate ab omni non tali: sed quodcumque non habens illam formam constituiuiam est non talis igitur per illam distinguitur ab omni alio non habente illam. Ista ratio declaratur quia licet homo non tamen per rationale distinguitur a lapide: sed etiam per animalitatem. non etiam primo distinguitur per rationalitatem. id est non adequate: quia tunc quodlibet distinctum a lapide esset rationale: sed adequate in genere corporis primo distinguitur a lapide per animatum tamen circumscribendo per intellectum alio homine quodcumque aliud a rationali

illud solum distingueretur essentialiter a quocunque non rationali et ita a lapide qui non est rationalis. non igitur tunc illud distinguitur realiter quod distinguitur adequa- te: sed etiam illud quod solum si pone- retur esset impossibile illi a quo dis- tinguitur. Adfirmat ista ratio principalis sumpta ex proprio constitutivo: quia si pater per impossibile non spiraret sed fili- us. adhuc tunc pater paternitate distingue- retur a filio et spiritus sancto: sicut paternitate constituitur in esse personalis. Ex secun- do medio. scilicet ex distinctioe emanationis ar- guitur sic: generatio distinguitur a spi- ratione et hoc per impossibile circumscrip- to omni alio a ratione generationis et spirati- onis aut saltem circumscrip- to hoc: quod spi- ratio activa esset a filio: dum tamen statim distinctio principiorum generandi et spi- randi: et quolibet tali circumscrip- to sta- ret distinctio filii et spiritus sancti. proba- tio patet: quia impossibile est unam per- sonam duabus productionibus totaliter ac- cipere esse: nulla enim productione aliqd accipit esse. per impossibile circumscrip- ta minus accipit esse: sed si productione hac et illa acciperet aliquod esse et utraque co- plete: quia utraque esset perfecta: igitur utraque circumscrip- ta haberet esse per al- teram complete: et ita neutra et utraque acciperet esse. Ad istam rationem ponunt aliquae responsiones ad antecedens: et quia de hoc tractabitur di. 13. modo non in- sisto. conclusiones istarum rationum concedo: et magis patebit propositum declarata il- la distinctioe emanationum. Ad au- tem contrariam boetii concedo quod relatio mul- tiplicat trinitatem: et tunc non tunc distinguit a relatione opposita: sed a quolibet relatio- ne dispersa: cui formaliter non est idem quod sicut in genere qualitatis albedo non tunc distinguitur ab altera qualitate contraria sed etiam ab omni alia dispersa: quia non est albedo dulcedo formaliter nec odor: nisi aliqua dispersa esset impossibilis alteri dispare in eodem supposito non

tunc distingueretur nisi a non: sed etiam rediret et distinctio supposito: ita aliquid relatio di- spersa ab alia ratione dispersa distinguitur ab- que aliqua alia impossibilitate. aliquid au- tem non tunc habet distinctioem sed etiam inco- possibilitatem siue impossibilitatem rationem in eodem supposito quales sunt rationes dispa- re accipiendi naturam: quia persona que dispersis modis accipit naturam non uni- co modo haberet naturam. ad august. de civi. dei. dico quod quilibet persona habet istud quod habet nisi quod relatum habet correlativum et non est illud. posita autem illa hypothese spiritus san- ctus non haberet filium ut correlativum et spirantes: et ideo non sequitur quod spiritus sanctus est filius quod non haberet filium. nec sicut intrinsece: nec sicut correlativum origi- nans. excipit autem august. quod illud quod ha- beretur non est habens quoniam habetur ut cor- relativum. non igitur accipit augustinus. nisi quod habet vel eo modo quo dicitur filius habet divi- nitatem: vel quo modo dicitur habet patrem. un- de modus est habendo formaliter vel essen- tialiter. aliter modus est habendo correlati- ve vel originaliter.

Ad rationes pro prima

opinionem ad primam dico quod tamen secundum quidditatem quod secundum esse manet ibi relatio. quod quod est in modo manet secundum quidditatem manet secundum esse quod est ad aliud: quod quidditas rationis non potest esse sine esse ad aliud: quod intelligendo rationem sine esse ad aliud non intelligitur relatio: sed absolutum quod secundum augustinum 7. de trinit. c. j. vel 6. siue ad aliud non est substantia: nisi est substantia siue ad se ipsam non est relatio. quod quod est modo transit esse transit et quidditas: quod sic esse ad aliud quod est esse rationis. unde est idem essentialiter ita et quidditas relationis est idem essentialiter. nihil enim est ibi quod non est idem. manet igitur et quidditas et esse: quod relatio non est formaliter essentialiter divina: quod sicut dicit augustinus 7. de trinit. c. 2. vel 12. non est verbum quo sapien- tia. transit autem utriusque quia cum hoc quod non est formaliter idem: est verum idem sicut se pe dictum est. Sum igitur dictis: aut

distinguitur scdm esse aut fz quidditatē dico qd secundū quidditatem et scdm esse ad aliud. Et cum dicitur sic transit. ergo nō sic distinguit cōsequentia non valet. quia transit secundū idēitatem et manet secundū formalitatem. et quia nō oportet veraz idēitatem esse formalem. quia formalis ratio huius transiens nō est formaliter ratio illius essentie. in qua transit. ideo huic rationi formalis competit qd est huic proprium. est autē ei proprium distingui realiter ab omni relatione tam opposita q̄ dispersata ei impossibile. et ideo cum hoc quod vere transit vere manet quantum sufficit ad distinctionem realem taz ab opposita relatione q̄ etiam a relatione dispersata sibi impossibile. Ad secundam cum dicitur de duabus proprietatibus in patre responsum est distin. secunda parte secūda. q. secunda. nō enim oportet tantam esse distinctionem vel impossibilitatem productionum actuarum. quanta est productionum passivarum. quia impossibile est idem duabus productionibus oppositis produci et accipere esse. non autem est impossibile idem duabus productionibus actiuis cōmunicare esse distinctis personis.

Quæritur circa distinctiōnem duodecimā. Quæro vtrum pater et filius spirent spiritum sanctum inquantum omnino vnum vel inquantum aliquo modo distincti. Qd inquantum distincti. Augusti. sexto de trinit. c. quinto vel. i6. spiritus sanctus ē cōmunis vnio patris et filij. ex hoc accipitur cōmuniter qd est nexus amboꝝ nexus autem nō est aliquoꝝ. nisi inquantum sunt distincti. est autē nexus eozum inquantum procedit ab eis inquantum sunt distincti. Itē actio est suppositi. igitur duozum suppositorum nō est

vna actio. spiritus sanctus autēz producit actione patris et filij vt agentium igitur inquantum distincti. Item produciunt inquantum omnino vnum aut inquantum vnum in essentia aut quantum vnum in persona aut inquantum vnum in vi inspiratiua. nō inquantum vnum in essentia. quia tunc spiritus sanctus produceret se quia est vnum in essentia cum patre et filio. nec secūdo modo inquantum vnum in persona quia nō sunt vnum. nec tertio modo inquantum sunt vnum in vi inspiratiua: quia tunc sequitur qd pater esset duo principia respectu filij et spiritus sancti propter duas vires productiuas in ipso respectu eozum. Contra quinto de trinit. c. i4. vel. 34. pater et filius sunt vnus principium ad spiritum sanctum sicut pater filius et spiritus sanctus sunt vnum principium ad creaturam. creatura autem est a tribus inquantum vnus nō inquantum distincti. ergo etc.

In ista questione

planum est qd pater et filius sunt vnus principium spiritus sancti hoc declaratum est in cōcilio lugdunensi sub gregorio. sicut patet extra de summa trinitate et fide catho. et est hodie in sexto libro decretalium. Ratio autem huius veritatis est ista quia vt dictum est distincti. pater prius origine habet actum secunditatis intellectus q̄ voluntatis. in illo actui cōmunicatur filio secunditas eaz que est in patri. quia in illo signo originis in quo filius produciuntur per secunditatem intellectus cōmunicatur sibi a patre quicquid ei nō repugnat. et ite secunditas voluntatis. igitur in alio signo originis quando produciuntur personæ actum secunditatis secunde scilicet voluntatis produciuntur a patre et filio omnino vt ab vno principio propter vnā secunditatem principij productiui in q̄

actus autem per
et filij ut agniti
finit. Item
in omnino vni
in in essentia au
persona aut inq
piratiua. nō inq
a. quia tunc spi
io. nec secūdo n
in persona quia
ratio modo inq
in spiratiua: qu
tr. effectus duo p
ritus sancti p
tas in ipso rep
vinto de trinitat
lius sunt vni
nctum sicut p
us sunt vnum p
n. creatura aut
m vni nō inq
estione
filij sunt vni
finit hoc oedat
dunt sub g
e summa trinitat
die in scro lib
autem huius vo
dictum est vni
habet actum feci
luntatis. in illo p
secunditas ead
in illo signo o
ducitur per fec
municatur sibi
repugnat. et ut
gicur in alio sig
ducitur persona
unde scilicet vo
tre et filio omni
propter vnam
productum in es

Sed est difficultas alia. cum enim vo
luntas ista sit vna in duobus suppositis
que supposita concordant voluntas ista vo
luntate et concordia pnotet aliquā distinctio
em suppositorum concordantium vix patet et
lius per se magis spiraret hac voluntate i
uati vna: vel inquantum pcoris. **Hic** di
tur sic quod supposita producantur sunt di
stincta et propter illā distinctioem nullo mō
cederent spirare inquantum plures. hēnt
vā vīm spiratiuam. Sed plerūq il
vna vīs spiratiua nō oīno sibi rōe vni
tatis sue ē pxiū pncipiū secundum ad
spirandum sibi rōe pcoris voluntat
bi pnotat aliq distinctio: et propter istā di
notatā ex pte pncipiū q pōt pcedi quod spi
rat inquantum sūt distincti. **Ista** opī. con
firmat per ricar. 3. de tri. qm intellectus pfe
ctam secunditatem hīe potest ad producti
onē vbi ut existit in vna sola psona. vo
luntas autem ad productiōem spūs sancti pfe
ctam secunditatem hīe nō potest nisi sit in
vna psona: et hoc quod secunditas itelle
ctus pssistit in plenitudine pfecte sapien
tie q pōt esse in vno dicte ricar. de tri
ni. li. 3. c. 16. nihil diffinitū pxiū nē sit ple
nitudo sapientie dicatur posse pssiste in
vna singularitate psonae. nā quantū vī etiaz
vna sola psona in deitate esset: nihilo
minus plenitudinē sapientie hīe possit. se
cunditas autem voluntatis pssistit in plen
titudine veri amoris: qui nō potest ēē nisi
in duobus ad minus: dicte in eodez
ricar. c. 3. nō pōt amor ēē iocundus si nō
sit et mutus qre cū in amore eēntiali se
cunditas voluntatis nō possit ēē nisi sum
me perfectus et iocundus sit amor oportet quod
voluntas si sit secūda quod sit amor mutus:
et sit sibi eū ibidem quod amor impendat
et sit qui amorem repēdat. Quia ut di
ct. c. 7. summe diligēti nō sufficit si sū
me dilectus sūmā dilectionem nō repē
dit: et sibi hoc ut supra dictū est ad hoc
cōmunis voluntas patris et filij sit secū
da ad spirandum spūs sanctum nō suffi
ciat quod sit vna voluntas cōmunis ambo

rum et amor eēntialis in ipā cōmunis
qua ambo simul amant et volunt: sed
oportet quod sit voluntas cōcoris et mutua
duorum qua vni sūmum amorem alteri
impendat et ille viceversa eundem repē
dat. quo existente. secunda ē voluntas
ut ex ipā necesse sit emanare amorem quod
est spiritus sanctus dicte ricar. vbi pū
c. 17. quod in amore mutuo multūq feruē
te nihil preclarius quod ab eo quem sūme
diligis et a quo sūme diligeris aliū eque
diligis velis. **In** illū itaqz ut dicit sic mu
tuo dilecti vtriusq pfectio ut psumata
sit exhibite dilectiois conforē equa rōe
redrit et hoc per vīm spiratiuā quod est pcoris
voluntas in mutuo amore producedo spi
ritum sanctum non solum ut sunt vni
in voluntate illa siue amore: sed ut sunt
plures inter se distincti quod distinctio pno
tat per hō quod voluntas dī ēē pcoris et amor
mutus qui non pōt ēē nisi sit pluriū sibi
quod plures sūt inseparabiles. nā hec pposi
tio con associatiōem iporat quod non ē nī
si plurium distinctio: et propter hoc bñ
dicitur quod pater filius et spūs sanctus sunt
tres coeterni: cū tamē ista neget per filio
et spūs sanctus sunt tres eterni: per hō etiā
quod voluntas pcoris ē amor mutus duo
rum licet sit vnus et idē: tñ non est eadē
ratio et ut ē a pte i filium ipensus et eō
uerso ut ē a filio ad ptem repensus qm
sibi ricar. li. 3. c. 19. qm duo mutuo se di
ligunt et summi desiderij affectus inuicē
impendunt et istius in illū: et illi i istū
affectus discurrerit et qsi in diuersa ten
dit et per hoc quod qsi in diuersa tendit quod
dammodo rōne diuersus est: sed ista di
uersitas est in amore vel voluntate essen
tiali qua non obstante secunditas ē pe
nitus vna et eadem in voluntate illa cō
cordi et amore mutuo in qua secundita
te pater et filius sunt penitus vnum: et
vniiformiter spirant spiritum sanctum
qui a duobus concorditer diligitur: et
duorum effectus tertij amoris incendio
in vnum conflatur: ut dicit ibidē ricar.

et secundum hoc in spiratione spiritus sancti. dupliciter est consideranda pater et filii distinctio uno modo ut exprimitur sicut elicientes actum. alio modo ut intelligitur esse concordantes in amore mutuo et in voluntate circa rationem eliciendi actum: et ex distinctione eius primo modo: considerate nullo modo dicendi sunt spirare ut plures. licet enim sint plures qui spirant non tamen propter pluralitatem quam principaliter est in illis spirant: sed solum ex distinctione eorum connotata: et sic pater et filius non spirant spiritum sanctum inquantum sunt plures in eliciendo actionem licet concurrant in unam rationem secundum quam elicitur actio sed ut sunt plures in voluntate que est ratio eliciendi actum concordando et amore suum in illa mutatione.

Contra istam opinionem

non arguitur sic: si pater et filius producant spiritum sanctum voluntate inquantum concordant amantes se ea: igitur est alius spiritus scilicet deus productus: prius est inconueniens probatio prima: primo quia in quocumque signo nature vel originis est principium productuum perfectum in se et in supposito conueniente actioni in illo signo potest esse tale supposito ratio producentis: sed voluntas infinita ut voluntas infinita intellecta ante omne velle habens infinitum obiectum sibi presens est sufficiens principium productuum spiranti amoris infiniti: et pater et filius sunt persone conuenientes actioni vel productioni ergo voluntas ut in patre et filio non intellecta ut qua formaliter volunt sed ut voluntas infinita habens eandem diuinam preteritatem sibi per actum intelligentem. est patri et filio principium productuum spiritus sancti: et ita si spiritus sanctus producat per voluntatem inquantum volens siue inquantum ea pater et filius diligunt se actu sequeretur quod ante spiritum sanctum productum voluntate volente erit spiritus sanctus productus voluntate ut est actus primus quod est inconueniens. Ita ratio de voluntate quod sit principium spirandi ut voluntas est. non

autem ut est actu volens confirmatur dupliciter: primo per formalem rationem voluntatis in principiando que est libertas non ita conuenit ipsi velle. 2. per simile intellectum. De primo arguitur sic: voluntas ut in nobis est actus primus libera ad habendum actum volendi. non autem ipse actus volendi liber est siue principium liberum producendi aliquid: quia actus volendi est quedam qualitas naturalis: si est principium alicuius videtur esse principium naturale eius non liberum sicut si tali actu generaretur habitus apperitus naturaliter generaretur: ita quod non est potestate actus generatio talis habitus videtur: ergo magis videtur quod saluatur spiritum sanctum produci libere si producat voluntate ut est actus prius quam si producat voluntate ut actu volens ut intelligitur secundum actum 2. Ex secundo arguitur sic: filius non producit intellectum paterno ut actu intelligens est: si quod actualis intellectus sit formalis ratio qua pater generat filium sicut ostensum est supra de 1. 2. ergo a simili voluntas ut actu volens non erit principium produci spiritum sanctum: sed voluntas ut actus primus. 12. probatio per consequentiam principalem sic: accipiendo eandem maiorem cut prius. scilicet in quocumque signo nature vel originis etc. addendo hanc minorem: diuina voluntas habens obiectum primum sibi presens est ratio producenda amorem adequatum illi perfecti quod habens obiectum secundarium sibi presens vel saltem non minus perfecte: ergo effectus diuina sit primum obiectum voluntatis diuine non pater ut pater: non filius ut filius: quia tunc pater esset formaliter beatus in pluribus obiectis distinctis: ergo voluntas habens effectum diuinam presentem sibi siue ut amabilem siue ut amabilem non curo in ista probatione secunda magis est principium producendi amorem adequatum illi ut ut habet patrem ut pater: vel filium ut

confirmatur
nalem rationem
que est lucem
velle: p
rgatur fieri
s primus
volendi
tr e sue p
uid: quia ad
itas naturae
videt effect
liberū sicut
habitu appa
ur: ita q non
talis habita
et q saluatur
libere si p
tus pnt q
actu volun
Et cum
roduitur
ntelligens
sit formalis
um sicut ob
nili volūtas
nquam p
q volūtas
equitiam p
idem maiorem
y signo natur
hanc minorem
ens obiectum
ratio produ
illi perfect
larium lei p
perfecte: et
num obiectu
pater ut pater
unc pater
ribus obiectu
s habens effect
bi sive ut am
on euro in ill
ne est p
adequatum
pater: vel filium

ius pro obiecto vel saltem non min⁹
ita cum voluntas prius habeat essen
am pro obiecto q patrem ut pater est
ius spirabitur spiritus sanctus volun
te ut est essetie diuine tanq primi ob
iecti q voluntate ut est patris vel filij
nq obiecti secundi. **Confirmat** ista
to quia essentia diuina est formaliter
finita paternitas ut paternitas nō est
zmaliter infinita: ergo spiritus sanctus
u est amor infinitus et hoc non tantū
atione voluntatis infinitae: sed etiaz ra
one obiecti infiniti ut dictum est dist.
magis spirabitur voluntate ut est es
sentie diuine que est obiectum infinitū
ut est patris ut patris vel filij ut filij
e obiecti. Si dicatur essentiam non
se primum obiectum voluntatis diuī
e. sed rationem formalem in primo ob
iecto quod est persona. **Hoc falsum**
tatum quia vnum est primū obiectū
oluntatis: rum quia ratio formalis ob
iecti amari prius amatur: et concedit p
ositum quia tunc erit ratio formalis
pirandi eo modo quo primū obiectū
oncurrit ad spirare. **Ex** istis dua
probationibus concluditur q pater
on spirat spiritum sanctum inquantū
olligit filium. primo nec filius inquan
um olligit patrem: sed pater et filius in
quantum habent essentiam diuinam p
entem ut obiectum primum volunta
is sue: et hoc per secundam probationē
onsequentie principalis: similiter spi
ant inquantum habent essentiam pre
entem et non inquantum amataz actu
ed inquantum amabilem presentataz
actu intelligente eorum per primam p
bationem consequentie. **Et** si obijcias
contra primam probationē consequē
tie nonne prius pater et filius sunt amā
tes essentiam in se q spirant spiritum
sanctum. **Responderi** potest sicut pri
us dictum est dist. 6. de productione fi
lij quomodo pater aliquo modo prius
origine intelligit q filius sit generatus

et tamen nō sic q intellectio actualis pa
tris sit ratio gignēdi filiū sed memoria
in patre: ita potest dici de dilectōe qua
pater et filius diligunt se conformiter et
formaliter et de actu spirandi. **Secun**
do sic: principium eque perfectum in vno
supposito sicut in duobus: eque est pri
cipium agendi in vno sicut in duobus:
quia ad actionem non videtur requiri
nisi principium perfectum quo et quod
suppositum agens perfectum: sed volū
tas eque perfecta est in vno supposito si
cut in duobus et vnum suppositum eque
perfectum est perfectione requisita ad
suppositum agens sicut duo: ergo volū
tas eque potest principium pducendi
eē in vno sicut in duobus: ita q illa mu
tualitas non sit aliqua ratio pducendi ex
parte pncipij pductiui. pma pars mino
ris probatur: quia principium q nō ac
cipit perfectionem sibi ppetuam a sup
posito s; dat supposito: qz eo suppositū
est perfectum ut possit agere: ergo non
est tale pncipium perfectius in pluribus
q in vno quando est idem principium
in pluribus et in vno. **Et** si dicas q il
lud principium non ē in vno ut pncipi
um pductuum est: sed tñ sic est i duo
bus. et tñ derelinquitur in patre genito
filio. **Hoc** videtur absurdū qz omnes
realitatem tam absolutam q relatiuaz
quam pater habere potest a se habet in
pmo signo originis. nullam ergo habet
filio genito quam non intelligatur ha
bere prius origine q filios generatur: qre
et illam fecunditatem siue illa fecunditas
ponatur relatio siue aliq absolute.
Item si in patre est perfecta voluntas
prius origine q in filio: nō tñ est pncipi
um spirandi pfectū per se: qro qd intelli
gitur addi ut sit pncipium spirandi pfectū
nō aliud suppositū qz illud nihil addit
pncipio quo: s; tantū illo hz q possit a
gere. si dilectio mutua p te hui⁹ i illuz et
econuerso: q relatio duplex rationis erit
vltimata actualitas pncipij spirandi.

hoc est impossibile propter duo. pri^o q² nulla relatio rationis preexigitur productioni diuine: vt probabit ost. 13. p^{ra} opⁱ. ponentem intellectum et voluntatem in deo distingui tantum ratione. 2° quia tunc esset duo principia formalia proxima spirandi. et ita duo supposita non spiraret precise in quantum vnum. q² est contra Aug. 5. de tri. c. 14. sicut allegatum est in opponendo. Itē si haberet duas voluntates posset concordēs esse in tali mutuitate ergo in quantum concordēs spirare non est vt vnū principium spirare. q² nec vt vnū suppositum nec vt vnū quo in quantum concordēs.

Itē aut pater voluntate et voluntate vt in ipso cum ista relatione ad filium dilectum ē totale principium spirandi. aut nō. si sic sedet q² filius nō spiret. q² nō h³ idē quo in quantum h³ relationem euerfero. nō enim spirat in quantum diligēs quo diligere circumscripto nihil minus spiraret spūs scūs. sed circūscripta relatione euerfero nihil minus spiraret a patre spūs scūs vt totali principio per suū velle vt tēdit in filium. Si detur in prima diuisione q² nō sequitur q² vterq² in quantum amās alterum est diminutū principium et ambo sūt vnū principium quasi per aggregationem vt duo trahētes nauim nō autem vnus principium per idēritatē principij perfecti. hoc cōfirmatur per aug. 4. de tri. c. 20. vel. 54. pater est principium totius deitatis. et per ipsum in auctoritate preallegata 5. de tri. c. 14. vel. 34. patet q² sūt vnum principium spūs scūs oīo vnū et vniformiter sicut tres persone sūt vnū principium creature. nō aut oīo vniformiter spiraret si filius statim in suo signo originis haberet secunditatem spirandi et pater non haberet in primo signo suo oīo oēm secunditatem sed haberet solū in scōdo signo filio genito. Et si instetur de potētia creandi q² illa nō sūt in patre ante productionem filij et spūs sancti patebit responsio partim hic exponēdo intentionem Ricar. et amplius in questione de ordine pro-

ductionum intrinsecarū ad extrinsecas.

Preterea cōtra illas rationes quas in it Ricar. pzo se. l. q² amor mutuus sit iucundissimus. ex hoc sequitur q² pater et formaliter tali amore beatus. q² amor quo est beatus est iucundissimus. et tūc pater nō ēet formaliter beatus in se sed in filio obiectiue q² est hereticū. Item cōtra illā rōem arguo sic. in nobis amor mutuus est iucundior. q² per talem mutuitatē h³ in dilecto amplior ratio diligibilitatis. quicūq² n. dilectus potēs diligere si redūgat amabilius est. q² nō tantum bonitas quicūq² sit in eo est ratio diligibilitatis sed redamatio est aliquid ratio diligibilitatis. et propter hoc q² habēs illā bonitatem que est prima ratio diligibilitatis. et similiter redamationem est amabilius. igitur oppositū est in diuinis vbi ista ratio maioris amabilitatis nullo modo poterit inueniri non poni. nō enim filius est amabilius patre quia redamās patrem q² propter essentiam diuinā propter quā primo amatur nec ista redamatio est alia ratio amabilitatis in filio. Preterea amor mutui in nobis nō est iucundior nisi sciatur in nō amatur bonitas nisi cognita sic nō amatur redamās in quantum redamā nisi cognoscatur eius redamatio: sed hoc modo deberet poni in diuinis amor mutui iucundior. et propter h³ tali amore spirari spiritū scū. tunc pater et filius nō tantum in quantum redamātes. sed in quantum amātes se et sciētes se redamā spirarent spiritū scū. ita q² cognitio redamatiōis videt tūc ēē formalis et immediate principium spirandi spiritum sanctū q² amor. et ita formalis q² immediate erit spiritus scūs productus intellectu q² per voluntatē. Preterea cōtra opinatē q² tenet q² spiritus sanctus posset distinguī a filio et si nō procederet ab eo propter eius distinctū modū procedēdi a patre. si aut secunditas voluntatis ad spirandū spiritū sanctum nō

si ut formaliter voluntas est in duobus
 o posset spiritui sancto competere suus
 iodus pcedendi alius a modo pcedē
 i filij nisi esset a filio. ergo videt sibi ipi
 ontradicere.

Quantum ad istuz

riculū cōcedo q pater et filius spirāt
 ritū sanctū voluntate inquantū om
 ino vna quia ad rationē pncipiū. pect
 ut pncipiū non requirit nisi pfectō
 us in se et q habeat in persona anteq
 intelligatur habere terminū adequatū
 oluntas autē omnino vna est in pte
 filio et ante ordinē originis intelligit
 eis q intelligat habere terminū ade
 uatuz. qz ambo sunt spiratū. et ideo
 oluntas ut in eis est idem pncipiū pro
 ductiū respectu spiritus sancti. Sz
 pter verba Ric. intelligēda distinguo
 multipliciter potest intelligi voluntas
 oncoris aut cōcordans in aliquo actu
 cūdo elicto puta amādo idem. et tūc
 el essētiā vel amando se et redaman
 lo. puta q pater diligat eque filium et
 conuerso. vel potest intelligi concors
 quasi habitualiter inquantū actus pri
 mus natus est habere quasi actū secun
 dum. duobus pms modis nō videt q
 ater et filius spirēt spiritum voluntate
 oncordi ut pbatum est in pma ratiōe
 ut duas pbatōnes. nec enim dilectio
 re cētile ut probatū est in prima pba
 tiōne. nec sui inuicē ut tactū est in secū
 la pbatōne formaliter spirāt. Sz opor
 et q intelligat tertio modo voluntate
 cōcordi. i. voluntate inquantū est actus
 natus in quo nati sunt concordare in
 actu secūdo pcedit pducendo amo
 rem. talī inquā voluntate spirāt. et ma
 gis vna q cōcordi quia ut intelligitur
 actus pms intelligit vna voluntas in
 eis et non habere cōcordiā nisi isto mō
 oquēdo. quia iste psonē intelligit pos
 se cōcordari in actu quasi secūdo cōcor
 dū spirādo. Saluādo tamē aliqua

liter verba Ric. dico q quādo in aliq
 eodem sunt duo pncipia ordinate acti
 ua illud non est in potentia. pma ad
 agendū pncipio secūdo nisi pntell
 gatur in actu pmi pncipiū. igit pater nō
 est omnino secūdos potētia. ppinqua
 ad spirandū qd est actus voluntatis et
 pncipiū quo. nisi intelligat in actu p
 cipū prioris quod est intellectus. et per cō
 sequens voluntas nō est pncipiū proxi
 mum nisi ut est in duobus. Hoc sequi
 tur quia p illam pductiōē priorē sine
 qua nō est ista potentia ppinqua. vo
 luntas est in duobus. quia p actuz pri
 me secunditatis cōmunicat psonē pdu
 ctē secūda secunditas. i. secunditas vo
 luntatis respectu spiratōis spiritus san
 cti. non tamē est alia secunditas in duo
 bus q in vno. sed eadē et in pducēte et
 in pducto. Exemplū istius est aliquāli
 ter in nobis. anima enim nō est secūda
 potentia ppinqua ad habendū actum
 volendi nisi sit i actuali intellectu. licz
 actuali intellectu non formaliter pro
 ducat actum amādi sed voluntate ut ē
 actus primus qui pexistit in anima an
 te intellectuē. licz nō in potētia ppin
 qua omnino ad agendū. si tunc anima
 pducens intellectuē pmanicaret sibi
 secunditātē voluntatis nō esset voluntas
 in poten. ppinqua ad pducēdū amo
 rem nisi pms esset pductuz verbū et ita
 cōicata sibi voluntate secūda. et ita nūq
 esset voluntas pime secūda nisi i duo
 bus. non tñ ita q illa secūditas reqrat
 de ratione sua esse in duob. qsi ipsa nō
 posset ēē in vno. imo ipsa eadē iam exi
 steret in ipsa mente. sed ppter ordinē se
 cunditātū i pducēdo necessario o3 secū
 dam secunditātē qn est in potētia pxi
 ma esse in duob. Pōt igit pcedi q pē
 et filius voluntate vna que est in eis spi
 rant que est pfecte secūda in duob. sup
 positis exis. quia pms intelligit coicari
 genito et ita esse in duobus q q spūs. i.
 ea pducit. Sed quō dilectiōe mutua

spirat spiritus sanctus. **R.** dilectioe. i. voluntate qua pater et filius ut actu primo nati sunt se mutuo diligunt. Hac inquam voluntate ut existeret in eis ut nata talis esse quod diligunt se mutuo spirat. s. f. non autem aliquid actu 2º quod dilectio actualis in mente et repere. Si istud non sufficit ad intentionem Ric. exponat eum qui poterit. quod non videtur quod eius definitio bene possit stare cum dicitur Aug. qui attribuit patri et filio perfectam rationem unius principij respectu spiritus. s. sicut trinitati respectu creature si predicat predicti. Qualiter autem Aug. dicat quod pater et filius diligunt se spiritus. s. quod sit mutua dilectio patris et filij. sic videtur loqui de trinitate. 6. c. 5. exponet dicitur. 32. ubi magis tractat de illa questione utrum pater et filius diligunt se spiritu sancto.

Juxta quodam istarum

est una difficultas quasi grammatical. utrum pater et filius possent dici unus spirator vel duo spiratores. Ubi multiplex difficultas. scilicet quod vis est de significatione nominis non multum immodice videtur. n. quod nullum tale nomen verbale significet per se agendi nisi ut illud nomen est de nominare suppositum actuum. sicut. n. lectio significat quod dicitur actus per modum huius et quietis. ita lector significat per se huius actus per modum huius et quietis vis est de nominare suppositum actuum. spirator igitur significat vim spirandi ut per se suppositum. et quod una est vis in patre et filio et imminuit numerum appositum alicui determinabili ponit suum significatum circa illud. ideo non videtur procedendum de vi formis quod sint duo spiratores. quod tunc vis spirativa videretur numerari in eis. Et si obijciatur. sunt duo spirantes. igitur duo spiratores. contra probatur. quod sicut singulare infert singulare sic plurale infert plurale. **R.** dico quod contra non valet. quod principium significat actum ut in fieri. consignificat. n. tempus sic verbum. et ita sic proceditur pater et filius creant ita procedit quod sint creantes. non autem procedit quod sint duo creatores sed unus creator. quod nomen verbale

non significat actum per modum actus et in fieri sed per modum habitus et quietis. Sed que ratio quare terminus numeralis conceditur posse apponi terminis adiectivis et non substantivis. ponit ista ratio. quod adiectiva adiacent suppositum et significant formam in adiacentia ad supposita. et ideo possunt numerari ad numerationem suppositorum. sed substantiva non significant formam in adiacentia ad supposita sed significant aliquo modo absolute a supposito et ideo non possunt sic numerari quod sic significetur ibi numeratio forme. et ideo non conceditur duo obijci. sicut procedit duo habet deitatem. Sed ista ratio non videtur sufficiens quod terminus numeralis ponitur significatum suum circa significatum determinabilis. significatum autem substantivum et adiectivum idem est. non differunt autem nisi in modo significandi. ideo videtur quod terminus numeralis primo ponat significatum suum circa idem. et ideo si significet numerum forme determinabilis ex una parte et ex alia nec per illas adiacentias ad suppositum que communiter unus et non aliquid non ratione significati sed ratione modi significandi poterit esse veritas in una et falsitas in alia. Adsigno aliam rationem tale. omne dependens dependet ad aliquid omnino et simpliciter independens nunquam. n. dependentia alicuius sufficienter terminatur nisi ad aliquid omnino independens. et ideo quando duo eque dependent neutrum est natum imminuere alterum sed utrumque dependet ad 3º independens. adiectivum est dependens ad substantivum quando igitur adiectivum addit substantivo saltem invenit in dependens ad quod terminatur eius dependentia. quando autem duo adiectiva addunt sibi mutuo neutrum ad alterum dependet. quod neutrum terminatur ad alterum sicut neutrum terminatur dependentiam alterius. sed dependet ad aliquod 3º quod terminatur sufficienter dependentiam eorum ambo. igitur quando terminus numeralis addit substantivo sicut si dicat duo spiratores statim terminus numeralis adiectivus habet substantivum per

Spontaneum

inans. et quod adiectiuum determinat illud
 eius dependentiam terminat. id deno-
 at significatum sui substantiu numerari.
 non autem addit adiectiuo ut cum de duobus
 spirantibus. utrumque est dependens et ideo neu-
 trum determinat alterum sicut neutrum
 terminat dependentiam alteri sed ambo
 dependent ad 3^m quod terminat eorum depen-
 dentiam et determinat per ipsa. Et hoc in pro-
 posito est aliqui vel persone. quasi dicat
 res aliqui vel tres persone creature. quod licet
 vitare adiectiuum masculinum non sit sub-
 stantiu sed tamen neutrum sit substantiu.
 non in diuinis quoniam adiectiuum masculinum
 ponitur per se tunc intelligitur ibi esse substa-
 tiu ut quis vel persona. ut cum dicitur pater
 et filius non sunt unus sicut dicunt auctores
 licet sint unus deus. quod unus absolute po-
 nitur significat adiectiuum et intelligitur hic
 unum substantiuum. id est quis. unde significat
 pater et filius sint unus quis vel unus
 illis vel una persona. quod est falsum. Tunc
 illa pronuntiationes sunt duo spirantes. quod duo
 spiratores nego eam. et tu probas quod sic
 in singulare infert singulare ita plurale plu-
 rale. dico quod non oportet quod si ad aliquod an-
 te quod aliquod pronomen quod ad distinctionem antea
 equat distinctionem pronomen nisi quod pronomen illud
 distinguitur in antea sicut genus distin-
 guitur in speciebus. In proposito autem sup-
 posita spirantia distinguuntur. et ad suppo-
 situm spirans sequitur spirator. sed illud pronomen
 non distinguit nec numerat numerato
 ante. et ideo arguendo spirans est spirator.
 duo spirantes est duo spiratores. est fal-
 sula pronuntiatione. arguendo a distinctione antea
 ad distinctionem pronomen. et si aliqui inueniunt
 a doctoribus quod pater et filius sunt duo spi-
 ratores. debent exponere eorum auctores et sa-
 ne intelligi. multe enim auctores scilicet quod non
 sunt vere de virtute sermonis exponere
 de sunt secundum magister. de 12.

Ad argumenta Rnde
 tur.

Ad primum cum arguitur de nexu. dico quod
 pater et filius nectuntur in spiritu sancto sic

in eo producto. et que sic nectuntur in eo
 producto licet sint distincta. alioquin non
 conecterentur. tamen non habet eorum productum
 inquantum distincta sed inquantum unus
 unde productum unum est ab eis inquantum sunt
 unum producent. et ita auctoritas illa est
 in oppositum. Ad 2^m dico quod actio est sin-
 gularis per se existens. non oportet autem
 esse alicuius singulari incoicabilis per se
 existens. sicut dictum est de 4. sicut hec
 est vera deus creat vel deus est pater filius
 et spiritus sanctus. ita ponitur hic quod est alius
 quis spirator singularis cui primo conue-
 nit. id est adequate spirare qui intelligitur
 aliquo modo patre et in filio quibus conue-
 nit actus spirandi. quod uterque est hic spira-
 tor. et tunc diceretur quod illius per se existens
 quod est quasi eorum quoddam in re ad primum
 et filium est una actio licet illud non sit unum
 suppositum. id est incoicabile. sicut nec trini-
 tas est unum suppositum una tamen creatio
 ne creat. Istud non videtur hic probabile
 sicut ibi deus creat. quod non videtur hic alius
 quis per se existens communis patri et filio
 et non spiritui sancto. quod tunc illud singu-
 lare per se existens licet non incoicabilis realiter
 tamen referretur ad spiritum sanctum et esset alius
 quid realiter relatum ad intra prius ali-
 quod quod intelligeret esse persona. ita quod non
 ois relatio realis ad intra eorum persone quod
 non videtur probabile. Alii possunt dici quod
 actio non denominat ultimam denomina-
 tionem nisi suppositum vel habentem modum
 suppositi. dico modum suppositi per ante-
 ma separata et per accidentibus separatis
 per miraculum que denotant ab actione
 ultima denotatione quod per se existunt licet
 non incoicabiliter quod nata sunt coicare se
 suppositum dum tamen nihil coicant illis
 nihil denominatur ab actione eorum
 nisi ipsa ultima denominatione. sed om-
 nis forma existens in alio ut forma sicut
 dat esse illi ita dat illi aliquo modo de-
 notari a sua actione. et licet forma in sup-
 posito denominetur ab actione sua non
 tamen ultima denotatione sed ulterius

denoiaret suppositū ab eadē actione si
enī aliqua forma p se exis nata esset ha
bere aliquā actionē ppriā si ipsa oaret
idē esse plurib⁹ ex quo supposita nō de
nominant actione forme nisi qz hnt eē
per formā denoiarent ab eadē actione
sicut hient idē esse illius forme actiue.
Exemplū si vna albedo esset in duab⁹
supficiebus vna imutatioē inutarent.
igit cum volūtas secūda sit vnū pncipi
um spirādī quicqd denoiat ab ista acti
one per hoc qz hz esse ista forma deno
minat eadē actōne. Qñ igit dicit actio
est suppositū. qz plurū suppositoꝝ plu
res actiones. nego pñiam nisi qñ pluri
ficatur in eis illud qd est ratio agendi:
per qd ista dicuntur denoiatiue agere.

Et si obijcias. ab vna aia hominis sunt
multe opationes sensitiuaz partiū. vt
videre audire et talia multa. et si ptes il
le essent supposita essent eoz agentiu
plures actiones. Dico qz nō semper si
vnica res est. est eius vnica ratio agēdi
imo vnica res pōt includere i se plures
rōnes agēdi. sicut dicit de aia respectu
finarum potentiaz si de hoc fiat qd. di
ctum aut est in ista rōne iam habita de
vna rōne simplicit agendi. qualis vna
rō est in patre et filio ad pducendū spi
ritum sanctū. Ad 3^m dico qz pater et
filius spirāt spiritū sanctum inquantū
sunt oīno vnū et nō inqñtū sunt vnū
in essentia nec inquantū vnū in psona:
sed inquantū sunt vnū in vī spiratiua.

Et cum infert qz pater esset duo pñci
pia pductiua ppter duplicē secundita
tem in eo. nego pñiam. quia ad hoc qz
dicatur plura. pducētia requirit nūme
ratio suppositoꝝ. non enim dicit ali
quis plures scientes licz habeat plures
scientias. sed opoztret eē plura suppo
sita ad hoc qz sequeretur. de hoc in 3°.
li^o. vbi queretur vtrum si plures natur
re assument a verbo esset vnus homo
vel plures.

Secūdo quēro

vtum pater et filius spirēt vni
formiter spiritū sanctū. Qñ nō Aug. 13
de tri. c. 16. spiritus sanctus pñcipaliter
pcedit a pte. non igit pñcipaliter a filio
qz nō vniformiter oīno. Item Hiero.
epistola. 88^a. spiritus sanctus pprie
patre per filium. qz nō pcedit pprie a fi
lio. Item Hyllarius de tri. 22. spiritū
sanctū qui a te per vnigenitū est. pme
rear. igitur est a pte per filiū. qz non vn
formiter ab vtroqz. Item Richar. 6
de tri. spiritus sanctus pcedit a pte m
diante et imediate. a filio autē imediate
tñ. qz 1°. Itē omnis cā pma plus agi
qz 2°. ex prima ppositione de causis. 1.
patet ex dicto phi p^o posterior. et 2. m
thaphy. necessarioꝝ pñcipia esse verit
sima semp opoztet qz sunt alijs cā ver
tatis. qz omne prius pducēs plus pdu
cit qz 2^m pducens. pater videt plus p
ducere cuz det filio pducere. qz 1°. Et
tra. vno pñcipio inquantū oīno vnū
in eis spirant spiritū sanctū ex qōne p
cedente. qz oīno vniformiter.

Respondeo actus potet
tripliciter. vel in se vel inquantū est et
mini vel inquantū cōparat ad supposi
ta agentia. pñis duobus modis est oī
no vniformitas vī potius vnitas. qz vi
rissime vna actio et vnus terminus p
ductus. 3° mō loquendo sic ipsa vī spi
ratiua coicat filio a patre ita etiā filius
spirat hoc habet a patre. et ita pater spi
rat a se. filius autē nō a se. Cōtra. igit
pater prius spirat spiritū sanctū qz fili
us spirat spiritū sanctum. quia in illo
primo signo originis in quo pater habet
a se esse habet spirare in se. et tūc filius
nō spiraret. quia si spiritus sanctus pte
intelligit habere prius esse a patre qz a
filio. tūc filius pduceret spiritum san
ctum iam pexistentem. Confirmat. qz
quodcumqz pñcipium pductiū in sup

Q

filius spirat

Q. nō Aug.

ctus pncipaliter

pncipaliter

Item bier

sanctus pncipaliter

pcedit pncipaliter

de tri. 2. spirat

genuū est pncipaliter

filiū. 3. non

Item Richar.

pcedit a pncipaliter

autēz imediatē

ā pma plus ag

one de causis

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

pncipaliter

posito pncipaliter intelligit habere terminū
adequatū non pōt esse pncipiū pducē
si in posteriori supposito. sic est in pro
posito. 8. rē. 18. d. istis ordinibus siue
originis siue nature et de multis ordini
bus prioritatis et posterioritatis alia dī
stinguitur. sed quantū ad ppositū dīcendū:
p nō est similis ordo inter pncipaliter gene
rantē et spirantē sicut est inter pncipaliter spi
rantem et filiū spirantē. unde nō est in
telligendū q pater spirat anteq filiū
spiret. sicut prius origine pater generat
p spiret. ppter ordinē pncipaliter in p
lucēdo. qz tunc filiū nō spiraret vt ar
gumentū odeducit. quēadmodū spiritus
sanctus nō pōt generare filiū iam pncipaliter
ellectū generari. Sed est iste ordo q in
patre est pmo vtrqz fecunditas a se. 2.
est in pncipaliter pncipaliter fecunditatis. et tunc
in filio est 2. fecunditas. 3. est actus se
cunde fecunditatis simul a pncipaliter et filio ha
bentibus tunc simul illā fecunditatē ad
duc tñ cum aliquo ordine. qz ille actus
est patris a se. filiū autē nō a se sed ad pa
tre. sicut nec in secundo signo ē illa fecu
ditas filiū a se. sed patris est a se. non est
ergo ordo originis inter spirationē pa
tris et filiū qz spiret pncipaliter in aliquo signo
originis in quo nō spiret filiū sed i eo
dem signo originis simul spirant. est tñ
ibi ordo spirantū in spirādo qz pater
in 2. signo originis spirat a se filiū autē
nō a se. Ad cōfirmationē dico q ma
ior nō est vera si illud pncipiū nō ha
beat pncipaliter terminū adequatū anteq ali
ud suppositū producat cui coīcat illud
pncipiū fm totaz eius fecunditatē. et
sic est in pposito de vi spiratiua quam
pater coīcat filio anteq habeat terminū
adequatū. s. spiritū sanctum.

¶ Per idē patet ad

omnes auctoritates adductas. qz ppter
hoc dicit Aug. pncipaliter spirat
re. exponit. n. se. ideo pncipaliter dicit qz
q filiū spirat hoc habet a pncipaliter. Dicit

tñ quidā doctor q pncipaliter spirat pncipaliter
ter et pncipaliter. filiū autē tñ pncipaliter
ter spirat. qz respectu. s. f. habet filiū au
toritatē licz pater habeat auctēz respe
ctu filiū et respē. s. f. inq. spirat. Alius
autē doctor contradicit sibi q nō est ibi
aliqua pparatio pncipaliter dicta in aliqua
forma vna sed tñ est ibi cōpatio in vo
ce sicut michael dicit sanctio: demone
vbi est tñ pparatio fm voces et nō fm
aliquā formā cōem in vtroqz extremo
sed illa forma est tñ in vno extremo et
nō in altero. ita pncipaliter est in pncipaliter
idem sit pncipaliter pncipaliter spirare et pncipaliter
pncipaliter spirare. Ad aliud de hiero.
dico q pncipaliter tñ dī ille qui hñdo
rem nullo modo depēdet ab alio. vsu
rarius autē qui in vtendo re depēdet ab
alio non est pncipaliter pncipaliter. pncipaliter
qui vīm spiratiua habet a se recte dicit
tur pncipaliter spirare. filiū nō sic pncipaliter. s.
a se spirat licz pncipaliter. i. nō improprie vl
imfecte spiret. Per idem pz ad hylā
rium qñ dicit q spūs. s. est a pncipaliter pncipaliter
distinguit tñ q aliquid determinatū p
hanc ppositionē p cum suo casuali cō
parat ad verbū transitivū vel intransi
tivum. si ad transitivū tunc notatur in
casuali huius ppositionis subauctas vt
pater creat p filiū. si ad absolutū vel in
transitivū tunc notat in casuali huius
ppositionis auctoritas et hoc vel effi
cientie sicut homo vivit p deū vel cau
se formalis vt homo sapit per sapien
tiam. Et p idem patz ad Richar. pat
enim eadez fecunditate imediatē spirat
spiritū sanctum. sed inquantū dat filiū
illam virtutē spirādi qua filiū spirat:
potest dicit imediatē spirare. nec est hic
dissimilitudo aliqua pfectionis et impfe
ctionis siue aliquid quod ponat diuer
sitate in actu. sed tñ alius modus ha
bendi eandē virtutē. quia pater a se filiū
us nō a se sed a patre. Ad vltimū dī
co q illa ppositio est vera de causa et
causato ppter hoc q in causis ordinat

est alia virtus causandi et principalior in
priori non autem in principio quod non est
causa. quia ibi non est alia virtus principi-
andi. ita est in proposito. et ideo non plus
principiat primum principium quam secundum
sicut. nec causa superior plus causaret quam
causa secunda si eadem virtute causatiua
causaret cum causa 2^a.

Circa. 13. disti.

Quero utrum spiritus sanctus
sit genitus. siue utrum produ-
ctio spiritus. scilicet generatio vel distin-
guat ab ea. Quis generatio probo. quia
generatio in creaturis per hoc distingui-
tur ab alijs mutationibus quod est ad substantiam
vel per hoc quod ea producit aliquid in esse
substantie. spiratio producit. scilicet in esse
diuino sicut generatione producit filius.
igitur productio. scilicet est generatio. Confirma-
tur ratio. quia mutationes et motus distin-
guuntur per terminos formales corporum. secundum
philosophum. 5. physicorum. sed formalis terminus spi-
rationis. scilicet est idem cum formali termi-
no generationis. quia essentia communicat
utraq. igitur spiratio est generatio. Pre-
terea. quicunque unus et eadem sunt eadem
inter se sunt eadem. igitur que eadem sunt uni-
uoca inter se sunt uniuoca. generatio et
spiratio sunt uniuoce. productiones compara-
ndo ad idem tertium ut ad patrem. quia
sicut dictum est supra. di. 7. utraq. produ-
ctio est uniuoca in se. igitur iste due erunt
uniuoce productiones inter se. et ita uni-
tationis. Preterea differentia realis non
depedit a differentia rationis quia est per-
fectior. Sed differentia principiorum ista-
rum productionum sunt natura et volun-
tas que differunt tantum secundum rationem.
quia differentia realis absoluto non vi-
deretur posse stare cum simplicitate diui-
na. igitur distinctio istarum productionum que
pergit istam tamen erit rationis. probat etiam
aliter dupliciter. primo quia
alias inter intelligere et intellectum in deo
erit relatio realis. et ita distinctio realis.

presequentia probatur quia ubique intel-
lectus ex natura rei distinguit ab intel-
ligere intellectus recipit intelligere vel i-
ratio recipiendi ipsum. et ita ibi erit rela-
tio realis recipientis ad receptum. Et con-
firmatur. quia si intellectus in deo non
sit ratio recipiendi intelligere non ma-
gis proprie dicitur deus intelligere intelle-
ctu quam voluntate. ita etiam potest argu-
de relatione patris. quia principius est pri-
us illo cuius est principium. 12° probatur
minor. quia absolute intellectus est pri-
cipium quo respectu intellectionis et in-
eliciendo et recipiendo. igitur eodem addi-
to utrobique intellectus infinitus erit si
principium respectu intelligere infiniti.
ita erit ibi relatio realis. Contra Aug-
8°. de trinitate. c. 14. v. 32. spiritus sanctus
procedit a patre et filio. non quomodo ni-
tus sed quomodo datus.

Hic sunt multe uie

ponendi et multi modi quibus distin-
guuntur iste productiones. Uno modo
ponit istas productiones distinguere per for-
males terminos qui sunt persone produ-
cte. Et confirmat ista positio per illuc
philosophum. 5. physicorum. ubi dicitur quod motus distin-
guuntur per terminos ut videtur quia ali-
us terminus est alterius motus. et licet
iste productiones non sunt motus nec mu-
tationes sunt tamen quasi via quedam ac-
personas. igitur per istas distinguuntur.

Contra emanationes non habent esse
per terminos. igitur nec distinctionem. an-
cedens patet. quia habent ex se esse forme-
liter. consequentia probatur. quia ab eodem
habet esse et distinctio. Item illud di-
5. physicorum. est ad oppositum. non enim mo-
tus distinguuntur penes terminos nisi quod
forme fluentes sunt eiusdem rationis cu-
formis terminantibus. sed hic non est sit-
tus eiusdem rationis cum termino nec et-
iam via quasi fluxus est eiusdem rationis
cum terminis formalibus. quia terminus
formalis est essentia. illa autem productio

ue est quasi via est relatio. Alio modo
onitur istas pductiones distinguere per
oc q vna pductio est ab vna persona
lia a duabus psonis. Adtra hoc. qz
idem sit principiu formale pducendi
liquid ppter esse eius in hoc supposi
o vel in illo non erit principiu alterius
ationis. qz albedo in lapide et in equo
et principiu mutationis visus eiusdez
ationis ita etiam si eade albedo esset i
uobus et in vno esset principiu imuta
onis vnus rationis iste aut pductio
es ita distinguitur qz non vnt eiusdez
ationis. g oportet istius distinctiois al
ignare aliaz ratione q vnitate vl oua
tatez suppositoꝝ agentiu. Item sim
tam viaz possunt poni infinite psona
oluius. pfer. n. poni quarta psona
tribus. et 5^a a quatuor psonis. nec eet
liqua ratio trinitatis in psonis diuinis
tantu essz distinctio p vnitatez suppo
iti agentis et pluralitatem. et no esset di
tinctio p rationes pducendi. Itz ois
distinctio re tucit ad aliqua pmo diuer
a que eent distincta si p impossibile ef
ent ab oibus alijs sepata. g illa distin
tio est p aliqua talia que eent distincta
oibus alijs p impossibile ptermisiss q
etiam sepsis sunt pmo diuersa. talia n
unt vnitas vel pluralitas suppositoꝝ
agentiu si no sit aliqua alia distinctio i
principijs agendi. g. et. circūscripto. n.
omni alio ab vnitate vel dualitate sup
positoꝝ no videt q ista vnitas vel plu
ralitas sit pma ratio distinguēdi pdu
ctiones. Aliter ponit istas pductiones
distingui quia vna est cum alia et cū op
posito eius. ita qz rō distinctionis relati
onum disparat est distinctio opposita
rum relationū. quatenus. f. vna relatiō
disparat secū cōparatē duas alias relatio
nes oppositas sic vis spiratiua stat euz
generatione actiua et passiuā. et ideo di
stinguitur ab vtraqz illarum. Contra
istud pōt sic argui sicut ptra opi. pcedē
tem. nō. n. assignat ista positiō quare n.

possunt eē infinite psona. qz semp posse
rior relatio possz stare cū oppositiū rela
tionibz pōibz. Pretrea nō esset pmo
diuersitas int hanc pductionē et illā ni
si p hoc q ista pductio eet cum vna et
sua opposita et alia nō stat cū sua oppo
sita. et ita ista nō esset pma rō dīf. qz p^a
rō dī. est aliqua rō p^o distinctioꝝ. Ad
tra istā viam et alia pcedentē simul ar
guo sic. quero quare spiratio actiua pōt
stare cū gnatione actiua et cū gnatione
passiua. et gnatio actiua nō pōt stare cū
gnatione passiuā. nulla est rō nisi ppi
distinctioē spirationis actiue a gnatio
ne actiua. ideo. n. aliqd est ppossibile vl
incōpossibile alicui. qz ipsum est tale in
se et non ex^o. qz veritas negatiue firma
tur et fundat sup vritatē affirmatiue. tō
eni hō nō est alin^o. qz hō est hō. 2° pier.
in si. et. 4. meth. pus igit est aliq distincti
ctio gnationis actiue et spiratiōis actiue
ppter quā est incōpossibilis gnatiōi pas
siue gnatio actiua et nō spiratio actiua q
sit ista ppossibilitas vl incōpossibilitas
g ista cōpossibilitas et nō ppossibilitas
nō est pma rō distinctiois pductionū
Pretrea. iste pductiones distinguūt
qz altera est p modū nē altera p modū
volūtatē hec aut distinctio pductionū
non tñ est a supposito pducētibz nec
qz vna stat cum aliq et altera nō stat cū
illa. sed sumit ex distinctione pncipioꝝ
productiuoꝝ qz hnt oppositos modos
principiādi. g. et. Rñdet sic opinās qz
productio ibi ē vna p modū nē. et alte
ra p modū volūtatē. non qz vna pso
na producat nāliter et alia nō. sed qz p
ductio vna est silis pductiōi nālī. et a^o
est silis pductiōi volūtarie. nālē. n. agēs
producit nō psupponēs aliā pductiōē
et hoc in cōi loquendo licz p acciōis vnū
nālē agēs psupponat aliqd pducens
prius ipso. ita tñ pductio silis est p mo
dum nature qz nō psupponit aliā pdu
ctionē. productio volūtatē psupponit
aliā pductionē illā v3 que est p modū
v 4

nature et intellectus. et ita productio spiritus sancti est per modum voluntatis. qz. s. f. productio simili modo illi productioni que proprie dicitur esse productio voluntatis. s. presupponendo aliam productionem. **Ista** expositio non videtur secundum intentionem sanctorum attribuentium istas productiones proprie intellectui et voluntati. qz si tamen debeant intelligi distinguere per hanc quod una presupponat aliam productionem et alia productio nullam presupponit. non videtur ratio ex productionibus quare filius sit magis filius vel verbum ex vi productionis sue quam spiritus sanctus. nec quod spiritus sanctus ex vi productionis sue magis sit amor quam filius. quod videtur absurdum. **Item** multe alie productiones possunt esse vel presupponere vel non presupponere aliquam productionem. sic productio per modum artis videtur aliam productionem presupponere. s. productionem verbi interiori in mente artificis. s. f. f. posset dici productio per modum artis. quod est falsum. **Et** propter hec sicut est argutus dicitur. 2. et 10. ex quo in deo proprie est intellectus et voluntas. et utrumque est sufficiens productum cum obiecto sibi possit vere produci per actum intellectus vel principij productionis et alia per actum voluntatis vel principij productionis et non tamen methaphorice propter talem similitudinem extraneam. s. productio alia presupposita vel non presupposita. **Alii** dicuntur quod iste emanationes distinguunt per relationes oppositas. s. prioris et posterioris quod una est prior alia. **Quia** ista distinctio non est prima. 03. n. dare aliquam aliam causam quare una est naturaliter prior alia. nec est alia ratio nisi vel quod ista est productio talis et illa talis vel ex parte principiorum productionum vel ex parte supposito agentium.

¶ Relatio non distinguit per se a relatione relatione. quod relatio non refert per se. s. cum iste emanationes sint relationes non distinguunt per se ab invicem per alias relationes s. per relationes prioris et posterioris. et per quod iste relationes sunt alie a relationibus originis quod sunt inter alia extrema. nam relatio originis est inter producentes et productum. relatio

prioris et posterioris est inter originem et originem. **Alii** dicuntur quod emanationes distinguuntur penes priorem formalia elicitive que ponuntur esse relationes personarum agentium puta vis generativa et spirativa. **Sed** istud est improbatum dicitur. 7. sine intelligat de priore elicitive siue de priore determinatione. **Et** propter hoc quod distinguant ille relationes ut per eas distinguerent relationes oppositas. ille enim videtur minus distincte quam opposite. quod ille possit percurrere in eadem per priorem puta in pietate iste non possit. quod nulla eadem per priorem duo boni modis producat. manifestum est igitur istas emanationes distinguere quam relationes oppositas ex parte productionis. igitur assignare istarum distinctionem per illas est assignare distinctionem manifestam per distinctionem minus manifestam. et etiam non per intrinsecam quod relatio non sit intrinseca suis correlatis. **Alii** ponunt quod distinguunt penes priorem distincta secundum rationem puta penes naturam voluntatis que habent principiare distinctas emanationes et tamen ipsa in eentia non distinguunt nisi sola ratione. sic probatur in q. de attributis. dicitur. 8.

Quia istud distinctio realis non pergit necio distinctio rationis. sed distinctio illarum emanationum necio pergit distinctionem principiorum elicitorum. igitur illa si est realis non est tamen per illam que est ratio tamen maior isti rationis ab aliis negat et ponit instantia de ydolis que dicit tamen ratione et creature realiter sunt. et tamen distinctio creaturarum realis necio presupponit distinctio ydeorum rationis. **Quia** istud arguitur. 7. per probatur maior. 2. excludit ista instantia. maior probatur secundum istam intentionem quod omnia rationis in causa non erit propria ratio distinctio realis in effecta. **Quia** si sic sit. a. causa et diversae rationes sub quibus causae sint. b. c. causa sint. d. e. tunc sic sit. b. c. sunt rationes proprie ipsi. a. in quantum causae d. e. g. a. in quantum est sub. b. e. propria causa ipsi us. d. nam si non. non est magis illa omnia ratio candidi distincta quam si ipsa omnia non inesset quod neutra ratio est propria approprias causam ad hanc effectum. qui igitur procedit quod a. in quantum est sub. b. 7. c. causae. d. 7. e. h. concedere quod

traq; rō sit ppa rō cāe respectu sui
fectu). s; illud pns ē falsum q. a. inq^m
i sub. b. est cā ipsi. d. q. a. inq^m ē sub
qō ē tñ ens rōnis. tñ h3 ēē in intelle
u qz ens rōis nō cāt ab obō nisi inq^m
gnituz. 7 vt sic nō h3 ēē nisi in intelle
u qō est ens diminitū. ex. 6. meth. ni
il aut fm qō ens diminitū ē: est ppa
ō entis veri. 7 ppa cā entis pfecti. Et
tud pbat qz oē cāns vepz ens o3 qz ba
eat aliqō ēē exn^m inq^m est cā: ens at di
minutū. qō. s. est ens cogni^m nō h3 esse
tal exn^m. g nec inq^m tale pōt ēē cā pro
ria alie^m realis entis. Et si dicas qz h3
ō habeat ēē exn^m sui tñ h3 ēē exn^m in
ellect^m in q est. qz ēē intellect^m picipat i
tū h3 ēē in ipso intellectu. Qōtra. ex
hoc sequit q nulla cāio pperit enti co
gnito inq^m tale nisi vnte exn^m actua
is ipsi intellect^m in q h3 ēē exn^m actual^m
m qd. 7 tñc vltra volūtas nō erit p^m
piradi nisi inq^m picipat rōez int^m. 7
tūc int^m oīnus erit magis rō spiradi q
volūtas. 7 ita sequit vltra q intellectus
respō gnātōis vbi erit duplex p^m. s. i
mediatū inq^m est p^m. pductiū. 7 me
diatū inq^m ipsū est p^m opantū p cui^m
pationē ipsū h3 ēē inq^m pductiū
ic cogni^m inq^m cognitū h3 ēē picipa
tū ipsi cognoscētis. Qz si nō attribu
is talē actionē realē ipsi intellectui exn^m
i sed obō hñi ēē diminitū in intellectu
sequit q actō real^m erit ipsi qō nihil mi
nus ē tale si illud nō ēēt oīno. naz nō re
pugnat alicui q sit ens cognitū l3 nullū
verū ēē reale habeat. Si dicas h qz intel
lectus oīnus nihil cōgicāt nisi intuitiue
7 ita illud qō h3 ēē cognitū in h^m intelle
ctu inq^m tale h3 vere ēē exn^m. nō aut
tale ēē qō h3 est cognitū intellectōe 7 co
gnitione abstractiua qlis ēē intell^m mea
de rosa nō exn^m mō q nō est intuitiua.
Qōtra. illa rō q ponit ppa p^m. s. deo
inq^m pncipiat ponit cāri p actuz int^m
in obō cognitō. intellect^m aut oīnus nō
hil causat in cēntia diuina vt exn^m est:

sicut pcedūt illi de opi. opposita. qz nul
la est ibi oīa rōnū in cēntia vt est exn^m
sed tñ vt cognita ē. 7 p se p3. qz quicqd
est in cēntia vt exn^m est cēt in ea si p im
possibile nō esset intellect^m negociās cir
ca ipsaz. Preterea 2° cēntia diuina vt
in filio 7. s. s. h3 nālīter pōrtatē aliquā
ad intellectōnē simplice istius cēntie. si
cut. n. ipsa vt est in pze nata est mouere
inte^m pze ad simplice sui intellectōnē
ita etiā vt in filio nata est mouere quē
cunq; intellectū ad sui intellectōez sim
plice. qz fm Aug. i5. de tri. oīa videt pē
in filio sic in semetipso. sed si cēntia vt i
filio talē h3 pōrtatē circa talē intelle
ctōnē simplice sui igit ipsa vt i filio na
turalīter pcedit oēm rōnez quā pōt in
tellectus negociās fabricare circa ipsaz
igit nulla rō fabricabilis circa eam nālī
ter pcedit eaz vt in filio. alioquin esset
circulus in pōrtate nālī qz 7 rō cāta p
inte^m nālīter pcederet esse ei^m in filio 7
eo^o. Si aut dicas q cēntia in pze pce
dit nālīter oēm rōnē pducibile circa ip
sam. sed vt in filio sequit rōnē iam pro
ductā p actū intellectus pini. 7 tunc nō
est circulus eiusdē ad idem fm eadē ex
trema siue fm exn^m in eodē. qz cēntia
fm exn^m in vno supposito pcedit. 7 i
alio sequit. Qōtra istaz rōsionē argui
tur sic p^o. vnus ēē in vno ordine cādi
est vna p se rō cādi. g multo magis in
diuinis vbi ē pzmūas pncipiādi o3 po
nere vnam rationē per se pncipiādi. er
go ratio pncipiādi generationem ver
bi erit aliqua vna reali rō p se. res aut
7 ratio nō faciūt vnū p se. qz nec passio
aliqua psequens rem ex nā rei pōt face
re vnū p se cum sbo cui^m est effect^m. g nec
multo magis rō. qz nō sequit rez ex nā
rei sed tñ psequit eam p actū intellect^m
g alterum istoz erit pze p^m quo ipsi
pzi pducendi. nō ratio sola qz ipsa non
est formaliter infinita. pbatio. qz nul
la relatio realis est formalit pfectio in
finita. pbatio. qz tunc psona aliqua in

diuinis nō haberet oēm pfectionē infini-
 tam formalit. & nec multo magis en-
 rationis pōt esse formalit infinitū. 7 p
 pns nec est p^m pducendi quo suppositū
 infinitū. & sola res cui attribuit il-
 la ratio est principū pducendi suppo-
 situm infinitū. sed in quocūq; est pnci-
 pium quo respectu alicuius pductionis
 ei est principū producenti si illud sup-
 positum pueniat tali pductioni. cōue-
 niens aut suppositū in diuinis ad pro-
 ducendū psonā in diuinis est q; nō ha-
 beat talē naturā pductione ista nec ali-
 qua pductione pōte ista. talis aut ē pa-
 ter. & sola res erit sibi principū quo p-
 ducit 7 nullo modo rō ista. *Precerea*
 4.º in diuinis qd non ē formalit idem
 alicui nō est vere idē sibi nisi v^l vtrūq;
 sit formaliter infinita vel alterū v^l sal-
 tem vtrūq; sit vere idē alicui formalit
 infinito. sed iste rōnes que ponunt qua-
 si appropriātes principū pductiuum
 duarū personarū non sunt formaliter
 eadem. quia tunc nō essent distincte ra-
 tiones nec sunt vere eadē alicui forma-
 liter infinito. quia tunc eēt in isto infi-
 nito ex nā rei. sicut sapiētia ē in diuinis
 tate dei forālū ex nā rei. nec alia istarū
 est formalit infinita. sicut pbatū ē in p-
 cedenti rōne. ergo nulla istarū est vere
 eadem alteri aliquo modo. & eo modo
 quo ambo sunt ibi ita sunt vere distin-
 ctę q; vident obuiare summe simplicita-
 ti qualitercūq; ponat entitas earū. qz
 nihil pōt poni ibi esse fm quācūq; en-
 titatem qd sit nō simpliciter idem alte-
 ri. ppter simplicitatē illius cēntie. Illā
 instantiā excludo. pmo quia videt esse
 ad oppositū. si enīz distinctio creatura-
 rum necessario psupponeret distinctio-
 nem ydearū ac p hoc deus sub ratione
 vnius ydee esset causa 7 ppria ratio re-
 spectu vnius ydealis hoc idco eēt quia
 esse diminutū dei. s. esse cognitum esset
 simpliciter pfectius 7 prius naturaliter
 esse pfecto ydeati. qz ydeata sunt respe-

ctu dei artificialia. 7 esse cognitū artifi-
 cis vel exemplaris in quo artificiatum
 habet esse est simplicit prius ipso cē exi-
 stentie ipsius ydeati. sed illa ratō omni-
 no deficit in psonis diuinis. quia eē co-
 gnitum essentiale nō potest eē prius natu-
 raliter pfecto esse cēntie in se. 7 ideo licz
 illa pma maior falsa eēt ad cuius pba-
 tionem apposite sunt quatuor ratioēs
 in agente artificiali nō tamē esset falsa
 in pductione naturali vbi esset pmoni-
 catio eiusdē nature sicut est in pposito
 quia ibi nō videt q; aliquod esse cogni-
 tum posset naturalit pcedere naturale
 esse ipsius nature. *Precerea.* instan-
 tia illa sumit falsum de ydeis. quia illa
 distinctio ratiois in deo nō necessario
 psupponit ipsis ydeatis distinctis. nec
 deus sub rationibus ydearū est pro-
 pria causa diuersorū ydeatorū. sicut pa-
 tebit inferius. di. 35. de ydeis. 7. 45. de
 voluntate. *Alia est opi.* ad qōnez q; po-
 nit q; cēntia sub rōe vna oīno indistin-
 cta ē p^m istaz pductionū. qz sicut duo
 limitata pnt esse pncipia duorū actūz
 ita idem illimitatū cōtinens in se virtu-
 aliter ipsa plura potest esse pncipiū p-
 prium eorundē actuum. etiam sub ra-
 tione vna nulla distinctiōe in eo sed ex
 sola illimitatione sui ipsius vt indistin-
 ctum est. sicut patet de sole re pēu mul-
 torum generabiliū in istis inferioribus
Et confirmat ista positiō. quia opor-
 tet ponere essentiaz diuinam imediate
 habere sapiētia 7 bonitatē 7 esse quo-
 dammodo quasi radicez 7 principium
 illarū pfectionū attributalium 7 si
 ne omni distinctiōe in ipsa essentia. alio-
 quin pcederetur in infinitū. igitur ita
 videtur posse poni imediatūz pncipi-
 um duarū pductionū. *Contra hoc*
 quia actio volendi in nobis non est. for-
 maliter libera. sed ipsa voluntas. quia
 actio illa est quedā qualitas 7 quedam
 forma naturalis in se. 7 non aliquid in-
 tellectuale habēs inclinationē ad oppo-

ita. ita igitur in diuinis ipsa pductio
piritus sancti vt ipsa iam posita est in
se non videt formaliter esse libera. sed
necesse libertas videt esse in principio hu
ius pductionis inquantum est huiusmo
di. sed si nulla distinctio pcedat produ
ctionem filij et spiritus sancti prima dis
tinctio que est huius pductionis et illius
est vt sunt posita in esse ab illo principio
ergo non est vna pductio in diuinis per
modum intellectus siue nature et alia per
modum libertatis. quia nullum princi
pium pcedit quod ex se aliter se habeat
ad hanc pductionem quam ad illam. et ille
productiones in quibus est distinctio pri
mo omnino in se vniformes sunt in na
turalitate vt iam posite sunt in esse. Al
sumptum de volitione licet posset mul
tis vijs probari patet tamen potest per
hoc. quia quicquid generat ipsa volu
tio generat naturaliter. vnde habitus
appetitus virtute actuum appetitus ita
generantur naturaliter ex eis sicut ha
bitus intellectus generantur naturaliter
ex intellectionibus. Ex alio etiam ap
paret. quia tunc formaliter posset aliquis
gaudere et tristari libere inquantum. scilicet gau
dium et tristitia sunt passiones consequen
tes velle et nolle. quia illa que sunt ime
diata cause istarum passionum ponerent
formaliter libere. consequens tamen de
passionibus videt satis manifestum inco
ueniens. quia non videtur esse in potesta
te voluntas gaudere nisi quia in potestate
eius est velle illud ad quod sequitur gau
dium. et ita nec tristari nisi quia in po
testate eius est nolle illud ad quod sequi
tur tristari. et ideo tristatus de aduentu
alicuius rei nociue siue displicibilis si vult
amouere tristitia oportet quod declinat nol
le illud quod noluit. non autem expedit ad
hoc deliberare vt stante nolitione et eue
tu noliti non sequatur tristitia. Preterea
2° si essentia vt omnino indistincta esset
principium duplicis pductionis. scilicet cuius in
tellectus sub ratione infiniti sit sufficiens

principium pductiuum et sufficiens ratio prin
cipiandi verbum infinitum et voluntas sub
ratione infiniti sit principium pductiuum
amoris infiniti et antequam intelligat intel
lectus infinitus et voluntas diuina infi
nita formaliter distincta intelligit essen
tia vt essentia infinita. per ipsas vt per
intelligit erit duplex pductio intrinse
ca. iterum etiam quando posterius intelli
gitur ibi intellectus formaliter infinitus
et voluntas formaliter infinita erunt due p
sone infinite pducte virtute illorum duo
rum principiorum. per erunt quatuor p
sone infinite. pducte virtute illorum duo
rum principiorum. Quod si dicat nunc ibi esse
infinitum intellectum nec infinitam volunta
tem ex parte rei sed tamen esse ibi illam vnā
naturam omnino indistinctam ex natura
rei. et ex eius ratione esse tres personas. et i
ntellectum et voluntatem esse ibi precise per
considerationes intellectus. et ita non esse
ibi principia pductiva personarum rea
lium ex natura rei distincta. Contra si
aliqua sit ibi distincta p actum intellectus
sunt. a. et b. tunc quero aut illa ex natura rei
sunt distincta aut non. et si sic. per traditum ti
bi ipsi. si non sed per intellectum. per intellectus
sub ratione intellectus et non sub ratione nature
distinguit. aut igitur ante distinctionem isto
rum est ibi intellectus sub ratione intellectus
et habet oppositum. quod est ibi ex natura rei aut non
sed ipse intellectus sub ratione intellectus est
ibi pductus per actum intellectus nego
tiantis et distinguentis. et tunc erit que
rere de illo intellectu quo actus pducit
aut est ex natura rei. aut ex intellectu vt
intellectus est. et pcederet in infinitum vt
vbi cumque stabit ibi erit intellectus inquantum
intellectus et ex natura rei. vel per
distinctio que ponet ibi erit ex natura
rei cuius oppositum ponis. Preterea deus
est ex natura rei formaliter beatus. et non
formaliter in relationibus rationis. beati
tudo autem eius est formaliter in electio
ne et volitione. ergo intellectus et volun
tas que sunt principia istorum ibi ex
natura rei. Confirmatur ista ratio:

per p^hm. 12°. methys. qui probat q^d si deus nō sit actu intelligēs nihil oncrabile inerit ei. se habebit. n. vt dormiēs. q^d fm ipsum nō est pfectus ex natura rei nisi ibi esset formalit^r intellect^o ex natura rei. 7 per psequēs est ibi intellect^o distincte ex natura rei. quia nō potest intelligi actualis intellectio formalit^r sine intellectu formalit^r. Preterea si intellectus nō est ibi formalit^r ex natura rei s^z fundamentalit^r. q^d intellectus formaliter non est pfectio simplicit^r. quia nō est ibi melius habere ipsuz formalit^r q^m nō habere ipsuz. imo p te in essentia illa que optima est nō habet formalit^r s^z tñ op^oposito mō habendi. q^d non pōt cōcludi ibi esse intellectū quia est pfectō simplicit^r sed magis videtur sequi oppositū.

Quid igit dicit Ansel. monologion. 15°. q^d quicqd est in deo melius est ipsuz q^m nō ipsum sicut est de sapiēte. 7 Aug. 15. de trini. c. 4. vel. 5. neq^z. n. diuinorū librorū auctoritas tantū^o esse deuz p^odicat sed omnis que nos circūstat natura p^oclamat habere se pstantissimū conditorem qui nobis mentē rationēq^z naturalem dedit qua viuētia nō viuētibus p^odicta sensu infentientib^{us}. intelligentia intelligētib^{us}. immortalia mortalibus. impotentibus potētia. iniustis iusta. bona malis. incorruptibilia corruptibilibus. imutabilia mutabilib^{us}. inuisibilia visibilibus. incorporea corporalib^{us}. beata miseris p^oferenda videamus. Ac per hoc quoniā rebus creatis creator ē sine dubitatione p^oponimus. oportet eum 7 summe viuere 7 cuncta sentire atq^z intelligere. 7 paruz post. iustissimū speciosissimū optimum 7 beatissimū fateamur tē. quere ibi Aug. que cōntia esset illa si rō naturalis dicit beatuz esse meliorem misero. q^d deus ē beatus. si ipsuz qd in creaturis meli^o est suo opposito: hoc est ppter eius realitatē 7 in deo ex natura rei nō est aliq^z mō realitas illa. sed tñ fundamentū cum opposito mō

formalitatē huius. Quāt intellectui qui probat ibi esse ex natura rei sit infinitus p^obo. intellectus. n. vt intellectus essentia diuinā cōphendit vt obiectum formalit^r infinitū. nihil aut cōphendi obiectū formalit^r infinitū nisi ipsum cōprehēdens sit formaliter infinitū. q^d 72

Preterea intellect^o diuinus intelligi simul infinita intelligibilia. fm Aug. 1 de ci. dei. c. 18. ita nec numeros ppter finitatem nescit omnipotens de^o 7 si v^oq ad quandā summā numeroz scienti dei puenit 7 ceteros ignorat quis hoc vel demētissim^o dixerit. 7 subdit paripost. infinitas itaq^z numeri quib^{us} infinitorum numeroz nō sit numerus. nō tñ est incōprehēibilis ei cuius sapiētia nō est numerus. Et si dicas intellect^o nō est formaliter infinitus inquantū intellectus sed inquantū est idē essentia diuine infinite. 7 ideo nō habet inquantū intellectus q^d sit principii pductiuū alicuius p^one infinite. 7 ita non erunt secunde p^one diuine. Contra hoc arguo. quia hoc mō posset dici q^d paternitas est formaliter infinita q^d est idē cōntie infinite. 7 tunc nō esset magis inconueniens finitū nō esse formaliter intelligentē q^m ipsum nō esse forāl^r p^otem. qd est manifeste absurdū. Probat etiā ex alio. quia illa que nō sunt formalit^r infinita in diuinis si accipiant in abstracto non p^odicant de se inuicem etiam per ydemptitatē sicut nec formalit^r. hec. n. non concedit paternitas est innascibilitas. cuius ratio dicta est di. 8. q. 5. attributis. quia illa abstractio tollit illud quod fuit causa veritatis. s. ydemptitatem extremorū. q^d vt p^oclis samunt nec trum ē formaliter infinitū. 7 ideo nec trum vt p^oclis abstractiue sumptum includit q^d sit idē alteri. sed ista est vera intellectus est p^ontas 7 intellectus est filiatio. licz nō sit formalis p^odicatio q^d intellectus habet infinitatez formalē qualem nō h^z filiatio vel paternitas v^ol inna

ibilitas. Et si queras est ne intellectus
minimo infinitus formaliter ex se sicut
sentia. Rudeo potest dici qd sicut di
inquedo res ab inuicem aliqua res e in
nita a se et in se. sicut pater et prima p
ma in diuinis aliqua res est in se infi
ta. sed no a se sicut filius et spiritus san
tus. aliqua autem res est ex se finita et in
simpliciter finita. sicut creatura. Ita
considerando aliqua que no sunt forma
ter eade potest aliquid accipi tanq in
nitum in se et omnino a se. sicut essen
tia diuina que est radix et fundamentu
ue infinitate a nullo habet. unde Jo.
dani. c. 12. esse dei e velut pelagus sub
stantie infinitu et indeterminatu. aliqd
ut est infinitu per se et in se sed no om
nino a se tanq prima radix et fundame
ntum omnis infinitatis. sicut attributa
diuina. que fm eundem Dani. c. 5. debet
aliquid quasi circa essentia. et bene pos
sunt esse talia formaliter infinita et in se
et per se. sed radicaliter in essentia sicut
in fundameto cui sunt eadem. vltimus
aliquid est qd nec in se formaliter est in
nitum nec idem formaliter infinito si
ut personales proprietates. Sed que ra
tio quare ista non habent formale infi
nitatem aliam ab eentia sicut intellectus
habet hoc alias poterit patere.

Ad argumenta p opi
nitione
ista nunc vltimo improbata cum dicit
infinitu ex se omnino indistinctum pot
esse principiu distincto. veruz est vbi
illa distincta no requirunt ex ratione sui
distinctione priorem in principijs. tales
autem requirunt pductio libera et natura
lis. quia ad illa no potest esse prima di
stinctio. sed ptingitur aliqua distinctio
in principijs que aliquo modo habent
principiare naturaliter et libere personas
diuinas. Et per hoc patet ad confirma
tionem illaz que adducit ibi qd essentia
habet sapientia bonitate et omnes alias
perfectiones attributales ante omnem

consideratione intellectus et hoc absq
omni distinctione presupposita in eentia
verum est quia ille pfectiones attribu
tales non requirunt oppositum moduz
principiandi nec distinctione in princ
pjs. ita enim essentia naturaliter est in
tellectus sicut est voluntas. similiter il
la attributa no sunt ppte principiata
ab essentia diuina licet eentia diuina co
cedatur aliquo modo habere rationes
perfectionis radicalis et fundametalis
respectu eorum.

Ad questionem respō
deo q
productiones seipsas formaliter distin
guuntur. generatio enim formaliter se
ipsa est generatio. Et spiratio seipsa est
formaliter spiratio. Et ex rationibz for
malibus eorum impossibile est genera
tionem esse spiratione circumscripito per
impossibile quocunq alio. Ita q non
oportet querere quibus distinguunt. qz
tota ratio formalis vnius est non eade
toti rationi formali alterius. hoc appa
ret per Augm. 15. de trini. c. 27. vbi di
cit. Sic enim videbis quid distet nati
uitas verbi a pfectione doni. Et paulo
post voluntatez de cognitione pcedere
no tamen esse cognitionis imagine et.
quare totum vbi vult ex pfectionu di
stinctione cōcludere distinctione perso
narum pcedentium. Similiter. 5. de
trini. c. 9. vl. 32. cur spiritus sanctus no
sit filius cu3 tamē a patre exeat. Et sol
uit dicens. exit enim no quomodo na
tus sed quomodo dat. soluit ergo ibi
questionē de distinctione psonarum p
distinctiones earum emanationes. Et si
obicitur q emanationes no sunt a se.
ergo no distinguunt a se. psequencia p
batur. quia a quo aliquid habet enti
tatem ab illo habet vnitatē. 4. mch.
quia dicunt ad cōuertentiā ens et vnu.

Respōdeo differētie specificē no sunt
a se effectiue et tamē sunt seipsas primo
distincte formaliter. ab eo tamen sunt

distincte effectiue a quo habet esse effectiue. distingui autem primo formaliter non est distingui per aliquod inclusum in vno aliquo. et in aliquo conuenire. sed se toto formaliter distingui. etiam si per impossibile omne aliud a ratione sua circumscribatur. Ita dico quod si differre vltime opposite essent. se totis distinguerentur et se totis essent primo diuersae formaliter. Ita dico in proposito quod si per impossibile iste persone distincte vel productiones possent esse imprincipiate se totis essent formaliter distincte. ita quod nihil formaliter inclusum in vna esset formaliter inclusum in altera. Et tamen sicut principiate sunt ita principiatue seu originatiue distinguunt a suis principijs in intellectu. scilicet et voluntate. que non tantum distinguunt ratione sicut argutum est contra penultimam opinionem. sed intellectus formaliter non est voluntas ex natura rei. Et cum infinitas addita alicui non variat rationem eius formalem. intellectus infinitus non est formaliter voluntas infinita. Et licet non necesse sit distinctionem illam formalem reducere ad aliam inquantum est formalis. tamen quod est formale in principiatu reducitur ad istam distinctionem principiorum.

Ad argumenta principalia.

Ad primum dico quod videtur concludere contra eos qui ponunt quasi subiectum generationis esse essentiam diuinam. Nam cum in creatura generationis sit naturalis ex inclinatione principij passiuum non autem ex ratione principij actiui quia si voluntas mea generaret ignem de materia illa. generatio passiuum esset naturalis propter inclinationem potentie passivae ad formam licet principium actiuum esset liberum. Ita videtur si diuina essentia esset quali subiectum in diuinis respectu proprietatum personalium. eque naturaliter inclinaret essentia ad proprietates spiritus sancti sicut et filij. et per conse-

quens productio spiritus sancti. scilicet passiuum esset eque naturalis sicut et filij. licet ab alio principio actiuum esset hec productio et illa. Sed contra me non concluditur quia nego ibi generationem sub ratione mutationis. et omnino quodcumque passiuum respectu actus sicut patuit. etc. Sed precise pono ibi generationem sub ratione productionis cuius termini sunt producens et productus. precise igitur dicitur illa generatio naturalis. quia illa habitudo inter producens et productum naturalis et naturalitas huiusmodi non est ex parte naturalitatis ipsius ducentis. quia producit primo naturaliter inclinatum ad agendum. et hoc modo non spirat pater. Alio modo dicitur generatio sumitur vno modo per generationem substantiae. vel alio modo specialiter per productionem viui ex viuo. et hoc modo dicitur animal generari et non ignis. Et ibi communiter percurrit ex parte agentis inclinatio naturalis siue formae naturalis que est principium generandi. et hoc modo vltimo videtur esse generatio in diuinis. Propter rationem forte est melior. Ad 2um dico quod quando comparantur duo ad 3um illimitatum secundum illud 3um non sequitur ex vnione eorum in 3° vnio eorum inter se. Ex^o. si ego sum cum deo hic. et papa sit cum deo rome. ergo ego sum simul cum papa. non sequitur. quia deus est illimitatus secundum partem. quia est pars omnibus locis. Ita etiam non sequitur ego sum cum eternitate. et Abraham fuit cum eternitate. ergo ego sum vel fui simul cum Abraham. quia deus eternus et eternitas eius sunt illimitata. Ita dico in proposito quod pater habet in se duplicem secunditatem perfectam utraque autem productio conueniet vni secunditatem. et ideo pater respectu duarum productionum est illimitatus vel quasi indeterminatus comparatus ad determinata. et ideo non sequitur quod si utraque productio sit inuoca. in 3° tali. quod ille productiones sint inuoca inter se. Contra istud arguitur sic Si productiones non sunt inuoca sed sunt

lterius rōnis. § 7 termini pductionū
 runt alterius rōnis. ex. 5. phyf. igit cū
 terminis pductis requirāt talem di
 inctionē formale termini nō erūt vni
 ocl alicui tertio. § ex opposito si termi
 i sunt vniuoci alicui 3° 7 pductiones
 unt vniuoce inter se. **P**roterea intel
 ctus 7 voluntas put sunt po^a opera
 ue requirunt distinctionē formale in
 biectis. 7 si respectu obiectoz eēt po
 ntie pductiue talē pducerēt distincti
 nem in obiectis. § cū termini pducti
 qdant talē distinctionē formale termi
 i nō erunt vniuoci. **P**roterea pductū
 er intellectū ex vi pductionis sue ē no
 cia genita. pductū aut p modū volū
 atis est amor pcedens. sed notū vt no
 cia 7 amor vt amor vident alter^o rō
 is formalis. § 7c. **A**d p^m dico q illa
 oppositio de motibus 7 terminis que ad
 lucitur ad ppositū nō est vera nisi qñ
 die due sunt ve. f. q for^a fluēs fm quā
 st motus est eiusdē rōnis cum for^a ter
 minante. 7 motus ē eiusdē rōnis cū for
 na fluente. **A**d ppositū igit applican
 lo. pductio ista nō est fluxus aliqis neq
 orma fluens. neq est eiusdē rōnis cum
 orma que ē termin^o formalis pductio
 nis. qz formalis terminus pductiōis ē
 aliqd essentiale. pductio aut est relatio
 formalis. 7 ideo nō oportet ex distincti
 one pductionū cōcludere distinctionē
 formale terminoz. **E**xemplū huius qd
 dictū est de motibus patet ex. 5. phyf.
 qz idem vbi pōt acquiri p motū rectū
 7 per motū circularē qui sunt oīno alte
 rius speciei. sicut pbat ex. 7°. phyf. qz
 nō sunt cōparabiles. sed hīc forma fm
 quam est fluxus in motu si est eiusdē ra
 tionis cū termino nō est ex hoc distin
 ctio rationis motuū. **I**sta rñsio tacta
 est. 5. dī. 2. q. de pductionib^o pro argu
 mento pmentatorū. **E**t si obijctas sal
 tem pūmi termini. f. termini formales
 erunt nō vniuoci ex quo pductiōes nō
 sunt vniuoce. 7 ita plone que sunt pmi

termini erunt nō vniuoce inter se. 7 ita
 neq erunt vniuoce in tertio. **R**ūdeo
 productio nō includit formaliter essen
 tiam diuinā. persona autē includit for
 maliter eam. qz persona nō est tm pro
 prietas siue relatio. sed ypostasis lubli
 stens in natura diuina. sicut for. nō tm
 includit ppritatez individualē. sed et
 am natura humanā. licz enim pmi ter
 mini sunt eiusdem rōnis cū productiōi
 bus quantū ad hoc q pmi tmini inclu
 dunt relationes 7 pductiōes sint rela
 tiones nō tm sunt eiusdē rōnis qñ ade
 quate. qz pmi termini nō tm includunt
 relationes sed etiā absolutū. 7 tunc nō
 oportet eas tm distingui sic productio
 nes distinguunt. qz que includunt aliq
 distinctiua nō oportet tm distingui sic
 illa. vt dictū est. 5. dī. 8. q. illa. vtz deus
 sit in gnē. qz dñe sunt pmo diuerse. nō
 tm includētia eas sunt p^o diuersa. **A**d
 aliud de potentis dico q vt sunt pote
 tie opatiue non reqrunt distinctū obm
 formale. imo illud idē qd est pmi obm
 formale intellect^o diuini est etiā pmi
 obiectū 7 forale volūrat diuine. ita q
 vtraqz potētia beatificat in eodē obie
 cto primo fm eandē rationē formale p
 mi obiecti. nulla. n. pfectio quasi radi
 cata in ipsa essentia diuina est pmo bea
 tificatiua intellectus vel voluntatis di
 uine. sed ipsa essentia diuina sub oīmo
 da prima ratione. vt. f. est fundamentū
 oīs pfectionis in diuinis. ita q arg^m est
 ad oppositū. quia sicut non requirit di
 stinctio formalis in obiectū vt sunt po^a
 operatiue. ita nec in potētis vt sunt p
 ductiue. **A**d 3^m dico q nō est ad ppo
 situm. qz tenētes in diuinis generatiōez
 esse equiuocā in se haberēt dicere eam
 in se equiuocā esse propter equiuocatō
 nem termini pducti a producente. Si
 militer habēt dicere spirationē in se eē
 equiuocā propter differentia spirantis
 a spirato. nō igit sufficeret eis ad istam
 conclusionē q genitum 7 spiratū essent

equiuoca. Argumentū autē in se si quid probet non pbat nisi distinctionē geniti et spirati. vel formalium terminorum generationis et spirationis. et ita non ppositum eorum. Sed contra arguo sic. non tū noticiā ut noticiā et amor ut amor sunt alterius rationis. sed etiam noticiā ut noticiā actualis est alterius rationis a memoria. Et amor ut amor est alterius rationis a voluntate ut est actus primus. ergo si concedatur distinctio formalis in terminis productionum. scilicet noticię et amoris et quod producant isti termini. scilicet noticiā et amor virtute memorię et voluntatis oportet concedere distinctionē formalem principij productiui a termino formali producto. et ita equiuocationē in vna productione. Rūdeo potest dici quod illud assumptū. scilicet quod genitū ex vi productionis sue. scilicet generationis sue sit noticiā actualis. potest distinguī de primitate originis et primitate adequationis. Si intelligatur de primitate originis potest negari quia tūc non essent tres persone vniiformiter deus. essentia enim in patre intelligitur esse in eo quasi principij et fundamentum cuiuslibet perfectionis. Et tunc si in filio intelligitur noticiā ante essentiam. filius tunc non haberet essentia ante quod cumque aliud in se. sicut non ante noticiā et ita non esset vniiformiter deus cum patre. Quantū igit ad istam primitatē licet non sit originis correspondet tamen primitati originis plurium perfectionum in vna creatura. potest dici quod primū in quacūque persona est cōtēta. quia quando aliquid cōtinet in se plures perfectiones comunicabiles. comunicans illud vnum comunicat omnes perfectiones in eo. eo ordine quo nate sunt esse in illo vno. Exemplū tam in distinctione rerum quod non rerum. tamē ex parte rei. primum quidē. si ignis generaret totum ignem et produceret tam materiā quam formam prius origine comunicaret materiam quam formā eo ordine. scilicet quo illa sunt

in generante. Exemplū secūdi. ignis substantia corporea inanimata et elementum. sicut tunc sunt ista per ordinem igne generatē sita comunicant similitudine igni genito. et tamē primus terminus finis adequationis est ignis ut igni quia hoc est quod principaliter intendit ignis generans. et in quo perfectissime sibi assimilatur ignis genitus. scilicet ignis ut ignis. Ita potest dici in pposito quod licet essentia diuina in qualibet persona sit oīno primum quasi fundamentum cuiuslibet perfectionis essentialis. prima tamē persona appropriate habet memoriā et virtute illius principij productiui producit per maiorem productionem adequate secundam personam. et secūda persona quasi adequata principio productiui producit ut noticiā actualis. et spiritus sanctus quasi adequatus suo principio productiui producit ut amor actualis. Sed adhuc videtur stare argumentū. quia vniuocatio vel equiuocatio magis videtur cōcludi ex primitate adequationis quam ex primitate originis licet enim sol sit substantia et vermis si substantia. non propter hoc dicitur generati vniuoca vermis a sole. quia non assimilatur sibi terminū in forma specifica. Ita igitur hic videtur equiuocatio ex quo primus terminus productus adequatur non est omnino vniuoce eiusdem rationis ei principio productiui. Rūdeo et dico quod non est equiuoca productio si principij productiui non est eiusdem rationis cum termino formali producto loquendo de termino formali primo producto et de principio primo productio. sed requiritur quod illud quod est principij productiui non cōiceat eundem rationis genito et quod illud quod est terminus formalis in producto non sit eiusdem rationis in producente. opposita autem istorum sunt in pposito. quia memoria est formaliter in noticiā genita actuali. et noticiā est formaliter in persona genante licet neutrum istorum sit prima ratio producendi et prima ratio terminandi productionē.

Preterea dili-

genter rē. Circa istam. i.4. dī. 7 duas sequētes. i. 5. 7. i. 6. vbi magister agit de p. cessione tēporali spiritus sancti querit vnum. Vtrum quelibet persona diuina mittat quālibet psonā 7 mittatur. Vides q. sic. q. quicquid est cēntiale in diuinis conuenit tribus. Missio tam actiua q. passiua est quid essentialē. quia dicit respectū ad creaturas. respectus autē ad creaturaz cōmuniō ē tribus. Q. aut tam mittē q. mitti dicat respectū ad creaturā probat quia dicit de deo ex tempore nihil autē dicit de deo ex tpe nisi qd dicit respectus ad creaturā. Item in Jo. d. pater dicit saluator 7 de seipso. ad eum veniē. rē. q. pater etiam venit tēpali ter ad aliquē. hoc venire dicit aliquē effectum trinitatis. q. videtur q. pater possit mitti a tribus psonis sic filius 7 spiritus sanctus.

Item fm Aug. ad vardanū quelibet persona dat 7 dat. q. pari ratiōe mittit 7 mittit. Contra. Aug. 4. de trinit. c. 20. Sed pater cum ex tēpore a quoq. cognoscitur nō dicit missus. nō. n. habet de quo sit aut ex quo pcedat. Ad hoc etiam adducit magister auctoritatē Aug. in littera.

In ista questione

videt esse opinio magistrī q. mitti non conueniat tribus sed tñ duabus personis procedētibus. q. fm Aug. nulla persona mittit nisi que habet aliaz de qua sit. fm hoc mitti dicit respectū ad creaturā tamē pnotando respectū p. cessionis eterne. sed mittere ē eōe tribus fm magister. quod probat p. auctoritatē Aug. 2. de trinit. c. 6. vel. 2. vbi dicit Aug. de filio proinde mitti a pte sine spiritu sancto nō potuit. Et pbat. q. pater intelligitur misisse eum fm q. fecit euz ex femina. quod nō fecit pater sine spiritu sancto. q. spiritus sanctus misit filiū. Et

constat q. seipsūmet misit: sicut habet ab Aug. in eodē. c. 6. mittere puenit cui cunq. psonē. Et hoc probat magister per rōnem. q. alias aliqd efficeret vna persona trinitas quod nō alia. cum mittere sit effectū aliquē creare. Contra istā opi. potest argui. Si mitti iporat ali quo modo duplicē respectū eternū 7 tēporalē c. ūnō dicat respectū nisi ad eum cui mittit vel ad mittentē. patz q. primus est cōs tribus. q. est respectus rationis ad extra. secūndus aut est realis aut rōnis. si rōnis q. potest esse in patre respectu sui sicut pater pōt dari 7 dare. Non. n. repugnat patri mitti. ppter respectū ratiōis tñ. Si mitti dicat respectū realem tñ ad mittentē puta p. cessionē a mittente. igit mittere non est essentialē. q. tunc spiritus sanctus non mitteret filiū cum nō pducatur eū. Preterea. mittere 7 mitti vident idē significare licz diuersimode quātū ad modos grāmaticales. igit si vnū pnotat aliquē respectū ad intra reliquū pnotabit. Si igitur mitti cōnotat produci. igit mittere cōnotat pducere. Et ita neutrum est mere essentialē. vel si vnū nō pnotat respectū ad intra nec reliquū sed tñ respectū ad aliqd extra. Et ita vtrūq. erit cōmune tribus. Et hoc ē q. sic breuiter potest argui. Si mitti includit pducē. q. mittere includit producere. ergo spiritus sanctus nō mittit filiū. quia nō producit euz. Preterea mittere 7 mitti videntur olcere relationes oppositas. q. si mittere nō includit pducere nullo mō correlatiuū includit correlatiuū.

Videtur aliter pos

se dici ad questionē. Manifestū est. n. fm intentionē Aug. 4. de trinit. c. 20. q. pater nō dicit missus. q. oportet q. mitti cum hoc q. dicit respectū ad extra cōnotet productionē ad intra. Et tunc rationabile videt p. similiter dicere de mittere q. licz dicat p. principaliter respectus

actiōis actiue ad extra. tñ pnotat respec-
tum pductionis actiue ad intra. ⁊ sic
neutrū est mere cēntiale s; mitti tñ cō-
uenit psonę producte ⁊ mittere tñ pso-
nę pducēti. Et ita sunt due psonę mit-
tentes. s. pater ⁊ fili⁹. ⁊ due tñ misse. s.
filius ⁊ spirit⁹ scūs. Nec aliqua psona
seipsam mittit nec pducta pducētes.
Huius sife pōt haberi in alio. nam pater
dicit p verbū creare. Et possit pcedi fi-
lium creare per. s. s. non aut sic p. vbi
creare p filiū nō dicit absolute actionē
ad extra. sed actionē cum aucte. ⁊ in hō
pnotat pductionē actiua in operāte re-
spectu illius psonę p quā quasi subau-
toritate operat. Ita possit dici q mitt-
tere psonā est opari p eam. ⁊ ita opari
effectū cum illa psona p modū auctori-
tatis illi psonę actionē. qd tñ puenit
pducēti respectu psonę pducte. Et
mitti diceret idem qd sub auctoritatē
operari virtute psonę mittentis. qd nō
est nisi qñ psona opans accipit ab alia
virtutē agendi. Et ad illud qd magis
adducit p se de Aug. q. s. s. mittit fili-
um. Et q filiū mittit se posset exponi
p° primū de filio incarnato nō de filio
vt incarnādo. quō Amb. in. 3. li. de. s. s.
c. 2. vel. 3. dicit q spūs dñi misit filiū si-
cut legit Isa. 61. Spiritus dñi sup me.
⁊ bene dicit Amb. spūs dñi misit me
ad pdicandū qz quasi filius hoīs ē mis-
sus ⁊ vnctus. nam fm deitātē non sup
xpm est spūs. sed in xpo. ⁊ illa auctas
ysa. que dicit xpm missum a. s. s. Intelli-
gitur de xpo hoīe. nō autē de missione
verbi eterni incarnādī. Silt posset ex-
poni illa auctas q filiū misit se. Ad
argumētū etiā magis posset dici q pñia
nō valet. qz pmutat qualiter in quid.
nō. n. sequit filiū nō operat p filiū sic
pater p filiū. ⁊ pater aliquid operat qd
non filius. sed sequit ⁊ aliquo mō alio
operat pater quō nō operatur filius. qz
auctoritatiue est: ⁊ hoc est verū. Ita eti-
am si pater mittat filiū ⁊ nō filius se

o; inferri q auctas agēdi effectū in crea-
tura est in pte ⁊ nō in filio. ⁊ b° est vcp.

Licet aut hec nia

videat pbabilis. tñ quia auctes Aug.
vident sonare nō tñ de xpo hoīe mis-
so sed de verbo eo misso. quia incarnā-
do sicut ipse dicit. intelligit missio ipsa
incarnatio. ideo pōt teneri opinio ma-
gistrī. hoc modo fm Aug. .4. de tri. c.
20. vel 50. cum ex tēpore cuiusq; perfe-
ctus mente concipit mitti quidē dicit.
Et planius hoc idē paulopost. mitti ē
filio cognosci q a pte sit. Ita spūs san-
cti mitti est cognosci q ab illo pcedat.
mitti ē est manifestari. pcedere. nec con-
uenit oibus psonis. qz non oēs pcedūt
⁊ mittere est manifestare psona pcedet
hoc manifestat est mere cōe. qz tota tri-
nitas manifestat psonā pcedentē proce-
dere. sed manifestari psonā pcedere cō-
notat psonā pcedentē. Et si ista sunt
significata istoz vocabuloz: qz signifi-
cata accipiēda sunt ex vsu auctoz: se-
quitur q mittere sit mere cēntiale. nec
cōnotat respectū realem eternū in mit-
tente. Sed mitti pnotat respectū in per-
sona missa quatenus manifestat ei⁹ p-
cessio eterna. Et possit quidē aliud ver-
bum imponi qd significaret manifesta-
re psonā pducere ⁊ eius passiuū qd si
gnificaret manifestari psonā pducti. ⁊
illud actiuū esset cōe tribus psonis. pal-
suum tñ ppeteret duabus psonis que
producunt. Scdm hoc ad argumēta
que sunt ptra opi. magistrī. Ad pñm
dico q mitti dicit respectū rationis ad
mittentem formaliter sed pnotat respec-
tum eternū. non quidē ad mittentem
quia mittēs. sed ad aliquem indistinctū
vnde hec ppositio ē neganda q mitti
nullū respectū dicit nisi ad euz cui mī-
titur vñ ad mittentē si intelligat inquā-
tum mittens ⁊ hoc tam de pncipali si-
gnificato q de pnotato. dicit enim cō-
notando respectū pcedentis ⁊ hoc ad

producens nō inquantū mittens. quia
enā aliqua psona mittēs pōt esse nō p-
ducens. licz semp pducens sit mittens.

Ad 2^m cōcedo q^d actiū & passiū si
gnificant idē sub alio & alio mō grāma-
ticali. sed aliquid idem pōt esse cōnota-
tum in vtroq^{ue} qd nō diuersificat penes
istos modos. Manifestare quidē & ma-
nifestari que principalit^{er} important dī-
uersificant penes illos diuersos modos
sed nō ita hoc qd est psona pcedere. il-
lud enim est qd pnotat vniformit^{er} tam
per actiū q^{uam} per passiū. Exemplū hu-
ius in alijs. scio ignē calefacere & scitur
ignem calefacere. Ij hec sit variatio grā-
maticalis quantū ad scire & sciri nō tñ
quantū ad illud quod notat esse termi-
nus ipsius scire. illud enim vniformiter
se habet vtrobiq^{ue}. Et si imponeret vnū
actiū ad significandū hoc totum scire
ignē calefacere. suum passiū nō pnota-
ret sciri ignē calefieri. sed tñ ipsum sci-
ri per modū passiū & illud aliud pno-
taret per modū actiū. Et p hoc patz
ad illam cōfirmationē mittere & mitti
sunt correlatiua quantū. s. ad formalia
significata. & vtrūq^{ue} dicit p se respectū
rationis. tamen vnum istoz pōt inclu-
dere vt pnotatum aliq^{uod} extremū rela-
tionis & reliquū non includere correla-
tiuum illius sicut i exēplo posito appa-
ret q^{uod} illud verbū sic impositū include-
ret calefacere & tñ verbū passiū cōrri-
dens sibi nō includeret hoc quod est ca-
lescere.

Ad argumenta princī-
palia.

Ad primū dico q^{uod} non oē dictū de deo
ex tpe est cōe tribus qñ importat nō tñ
respectū ad creaturā sed cum hoc cōno-
tat respectū intrinsecū sicut est de mī-
ti. Ad 2^m cōcedo q^{uod} pat^{et} venit inuisibi-
liter & inhabitat. sed tñ nō dicit mitti.
q^{uod} non habet de quo sit. non. n. manife-
statur pcedere nisi procedat. tñ manife-
stari pōt absolute vel manifestari q^{uod} p-

ducat. sed manifestari sic nō notat per-
mitti. Ad 3^m concedo q^{uod} quelibet pso-
na dat quālibet. quia dare est liberalit^{er}
cōmunicare. quelibet autē seipsam cōt^{ra}-
cat liberalit^{er} voluntate vt sui est. Nec
sequitur ex hoc q^{uod} quelibet mittat quā-
libet: quod iam patet quia dare nō in-
cludit talem respectum intrinsecū qua-
lem includit mitti.

Circa distīc.

17. quero. Utrūz necesse
sit ponere charitatē creatā
formalit^{er} inherētē nature beatificabili.

Q^{uestio} nō. Aug. 8. de tri. c. 7. vel 31. Qui
diligīt primū pñs est vt ipsam pcpue
dilectionē diligat. dilectio autē est deus
pñs igit est vt diligat deum. Quēro
quomodo accipit dilectionē in minore
si formalit^{er}: habeo ppositū. si effectiue
tunc erunt quatuor termini. q^{uod} maior
nō est vera nisi de dilectione formali. q^{uod}
diligīt primus. Si etiaz dicas q^{uod} pter
istam dilectionē que est spīrit^{us} sanctus
est alia dilectio formalit^{er}. ergo fallacia
cōsequētis est in argumēto. arguendo
sic. diligīt dilectionē formalit^{er}. q^{uod} hanc
quia antecedens potest verificari pro
alia. si ergo argumentuz debeat tenere
oportet q^{uod} deus sit formalit^{er} dilectio.
que est formalit^{er} in diligēte respectu p-
rimi. Item de trīni. 15. c. 18. vel 49.
nullum est isto dēi dono excellentius.
supple quod est charitas. sed nullū do-
num dēi est excellentius spīritu sancto.
ergo spīritus sanct^{us} est charitas. Istud
argumentuz similiter non valeret nisi
esset de charitate formali. & q^{uod} spīritus
sanctus precise erit illa. Si dicatur ad
istas auctoritates q^{uod} spīritus sanctus di-
catur charitas causalit^{er}. Q^{uestio} uat in
hac littera mag^{is} adducens augmentū
q^{uod} ipse intelligat formalit^{er}. dicit. n. in. 15
de trīni. c. 17. vel. 43. neq^{ue}. n. dicturi su-
mus non ppter ea deū dictū esse chari-
tatem q^{uod} ipsa charitas sit vlla sba que

dei digna sit nomine. s; q; donū sit dei sicut dictū ē deo. quoniā tu es paciētia mea. nō vtiq; ppter ea dictum est quia dei substantia est nostra paciētia. sed q; ab ipso nobis est. sicut alibi legi. quoniam ab ipso ē paciētia mea. hūc quip pe sensum facile refellit scripturaz ipa locutio. tale enī est tu es paciētia mea: quāle est domine spes mea ⁊ de⁹ meus misericordia mea. ⁊ multa similia. non est aut dictū domine charitas mea. aut tu es charitas mea. sed ita dictū est de⁹ charitas est. sicut dictū est deus spiri⁹ est. *Priore* per rationē. omnis creatura potest intelligi nō bona. quia ē bona per participationē charitas non potest intelligi nō bona. videt enim bona per essentia. s; rē. *Adra*. Aug. de moribus ecclesie. 4. c. tractans illud ad romanos 8. Quis nos sepabit a charitate xpī rē. Charitas inquit dei hic dicta est virtus q; animū nostrū rectificat est affectio.

In ista que

stionez alia in generali ppono de habitu. Utrum sit necesse in habitu ponere rationē principij actui respectu actus. Q; sic. habitus est quo hōs utitur cum voluerit. s; cōmentatores 3. de aia. sed vti ppetit agentī. nam patiēns pncipio passiuo nō utitur. *Priore*. quatuor cōditiones attribuimus habenti habitu. pmo q; operat delectabiliter. facilius. expedite. ⁊ pmpre. ex qualibet potest argui ppositū. Ex pma quia actus qui fuit prius discoueniens agentī nō fit sibi pueniens nisi ipm inquantū agens aliter se habeat. igit p istum habitu per quem cōuenit sibi sic operari fit cōueniens sibi. ⁊ ita delectabile ipsum aliter se habet habitu agēs inquantū agens. Ex secūda via arguit. quicquid est ex se summe dispositū ad paciendū nō indiget facilitari vt pariat. sed potētia habitualis sicut volun-

tas ⁊ intellect⁹ est ex se summe disposita ad recipiendū actus. q; nō habet contrarium. ⁊ ppter hoc nō indiget motu ad hoc vt agat. s; habitus p quē facilitatur disponit ipsam ad agendū nō ad paciendū. Ex 3. p dītōe arguit. Quia cui ppetit impediri ei cōpetit expeditio sed impediri conuenit agētī quādo virtus eius actiua deficit ⁊ ab alia superatur. igit habitus p quē puenit alicui expedit operari est ipsius vt actiuus est.

Ex 4. via arguit. q; cuius est tarde ⁊ nō pmpre opari eius est etiā pmpitudo. sed nō pmpre opari puenit agētī inquantū actiuū nō passiuū. s; ⁊ pmpitudo quā tribuit habitus ptenet ad agens inquantū agens. *Priore*. ad principale habit⁹ inclināt potētia ad actū. duplex aut est inclinatio. s; potētie passiue ad formam. ⁊ potētie actiue ad agere. habitus nō inclināt pmo modo. nam habitus recipit in potētia immediate alioquin actus pfectus ⁊ impfectus nō haberēt idem susceptiuum. s; inclināt 2. modo vt pncipij actiuū ad agere. qd est ppositū. *Priore* s; p p m. 8. phis. ⁊ 2. de aia. anima aū sciētiam est in potētia essentiali. habēs aū sciētiam est in potētia accidentalī. qd aū reducit de potētia eēntiali ad accidentalē respectu operationis videt esse principium actiui respectu eius. quia ē quo habens operatur. vnde phs vult 2. de aia q; sicut sciētia est qua scimus ita aia est qua viuimus ⁊ sentimus rē. Et per pse quens sicut anima est quo agim⁹ actiue vitales. ita sciētia est quo actiue spectulamur. *Priore* aliquis habitus est practicus ⁊ talis est actiuus vt prudētia aliquis factiuus vt ars. ratio practici cōmuni ⁊ specialiter factiui videtur cēcludere in tali habitu rationē principij actiui. Contra. relatio nō est principium actiui nec aliquid essentialit includens relationē. habitus antez est ad aliqd. s; p m. 7. phis. s; rē. *Cōfirmat*

Confirmat. quia nō minus requirit
entitas realis absoluta in pñ^o motus q̄
in termino motus. Si ḡ habitus caret
entitate absoluta que sufficiat ad termi
nandum motū fm pñm ibi. multo ma
gis caret ea que requirit i pñcio acti
uo. **P**reterea vnius actionis videt eē
vna potentia actiua. s. phyl. pñment.
pñmento 7°. sed nō solum habit^o est po
tentia actiua respectu opationis. quia
tunc ipse habitus esset potētia. qz potē
tia est qua simpliciter possumus. et nō
esset illud quo simpliciter pficit potentia
ḡ solū illud qđ perficit per hitū est pñ
cipium actiui actiōis. **C**onfirmatur
ista ratio. qz vna actio requirit pñcipiū
formale quo eliciat p se vñū. aggrega^m
aut ex po^a et hitu est vñū per accōis. nō
per se. igit totū nō pot eē quo respectu
operatiōis p se vñū. **P**reterea accōis
nō est pñ^m agendi in sōm. pñcipiū. s. ope
ratio ad qua ponit habitus recipit fre
quenter in po^a cuius est ille hitus. ḡ re
spectu istius nō est hitus pñ^m actiuium.

Preterea aliqui habitus sunt in potē
tijs sensitiuis appetitiuis et ille appetit^o
nō est actiuius. qz fm Dam. sensus nō
ducit se sed ducit. ḡ nec forma. i. habit^o
eius pot esse pñ^m actiui. qz si esset opo
teret qz pcurreret cū potētijs in agēdo.

Ad istā secun
dam qōnez dicit qz aliter est
de habitu acq̄sito et alit de habitu insu
so. nam ab alio est actus hois natural:
et expeditio actus ppter indeterminati
onem quā habet natura respectu istius
actus. **E**t ideo virtus acq̄sita est pfectō
nature p̄supposita in rōne pñcipij act^o
sed si virtus supnaturalis esset pfectio
nature p̄supposita in isto esse cui corre
spondet talis actio tunc ipsa tñm facili
taret naturā sicut virtus acq̄sita. sed
hoc est falsum. imo ab eodē est esse gra
uitum et simpliciter elicit actio gratul
ta fm illum gradū. Ita qz virtus acq̄i

sita est virtus fm illam rationē virtutis
que ponit 2° ethi. virtus est que habem
tem pficit et opus eius bonū reddit. sed
virtus theologica nō sic. sed fm illā ra
tionem virtutis que ponit p^o de celo. qz
s. virtus est vltimū de potentia. **C**on
tra istam opi. si sic intelligat qz habitus
supnaturalis est simpliciter pñcipiū re
spectu actus. **A**rguo sic. quo quis pot
simpliciter operari illud est potentia. sed
habitus supnaturalis p se est h^o. igitur
habitus supnaturalis erit potētia. añs
patz. quia potentia est qua simpliciter et
p̄mo possumus. **P**reterea. ex hoc se
quit vltius qz nō plus erit voluntas
bona si operet p habitū charitatis qz li
gnum pficitur in agendo si agit p calo
rem sibi accidentaliter inherente. nam
sicut ex hoc nulla puenit actio ligno p
formā ligni sed tñm illi accidēt qđ reci
pitur in ipso. ita etiam videt qz actio il
la qua ppteret charitati vt pñcipali
pñcipio nullo modo ppteret volūtatī
vt volūtas. **E**x h^o sequit vltius qz si
cut calor si esset separatus eque calefa
ceret. ita charitas si esset separata eque
ageret. nam ois forma que est pñcipi
um totale agendi vt est in sōo si per se
est pot per se operari. **E**t ita sequit eui
denter ppositū qz habitus est potentia

Preterea. operatio nō elicit libere cu
ius pñcipiū actiui est mere naturale
et agens p modū nature. **S**ed habitus
cum nō sit formaliter volūtas nec p cō
sequens formaliter liber si est pñcipiū
actiui erit mere nāle. ḡ operatio eius n
erit libera. et ita nullū velle erit liberū:
si eliciat ab habitu vt a totali pñcipio
actiui. **P**reterea. tunc homo habens
semel charitatē nūq̄ possz peccare mor
taliter. qđ est incōueniens. pbatio pñie
quia habens formā aliquā actiua sibi
predominantē nūq̄ potest moueri cō
tra inclinationē illius forme pdominā
tis. sicut nūq̄ corpus mixtū graue po
test ascendere contra inclinationē terre

prednantis, sed charitas si est principium actuum totale prednatur ipsi voluntati que non potest in actu illum. si voluntas semper sequitur inclinationem charitatis in agendo et ita nunquam peccabit. Preterea, actus non est meus qui non est in potestate mea, sed actio ipsius habitus non est in potestate mea, quia ipse si est actus non erit liber sed principium naturale. si illud diligere non erit meum, nec potero dici agere ista operatione, et ita actiones meritoze non sunt voluntati nec suppositi volentis quod est inconueniens.

Alia nia possz dici

quod virtutes acquisite et infuse non differunt modo predicto, sed eodem modo comparantur ambe ad ipsam actus. Et tunc est unus modus dicendi, quod actus habet substantiam a potentia, sed intensione talem vel talem habet ab habitu, ita quod quasi duobus in actu, scilicet substantie et intensioi corrdendant duo in ratione principij vel cause. Contra istud arguo sic. intensio actus non est aliquid extrinsecum accedens actui, sed gradus intrinsecus actui, ita quod actus intensus est quoddam per se unum, sicut hoc individuum in specie, non ergo potest esse aliud principium substantie huius actus et intensiois sue, quia a quo est hoc individuum ab eodem est gradus intrinsecus, prius huic individuo, non enim potest recipere naturam ab aliquo et hanc signatam quando recipiat eam in certo gradu. Juxta hoc quasi ex eodem medio posset argui sicut prius argutum est ad principale, quia cum actus intensus sit per se unum et aggregatum ex potentia et habitu sit unus per actum, non potest totum hoc esse principium illius. Sed ista forma arguendi non cogit unde postea soluet, sed primum cogit, quia unde est hoc inde habet certum gradum intrinsecum huic. Preterea, secundum quandocumque principium actuum naturaliter concurrat cum causa libera agente, causa illa libera agente oportet

quod illud principium naturaliter coagat quantum potest. Exemplum de voluntate et potentia inferiore naturaliter agere quantum est de se, tale enim licet impediatur ab agendo quando liberum non agit, tamen libero agere ipsum, quia per modum nature quantum est de se agit et agit illi libero quantum potest, ergo si habitus determinatus in voluntate det intensiorem determinatam actui, tunc voluntate operante ad substantiam actus necessario dat habitus illam intensiorem sibi correspondentem. Et ita quantumcumque ex modico conatu voluntas operetur semper esset actus eius eque intensus quia ipsa causante substantiam actus habitus quia agit per modum nature causaret quod suum est necessario. Preterea, si habitus det intensiorem actui haberet in aliquo gradu finito, signetur istud gradus et sit, a. voluntas igitur cum habitu illo potest habere actum intensum in hoc gradu fiat aliqua alia voluntas perfectior ista voluntate secundum proportionem gradus ad actum in uno gradu, puta si a. est gradus, 8. in actu fiat voluntas ecedens primam voluntatem in 9. gradibus, ista igitur voluntas sine habitu posset habere actum eque intensum sicut ista voluntas cum habitu, ergo non potest esse substantia actus a potentia ita et non intensio. Preterea, sola voluntas infinita circumscribitur omni ratione habitus potest habere actum infinitum ergo voluntas in quocumque gradu naturae potest in actum determinati gradus antecedens patet, quia voluntas infinita non est receptiva alicuius habitus, qui non deficit sibi aliqua perfectio possibile voluntati, consequentia probatur, qui sicut summum ad summum ita simpliciter ad simpliciter et quilibet gradu ad gradum sibi correspondentem.

Tertio modo at

tribuendo habitui aliquo modo rati

nem principij actiui respectu actus potest dici quod habitus est causa partialis actus cum quo ipsa potentia etiam est causa partialis respectu actus perfecti: procedentis a potentia et habitu. licet ipsa posset esse totalis causa respectu actus imperfecti procedentis generatione habitus. Et tunc de distinctione illarum causarum partialium. Et etiam quomodo faciant unam per se causam totalem. dicendum esset sicut dictum est supra di. 3. quod de causa nostre gentis. Sed tunc est dubitatio cum illa duo non sint causa eiusdem ordinis vel rationis: sic duo trahentes nauim quod eorum habet rationem cause prioris. videtur quod habitus. quia cause prioris est determinare secundam non reuerso. habitus autem determinat potentiam ad agendum et non reuerso et inclinat eam. Inclinare autem est superioris respectu inferioris: non reuerso. Sed oppositum huius videtur primo. quia potentia videtur habere non reuerso. et quod videtur alio est principalis in agendo et illud quo videtur quasi instrumentum vel causa secunda. Similiter secundo. potentia est illimitatio in agendo quod habitus eo quod ad plura se extendit. sed superior causa videtur esse illimitatio extrinsece ergo et.

Preterea 3. sic habitus est causa naturalis. igitur si ipsa est causa principalis mouens potentiam. moueret eam per modum nature. et per consequens cum potentia agat eo modo quo mouetur ageret per modum nature. Nam agens quod agit inquantum mouetur si mouetur per modum nature agit etiam ultra per modum nature. et ita omnis actio potentie habitualis esset naturalis: et nulla libera. quod inconueniens est.

Item quarto habitus esset potentia. quia esset illud quo primo habens potest operari. Preterea quinto. quando sunt due cause ordinate quarum una est causa alterius illa que est causa alte-

rius est superior causa. sed potentia est causa habitus saltem mediantibus actibus. et nullo modo reuerso. Concedo igitur propter istas rationes quod tenendo habitum esse causam partialem respectu actus erit causa secunda et non prima. sed ipsa potentia erit causa prima. et absolute non indiget habitu ad operandum. Minus tamen perfecte operabitur sine habitu quam cum habitu et opposito equali conatu ex parte potentie. Quia quando due cause concurrunt ad aliquem effectum una sola non potest ex se in ita perfectum effectum sicut ambe simul. Et hoc modo saluat quia actus est intensior a potentia et habitu quam a potentia sola. non quidem quod potentia sit causa substantie actus. et habitus sit causa intentionis. quasi duobus causatis correspondant due cause. sed quod ambe cause concurrentes possunt producere effectum perfectiorem quam altera sola. qui tamen effectus secundum se totum et ut per se unus est a duabus causis. sed in diuerso ordine causarum. Contra istam opinionem arguo sic. nulla distincta species sunt equoque cause sibi inuicem agentes. habitus et actus distinguunt species. ergo non sunt sibi inuicem cause equivoce agentes. sed actus necessario est causa equiuoca in generatione habitus acquisiti saltem. quod non reuerso. probatio maioris. quia causa equiuoca eminenter continet in se perfectionem effectus. non autem possunt duo distincta specie se inuicem eminenter continere.

Preterea. comparando ad eandem causam primum in duos effectus videtur quod alter istorum habeat determinatum ordinem mediatum vel immediatum. priorem vel posteriorem. et hoc loquendo de tota specie alterius istorum duorum effectuum. hoc apparet iudicative in passionibus consequentibus idem subiectum in quo est necessario determinatus ordo. quod una immediatus sequitur subiectus quam altera. et hoc secundum totam speciem. ita quod ille ordo non variatur in

quibuscūq; indiuiduis. igit respectu potentie que est cā cōmūnis actus et habitus. habebunt isti duo effectus ordine determinati. qz vlt' necessario actus finem totam spēm pcedit habitū vlt' eōuerso. Et cum aliq; actus d' necessitate pcedat habitū vt causa eius. habitus oīno nō pcedet aliqūe actus vt eius cā per se.

Præterea si habitus sit cā partialis respectu actus et equiuoca. igit causa huius cause erit pfectior causa equiuoca eiusdē actus. pñtia patz. quia in causis equiuocis causa cause pfectior tā est q̄ causa pñmior cāto. sed actus est cā generationis habitus. igit si po^a cum habitu pōt in actum pfectū multo magis fuisset sub actu generatiuo habitus posset in eundē actum pfectum quod videtur incōueniens. qz duo actus pfecti nō possunt esse in eadē po^a aut saltē si pñt non videt q̄ vnum istorū possit eē ali' quo mō actiū respectu alterius. **Præterea** si habitus est quasi cā 2ª suppledo aliqūe gradū cālitatis qui deest po^a posset igit fieri habitus ita perfectus q̄ suppleret vicē totius potentie. et ita ali' quis habitus solus sine po^a posset esse causa sufficiens et in rōne habitus et in rōne potētie. Et vniuersalit' in agētibz eiusdē rationis videt q̄ ita possit intendi virtus vnius qd equabit duobus.

Præterea si teneret q̄ in motu inrēssionis et remissionis indiuiduū pexns corumpat necesse esset ponere habitū nō esse cām actus. qz corumpit illo actu quo intendit. cā autē non est cā qñ corumpit. qz qd nō ē nullius est cā.

Qui uellet tenere

cōclusionē istaz rōnū posset negare ab habitu oēm rōnē pñcipij actiui. Et dicere q̄ habitus tñ inclināt ad operationem quasi actus pōt puenies cum actu 2° et determinans ad actū illū. sicut grauitas est actus pñor determinās et inclinans ad determinatū vbi. licz fin anti-

quos grauitas nō sit pñcipium respectu esse in illo vbi. et illud videt probabile. quia nulli debz attribui causalitas respectu alicuius nisi tal' causalitas sit euident ex natura rei vel cause vel cāti nulli etiam cause negāda est pfecta causalitas nisi manifeste appareat imperfectio causalitatis in ea. quia nullā naturā negandū est pfectionē habere qua non est euident eam carere. nulla autē videtur necessitas ponere aliquaz causalitatem actiū in habitu respectu actus. qz sine hoc saluabunt omnes conditiones que cōmuniter attribuunt habitui. nulla est etiā necessitas auferēdi a potētia perfectā ratiōez causalitatis. vt attribuitur partialis causalitas potētie. q̄ nō est aliqua habitui attribuenda. assumptū patet quia ille quatuor cōditiones que habitui attribuunt videt q̄ ē quo habens facili' operat. delectabiliter. pmpre. et expedite. saluant ppter solā inclinationē habitus quam tribuit potētū vt receptiua est operationis. delectatio quidez est ppter conditionē recipientis cui conuenit opatio recepta et obiectū circa quod est operatio. nūq̄ n. delectatio est in factione que pñse est factio. si quia actio est in agēte pōt esse actio delectabilis ppter conuenientia agētis ac obiectum. hanc aut puenientia pōt tribuere hitus ex hoc q̄ inclināt ad actionem et obiectū. q̄ et delectabilitas nō includit rationē pñcipij actiui. sed tñ cōuenientia pñcipij passiui ad potentia et obiectū. et hoc ad actionē q̄ est de gñe qualitatē nō que ē de gñe actionis. de q̄ differētia actionū dictum est. s. di. 3. q̄ quedā est actio que est q̄litas. et illa puenit po^a habituata q̄ per hitū inclinatur ad talē actū et ad obiectū terminans talem opatiōez. non habituata aut nō sit puenit nec talis forma nec tale obiectū. Similiter quo ad pñtiōez 2^{am} difficultatē in operatione accidit ex h^o q̄ receptiui operationis nō est dispositū ad recipiē-

dum et non solum ex defectu virtutis actus. si receptivum sit dispositum erit facilitas in agendo inquantum agens agit circa tale passivum. **Sic** de expeditione et promptitudine. nam impedimento et tardatio agens in agendo potest esse propter indispositionem ipsius passivi potissime quando idem est agens et patiens vel recipiens. ita quod ipsius non operabitur prompte quod est inditum ad operandum. hoc etiam indispositio non est ad agendum actione de genere qualitatis. Nihil enim dicitur formaliter operari inquantum elicit operationem sed inquantum recipit eam in se. Qualiter autem omnia alia habitui attributa salvantur attribuendo totam actionem potentie et nullam habitui pariter solvendo argumenta ad principalem. Sicigitur patet qualiter duabus primis viis de habitu tanquam inconuenientibus derelictis due ultime tanquam probabiles persistunt. scilicet 3^a et 4^a attribuendo finem etiam aliquam calitatem habitui non solum rationem principij passivi. **Uel** finem quare negando ab habitu rationem actiui et quod sit tanquam forma inclinans ad aliquam formam ulterius recipiendam licet non sit ratio recipiendi respectu eius. sicut gravitas inclinat deorsum licet non sit ratio receptiva eius quod est deorsum. sed corpus inquantum est receptivum omni obiecti. Argumenta que sunt contra istas duas vias ultimas quod utraque potest probabiliter sustineri postea solventur finem alterutra istam.

Hoc tenendo de actu quo ad substantiam actus sine quo ad gradum intrinsecum. Restat inquirere ulterius de bonitate accidentali actus qualis est bonitas moralis et de habitu morali. **Utrum** habitus moralis inquantum virtus sit aliquo modo principium actiui respectu bonitatis in actu. **Quod** sic videtur quia per Aristotem 2° ethicorum virtus est que habet perfectum et opus eius bonum reddit. Et non reddit bonum illud in ratione principij passivi. quod non est ratio

recipiendi. sed in ratione principij actiui. **P**reterea virtus est dispositio perfecta ad optimum. ex 7° physicorum. non est autem dispositio passiva quod ut prius non est ratio recipiendi sed actiua. **Confirmat** ratio. quod sic se habet optimum ad optimum. sic bonum ad bonum. sed cum optima ratio sit principij actiui. sed finem istam rationem virtus perficit potentiam. et ita ad agendum. **P**reterea. virtus est modus ratrix passionum. non moderatur autem per rationem principij passivi. quod obiectum ex quo est causa naturalis causat actum finem virtutis potentie sue. sed quantum potest si non impediatur per aliquid contraagentis. igitur agens impediendo obiectum sic sive sic agere in repugnando passionem moderatur eam per rationem principij actiui. **P**reterea. 4° sic dicit philosophus 2° ethicorum. quod non habet iustitiam et si possit operari iuste non tamen iuste. et ita de alijs actibus. bonitas autem moralis requirit operari iuste vel fortiter. et sic de alijs. sed virtus est tale principium actus inquantum bonus. quia sine ea non posset esse actus bonus.

Sed oppositum hu

ius arguitur per hoc quod bonitas moralis in actu non dicit nisi relationem. quod actus esse circumstantionatum debitis circumstantijs non est aliquid absolutum in actu sed tamen comparatio debita actus ad illa quibus debet puenire. sed illud non habet aliquod principium actiui proprium. sicut nec aliquod respectus. **P**reterea si habitus inquantum virtus esset principium actiui bonitatis moralis in actu cum habitus non sit virtus nisi ex respectu. scilicet ex conformitate eius ad prudentiam. est enim habitus electivus medij ut determinat a recta ratione. sed aliqua ratio relativa in habitu esset ratio principij actiui. quod est impossibile.

Quantum ad istum

articulum dicitur potest quod sicut pulchritudo non est aliqua qualitas absoluta in corpore pulchro. sed est aggregatio omnium

conuenientiu tali corpori puta magnitudinis figure et coloris. et aggregatio omnium respectuum qui sunt istorum ad corpus et ad se inuicem. Ita bonitas moralis actus est quasi quidam decor illius actus includens aggregationem debere proportionis ad omnia ad que debet actus proportionari. puta ad potentias. ad obiectum. ad tempus ad finem. ad locum. ad modum. et hoc specialiter ut ista dicantur a recta ratione debere conuenire actui. Ita quod per omnes possumus dicere quod conuenientia actus ad rationem rectam est qua posita actus est bonus. quia non posita quibuscumque alijs conueniat non est bonus. quia quanticumque actus sit circa obiectum qualecumque si non sit secundum rationem rectam in operante puta si ille non habeat rectam rationem in operando. non est bonus actus. principaliter igitur conformitas actus ad rationem rectam plene dicantur de circumstantijs omnibus debet illius actus est bonitas moralis actus hec autem bonitas nullum habet principium actus si cur nec aliquis respectus. maxime cum ille respectus persequatur extrema posita ex natura extremorum. impossibile. non est actus aliquem ponit in esse et rationem rectam in esse quoniam ex natura extremorum persequatur in actu talis conformitas ad rationem rectam. relictum autem prout extrema actio non habet causam propriam aliam ab extremis. Quantum igitur ad istam conditionem actus accidentalē que est bonitas moralis non oportet aliquem habitum habere aliquam rationem propriam principij actui nisi in quantum habet rationem principij actui respectu subiecti actus qui actus natus est conuenire completo dicta minime prudentie. Et ad illud actum in se inclinatur habitus aliquis ex natura habitus. Et ex hoc ex parte inclinatur ad actum qui sit conformis recte rationi. si recta ratio insit operanti. Sicut dictum est de bonitate moralis actus. Ita proportionabiliter descendit de habitu quod virtus moralis non addit super substantiam habitus ut est forma de genere qualitatis nisi conformitatem habitualē ad rationem rectam. Idem. non. habitus in natura qui generaretur ex actibus abstinentie

elicientis cum ratione erronea in eliciēte. manens post cum ratione recta esset post virtus abstinentie. et prius non fuit habitus virtutis quod diu non fuit ratio recta abstinendi. nec tamen aliquid mutatum est circa istum habitum in se sed tamen nunc coniungit prudentie prius non. Coniungi igitur prudentie attribuitur habitui ut est forme de genere qualitatē esse virtutis. quoniam ista habitus ex natura sua natus est esse conformis prudentie. Et ita nihil aliud in eritute absoluta dicitur habitus qui est virtus moralis ab illo qui est talis in natura non virtus si sit sine prudentia. et per primum nullam aliam causalitatem potest habere ut est virtus quod ut est talis qualitas naturalis. nisi quod coniungit prudentie natus est esse causa quasi directa a prudentia respectu effectus communis ambo. ut autem est sine prudentia non potest esse causa 2^a respectu eius sicut visus in frenetico non potest esse potentia libera per participationem. quia ille non potest habere usum voluntatis que est libera per eentiam. In sano autem visus habet usum potentie libere per participationem et est causa quasi 2^a respectu voluntatis. Sed adhuc quoniam est causa 2^a respectu prudentie causalitatem propriam conuenientem sibi in suo ordine candi habet prout ex hoc quod est talis forma vel qualitas in natura. non autem per respectum conformitatis vel coniunctionis ad prudentiam. sed nec ut causa 2^a potest aliquam causalitatem habere respectu actus nisi ratione nature absolute in ipso. et non ex tali coniunctione prudentie. quia licet causa 2^a tamen habet virtutem propriam actiuam ex coniunctione tali. sed ex natura sua absoluta. ergo nec ex parte actus inquantum est bonus moralis. nec ex parte habitus inquantum est virtus moralis. potest inueniri ratio specialis secundum quam virtus ut virtus sit principium actus virtutis moraliter nisi ista que est ex parte habitus et actus quantum ad naturam eorum. Istas ergo quintas vias de actio

virtutis moralis respectu actus vt ē bonus moraliter nō oportet tractare q̄si aliam ab illis que tangunt de substantia habitus et substantia actus. Et ita breuiter quantū ad totā questionē istam oportet tenere vel tertiā vī quartā viam de omni habitu.

Tenendo tertiam

viā que videt plus attribueri habitui potest dici sic. q̄ sicut si esset in lapide grauitas aliqua que nō esset sufficiens p̄m actuum respectu descensus deorsum, esset tñ parziale principium actuum sicut dicitur in 2° li^o. de grauitate sufficiente q̄ est totale principium actuum respectu de scensus. Ista in quā grauitas diminuta cum alia potentia motiua principaliter mouente ad descensum posset diminute agere. ita q̄ potest alia motiua ex equali conatu agente descensus eēt velocior qui causaret ab ista pot^a motiua et grauitate diminuta intrinseca mouente q̄ ille qui causaret a sola pot^a motiua extrinseca euz equali conatu mouēte. potentia tamen motiua extrinseca posset cum tanto conatu mouere corpus neutrum cui nulla esset grauitas nec leuitas sicut illud corpus moueret et a grauitate intrinseca et a potentia motiua extrinseca remitte agente. Ita in pposito habitus mouet potentiaz quasi quoddam pondus qui tamē ex se nō sufficit ad eliciendū actiue ipsam operationē. Sufficit autē sola virtus potentie actiue sine tali pondere. sed qñ ambo concurrunt itē tñ q̄ nō maior sit conatus ex parte potentie nunc q̄ prius pfectior operatio elicitur q̄ posset elici ab ipsa potentia sola. Et videt p ista viā esse experientia cōmunis quā quis potest experiri se habituatum ex equali conatu posse habere pfectiorem operationē q̄ posset habere non habituatus que perfectio actus nō possz attribui habitui si esset tantū principium passiuū inclinans quia salte

ut videtur in priorī instanti nature in quo elicit prius q̄ recipiat in pot^a esset equalis rō principij actiui in eliciendo. et ita eque pfecta operatio eliceret equali conatu a potentia habituata sic a nō habituata.

Hanc nīā tenendo

ad argumenta principalia rideo. Ad primum quod quis dicat habitū nō esse formam absolutā ppter illa verba p̄bi. et ph̄y. tñ tenendo omnē qualitatem esse formā absolutā. et cum qualitas p̄me speciei nō est minus qualitas q̄ alteri speciei. potest dici q̄ aliquid cui relatio est eadem potest esse principium actuum licet relatio non sit principium actuum. nec etiam illud idem cui relatio est eadē p rationem relationis est principium actuum. sed p rationē absoluti cui relatio est eadem. distinctio istoz. s. relationis et cōtinentie potest patere ex multis etiā alijs vīs dictis supra. vbi cum idēp̄itate pfecta re alii ponit non idēp̄itas formalis. Et hō magis patebit in 2° dis. i. vbi dicitur q̄ creature ad oculum relatio est eadē essentie absolute rei create et tñ non formaliter eadē. pro tanto igit potest exponi p̄bi qui dicit habitū esse ad aliquid. q̄ per idēp̄itatem includit respectum. et tñ nō est tñ respectus sed est quoddā absolutū. et ideo potest sibi cōpetere actio tanq̄ principio agendi. Ad cōfirmationem rationis posset dici q̄ maior absolutio requirit in termino mot^o q̄ in principio agendi q̄ nihil potest terminare motum qd̄ habet relationē eandē sibi. nō sic de p̄m actiue. Vel q̄ magis est ad rem potest dici q̄ illa ratio p̄bi nō pcludit ppositū nisi diminute. et ad hūduz pclusionē suā quā intendit hic oportet eam alio tractare q̄ vba p̄mo sonant. circa qd̄ nolo mō imozari. vel oportet alias rōnes ipsi declarare ad dictā pclusionē probandā. de hac qōe. vtrum. s. habitus sit aliquod absolutū

dicetur alias. Ad 2^m arg^m dico q^d vni
us actionis est vnu principiu p se. 7 h^o
in vno ordine principiandi. tñ pñt esse
multa pñcipia in diuerso ordine pñci
piandi quoz nō sit vnitas. nisi vnitas
ordinis. licz qñqz cum vnitate ordinis
cōcurrat vnitas accētis 7 sibi inter hec
ordinata. sed hoc accidit. Ita etiā in p
posito habitus 7 potētia sunt duo pñ
cipia alterius ordinis. 7 vtrūqz in suo
ordine est vnu p se. 7 cū ista vnitate or
dinis cōcurrat vnitas accētis 7 sibi inter
hec ordinata. sed h^o accidit. qz si ita pos
set cōiungi cā pma cum 2ª siue forma
tione tali vnus ab altera sicut pñcipiū
tur qñ informat vna ab altera. eodem
modo possent habere vnitatē sufficiē
tem ad causandū vnum effectum. Qñ
igit dicit q^d vnus actionis p se est vna
causa actiua. pcedo in vno ordine. sed i
alio ordine principiādi bene pōt eē alia
7 alia causa. 7 hoc siue hec 7 illa consti
tuant vnum p accidens siue nō. sed tñ
vnu vnitate ordinis. Et licz sit ibi vni
tas p accēs adhuc tñ semp saluat vni
tas ordinis pñcipij ad principiu. Per
hoc apparet ad illam cōfirmationē de
vnitate pñcipij formalis. pcedo talē vni
tatem in illo quod est pñ^m quo in vno
ordine pñcipiandi. Ad aliud dico q^d
accēs bene pōt esse principiu alicui⁹ ef
fectus receptibilis in suo sbo. sicut spe
cies intelligibilis est principiu intellecti
onis recepte in intellectu possibili. 7 ita
forma pōt esse principiu quo respectu
transmutationis sui sibi. Ad aliud de
appetitu sensitiuo dico q^d iste hz rōem
pñcipij actiui aliquo mō lz nō actiui
libere. 7 h^o est quod Dam. intelligit q^d
non ducit sed ducit. i. non dñat actioni
sue qd est ducere. sed respēu actiōis sue
determinat ab agente ad certā operatō
nem. 7 h^o est duci q^d aut appetitus sen
sitiuus licet non sit liber sit aliquo mō
actiuus. 7 etiā sensus dicit alias.

Ad argumenta que sa
cta sūt
contra 2^{am} viā ponentē habitū esse pñ
cipium actiui in actu intellectionis vt
dent esse 7 istā viā p tātō qz ista po
nit actū elicītū ab bitu 7 pō^o agente cū
equali conatu eē intensioz q^d elicītū a
potentia sola discurredo p illa cōdo q
nō repugnāt huic viē. De p^o patz. qz
nō pono duo distincta in actu habēse
duo pñ^a distincta. s. idē actus p se vn^o
habet duo pñ^a in diuerso ordine pñc
piandi. Ad 2^m pcedo qd infer. s. q^d po
tentia opante ex equali conatu semp a
tus sit intensioz bitu coagēte q^d nō coa
gente. sed ex hoc nō sequit illud incōu
niens qd sequit 7 alia3 viā v3 q^d pō^o e
quocūqz conatu agēte actus sit eque i
tensus semp. hoc ibi sequit qz tota int
sio attribuit habitui sed nō hic. qz int
sio attribuit duabus cāis. 7 potētē qu
dem ex maiori vel minori conatu. ha
bitui aut semp equalit quantū est de l
Ad 3^m pcedo q^d posset fieri volūtas
puris naltibus que actū intensioz elici
ret q^d alia volūtas cū bitu. h^o nō ē tñ
ueniēs ponēdo ista duo esse pñci^a ord
nata sic eēt incōueniēs attribuēdo tot
intensioz bitui 7 nō pō^o pñludat 4^m
Ad argumenta que se
cta sūt
cōtra 3^{am} opi. que ē 4^a in ordine. A
primū oz negare maiorē. quia oz dicit
q^d duo distinctaz specierū pñt esse sibi
inuiće cause equiuoce partiales lz nō r
tales. Ad pbatōez eius que est p em
nentiā cause equiuoce. B^o ista pbatō
tenet de cā totali. 7 nō pono circulū i
causis equocis totalibus. Ad alia
pbatōnē dico q^d duo effectus pparat
ad vnā cām cōm eoz pñt hīc ordinē
mutuū ad se inuiće in rōne cāe pñaliū
sicut spēs intelligibilis 7 intelligere ppi
rando ad intellectū agēte 7 possibile
qz respectu intellectiōis pñalis cā ē spēs
7 possz poni intensio eē aliqua cā spēs

quanto intēdit eam. Ad aliud pōt oī
cl q nō oportet oēm actū generatiuū
habitus ēē rationē agendi quo. sicut hi
tus genitus pōt esse rō quo. quēadmo
dum vīr solis nō pōt esse pñ^m quo re
spectu oīs actus respectu cuius forma
genita a sole pōt esse pñcipiū quo. Luz
vero dicit q quicqd est cā cause rē. ve
rum est sicut remotū quo. sed nō sicut
inmediatū quo. Ad 3^m dico q in quan
tūqz gradu habitus nō posset supple
re totā vicem potētīe. qz si cālitās ei
sit diminuta z cālitās potētīe diminuta
nō alterius rōnis est cālitās habitus q
cālitās potētīe. qz ex ratione sui habit
est cā 2^a. qua. s. potētīa pōt vti. z ita si i
nfinītū augeret nunq posset fieri pñci
piū vtens sicut virtus grātīa patri
quantūqz augeret nō posset fieri vīr
tus solis. Non igit eiūsdē rōnis est cāli
tas habitus cum causalitate potētīe vt
illa intensa possit ascendere ad istā sed
semp alterius rōnis. z tamen cum ista
causans actū pfectiorē. Ad vltimū il
lud suppositū negabit i materia sequē
ti de augmēto charitatis rē.

Qui vult tenere ^{quar}
^{ta. vi}
am que est 5^a in ordine pōt rīdere ad
rationes pñcipales adductas p prima
parte. Ad p^m poten^a vel potens vti
habitu. qz ipse est quedā inclinatio ad
operationē nō quidē vt po^a actiua ad
agere sed vt forma pōr inclinat ad for
mam postriorē. sicut grauitas ad deor
sum. Ad illas pñcipales quatuor dicit
q electio est ex pueniētia opationis ad
potentiā z obiecti circa qd est operatō
que pueniētia est obiecti ad potentiā
inquantū recipit actionē z nō inquan
tū elicit eam. qz factio sola vt factio nūq
est delectabilis. Et ideo ppter delecta
tionem nunq oportet ponere rōnē pñ
cipiū actiui. Similit^r facilitatio expedi
tio z pmitudo ponunt rōnē passi. qz
passum pōt difficulter recipere qn nō est

dispositum. z impedit^r z tarde vel nō
pmp^te. Et ratione indispositiōis passi
est ibi difficultas tarditas z indispositiō
q agens pōt expedire pmp^te z facilliter
agere ppter dispositiōnē passi. z habi
tus est talis dispositiō in passio. Qn igit
tur dicit q nō est difficultas ad pacien
dum qz passum est summe dispositū.

Rīdeo q p abnegationē cōtrarī ē di
spositū. sed nō per rōnē dispositiōis cō
uenientis. Exemplū de ligno sicco z
neutro. lignum quidē neutrū esset sum
me dispositū ad calozē pñcipiū. s. per
carentiā cuiuscūqz dispositiōis opposi
te. non aut summe dispositū positiue per
positiōnē dispositiōis cōuenientē. qual
est siccitas. Et si ista cōueniētia esset cu
sensu lignū siccum delectabiliter calefie
ret. nō sic lignū neutrū. qz nō sic ibi cō
uenit for^a recepta. Ad aliud de incli
natione posset dici q inclinat sicut for
ma prior ad susceptionē forme posteri
oris. sicut grauitas inclinat ad eē deor
sum. etiam fm eos qui dicūt grauitatē
respectu descensus nō esse pñcipiū ac
tiuum. nec oportet sic passiue inclinās
esse rōnem recipiēdi formā ad quā in
clinat. sicut nec grauitas est pñcipium
receptiui vbi. Ad aliud de sciētia
disco q sciētia per quam aīa reducit de
potentiā eēntiali ad accītalē est species
intelligibilis ipsius obiecti. z de illa cō
cedo q ipsa est pñcipiū actiui respec
tu considerationis. sed illa spēs nō est
habitus de quo loqmur qui est quali
tas derelicta ex actibus frequenter elici
tis. ista enim spēs pcedit naturalit^r pñ
cipium actū elicītum circa obiectū circa
qd est. Et licz ista spēs possit eē radica
ta in intellectu. z cū fuerit radicata pos
set dici habitus. non tñ est iste habitus
qui generat ex actib⁹ frequētib⁹ sicut
dictū est. ideo oīa vba que loquunt^r de
spē tanq de hitu nō pcedunt ad intē
tū huius rēlonis. nec etiaz illa que accipi
unt scīaz p ista spē. dīstīn^o istoz hituū

scilicet habitus qui est spes intelligibilis et habitus intellectui proprii dicti patet in 2° li. di. 3°. Per h^o apparet ad illud qd adducit de esse quo dico qd scientia stricte accipiendo p^r habitu acquisito ex speculationibus non est p^r se quo speculamur sed quedam inclinatio ad facilius et delectabilius speculandum. illud autem quo ut principio actiuo ex parte obiecti speculamur est spes intelligibilis. Ad aliud dicit qd habitus intellectus practice dici potest qd inclinatur ad praxim. non qd illa praxis sit eius ut principij actiuo. sed quasi terminans inclinationem eius sic aut vel ipsius potentie habituate vel alterius potentie ut principij actiuo. sicut electio recta practice actiue elicitur a voluntate et non a prudentia que tamen est habitus practicus respectu istius electionis. qd inclinatur ad eam: licet non sit principium actiuum eius.

Ad argumenta

Alia adducta pro 5° opi. que est 6^a in ordine que videtur ostendere qd habitus moralis in quantum est virtus est principium actiuum actus in quantum est moralis. R^o qd bonitas moralis ut predictum est integritas omnium conditionum in actu et circumstantiarum. et hoc p^r se ut ille conditiones dictant a recta ratione debere inesse actui. simpliciter ergo est necessarium ad bonitatem actus moralis qd eam p^rcedat dictamen p^rpletum rationis cui certo dictamini conformetur tanq^m mensuratum mensure sed non oportet istud dicam^u esse ab habitu intellectui aliquo^o puta prudentia. nec istum actum p^rformem dictamini elici alio quo modo ab habitu morali appetituo.

Simpliciter. n. dicam^u rectum p^rcedit prudentia. qd p^r ipsum generat prius gradus prudentie. et ita simpliciter recta electio p^rcedit habitum moralem. qd p^r ipsam electionem generat virtus moralis in p^r gradu. tunc igitur in p^r actu recte dictat si ne prudentia generata et recte moralis elicitur

git sine virtute morali generata. tñ prudentia ex p^r actu vel ex alijs plurib^{us} rectis dictaminib^{us} gnata magis inclinatur ad p^rdicta dictamina elicenda. i. ad recte concludendum conclusiones syllogismorum practicoz de oibus circumstantijs qd debent esse in actu eliciedo. Sic virtus moralis gnata post p^r actum magis inclinatur ad actus eliciedos siles illis ex dibus est generata. Intelligendum autem qd illud qd generatur de virtute morali est quedam q^ualitas de cuius ratione ut est absolute talis qualitas non est p^rformitas eius ad prudentiam posset. n. eadem q^ualitas gnatur ex actib^{us} siles in eadem specie elicitis sine prudentia imo cuius ratione erronea si inesset. sed ista qualitas qd generatur ex istis actib^{us} siles fm speciem nature non est virtus ex hoc qd quedam q^ualitas sed ad hoc necessario requiritur p^rformitas eius ad prudentiam. ut qd est expressius ipsius coexistencia cuius prudentia i eodem operante. semp quidez su prudentia insit siue non semp hitus istus est natus esse p^rformis prudentie si inesset sicut hitus abstinedi gnatur ex actibus factis ex ratione erronea semp optum est esse natus esse p^rformis prudentie licet prudentia non insit quomodocumque alius hitus gnatur ex actib^{us} excessivis non est natus esse p^rformis. qñ igitur q^ualitas que nata est esse p^rformis prudentie coexistit cuius tunc non solum h^{ic} p^rformitate aptitudinali sed actuali ad prudentiam. qd ad siles inclinatur utroq^{ue} hitus. et actus elicitus fm inclinationem istoz duoz habituum est bonus moralis qui si est elicitus fm inclinationem illius solius q^ualitas que est malum virtutis moralis prudentia non coexistit in eodem operante nec inclinatur ad actum illum non esset actus ille bonus moralis. Sic igitur p^r qd ista q^ualitas que est malum virtutis moralis que p^r hoc h^{ic} p^rpletive rationem virtutis moralis qd coexistit prudentie si habet ad prudentiam qñ inest sicut causa ad p^rma. et h^{ic} respectu eiusdem effectus concludendi ab eis. tunc. n. prudentia est q^ualitas

causa p^or et habitus moralis est quasi
cā posterior. Iste autē due cause sūt con-
currentes ad actū eliciendū p^ont ei tribue-
re bonitatē morālē quā nō posset solus
habitus secūndus tribuere si cēt sine pru-
dentia vel sine rōne recta tribuere quī-
dem morālē bonitatē est tribuere p^or
mitatē ad rōnē rectā. et hoc tribuit q̄li-
tas illa non ex hoc q̄ q̄litas solū. sed q̄
in cādo coe^ons prudētie sūt inclināti.
p^oz igit q̄ ista q̄litas que est v^ous ex hoc
q̄ est v^ous nō h^oz cālitatē specialem res-
pectu bonitatē morālīs in actu. sed tñ ex
hoc q̄ est v^ous habet coe^ontiaz cū qua-
dam alia cā ciuīdē actus: que cā sūt con-
currentes ad eliciendū actū tribuit illi ac-
tū bonitatē morālē. quia p^ozmitatem
morālē sibi ipsi. sed adhuc tñ habitus
iste nullā cālitatē h^oz res^octu actus ex ista
rōne que est coe^ontia eius cū prudētia:
sed tñ ex rōne nature sue vnde est hec
qualitas. Et iō nullo mō est pcedenda
cālitatē aliq̄ specialis hitus vnde mora-
lis vlt^o illa que pcedit sibi vnde est iste
habitus. Et est aduertendū q̄ ista boni-
tas vt attribuit prudētie sic inclināti sūt
cut dictū est in p^on nō necessario puenit
habitu prudentie nec soli sed actui illi
qui natus est cē actus prudētie qui ē dī-
ctamen rectū. si enī illud insit et fm eū
tanq̄ fm mensurā appetit^o appetat re-
ctus est actus morālīs. Et si illud dicta-
men rectū nō inesset tñ prudētia inesset
fm quā intellectus posset recte dictare:
adhuc actus elicitus sine dictamine re-
cto nō esset pfecte bon^o. Itaqz prudētia
qñ nō inest sufficit ad actum morālē dī-
ctamē rectū. qñ aut prudētia inest ipa nō
sufficit sine actu suo elicitō. et ita ista re-
ctitudinē quā tribuit prudētia actui mo-
rali tribuit mediante actu p^op^o prudētia

Ad illas igitur auctes addu-
cias p^o 5ª via que vident sonare q̄ vī-
tus vñ v^ous effectiue cōt bonitatez mo-
ralem actus. p^o ad illā de 2° et hī opus

eius bonum reddit. dico q̄ vel reddit
inclinādo. et hoc sibi competit in eo q̄
hec q̄litas in spē nature. vel si h^o nō suf-
ficat. sic. n. inclinaret sine prudētia redit
igit vñ v^ous est. i. vñ coe^ons prudētie.
redit quidē in suo gnē cāe. q̄ vt cā 2^a. et
hoc v^ous cāe supioris q̄ est prudētia.
Si igit teneat 3ª via puta de actiuitate
hitus tunc redit actiue sed vt cā p^oialis
2^a. Si aut teneat 4ª via tunc reddit p
modū inclinatiois. et hoc nō ex h^o solo
q̄ ipsa inclināt sed ex h^o q̄ ipsa v^ous cū
prudētia v^ous inclināt. Ad aliud de
moderari dico q̄ v^ous morālīs nō mo-
derat actiue passionē q̄si eam factaz ab
obieto faciat cē minozē. obiectū. n. de-
lectabile p^oz nālī mouet fm vltimū sūt
sed hitus pōt facē obiectū min^o pueniēs
potentie hituate q̄ pōt non hituate. sic
gravi discōueniēs est sursum magis q̄
corporei neutro l^oz grauitas non cēt p^om
actiū descendens. Ita pōt fm se pueni-
ens cēt aliq̄ delectabile excessiū porē-
tie aut hituate p habitū inclināte ad
actus moderatos est discōueniēs vñ nō
ita pueniens illud delectabile excessiū
et pro tanto quasi p repugnātiā forma-
lem vel virtuales ad habitum habitus
discōueniēs vel excedens moderat ne
delectabile imoderate delectet. Et ex
hoc non sequit aliqua actiuitas habit^o
sicut nec humiditas in ligno l^oz ipsa mo-
deretur ne ignis ita vehemens calefact^o
at sicut corpus siccū. Aliter potest dī-
ci q̄ v^ous moderatur passionem non
iam factam sed ficndaz p quanto incli-
nat potentia. et hoc cum prudētia co-
existente. vt sug^oat imoderata delecta-
bilis que nata sunt insere delectatiōes
imoderatas et nō admittat nisi delecta-
bilis que nate sunt moderate delectare
et in h^o moderat nō quidē delectatiōē
inexistem minūendo. sed imoderatam
que inesset p^ocauendo. Ad aliud q̄ si
ne iustitia nō pōt quis operari iuste. dī-
co q̄ in p^omo actu qñ est dictamē rectū

generatum prudentie et conformatur illi
electio alicuius iusti ibi non tamen operatur
istum. sed iuste operatur eligens. sed debet
intelligi quod non iuste sine iusticia operatur
semper omnem perfectionem semper quam posset alii
quis iuste operari. quarum una est delectabilitas et facilitas in operando quod
non competit potentie non habituare sic
habituare.

Ad primam que

tionem dicitur esse operari. magistri
et solus spiritus sanctus in eternis sine alio
quo habitu medio informante voluntatem
mouet ipsam ad actum meritorium
aliter quam moueat animam ad credere et sperare.
quod ad credere et sperare mouet meritorie
habitu fidei et spei. et ita dicitur
negasse omnem charitatem creatam.

Pro hac conclusione potest argui duabus
viis. prima accipitur ex inspectione forme
vel habitus vel non necessitate ad mouendum.
Ubi arguo primo sic. sicut se
habet actus naturalis ad naturale habitum
sive acquisitum ita videtur se habere
actus habitus infusus ad habitum infusum
sed habitus acquisitus tamen facilius et tribuit
delectabilem operari. non autem datur ipsam
sibi actus: sicut patet in quodam precedenti.
et similiter infusus tamen tribueret delectabilem
operari aut saltem illud tribueret si inesset.
sed peccator iam iustificatus primo non delectabiliter
elicit actum diligendi deum. ita enim videtur ei
difficilis resistentia vitio et continuatione bonorum
operum sicut quando erat in peccatis. vel non
multo facilius quousque per pugnam et victoriam
passionum acquisierit habitum. et tunc delectabiliter
operatur. igitur non est alius habitus infusus illi
iustificato. quod illo delectabiliter operaretur si inesset.

Preterea si ostenderet bonum supernaturalis
voluntati in puris naturalibus voluntas
illud sufficiens amabit quod sufficiens
habet obiectum proportionatum et appropriatum.
et non requirit aliud habitum in-

fusus ad diligendum bonum supernaturalis.
Assumptum probatur. quod si minus bonum
ostensam voluntati nude potest diligere. et
maius bonum. ergo si ex puris naturalibus
voluntas potest aliquid diligere potest
diligere summum bonum si sibi ostenda-

Preterea actus ille diligendi qui est
illius habitus supernaturalis esset etiam
supernaturalis. et ita crearetur immediate. et
pernalia enim non producantur inesse per
aliquam mutationem de aliquo. sed tamen
creationem. si crearetur actus igitur non pre-supponit
aliquid sue creationi. Preterea. habitu
contingit ut cum habens voluerit
promota. et de anima. sed non experitur qui
se posse illo habitu uti cuius voluerit. non
enim cum voluerit potest facilius et delectabiliter
elicere actus fructus amandi. si
patet de contemplatiuis qui quicquid experiri
untur se magnam deuotionem habere quod
quod etiam cum equali conatu minores
vel nullas. 12^a via accipit ex hoc quod spiritus
sanctus sufficit mouere sine habitu
ubi arguitur per hoc. prima causa potest per se illi
quod potest cum 2^a que 2^a est tantum causa agens
sed habitus si inesset non haberet caliditatem
necessariam respectu actus nisi aliquo modo
causa agens. saltem patet quod non formaliter ne
malis de qua igitur caliditas eius erit extrinseca.
igitur quicquid potest. scilicet cum habitu carnis
in actu. hoc potest sine habitu. pluralitas si
ne necessitate non videtur ponienda quia si
perfluit. Preterea. voluntati habenti habitu
ad hoc quod agat secundum illum obiectum. scilicet cooperatur
alioquin non esset causa prima in omni actione creaturae.
non autem cooperatur quia voluntas habet
istum habitum. quod tunc. scilicet non esse.
causa prima sed quasi causa secunda respectu
voluntatis habentis habitum quia determinaretur
per habitum voluntatis ad agendum voluntati.
ergo conuerso. quod cooperatur voluntati. ideo voluntas secundum
illum habitum operatur. sed eque potest
cooperari et in primo instanti naturae
voluntati non habenti charitatem. et tunc
Preterea. filius dei sic est vnus nostris

nature q̄ operabatur opera illius nature. ita q̄ illi actus vere dicebantur esse filij dei vt suppositi agentis. Et tamen nihil per hoc derogatur assūpti nature quin ipsa eēt principij suarū operatio- num. ergo a simili sp̄ritus sanctus pōt aliquo mō vniri voluntati vt ipe agat opera voluntatis nec per hoc derogatur nature voluntatis in aliquo vt p̄cipij operatiui. **P**reterea intellectus est magis passiuus q̄ volūtas ⁊ minus actiu⁹ igitur magis indiget aliquo actuāte ad hoc q̄ possit in actū suū: s; ponitur pos se in visionē beatā absq; oī forma infor- mante ex hoc solo q̄ essentia dei est sibi p̄iens quasi per modū forme. ergo m̄l- tomagis volūtas potest in oēm actū su- um sine forma informante p̄ hoc q̄ sp̄- ritus sanctus sit sibi quasi forma ad di- ligendum.

Contra istam con

clusionē siue sit s; intentionē magistri siue nō. arguitur duabus vijs. Prima ac- cipitur ex iustificatione peccatoris sine acceptatione diuina. ⁊ hoc absq; actu elicto. Scda ex ratōe actus meritorij

Ex prima via arguitur sic: peccator ante penitētiā est iniustus post penitē- tiā est iustus. sicut scriptura cōiter vo- cat peccatorē iniustū ⁊ liberatū a pctō iustum. Ex hoc arguitur iniusticia cuz sit formaliter priuatio nō potest auferri ab aliquo nisi ei detur habitus opposi- tus. q; priuare priuationē est habitum ponere. q; sunt immediate opposita circa ap̄um natum. iō. meta. anima est apta nata recipere iusticiā. ergo ille iustifica- tus qui factus est de iniusto iustus reci- pit habitum oppositū illi priuationi. si enim nihil inesset sibi formaliter nūc q̄ prius nō magis careret priuatione nūc q̄ prius caruit. **P**reterea: peccator an- te penitētiā est indignus vitā eterna post penitētiā est dignus. nō est autē dignus nisi per aliquid formaliter sibi

inherens cui fm regalias diuine iusticie iudicatur vitā eterna reddenda ⁊ nil ta- le prius habuit. igitur aliquid positū est formaliter in isto per qd est dignus vitā eterna. **P**reterea: deus nō acceptz peccatorē ad vitā eternam: iustum tam acceptat. Quero quid est acceptare ad vitā eternā? hoc nō est velle voluntate beneplaciti beatificare pro tunc. q; tunc beatificaret statiz. ergo hoc est velle istū fm dispositionē fm quam nunc habet esse dignum tali premio quē prius nō voluit esse dignū. **I**sta diuersitas nō potest poni vt videatur in voluntate di- uina. quia nihil est ibi nouū quia imu- tabilis. nō igitur hoc erit nisi propter di- uersitatē a parte illius. quia illo eodem modo se habente voluntas diuina eodē modo vult ipsum se habere. **C**onfir- matur ista ratio. quia volūtio diuina q̄ est omnino vnus actus in se non habet ratioem oppositorum actūz siue disti- ctorum absq; omni distinctione obiecto- rum. hoc enim velle diuinum nō ē vel- le quorūdam beneplaciti vel nolle. nisi illa obiecta distinguantur alioquin con- tradictoria erunt vera absq; omni disti- ctione causante istam veritatē. ergo cō- deus velit istum iustificatum ad aliqd ad qd nō vult peccatorē. propter quam diuersitatē dicitur diligere iustos ⁊ odi- re peccatores in scriptura. **S**equitur: q̄ ista distinctio scdm ratioem ex parte volitionis diuine necessario requirat di- stinctionem actualē ex parte ipsorū obie- ctorum. aliter igitur se habet iste in se quando dicitur dilectus a deo vel acce- ptus ad vitā eternam aliter quādo odi- tus. **U**ltimo fm istam viā arguitur sic: quia si nihil aliud est in anima illius post penitētiā q̄ ante. nō videtur q̄ ali- quo alio modo se habeat ad deum nec deus ad ipsum. quia nō videtur ibi esse alietas propter mutationem aliquā ex parte dei factā. ergo si concedatur sicut videtur necessarium q̄ aliquo mō ali

se habet ad deū et cōuerso h' ē ppi mutationem ipsius. et ita aliquid infiet sibi formaliter de nouo. nō autē insiunt ei de nouo fides et spes. quia manent ista in peccatore. ergo charitas. Possit argui sū istam viam. quia deus offensus peccatori prius postea penitenti remittit offensā. hoc nō est per mutationem aliquam voluntatis diuine sicut in me potest ēē quando remitto offensam. igitur hoc ē propter hoc q' ille cui remittitur offensā aliter se habet in se. Sed istud argumentum nō cōcludit sicut patebit in. 4.º dis. 7. vbi dicitur q' prius natura deus remittit offensam peccatori q' deit ei gratiam. Unde argumenta si qua valent sū istā viā accipienda sunt ex iusta acceptatione passiuā et ordine siue dignitate ad vitā eternam que conueniunt iustificato et nō peccatori. sicut argutū est prius. nō autē ex sola remissione offēse qd scdm se est minus q' iustū esse. Ex secūda viā arguitur sic. nihil dicit formaliter agere aliqua actione nisi principium illius actionis sit forma agentis. h' accipitur ex scdo de anima vbi ex h' q' anima est quo viuimus et sentim' concluditur q' anima est actus et forma sic agentis. igitur cū operatio meritoria sit voluntatis vel hominis per voluntatem operantis sequitur q' illud quo meritorie agit sit forma eius. hoc autem quo meritorie agit nō potest esse pura natura. quia tunc ex solis naturalibus possit meritorie agere. qd videtur error pelligi. igitur requiritur aliquid supernaturale. non fides vel spes patet quia manet in peccatore. ergo charitas. Preterea nulla actio est in potestate agentis nisi ipsum habeat formā scdm quā possit agere. Si enim per aliquid tantum extrinsecū coassistens sibi qd nō est in potestate eius possit agere talis actio non est in potestate eius sicut nec coassistens illius extrinsecū est in potestate eius. sed spiritum sanctum coassistere voluntati

nō est in potestate voluntatis sic nec vniuersaliter actio cause superioris est in potestate cause inferioris. igitur si ex sola tali coassistētia possit agere. et si habeat in se formā quā sufficienter possit exire in actum meritorium. sequitur q' actus meritorium nō erit in potestate eius. qd videtur incōueniens. Preterea si spiritus sanctus moueat specialiter voluntatem in actum meritorium sequitur q' illa motio est creatio alicuius in ipsa voluntate et respectu illius voluntas non habebit aliquā causalitatem. sed tantum receptionem passiuā. igitur vel illud est actus diligendi et ita sequitur q' actus diligendi nullo modo est a voluntate vel istud est aliquid naturaliter precedere actum diligendi et illud voco habitum quia perfectio prior actui que accipitur in potētia habituali videtur esse habitus. Preterea. 4.º nō minor idēptitas est patris ad filium q' possit esse quicquid vnio. s. f. ad voluntatē quia in eadē natura. sed propter illā idēptitatem nō op' pater operari aliquid filio. sicut p' scd' Augu. 7. de trini. c. i. vel. 4.º q' pater nō sapit sapiētia genita. ergo nec multo magis voluntas dicit aliquid operari propriam vnionem spiritus sancti cooperantis ad ipsam.

Solutiōem

Ahuius qōnis trā sunt vidēda p' si debeat poni aliquis habitus supernaturalis gratificas nām beatificabilē. 2.º si simplr sit necessarium talem habitum poni ad hoc q' talis nā beatificetur. 3.º quid circa hoc senserit magr. Quātū ad primū articulū potest dici q' ex nullo actu quē experimur. nec ex sola actus. nec ex intensiōe actus nec ex delectatione siue facilitatiōe in opando neq' ex bonitate siue rectitudine moralis actus possumus cōcludere aliquē tale habitum supernālez inesse. q' quocūq' isto dato posset aliquis habens chari

tate cognoscere certitudinaliter se esse in
charitate. ex hoc. s. q. actū illū sibi expe
riri inesse. vel actū sic intēsum sibi inesse
se. vel sic delectabiliter vel faciliter inesse
vel recte rationi cōsonū ēē. Rō at quare
nō pōt cōcludi ex actu vel aliqua cōdi
tione ipsius actus talis huius inesse est:
q. vel actus pōt ex sola po^a habere oīa
predicta pcurrēte rōe recta sicut tenen^o
quarta viā in precedenti solutioe posita
vel si cōcurreret habitus aliquis propi
aliquā cōditionē predictarū posset iste
ēē aliquis huius acquisitus. posset enī
amicitia acquisita tantā intensiōe ac
tui stare sicut cā 2^a cū po^a ut prima pos
set etiā tantā facilitatē et delectationē tri
buere. posset ēē habitus ita cōsonus ēē
rōi recte q. actus elicitus nullā cōditiōz
evidenter apparentē haberet ex qua ne
cessario cōcluderet ipsū elici fm habitū
supernāle. Quā si dīcas subito mutatur
volūtas ut intēse et faciliter et delectabi
liter operet. et hoc modo cōsono super
nāli ratiōi. hoc est ad dictamē fidei. et nō
potest ita subito acquirere habitū ami
citie ordinate cōsonū fidei. igitur habet
habitū aliqū nō acquisitū quo ad sibi
to agendū inclinatur. Rūdeo volūtas
potest satis subito mouere quantum ad
actus naturales qui sūnt totaliter po
testari eiūs. q. sicut dicit Aug. p^a retrā
ctationū. c. 22. nihil tam est in potestate
volūtatē q. ipso volūtas. igitur ex tali
subitatioe nō potest cōcludi propositū.

Pico igitur q. vltra oēs cōditiōes pre
dictas v3 vltra intēsiōem actus delecta
tione facilitatiōem in agēdo rectitudiez
siue bonitatē et cōformitatē ratiōi recte
siue recte fm dictamē prudētie siue fm
dictamē fidei: vltra in quā hec oīa credi
tur esse vna cōditio in actu. videlicet q.
est acceptabilis deo nō quadā cōmuni
acceptatiōe soluz modo quatenus acce
ptat oēm creaturā. vel quo etiā modo
vult actū subtractum peccato alioquin
nō esset ab ipso. sed acceptatiōe speciali

que est in volūtatē diuina ordinatō hu
ius actus ad vitā eternam tanq. meriti
nō pōdignū ad pmiū hoc modo credim^o
etiā naturā nostram beatificabilem iu
stā esse habitualiter acceptā hoc ē quā
do nō actualiter operatur adhuc tamē
volūtas diuina eā ordinat ad vitā eter
nam tanq. dignaz tanto bono scōm oī
spoliōem quā habet habitualiter in se
propter hanc acceptationem nature be
atificabilis habitualē etiā quādo nō
operatur. et propter acceptatiōem actu
alē actus elicitū a tali natura. oportet po
nere vnū habitū supernaturalem quo
habens formaliter acceptetur a deo et q.
actus elicitus eius acceptetur tanq. me
ritozus. sic enī non videtur acceptari
natura vel actus sine aliquo habitū in
formate. quia sicut argutū est nō videt
deus aliā volūtiōem fm rōem habere d
obieto. nullo modo diuersificato: nec
etiā actus ut acceptabilis deo videretur
ēē in potestate agentis nisi illud quo for
maliter ageret sic esset forma eius. S3
dubium est qualiter habitus iste sit ra
tio acceptadi naturam et actū. Ratio
quidem acceptadi naturam videtur ēē
sicut quidam decore nature complacēs
volūtatē diuine. Ita q. siue ponatur ha
bit^o iste actū siue nō actū ex h^o solo q. ē
tal^o fōi decoras et ornans animaz potest
esse ratio acceptadi naturā. sed ad actus
acceptatiōem plus requiritur q. q. agēs
habeat hunc decore spirituale. alioquin
habēs talem habitū nō posset habere
actum indifferentē aliqū nec peccare
venialiter qd est inconueniens. cōsequē
tia patet quid neutroz istoruz tollit istū
decorem operantis. et ita vtrūq. ēē ac
ceptum si actus acceptaretur ex solo de
core operantis. Oportet igitur dicere q.
iste habitus preter hoc q. est decore spiri
tualis etiā est inclinās ad determinatos
actus et hoc siue nō actiue scōm quartā
viā posita in solutione precedentis qd is
siue qd magis videt actiue f3 3^{am} viam

Quod probatur pmo: quia alioqui videretur qd sine isto posset huius actus intensissimus diligendi deum: et hoc est in via qd in patria: et ita virtutudo: quia in illo ista nature in qd elicitur actus a principio actuum si sola voluntas esset principium actuum ipsa esset principium inquantum actum eque perfectum sine isto habitu sicut cum isto: et ipsa potentia posset equali conatu agere ut patet: qd perfectissimus actus diligendi sine habitu tali haberi posset. Secundo probatur idem qd alioqui non videretur verum esse qd dicit aug. de libero arbitrio: qd gratia se habet ad liberum arbitrium sic sessor ad equum: qz sessor actus regit et mouet equum qualiter vult: nec etiam illud qd dicitur in epistola ad sextum voluntate inquit concomitante non precurrente. pedisse quia non domina. non autem esset voluntas pedisse quia gratia si ipsa gratia nullam causalitatem haberet. Sed tunc est ulterius dubium de isto habitu comparato ad potentiam operantem qd videlicet ista debet dici prima causa et que secunda. Videtur enim ex dictis qd gratia est causa prima. Sed oppositum ostenditur. pmo quia potentia videtur habitu et non e converso. Et secundo quia actio non esset libera si gratia esset prima causa. voluntas enim naturaliter moueret: quia gratia naturaliter moueret: et sicut voluntas non libere moueretur ita nec libere ageret cum non ageret nisi quia mota.

Tertio: quia ut videtur voluntas semel habens gratiam nunquam posset peccare: qz causa secunda semper sequitur motionem cause prime nec potest moueri ad oppositum illius ad quod prima causa mouet.

Quarto. voluntas est illimitata ad actus qd ipse habitus. illimitatio autem ad plures effectus videtur competere cause superiori. Hic potest dici qd in actu meritorio de quo est sermo duo considerare oportet: videlicet illud quod prececidit rationem meritorum: et in hoc gradu includitur et intentio actus et substantia actus et rectitudo moralis. ultra hoc con-

sidero et ipsam rationem meritorum quod est sic esse acceptum a diuina voluntate i ordine ad primum vel acceptabile esse siue dignum acceptari. Hoc 2um membrum videtur effectus si actus esset complete meritorium per aliquid quod esset in merente. acceptare enim non est in ipso: sed est actio diuina. actio autem diuina non videtur per se requiri ad meritum: quod etiam probatur quia respectu huius acceptari videtur esse meritum. nam aliquis actus dignus est. aliquis alius non: igitur antequam intelligatur acceptatus est aliquid in actu quo dignus sit acceptari: ergo tunc est in ipso ratio meriti saltem respectu acceptationis. Contra. ratio meriti non habetur complete nisi habeat ratio digni vel digne ordinabilis ad primum quod est beatitudo et hoc digne secundum iusticiam commutativam siue retributivam: sed quicumque actus ex solis intransigentis agenti non habet hunc ordinem tunc enim deus non posset ei qui sic operatus est non retribuire beatitudinem nam iniuste eas sibi subtraheret. hoc autem est falsum: ergo talis ordo secundum iusticiam est ex sola voluntate diuina gratuite ordinatus: et ita ratio meriti complete erit ex ordinatione voluntatis diuine illius actus ad primum. Et quod adducitur pro secundo membro qd actio diuina non est de ratione meriti. Responsio. relatio in actu merentis ad actionem diuinam est de ratione meriti: que relatio non est sine actione diuina. Si dicas qd tunc non est in potestate merentis mereri: sicut nec in potestate eius est illa actio diuina. Similiter principaliter erit de mereri qd melius: quia principaliter in merito est ex actione diuina. Ad primum dico qd actus qui est meritum est in potestate mea supposita influentia generali si habeo usum liberi arbitrii et gratiam sed completio in ratione meriti non est in potestate mea nisi dispositiue: tamen sic dispositiue qd ex dispositione diuina

semper sequitur istud cōpletiū ad age
re meū. sicut semper sequitur animatio
ad organiciōem factā a causa natura
li. Per idē dico ad 2^m. qz licet princi
palis. i. vltimū et cōpletiū in merito
sit a deo n̄ sequitur tamē ergo deus me
retur qz merituū est actus libere et scōm
inclinatiōem gratie elicitus accept^r deo
vt premiabilis beatitudine et ita mereri
est sic agere: deus autē nō sic agit. Co
tra: saltē principalis in merito est a dō
Rñdeo: si principalis dicitur vltimū
cōpletiū concedatur. si dicitur prima
realitas vel perfectio realitas negetur.
qz actus est absolutū quid et prius natu
ra ista acceptatione passiua et mag^r ens
ea. Ad illud qd scōo adducitur pro
scōo mēbro qd actus meretur acceptari
Rñdeo in hoc est ratio meriti fm quid
qz nō est ordinatio actus ad beatitudi
nem vt ad premiū iuste reddendū p ta
li actu. et cōceditur qd acceptatio i^a passi
ua diuina nō includitur in ratiōe meri
ti fm quid. sicut nō requiritur in ratiōe
meriti de cōgruo. quomodo attrit^r me
retur iustificari. Et qd predictū est: ē in
telligendū de acceptatiōe eterna qua de
us ab eterno preuidens hunc actū ex ta
libus principiis eliciendū voluit ipsum
esse ordinatū ad premiū et ita actu volū
tatis sue ordinādo ipsum ad premiū
voluit ipsū esse meritū. qui scōm se con
sideratus absqz tali acceptatione diuina
fm strictā iusticiā nō fuisset dignus tali
premio ex intrinseca bonitate quā habe
ret ex suis principiis. qd patet qz semp
premiū est maius bonū merito. et iusti
stricta nō reddit melius pro minus bo
no. ideo bene dicitur qd semper deus p
miat ultra meritū cōdignū. vniuersalr
quidē ultra dignitatē actus qui est me
ritū. quia qd ille actus sit cōdignū meri
tū hoc est ultra naturā et bonitatē act^r
intrinsecā ex mera gratuita acceptatiōe
diuina. Et forte adhuc ultra illō ad qd
de cōmuni lege esset act^r acceptandus

quādoqz deus premiat ex mera libera
litate. Alterius sicut in actu meritorio
sūt duo predicta. s. substantia actus cū
rectitudine et ratio meriti sic habet^r gra
tie est quedā qualitas et preter relatiōez
illā quā habet ad ratiōem rectam inq̄
tum est habitus bon^r formaliter habet
specialē relatiōem ad voluntatē diuinā
acceptantē ipsum vel subiectū habens
ipsum habitus ille fm substantiā incli
nat actiue ad actū fm substantiam. Et
hoc actiue vt causa partialis tenēdo ter
tiā viam in precedenti solutiōe. et i hac
causalitate habitus est causa scōa. et po
tentia causa prima. sicut dicitur est in so
lutione precedenti dō habitū cōiter et po
tentia. ponēdo habitū actiū. et hoc p
bant ratiōes nūc adducte. Sed accipien
do actū scōm ratiōem meritorij potest
dici qd principaliter illa cōditio cōuenit
actui ab habitu et minus principaliter
a volūrate. magis enim acceptatur act^r
vt dignus premio. quia ē elicitus a cha
ritate qd quia est a volūrate libere elici
tus quāuis vtrūqz necessario requirat^r
Exemplū huius potest poni de diuisiōe
ne alicuius corporis mediante cultello.
ipsa quidē diuisiō absolute magis est
a potentia diuidēte qd a cultello. et ideo
potentia motiua fortior velocius diui
dit. sed tamē inquantū hec diuisiō com
paratur ad vsum sub ratione accepta
bilis vt cui placeat. magis attribuit^r cul
tello. quia leuiss^r partium diuersarum
que placet vsum mag^r est ex acutie iustru
menti qd ex efficacia virtutis principaliter
diuidētis. Similiter sonus magis
est ex percussione corporis sonantis. qd
ex percussione ordine. et tamen vt acce
ptabilis auditui magis est ex ordine per
cussione qd ex efficacia potentie percuti
entis: imo posset esse efficacior vis per
cutientis. et tamen omnino nō accepta
retur auditui quia nō esset sonus armo
nicus. Aliud exemplū: si enim pater est
causa principalis respectu filij. et mater

minus principalis. tamē ipsa potest esse causa principalior filij inquantū dilecti vel diligibilis alicui. hoc est q̄ filius magis diligat. q̄ ē m̄ris vt gignēt q̄ q̄ ē p̄ris vt gignēt. Ita de p̄ ordiāsse aliq̄e actū acceptare tanquā dignū tali p̄mio vel acceptabilem vel acceptandū esse. quia ad illū actum inclināt habitus aliquis vt principū actiū eius partiale et q̄ principalius per hoc acceptatur vt acceptabilis sit q̄ quia est a reliqua causa partiali sc̄dm igitur hoc potest exponi illud Augus. charitas est sicut sessor ad equū. Et illud etiam q̄ voluntas respectu gratie pedissequa est et non p̄uenia. hoc quidem verū est respectu actus inquantū meritorius est. sed nō inquantū est iste actus in substantia. Et primū exempli esset omnino idem vel simile si equus esset liber et sessor per modū nature esset dirigens equum ad certū terminū magis placere posset et hoc alicui ordinate volūtatī cursus equi ex hoc q̄ est sc̄dm inclinātiōem naturalez ipsius sessoris ad certū terminū q̄ ex hoc q̄ equus vi sua motiua velociter curreret tunc etiam posset equus ex sua libertate sessorē deicere vel p̄ter eius directiōem in terminū aliū se mouere. et in primo quidem fieret equus omnino nō acceptabilis q̄ nō haberet sessorē propter quem acceptaretur a tali volūtatē. In secūdo licet equus talis esset acceptabilis nō tamen cursus eius acceptaretur. quia nō esset sc̄dm directiōem sessoris.

Hoc modo in proposito: volūtas enī est quasi equus liber. et gratia quasi sessor per modū nature inclinans ad obiectū per modū determinatū. sc̄dm huius inclinātiōem cursus volūtatē placere aliter nō placeret sicut quādo est peccatū veniale vel actus indifferens. quādo autem sessor abiicitur. q̄ sit per peccatū mortale omnino ipsa volūtas sit displicens. hoc etiam modo volūtas est pedissequa. quia nō ex se ita determina-

te inclināt ad terminū propter quā in inclinātiōez actus acceptatur sicut gratia incliat et volūtas potest illud participare a gratia q̄ competet gratie magis p̄eēntiam q̄ sibi. et in hoc ipa erit cā sc̄da tñ in eliciendo actū volūtas habet p̄maz rationē motiui. ita q̄ in cādo aliquid intrinsecū actui nō sit volūtas 2^a cā. sed in essendo propter q̄ actus accipiat. q̄ dicit respectū eius ad extrinsecū. satis quippe possibile est propter cām principaliorē effectus competere illi effectui aliq̄a relationē ad extra minus principaliter q̄ propter cāz eius minus principalē. sicut patet i exemplis supra positis. habet autē et habitus ille sit et quilibet alius habitus moralis incliare determinate ad obiectū siue ad finē ex virtute obiecti quā aliquo modo participat. nā sicut habitus intellectualis habet aliquo modo in se obiectū presens tanq̄ sibi ratione obiecti intelligibilis. Ita habitus moralis h̄z quodāmodo obiectū in se sibi rōe boni diligibilis. et ita sicut ille h̄z virtute obiecti quodāmodo agere ad p̄ntiam obiecti. ita iste virtute obiecti suo modo cōtenti h̄z inclinare i obiectū. Et ex hoc apparet quō habitus magis determinate inclināt ad obiectum q̄ po^a q̄ determinatus includit obiectum.

Et fm hoc ēē posset dici q̄ illa cālitae partialis que attribuitur hitui cōuenit sibi ex ea parte qua obiectū dī actiū respectu actionis et nō ex ea parte qua po^a dī actiua q̄ magis habitus vim suā h̄z ex obiecto q̄ determinate includit q̄ ex ipa po^a. Et si tūc arguat sicut argutū fuit i p̄cedenti solutiōe q̄ habitus determinat et inclināt potentiam. ē est cā prioz. Rñ queratur alibi.

De secundo articulo

lo dico q̄ de po^a absoluta bñ potuisset acceptare nāz beatificabile acceptatiōe spālī p̄dicta ex̄ntem in puris nālīb⁹. Et sili actū ē ad quē ēēt inclinatio eius

mere nullo pomisset acceptare ut meri-
torius. Sed non creditur ita disposuisse quod
nam pura vel actus sic acceptet: quod actus
ex puris naturalibus esse meritorium appropin-
quat errori pellagij. id verisimilius creditur
quod acceptet naturam et actum tanquam meritorium
per habitum supernalem. Sed est duplex
dubitatio. una quomodo aliquid in natura crea-
ta possit esse ratio quare acceptat a volun-
tate divina vel absolute vel tali modo cum ni-
hil in creatura sit ratio actus divini nec in se
nec ut reddat super tale omnem. Alia quia
circumscripto omni dono supernaturali est disti-
guere inter amicum et inimicum ut inimicus
dicat in quo est peccatum non deletum. et ideo
manet offensa non inimicus omni in quo non
est offensa. sed an collatione eis boni
supernalis posset alicui inimico dimit-
ti offensa. sicut dicitur in 4.º dist. 3. Ad ista
rideo quere ibi. **Quantum** igitur ad illud
articulum non est necesse ponere habitum
supernalem gratificantem loquendo de neces-
sitate respiciente potentiam dei absolutam
precipue cum possit dare beatitudinem sine
omni merito precedere sed sit necesse loque-
do de necessitate que respicit potentiam dei
ordinatam. quam ordinationem colligimus ex
scriptura et ex dictis sanctorum ubi habemus
quod peccator est indignus vita eterna. et iustus dignus.

Quantum ad tertium

articulum posset dici quod magis non negat
omnem habitum supernalem. ipse quippe dist.
27. c. 1. illud quod mirabile adducit Au-
gustinus ad dardanum dicentem: quod ad templum dei
pertinet pueri sanctificationi quo non valeret
cognoscere deum. ergo deus inhabitat per
vultum qui tamen non potest habere actum elicivum
circa deum. Ista inhabitatio que competit
paruulo regenerato et non alij non potest
esse sine omni habitu supernaturali in ipso par-
uulo: nec enim potest poni propter actum
talem actum non habet nec habere potest nec pro-
pter naturam solam quod non inhabitat alium
paruulum non regeneratum. cum in eo sit eadem
natura. similis 2.º dist. libri 2. videtur ponere

gratiam creatam in anima. Itaque potest dici quod
magis posuit unum habitum quo informatur
etiam spiritus sanctus inhabitat. et ut in-
habitans quasi perficit potentias habitus
boni supernaturalis. duas quidem intellectum et
voluntatem fidei et spei ad credendum et speran-
dum. sed voluntatem nullo a habitu ad amandum
dum quod isto per quem deus inhabitare. quod actus
iste amandi est ita perfectus quod potest attribui
mediate illi habitui quo formaliter inhe-
rente spiritus sanctus inhabitat tanquam perfectis-
simo habitui non sic potest actus credendi et
sperandi attribui immediate illi habitui per
quem spiritus sanctus inhabitat propter imperfectio-
nem istorum actuum et perfectionem illius habitus qui
spiritus sanctus inhabitat mentes. iste. n. 3. esse
ita perfectus quod nec in propria cuacuet quoniam anima
erit templum dei. tunc. n. non manebunt credere
et sperare. Et hoc modo auctoritates aug-
ustinus facit per magis non quod nullus sit habitus
supernalis formalis gratificans animam. sed
quod non aliter ab isto per quem spiritus sanctus inha-
bitat animam eo quod habitus credendi et speran-
di aliter est ab habitu quo inhabitat. et hoc
parebit solvendo rationes que adducuntur pro
parte quod 1.º hoc igitur non videtur ma-
gister discordare ab alijs nisi quod vel po-
net gratiam alium habitum esse a charitate vel
saltem dicat istum habitum qui realiter est gra-
tia formaliter esse in voluntate et non in ef-
ficientia anime. quia tunc non inhabitaret
scilicet per habitum unum quasi radicaliter respe-
ctu fidei et spei nisi prius insuerit. sed in-
habitarer per habitum formaliter infor-
mantem voluntatem qui quodam ordine na-
ture esset posterior fidei et spei. Et tenendo
eundem habitum esse realiter charitatem et gratiam
ut illa habitus informat efficientiam anime per. et sic
a. f. f. inhabitare efficientiam anime fluat virtutes
informantes potentias vel sit in voluntate
formaliter iam presuppositis fidei et spei in pote-
ntijs. de hoc in 2.º libro dist. 26. saltem charitas non
vel alius habitus realiter ab isto per quem. f. f.
inhabitatur animam. et ita non sic. f. f. per habitum
medium a magis ab isto quod inhabitat movet ad di-
ligere sic movet ad credere et sperare.

Ad argumenta pri-

cipalia. Ad primum dico qd argumentum aug. sic tenet omnis diligens proximum diligit dilectionem suam formaliter si puerit se sup illam. ois aut diligit dilectionem suam formaliter diligit spm sanctu qd est dilectio p eentia: qd diligit frrem diligit spm sanctu. 2ª ppositio in ordine qd tñ erit maior in sylogismo disponedo: pbat sic: qd ordinate diligit min' bonu magis det dilige aliud maius bonu: pcpue qñ in minori nō ē ratio diligibilitatis nisi a maiori bono dilectio aut mea formalit est min' bona qd dilectio illa bona p eentiam qd est spiritus sanctus: et precise ab ista dilectione illa hz rōem diligibilitatis. Itud ergo argumentū pbat deū esse diligendum et non tñ qd sit dilectio mea formalit nec qd non sit in me alia dilectio formaliter dñt quippe intelligi duo sylogismi in argumento Aug. quoz vnus est iste diligēs frrem diligit dilectionem qua formalit diligit. ista aut est dilectio picipata: qd diligit dilectionem picipatam. Alterius ali' sylogism': diligēs dilectionem picipataz qd dilige dilectionem p eentia: de' est dilectio p eentia qd rē. De 2° argu' et v3 de dono excellentissimo dici pōt qd argumentū sic tenet: nullū donū creatū est excellent' charitate creata: qd charitas est perfectio simplici: et nō ex rōne sui includēs limitatōem: pntia ista pbat: qd oī dono qd non ē perfectio simpliciter eminentius est aliqd in creaturis qd formalit ē perfectio simplici. vlti^o ois perfectio simpliciter formalit ppetit spū sancto ex h^o qd ipsum ē donum simpliciter excellentissimū ac per hoc deus qd deus pōt dare se ipsum: et ita excellentissimū donū ei' ē deus: igitur spū sanctus ex hoc qd ē donū excellentissimū simpliciter: ē ois perfectio simpliciter. s3 cū hoc stat qd ista perfectio simpliciter in nobis sit picipata: et alia eentia ab ipsa psona diuina qd est perfecte

hac pfectione simplici. Absolute qd argumenta aug. psupponunt vnū v3 qd de' sit formalit dilectio et formalit charitas et non tñ effectiue: sicut dñ species vel potētia mea qd efficit patientiā tanq non pfectionem simplici: et ideo nō cōueniētem sibi formalit s3 charitatez efficit in aia et dilectionem tanq pfectionem simplici: et ideo sibi formalit pueniēte quēadmodum alio modo facit bonitatem alio modo humanitatem ex hoc qd pē qd facit humanitatem non sequit qd sit formalit homo s3 tñ causa effectiua hōis: sed ex hoc qd efficit bonitatem sequitur qd sit formalit bonitas: et rō est quia ois perfectio simplici qd est in causato re ducitur ad cām formalit hntem istam pfectionem: non sic de pfectōe limitata. S3 qd faciunt iste auctoritates sic intellete ad ppositū magistrī. Rñ qd ille habitus quo inclināt aia ad diligendū meritorie ē perfectio simpliciter in tñ vt ista perfectio simplici pueniat formaliter spiritui sancto: sequit qd iste habitus possit esse immediatus habitus respectu dilectionis que est perfectio simplici: et p hoc spū sanctus vt inhabitans p istū habitū immediatus causat illū actum qd credere vel sperare respectu quorum non pōt ēē aliqua causa pima que sit perfectio simplici. S3 ptra istā rñionē arguo sic: v3 pmo qd ppositio sit falsa cui initit v3 qd oī perfectio non simpliciter in creaturis eminentior sit siue perfectior aliqua perfectio simplici. v3 eni hie instantiam de eentia supmi angeli qd nō est perfectio simplici: et tñ nulla res nobilior illa v3 ēē in tota creatura. P et crea male v3 ratio et intētio aug. adduci ad iētionez mgrī: qd ex pma rōne h3 qd spiritus sanct' ē formalit dilectio p eentia. Ex 2ª habetur si qd v3 qd spū sanct' est formalit charitas p eentiam: quō ex h^o infertur qd non est in nobis aliqua dilectio habitual siue charitas alia ab isto habitu p quez spū sanct' dñ inhabitare

Iste quippe habitus quo spūssanc^o in-
habitat vel non ē pfectio simplicit^r: sed
aliq̄ limitata vel si est non sequitur quin
alius habit^r ab isto posset poni primū
incipium elicēdi actū meū diligēdi me-
rito^r. nā iste actus ē limitat^r et pfectio
imitata. Alii potest dici de rōne aug.
id ppositū mgti. Ad aliū p3 q̄modo
haritas ē bona p participatōem ex di.
l. q. 2. vbi expōsitū est quō forma sim-
plex picipat causam suā.

Ad agrumēta pro

opinione q̄ ipōnit mgtō q̄ v3 negat ha-
bitum supnālem gratificantē. Ad pri-
mū dico q̄ iste habitus simplr dat acce-
ptabilit^r operari: et etiā dat aliquaz acti-
uitatem respectu actus sicut aliq̄ causa
et respectu eius. s3 non dat delectabilit^r
re3 facilliter q̄ pueniūt habitui acquisi-
to in quantum distinguitur ab infuso p
hoc q̄ acq̄rit^r ex frequent^r agē. Ad 2^m
pūis aliq̄ dicāt volūtātē in puris nālī-
bus nullū actū posse habere circa obīe-
ctū supnāle vīsum: tñ hoc improbatū
est di. l. q. 4. Cōcedo igit q̄ posset habē
actū circa tale obīectū offensūz siue nu-
de siue p actum fidei: s3 iste actus circa
obīectū oñsum a fide non esset merito-
rius q2 non eēt fm inclinātōem illi^r ha-
bitus fm quem solus de^o dispōnit acce-
ptare actū. nec etiā in pīa esset bītudo
q2 non eēt ita perfectus sicut posset hūi
a tali potētia si esset pfecta pportiona-
liter habitui supnālī. Esti obīicias q̄
ille actus circa diuinam eētiam vīsam
posset eē ita perfectus q̄ totalit^r quie-
ret volūtātē: q2 elicere^r fm totum co-
natum ei^r et p pñs eēt bītific^r. Qd etiā
vī q2 talis volūtās habēt q̄quid vellet
et nihil vellet male. h^o aut^r est eē bīt fm
aug. l3. de trī. c. 5. vel. 15. Rñō q̄ nō so-
lum illa volūtās nō eēt beata q2 nō ha-
beret q̄quid vellet eo modo q̄ deberet
velle. debet enī velle acceptabilit^r diligē-
et hoc nō habēt: sed etiā nō eēt beata q2

nō habēt actū ita pfectū sicut ppetēt sibi
in gradu nē sue. nulla enī potētia ha-
bitualis pōt hīe actū ita perfectū sine
habitu sicut cū habitu: imo quāto po-
tētia ē pfectior tāto min^o pōt hīe actūz
pportionalit^r sue pfectōni si careat oī
habitu: q2 ex quo ē sūlis ppor^o geome-
trica duaz psonaz ineq̄lū ad habitus
pportionalit^r pfectos erit aliq̄ pportio
arithmetica: et ita simplr magis defici-
et potētia pfectior si nō pficiatur p ha-
bitū q̄ potētia impfectior. Qd etiā
addit q2 h3 q̄quid vult. B^o non tanta
volūtōne quāta pōt ordinate appetē ill-
lud obī. pōt enī ordinate appetē habē
illud tanto actu quantus ppetēt sibi ex
nā potētie et habitus pportionalis sibi
et nō tñ ita pfecto actu sicut ppetit sibi
ex puris nālīb^{us}. nō aut^r haberet pmo-
mō: s3 tñ 2°. Cōtra illud vī q̄ tūc nul-
la volūtās eēt bītā q̄ nō habēt charita-
tē maximam cui^r eēt capax. Preterea
sicut argutū fuit in pcedēti solutōne: ex
rōne qua potētia ē pfecta i sūmo gradu
potētie pōt in sūpmū gradū seu i supre-
mū actū: ita q̄ nihil deficit sibi ex defe-
ctu habitus: q̄ volūtati in quocūq̄ gra-
du nihil deficit in isto gradu ppter defe-
ctū habit^r. Ad pūm rñdeo q̄ nō pōt
ordinate velle hīe obī bītificū maiorī
actu q̄ corrdēntē meritō suis. tal^r nō ē
maxim^o cui^r ē capax. sp tñ ē maior illo
quē posset hīe exnō in puris nālīb^{us}.

Ad 2^m dico q̄ volūtās infinitas conti-
net in se eminen^t p idēptatē totaz pfe-
ctōem habit^r: et iō nullā pfectōez mino-
rē dat actui q2 non intelligit^r informari
habitu: s3 potētia finita non includit p
idēptatē habitū pportionalē sibi et iō
pōt rēficē a pfectōe sibi pueniente i agē-
do si nō pficiat habitū. Ad 3^m dico q̄
act^r iste nō creat loquēdo ppe de creati-
one. tñ q2 respectu ei^r pcurrit aliq̄ cā 2^a
actiua. creatio aut^r ē solū agētis pmi sine
cā 1^a. cū q2 h^o psupponit aliq̄ receptū
ip^r act^r: puta volūtās. in creatōe autēz

nihil susceptum supponit. quoniam igitur deus quod
omne supnale creat si procedat de omni actu pri-
mo supnali. non oportet procedere de supnali qui
est actus secundus: quoniam ad ipsum procedit potentia
creata et in ratione actui aliquid modo: et in ratione
receptivi. tamen potest dici supnalis ratione for-
me siue habitus procedentis ad eum perductionis
natura non immediate creetur. Alii potest dici quod
actus non est proprie supnalis: quoniam non habet
suppositum sit a causa supnali immediate: tamen
iste posset in esse esse causa naturalis respectu sui a-
ctus: et ideo actus qui producit per tale habitum
non est proprie supnalis. ita enim naturalis potest se
habere ad actum suum forma quam supnalis produ-
citur sic se habet ad actum suum forma quam est me-
re naturalis: ita quod deus in productione formarum
non causat neccludit distinctionem earum
in preparatione ad suos effectus. **Ad 4^m**
dicitur quod est in propria voluntatis non impeditur
viri isto habitu et quoniam cum equali conatu operatur
voluntas: habet equaliter sibi cooperatur: quia
habetur ex parte sui agit per modum nature: nec tamen
spiritus erit equalis delectatio persequens actum eli-
citur. delectatio quippe est ab obiecto quod attri-
gitur per actum et non tamen ab ipsa potentia a-
gite circa obiectum. nunc autem quoniam obiectum non est
prius in se sed in enigmate potest ab obiecto dele-
ctatio diversimode carere: nunc plus: nunc
minus. licet actus circa ipsum et equaliter intensus
spiritus eliciat ex equali conatu. Quod igitur deus de
preparationis verum est de devotione habet est de
delectatione persequente actum. non autem de ipso
actu amandi elicitur quod quoniam est intensior
et magis meritorius: sed ipsum sequitur minor
delectatio vel quasi nulla. et quoniam minor est
actus et in se et in acceptatione divina con-
comitat maior: delectatio ad alliciedum per
uulos ut auidi sequantur illud cuius dulce
dine gustarunt.

Ad primum de se-

cunda via procedo quod spiritus sanctus possit actus
causare immediate in voluntate et tanquam a se
creatum acceptare tanquam dignum vita eter-
na. sed nec tunc iste actus esset voluntatis ut in
prout esse: nec credimus ipsum tale actum acce-

ptare: quoniam disposuit actum liberi arbitrii et
quod esset in prout eius acceptare. **Ad 2^m**
dico quod spiritus sanctus cooperari igni ad cale-
factum non est miraculum. cooperari autem
aque frigide ad calefactum. si tamen sine
dictioe possit sibi competere aliquid causalitatis
respectu calefactiois hoc esset miraculum
Ita dico in proposito quod spiritus sanctus coopari
voluntati habitu ad actum eliciendum
sem illi habitu hoc est de ratione lege quod de
assitit cause et ad suum actum. sed ipsum coo-
perari voluntati non habitu esse mira-
culum. si tamen voluntas ipsa posset operari.
Dico ergo quod spiritus sanctus cooperatur voluntati
habet charitatem: non quidem quod habet charita-
tem ita quod charitas eius sit causa prioris mo-
uens spiritus sanctum ad cooperandum: sed quod
spiritus sanctus omni cause secunde generaliter coo-
peratur ad alium actum ad quem secundum formam su-
am ordinatur. quod est diligere in voluntate
habituaria. **Quoniam igitur** dicitur quod prius opera-
tur spiritus sanctus quod voluntas habeat chari-
tatem. falsum est nisi intelligatur de potentia
eminente sicut causa superior. sed quippe coope-
ratur spiritus sanctus voluntati habet charita-
tem et ipsa operatur. aut si procedat quod prius
cooperetur spiritus sanctus quod habeat charitatem
non sequitur quod eque possit cooperari volun-
tati non habet charitatem quod non ita coo-
peratur non habet formam ad agendum
sicut habet. **Ad 3^m** dico quod si per dicatorem
idiotam operatioes humane vere dicantur
de verbo: in actus per quod ubi in natura deus
uina non erant in prout illi homines: ut ipse
inquartur homo posset mereri actum illi
non enim christus in hoc nobis meruit si filius
dei quod erat in carne creavit aias cum prout et
spiritus sancto. Et ita ad propositum non mere-
bitur voluntas mea si. si. quodcumque prout
ei causet in ea actum diligendi. **Ad ultimum**
dico quod licet illud faciat difficultatem tene-
tib' spiritum esse actum primum respectu intel-
lectus per quem intellectus potest in actum secundum si
cut lignum calidum calefacit calore quia si
hoc esset verum esset difficile saluare quod in-
tellectus non informatus aliquid forma pos-

set in oparões. tñ fm illā vīaz quā dixi
di. 3. huius pñi q̄ obñ siue in se siue i
spē est sicut causa p̄ialis p̄currēs cū itel
lectu ad causandū intellectōem nō facit
aliquā difficultatē q̄z obiectū in se pñs
quō erit i p̄ia sufficit absq̄ oī infor̄ma
tōe ad causandū vīstōnez vel ex se solo
cū intellectu. Et si arguit q̄ sine habitu
infor̄mate pōt ēē vīstio p̄fecta: q̄z fructō
p̄fectissima. R. nullus negat cōiter in
gloria habitu lumis glorie i intellectu.
Et iste ex pte intellect⁹ pōt pōi cor̄ndē
charitati ex pte volūtatis.

Quæstio de augmen

tū charitatis. Supposito q̄
charitas possit augeri: fm illud aug. ad
bonificiū. Charitas meret augeri vt
aucta mereat⁹ p̄fici. Et fm illud augi.
7. de tri. c. 7. vel. 8. In reb⁹ incorpo
reis idē meli⁹ ēē qd̄ mai⁹ ēē. aliq̄ aut cha
ritas ē melior altera: qz ei cor̄ndet ma
ius p̄mū eēntiale: q̄ aliq̄ charitas ē ma
ior alia. Quero de mō augmētī chari
tatis: p̄mo vīz tota charitas p̄ex̄tis
cor̄rūparit ita q̄ nulla realitas eadē nu
mero maneat in charitate maiore ⁊ mi
nore. Qd̄ sic arguo: qz alias ip̄a forma
augeret s̄biectiue: qz ip̄a eadez manens
trāsmutaret de mīnorē ad mai⁹: hoc est
falsū: qz forma simplex s̄bm trāsmutari
onīs ēē nō pōt: fm auctē. 6. p̄ncipioz: q̄
nō pōt charitas sic augeri. Cōtra. p̄
mo de gn̄tōe auctū oīz manē: q̄z in au
gmētō quocunqz non est cor̄ruptio p̄
existentis.

Hic dicitur q̄ nihil

charitatis p̄ex̄tis manet idē numero i
charitate aucta: s̄z totū qd̄ p̄fuit cor̄rū
pit⁹ ⁊ aliud indiuiduū p̄fect⁹ illo gn̄atur
Ad h⁹ ponit rō: qz termini mor⁹ sunt
icōpossibiles ex. 7. p̄physicōz. igit h⁹ mo
⁹ vel mutatiōis q̄ charitas augetur ter
mini erūt icōpossibiles: q̄ illd̄ qd̄ est ter
min⁹ ad quē sumpl̄r ē icōpossibile imo

⁹ q̄: q̄ nō includit idē numero. Confir
tur ista rō: qz sic in sp̄eb⁹ ponit magis ⁊
min⁹ p̄p̄ ordinē eēntiale sp̄ez ita vī po
nēdū suo mō in indiuiduis eiūsdē sp̄ei: s̄z
sp̄es p̄fectior q̄ vī maior. est simpl̄r alia
nā ab ip̄fectiore q̄ nihil idē numero nē
īferioris manet i sup̄iore: q̄ i indiuiduis
eiūsdē sp̄ei nihil ip̄fectōis idē numero
manet i p̄fectiore. Cōtra istā positiōez
arguit. 6. vīz: quaz p̄ma sumit ex p̄sup
positiōe forme in augmētō illi⁹ forme: ⁊
fm istā vīaz arguo p̄mo sic: licet nō acce
sit deū augē charitatez in illo istātī in q̄
elicit act⁹ meritorī⁹ q̄ meret charitas au
geri: tñ pōt tunc augere charitatē ita q̄
augmentū qd̄ qd̄ meret simul tēpe det
qn̄ actus elicit. Et hoc arguo: iste actus
qui meretur augmentū charitatis ē me
ritorius: igitur p̄supponit charitatez
in isto instanti in quo elicit: quero quā
non istam nouam partem que acquiri
tur: qz ista sequit actum sicut p̄mū me
ritū. q̄ p̄supponit istā q̄ p̄existebat: ⁊ p̄
p̄ns nō cor̄rūpit illa i illo instanti: qd̄ si
sic tūc in illo instanti non posset acc⁹ me
ritorius elici in quo tñ quis meret au
gmentū charitatis. Si autē p̄teruiat
quis q̄ deus nunq̄ auget charitatē in i
stanti in quo habetur actus meritorius
respectu augmenti: s̄z sp̄ postm⁹ durati
one pro eo q̄ non auget p̄p̄ actum in
quantum elicitur: s̄z inquāruz ē in acce
ptatiōe diuina: ⁊ h⁹ modo manet post
instās in q̄ elicit: ⁊ tūc post ip̄m p̄fertur
augmentū. Licet ista r̄sio oīno sit im
probabil⁹ p̄ eo q̄ nō euadit difficultatez
in alijs. p̄mo qd̄dem qz in vīrtutibus mo
ralibus ⁊ intellectualibus vīrus augetur
p̄ actū elicitum ⁊ nō quādo act⁹ ille nō
ē. qz qd̄ non ē nihil cat⁹: q̄ qn̄ actus ille
īnest tūc est ratio augendi habitū: ergo
si tūc generetur nouū indiuiduū ⁊ cor
rumpitur indiuiduum qd̄ p̄fuit sequit
q̄ actus augmētatiuus habit⁹ nō eliciet
ab habitu: sed a sola potētia: qd̄ videt i
cōueniēs: qz tunc fm dicta in p̄cedenti

q. act^{us} augmentatiu^{us} habit^{us} esset imperfe-
ctior q^{uam} alius nō augmentatiu^{us} habit^{us} eli-
cit^{ur} ab habitu. Et si etiā concedat^{ur} cōclu-
sionē q^{uod} act^{us} augmentatiu^{us} habit^{us} acquisi-
ti elicitur a sola potentia q^{uod}uis hoc vidē-
atur incōueniens nō tamen euadet hāc
difficultatē specialē si ponatur species in-
telligibilis augeri per actus intelligendi
q^{uod} nō potest ille act^{us} elici a sola potentia
circūscripta specie. q^{uod} sicut patuit disti.
3^a h^{abitus} primi nō sufficit intellect^{us} sine spe-
cie ad actū intelligendi eliciendū. ergo nō
potest aliqua int^{ellectus} augere speciem que
elicitur a sola potentia. illa igitur intel-
lectio augmentatiua speciei presupponit
speciem et non illud indiuiduū q^{uod} gene-
rat. ergo indiuiduū preexistens nō cor-
rumpit. Q^{uia} si neget intellectionem augere
speciē intelligibilē. Ultima instantia ad
propositū est ista. volūtas per actū suū
potest remittere actū intelligēdi q^{uod} pro-
bat q^{uod} potest totaliter corrūpere intel-
lectiōem et amouere intellectū ab hoc ac-
tu et tam volūtas illa remissiua intellecti-
onis presupponit nēcio intellectiōem. nō
aliq^{uod} nouā q^{uod} sequat ipsā volūtiōem. p^{er} 3^{am}
ig^{itur} aliq^{uod} precedentē ipsā volūtiōem. et p^{er}
p^{rius} int^{ellectus} preexistens nō corrūpit per eā.
via est ex p^{er}fectione illi forme q^{uod} inducit^{ur}
per augmentū. vbi arguo p^{er} sic. In acti-
bus augmentatiuis habit^{us}. act^{us} decim^{us}
potest esse imperfectior p^{rius}. et tamē per
istū actū decimū auget habit^{us} ad aliq^{uod}
graduū ad quē nō potuit p^{rius} augeri per p^{rius}
mū vel 2um actū. q^{uod} nō posset esse si totū
preexistens corrūpat. q^{uod} perfectio primi
vel secūdi actus in se erat maior. et per
cōsequens indiuiduū in c^{on} generatiōem
potuit prim^{us} act^{us} potuit esse perfect^{us} illo
indiduo in q^{uod} potuit decim^{us} act^{us}. q^{uod} q^{uod} p^{er}
fect^{us} sit illud q^{uod} seq^{uitur} decimū q^{uod} primū
nō erit q^{uod} nouū indiuiduū generat virtute
decimi. sed q^{uod} preexist^{ens} generatio per
act^{us} precedentes aliqd addit. et ita mane-
bit preexistens. Si dicat q^{uod} precedentes
act^{us} elicti a charitate maneat in acce-

ptatione dīna licet nō in se nec in alio i
p^{er}fecto a se vel ab eis. nō soluit arg^{umentum} i ac-
q^{uod}sitione habitū naturalū et moralū.
p^{rius} rō nō soluit in agentib^{us} naturalibus.
pono enim q^{uod} alicui calido in nouē gra-
dibus adueniat aliquod calidū in gra-
du minori illud potest aliquo modo in-
tendere calidū illud nouem graduū. et
per cōsequens illud q^{uod} est in termino ac-
tionis est perfect^{us} in caliditate q^{uod} sit ipm
agens adueniens et augmentās. hoc est
impossibile si esset indiuiduū nouū gene-
ratū per actū illi^{us} calidi iam presentis.

Nec potest euadi hoc per ordinē gra-
duum puta q^{uod} agens potest reducere ad
graduū perfectiorem illō passum q^{uod} fuit
s^{ed} aliquo gradu q^{uod} nō potuit in p^{rius} in-
p^{rius} reducere sicut agēs potest animare
passū q^{uod} p^{rius} fuit organicū et t^{amen} organicū
nō p^{otest} reducere ad perfectiōem tantam et
hoc propter ordinem formarū vel gra-
duū in forma propter quem ordinē exi-
stens sub imperfectiori potest statim ou-
ci ad perfect^{us} nō sic si non esset sub illo
gradu. Non valet inquā hec respōsio
quia si calidū. 8. graduū intendat cal-
dū nouem graduū et ista intensio fiat p^{er}
caloris corruptiōem preexistētis et ge-
neratiōem noui indidui ig^{itur} in illo insis-
ti in quo generat calidū. iō. graduū ge-
nitū excedit i p^{er}fectiōe ip^{sus} gnāns. q^{uod} est i
possibile. ig^{itur} nō fit sic augmentatiō. 3^a via
sūt et accipit i nāl^{ibus} et in actiōe p^{rius} p^{er}
p^{rius}. calidū. n. agēs i frigidū anō corru-
pat total^{iter} frigidū remittit ip^{sus}. si in ista
remissiōe gnātur indiuidū. q^{uod}ro a q^{uod} gene-
rāte si nō fugiat ad agēs vlc q^{uod} fuga ē h^{abitus}
rōabil^{is} nō pōt assignari. aliq^{uod} p^{er}ticulare
gnāns h^{abitus} indiuidui. q^{uod} cal^{idus} remittēs frigi-
dū nō pōt per se gnāre aliq^{uod} indiuiduum
frigidū. ig^{itur} nec nouū remittit. 4^a via su-
mit ex h^{abitus} q^{uod} p^{rius} p^{er}cedit eo^{rum} motū i accit^{us}
b^{us} q^{uod} negat in s^{ub}ijs. et p^{er} p^{rius} magis et mi-
n^{us} in accit^{us} b^{us} sicut requirunt ad motū
nō sic in s^{ub}ijs. si at nō est augmentū in
accit^{us} b^{us} nisi per corruptiōem preexist^{ens} et

modum noui et tali modo potest iue-
uri magis et minus in substantijs: igitur
non saluatur magis motus hic quam ibi.

5° arguitur per hoc quod non sub determinato gra-
du magis vel minus esset species ad indi-
uidua: et hoc species inferior preterita sub spe-
ciature: et ita nulla species nature interseibilis
vel remiscibilis erit indiuidua seu speci-
alissima. preterita prima probatur: quod quicquid
est per se in quod de indiuiduis et est per se unum
species eorum: nam in determinato gradu tali
vel tali dicitur in quod de indiuiduis et est per se
unum quod tunc non habet gradum essentialiter est
eorum quod habent naturam in tali gradu et gradus nihil
addit quod accidat nec per se quod non in tali gra-
du est species per se etiam quod non in tali gradu est mi-
nus esse species nec in se: igitur erit species inferior
ordine nec. 16° et ultio arguitur quod si ratio ad-
lucra per positionem valeret precluderet eodem modo
de quatuor modis de quatuor virtutibus: et ita
quod quantitas molis augeret nihil prope ma-
ueret idem: ergo in argumentatione prope dicta
quantitas molis aucta non remanet sed quantitas
naturae preteritam quod videtur inconueniens. Respon-
detur secundum istam positionem precedendo conclusionem
per ista est nouum indiuiduum quantitas molis quod non
aliquid est maius sic aliquid intensius est aliud
indiuiduum quantitatibus vel quantitatibus virtualibus.

Et hoc arguitur: quod duo videtur sequi
inconuenientia: primo quod si rarefiant species vi-
ni erit quantitas molis maior quam prius quod
rarefactionem precomitat maior quantitas
ergo ista quantitas quod fuit vini non manet post
rarefactionem: igitur nec manet ibi sanguis
quod non tenet contra ibi sanguis manet nisi quod
diu manet accidentia quod affecerunt vinum con-
uersum. Aliud inconueniens quod tunc videre-
tur quod talis rarefactio non posset esse virtute
agentis naturalis: vel quod ageret agens naturale non
presupposita materia aliquid vel subiecto. per quod ibi non
presupponit materiam subiectam quod ibi non est subiecta al-
terabili. nec etiam presupponit ibi quantitas
eadem numero manens per te et tamen agens naturale
potest ut videtur sic rarefacere vel condensare
istas species: igitur agens naturale potest arguere
non presupponendo aliquid in sua actione. Ad

ista inconuenientia respondet ad primum quod quod diu
manet accidentia filia illa que affecerunt vinum
manet sanguis. licet autem non maneant
eadem manent tamen filia post rarefactionem

Ad aliud respondet quod virtus naturalis potest agere
nullo manente contra ibi terminis. non tamen
creatur quod hoc posterius naturali ordine sequitur per
ita non est in creatore. Contra istas respon-
siones arguitur: quod cum quantitas illa noua
numero differat a preexistente: et non alio
modo. differat quantitas aque a quanti-
tate vini nisi numero tamen. quod non species per
sequitur quod prope talem permanetis accidentium
species non numero non plus manet sanguis
sub quantitate ista noua quam manet sub qua-
ntitate aque si ibi esset: precipue cum ista qua-
ntitas noua non magis inclinatur ad affici-
endum vinum cuius quantitas fuit prior quam
ad efficiendum aquam. Contra aliam responsio-
nem videtur esse inconueniens quod virtus naturalis actia
non supponat in actione sua subiectum.

Preterea quero quod unum istorum sequi-
tur ad reliquum: aut sine actione naturalis agere
tis et hoc est manifestum inconueniens quod
tunc agens naturale frustra ageret quod sine eo
illud preteritum adesset: ergo non sequitur nisi per
actionem naturalis agentis sed tale agens non
potest ponere effectum in esse sine causa materiali
nisi posset creare quod repugnat naturali
agenti. Preterea secundum hoc posset dici quod
agens naturale effectiue inducit animam intelle-
ctiuam quia ipsa naturali ordine consequitur
ad organisationem corporis: preteritum habet contra
per inconuenienti.

Ad questionem igitur
tur propter rationes improbatas istam opini-
onem et precipue duas vel tres primas re-
neo conclusionem oppositam quod realitas
illa positiva quod erat in charitate minore
manet eadem realiter in charitate ma-
iore. qualiter autem hoc sit patebit in
solutionibus sequentium questionum

Ad argumentum in oppositum dico
quod non sequitur manet forma eadem in
indiuiduo perfecto et imperfecto: ergo ipsa

mutatur subiective: quia non manet sic materia forma: sed sic non in individuo supra quod quodlibet individuum aliquid addit. Et ratio defectus presentie est: quia illud quod est secundum unum individuum non est etiam secundum alterius individuum: et illud etiam est possibile et mutabile ab individuo in individuum ipsa autem forma sicut unum individuum non est secundum ita nec alterius: et per consequens nec mutabilis de uno ad aliud.

Secundo quero

Utrum illud positum charitatis preexistentis quod manet in augmento sit tota essentia charitatis intesa: ita quod si poneretur charitas intesa sine subiecto: nullam realitatem haberet positivam in se contenta liter alia ab ista quod presuit in charitate remissa. Et quod hoc modo realitas charitatis preexistentis sit tota contenta et realitas charitatis aucte. probatur per quod 8. meta. forme sunt sicut numeri quo ad hoc quod si cur numerus quilibet additus numero numerum variat: ita quilibet gradus in forma additus variat speciem quod in contenta hoc forme non potest addi aliquid manente eadem specie. Supponit quod intesa est eiusdem spiritui cum remissa: quod non addit ibi aliquis gradus ultra realitatem ipsius forme.

Preterea. id. metaph. c. penul. dicit philosophus. quod differentie formales mutant speciem. omnia graduum in contenta forme si contenta esset differentia formalis. quod non. Preterea porphyrius dicit quod differentia formalis non recipit maius nec minus: esse inquit uniuscuiusque unum et idem est neque intentionem recipiens neque remissionem.

Preterea auctor. 6. principiorum. forma est simpliciter et invariabiliter persistens contenta.

Preterea si realitas aliquid advenit preexistenti: quod charitas aucta non erit in specie: quia includet aliquid accidentale non specificum: vel si ipsa sit in specie se nihil includit nisi pertinet ad nam speciem: et ita charitas minor que non includit illum gradum non erit in specie. Contra si cha-

ritas maior non plus realitatis habet quam charitas minor tunc charitas cuiuslibet beati esset equalis in natura charitatis charitati christi. et secundum hoc aug. 6. de tri. ca. 7. In rebus incommensurabilibus idem sit maius esse quod melius esse. charitas cuiuslibet beati esset eque bona et meritoria cum charitate anime christi: et ita foret quilibet eque essentialiter beatus cum christo: quia premium essentialiter correspondet quantitati charitatis: quod est impossibile.

Opinio nitens ar

gumentis factis: ad primam partem videtur dicere quod prescindendo formam a subiecto non est magis et minus in forma sed se per realitatem additam. et quod secundum auctoritates sanctorum oportet sibi saluare aliquam modo magis et minus. oportet ibi ponere magis et minus secundum inesse ipsius accitibus ipsi subiecto: quod quidem inesse est sibi esse. et ita maioritas accitibus quantum ad inesse attribuitur vel maiori dispositioni subiecti: vel maiori amotioni oppositi in disponentis. Contra istam opinionem arguo primo sic: contraria in summo sunt impossibilia in eodem. in gradibus vero remissis non: hoc non est nisi aliquid est in contrario intenso quod non est in remisso. si enim tota realitas est in remisso que est in intenso non est repugnantia intensi ad remissum: sicut nec remissi ad remissum: sed illa impossibilitas non est habitudo ad subiectum: nec ex habitudine aliqua ad subiectum. porro enim est impossibilitas formarum in se: quod sit formarum in subiecto recipiente. quia enim sunt impossibiles in se: id non potest recipi in eodem. non e converso. quod istud quod est ratio impossibilitatis in formis intensis oppositis est aliquid positivum in eis secundum se: non tamen in ordine ad subiectum.

Preterea idem non potest bis produci et per consequens non potest aliqua realitas habita per aliquam mutationem acquiri: quod ista realitas que acquiritur per motum vel mutationem

cessione non est eadem positive cum ista
posita: quia tunc illud quod preexistit realiter ac
crescit. **P**reterea, si forma est indivisi-
bilis dat sibi esse indivisibile et indivisibi-
le non ei sibi est tale secundum formam nisi quia
forma est talis: ergo si forma est talis quod
in se non est aliquid maius vel minus perfectio nec
iectum secundum eam dicitur magis tale.

Preterea, propter istos modos quibus
magis et minus in forma primo
ra istius modi de dispositione ad maius
minus. si enim est eadem dispositio, id est secundum rationem
in uno dispositionis ad magis et minus:
ista est forma, sequitur quod in aliquid forma est
magis et minus. Si autem ad aliquam formam
dispositio non secundum rationem uno dispositi-
onis ad magis et minus sicut volunt aliquid
tunc quod in aere humiditas est dispositio
in minore caliditate et siccitas in igne est
dispositio ad maiorem caliditatem. Contra hoc
quod una species secundum se totam vel habet in su-
perius rationem unius dispositionis sic sibi
tunc susceptum speciei est unius rationis et
unius dispositionis: unde omnia individua uno
dispositionis accedunt habent dispositiones uno
omnis sicut et forma eiusdem rationis. Et tunc
reversum omni alio quod non est dispositio
propter potest esse magis et minus in individuis
eiusdem speciei et ita intentio et remissio habet for-
mam illius speciei absque hoc quod precedat tales
dispositiones contrarie et opposite in sibi: et
sic queritur utrum plus quod est aliquid nunc
magis dispositum quod potest utrum plus arguitur est

Preterea, si precedant tales dispositi-
ones ad magis et minus: tunc non erit mo-
tus unus ab intenso ad remissum nec econ-
tra, nihil enim movetur ad remissum nisi
quatenus habet dispositionem istam con-
versam receptioni eius. Intensum au-
tem non habet dispositionem istam con-
versam remisso: ergo oportet ad hoc
quod possit moveri ad remissum quod mo-
veatur ad dispositionem convenientem
gradui remisso. Et ita oportet ad hoc
ut ex remisso fiat intensum quod prius fiat
motus a dispositione que est ab intenso

ad dispositionem que est ad remissum
et ita nunquam unus motus immediate erit
ab intenso ad remissum: quia non habent
idem susceptum immediatum dispo-
situm. **A**lia via quod dicit de indisposi-
tione siue de amotione contrarie indisponentis
videtur improbari per hoc quod in ange-
lis in statu innocentie non erat aliqua
indispositio maior vel minor ad chari-
tatem: ergo omnes recepissent charita-
tem equalem quod non tenetur. **E**t
etiam via que tenetur a quibusdam
de radicatione forme in subiecto videtur
improbari quia illa radicatio autem est ali-
qua forma absoluta: et habetur propositum
quia in tali est magis et minus, aut
non: si non sed tamen respectus videtur tunc
quod non posset habere magis et minus nisi
si per magis et minus in fundamento: si
autem absoluta non conveniunt in respec-
tu nisi per fundamentum. Tunc etiam
non proprie salvatur forma intensior quia
aliquando forma minus radicata in sub-
iecto potest esse in se intensior: sicut ru-
bor qui est ex verecundia est intensior ru-
bore qui est quantitas passibilis in alio.

Ad istam questionem

concedo precipue propter tres primas
rationes contra istam opinionem ad-
ductas quod realitas posita que preexistit
in charitate minore non est tota reali-
tas posita que est in charitate maiori
immo si esset charitas maior et minor
separate a subiecto maior haberet in se
realitatem positivam minoris: et aliam
additam si per impossibile tolleretur:
omnis habitudo ad subiectum: sicut
quantitas molis si poneretur separata
a subiecto etiam si per impossibile non
haberet inclinationem ad subiectum.
una tamen esset maior alia: et ista ha-
beret in se totam realitatem positivam
unam minoris et aliquid additum.

Ad argumenta in oppositum.

Ad primū de numeris dico qd pcedit
ex defectu intellectus phi. cōpat quidez
ibi quidditates ad nūeros inquātū sūt
diffinibiles eo mō qd pō loquebat d qd
ditatib' ponendo quidditates sepātas.
Iste quid hoc mō accepte. i. quidditates
rerū ppantur numeris s3 istas qtuor p
prietates. quarū vna est ista qd qd3 ad
ditū variat spēm. 7 intelligo sic qd de v^o
spē faciat aliā. vel de nō spē faciat spēm
quelz. n. oīa addita diffinitōi vt idicat
quidditatē aut spēm aliā a p̄existente
pstituit. aut si p̄existēs fuerit rō generis
determinat ad rōz spēi que nō hēbatur
an additionē dīe. dico igit qd additum
quidditati accepte fm rōz quidditatis
alterat spēm altero dictoz modoz. sed
qd addit nō quidditati vt quidditas est
nō mutat. gradus aut individualis qui
cūq3 sicut 7 oīa individualis p̄hens ad
eē hoc sine vnitas vel pluralitas indivi
dualis 7 b̄r quecūq3 cōditio individual
addita. nature specificē nō addit sibi q̄
tum ad rōz quidditatis. ita qd fm istaz
rōz determinat eā 7 pp hoc non mutat
spēm quidditatis cui additur. nūbī enī
pōt neq3 aliqua spēs p̄existente muta
re in aliā spēm neq3 de nō spē in aliquā
spēm nisi ipm additū sit rō spēi 7 tale n̄
est aliqua cōditio individualis. Ad
formā tūc auctoritat' dico qd si adderet
aliquid qd eēt pars quidditativa quiddi
tati p̄existēti mutaret spēm sicut si ad
datur aliqd qd est pars numeri nume
ro p̄existenti mutatur spēs numeri. si
aut addatur aliqd qd nō est natū esse
pars numeri puta aliqd accūs puta si i
telligeret vna vnitas ternarij intēsiōz si
eri qd prius in se nō mutaret spēs. ita in
proposito. quecūq3 differētia individu
alis vel gradus additus quidditati nō
est nata eē pars quidditatis. Per idem
p3 ad porphyriū qui simili modo loq̄t
de differētia inquantū est per se pars
diffinitionis. 7 hoc modo cōsistit in in
diuisibilit. hoc est accipiēdo illā indiffe

rentiā fm quā abstrahit ab indiuiduo
que indifferētia totalis est gradus eius
vt differētia specifica sic nō recipit ma
gis 7 minus. qz quecūq3 magis 7 min⁹
pnt competere indiuidui hoc modo 7
sunt oīa intra istam indiām differētie
specificē 7 nō addunt differētie fm hāc
indifferētiā. Ad illud de. io. meta.
potest respōderi per idem vocādo disse
rentiā formālē oīam quidditativā.
potest etiā oīci ad formā qd nō oīs disfe
rentia formarū est formalis loquendo
proprie de formali prout v3 differētia
formalis est oīa fm formas. sicut non
oīs differētia hoīum est differētia in
humanitate. cuius ratio assignatur rea
liter 7 logice. Realiter sic: possūt hoīes
habere humanitatē 7 differre licet non
per humanitatē 7 ita in humanitate n̄
differunt. ita possunt pure forme disfe
rre. 7 tamen nō per formalitatē differ
runt. 7 ita neq3 formaliter. qz idem est
differre formaliter proprie loquēdo qd
differre in forma vel per formā: logice
sic. qz terminus differētie intelligēdus
per negatiōem inclusam in differētia
respectu illius negationis potest accipi
p̄fuse 7 distributive. ita etiā illud quod
denotatur esse ratio formalis differētie
quale est illud qd cōstruitur cū differi
vt in quo vel s3 qd denotatur qd possit
cōfundi a negatione. nūc autē ad negati
onē inferioris sequitur negatio superio
ris. sed est destructio antecedentis. Ad
aliud de. 6. principiis dico qd sicut pro
bat simplicitatē forme ita cōcedēda est
sibi. 9° probat autē simplicitatē opposi
tam quantitati molis. qz ipsa addita n̄
facit maius fm molē. forma enim posi
ta in subiecto nō est aliquid mai⁹ qd p^o
fuit. cōcedatur igitur simplicitas forme
opposita quantitati molis. sed h^o nihil
cōtra intensionē que pertinet ad quāt
tatē perfectionis 7 virtutis. Ad rati
onē aliaz dico qd hoc qd dicitur aliquid
accidere nature speciei potest intelli

uobus modis. vno modo sic q^d sit ex
a rōem quidditativā speciei quomō
dicitur differētia accidet generi. 7 sic ac
cipitur accidēs in fallacia accidentis. p
traneo qd est extra rōem alterius. 2.
odo dicitur accidens qd nō facit per
vnu cū eo cui accidit. sicut albedo in
roze. primo modo dico q^d albedo in
nra aliquid habet qd accidit nature
eciei. ita etiā habet albedo remissa i
o omne individuu aliquid habet qd
cidit nature speciei alias nō cōtrabe
tur natura speciei. 2. modo dico q^d al
edo intesa nō habz aliquid qd accidit
ture speciei. qz iste gradus qui intelli
tur addi fm se nature facit vnu per se
i natura sicut quēcūqz differētia indi
dualis addita nature facit vnu per se
i natura. Quādo igitur dicis si inten
um includit aliquid qd accidit nature
eciei. igitur remissum qd nō includit
tud nō est in specie. psequētia nō valet
quēdo de accidere p^o sumpto. quo^o 2
d alio anis est verum.

¶ Circa distincti

tionē. 19. quero primo viruz
persone sint equales sz magni
adine. Q^o nō: qz in predicamētis dici
ur q^d q^uitari propriū est fm eam q^d ali
uid equale vel inequale dicatur. quāti
as nō est in deo fm aug. de tri. c. 5. de
st magnus sine quātitate 7 bonus sine
ualitate. ergo 7c. Itē nihil est ponēdū
i deo qd dicit imperfectōez. equalitas
st huiusmodi. probatio. qz repugnat p
ctioni in creaturis qd patet per augu.
3. q. 4. i. Si omnia inquit esset equa
ia nō essent oia. igitur perfectio vniuer
i nō posset stare cū equalitate. equali
as igitur nō est in oibus melior suo op
posito. igitur nō erit perfectio simplici
gitur non erit in deo tanq^d essēiale vel
de tribus. 3. sic perfecta equalitas ē mu
ua. hic nō est mutua fm aug. 6. de tri.
vltimo vel. 27. unago si perfecta est

equatur ei cuius est imago nō illud sue
imagini. Oppositū in simbolo atha
nasij per^o coeternē sibi sunt 7 coequalēs
Et magister in littera probat hoc speci
aliter per aug. de fide ad pe. c. 2.

¶ Hic primo viden

dū est de equalitate proprie sumpta. 2. d
ipsa generaliter sumpta. Et 3. qualis est
equalitas in pposito. Et 4. ostēdendū
est q^d hoc modo in diuinis personis sit
vere 7 perfecte equalitas. De primo
phus. 5. meta. c. de relatione distinguit
tres relationes fundatas super vnu. i.
idem simile 7 equale. 7 loquēdo de istis
stricte 7 proprie appropriantur diuersis
generibus. vt idēptitas substantie equa
lis q^uitati 7 similitudo qualitatū. 7 ita
forte possent alie relatiōes proprie fun
dari super res alioz generū sicut ppor
tionalitas super relatiōem siue similitu
dinē duarum proportionū. Et hoc vi
detur alic. dicere saltē de his tribus re
lationibus cōibus quas expresse ponit
phis. dico tamē q^d fundamētum remō^m
istarum relationū est res illius generis.
puta equalitatis fundamētum est res d
genere quātitatis. similitudis est res d
gnē
qlitatū idēptitatis ē res de gnē sbe. pxi^m in
funda^m vel ratio propima fundandi est
vnitas talis rei. quia super rē talis gene
ris vt diuersa est fundantur relationes
disperate 7 nō cōmunes. De scōo. di
co q^d qd cūqz ens est in se quid. 7 habet
in se aliqūē gradū determinatū in enti
bus 7 est forma vel habens formas. Et
fm hoc sicut potest tripliciter cōsidera
ri quodcūqz ens ita etiā super ipsum p
fundari triplex relatio cōiter sumpta qz
idēptitas super quodcūqz ens inquātū
est quid 7 equalitas vel inequalitas su
per quodcūqz ens inquātū habet ma
gnitudinē aliquā perfectionis que dicit
quātitas virtutis de qua dicit augu. 6.
de tri. c. 7. q^d in his que nō magna mo
le sunt idem est melius esse qd maius ēē

Similitudo aut vel dissimilitudo potest fundari super quodcūq; ens inquam est quale et qualitas quedā. de hoc modo qualitat loquitur philosophus 5. meta. c. de qualitate. q; vnus modus qualitatis est differentia substantie. i. differentia essentialis. et hoc modo indiuidua eiusdem speciei sunt essentialiter similia inquantū habet eādem differentiam specificam. que est vt qualitas essentialis ipsorum. Et hoc modo cōiter et non stricte accipiēdo istas relationes cōes dicit philosophus. 10. meta. q; omne ens omni entī compatum est idem vel diuersum. ita q; omne ens omni entī compatū est equalē vel inequale. sicut igitur fundamentū idēp̄tatis equalitatis et similitudinis hoc modo cōiter sumptū est ens in cōmuni compatum ad quodcūq; ens in cōmuni. ita et ille relatiōes sunt transcendentes. licet nō conuertibiles cum diuisione diuidētes ens sicut diuiditur in necessariū et possibile. De tertio dico q; sicut nullū genus nec aliquid alicuius generis dicitur dē deo formaliter. ita nec passio alicuius generis. et per p̄ns nec alia qua relationū cōium s; q; stricte sumūt vt. s. sunt passionēs genēz determinatorū. sed q; ens dicitur formaliter de deo et quēcūq; passio cōuertibilis cum ente et passionū nō cōuertibilis sed diuincta rū semper extremū nobilius. Idco hoc modo illud extremū dicitur de deo qd vel dicit nobilitatē vel nō repugnat nobilitati. sed reliquū repugnat. De 4. diuinitatē nunc de idēp̄tate et similitudine de quibus nūc nō est questio. dico de equalitate q; ipsa est perfecte in personis diuinis. Et licet equalitas aliquorū entīū causatorū posset sumi s; q; nāturalitē cōtinuam siue discretam. et scdm cōtinuam vel permanentē vel successiuam ac per hoc posset queri vtrū in personis diuinis esset equalitas fm numerum. si ibi esset perfectus numerus. et an ibi esset perfecta equalitas scdm durationē vel

scdm eternitatē que correspondet quantitati successiue in creaturis primū tamē nō pertinet ad distinctionē istam: s; ad distinctionē. 24. nec de hoc t̄git hic aliquid magister. q; nō ponit ibi numerū positīue. sed forte in illa distinctione t̄getur. de scdo aliquāliter tangit magister. et adducit aug. de fide ad pe. et probatū est di. 9. De tertio est questio. s. d equalitate fm magnitudinē. et q; ista sit perfecta in diuinis. probatur. cum ex fundamentō remoto. s. magnitudine. tuz ex ratione proxima fundamenti. s. vnitatē. primū patz ex hoc q; magnitudo virtutis nō est perfecta nisi sit infinita. q; non repugnat sibi infinitas. et nihil est perfectū cui nō repugnat infinitas nisi sit infinitū. ois autē alia magnitudo virtutis finita est. sola ista est infinita sicut patuit di. 2. De 2. probatur propositū. quia i oibus alijs equalibus est diminuta vnitatis magnitudinis s; quā equalēs dicūt q; illa magnitudo numeratur in ipsis equalibus. hic autē est perfecta vnitatis magnitudinis. et tamē cū hoc distinctio sufficiens relatiuorū que requirit ad relationē reālē. Sed hic est vnū dubium q; cum magnitudo transcat in essētiā nō videt q; relatiō fundata super magnitudinē sit alia a relatiōe fundata super essētiā vt est quid. et ita si videt differre equalitas ab idēp̄tate. Aut si equalitas et similitudo possent atēdi in illis q; vidētur quasi passionēs essētiē nō atēditur in eis nisi inquantūz habet magnitudinē virtutis. ista autē magnitudo nō est aliud attributū a perfectione tali. q; dicitur mo^o intrinsecū illius sicut sepe. d. dictū est. s; si similitudo sit fm talē proprietatē. equalitas s; magnitudinē illi proprietatis nō differret a similitudine fm istā proprietatē. et ita videt q; equalitas fm q; equalitas nō sit hic pōnda q; neq; vt distinctū ab idēp̄tate loquendo de equalitate infinite essētiē. neq; vt distinctum a similitudine loquendo de

equalitate que est in magnitudine perfectionū attributaliū. Est etiam aliud dubiū qz videntur ponēde equalitates personarū infinite si possent eē infinite perfectiones attributales. quolibz enim habet magnitudinē suā tanq̃ mō^m intrinsecū sui scōm suā rationē propriā. ergo quot sunt perfectiones attributales tot magnitudines erunt et equalitates. Ad ista quere responsiones ol. 31.

Ad argumenta principalia.

Ad primū dico qz nō est ibi q̃tas molis sed virtutis. Et si nomē q̃tatis appropriatur ad magnitudinē molis. magnitudo autē nō appropriatur ad magnitudinē molis. tūc potest proprie cōcedi qz est magnitudo ibi sine q̃titate. et ita magnitudo vere est fundamentum equalitatis transcendētis. quia h^o omne ens est magnū vel parū equale vel ineq̃ale. licet magnitudo ista nō sit iudamētū equalitatis prout est passio q̃tatis que est genus. Sed contra stud arguitur. qz nō videtur verum qz aliqd possit dici de deo nisi illud qd ē de intellectu illius dicatur de eo. ergo cū de intellectu magnitudinis sit q̃tatis magnitudo nō potest cōcedi in deo et ne parī ibi quantitas. Itē querēti quātus sit deus bñ respondetur qz est imensius. si autem non esset ibi quantitas questio nulla esset. Itē passio cōis toti generi nō cōuenit alicui per dīam specificā. eq̃litas est passio cōis toti generi q̃tatis ergo nō cōuenit alicui per aliquā differētiā specificā de genere quantitatē. et ita nō posset poni in deo aliqua differētia de genere quantitatē negādo ibi genus quantitatē et qz per talē differētiā ibi equalitas. Ad primū rñ qz magnitudo est equiuocū fm qz est spēs q̃tatis distincta cōtra multitudinē. 5. meta. a. et fm qz opponitur paruitati. et eius cōcretū qd est magnū opponitur puo. ista ol. satis habetur a pho. 5. meta.

et. io. in simili de longo et breui. multo et paucio. multo et vno p^o modo nō trāsferitur magnitudo ad deū nec differētia eius vt aliquid eius. sicut pz ex ol. 8. qz nunc trāsferret genus qd includit in eo. Nec etiā scōo modo vt magnū proprie sumitur et dicit passionē quantitatē. qz etiā propria passio nō est sine suo ppzio subiecto. Sed alio modo magnitudo ē passio entis diuisa cōtra parū. et sic in omni ente est alterū extremū. hoc patet per phm. 5. meta. c. de quāto. Sūt autē et magnū et parū et maius et minus et fm se et ad inuicē dicta quāti passiones fm se transferunt etiā et ad alia hec nomina. q. d. proprie sumpta dicūt passiones proprias quantitatē cōiter sumpta dicūt passiones cōes entis. Ad aliud qz tus est deus. negāda est questio esse rationabilis si negetur in deo quantitas: si autē cōcedatur questio erit ratioabilis. sed tūc cōcedēda est eē quantitas virtutis nō molis. 3^a ratio nō cōcludit nisi qz equalitas vt est passio generis q̃tatis nō cōuenit deo per aliquā differētiā generis q̃tatis nec transferret ad oīa. et cōcedo qz nulla dīa de gnē q̃tatis cōuenit deo nec aliq̃ passio illius generis cōuenit deo. sed passio transcendētis. Ad 2^m principale dico qz perfectiōz simplicitē. i. q. formaliter posset eē infinita nō dicit nisi aliqd qd p̃t eē essētiāle in dīis et ad se et tale aliq̃ modo preintelligit relationib^o originis cuiusmodi sūt sapia bonitas et. eq̃litas at nō p̃ntelligit relationib^o originis. nec pōt eē ad se. pz. n. nō est eq̃litas sibi s; filio. et io eq̃litas h^o nō dicit perfectionē simplr. dicit tñ perfectionē q̃ est i oī nā p̃pando ad aliqd etusd nature. et sic melior est suo opposito. qz oppo^m et ad necessitatē dicit iperfectionē. nō ei ē ineq̃litas in eadē nā nisi aliter indidū iperfecte hēat illā nām. ex quo igit relatio potest eē inter supposita in ista natura iperfectiōis eē ineq̃litas in eis qz in altero poneret perfectionē diminutā

equalitas aut non est ibi imperfectio: im-
mo magis perigit perfectio simpliciter pre-
exigit nam perfectio et perfectio in utroque re-
lato: et hoc est quod dicit aug. li. de quanti-
tate aie loquens ad discipulum equalitatem in-
quit in equalitate iuri proponis: nec quicquam ex-
tremo humano sensu perditum cui non illud
videat. Hoc utique verum est propter ad ali-
qua in eadem natura: et simplicitate quibus
compossibilis est equalitas magis potest esse per-
fectio quam illa quibus equalitas non est compossi-
bilis: quia illoque aliquid necessario est imper-
fectum. Tunc cum perbas de perfectione crea-
ture. Respondeo quod aliqui sunt necessaria ad perfectionem
creaturarum quae tamen non ostendunt perfectionem sim-
pliciter: et hoc est quia creature de se im-
perfecte sunt et sine illis non possunt habere perfectam per-
fectionem quanta et qualis eis possibilis
et ideo illa aliquantulum supplet imperfectio crea-
turarum: sicut dictum est supra di. 7.
ubi negatum est quod differentia specifica ali-
cui sit perfectio simpliciter. Ita dico quod per-
fectio limitata non potest esse tanta in una na-
tura sicut potest esse in pluribus naturis ordi-
natis: et ideo ibi ordo non hoc est perfectio in
equalis necessarius est ad maximam perfectionem eis
compossibilis. non autem est simpliciter necessa-
rius ad perfectioem maximam: quia illa potest
esse in natura perfectissima illimitata sine ordi-
ne perfectionis in equalis. Et tunc arguas quod or-
do est perfectio: et ordo videtur requirere in-
equalitatem. Respondeo dico quod ordo originis
stat cum perfectione. ordo autem in equalitatis
non stat cum perfectione. non igitur ordo est per-
fectionis. sed aliquid stat cum perfectione in eadem
natura: et aliquid non. Ad 3^m dico quod ali-
quid super aliqua relationem communem fundant
relationes oppositae disjunctivae: sicut si
dicatur assimilans et assimilatum. ista di-
cunt relationem actui ad passivum fundatam
super hanc relationem communem que est similitudo.
assimilans enim est causans similitudinem
sicut dealbens est causans albedinem: et
assimilatum est causatum secundum similitudi-
nem sicut dealbatum est causatum secundum
albedinem. est igitur hic relatio actui

et passivum in assimilante et assimilato sic
videtur in dealbante et dealbato. sed in
dealbante illud in quo fundatur relatio a-
ctui est absolutum. in hoc autem. scilicet in assimi-
lante illud in quo fundatur relatio actui est
relatio equipantie. Et tale nomen quod
importat duas relationes tales unam com-
munem: et aliam disjunctivam. quantum ad
illam communem relationem mutuitatem habet
ad correlativum illius relationis. non autem
mutuitatem habet ad correlativum secundum
relationem disjunctivam. Ita etiam hoc coe-
quari importat relationem coequi ad coe-
quans: et illa equalitas mutua est. sicut enim
qui coequatur patri est equalis patri et con-
verso. sed alia relatio per modum passivi.
scilicet accipere equalitatem ab alio illa non
est mutua sed perit per se filio: et relatio
opposita disjunctivae. scilicet coequere conue-
nit patri. scilicet dare equalitatem filio. est igitur
imago equalis et converso: sed tota ima-
go coequatur intelligendo duas relatio-
nes predictas.

Secundo quero

de circumfusione personarum
divinarum. Utrum quilibet persona divina
sit in alia: et arguitur quod non: quia si quodli-
bet esset in quolibet secundum opinionem anaxagorae. esset
maxima confusio: si persone divine essent
in se invicem confuse essent. contra illud
athanasii nec confundentes personarum: nec
separantes. Et confirmatur ratio: quia
indivisibile non distinguitur ab indivisi-
bili nisi sit extra illud quod probatur per
philosophum. 6. physicorum: quia duo indivisibilia si
posita non faciunt maius quia essent unum
indivisibile: igitur cum persone divine sint
indivisibiles si sunt simul non sunt disti-
cte. Preterea. si cum persona esse in perso-
na esset distinctio aliqua: ergo et oppositum. per
barbarum sequetur: si aliquid esset in deo a-
te quod non esset ipsa tunc deitas esset
componibilis vel composita: quod per-
ter per augustinum. de civi. de l. 2. et ponit di.
8. Ideo simplex est deus: quia est illud

h3 excepto q persona dicitur relati-
e ad alia 7 nō est ipsa. ergo si persona
abet aliquid in se qd nō est ipsa. ipsa ē
omposita vel componibilis. qd est fīm
prius improbatū. Itē in eodē in quo
st filius est filiatio in patre est filius p
osita circūfessionē. ergo in patre est fi-
atio. Et ulterius illud in quo est filia-
o est filius. ergo pater est filius. Pre-
rea: si pater est in filio 7 filius est i pte
rgo pater est in se. psequētia probatur
er philosophū. 4. phi. Si aer in igne
ignis in celo. ergo aer est in celo. igit a
mili hic. Et pfirmatur per illud phi
predicamentis quicquid sequitur ad
edicatū sequit ad subiectū. Et p istas
naximas quicquid sequitur ad psequē
equitur ad aīa. 7 quicquid aīcedit ad
nō aīcedit ad psequē. 7 qd est p'prio
e est prius posteriore. 7 quicqd est cau-
a cause est causa causati. Itē si pater
st in filio ergo deus est in deo 7 vlti-
rgo deus distinguitur a deo. Itē qd
xit ab alio non est in eo. sed filius exi-
i patre: vt dicitur Jo. Exiit a patre.
Contra Jo. io. c. Ego in patre 7 pater i
ne est. Et magister adducit auctoritatē
n littera amb. aug. 7 hyllartj.

Istius questionis

veritas est plana 7 certa ex auctoritate
aluatoris in Jo. 7 alibi in multis locis
7 etiā sanctorū exponētium. Sed vt ali-
qualiter possit intelligi tria sunt viden-
da. Primo de modo quo persona ē
in persona. Secūdo que sit ratio istius
inexistentie. Tercio si iste modus es-
sendi in. posset reduci ad modū aliquē
essendi in. repertū in creaturis loquendo
de illis modis quos ponit philosoph⁹
4. phi. vel utrū posset declarari per ali-
quē modū qui posset in creaturis iūerī

De primo dicitur

fic q duobus modis potest intelligi ali-
quid ēē in alio. primo. i. scōm totum si

cūt vinū est in amphora vel fm partē.
7 hoc dupliciter vel ita q pars sit in a^o
7 nihil eius sit: vt pes auis in laqueo 7
nihil eius est. 7 per hoc auis tota dicit
esse in laqueo vel q pars eius sit in alio
7 sit aliquid eius. 7 per hoc illud cuius
est pars dicitur ēē in illo in quo pars il-
lius dicitur esse. sicut si aliqd monstrū
habens duo capita 7 duo corpora habz
tantū duos pedes tunc vnū diceretur ēē
se in alio per pedē eius qui est alterius.

Ad propositū dicitur q pater nō est i
filio primo qd probatur dupliciter. pri-
mo qz illud qd est in alio pmo quelibz
pars eius est in eo eque prio. sicut si ter-
ra primo est in centro quelibet pars ter-
re est eque primo in centro quantū ē ex
se. igitur si pater primo est in filio quelz
pars patris pmo erit in filio. 7 ita pat-
nitas est eque primo sicut deitas in fi^o
Et ex hoc vltia sicut deitate filius ē de⁹
ita paternitate filius erit pater. qd ē sal-
sum. 2° quia illud in quo pmo est ali-
quid videtur quasi ambire illud 7 pe-
netrare 7 continere. Idē autē respū eius
dē cōtinere 7 cōtineri. ambire 7 ambiri
nō est intelligibile. ergo nē. Oportz igit
q sicut in creaturis dicitur aliquid fm
partē in alio 7 nō primo. ita vna perso-
na dicatur ēē in alia fm aliquid sui nō
est aut fm aliquid sui qd nihil sit eius i
quo est. qz illud ēē relatio personalis p-
sone existentis. 7 istud non est ratō qua
persona ē in persona sicut patebit in 2°
articulo. ergo illud est essentia que ita ē
aliquid existentis qd est aliquid eius in
quo coexistit. Et q propter istā essentia
filij inexistēte patri filius sit in patre.
probat. qz vbiqz est fundamentum
relationis alicuius ibi est relatio funda-
ta in eo. ergo vbiqz est essentia in qua
fundatur filiatio ibi est filiatio. Distin-
guitur tamen de persona que est in alia
7 in qua est alia. qz licet persona que est
in alia ponatur in ea nō primo sed per
aliquid sui. i. per essentia. tam persona

in qua est alia. est in qua primo est alia
 .i. se tota. quia se tota habet aliquo mo
 do rationē ambientis et pertinentis deita
 tem que licet non sit pars per^{se} inexisten
 tis est tamen aliquid persone. *Contra*
 illud. primo est in. non dicit aliquid ad se.
 scdm omnē opinio. igitur relationē per
 sone ad personam. non relationē origi
 nis. quia illa non est eiusdē rationis in
 extremis. persone autē vniiformiter sūt
 in se inuicem scdm istos. ergo dicit rela
 tionē cōm. sed relatio cōis scdm eandē
 rationē fundamenti est in supposito qd
 refertur et in supposito ad qd refertur.
 sicut similitudo requirit eandem ratioz
 albedinis in simili qd refertur et in simi
 li ad qd refertur. igitur si illud aliud ad
 qd refertur persona inexistens sit tale p^o
 qd in ipso sit persona illa. sequitur qd per
 sona inexistens primo erit relata illa re
 latione et non per aliquid sui precise. 2°
 sic. quando aliquid dicitur esse in alio
 scdm partē. eodē modo est in isto scdm
 partē quomodo ista pars est in isto pri^o
Exemplū. si homo sit in terra per pedē
 sicut pes est in terra localiter ita homo
 est in terra localiter per partē. nō autē
 si pes est ibi quasi in loco homo erit ibi
 sicut forma in materia. ita etiā si albe
 do est in homine scdm partē qz scdz fa
 ciem eo modo essendi in genere quo est
 in facie primo puta vt accidens in subie
 cto. eo inquā modo ē in homine p par
 tē quia sicut in subiecto. ergo si filius est
 in patre per essentiā que formaliter est i
 patre sequitur qd filius erit in patre qua
 si formaliter. licet scdm aliquid sui. qd
 non est esse in. scdm circumincessionem
 Respondetur qd maior est vera loquē
 do de illo qd est ratio proxima alicuius
 essendi in. non autē de ratione remota
 essentia autē vt est formaliter in patre
 nō est ratio proxima filij essendi in p^{re}
 sed remota. proxima autē est vt est sub
 proprietate persone inexistentiā. *Con*
tra: hoc cōcedit propositū. quia illud oi

citur cōuenire alicui primo. qd nō cōue
 nit ei scdm aliquā partē sui. sed scdm q
 est ex omnibus partibus suis intrinsicis
 igitur ita hic cū non sit in persona scdz
 istos nisi relatio et essentia. quicquid con
 uenit persone nō precise ratioe alterius
 istoz sed ratione essentie cū relatioe simi
 vel ecounterfo hoc cōuenit sibi pmo. quia
 hoc dicit personā fm se totā. *P^{re}tea*
 proprietates persone vt est incōicabilis nō
 cōuenit formaliter essentie sicut essentia nō
 generat nec generatur nō distinguit nec
 refertur. nec etiā e^o proprietates que est
 eētie vt cōicabilis cōuenit persone. qd
 iste est proprius modus essentie vt distin
 guitur a persona. qz essentia est vna i tri
 bus. persona autē nullo modo nec pmo
 nec fm aliquid sui est vna in tribus. igitur
 iste modus essendi in. quo essentia est in
 patre vt quasi forma puta vt quā p^{re} ē
 deus nullo modo conuenit persone. qz
 iste est proprius modus essentie fm qd
 distinguitur a persona.

Quantūz ergo ad istū articū
 dico qd predicatū cōuenit alicui toti pri^o
 vt primo distinguitur cōtra illud qd ē
 fm partē vt dicitur. 5. phi. in principio
 qd nō cōuenit ei precise qz parti illi^o con
 uenit. et per oppositū nihil dicitur pue
 nire alicui toti fm partē nisi qd cōuenit
 parti et per partē dicitur de toto. sic p^o
 per phi. 5. phi. in eius exemplo. Sana
 tur homo qz torax eius formaliter sana
 ri dicitur de torace et primo et per p^{ns}
 per hoc de toto cuius totius torax ē p^o
 tale predicatū primo inherens alicui to
 ti aliquādo nulli parti ipsius totius ict
 aliquādo autē cuius parti inest. *Exem*
plū primi. triangulus primo habet tres
 angulos et. et tamē nulla pars trianguli
 loquēdo de partibus integralibus ha
 bet hoc predicatū. i. habere tres. *Ex*
iste homo primo est risibilis. et tamen nulli
 parti eius primo inest hec passio. et cō
 positū generatur primo licet nulla parti

ius generetur primo. loquendo de isto
nodo eius qd est generari. et ita vniuer
saliter in oibus suis etherogenijs et pas
sionibus eorum. et ratio est ista qz natura
alis subiecti adequata est tali predicatio
ne adequatione notat talis primitas.
sicut patet ex diffinitione vniuersalis p
rius. et natura illius totius adequati i
ulla parte saluatur. et ideo eius passio
nulli parti couenit. Exemplum scilicet est
ignis sit prius calidus quod pars ignis
sit primo calida. Ita enim philosophus. 7. phi. ar
guit qd nullum corpus potest a se moueri
primo. qz tunc quiesceret ad quietem par
tis. non enim primo mouetur nisi motus
necesse esset cuilibet parti eius. si enim alicui p
rius non inesset motus tunc totum pmo
non inesset. et ita est vniuersaliter in suis
homogenijs et passionibus eorum. qz na
tura ista cui primo. i. adequate couenit
alis passio ipsa est eiusdem rationis in par
te et in toto. igitur predicatum adequatum
ali nature couenit cuilibet in quo est ipsa
natura. et ita couenit parti. non igitur p
rius rationem primitatis oportet predicatum
qd couenit toti nature couenire parti. i.
non nunquam propter hoc oportet qd coue
niat parti. sed precise quando natura to
tus est eadem in toto tali et in parte eius.
Ad propositum dico qd iste modus esse
li in. non est per illum modum quo natura
sit in supposito. vel forma in materia. s.
sicut subsistens est in subsistente. s. 3. hyl
a. 7. de tri. c. 6. ubi dicit sic. inesse non ut
illud in alio ut corpus in corpore. s. sic
non esse ac subsistere ut i subsistere ut sit ita
necesse ut ipse subsistat. Subsistere autem
i. incoicabiliter per se esse couenit per
e primo. non enim de persona dicitur qz
de essentia vel de relatione dicitur. sicut
natura agere in creaturis vel produci pri
us couenit supposito toti. i. non sibi qz parti
ergo et subsistere in. primo conuenit per
sona. licet enim natura primo insit pa
tri ut natura in supposito. illa tamen non
est subsistentia vel inexistencia subsisten

tis in subsistente sed precise illa inexisten
tia qua totus filius inexistit presentia
ter et intime in toto patre cui alludit il
lud Ambrosij in hymno. In patre to
tus filius et totus in verbo pater. Et tunc
ad argumenta dicte opi. contra istud me
brum. Ad primum dico qd illa maior
est dupliciter falsa. primo qz non oportet
illud predicatum qd primo conuenit toti
couenire alicui parti ut ex determinatis
satis patet 2. qz si alicui parti couenit ut
toti ratione alicuius partis non oportet
alteri parti competere ratione cuiuscumque
partis. et maxime quando ille partes non
sunt eiusdem rationis in integrando to
tum. sicut homo est primo rationalis qz
differentia specifica sicut rationale pmo
dicitur de specie. primo etiam homo ha
bet actum illum qui couenit animali ratio
nali in quantum rationale. s. intelligit ut
ratiocinari. et tamen non equaliter coue
nit istud predicatum utrique parti homi
nis. s. anime et corpori. forte enim forma
liter potest dici de anima et nullo modo
de corpore. non tamen dicitur de homine
qz de anima. quia tunc competere homi
ni secundum partem. sicut esse longum copetere ho
mini secundum partem qz secundum corpus. Et si etiam
intelligere neutri parti competere ita qd non
posset dici de ea non tamen equaliter se ha
bet utraque pars ad inherentera predicati
totius. non enim est ita corpus ratio inhe
rentie huius predicati sicut anima et h
qz ille pres. s. corpus et anima non si pres eius
rationis in integrando totum. sed alia materia alia
forma. materia. non est ratio operandi sic forma ipsi
toti propter operantem. Ita igitur in proposito propter pa
trem propter esse in filio non oportet concedere diuinita
tem esse in filio vel paternitate illo modo
essendi in. si tamen concederetur non oportet adhuc
concedere ex eadem. quia non sunt eiusdem ra
tionis in persona que includit eas. Et ut
tertium cum arguit si eadem essent in parte ergo si vnum
formaliter et reliquum non vtrumque. sed est falsa
equiuocatio. qz in antecedente accipien
do id est in parte accipitur esse in subsistente

ut pñtialiter: 7 in pñte infer alius mo-
 dus eēdi in. qui non est ille modus for-
 malit licet pñsupponat illi mō eēdi in.
 vñ ex mō eēdi in p pñtiā pcludit mo-
 dus eēdi in. p iformatōez. Ad 2^m oī-
 co q illud nō ē tñ ptra mēoz istud de
 eē in pmo: sed etia ptra pclusionē pñci-
 palē. Ita etiā videt eē impossibile i crea-
 turis q idē respectu eiusdē pñneat 7 pñ-
 neat vel rōne pñtis pñneat 7 rōe totī cō-
 tineat sic q idē pmo pñneat 7 pñneat.
 Et iō rñdeo ad argu^m 7 oīco q iste mo-
 d^o eēdi in. nō dicit pñneat: sed pñtiā
 pñstētis in pñstētē. 7 ita est vñ^o rōis
 in vtroq: quia sicut hoc pñstētis ē pñs
 illi: sic illud isti.

Quantum ad secun-

dum articulū oīco q nec eēntia sola est
 rō huius inexistētie nec relatio sola.

Primū pbo q tunc pñ eēt in se qd est
 falsuz eo mō quo intelligit saluator pa-
 tres eē in filio: 7 filiū in pñe: q sic inesse
 requit distinctōem realē. 1° pbo: tñ q
 relatiōes originis nō sunt eiusdē rōis
 in pñtis relatiōis: 7 ita si ille eēt forma-
 les rōnes eēdi pñonarū in se inuicē nō
 eēt pñone in se inuicē vniformiter qd est
 pñra pñdicta. Tum 2°: q si p impossibile
 ipse deus pducēt aliū deum nō eēt iste
 de^o in illo: qd fm pñma. c. 5. si eēt duo
 oī nō possent esse simul: 7 ita neui eēt
 inuicē: 7 ita nec deus: tñ vere eēt re-
 latio producentis ad pductum. Tum
 3° q si p impossibile due pñone essent
 sine origine s3 tñ haberēt eandem essen-
 tiam cum distinctōne reali eēt in se in-
 uicem: q non posset eēntia vñ^o pñone
 eē in alia nisi ipa que oīno eadez est illi
 eēntie esset in ea licet alio modo eēdi i.
 Tum 4°: q in creaturis sūt vere rela-
 tiōes originis 7 pñcipiantis 7 pñcipia-
 ti: 7 tamē ibi pñt diuersitatē nē in ipis
 relatiōis neutz ē in alio. Et ex his scq
 tur euz nō sit in pñona nisi eēntia 7 rela-
 tio fm cōem opi. q ambo erūt totalis

rō inexistētie: Et ad intelligendū quō-
 modū sit pñt accipi exemplū in creaturis
 de similitudine. nihil enim est sibi simi-
 le s3 alteri. similitudo tñ fūdat sup vnitatē
 in qualitate fm pñm. 5. metaphy. c. de
 ad aliquid. nec igit sola diuersitas rela-
 tiōis nec sola vnitas fundamētī suffi-
 cit ad similitudinē: sed ambo requirun-
 tur p se sicut vna causa total: ita h: nec
 distinctio pñone inexistētis 7 in qua ē alia:
 nec vnitas eēntie p quam sūt in se inui-
 cem ē tota rō inexistētie sed ambo simul.
 Sicut tñ in similitudine ē pñcipalior rō
 vnitas fundamētī q distinctio ibi fūda-
 mentorū 7 similis immediatio: ita hic
 potest poni immediatio 7 pñcipali-
 or rō inexistētie istius vnitas eēntie q di-
 stinctio pñonaz.

Quantum ad terti-

um articulū oīco q iste modus eēdi
 in. nō ē aliqd istoꝝ modoz formaliter
 qd ponit pñus 4° physicoꝝ. formaliter
 oīco q oēs illi modi sūt: p hoc q pñtū
 est aliqd pñnentis quō non econuerso:
 vel p hoc q cōtinens aliqd cōtēti quō
 nō econuerso. neutra illarum rōnum ē
 in pñposito: quia diuersitas est ibi maiō
 rō eēdi in. q vnitas. rñrarium est in p-
 posito: iō bñ dicit hylla. 3°. de tri. 7 po-
 nitur in lra. nam intelligētia humana
 rōnem hui^o dicti nō capit: nec exemplū
 aliqd rebus diuinis pparatio humana
 prestabit. Colligēdo tñ ea que sūt pñse
 ctōnis in creatura tollendo ea que sunt
 imperfectionis pñt poni aliqua exēpla
 huiusmodi eēdi in. s3 haberi pñfecte nō
 possint tñ impfecta exēpla impfecte re-
 pñtandi illū moduz eēdi in. pñt addu-
 ci. Primo quidem de illapsu eēntie
 diuine respectu creaturaz ad quez illa
 psum concurrunt simul inexistētia natu-
 re diuine: 7 eius manutenētia. cōscri-
 batur: q ab illapsu rō manutenētie: ita
 q referuct ratio pñtie pñt inexistētiā
 absq rōne pñuatiōis sine rōne poten-

le active pñtēis ad manutenētiā. hoc
 inscripto sicut de qz inensius pñs ē
 mñi creature ita tūc intelligeret pñs a
 cut absqz hō q illō manateneat: tūc
 ponat vna natura in pñte: t i illo cui
 t pñs pñtē quā naturā vnam opote
 t ipm ēē pñs. erit exemplum ad pñtē
 im de illo modo eēndi in. Aliud exē
 lum ē de aīa nō informante corpus. p
 me tñ corpore sicut in instanti mortis
 ut de angelo nō formāte corpus ipi tñ
 fite. aut de corpe gloriofo pñte corpo
 e nō gloriofo. vel meli' exemplū si pos
 t corpus gloriofum inexistere aliq cor
 ori nō gloriofo eque stili. In his oi
 us ēē in. est sibi sibi tñtis nō per i
 mārōnem: nec p modum partis. Et
 in istis addatur vnitas nature q de ne
 ssitate nature exigit talē pñtiam est p
 xti' simile. Aliud etiam est exemplū
 re potētis aīe que si ponant differre ex
 arte rei: t cum hoc tñ ēē idē eēntie aīe
 e nēssitate vna erit in alia: qz in alia est
 eēntia aīe cui illa potētia est eadē: igit oī
 tincta aliquo mō reali' erūt indistincta
 sed si duo corpora intelligant ēē in eo
 lem loco in se inuicē si vtrunqz istoruz
 sset per se sibi sibi. distinctū erit in sibi
 sibi sibi presentia: t erit exemplū eēn
 ti in. pñtē omnibus istis exemplis. Et
 id declarātionem duorum articuloz
 necedentium potest addi q in isto mo
 lo essendi in. vtrunqz extremū fm ean
 lem ratōnem est in alio: quia hic nota
 ur presentia mutua non continētia ex
 tremi ab extremo: quia si intelligatur
 corpus esse in loco hoc est sicut conten
 tum in continente. non enī est hoc mō.
 sed si intelligat duo corpora esse i eo
 lem loco in se inuicem hoc est fm eadē
 rōnez qz sunt simul: t similitas dicit re
 lationem communem vnus rationis i
 extremis: t si per impossibile circumscri
 batur locus t ponatur simul pñtia cor
 porum erit relatio vnus rationis in ex
 tremis t vtrunqz in altero sine continē

tia vel vnus ab altero: vel amboz
 a tertio.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad pñm dico q confusio es
 set si quodlibet eēt in filio s3 opt. anax.
 qz sic quodlibet eēt in alio sicut pars ei'
 sicut videt pñs iponere sibi: sed perso
 na nō est in pñs sicut pars ei': t iō nō se
 quit pñsio. Cum confirmatur ratio
 per illud. 6. phisicoruz de indiuisibili
 bus. p q aut illud est falsum q indi
 uisibilia quāntatis nō sunt distincta nī
 si differant situ: de quo alias. aut si ē ve
 rum nihil est ad pñsio: qz rō ista
 que esset ibi non esset in personis diui
 nis quibus nō conuenit situs. Ad 2^m
 dico q deitas est cōs omni sibi sibi in
 natura diuina t est aliquid sibi sibi
 in natura diuina: t ideo non posset rea
 liter distigui ab aliquo nisi esset aliquo
 modo componibile cum isto: quia non
 est intelligibile q in aliquo subsistente
 sint plura nisi vnus sit componibile cū
 altero. persona autem non est aliquid
 cuiuscunqz sibi sibi in natura ista. t
 ideo l3 pñs sit in persona: non tamē
 oportet q sit ipsa vel componibilis ipi
 sicut oportet dicere de deitate. Ad
 3^m dico q qñ abstractum dicitur esse
 in aliquo aut de virtute sermonis deno
 tatur eē in. sicut forma in informato: sic
 cū dicitur color est in lapide non signi
 ficatur esse in sicut pars in toto: sed sic
 forma in informato: t tūc ista pñsio
 est neganda filiatio est in patre: t tunc
 prima consequentia non valet. Aut hō
 nō habet de virtute sermonis s3 ex vsu
 sicut dicimus colorem esse in luce non
 sicut in sibi sibi: t tūc tñ potest ista fi
 liatio est in patre accipiendo esse in pro
 inextima intima: sicut tam dictum est:
 nec sequitur vltra igit pat est filius: sed
 est fallacia equiuocationis inferendo ex
 antecedēte qñ in. accipet ibi p modū for
 me. Ad 4^m dico q iste mod' arguēdi

tenet ubi vera est talis propositio per quam tenet talis modus arguendi. tenet autem generaliter per talē propositiōem: quicquid habet aliquā habitudinē ad aliqd habet similitudinē ad illud ad quod illud aliud habet habitudinē talē: ista propositio frequenter vera est in relatiuis suppositiōis et suppositiōis: non tamen est vltima vera. Sed de isto non dico modo quod argumentū habet procedit de esse in: quod ut sumit in propositio notat relationem cōm. Quantū igit ad rationes cōes: dico quod ista propositio est vltima falsa: puta quicquid est simile forti est simile oī simili forti. hoc enim includit quod aliqd sit simile sibiipso: quod illud cadit sub ista distributione oī simili: sed ad hoc quod sit vera oportet addere specificatiōem istā oī aliq a se. et tunc virtute talis propositiōis specificatiōis tenet talis modus arguendi. procedendo non puerendo puta non sequitur: fortes est similis platoni: plato est filius forti: igit fortes est similis forti: quod propositio ista est falsa: quicquid est simile forti est simile oī simili forti nisi addatur oī simili forti aliq a se: et tunc non includit fort. sed ista distributiōne nec potest argui puerendo ad forte. sed non procedendo. Sed adhuc talis additio non sufficit ad veritatem talis propositiōis nec ad efficaciam talis argumentatiōis. Sed oportet addere quod medium ad quod comparatur extrema sit limitatum secundum talem rationem quod non sequitur quicquid est simul cum a est simul cum omni eo cum quo a est simul omni inquam alio a se si ipsum a sit limitatum: quia tunc existens pariter est simul cum exīte ratione quod sunt simul cum deitate immensa et illimitata ad illos: nec etiam omnia ista sufficiunt nisi addatur quod medium non varietur ut comparatur ad extrema. Ad propositum: ergo dico quod argumentum non valet quod arguitur conuertendo non procedendo: et propositio confirmat talem modum arguendi falsa est. argumentum tamen philosophi. 4. philosophi. tenet quod arguit tantum procedendo et accipiendo medium limitatum et non vari-

atum: sed argumentum est in relatiuis suppositiōis et superpositiōis. unde non multum est ad propositum de esse in. in propositio ut dicit relationem communem. Ut tamen de relationis disquerantie breuiter dicatur. de eo quod talis modus arguendi generaliter non tenet nisi per rationem prioris et posterioris: quod fere est commune omnibus talibus relatiuis. quicquid enim est prius priore est prius posteriore. Et ut generaliter dicatur quicquid habet ordinem ad aliqd habet simile ordinem ad quodlibet aliud ad quod illud habet ordinem talem. ista propositio est vera in ordine essentiali non in intelligendo conditionem specialem ordinis puta mediatiōnem vel immediatiōnem propinquitatem vel remotiōnem. Quia igitur esse in. ipsi aeris in igne dicit ordinem essentialē et similem modum dicit esse in. ignis in celo. tenet illa propositio. procedendo: et hoc quia proceditur secundum rationem generalem ordinis non specificando ordinem mediatum vel immediatum propinquum vel remotum. unde non sequitur a. est pater b. b. est pater c. ergo a. est pater c. ut pater denotat immediatum ordinem ad c. vi ad filium: sed non sequitur ut notat principiantem in cōi. put pater extendit ad autem vel pro autem etc. Ad aliud procedo quod deus est in deo et hoc procedit hylla. 7. de tri. Sed cum inferatur quod deus distinguitur a deo. nego propositam propter fallaciā propositam. h. enim propositio in. non notat virtutem persudendi sui casuale nec hoc habet: et ideo potest casuale eius stare pro supposito aliquo determinato indeterminato. Distingui autem distribuit terminum huius relatiōis persone et distributiue propter negatiōnem inclusam: et ideo casuale huius propositiōis non infert terminum huius relatiōis. sicut non sequitur deus generat deum: quod deus distinguitur a deo propter similem rationem. Ad vltimum dico quod exitus filij a patre est processus producti a producente. nunc autem talis exitus nihil prohibet qui exitus maneat in eo a quo exit: quod recipit eandem naturam cum eo a quo procedit.

actiua cū sit p̄cipiū efficiēs ex distinctōe
 2^a et de ista loquit mag^r di. ista. Et hⁱ
 equalitas potest intelligi dupl^r. aut fm
 extensioz obiectoz possibilium ad que se
 extendit po^a. aut fm intensionē illius po-
 tētie in se. Exemplū: po^a calefactiua dici-
 tur equalis extēsiue si ad equalia calefa-
 ctibilia se extendat. sic ois charitas ē eq̄lis
 qz extendit se ad oia diligibilia ex chari-
 tate fm intensionē si eque perfecta sit po-
 tētia et in eque perfectis actū possit licet
 nō tota possibilia sibi sberent sicut sber-
 sent alij potētie. vt pz posito isto casu q
 ponitur di. 7. q. calor productione sibi
 adequata produceret aliquē calorem et
 iste due equalitates frequēter cōcomita-
 tur se. potest tamē intelligi vtralibet sibi
 altera. Loquēdo autē de equalitate extē-
 sionis nō est difficultas nisi de actibus
 notionalibus et de terminis istarum acti-
 onū. quia illi duo termini nō sunt pro-
 ducibiles ab oibus personis. sed filius a
 solo patre. spūs sctus autē a patre et fi^o
 Unde quo ad hoc or̄ sic q potētia ge-
 neradi pertinet ad oipotētiā in patre nō
 in filio. Qd declaratur dupliciter. pmo
 qz oipotētia est ad oē qd nō includit cō-
 tradictionē. sed patrem generare nō in-
 cludit cōtradictionē. filij autē generare
 includit cōtradictionē. g. 7c. **Precia**
 2^a aliter est d actioibus transeuntibus ad
 extra. et aliter de actioibus imanētibus
 intra. possibilitas actiois transeūtis iudicatur
 ex ratioe actionis in se in termi-
 no eius. possibilitas autē actiois imanē-
 tis nō iudicatur ex his precise. sed cū h^o
 in p̄patione ad agens in quo manet tal
 actio. cū igitur generatio sit actio ima-
 nēs possibilitas eius iudicāda est. nō tñ
 ex seipsa in se et cū hoc ex termino eius.
 sed qz cōpossibilis illi supposito agenti
 in quo debet manere. est autē cōpossibi-
 lia generatio patri et nō filio. igitur idez
 qd p̄ius. **3^a** declaratio additur quia
 dicitur qd potest i oē illud ad qd habet
 formaz. sicut ignis nō dicitur impotēs:

quia nō potest frigefacere. quia non ha-
 bet potētiā ad frigefaciēduz. pater au-
 tem habet formā cōueniētem generatio-
 ni et filius nō. igitur pater nō est oimpo-
 tens si nō potest generare. nō autē filius
 est impotēs si non potest generare. et ita
 posse generare pertinet ad oipotētiā
 patris et nō ad oipotētiā filij. **Con-**
tra istud. nō p̄pando generare ad aliqd
 supposituz quero aut illud vt est geni-
 tanq terminū est aliquid ad qd nata est
 eē aliqua po^a actiua aut n. si lic ergo in
 quocūqz nō est po^a ad illud nō est in ea
 oipotētia. hoc est nō potētia ad oīe il-
 lud ad quod nata est esse potētia. si non
 ergo in nullo est potētia ad illud. et ita
 nō pertinet ad oimopotētiā patris.
Confirmatōes etiam nō valent. prima
 nō quia oipotēs potest in omne illd qd
 est terminus potētie simpliciter. et hoc
 producēdo illud in eo in quo natuz est
 produci si natum est produci in aliquo
 vel producēdo ipsum in se subsistens si
 nō est natum produci in aliquo. nō aut
 oportet q possz producere oīe tale for-
 maliter in se. sicut potest producere cur-
 sum aialis in animali vt in homine vel
 asino in quo natus est esse curus. s. 3. h^o
 nō potest producere in se. nec potest for-
 maliter currere. quia tūc per illud ver-
 bum neutrum significaretur q talis for-
 ma esset in ipso formaliter. licz igitur si
 lius nō possit formaliter generare vt ge-
 neratio sit in ipso nec possit p̄cipiare
 generatiōem in seipso tñ si istud sit imi-
 nus oipotētie o3 dicē q fili^o possit. p̄ci-
 piare generatiōz in eo in q nata est eē. si
 cut nō esset oipotēs si nō posset causare
 intellēctiōē in intellectu potētie recipere
 eā. generare aut nō potest aliquo mō. et
 se a filio nec vt in filio nec in alio. igitur
 si generare est termin^o oipotētie simpl^r
 filius nō erit oipotēs. **2^a** nō v3 qz qd
 habet formā limitatā ad agenduz nō
 est omnipotens ad agendum l3 ei ignis
 sit potens ignire et calefacē si non possit

facere non est simpliciter omnipo-
 ns: quia forma eius limitata ad vnu
 tum concludit ipsum non esse simpli-
 ter potentem: ergo filium non habet
 formam convenientem omni actioni
 iam actionem nata sit potentia sim-
 pliciter respicere. concluderet filium non
 esse simpliciter omnipotentem. Item
 a via non saluat quomodo pater et fi-
 lius sunt eque potentes: quia pater potest
 actum generandi quin per se est ter-
 minus potencie simpliciter: in quem actus
 non potest filius: et ita non erit eque pote-
 ns quantum ad extensionem.

Quantum ergo ad

articulum dico aliter: quod potencie actiue
 non correlatiue est possibile: non
 inter sumptum ut opponitur impossibili
 quia hoc modo possibile est deum esse
 in illud possibile non est terminus ali-
 us potencie actiue: ergo quod possibile ut
 potencie actiue correlatiue sumat de
 terminatus: hoc autem non videtur nisi secundum
 Augustinum accipit possibile. 6. metaphysice. et
 ibi frequenter putat opponitur ei quod est
 eorum ex se: et tunc cum quodlibet in-
 finitum deo sit in se formaliter necessa-
 um vel per idempratem cum essentia que
 formaliter ex se necessaria nihil intrin-
 ecam deo erit terminus potencie proprie
 ite: et si hoc est cum ad omnia alia ab eadem
 a diuina eandem rationem principij habere
 tres persone quia prius intelligitur prin-
 cipium illud produci creaturas coica-
 um tribus quod possit habere actus produci
 la alia sequitur quod equalis erit potencia tri-
 in personarum quantum ad numerum possibili-
 u. Assumptum autem declarat in. q. illa de or-
 ine productionis extrinsecas ad intrinsecas
 .li. q. 1. Et breuiter per hoc quod si sit prin-
 cipium necessarium respectu vnius produ-
 ctiois et contingens respectu alterius produ-
 ctiois est principium produci necessarium quod contingens
 iudicium sit principium produci necessarium personarum necessarium
 et hoc ad productionem illarum contingens autem se habet

principium produci creaturas ad ipsas creatu-
 ras. prius igitur coicat tribus personis quod possit
 habere actus respectu possibilium extra. Et hoc
 appetit quod potencia est equalis in personis diuinis
 non tamen quantum ad extensionem: sed etiam quantum
 ad intensionem. siue enim potencia accipiat per
 absoluto quod est fundamentum relationis princi-
 pium per quod illud secundum eandem magnitudinem est in
 tribus non tamen secundum eandem magnitudinem secundum
 quod est simpliciter sicut dictum est in. q. procedente
 de qualitate magnitudinum. siue accipiat per
 relationem fundata super illud absolutum eandem
 relationem est triu. et si quia habet magnitudinem ea-
 dem est magnitudo illius relationis in tribus: et
 ita omni modo est equalitas potencie et secundum exten-
 sionem et secundum intensionem. Quod autem ob-
 iectum est de primo correlatiue potencie acti-
 ue quod sit possibile intelligendum est de possi-
 bili obiectiue. scilicet quod est terminus potencie non
 de possibili obiectiue: quia illud non est correla-
 tiuum peruenibile respectu potencie actiue.
 Non enim omnis potencia actiua habet aliquod sic
 possibile sibi contrarium sed solus illa po-
 tencia actiua quod est transmutatiua. Et quia
 igitur possibile obiectiue ut correlatiue po-
 tencie actiue. non autem possibile obiectiue: et ta-
 le est illud possibile de quo adducit est
 Augustinus quod opponitur ex se necessario for-
 maliter. Quod autem istud differat a necessario ex se
 formaliter siue a producente possit confirmari
 per philosophum. 5. metaphysice. ubi vult quod principium
 et causa peruertitur realiter. ob autem causatum
 est aliud a causa: et possibile hoc est principium
 tum est aliud secundum eum a principio. Confirmat etiam
 am per rationem potencie actiue positam in. 5.
 metaphysice. quod ipsa est principium transmutandi
 aliud in quantum aliud: ergo multo magis est
 principium produci aliud: quia non potest causa
 tum ita esse idem cause sicut actiuius potest
 esse idem passiuo in creaturis. Et tunc re-
 stat dubitatio quod potest quando dicat po-
 tencia: cum non sit respectu alicuius possibilis
 secundum predicta. Non possibile per se sumi ad
 huc magis extendendo nomen quod ut oppo-
 nitur necessario ex se dicendo illud esse possibile
 quod opponitur necessario est a se: et hoc modo ob-

originatū eēt possibile. Sed nec sic vident sancti cōiter loq: nec etiā p̄b̄: et h̄o mō posset p̄cedi filiū eē possibile qz originatū: et ita potētia corridentē actiua huic terminō eē potētia. Uerius tñ p̄ceditur filiū esse p̄ncipiātū et nō possibile: in p̄e tamē conceditur potētia actiua gnādi: qz potētia actiua in creatura aliqua dicit p̄fectōem. possibilitas autē sibi corridentis q̄ repugnat nēcessitati ex se dicit p̄fectionē. trāsfert igit nōmē vniū qd significat p̄fectōem. nōmē autē aliū correlatiū qd dicit imp̄fectōem nō trāsfertur in se: s; in aliq̄ p̄muniore se: ut sic ex p̄te p̄ducētis dicat eē potētia: et tñ ex p̄te p̄ducti nō dicat eē possibilitas: sed tñ rō p̄ncipiātū. Et h̄o apparet irrōnabilitas illi dicit qz sibi oipotētia de virtute sermonis p̄tineat potētia gnādi. non autē sibi vñ s̄ctoꝝ: qz tñ aliqñ s̄cti vñ doctores dicāt potētia gnādi eē potētia: et gnādi eē terminū potētie: tñ de virtute sermonis neutra ē vera simplicit̄ loquēdo de potētia. put respicit terminū possibile. sed ampliādo rōnem potētie ad rōnem p̄ncipiū put in cōi respicit p̄ncipiabile. h̄o mō loquēdo ad quēstionē de eglitate potētie i diuinis p̄sonis. R̄o et dico qz etiā si sunt eglēs: qz sibi m̄gr̄m di. et huius. Et adē est potētia q̄ pat̄ pōt gnāre: et filiū pōt gnāri. Et tūc ista eglitas potētie nō est ad idem sicut si ponētur eglitas potētie in colore ad imutandum visū et in sapore ad imutandum gustum. esset quidē ista duo eglēs potētie: nō tñ habent eandem potētiam: nec ad idē: ita in p̄posito loquendo de potētia hoc modo extēsiue ad actū notōnalem eglēs sūt pater et filius in potētia extēsiue et intēsiue: qz potētia q̄ est in p̄e ad actū gnādi est egl p̄fecta sicut in filio et ad eglia obiecta: nō tñ est hoc modo oī eadē potētia sicut potētia est eadē q̄ est respectu eiusdem possibili: et hoc modo p̄cedēduz est qz in filio nō est oīs potētia: vel nō est in eo potētia ad om-

ne accipiēdo sicut potētia extēsiue licet in ip̄o sit oipotētia que dicit potētiam ad oīa possibilia. Et q̄ras si idem ab solutū est in p̄e et filio sup̄ qd fundatur potētia eglis sibi extēsiue et intēsiue: etiā illa que est ad intra q̄re non ē potētia oīs eadem in vtroqz. R̄o. dico qz tñ idē absolutū qd est potētia sit in p̄e et filio. nō tñ sibi rōne potētie quantū ad actū notōnale est in vtroqz: qz nō est sibi rōne p̄oris ad illū actum: et potētia sibi p̄ncipium requirit ordinem p̄ioritatis ad terminū.

Ad argumenta p̄ncipalia. Ad p̄mū dico negādo illā p̄t̄ quētiām p̄mam: et quantū ē ex forma p̄ntie. Qu probatur p̄ aug. cōtra maximū r̄deo qz illud argumētū aug. non tenet p̄ locum intrinsecum quasi p̄ locū a toto in quantitate ad partē totū in quantitate q̄si posse gnāre sit aliquod posse. sed tenet p̄ multas p̄positiones sibi intellectas: et h̄ illud argumētū reduci ad multos syllogismos. h̄o modo cōcēsit maximus pater filium generare et non equalem. Cōtra aug. arguit: si genuit et non potuit gnāre filiū equalem sibi q̄ fuit impotens. p̄batio huius consequentie ex quo dedit filiū deitātē etiā sibi maximū: quia aliter nō esset generatio: s; deitatem minōrē sibi cum deitate patris: q̄ deitas non ē infinita ex se qz infinito non potest esse aliqd maius nec infinitū pōt minui: et si deitas non est infinita q̄ habet eam non est oipotens. nihil enī est oipotēs cū oipotētia redit potētia infinita nisi habeat infinitam essentiam. Non igit tenet p̄ntia h̄ quasi sibi ista vniuersali p̄tineatur istud singulare: sed qz istud vñ quod est oipotens p̄comitatur infinitas entitē: et ita cōcēbitas et eglitate. Et similiter sequit si pater non pōt intelligē pater non est oipotens: sed non sequit p̄ lodūz intrinsecum q̄si intelligē p̄s sit terminū oipotētie: sed p̄

as ppositiões sō intellectas qđ nō pōt
telligē nō hz oēm pfectōem simplici
tunc non est infinite cētie ac per hoc
cōipotens. *Cum* arguitur postea de
sciēte dīco qđ scia non requirit ordinē
riminatū ad scibilia nec ordinēz pōris
cordinēz posteriozis: qđ potest esse si
respectu pōris vt obiecti siue posteri
is. potētia autē requirit determinatam
dinem ad terminūz vt prioris ad po
rius. 7 ideo sciētia de necessitate ex
ndit se ad omne ens: quia omne ens ē
bile. potentia autem non exēdit se vt
lobiectum ad omne ens: sed tantum
lens possibile qđ quocūqz sumendo
ssibile natum est esse posterius. Et iō
n est ad illud quod non est natum es
posterius: 7 ideo non ad illud quod
t natum esse in persona infinita idem
l persone. *Cum* postea arguitur p
car. dīco qđ argumentum valet si po
rennūz duo oī per impossibile sicut
elaratū est dī. 2^a. non autem de du
us personis eque potentibus. *Cum*
obatur pmo qđ vna psona possz facē
dam nullipotentem volendo omnia
ssibilia 7 ponendo ea in esse. dīco qđ
on potest velle ista alia psona non vo
nte. 7 ita nō ponent in esse ab vna p
ona. alia psona nō volēte 7 ea in eē po
ente. *Sz* sicut i eodē instanti nature i
lligūtur tres psonē hēz pncipiū suffi
iens ponendū ea inesse ita in eodem in
stanti intelliguntur habere actum qđ po
untur ista inesse. *Sed* si ponentur
uo oī vnus ppa actōē posset omnia
onere in esse: 7 alius non posset produ
ere ista eadem productione: ergo vel
la eadem non posset producere 7 ideo
on esset omnipotens: vel posset produ
ere illa alia actōne: 7 ita idem posset
is accipere esse quod est impossibile.
Ad secundam pbatōnē qđ vnus om
nipotēs posset impedire alia volūta ab
illo. dīco qđ illa probatio bona ē de du
abus voluntatibus: quia per impossi

bile habens suam voluntatē posset vt
ea contingenter ad quodlibet aliud obie
ctum a se. non sic autem est de duobus
habentibus eandem voluntatem: quia
ppter eandem necessitatem est vn⁹ vsus
voluntatis ppi quam volūtas est vna
Et ideo non pōt vna psona ista volūta
te velle 7 alia non velle: sicut non potest
vna psona habere istam voluntatem 7
alia non habere illā. *Qu* obijci ptra
istam rūsionem de forma que est in du
obus qđ sit pncipium operandi eodem
modo vtriqz sicut si est in vno solo: cō
cedo qđ filius non quasi naturaliter vel
coacte vult voluntate ista: quasi pater
volens pōeminavit filiū ad volendūz
idem 7 non sit in potestate filij idēz vel
le sicut erat in potestate patris. *Sed* in
eodem instanti nature pater et filius in
telliguntur habere voluntatem 7 eque
libere quemlibet actum volendi habe
re vt est illius obiecti sicut si alius non
haberet istam voluntatem. *Est* igitur
illa forma cuiuslibet habenti pncipium
vniformiter operandi sicut ēē si ille so
lus haberet eam. sed non ē alicui habē
ti pncipium operandi: 7 alij pnci
plum non operandi operatione que est
eadem illi voluntati sicut ista non ē ea
dem voluntas 7 non voluntas. vnde
necessitas illius consequentie. si pater
vlt hoc filius vult hoc. non ē contra li
bertatem volitionis filij. sicut nec ptra
libertatem volitionis mee ē ista cōscqn
tia si volo volo. ita nec ibi si pater vlt
a. filius vult a. quia idem velle ē patris
7 filij. *Ad aliud* de causa prima 7 se
cunda responsum est dī. duodecima. qđ
ista ppositio veritatem habet prop
aliā virtutem siue vim causandi in
causa priorē 7 posteriorē 7 illa que est
prior ē principalior. 7 hoc fallit in pzi
cipio priorē fm originem 7 posteriorē
in quibus est eadem vis vl virtus cau
sandi respectu tertij cui⁹ vis est in pro
posito. 7 iō in proposito nō v3.

Circa distincti

onē. 21. qucro. Anū hec sit vera. solus p̄r est deus. Q̄ sic solus deus qui est pater est deus. ḡ solus p̄r est deus. añs p̄r. q̄ solus deus qui est p̄r est trinitas. 2ª pbat per sile q̄ sequit solū aīal qđ est hō currit ḡ solus hō currit. Itē solus deus est p̄r ḡ solus p̄r est deus. añs p̄r per exponētes. 2ª pbat per cōuersionē exclusiue. Itē solus deus ē deus. ḡ solus p̄r est deus. 2^antia probat. q̄ añs infert vtrāq̄ exponēte p̄sequētis. 7 q̄ inferat exponētem affirmatiuā probō q̄ sequit solus deus est deus. ḡ ois deus est deus. 7 ita pater est deus. ḡ sequitur affirmatiua exponēs cōsequēs Sequitur etiā solus deus est deus. ergo nō alius a deo est deus. ergo nō alius a patre est deus. probatio huius 2^antie hīc videtur fallacia cōsequētis alius a deo. ergo alius a patre. ergo arguēdo negatiue eodē ordine erit bonū arg^m. probō assumpti q̄ si alius a deo inferret aliūz a patre hoc eēt propter distributionem termini relationis diuersitatis: sed non distribuitur. probatio. q̄ tunc eēt ois ppositio falsa vbi predicaret relatiuū diuersitatis de aliquo. puta quēcūq̄ talis homo est diuersus vel aliud. datur enī hīc intelligi correlatiuū primū huius relatiui. 7 per p̄sequēs sequitur q̄ homo esset alius ab alio. Et si terminus relationis distribuatur sequitur q̄ sit alius a quocūq̄ alio. igitur alius a se. Oppo^m p̄r per Aug. 6. de tri. 8. c.

Ad questionē potest fieri distinctio sicut distinguitur cōiter 7 bene q̄ solus potest tēcri cathogorematicē 7 syncathogorematicē. solus quippe significat idē qđ nō cū alio. sicut p̄r per p̄m p̄r elēcoz. Ista autē negatio associationis potest intelligi determinare aliquid i se siue in natura rei. vel determinare aliquid vt est extremū cōpositionis in ha-

bitudine ad aliud extrēmū. puta negatio associationē alterius ab isto in recipiēdo predicationē talis predicari. Ita modo nō admittitur in diuinis h^o nō solus. q̄ nihil est ibi solitariū. 2° modō cōceditur quādo cūq̄ nō associat sūcto aliquid de quo dicatur idē predicatū. ita nō est predicando eēntiale de personalī q̄ eēntiale cōuenit aliq̄ ab isto cluso: 7 iō talis propositio negatur.

Declaratio istoz. i. qualiter syncathogorema disponit extrēmū intellect^o cōponētis 7 diuidētis respectu alterius tremi. Et quō differat syncathogorema ab intēsiōne 2^a. 7 quomodo diuerse terminationes syncathogorematicę i se differunt. longū tractatū requirere sed nō oportet hīc imozari propter magis necessaria. Probatur etiā factas dispositionis propositę per illā cōregulā i sophismatibus affirmatiua exclusiua infert vniuersalē affirmatiua de terminis transpositis. igitur ista. si solus pater est deus. infert istā. ois deus pater. vel omnis persona diuina est pater. Regula ista probatur ex rōe exclusionis que videlicet notat p̄cisionē in lo cui additur respectu alterius extrēmū siue p̄cisionē cōmensurationē. s. q̄ alrū extrēmū nō excedat illud. 7 hoc notat ista vltis affirmatiua de terminis transpositis. 7 maxime in terminis cōibui vbi potest vtrūq̄ extrēmū accipi vtrū. Probatur ēt logice per vnā propōitiōē que exprimit totū intellectū exclusiua. Ista enī tñ homo est risibilis l̄z ponat cōiter habē duas exponētes. sufficiter tamē exprimitur per istā. nullus nō homo est risibilis. ex qua sequit nullus risibilis est nō hō per cōuersionē. Et vtra igitur nullū risibile nō est homo. illud scđi pyzmenias ex negatiua de dicato infinito sequitur affirmatiua de dicato finito 7 negatiua de dicato infinito. Qđ probatur per primū principium de quolq̄ affirmato vel nega^o 2^a.

hoc in predicatis simplicibus. qz negan-
lo istam pñaz negatur vtracqz opposi-
a ab eodem. et vltra qz omne risibile est
homo per equipollentiam a primo. et c.
Sic aliqui instant quasi vno correlati-
o incluso aliud non excludit. qz vnus
de intellectu alterius. qz posita se po-
unt. et sunt simul natura. Sed h^o
est intentio philosophi. pmo phy-
rguentem ibi si tñ principium est pñcl
statum non est. qz correlatiuum nō ē de
intellectu correlatiui sicut aliqd eius.
ita pars cōtētiū vel integralis. s; sic
liquid ad quod terminat intellect^o ei^o.
tale est sufficienter diuersum ab iclu-
o quanta diuersitas requirit ad hoc qz
psū excludat.

Ad primum argu

mentū aīo distinguit fm cōpositionem
et diuisionem. sicut ista oīs hō qz est albus
currit sensus cōpositōis falsus est. qz ibi
de^o determinat ad standū p patre p istā
implicatōem qz est par. sicut determinatur
homo ad standū p homine albo in sen-
tu cōpositōis ibi homo qui est albus. et
unc pñia tenet. Sensus tñ diuisionis
falsus est. qz tūc enunciant duo pñicata d^o
modis sūlecto. de quo ambo sūt vtra. s;
de deo esse patrem et esse deū. quasi enū-
tarent ista duo in duabus ppositioni-
bus cathegoricis copulatis sibi inuicem
quarum neutra specificaret alterā. et tē
pñia non valet ab inferiori ad suum su-
perius cū exclusionē. Et si obijciat qz si
nihil pñia tenet in creaturis in sensu di-
uisionis. Respōdeo si cōe idem innume-
ratum possit cōpetere pluribus inferio-
ribus non teneret illa pñia in sensu diui-
sionis. tenet. n. precise qz illud animal qd
est rōnale diuidendo nō est aliud ab ani-
malī quod est ratiōale in cōponendo.
In pposito aīo ratio illa non tenet. qz
iste idem deus qui ē par in sensu cōposi-
tōis nō est filius qui distinguit a patre.
Et ita deus qz est par in sensu diuisionis

potest dici vere de aliquo de quo nō di-
cit in sensu cōpositōis. nō sic autē de aīa
lī quod est homo. qz illud in sensu diui-
sionis de nullo vere predicat de quo ve-
re nō predicat idē i sēsu cōpositōis vī ep^o.
Et ideo predicatur ibi indifferēti non
sic hic cum nō sit idē antecēdēs scōm cō-
positōem et diuisionē. Aliqui etiam
distinguit principales ppositionē qua
si ista solus pater est deus possit haberi
sensem cōpositionis falsum et sensum
diuisionis verum adducētes illud pñia
nī 2° cōstructionū iter exigens et exactū
cadit aliquid medium. Sed istud non
est logice dictū nec grāmāticē. logice nō
qz tūc nō posset aliqd cōtrahi vel deimi-
nari per aliquā contractōem vel deer-
minatōem. quantumcūqz. n. immediate
adderet alicui determinatio cathegori-
ca vel syncathegor^a vt homo alb^o cur-
rit vel omīs homo albus currit adhuc
restaret distinguere sicut hic in sensu cō-
positōis et diuisionis. et in vtroqz sensu re-
staret vltērius distinguere. et sic in infini-
tū. nec posset aliquis sensus determina-
te exprimi. nec docuit philosoph^o in ta-
libus multipliciter fm cōpositiones
et diuisionē. sed tantū in illis vbi eadē
materialia cōposita et diuisa diuersum
sensū faciūt. ista autē materialia oīs hō
currit vel oīs hō albus currit cōposita
et diuisa nullum aliū sensum faciunt
secus est hic iste videt nūc me currere.
cōponendo nūc aduerbiū cum verbo p-
cedente vel sequēte. Nec etiam est dic-
tū grāmāticē quia exigens et exactum
dicitur constructibilia quorum alterū
dicitur a pueris regere alterū ex vi aliqz
non est autē syncathegorēmaticū pstru-
ctibile respectu cathegorēmatici qua-
si vnū regat aliud ex aliqua vi. Et ideo
licet hic cadat medium vel implicatio
media cappa for. i. cappa que est for. nō
tamen hic homo albus et omīs hō al-
bus. Ad scōm dico qz illa non est sua
conuersa nec illa pñia tenet sed est fallā

positio. qz sic pbatu e i solone qois exclu
sua e pueribul cu vli affirma de teris
traspofitis. g ierre exclusua ex exclusi
de cis transpofitis equaleret illatōi vli
affirma ex vli affirma de teris traspo
fitis. In tali ac illatōe vli ex vli e falla
pntis. ois hō e al. g oē aial e hō. a supio
ri ad suū inferi affirmando. Ita est i p
posito. Et pbat qz sp ex vi fmonis pce
dit ab inferiori ad supi cu distributioe.
Predicatu. n. vli affirma nō notat eē
puertible sed stat qz sit supi ad sbz ex oi
stributioe lbi vli nō seqt distributio p
dicati respectu eiusde. nec pte seq distrib
utio pdicati respectu inferioris ad ali
qd si n seqt distributio pdicati respectu
supiori ad illud. arguēdo g sic. oē b. e. a
g oē a. e. b. est falla pntis. qz ex distributi
one e. qd notat eē inferi n seqt distribu
tio supioris. et hoc respectu pdicati qd
notat eē inferi ad pdicu supi s3 e falla
pntis. sic arguēt ois hō est aial g oē aial
e lor. p3 cu pbat i. p. p puerfione ppo
itis exclusi. R. n ois illatio in cis traspo
fitis notat tātā vnionē extreoꝝ qta hūi
pt virtute p. vñ vli nega nō puertit
i pticularē negatiuā i cis traspofitis. l3 i
ferat eā. Ad ppositū dico q i. de imis
traspofitis q tm capit de intellectu exclu
siue affirma qtu aliq pt cape de cis tra
spofitis est vli affirma sic pbatu est i
2. rōe ad solutioem pncipalē. g tal exclu
siua affirma puertit in vlem affirma
et pari rōe ex vli affirma in exclusiua
affirma. Et si obīcias Ari. male docu
it et insufficiē puerfioes n docēdo vlez
affirmati puertendā in exclusiua affir
matiua. R. q puerfiones docuit pp
pficiēdā ipfectōem ipfectoꝝ sylloꝝ. nō
aut exclusi alium locū tenēt i pñcēdo
syllm ipfectū q aliq idiffinita n exclusi
qz n aliā pclusionē i ferret q pñs i fere
bat in syllo ipfecto. Et iō bñ et sufficient
docuit puerfioes qtu neciuz sibi fuit
ad ppositū. Ad 3. dico q ex negatia
exponente aīo n seqt nega exponēs pñs
Lū. pbat qz n seqt ali a deo. g ali a pte

ne. qz i. p. e bōa. Et cū vltit pbat q
imūn b. alietatis nō distribuit. qz tēet
ipossibilitas enūciādi tale rsm de aliq
R. q in oibus relatiuis eqpāte cōe f3
se acceptū vt cōe est nō refertur. qz exq
vt cōe est abstrahit ab omnibus relatis
siue termis relationū. qz rō realis n est
nisi distincti ad distinctum. sed si vt sic
referretur oporteret lbi dare terminum
sibi relatum distinctū. Et ideo nō refer
tur ad aliquid eiusdem rōnis cū relato
sed refert ad aliqd alterius rōnis refert.
Igi tale relatiuum tm p suo inferiori si
cur silenō refert p sibi in cōi ad sile l3 p
aliquo inferiori quod pōt distingui a si
milli ad quod refert. ita ē de differēt.
nō. n. refert ad differēs in cōi quasi ad p
mū correlatiuū quasi essent duo extre
ma pma relationis. et vtrūq cōiūmūz
ad omē differēs. l3 differēs est differēs
ab hoc differenti. Et si obīcias qz relati
uū debeat pmo intelligere suūz correla
tiuum cōe. R. nō est tale correlatiuū
eius vt cōe nisi ipsū vt sumptū p ali
quo inferiori p quo distingui potest a
correlatiuo. Exemplum huius est in re
bus. quia si tota natura ignis esset i v
indiuīduo illud indiuīduum nō posset
generare. quia si sic tūc generaret alium
ignē i quo esset tota natura ignis et eēt
quasi due spēs ignis quod est imposs
bile. Et tamē nūc in vno indiuīduo na
tura ignis est ratio generandi. qz habet
vnitatem sufficientē p pncipio actiūo
et distinctōem sufficientē. Ita hīc silū
do bene est ratio alicui referendi vel ter
minādi relatioem. sed nec refert nec imi
nat nisi accipiatur p distinctio in quo sit
ita q nec vnitas nec distinctio est per ac
cidēs sed vtrūq per se respectu talis re
latiōis. sicut dictū est i. q. de circumfessi
one. Nō. n. sequit nō aliū a deo. ergo n
aliū a patre. sed in affirmatiua est bōa
pna ratione distributionis termini hu
ius relationis ppter negationem inclu
sam in ratione alietatis. Ad aliaz p
bationem cū dicitur solus deus. g solus

pr vel sol' fili'. Rndet q' s'bm exclu' p' p' pari' ad excludem vel ad predicatu'. p' habet supponem simplicem q' exclusio fit ab eo ratione significati. 2° mō habz suppositionem psonale q' predicatum attribuitur sibi p' supposito. Contra istud vnum extremum in vno actu cōponendi et diuidendi hēt rationem vnā fm quam accipitur respectu alterius ex t'ni. quia diuerse rationes accipiendi idem extremum respectu eiusdez termi nō videt stare cum vnitare actus cōponendi. Et si dicatur q' respectu exclusi onis supponet sibi vna ratione et vt accipit sub exclusione respectu p'dicati supponit sub alia ratione. Contra subiectū non oisponit respectu sue dispositionis sed respectu predicatoris. et ita precise habz illam suppositionem quam intelligitur habere respectu predicatoris vt accipitur sub vna dispositione. Ideo dico ali' ter q' subiectum affirmatiue exclusiue supponit confuse tantum sicut et predi catam vniuersalis affirmatiue. quod p' bat ex puerilitate eaz. et s' b' nō sic fā te p'se t'm nō l'z descendere. Posset t'm di ci i' p'posito alr q' i' creaturis. v'z q' deus s' b' excludere stat p' hoc deo q' cōis est tri' b' psonis. q' r'itio tacta est di. 4. p' q' fter sibi s'bm d's ē p' i' fili' et s' f. et posset etiā valē di. 12. qd ē illud s'bm cui p' p'ueit a gē resp'ū creaturaz. q' b' d's vt ē hac dī tate d's nō intello aliquā p'sōale p'petatē l'z oē p'di' qd v'z ē de h' p'dicato p' ve z. sit d' p're p' se l'z nō d' s' p're l'z d' f. et s' f.

Quia sit noia bilis a no' bis vltorib' aliq' noie signifi cāte entia dīnā vt h'. Dic' oī q' sic d's i tellr a nobis ita pōt et a nobis noiar' f'z t'g' q' diuersimō aliq' asserūt de cogniti one dei ab intellectu vltorl' ita p'nt d'nt diuersimode de possibilitate et noia di dei: et q' negat p'ceptū vniuo' deo et cre ature et pōt duos p'cept' analogos q' r'ū s' f. aliq' ē creatu' attribuit alteri illi. f. q' ē dei oīc f'z hoc p'nt q' de' ē noia bil' a vlt

atore noie exp'mēte f' p'ceptū analogū. Et p' istā pōem spāl'r arg'. Quia ois cō cept' real' possibil' h'ri de cēn' oia nat' ē fieri in intellectu vtute f' cēn' p'bat q' qd cūq' obm itellib'ile m' natū ē facē i' i'ct lectu' p'ceptū oēm realē possibilē h'ri de eo l'z f'z istos t'm vnl' p'cept' real' nat' ē h'ri de cēn' oia vtute ē l'z itellēs negoci' ās possit p'les p'cept' cāre et fabricare cir ca idē obm. g' qd cūq' obm p' facē p'ce ptū realē in intellectu de deo p' facē illuz vni' quē p'ceptū i' cēn' cēt nata d' se fa cē: f'z i' vnl' ē h' cēn' vt ē hec. g' qd cūq' obm faciat aliquā noticiā de deo i' intel lectu nō faciet fm opi. istā p'ceptū ē vt ē hec cēn': et ita noia bil' ē a viatore no' significāte hāc cēntiā vt hec.

Sōt dīci breuit ad q'one q' ista p'pō cōis multis opt. q' f. sic intellr ita et noia f'la est si itelligatur p'cise. q' distinct' p' aliqd significari q' itelligi. qd v' p' suaderi ex hoc. q' cū s'ba nō sūt intelligib' a viatore nisi in p'ceptu cōi entis sic p'batū ē di. 3. si nō posset dī stict' significari q' itelligi nllm nomen ipositū a viatore significaret aliquā rez de gnē s'be. f'z sic p'cise p'cipit ab intellectu viatoris aliq' p'petas a q' iponit nomen q' p'petas cōi exp'mit p' ethimolo' nois ita p'cise tal' p'petas significaret p' nomē puta p' hoc nomē lapis nō significaretur aliqd de gnē s'be f'z t'm aliqd d' gnē actōis puta lesio pedis quā exp'mit ethimo' h' nois et tult rō a q' iponebat nomē. ita p' argui de oib' aliq's noib' ipositis reb' d' gnē s'be q' nllm eoz significat aliqd nisi p'petatē accitālē aliquā q' itelligebat ab iponere. vel oīz dīce q' ipse distinctiōis noia bat s'bam quā itellext. Quātr aut' hoc sit possi' p' itelligi sic fm viā aug. 6. de tri. c. 5. q' p'bat p'pōem i' oī cre'. nō p'cipiūt ab aliq' multa accitā p'currē i' eoz. puta tal' q' l'itas et tal' q' t'itas. et p'bat nem' illoz eē alit'z. q' v'itūz illoz ma ner s'f' alio. p'bat et 2° v'itūz illoz aliqd aliō eē s'bm cōe. q' v'itūz illoz pōt dēstrui nō dēstructo ali. g' aliqd et 2

concludit esse sibi unusque ut quantitas
 et qualitas. illud autem quod subest
 non concipitur in conceptu quidditativo nisi
 si entis vel huius entis. Et tamen frequen-
 ter accidit quod talis qualitas et talis quan-
 titas coniunguntur in aliquo et alibi non
 coniunguntur. et hoc non est ex natura quali-
 tatis et quantitatis ut praestensum est su-
 pra concluditur. igitur quod hoc est ex natu-
 ra illius tertii in quo fundantur ambo
 ista. non autem coniunguntur talia in isto
 tertio qualia in illo. Ex quo etiam diuer-
 simode coniunguntur in diuersis pcluditur
 substratum istis esse diuersum a substra-
 to illis. et ex hoc concluditur tertium illud
 esse aliud ab alio tertio. ergo cognoscit
 aliud tertium esse substratum. et similiter quod
 sit aliud a subiecto alterius. Neque enim
 cognosco distincte quod sit in se nisi quod sit ens
 vel res affecta talibus accidentibus. unde
 ulterior conceptio quare possint in illo ha-
 bere quod sit est res aliqua habens talia ac-
 cidentia et relationes. Ad propositum ergo non
 accedimus sed isti alij sic distincto quicquid
 sit quod est cum istis punctis que intelli-
 guntur imponitur nomen aliquod. illud
 videtur esse proprium signum huius so-
 ratione qua hoc. ita quod imponens nomen
 intendat illam entitatem de genere substan-
 tie significare. et sicut intendit significat ita
 nomen quod imponit est signum et tamen
 ipse non intelligit illud distincte quod dis-
 tincte intendit significare per hoc nomen
 vel per hoc signum. Exemplum est etiam
 si quis imponeret characteres hebreos ne-
 sciens voces hebreas in particulari sci-
 ens tamen quod aliqua vox est prima aliqua se-
 cunda et aliqua tertia imponeret sic. aliqua e-
 prima et quicunque sit illa volo quod significet
 tali nomine vel tali characteri. illi caracte-
 res essent signa illarum vocum hebrearum
 quas aliquis hebreus distincte cognos-
 ceret obiectis sibi talibus signis. non he-
 breus autem et si cognosceret quod signifi-
 caret per istas figuras. non tamen illud quod
 significat distincte cognosceret. sed tamen in

ratione per vocem vel secundum. Breuiter igitur
 dici potest quod ad minus nomina multa im-
 ponuntur quod significant deum in eo. quod sic nomen
 potest concipi a simplici viatore ut patet de 3. et
 si verum est quod distinctius potest signifi-
 cari quod concipi potest deus nominari a viato-
 re nomine significante hanc entitatem. Quia
 quid sit de istis verisimile est deum nominari
 tali nomine. et hoc siue illud nomen sit imposi-
 tum ab ipso deo vel ab angelo cognoscere
 ipsum deum vel a viatore. verisimile est
 .n. quod multa nomina sint in sacra scriptura
 distincte illam entitatem significancia. sicut
 iudei dicunt de nomine dei quod vocatur te-
 tragrammaton. Et videtur deus dicere exo.
 3. hec dices filius israel qui est misit me ad
 vos. hoc nomen mihi est in eternum. Et
 ca. 6. Ego dominus qui apparui abrahae etc.
 nomen meum adonai non indicauit eis.
 Est ergo deus nominabilis a viatore no-
 mine significante. propriam entitatem ut est
 hic entitas. quod viator potest uti illo sig-
 no et intendere exprimere significatum illius
 signi siue ipse imposuerit illud signum
 siue alij quicunque cognouit significatum. et
 tali etiam signo potest viator uti tanquam no-
 mine. et non potuerit illud imponere ta-
 li signum. Si autem ista propositio esset ve-
 ra quod nullum nomen potest alicui imponi
 distinctius quam intelligatur. hec tamen est fal-
 sa quod nullus potest uti nomine distinctius si-
 gnificante rem quam ipse possit intelligere
 Et ideo simpliciter concedendum est quod mul-
 tis nominibus uti potest viator exprime-
 re entitatem diuinam sub ratione essen-
 tie diuine.

Circa distinc-
 23. quero utrum persona sanctus
 quod dicitur aliquid esse patri filio
 et spiritui sancto dicat precise aliquid esse ite-
 rationis. Quia non probatur quod persona est ter-
 minus productionis realis. et adoratur. se-
 cunda intentio non terminat productionem
 realem. nec adoratur. etc. Preterea tri-
 nitas in diuino non est tamen conceptum sed

perum contra errorem sabelli. Qōtra.
omne commune pluribus vniuocum et
distinctum et plurificatum in eis dī de
eis fm aliquam rōnem vniuersalis. pso
na est cōe vniuocū patri et filio et s. i. et
plurificatum in eis etiā fm Augu. 7. d
trin. c. 4. vel. 26. g. dī de eis fm aliquā
rōnem vniuersalis. Et si dicat aliquam
intentionem scōam vere ē in diuinis aliq
ratio vniuersalis qd nō videt inconueni
ens. si vō dicat intentionem pma erit in dī
uinis vniuersale reale cōe. et ita aliq rea
litas potēialis qd videt inconueniens.

Hic dī qd psona tm dicit intentionem se
cūda. qz sicut indiuiduū i oī natura ita
suppositū in nā sbali et psona in nā itel
lectuali. sed indiuiduū et suppositū dī
cūt tm rem scōe intentionis. g. et psona dī
cit tm rem scōe intentionis. Confirmat
rō. qz nā in qua sunt ista. vt cōtū non
est de p se rōne istozum. ponit enim in
distinctione istozū vt additum. igit nō va
riat rōnes formales istozū. Itē dī cōe
dictū de plurib' dī de eis. fm rōem ali
cui' vniuersalis. g. si psona significet rez
pme intentionis cōem trib'. illa dicit de
eis sub rōe generis gnālissimi. aut aliq' i
termedij. aut fm rōem spāi spālissime.
quoz opposita sūt manifesta. q non sūt
spēs spālissima manifestū est. qz tūc seq
ret qd due erūt qsi spēs spālissime respe
ctu earundē psonarum. deitas. n. f3 Da
masce. c. 5. notat quasi spēs circumplec
tiua hypostasē. et psoa ē notabit spēs
spālissima spēu earundē. g. rē. Addit
huic opinioni qd psona dicat aliquid
et intentionis non tm dicit illud in abstrac
to sed in pcreto. et iō potest pdicari dī re
pme intentionis et supponere p ea. Exē
plum spēs est intentio. ibi accipit spēs p
ipsa intentione in se. et spēs pducatur de
pluribus differētib' numero. ibi accipit
spēs p re quam denominat. non. n. p re
dicat h' hec intentio spēs de pluribus vt
videt sed hō vel asinus de quib' dī hec
intēto. Qōtra istud. et pmo ptra opina

tem. quādoquā a formalibus pstitutiō
aliquorum potest abstrahi aliquid cōe
pme intentionis pari rōe vel maiori po
test abstrahi aliquid cōe a pstitutiō p il
la. persone autē diuine sed istos constans
ūtur per relationes formaliter. ab illis
aut pstitutiō pōt abstrahi aliqd cōe rea
le pme intentionis. paternitas est. n. rō
filiatio est relatio et hoc vniuocē sumē
relationem. qz potest ēē certitudo de cō
ceptu relatiōis ad intra dubitando de q
libet pceptu spāi. et talis sic certus non
tm habet certitudinem de voce sed de
conceptu aliquo. ergo pceptus ille de re
latione in cōi alius est a pceptu illi' i spē
ctali. g. multo magis a cōstitutiō p istas
relationes poterit abstrahi aliq res pu
intentionis. assumptū autē de vniuoca
tōe relationis magis patet inferius i
ista. q. Qōtra opt. in se. qz oīs intentio
2^a est relatio rōis non qdāqz sed pū. ens
ad extremū vel actum intellectus cōpo
nenti vel diuidenti vel saltem pferen
tis vni ad alie. hoc p3. qz intentio scōa
fm oēs cātur p actum intellect' negoci
antis circa rem pme intentionis qui nō
potest cāre circa obm nisi tm relationes
rōis psona aut non dicit relationem ra
tiōis et pūcipue non dicit relatiōem per
tinentem ad actum. intellectus cōponē
tis. Qd aut non dicat aliquam relatiōem
rōis videt. qz tūc saltē necessario cōe
rigeret correlatiuū ad qd referretur. qz
impossibile ē intelligere relationē et ne
esse ad aliqū terminū et correlatiuū. si
cut oīs intentio scōa requirit correla
ad qd refer. vt spēs respicit gen' p suo
correlatiuo et pūulare vlt p suo core
latiū. et sic de alijs. psona aut non dicit
tur alicuius psoa vel saltem non dicit
extremum intellectus pferenti. Item
duco rationem eorum ad oppositum.
quia vnitas est passio entis sicut patet
4. meth. et per pns consequit rem ex nā
rei. et maxime est verum de illa vnitate
que est vera vnitas cuiusmodi ē vnitas

indivisi. g. talis unitas n̄ dicitur intencōez
scōam. 7 sicut non unitas in cōi ita nec
unitas in natura intellectuali. si igitur per
sona dicat unitatē in nā intellectuali sic
indivisiuum in cōi sequit̄ oppositūz cō
clusionis eoz. *Preterea* p̄ra rōem se
cūdam Aug. de doctrina christia 7 pōit
in lra ol. i. 7 ol. 25. p̄mi li. dicit q̄ res q̄
bus fruēdum est sunt pater filius 7. s. i.
vnde fm̄ ipm̄ tres persone sūt tres res.
res autem n̄ videtur dicere secūda intē
tionem 7 tamē est cōe tribus personis 7
numerat in eis. ergo n̄ oportet dicere p̄
sonam significare secūda intencōez. q̄
est cōe numeratum in multis. magister
etiam ol. 25. c. 8. exponit tres p̄sonas p̄
tres subsistentias vel tres subsistētes. s̄
sistētia aut̄ n̄ videtur significare rē secū
de intencōis. 7 tñ est cōe tribus 7 nume
ratur i eis. *Spiciūt. n.* tres subsistētie tres
subsistētes tres res tria entia. Itē predi
cta opi. querit quomō p̄sona possit vni
more p̄dicari de pluribus indivisiis n̄
si sit vlc. sed eādēz difficultatē petit d̄ re
latione 7 eodem mō sequit̄. magis. n. vi
det q̄ a cōstitutis possit abstrahi cōe q̄
a p̄stitutis. sed quō potest abstrahi
aliq̄ cōe p̄me itencōis 7 tñ non vlc re
ale dicit ol. 25. *Preterea* p̄ra additūz
arguo sic. adiectivum non determinat
aliquid nisi illud ad q̄ terminat̄ eō de
pendētia. sed adiectivūz non potest imi
nare dependētiāz alterius adiectivi. q̄
equaliter depēdent 7 ambo sūt eque de
pendētia. g. neutriū determinat alterūz
g. si hoc nomē p̄sona sit tale cōcretum n̄
potest terminare depēdentiam alterius
cuiusmodi est ille terminus numeralis
tres. igitur non bñ diceret q̄ sunt tres p̄sōe
nisi intelligendo aliquod substantiū q̄
determinetur per utrumq̄ adiectivū. s̄
non est dare aliquod substantiū tale s̄
intellectum. ergo rē.

Ad questionem respō
deo
q̄ accipiēdo diffinitionē p̄sone quam

ponit Ricā. 4. de tri. c. 22. q̄ est intellecta
alis nature incōicabilis existētia p̄ quā
diffinitionem exponitur vel corrigitur
diffinitio Boetii dicētis q̄ p̄sona est rō
nalis nature indivisiua substantia. q̄ sic
sequeret̄ aiam esse personā quod est in
cōueniens. Dico q̄ nihil p̄p̄le est i hac
diffinitione Ric. quod significet intencō
nem secūda. q̄ ex natura rei sine oī ope
ratione intellect̄ est i patre natura intel
lectualis 7 entitas incōicabilis. Ista aut̄
incōicabilitas duplex est. q̄ potest intelli
gi ex dictis in ol. 2. q̄ cōicabile plurib⁹ ol
citur dupl̄. vno mō dicit cōicabile plu
ribus quod est idem cuiuslibet eoz. ita q̄
quodlibet sit ipsū. sicut vlc dicit cōicari
suis inferioribus. Alio mō cōicat aliqd
vt forma qua aliquid est sed nō est ipsū
vt aia cōicatur corpori 7 utroq̄ mō ol
tas est cōicabilis. 7 neutro mō p̄sona est
cōicabilis. Et ita dupl̄ ē incōicabilitas
p̄tinens ad rōnem p̄sone. p̄pter q̄ aia
sepata l3 habeat p̄mā incōicabilitatem
non tñ est persona q̄ n̄ habet secūdam
7 utraq̄ incōicabilitas requirit̄ ad rōez
p̄sone 7 est in re ex nā rē. ita nihil de
rōne p̄sone dicit intencōnem secūda.

Ad istud potest obijci q̄ fm̄ istō vi
det q̄ p̄sona tñ significet duplicēz nega
tionem duplicis cōicabilitatis. Et si h⁹
sit vep̄ tunc videt̄ dubiūz quō negatio
possit eē cōis tribus p̄sonis nisi affirma
tio aliqua sit eis cōis p̄pter quam insit
eis talis negatio. q̄ negatio nō videtur
tribus puenire nisi psequatur affirmati
onē. non est aut̄ veritas ista affirmatio.
q̄ ipsa nō numeratur i tribus. g. n̄ opor
tet dare aliq̄ cōe positūz pus ab eis ab
stractum q̄ sit negatio talis. 7 tñc habe
tur ppositum. Si etiā dicat p̄sona talē
negationem p̄cise n̄ videtur dicere to
ta 7 rationē persone quia p̄sona dicit rē
ad dignitatem vel ad p̄fectionē p̄tinentē
negatio autem nullam dignitatem vel
p̄fectionem ponit. Videtur etiā q̄ ol
cat relationem rationis per hoc q̄ suūz

oppositum. s. cōicabile tñ dicit relatio-
nem rationis in eētia diuina. est. n. esse
cōicabilis filio 7 tñ essentia nō refertur
realiter ad filium. 8. incōicabile dicit re-
lationem rationis. Ad primum istoz
dico q ab vltimis distinctiuis 7 pñti-
uiis psonarū nihil potest abstrahi cōe
dictū de eis in quid. quia illa sūt pmo
diuersa. i. nihil idem realiter includētia
tunc. n. esset querere de eis p quid distin-
guerētur. 7 ideo oē cōe abstractū ab eis
vel est pceptus oīno negatiuus vel salte
n est quidditatiuus pceptus vnius rati-
onis: certum est autē q aliqua negatio
cōis potest abstrahi ab illis vltimis. 7
hic vnius rationis. quia negatio est vni-
us ratiōis per hoc q repugnat affirma-
tioni vnius rōis. quibuscūq igitur re-
pugnat affirmatio vnius ratiōis: conue-
nit negatio vnius rationis. 7 ita tribus
personis 7 etiam distinctiuis illarum
vltimis potest cōpetere negatio aliqua
cōis. si illa dīcatur esse incōicabilitas. 7
si ponatur icommunicabilitatem solaz
esse de perse rōne pñtutui psonē ita q
personalitas sit icōicabilitas subsistēis
i natura intellectuāli 7 ita oia alia ppter
pñtū sint addita in ratione persone tē
pōna pprie si diceret aliquem pceptuz
pprie positium. Sed tñ non dicit ali-
quē pceptum 7 intētionis. Ois. n. pcep-
tus est intētionis pme qui natus est fieri
immediate a re sine ope vel actu intellectu
negotiātis. qualis est pceptus n tñ posi-
tiuus sed negatiuus. Tām dubitatur
quō potest negatio esse cōis sine positio-
ni insit. Rūdeo q truncūq diuersis
si nihil etiam cōe haberēt potest esse ne-
gatio cōis. sicut n for. est cōe vnius cum
ad oia alia a forte entia 7 nō entia. Et lz
illa quibus negatio est cōis habeāt ali-
quō positium cōe. n tamē oportet q per il-
lud cōe insit eis negatio cōis. n rationa-
litas cū pūit vltime differentie asint
7 equi 7 n per aliquid cōe in illis quib⁹

conuenit ista negatio. qz vel nihil est cō-
mune differentis vltimis vel si entitas
et cōe est n ppter entitatem puenit eis
talis negatio. sicut nec ppter entitatem re-
pugnat eis talis affirmatio. Et sic dicen-
dū q maior est falsa qz negatio est vni-
us rationis qz opponitur affirmatiōi vni-
us rationis 7 n qz consequit affirmationē
vnius rōis. n homo. n. est vnius rōis.
qz homo cui opponit est vni-
us rōis 7 nō qz psequit affirmatiōem vni-
us rōis. n hō . n. cōe est enti 7 nō enti qbus nihil affir-
matiū siue positium est cōe. Quz se-
cūdo obijciatur q negatio n dicit aliqd
ad dignitatem pertinentis. 7 ad hoc etiaz
possūt adduci rationes ad pñcipale. qz
negatio n adoratur nec etiam est termi-
nus actionis realis. Posset dici q ne-
gatio i genere differt a negatione extra
genus 7 a puatione. puiatio quippe re-
quirat subiectum aptum vel fm se si est
puiatio scdm se. vel scdm gen⁹ si est pui-
uatio fz genus. sicut talpa dicit ceca. 5.
methaphys. c. de puiatione. Negatio
extra gen⁹ absolute nihil requirit. quia
equaliter dicit de ente 7 d non ente. Ne-
gatio autem in genere quasi mediat. qz
requirit subiectum de quo dicatur non
tamen aptitudinem ad formam. talem
forte negationēz iporat diuersitas de q
alias. quia negat identitatem vel notat
nō identitatem talem in ente. ergo tales
potest nominare icommunicabilitas
vt importatur in persona. quia notat
negationem duplicis comunicabili-
tatis in natura intellectuāli. nec tamen
dicit aptitudinem ad aliquam commu-
nicabilitatem sed negationem illam in
natura positua intellectuāli. 7 ita dicit
aliquid pertinens ad dignitatem nō ra-
tione significati sed ratione connotati
7 subiecti. 7 sic posset concedi personaz
generari 7 adorari sicut cecus ambu-
lat vel amatur. non q cecitas sit ratio
ambulandi. sed q illud in q est tal pua-

ut sibi respectu talis predicati. Quod arguitur de communicabili et incommunicabili dico quod unum oppositum potest esse ratio rationis et aliter ratio realis. vel saltem negatio vel positiua realis alicuius relationis. sic idem perfecta identitate dicit relationem rationis. scilicet meth. c. de eodem. et tamen ouersum quod negat istam identitatem puenit rei absque actu rationis et intellectu. et ratio est quod licet aliquid non conueniat rei nisi ex opere vel actu intellectu tamen potest repugnare rei ex se sine actu intellectu. sicut forma diuersalitas repugnat. que tamen non puenit huius nisi per actum intellectus operantis et negociantis circa hominem. Et si igitur comunicabilitas dicat tamen relationem rationis in essentia tamen potest repugnare persone ex aliquo quod est in re: et propter idem potest sibi incommunicabilitas competere. Ista igitur via supposita sicut certa quod a personis potest abstrahi aliquid conceptus negatiui negationis in genere. et hoc non solum a personis quasi constitutis. sed etiam a formalibus constitutis earum. Et dubitatio ulterius utrum tale commune solummodo sit abstractibile ab eis vel aliquid commune posituum.

Et videtur quod oporteat ponere aliquod posituum possibile abstrahi ab eis propter verbum Augustini de doctrina christiana et verbum magistri in in lea di. 25. que adducta sunt pro opinionem. Potest dici quod ab indiuiduis non tamen potest abstrahi species que dicit quidditatem indiuiduorum sed etiam aliquid quasi proprium.

Circa distinctionem. 24. quero. Utrum in diuinis sit proprie numerus. Rideo aut ponitur quod numerus habeat unitatem formalem respectu et formalitatis unitates sunt males. et sicut masculinus forme. Aut ponitur quod numerus est tantum unus aggregatio unitatum sicut aceruus lapidum dicitur unus aggregatio lapidum. Quod horum verum sit alias videbitur. quando tractabimus de numeris.

Primo dico quod in diuinis non est numerus. quod quilibet persona diuina est infinita. et quilibet proprietates personales est eadem deus infinito. Sed nihil quod est ex se formaliter infinitum vel idem infinito est potentiale vel posibile. quod tunc est aliquid maius infinito quod totum est maius infinito si tamen posibile est infinita. Et ideo illam positionem tenendo non erit numerus in diuinis. Si 2^a positiua est. scilicet quod numerus est tamen unus aggregatio unitatum cum aggregata sint simpliciter diuersa ita quod non faciunt nec sunt aliquid per se unum imo sunt minus unum quod illa quod si unum per accens. et que si in diuinis si ideo aliquid unum nae quod est eadem sequitur quod nulla est aggregatio ibi rei ad rem. Et ita nullus est numerus secundum istam 2^{am} positionem. Si tamen numerus habeat esse in intellectu. tamen si accipiente plura vel plures unitates. cum intellectu aliquis possit percipere tres unitates scilicet. vel unam solam accipiendo tres personas et non sit conceptus ita perfectus accipiendo unam personam sicut concipiendo tres personas. unde aliqui distincti articuli fidei respectu distinctas personas. posset poni quod ibi est unus numerus quasi unus conceptus totalis trinitatis in intellectu. Sed obmittendo de numero. an sit in intellectu et loquendo de numero in re. dico quod numerus simpliciter non est in diuinis. tenendo aliteram illam duarum opinionum primarum. pcedit tamen ibi numerus secundum quod dicitur. cum hac determinatione personarum quod ibi sit abstractio illius a numero quod non dicitur imperfectio. scilicet distinctione ab eo quod notat imperfectioem aut in utroque numero aut saltem in altero. scilicet a potentia litate si numerus est unus secundum formam. vel a diuersitate si numerus est unus per aggregationem unitatum plurium. bene tamen ibi pcedit distinctio sine diuersitate vel potentialitate vel etiam aggregatione. quod dicitur imperfectioem aliquam in unitate.

Circa distinctionem. 25. quero utrum persona in diuinis dicat sibi vel

relatōem sine argumentis. **P**ersona
non dicit relatōem p̄p̄iam. q̄ hoc no
nē p̄sona est cōe tribus. fm Aug. 7. de
i. c. 7. si tres p̄sone sūt. cōe est eis hoc
p̄d est p̄sona: et n̄ communitate equo
rationis sicut hic hō est cōis sorti et pla
ont: hoc quidē est equivoce q̄ p̄nomē
ioc. q̄d demonstrat hoc significat. Nō
ta hic. q̄ equivoce non. numerat i. eq
locatis. Non. n. d̄ p̄scis. et syduo duo
anes. q̄ numeratio alit̄ in q̄bus requi
it vniuocatiōem eius in eis. p̄sona ē sic
dis q̄ numerat in eis. Nec dicit relatio
iē cōem. quod p̄bat per Aug. 7. d̄ tri.
5. vel. 34. q̄ p̄ai n̄ ē p̄sona filiū nec ep̄.
Et ista rō p̄t deduci sic. ad quodcūq̄
n̄ relatiū inferius ad idē d̄ relatiū
uplus l̄ non p̄mo. Exēplum. si dupluz
st duplum dimidiū. et hoc p̄. dupluz ē
multiplex dimidiū. licet non p̄. Et n̄ so
ū hoc. sed ēt vsq̄ ad generalissimuz. est
relatiū dimidiū. l̄ n̄ p̄mo. i. adeq̄te
si p̄sona diceret relatiōē cōem. tunc
at sicut est pater filiū p̄mo. ita pater ēet
p̄sona filiū per se. l̄ non p̄mo q̄d est sal
um. Nec p̄sona dicit s̄bam sc̄dam
i. quidditatē q̄ illa n̄ numeratur in tri
bus p̄sonis. p̄sona autē numerat. q̄ fm
duas op̄i. tactas in. q. de p̄sona d̄. 23.
Quia fm vnam op̄i. p̄sona dicit ne
gationē in genere cōmūem tribus. et sic
nō significat s̄bam nec relationem. p̄no
tat t̄n aliquid positiū. et p̄mo cōnotat
illud de quo p̄mo p̄dicatur. puta patrē
filium. et. i. f. non quasi ex p̄mo iūlectu
suo: sed sicut cōe p̄notat inferius p̄ quo
supponit. 2. p̄notat relationē. qua patrē
p̄ueniat talis negatio cōis et filio siml̄.
3. et vltimo p̄notat cēntiam que l̄ sit in
p̄mo p̄notato. n̄ at est in eo ratio isti
us negationis. **S**i autem teneat alia
op̄i. in. q. illa de p̄sona. i. q̄ p̄sona dī
cat aliquid positiū abstractū a trib̄
ut quasi p̄p̄ium n̄ vt species. tunc dici
potest q̄ significat positiū. sed nec s̄b
stantiam nec relationem et hoc exp̄den

do s̄bam t̄a ad p̄mā q̄ ad sc̄dā. s̄ alī
quod positiū indifferens ad vtrāq̄ ra
tio. n. subsistentis idiffers est ad abso
et relatiū. tenēdo p̄sonas dīuas esse
relatiūas p̄mo. Et p̄nti t̄n dat itelligere
sicut superius suū inferius illud p̄ quo
accipitur relatiū superius de quo dicit
tur p̄sona puta patrem filiū. i. f. Et sc̄d
do ipsas relatōes et 3. cēntiā Ita q̄ vtrā
q̄ op̄i. posita. 23. concordat in hoc q̄ p̄
sona de p̄ma ratione sua n̄ dicit relati
onē nec substantiam. et hoc nec p̄mam
nec sc̄dam. sed fm vna op̄i. dicit p̄ceptū
negationis in genere cōis tribus qui dī
stinguit i. eis. fm aliam op̄i. dicit p̄ceptū
positiui cōis dīstincti in eis. Et fm vtrā
q̄ op̄i. tale cōe siue positiū siue p̄ma
tiūm p̄notat sicut suū inferi illud d̄
quo formaliter d̄ puta patrē filiū. et. i. f.
Et quasi 2. connotat formalia dīstinc
tiua in eis. Et 3. cēntiam cōem in eis.

Sed obijctur q̄ p̄sona significet s̄b
stantiam sc̄dam. i. q̄dditatē p̄ hoc q̄d dī
cit Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 7. per hoc q̄
est tres p̄sone. R̄ndetur ad. q. illam
qua queritur in dīuinis quid tres. quid
aut querit cēntiam. Preterea dīc̄ Au
7. de tri. c. 5. vel. 9. q̄ non est aliud deū
cē et p̄sōam cē. q̄ p̄sona est mere cēn
tiale. et per p̄ns significat s̄bam sc̄dam et
quidditatem. **A**d p̄mū respondeo
q̄ quid. quandoq̄ querit dīstinctionē
quadoq̄ querit illud de quo aliquid dī
citur. primum patet ex primo topicorū
Dīstinctio est oratio indicans quid est es
se rei. Secundum etiam patet per p̄m
4. methaphy. totaliter querendum est
quid vnum. quemadmodum et quid ē
tanq̄ non sufficiens q̄ hoc ipsum istius
natura. Intēdit dicere q̄ non sufficit dī
cere ipsum vnum esse p̄ncipium sicut
aliqui philosophi ipsum vnum esse p̄n
cipium dicebant sicut platonici. sed alī
quid de quo dicitur vnum. Et sc̄d h̄
questio ista quid est elementum. dupli
cem habet responsionem vna assignā

elementi distinctionem. aliam assignando illud de quo dicitur elementū puta ignis est elementum. Nūc autem catholicis consentientibus tres. scdm canonicaz epistolam Jobā. 5. ca. querierunt heretici quid tres. non interrogantes huius nominis distinctionem. sed quid esset illud substantiuum. quod determinaret per illud adiectiuum tres. sū de quo dicitur. et ad hoc bene respondetur per hoc. quod est persona. Cum igitur accipiatur q quid querit de essentia. non est verum generaliter nec specialiter in proposito. Ad secundum de Augustinus patebit dī. sequenti. q persona est ad se tam in se q in suis inferioribus. licet nō ita sit ad se. sicut essentia est ad se. Et hō si ponitur diuinas personas esse constitutas in esse personali per aliqua absoluta. Si autem hoc ponatur. difficile videtur exponere auctoritatē beati Aug. sed de hoc dicitur ibi.

Circa distinctiōnem. 26. quro. Utrū persone constituentur in esse personali per relationes originis.

Q non relationes originis sunt alterius rationis. sicut relationes specie differentes in creaturis. quod apparet. plus enim differt paternitas a filiatione q filiatō a filiatioe v l paternitas a paternitate. ergo constituta per eas formaliter differunt specie. persone igitur differunt specie et ita generatio est equiuoca in diuinis. que improbata sunt dī. 7. Itē qua ratione relationes originis constituent personas. eadem ratione relationes communes constituerent eas. et ita eadem persona constitueretur duplici formali constitutiuo. quod est inconueniens consequētia probatur per hoc q relationes communes equalem distinctionem requirunt in extremis sicut relationes originis et eodem modo stant cum vnitāte essentie. ergo equaliter dī.

stinguunt. Preterea. relationes opposite de secundo modo relationum possunt fundari in eodem. sicut voluntas mouet se. relatio autem mouētis et moti pertinent ad secundum modum relationum. ergo pari ratione relationes productiue et producti que pertinet ad eundem modum possunt esse in eodē. et ita per eas distinguuntur supposita. Confirmatur ratio per Boetium qui in finis libri sui de trinit. dicit q relatio ista est quasi eiusdem ad se. ergo relationes iste non distinguunt. Contra Boetius ibi dem substantia continet vnitatem relationis multiplicat trinitatem.

Respondeo opin.

quorundam est sicut prepositiui q persone seipso distinguuntur. Et ita non querere quo formaliter distinguuntur vel quibus constituentur quia non habent constitutiuum. Confirmatur positio ista. quia persona diuina est eque simplex sicut essentia. essentia autem propter sui simplicitatem seipsa distinguit a quocunq. igitur et persona. Item abstractum et concretum idem significant ergo paternitas et pater. ergo dicere patrem distinguere paternitate est dicere ipso seipso distinguere.

Contra istud argu

itur sic. Quocunq. non sunt primo diuersa aliquo sui distinguuntur. quia q se totis distinguuntur sunt primo diuersa. si enim non sunt primo diuersa s aliquid idem entia tunc non eo distinguuntur quo sunt idem. sed aliquo sui quo nō sunt idem. Sed persone diuine non sunt primo diuersae. quia sunt eiusdem essentie. ergo adhuc est querere quo distinguuntur. Item plures proprietates sunt in eadem persona sicut in patre in nascibilitas. et generatio actio. et distinguuntur hec scdm Aug. 5. de tri. ca. 6. vel. 13. vbi vult q si pater non esset ingentus

posset tamē esse pater et eōuerſo. ergo et si per impossibile vna non distingueret patrem ab aliquo. posset alia distinguere et eōuerſo. ergo semper est aliquid quod distinguitur pater a filio. ita quod non primo se toto. Item in patre est generatio actiua. et spiratio actiua. et spiratione actiua non distinguitur a filio. quia illa est in filio. ergo pater non seipso toto eque primo distinguitur. sed aliquo quod est in eo. Item in prefatio. de trinitate. dicitur in personis proprietates. non autem persona est in seipsa hoc modo sicut proprietates intelligitur esse in persona. ergo aliquo modo persona dicitur potest distinguere proprietate formaliter quomodo non distinguitur seipsa primo.

Arguitur etiam ab

alijs aliter contra ipsum. quia si pater se toto distinguitur a filio. pari ratione et a spiritu sancto. et si eodem distinguitur ab utroque. ergo eandem habitudinem habet ad utrumque. igitur et eōuerſo. utrumque habet ad ipsum eandem habitudinem eiusdem rationis. sicut si Paulus est similis Petro et lino. ergo petrus similis habet similitudinem eandem et relationem eiusdem rationis ad paulum. Et tunc filius videtur distinguere a patre relatione eiusdem rationis cum ea. qua distinguitur spiritus sanctus a patre.

Sed forte istud argumentum non concludit. quia quocumque pater constituit in esse personali. eo distinguitur primo personaliter a filio et spiritu sancto non tamē sequitur eōuerſo. quod filius et spiritus sanctus distingueretur aliquo eodem rationis a patre.

Alia est opinio communis

que dicit personas constitui per relationes. Pro hac opinio. allegatur auctoritas christi in euangelio Mathel. vlt. sicut postea tangetur ista contra tertiam opinionem. Adducitur ad hoc

Boetius de trinitate qui multa videtur tangere de hoc. Et Aug. similiter. 5. de trinitate. c. 8. vel. 19. qua propter illud precipue teneamus. quicquid ad se dicitur substantissima illa et diuina sublimitas substantialiter dicitur. Et paulo post. Quicquid ad seipsos de singulis dicitur non pluraliter in summa sed singulariter accipitur. Et ibidem. 23. de paruis. Quicquid ergo ad seipsum dicitur deus de singulis personis similiter dicitur. id est. patre filio spiritu sancto. Et ibidem ca. 6. vel. 27. quod autem proprie singula in eadem trinitate dicuntur nullo modo ad seipsa sed ad inuicem. aut ad creaturam dicuntur. et ideo relatiue. non substantialiter ea dici manifestum est. In his expressis videtur haberi: per omne dictum ad se conuenit tribus: et est commune tribus et quicquid non est commune tribus est relatiuum vel relatio. constitutum autem et distinctiuum persone non est commune tribus. ergo est relatiuum vel relatio.

Item Aug. xi. de ciuitate dei. c. 10. deus est. quicquid habet excepto quod vna persona dicitur ad aliam et non est ipsa. non habet pater filium nec tamen est ipse filius. et filius habet patrem nec tamē ipse pater. Item Boetius de trinitate in fine. Ita igitur substantia continet unitatem relatio multiplicat trinitatem. Et multa alia verba ibidem ad hoc. Item de malce. ca. 1. Et quoniam pater et filius et. s. s. s. omnia videntur sunt propter ingratiam et generationem et processionem. Et ibidem. c. 10. In. n. solis hypostaticis proprietatibus ab inuicem videntur habere tres hypostases. Idem Damascenus. 3. de trinitate. c. 5. omnia autem inquit hypostases. s. personarum et solis tribus proprietatibus. anetio. id est. incabiles. et penales et etiaci. id est. cabiles et substantiales et cabiles et processionibus recognoscimus.

Item v. Ric. dicit de trinitate. 3. Quod si non distinguuntur in diuinitate nisi per alium et alium modum habent eandem naturam. Item Anselmus de processionibus. s. s. dicit quod in diuinitate omnia sunt vna ubi non obniat relationis oppositio.

Item per rationes

qz si per absolutum pstituitur persona diuina; qz absolutum addit absolutum. sed absolutum additum absolutum necessario facit compositionem. Sed si in absoluto aliquo ueniunt persone diuine. pstat qz non eodem absoluto quo ueniunt distinguuntur personaliter. qz absoluto alio. qz est ibi absolutum et absolutum. qz compositio. hoc non sequitur de relatione. qz relatio nihil addit supra suum fundamentum nec facit compositionem cum eo. Aliter confirmatur ista positio. et ista ratio. qz relatio uno potest transire in se ipsam et per hoc non facere compositionem cum absoluto alio modo potest manere per comparationem ad oppositum. et ita distinguitur realiter. Iste due rationes non videntur competere absoluto. quia absolutum vel omnino manet vel omnimode transit. Si omnimode transit non distinguitur. sicut nec essentia in quam transit. Si omnimode manet qz compositio. Item eadem natura non potest esse in diuersis suppositis absolutis nisi distinguatur in eis. licet enim possit esse in diuersis suppositis relatis quia idem illimitatum potest esse fundamentum plurium relationum in diuersis suppositis. non tamen in diuersis suppositis videtur posse esse nisi distinguatur et numeratur in eis. Si enim sunt duo supposita absoluta videtur qz quicquid est in uno sit aliud a quoquoque quod est in alio. qz essentia diuina numeraretur in deo si persone diuine pstituerent inesse personaliter per absolutum. Item secundum omnes relationes sunt in personis diuinis. qz si non pstituerent personas videntur sequi duo inconuenientia. primo qz erunt ibi quasi accidentales et aduentitiae personis pstituta. quod videtur esse simpliciter unitatem diuinarum personarum. 2º qz tales relationes que sunt proprie personis erunt rationes rationis. qz relatio dei ad creaturam. id non est realis qz presupponit diuinam personam inesse perfectam. et non dependere ad creaturam. nec

naturam vel necessarium coexistentem eam ad suum esse personale. igitur a simili idem videtur in proposito. si persona per se sit absoluta non dependebit ad secundam. per quod et intelligitur perfecta in sua habitudine personaliter ante secundam personam. et per prius non necesse coexistit personam secundam ad suum esse personale. qz habitudo eius ad secundam personam erit tantum relatio vel habitudo rationis.

Prius. si proprietates absolute aliter pstituerent non esset tamen virtualiter in deo quia tunc non esset magis talis proprietates hec persona quam asinus. Includit enim unus virtualiter perfectionem asini in se. ergo oportet qz sit ibi actualiter. qz est ibi ut actus in deo esse. qz in diuinis essent tria esse.

Prius. proprietates illa absoluta si faciat unum cum essentia. alterum est actus alterum vero potentia et alterum perfectio alterius. essentia non perficit illud personale quod non presupponit illud sed magis est perfectio absolute personale erit perfectio essentie. Et sequitur duo inconuenientia. Primo qz essentia secundum se non sit perfecta omnia. Aliud qz una persona non sit omnia perfecta. quia non habet absolutum alterius persone: quod est perfectio ex personis. Et confirmatur qz secundum Anselmum. modo. 15. propter relationes omnes alius aut est simpliciter melius ipsum quam non ipsum aut non. 13. in aliquo melius ipsum quam ipsum. quod 2º se habet non est in deo simpliciter melius ipsum quam non ipsum. qz erit perfectio simpliciter. Et ex hoc sequitur qz non potest erit simpliciter perfecta. quia nulla habet absolutum alterius. Sequitur et qz due sunt quid perfectius quam una quod est contra Augustinum. 8. de tri. s. l. vel. 3.

Prius. tertio multiplicato alio absoluto multiplicatur omne aliud absolutum circumstantes illud. Exemplum multiplicata quantitate multiplicabitur albedo. et econuerso: ergo si sic sunt distincte proprietates absolute que circumstant essentiam diuinam distinguerent etiam essentiam diuinam. Et confirmatur maior quia plura eiusdem speciei non possunt esse in eodem. iste si ponatur erit aliud

pet. qz si nō erūt igr alii spēi. 7 ita opō
ebit q̄rere p quid alterum istōrū sit icō
nunicabile. sicut. n. ponitur patnitates
que differt specie a filiatione non posse
ē de se incōdicabile. ita sequit̄ de a. i p̄e
i sit abso^m 7 b. i filio si dīant spē q̄ neu
rū erit de se incommunicabile 7 opor
ebit stare ad aliqua propria eiusdē rati
onis. Confirmatur ista ratio saltem
quia non sunt plura eiusdem rationis i
odem p̄fecto. sicut in dīis nō sūt plu
a verba neqz plures patres. qz hoc vi
let esse imp̄fectōis. q̄ in aliqua natura
possint ēē plura oīno similia. ergo i na
tura diuina simplici p̄fecta nō erūt plu
a absoluta eiusdē ratiōis. 14. si pp̄ie
as absoluta a. exprimat v̄l pullulat ab
sistentia 7 simili b. 7 expressum est n eo
lem supposito cum eo a quo exprimit̄
fm istū modū exprimentī qui ponitur
i a. 7 b. erūt in v^o p^o 7 ita n^o p^o origiabi
tur ab alia. qz pp̄ia earū erunt in eadē
p̄sona numero. sequit̄ q̄ nō erūt distin
cto personallis. 15. sequit̄ q̄ n̄ sit ibi ori
go. qz persona originata per originē ca
uit essentia. sed persona si est absoluta p
edit ipsam relatiōem originis: igit scōa
p̄sona prederet in essendo ipsam origi
nem passiuam. 7 ita non haberet esse p
tam.

De mō igitur po

rendi qualiter possit relatio constituere
personas 7 easdem distinguere. declara
tur p hoc q̄ pducens necessario distin
guat a suo opposito reali. quia idem n̄
pducit seipm fm Augusti. pmo. de tri.
c. i. ergo erit aliqua relatio realis. 7 di
stinctio realis aliquorū que sunt in cēn
tia diuina. Non aut pnt ibi esse aliquo
modo per informatiōem ppter simplici
tatem diuinam. ergo erūt per se subsiste
tia in illa natura. ergo erunt per se reali
ter distincte. Qualiter autem ex hoc
non sequatur distinctio essentie in qua
odistunt declaratur. quia idem illimita

tum potest esse fundamentū relationū
oppositarum. 7 tūc illa relatio dicit v^o
modo manere 7 alio modo transire.

Et circa hoc sūt multe altercationes f3
quam rationem relatio distinguatur.

Sed breuiter posset dici fm istaz vi
am q̄ relatio scōm q̄ relatio non est for
maliter cēntia. quia fm Aug. 7. de tri.
ca. i. vel. 15. Si essētia est ad aliud iam
nō est essētia. Et potest argui similiter ecō
uerso. Si relatio formalit̄ est entitas
ad se. igit non est relatio. Ipsa etiam ex
hoc q̄ est relatio est opposita necessario
vt termini. ita q̄ comparare eam ad ef
sentiam nō includēdo habitudinem ad
oppositum est nō comparare relationē
ad essentiam. Et ex hoc q̄ est oppositi
necessario distinguit realit̄ ab illo. 7 ta
men non oportet essentiam realit̄ distin
gui. quia essētia non formalit̄ est relatiō
distincta. Nec oportet ibi esse composi
tionem. quia licet relatio maneat sic q̄
nō est formalit̄ essētia. tamē relatio pp
ter infinitatem essētie transit in eam f3
p̄fectā idēitatem ad eam. manet igitur
formalit̄ relatio. qz ratio eius fm quam
est formaliter relatio nō est ratio essētie
7 trāsit ppter p̄fectam idēitatem ad ef
sentia. licet nō in idēitatem formalez. 7
illud manere sic sufficit ad distinctiōem
formalē 7 realem sine aliqua distinctiōe
cēntie. Et ex hoc q̄ cēntia ista simplex ē
ista distinctio nō erit informatiū. sed
subsistentiū. Et ex hoc q̄ illa essētia ē
infinita istud manē formalit̄ est sine cō
positione. In spāli autē ponit vltcri
us q̄ nō quētiqz relatiōes etiā reales cō
stituunt p̄sonas diuinas nec eas distin
guūt sed relationes originis. qz i^o p^o pullu
lant i essētia diuina qz p^o i cēn^o diuina ē ou
plex secūditas. Inquartū est intellect^o inf
nitus 7 volūtas infinita. Et mediātib^o
istis statim pullulant relatiōes originis
p̄tinentes ad cōicabilitatez nature. que
natura vel essētia diuina cōicatur fm
istam duplicem secūditatem iam dictā

quibus iam preintellectis pullulant communes relationes semper presupponentes istas. Et ideo tales relationes communi et si sint reales non tamen distinguunt nec constituunt personas.

Contra istam conclusionem

elusionem arguit quadruplici via. primo copando relationem ad relatum. 2º copando relationem ad originem. 3º ex propria ratione ipsius constitutivi. 4º per auctores.

Quantum ad primam viam arguit sic per relationem aliquid refert formaliter sicut albedine aliquid albat. non autem ipsa met relatio refertur. quia secundum beatum Augustinum. 7. de tri. c. 2. omne relatiuum est aliquid excepta relatione. et in primo itaque capituli si patet inquit non est aliquid ad se non est quod refert. ex hoc videtur quod ratio non refert. sed illud quod refertur est aliquid ad se. quod etiam probatur quia illud quod refert relationem non est aliquid posterius ea. nec simul nam. si est prius non autem et ita est ad se. Sed e contra diuina non refertur reali. quia non distinguit reali quod tamen suppositum refert. si prius est ibi realitas suppositi naturaliter quod ratio. non igitur per suppositum distinctum constituit in eis suppositi per relationem. probatio istius ultime ratione ostendit per se necesse preexistit prius et partium unionem. Et hoc non tamen in composito per se sed in proposito per accensum vno. si cut. n. e contra huius preexistit esse corpori et esse anime et unionem eorum ita esse huius albi preexistit esse huius et albedinem et unionem eorum. si esse aliter relati quod ostendit referri primo quasi totum quoddam preexistit relationem ut forma. et illud quod refert relationem quasi subiectum et unionem istorum. Prius igitur aliquid informat relationem quod sit aliquid relatiuum quasi per se quod dicatur referri per. Illud autem prius informatum relationem potest dici referri. quia ostendit informatum aliqua forma potest dici esse si nihil in diuina potest dici referri nisi aliquid sit quasi totum quod denotatiue dicatur referri. illud non constituit relationem formalem ita

quod per se inclusa in ipso per quidem ex officio relati per ad illud quod denotatiue dicitur referri. Et illud non potest esse nisi suppositum ut per ostensum est. Confirmat ista ratio in se. quia sicut homo non est animatus per nisi corpus esset quasi prius informatum anime. ita ut videtur in proposito quod nihil erit relatiuum primo. quod constituit formaliter in eis formali per relationem nisi aliquid prius sit relatiuum quasi denotatiue per denotatiue reale a relatione.

Iuxta hoc posset argui si minus efficacia sit. Si relatio non refert nec e contra diuina per igitur quod tamen per refert. Sed quod refert prius est ad se. probatio secundum Augustinum. 7. de tri. c. 1. vel. 6. si propter si et patet non est aliquid ad seipsum. non est ideo qui relatiue dicitur. hoc est probat rationem. quia quod refert non est simul cum relatione. nihil. n. simul est cum relatione nisi relatio. igitur illud quod refert est relatio et ita relatio refertur. Nec posterius est ratio ne. quia quod est quod est quod est non est posterius quod est. Si de quantitate et alio formis si a simili de relatione. si ostendit 3. mebrum. si. quod illud quod refert est prius relatione. et tunc videtur quod sit absolutum. quia nihil videtur prius relationem nisi absolutum. Idem 2º relatio realiter perigit extrema realia. vel distinctiue reale extremorum. si nulla ratio realis causat primo distinctiue reale extremorum. si in hoc. probatio autem. philosophia. 5. metaphysica. c. de eode. probat identitatem non esse relationem realem. quia non preexistit realem distinctiue nem extremorum. Si dicatur quod illa relatio non est realis que nec preexistit nec facit distinctiue reale extremorum.

Contra. si istud arguitur extrema non sunt distincta realiter. si non est relatio realis non valeret. aut enim accipit in ante quod extrema non sunt distincta realiter distinctiue ne precedente relationem et tunc sequitur si relatio non est realis. quia sic possit accipi in proposito. aut accipit in ante quod extrema non sunt distincta distinctiue facta hac relatione si sic accipis ideo non est facta distinctiue realis extremorum per illam. quia illa non est relatio realis. si igitur

ex ante sic sumpto relatione non esse
causam est inferre. quia non est realis ratio non
realis. quod nihil est. Aliter dicitur quod ma-
ior est vera de accidentali relatione que
duenit extremis iam distinctis. talis si-
cuta sed est constituens suppositum for-
maliter distinctum per ipsam. Contra-
tudo relationi unde ratio est conuenit quod
et ad aliud. quia si non est ad aliud non est
ratio alioquin posset dici quod paternitas
esset esse ratio realis absque filio si non
posset aliquo modo extrema relationis esse
distincta sicut nec extrema identitatis aut
hec paternitas est ad aliud distinctum sola
relatione. aut ad aliud distinctum disti-
ctio prioris quam illa que esset a filiatione. Si
vero modo habetur propositum. si primo: quod argu-
endo paternitas non est ad distinctum. quod non
est realis est arguere sic. huic relationi non
est ratio realis opposita. quod non est realis
sed hoc videtur esse manifesta petitio pri-
mipri. quia ante non videtur esse manifestius prius
nullum igitur arum habetur in multis re-
lationibus ad concludendum eas non esse
reales per hoc quod non sunt inter extrema
reale distincta. sed est communis petitio
principii. Item 3. sic. omnis ratio primo imiat
ad absolutum. prius autem iminus rationis
persona est alia persona et non essentia. quia sicut
non refert ita non imiat relationem. Ita
n. iminus rationis distinguitur sicut rela-
tum. quod persona in quantum est distincta
ab alia terminans relationem eius ad
est absoluta. maior declarabitur di-
o. questione de relatione dei ad creatu-
ram.

Ex secunda via ar

uitur primo ex ordine quem necessario
equirit originationi qui videtur duplex
Nam principium originans videtur prius
originato videtur etiam prius origine. Ex
prioritate arguitur primo sic. origi-
nans est prius originato. relatiuum nullo
modo est prius suo correlatiuo. quia si sum-
mus simul quod tunc. Confirmatur ratio quasi

ex opposito actionis sic. si persone non sunt
absolute sed primo relatiue. tunc non erit
aliud patrem originare filium quam patrem ha-
bere filium correlatiuum. sed patet quod pa-
ter ex se eo quod pater habet filium correlatiuum
quia in nullo instanti nec nature nec origi-
nis potest intelligi pater sine filio. vel nisi in-
telligatur habere filium. igitur pater ex se sine
origine habet filium. quod non originat eum
si nihil originatur nisi suum correlatiuum

Hoc manifestius sic arguitur. illud non
originat quod posito innascibili et circum-
scripta omni actione habet suum totum esse
tale est correlatiuum innascibilis. quia ex
sola natura relationis que est actus primus cir-
cumscriptioni omni actione siue actu 2. coram in-
nascibilis est innascibili existeret. quod tunc. Pre-
terea. ratio non potest originari nisi aliquo ab-
soluto prius originato. et hoc autem in relato
aut in termino. sicut nec motus potest esse in
ad aliquid nisi per actum. quia est per se ad aliquid
absolutum in se vel in termino rela-
tionis ut patet. 5. physici. quod persona diuina
quod primo originat non potest esse tamen ratio subsistens
sed oportet ponere aliquid absolute quod
primo originetur. Confirmat ista ratio
maxime si negetur essentialiter esse formale
terminum huius productionis. tunc enim
nec originatum erit ad se nec formalis est
minus generationis vel originationis quod
videtur inconueniens. Preterea 5. omne relatiuum
eque naturaliter respicit suum correlatiuum
quod eque naturaliter spirans respicit spiratum sic
generans generatum. igitur si producit utraque pro-
ductione terminum relatiuum utraque eque na-
turaliter producit. et ita non erit diuis duplex
productio. scilicet per modum nature et voluntatis
tamen. eque videtur potest dici quod 2. scilicet producit
per modum nature sic et filius quod est contra omnes
Item 4. tunc nulla productio in diui-
nis erit generatio. quia generatio est ad primam
substantiam ut ad productum. habet autem ponit ratio
vel relatiuum primum productum. quod erit
productio in genere relationis et non genera-
tio. Item ex secunda via secunde vie sic
Suppositum aliquo modo potest intelligi actus

q2 prius intelligit vnūquodcūq3 p se esse q̄ per se agat. in illo priori si est suppositum ad se habet ppositum. si nō ē suppositum ad se sed ad aliud vt ad filium. q̄ simul intelligit filius. 7 ita filius p̄intelligit generationem 7 ita filius non est terminus generationis. Et confirmat quia quacūq3 prioritate vnūq3 correlatiū p̄intelligit alicui eade3 prioritate p̄intelligitur reliquū eide3 ppter similitudinem relatiuorū. Iuxta hoc posset argui de 3° prioritate. s. relatiōis ad psonā que pbat per p̄m. 7°. methaphy. c. 3° forma. n. est prior cōposito fm̄ p̄m ibi q̄ paternitas est prior persona prima 7 per p̄nā relatiō opposita p̄nitati erit prior psona p̄ma. igit ipsa non habetur a 2° psona p actōem p̄me persone. p̄nā de relatiōe opposita pbat per similitudinem correlatiuorum.

Quantum ad terti

az viā arguitur pmo sic. Quicquid cōstituit formalit̄ in aliquo primo eē 7 in vnitate cōstidente tali esse se toto repugnat distinctioni oppositae illi vnitati 7 esse. *Exemplū* si rationale primo constituit hominem in entitate 7 vnitate specificā se toto primo repugnat distinctioni specificae. ita q̄ circūscribendo p iposibile vel possibile quodcūq3 aliud rationale quod non est de intellectu eius stare solo intellectu rationalis repugnat sibi diuissio in diuersas naturas specificas. Et pbat̄ ista ppositio. q2 si nō toti constitutiuo repugnat talis distinctio. ergo per aliquid suisibi spugnat sit illud a. si ipsi a. se toto repugnat habet ppositum. si nō sed repugnat ipsi a. per b. erit p̄cessus in infinitū. vel vbiūq3 stabitur illud erit vltimum constitutēs in tali vnitate. 7 illi toto repugnabit distinctio opposita tali vnitati. igit si paternitas constituat p̄mum suppositum in esse personali sibi ratione incommunicabilis. ergo o3 q̄ p̄nitati p̄ ex rōne sua

repugnat cōicabilitas. sed hoc vī s̄z m̄l p̄l. Tū p̄ q2 s̄z illos q̄ tenēt hāc opi. nī la quidditas de se est incōicabilis. q̄ nec paternitas. Tū 2° q2 paternitas nō est ē se hec circūscriptio omī eo quod nō ē formalis ratione paternitatis circūscripta. n. deitate que nō est de formali rōne paternitatis fm̄ Aug. 7. de tri. c. l. vel 3 vel 34. q̄ non eo pater quo deus. paternitas nō est de se formalit̄ infinita. 7 p̄m non est de se hec. pbat̄ hec p̄nā cōtinem p identitatem aliqd̄ quod est extra ei^o rēnem p̄p̄iā vel primaz est quodāmodo illimitatū. q̄ p̄nens formalit̄ tale hoc i simplr illimitatum vel infinitū. cōtinēna cūm formalis requirit maiorem p̄fctionem cōtinētis. Ex hoc vlt̄a si paternitas non est de se hīc nec multomagis erit de se incōicabilis. q2 incōicabilis p̄supponit singularitatem. Tū 3° t̄io. quia quelibet relatiō diuina origis est eque eadem essentie diuine. ergo si ex illa cōtraheret aliquam incōicabilitatē quelibet equaliter eam cōtraheret. sed hoc est falsum quia spiratio actiua licet sit hec nō tamē incōicabilis est. q̄ est in duobus patre. s. 7 filio. Ex hoc autem 4° pbat̄ q2 cum opposita relatiua videat̄ vniūformiter se habere ad incōicabilitatem 7 spiratio actiua nō sit de se sic incōicabilis. q̄ nec spiratio passiua sibi opposita. ergo nō p̄stituet. s. s. iesse personali. quod est falsum. si ponatur relatiōem cōstituire. Tū 5° q2 ē si ponerent q̄cūq3 pōnes i possibles vel incōpossibles stare itellctu rōnalitatis repugnaret sibi diuissi plures naturas specificas. puta si ponatur q̄ rationale esset differentia specifica coloris. 7 q̄ ille color possit causare substantias de nihilo. vel quēcūq3 talia posita autem hac positione impossibili q̄ prior esset productio voluntatis q̄ intellectus saluata ratione generatiōis 7 spirationis. spiratio actiua esset in vno supposito 7 generatio actiua

ad effectum in duobus. quia tunc spiritus sancto in primo instanti in quo spiratur coicaretur via generatio. ergo modo generatio actiue in se non repugnat in se formaliter coicabilitas.

Ad istud argumentum de primo incoicabili respondetur dupliciter. primo modo quod paternitas licet non sit incoicabilis vnde paternitas tam me paternitas diuina siue vnde diuina est incoicabilis. Aliter dicitur quod paternitas subsistens qualis est ista que est in deo est incoicabilis sed non paternitas inherens qualis est creata. Contra primam rationem licet concludant vltime tres rationes vltimas. tamen arguo aliter dupliciter. primo sic. quando duo constituunt per se aliquod tertium neutrum illorum habet ab altero illorum aditionem que est propria sibi in quantum constituitur sicut vtrique habet ex se primo. verbi gratia. materia et forma constituunt per se compositum et materia non habet a forma potentialitatem que est eius conditio in causando compositum. Nec forte hoc a materia aliqua actualitatem que est eius conditio in causando compositum. ita et in diffinitione genus non habet a diffinitione conceptum determinatum vel determinabilem; nec diffinitio habet a genere conceptum specificum indiuisibilem et plura sunt in specie. ergo si persona constituat ex essentia et proprietate incoicabili neutrum habebit ab altero quod est sibi proprium sed sic essentia non habet communicabilitatem a proprietate. sicut est ex se ipsa communicabilis circumscribendo per intellectum proprietatem. ita proprietatem non habebit ab essentia incoicabilitatem. sed erit ex se primo talis circumscripta per impossibile eam. Preterea. essentia non dat incoicabilitatem propriam. ut mere essentia est. quia ipsa est coicabilis. ergo ut ipsa intelligitur habere virtualiter paternitatem in se. Et ita idem ut virtualiter in essentia erit ratio incoicabilitatis sui ipsius ut formaliter tale. quod est inconueniens.

Tunc quia de illo ut est virtualiter in essentia queritur aut est coicabile aut incoicabile. Si communicabile non erit ratio incoicabilitatis prout in formaliter

in se. Si incoicabile et ab essentia sicut illam rationem iterum arguitur quod non ab essentia ut mere essentia sic posuit. et sic in infinitum aut coicabile aut incoicabile. Tum quia nulla vnitas verius vel intensius conuenit alicui ut est vnus virtualiter tamen quam ut est vnus formaliter. et hoc loquendo de vnitate propria illi et hoc patet sicut de entitate propria. Tum quia quod est in aliquo est in eo per modum eius. ergo quod est in essentia virtualiter ut precise est in ea non est ibi ut incoicabile. Contra illud quod respondetur postea de relatione subsistere: quod ipsa est incoicabilis. quero cum posuit oporteat intelligere aliquid esse habere quod subsistens. quero per quid prout sit habere non de se cum non sit formaliter infinita. ergo nec multo magis est de se subsistens. ergo nec de se est incoicabilis.

Secundo principa

liter arguitur sic quantum ad istam viam. ab vltimis distinctis et constitutis aliquorum non potest abstrahi aliquod esse dictum in quod de eis. probatur. quia si est aliquid commune eis illo communi non distingueretur primo sed aliquo prout habere distinguuntur et ita non sunt primo distinctiua. Si igitur sunt primo distinctiua nihil est eis esse dictum in quod de eis. a paternitate autem et filiatione abstrahitur habere dictum quod est relatio que videtur eis commune esse et vniuocae. potest enim intellectus certus esse de relatione et dubius de hac relatione vel illa. igitur et ista a quibus abstrahitur non sunt primo distinctiua. Respondetur negando minorem dicendo quod relationes diuine sunt primo diuerse. Contra hoc est argumentum frequenter et potest vnus medium iterari. quia tunc sciens vnam originem in diuinis. et nesciens vtrum illa originatio esset generatio vel spiratio nullum conceptum haberet nisi de voce. vana igitur essent illa pbleumata que sunt de generatione siue de productione in communi. et soluitur per propria media antiqua que ratur de productionibus in speciali.

Tertio principali

ter sic. primum positum suppositum in aliqua natura videtur facere per se unum cum illa natura. quia non videtur quod aliquod unum per accensum possit esse primum simpliciter in aliquo genere secundum primum. 2. per primum autem de quo nunc dicitur per se est eius proprium suppositum. ergo etc. Sed sicut in creaturis relictum est alterius generis ab absoluto. et ideo non facit per se unum cum eo. ita in diuina non videtur preceptum unum esse per se absolutum et relationis. ergo si persona ista duo includat essentialiter essentialiter. scilicet. et relationem non videtur esse suppositum per se et primum talis nature. scilicet. quasi suppositum per accensum. Et ita videtur quod possit dari aliquid primum positum per se suppositum in illa natura. Confirmatur ratio sic. prima idempritas videtur esse prime nature. ad proprium suppositum. ergo illa idempritas nec est per accensum nec quasi per accensum. scilicet. omnino per se ergo suppositum non includit aliquid quasi alterius generis a natura. Confirmatur secundo. quia aliter magis per se esset idempritas nature create ad suppositum suum quam nature diuine ad suum. quod videtur inconueniens. Confirmatur 3. quia 2. suba dicit totum quod quid est prime sube. ergo in prima suba non percurrat aliqua quidditas distincta a quidditate sube substantie. ergo nec quidditas relationis que est distincta a quidditate essentialiter pertinet ad rationem prime sube. Si. n. prima substantia includit per se quidditatem distinctam a quidditate sube 2. ergo non magis est per se suppositum sube quam illud quidditatem alterius et ita neutrius vel utriusque. Nec v3 h. 8. quia h. quidditas est illa per idempritatem. et ideo idem per se unum potest esse per se suppositum utriusque quidditatis. h. n. non saluat per se unitatem suppositi quia suppositum ponitur per se suppositum quidditatis actuare secundum formale rationem. non autem propter idempritatem realem et non formalem ipsius ad aliam. Tunc. n. per se suppositum entis esset per se suppositum unius propter veram idempritatem unius

ad ens. itaque suppositum per se unum est tamen per se suppositum quidditatis per se unius formaliter. Et per primum nullius formaliter distinctam ab illa. Et per primum nullam formaliter distinctam includet per se primum. quia non esset ratio quare non esset per se suppositum illius quidditatis distincte quam per se primum modo includeret. Si insisteret hic de attributis non est simile. quia nullum attributum constituit per se suppositum deitatis. sed est quasi passio. secundum Damascenum. 4. ca. 9. Et non est inconueniens quasi passionem cum quasi subiecto quasi per accidens esse idem et etiam cum supposito subiecti. licet sit inconueniens primum suppositum primum subiecti esse in se ens per accensum.

Ad istam tertiam rationem que procedit ex per se unitate suppositi nature diuine Respondetur quod relatio constituit ut tractat in essentiali: et ita non ut est alterius generis. nec propter hoc sequitur quod absolutum sit constitutum. quia relatio seruatur illud quod est proprium sibi. bene tamen conceditur illud quod derelinquitur per relationem est absolutum. quia illud derelinquitur essentiali diuina. Ad istam responsionem arguitur sic. Et quero aut relatio constituit ut est idem essentialiter formaliter siue quidditate aut non. Si sic sequitur duo inconuenientia: unum quod relatio non erit relatio. quia secundum Augustinum. 7. de tri Si est ad aliter formaliter tam non est substantia. et pari ratione si est formaliter substantia ita non est ad aliud. Similiter aliquid quod constituit aliquo inquantum est formaliter absolutum est formaliter absolutum. et ita suppositum primum esset formaliter absolutum. Aut constituit relationem inquantum transit siue est idem essentialiter non formaliter sed realiter. et cum hoc stat quod constituitur relatione proprie ut relatio est: quia relictum nullo modo potest considerari in diuina quoniam sit realiter eadem essentialiter. Si igitur formaliter aliquem modum considerata constitueret suppositum non prohiberetur constitutum esse emper accidens: dato quod sic constitueret: cum fin

omnes modū considerata ē realiter eadem
essentie licet non formaliter. sequitur q̄ ex
hoc q̄ ipsa ut realiter eadē essentie consti-
tuit nō prohibetur p̄stitui esse ens p̄ ac-
cidens. nō autē potest p̄stitui sūt magi
idem essentie q̄ realiter nisi ut formaliter
idem sed nō ē idem formaliter. Pre-
terea. quod dicitur relationē derelinquere
esse absolutum hoc videt̄ repugnare si-
biip̄. quia forma nō derelinquit aliud
esse a se sicut albedo nō derelinquit aliud
in albo quo est albus q̄ se ip̄am. ergo. p̄-
prietas p̄stituēs si p̄seruat hoc quod est
sibi p̄prium derelinquit hoc quod est si-
bi p̄prium et nihil aliud. Similiter quo-
modo esse absolutum posset derelinqui
a proprietate relatiua si precederet eam
in persona.

Quarto principali

ter arguitur s̄m istam 3^{am} viā sic p̄ma
s̄ba est maxime substantia s̄m p̄m in p̄
dicamentis et hoc nō ē imperfectionis. er-
go videt̄ q̄ hoc modo posset poni p̄ma
substantia in diuinis. v̄z p̄sona cui maxie
competat subsistere. i. per se esse. relatio
autē nō videtur posse formaliter p̄stituere
aliquid subsistens: nec per se sequens p̄-
mam substantiam. Confirmatur etiā
quia cū 2^a substantia nō includat aliqd
quod nō ē formalit̄ substantia. igit̄ nec
p̄ma substantia que est maxime substā-
tia includet. quia substantia nō est ex nō
substantia. Confirmatur iterū ratio.
quia si oportet i his que sūt ad aliquid
in diuinis nō t̄m ponere q̄dditatē puta n̄
t̄m p̄nitatem. s̄z etiā hāc p̄nitatem et
v̄tra hāc etiā sub rōe incōmunicabilis et hec
om̄ia p̄petere sibi in quātū est ad aliud.
et ut n̄ ē formalit̄ illō q̄d est ad se. quare
non pōt ita in eo quod est ad se non per
illud formaliter quod est ad aliud ha-
beri hoc quod est incōmunicabile.

Et confirmatur illud vltimo. quia in sub-
stantia creata licet imperfectionis sit limi-
tari ad vnam substantiā siue ad vnum

esse perfectissimū quod nullo modo est
determinabile vel p̄trahibile nec pōt ēē
aliquid alicuius. tamē q̄ natura ipsa si-
ne alio alterius generis possit habere vl-
timū esse quod nō est natū aliquo alio
cōtrahi: hoc non ē imperfectionis. quia
hoc est cōmune s̄b̄is et p̄ceditur substan-
tijs et negatur ab accidentibus. p̄pter eorū
imperfectionem. ergo videt̄ q̄ natura di-
uina ut ē ad se habebit vltimum esse ac-
tuale et vltimā vnitatē absq̄ limitatōne
ad esse subsistētiē vniū. Radetur ad
hanc rationem quartā: que procedit ex
ratione p̄me substantie. dicēdo q̄ relatiō
habet vim p̄prietatis incōmunicabilis
p̄me substantie: et ideo habet vim p̄stuen-
di hanc p̄mam substantiam vel suppo-
sitū scōde substantie. Quod confirmatur
per hoc. quia que sparsa sūt in inferiōri-
bus vnita sūt in superioribus. et ideo li-
cet alio cōueniat alicui in creaturis esse
ad aliud et subsistē. vel cē quo et subsiste-
re. tamē ista possūt eodem competere
deo v̄l personis diuinis. Contra istud
arguitur sic. quero quam vim intelligi.
aut vim cause efficientis: aut formalis.
Si efficientis quasi causabit ibi quāda
realitatem absolutā que formaliter con-
stituit ibi p̄mam substantiā et ita conce-
ditur p̄positū: q̄ substantia constituit
aliqua realitate absoluta. et cū hoc addi-
tur vnum aliud impossibile q̄ relo pos-
set causare illam realitatem absolutam
Si scōdo mō. s̄. formaliter cum nulla for-
ma habeat vim p̄stituēdi aliquid forma-
liter nisi t̄le quale natū ē esse tali forma
sicut albedo nō habet vim p̄stituēdi ali-
quid nisi album et que includuntur i al-
bo. sequitur q̄ relatiō que est essentialit̄
habituō ad aliud non habet vim con-
stituēdi aliquid ad se. Confirmatio
illa nihil videt̄ valere. n̄ enī fit talis vniō
in deo nisi p̄pter infinitatē essen-
tialit̄ diuine. q̄ in se includit vnitatē oēs p̄fectōes simpl̄
et om̄es etiā realitatem sibi cōpossibiles
p̄prietas autē non est infinita formalit̄

ergo nō oportet in ea vniri oēm realita-
tem et maxime nō illas que videntur sibi
formaliter repugnare aut nō posse in ea
iccludi quasi maiore pfectione diceret for-
maliter q̄ ista vl' omino nō minorem.

Ex quarta via ar

guitur p auctoritatē Augusti. 7°. de tri-
ni. ca. 1°. vl. 2°. vl. 6°. ome relatiō est ali-
quid excepta relatiōe. ergo sicut deduxit
pma ratio videt pcedere q̄ illud quod re-
fertur ē aliquid ad se. Item in eodez.
ca. 4°. vl. 32°. omis res ad se vñstīr q̄
to magis deus. et loquit de vñstīr qd
puent vñstīr put greci accipiūt s̄bam
accipiūt aut ipi s̄m eum vñstīr sic nos
personā. ergo vñstīr quod cōuenit p-
sone in quātū persona numerat in tribus
put. s. dicunt tres vñstīr illud est ad
se s̄m eum et videt dicere q̄ incōueniēs
est psonam diuinā vñstīr ad aliud hō
modo accipiēdo vñstīr. Itē 3° oia
que ponunt in diffōe p̄ siue a Boetio o
duabus naturis siue a Ric. 4°. de trini.
ca. 22°. et 23°. sūt absoluta ita q̄ nullus
illoz includit relatiōez essentialit et diffō
debet expmēre intrinsecā rationē diffini-
ti. ergo 7c. Ad auctoritates Augusti.
tā adductas h in quarta via rñdetur q̄
Aug. loquit o formali significato huius
nois psona nō de māli. formalit aut sig-
nificat hō nomē psona aliqd indistinctū
in se et ab alio distinctū in nā intellectu-
li. accidit aut huius significato formali p
quid sit talis distinctio. tñ in aliqua nā ne-
cesse ē illud distinctū esse absolutū sic
i natura creata. in aliqua aut relatiōez
sicut in pposito. Cōtra hanc respon-
sionē arguo. aut Augusti. intelligit i illo
significato formali psona indistinctū in
se et distinctum ab alio s̄m essetia. et tūc
nō magis haberet pcedere q̄ sint tres p-
sone q̄ tres eētie siue 3° distincta s̄m eē-
tiam. quod videt manifeste i intētiōez
suam vbi vult q̄ aliter vtimur nos noie
vñstīr q̄ greci. ipi vñstīr p pma vñstīr

tia. et pcedūt tres vñstīr eo mō quo
nos tres psonas. ergo nos p̄prie s̄m eum
concedimus tres personas. aut intelligi
indistinctū in se s̄m s̄bam incōcibilem
et sic distinctū ab alio. et tunc si illud s̄m
formale significatum est ad se habetū
ppositum.

Tertia opinio est

pcedans ratioibus et auctoritatibus ad-
ductis 2^{am} opi. ponit diuinās psonas
ēē absolutas qd ne videat nouū et extra-
neum adducit dictū cuiusdā antiqui de
ctoris distinguētis aliqd dictū dupl'r s̄m
s̄baz. dicit. n. sic. intelligendū est q̄ sic dicit
Ric. de scō victore dicit s̄m s̄baz ē dupl-
citer. vno quidē mō indicādo s̄bam s̄m
nāz cōez et sic dicit hō s̄m s̄baz. alio mō
indicādo vñstīr et suppositū certū. vl'
quidā hō p̄ dicit s̄baz ē dicit qd 2°. di-
cere s̄baz est dicere aliqd. dicit igit q̄ hō
nomē s̄ba vel eēn. oī s̄m s̄baz qz idē
nāz cōmunē. s. hō nomē psona dicit s̄m
s̄baz qz indicat suppositū certū et distin-
ctū. nā aut cōis nō multiplicat nec refer-
tur. et tō qd dicit s̄baz s̄m nāz cōmunē.
ita dicit ad se q̄ nullo mō pōt dicit s̄m i
lationē et hō diuidit ex opposito cōtra
ad aliqd suppositū aut siue ppositū na-
tū ē plurificari et ad aliud ppari et ita ri-
ferri. et qd sic dicit s̄m s̄baz nihil impedi-
rōne relatiōis supaddite dicit s̄m relatiōez
et hō vult dicere Ric. de scō victore. s̄m
hō igit poneret q̄ psona diuine distigue-
rentur p aliquas realitates incōcibiles
absolutas nō tñ illa pstituentia et distin-
guentia esset absoluta pmo mō sed 2°. quia
vñstīr nō essent formaliter relatiōez
pstituta tamē per ipas essent referibilia.
Et si obiciat quomō tūc saluabif cō-
munis snia sanctorū dicentium psonas
distingui per relationes. Ad hoc po-
test accipi quoddam dictū eiusdem do-
ctoris. idem. n. doctor in questōe illa an
p̄prietates distinguant personas. dicit
q̄ s̄m q̄ sūt habitudines nō distinguūt

personas. sed h3 q sunt origines. quod verbum: licet forte ipse nō sic intelligat potest exponi q origines nō distinguunt personas formaliter sed quasi pncipiativē: sic motus in creaturis. et maxime si esset in movente et nō in moto nō distingueret terminos talis motus formaliter sed effectivē. eo q pertineret ad genus cause efficiētis. quēadmodū etiā si nā humana poneretur i vno homine et ipa nō possit multiplicari nisi per generationē posset dici q generatio multiplicat homines nō quidem formaliter quasi homines distinguere formaliter generatōib' vt sūt generationes s3 quasi effectivē. quia generatio reducit ad genus cāe efficiētis. ita posset dici in pposito q natura olivā nō communical suppositis nisi p origines. et ita origine distinguuntur p' i natura: q' pncipiativē reducendo ad ipm pncipians: quod distinguit nō formaliter s3 quasi cor' responderet distinguenti effectivē in creatura. Et tūc posset poni exemplū. q sic si aia intellectiva pmo pficeret vt constitueret cor' i esse suppositi. et 2' cor' aiatuz posset pducere manū in esse suppositi. nō essent aliqua distincta in natura animati nisi p origines et tamē formaliter essent aliqua absoluta quoz vnū pducitur p alterz. in ipis tamē vere essent relationes pducēis et pducti. nō. n. minus saluānt relationes: sed magis vt videt si ponatur aliqua absoluta que possent referri q' si nō ponantur aliqua talia absoluta. Per ista duo dicta. pmo de duplici absoluto. scōm de origine distinguente quasi cor' respondenter pmo pncipio effectio i creatura nō formaliter. possunt multe auctoritates exponi que vident incōtrariū.

Quia istam opi. potest obijci. q ipa nō videtur stare cū fide. pmo quia saluator expmēns. Math. vlt. totā veritatem suam que de tri. tenēda est nominat tres personas nominibus relatiuis. In nomine inquit patris et filij et spiritus sancti. Sicut milliter Job. in canonica sua pma ca. 5.

tres sūt qui testimoniū dant in celo pat' verbum et f. f. Et generaliter vbicunqz scriptura canonica loquitur de personis ot uinis expmūt eas nominibus relatiuis: vnde dicitur igit q ponere eas esse absolutas p dicat scripturę et ita etiam fidei. Secundo quia ecclesia v' quicunqz expmūt veritatem tenendam de tri. expmūt personas nominibus relatiuis. sicut patz i simbolo ap'olorum. in simbolo athanasij et in simbolo niceno. et in alijs quibuscunqz auctoritatis declarationibus fidei p ecclesiaz vniuersalem. ergo oppositū repugnat fidei vt ipa est ab ecclesia declarata. Tertio. quia sancti et cōmuniter doctores catholici de isto articulo tractantes tantū ponūt et saluāt trinitatem personarum relatiuarum. quoz doctrinam salte mltorum auctoritauit ecclesia vniuersalis: sicut patet i canone dī. i. 5. Sancta Roma. igit dictis istorum sanctorū p'dicere est cōtradicere ecclesie auctoritati dicta eorum. Si dicatur ad ista obiectōes: q dicta opi. nō solū fidei nō repugnat: s3 q magis ē scripturę sanctę concordat.

Primum ostendit dupliciter. pmo sic. quia quicquid de trinitate sacra scriptura tradidit vel ecclesia declarauit. vel doctor auctoritatus manifeste asseruit. hec dicta opi. pcedit. v3 q tres persone pgrue expmunt nominibus patris et filij et f. f. quia pcedit ibi vere relationes originis. quia cōcedis veram originatōnem vnus persone ab alia que ē generatio. et ita persona generās est pater et persona genita ē filius. et pcessiōnem 3' a duabus et ita pcedēs est. f. f. et spiratur volūtate casta et sancta sed non dicit scriptura nec vniuersalis ecclesia alicubi declarando: q persone solum his relationibus distinguuntur sicut nec dicit: q distinguuntur proprietatibus absolutis.

Nunc autē licet tenēdum sit p vero: quicquid tradidit auctoritas nō tamen est negādum esse verum quicquid ipa nō tradidit mltā inq' ille chaziti secretarius Job. opa. et si non hic fecit: ibi que non

sunt scripta in libro hoc. Jo. ult. certe nec alicubi. quia addidit. existimo mundum non posse capere libros. Logice etiam loquendo patet: quod locus ab auctore negative non tenet. Secundo sic. nihil est asserendum esse de veritate fidei nisi quod tradit in scriptura. vel ab universali declarat ecclesia in scriptura vel ex altero istorum sic tradito vel declarato necessario: et evidenti inferit. tale non videtur esse personas nullis proprietatibus absolutis distinguere igitur etc. Prima pars minoris videtur plana: quod scriptura nullo modo hec tradidit quia relationes affirmat. ab solutas proprietates nullo modo negat. 2^a pars patet. quia quicunque tenenda ecclesia circa articulos de trinitate declarasse inuenit. continetur in symbolo apostolorum vel athanasij vel niceni. ut extra de sum. tri. et si. ca. caplis. firmatur et ordinamus. quod duo capitula edita fuerint in consilio generali sub innocencio. 3°. celebrato. vel extra de sum. tri. et si. ca. fidei. et est hodie in. 6° li. quod capitulum editum fuit in consilio lugdunensi generali sub Gregorio. celebrato. non inveniuntur plura scripta auctentica declaratione ecclesie circa articulum de trinitate. nec in aliquo istorum declaratur personas per proprietates relativas constitui. patet inveniuntur 3^a pars minoris. probatur quia rationes que sunt ad inferendum propositum ex tradito per scripturam vel declarationem per ecclesiam videntur omnes esse solubiles sicut postea ridebitur ad eas. Secundo. scilicet. quod hec opinio. scripture concordat ordinatur per illud. puer. 30. ubi post multas questiones motas de deo querit salomō quod nomen eius et quod nomen filij eius si nosti. ex hoc arguitur sic. omnis questio aliquid certum supponit et aliquod dubium querit ex 7°. metha. ca. ultimo. hic igitur est certum filium esse. et querit quod est nomen eius. et pari ratione per naturam relationis supponitur illud cuius est filius esse scilicet patrem. et querit quod est eius nomen: igitur hoc certum certo. scilicet. hunc esse filium et hunc patrem. dubium est quod nomen huius et quod illius. sed si iste persone primo con-

stituantur in esse personali per paternitatem et filiationem. proprium nomen huius est pater. et proprium illius est filius. et ita effectus certitudo de filio et dubitatio quod non esset eius. ergo salomō videtur intendere quod non primo constituantur filiatione et paternitate sicut et nec filius sit proprium nomen eius sed scito quod sit filius adhuc restat querere secundum ipsum quod nomen eius. Hoc breviter sic arguit ad impossibile deducendo dato quod proprium nomen persone quod est filius sit filius quod sequitur si primo constituitur relatione vel filiatione. igitur idem querit salomon et supponit. supponit enim proprium nomen persone et querit quod nomen eius. Sed si dicto modo rideatur ad objectionem de fide factam contra tertiam opinionem.

Contra hanc respō-

sionem arguitur primo sic. quare voluit saluator personas nominibus relativis exprimere si sunt absolute: et absoluta si sunt latuissent cum. et congruum videretur baptismum dare invocando personas divinas proprijs nominibus ipsarum. Secundo sic. articulus quando traditur a christo perveniens est illum accipere secundum illum intellectum qui maxime potest haberi a christo talis est de personis relativis et nullo modo de absolutis. Tercio sic. persequentie sanctorum et doctorum supponere fieri esse necesse. sed illis videndo vel similibus concluditur ex manifeste credito quod persone non sunt absolute sicut patet in multis deductis libus magistrorum.

Ad primum forsan

diceret aliquis quod propter duo salvatores si expressit personas congrue. primum: quia nos docuit sicut eramus capaces. si autem sunt proprietates absolute vidit eas non posse concipere vel non concipere: ita faciliter sicut relationes. quia nec per viam causalitatis et eminentie possunt cognosci a nobis cum non sint perfectiones sim-

placiter nec per aliquid simile in creatura. sicut forte possumus percipere relationes ex relationibus originis in creaturis quia illis incommunicabilibus absolutis sunt nulla sunt similia in creatura. immo nec alicui communicabili increato est aliquid simile. quia quodlibet tale primo est diversum a quocumque alio. et hanc impossibilitatem vel difficultatem cognoscendi illas absolutas proprietates si sunt posset quis concipere ex premissa questione salomons. Exemplum huius patet in communis modo loquendi ubi expressius et frequentius exprimus personas aliquas nominibus relatiuis quam absolutis. quia illa nomina sunt notiora. tamen prestat personas quas intendimus illis nominibus exprimere esse in se absolutas. ubi gratia. Hoc fecit papa vel episcopus vel rex. non ita sepe dicimus Petrus vel Iohannes. quia officia sunt notiora personis absolutis: ita posset esse hoc. quod originem persone possumus concipere proprietatem absolutam si habet vel non possumus. vel non ita faciliter. Secundo. quia sunt proprietates absolute et finis hoc persone possent nominare nominibus absolutis. sic tamen nominando eas non exprimitur illis nominibus tantum de necessitate fidei quantum istis pater filius et spiritus sanctus. quia istis non tantum exprimitur distinctio personarum. sed etiam origo que est in eis. et aliquo modo ex consequenti unitas essentie. quia in tali origine perfecta est communicatio eiusdem essentie. per tria nomina absoluta non sic exprimerentur hec omnia. Ad secundum forsitan aliquis diceret primo: quod ille intellectus quem christus expressit scilicet quod sint persone relatiue est absque dubitatione tenendus. sed de eo quod tacuit scilicet an sint absolute non est magis contra intellectus articuli una pars quam alia nisi ostendatur repugnare intellectui quem expressit.

Secundo diceret: quod articulum fidei restringere ad intellectum specialem qui tamen traditus est in generali quasi non

possit intellectus generalis esse verus nisi si specialis sit verus. hoc videtur articulum reducere ad incertitudinem. videtur enim incertum quod non potest sine incerto teneri. Iam maior reuerentia videtur fieri articulo in universali tradito si dicatur intellectum eius universalem posse esse verum quocumque speciali posito vel negato quod non est traditum vel tenendum quod non possit esse verus nisi aliquod determinatum speciale sit verum.

Exemplum huius in alijs articulis. creator celi et terre non oportet hoc artare ad hoc quod si omnipotentia in deo aliquo distinguatur a voluntate potuit creare et ita de parte opposita. similiter verbum factum est homo non oportet artare ad multa specialia nec ad aliquod illorum cum quorum quolibet: et etiam oppositum potest stare hoc verum. Aptius exemplum videtur. si iudeis erat traditum vel crederetur deum esse unum. et de trinitate nihil explicite. non solum minor reuerentia sed irreuerentia et falsitas esset asserere hunc articulum non posse esse verum nisi esset unus personaliter sicut est essentialiter. et tamen hoc videretur tunc esse magis consonum verbis articuli eis traditi quam oppositum. sicut igitur illi tunc neutram partem debuerunt asserere esse necessario tenendam sed utraque posita necessario tenendum esse illud quod in generali fuit eis traditum. ita videtur quod circa articulos nobis in vltimo traditos non debemus asserere sine declaratione ecclesie necessario hoc speciale vel illud esse tenendum cum quorum utroque possit articulus stare vel traditi sunt. non enim deus qui scit in speciali istam veritatem sine causa tamen finis intellectus vltimus tenenda de fide tradidit et nec ad hunc modum speciale nec ad illud tanquam ex fide tenendum artauit.

Tertio quod in opposito non videtur propter reuerentiam istarum personarum dicendum: quod sint tamen relationes in essetia nisi hoc certissime traderet et hoc propter modicam ensitatem relationis respectu entis absoluti.

Ad 3^m diceret forsan aliquis q^d p^reci se ppter rōnem solubile a quocūq^{ue} fiat nō est tenendū aliqd esse de s^ua fidei. n^o forsan ppter p^redonem talis rōis quate^{nus} p^ricse est per illā rōnem p^rclusa sic arguens se exponet mortū. nec aliqd fm re^{ctam} rōnem se deberet exponē. oportet igit^{ur} habē maiore^m auctem ad hoc vt ali^{quid} teneat eē de fide: q^d q^d scūs aliqd sic arguat. sepe enī quis arguit qd nō oīno asserit. lz illud qd scūs auctēricus ab ec^{clesia} quantū ad doctrinā asserit eē tenē dū sit certū. tñ alie auctes dubie pnt ex^{poni}. 7 multo magis alioz min^{us} auctē^{ricoz} scribentū. Jto modo diceret ali^{quis} nūhil inueniri p^r opti. p^rdictam.

Ad illa que secun

do mō vident esse cōtra eā. Rñderz dī^{sc} currendo per ordinē. **Ad illas** auctes 7 rōnes que p^rta eā vel pro 2° opti. superius sūt inducte. **Ad p^rmū** de eūa^m vī det iam supra rñsuz. **Ad auctes** Aug. 5. de tri. Rñdet per dīstīctōnez positaz in p^rncipio opti. q^d Aug^o. loquit^{ur} de his q^d sunt ad se: ita q^d nec sūt relatiua nec referibilia. sed etiā opposita relōnī. sic patz per exempla sua. videt enī ipemet dīce^{re} ibi q^d aliqd est ad se lz sit referibile ad aliud. sicut exp^risse vult Aug^o. 7°. de tri. c. 4. vbi tractās qūo greci dīcūt tres eē substātiās vult q^d subsistē fm q^d cōpetit substātie illo mō sumpte sit ad se. Nō dī^{sc} enī ibi si aliud est deo eē 7 aliud subsistē sicut aliud est deū esse 7 aliud p^rem esse relatiue igit^{ur} subsistit sicut relatiue gīgnit. **Et ex hoc** infert q^d substātia iam nō crīs substātia. qz relatiuū. 7 infra. absurdū est aut^{em} vt substātia relatio dicat. oīs enī substātia ad se subsistit quāto magi de^o quid exp^rissius q^d substātia fm q^d greci accipiūt eā. s. pro p^rsona. s. substātia p^r nō 2° sit ad se 7 ad se subsistat illo subsistere qd cōpetit substātie sic dicte. **Et si** obīctat q^d ista verba Aug. de substātia 7 p^rsona nō debent magis accipi de p^rso

nali q^d de cētrali. qz dīcit q^d eodē dī de^o 7 p^rsona. **R^o**. eodē. s. aliquo dīcto ad se. dīstīnguendo illud qd est ad se p^r illū qd est ad aliud. eo q^d pater nō est p^rsona filij: sicut nec est deus filij. quēadmodū for. nō est for. alicui^{us}. sicut nec hō alicui^{us}. s. itelligēdo vt correlatiuū. sed nō oportet q^d eodē sit deus 7 p^rsona: ita q^d p^rsona nullo mō oīno ad se dicat sicut deus o^{mn}is ad se vl^{tra} deitas. quia tūc sicut nō sūt tres deitates: 7 per hoc nec tres magnitudines fm eū. qz magnitudo dīctis oīno ac se sicut deitas. sic nec essēt tres p^rsonae. qz ipse negaret. que igit^{ur} oīno sūt ad se nō numerant. que oīno ad alterū nō sūt cōtribus. qui aut^{em} ad se sed nō oīno ad se l^{iter} referibilia. quia nō repugnat eis referri nō sūt cōmunia sed numerant. aut p^r dīcti p^rpria a q^dbus potest abstrahi aliquo cōmune numeratū. **Ad Aug. xi. d. ciui. del. c. lo.** p^rcedo q^d pater est q^dquid habet excepto relatiuū qd habet 7 nō est ipm. habz q^ddem correlatiuū sicut p^r habet filiū. 7 ideo p^rcedo q^d p^rma p^rsona est quicqd habet ad qd nō refer^{ret}. nō est aut^{em} 2° p^rsona quā habet vt correlatiuū licet ista relōne nō p^rmo constitut^{ur} ref^{er}. **Ad Boetīū** quando dīct q^d relatio multiplicat trīnitatē 7c. dīco q^d doctor ille accipit relatiōnē pro origīe. et si itelligēdo accipit multiplicare nō p^r formalr dīstīguere. lz q^d p^rncipiatie cōrespondent p^r effectiuo. 7 hoc q^ddez nō est extorquere verba. multiplicare enī multa facere sicut xp^rus vere multiplicat^{ur} panes euāgelicos. 7 tñ ipse nō fuit forma illa qua formalr multiplicabant^{ur} panes illi. 7 deus creans multiplicat aīas nō tñ est ipse forma qua formalr aīe ipm dīstīguunt. **Ad Jo. Dam.** dīco q^d vni^{us} auctas soluit aliā. qz. c. i. p^ricse poi^{ngenerationē}. 7 in li. 3°. c. 5. ponit p^rincipales p^roprietatē. iste aut^{em} due p^roprietates dīstīguunt fm Aug. 5. de tri. c. 6. igit^{ur} excludendo oīa aliā in p^re in. c. i. p^rter ing^{enerationē} itelligit p^rter per ing^{enerationē}

omne personale pñs. et ita vbiq; exclu-
dit ab aliqua pñtate alicui suppositi
ti omne aliud. per illā pñtate inclusā
includit omne aliud personale. et ita inclu-
deret ibi realitas absoluta si qua esset. et
maxie includeret vt videt. qz in creaturā
incluso accñte n̄ excludit subiectū. et ita
inclusa relone in pñona diuina nō exclu-
ditur illud qd refert ea. sicut si diceret q
sola pñntas est nō ppter hoc excludere-
tur pater q pñntate eet pater. **Ad Ri-**
ta. dico. q modus exñtie aliū est et hoc
pñntet ad originē. s; ex hoc nō sequit q
originatū nō sit aliqd subsistēs ad se di-
stinctū aliqua realitate pñnali absolu-
ta alia ab originatē. **Ad Anf.** sicut di-
co q omnia sūt vnū et eadē vbi nō obui-
at relonis oppositio vel formalr sic rela-
tio obuiat alicui relatiuo. vñ sicut natū
refert relatiōe opposita. et isto mō per-
sone si essent absolute distinguent. qz in
eis sunt relones pñcipiantes.

Ad ratōnes pro se-
cunda opt. rñdet. **Ad pñmā** pōt dici q
si realitas absoluta aliqua pñntatur pñ-
nas nō tñ facit compositionē cū essētia
diuina. sicut nec relō pñntans facit. qd
pñntat per locū a maiori. qz realitas p
pñntie subsistētie in creatura nō facit com-
positionē cū creatura. relō aut in creatu-
ris facit compositionē cū fundamēto ut
alias declarabit. s; si hec relō pōt non fa-
cere compositionē cū cēntia multoma-
gis nec realitas suppositi facit compo-
sitionē cum realitate nature. **At** cum
confirmat rō. quia absolutū aut manet
oīno aut trāsīt oīno. dico sicut dictū est
declarādo 2^m rōnem qz relō manet ex
hoc q eius rō nō est formalr rō essētie
et transit. quia fm pñctam idēmpritatē
est essētia. ita dñi pōt q realitas abso-
luta si cōstituat pñnā trāsīt qdem pñse-
ctam idēmpritatē ad essētia. manet tñ
qz nō est formalr realitas cēntie. **At** con-
firmat ista rñsio. quia pñctōes attribu-

tales vident esse absolute et nō relatiue
sicut dictū est supra di. 8. qñne de attri-
butis. et tamē et manēt et transeūt ita q
nō faciunt compositionē. nec sunt idēz
formalr ipi essētie. et si aliqua illaz f; z
rationē formalē hñet distinguere realitē
ab altera illa distictio eet p eā formalitē
et nō p essētia et tñ nō esset pñpō. **Ad**
2^m ar^m dico q ponēdo pñnas relatiuas
oz ponere eas vere subsistētes et in eis esse
eandem nāz indiuisā. hō nō pōt poni p
pter aliquā impñctōez pñnaz i subsistē-
do. qz ponunt ita vñ subsistētes sic si eēnt
absolute. s; oz q ponat pñnt infinitatem
essen^{ti} q est in subsistētib. s; eadē eet infī-
nitas cēntie si pñone eēnt absolute. s; nō
oz tñc nāz diuidi sic nec si pñntantibus
absoluti pñntant. pñnt igit ista omis nā
cōis suppositis absoluti distinguit in eis
hec qdem vera est in creaturis. sed in p
posito petit conclusionē pñcipalē. **Ad**
3^m instando dicit q pñnti cōstituto in cē
pñnali. et filio et pñnto in esse pñnali
quasi aduenticia est pñntas spiratō ac-
tiua fm aliqz et tñ nō est qñ accñtalis f; z
eos. nec etiā relō rōnis. qñ igit nō possz
intelligi in pñposito pñnā pñnti in esse
pñnali realitate absoluta et ei qñ cōsti-
tute in esse tali realitate aduenire f; z mo-
dū intelligēdi relationē et nō tñ esse nec
accñtalem nec rōnis. **At** cū pñnt q sit
relatio rōnis. per sñse de relationē ad cre-
aturā. dico q nō est sñse. illa enī relō ad
creaturā nō est ex necessitate nature fun-
damenti sicut est hic. **Quarta** rō inī-
tur pñntōni huic. s. omne absolutum
est actus et per pñns dñs esse. hec impro-
batur multipl. tñ quia in creaturā. vbi
maxime videt habē pñabilitatē habet
instantiā de pñntate pñpō^a quia illa n̄
est dñs esse. quia tñc natura humana
in xpo nō habet idē esse qd habet dñ-
missa. **Sñl** actus dñs esse dat opera-
tionē. pñntas hñpō^a in creaturis nō
dat opationē. qd patet per Dam. li. 3.
c. 15. b. Nāles et n̄ hypostatīcas animas

et voluntates et operationes. Si enim hypostaticas. i. personales dabitur eas ethe- rotheas. i. aliud volentes. et etherouer- geas. i. aliud operantes. tres hypostases sancte trinitatis dicere cogemur. ubi ip- se ex hoc quod persone diuine non habent tres operationes concludit quod operatio non est hypo- statica. et hoc in comuni siue de proprietate absoluta siue relatiua. Preterea 3° in omni eo quod aliquo modo habet esse ali- quod propter illud quod dat sibi esse est aliquid ro- ne cuius recipit esse. patet de composito ex materia et forma et omnibus alijs compositis ex actu et potentia. igitur in omni habente esse per aliquid datus esse est aliquid quod non est actus datus esse. sed ratio recipiendi esse. et ita videtur in supposito nature. quod cum sup- positum habeat esse et natura det esse proprie- tas hypostatica erit ratio recipiendi esse.

Ad ar^m tunc potest dici quod cum duplici- ter sit ratio entitatis quidditatiue. scilicet et hypo- statice. sicut quidditatiue est dare esse quia ipsa est de se concubilis. ita hypostatice est ut non sit actus datus esse. quod de se est inco- municabilis ut quo. et licet in creaturis proprietates individualis det esse. quia est alicuius gradus entitatis positue ultra entitatem quidditatiue nature. in ultra enti- tatem singularem proprietates suppositi nullam entitatem dat. imo nullum positum addit ex prima questione. 3. li. et licet illud adderet tamen non esset ratio dandi esse. quod hec natura exi- stens in qua includens natura et entitas singularitatis est essentialis ratio dandi esse et ita quicquid intelligat aduenire siue po- situm siue priuatiuum siue absolutum siue respectum non dabit esse. quia per illud quod tam intelligitur datur esse. igitur in diuinis non sit proprietates personales tantum ne. sed aliqua proprietates vel enti- tates positue. tamen quod natura diuina est de se hec per se exis ipsa habebit totam rationem dandi esse. sicut et in creaturis. et licet natura exis det totaliter esse non propter hoc proprietates adueniens est tantum ne im- mo si adueniret proprietates positue nihil

tolleretur ab hac natura exis. ita nec diuinis tolletur ab hac natura que est de se exis quin dabit totaliter esse persone licet ip- sona intelligat proprietates personales positi- uas. Ad ar^m igitur cum probatur quod si actus cum non sit ibi tamen virtualiter sed actu- liter. dico quod est ibi fallacia equiuocatio- nis. vno modo enim actus est differentia op- posita potentie. et hoc modo diuidit omni- ens. Alio modo actus cum potentia constituit aliquod totum. sicut loquitur philosophus de po- tentia. 8. me^o. de potentia et actu quod non est v- rum de potentia opposita actui. quod illa manet cum actu. ista igitur proprietates non tri- est virtualiter in essentia diuina sicut e- asinus qui est in potentia ante actum. per primum hec proprietates est actu ibi pro- actus opponit tali potentie. sed non sequi- ergo est actus datus esse. ad hoc enim re- ratur quod esset actus formalis. hoc en- modo materia daret esse. quia est in co- posito in actu non in potentia ante actum.

2° ratio videtur deficere. quod istud non habet ad entitatem ut perfectio ad perfectibile ut o- fusc declaratum est etiam de proprie- te relatiua persone di. 5. ubi dictum est quod sona non componitur ex essentia et proprietate sicut ex quasi potentia et actuali. immo entitatem habet magis rationem actus. si igitur ista proprietates intelligat posterior aliquo m- entitatem non. tamen est perfectio eius. ibi enim est idem ordo originis et perfectionis. et i- prius origine est prius perfectione sicut fuit tu- declaratum diffuse. 12° dato quod aliquis m- se haberet ad essentiam ut informas ipsa non tamen esset perfectio simpliciter. quod secundum An- rario perfectionis simpliciter est quod sit in quol- bet melius ipsum quam non ipsum. quod est impe- sibile de proprietate hypostatica. quia ista d- ratione sui repugnat dictioni cuiuslibet alij ab illo cuius est. et ita non potest in quol- bet alio esse melius ipsum quam non ipsum. qui- cuiuslibet alij repugnat. sic igitur ad rationem patet quod falsum assumit si accipiat quod ista absolutum perficiat essentiam. nec probatio h- valet per hoc quod aliquo modo sequitur e-

non precedit. quia in diuinis sicut p^r po
ni p^rcessio actus et forma est primum.

13° dato q^d haberet hoc q^d informat n^o
sequit^r q^d sit p^rfectio simpl^r nec illa q^d infe
runt ulterius. s. q^d essentia diuina n^o sit
simpl^r p^rfecta. vel q^d vna p^rsona n^o sit sim
pliciter p^rfecta in se. Preterea. ista r^o
melius c^ocluderet p^rtrariu^m de relone. q^d
p^rhabilius videt^r q^d rel^o possit esse p^rfectio
q^d p^rprietas hypostatice sit p^rfectio
quia nulli p^rprietati hypostatice p^ruenit
esse perfectionem nec in creaturis nec in
alijs. alicui tam^e rel^oni fm^o p^rpriam r^o
nem p^ruenit esse p^rfectione. aliqua eni est
p^rfectio altera. vt p^r de equalitate respe
ctu inequalitatis. q^d fm^o Aug. d^o q^d t^ritate
aie. c. 7. Inequalitati equalitate iure p^r
ponis: nec quisq^d oino est ut opinor hu
mano sensu p^rditius cui n^o id videat. h^o
n^o n^o est t^r a fundam^eto. p^ro^r n. ineq
litas fundari in fundam^etis p^rfectionib^{us}
q^d eq^ulitas. patet eti^a q^d si esset iⁿ ex fun
damento Aug. faceret petit^oem p^rinci
pij. Incedit. n. p^rcludere excellentia puta
circuli ad figuras rectilineas: et h^o facit
ex equalitate et inequalitate. q^d si illa excel
lentia n^o est nisi ex fundam^etis et ex illa
p^rcluderet excellentia fundam^etoz: circu
lum faceret. Si dicat q^d dictu^m Aug. ue
rum est r^one fundam^etoz. p^rimoz n^o
remotoz. p^rimu^m aut^e fundam^etu^m eq^uli
tatis est paritas. Hoc falsum est et nihil
ad. b. quero aut^e aut par dicit aliqd a se
et t^ric p^ro^r intelligi aliquid est par absq^{ue}
hoc q^d sit alicui par: et s^ul^r t^ric vⁿ p^rfecti
onem h^{ab}et paritas respcu^m imparitatis
in triangulo. uel. n. paritas diceret q^unti
tatem et tunc uel ead^e cu^m illa que c^oiter
ponit fundam^etu^m equalitati: et t^ric n^o
erit distinctio aliq^{ue} alia q^d ratiois in^o fun
damentu^m p^roximu^m et remotu^m vl^o alia: et
t^ric in isto eq^uli dicit^r esse duas q^untitates
vel singas aliq^{ue} modu^m aliuz q^d paritas
possit est absolutu^m p^rfecti^m imparitate et
aliud a q^untitate. Si aut^e dicat rel^onez si
cut vⁿ manifestu^m. ergo relatio fundabit^r

per se in relati^one: immo videtur dicere
eandem relati^oem q^d equalitas. q^untum
eni est par quato et eq^ule quato. ad illud
Ans. mono. r^ondet q^d loquit^r t^ric de q^uddi
tatibus n^o de p^rprietatib^{us} hypostaticeis
q^d p^rbat p^rmo p^r ex^epla ei^{us} de sapia et ve
ritate ex vna p^rte. auro et pl^ubo ex alia
parte. 2° per r^onem. q^d solu^m illud est p^r
fectio simpl^r q^d p^ro^r est in aliquo infini
tu. solu^m illud erit in aliq^{ue} melius n^o ip^m
q^d ip^m q^d ex se est finitu^m. hec c^oueniunt
q^udditati. s. esse finitu^m vl^o infinitu^m. n^o aut^e
p^rprietati hypostatice. q^d p^rprietas p^rso
nalis diuina qualiscuq^{ue} sit nec est infini
ta formali nec finita. S^ul^r p^rprietas hy
postatica repugnat cuilibz p^rterq^{ue} vⁿ cu
ius est. q^d n^o p^ro^r esse cuilibz melior ip^a q^d
n^o ip^a. sed nec alicui. excludit aut^e Ans.
ab vniuersitate q^udditatu^m rel^onez fm^o q^d
ditate. et t^ric omis q^udditas absoluta vel
est p^rfectio simpl^r vel limitata. 13° n^o sequi
tur ex hoc p^rpositu^m de p^rprietate hypo
statica absoluta. 13° r^o h^o maior^e fal
sam in oib^{us} ordinatis estential^r ex forma
13° g^ra mere q^uq^{ue} sit vera. et s^ul^r in oib^{us}
n^o eque limitatis. in nullo eni ordie est
tiali ex p^rpria r^one p^ro^ris et posterioris:
o^r ip^a c^omultiplicari. 13° p^ro^r stare multi
plicatio posterioris sine multiplicati^one
p^ro^ris. sed n^o ec^ouerso. s^ul^r q^uncuq^{ue} aliq^{ue}
duo c^oparant^r ad aliq^{ue} terti^u q^d est illi
mitatu^m eo m^o q^d illa duo n^o s^unt illimita
ta n^o oportet c^odiuidi in eis. Ex^emplu^m
aia intellectiua comparat ad p^ras. quia
quodam m^o est illimitata eo m^o q^d par
et es n^o s^unt illimitate n^o oportet aiam o^r
stingui in distinctis p^ribus. illa igit^r ma
ior est falsa dupl^r ad p^rpositu^m. p^rimo q^d
estentia eo m^o quo est ibi p^ro^ritas p^ro^r est
ip^{is} p^rprietatibus n^o ec^ouerso fm^o eos.
igit^r n^o oportet estentia distingui ad distin
ctione istaru^m p^rprietatu^m. et 2° quia estentia
est formali infinita. iste aut^e p^rprietates
n^o s^unt formali infinit^e. et n^o o^r infinitu^m
formali distingui ad distinctione eoz q^d
n^o sunt formali infinita. Si eti^a maior

acciperet generaliter de quibuscūq; absolutis circumstantibus idem. habet istam manifestam de anima et potentis que potentie multiplicant non multiplicata anima. Sed si huiusmodi evadant specificando maiorem de his que sunt eiusdem speciei sicut accipit illa prima confirmatio maioris. nec tunc propositio est vera universaler in relationibus. patebit enim di. 8. tertij libri. plura eiusdem speciei esse in eodem absoluto non est contradictio si aliquid illorum non sit actus alterius adeo quatuor et in quo est. Cum autem maior declaratur per inductionem sit fallacia consequentis. quia accipiuntur aliqua singularia non similia proposito. puta in quibus distinctio priorum constituit distinctionem posteriorum vel in quibus est consimilis limitatio utrobique. et non illius in una respectu alterius. ex his. n. non potest propositum inferri universaliter quia falsa est ubi deficiunt conditiones sicut in proposito. Sed ad illud ultimum additum ad confirmationem maioris per idem: quod in eodem simpliciter perfecto non possunt esse plura eiusdem rationis: posset dici de sicut simpliciter perfectum idem numero est communicabile pluribus suppositis eiusdem rationis: ita quod non repugnat sibi ex hoc quod est perfectio simpliciter sed convenit sibi quod ipsum sit in pluribus suppositis eiusdem rationis. ita ex perfectione eius sibi potest competere quod plura eiusdem rationis possunt esse in eo sicut supposita in natura. et per consequens sunt in eo plures proprietates hypostatice eiusdem rationis. sed non potest ita esse de alijs de quibus exemplificatur puta de patre et verbo. eo quod perfectio divina requirit quod quilibet production habeat terminum adequatum. non autem ita requirit quod aliqua proprietas hypostatice sit adequata illi nature in constitutione suppositi. Per istud posset dici. ad illam primam confirmationem maioris applicando eam ad propositum quod est ibi fallacia equivocationis. maior. n. si esset

vera debet intelligi de esse in. sic actus in eo quod informatur. sed minor non vera. proprietas autem non est in esse ut formans eam sed ut constituens suppositum in ea. Posset tamen ad utramque confirmationem dici quod iste proprietates non sunt eiusdem rationis formaliter. sicut in creaturis proprietates individuales sunt per diversitatem et non eiusdem rationis. et si ex hoc inferatur quod sunt alterius speciei sue quod earum habet rationem alterius speciei et per hoc oportet ipsas per aliud determinari ad inconcubilitatem non sequitur sicut nec in proprietatibus individualibus in creaturis licet non sint eiusdem rationis in a quo tamen non est entitas quidditativa communis sed de se hec. Quarta ratio est: preedit ex fallacia imaginatione quod iste proprietates exprimentur ab esse quasi per originem quod non sunt dictum. sed sicut aliqui preedit quod rationes pullulant in esse si tamen proprietate dicatur quasi posset de eos concitari quod iste proprietates absolute si sunt pullulant in esse et licet quibus sit in eodem supposito cum illo ex quo pullulant. essentia est in omnibus personis. non tamen aliqua est in eadem persona cum illa a qua habet per veram originem. nec repugnat vera originationi persone habenti unam a persona habente aliam. licet omnes iste non origine tur sed aliquo pullulet in esse. sicut alii habent dicere qui dicunt suppositum constitui per relationem quod filius pullulat a patre per originem et tamen filius aliquo modo pullulat in esse siue ab essentia divina. Quarta ratio videtur deficere. quia difficile videtur sustinere originem ponendo extrinsecam esse relationem formaliter quod ponendo ea esse absolute. nam si non sint relata nisi aliud erit per originem per se coram habere coram re positum in omni actione alia vel habere coram si autem ponatur absoluta non videtur tanta difficultas quod unum suppositum gignat ab alio cum in creaturis sed eos sint supposita absolute tamen non negat originationem unum ab alio. cum arguitur quod absolute preedit relationem et ita originationem

R^o. dictum fuit q^d originatione p^rinet ad
genus esse efficientis nō formali: et sicut
in creaturis termin^{us} nō h^{ab}et eē originatō-
ne formali s^{ed} quasi effectiue nec ex h^{oc} q^d
nō est formali illo sequit^{ur} q^d p^rcedat illō.
ta posset dici in p^rposito. nec videt^{ur} ma-
ior difficultas de prioritate a b^oluti et
espectui in creaturis q^{uam} h^{ic}.

Tenēdo opinionē

secundā que est mag^{is} cōmunis p^r rōde-
i ad rōnes ē eā. Ad p^rimū p^rcedit q^d re-
latio nō refert^{ur} sed aliqd q^{uod} nō est t^{em}p^{or}e
ratio refert^{ur} relōne. nō q^{uod}dem cēntia refer-
at sed suppositū. q^{uod} suppositū nō ē t^{em}p^{or}e
rō. sed t^{em}p^{or}e est relatiuū nō ab^o. et ita p^rce-
dit tota deductio vsq^{ue} ad vltimā p^rnam
ue negat^{ur}. et ad e^{am} p^rbatōne q^{uam} accipit^{ur}
p^r omi p^rposito o^{mn}is p^rus intelligit^{ur} partes et
nionē p^rtiū. Tenētes q^{uod} relō est in essen-
tia quasi act^{us} in susceptio o^{mn}is q^{uod} dicat^{ur} q^d
i p^rsona que est quasi tota nō o^{mn}is p^r-
intelligere informatiōne quasi p^rti a q^{uod}
parte per denominatiōne ante q^{uam} intel-
gat totū. s^{ed} si p^rintelligat quasi talis in-
formatio nō t^{em}p^{or}e intelligit^{ur} q^{uod}si p^r modū for-
ne denominatiōis. Sed mel^{ius} videt^{ur} o^{mn}is
p^relo nō est quasi forma vel act^{us} respec-
tu cēntie sicut tactū est o^{mn}is. s^{ed} mag^{is}
videt^{ur} cēntia esse q^{uod}si forma et actus q^{uod} rō
absistēs est deus. et hoc videt^{ur} p^rbari ex
oc. q^{uod} q^{uicunq}ue fundamentū est poten-
ale ad relatiōne p^rus nāl^{is} informat^{ur} fū-
amentū relōe q^{uod} suppositū. p^rcedit etiā
si relatiū eē aliqd formali ip^{so} fūdamē-
siue s^{ed} fm ip^{so}m fundamentū. sicut cōce-
it fortē eē silem albedine v^{el} fm albedi-
ē. neut^{rum} aut^{em} videt^{ur} esse dandū in p^rpo-
to. nec q^{uod} p^rntas p^rus insit cēntie q^{uod} pa-
i. nec q^{uod} pater deitate siue fm deitatez
et formali pater. q^{uod} hoc videt^{ur} Aug. 7.
et tri. c. 5. vel. 9. vel. 34. negare dicēdo
uo circa vt substantia p^ris ip^{se} pater est
o^{mn}is quo pater est s^{ed} quo ē. s^{ed} fm ip^{so}m alio
st deus alio p^r. sed est deus deitate for-
maliter. igit^{ur} nō est pater deitate formali

ter sed alio fm Aug^{ustinus}. Ideo alii dicit^{ur}
pōt tenēdo scōdam op^{er}i. q^{uod} si p^res p^rerigat^{ur}
toti et vno p^rtiū. et quasi p^res et q^{uod}si vno
p^rtiū p^rerigant quasi toti. t^{em}p^{or}e vbi nō est
p^rialitas nec q^{uod}si sed p^rfecta idēptitas eo-
rum que als eēnt p^res nisi alterū illoz
est s^{ed} infinitū nō o^{mn}is p^rintelligi toti vntōne
salū s^{ed} p^rfecta idēptitate vni^{us} ad alte-
rū. et ita videt^{ur} in p^rposito q^{uod} p^rti qui dicit^{ur}
tur p^rmo referri p^rintelligit^{ur} aliquo mō p^r-
fecta idēptitas relōis ad cēntiam s^{ed} nō
vntō q^{uod}si forme alicui quasi mere vel q^{uod}si
potēntiali. nec t^{em}p^{or}e talis p^rfecta idēptitas
est rō p^rpter quā cēntia formali denomi-
net^{ur} a relōne. Cum confirmat^{ur} rō per
hoc q^{uod} nihil est quantū p^rmo et per se n^{on}
si aliquid sit quantū per se et nō p^rmo s^{ed}
denomiat^{ur}. dicit^{ur} q^{uod} si quantitas posset
esse eadē alicui q^{uod} als esset susceptiuum
eius et ita eadē q^{uod} nō informaret illud. b^{on}
posset esse aliquid quantū p^rmo et tamē
nihil quantū per informatiōne. nec h^{oc}
videt^{ur} mirabile: q^{uod} p^rimū videt^{ur} posse se-
parari ab eo q^{uod} est per se et nō p^rmo. igit^{ur}
pōt aliqd poni p^r relatiū. s^{ed} nihil sit rela-
tiū non p^rmo sed per se quasi informatū
relōne. Ad illud q^{uod} arguit^{ur} iuxta h^{oc}
negat^{ur} illa p^rposito. q^{uod} refert^{ur} p^rus est ali-
quid ad se ad p^rmā p^rbatōne que accipit^{ur}
tur ab Aug^{ustinus}. R^o. q^{uod} refert^{ur} est aliqd exce-
pro relatiuo. hoc est includit aliqd ab^o
q^{uod} est fundamentū relatiōis. et iō si pa-
ter nihil est ad se nec includit aliqd ab-
solutū nō erit pater ad aliud. sed non in-
telligit^{ur} Aug^{ustinus}. q^{uod} omē relatiuū est forma-
liter ad se ante q^{uam} sit ad alterū per relōez
Ad scōdam p^rbatōne negat^{ur} p^rposito
quā n^{on}it^{ur} p^rbari. s. q^{uod} illud quod refert^{ur}
est p^rus relatiōe siue q^{uod} idem est q^{uod} omis
relō p^rsupponit illud q^{uod} refert^{ur}. hec enim
p^rpositio falsa est in relatiōe constituēte
suppositū. et vera est in alijs. Cum p^rbat^{ur}
per diuisione. dico q^{uod} si debeat dari ali-
quod istoz triū membroz diuisionis
magis daret^{ur} q^{uod} relatio est p^rior sicut for-
ma est p^rior ente per formā. nec sequit^{ur}

suppositū est quasi posterius relatione: igit ipm est relatio. sed sequit igit est relatio vel relatiū constitutū per relationem. et sic fm est verū. Ad 2^m dico qd sicut quilibet forma seipsa est tal forma nec est alia rō intrinseca quare est talis forma. ita etiam relatio aliqua seipsa est formalr realis et aliqua seipsa est formaliter est tantū relatio rōnis. tamē huius vel illius aliquādo sunt cause extrinsece effectiue vel materiales. aliquādo etiaz aliqua causata vel aliqua signa posterioz sūt ex qbus pnt hec inferri demonstratione. quia dico tūc qd idēptitas. qd idēptitas est relatio rōnis nec est alia rō formalis. ppter quid. paternitas etiā qd paternitas est relatio realis. nec etiā est alia rō formalis. ppter quid. tamē qd relatio realis est nata hē cas extrinsecas causantes eam cōiter loquendo in creaturis. sequitur ibi qd relatio que nō habet tales causas nō est realis sicut ad destructionē cause sequit destructio causati. Similiter relatio aliqua realis si nō habet talē distinctionē causaz priorē saltē causat distinctionē. et tūc ex remotōne tam cause qd causati quoz alterū cōrūdet relatio nū reali pōt pcludi aliquā relationē non esse realē. ita qd sequet. hec relatio nō p̄exigit extrema distincta nec facit ea esse distincta. igit nō est relatio realis. et vñō p̄misse sūt vere oportet querē media p̄bancia. Sed p̄na ē bona. sicut ex destructione cause sequit destructio causati. et ex remotōne causati sequit remotō cāe demonstratione quia. aut saltē aliter eoz oportet pcurrere ad relationē reales ita qd vbiqz vtrūqz remouet sequit p̄na per extrinseca remotio retonis realis. Quā dicit vltorius. qd inferre retonem nō esse realē: qd nō est inter extrema reali distincta est inferre nō est realis. qd nō ē realis. dico qd nō. qd licet nō sequat: tō nō distinguit extrema. qd nō est relatio realis quasi arguendo a causa ad causatū. tamē sequit nō distinguit. qd nō est realis

sicut a causato ad causam et hoc addit isto qd nō p̄exigit distincta. qd tūc cōcurrunt ibi et negatio cause retonis realis: negatio signi ex qbus cōcurrentibus p̄fecte inferit negatio retonis realis. s3 qd distinctione p̄cedēte retones reales qui nō sed tantū formalr causata: et nō tūc relatio realis volūtatē ad volūtiōē. s3 volūtatē vt actiua est ad seipaz vt p̄sua. et vniuersaliter effectus dependet a p̄ncipio actiua et passiuo necessario. quirit relationē realē: et tamē volūtas que est fundamentū istaz relationū op̄positarū mouētis et moti: et tamē denominat ab vtrāqz eaz. dico qd oportet cedere ad inferendū p̄clusionē qd nec extrema sūt distincta distinctione p̄cedēte relationē. s. distinctione p̄tinentē ad ge retonis. sicut nec sequit dicunt de eodem qd nō sunt reales. i. nō sunt ex natura sine actu intellectus. vnde bene pōt p̄di. si tamē illa sint. p̄bata p̄na est bona. sed oportet vltimo deuenire ad hoc p̄misso quod est de distinctione extremorum. statim enī sequit. si relatio nō cōsequit ex natura rei nō est realis oportet exponē aīo qd extrema nec distinguuntur distinctione p̄cedente retonem. Ad 3^m dicit potest qd bene absolutū p̄t terminare retonem: et semp terminat in retonibus mēsurat. et hoc p̄ncipalr soluit. di. 30. qd retones creaturaz terminant ad deū inquantū absolutū est. vel aliter loquēdo nō oportet p̄cedere terminū relationis esse absolutū: nisi in retonibus dissimilibus de qbus arguit ibi. que sunt in genere qles non sūt diuine vel terminio formali. s. rōne cui p̄mus terminus terminat. nō aut de p̄mo terminio quā admodū enī in relatio fundamētū ē absolutū: sed non semp illud qd refert p̄na istā op̄inione. ita etiā illud qd est rō terminandi retonem semp absolutū est. et p̄exigit a parte termini relatiui: sicut fundamētum ex parte relati.

Ad primū et secū

um de scōa via sūt oīco. q̄ p̄m origia
filiū est patrē hīc filiū pro correlatio
5 quocunq. sed talī correlatiō .et q̄
lis cor̄e est relatiō originis: iō vnum
termīnū potest esse p̄us origine altero:
et sint simul natura. hec respōsio sūt
ad 1^m de p̄zitate suppositi ad actiō
m: sicut declarabit di. 28. Ad 3^m dī
q̄ falsa est illa p̄positiō q̄ relō nō p̄t
se terminā formalis generatiōis v̄l ori
nis siue actiōis vel mutatiōis sic pa
trē in m̄a de incarnatiōe. et quicqd sit
terminiō formalis salte relatiū p̄t eē
terminū p̄ductus ita q̄ cēntia que est ad
in relatiō sit p̄ se formalis terminū et
hoc mō positiū est in oi. 5. in p̄ductione
sone. cum igit dicit relō nō originat nī
absolutū originet si intelligas origina
sicut p̄mus terminū generatiōis v̄l p
uctiōis posset cōcedi de relatiōe non
relatiōe. Si autē intelligas de origi
ari sicut formalis terminū p̄mus possz
lī cōcedi. et neutro mō est cōtra p̄posi
am. q̄ nec ponit relatiōe primo origi
ari sed suppositū. nec ponit relatiōez
se terminū formalē p̄ductiōis s̄cēn
ia simplr absolutā. Ad 4^m dicit q̄
t generatō. q̄ ista relō hz vīm p̄stuen
i scōam p̄sonā vel p̄mā s̄bam in natu
a diuina. salte oportet dicē tenēdo istā
ia q̄ relō ista p̄t esse p̄p̄ietas p̄sonal
absistētis in natura diuina sic si eēt ali
ua p̄p̄ietas personalis absolutā. et ita
us p̄ductio erit p̄ductio subsistētis in
ā s̄be. et iō generatiō. q̄ generatō est ge
eratiō ex formali termino q̄ est nā cōi
ita p̄ducto. nō aut ex individuali siue
uōicabili p̄p̄ietate p̄ducti. sic v̄l oīs
10° recipit spēm a formali termino mo
as. Ad 5^m videt eis difficile r̄ndere
dicant p̄sonas esse relatiuas: et cū hoc
dōes eē p̄n^a agendi. q̄ tūc nec ex parte
gentis nec ex parte p̄ncipiū agendi p̄t
se libertas. sed licet teneat opi. 2^a q̄ tu z

ad primum dictum. 2^m tamen negauit
distinctione. 7^a.

Ad aliud dico q̄

paternitas est de se formalr incōicabilis
nō tamē iste p̄ceptus qui fm dicta alias
potest abstrahi a p̄mitate diuina et crea
ta. Sed ista realitas que est in diuinis q̄
nō est formalr cēntia ip̄a est formalr in
cōmunicabilis. et nō quasi per determi
natiōe extrinsecā puta quia diuina. rō
eni incōmunicabilitatis eius est ista. q̄
sicut essentia est actus vltimus. et iō non
potest per aliqd determinari respectu cu
ius sit ip̄a quasi potētiāle. ita q̄cquid ē
in ea est vltimū in vltima actualitate si
bi possibill. ita q̄ in illo instanti nature
in quo sapia pullulat in cēntia ip̄a pul
lulat fm vltimā determinatiōe quā p̄t
habē. vnde et ista realitas que est sapien
tia formalr est nō determinabilis. et simi
liter quicqd p̄t esse incōicabile in p̄mo
instanti nature in quo pullulat in natu
ra pullulat vt incōicabile. et nō prius ut
cōmunicabile. quia tūc esset determina
bile per aliqd per quod fieret incom
municabile. Et si dicas q̄ tūc paterni
tas nō est incōmunicabilis nisi quia est
in essentia diuina. hec enim realitas nō
habet vt ex se sit vltimate determinata
nisi quia est in essentia diuina. Dico q̄
quasi originaliter vel fundamentaliter
quicqd est intrinsecū in diuinis est ab es
sentia. quia fm p̄am. li. i. c. 12. est pelag^o
quoddā infinite substantie. sed tamē illa
alia habent formalr rōnes suas et seip̄is
sunt p̄mo talia formalr. ita q̄ sapientia
licet ab essentia quasi fundamentaliter
et originaliter habeat q̄ sit perfectō sim
pliciter. est tamen formaliter perfectio
simpliciter et in se formaliter infinita. ita
q̄ in eodem instanti nature in quo sapi
entia iam actu est in essentia si circum
scribatur per impossibile ipsa essentia
et remaneat intellectus sapientie. erit in
intellectus perfectiōis simpliciter infinite

Ita in illo instanti nature in quo intelligitur paternitas in eētia ipa seipsa ē in cōmunicabilis formalr circūscripta tūc per impossibile ipa eētia. nec est hic cōtradictio q̄ aliqd quasi originaliter vel causaliter hēat ab aliquo h° qd sibi cōuenit formalr. sicut calidū formalr p̄riatur frigidū. licet caliter sit ab igne cui ignis nō p̄riat formalr. ita est in alijs q̄ illa entitas qua p̄stituit aliquid in eē spe cifico ex se formalr est indiuisibilis i plus res spēs. etiā dato per impossibile q̄ esset incausata. lz mō ista diuisione hēat casualiter vnde est caliter. Et si obijcias quare aliqua entitas originat in eētia cōicabilis et aliq̄ incōicabilis. R° q̄ h° n̄ est rō formalis alia nisi q̄ hec entitas est hec. et illa entitas ē illa. et hec entitas quia hec est cōicabilis. et illa q̄ illa ē incōicabilis. ita q̄ ista originari nō posset nisi incōicabilis formalr oziret. nec illa nisi formalr cōicabilis oziret. Ratio autem istius extrinseca quasi fundamentalis vel originalis est quia eētia est radicaliter infinita ex qua oziri p̄nt intrinsece nō tantū p̄fectōnes simplr et cōicabiles. sed etiā p̄prietates p̄sonales incōicabiles. quolibet tamē quādo originat originat in sūma determinatōne sibi possibili. Et per hoc patet ad omēs alias p̄batōnes que ostendūt paternitatē ex se nō esse incōicabilem. cum enī dicis q̄ n̄ est de se hec. falsū est intelligēdo formaliter de realitate illa que est paternitas. n̄ de conceptu cōmuni huic p̄nitati et illi q̄ sicut expositū est dī. 8. et dī. 23. potest esse cōceptus aliquis absq̄ ordine realitātū intra. quaz vna sit cōtractiua vel determinatiua alterius. paternitas p̄n h. l. illa realitas nō est de se hec fundamentali ter. sed ab eētia. et ab ipa eadē essentia est paternitas incōicabilis q̄ nō p̄us h et postea quasi facta incōicabilis per aliud determinās. sed sine omni ordine singularitatis ad incōicabilitatē in ista realitate ozitur realitas sūme determinā

ta in primo instanti nature in quo ita. Nec illa p̄positio est vera q̄ omis diuitas est cōmunicabilis. sed tū quiddam que est p̄fectio simplr. aut diuisibilis. p̄ma enī cōicaf in vnitae nature. et scilicet canur cum sui diuisione. hec q̄ddita n̄ est p̄fectio simplr. nec diuisibilis. quia est in natura p̄fecta simplr. Nec illa p̄positio est vera q̄ reles oppositae sūt que cōicabiles ex se. imo spiratio actiua et tur cōicabilis duobus. nec vnq̄ potest fieri incōicabilis per aliqd determinatō. spiratio aut passiuā ex se formalr indēdem in instanti in quo est in diuinitate incōmunicabilis. Quia etiā dicis auctam p̄batōne q̄ quacūq̄ p̄positōe tam possibili vel impossibili stante rōne ipm remanet incōicabile. Q̄cedo tamen rōne eius et non posito aliquo remanente rōni sue q̄ si ponat rātonem ut manere et aliquid repugnare tunc eē p̄positis in aīcedēte sequuntur oppositae. q̄ ipm sit incōicabile ex se formalr o sit cōmunicari. et ita in p̄posito si ponatur spirationē p̄cedere generationē et uam ponit aliquid incōpossibile paternitati patris et tamē rōnem paternitatis manere. et ita sequit paternitatē eē cōmunicabile ex p̄mo et tamē incōicabile ex scōdo. vnde formalr cōtradictio ege generationē eē 2^{am} p̄ductionē in diuinitate paternitas igit in diuinitate quia diuinitas incōicabilis ita q̄ ly quia sit circūscripta p̄ncipij originalis siue fundamētalis aut contrahētis siue determinantis modo quo contrahit albū cum dicitur homo albus et. vel albedo humani enim albedo p̄intelligitur in se existens et vt sic est indeterminata et determinabilis vt sit hominis et ad hoc determinat cum dicit albedo humana. nō autē albedo ozitur ex natura hominis et in lo instanti ipa de se sit indeterminata. in p̄posito in p̄posito. quia sicut causā causaret effectū nisi daret sibi esse cōueniens effectū nec p̄duceret istū effectū

nature in qua
vera q̄ omnia
s. sed in qua
p̄r. aut omnia
itate nature
one. hec d̄ d̄
diuisibilia. q̄
p̄r. Nec illa
s. oppositū sicut
spiratio actus
nec vñq̄ potest
lq̄ determinari
ex se formalit̄
uo est in diuina
Quia dicitur
actūq̄ potest
bili itante rōnē
abile. Quidē
dico aliquo mō
onaf. rationem
pugnare tunc
equant oppositū
ex se formalit̄
in p̄posito sicut
re generationis
nō p̄possibile p̄
rōnem paternit̄
paternit̄ et
tāme in cōcō
lī cōtradictio
luctionē in diu
minis quia dicitur
quia sit circū
de fundamentā
e determinatū
it̄ albū cum col
albedo humi
ngitur ut se ex
minata et deter
ad hoc determi
mana. nō autē
ora hominis et
undeterminata
quia sicut cau
oaret sibi esse
duceret istū dī

nisi p̄duceret aliquid quod natū ēēt ha
beret talem effectū: puta nulla causa cā
rer triangulū formātr: nisi p̄duceret ali
quid quod necio h̄et tres et si posset
p̄ducere aliquid quod nō necio haberet
tres nō p̄duceret istum effectū sed aliū.
Nec est alia rō huius nisi q̄ formalis
rō trianguli est ut sit triāgulus. ita dico
q̄ deitas nō esset rō fundamentā alicu
ius realitatis intrinsece: nisi ipsa ouref
ialis ut in p̄mo instanti in quo est sit de
iminata vltima determinatōe. si igit̄ pro
duceret aliquid determinabile p̄ aliq̄m
realitatē quasi sibi aduenientē iam pro
ductio nō esset ad intrinsecū in diuinis.
si etiam p̄duceret aliquid cōicabile non
p̄duceret p̄prietatē p̄sonālē. sed aliquid
aliquo modo aliud ab illa. Ad aliud
dico q̄ h̄ aliquis p̄ceptus cōis possit ha
beri qui dicat in quid in generatōe diuī
na et spiratōe diuina. immo forte qui di
catur in quid de paternitate diuina et cre
ata: tñ nulla realitas pōt esse in diuinis
aliquo d̄ distincta ex pte rei a qua sumat
iste conceptus dictus in quid: que reali
tas sit determinabilis per aliam realitatē
sicut p̄ceptus cōis est determinabilis in in
tellectu p̄ alium conceptū. et possibilitas
huius et rō satis tacta est. dico igit̄ q̄ pa
ternitas et filiatio nō sunt duo p̄mo d̄
uersa quantū ad intellectū quā possit i
tellectus abstrahere ab eis aliq̄ue conce
ptum realem cōem. sed sunt p̄mo diuer
sa quantū ad realitatē et realitatē: ita q̄
nullū vnum gradū realitatis includunt
qui sit quasi potentialis et determinabilis
p̄ p̄prias d̄ias uel quasi p̄ p̄prias. sicut
albedo et nigredo includūt realitatē ali
quā eiusdē rōnis determinabile p̄ p̄prias
d̄ias specificas earū: siue realitatis a q̄
bus sumunt̄ earū d̄ie specificē. et tūc illa
p̄p̄o maior q̄ p̄mo distinctiua sunt p̄
mo diuersa. tñ debet intelligi de ip̄is re
alitatibus que p̄mo p̄stituit̄ quantū ad
nō puenientia in aliqua realitate v̄ for
malit̄ q̄ formalit̄ includant ambo. Ad

aliud de supposito p̄ acc̄is: ostendū q̄
alio modo de p̄ acc̄is loquit̄ meta. et ali
ter logicus. metaph. eni dicit esse ens p̄
acc̄is quod includit in se res duorum ge
nerū sicut p̄. 5. meta. c. de ente et vno. lo
gicus dicit p̄p̄onem ēē p̄ acc̄is cuius sū
iectū nō includit rōnem inherētie p̄di
cati. et si ex duobus talibus fiat vnus cō
ceptus: quoz neuter est p̄ se determinatū
alterius dicit illū p̄ceptū esse vnum con
ceptū p̄ accidens. Exemplū nō est in cre
aturis de p̄ceptu vno p̄ accidens logico
nisi cui correspondet vñ p̄ accidens me
taphysice: q̄ est h̄ sit p̄ acc̄is rōnale est
animal. tñ iungēdo vnum p̄ceptū alteri
vnus est p̄ se determinatiuus alterius: et
tō totus p̄ceptus nō est vnus p̄ accidens
sed tñ aliquis aggregans p̄ceptus duo
rum generū est vnus p̄ acc̄is. et ei semp
correspondet vnum per accidens ap̄ d̄
metaphysicū. Ad p̄positū. h̄ pōt cō
cedi p̄ acc̄is: p̄nitas est deitas. q̄ ubi
ut subicit nō includit rōnem inherētie
p̄dicati ut p̄dicati: quia subiectū non ē
formaliter p̄dicatū. iungēdo etiam cōce
ptum subiecti p̄ceptui p̄dicati. sic de pa
ter. vnus p̄ceptus nō p̄ se determinat̄ alte
rū. q̄ fm Dama. p̄prietates determinant
hypostasēs nō nām. Iste igit̄ p̄ceptus nō
est in se et per se vnus. et ita nō dicit con
ceptum p̄ se suppositū respectu alicuius.
quod. n. nō est in se. et per se vnum nō ē
alicuius per se suppositum. et sicut nec i
rebus sic nec in p̄ceptib̄. sic igit̄ logice lo
quēdo posset p̄cedi q̄ pater non est p̄ se
suppositū dei. Sed cōtra hoc arguo
q̄ p̄ma identitas nō potest esse p̄ acc̄is
et sicut nec in rebus sic nec in p̄ceptibus
p̄ma aut̄ identitas in p̄dicatōe v̄ esse p̄
se nature ad suum suppositū. igit̄ illa nō
est p̄ acc̄is sed per se. Rñ p̄ma iden
titas p̄dicatōis est cuiuscunq̄ ad se: ut
homo est homo. ocul̄ est ocul̄. sed com
pando hūc ocul̄ ad suppositū et q̄rēdo
ibi identitatē dico q̄ realit̄ loquēdo fm
metaphysicū cū h̄ nō sint genera nec ali

quidalicuius generis ex ois. 8. nihil erit hic ens p accidens: nec sequit est suppositum p accidens logice. q est suppositum p accens meta. quia esse suppositum dicitur hi tudine alicuius ut subiecti ad aliquid ut ad predicatum. et ita pot dicit suppositum per accens ppter accidentalitatem ex pte inherencie no extremorum. Et si obijciat q hic conceditur esse res quasi duorum generum. s. substantie et accidentis uel relationis. Rnd p pria ro reru quantu ad genera uel quasi genera no facit totum esse ens p accens: s. habito rei ad rem. puta si identitas simpliciter. nunc autem qd p pria ro relationis que manet ibi no includat formaliter roem essentie. tñ vnu in re verissime e idem aliq ppter qua identitate no est habitudo realitatis ad realitatem qual requirit eorum que constituunt ens p accens. Si obijciat contra pmi mebrum cum in creaturis possit esse p se suppositum nãe qre no h. Posset dici q absolutu inspectu pot esse incōicabile uel aliqd pprehensio p se in aliq gne pot esse incōicabile sicut aliquid cōicabile: et ita in quocunq creato qd pertinet ad gen aliquod pot ee aliqd illi generi cōstituens incōicabile. simpliciter autem pfectu no pot esse incōicabile neq aliqd eiusdem rōnis quale fm ista viam est oē absolutu in diuinis: et ideo nihil quasi eiusde generi cū eēntia pot constituere suppositum ibi. sed tñ aliquid qd sit qsi alteri generis. Ex si qd de gne sbe vsq ad vltimū inclusiue q pstituit hec sba ee pfecto simpliciter. et p pns cōicabile no posset hec sba vltimus p aliquid pbi in se. qz qd est h no est ulterius determinabile in se. si tñ posset p aliqd de genere q̄litas ul q̄ntitatis pstituere in hac sba aliquid incōicabile: quia quantitas uel qualitas non esset perfectio simpliciter. tunc illud constitutum ex substantia et quantitate necessario esset suppositum p accidens. et etiam esset ens per accidens. si vna illaz realitatum no esset pfecte eadē alteri. ita ponitur in pposito q essentia est pfectio

ctio simpliciter. et qdquid est eiusde rōnis essentia qdquid. s. est ad se. et iō qd qd est cōicabile et de se hoc et ultra illud est de se hoc no pot ptrahi vltimus: s. tñ pot in eo qd est hoc pstitui aliqd incōicabile p aliqd quod non est pfectio simpliciter: et iō nec eiusde generis cū essentia quasi alterius. Per istud pot dicitur aliam pfirmatiōem qua infert q veritas eet identitas sbe create ad suum suppositu q nature diuine ad suum. hoc non sequit si intelligat ex pte rei: quia l3 entitas indiuidualis in creaturis p se determinat nam et faciat p se vnum cuz ea. tñ illud vnum est ppositu aliqua pponet reali. refo autē l3 no p se determinat nã diuinã. tñ ita vere est idem ei q nlla se ibi ppo. et ideo reali siue meta. loquens multo est verior identitas suppositi vni et in se et ad nam q suppositi creat in se uel ad suam naturam. logice tñ quando bene potest concedi q substantia creata formaliter dicitur de suo supposito. quia per se pmo modo non sic dea de patre quia pater non habet ita pte vltimū pceptum i intellectu sic soz. Si infert igitur predicatio hec verior est q illa necri potest pntia. quia aliqua predicatio formalis: uel no p se potest esse verior illa formalis et p se. si tñ maior est identitas extremorum in re in quorum cōcepta est minus formalis inclusio uel inherencia. Ad vltimā pfirmatiōem pot concedi q logice loquedo neutri qd dicitur ē per se suppositu. realiter autem est suppositu nature no relatōis: quia relatō ē proprietatis incōicabilis nã non. sicut rel transit in essentiam non e conuerso ppter infinitatem essentie. Ad quā pma substantia in creaturis aliquid habet perfectōis. s. vltimam vnitatem: id est indiuisibilitatis. et hoc psequitur vltimam actualitatem. ppter quam competit sibi per se esse et duo opposita his pueniunt substantie scde que et est indiuisibilis et non habet esse nisi in pma substantia. istas

ditōes pme substantie habet essentia di-
 gina ex se et non per relatiōem formali-
 ter. est enim de se hec et ex se subsistit. i. p
 se est. uel saltem est totaliter ratio subsiste-
 di. ideo fm Augul. 7. de tri. c. 2. 7. 4. pa-
 ter non eo est quo est pater: sed quo ē de-
 us. ultra hoc pma substantia creata: qd
 limitata non habet cōmunicabilitatem
 quia idem numero limitatum non ē cō-
 municabile. hec pprietas pime substan-
 tie non conuenit essentie diuine. Per
 hoc patet ad primum ibi tactū: quia cō-
 cedo qd prima substantia in diuinis quo
 ad hoc quod est maxime esse substantiā
 et per se subsistere non constituitur for-
 maliter relatiōe sed deitate. Similiter
 ad secundū qd prima substantia non in-
 cludit nō substantiā verum est propter
 adiōnes pfectionis cōuenientes ei. et iō
 ubi cōt. p saluant iste cōdiōnes nō erūt
 p nō sām. sed in qua natura nō potest
 esse p substantiā illa conditio qd est imp-
 fectiōis in pma substantia creata. i. incō-
 municabilitas sicut ponitur in deo. ubi
 quolibet ad se ponitur simplr pfectus
 et ita cōmunicabile. ibi uerum est pma
 substantiam quantum ad illam cōdiō-
 nem habendā includere non substantiā
 Ad tertiu ibi tactum rñ. qd pmitas
 h paternitas. et h paternitas incōmuni-
 cabilis. quicquid sit de istis in conceptu
 in re omnino sunt idem. ita qd nulla est
 ibi distinctio realis nec formalis. res e-
 nim in illa in pmo instanti in quo est si-
 ue pullulat in essentia est ibi sub ratōe
 vltime determinatiōis sibi possibilis: a-
 liquin in illo instanti esset potentialis
 ad determinatiōem. quia igit relatiōi nō
 repugnat determinatio ad incōicabilita-
 tem. ideo ipsa nō tm est qdditas et h sed
 incōmunicabilis. et ideo pus non est i re
 h qd incōmunicabilis. Sed deitas est
 communicabilis: ita qd repugnat sibi p
 aliquid quasi sui generis fm istam opi-
 nionem esse incōmunicabile. Nego
 igitur consequentiā in relatiōe est quid

ditas et hec est incōmunicabilis in qm
 tū est relatio. igitur hec possunt inueni-
 ri in eo quod est ad se: quia vltimum re-
 pugnat cuiuslibet ad se in deo fm istam
 opi. non relatiōi. et ideo statim relatiō
 habet eam. Ad quartū ibi tactū: di-
 co qd per se esse conuenit huic essentie ul
 deo unde deus. sed non posse esse quo
 formaliter aliquid per se sit. hoc conue-
 nit nature create ex limitatiōe propter
 quam est incōmunicabilis et ut quod
 et ut quo: de qua duplici incōmunica-
 bilitate dictum est di. 23. verum est igit
 qd substantia creata habet per se esse nō
 per accidens. et hoc competit substantie
 ex perfectione. sed qd nō potest illud per
 se esse cōmunicare alicui in quo sit. hoc
 est limitatiōis. Hic igitur concedo cōn-
 tiam determinari ex se ad p se esse siue
 ut quod siue ut quo. sed tamen cum h
 esse communicabilem persone relatiue
 ut quo ipa persona relatiua habeat idē
 per se esse.

Ad illa de quarta

via rñdet. Ad pmu de aug. responsū
 est supra post rñsiōne pmi argumenti
 scōam opi. Ad scōam autem eius rñ
 deo. aug. ibi in. 7. a pncipio capituli qd
 ti inquit quomodo est dictum vna es-
 sentia. et a greci tres substantie. a latini au-
 tem tres persone. et in illa lra que adduci-
 tur que accipit ex. c. 4. ul. 31. qd substā-
 est ad se: et qd nō pprie dicunt tres substā-
 tie: qd sba sicut cōcedit in diuis est ad se
 et iō eadez est essentia et sba et ita in qd nō
 dicēde sunt tres sbe ut nō dicant tres es-
 sentie. Nō igit intendit ipse qd substantia
 sic accipiūt greci est idē. i. p persona sit ad
 se. s. qd ipsi nō pprie pcedūt tres sba s. qd
 tm ppter nēcessitatē loquēdi. vñ. c. eodem
 vi pferre modū loquēdi latinoz qd sūt
 tres persone. sed et illud pbat pnter non
 esse ppiū oñdens psonā simpliciū dici
 ad se fm essentiam. finalē ergo psonēz
 eius de hac materia accipe. c. 6. uolum^o

Inquit vel vnum aliquod vocabulū ser-
uire huic significatōi qua intelligit trini-
tas. ne oīo taceremus inīrogātī quid tres
dicendo igit siue tres psonas a latinis si-
ue a grecis tres substantias diceret Au-
gust. improprie dici. et tñ ppter necitatē
loquēdi. nō igit ex eius intentōe hī q̄ ali-
quid significās subsistens incōicabile in
diuinis sit ad se. sed tñ q̄ illa noīa que
ab aliquibus accommodata sūt ad expmē-
dū tale incōicabile sūt fm se noīa abso-
luta: immo mere absoluta: ita q̄ essentia
alia. optet. n. p^m hīe ab ipso ad hoc q̄ ha-
beret ppositū in ista questione p tertia
opt. que ponit in re hoc subsistens incōi-
cabile esse ad se: et nō tñ posse expmī ali-
quo noīe essentiali accommodato ex usu
uel necessitate loquendi. et per h^o ad oīa
que adducunt de aug. Ad tertiū d̄ rī-
car. et Boe. dico q̄ sicut ab aliquo abso-
luto et respectiuo loquendo q̄dditatue
potest abstrahi aliquod cōe q̄dditatue
ita etiā ab incōicabili tali et tali abstra-
hitur aliq̄d cōe q̄d nec est d̄ se incōicabi-
le absolutū nec incōicabile relatiuū tale
quid describit Ricar. et boe. hoc addito
q̄ illd̄ sit i nā intellectuāli. ita q̄ sic descri-
ptio supioris nō d̄ includere pprie rō-
nem alicuius inferioris. ita descriptio p-
sone que sit incōicabilis in nā intellectu-
ali nō d̄ includere aliq̄d pprie prinēs
ad incōicabile absolutū nec pprie ad in-
cōicabile relatiuū: sed debet esse indifferēs
ad vtrūq̄. et ita describit vterq̄ psonā
Lōcedo igit q̄ nec in diffinitōe psonae as-
signata a ricar. nec a boe. ponit aliquod
relatiuū. et ita dico q̄ nec ponit. vnde dif-
finitiū expmā esse absolutū sed est indis-
ferens ad vtrūq̄. ita q̄ sicut in aliqua
natura nō inuenitur ratio illa in cōi as-
signata nisi in absoluto et in rōe absolu-
ti sicut in creatura. ita in nā diuina non
inuenit nisi in relatiuo.

**Ad argumēta prin-
cipalia.** Ad p^mū p^o quō psonae non off-

ferūt spē. neq̄ enī pductio psonae a p^o
est equōca ut tactū est de h di. 7. 2^m d̄ fm tenētes secūdā opt. q̄ reles
munes nō p^o pullulāt in cēn^o: s; pus pu-
lulāt in ea reles originis: et iō p^ome p-
tuūt et nō alie: q̄ q̄ adueniūt psonis
stitutis. An nō vī hoc posse stare
oppositū: q̄ magnitudo magis prin-
ad essentia ut intelligit abstracta a p^o
nis q̄ actō uel passio que nō est nisi su-
positi. q̄ reles ptes magnitudinem a-
iusmodi est relo equalitatis magi p^o
telligi in essetia ut cēntia vī abstracta
psona q̄ reles originis. Cōsistit p^o au-
pposito de similitudine que psequit cēn-
am ut h^o rōem forme in q̄ supposita
sistant. q̄ n^o pus pullulāt iste q̄ ille. q̄ sit
latōes cōes eque p^omo uel pus pullulāt
et iste pnt pstituire ut pbat ratō. q̄ cō-
tuunt. nō est. n. ibi possibilitas ad alie
q̄d nō est in actu. nec for^o aliq̄d pnt ibi
stituire psonā nisi actu pstituat si illa
ma actu est ut vī sicut nec forma aliq̄
actu pstituire aliq̄d in spē: q̄n ipsa si-
et nō hēat imperfectū eē: pstituat aliq̄d
spē. Ad istud pnt dici q̄ sicut q̄l^o cō-
tia creata s; ipsa sit q̄dditas et q̄tra ita
in certo gradu pfectōis et q̄litas cēntis
sic tanget di. 31. pus tñ est q̄dditas q̄
citas uel qualitas: et iō pus est in indu-
duo rō identitatis ad aliud indiuiduū
q̄ equalitatis et similitudinis: ita etiā est
us ē supposito rō agēdi si est forma ad-
ua q̄ rō eq̄litaris uel similitudinis. nō cre-
posterior psequit ipm rō actiui q̄ cēn-
tōem identitatis. In diuinis q̄ cū ci-
care sit actio cuius formale p^om^o est effi-
tia ut quid: quoddāmo pus in ea eru-
reles ptes ad cōicātōem q̄ alie
litaris uel similitudinis que fūdant in ip-
rōne q̄ntitatis vīualis et q̄litaris essen-
alis. Per hoc ad argumentum dico
q̄ nec actio nec equalitas potest intelli-
in eadem natura ad intra nisi sint sup-
positorum ut relatiuorum. samen eru-
nature ut fundamenti. et pns est eorum

actio q̄ equalitas: sicut ipsa actio prius
p̄sequitur fundamentū rōne cuius ē sup
positum q̄ equalitas p̄sequatur. Cō
tra. hec responsio videtur supponē cēn
tiam mere ut est quid esse rōnem cōmu
nicandi in diuinis cuius oppositum dei
minatur est di. 13. Rñ. essentia ut qd
est ratio cōmunicandi essentiam. nec so
lum hoc sed cum hoc essentia ut est in
tellectus. 7 ut est volūtas est p̄ncipiū p
ductiuum p̄sone 7 cōcātium essentia. si
cut dictum est ibi 7 dñt. 2. huius primi.
Nunc autem sicut essentia intelligitur
p̄us ratio cōmunicandi se q̄ intelligatur
esse quanta uel qualis: ita etiā intelligit
esse ratio operandi p̄us q̄ quanta uel qualis
nō. n. posterius p̄uenit essentie esse p̄in
cipium operatū respectu operationum
p̄p̄iarū tali nāc q̄ sibi p̄ueniat esse p̄in
cipiū. 7 h̄ siue p̄ductiuū sp̄cū p̄ductibi
liū i illa nā siue cōcātium ipsi nature
essentia autem diuina est p̄ncipiū ope
rationis p̄p̄iarū tali nature inquantū
nā est intellectus 7 volūtas: q̄ intelligē
7 velle sūt p̄p̄ie operatōes illius natur
Ideo p̄us est essentia nō t̄m cēntia: s̄ etia
intellectus 7 volūtas q̄ sit quanta uel qua
lis. Quis igit p̄ductio non conueniat soli
cēntie ut cēntia est tanq̄ p̄ncipio p̄ducti
uo: sed etiā intellectui 7 voluntati tanq̄
p̄ncipio p̄ductiuo cum cēntia inquantū
cēntia adhuc stat: q̄ relatio p̄ductis et
p̄ducti p̄us pullulat in cēntia q̄ relatio
equalitatis uel similitudinis. Cōtra.
ex ista r̄sione videtur sequi q̄ intellectus
7 voluntas nō sunt attributa: quia attri
butum quasi p̄ficit in esse sc̄do aliquid
quasi p̄suppositū in esse primo. ergo ni
hil quod pertinet ad cēntiam prius q̄ i
telligatur quanta uel qualis est attribu
tum. Similiter ex hoc videtur q̄ intel
lectus 7 voluntas non distinguantur ibi
ex natura rei. consequens est contradīca
di. 13. consequentia probatur: quia illud
quod in deo p̄cedit ratiōem quantitatē
7 qualitatē est t̄m quid. quid autem

ut quid non distinguitur in deo ex natu
ra rei: quia tunc non esset quid eius sim
plex. Ad ista. ad primum dico q̄ si i
substantia creata potentia siue illud qd
est p̄ncipiū p̄p̄ie operatōis conueni
enti tali nature non est aliquid pertinēs
ad genus qualitatis. sed uel est mere ip̄a
substantia cui competit operatio. uel est
aliqua perfectio identice contenta i sub
stantia. 7 hoc p̄tens ad ipsam substan
tiam ut substantia est. non autem quasi
quedam qualitas circumstans ipsam sub
stantiam. quomodo esset ponendū de
potentijs ponendo aliquam diffinitōem
realem inter ipsas 7 tamen ipsas nō esse
accidentia. multo magis cēntia diuina
circūscripto omni eo quod est quasi q̄li
tas habet in se ut cēntia est illa que sunt
p̄ncipia p̄p̄ie operatōis conuenientis
deo huiusmodi sunt intelligere 7 uelle.
concedo igitur q̄ p̄p̄ie uocando attri
buta illa sola que quasi qualitates p̄fici
unt in esse sc̄do rem p̄suppositā in perfe
cto esse. p̄mo. s̄. quantū ad omnē p̄fectō
nem que conuenit rei ut est substantia.
hoc modo intellectus 7 voluntas nō sūt
attributa. Immo sunt quedam p̄fectōes
intrinsece in cēntia ut p̄intelligit omī q̄
titati 7 quasi qualitati. Istud declarat
q̄ sicut ab aliquib⁹ p̄cedit q̄ vita uel vi
uere nō sit attributū: q̄ dicit tale cē nō
talitate q̄si accītalī: s̄ q̄si p̄ se p̄trabente
rē sicut hō est aīal tale: q̄ ē rōnale. eodē
mō cū int̄ sit qdā vita 7 uolūtas qdā
vita n̄ erūt p̄p̄e attributa. Uel alī occla
rat 7 melius. q̄ hec cēntia ut h̄ cēntia p̄
cedēs oēm q̄si q̄litate est intellectualis
7 uolūtua cēntia. ita q̄ sic rōnabilitas n̄
est attributū hōi. sic nec intellectualitas
huius essentie. Istud p̄p̄ s̄ de infinito
quod alias negauit esse p̄p̄iū attributū
quia dicit modū intrinsecū cuiuslibet i
deo tam substantie q̄ cuiuslibet attribu
ti. ita intellectualitas dicit modum intri
secum huius essentie. p̄p̄ie aut attribū
ta sunt sapientia 7 caritas. 7 alio mō

transcendit: puta vitas et bonitas. Ad secundum dico quod quid simplex non est punctualiter simplex quasi unice solam perfectiorem in se continens. sed hec eentia est simplex et illimitata: quia illimitata non terminatur in una ratione sed in omnibus que sunt principiis participationum dei. sicut natura creata est quodammodo illimitata: quia identice est quodlibet principium tale operandi. cum hac tamen illimitatione eentie diuine que extensiuam stat simplicitas. immo ex infinitate sequitur simplicitas: quia infinitum nullum est ponibile ut pars partem. sed tamen potest esse realiter idem licet non formaliter cuilibet infinito. Ad tertium respondendum est. 3. quod quedam sunt relationes secundum modi impossibiles in eodem supposito: quod scilicet ordinem eentialem vel ordinem originis. quedam autem eiusdem modi non sunt impossibiles: que scilicet ordinem accidentalem ordinem ut mouens et motum. non enim dependet motum a mouente nisi per accidens. quo scilicet ad illum actum quem recipit ab eo. scilicet mouere: et ideo licet voluntas possit mouere se. nullum tamen idem suppositum potest producere se. et ideo relationes producentis et producti sufficienter distinguunt realiter supposita. Ad Boetium respondeo: quod intelligit de relatione identitatis finem naturam non formaliter: quasi diceret quod quedam relationes necessario exigunt diuersitatem nature in extremis. ista autem relatio: que est relatio originis non ita exigit sed participatur secum identitatem nature: et ideo est quasi eiusdem ad se. propter identitatem relationum in natura: licet sit distincti ad oppositorum.

Ad argumenta pro

opinionem propositam. dico ad primum quod verum est quod persona est simplex sicut eentia. persona tamen includit aliqua quorum unum non est formaliter alterum. non ita includit eentia: et ideo se tota distinguitur: licet persona

non se tota distinguat propter essentialitatem que communis est. sufficit enim talis identitas non formalis in aliquo ad hoc ut vno distinguat filius et non altero. Ad 2. dico quod preteritum siue significet siue connotet saltem dat intelligere subsistens in forma vel natura. abstractum autem precise dat intelligere formam. et si hoc sit alicui dubium de preterito adiectiuo saltem hoc videtur certum de substantiuo preterito: quod vel signat unum nectio connotat subsistens in natura que imitatur per abstractum eius. abstractum autem precise dat intelligere formam. in proposito autem subsistens habet paternitatem et hoc etiam habet essentialitatem diuinam que non formaliter paternitas: nec econuerso: per 2. 7. de tri. c. 1. et c. 4. et ideo patre dicitur qui paternitatem accipiendo patrem non adiectiuum sed substantiuum per hypostasi sicut accipit magis non est dicere patrem se toto dicitur qui primo sed aliquo quod est in eo dante mentem intelligere totum. non autem ordinem eodem modo per se includit patrem substantiuum accipitur: et paternitas dicitur tatem.

Quia distincti

consequenter 27. quero de verbo. 2. primo de verbo intellectus actuali. Quod verbum creatum sit intellectus actualis. quod non. Aug. 7. de tri. ca. 7. ubi 24. fantasia carthaginis in memoria mea hoc est verbum eius. fantasia illa sumitur proprie per spiritum non per actuali imaginationem eodem modo verbum intellectuale est spiritus intelligibilis et non intellectus actualis.

Item aug. 15. de tri. c. xi. ubi 25. per de verbum quod foris sonat signum est eius ubi quod intus lucet. verbum autem extrinsecus signum rei et non intellectus. alioquin liber affirmatiua esset falsa: in qua non dicitur idem de se. quia intellectus subiecti non est intellectus predicati: res sit res. ergo verbum est obiectum et non actualis intellectus. Item aug. 9. de tri. c. vi. verbum est plerumque nuntius a memoria. actio autem non gignit: sed

est quo aliud gignit. q̄ verbum est aliquid
formatū p̄ter actum intelligendū et non
ipse actus. *Contra* ibidē vocat aug. v̄bū
noticiā. et. 15. de tri. c. 15. uel. 37. ē visio d̄
visione: et scia de scia.

Secundo quero

de v̄bo diuino. An verbum in dī
nino dicat p̄p̄iū p̄sone genite. q̄ nō. au
gus. 9. de tri. c. x. uel. 25. verbum est cu3 a
more noticiā. hic autē omnia posita i ois
finitōe verbi sunt essentialia. ergo v̄buz
non dicit p̄p̄iū p̄sone genite sed eēntia
le. *Propter*. 15. de trini. c. 7. de magnis. ul
15. de p̄uif. sicut p̄t̄ intelligit sibi et vult
sibi et meminit sibi. ita filius et sp̄s sc̄us
actus autē p̄p̄ius intelligentie ut intelli
gentia est ponit esse v̄bū. ergo sicut i p̄
tre est formalit̄ intelligentia ut intelligē
tia: ita in eo est verbum ut verbum. assum
ptū p̄batur per hoc q̄ illa trinitas quā
assignat Augus. 9. de tri. c. ult. mens no
ticia et amor. que noticiā est verbum fm
eum ibidem. et illa assignata fm eum p̄
mo. de tri. memoria intelligentia et vo
luntas correspondent sibi inuicem. p̄ia
ps p̄me partē. et scda scdē. et tertia tertiē.
ergo sicut non est perfecta voluntas si
ne amore formalit̄. nec mens perfecta
sine memoria formalit̄. ita non ē per
fecta intelligentia sine verbo formalit̄.

Item nō sunt duo p̄p̄ia vnius p̄so
ne quia vnius p̄stitū in esse est vniū for
male p̄stitutiū filiatio est p̄p̄ietas con
stitutua p̄sone genite. fm augus. de fide
ad petrū. c. 2. nō ē v̄bū. nō enī videtur
ista dicere p̄p̄ietatē eandē. q̄ nō ois fi
lius ē v̄bū. nec oē v̄bū est filius. Op
positū aug. 7. de tri. c. 4. eo v̄bum q̄ fi
lius et virūq̄ relative dī.

Tertio queritur

Utrū verbum diuinū dicat respe
ctu ad creaturā q̄ sic. Aug. 6. de
tri. c. ul. verbum est ars dīpotētis dei plē
dium rōnū viuētū. ars dicit respectū

ad artificiatū. ergo et v̄bū ad creaturas.

Propter aug. 7. de tri. ca. 4. p̄ idē q̄d p̄
us. filiū nō dicit respectū ad creaturas. er
go nec v̄bū: q̄ eo verbum quo filius.

Ad primam questi

onē dī q̄ verbum est intellectio actual' et nō
quecūq̄ sed declaratiua. Ad q̄d intelli
gendū ponit sic. Intē p̄mo recipit intelle
ctōem simplicē ab obō q̄ imp̄ssioe rece
pta intellectus ut actiū est. p̄uertit se su
pra se: et sup̄ actū suū et obiectū intelligē
se intelligē. 2. sequit̄ imp̄ssio noticiē de
claratiue in intellectu nudū p̄uersus. et hō
ab intellectu informato notīā simplici.
Ita q̄ intellect' informat' tali notīā ē rō i
p̄medi noticiā declaratiuā et intellectus
nudus p̄uersus ē p̄p̄iū receptiū. et inter
has duas intellectiōes p̄mā. f. q̄ est rō i
p̄medi. et scdā q̄ ē imp̄ssa ē hitudo me
dia q̄ est actio de gnē actōis. q̄ notat p̄ h
q̄d est dicē. est. n. dicē illud exp̄mē uel ip
mere noticiā declaratiuā noticiē simpli
cis. et ista noticiā declaratiua imp̄ssa i in
tellectū nudū p̄uersū et in finis illū actū
dicēdi est v̄bū. nō l̄gē q̄cūq̄ intellectō a
ctualis ē verbum. s3 illa q̄ ē declaratiua: q̄
p̄supponit intellectōez actualē simplici
et p̄uersionē actualē sup̄ illā. et gignitur
actu dicēdi. cuius p̄ncipiū actiū ē notī
cia simplex. et receptiū ē intellect' nud'
p̄uersus. Huic p̄formiū r̄ndet ad scdā
questionē q̄ intellectus p̄is p̄mo infor
mat' q̄si notīā simplici essēcie ad quam
fuit quasi mere in potentia passiva. et fa
ct' in actu isto notīā simplici ut nud' cō
uertit supra se ip̄m sic informatū et i ip̄m
p̄uersū q̄ i passiv' dispo' sic imp̄mē no
tīā declaratiua vtute notīā actual' simpli
cis. q̄ notīā declaratiua et imin' act' dicē
di ē verbum. et fm h p3 q̄ v̄bū ē imin' gnā
tōis sic et fili'. et ita erit p̄p̄iū 2. p̄sōe ista
op̄. f. ciata ē s. d. 2. q. d. duab' p̄ductōib'

Contra istā op̄ini. q̄tuz ad
p̄mā. q. ar. p̄.
q̄a irōnabile v̄z ponere eandē p̄mā eē

actiua respē vni actus sui et passiuam
respē acti alterius: qz ex hoc vī q nō
est po^o eiusde rōis. quicūqz. n. po^o vni
rōis importat silem habitudine po^o ad
obm. vīsus. n. nō est actiuus respē vni
us acti vīdendi et passiuus respē alteri
us. vñ quicūqz acti vni po^o hēt silem
habitudine potētie ad obm. igit si intel
lectus ē tñ passiuus respē noticie sim
plicis lapidis et pfecte actiuus respē cō
uersionis que ē acti secundus qui intelli
git se intelligere lapidē: nō erit ut videt
vna po^o. Vīdet etiā incōueniens q nō
possit hīe aliquā actiuitatē respē acti
impetioris: et tñ possit eē totale acti
respē actus pfectioris. ponit aut a qui
busdam q cōuersio illa ē actus pfectior
intellectōe simplici. Qd postea addit
q intellectio actualis est rō gignēdi no
ticia et declaratiua: hoc vī esse incōueni
ens in nobis: qz for^o impetior nō pōt
esse rō perfecta gignēdi perfectā. illa at
pma noticia in nobis pusa est et impfe
ctior noticia distincta. qz rē. p: si notia
pma est rō gignēdi secundā: aut hoc ē
qn prima nō est: et tūc nō ens erit ratio
agēdi: aut qn est: et tūc aut sunt eiusde
rōis aut alteri. si 2° mō: et p^o est impfe
ctior 2°. nō igit est princ^m gignēdi secun
dam: qz impetior nō est principiū pdu
cendi pfectuz. vñ in pductione equoca
semp cā est pfectior effectū. si pmo mō:
tūc duo actus intelligēdi eiusde speciei
sunt simul in eodē sine in eadē potē^o qz
memoria et intelligētia sūt vna po^o et re
spectu eiusde obiecti et in eodē instanti.

Itē tūc nō poneret trinitas in mēte fz
q mens ē: qz mens nō hēt aliquā actiui
tatem ppta fm q mens ē: sed pte per
accns eius p accns qd est notia simplex
sicut nec lignū hēt aliquā actiuitatē re
spectu calefactōis que attribuit sibi per
calorē qui ē accns eius p accns: et ita vī
Aug. frustra quēsiuissē in mente fm q
mens ē parētē et plem: qz rō parētis n
vī cōpetere anime fm aliqd sibi cēntia

le: sed fm aliqd accns pte qd impet
tur ei ab obiecto. p: gignere verbū ē
est acti intelligentie sed mēorie fm an.
omīs aut intellectio actualis ē intellē
tie nō memorie: fm est. xij. de tri. c. xij.
q nulla actualis intellectio ē rō gignēdi
verbū. p: qd dicit d puerione q n
sit necessario pta gignitioni vbi vī
ptra Aug. xv. de tri. c. xvj. uel. c. xij. q
vī dicere q verbū pfectissimū nfm est
in pta respectu obiecti beatifici: et tñ
ibi ille actus nō erit puerius: qz vī
beatifica nō hz aliquid creatū p obiecto
immediato. omīs aut acti puerius in
nobis hz aliqd creatū p obiecto immē
to: nec illa vīso psupponit puerionem
qz si illa vīso ē effect^o solius cēntie vi
ne: aut intellect^o coopatōis diuine et in
tie pcedit nāliter puerionē intellectū
per suū intelligere. Qd etiā dicit qz
puerit^o est mere actiuus et tñ ut puer
ē mere passiuus respē noticie genit^o
est verbū: vī valde irrōnale qz idē ib
rōne qua ē actiuū sit tñ passiuū respē
acti eiusde rōis: et inqū est mere pass
iuum sit actiuū respē actus eiusde m
onis. intellect^o aut inqū recipiens nō
clām simplicē est tñ passiuus: et inqū
est pueriens est tñ actiuus. igit vī q
cōueniens sit q inqū cōuersus sit pas
siuus respectu gnationis vbi: et inqū
hīs noticiā simplicem sit actiuus repe
ctu eiusde generationis.

Cōtra etiā illud qd

dicit ad secundā. q. vī posse obiecti p
qz intellect^o pīs ut puerit^o est mere act
iuus et ut hīs noticiā simplicē est mere
passiuus fm est. igit vī incōueniens qz
puerius sit illud de q gignit verbū nō
nosces notia simplici sit rō gignēdi
verbū qsi actiue. p: aliq dicunt puer
nem istā intellect^o pmi esse qsi dispō
māe: qd vī incōueniens: qz māe dispō
tio nō est pfectior neqz eque pfecta cū
forma actiua agētis. hec aut cōuersio

act^{us} eque pfectus cū not^a simplicⁱ v^l p
fectior. **S**: ista puerfio ē respectu pri
mi act^{us} ut obiecti. Igit^r est not^a declara
tiua illi^{us} actus: sicut ois not^a declarat
obm cuius ē. Igit^r aū gignitōne vbi que
sequit^r istā puerfionē fm. cū hī not^a de
claratiua pmi actus ē ita verbū aū ver
bum. Itē ista op. q^uti ad hoc q^u ponit^r
intellectionē pīs eē rōnem gignedi vbi
improbata ē. s. d. l. 2. q. de pductōibus.

Et q^uti ad hoc q^u pōit intellectū pa
ris esse illud de q^u gignit^r verbū impro
bata ē ibidē ē etia d. v. **E**t repeto vnuz
ar^gū (bi tactū: q^u intellect^{us} ut puerfius est
alicui^{us} suppositi. puerfio. n. ista fm. euz
est quedā actio intelligēdi: act^{us} aū sunt
suppositoz. **S**: puerfio ista ē alicui^{us} sup
positi. **Q**uero cū^{us} suppositi ē ut puerfio
tur. si vbi: ē ut puerfio pcedit gignitōez
vbi fm. euz: Igit^r pcedit verbū: ē ita vbi
est aū verbū. si pīs est ista puerfio ē cu
lus ē ut puerfio eius ē vt de q^u generat^r si
lius p impressionē: ē cū^{us} est ut de q^u gnā
tur aliqd p impressionē eius est ut illud
impressum sit in illo: ē p pīs eius ē ut hī
illud impressum. **S**: a p^o ad vltimū sequit^r
q^u intellect^{us} pīs ut pīs hī formalit^r no
ticiā genitā impressaz sibi: ē ita pater for
malit^r intelliget not^a genitā qd est ptra
Aug^u. vj. de tri. c. iij. **R**ndetur q^u sicut
in gnatione i creaturis ē distinguet tria
signa nature. p^o instans ē in q^u mā est sō
forma corūpenda. 2° instans ut in q^u est
mā sub nulla forma sed q^usi nuda ē in p
pma po^a ad formā generandā. ē tertiū
instans in q^u est sub forma geniti: ita corre
spondenti pōt dci in diuinis q^u intellect^{us}
in pmo signo ut est in pte sic puerfio su
per se: ē ista conuersio est q^usi dispō māe
ad generationē. ē in 2° signo in q^u est q^usi
nullius pfone tūc est in po^a pma ad
terminū gnationis. ē in 3° signo in quo
est sub ppprietate pfone genite est tūc illi
us pfone. **E**xemplū ponit^r: si vinū sit in
pma po^a ad acetum: ita q^u forma v^l
ni pperitur ordine nālī i materia ad h^o

q^u sit in potētia pma respectu acet^{us}: ē
cū hoc materia vini esset illimitata ad
istas duas formas: ē per pīs neutra in
ducta expelleret aliā: ē si cū hoc vitra
esset hypostatica dans eē personale tūc
acetū generaret de materia ut fuit vini
q^usi de mā disposita dispōne pua neca
rio pcedente formā istā. sed si quereretur:
cū^{us} est illa materia ut immediate acetū
generat de ea. **R**ndeo null^{us} sed generat^r
de ea immediate ut mā ē sub neutra for
ma hypostatica. **P**er hoc ad formam
argūti: hic in pposito pceditur q^u est
pīs sicut materia ē vini ut est disposita
ad formā acet^{us}. ē cum arguit^r: ut igit^r est
pīs recipit noticiā genitā. negat^r p^oia
immo p hoc q^u recipit noticiā genitā
est alter^{us} subsistentie ē est de q^u immedi
ate generat verbū nō ut pīs sed ut con
uersus. **E**t si ē hoc obijcitur q^u nō ma
gis generat de intellectu ut est pīs q^u de
intellectu ut ē filij uel. s. f. negat^r p^oia: q^u
est ibi duplex ut vnū notat rōem imme
diati pncipij de quo: ē sic generat de eo
verbū ut nullius q^usi de immediato p^o
cepto susceptiuo aliud ut ē: qd notat rō
nem immediati pncipij dispositi ad for
mam illā que est termin^{us} ē nō sit rō im
mediati receptui. absolute igit^r verbum
generat de intellectu ut null^{us} ut tū pre
fuit pīs ē pus exis in pte: ita q^u neutra
reduplicatio est p^oise sine altera: ē tū p
hoc q^u verbū generat de eo nō est i sub
sistentia vbi neq^u pīs neq^u vilius. **A**d
ditur aū^{tem} q^u decipiunt aliqui arguentes
ē istam opi. de q^u quasi de mā uel quasi
mā quasi imaginātes ibi esse distinctio
nem q^usi potētie passiue ab actu: qd non
est verū sicut tenet generalit^r a quibūdā
de attributis. sed tū sicut ē ibi sapiētia
formalit^r ē bonitas formalit^r sine distin
ctiōe: ita ponit^r ibi q^u est v^l impressio ē ve
re imprimens: ē omīa q^u dicunt^r ibi ēē si
ne distinctiōe. distinctio aū^{tem} istoz nō est
nisi p actū intellect^{us} negociātis circa idē
vnū qd est in re. **C**ōtra ista: generatio

nus formalis eiusdē gnationis. 1. Et
addit de duplici ut: ex pre matie q̄ad
illud ut: qđ est rō primi susceptiui rē
rō preexigit illud ut qđ est eiusdē u b
for^a ordinata ad formā generandā vide
tur nō esse p se in creaturis: qz si pone
tur mā illa q̄ est sb forma vini abscōi
forma r agens creatū posset agere r
lud sic a forma denudatū: ipm eēt
mum susceptiui cuiuscūqz forme r
imprimi in mām purā r ab agente
efficiente quocūqz posset talis forma idu
ci. igit 2^m ut sufficit p̄tē in creaturis
potentiā proximā: lz frequent mod^o
comitet ille ordo illud ut: qz nunq̄nā
est sine forma: r ut ē sub forma nō tūc
mutat indifferēt a quacūqz ad q̄an
cūqz p agens creatū sed a determinat
determinatā. Istud pbatur: qz qñ nō
ligitur ut nulli tūc nō est sub forma
ozī que ponit quasi dispō ad formā
nerandi. tūc igit ordo e^o ad formā
p̄torē nō est nisi relō posterioris actus
us que forte nō est relō positiva: qz
nus ad quē tūc nō est ex nā rel: aut
tūc relō realis nō vī esse rō p̄p̄ia in m̄
ctendi formā inducendā. Ex his al
positū vī qz lz opozeat intellectū eū
us origine in p̄e q̄ in filio: tñ si ponit
receptivus noticie genite poneret tan
essentialit^r ppter aliquē talez ordinad
essentiā in p̄e: sed fm q̄ nulli^r est p̄e
r fm q̄ ipi dicūt quasi nulli^r. Qđ
addit ad excludendū deceptōē vī
dictū decepti: qz illud dictū vī in se
surdū r seipm interincre. p^m pbat
hoc: qz tūc ita vere ex nā rei intellectu
po^a passiua: r ita vī incipit sicut de
nā rei vere ē actus r sapiēs r bonus
videt absurdus: qz illud qđ in creaturis
necario h: imperfectōem annexā: vī
imperfectio sicut rō po^a passiue: qz
impicit imperfectionem put diuidit eno
tra potentiā actiuam ponat ita verū
in deo sicut illud qđ est perfectū sim
citer. At si dicas imo potētia passiua

gnationis. *Ex* hoc videtur esse fictio: quia nihil perfecti
est in creaturis inferioribus ratione potentie
passive inquantum passiva est. hec. n. ratio
generanda vere competere materie prime que ponitur in
creatura: quia si ponitur in materia entium. ergo verum dicitur quod sit for-
maliter lapis quod potentia passiva si propter
sefectionem aliquam in ratione potentie passivae
dati: ipsum autem non debet ibi poni formaliter potentia passivae
sed a se agente. *probo*: quia non videtur intelligibile quod
et talis forma in se sit relatio opposita: quin sicut sunt
relaciones opposita ita sunt relaciones opposita
frequenter modum distincte: si reales realiter: si rationis ratione di-
stincte: quia nunquam distinguuntur. ergo si ibi est ex natura rei im-
sub forma non distincta: et quod imprimitur illud cui im-
quacumque ad quod mittitur que non potest intelligi sine relatione:
sed a determinata: ibi distinctio ex natura rei: quia ponitur ibi
phatur: quia quod ista ex natura rei sine omni distinctio est contra
est sub forma distinctio si sunt ex natura rei: si non ex natu-
ra rei ad formam rei qualiter debent poni.

Ad questiones istas

Ad primam: quia ratio verbi
ex natura rei: autem si proprie accipitur ab Aug. li. de tri. suppo-
nenda sunt quedam certa que sunt in ipso co-
muni. *Ex his* videtur: quod ex illis investigandum est
quid est in intellectu cui potissime pueni-
ant illa et illud ponendum est verbum. Ver-
bum igitur secundum ipsum est actus intelligentie: ut
patet comparando trinitatem quam ponit. ix.
de tri. c. ult. trinitati. quam ponit. c. xi.
de tri. c. ult. x. uel. xxiij. noticia enim contrahit intel-
ligentie. verbum etiam non est sine actuali co-
gitatione sicut patet. xv. de tri. c. xv. uel.
c. xxvij. verbum etiam genitum est de me-
moriam uel de scientiam in memoria: uel de
obiecto relucet memoria siue in scientia: si-
cut patet per ipsum. xv. de tri. c. x. uel. xxiij.
formata quippe cogitatio ab ea re quam
scimus verbum est. et c. xxiij. uel. xxxvj. ver-
bum nostrum de nostra scientia nascitur: et ver-
bum dei de patris scientia natum est. et ista
omnia sunt eadem: quia secundum ipsum. ix. de tri-
ni. c. ultimo uel. xxx. a cognoscente et co-
gnito pariter noticia que duo sunt una

causa integralis respectu nostre gentie
sicut dictum est di. iij. q. vij. verbum etiam ab
eo inquiritur per imaginem in mente: et po-
nitur secunda pars imaginis. scilicet. plex sic pa-
ter per ipsum. ix. de tri. c. ultimo uel. xxxij.
est igitur quedam imago trinitatis ipsa mens
et noticia eius que est plex eius ac de se ipsa
verbum eius et amor tertius. Posset igitur de
scribi verbum quod verbum est actus intelli-
gentie productus a memoria perfecta non
habens esse sine actuali intellectioe res-
sentans verbum divinum: propter illud. n.
Aug. inquisivit de verbo nostro. *Ex*
his apparet quod verbum nihil est pertinens
ad voluntatem neque ad memoriam: quia
est secunda pars imaginis nec prima nec ter-
tia: et per consequens non est species intelli-
gibilis nec habitus nec aliquid principans
ad memoriam. est igitur aliquid principans
ad intelligentiam. intelligentia autem non vi-
detur esse nisi uel actualis intellectio vel
obiectum terminans illam intellectioem.
vel secundum alios species genita in intelligen-
tia de specie in memoria: que species in
intelligentia precedit actum intelligendi.
vel secundum aliquos est aliquid per actum intel-
ligendi formatum. vel secundum alios ipsamet
intellectio ut passio quali causata a se ut
actio: et secundum hec quinque potest esse quinque
opiniones de verbo. Non est autem verbum
species in intelligentia per actum intelligendi:
quia talis species superflua est pone-
re. ipsa enim non representat perfectius ob-
iectum quam species in memoria. et sufficit
habere unum perfecte representans ob-
iectum ante actum intelligendi. Quod autem
non perfectius probat per Aug. xv. de
trinit. c. xij. uel. xxxv. Nihil plus in ple-
te in parente. tunc etiam due essent speci-
es eiusdem rationis in eadem potentia. quia
iste due species sunt eiusdem rationis: et
ipse intellectus ut memoria: et ut intelli-
gentia est una potentia: quia idem est actus
primus et quo habens operatur siue quod habens
actum primum est in actu secundo: tunc est
am habet non est immediatum principium

actus nec habens habitum esset in potestate accidentaliter ad agendum secundum illum habitum: quia requireret forma per ipsam operationem aliam ab habitu. nec ista species in intelligentia posset poni gigni naturaliter si nunquam posset esse sine actuali intellectione: quia actualis intellectio subest impio voluntatis. nec etiam posset dici gigni libere vel eius gignitorem subesse impio voluntatis: ut videtur si ponatur forma per ipsam operationem: quia videtur quod primum pertinens ad intellectum quod est in parte nostra est actualis intellectio. Nec ipsum obiectum potest poni verbum sicut dicit alia opinio. quod obiectum secundum se non est aliquid productum virtute memorie siue alicuius in mente qualem est verbum. nec ipsum obiectum ut in memoria producit virtute memorie: ut patet. ipsum autem obiectum ut in intelligentia non gignit. nisi quia aliquid prius gignitur in quo obiectum habet esse. quia sicut dictum est de 3. istae actiones et passionem intentionales non conveniunt obiecto: nisi per aliquam actionem vel passionem realem que convenit ei in quo obiectum habet esse intentionale. Nec etiam est iminus aliquid productum per intellectum: quia intellectio non est actus productiva alicuius imini. tunc enim. Incompossibile esset eam intelligere et non esse imini sicut incompossibile est intelligere calefactionem esse et non esse calorem ad quem sit calefactio. non est autem impossibile intelligere intellectum in se non intelligendo quod sit alicuius imini ut productum per ipsam. Adfirmat etiam quod operationes tales dicuntur esse actus ultimi ex primo ethicorum. et 9. meta. de hac materia dictum est supra de 3. qualiter est quedam actio de genere actionis. et alia que est qualitatis cuiusmodi est intellectio. Improbatur etiam hec via et sequens de intellectu passione per idem medium: quia tunc intelligentia gigneret verbum et non memoria quod est 3. aug. intellectus enim producit illud iminum actionis intelligenti si quod esset. et intelligentia produceret intellectum passionem si quod esset. Ista est

via de intellectu actione et passione non rationabilis: quia intellectus est forma vera que licet posset comparari ad agens a se et ad subiectum in quo recipit tamen ipsa est non habet talem distinctionem ut possit quasi causa sui vel esse terminus actionis finis et non secundum illud: quod si est terminus actionis hoc est secundum se. nec secundum istum respectum nec secundum illum: sed eam comitatur isti respectus.

Sequitur igitur per viam divisionis verbum est actualis intellectio. Et hoc firmat per aug. 15. de tri. ca. 16. vel. 40. et 41. gitatio quippe nostra perveniens ad illud quod scimus atque inde formata verbum structum est. Idem etiam habet eodem. 15. de tri. c. 7. vel. 24. formata quippe cogitatio verbum est sicut supra dictum est. Et confirmatur istud per simile de verbo vocali et imaginabili. format enim verbum vocale ad significandum et declarandum illud quod intelligitur sed quod vox non statim formatur ab intellectu gente in quantum intelligens. sed per aliquam potentiam mediam: puta motuam: est imperfectio in intellectu. si igitur tunc gigneretur vel formaretur ut expressum illius quod laret in intellectu: hoc virtute intellectus intelligentis non minus esset verbum. obiectum autem habitum licet cognitum laret in memoria. si igitur virtus eius statim caret aliquo intellectu actualis que genita exprimeret et declararet illud obiectum ibi latens vere est ibi verbum: quod expressum latens et genitum virtute eius ad exprimendum ipsum. Sed restat dubitatio ulterius utrum quelz intellectio actualis sit verbum. Ad hoc dicitur quod non: sed oportet addere quasi dicitur specificam que est declarativa. Contra hoc arguitur: quod in patre est notum declarativum formaliter. non intellectus quod est pater in quantum est intelligentia est declarativa patris in quantum est memoria ita perfecte: sicut actualis intellectio: ut in filio declarat habitum ut in memoria filii. in patre tamen non est verbum formaliter. sicut dicitur in solutione questionis. Similiter verbum declarat secundum aug. 7. de tri. ca. 3. vel. 16. si inquit

verbum quod
im oñdie et ip
magis verbum
supple scip
nec relonem
nem genit. v
mo genita. ali
cma. ut.

Aliter d

istud arg. q. v
ne terminus in
q. it. de tri. c.
formu siue pl
verum: non est a
m. vñ vult q
operius impel
ndem. Idem
dicitur. Tunc
nos dicitur
illud quod scim
natur et omni
n quo res que
ita aut volubil
alis non erit te
nati. fortassis
sco quatores n
worda cofulan
vñnes et augm
decur ad pfect
pa inquit in dōc
terminas inquit
ind arguit sic
nquiditue: igit
fugit angelus
vñ cognis. 3.
xenna ovin
no sine inquit
fientie habitū
nam nō pōt h
vident absurda
Ideo i
nlla q. ad inu
lectio actu
ita ista via q

hoc verbū quod nos pferimus ipale & sapm oñdit & ipm de q loqmur: quanto magis verbū dei p qd facta sunt oia & supple scipm oñdit. declarare igitur nō dicit relationem realem: nec p pñs relationem geniti. verbū aut nō est nisi intel lectio genita. alioquin posset poni i pte formaliter.

Aliter dicitur qd tū

ad istū arti. qd verbū est notū actualis que ē terminū inquisitionis: qd oñditur p aug. ix. de trini. c. vlti. vbi dicit qd verbū est partū siue ples. est aut partū qd ē re pertum: nō est aut repertū nisi qd inqsi tum. vñ vult qd partū istū mētis pcedit appetitus impellens intellectū ad inqsi rendum. Idē vñ velle. xv. de tri. c. xv. ul. xxiij. Tūc sit verū verbū qñ illud qd nos dixim⁹ volubili motōe iactare ad illud qd scimus puenit atq; inde for matur et om̄imoda similitudinem capiēs vt quō res queq; scit sic etiā cogitetur. ista aut volubilis cogitatio ē inquisitō qualis nō erit in pñia: sic innuit. ca. xvj. uel. xli. fortassis etiā nō erūt ibi volubi les cogitatōes nre & ponit tunc qd post noticiā cōfusam sequit inquisitio p di uisionez & augmentationē: & ultimo de uenitur ad pfectā noticiā que qñ gignit ipā inquisitionē: & illa pfecta notū que ē terminus inquisitionis est verbū. 4. tra istud arguit sic: si de rōe vbi sit sic gigni inquisitionē: igit oculus nō habet verbū. 2. igit angelus nō habet verbū de nālī sibi cognitis. 3. igit brūis nō habet vñ de cēntia diuina nec de aliq pfecto cog nito sine inquisitionē. 4. igit hñs pfectū scientie habitū statim opans p illuz ha bitum nō pōt habere verbū. que om̄ia vident absurda.

Ideo istis opi. ob

missis qd ad istū arti. dico qd nō quelibet intellectio actualis ē verbū: sicut pbat cōtra istā viā que ponit declaratiū eē

ppriūz verbū: sed tñ notū genita: iō in pte nō est verbū formalit. quelibet autē noticia genita quā aug. vocat. plem est verbū: nō tñ eo mō quo aug. ponit ver bum pfectū qd. s. repñtet verbū diuinū. Prīmū istoz declaro: qd qlibet intelle ctio actualis gignit de memoria. impfe cta aut de imperfecta sic pfecta de pfecta. igit quelibet notū est ples & expressiua parētis & genita ad expmēdū parentē

Et istud pfirmat p aug. ix. de tri. ca. x. uel. xxiij. De qd notū est verbū dicitur anī mo impssum qd diu de memoria diffini ri & pferri pōt. Itē. xv. de tri. c. xij. uel. xxx. igit nec interest qñ illud didicerit qui qd scit loquit. aliqñ. n. statim ut dī scit hoc dicit. & breuit quecunq; dīa in ueniat in noticiāz pñā genita imperfe ctam & illā que sequit inquisitionēz nō est dīa formalis pñā quā hec possit dī ci verbū: & ista nō vt vñ. 2. declaro sic. s. qd intellect⁹ nñ nō statim hz pfectam noticiā obiecti: qd fm pñm. i. phy. inna ta ē nobis viā pcedendi a pñso ad di stinctū: & iō pñs ordine originis impri mitur nobis noticia obiecti pñsa qd dī stincta: & iō necāria ē inquisitio ad hoc vt intellect⁹ nñ veniat ad distinctā notī ciā: & iō necāria ē inqsiitio pñā vbo pfe cto: qd nō est verbū pfectū nisi sit notū actualis pfecta p viā diuisionis dīarū puenientū illi. Sic igit intelligendū est qd cognito aliq obō cōfuse sequit inqsi itio p viā diuisionis dīarū puenientū um illi: & inuēris om̄ib⁹ illis dīis cogñi tio diffinitua illi obiecti ē actualis co gnitio pfecta & pfecte declaratiua illius habitual notū que p erat in memoria & ista distincta notū pfecte declaratiua est pfectū verbū. hoc dicit aug. ix. de t. c. x. uel. xxiij. placet mihi qd noui diffi nio qd sit īpñtia & hoc ē vñ et & ibi dem pñsit in eodē. c. aug. qd iā supius positum est qd diu de memoria pferri & diffiniri pōt. i. distincte & diffinitē actua lier cognosci vñte et qd est in memo

nō igit de rōe verbū ē gigni post inquisitionē: sed necessariū est intellectui im-
perfecto: qz nō pōt statim hīc noticiā diffi-
nitivā obiecti. h3. n. noticiā talē post in-
quisitionē: et iō verbū perfectū nō est i no-
bis sine inquisitionē: et tñ qñ verbū pfectū
sequit talē inquisitionē: illa inquisitionē nō
est gnatio ipsius vbi formalit: sed qñ p-
uia ad hō ut generet verbū. qd bñ innu-
it aug. in aucte pallegrata li. xv. de trīn.
ca. xv. uel. xxxix. hac atqz illac volubili
quadā motiōe iactam: cū a nobis nūc
hoc nūc illud sicut inuentū fuerit ul' oc-
curreret cogitat: et tūc sit verūz vbi qñ
ad illu l qd scimus puenit atqz inde for-
mat verbū ei' rē. innuēs q illa iactatio
.i. inquisition nō est gignitio vbi forma-
liter: sed eā sequit gignitio vbi de eo qd
scim'. i. de obō in memoria habitualit
cognito. Et tūc si obiectat ad qd tunc
inquisitionē eēt necia. Possz dici ad istud
q motus ē necessari' ad hoc ut inducat
forma pfecta q nō posset statim in pnci-
pio mot' induci: uel inductio multarū
formarū ordinatarū ad inductiōem vl-
time forme et absqz illo ordine formaz
nō posset vltima forma induci statim: et
sic fm hoc ponit iste ordo ita q p' ē ha-
bitualis notia cōfusa: 2° actualis intelle-
ctio p'fusa: 3° inquisition et inquisitionē mka.
vba de multis noticijs habitualib' ha-
bitualit' p'entis in memoria: quā inqui-
sitionē sequit distincta et actualis notia
p'imi obiecti cui' cognitio inquirē q no-
ticia actualis distincta impmit habitu-
alem in memoria pfecta: et tūc est p' me-
moriam pfecta et affilatur memoriē i p'ie:
ultimo ex memoriā pfecta gignit verbū
perfectū sine inquisitionē mediāte in ipaz
et verbū: et illa gignitio affilatur gigniti-
oni vbi diuini pfecti ex memoria p'ina
pfecta. nulluz igit verbū est pfecte repñ
eas verbū diuinū qd potissimē inuesti-
gat aug. nisi illud qd gignit de memoriā
pfecta sine inquisitionē mediāte in talē me-
moriā et tale verbū: lz nec illa memoriā

possit hīc in nobis ppi imperfectiōem in-
tellectus nri nisi pcedat inquisition. Ul-
timū dubiū ist' op. est vtrū ad rōnem
vbi pcurrat volūtas: puta vtrū de rōne
eius sit q sit notia volūtatē genita ul' vo-
luntate agēte uel copulāte eā memoriē:
fm aug. in multis loc. Rēta. q. mouet
aug. ix. de tri. c. x. uel. xxiij. rēta q inquit
querit vtrū omis notia sit verbū: an tā-
tum amata notia. nouim'. n. et ea q odi-
mus: sed nō pcepta nec pata dicēda sūt
animo. Et rēder nō omia q quod mō
tangūt p'cipiunt: sed aliqua ut tñ nota
sunt nō tñ verba dicant: sic illa de quib'
nūc agimus. alit. n. dicunt verba q spa-
cia tempoz syllabis tenēt: alit oē quod
notū est verbū dī q diu de memoria p-
ferri uel diffiniri pōt q nō res ipsa dī-
pliceat. et s' dicit postea: Querunt cū illa
q odim' recte displicēt recte q improba-
tur: approbat eoz improbatio et placet
et verbū est notia nobis nō displicet ita
q de rōe vbi nō est gigni amore obiecti
cogniti: sed nec etiā gigni amore notia q
est verbū: tñ pcomitat pfectū verbū ou-
pler act' voluntatis. vñ prim' quo im-
perat act' ille et inquisition p'ua sine q nō
pueniret ad verbū pfectū: sicut p. ix. d
tri. vlt. c. et alius q intellect' quiescit i in-
tellectualī notia tā habita sine q nō per-
maneret intellectus in notia tā habita.
nō igit act' volūtatē ē de eēntia verbū:
nec formalit nec ut cā: sed cōcomitat ne-
cessario ad gnationem ei' in nobis ppi
inquisitionē eius p'iam et ad p'iuati-
onem ei' s'lr ppter hoc q si intellectus
volūtatē nō p'placeret in ista noticiā nō
pmaneret in ea: et ita ista notia nō hīc
rōnem vbi pmanētis. ista tñ pmanētia
nō est de rōne pfecti vbi intensiue: qz nō
minus pfecta ē albedo vñ dicit q vñus
anni. volūtas aut respiciēs obm cui' est
verbū nō p'inet ad rōnem vbi nisi stric-
te sumendo verbū quod mō aug. p'ra-
ctat c. pall. Nemo pōt dicere dñs ielus
nisi in spūsancto. hoc dicere includit ac

inquisitionē obiecti o-
trationem verbū
Ad argu-
lia. q. Ad p' p' p'
opone. dīc. n. ibi i
gnis i memoria
fm ipm. xv. de tri
nō est formalit in
nelligat causalit
hymagna altercati
ignū rei uel pcept
et illud qd signific
huc tñ signa multa
nūcat: ita: vox: et
dicit' ordinati eius
et cā alter: ut p3
res ptes medij: et v
tōm absqz hoc q
immediatio cuius
cūle quoz nullu
do aliud in rōe ca
aliud in rōe effect
posset pcedi aliq
et eam respēu ef-
pie sed ppi p'ior
effect' ad cām. ita
gnis eiusdē signifi-
aliq mō est signū
ipm: qz remou' n
aliquo mō immo-
ppi hoc vñ ppi
sicut ex alia pte de
pcedo q notia est
iactio illa nō est
dictū est. s. actual
de genē actiōis: se-
nare talē actiōem
et dicit. uel in cōi
ipm verbū est alit
intellectio: qz ipa
cūm alit' sed i
et de genē actiōis
Ad scda
tractum et p'ra

explanatio obiecti dicti: et addit aliqd vltra rationem verbi absolute.

Ad argumenta bu

us. q. Ad p^m p³ q³ illa auctas indiget xpōne. dicit. n. ibi ipa fantasia est. s. charaginis i memoria mea verbū est. p³ at in ipm. xv. de tri. c. xxxvii. q³ verbūz id est formalit in memōia. q³ oportet q³ intelligat causalit nō formalit. Ad 2^m magna altercatio fiat de voce vtz sit ignū rei uel pcept³: tñ breuiter pcedendo p illud qd significat p voce pprie ē res unt tñ signa multa ordinata eiusdē significati: lra: vox: et pcept³: sic sunt multi effect³ ordinati eiusdē cāe quoz nullus est cā alteri: ut p³ d³ sole illumināte plures ptes medij: et vbi ē talis ordo causa totū absq³ hoc q³ vnū sit cā alteri: ibi ē immediatio cuiuslibet respēu eiusdem cause quoz nullus ē cā alteri: excludēdo aliud in rōe cause nō aut excludēdo aliud in rōe effect³ immediationis: et tūc posset pcedi aliq³ mō effectū p pīndoz et esse cām respēu effect³ remotioris nō p orle sed p pīrioritatē illā que ē in tñ effect³ ad cām. ita pōt pcedi de multi signis eiusdē significati ordinatis q³ vnū aliq³ mō est signū alteri: q³ dat intelligē ipm: q³ remot³ nō significaret nisi pū aliquo mō immediat³ significaret: et tñ p pī hoc vnū pprie nō est signū alteri: sicut ex alia pte de cā et causat. Ad 3^m pcedo q³ non³ est ples et vē genita: sed pductio illa nō est actual intellectō: q³ ut dictū est. s. actual intellectio nō ē actio de genē actōis: sed ē qualitas nata imitare talē actiōem q³ significat p hoc qd est dicē: uel in cōi p hoc qd est elicē. non igit verbū est aliqd pductū actiōe q³ est intellectio: q³ ipa intellectio nō est pductiua alicui³ sed ipa est pducta actiōe q³ est de genē actōis: sicut dictū est supra.

Ad scdā q. dico q³ idē p se significat abstractum et pcrētū lz alio mō significan

di sicut fili³ et filiatio: q³ sic filiatio significat reioem de genē reionis: ita et filius p modū tñ denotantis suppositū relatiuum: et si accipiat substantie idem significat cū tali subsistente. ita igit idē significat verbū et abstractū et³. abstractū autē eius si ēēt nominatū ēēt vbatō q³ notat reionem formalit. idē n. significat q³ expressio passiuā alicui³ de intellectu. sed sicut fili³ pnotat nām viuētē in q³ est talis reio ita verbū pnotat actualē noticiā cui³ est talis expressio. igit cū in diuinis intellectualit³ exprimi sit pprietat³ per sone sequit³ q³ verbū sit ibi mere psonale et significet pprietatē psonalē. Patz etiā q³ rō gignēdi verbū nō ē pī vt actu intelligens. sed pī ut memoria pfecta. s. ut intellect³ hñs obm actu intelligibile sibi pñs: sic declaratū est. s. di. 2. q. de pductionibus. Patz etiā q³ verbū nō pōt hēre aliqd de q³ pducatur ex ois. s. q³ si pncipiū pductiuū hēat virtutē sufficientē ad pducendū p se subsistēs pducit tale et maxime si tale nō sit natū alicui inherere. noticia autē ista expressa nō est nata alicui inherere. igit est nata p se subsistē et pncipiū pductiuū eius ē sufficientis virtutis q³ est infinitū. igitur et.

Ad argumēta cum

pmo arguit fm aug. de tri. xv. Verbū ē cū amore noticia. dico q³ p hoc q³ dicit cū amore circum loquit³ in nobis noticiā genitā: q³ amor nō habet causalitatem respectu vbi nisi ut impat intellectu gignitionē ipsius: sic dictū est. q. pcedēte in diuinis aut verbū ē noticiā nāliter expressa: q³ q³ volūtas in nobis hēat causalitē respēu vbi gignēdi p imperiū eius hoc ē impfectōis in intellectu: q³ nō statim hz verbū pfectū: et de hoc quō differēt volūtas se hēat i deo et i nobis ocm est di. vi. Ad aliud de. xv. d. tri. pcedo in pte intelligētia formalit: sed nego istā q³ ois act³ intelligētie formalit ē vbi: q³ h³ nō est verū nū de intelligētia illa q³ pōt

hinc aliquē actū genitū ul' noticiā genitā
talem actū nō pōt intelligētia hīc ut pa-
tris ē: qz pī est a se 7 nihil habz p gnāti-
onem: tñ pōt pcedi q intellectio actual'
pīis est qī genita vīute memorie ut i pa-
tre: s3 nō vī genita qz nō distincta. Ad
tertiū dico q nō sunt duo ppiā sed idē
qz eandem relonem p se significant fili'
7 verbū l3 alia pnotent: qz fili' naturā
viuentē in cōi: 7 verbū noticiā intel-
ctualem actualit' expīssam. ista pnotata
nō semp sunt eadē sed relatio passiuā li-
gnificata semp est eadem.

Ad tertiā q. dī q sic propter
auctem Aug. 83.
q. q. 63. ibi. n. loquens de pncī' euāgeliū
Joh. ait qd grece logos dī latine 7 vbu'
7 rōnem significat. sed hoc loco melius
verbū interpretatur ut significet nō solū
ad pīem respect' sed ad illa etiā que per
verbū facta sunt opatiua po°. **Ad dī**
etiā q verbū dīc' ppiū respectū ad cre-
aturas: qz verbū ex rōne sui ē notū de-
claratiua. q ppetit sibi ex rōne sui decla-
rare. appropriat etiā filio refo ad crea-
turas. appropriatio autē nō fit nisi ppi
puenientiā talis appropriati ad ppieta-
tem psonē cui illd appropriat. **Ad decla-**
ratur istud p sūe de dono: 7 fili' mō po-
nitur sicut ibi q donuz ut pnotat relati-
onem aptitudinalē ptinet ad ppietate
spūssanti. ita verbū ut dicit refoem ap-
titudinalē nō actualē nec habitualē pri-
net ad secundā psonā. **Adtra istud** pōt
argui sicut ē. argutū est de dono: qz nul-
lus respect' ad creaturā ē ppietas pso-
ne diuīne: nec p se intrinsece includit in
aliqua ppietate psonē diuīne sicut pba-
tur ibi: ita pōt hī improbari. qd pcedo:
tūc nō ē vis nec ptiētio de re nec de aliq'
intrinseco psonē diuīne: sed solū dī hoc
nōte verbū. formalit' n. respect' noticie
expīssē ad exprimentē aliū ē a respectu
illī' ad creaturā declaratā: qz ad aliū
terminū: 7 nō solū hoc sed etiā respect'
vbi expīssī ad exprimentē 7 respect' eius

dem ut declaratio ad eundē ut declara-
tum sunt duo respect': qz pīmus realis 7
scds rōis. isti autē duo nō faciūt aliquid
vnū p se: qz res vā 7 ens rōis nihil vnū
per se pstituit: iō si ambo isti respectus
vno nōte significant: nō ppi hoc faciūt
vnū p se pceptum: sed alter eoz pīse ē
ppietas 7 psonē. s. expīssio illa passiuā
q est respect' realis. alter autē. s. respect'
declaratiui est respect' rōis tñ: siue sit
ad pīem declaratū siue ad creaturā de-
claratā: qd aliqū tactū est. s. p auctem
aug'. vj. de tri. c. iij. uel. xvj. vbi vult q
verbū declarat se. 7 idē. xv. d. tri. c. xij.
uel. xxxv. pīde inq't tanq' scīpm dīcēs
pī 7c. hoc ē scīpm pfectissime declarā
7c. Ex quib' duab' auctib' patet q idē
pōt ad se referri ut declarā ad declara-
tum: 7 p pīs nō est refo realis. S3 po-
sito hoc de istis respectib' in se q alī sit
ppietas 7 alter nō: quid dīcēt de h' no-
mine verbū: nūquid significat vtrūqz
uel alterū. Quidē quidē q verbū signi-
ficet p se respectū istū reale. 7 p: qz eius
abstractū ut dictū est pus significat eū-
dem: sed qz cōnotat noticiā pfectā que
noticiā h3 respectū rōis ad cognita p es
iō etiā pnotat qsi adhuc remotū rōem
declaratiui: 7 ita verbū significabit p-
pietate 7 psonē licz pnotet aliqd abso-
lutum in illa psona qd est qsi terminus
formalis pductōis illius psonē: 7 medi-
ante illo qsi remotius cōnotat respectū
ad oē illud ad qd illud absolutū potest
hīc respectū rōis. s. ad omīa declarata.

Ad aug. vj. de tri. pcedo q filius ē ars
ita etiā dī sapientia pīs 7 vītus: 7 tñ sic
pī formalit' est sapientia 7 vītus: ita etiā
formalit' est ars. si aut' pī formalit' creat
7 hoc ut artifex: creatiua rō formalit' est
in pīe: 7 ita ille respect' artis ad creatu-
ras ut ad artificiatas est cōis trib' l3 ap-
propriet filio: sic sibi appropriat sapien-
tia ppi puenientiā cū pductione sua.
Ad illud p opī. de. 83. q. q. 63. pōt dīcī
q meli' interpretat logos grece p illud

ndē ut oclm
p pmsu re
faciūt aliq
rōis nūm
no ūi reſp
ppr beclm
lter coꝝ pō
tio illa pō
autē. ſ. rō
ōis nūm
ad creatur
ē. ſ. p. an
p. vbi vult
co. d. tr. c. m
q. ſcīpm ocl
ſine oclm
b. patet q
rōis ad ocl
realis. B
b. in ſe q
dicit de m
ificat vtrū
q. verbū ſi
lē. 7. p. q
ſignificat
cia pſcia
ad cognita
remoti. rō
ſignificat
ut aliq
q. ſi termi
pſone. 7. m
notat reſp
ſolutū pō
cia declar
q. ſilios ē
7. vult. 7. n
pms: ita
formali
rō formal
et ad creat
ōis trib. h
populat ſap
uctione ſu
q. 67. pō
grece p.

quod est verbum latine q̄ p illud quod ē
ō: q̄ rō nō ita ſignificat reſpectu ad pa
rem ſicut verbum. nec etiā ita pnotat re
pectum ad declarata ſicut verbum. nō
ut vult aug. dicere q̄ verbum dicat cō
taliter reſonem ad creaturā ſub ratiōe
deklaratiui. quia dicit ut ſignificet nō ſo
um ad patrē reſpectus. ſz ad illa etiā
que p verbum facta ſunt opatiua potētia
verbum aut nō dī opatiua pō patris: niſi
ſicut dī ſapia patris 7 ars patris q̄ nō ſi
lus niſi ſm appropriatiōem. aut ſi alit
ez intendat q̄ hoc nomē verbum vtrūq
reſpectū ſignificat. tūc nō ſignat pſe. p
necitatē lōe pſone. ſed cū h aliū reſpō
ppropriatiū. 7 tūc pgrua eſt interpretatō
ogof in verbum 7 nō in rōnem. q̄ rō nec
eſpōm. pprū nec appropriatū ita ſignat
vera eſt qdē interpretatio in verbū ppe
ea q̄ plus dicit q̄ ppreratē pſone. nec
aug. dicit interpretatiōem eſſe in aliquid
pō ſignat ppreratē pſone. lōe. 4. Quia
additur poſtea q̄ verbum dicit reſpectu
ad creaturas. pprū ſibi. h vī multo ſal
tus q̄ pō oppoſita ei quā teneo: quia
nō tū ad creaturā relatiō nō includitur
nōe cōtali alicuius pſone ſed nec ali
quo mō pōt ptenere ad aliquā qn vniſo
ni ptenere ad totā trinitatē: q̄ tota tri
itas vniſormit ſe hz ad de illud a ſe ſm
idcunqz eſſe ſine ſm eē in re. ſine ſm eē
ntelligibile. 7 cū pbat p declaratiuum
ſico q̄ intellectio actual patris eſt ocl
ariua nec declaratiū eſt ppria rō verbi
ed noticiā expſſam pcomitat declarati
ū: q̄ illa expſſio eſt noticiā actual ul in
noticiā actuali: 7 iō ſibi appropriat de
laratiū h nō ſit pprū eius. Quā addi
ur poſtea q̄ appropriatio nō ſit niſi pp
uenientiā cū pprū. nō ſequit ex hoc q̄
appropriatū ſit pprū: ſz oppo. 7 pcedo
p pprū ſilij qd eſt expmi hz puenienti
um cū ſapia 7 declaratiū. 7 cū arte. p
o q̄ ita expſſio eſt alicuius p modum
intellectus 7 vture intellect. 7 talis expſ
io eſt noticiā actualis cuius eſt declara

re noticiā habitualē de qua expmitur.
Sed tū h eſt difficultas melior q̄ ſit
iſta de rōne declaratiui. ſ. vtrū verbum
expmatur vture intellect pmi: nō tū
de eſſentia diuina q̄ ſi obiecto pūte intel
lectui patris. ſed de alijs intelligibilibus
ut ſic habeat reſpōm ad creaturas nō ut
in ſe ſunt. ſed ut habēt eē in intellectu p
no pūis origine ut vī q̄ verbū expmat
7 tūc hiet ad illa reſonem expſſi. cēt. n.
tūc verbum expſſū nō tū de cōtā ut ob
iecta intellectui pūis. ſz etiā de alijs intel
ligibilib. 7 de hac difficultate alias in q
ſtione de vniſormi habitu dine trinitat
ad alia ſe.

Circa diſtincti
onē. 28. In qua magi agit de
pprietatib. pſtitutis. Primo
q̄ro vtrū ingenuū ſit ppetas ipſius pūis
q̄ nō pmo ſic: hoc pbat p rōnem: nulla
ppietas dī formaliter de cōtā: q̄ tūc
ipſa diſtingueret. p3 etiam explo ſicut
eſſentia nō dī formalit generas nec geni
ta ſpirans: nec ſpirata. ſed cōtā ut vī ē
formalit ingenua. 7 ingenuū nō eſt ppe
tas alicuius pſone. ſpūſcū etia eſt igē
tus formalit: ut pbabo. 7 eſſe ingenuū
nō eſt ppetas pūis. pbo aſſumpti: quia
cōtā eſt nō genita. 7 nō eſt genita. pna
p3 p pūm. 2. pīermentias. q̄ negatiua de
pdicato finito ſequit ad aſſirmatiua de
pdicato infinito: 7 cōnecſo cū pſtantia
ſubiecti. 7 vltorius 7 eſt ingenua. hec cō
ſequētia pbat p aug. 5. de trī. c. 7. ul. 17
dicit q̄ idē ē ingenuū 7 nō genitū. Coſi
milr argui pōt de ſpūſcō ſi nō eſt genit
7 eſt nō genit. 7 ultra igē eſt ingenuus.
7 ſ. ois ppetas pſonal eſt relatiua: q̄
qd ad ſe dī cōe eſt trib. ex. 5. de tri. in
genitū aut nō dicit relatiōem ut pbabo
7 72. pbo mīnoris. q̄ ſi ſic igē oē ingeni
tū eſt relatiū. hec etia ē vā de genitū ē re
latū. hāc pūerto p pōnem. 7 oē nō rela
tum eſt nō genitū. tūc arguo oē nō ge
nitū eſt relatiū oē nō relatiū eſt nō genitū
a a

ergo omne nō relatū est relatū. p̄cō im-
possibilis. q̄ aliqua p̄missariū. non ista q̄
sequit̄ ex vera p̄uersionē p̄trapōem
q̄ alia. Itē si inasibilitas ēēt p̄petas
p̄is. q̄ inspirabilitas ēēt notō p̄is r̄ filij
r̄ ita essent sex notiones: q̄b̄ negat cōit̄.

Prē^a. amb. 4. de sp̄scō noluit vti h̄
notie ingenito sicut magr̄ dicit in lra.

Oppositū aug. ad orosīū. 2°. nō duos
esse ingenitos certa fides declarat.

Secundo queri-
tur. vtrū inasibilitas sit p̄p-
etas p̄stitutua p̄me p̄sone i di-
uinitis. q̄ sic. Damasc. li. i. c. 2. Dia si vnū
p̄ter ingeneratōem r̄ generatōem r̄ p̄cel-
sionē. p̄stat q̄ nō excludit oēs p̄petates
p̄sonales: q̄ tūc in patre nō esset aliq̄. p̄-
petas nisi inasibilitas. igit̄ excludit oīa
alia in rōne p̄prietatis p̄sonalis p̄stitu-
tiue ergo vult oēs istas r̄ solas esse tales
relatōes. igit̄ ingnatio est. p̄prietas cōsti-
tutua p̄sone. Oppositū sicut scōa p̄-
sona se h̄z ad filiatiōes sic p̄ma p̄sona ad
patnitatem. l̄z filiatiōe p̄stituit scōa p̄so-
na. q̄ r̄ paternitate p̄ma.

Ad primam questi-
onē dico q̄ duo sunt videnda. primo q̄
liter ingenitum soli patri conueniat.

Et secundo quomodo possit esse pro-
prietas cum videatur t̄m negatōnez im-
portare.

Quantaz ad primū
dico q̄ oīs dictio p̄posita ex aliq̄ multi-
plici r̄ p̄ticula p̄uatiua ē dupl̄r m̄tipler
tū ex multiplicitate affirmatōis opposi-
te: tū ex multiplicitate p̄uatōis: sicut pa-
ter p̄ p̄m. s. meta. c. de p̄o. ubi impōm
distinguit fm̄ multiplicitatē potētie r̄ p̄-
ter hoc fm̄ multiplicitatē p̄uatōis q̄ po-
nit. c. de p̄uatōe eodē. s. r̄ ita h̄ nomē in
genitū est multiplex: r̄ multiplicitate ei⁹
q̄d est genitū. r̄ multiplicitate p̄ticule p̄-
uatiue. Quantū ad p̄mū. genitūz oī

p̄prie p̄duatū p̄ gnātōem ut p̄m⁹ termi-
nus. extendēdo aut̄ genitū oī genitū cōi-
catū p̄ gnātōem q̄d est imin⁹ format̄ ge-
neratōis. sicut dicit h̄ll. q̄ nihil nisi natū
h̄z filius. 3° mō extēdit̄ genitū ad p̄duatū
siue ad p̄exigēs generatōes: l̄z ip̄m in se
nō sit iminus generatōis nec p̄m⁹ nec sō
malis. P̄uatiō etiā l̄z multipl̄r possit
distingui in p̄uatōem p̄prie dictā: puta
q̄n aliqd̄ caret eo q̄d natū est h̄ie. r̄ q̄n r̄
ut oīz r̄c. r̄ in p̄uatōem cōiter dictā. i. q̄n
aliqd̄ caret illo q̄d natū est h̄ie. nō tam
fm̄ p̄ditōes p̄dictas. r̄ adhuc cōius q̄n
caret illo q̄d ip̄m natū est h̄ie nō fm̄ se:
sed fm̄ gen⁹. sicut talpa oī ceca: q̄z visio
qua p̄uat p̄ cecitate nō repugnat aniali
fm̄ genus. l̄z repugnat talpe fm̄ se. r̄ in
isto mō tāto generalius q̄nto habet⁹ cui⁹
est p̄uatiō natus est p̄petere cōiozi cōiuel-
enti ip̄si p̄uato: puta cōius diceret p̄uati-
tū aliqd̄ q̄d nō h̄iet illud quod natū est
sibi competere fm̄ rōez corp̄is q̄ cui na-
tū esset p̄petere fm̄ rōem corp̄is aiati. r̄
adhuc cōius q̄d natum esset h̄ie fm̄ rō-
nem substantie q̄ quod natū est h̄ie fm̄
rōem corp̄is. r̄ cōissime si natū ēēt h̄ie il-
lud fm̄ rōem entis. ex^m p̄mi: si lapis dī
esse inatatus r̄ p̄uati aiā: q̄z puenit sibi
fm̄ rōem corp̄is cuius aiati est dīa. ex
emplū scōi sicut angelus dī inco: potius
ex^m tertij sicut oīs creatura dī imp̄fecta
nō q̄z nata sit h̄ie oēm p̄fectiōem nisi in
suo genere. sed q̄z h̄ie oēm p̄fectiōem nō
repugnat enti: q̄z vni soli enri puenit eē
simpl̄r p̄fectū. Negatio etiā distinguit
per negatōem extra gen⁹ q̄ p̄tradit̄ affir-
matōi simpl̄r. r̄ ista vā est de quol̄z de q̄
falsa est affirmatio siue de ente siue de n̄
ente. alia est negatio in gnē: r̄ ista p̄sup-
ponit nām generi de q̄ dicat. r̄ ista pōt i-
telligi multipl̄r fm̄ multiplex gen⁹ cōius
r̄ minus cōe. Ad p̄positū igit̄ loquēdo
de multiplicitate importata p̄ hāc parti-
culā in. l̄z fiat altercatio vtrū ipozat ne-
gatōem in gnē uel p̄uatōem. t̄m vī q̄ idē
sit in p̄posito accipiēdo negatōnem fm̄

genus cōfūme: si natū est hīc illud: et p
natōem fm genus cōfūme: qz negatio
in apto nato est puatio fm pfm. 4. me
aph. ita qz nīl addit puatio vltra ne
zatoz nīl qz requirit nām aptā in qua
ie. igit negatio in genere q̄cunqz mō acci
piat genus cuz sit in apto nato aliq mō
z nō fm se apto ipsa erit puatio aliquo
nō fm genus: s; nō pprie in tali fm qz ta
e. Et si obijcias qz hoc: qz nulla est pu
atio in diuīnis: qz puatū est impfectū.
Rō qz hī pcludit de puatōe fm rōem p
nīaz subiecti puati. si. n. ipm carēs aliq
iatū eēt fm se hīc illud impfectū eēt. s; z
i natū sit fm rōem generis nō aut f; se
iē nī illud eēt ipfectū: s; carēt ipō. Qd
iū hoc mō multe puatōes accipiant in
reaturi p; nō solū p illō pbi de talpa. s; z
nīa p cōem diuīsonem cōis in hitū et p
natōem: sicut aīal in rōnale et in irrōale
rrōnale qdē dicit puatōem in boue nō
iūs qd natū est hīc in boue fm spēm: s; z
iūs qd natū est hīc in eo fm qd ē aīal.
Ien? quidē q̄si cōe hitui et puatōi ē illud
ui puenit aptitudo ad utrūqz. In ppo
ito aut extendēdo illud qd est gen? siue
ntelligam? p puatōe siue negatōe fm
genus p que ambo idē intelligo. possum?
hic accipe quasi gen? hī qz est cōe ad tres
sonas: ut psona siue subsistēs. et tūc ol
am? pīem pīuari aliq fm genus: ul qz
n pīe dicat negatio aliq fm gen? alicui?
p natū est ppetere: nō tñ entī: s; suppo
ito qd est cōe patri et filio. et tūc hī nom
ngenit? poterit ad ppositū quadrupl
recipi. Uno mō ppriissime. put signifi
cat carentiā ppriā eius qd importat per
hoc nomē genitū ut. f. pmi. pducti p ge
neratōem. et hī mō nō est in diuīs: qz ibi
nīl caret eo qd sibi natū est inesse. 2.
put signat cōiter carentiā eius qd signi
ficatur pprie per genitū. et tūc conno
at subsistēs siue psonā. et signat caren
tiā geniti pprie sumpti. et hoc mō vi cō
petere de vīute sermonis pī et spūscō:
quoz vterqz est subsistēs et nō est genit?

nō sic puenit essentīe: qz ipsa s; sit ens et
nō genita nō tñ est p se subsistēs et pīa
3. mō ut olcit carentiā fm genus et hī ge
niti scōdo mō sūpti. f. p cōicatio p gnatio
nē: et hī mō cēntia nō dī ignābilis remo
uēdo aptitudinem excoīcatōem: s; ut i
patre pōt dīci nō cōicata. et ita ingēnta
si hoc mō sumat ingēntū. 4. significat
carentiā fm genus geniti cōfūme sūpti
et tūc idem est ingēntū qd subsistēs non
pductū. et hoc mō accipit in sanctū ita qz
idē est in diuīs qz iproductū pprie dictū
qd p; p aug. 15. de tri. c. 26. vel. 78. pat
n. solus nō est ab alio s; solus appellat
ingēntū. et idē vult ad orosīū. 2. dico igit
qz ingēntum fm vsum sanctorūz prout
f. signat negatōem geniti cōmunissime
sumpti. f. pducti connotādo subsistēs
in natura diuīna sic conuenit soli patri:
sicut patet per auctoritatē Augustīni
tam preallegatā.

De secundo articū

lo dicunt aliqui qz cum ingēntūz dicat
tñ puatōem in genere uel tñ negati
onem. et per pīs ex ratione sua formali
non dicit aliquaz dignitatē nec aliquid
ad dignitates ptinens. et nīl possit po
ni pprietas persone diuīne nisi sit aliqd
ptinens ad dignitatem. ergo oportz qz
ingēntum connotet aliquod positīuūz
ratōne cuius connotati sit proprietās. hī
autem positīuum ponitur ab eis ēē fon
talis plenitudo: que est in solo patre: in
quo est omnis secunditas tam ad intra
qz ad extra. Sed contra istud arguit
pmo: quia ista fontalis plenitudo nō in
telligitur ad extra: quia talis secunditas
est cōmunis tribus. sed ad intra non est
in patre nisi duplex secunditas. f. ad gene
randum et spirandū. hec autē secunditas
nō est aliquid vnum positīuū in pīe nīss
cēntia. cēntia aut nō pnotat ut ppter hī
dicat ēē pprietas patris. Qd aut ista fō
tal plenitudo non sit aliq positīua relatiō

una in patre patet: qz tūc in patre eēt
tres relatiōes positīue. s. gnatio ac iā. spī
ratio actīua. ⁊ illa relatio quā circūloq
mur p hoc qz est fontalis plenitudo secu
ditatis: l3 sit innotata. ⁊ tunc eēt quīqz
notōnes: qd nō pceditur cōiter. saltem
non pceduntur in patre tres pprietates
positīue. Pre^o. ingenitū nō vī conno
tare illam fontale plenitudinē: quia nō
pma fecunditatē. qz fm aug^o. 5. de tri.
c. 6. ⁊ si pī filium nō genuisset nībil pzo
hiberet eum dīci ingenitū. igit ingenituz
pōt pcedere generatiōem actīuā. multo
magis etiam pnotat scdm fecunditatē
quia si p impossibile non posset esse p
ductio p modū voluntatis adhuc tam
esset status in gnatiōe ad aliquā psonā
ingenitam sub ppria rōne. ergo videt q
illa fontalis plenitudo que nīhil dīc nī
si duplicē fecunditatem nō pōt connota
rī p hoc quod est ingenitum. 3° quia
rō eorum non videt valere. quia si ppe
tas p^o diceret dignitatē simplr. igit alia p
sona que nō habet illam nō habet om
nem dignitatem simpliciter quod est in
cōueniens.

Idco videtur dicē

dum qz ingenitū sub ppria rōne sua ut
significat nō habere genitorē est ppetas
patris ⁊ sufficienter importat dignitatē
.i. nō indignitatē. h. n. sufficit ad psona
lem pprietatē qz nō fit indignitas. sicut
⁊ psonalia in diuinis nō dicunt eē ipse
ctōes: nō tñ pfectōes simplr. i. vlr in qz
melius ipm qz nō ipm. Et si oīo fiat
altercatio qz oīo oz pprietatem dīcēt dī
gnitatem nō absoluta sed per sonalem.
Potest dīci qz ingenitū inquantū negat
habere genitorem dīcīt dignitatem per
sonalem pme psonē in diuinis. quia sic
dignitatis est in scdm psona habere pnci
piū originās. ita est dignitatis in pma p
sona nō hīc. ⁊ tñ ista dignitas nō opor
tet qz sit dignitas formaliter alicuius po
sitū. ppzqz connotatī p hoc quod est in

genitum. vnde negatio pōt dīci eē digni
tatis in aliq p quanto indignitatis esset
si opposita affirmatio poneret in eo.

Ad argumenta bu

ius q. Ad pma nego minozē: cū pbatur
p phm. ⁊ piermenias. dīco qz illa conse
quentia pbi tenet p vutem pmi pncipi
huius. s. a quocunqz remouet vnū con
tradictorior de eodē dī reliquū: ut sic
aut nō pōt pcludi affirmatiua de p dīca
to infinito sequi ad negatiuā dī p dīcato
finito nisi vbi illud p dīcatū infinituz si
gnat negatōem extra genus dīctoriaz
affirmatōi. quia negatio in genere nō dī
dicit affirmatōi. ⁊ tunc nō sequit nō est
genitū. qz est nō genitū nisi in negatōe ex
tra genus. ⁊ hoc mō nō genitū nō puer
titur cum ingenito. l3 puerat in accipie
do nō genitū. put dīcīt negatōem in ge
nere quomodo intelligit Aug^o. Ad
scdm. pcedo qz nulla pprietas psonē fm
viā cōem dīcīt aliqd ad se. nec tñ oz oz
pprietatē dīcīt relatiōem positīue: l3 suf
ficit qz uel positīue uel negatiue. si. n. re
latio sit psonal et ppria alicuius psonē
negatio etiā relatiōis erit psonalis. ppria
aliq psonē. ⁊ ita nō ad se aut cōis tribus
⁊ hoc mō. s. negatiue ingenitū dīcīt rela
tōem sicut pz p aug^o. 15. de tri. c. 8. ⁊ tūc
ista est falsa: oē nō genitū est relatum. et
tñ nō sequit. ergo nō genitū dīcīt aliqd
ad se. sed sequit qz ul dīcat aliqd ad se
uel negatōem pprie relatiōis sicut relatiō
nē negatiue. ⁊ sic pcedit pclusio qz oē nō
relatū sit relatiū positīue uel negatiue.

Ad 3^m dī qz inspirabile nō dīcīt aliqm
dignitatē sicut dīcīt ingenitū: ⁊ ita non
est notio. Sed h vī esse falsū in se: qz eq
lis dignitatis est in pīe ⁊ filio nō spirari
sicut in pīe nō gnari. ⁊ etiā ad pposituz
nō vī valere: qz nō vī necarium ad pp
rietatē siue ad notōem dīcīt pprie dignita
tē. Alit pōt dīci qz ingenitū dīcīt nō p
ductū sic expositū est i pmo arti. soloni
⁊ hoc modo inspirabile qz pūnet in eo

nō est alia notio a
mō. qz nō spiratū
alia notio. qz
inspiratio aut est
nō nō est illa. S
est lex notioes n
inspiratio nō sit n
tardū ponere lex
nūc tot posset dī
tner negatiue. qz
hūisse vīitate tres
mō h noīe ingeni
vident fuisse vītu
nō in pīe: qz non
l3 p illa accipit dī
⁊ sicut antea a pmi
pprietates notōes
⁊ spiratio. ⁊ hoc
dīglio. ⁊ Jo. in
pīnuegatiōem
nō ⁊ pprietates dī
es notē. ⁊ ita sicut
plures notioes qz
negatiue l3 nō e
inueniēs de po
mōes. dī tñ poss
pōt. Ad vīu
qz illud vocabulū
sao ita notuz uel
nē fides: qz oport
vī. ⁊ pma psonā
erat occasio simp
qz vī dicere aliq
fide importat rel
nūc: ⁊ tñ securz
sclibz nō vī ill
tūc malignatōes
pīe ⁊ pmo ppetas
Ad qōm
vī posse qz sic. h
diuina anteqz inc
tōem vī in aliqu
tūc: ut in pma p
nō quidē nō cōic
cūlīe: l3 nō actu

nō est alia notio ab eo. sequit. n. nō pdu-
ctū. q. nō spiratū z nō ecōuerso. q. nō est
alia notio. **Q**uātra ingnatio est tñ i pte
inspiratio aut est in pte z filio. q. hec no-
tio nō est illa. Si ista pñtia sit pcedēda
erūt sex notioēs nisi alia rō assignet qre
inspiratio nō sit notio. **E**t si videat ab
surdū ponere sex notioēs: qz cōiter n̄ po-
nunt tot posset dici q locus ab aucte n̄
tenet negatiue. tpe aut amb. nō videtur
fuisse vltate tres notioēs in patre: qz nō
luit h̄ noie ingenti vlt. tpe etiā Anf. nō
vident fuisse vltate due notiones posi-
tione in pte: qz non vlt ipse vi spiratiua.
sz p illa accipit dignitatē cōez pñi z filio
z sicut antea a pñcipio fuerūt note tres
ppietates notōales. s. pñitaa: filiatio
z spiratio. z hoc ex verbo saluatoris in
euāgelio. z Jo. in canōica sua. tñ postea
p inuestigatōem innotuerūt alie notio-
nes z pprietates q pus erant in se sz nō p
us note. z ita sicut posteriores pcesserūt
plures notioēs q pōres. nō tñ pōres eas
negauerūt sz nō eas dixerūt. ita non vī
incōueniēs de posterioribz ad illos do-
ctores. dñ tñ possint pcludē illas ex oris
pōz. **A**d vltm de amb. pz p magm
q illud vocabulū ingentis nō erat tpe
suo ita notūz uel ita neciūm ad expñsio-
nē fidei: qz oporteret oēm catholicūz eo
vti. z pñā psonā illa pprietate expmef
erat occasio simplicibus fidelibz erroris
qz vī dicere aliquid ad se: qz nō ita māi
feste importat relonem: sicut iporat ge-
nitū: z iō secūz z cautū erat simplicibz
fidelibus nō vī illo vocabulo ppi here-
ticos malignātes: sz h̄ vocabulū in se p
pñe z pmo ppetat patri.

Ad qōnez secundā

vī posse q sic. h̄ intelligēdo. eēntia. n.
diuina anteqz intelligat cōcata p pdu-
ctōem vī in aliquo intelligi non cōcata
actu: ut in pma psona ppter pñitātē ei
nō quidē nō cōcabilis: qz nō est nō cōl-
cabilis: sz nō actu cōcata: qz nō vī pos-

se cōicare alicui quasi passiue: nisi pñe
tur in aliquo nō cōcata sibi qñi passiue
z h̄ mō in isto pmo signo in q tñ intelli-
git eēntia in aliq. z ista negatio nō cōica-
ta actu: vī h̄i intellectū alicuius incōica-
bilis. si. n. essentia ut nō cōcata actu nō
esset incōcabilis. igit ipsa ut nō cōcata
posset esse in pluribz. z tñc posset esse
plures ingenti z pñe pñe pñe in qui-
bus eā pmo eēt eēntia: z nō esset eius sta-
tus in aliquo pmo. sz si h̄ aliqz incōica-
bilis subsistens in nā diuina tñc h̄ pso-
na pma. q an omnē intellectū pprietatis
positiue intelligēdo solā eēntia z ingenti-
tū. hoc est nō cōicatū p gnatiōem h̄ ali-
qz subsistens incōcabilis in nā diuina q
est ingenti accipiēdo ingentiū pprie sic
pōt accipi in diuina. **C**ōfirmat ista opi.
p Aug. 5. de tri. c. 6. vbi vult q si pñ nō
genuisset nihil eū phiberet dici ingentiū
q pōt intelligi aliqz ingenti nō intelligē-
do ipm gnāsse. intelligēdo aut ingentiū
intelligit suppositū incōcabile subsistēs
q vī q pus pñituit ibi psona p ingentiū
q p aliqua pprietate positua. **P**re. i
di ordine eēntiali negatio ordinis ad p
vī immediatus psequi ipm pñū q ordo
eius ad scōm: qz illa negatio vī imedia-
te sequi ipm inquantū tale. igit silt in or-
dine psonaz pus pueniet pñe pñe ne-
gatio originis ad pñe q ordo ad scōam
pñā. q pus intelligit ingentiā q gnāna
z in illo pñt intelligit pñā incōcabil
in nā diuina. **P**re. si pñ imaginatō
nem phoz nō esset in diuina: nisi vñum
suppositū absolutū pñtueret p essentia
absqz pprietate positua. z si aliqua cō-
curreret nō esset nisi illa negatiua que ef-
fet non esse ab alio. ergo videt q cū ori-
go posita in diuinis nihil auferat ipi ef-
sentie. nec etiam huic pprietati negatiue
non esse ab alio. ergo ipsa poterit modo
aliqua persona constitui. **E**t si obici-
atur quomodo sola negatio poterit cō-
stituire personaz diuinā. **R**espondetur:
q persona includit essentiam diuināz q

est cōicabilis. et tū hoc aliquid quod est incōicabile p hoc q hz nām in se habet in se oēm pfectiōem positiuā que pōt pōt in ipsa. per negatōem aut cōintelle ctam pōt hīe rōnem incōicabilis. et hoc maxime si incōicabilitas nō dīc nisi ali quā negatōez in genere. **Contra istaz** viam arguit sic. nulla negatio est de se i cōicabilis: quia sicut nō est de se vna ne qz indiuisibilis aliqua indiuisiōe. sic nō est de se hec et incōicabilis. sed tū p affir matōem cui pmo repugnat diuidi. et p hoc negatōi puenit nō diuidi. et iō nega tōi nō puenit pmo nō diuidi sed pnter. ita etiam vī de incōicabili: qz cōicari nō repugnat negatōi de se: sed tū p aliquā affir matōem cui pmo puenit talis incōi cabilitas. g negatio nō crī pma rō incōi cabilitatis. **Pte.** nulla negatio est p pria alicui subiecto nisi p aliquā affir matōem. ppriam ei quā sequit talis ne gatio. g pme psonē nō est ppria ista ne gatio nō esse ab alio nisi quia cidē ppa est aliqua affirmatō pōz quā psequitur ista negatio ista affirmatio pōz nō pōt eē essentia. g aliqua pprietas positiua. **Si** pma psona sit incōicabilis formaliter negatōe. et scda est incōicabilis relatōe positiua. s. filiatiōe. et tertia filr spiratiōe passiuā. g nō vniformit se hnt iste psonē in rōne psonalitatis neqz sunt eque pōi tiue psonē: nec eque perfecte inquan tū psonē: quia nō est eque pfecta psona litas negatio et pprietas aliqua positiua. Iste rōes hz forte nō pincerent aduersa riū qn possent solui. tū qz nō vī pbabi le psonaz pma pstitui sola negatōe for malit. vel negatōe formaliter esse perso nam: iō pōt concedi pclusio istarum ra tionum.

Ad argumētum in

oppo^m dico sicut dcm ē di. 26. q li pter nō excludit aliq psonalitat: s; excludit effē tialia: et includit in pprietate in ea inclu

sa omne psonale illius psonē. vñ et i in gnātōe includitur tam paternitas q spi ratio actiua: ut est in pte. et omnia perso nalia que pueniunt patri. Qd etiā pba tur per eum alibi ubi noiat paternitatē filiatiōem et pcessionem. ergo non inten debat in pmo loco solas illas tres esse p prietates psonales. nec etiam intēdebat illas tres constitutiuas esse personales. per illas intendabat omnes alio: et q oia cēntialia que excludunt p li pter si vñ in tribus.

Ad argumenta pro

opi. pma qn arguit p aug. de positare i geniti ad paternitatem. **Rñ** aliqñ pua non cōnotat affiniatiōem. et tū nunq i est formaliter puatio ut ppria nisi pua uatō insit formaliter talis positio. **Ex** cecus nō cōnotat nisi oculum qui ē cōe subiectū cecitatis et visitiōis. et tū nunq inest oculo p solam rōnem oculi: sed p aliquā aliā entitatem positiuā quam psequitur ista puatio: puta p talem mī xionē in oculo cum qua non possit sta re visio. Ita pōt dici hic: q licet ingēitū nō connotet nisi aliquā personā sibi sstē tem in cēntia diuina. tū ista affirmatio non est tota rō inherētie huius negatō nis que est ingēitum: sed oportet in re aliam pprietatem positiuā aliq mo do pcedere ingēitū per quam insit: licz non connotet p ingēitū: tanq aliud p prium sibi. et p hoc dcm Aug^o debet intelligi q ingēitum quantum est de p se rōne ingēiti non cōnotat ptem non tū pōt inesse pprie in re: nisi affirmatō ista uel aliqua aliā absoluta uel relatua sit quasi rō inherētie eius. **Ad 2^m** dicitur q ista ppositio est vera de pmo i or dine quod est ad se. cuius. s. eē nō est esse ad 2^m. ita nō est in ordine psonarū habē tium eandē nām ut in pposito. qz hic p ma psonam esse est ordo eius ad scdam et iō ordo ad scdam quasi pcedit nega: o nem pncipij sicut pstitutiū formale alicui

ius entis positum pcedit in eo negatōem
alicuius entis sibi repugnantis. Ad
tertium si esset ita fm imaginatōem pho-
rum gentiliū. tunc essentia diuina eēt d-
terminata ex se ad hanc subsistentiaz. et
pstitueret hanc nō p aliquā negatōem: s3
se ipsa fm eos: quia esset oīo determina-
ta ad hanc: sicut in creaturā hec natura
est oīo limitata ad hoc suppositū. nunc
aut ponēdo ibi esse originē oportet eēn-
tiā nō esse oīo determinatā ad vnā per-
sonā: ideo nō pstituiere per se aliquā p-
sonā. At cum dicit ponere originē nihil
aufert eēntie: nec illi qd p se cōstituit. ve-
rū est qd nihil aufert: sed ponit oppositū
illius hypothesis poter quam eēntia d-
se pstitueret psonā. s. determinatōem es-
sentie ad vnicam subsistentiam que hy-
pothesis auferret eēntie pfectōem: quia
videret ponere limitatōez. sed oppositū
illius hypothesis ponēs originē non au-
fert pfectōem. aufert tamen modū i-
compossibilem pstitutiū psonē: qd eēt
verū ex hypothesis.

¶ Ultimo hic que

ro: utrū pma persona pstituat
in esse psonali aliqua relatōe positua
ad scōam psonā. qd nō. arguit pmo: qz p-
ma psona pntelligit in esse psonali an-
teqz gignat. agere. n. suppositū est. igit p in-
telligit esse suppositū etiā anteqz agat. si
aut pstitueretur relatōe ad scōam perso-
nam cointelligeret cū ipsa existēte scōaz
psonā esse. 7 p pns scōa psona cointelli-
geret esse anteqz pma gigneret. 7 ita secun-
da psona nō esset termin⁹ illius gnātōis

¶ Confirmat rō: quia quecunqz sunt siml
natura quocunqz vnus est pns 7 alterū
relatiua sunt simul natura. ergo si pma
psona formaliter cōstituitur in esse pso-
nali p relatōem ad scōam. quocunqz p-
persona pōt est in esse psonali: eo 7 2.
sed generatōe que est actio pme psonē:
videtur pma psona esse pōt in eē perso-
nali. igit 7 scōa. 7 ut pns tūc non erit imi

nus formalis generatōis. **P**re: in oī
ordine pmi vī esse absolutissimū: sic ap-
paret. pducendo in qbuscunqz ordinib⁹
ergo ita erit in ordine psonarū qz prima
erit absolutissima. 7 ita nō pstituetur p
relatōem ad scōam. **C**ōtra: pma per-
sona nō pstituitur in esse psonali det-
tate: quia nō est incōicabilis. nec spirati-
one actiua: quia cōis est sibi 7 filio. nec i-
nascibilitate ex. q. pcedente. qz p vīa diuī-
siois aliqz relatōe positua ad secundā per-
sonam.

Hic cōmuniter cō-

ceditur p affirmatiua questōis. sed pp
difficultatē pmi argumētū distinguit de
ipsa relatōe pstituit pma psonā. **U**no
qz ipsa pōt piderari ut ppetas ul ut re-
latio: ut ppetas pcedit gnātōem: ut re-
latō sequit. 7 tūc fm qz pstituit scōam p-
sonā nō oī ipsa sū esse cū pma: licz ut est
relō qsi pns gnātōem oī scōam siml eē
cum ea.

Contra istud. pro

prietas ut pproprietas est aliqua entitas.
alioquin nō pstitueret aliquod ens. aut
igitur entitas ad se: aut ad alterum: aut
neutrū. entitatē enī aliquā esse singularē
que nec sit entitas ad se nec ad aliud nō
vī esse intelligibile. qd oī qz ista entitas sō
malr vel sit ad se. 7 tunc pstituit psonā
absolutā uel ad alterū. 7 tunc ut ppetas
erit relatio. 7 tunc nō euadetur diffi-
cultas l3 alia rō sit psiderandi eā ut ppe-
tas 7 ut relatio. **A**t confirmari potest
ratio per exemplū: quia et si albedo pos-
sit psiderari ut albedo uel ut qualitas. 7
si psideretur ut albedo hoc est fm ppetas
am rōnez specificā suam. si autē ut qua-
litas: h est fm rōem imperfecti sui generis
tū qdqd pstituit albedine ut albedo ē nō
pstituit aliqz entitate q nō sit qalitas: qz al-
bedo enī ut albedo includit eēntialitē
qalitas: 7 ē eēntialr qalitas. ita qz albedo
nō pōt pstituiere albu uel aliqd nisi in eē

qualitativo: ita vi in pposito de pprie
tate relatiua sic 7 sic piderata. Pre:
iste dicit alibi q in diuinis nō pōt ēē or
do: qz nec essentie ad relatiōes nec relati
onum int se: quia relatiua sunt fil natu
ra. q si pprietas possit piderari eo mo
do quo nō esset relo: 7 hoc mō nō opō
tet q haberet correlatiuū simul natura
argumentū eoz nō valēt.

Aliter distinguitur

de relatiōe ut relo est 7 ut origo est. 7 po
nitur q cōstituat ut origo: nō aut ut re
latiō: qz rō originis aliquo mō pcedit:
7 in ea quasi fundat relo. p^a aut psona
pstituitur p primā ratōem ibi p quam
distinguitur.

Contra hoc obici

tur: qz origo ut origo nō est ppria for^a
nec psona in qua est nec psona ad quā
est. sed est qsi via: 7 tūc neqz pme psona
est forma sed qī psupponit eā. nihil aut
pstituit aliquid in aliq esse nisi inqruiz
est forma eius. Si tū ista via intelligit
de distinguere qsi pncipiatiue corrdien
tur cause effectiue in creaturis: sicut ex
positū est dīl. xxyj. 7 nō per modū prin
cipij formalis: tūc ista positio possz ha
bere veritatem: nec hoc argumentū eēt
cōtra eam.

Alio modo dicitur

q sicut eadē actio pōt diuersimode itel
ligi: inquantū aptitudinalis: inquantū
potētiālis: inquantū futura: inquantū
actu: 7 inquantū pterita: ita relatiōes fun
date sup act: oēm pnt diuersimode acci
pi vi sit relo fundata sup generatiōez qsi
aliquo mō pteritā. alio mō ut qsi pre
sentem: alio mō sup eam ut qsi futurā:
alio mō sup eam ut qsi potētiāle: 7 vl
terius ut qī aptitudinalē. dī aut q relo
sub pma rōne cōstituit primā personā.
pma aut rō est rō aptitudinalis: qz illō
sequit ad aliud nō ecōuerso. q gnatio ra

li mō pstituit ptem: 7 hoc mō significa
tur p hoc qd est generatiuitas.

Contra istud

prima psona nō pstituitur
pprietate hāte minus pfecte esse positi
uum q habeat pprietas pstitutua 2^a p
sone: qz tunc nō videret esse eque perfe
cta in esse psonali. 2^a aut psona pstitu
itur fm istos: filiatiōe ut filiatio est. q p
ma psona nō constituet relone potētiā
li que minus pfectū esse habet de rōe re
lationis q pprietas 2^a persone. sed relo
generatiui ad generabile quā ponit eē
primā 7 constitutiua est relo potētiālis
q nō cōstituit ita perfectā personā actu
alem sicut 2^a. pbo assumpti: nulluz esse
actuale exigit ens potētiāle: qz ens potē
tiāle ē minus pfectum q actuale dūmo
do sint eiusdem rōnis. relo aut gnatiui
requirit gnabile qd dicit relonem potē
tiālem ex pre filij. q ista relo generatiui
in pte nō est relo actualis. Preterea p
istam opi. 7 cōtra duas pcedentes: relo
si pstituat ibi primā personā hoc nō est
nisi fm q est in re: alioquin non pstitu
ret personā realem. nō est aut in re nisi
vnica relo psona pime ad secundā: nec
est ibi nisi sub rōe actualissima quomo
docūqz possit diuersimode accipi. q nō
illa rōne actualissima constituet illā pri
mam personā: 7 sub ea rōne correspon
det sibi relo in secūda psona. nō est aut
in secūda aliq nisi ut actualissima. fru
stra igit querit distinctio qsi potētiālis
uel aptitudinalis ibi a rōne actiui: quia
ista distinctio in modis pceptiendi nihil
facit ad pstitutiuū pime psona quin p
ma psona semp exgat secū simul secun
dam: 7 tū ppter hanc difficultatez. s. ne
poneret personā primā hē simul secū
secundā querit ista distinctio relationū
aptitudinaliū: actualiū: 7 potētiāliū:
ne filius ponat pcedere generatiōem pa
tris. Qodez mō posset argui q primam
opi. 7 secundā: qz illa relatiō quōcūqz
conciptat nō est ibi nisi ut vnica. Pre

terea: q omnes tres
filium p hoc q ac
est in cētia diuini
opi. paternitas ut
diuina: quia fm e
tunc pmo est qn si
pūas pcessit ali
nūtas uel pprietas
rōis se ptem sicut
sile ita erit patern
nem sicut filiatio
ordum. Preterea
est difficultas quo
netur ad psonam
sicut se nō videt co
mūqz aliquid dēter
rōis qz est habz il
mūqz esset hēret p
ione. si aut ab alio
esse p rōnem pime
ur esse originata
ib alio ponit in tal
Aliter po
do pclusionem op
q prima psona
aliqua ad secundā
do de pmo pstitui
personali sed aliq
nō quidditatuā:
4. dī. 16. Pro h
de prima psona si
tur pinitati: 7 ing
liqua realitas ppa
illa nō possit esse
lata. ppria illi pso
nam p Aug. 5. de
gmūisset nihil p
altum. tum qz fec
ductionem in diu
lipo^a proxima nō
funditate per ac
sicut volūtas nō
randum ut in ali
sicut ut nō cōcata p
uolūtas: 7 ideo vi co

e mō signifi-
catas.

prima psona
nō pstatuatur
fecit esse psona

pstatuatur
esse eque psona
persona pstatuatur

relatio est. q. p
relone potest
habet de rōne

trone. sed rōne
quā ponit d
relo potest

persona actu
pstatuatur nullus
est. q. ens potest

actu. le dōm
tō aut gnātū
relone potest

relo generatur
pstatuatur. pstatuatur
pstatuatur. pstatuatur

relatio est. q. p
relone potest
habet de rōne

trone. sed rōne
quā ponit d
relo potest

persona actu
pstatuatur nullus
est. q. ens potest

actu. le dōm
tō aut gnātū
relone potest

relo generatur
pstatuatur. pstatuatur
pstatuatur. pstatuatur

relatio est. q. p
relone potest
habet de rōne

trone. sed rōne
quā ponit d
relo potest

persona actu
pstatuatur nullus
est. q. ens potest

actu. le dōm
tō aut gnātū
relone potest

relo generatur
pstatuatur. pstatuatur
pstatuatur. pstatuatur

relatio est. q. p
relone potest
habet de rōne

trone. sed rōne
quā ponit d
relo potest

persona actu
pstatuatur nullus
est. q. ens potest

area: p omnes tres opi. quia etsi p gnātū
lium p hoc q actione pūis relatio filij
st in eētia diuina: r actōe sua fm ista)
pt. paternitas ut pinitas est in essentia
diuina: quia fm eos pinitas ut pinitas
unc pmo est qn filiatio est ut filiatio lz
nins pcefferit aliquid ut origo uel gnā
uitas uel ppietas. igit pater ita gene-
abit se ptem sicut generabit filium: aut
altē ita erit paternitas in pte per gnātū
nem sicut filiatio in filio: qd videt ab-
ardum. Preterea cōtra omēs opi. alia
st difficultas quomō essentia determi-
etur ad psonam primā uel ppietatez:
ex se nō videt cōis alijs psonis: qz qn-
ūqz aliquid determinat ad aliud ex se:
hicūqz est habz illud: r tūc eētia vbi
unqz esset hēret personalitatē prime p-
one. si aut ab alio determinat: hoc videt
se p rōnem prime psonae: qz tunc vide-
r esse originata uel aliquo mō posset
b alio poni in tali subsistentia.

Aliter ponitur tenē

o pclusionem oppositā istis tribus opi.
f. q prima psona nō constituit relatiōe
liqua ad secundā personā: r hoc loqn
o de pmo pstatuatio illius psonae in eē
ersonali sed aliqua realitate absoluta:
ō quidditatiua: sicut tactū est in opm.
l. ol. 26. Pro hac opi. arguit specialr
e prima psona si ingentū pzeintelligi-
ur pinitati: r ingentū vī pzeintelligi a-
liqua realitas ppieta pme psonae. igit cuz
illa nō possit esse relatiua erit aliq abso-
luta. ppieta illi psonae. pbatio assumpti:
um p Aug. 5. de trini. c. 6. Si pater nō
gnauisset nihil phiberet cum dici inge-
ritum. cum qz secūditas ad aliquā pro-
luctionem in diuinis nō intelligit qua-
i po proxima nisi ut est in nō hntē illā
ecunditatē per actū illius secūditatis:
icut volūtas nō intelligit secūda ad spi-
randum ut in aliqua psona nisi ut in q
it ut nō cōicata p secūditatem volun-
tatis: r ideo vī cōiter pcedi q vī spirati-

ua in pte r filio pzeintelligit nō hntē volū-
tatem p spirationem. q a simili huic se-
cunditati generādi ut qsi po^a ppinqua
vī pzeintelligi innascibilitas que notat
eam nō hntē per actū secūditatis intelle-
ctus. f. gnātionis. pbatio secūdi sequit
ex improbatōe opi. in. q. pcedente. p
nulla relatiua pmo referunt ad inuicēz
ita q relatiū ut relatiū pmo terminet re-
lationēz. pater in creaturis: qz relatiū ut
relatiū requirit illud ad quod refert ad
sui esse r ad sui diffinitionēz. q illud ad
quod refert est aliquo mō prius relati-
ū ut relatiū. si igitur ecōuerso ipm ut imi-
nans refert: q pari ratiōe requirit illud
ad quod refert ppter sui esse r sui diffi-
nitionē. q circulus esset in necessario co-
exigendo: r hoc ita q vtrunqz exigeret
alterū sicut prius essentialit se ut diffini-
ens se. sed circulū esse in pziōitate essen-
tiali est impossibile. q impossibile ē rela-
tium ut relatiū siue fm illud eē quo
dependet a correlatiuo ut ad terminūz
esse terminū dependentie alteri correla-
tū: r a filiū videt in pposito q relatiū
nō refert p ad relatiū ut ad terminūz
hulus relatiōis. q secūda persona si refera-
tur ad personā primā oportet ponē ali-
quod absolutū ut terminū huius rela-
tionis. nō est aut illud absolutū eētia:
qz illa sicut nō refert ita nō terminat re-
latiōem: qz nō distinguit. q est absolutū
psonale quod pōt distingui a 2^a psona
qōtra istam opi. arguit q esset hērica
sed tacta sunt argumēta r solutiōes di.
xxv. ideo modo transeo.

Ad questionē istaz

cui nō placz ultima opi. de psonis abso-
lutis pōt dici tenendo cōem viā: suppo-
nendo. f. psonas esse relatiuas: r q pma
psona pstatuatur relatiua ad scōaz
psonā: qz nec aliquo alio sicut argutur
est ad oppositū p viam diuisionis. nec
oportet distinguere qualiter illa relo con-
sideretur ut est constitutiuū. quocūqz

enim variet fm considerationem eadē tñ est in re: 7 fm q est in re pstituit psonaz realem. Nec ē difficultas alia nisi quō requirit secundā personā simul secū cū tñ precedat. vbi tñ breuiter dico q simul tas relatiuoz qua dicunt esse simul nā est ista. s. nō posse esse sine se inuicem si ne cōtradictione si sint relatiua mutua nā vna relō nō pōt esse sine termino. qz si posset esse sine eo. esset ens ad se. pari rōne nec relatio alia sibi cōtrādēns pōt esse sine isto termino. qz tūc esset ad se. igit iste due relatōes qñ sunt mutue nō possunt esse sine se inuicē absqz cōtradi ctione. omē aut prius nā potest esse sine ptradictione sine posteriore: ita q si po natur hoc eē sine illo nō est cōtradictio sicut patet p phm. v. metaph. c. de prio re. isto mō concedo personā primam et secundā nō posse eē sine se inuicē absqz cōtradictione: 7 nō est ptradictio ex ali quo extrinseco: sed ex formali rōne ista rum personarū: 7 tñ cum h° stat priori tas originis q vna sit ab altera. Qd de claratur p: qz si for. sit p: platonis: for. nō intellectus ut subiectus pinitatis sed ut sub paternitate: 7 plato intellectus ut sub filiatiōe ista sunt siml natura: qz sic intelligunt ut correlatiua: 7 tñ ut sic for tes est pns origine q plato: qz sic intelli gitur sub paternitate q est formalis pri oritas originis. g vī q eodē quo aliquid ē prius origine in creaturis est simul na tura cum eodē eo mō quo simultas na ture requirit ad correlatiua. Hoc scdo sic psuadetur: qz prioritas nāe vno mo do est pōritas fm pfectionem: ita q pri ora dicunt esse pfectiora fm naturā. ix. meta. c. vij. nūc aut cum simultate corre latiuoz fm naturā vī posse stare prio ritas fm pfectionem in vno respectu al terius: qz si genus relatiōis diuidat per prias differētiās oppositas sicut alia genera vna differentia diuisiua erit dig nior 7 alia indignior: qz due species nō sunt equales. 8. metaph. 7 per psequens

species pstituta minus nobili differētia erit minus nobilis: 7 tñ due species psti tute ex duabus differētijs oppositis pnt referri sibi inuicē: qz oīs relatio disqui parantie est ad aliqd alteri? speciei. igit relationū sibi cōrespōdentū altera po test esse prior. i. pfectior alia: 7 tñ simul natura qrtum ad hoc qd est nō posse eē sine se inuicem. g multo magis vī etiam prioritas originis fm quaz. s. vnū extre mum in nā nō excedit aliud extremum sed ē a quo aliud possit stare cum ista si multate relatiuoz. Ad hoc etiā addu citur autē. vi. metaph. vbi videt velle q causa inquantū causa prior sit causato inquantū causati: 7 tñ causa inquantū causa ē simul cū causato simultate req̄ sita ad correlatiua. ista aut prioritas na ture que ē cause ad causatū vī magis re pugnare simultati nature correlatiuoz q prioritas originis tñ. Tūc breuiter pri ma psona constituit in esse psonali per relōem positiuā ad secundā 7 cōuerso 7 impossibile ē esse sine se inuicem: 7 tñ ipa persona pma cōstituta in tali cē est prior origine psona 2ª ita q pma psona pstituta in tali esse est a q originata ē 2^a 7 ita prioritas originis non repugnat si multati relatiuoz.

Sed tunc est aliud

dubiū qd tactū est cōtra istas tres opi. s. quō essentia determinat ad primam subsistentiā. Ad hoc dico q nā aliqd est illimitatū in aliqua rōne cause ita q cōtrādēnt sibi plura in altero extremo uel aliquod vnū cōtinens plura si inter illa plura ē aliqd ordo uel absolute uel in se habēdo ad illud illimitatū tūc nō est idem primū respectu talis illimitati 7 hoc loquēdo de primitate adequatio nis 7 pmiū primitate immediatiōis. Ex emplū huius pmo in cā efficiēte ubi est manifestius: si sol ut cā illuminet medi um totū: 7 tñ est quasi agens illimitatū cui cōrespōdent plures ptes medij illu

minare: et in istas partes est ordo aliquis
 quod pars illuminat pars propinquior quod re-
 morior. primum correndens soli ut illumi-
 nanti est totum medium ut includit omnes par-
 tes. primum inquam quasi adequatum: tamen
 non est primum ut immediatum: sed pars pro-
 pinquior soli immediatius illuminat quod
 pars remotior. ita etiam in forma accipi-
 endo animam intellectivam que est forma a-
 liquo modo illimitata correndet sibi per pri-
 mo perfectibili corpus organicum secundum se to-
 tum includens in se multas partes perfectibi-
 les. primum igitur perfectibile aie intellecti-
 ue. i. adequatum est totum corpus organicum.
 sed quia in partibus huius totum est ordo
 originis vel in se vel in habendo animam: quia
 primum est cor: deinde alie partes. xvj. de ani-
 malibus: id est ista forma non primo. i. eque
 immediate perficit totum: sed sic primo perficit
 cor immediate et mediate ipso alias
 partes. si igitur anima esset tota essentia cordis
 et manus per identitates: et tamen daret eis esse
 distinctum quale modo datur eis in toto
 et cum hoc cor et manus non essent partes
 eiusdem totius: quod hoc esset imperfectio
 sed hec essent supposita distincta esset ad
 huc anima propria sui illimitatione huius
 corpus organicum pro adequato perfectibili
 siue habes omnia illa supposita que mo-
 do sunt partes corporis per uno adequato: et
 tamen haberet unum illorum quod. scilicet est primum
 origine per primo et immediato perfectibili-
 li. ita potest dici uniuersaliter in omni illimita-
 to cui correndent plura inter que est alius
 quis ordo propter que unum illorum imme-
 diatius respiciat ab illo illimitato quod al-
 terum. ita in proposito essentia diuina non
 habet aliquam substantiam vnanz primam. i. ad-
 equatam sibi: quod tunc non posset esse in alia
 sed sic adequant tres substantie illi na-
 ture: quod tamen in istis tribus est ordo in habendo
 naturam: et id est essentia vna primitate. scilicet im-
 mediationis respicit primum illorum ordina-
 torum: ita quod sicut essentia ex se primo esset
 in tribus si esset in eis sine ordine: et hoc tamen
 primitate adequationis. quod primitate im-

mediationis: ita nunc ex se est in tribus pri-
 mitate adequationis: sed non primitate or-
 dinis immediationis: sed prius in primo il-
 loz et virtute illius in alijs quibus conca-
 tur ab illo primo. Cum igitur queris per
 quid est essentia in prima persona. dico quod ex
 se. et si adhuc velis dicere quod non: sed per pro-
 prietate determinante: eadem questio esset
 per quid determinaret ad proprietate de-
 terminante siue per quid primo pullulat i
 essentia illa proprietate: et tunc vel oportet
 procedere in infinitum vel oportet stare quod
 essentia que de se esset primo. i. adequate in
 tribus et esset de se immediate in tribus si
 non haberet ordinem quod ipsa est de se imme-
 diate in primo istorum trium habentium ordinem
 Et si quis vnde determinat essentia ad
 primam personam. et si ex se determinat. er-
 go non potest esse in alia. Rndeo: decimatio
 duplex est opposita duplici indetermina-
 tioni. vna indeterminatio est ad oppo-
 sita contradictorie: sicut materia est indeterminata
 nata ad formam et ad priuationem. alia est
 ad diuersa positiua que tamen stat cum de-
 terminatione ad alteram partem vtriusque
 contradictionis. Exemplum huius secundi: si
 cut sol est indeterminatus ad producendum
 vermem et plantam tanquam a diuersa posi-
 tiua: cum tamen ex se sit determinatus ad al-
 teram partem contradictionis tam huius quam
 illius: scilicet ut si esset agens particulare tamen na-
 tum producere vnicuique illorum tamen. dico tunc
 in proposito quod essentia de se determinat
 ad primam personam decimatione oppo-
 sita indeterminati primum que est ad addi-
 ctoria: non tamen decimatione opposita
 indeterminati: quod illa non statet cum illi
 mitatione ad plura. Et per hoc patet ad
 artem: si ex se determinat ad istam igitur non
 potest esse in alia. prout tenet loquendo de de-
 terminatione 2^a que opponit illimitati
 oni ad plura: et hoc modo non determinat
 essentia ad vnanz sed ad tres substantias:
 quod illa decimatio est ad primum adequatum:
 non tamen tenet contra loquendo de determi-
 natione primo modo: quod illa est ad primum

immediatū nō adequatū: et stat cum illi
mitatōe indeterminati ad plura.

Ad primum argu-

mentū principale p3 ex dictis: q2 p3mū sup
positū pcedit scdm origine. et tñ sunt sū
natura sicut requirit ad relatiua. Et
cū arguis q2 p3mū suppositū pcedit gene
ratōem. igit et scdm. Rñō. q2 ante pōt in
telligi gnatio actiua et passiua. si genera
tio actiua nego. immo p3mū suppositū
est generatio actiua subsistēs. quia quo
modocunq; intelligat illa relatio nō est
oīa in re dicendo patrē subsistere ul ge
neratōem subsistere vel generantē subsi
stere. Si aut intelligat in ante de gnatioe
passiua cōcedo q2 p3ma persona sicut ori
gine pcedit filium: ita pcedit origine ge
neratōem passiuā. Et cum arguitur
sic: filius pcedit eandem generatioez pas
siuam: quia est sū cum patre. ista pñtia
nō valz: quia nō est isto modo simul cū
patre quō pater est p3r genera tōe passi
ua. filius. n. est simul cū patre nā. sicut p
tinet ad correlatiua. pater aut pcedit ge
neratōem passiuā nō sic sed origine. Nūc
aut ista p3pō qñcunq; aliqua sunt siml
quocunq; est vnum pus. et reliquū falsa
est nisi intelligatur de similitudine eiusde
rōnis cum illa p3ritate et posterioritate
sicut ista est falsa. si aliqua sunt simul tē
pe quicqd est pus natura vno et reliquo
Sed ista est vera: si ista sunt simul tēpe
quicqd est pus tempore vno et altero.

Ad scdm argumentū dico q2 vera ē
illa maior in ordine cōtinentiarum: q2 ibi ē
telligit in pfectōibus qdditatis et stat
est ad pfectōem qdditatis infinitam q
est absoluta. Sed in psonis habentibus
eandē nām distinctā tñ p origine: sicut
oportet intelligere in pposito fm cōem
opi. p3pō maior est falsa: quia ibi p3mū
p3cise est illud: q2 ē formalr p3cise ad 2^m.

Circa distincti onē. 29. quero vtrū pñ vno

dicatur d pñcipio sumpto psonaliter et
notionaliter et sumpto etiā essentialiter.
q2 nō. quia si pñcipiū esset vnius rōnis
hoc mō triplr sumptuz. ergo pñcipiat
esset vnius rōnis. hoc est falsuz: q2 nei
filius nec spūscūs pñcipiat vno mō. nei
creatura eodē modo cū eis. Cōtra. sed
tur creans igit pñcipians. generā igit pñ
cipians. et spūscūs igit pñcipiās. et nō eodē
uerso. g pñs est cōmune ad omnia ant
cedentia.

Ad istam questionē

dico q2 pñcipium nō dicit vniuoe d pñ
cipio essentialiter et notionaliter et pñ
naliter sumpto. et hoc loquēdo de relati
one que per se significat hoc noīe pñci
et accipiendo pñcipium pñcipiatue: nō
p eo quod pñcipiat siue p pñcipio q2
sed quo et rō est q2 pñcipium essentiali
sumptū nō dicit nūi relonem rōis nor
realē quia nō est realis relatio dei ad cr
aturā: ut ex oīs. sequēti patebit. ut autē
accipit ad intra notionalit uel psonalit
dicit relonem realez. relationi aut reali
et rōnis non est cōe aliquid idem q2 est
in vno rei: et in alio rōis: q2 ei q2 est fm
quid tale: et ei q2 est simplr tale inqñtū:
tale non est cōe vniuocū illud q2 accip
tur in eis fm q2 et simplr. relo aut real
est simplr relo. et relatio rōis ē fm q2 re
latio. q2 sicut ē in rōe est ēē f3 q2. ita re
ferri fm rōem siue ppari a rōe ē referri
vel ppari fm q2. g nō est pñ vniuocuz
istis. Si aut loqmur de pñ ad intra ui
est psonale et notōale v3 q2 eis possit esse
rō pñcipij cōis vniuoe sicut pñitatis et fi
liatōis pñ hoc q2 est relo originis ēē cōe
vniuoe sicut tactū est supra ol. 23. d cōl
vniuoco psonis inquantū psonē.

Ad argumenta pri

mū pbat q2 nō est pñcipiū vni rōis ibi
notōnale et psonale. Rñō q2 in creatur
aliq duo distincta spē dicit ēē alteri rō
nū et tñ pōt abstrahi ab eis v3 cōe vni

rōis sicut genus. ita in pposito iste p' ductiones gnatio 7 spiratio sunt alteri? rōis loquendo de ppijs rōibus earū tñ potest aliquod vnū cōe abstrahi ab eis: 7 eodem mō de hoc cōi qd est prin' cipium. ipm pōt esse cōe vnius ratiōis: l3 illa de quibus dī sunt alterius rōis loquendo de ppijs rōibus eoz. 7 si obiciatur cōtra hoc qd tūc est vlt in dñis de hoc tactū est. s. di. xxiij. Ar^m ad op positū pbat cōtatem huius qd est prin' cipium ad tale 7 tale principiu sicut p' bat vniuocationē ad principiu intra et extra. ideo pōt rñderi qd nō sequit creas g principians. 7 generas g principias. accipiendo principias pro aliquo cōceptu vniuoco simpliciter: qz principians qd infert ad hoc quod ē creans ut dicit de deo dicit tñ relonem rōis. principians aut quod infert ex genere dicit relatio nem realem.

Circa distincti onem. xxx. p^o quero vtrum de deo dicat aliqua relatio ex tpe. qd nō. qz quicquid de deo dī ē de us. igit est eternū: nō igit nouū: nec p cō sequens ex tpe. S: nihil eternum dī de tpali. ergo nec econuerso. S: factio non vī esse sine mutatiōe. g de^o qui est immu tabilis nō fit aliquid. sed si aliq relō noua diceret de eo posset dici fieri fm istā relationē. Oppositū patet p aug. 5. de trini. c. vlti. 7 p rōnem qz relatiua sunt simul nā. ergo relatōbus in creaturis ex tpe ad deum: correspondēt relatiōes in deo ex tempe.

Secūdo quero vtrum dei ad creaturā possit esse aliqua relō realis. qd sic: qz deus ex natura rei absqz p'sideratione intellectu est onnipotens 7 onisciens. ista. n. ponū tur in deo sicut attributa dicētia in deo p'sectionem simpliciter: 7 omne tale est ibi fm naturā rei: fm Anf. mon. c. xv. ista

aut dicunt respectū ad creaturā potētia lem 7 scibilem. g. 7c. S: deus ab eterno voluit omne creandū esse p eo tpe pro q postea creauit: 7 istud velle creaturā in cludit relonem 7 tñ nō rōis. pbo: quia deus potuit velle creaturā: qd intelligere se velle eā. nō. n. qz sciuit creaturā iō vo luit eā: sed qz voluit eam iō sciuit eaz se velle. igit ista relatio eterna voluntatis dei ad creaturā est realis: qz nō est i vo luntate p actum alicui intellectus com parantis eā ad aliqd. S: relatiōes fun date sup quantitatē sunt rōes reales ex 5. metaph. igit inequalitas dī ad creatu ram fundata sup quantitatē virtutis in deo. s. sup infinitatē magnitudinis eius 7 sup magnitudinē virtutis in creatura. s. magnitudinem finitā creature erit re latio realis. Confirmat rō: qz magnitu do in deo est fundamentū eqlitatis que est realis relō ad intra. magnitudo etiā creature est fundamentū relōis realis in creatura. g compando hāc magnitu dinem ad illā videt q habitudo funda ta sup ista sit realis. Preterea: relones secūdi modi relatiōez que. s. fundatur sup actiōem 7 passiōem sunt relones re ales. sed tales sunt relones dei ad creatu ram inquantū eā 7 effectus. igit. Si dī ces nō est verū nisi in agentib⁹ naturalī ter. Qōtra: igit volūtas creata nō hēbit habitudinē realez ad suū effectū. Pre terea: sicut forma est in aliquo ita denō minat illud. g si nō est aliqua relō i deo ad creaturā reali: deus nō est reali cre ator: creature qd videt absurdū. Con tra: relō realis ē ad terminū fm eē eius reale. sed termin⁹ necessariū exigit ad re lationem reale. ergo si deus referat rea liter ad creaturā: creatura fm esse reale fuisse eterna.

Ad primā qōnem

dī q nulla est in deo noua relō: qz sicut actio est eadē l3 diuersimode p'siderata: ut in aptitudine: ut in po^o: ut p'sens: ut

pterita: ut futura: ita relatio fundata su-
per actione sic et sic considerata est eadem
relatio. eandem igitur relationem dicit in
deo ipsum esse creatum et creatorem: sed et
naturaliter fuit creatum. quod cum dicitur creas
non est in eo relatio noua sed noua appel-
latio relativa. Quod confirmat per aug.
5. de trinit. vlti. c. ubi potius videtur nouam
appellationem dicere quam relationem. Ad
secundam quoniam dicitur quod illud quod realiter est re-
latum est realiter ordinatum: sicut albedo quod
est ratio referendi realiter ad aliam albedi-
nem est naturaliter ordinata ad illam per eo
quod aliquam perfectionem habet ista ab il-
la inquantum in eis est natura perfectior si-
mul quam in altera earum. omne autem naturali-
ter ordinatum dependet ab illo ad quod
naturaliter ordinatur per quatuor. scilicet expectat il-
lud ut in ipso fundetur relatio ad illud: et
si dependet igitur est mutabile: quod dependen-
tia non est sine potentialitate ad actum: et si
mutabile igitur imperfectum: quod carens illa
perfectione ad quam mutat et si imperfectum
igitur illimitatum. Sed de primo ad ultimum si rea-
liter relatum est limitatum. Et quod posset in-
stari quod tunc non esset relatio realis in diui-
nis: idem videtur exponenda illa positio de rela-
tione ad aliud in natura. scilicet si naturaliter referatur
ad aliquid quod est idem realiter et in natura: non
oportet quod dependeat: quod non expectat ali-
quid aliud a se in natura ut in eo fundetur re-
latio. Tunc ad propositum: cum deus non
sit imperfectum nec mutabile et dependens
et non est relatum ad aliquid aliud a se.
igitur non relatum ad creaturam.

Contra istam opinionem

nem quodrum ad illud quod dicitur ad primam
quoniam: si relatio actualis et aptitudinalis
sint eadem et propter hoc non sit aliqua relatio
noua actualis dei ad creaturam. Sed per ratio-
nem non est aliqua relatio noua creature
ad deum: quod aptitudinalis in deo conuenit
bat aptitudinalis in creatura sicut actu-
ali actualis: et tunc si erant eadem in deo
aptitudinalis et actualis pari ratione apti-

tudinalis illa in creatura erit eadem cum
actuali: et ita nulla noua in vno extremo
sicut nec in alio. prius videtur absurdum secundum ve-
ritatem: quod tunc nulla essentia esset noua
nec aliquid absolutum nouum. impossibile
est. non fundamentum esse nouum et relationem
esse eandem secundum illud fundamentum. Et et-
iam sequitur impossibile secundum eos: quod tunc cum
omnia sint illud quod sunt per respectum ad
deum ut ad eandem exemplarem vel ut ad cau-
sam efficientem: sequitur quod omnia sunt eandem
et nihil nouum: quod si non respectus nec abso-
lutum: quod nullus respectus potest esse eandem
sine eternitate fundamenti: nec nouus si-
ne nouitate fundamenti. Specialiter etiam
videtur prius inconueniens secundum istos qui dicunt
esse extrinsecum dicere respectum ad eandem effici-
entem ut efficiens est: et illud esse vel respec-
tus erit nouum vel nihil erit nouum per cre-
ationem: et tamen ille respectus in creatura est
in comparatione ad deum. Sed non obstante re-
latione aptitudinali precedente ut aptitu-
dinalis est: potest actualis esse noua tanquam
alia ab illa aptitudinali. Preterea: non po-
test esse eadem relatio nisi sit inter eadem ex-
trema. nunc autem intellectus diuinus non tamen
ab eodem intellexit animam antichristi ut pos-
sibilem per tanto tempore antequam crearetur: sed in-
tellexit ea ut actu existentem per illo instanti
creationis per quo existet. istud autem intelli-
gibile videtur esse distinctum ab isto intelli-
gibili in ratione intelligibilis: quod videtur aliud in-
telligibile esse potestiale et actuale autem: quod
prius esse duo actus intelligendi circa illa:
quod utrumque potest intelligi cum opposito alte-
rius. Sed respectu intellectus diuini sunt duo
intelligibilia secundum duos actus secundum rationem.
igitur intellectus diuinus que est unica potest
habere ista per obiectis distinctis vnicui actus
secundum rem distincti secundum rationem sicut prius esse
obiecta distincta duorum actuum intellectus
nisi: et per prius diuinus intellectus operans
se ad primum extremum ut creatum ad creabi-
le: et ad aliud extremum ut creas ad crea-
tum videtur in essentia sua quod producere duos
relationes rationis ad distincta extrema: et ita

relo creatura 7 creatis nō est vna relatio
rōnis sicut nec extrema ad q̄ compatur
sunt ibi idem. Confirmat ista rō: in q̄
cunq; gnē illud q̄ est in po^o tale nō est
nisi fm̄ qd̄ tale. q̄ nō est simplicit̄ ei idēz
illud q̄ est actu tale: 7 per p̄ns si intelli
gat hoc ut in po^o 7 illud ut in actu: erit
aliud extremū intelligibile simplicit̄.

Preterea qd̄ dī de noua appellatione
vī irōnabile: qz in q̄cunq; eadē forma
h̄ idem esse vī eodez mō posse appella
ri ab illa. qz. n. forma talis ē 7 in talī tō
tale appellat ab ip̄a 7 nō ecōuerso. ergo
si relo erat eadez 7 vniformis ad creatu
ram ex pte dei: non vī quare nō posset
deus semp vniformis ab ea appellari.

Cōtra illud qd̄ dī ad scōam. q. vī q̄ il
la que ponunt ibi cōnexa nō sunt cōne
xa. p^o quidē si ponant duo albiſſima il
la erūt perfecte ſilia. qd̄ declarat: qz mō
pfecta ſimilitudo 7 equalitas ē in perso
nis diuinis. nō. n. tollit pfectio ſilitudī
nis ppter infinitatē fundamēti: ſed ma
gis ponit: 7 ſi per impoſſibile eſſent ibi
duo fundamēta eſſet ſilitudo realis: qd̄
modo nō ponit eſſe rōnis niſi ppter in
tellectū compantem illā magnitudinez
vnā. igit̄ ibi eſſet pfectiſſima ſilitudo: et
tū neutrū ordinaret ad alterū ut a quo
haberet pfectionem. Si dicās qz natu
ra ſpecifica ē pfectio: in ambobus q̄ in
vno hoc nō est vnū ordinari ad alterū
qz vnū illoz nullam pfectionē dicit vī
habet p hoc qz ad alterū eſt ſiue nā ſit p
fectius in ambobus ſimul q̄ in altero ſi
ue non. nec ſequit̄ ad inuicē ordinant: q̄
dependēt ad inuicē. Preterea agēs cre
atum nāle non agit inquantū eſt impfe
ctum: qz agere ſibi ppetit inquantū ē in
actu: 7 agere ſumme cōpetit deo: 7 tam
agēs tale inquantū ſic agēs ponit habē
reſonem realē ad creaturā. q̄ nō eſt necē
realit̄ om̄e relatiū inquantū tale depēde
re ad aliud. licz enim agēs creatū ad ali
quid dependeat: nō tū vī dependere ad
aliquid qd̄ creat: nec inquantū potētia

le 7 mutabile 7 imperfectū cauſat illud
ſed inquantū eſt in actu: tunc ſic agēs
agit inquantū perfectū. ſed inquantū ē
agēs reſert̄ realiter. q̄ nō om̄e relatiū in
quantū realiter relatiū eſt imperfectū.

Preterea: ſi. a. inquantū reſert̄ ad. b. re
aliter depēdet ad ip̄m: pari rōne ſi rela
tiones mutue ſint. b. depēdet ab. a. inq̄n
tum reſertur ad. a. 7 ita erit depēdentia
circularis. a. ad. b. 7 ecōuerſo. qd̄ videt̄
impoſſibile: quia in nullo ordine eēt̄
ali eſt circulus.

Aliter dicitur ad primā
q. q. i deo
nō eſt aliqua relo ex tempe ad creaturā
ſed in ſola creatura eſt relatio ex tempe
ad deū: 7 ſic illa relatio qua deus dicit̄
ad creaturā nō eſt in deo niſi fm̄ qz ē in
creatura: quod videt̄ accipi ab Aug. c.
preall. 7 a magiſtro in lra. Confirmat:
actio eſt in patiēte ex. 3. phyſi. 7 tam nō
denominat patiēs ſed agēs. ſic deus de
nominat a relatiōe illa que eſt in creatu
ra. Ad ſecundā qōnem dicit̄ qz nlla re
latio talis pōt eſſe realis: quia relo real
nō eſt ſine ordine: deus aut̄ nō habet or
dinem realez ad creaturā: quia ē ſupra
ordinem.

Cōtra primūz qz tunc
relo cēs
in eo in quo nō eſt fundamētū. funda
mentū enim relatiōis qua deus dicit̄ ad
creaturā ſi dicat̄ ad ea: nō eſt in creatu
ra: qd̄ potētia que fundat reſonem non
eſt in creatura ſed in deo. ergo relatio il
la nō erit in creatura. Preterea: oppo
ſite relatiōes cauſe 7 cauſati nō pūt eſſe
in eodem: quia magis repugnāt q̄ rela
tio pducētis 7 pducti: que tū nō pūt
eſſe in eodē ſuppoſito l̄z ſunt in eadē na
tura. Et ſi dicat̄ qz hic ſunt relatiōes
oppoſite in eodē ſuppoſito: nō tū deſto
minant ip̄m: hoc vī om̄ino irōnabile
qz aliqua forma ſit in aliquo ſubiecto: 7
tū ſubiectū nō poſſet dici tale quale na
tum eſt pſtitut̄ per illaz formā. Ratio

que ponit ad sciam. q. vñ petere pñci^m et
peccare fm pñs. pbano pñci^m q. cur de
sit prior creatura mltiplici pñmitate vñ
hie ordinem ad ipam extendendo nom
ordinis nō tñ q. dicat posterius ordina
tum ad prius sed etiā prius ad posterius:
lz alio mō oportet etiā probare q. ista
positas que pōt dici ordo nō sit relatio
realis in deo. hoc g. petitur nec sequit ex
isto noto q. deus sit supra ordinē accipi
endo ordinē put est posterioz ordina
torum ad prius. ex hoc. n. nō sequit nisi
q. nō sit posterius: et ex hoc nō sequitur
q. nō habeat ordinē generalit accipien
do ordinē. Qd aut rō peccet fm pñs p
batur: q. ordo est quedā relatio: nō aut
oñis relo ē ordo: q. nō relatio cōis fun
data super vnū ut relones equipantie:
sed sole relones disquipantie dicūt ordi
nem. arguendo igit a negatione ordinis
ad negationē relonis est arguere ac si p
negaret antecedens et postea pñs.

Respondeo igitur

ad pñmā. q. q. relones creaturā ad de
um sunt noue et ex tpe nec ppter istas:
nec inquantū sunt ad eū ut ad terminū
necesse ē ponere aliquas relones in deo
ex tempe terminātes istas. qd probat q.
fm pñm. v. meta. c. de adaliquid. tertū
modi dicunt relatiua que dicunt ad ali
quid q. alia sunt eoz. ita q. hec ē per se
dīa duoz pñmoz modoz a tertio: q.
in pñis duob' mois est relo mutua: in
tertio aut nō est relo mutua: sed alterū
pñse refert ad reliquū: sed reliquū non
refert sed tñ aliquid ē eius: oēs aut rela
tiones creature ad deū pñnēt ad tertū
modū relatiuoz. igit qualescūq. sint il
le que sunt in vno extremo nō oportet
alterū extremū fm aliquā relonem i eo
terminare illas relones: sed pōt termina
re pñse sub rōne absoluti. et istud etiā p
batur ex intentiōe pñi. 9. meta. c. 7. vbi
pbat q. act^{us} est prior po^{te} diffinitōe: q.
po^{te} diffinit^{us} per actū. si aut act^{us} refertur

ad potentiā: tñ etiā ecōuerso act^{us} diffi
nitur p pōm: sic dicit Por. c. de speci
q. in relonibus mutuis necesse est in vtro
runq. diffinitōibus virisq. vñ. Tūc a
guis sic act^{us} diffinit pōm ut terminat r
lationē eius. aut g. terminat relonē ei^{us}
ut ab^{so}: et hī ppo^{te}: aut ut correlatiuū:
et sic po^{te} diffinit actū. igit ut act^{us} est p
o^{te} diffinitōe est etiā posterior diffinitō
g. uel diffinit act^{us} pōm sicut ecōuerso: u
ita diffinit act^{us} pōm q. ecōuerso nō di
finit p ipam: et pñs actus nō refert ad
pōm: sed ē mere absolutū et hoc sub e
rōne sub qua diffinit pōm. diffinit aut
pōm inq̄tū pō est ad ipm ut relo ad te
minū. g. actus fm q. mere absolutus: ei
termin^{us} huius relonis qualicūq. sit il
la relo siue simplex siue fm quid. et hoc
etiā probat generalius p oñia relatiua.
q. nullū relatiuū p^{ri} refert ad correlatiū
ut ad terminū in creaturis. pbo: relati
uum inq̄tum relatiuū p^{ri} diffinit p te
minū ad quē refert. g. termin^{us} ut term
nus pōt ē diffinitōe relatiua ut relatiū
pñia p. 7. meta. vbi ppat accēs ad sul
stantiā: et p phum. 9. meta. vbi ppat p
tentiā ad actū. si ecōuerso termin^{us} inq̄
tum termin^{us} refert ad relatiū inq̄tū sui
relatiū. g. inquantū termin^{us} hēt illud q.
fuit relatiū ad ipm p diffinitōe: et p pñ
p priore fm diffinitōe. g. pī esset pñi
filiū fm diffinitōe et ecōuerso. impos
sibile est aut circuli esse in prioritate cē
trali quacūq. g. impossibile ē pñem p^{ri}
ferri ad filiū inq̄tū filiū pmo refert ac
pñem. g. refert p^{ri} ad illud ab^{so} qd est p
ximū fundamentū relonis: et illud ab^{so}
est pus pie ut pī est: et ecōuerso fili^{us} ut i
lius refert ad absolutū qd est pñmū
fundamentū pñitatis: et illud ab^{so} pñi
est filiatōe et filio inquantū fili^{us}: nec fm
hoc ē circulus aliqd. f. q. pie inq̄tum p
pus sit. a. qd est ab^{so} et pñmū fundamē
tum filiatōis: et q. filiatōe inq̄tum fili
tio ē prius sit. b. qd est fundamentū p
mū relonis pñitatis. nō enim ex hō

sequit nisi q̄ ista duo absoluta sūt p̄ora
istis duabus relonibus. ⁊ hoc vez ē im
mo ambo absoluta sūt p̄ora vtrazq̄ relo
ne. q̄ quilibz relatio nō tñ p̄exigit sū
damentū sed etiā terminū vt terminus
est. Sic igit qñ sūt relones mutue termi
mutuo referatur: accidit q̄ ibi terminus
inquātū terminus ē vt econtra referat.
⁊ ita videt h̄o ratōabile ponere in deo q̄
maxime h̄z ratōne absolutū vt creature
sūt ad eū. **P̄terea**. l̄z intellect⁹ possit
negociari circa terminū alic⁹ relonis ter
mī mōi ⁊ in illo tertio cāre relonē rōnis
tñ illa nō ē ratio terminādi. licet. n. inte⁹
aliquis p̄ferat quadraturā circuli ad sci
entiā vt quoddā scibile cādo in isto ab
solutō relatonē ratōis q̄ est scibilitas: tñ
ista nō est ratō terminādi relonē scie ad
ip̄m. ista. n. relo ratōis nō ē in hoc abso
luto. nisi dū actu p̄siderat ab intellectu. sci
entiā autē realit̄ referat ad scibile n̄ tñ vt
p̄siderat ab intellectu. q̄ illa relo ratōis
in scibili nō fuit rō terminādi relonē sci
entia. **Hoc etiā** pōt declarari i p̄posi
to de deo q̄ eēn̄ diuina licz possit p̄pari
ad creaturā. ⁊ h̄o tā p̄ actu inte⁹ creati q̄
increati. ⁊ sic in ea cāre relonē rōnis. in
ista relo nō est rō terminādi reloez crea
ture ad ip̄m nō q̄dē illa q̄ cāt p̄ actu in
tellect⁹ cāt. p̄bo. q̄ tūc nullo intellectu
creato p̄siderate p̄pando deū ad lapidē
si de⁹ p̄duceret lapidē n̄ eēt i lapide relo
real ad ip̄m q̄d est falsū. nec etiā illa quā
cāt inte⁹ diuina in eēn̄ sua. p̄. q̄ si per
impossibile deus nō eēt nā intellectuālis
sicut aliq̄ posuerūt solē esse p̄m̄ ⁊ p̄
duceret lapidē lapis referat realit̄ ad eū.
⁊ tñ tūc nō eēt relo rōis ad ip̄m. **Ab
solute igit dico**: q̄ p̄p̄ terminatōnez relo
nū creaturaz ex pte ad deū nō oꝓ pone
re aliquā relonē i deo nec nouā nec anti
quā q̄ sit ratō terminādi relonē creature
pōt tñ in deo poni aliq̄ relo rōnis. noua
q̄dē sic illa que causat in eo p̄ actuz in
tellect⁹ n̄ p̄sideratis ip̄m. sed nō noua

aliqua p̄ actū intellectus sui. quod p̄bo.
quia nūq̄ ē transit⁹ a p̄dictorio ad p̄di
ctum sine mutatōne. patet ex diffinitōe
mutatōis. si. n. nulla mutatō eēt in aliq̄
nō essz rō q̄re magi vnū p̄dictorioz pos
set mō eē vez q̄ reliquū. nec q̄re magis
2^m falsū q̄ p̄mū. ⁊ ita v̄l ambo sunt fal
sa v̄l ambo sil̄ v̄a. sed si i deo posset esse
noua relo p̄ actū intellect⁹ sui tūc alicui⁹
p̄ditionis altēz extremū mō eēt veruz
de aliq̄ q̄d p̄us nō erat vez. q̄ mō cōsi
deratur s̄b aliq̄ rōne s̄b qua p̄us nō cōsi
derabat ab intellectu diuino. igit aliq̄ mu
tatio in aliq̄ ē nō in essen̄ diuina vt p̄gni
ta. nec i obiecto p̄siderato. q̄ nōndū est.
nec in aliq̄ ad quod p̄pat p̄ intellect⁹ suū
nisi ponat mutatō in ip̄o intellectu p̄pare
quia sic obm̄ p̄patū ⁊ illō ad q̄d p̄patur
inquātū talia nō h̄nt esse nisi i intelligi:
ita nō p̄nt h̄re aliud esse nec aliū esse nisi
sit aliū intelligi v̄l aliter intelligi eoz. sed
aliū intelligi eoz nō pōt esse sine aliqua
mutatōne inte⁹ diuini. igit nulla relatō no
ua pōt esse i deo p̄ actū intellect⁹ sui p̄p̄
do essētiā suā ad aliq̄ tpale. **Quis**
nō ē p̄pter h̄o q̄ relo actual⁹ ⁊ potētiālis
sūt vna sic oīcit p̄ oī. improbata. l̄z p̄
pter h̄o q̄ inte⁹ diuina ad q̄cūq̄ cōpat
essētiā suā in eternitate p̄pat. l̄z nō pro
eternitate vñ sicut in eīm ate p̄pat volū
tatem suā vt creatiua ad animā aīxp̄ie
vt possibilē p̄ aliq̄ tpe. ita p̄pat in eīm
tate volūtatē suā vt creantē ad animā
aīxp̄i vt actualiter exītem p̄ illo nūc. p̄
q̄ vult creare illam aīaz. ⁊ iste q̄dez sunt
due relones rōnis sic duo extrēa. l̄z vtra
q̄ eterna l̄z nō p̄ eterno. **Et ex h̄o ap
paret** 3°. ad istā obiectōne. si nulla pōt
esse relo noua i deo p̄ actū inte⁹ sui. igit
si inte⁹ nullus creat⁹ esset possibilis ⁊ de⁹
posset creare lapidē nō possz intelligere
se creantē lapidē sicut intellectus creat⁹
pōt intelligē ip̄m creantē lapidē qñ ip̄m
creat. p̄ns videt incōueniēs. quia q̄cūq̄
est cognoscibile a nobis multo magis ⁊
ab ip̄o. **3°. deus posset se cognoscere**
bb

creantē lapidem p. a. s3 nō posset nouit
cognoscere se creantē lapidē sed in eter-
nitate cognoscit se p. a. creantē lapidem
sic in eternitate cognoscit se p. aliquo tem-
pore creatur lapidē. hoc est dictū i eter-
nitate cognoscit relationem actualem eius ad
illud qd p. a. instanti erit. et cognoscit re-
lationē suā qī potētiālē rōis tñ p. aliquo
tpe. **B**reuit̃ q̃ p3: q̃ nulla ē relatiō no-
ua in deo p se terminās nouā relatiōē cre-
ature est tamē aliqua noua p actū intē-
creati. nulla autē noua per actū suū.
Sed q̃ istud mēbz p̃m ṽf dubiū quō po-
natur deus ē dñs. fm Aug. 5°. d. tri. c.
vlt. 3°. sola relatiō noua q̃ est in creatura
ad ip̃m ip̃e denotat dñs. nō qdē q̃ i cre-
aturis sint due relatiōes oppositē q̃z alte-
ra ip̃e denotet sed vna tñ q̃ ē ad ipsum
vt ad absolutū. et p̃p̃ h° q̃ sic absolutū
ē termin⁹ illi relatiōis denotat qī cēt i eo
noua relatiōe cōtrādicens quēadmodū opus
factū ab hominē ṽf humanū nō p̃p̃t ali-
quid humanitatē qd sit formalis in ope
s3 p̃p̃t humanitatē q̃ ē formalis i hoīe
ad quē op̃ h3 bitudinē. Et hec ṽf inten-
tio m̃gr̃i exp̃sse in l̃ra p̃cludēt ex verbis
Aug. ait. n. sic appellatiō q̃ creatura re-
latiōe ad creatore d̃f relatiō ē et relatiōem
notat q̃ ē in ip̃a creatura. appellatiō au-
tē ista qua creator dicit ad creaturā relatiō
quedā ē sed nullam relatiōē p̃notat q̃ sit
in creatore. et h° idē ṽf Aug. dicit. 5°. d.
tri. ca. 19°. fm q̃ m̃gr̃ adducit eū. q̃ ip̃a
liter incipit dici dñs q̃ antea nō dicebat
manifestū ē relatiōe dici: nō tñ fm acc̃iōis
dei q̃ ei aliqd acciderit s3 plane s3 acc̃iōis
eius ad qd incipit dici dñs relatiue.

Ad agumenta pri

me q̃stōis. **A**d p̃m p̃cedo. q̃ qd est in
deo est eternū p̃ idēmitatē. sed nō op3
q̃ qd p̃dicat d̃ eo per h° q̃ aliud h3 bi-
tudinē ad ip̃m sit eternū formalit̃. quia
nihil aliud h3 bitudinē eternā ad ip̃m. sic
si de⁹ sit etern⁹ et diligit t̃p̃alit̃ a volūta-
te creata d̃f quidē dilect⁹ a nobis s3 non

dilectus eternalit̃. **A**d 2m p̃na non t3
q̃n extrema sūt alteri⁹ rōis p̃p̃t h°. n. q̃
vñū excedit altez nō o3 similē ēē cōssi-
stentiam vñū ad altez et cōuerso. sic nō
sequit̃ qdēq̃ eternū ē cū toto tempore
q̃ om̃e t̃p̃ale est cū tota euitate. p̃ma ṽa
ē rōne imensitatis. cōnitatis. et illō defici-
in altero extrēo et idco nō pōt ēē p̃comi-
tantia cōuerso. q̃lis est h. ita h. eternum
pōt esse termin⁹ noue bitudinis ad ip̃m.
quia eternalit̃ exp̃s pōt aliqd de nouo p̃-
ducere et pōt de eo aliqua appellatō dici
ex tpe. s3 tempale nō pōt ita habere ha-
bitudinē alicui⁹ eterni ad ip̃m. **U**t po-
test cōcedi q̃ tempale etiā pōt denotari
ad bitudinē eterni ad ip̃m. sicut lapis n̄
tantū vt ideatum sed vt exp̃s ē eternalit̃
scituz a deo. **A**d tertiū fieri nō deter-
minatū p aliqd puta quādo p̃dicat fm
adiacēs notat factōez simplicit̃ eius d̃ q̃
dicit. vt si dicat homo sit denotat factō
simplicit̃ iesse homi. si autē p̃dicat tertiū
adiacēs sicut homo sit alb⁹ nō notat si
eri nisi fm quid eius. s. q̃ specificat ip̃m
et ita cōcederet forte aliqd de deo: q̃ de⁹
sit dominus notādo factiōez fm quid.
puta factiōē fm aliquā relatiōē ratiō-
nis: vel fm terminatiōē alicuius relatiō-
nis. magis tamen cōcederet q̃ incipit ei
se dominus. quia hoc nō signat imper-
sectionē sicut fieri. nullo mō tamen con-
ceditur nec fieri nec icipere absolute.

Ad secundam que

stionem **R**nde. q̃ in deo nō est aliqua
relatiō realis ad creaturā cui⁹ ratiō acci-
pitur ex p̃fecta simplicitate et ex p̃fecta
necessitate dei. quia. n. deus p̃fecte sim-
plex est nihil est in eo quod nō est ipsum
fm Augusti. 2°. de ci. dei ca. 1°. deus sim-
plex est. quia hoc ē quod hab3. p̃fecta
eius necessitas ē etiā ex se esse tale quod
nō variabilis eius ē quacūq̃ ypoc̃esi poi-
ta siue possibili siue impossibili esse aliud
a se. quia nō sūt necessaria nisi secunda-
rio. ex his sequit̃ q̃ nulla ē in eo realitas

que necessario coexistat aliud a se. tale. n. necessario coexistens aliud a deo non esset illo coexistente non existente. et per primum aliquid quod perfecte esset idem deo non esset aliquo alio quod non est necessarium ex se non existente. ratio autem realis de necessitate coexistit ad suum esse tertium illud rationis. quod deo non est relo realis ad aliud a se. Contra istam rationem instat primo. quia licet creatura non sit necessaria in esse actuali. tamen videtur quod aliquid aliud a deo sit necessarium in esse possibile. quia ipsum possibile esse est necessarium quod probatur ex hoc. quia prout videtur aliquid possibile possibilitate eius in se quod sit relo dei ad ipsum. nam non est potentia in aliquo nisi respectu possibilis in se. quia ad impossibile non est potentia. ergo relo dei ad creaturam inquantum possibile non coexistit aliquid quod non est sub illa ratione necessarium sub qua terminat. relatio autem in deo ad creaturam ut possibilem videtur esse eadem cum relatione eius ad creaturam ut actuali per illam deductionem positam per primum operi. ad primum questionem ergo aliquod relo potest esse in deo stante necessitate eius simpliciter ad creaturam ut possibilem. et eadem etiam est cum illa que est ad creaturam ut actuali. Item si creatura habet esse additativum inquantum habet esse exemplativum. finem nam positum istud esse creature est necessarium. igitur respectus ad istud ut sic videtur posse esse absque possibilitate cum eo in quo est talis respectus.

Item si philosophus poneret aliquid alia a deo perducta esse formaliter necessaria sic dictum est de operi. Aristoteles. et Avicenna. de 8. tunc respectus ad illa posset esse idem deo et tamen statet necessitas entitati diuine. quia terminus illius relationis finem illam positionem esset necessarius. ergo tenendo positionem philosophorum quod tamen negabatur in deo relationem realem ista ratio tam posita ex simplicitate et necessitate dei non videtur sufficiens. Item. 4. tunc in nulla creatura magis necessaria debet poni respectus realis ad minus necessarium. et ita in corporibus celestibus non esset

respectus realis ad generalia et corruptibilia illa. Ad ista quauis ad duo prima possit respondere quasi vno modo. Ad primum per hoc quod esse possibile non est nisi esse finem quod. quia hoc esse non est simpliciter esse creature sic nec esse hominem mortuum est esse hominis. nec plus ponit ista possibilitas in re quod cecitas in oculo. et ideo ad ipsum non est aliqua relo simplex sed finem quod. Ad 2. simili modo: quod esse exemplativum non est esse nisi finem quod. et ideo habitudo ad talem terminum non esset realis sicut et terminus non est realis.

Tamen potest dici vna responsione generaliter ad omnes istas instantias quod necessarium ex se ut dictum est non mutabitur. finem aliquid perfecte idem sibi quicquid positione possibili vel impossibili facta circa aliud a se. quicquid autem est imperfecte simpliciter est idem sibi perfecte quod necessarium ex se. igitur nihil in eo potest mutari quocumque posito circa aliud. nihil autem aliud a deo est ita formaliter necessarium sic deus: finem quacumque positionem. quia si poneret aliquid formaliter necessarium non tamen sine omni dependentia ad primum necessarium et ideo non ex se necessarium. igitur nulla realitas in primo mutabitur propter positionem quacumque circa aliquid tale quod non est ex se formaliter necessarium. fieret autem mutatio in aliquod realitate in primo propter mutationem in alio a se si aliqua realitas in ipso necessario exigeret aliquid aliud a se. Et tunc ad duas instantias de possibili et esse additatio finem aliquod. 1. per. non est illud possibile ex se necessarium in tali esse etiam necessarium possibile formaliter sic est deus ex se actus necessarius. 2. nec ille additatus fuit ex se necessarie in illo esse additatio sed per participationem fuit sic necessario entes. nec 3. creature si esset necessarie finem philosophos essent ita necessarie sicut primum sed haberent necessitatem tantum participationem. et ideo ponere ista non esse non esset ita impossibile sicut aliquam realitatem in primo non esse. quia nullum istorum est ita necessarium sicut quocumque realitas in primo est necessaria. et tunc ex hac

positione minus impossibili videret sed
impossibili? nō igit ad aliqd istoz lz ali
quo mō necessariū nō tñ ex se necessari
um posset esse aliqua realitas in necessa
rio ex se necio. Ad 4^m dico q si aliqd
magis necessariū eēt etiā simplex h^o est
nō compositū: nec cōponibile cū aliqua
realitate nō necia magis necessariū nō
habēt relationē ex se ad min^o necessariū
sed istud suppositū est falsū. qz lz aliqd
corpus celeste poneret in se esse necessa
riū. n̄ tñ est simplr simplex qñ possit re
cipe aliquā realitatē nō necessariā aliaz
a se deus aut sicut nō pōt esse illud qd ē
in ordie ad aliqd nō ex se necessariū. ita
nō pōt habere aliquā realitatē in ordie
ad aliqd tale. qz illa realitas esset ipm.

Ad argumenta secun^o de qō
nis. Ad illa de oipotentia 7 oī scia 7 vo
luntate futuroz dicit in qōnib^o spālīb^o
de eis. Ad aliud de actōe 7 passione
phs nō dicit q ille relones sūt reales. sz
dicit q sūt mutue: 7 in hoc p̄ale disting
uunt p̄m^o 7 2° mod^o relōis a 3° mō relō
nis. sz qdquid sit de dicto p̄bi ppō n̄ est
vlr vera vel de se vera qñ agēs est ex se
necessariū 7 p̄fecte simplex. sic dictū fu
it in soluēdo. Sed qres qre igit sunt
relones reales que fundant sup actionē
7 passionē in creaturis. Quāvis ad h^o
nō opp̄reat dicē pp solutōz argumenti
tñ dī q hoc est vez de agente nālī. quia
ipm ex forma quā hz qua est actiū nā
liter inclināt ad effectū pducendū. agēs
aut liberū non inclināt nālīter ex forma
quā habet ad effectū. 7 tūc cum deus sit
agens libere sequit^{ur} vt sup actōem ei^o nō
fundet relō realis. Contra. p̄bi pcedē
tes deū nālī necitate pducē res negaue
rūt relonem realē eius ad istas. igit ista
nō est p̄cise rō. sūt volūtas creata videt^{ur}
hīe relonem realē ad suū effectū licet sit
libera. S. effectus sua entitate abso^o
nō necio requirit cām p̄ximā. posset enī
eadē entitas abso^o eē a cā p̄. 7 tñ qñ p

ducit a cā p̄xia hz relationē realē ad eā
igit nō requirit^{ur} ad relationē realē q nā
illa absoluta in qua fundant^{ur} necio incli
netur ex se ad altez extremū. Itē sili
tudo est relō in duobus albis. 7 tñ vni
albū p̄cise p̄sideratū inquantū est fūda
mentū relōnis nō videt^{ur} inclinari ex ent
tate sua que est fundamentū ad alte. u
extremū. maxime sūma albedo si pon
tur ad aliā albedinē summā. sic arguti
fuit 3° p̄mū ar^m ad istā qōnem. Itē
aū relonem realē semp opozitē ponē in
fundamēto inclinātōz nālē ad termini
g aū relonez realē semp est relō realis. q
illa inclinatio ad alteruz est relō realis

Itē h̄zuit n̄ videt^{ur} necessariū ad relō
realem q illō absolutū qd est fundamē
tū vniuz relōis ex se inclinēt ad reliqui
sed q ipm sit tale q posito termino ac
ipz 7 ad terminū sequat^{ur} talis habitudo
ex nā extremoz. ita q quēcūqz relō cō
sequit^{ur} ad extrema ex nā rei sine p̄sidera
tōne intellect^{us} est realis. 7 tūc dico q o
agens creatū tale est q posito aliquo ei
fectu per ipm ad ipm vt ad fundamen
tum 7 ad pductiū vt ad terminū cōse
quit^{ur} hitudo eoz rō aut quare relō rea
actuali psequit^{ur} nō ē nisi qz hoc est ho
7 illud ē illud. sic ratio qre albedie 7 al
bedine poitis sequit^{ur} relō real actual: v
silitudo n̄ est nisi hec albedo 7 illa albe
do 7 binariū 7 ternariū poita inēe qua
re seqt^{ur} maioritas 7 minoritas real non
alia rō nisi q h̄ ē binari^o 7 ille ternariū
sed tñ rō pōlitis i fūdamēto 7 terminū
qre scz possit seq hitudo realis possit a
signari generalis. qdūqz. n. p̄nt eē parte
alicui^o toti^o sūt possibilia ad formā illi
toti^o. 7 sic etiā si p̄nt eē ptes alic^o totū
vni^o p se p̄nt eē possibilia ad formā illi
q illud est p vniū. sic p3 de p̄tib^o corp^o
organici respectu aīe intellectie. 7 etiā
p̄nt esse ptes alic^o vni^o vnitrate ordie p̄
esse possibilia ad formā illi^o a q illō toti
ē vniū fm ordiez. 7 gnālī p3 ppō de pō
litate p̄tiū fm p̄bm. S. metha. vbi vul.

q pres sūt sicut mā respectu totius. oia aut creata. quia limitata nata sūt eē par tes tot? vniuersi qd est vni vnitare ordi nis sic p3. i.° metba. 7 iō qdlibz illoz ē pōle ad itā formā q ē ordo. vt. f. hēat or dinē ad aliā ptem. 7 hoc vī fm emunc tiā q ē in naturis diuersis in vniuerso. vī fm eq̄litate. qz or lo est parū dispiū qz rez disps. fm Aug. de ci. dei vī fm actōez 7 passionē siue fm calitatē. 7 iō qdūqz agēs creatum pducēs effectum: ita pōle est q ad ipm 7 ad effectū pduc tum pōt psequi ordo in ea. nō sic inter agēs illimitatū 7 ei? effectum. quia illud agēs nō est pōle nec ad formā absolutāz nec ad relōnē ppter ei? infinitatē. Per idem pōt rīderi ad ar^m de q̄ritate. quia omne creatū q̄rū siue mole siue vīute ad aliud q̄rū creatū. 7 si ponat posse hīe re lationē realē ppter h^o q ordo a q ē vni tas vniuersi pōt attēdi inter talia quāta tū quātū infinitū nulla pōt eē hitudo rea lis ad q̄rū finitū. Et cū pfirmat rō p equalitatē q est respect? realis i diuis 7 i creaturis. B^o. q in diuis ē realis. qz ē hi tudo ex nā rei 7 stat cū simplicitate 7 ne cessitate relati i se. qz n̄ refert ad aliū qd ē minus necessariū formalit? q ipm rela tū. in creaturā ē relō realis ppter ipam pō litatem q̄toz relatoz. p pando aut illā q̄ritatē infinitā ad itā finitā: vtrāqz rō destruit. quia iā tollit simplicitas 7 neci tas i vno extrēo. 7 tollit pōlitas 7 limi tatio i altero. Ad aliū dico q realitas aliqñ determinat p pōez. 7 tūc nihil aliud est q illd qd vī est. sic ista. ppō ē realiter falsa. h^o est. vī ē falsa. si aut realitas acci piatur put determinat p̄dicatū h^o ē deus est dñs realit? lz possit negari ista. tū pōt pcedi h3 qd dñs nō notat relōnē aliquā i deo. sed quia deus terminat relōnē realē creature vt dictū est in. q. pcedēt.

Circa distin ctionē. 31. qro. Utz idēpti tas 7 silitū 7 eq̄litas sunt re

lationes reales i deo. Q. nō. Aug. 5. de tri. ca. 6. vl. 25. cū qrit fm qd eq̄lis sit pfi fili? Rndet nō fm h^o q ad p̄ez dī fi lius est eq̄lis p̄ri. restat igit vt fm illd qd ad se dī dicat eq̄lis 7 ifert. restat igit vt fm sbaz sit eq̄lis igit eq̄litas nō dī ibi h3 relōnē. Preica. forma eiusdē sp̄ei nō numerat nisi p māz pbo. ois for? sepa ta a mā h3 totā sp̄ez fm aliqñ. g eq̄litas i o f uinis cū sit for? eiusdē rōnis 7 sine mā n̄ p̄lificat nec distinguit. g nō ē alia eq̄litas in p̄e 7 filio. 7 p p̄is nō ē realis in p̄e. qz tūc req̄reret relōnē distinctā corrdē tem i filio. Preica. si in p̄e ē alia eq̄li tas ab ea q est i filio pari rōe 7 alia ab eq̄ litate q est in. f. f. 7 tūc eq̄litate i filio 7 eq̄ litati in. f. f. corrdēbit alia 7 alia equali tas in p̄e qz correlatia cōmultiplicant. igit in p̄e erūt due eq̄litates qd vī incō ueniēs. Preica. si iste sūt relōnes rea les igit eq̄ realit? sūt distincte sic relōnea origis. 7 per p̄is ita pnt p̄stiuere p̄soas diuīas sic 7 ille origis. 7 si pnt p̄stiuere. igr p̄stiuūt. qz nō ē ibi pō sine actu.

Oppo^m bill. 3. d. tri. silitū silitū n̄ est
Ad questionem ui
detur dicēdū: q ad relōnē realē tria sus ficiūt. f. p^o q sūdamētū sit reale. 7 termi nus realis. 7° q extrēoz sit distinctio rea lis. 7° q ex nā extrēoz. f. fundamētū 7 termi sequat ipa tal relō absqz ope ali? pō^o p̄pantis vniū extremū alteri.

Quantum ad p̄mā
cōditionē relōnis realis negat h eē sūda mētū reale. qz dī q magnitudo q ē fun damētū eq̄litate trāsit in eēntiā. h3 Aug. 5. de tri. ca. 8. 7 alibi i mult? loc. 7 ita nō manet sb rōe magnitudinis nisi fm rō nem. Sed 7 istud. eēnt^o oīnia vt ē p^m obiectū ipius intē^o diuī vīz p^o cognitō ne intuitia an oēz negociatōez cuiuscūz intē^o ē obm beatificū ill? intē^o. qz ille nō beatificat p actū negociatm igr ex se ab sqz dī negociatōe intē^o ē formalit? ifinita

quia nihil beatificat nisi formaliter infinitum
et si est ibi magnitudo virtutis imo infinitas
magnitudinis ex natura rei. Item inter alia in-
telligat aliquid intelligere vel negotiari est
comprehensivum illi essentia vel primi obiecti. et
ita ex hoc vel negotiatio circa illud potest
esse reducere omnes rationes in actu quod potest cir-
ca illam essentiam considerari. igitur ex natura rei il-
le intellectus est infinitus igitur et essentia in qua
fundatur. Preterea ratio illorum non videtur quod
quoditas accidentaliter dicat aliquid additum nature
sibi obiecti. et ideo ipsa non possit manere sub ratione
sua formali et transire in eternitatem secundum idemp-
ticitatem. tamen magnitudo virtutis in omni ente
transit in illud et est per idempnitatem etiam in cre-
atura. primo. si. n. angelus habet aliquam magni-
tudinem virtutis. de qua dicit Augustinus. 6. de tri-
nitatis. 7. vel. 22. in his. n. quod non mole mag-
na sunt hoc est maius esse quam melius. si ista ma-
gnitudo perfectionis non sit idem essentia circum-
scribatur ab ipsa essentia: ipsa essentia remanen-
te. quod quod gradum perfectionis in ente vel
in entibus. nihil. n. est nisi aliquod gradum dei
magnitudo perfectionis habeat in eternitatem. quod adhuc
manet in ipsa essentia magnitudo virtutis quod dicitur
sic vel sic perfectus ens. ista igitur quoditas in ob-
iectis transit per idempnitatem et cum hoc manet
in omnibus secundum rationem propriam in quantum est fundamen-
tum equalitatis vel inequalitatis perfectionis in entibus
nam per istam viam unum ens est equaliter vel inequaliter al-
teri secundum perfectionem. quod ratio talis quoditas est dicitur
modum intrinsecum illi perfectionis et est. et ex hoc
quod dicitur modum manet. ex hoc autem quod dicitur intrinsecum
per idempnitatem transit in eternitatem cuius est. Dico
igitur quod hoc est fundamen-
tum equalitatis reale ex natura
rei non tamen remotum quod est essentia sed per ipsum
quod est magnitudo. siue spiritualis quod est infinitas.

Secundum

principale. scilicet quod
ista ratio determinat
extrema realiter distincta per se. vel dicitur
esse opponendo. Et per Augustinum. 6. de tri-
nitatis. ca. 9. quod in filio est per equalitatem quod non est verum si aliquid
per se posset dici equaliter ad se. tamen. n. per se posset esse
equaliter. sed quod equalitas non potest intelligi sine dis-
tinctione et per distinctionem est in patre et filio per du-
cto filio. id est in eo per equalitatem terminative

et qui subiacet accipiendo illam equalitatem quod filius
est equalis patri. Per etiam probatur per hoc. quod ratio
originis ponit reales et tamen non perigunt dis-
tinctiones extrinsecas sed qui formaliter causantur
ea. ista autem rationes illa distinctiones qui causantur
per rationes originis presupponunt. sic contra potest
quod iste non potest pullulare in essentia nisi iam per
istitibus rationibus originis in ea. igitur ista vide-
tur magis require distincta extrema quam ratio
originis vel saltem non minus. Et si obijcias: quod
iste non sunt alteri rationis sic ille originis. hoc
non concludit nisi quod non distinguunt specie. in cre-
aturis autem non tamen rationes presupponunt et sup-
positiois sunt reales ubi extrema differunt spe-
cialiter. sed etiam rationes communes sunt reales in ex-
tremis ubi extrema differunt numero. quod hoc sui-
ficat distinctio realium numeralium in extremis a
realitate rationum communium sic ad distinctionem
rationum originis quod qui specie differunt.

Quantum ad tertia

additionem videtur. quod ista ratio determinat personas et
nam rei sine omni participatione per aliquam partem extrin-
secam participationem. quod. n. per quando comparatur
filio perfecte sua essentia. id est comparatur sibi eandem
magnitudinem infinitam. sic dicit Augustinus. 3.
maxime. li. 3. ca. 3. vel. 19. vel. 18. Sed
dicas. inquit corpus per maiorem est filio. quod per
genuit. Quod respondeo imo ideo per non est
maior filio. quod equaliter genuit. non videtur igitur ei
aliquid ratio quod equalitas patris ad filium non debet
atque ponit ratio realiter. Quoniam potest dici de
similitudine sic in creatura est duplex si-
militudo scilicet essentialis secundum ordinem specificam
et accidentalis secundum aliquam qualitatem acciden-
tem. licet per negat in proposito. quod de non
habet aliquam ordinem specificam. tamen quod si il-
lud quod est ordinem specificam in creatura efficitur
tota essentia individui nihil minus esset for-
respectu individui. ideo nihil minus esset re-
spectus similitudinis tunc quam modo. Ideo vi-
bi per se posset concedi similitudo secundum essentiam
non in quantum quid sed in quantum est actus et qua
si foris quod persone sunt deus. et etiam similitudo
secundum attributa omnia que sunt quasi proprietates
huius nature. sic dicit Damascenus. ca. 5. non namque

ad eam
p h. q. relon
n no perigut
omali cau
nicioz q. catam
nur. sic coi pot
e en. nli ia p
ea. igr ista videt
extra q. relone
Et si obijctas q
ille origia. h
hguunt sp. i. ar
supponit r sup
extra dicit sp
sūt reales i ex
numero. q. h. sū
ali i extremis ad
sic ad diffictioz
e differtunt.

d tertia

scat psonas
aliqua pōz p
gnando coicac
coicac sibi eandē
le dīc August.
9. vl. 18. q. 1.
maior ē filio. q. p
no ideo pō nō est
nit. nō vī igit ei
ad filiū nō ob
nīl pōt dīc de
tur est duplex
m dīctaz specīa
qualitatē accit
posito. q. de nō
cā. tamē q. sū
in creatura est
hū min. ēc for
hū min. ēc r
q. mō. Ideo vī
tudo fm cōmū
q. mō ē act. r qua
sūt. r etiā sūmō
q. sū. p. p. p. p. p.
al. ca. 5. nō nō

sed q. circa naturā sūt dicunt. r tūc sicut
ex nā rei ē fūdamētū eqlitatis r distin
ctio realis extrēoz. r ista relō sine ope i
tellectus ita est de silitudie. De idēpri
tate etiā dīcī pōt q. ipa duplr accipit in
diuinis. vno eiūsdē psonē ad se. sicut pō
est idē sibi alio vniū psonē ad aliā. sic
pōt est idē filio r ecōuerso de pō idēpita
te aliā. de 2^a pōt dīcī sicut de alijs q. est
realis. quia ibi ē vera vnitas ex nā rei. r
sufficiēs distinctō extrēoz. nec vī neces
saria ppatio intē ad esse hū idēpita
Et si idēpitas eiūsdē suppositi ad se in
creaturis sit relō rōnis tm qm ad fūda
mētū tūc nūq. est vā r pfecta idēpitas
nisi i deo tm. nā sortis ad se nō est pfecta
idēpitas q. rōnis tm. r ita oīs talis est
ens fm qd. nec sortis ad platonē ē pfer
ta idēpitas q. nō fundat in pfecta vni
tate. h. aut pōs ad filiū idēpitas ē pfe
cta qm ad fundamētū: q. pōs ad filiū
ē pfecta vnitas r pfecta realis idēpitas
q. realis distincto r sufficiēs extrēoz.

Sed de eqlitate sūt duo dubia. pmo
mi vī q. nō ē relō distincta ab idēpitate
r silitudie. q. sic dīctū ē aliā īfinitas nō
ē spāle attributū. s. dīc modū intrīsecum
cuius attributū. r pari rōe magnū qd qsi
dīc idīctīc qd īfinitū dīc dīctīc. q. mag
nītudo cēn. nō dīstīguīt ab cēn. nec ēt illa
dīstīctōe q. ē īnī attributa. r p pōs eqlitas
fz illā magnitudiez nō dīstīguīt ab idēp
tate q. ē fz cēntiā. sūm magnitū sapiē nō
dīstīguīt a sapiā i^a dīstīctōe q. ē īnī attribu
ta. q. eqlitas fz magnitudiez sapiē nō dīstī
guīt a silitū fz sapiāz. oīs at magnitū ē
vl cēn. fm quā ppe ē idēpitas l attributū
fm quā alīc^o ē lī lītū. q. nō vī ppe eqlitas
ē īnī diuīs dīstīcta ab idēpitate r silitū.
Prēea. si etiā qd l3 attributū h3 suā ma
gnitudiez ppa sup quā vī fūdari eqlitas
īgr tot ēst eqlitates psonaz q. sūt attribu
ta. Ad p^m pōt pcedī q. sicut i creaturis
pōt esse silitū sine eqlitate. sic remīssum
albū ē sīc ītensio albo. l3 nō pfecte. nō at
ecōuerso pōt esse sine silitudie eqlitas. r

hoc i forma illa in q. aliq. nata sūt affila
ri. ideo pando aliq. in for^a fm quā na
ta est ē silitudo. eqlitas vī q. dētermina
re silitudiez r fūdamētū silitudis. ita pōt
pcedī h. q. eqlitas nō ita dīstīguīt ab idē
pitate r silitudie sic illa īnī se. s. q. ipa dī
cat p. p. modū fūdamētū vtriusq. illaz
duaz relonū. r q. etiā modū p. p. vtrī
usq. relonis. s. q. tā idēpitas q. silitudo
sūt pfecta. q. si p īmpossi^o pōt habēz dē
tate maiorē r silitū minorē ēt aliq. idē
pitas. sed q. fūdamētū idēpita^o nō ha
berz eandē magnitudiez nō ēt idēpitas
pfecta q. nec cū eqlitate. sūm si p īmpossi
bile pōt hēt maiorē scīaz r silitū minorē
essent aliq. siles. s. q. dēfīcīt modus ille
fundamētū. s. magnitū pfecta. iō nō ēt
silitū pfecta. Nūc at magnitū q. ē q. mō
dus fūdamētū idēpita^o r silitudis fūdat
eqlitatē q. ē q. mōd^o silitudis r idēpita
tis. q. dīcīt vtrāq. illaz vī pfectā.

Ad 2^m pōt pcedī q. q. sūt pfectōes i deo
simplr tot sūt etiā magnitudiēs r tot eql
itates. sic tm ille oīs sūt simplr vna res.
ita r eqlitates fm eas sūt simplr vna res
Ex h^o p3 quō mgr bñ assignat dī. 19. eqli
tatem pfectā in trīb^o fm Aug. de sūo ad
Petz. ca. 2°. s. magnitudie pte r emī
tate. p magnitudiez qd ē intelligīt fūda
mētū oīs eqlitas ad itra fm quācū
q. pfectionē simplr in oīb^o attributū acci
piēdo magnitudiez nō p aliq. attributū dī
stīcto s. vī ē cōe magnitudi cuiusl3 attri
butū. r p pte notat p^o ē eqlas ad obā
extra. r h^o seqt ad p^m. q. eqlitatē valoris
i for^a i se seqt eqlitas vigor i rōe acti ad
extra. At p emītatē notat eqlitas ē i cīs
q. fm duratōez. Aqlitas at fz q. titatē i
cretā nō q. rībī. q. titatib^o at p. nūis īn
catū q. sūt q. titas pmanēs r succēssīua
cōrīdēt ibi magnitū r emītas. p. rōs at
sue pō nō ē 3° q. titas sed respct^o magni
tudinis ad extra vī p. dīctū ē statim.

Ad p^m ar^m oīco. q. albū r al
bū dīstī filia fz albedī
nē: r h. put l3 fz nōt suū dētia^o ē fūda^m

reſonis ſilitudinis. dicunt etiā ſilitudine eſſe ſilia formalr. ita dico q pater ⁊ fili ſūt equales ſm eēntiam vt ly ſm notat fundamētū ppiū eēntiatis. qz iſte reſones cōmunes fundant ſup aliqd quod eſt cōe ut eſt cōe. nihil aut cōe vnū eſt in pſonis: niſi eēntia vel eēntiale. Et ſi obijcias tūc poſſet dici pſ ſm eēntiā. qz eēntia eſt fundamētū pſnitatis. qd tñ nō pcedit. **I**ſtud ar^m licet als fecerim ad pbandū q reſo originis nō ſit act^o eēntie. Tamē tenēdo cōem viā pōt assignari rō qre ſm eēntiā dicat pſ eēntis filio. et nō pater filiū. qz licet eēntia ſit fundamētum vtriuſqz nō diſtinctū in tribus nec per iſtā nec p illā. eſt tñ fundamētū pſmū reſonis cōis inquantū vnū in trib^o nō aut inquantū ſic vnū eſt fundamētū reſonis originis. ſz in ſe ſit vna. cū autem dico ſm eēntiā ſūt eēntes ibi eſſentia ut eēntia nō accipit niſi. put eſt vna formaliter in trib^o. iō dicit eēntis eē ſm eēntiam. ppter hoc q eēntia vt vna eſt. pſmū fundamētū iſtius reſonis. nō autē dicit ſm deitātē eſſe pater: qz deitas vt vna nō eſt rō fundamēti hui^o ita q vnitas ſit reſo fundadū. ſicut notaret ſi diceret ſm deitātē eſt pſ. **A**d 2^m ar^m dico q maior ppō ē falſa. imo vbi forma diſtinguit in mā ⁊ cū mā: mā nō eſt rō pncipalis hui^o diſtinctōis. qz in qcunqz diſtinctōne illud ē rō pncipalis diſtinguēdi qd eſt rō pncipalis eēndi in illo eē. de hoc als in. q. de indiuiduatiōe. **A**d 3^m pcedit q in pſe ſit alia eēntias ad filiū et alia ad ſpū ſcū: ſic ſi pſ genuiſſet ſpū ſcū eēt in eo alia pſnitas ad filiū ⁊ alia ad ſpū ſcū. ⁊ de iſto dicto generalr erit ſimo in 3°. li^o. vtrū in vno relato ad plures ſint ples reſones. **A**d 4^m vñ diſſicile ar^m illis q ponūt pſonas eē relatiuas ſic fuit argutū p eos. di. 26. p opt. 3°. tñ tenēdo cōem viā o3 dicē q pus pullulāt in eēntia reſoes originis q cōes. ⁊ iſte p^o pullulātes diſtinguit ⁊ pſtituit pſonas uō aut ille cōes: qz ſūt qſi aduētiue pſo-

nis. ſicut ponit q ſpira^o actiua nullā perſonā pſtituit. qz intelligit qſi aduētiue pſi ⁊ filio iam pſtitutus in eē pſonali. pma eni ibi pullulātia que pſt pſonalr diſtinguere diſtinguit pſonalr ⁊ pſtituunt.

¶ Iſta diſtincti

One. 32. qro vtrū pſ ⁊ fili^o diligant ſe ſpū ſcō. q nō. qz aut diligē ſumit eēntialr aut notōnalr. Nō eēntialr. qz quodlibet eēntiale in eſt formaliter cuiuslibet pſone nō p alterā. ſi notōnalr. iſt pſ ⁊ fili^o ſpirat ſpū ſcō. qd falſū. **P**robat idē 2°. q nullus actus notōnalis eſt pueriū in idē agēs a q eſt vel pcedit pp diſtinctionē quā tal actus recit iter agēs ⁊ terminū. ſi iſte actus eſt pueriū n ſunt notōnalr. **S**i pſ ⁊ fili^o diligāt ſe ſpū ſcō. q pſ diligat ſe ſpū ſcō. qz eodē videt pſ diligē ſe ⁊ filiū. ſec pſo videt in cōueniēs. qz pſ diligat ſe i pmo ligno originis in q ſpūs ſcūs nō intelligit ſpirat^o. **P**reterea eodē diligunt ſe ⁊ creaturā. ſz ſpūs ſcūs nō videt eē q diligūt creaturā. qz tūc ſpūs ſcūs ex neceſſitate pductōis ſue ē amor. ita ex neceſſitate eēt amor creaturaz. ⁊ ita nec deus amaret creaturas. **C**ōtra. 6. di. tri. c. 5. vel. 15. Spūs ſcūs ē q genit^o a generante diligat genitorēqz ſuum diligat.

¶ Scūdo queri

Stur vtrū pſ ſit ſapiēs ſapia genita. qz ſic. pſ dic verbo. ſm Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 2. ſz ſm Anf. mō. 37. nihil aliud ē ſūmo ſpūi dicē q qua ſi cogitādo intueri. iſt pſ intuet vbo. et ita ſapit vbo. **C**ōtra. Aug. 7. de tri. c. 3. eo eſt quo ſapit. qz idē eſt ſape ⁊ eē. ſi ſaperet verbo eſſet etiam verbo.

¶ Prima queſtionē

mag^o reputat diſſicilē ⁊ diſmittit eā inſolutā. **A**liq negauerūt iſtā. ppōez. pſ ⁊ filius diligūt ſe ſpū ſcō. ⁊ dixerūt eaz ab Aug^o. retractatā in ſili pmo retracta

tionū. c. 26. vbi retractat istā. p̄r est sapi-
ens sapia genita. cui ista videt assimilari.
ri. 7 iō ista retractata dicūt in illa. **Lō**
tra. nō solū diuersas mās retractandas
Aug⁹. seorsū retractat. sed etiā eandem
māz que in diuersis libris ponit. quē tñ
est retractanda. Aug⁹. pluries retractat
qn̄. s. facit mentionē de illis libris diuer-
sis. ḡ multo magis istā retractaret seorsū
sum si esset retractanda. Item Aug.
nō retractat dicta alioz sanctorz qui vi-
dentur istam concedere.

Alii dixerūt q̄ pro

positio est exponēda. ita q̄ ly spū scō ac-
cipiat in rōne signi: ita q̄ p̄r 7 filius dili-
gat se spū scō ut siḡ dilectōis cōis. **Lō**
tra. ita p̄r dici q̄ diligunt se creatura. qz
creatura est signū dilectōis eoz.

Alii dicunt q̄ dili

gunt se amore appropato spūi scō. et tō
dicunt se diligē spū scō p̄ appropatoz n̄
p̄ p̄dictatē. **Lō**tra. igit ita cēt bonū
spū. s. qz bonitas appropiat spūi scō.

Aliter dicitur q̄ ab

latius iste p̄struit in rōne effect⁹ cāe for-
malis. qd̄ declarat p̄mo sic. l3 nō omnis
res sit forma. tñ omē illud a quo aliqd̄
denominat q̄rum ad hoc h3 habitudi-
nē forme. vt si dicat. iste est indur⁹ indur-
mento. iste ablati⁹ indurmento p̄struit i
habitudine cāe formalis licet nō sit for-
ma homis. **Lō**tingit aut̄ aliqd̄ denomi-
nari p̄ illud qd̄ ab ip̄o p̄cedit nō solum
sicut agēs ab actōe. sed etiā sicut terminio
actōnis qui est effect⁹. qñ ip̄e effectus in
intellectu actōnis includit. dicimus enī
q̄ ignis est calefactiōis calefactiōe quāuis
calefactio nō sit calor qd̄ est forma ignis.
sed actio q̄ ab igne p̄cedit. **Et** dicim⁹ q̄
arbor est florens floribus: quāuis flores
nō sint forma arboris. sed qdam effect⁹
ab ip̄a p̄cedentes. fm̄ hoc igit dicendū:
q̄ cū diligere in diuinis dupl^r sumat. s.

essentialiter 7 notionaliter. fm̄ q̄ cētia
liter sumit sic p̄r 7 fili⁹ nō diligēt se spū
scō. sed cētia sua. **Unde** Aug. i5. de tri-
ni. c. 7. vel. i5. **At** vero inquit in illa tri-
nitate qd̄ audeat dicē patrē nec seipsum
nec filiū nec ip̄m sc̄m̄ intelligē nisi p̄ filiū.
vel diligē nisi p̄ sp̄m̄ sc̄m̄. fm̄ aut̄ q̄ notā
onaliter sumit sic diligē n̄hil aliud ē q̄
spirare amorē. sicut dicē est verbū p̄du-
cere. 7 florere est flores p̄ducē. sicut igit
arbor dicē florens floriz⁹. ita p̄r dicitur
dicens verbo vel filio se 7 creaturā. 7 p̄r
7 fili⁹ dicūt diligētes se 7 nos spū scō vel
amore p̄cedente. **Lō**tra. edificare di-
sticte ip̄ortat terminū qd̄ est edificatū n̄ tñ
p̄cedit q̄ edificator edificat edificatū. 7 in
p̄posito etiā spirare distinctius ip̄ortat
sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ diligē 7 tñ nō p̄cedit q̄ p̄r et
fili⁹ spirēt spū scō. **Itē** talis p̄dicatō
p̄cederet nō tñ ut est p̄uersua sup̄ agens
qz nō p̄cederet de igne dici aliqd̄ qd̄ ter-
minaret ad ip̄m ignē aliq̄ p̄ducto a se.

P̄terea in constructōe transitua nunq̄
effectus ut effect⁹ p̄struit cū ablatio. dili-
gē aut̄ ē v̄bū transituū vñ ex^m cui inuit⁹
nō est ad p̄positū: s3 ad oppositū. flozē
enī est v̄bū neutrū 7 nō significat forma-
liter p̄ductōz alicui⁹. **Qm̄** q̄ppe verbū
neutrū vnū 7 idē significat cū noie adie-
ctio si cēt nomē ip̄positū. nisi q̄ nomē idē
significat p̄ modū hitus 7 detis. verbuz
aut̄ q̄si significat i fieri. sic idē significat
calidū ēē q̄si in dete 7 calē q̄si i fieri. 7 sic
tale nomē denotatiuū posset dici d̄ aliq̄
cū ablatiuo denotāte illud a q̄ s̄bm̄ de-
noiat tali denotatiōe. ita v̄bū neutrū
posset p̄strui cū ablatio in eadē hitudie
forme denotantis. ita enī ignis calet ca-
lore sic est calidus calore. 7 vtrūq̄ est in
rōne forme a q̄ est ista denotatio p̄ mo^m
detis in vno. 7 p̄ mo^m fieri in altero. ista
aut̄ forma in aliq̄ aliqñ ē ibērēs vt qua-
litas. aliqñ se h3 p̄ mo^m forme ab extra
denotantis. sic est de genē hitus vel ad
modū ill⁹. 7 vtrūq̄ mō p̄t fieri denota-
tio. **Et** sicut aliqd̄ denotat nō tantū a

forma sed ab aliquo extrinseco quicquid. ita denotatiuum possit dici de eo cum illo extrinseco ablatiue sumpto. et hoc siue illud de notatiuum significet notatiui siue verbalis. Sic enim possit dici iste est ornat? vestimento putat ornat? significat aliquid de genere hitus. ita possit dici iste niter vestimento l' aliquid alio verbo neutro quod significaret idem cum isto de notatio. scilicet ornatu. et ita est in opposito. quod arboris florere non significat formaliter arboris producere flores. si enim ponat verbum actiuum quod sic significet puta florificare si esset in usu hec esset falsa arboris florificat floribus? hec autem vera arboris floret floribus. quod per istud verbum neutrum significat quod denotans sibi quod per modum hitus. quod hoc non sit prope hitus in inaiatis. quod prope hitus est terminus in aiatis. prout terminus denotari ab aliquid adiacente quod inquantum est aliquid modo ornametum: vel regumetum eorum potest reduci ad genus hitus. et tunc sic diceretur arboris est florida floribus: et ablatiuus construere et role illud a quod sibi denotat finem tale de notatione. ita est constructum ly floribus? cuius? verbo florere. ex? igitur est ad oppositum loquendo de verbo actiuo: et nihil ad propositum. ut verum est de verbo neutro.

Ad istam questionem

soluenda. quod illa que sunt in intellectu sunt manifestiora. pro? respondendum est ad 2^{am} questionem. Et pro? videamus? de intellectu nostro. ibi enim memoria gignit noticiam actualem que ad memoriam habet duplicem hitudinem vel relationem. vix gignit ad gignens. et hec est de 2° modo relationis et mutua. et alia est declarandi ad declaratum et hec tertij modi et non mutua. sic autem noticia geita declarat formaliter ob? latens in memoria: ita illud quod producit noticiam actualem et dat illi istam vi declarandi potest dici declarare ista noticia quod effectie. Si. n. aliquid quod producat speculum et in eo imagines relictas. hoc speculum formaliter declarat illa relictia. et tamen illud producit speculum effectie declarat. Et istud magis apparet si accipiat aie quod non sunt vere factioes significaret per verba neutra non actia. nunc autem significant per

verba actia pro? illa hitudinem quam habent ad ob? in qua transeunt quasi in terminum sed nihil causat in illis obiectis. tunc enim si essent neutra significaret formaliter illa realitate a se imponunt in eis sibi. et tunc posset alia verba actia imponi ab eisdem formis que significant productum talium. et tunc noticia geita sociali esset declaratio obiecti. sed producit diceretur effectie care forma. sic alio dictum est quod silitudo potest esse illud in qua fundat relectio actiuum et passiuum. ita quod sic assimilans est duas silitudines: ita tunc declarans actiue sumptis esset effectie ens ipaz declaratorum formalis in ipso actiue siue in sibi illi? actus. Ad propositum verbum omnium a pie expromit. et hec expromit est in latio origis. huic enim expromit coicaf ex v. productiois sue noticia infinita que ex hoc est declaratio omnis declarabilis. habet igitur relectio realis ad expromentem a quod gignit. sed alia. scilicet declarans habet terminum ad ipsum. sed quod est infinitum habet respectum declaratiui ad se et ad ipsum. et ad omnia alia. et ista est terminus relectio rationis: quod non terminus est ad creaturam sed ad seipsum. Et si nulla relectio realis est ipsi? ad creaturam ex diffinitione. multo magis igitur non eiusdem ad se est relectio realis. sed istud declarare pro? formaliter verbum. producit autem pro? principiatie sic in nobis pro? petebat memorie effectie. et tunc verbum formaliter declarat omne declarabile. patet autem verbo declarat non formaliter sed principiatie. inquantum sibi coicaf noticiam actualem infinitam que verbum actualiter declarat. Applicando igitur istam realitatem ad illud vocabulum quod dicitur. dico quod dicitur vno? essentialiter accipitur per Anselmum. mon. l. c. et sic non loquitur Augustinus. quod finem ipsum per? et sili? et spiritus sanctus sunt vnum dicens. et quilibet persona formaliter dicit. et nulla dicit alia ablatiue. Alio? accipit persona liter et sic denotat significare illam relectioem originis que est gignens ad genitum. et hoc modo sol? potest dici. non quod dicitur verbo sed verbum. et hoc modo loquitur Ric. 6°. de tri. c. xi. quod sol? potest dici Alio? modo potest significare istam hitudinem rationis que est declarare. et hoc potest declarare pruenit alicui formaliter. et sic verbum dicit omnia declarabilia et seipsum seipo formaliter. et est

hoc loquit Aug. 7. de tri. c. 3. vel. 16. Si
enī h' vbi qd nos pferim' tpale 7 trā-
sitoriu 7 seipm onē 7 illud d q loqmur
qto magi vbi dei p qd facta sūt oia 7c.
7 sic est cēntiale 7 appropat vni pfoe. nā
qlibet psona declarat sua itelligētia q in
ipa est. appropiat tñ filio vt patebit ex
dubitatōe sequēte. **S**ignificare p
istā eandē bitudine declaratis put pue-
nit alicui n formalr sz pncipiatue. 7 h'
mō dī de pte q dicit vbo. 7 istō mō loq-
tur Aug. 7. de tri. c. i. vel. 2. q pī dīc ver-
bo. h' ē mō loquit Aug. 15. de tri. c. 14.
vel. 35. q pī seipm dīcēs genuit filiū sibi
equale p oia. vbi accipit dīcē p pncipia-
tue declarare. 13 nō addat ibi illud pnci-
piauū q pī dīcē. 7 sic pncipale signifi-
catū ē cēntiale cōnotat tñ notōnale ut
supra dīctū est de dono. **I**n q tūq ha-
bitudine pstruit. dico q si dīcē sic sūpnt
ēēt idē q cāre denotaret hīe rōnez pnci-
pī actiui sū auctoritatū. sed qz nō sūt
idē. iō dico q denotat hīe rōnez forma-
lē pncipī subauctoritatu. 7 in hitudie
talio pncipī pstruit. **S**z tūc ibi ē vniū
dubiū. vtrū declarare formalr oē decla-
rabile sit ppiū vbi. **D**īcūt aliq q sic.
qz ex vī pcessionis sue h' sibi ppetit. 13
de hoc dīctū est supra dī. 27. q. 3. **E**t ge-
neralr cū istud vbi declarare dīctū relo-
nem rōnis: 7 nulla talis est. ppiā alicui
pfoe. nec includit in ppiō alicui' sic p-
batū est dī. 18. de dono. hoc manifestat
nō est ppiū vbo nec includit in eius p-
piō. 13 tñ est ei appropiatū p eo q ver-
bū ex vī pductionis sue h3 noticiā actu-
alē sibi cōicatā. pī autē 13 hēat eandē no-
ticiā tñ ex ea vī q pducit ē mēoria 7 nō
pducit inquantū actualis noticiā. **N**o-
ticiē enī actuali vñ actualis puenit dcla-
rare. 7 iō declarare magis puenit cū p-
piō filij q cū ppiō aliaz psonarū. 7
ita magis sibi appropiat. vere tñ est in
oi alia psona. qz qlibet h3 actualē decla-
rationē inqūm ē actualis noticiā 7 eq
declaratiua realiter sicut est illa noticiā

actualis que est verbū. declarat igit for-
maliter per omia seipō. 7 spūs scūs oia
seipō declarat. declarat etiā pater 7 fili'
spūs scō pncipiatue. licet isti modī acci-
piendi declarare formalr 7 pncipiatue
non sint ita vīcati sicut illi quibus ver-
bum dicitur declarare formaliter 7 pa-
ter pncipiatue verbo. 7 ratio maioris
vīcationis istorum verborum est pro-
pter appropriationem nomine actualis
ad verbum.

Ad secundam que

stionē pcedo negatiuā ptem questōnis
ppter rōnem Aug. 7. de tri. c. 4. cuius
declaratio est ista. Actus essentialis nō
pōt esse alicuius suppositi mediāte aliq
pncipio ut quo nisi illud sit tali pfoe
pncipiu cēndi formale. vt pater sapit
sapia ingenita. vel sit pncipiu sibi cēndi
pncipiatuū. qūo mgr pcedit q filius sa-
pit sapia ingenita a qua h3 q sapiat. vl
sit pncipiu subauctoritatu respectu
talio actus qūo pcedit q pater creat ver-
bo. sed filius siue sapia genita nō est pī
pncipiu cēndi formale nec pncipiatū
nec pncipiu actiuū subauctoritatu
respectu actus cēntialis qz nō producit
istū actum in se sed cōicat sibi a patre 7
pncipiu actiuū subauctoritatu hab3
rōnem producētis actus respectu cuius
dicit pncipiu tale. quomō concedit q
pater creat verbo. sapere autē est actus es-
sentialis. q pater nō sapit sapia genita.
concedit autē mgr 7 bene q pater est sa-
piens sapia ingenita sicut formalī pnci-
pio. filius autē sapit sapia ingenita sicut
pncipio pncipiatuō.

Ad argumētum in

oppositum dico q Ansel. accipit ibi dī-
cere mere essentialiter. i. p actualiter in-
telligere sicut expresse vult. c. eodez. vbi
vult q sunt vnus dīcēs. sicut sunt vnus
intelligens. 7 licet quilibet dicat etiam
quēlibet. tamē sunt vnus in rōne dicētis

et dicti sicut sunt unus intelligens et unus in intellectu. et iste modus est valde extensius huius nominis quod est dicere. quia nec significat illam relationem originis nec prenotat eam. sic nec intelligere vel sapere. et hoc modo non dicit Augustinus quod per dicit verbum. Sed quod procedit quod spiritus sanctus dicit verbum. Rursus sicut intelligit verbum. sed non per exprimere nec per declarare nisi accipiat formaliter. quia spiritus sanctus formaliter declarat omne declarabile. non autem per declarare principiatie nisi forte respectu creature. quia loquendo de manifestatōe creature illa efficit totam trinitatem. et quia absolute super manifestatōem formalē ubi non procedendo ad creaturam. spiritus sanctus non habet aliquam rationem principij. quia non datur verbum illud quod formaliter verbum est manifestatum. ideo non videtur aliquod procedendum. nec Augustinus dicit. quod si dicit verbum habet oīa in verbo. ita etiam quod habet beatitudinem oīa in verbo et quilibet per videt quod quilibet secundum Augustinum. et tunc. et 14. sed dicere verbum videtur importare aliquam auctoritatem dicentem verbum respectu ubi inquitur est declaratum foris

Ad aliam questionem

de spiritu sancto procedendum est eodem modo quod in precedenti. quod processio est et per hoc voluntate nostra ubi dicitur eo quod amor in nobis ut producat habet ad voluntatem ut producat relationem secundum modum. et 1. forte est mutua. habet etiam aliam relationem ad omnem principium continentem ad 3. modum relationis. et illa non est mutua. quia sic scia refertur ad scibile et non e converso. ita amor ad amabilem et non e converso. et sic amor habet formaliter habitudinem aliquam ad omnem ita illud quod producat amorem posset denotare ab illa habitudine si esset verbum impossibile hoc significat actus. Ita dico in divinis quod spiritus sanctus ex vi productionis sue non quidem proprie. sed appropriate est amor omnis amati necessario. et ideo habet aliquam relationem rationis formaliter ad sic amatum. producat autem ipsum potest denominari ab eadem habitudine quasi principiative. et ista habitudine ut principiative denominans importatur per hoc verbum diligere quando dicitur pater et filius diligere se spiritus sancto: hoc quod

per est primum et filius producat amorem qui est patris et filii sicut patres dicere se verbo est producat verbum quod est declaratum ipsum patrem.

Ad primum dico

quod nec mere essentialiter nec mere notionaliter tenet sed connotat notionem. scilicet producat nem spiritus sancti. et significat illam habitudinem consequentem spiritus sancti ad amatum non quod formaliter sed principiative. et ratione istius habitudinis prout essentialiter est quantum ad terminum illius habitudinis. quia terminus ille notum est spiritus sanctus sed etiam omne necessarium amabile. et quo ad illud sit conversio. nec autem quo ad notionale connotatum. Sed patet ad 2. et istud posset manifestari in exemplo de dicere. quia eo modo quod procedit prout dicere verbum dicere non est mere essentialiter neque mere notionale. sed prenotat notionale. scilicet generationem et importat in genito habitudinem declarativam quod est ad omne declarabile. si huiusmodi non ita perfecte potest haberi in hoc quod est minus quod prenotat in divinis processione habet significat principaliter effectum temporalem. et quantum ad illud quod significat tota trinitas operatur effectum illud. sed quantum ad notionem illam non respicit totam trinitatem in ratione principij. filius enim potest mitti a spiritu sancto sed non sit a spiritu sancto. Ad 3. habet posset fieri vis in ista propositio quod ly si posset constitui transitive vel reciproce. de duplici constructione habet ab illo Petre helie super Priscianum de constructione. et patet in illo sophismate. isti pugnant ut vincant se. et videtur secundum aliquos magis concedenda propositio put se constituitur transitive quod reciproce. pro eo quod spiritus sanctus secundum eos spiratur a patre et filio voluntate concordie. in quantum scilicet pater impendit amorem filio et filius recipit secundum Richardum de trinitate. tamen dicendo consequenter his que dicta sunt. de 12. de ista materia quod pater et filius spirant formaliter voluntate in quantum una est: non autem ipsa relatio concordie patris ad filium. et e converso est formalis ratio spirandi.

quia non videtur inquantū pater et filius inquantū hñt respectū originis ad spm scm habeāt mutua relonez ad inuicem. tūc enī nō haberēt tñ mutua relonez originis pñitatis et filiatiōis. hoc inquā dicendo qd licet hñtes vnā volūtate pceder in ea formalr tñ pcedia n̄ est per se rō sed volūtas vna. et qd secundas plena sit ita in vna sicut in duab⁹ iō tñ duo spirant. quia pñtelligit illa fecunditas vna esse in duobus anteq̄ habeat terminū. Pōt tamē pcedi pñā. qd eadē est veritas accipiendo ly se sic vel sic. et tunc cōcedo pñs qd pater se diligit spū sancto. et cum dicit diligit se in pmo signo originis pcedo. h̄ tūc diligit se voluntate vt in ipso ē formalr. spirādo autē spm scm qui necessario est amor ei⁹ diligit se spū scō quasi pñcipiatue quō etiā diligit filiū spū scō. Ad vltimū dico qd nō oportet pcedē pñm et filiū diligē creaturā spū scō sicut diligit se spū scō. quia iste modus diligēdi vt sumit pñcipiatue videt esse pmo illius termini dilectionis cui⁹ ipa dilectio est formalr ex h⁹ qd est pñcipiata. sic enī diligē obiectū est pñcipiare amorē qui vt pñcipiat⁹ est formaliter illi⁹ obiecti. spūs autē scūs ex vi pñcipiatōis sue neqz pmo neqz pcomitant est amor creature. qd creatura tantū pñgēter amat a deo. h̄ autē ex vi pñductōis sue pmo sit amor eēntie. tñ cōcomitant pñt dict amor filiū qd ille pñone sūt in nā pmo amata ex necitate illi⁹ nature. et ita posset pcedi qd pñ non diligit creaturā spū scō eo mō quo filiū. qd nō pduct amorē qd ex vi pñductōis sue sit amor creature. imo ppleta pñductōe necessaria illi⁹ amoris adhuc est pñgē ut iste amor sit creature. et h⁹ ē i pñtate n̄ tñ pñductōis hūc amorē: h̄ ē isti⁹ amoris pñducti. qd ita pñgēter amat spūs scūs creaturā sic pñ et filiū.

Circa distincti
onē. 33. quero sine argumē

tis. Primo vtrū pñietas sit idē cū pñsona. Et 2⁹ sine argumētis. vtrū pñietas sit idē cum essentia.

Circa distincti
onē. 34. sine argumētis. An
pñsona sit idē cū eēntia.

Circa istas tres qō
nes nō oportet immorari. qd eaz solutō
pater ex dictis alibi dī. 2. q. illa. vtrum
cū vnitate eēntie stet pluralitas pñsonarum
vbi ostensū est qualr pñietas per
sonalis nō est idē formalr cū eēntia dī.
etiā. 26. cōtra prepositiū ostensū est qd
ter pñietas nō est idē formalr cū pñsona.
Illud etiā qd dictū est de nō idē pñ
tate formalr pñietatis cū eēntia pcludit
qd pñsona nō est idē pmo formalr cū
eēntia. Et qd aliq̄ distinguunt inter oīa
ista qd tñ differāt rōne. iprobatū est dī.
2⁹. et dī. 8. in pñsimili de attributis. et dī.
13. de dīst⁹ emanationū i diuinis. et alio
et tñ cū hoc qd istud nō est idē formalr
li stat qd vere et simplr sit idē sibi. imo h⁹
est necessariū pp pñfectā simplicitatē dī
uinā qd sequit ex pñfecta infinitate illi⁹
eēntie pp quā simplicitatē et infinitatem
nō pñt illa eēntia in aliq̄ cū aliq̄ realitate
in eodē: nisi illa realitas sit pñfecte eadem
sibi. et istud dictū est pñfirmatū per cōe dī
ctū antiqz qd pñcesserūt multas pñdicatō
nes eē veras in diuinis per idēptitatē n̄
formalr. qd nō videt ītelligibile nisi per
hoc qd pñdicatū erat vere idē cū subiecto
et ex h⁹ erat ppō affirmatiua vera p idēp
tate. et tñ pñdicatū nō erat idē formalr
cū subō. et pp h⁹ n̄ erat ibi pñdicatio for
malis. Et qd sit dīstīn⁹ idēptitatis formal
ab idēptitate simplr tactū ē dī. 8. q. d at
tributis. et alio frequent: et iō nūc trāseo.

Circa distincti
onē. 35. qro vtrū in deo sine
relōce eīne ad oīa scibilia ut
quidditatiue cognita. Qu sic Aug⁹. 83.

questionū. q. 46. Ideo sūt forme eterne
et incommutabiles in mente divina. et non abso-
lute respectu. et non nisi ad alia a se ut quiddi-
tative cognita. quare distinguuntur secundum disti-
ctionem istorum. Item Avicenna. 8. metaphisica. c. 7.
procedit in deo esse relationem dei ut intelligen-
tis ad formas intellectas. Item deus non
uit distincte alia a se. sed per aliquas distinctas
rationes cognoscendi. et ille non potest esse abso-
lute. sed relative. Item secundum Augustinum. 5. super Genesim. c. 7.
omnia in deo sunt vita. et idem videtur dicere super
Iohannem. omnia in ipso vita erant. non vita eterna cre-
ata sed creatrix. hoc non est verum loquen-
do de ipsis obiectis formaliter in se. igitur de
ipsis rationibus formalibus quibus cognoscun-
tur. Contra. igitur ille rationes essentiales reales
quod est in dictum in vi. 30. probatur contra. quia de-
us intelligit alia a se quod intelligat se intel-
ligere illa. quia actus reflexus presupponit actum
rectum. igitur ille rationes que essentiales in deo ad alia
essentiales in deo ex natura rei. et non per actum intellectus
consideratis illa intellectu. sed quod est ibi
ex natura rei. et non in obiecto ut cognitum est.
est reale. Preterea. que rationes essentiales rationes
eterne in deo ad omnia cognita pari ratione et
ad omnia volita ut volita. et tunc ille rationes
essentiales reales. quia deus vult alia esse quod intelli-
gat se velle illa. et ita ratio voluntatis eius
ad alia erit realis. quia non in aliquo ut cognitum est.

Supposito quod deus

sit intelligens ex di. 2. et quod essentia sua sit pri-
mum obiectum in ratione sui ex questione de subo-
p. theologia. et quod intellectus suus sit omnium intelli-
gibilium non quod deus per se actu et sic ex di. 2. et
hoc distincte. quia imperfectio est in intelli-
gente confusa intelligere. Circa ista quoniam
notandum est quod ad intellectum alicuius tria
videntur concurrere. videlicet obiectum cognoscibile.
intellectus ipse. et ratio cognoscendi. In intelle-
ctu autem ut per se est non oportet ponere distinctum
ad hoc ut distincte intelligat. quia etiam intel-
lectus noster ut videtur omnino indistinctus. sed ratio-
nem per se potest plura intelligere. igitur si est disti-
ctio. quare in obiecto vel ratione cognoscen-
di obiectum vel in ipsa intellectione. ponitur

igitur rationes esse eternas in deo ad alia a
se cognita simpliciter intelligencia. et quod iste re-
lationes sint in essentia ut est ratio cognoscendi
di. per hoc quod nihil est ratio cognoscendi pla-
nisi ut illa ratio approperat aliquo modo illis plu-
bus obiectis cognitis. Quod est confirmat
per hoc quod cognitio sit per se. sed oportet rationes co-
gnoscenti habere aliquam rationem propriam sicut
divinis ad ipsum obiectum cognitum. per igitur
ista determinationem et ista assimilationem
rationis cognoscendi ad obiectum ponitur ratio-
nes eterne tamquam rationes determinantes essen-
tiam ut ratio intelligendi et quibus ipsa essentia
sit distincte sicut obiectis cognitis.

Aliter ponitur quod iste re-
lationes sunt in essentia divina ut est obiectum cognitum. in-
telligit enim ipsa omnino per intellectum ut per-
nitus indistincta. sed ad hoc ut postea crea-
tura intelligat intellectus compatitur ipsam per
modo cognita ad creaturam sicut ratio imitabi-
lis. et tunc intelligendo essentia ut imitabilem
intelligit creaturam per illud obiectum primum sic
sub tali ratione rationis consideratur. Et dis-
fert hoc opinio a prima sic isti modi dicendi quibus
videtur ponitur spiritum eandem esse rationem cogno-
scendi per se et rationes. non tamen nisi ut sub di-
stinctis rationibus rationis considerantur ista
cognitis sicut propriis rationibus alii dicunt ipsius
per se sic cognitum esse rationes cognoscendi ratio-
nem. et hoc non ut per se absolute intellectum.
sed in proportionem siue in rationem ad rationes.

Contra conclusionem

in qua concordat iste opinio. scilicet quod iste rationes rationis
sunt necesse ponere in deo distincte secundum ratio-
nem ad hoc ut intelligant creature obli-
cte in deo in ratione obiectorum. Arguitur per hoc
iste rationes sunt cognoscibiles ad intellectum
divino. quod quod ratione cognoscendi. si alia ratio-
bus determinantibus essentia ut est ratio vel
determinantibus essentia primum obiectum re-
spectu obiectorum rationum. procedit in infinitum. quia
scilicet ad istas alias rationes intelligendi prece-
det alie. et sic nunquam iste alie rationes sunt intel-
ligibiles a deo. quia oportebit ipsum ante ip-

fas intellectas intelligit alias infinitas infini-
 titas. q̄ o3 dare q̄ iste rōnes p̄nt intelligi
 a deo p̄ eēntiā vnde eē est: vt nude accep-
 tā siue vt p̄ rōnez siue vt iste cognoscan-
 tur p̄ ip̄am ut p̄ p̄m obm cogm absolute.
 7 q̄ rōne ista poterūt cognosci p̄ eēntiā
 vñ eēntia nude. pari rōne 7 ip̄a obiecta
 scđaria alia. q̄ vident iste rōnes habē
 rōnes distinctoz obōz sic 7 alia. Sz
 dices q̄ iste rōnes cognoscunt ab intelle-
 ctu dino per ip̄a obiecta ad que sūt ita
 q̄ eēntia sub rōnibus istis est rō cogno-
 scendi obiecta alia 7 alia. 7 illa cognita
 simul cū eēntia sub diuersis rōnibus sūt
 rō cognoscendi istas rōes sicut extrema
 rōnis vident eē rō cognoscēdi rōnez

Hoc videt vtilicare intellectū dinum
 q̄ tūc esset passiu' respectu alioz obōz
 cognitoz per istas rōnes per q̄ actuabif
 ad cognitionē istarū rationū. Prete-
 rea 2°. cuiuscūq̄ obiecti ratio aliqua co-
 gnoscendi determinate potest eē aliqd li-
 mitatū ad illud. eiusdē potest eē aliqd il-
 limitatū ad illud 7 ad aliud. sed si essen-
 tia esset limitata respectu alicuius vñ
 determinatū cognoscibilis ip̄a esset de-
 terminatū rō cognoscendi illud absq̄ oi
 respectu rei 7 rōnis. igit si ip̄a sit illimi-
 tata rō respectu pluriū cognoscibilium
 pōt eē ex se ratio cognoscēdi quodcūq̄
 illoz. 7 omia illa sine omni rōne rei 7
 rōnis. p̄batio maioris. illimitatio n̄ au-
 fert ab aliquo aliquā perfectionē. sz itā
 te p̄fectione que erat ad aliquid q̄si poit
 similē p̄fectionē ad aliud. 7 ideo sic oīe-
 tum fuit oīf. 7. 7 oīf. 28. indeterminatū
 ex illimitatione. s. q̄b est indeterminatū
 ad plura positia ex seip̄o ē determinatū
 ad quodlibet illoz determinatōne repu-
 gnare indeterminatōni ad dīctoria / p̄bō
 minoris eēntia ponit p̄p̄a rō cognosce-
 di seip̄am: 7 hoc siue ut obiectū primū.
 siue ut rō cognoscendi obiectū. 7 istō cō-
 petit eēntie mere sub rōne absoluta sine
 omni respectu rei. q̄ respectus realis n̄
 est in eadē p̄sona ad se sine oi etiā respe-

ctu rōnis. p̄bō. q̄ ista intellectō non est
 collatiua vel p̄paratiua nec negociatiua.
 igit per eaz nulla relatō rōnis cāt i aliq̄.

Preterea 3°. vñ opatōnis op3 dare
 vñ p̄ncipium q̄ per se vñ 7 obiectum
 per se vñ. 7 hoc maxime in simplr p̄o
 opatione qualis est intellectio diuina:
 relatio aut ratōis 7 ens reale nihil vñ
 per se faciunt. q̄ nō p̄nt etiam habere p̄
 se vnitate scđi modi per se q̄ minor est q̄
 eēntialis vnitas. nō. n. pōt relō ratōnis
 p̄sequi rem ex nā rei. 7 ideo nō pōt esse
 passio eius. q̄ eēntia siue vt obiectū siue
 vt rō intelligendi. 7 illa relō rōis nō sūt
 vñ per se obiectū nec vñ rō intelligēdi
 q̄ o3 dare altez p̄cise in rōe p̄mi obiecti
 vñ vt rōe q̄ p̄cise. nō autē ista relatōnez
 rōnis. q̄ ip̄a nō est p̄m obiectū cognitū
 quo cognito cognoscatur aliquid aliud
 ad q̄b est ille respect' nec est ē rō q̄ inte-
 din' hēat intellectōz h' obiecti. s. lapidis
 q̄ intelligē lapidē est p̄fectio simplr ita
 q̄ intellect' diuinus nō ē oīo p̄fectus
 si nō intelligēt lapidē. nulla aut relō vñ
 eē rō inherētie alicui' p̄fectionis simplr.
 q̄ o3 dare p̄cise eēntiā que subest ista rela-
 tōni tāq̄ p̄m obiectū q̄ cognito cogno-
 scat lapis. vel tanq̄ rōnez formalē intel-
 ligendi lapidē. Et ex hoc vltra osten-
 ditur q̄ frustra ponit talis relō determi-
 nans ip̄am essentia. nam ip̄a sub respe-
 ctu rōnis est formalr infinita. quia intel-
 lectus quocūq̄ comparat essentia. et p̄
 hoc causet in ea relationē rōnis nō com-
 parat eā nisi ut ē formalr infinita. 7 ita
 ut est sub tali relatōne formalr est infini-
 ta. 7 per p̄ns ita indeterminata ut est sub
 illa rōne sicut fm se. 7 ita ut est sub p̄s
 ma rōe p̄t fūdare alia p̄p̄ sui finitātē lic
 fm se p̄t. igit p̄ relōem rōnis n̄ determinat.

Contra opiniones

primā specialiter videtur sequi q̄ iste re-
 lationes erunt reales. quia ratio intelli-
 gendi vt est ratio precedit naturaliter in-
 tellectionem. 7 per p̄ns quo ad nihil q̄b

est eius vt ē ratio intelligēdi causat p in
tellectionē nec sequit intellectōez. Si igr
sū relone ratōis ē ratio intelligēdi lapi
dem illa relō nō pducit in eēn^o intellectōe
lapidis. qz pcedit nālī illa intellectōem
g alia pducere. s3 istā nō pcedit nisi illa
q est eēn^o vt eēn^o. hac aut nō pducit qō
pcedit ab eis vbi minus vī de psonis di
uinitis 7 de pncipijs pducēdi eas. igr ista
relō erit in essētia vt est rō 7 nō p aliquā
actionē intellect^o. **P**reterea. fm aliqz
istoz ad distinctōez realē in pncipatis:
suffic distinctō ratōis in pncipijs. g ista
distinctō rōis vt ē rō intelligēdi. a. 7. b.
sufficiēs ē ad distinctōez realē ipius. a. 7.
b. **P**reterea. res extra imēdiate intelli
gent qz tota distinctō q ponit intra pce
dit intellectionē. nhl igr intra terminat
intellectionem qī obiectū scōariū.

Contra secundam

positiōnē spālī sic. ois relō rōis q ē i ob
iecto ex h^o q ppat p intellectū ad aliō ē
in eo pūse vt ē ens dīminutū hās esse in
intellectu. vt cognitū i cōgscēte. 7 possz
esse i eo si p imposs^o illud nō hret eē
sentie dū tñ hret sili mō esse i intellectu
ppante. igr iste relones erūt i eēn^o diuina
pūse vt hz esse dū. 'nutū i intellectu ppa
te essētia ad creatū. ā 7 nō vt eēn^o ē ali
quid in se. 7 vltra essent i eēn^o si p impossi
bile illa essētia nō essz dū tñ ab aliq in
tellectu intelligēte pparet ad eodē termi
nos. 7 vltra si p imposs^o eēnt duo oī ef
sent i intellectu h^o dei ppante istū deum
ad creaturas 7 nō in isto deo i se. **P**re
terea. de^o pus nālī est imitabil a creatura
q pparet vt imitabilis. qz. n. ē imitabilis
ideo vē ppat vt imitabilis a creatura vt
vī 7 nō ecōuerso. igr an istā pparationem
factā p intellectū eēn^o vt imitabilis est i
essētia imitabilitas. s3 fm aliqz istius
vīe relō apritudinalis est eadē cū actuali
ppter aliquā idēpmitatē i deo dicit n
esse aliā relonē nouā 7 antiquā. nec etiā
aliā creatiui 7 creantis. g iste relones i el

sentia vt obiecto ppatō nō erūt p^o ad ex
tra. s3 est alie pōres 7 reales vt vī. qz an
oīz actū intē^o ppatīs. **P**reterea. est
eēntia vt cognita sit rō deueniēdi in no
ticiā lapidis tñ vī postea: qz intē^o diuine
possit cōgscere lapidem in se. 7 nō pūsi
p h^o q ppat eēntiā suā ad lapidem. quē
sic sine tali ppatōe alteri^o ad ipm possu
mus nos intelligere lapidē. i ista intellectu
ne lapidis qro in q ē relō ad lapidē nor
in eēn^o vt in obiecto ppatō. qz i isto ob
iecto vt sic nō ē intelligere vt obm ppa
tum. g o3 querere eā in intellectu vt in
ratōe intelligēdi. 7 redibit ad aliquam
illaz opīnionum.

Nōt dici ad que

stionē. q relones terrū modō dnt p se at
alijs duoz mōz. qz in 3° mō nō ē mutu
itas sic in alijs duob^o modis. 7 ex h^o sec
tur sic deductū est in dī. 30. q. i. q termi
nus relonis ē absolutū vt absolutū. su
igit obiectū intellectōis nre terminat rela
tionē ipius inquātū mere absolutū. 7 si
ipā ē mēsurata p ipm. ita vī q cū intē^o
diuina sit simplr mēsurā oim alioz a si
intellectoz. sed q alia pūse referant ad
intellectionē diuinā 7 ipā terminabit ri
lationē istā sū rōe mere absolutū. **N**
pfirmat. qz omīno p^o intellectō diuina q
beatifica ē: est eēntie vt essēn^o ē sine omi
respectu rei vī rōis 7 h^o ppi pfectā idēp
tātē realē intē^o ad eēntiā obiectā. nō o3
igit ppter intellectōez alie^o obiecti pūse
querere relonē nec i vtroqz extrēo nec i
altero. g o3 aliqd aliud addere ppi qō
sit relō in vtroqz extrēoz vī in altero. il
lud aut nō vī eē nisi vī mutua coexisten
tia si ē relō mutua vī dependētia in alre
ro extrēo. si nō ē mutua h^o aut. qñ deus
intelligit aliqd aliō a se nō pōt ponī mu
tua coexistētia i vtroqz extrēo vt vī. g p
ūse suffic ponere relonē in altero extrēo
vbi ē dependētia illud ē obm vt pgnitū.

Preterea. volūtas fructs siue nō pdu
cit aliō ab ipō in eē volūto amādo siue

in ordine ad aliud siue pando ipm ad aliud amabile. sed magis pando aliud amabile ad istud finem. ita qd reio cāta per pparōez volūtati vř eē in aliq alio amato ad finem. nulla aut ppario p volūtatez vř esse i fine amato. qd a sili in intellectu cōgscēte p^m obm: 7 ex illius cōgnitōne cōgscēte obm scōariū. nulla vř reio p duci in ipso p^o obiecto ad 2^m obm scōariū.

Preterea sicut argutum ē nō vř posse poni q actu inre ista reio pducere. p^o nō p pfectionē absolutā illi act^o. si 2°. q nō ē pncipiū illi actus scōariū etiā in illo 2° actu pfecte cōgnoscit creatura. q nullo actu erit talis reio q rō pōz creatura i rōne obiecti. Adcedi pōz pcelo triū rōnū factay p dūas op. cōes supius recitatas 7 pcedi pnt iste rōes h iam facte. 7 f3 h^o pōz pcedi q sūt ibi rōnes i deo etne ad obā cōgnita sed nō pōzes nālī ipis cōgnitis in rōe obōz.

Hoc pōt poni sic. deus in p^o instāti itelligit cēntiā sū rōe mere absoluta in 2° instāti pduc lapidē i eē itelligibili 7 itelligit lapidē. ita q ibi ē reio in lapide itellecto ad itellectōez diuiaz. s3 nulla adhuc i itellectōe diuiaz ad lapidē. s3 inre diuiaz terminat rōne lapidis itellecti ad ipaz. In 3° instāti forte itellect^o diuinus pōt ppare suā itellectōez ad qd cūq itelligibile ad qd nō possum^o ppare. 7 tūc pando se ad lapidē inre pōt cāre in se rōne rōis. Et in 4° instāti pōt q sili reflecti sup istā rōne causataz i 3° instāti. 7 tūc illa reio rōis cōgnita erit sic igr nō ē reio rōis necessaria ad itelligēdū lapidē tāq pōz lapide vt obm. Immo ipa vt cāta ē posterior. qz i 3° instāti 7 adhuc posterior erit ipa vt cōgnita. qz in 4° instāti. Et ista via vř tenē istā ppo nem q vř pbabil q reio n nālī cōgnoscit nisi cōgnito terminio s3 nec inre ppar ad aliqd nisi nālī pū cōgnito terminio. quam ppoēz nō pōt alia via tenere. qz o3 q dīcat q illa rōne q ppar istā itellectōem ppet cēntiā ad aliqd nō pū cōgnitū nālī ista pō de rōnib^o alioz a deo vt itelle

ctoꝝ ad ipm inre^m diuū vt absolutū cōsimilit^o pfirmat 7 itelligit sicut illa supra di. 30. creaturay relataz ad deū.

Contra istud argui

tur. vř. n. q. destruat itellectōez Aug. 83°. q. q. 46°. vbi dīc sī qdē in ideis tāta vis pstituit vt nisi eis itellecti sapiēs eē nemo possit. fm aut istā pōne sapia pfecta dei ad creaturas erit i 2° instāti 7 pcedit nālī liter tā eē ideay q cōgnitōez eay. Ibidēz etiā dīc. q istay vīlione fier aia beatissima qd nō eēt vey de vīlione p^o q ē in creatore nec de vīlione 2° q ē i creatur. quare 2°. Preterea arguit. illa q sūt diuīsa i inferiorib^o q sūt alteri rōis nō reducunt ad aliqd vnū i supior sic h3 pō^o cōgnitū in nobis reducāt ad vnā pōz cōgnitū in angelis ppter vnītatē rōis oīū. pōz cōgnitūay. tñ inre 7 volūtaz q sūt i nobis alteri rōis nō reducunt ad vnā pōz i angelis. erit igr in deo inre sū tali rōe tñ po^o dīstictus a volūtate sū rōe talis po^o 7 p pñs inre vt in deo ē passiu^o. q o3 sibi dat aliquā formā anq opet actu. 7 per pñs ad h^o vt hēat dīstictā oparōez opōtebit sibi dare dīstictā formā nō autēz pōt h dari aliq for^o dīsticta si idee ponūtur psequi creaturay itellectōez. Preterea si ppe illimitatōez eē^o diuie poāt ipa vt oīno absoluta eē rō cōgnoscendi oēs creaturas cū ita sit illimitata inq tū itellecta sic iquātū rō. sequit^o 7 ipa sola cōgnosce sū rōe obiecti. aut si ponatur plalitas ex pte obōz nō obstatē infinitate vni^o obiecti pari rōe videt^o posse poni ex parte rōis itelligēdi.

Ad ista sententia

Aug. in ista. q. pōt colligi i ista descriptōne idee. idea est rō eterna in mēte diuīa. fm quā aliqd ē formabile vt f3 ppariam rōez eius. ppario p^o pncule. de^o oia cāz vř cāre pōt. nō itratōnabili g rōnabilitē. igr h3 rōez fm quā format nō autēz eandē oīūz g singula ppariōz rōib^o format

nō aut rōnibus extra se. qz nō eget in ef-
ficiēdo aliq alio a se. igit rōnib⁹ in mēte
sua. nihil aut in mēte sua ē nisi incōmu-
tabile. qd ē formabile p^r formare fm rō-
nem ppriā sibi eternā in mēte sua. nihil
aut in mente sua tale ponit nisi idea fm
istā descriptionē. igit videt q lapis inte⁹
possit dici idea ipe eni hz oēs istas p^rdit-
ones. qz ipe est rō factibilis extra ppriā
sibi. sic arca in mēte p^r dici rō respectu
arce in mā: et est ppriā rō fm quā arca
in mā format. et ista rō ē eina in mēte di-
na: ut cognitū in cognoscēte p actū inte⁹
dini. qdquid aut est in deo fm qd cunqz
ē siue rei siue rōnis p actū inte⁹ dūni est
eternū. sic declaratū fuit supra di. 30. q
nulla re lo p^r ēē noua i deo p actū inte⁹
sui. **Istud videt psonare cū dicto Pla-**
tonis a q accepit Aug. nomē idee. ipe ei
posuit ideas qdditates rez. p se qd ē exi-
tes fm Ari. et male fm Aug. in mēte di-
na et bñ. vñ aliqñ loq^r de mūdo itel-
ligibili fm eū. sic igit poneret idee f3 illā
impōnez Ari. qdditates rez. ita ponit
fm Pla. vt vñ qdditates hñtes ēē cogni-
tū in intellectu oino. **Hoc posito nō**
laborare circa relos aliqz formalr. siue
in cēntia ut obiectū: siue in cēntia ut rō.
f. ue in cēntia ut intelligē oinū. q relos
dicant idee. imo ipm obm cognituz est
idea fm istud. et tūc concedi pnt auctes
Aug. adducte. q nisi cognitio ideis sapi-
ens nō ēē possit: q tū. f. ad oēm plenitu-
dinē sapie. licet eni deus pncipalr sit sa-
pies sapia cēntie sue ut obi. tñ nō omni-
mō si nō sapet creaturā q creatura ut in-
tellecta ab ipo ē idea. et ita nō intellectis ide-
is sapiēs oino ēē nō p^r. ponit aut ēē sapi-
ens pfectissime in p^r instāt. f3 n sapiēs
oino in p^r instāt absqz 2°. Si aut idee po-
nerent qdam relos rōnis in deo n vñ
formalr ēē sapiēs i intellectu eaz: qz etiā
ibi ēēnt vt rōnes intelligēdi a nq ipe in-
telligerent. Sitr alia auctas Aug. ha-
rū vñsōe sit aia bñissima. Si idee ponū-
tur ēē qdditates ut cognite tūc exponen-

da est de bñitudine q p^r hñ in creatura
ut in obiectis. qz certū ē q nō est pfectis-
sima bñitudo in creatura abso⁹ fm ipm
5. pfectionē. Bñs est qui te et illa nouit
nec pp illa beator. f3 est intelligēdū bñs
sima h⁹ est totali bñitudine possibū bñs
nō qdem in eis formalr: sed in obō cur⁹
cognitio p^rsupponit istis. et qsi pcomitā-
tur in istis in qbus aliq bñitudo est f3 nō
pma. Et si Aug. aliqñ loquat aliter de
ideis qsi sint rōnes cognoscēdi aliqd. cū
tñ hic nō dicat ipas ēē nisi rōnes fm qz
formant q formant p^r in quā exponi il-
lud dictū eius si alibi dicat nō q ly fm
notet rōnem formalē intelligēdi. sed fm
qz ut sūt obā nō pma nec mouētia intel-
lectū: f3 obā scōaria iminātia intellectu

Ad 2^m qualr inte⁹ est passiu⁹ in se. et
qualr est passiu⁹ respectu intellectōis ob-
iectū ē ois. 3. f3 posito q sit passiu⁹ i nobis
et qsi passiuus in deo: et q deat hic assig-
nari forma vel qsi forma vt qua opet.
p^r dici q illud est cēntia sub rōne q cēn-
tia. q sub rōne absoluta est rō cognoscē-
di nō tñ ipa met sed oē aliud sub qcun-
qz rōne cognoscibilis. et hoc isto mō itel-
ligendo. p hoc eni q intellect⁹ oinus est
in actu p cēntiā suā vt est rō intelligēdi
hz primū actū sufficientē ad pducendū
oē aliud in esse cognito. et pducendo il-
lud in ēē cognito pducit ipm vt habet
dependentiā ad ipm met ut ad intelligē-
tiā. et per hoc q intellectio ipius est eius
illud dependet ad istā intellectōez ut ad
absolutū. sic etiā in alijs ois. q cā sub
rōne mere absoluta est actus p^rmus a q
pcedit effectus. et effectus pducitur h3 re-
lationē ad cām. qñqz ut ad absolutum.
qñqz aut mutuo est reio effectus ad cau-
sam et cōuerso. nunq tñ ex pte cāe req-
ritur reio p^r q sit effect⁹ possit in esse.
Qd nūc breuiter suadet. qz nihil hñs pfe-
ctius ēē in aliq genē ad illud qd h3 min⁹
pfectū ēē i genē tali depēdet. q reio actua-
lis nō depēdet ad aliqd qd tñ est ens pō-
le et nō actuale. ois igit actualis relōis

termini est aliqd ens actu. In quocunqz
igit instati nãe cã refert actu ad effectuz
tuc e i termino esse actuale. p̄t aut illd ab
solutu iminãs eẽ sine respectu ad ipm.
igit ita e sũ cũ isto respectu q̄ e pus nãlr
eo. ḡ n̄ p̄t eẽ aliq̄ refo in cã nãlr aũq̄ ab
solutu sit ad qd̄ o3 eẽ ista refo. Et ita in-
telligo q̄ i p̄o instati e a. sub rõe absoluti
in 2º e b. sub rõe absoluti hñs eẽ p a. i
3º b. refert ad a. sub rõe absoluti si e rlo
nõ mutua. vñ a. 7 b. referũt refoñitº mu-
tuis. Ita ḡ h i p̄o instati inteº est i actu p
eẽntia ut mē absoº eãq̄ i actu p̄o sufficiẽ
ti ad pducẽdu qdlibz i actu itelligibili.
In 2º instati pducit lapidẽ inẽ intellecto
ita q̄ iminº iste e 7 h3 respectu ad itelle-
ctionẽ oĩnã. nullº aut e respectº eoº in in-
tellectu oĩno. q̄ respectº eoº n̄ est mutuº
istud qd̄ dictu est refoez pus n̄ eẽ i cã q̄ i
cãto h3 instatias de qd̄ als. Ad 4º de
obd̄ illimitato. Rñõ obm̄ inq̄m motiº
7 inq̄m p̄o imiatuũ. 7 p̄ p̄is vt duplici
necio req̄sitũ vel coexactu ad actu e eq̄
illimitatũ. 7 iõ nihil aliud e sic obm̄. tñ
aliud est obm̄ scõario terminãs. nec o3
obm̄ illimitatũ eẽ p̄cise terminãs quõ-
cũqz actu. sic p̄cise est mouẽs 7 rõ actus
q̄ aliquid p̄t sequi terminũ p̄mũ et eẽ
iminº scõus. nihil aut p̄t eẽ scõario mo-
uens ad actu. rõ est q̄ oĩne mouẽs aliq̄
liter p̄cedit actu nõ aut quocũqz termi-
nãs p̄cedit nec coexigit ad actu. sed secũ-
dario terminãs sequit actu sicut mensu-
ratiũ 7 causatum. sicut intellectio in no-
bis sequitur obiectum.

Ad argumenta p̄i
cipalia. Ad illud de. 83. qõnu3 p3 quõ
loquit de idea. Ad Aliud. p̄cedo q̄ in
deo p̄t esse refo itelligẽtis vel put hº
qd̄ est itelligẽs terminat relationẽ itelle-
cti. sicut oĩm eẽ est appellatio relatiua:
7 significat terminare refoez fũ. vel put
itelligẽs dicit refoez rõnis positiue. s3
tuc nõ est hoc in p̄mo instati nec in 2º.
sed in 3º. Ad aliud p3 ex dictis q̄ eadẽ

rõ itelligẽdi illimitata p̄t eẽ p̄p̄ia rõ
itelligẽdi qd̄cunqz co3 ad que e illimi-
tata sic si eẽt limitata ad aliõ solũ 7 ma-
xime respectu istius actus qui est itelli-
gere in quo n̄ semp requirit vniuoca rõ
vel assimilatio cum cognito. alioqui nĩ
hil posset cognosci p̄ cãm nec p̄cto p̄ p̄n-
cipiũ. sed sufficit rõ eminẽtio: p̄tines p̄-
fecte silitudinẽ virtualẽ cogniti.

Et quod arguitur

p̄ p̄ma op̄i. q̄ oporteat illã rõnem inde
terminatã determinari. dico q̄ ip̄a est ex
se determinata determinatõe opposita in-
determinationi q̄ est ad p̄dictoria. s3 non
sit ex se determinata determinatõe limita-
tõnis. nec hº o3 ad hº ut p̄ ip̄as obm̄ de-
termine itelligat. Et si dicat q̄ tũcũz
eẽntia sit excedẽs mediũ nõ est rõ itelli-
gẽdi hº in p̄ticulari nisi determinat ad il-
lud p̄ aliquid aliõ. Rº semp ab ante ad
p̄ns arguẽdo cũ distinctõe e fallacia p̄n-
tis ex forma. tenet aut ḡra mere qñ p̄ns
illud nõ p̄t eẽ nisi numeret in pluribº.
7 per hº tenet illa forma arguẽdi Aug.
7. de tri. Si duo homines 7 duo arialia
sed hoc est ex inspectõe 7 limitatõe
p̄ntis ad aũs. vnde nõ sequit: si p̄r ḡ oẽ
si filius. igit deus. igit si p̄r 7 filius sunt
duo. igit duo oĩ. ita dico q̄ ad itelectõ-
nem huiº o3 dare rõnem qua itelligat
7 p̄p̄ia vel formalr vel eminẽter p̄tine-
tem qcquid est p̄fectõis in p̄p̄ia rõe
7 ad itelligẽdu illud o3 habẽ p̄p̄iam
7 determinatã rõnem. s3 inferẽdo. ḡ ad
itelligẽdu aliud 7 aliud o3 hñe aliam
7 aliam rõnem determinatã. est fallacia
p̄ntis. q̄ hoc aũs. s. rõnem eẽ itelligen-
di illimitatum est ad alia aũtia. Qd̄
addit ibi etiã p̄ illa p̄ma op̄i. q̄ rõ intel-
ligendi est silitudo itelligibilis. Rº n̄ e
silitudo formalis: sed vel illa vel aliud sĩ
mĩle analogice. hoc est continens p̄fecte
silitudinẽ formalẽ fm̄ oĩne illud p̄fec-
tõnis qd̄ est in ea inquantũ ip̄a est ratõ
itelligendi. 7 sic est in p̄posito.

Circa distincti-

onē. 36. qro. vtz creatura in quantum ē fundamētū reſoio eterne ad deū vt cognoscentē hēat vē eē eēntie ex hoc qd est sub tali respectu. Qd sic. hō nō est ex se ens ratū. qz tūc eēt de? qd aliqd aliud est ratū formalr. nō nisi p respectū ad ipm p^m ratū ex se. n̄ aut p respectū ad illud ut ad efficiēs. qz cū dīf finitio sit entis ratū: efficiēs inquantū efficiēs pducit exns in actu si hō haberet esse ratū ab efficiēte in q^m efficiēs dīf initio nō eēt et? nisi ut exns. 7 ita dīfinitio terminaret qōnem an est. qd est inco- ueniens. qd est ens ratū inquantū picipat p^m ut exemplar. hoc est inquantū hz relationē eternā ad deū ut sciētiē 7 ex- plantē. qd rē. **Preterea:** correlatiā sūt simul nā. qd simul nā deus est intelligens lapidē 7 lapis intellectus ab eo. qd ab eter- no est lapis intellect? ab intellectu dīno 7 hoc inq^m fuit aliud ab eēntia dīna 7 ista intellectio erit realis 7 methaphy- sica non logica. ergo illud quod termina- uit istam intellectionem erat vera res.

Oppositū magis in lra. c. i. hui? dīf. exponēs auctez Aug. 5. sup Gen. ad lit- terā istā. f. erāt in dei scia nō exntia i sui nā. dīc sic. illos. f. electos habuit ab eter- no deus apd se n̄ in natura sui. f. ipsozū qui nondum erāt. sed in sua p^sentia. qz illos ita nouit ac si essent.

Hic quidam dicūt

qz sic. **Pzo** hac opt. arguit potissime p illud qd dictū est in i^o ar^o pncipali de scia dei eterna. 7 obiecto reali eterno.

Addit ad hoc qd pportio ē passio en- tis. obi aut cogniti in eternitate. pportio est aliq ad cognoscentē 7 h^o realis. qz im- possibile eē nō est sic. pportio natū. qd. sic ens ad n̄ ens ita possibile ad ipsoibi- e. qd pmutati. sic ens ad possibile ita non ens ad impossibile. sed de ens est possibile qd eē qd est purū n̄ ens ē impossibile. **Ad**

fūrmā rō. qz si aliqd purū n̄ ens siue n̄- bil eēt possibile 7 aliqd purū nō ens eēt purū impossibile. vnū nihil eēt magis ni- bil alio. qd videt absurdū. qd possibile n̄ est oīno nihil sed aliqd ens. **Preterea.** Aug. de nā boni. c. 8. si bonitas ē forma aliqua nō nullū bonū est. capacitas for- me. qd nō nullū bonū est. possibilitas ad bonitātē actualē. **Itē sup Jo. omel.** i8. eadē lras format cor 7 man^o. f. alii 7 aliter. qd pus facte sūt a corde qd a māu Et Auiē. 8. metha^o. c. vlti. vult idem de duplici fluxu rez a deo. **Addit** autē ab istis qd distinctio ista eēntie ab eē exi- stentie sufficit ad ppositiōez. p eo qd ipsa eēntia intellecta ut hōis eēntie adhuc est in potētia ad esse existentie qd recipi ab efficiente inquantū efficiens est. 7 tūc est compositio ex potētia 7 actu.

Contra ista argui

tur p^o qz creatio ē pductio de nihilo. f. si lapis phabuit eē vtz reale. igit qn p- ducit ab efficiente nō pducit de nihilo.

Silt 2° si nō pducit nisi fm respectū tū nouū ad efficiēs nō videt eē pductō ad esse simplr. sed tū ad eē fm qd 7 mi- nus erit creatio. pductio simplr qd sit al- teratio vbi est pductio saltē alicui? qd ad eē absolutū. **3°** fm eandē viā arguit qz eandē relonez ponit actualē 7 aptitu- dinalē ex pte dei. 7 pp hoc nō posse esse aliquā nouā actualē in deo pp aptitudi- nalē antiquā. qd silt ex pte eius qd refert ad deū eadē est relō actualis 7 aptitudi- nalis. 7 nō erit actualis noua pp aptitu- dinalē relonez antiquā. qd cū relō aptitu- dinalis ad eē exntie fuerit sp in entre hū- te esse eēntie. nulla est in ea relō actualis noua inquantū existens est. **Et 4°** fm eandē viā. qz in fundamēto eodē et ter- mino imutabili nō potest esse respectus nouus. sed hoc fundamētū idē est. f. eē eēntie 7 terminus imutabilis. f. deus. qd nullus respectus nouus pōt esse ad talē terminū qualis respectus ponit eē ad eē

Supra dicitur
de ratione
et de
deus

in ens sunt
purum non ens
est magis
possibile
ens. **P**reterea
ponitas est forma
capacitas
possibilitatis ad
se sup. 3o. omni-
bus et man. 3. hanc
corde quod a man-
tu. vult idem
entia ab esse
deus. pro eo quod
est entia ad hoc
entia quod recipi
efficiens est. et in
la et actu.

argui

entia de nihilo
reale. igitur quod
ducit de nihilo
est. **f**in respectu
videt esse. produ-
cit esse. **f**in quod
simpliciter quod
saltem alicuius
andem via argui
actualis et apen-
hoc non possit esse
deus propter apen-
te eius quod refert
ualis et apen-
nova propter apen-
quod cum relo apen-
rit in ente
ea relo actualis
est. **E**t 4. **f**in
meto eodem et
est esse respectu
entis id est. **f**in
tabilis. **f**in
propter esse ad
us ponit esse ad

entia. **E**t 5. **f**in idem medium de creati-
one. quod productio rei fin illud est entia
verissime est creatio. ipsa. n. est mere de
nihilum ut de termino a quo et ad vesp. ens
ut ad terminum ad quem. et productio ista
fin eos est eterna. ergo et creatio est eterna
cuius oppositum nititur ostendere et dic se
habere demonstrationes. 6. **f**in eandem
via per oppositum de annihilacione sequitur quod
non possit aliquid annihilari. sicut. n. pro-
ducit de ente fin entia ita videtur redire
in ens fin entia et non in nihil. **P**re-
terea 2. principaliter ille rationes que tacte
sunt oi. 8. contra. **A**uic. quod nihil aliud a
deo sit formaliter necium potest fieri contra
ista. quod ita concludunt de esse quidditativo
si sit verum esse sicut de esse entia. non. n.
voluntas magis nescio vult aliud a se esse
in esse quidditativo quod velit aliud a se
esse entia. quod eadem est ratio utrobique et ita
de alijs medijs. **P**reterea 3. res sunt esse
essentie aut est terminus rationis idee quam
ipsi ponunt in deo aut non. sed fin aliud
esse cognitum. si 2. **f**in frustra ponunt res in
isto esse essentie. non. n. vident propter aliud
poni nisi ut sint termini rationis idealium
que eternaliter sunt in deo. si propter quod aliud est
in deo per actum intellectus divini sunt quod de
us sit aliter se habere siue mutari. cuius
oppositum probatur est ois. 3o. probatur vici-
entia. quod per te ois aliud est a deo non est
formaliter necium. ex se ponatur igitur 13
per impossibile istud ens quidditativum aliter
se habere. sequitur quod illa entitas in deo si
ue rei siue rationis que habet istud esse. pro-
terio aliter se habet. et sic ex pone alicuius cir-
ca aliud a deo. mutari poterit aliquid
quod est in deo per actum intellectus sui. quod est
impossibile. **P**reterea 4. quoniam causa est per-
fecta et independens naturaliter in cando et
agit naturaliter vix posse producere imedia-
tiora sibi perfectiora. quod productum sunt vix
timu potentie sue. intellectus divinus ut intel-
lectus precise fin ista via producit in deo
rationes ideales et ipsas essentias in ratione entia-
tie et quasi per prius in se rationes ideales

quod rationes illas in isto esse. sunt. n. per hoc quod
exemplare si. **f**in ille idee habent verum esse cum
sit naturaliter agens quod ipsa ideata. non cau-
sat aut ideas nisi entia rationis et non in alio
esse reali. **f**in nec dat aliquid esse reale ipsis ide-
atis que si causa quali remotiora. **P**re-
terea 5. istas entias producit in esse aut ut cog-
scens aut non. si sic. **f**in si cognite antequam sint
in isto esse. et ita frustra ponunt iste en-
titates propter cognitionem dei eternam. si non
igitur producit eas mere naturaliter sic ignis ca-
lescit. quod vix valde absurdum de quocumque pro-
ducto a se in natura. imo est filius producit
ut intellectus 13 non ut intelligens formaliter.
sic alias exponitur. **P**reterea 6. quod attribuit
alio effectui cause exemplari et alio cause efficiendi
non vix probabile. quod causa exemplaris non est nisi
quodam efficiens. efficiens. n. oluidit in effi-
ciens per intellectum siue propositum et effi-
ciens per naturam fin philosophum. 2. philosophi. sicut igitur
naturaliter producit non est alia causa ab efficien-
te ita nec exemplaris nec exemplariter produ-
cens. et ita idem est effectum et exemplariter pro-
ductum alicuius intelligentis in quantum est intel-
ligens et in quantum exemplans. **Q**uod etiam
addit compositionem esse in creaturis per ista
potentialitatem ad actum non vix rationabile. quia
nihil vix esse ibi quod cum alto componatur. si. n.
tota albedo persistat in potestate ut terminus
potentie. et postea ipsamet sit in actu non
est propter hoc aliam compositionem rei et rei. igitur si
persistat res fin esse entia et ipsa producat
fin esse entia quod non est aliud sunt istos ab
esse entia sicut nec generalis ratio est aliud a sua
dameto propter quod non ponit rationem et funda-
mentum facere compositionem non erit res composita
propter ista duo. **E**t istud posset esse 7. fin
primam viam ad improbandum creationem
propter ideitatem rationis cum fundamento
et entia cum esse. quod eadem res non potest esse realis no-
ua et non nova. **f**in si esse dicat rationem quod eadem
cuz esse non creatura erit simpliciter nova.

Concedo conclusi

onem istarum rationum. scilicet parte negatiua
questionis. **A**d quod videtur spalius esse hoc

q̄ nō tñ eē cēntie fundat ad deū rlonēz talē. sed ēt eē exntie q̄ fm aug. 5. super gen. 7. nō aliter nouit scā q̄ siēda. p̄co gnouit igit eē exntie sicut eē cēntie. 7 tñ pp istā rlonem fundatā nō pcedit aliq̄s eē exntie fuisse vez tale eē ab eino. ḡ pa ri rōe nō est cōcedendum de eē cēntie.

Quia ēt motiua que adducunt de intel lectu dino vident ēt posse adduci de in tellectu nro. q̄ si aliqd nō sit p̄t tñ a no bis intelligi. 7 hoc siue cēntia et siue exi stentia et. 7 tñ nō pp intellectiōz nram ponit q̄ illud hēat verū eē exntie vel eē cēntie. nec ēt oīa aliqua q̄ ad hoc 7 videt in intellectū diuinū 7 nō nisi q̄ intellect⁹ diuin⁹ pducit illa intelligibilia in eē intelligibili. nō nō producit p. sed si istud eē nō est ex se tale qd requirit eē simplr producē illud in tali eē nō est p. ducē illud in aliquo eē simplr. 7 iō vī si istud eē intelligibile p̄pando ad intellēz nrm n̄ requirit eē simplr. p̄pando ēt ad diuinū intellectū pducē in isto eē nō erit eē simplr. q̄ si eē albū nō est nisi eē qualitatiuū pducē in eē albo nō est pro ducē in eē sbe vel simplr. sed tñ in isto eē qualitatiuū. Sicut intellect⁹ n̄ agens producit rē in eē intelligibili lz sit p̄dur eta prius. 7 tñ pp illud producere intel lectus nostri agentis nō ponitur res sic producta habē esse simpliciter.

Contra istud obijciatur. q̄ oē fūda mentū rlonis qñ fundat rlonē 7 fm illud eē fm qd fundat. aliter fm illud eē nō fundaret. sed lapis fm verū eē cēntie fundat istā rlonem eternāz ad deum vt scientē 7 hoc in eternitate. ergo lapis est in eternitate fm illud esse. proba^m. f3 illud eē fundat rlonē ad deū vt scientē fm qd esse eius vt obiectum cognoscit a deo. cognoscitur autē a deo vere sub ratione essentie. 7 nō sub ratiōe essentie dīmiute. quia p^a intellect⁹ lapidis a deo nō est reflexiua. **P̄terea** p^a productio nō est tantū alicuius relationis. q̄ rela^a

nō est nisi in absoluto. ergo cū concessū sit in precedenti. q. deum producere res in esse intelligibili fm q̄ res cognita dicitur esse idea sequitur q̄ in illo instārl 2° oportet ponere aliquā entitatē abso luto rei producte. ita q̄ in ente abso luto habente talem entitatēz fundetur relatio ad producens.

Ad primum dico q̄ di stractuz respectu distrabentis nō est di stractū. sed respectu tertij ad qd cōpat sub ratione distrabētis. q̄ fm phum 2° pyramētiā predicādo de aliquo hoīe hoc qd est homo mortuus est opposi^m in adiecto ad qd sequitur cōtradictio. ḡ compando p̄cise determinabile ad de terminationem determinabile nō est di stractū respectu determinationis. f3 nec includit cōtradictionē ad ip̄z. sed respe ctu tertij de quo dicitur. mortuus est de terminatione distrabens 7 illud qd deter minatur per ipsum distrabitur. ita q̄ il lud aliud nō dicitur nisi fm quid d̄ isto ita dico q̄ dīminutū respectu dīminutē tis nō est dīminutuz. sed respectu tertij ad qd p̄patur ipsum sub determinatiōe dīminutē. sicut cum dico iste est albus fm dentes nō dīminuitur album f3 ac cipiatur p̄ albo simpliciter respectu hui⁹ determinationis. alioqui eēt nugatio. vt ēt accipitur sub ista determinatione d̄ de 3°. f. de ethiōpe tanq̄ dīminutum.

Ad propositū. hec determinatio esse i opinione est determinatio dīminuens f3 phm vbi prius. 7 sicut eē i opinione ita 7 eē in intellectu siue eē exēplatur siue eē cogni^m que oīa equalēt. f3 igit istd qd p̄patur ad aliqd istoz vt comparatur ad ip̄m nō sit dīminutū. tñ vt sub aliquo istoz p̄patur ad 3^m est dīminutū. esse ei homeri simpliciter 7 nō dīminutuz est obm op. sed istud esse simpliciter vt in op. est esse fm quid. 7 iō nō sequit ho merus est in op. ḡ homerus est. nec etiā homerus est exns in op. ḡ est exns. sed ē

fallacia fm quid 7 simplr. Ita hic ppan
do ad intellectiōē diuinā lapidē i eter
nitate. lapis quidō simpliciter ppatur ad
intellectiōē illā. 7 hoc nō tñi f3 eē cēn
lapidis sed fm esse existētie 7 qd cūq3
ppabile. tamē illud vt acceptum sō ista
ppatione ad sciam dei dūminuitur. nō
quidē distrabatur quasi nō possit stare
ens simpliciter cū tali respectu. sed dūmi
nuitur ita q talis respectus nō ponit ne
cessario suū determinabile esse ens sim
pliciter. Tūc ad formā argumēti fun
damentū rōnis est fm illud eē fm qd
fundat rōnē. verū est qñ rō illa funda
ta nō est simplr dūminuēs eē fundamē
ti. Et rō realis istius f3 quid 7 simplr vī
eē ista. qz p^o dūstinc^o entis vī eē in ens ex
tra aiam 7 ens in aia. 7 illud extra aiaz
pōt distinguī in actū 7 potētiā essētie 7
exētie. 7 qd cūq3 istoz eē extra aiam pōt
hēre eē in aia 7 illud eē in aia aliud ē ab
oi eē extra aiam. 7 tō de nullo ente nec
de aliquo eē sequit si h3 eē dūminutū in
aia q pp hoc habeat eē simpliciter. qd
illud eē est fm quid absolute qd tñ acci
pitur simplr in quātum ppatur ad aiaz
vt fundamentū illius eē in aia. Ad
2° dico q pductio ista in eē est alterius
rōnis ab oi eē simplr. 7 nō est rōnis tñi
sed etiā fundamenti absoluti. nō quidē
fm eē cēntie vel exētie qd est verum eē
sed fm eē dūminutū qd eē est eē fm qd
ē entis absoluti qd tñ ens absolutū f3
istud esse dūminutū cōcomitur relati
ōnis. Exēplū huius: si cesar esset ani
hilatus 7 tamē esset statua cesaris cesar
esset representatus per statuam. illud eē
repñtatum est alterius rationis ab omī
esse simpliciter siue essētie siue exētie.
nec est esse dūminutū cesarī quasi aliqd
cesaris habeat hoc esse 7 aliquid nō sic
ethiops est dūminute albus. qz aliquid
eius est vere a3^o aliquid nō. sed totū ce
saris 7 esse eius a causa sua est veruz eē
exētie 7 cēntie. cuius totius fm totale
esse suum est istud esse f3 quid. 7 in ipso

fm istud esse f3 quid pōt esse aliqua re
latio ad statuā. 7 licet posset peni calū
nia in exemplo nō tamē ita in proposi
to de intellectiōe 7 obiecto quin obm
totum fm etiā totale esse suū dūminutū
esse habeat in intellectu. Et si velis que
rere aliqd eē verum huius obiecti vt sic
nullū. est querere nisi fm quid. nisi dica
tur q istud eē fm quid reducitur ad ali
qd eē simpliciter qd est esse ipsius intel
lectiōis. sed istud eē simpliciter non est
eē formaliter eius qd dicitur eē f3 quid
sed est eius terminatiue vel picipiatue
ita q ad istud verū eē illud eē fm qd re
ducitur. ita q sine isto vero eē isti nō eēt
illius eē f3 qd. ex hoc aut apper qdādam
ocm superi^o di. 3. de cognitiōe in regul
eternis. v3 q motio intellect^o nri a qddi
tarib^o intelligibilib^o reducitur ad ipm intel
lectū diuinū p^o eē simplr ista obā hnt
eē f3 quid. f. eē obiectm. f3 qd eē mouēt
intellectū nrm ad cognoscendū vītates
sinceras. 7 pp. mouēte earū dī intellca
ille mouere. sicut ista habent suum esse
fm quid propter simpliciter esse illius.

Ad primum princi

pale. dico q ens ratū aut appellat illud
qd h3 ex se firmū 7 vez eē siue cēn^o siue
exētie. qz vnū nō ē sine alio qlicūq3 dī
stinguunt aut ens ratū dī illō qd p^o dī
stinguunt a figmētī. cui. f. nō repugnat eē
vez cēntie vel exētie. Si p^o accipiatur
ens ratū. dico q hō nō est ex se ens ratū
sed ab efficiente a quo h3 eē vez 7 cēn^o
7 exētie. Et cū dicitur igit nūq est ens ra
tū nisi efficiē. pcedo h^o. 7 qñ est effectuz
est exnō. q nūq est ens ratū nisi sit exn^o
pcedo. q nō est ei^o diffinitio nisi sit exnō
nego istā pñ^{am}. qz diffinitio est distincta
cognitiō diffiniri f3 oēs ei^o ptes cēntiales
distincta at cognitiō pōt eē alicui^o l3 ip3 n
sit ens ratū. nō. n. o3 nisi qd ens ratum
iminet cognitiōē diffinitiuā. et non se
quit ens ratū diffinitie itelligi qz es ratū
est. Si 2° mō intelligat ens ratū dico q

homo est ex se ens ratum. qz formalr ex se nō repugnat sibi esse. sic enī cuiusqz repugnat aliqd pmo ei repugnat forma-
 lier ex rōne eius. ita cui nō repugnat for-
 malr nō ei repugnat p rōnem ipsius. rñ
 homi de se repugnat eē per nullū respec-
 ctū aduenientē possz nō repugnare sibi
 esse. Et tunc ex hoc inferas hō est ex se
 ens ratū hoc mō. q̄ est deus. p̄na nō v3.
 qz deus nō est tm̄ cui nō repugnat eē: s3
 est ex se ipm̄ eē. Quāt dī hīc q̄ hō ē
 ens formalr ratū aliq̄ refoe q̄ est ratū
 eius. h° improbatū ē dīf. 3°. qōne de ve-
 stigio. 7 vī valde absurdū. qz fm̄ Aug.
 7. de tri. c. i. vel 6°. si est nihil ad se nihil
 est ad aliud. 7 hoc ipi pcedūt q̄ refo nō
 p̄t fundari in refoe sed in absoluto. q̄ro
 igit de fūdamēto talis refois q̄ dī rati-
 tudo dīcat a. si est ad se q̄ nō icludit eēn-
 tialiter in suo intellectu p se respectum.
 qz nihil eēntialr includens respectū ē ad
 se formalr istud a. inquantū ē ad se aut
 est ratū 7 habeo ppositū. aut nō ē ratū
 7 tūc ille respect⁹ fundabit in ente nō ra-
 to. 7 respect⁹ p eos ē idē fundamento. q̄
 respect⁹ est idē enti nō rato. 7 maxime ē
 p̄ns incōueniēs si accipiat nō ratū p il-
 lo cui repugnat eē. qz tunc sequit q̄ rati-
 tudo illa fundabit in nō rato qd ē nihil
 7 ita ille respect⁹ cēt nihil. 7 tūc ens ratū
 erit ex duobus nihilis. Ad 2^m ar^m cō-
 cedo q̄ deus ab eterno itellexit lapidē 7
 n̄ vt idē sibi. 7 illa itellectō fuit metha-
 physica 7 realis nō aut logica. nec tm̄ p̄
 sequit ex hoc de lapide q̄ sit eēntia q̄ ex-
 istētia. nec magis compando ad itel-
 ctū dīnū q̄ meū. sequit quidē igitur res
 semp fuit itellecta. sed arguendo. q̄ res
 fuit in aliquo esse reali. dico q̄ est falla-
 cia fm̄ quid 7 simpliciter.

Per idēz ad illud

qd adducit p opi. de pportōne ad intel-
 lectū. dico q̄ ista pportio est refo cogni-
 ti ad cognoscentē. 7 hec ē dīminuēs ens
 in q̄ fundat. sic declaratū est. refo aut dī

minuēs ens nō o3 q̄ reqrat secūz entita-
 tē simplr illius entis qd determinat. Et
 cū dīcis nō ē talis pportio impossibile
 ad intellectū dīuinū. dico q̄ bene pōt ei
 q̄ oino niger nō sit albus. nec tamen p̄
 hoc albus fm̄ dentes est simplr alb°. ite
 pōt eē q̄ oimoda ipportio sit impossi-
 bilis ad intē dīuinū: 7 aliq̄lis pportio si
 possibilis ad intē ei nō tm̄ ad eē simplr
 Ad illud de pmutata pportione. dice
 q̄ ille mod⁹ arguēdi ortū h3 ab euclidi
 p̄cone. i. 6. 5. si inq̄ q̄tuor q̄ntitates p̄e
 p̄ortōnales fuerit pmutati pportōnale
 erūt. q̄ pbat p. i. 5. pcedentē. eadē ē ppo-
 tio multipliciū 7 submultipliciū. et ista
 pmutatōne certa 7 nota in q̄ntitatib⁹
 vtunt aliq̄ in argumētis. phus aut vsut
 est in ouab⁹ regulis p° p̄oz. si a. 7 b. cō-
 uertunt. 7 c. 7 d. conuertant. 7 a. 7 c. cō-
 tradicāt b. 7 d. p̄dicūt. 7 ecōuerso. p̄na ē
 necessaria. qz altera p̄dictōrōz dīcit dī
 q̄libet. 7 qz p̄uertibile cū vnū p̄dictōrō
 rū nō recipit p̄dicatōne alteri nec econ-
 uerso. iō cōuertet cū reliquo p̄dictōrō.
 7 generalr vbiq̄qz pōt hī aliq̄ pportio
 corrīdēs illi. i. 5^m euclidi p̄ quā tenz ista
 pmutatio corrīdēs. i. 5^m. tūc pmutatio ī
 bona 7 q̄n nō nō. Ad ppositū igit dī-
 co q̄ generalr nūq̄ tenet talis pmutatō
 p̄pando extrema ad inferi 7 lūg^o: i. i. i. i. i.
 est fallacia p̄ntis. qz extrema duaz p̄di-
 ctionū adīnuicē p̄pata hñt pportio: cō-
 uersā in inferēdo 7 nō eandē. oppositū
 enī p̄ntis inferit oppositū antī 7 nō ecō-
 uerso. 7 iō arguere ita inferēdo sicut p̄
 ad 3^m. ita 2^m ad 4^m faciūt fallaciā p̄ntis
 s3 ecōuerso deberēt argui sic p̄ ad 3^m in-
 ferēdo ita 4^m ad 2^m. Ita ī pposito si oē
 ens ē possibile. q̄ oē impossibile est nō ens.
 s3 n̄ ecōuerso. q̄ oē nō ens ē impossibile. Et
 quod additū ibi. q̄ tunc vnum nihil
 magis est nihil q̄ aliud nihil. Respō-
 sio q̄ tripliciter inest negatio alicui. q̄n3
 non ppter repugnantiam alicuius posi-
 tiui ad affirmatōnem illius negatiōis
 sed ppter solam negatiōem cause non

rat fecuz entia
determinat. Et
tio impossibili
to q' bene p' d
is. nec tamen p
simplr alb'. in
tio sit imposs
q'lis p'ponio si
m ad ee simplr
p'porione. du
tu bz ab eudide
oz q'ntitates p
ari p'porionale
nte. eade e. p'po
multiplici. et illa
p' in q'ntitibus
p'bus aut vlti
p'oz. si a. b. c.
tanti. 7 a. 7 c. e
e couerso. p'na i
ctoioz dicit de
vnu d'ictorio
e alteri' nec econ
iquo d'ictorio.
hui aliq' p'pono
p' qua tenz illa
tuc p'mutatio e
p'positu' igit' or
et talis p'mutatio
er' 7 luc'. imo
rema duaz d'ic
hui p'positio: co
cande. opposu
u' antio 7 no ero
inferedo sicut p'
ut fallacia p'ntis
ut sic p' ad 3' in
a i p'posito si oi
tibile est no ena
e impossibile. Et
unc vnum nihil
nihil. Resp
gatio alicui. qm
am alicuius p'po
illius negationi
onem cause non

ponetis illu' effectū. sicut si aliqua supfi
cies eet neutra esset quidō nō alba n̄ pp
repugnantia superficiē ad affirmatiōz
oppositā huic negationi. sed pp negati
onē cause nō ponetis albedinē incē su
perficiē. Qñq' at inest negatio positi
ui pp repugnantia eius ad affirmatiōz
7 oppositū illius negationis: 7 hoc du
pliciter. qñz at precise ē talis repugnā
pp aliquid vnu de intellectu vtriusqz
sicut in ipso vltimis eiusdē generis pri
mi negationes earū mutue dicunt d se
pp repugnantia earū que est pp solum
vnu inclusum in intellectu vtriusqz. s.
pp oīam vltimā cōplectiā. Qñq' aut
pp plura inclusa in intellectu vtriusqz
vel alteri'. sicut si accipiant spēs specia
lissime duoz generū gnālistimoz repu
gnant quidō sibi inuicē affirmatiōes pp
multa inclusa in eis tot. s. quot sī p'dica
ta dicta in quid de vtroqz in suo genē.
nihil. n. dī in quid de albedine qd non
sit mediū oñdendi hanc hō nō est albe
do. nihil ē dī de hoie in quid qd n̄ est
mediū oñdendi eand. 7 iō ista hō n̄ est
albedo vera est pp repugnantiaz extre
moz simplr siue pp multa inclusa in i
tellectu repugnantū qz qdlibz ex vtraz
parte eet sufficiens rō talis repugnatie.
7 tñ in oib' istis inherētis negationuz.
lz ex diuersis causis insint. nō tñ dī al
quid magis vel min' negati. sed qdlibz
simplr nō tale. ita n. est simplr sapor ni
hil albedis sicut hō. 7 simplr superfici
es nihil bz albedinis posito i' calu. 7 rō
est quare nō magis est hec negatio q' i'
qz quelz nega' negat totā affirmatiōez
sibi oppositā ex quacūqz rōe sit talis si
ue pp vnā rōz siue pp plures. Ita in p
posito hoi in einitate inest nō ēē aliqd
7 chimere nō ēē aliquid. sed hoi non re
pugnat affirma' que est ēē aliquid. sed
tñ inest negatio pp negatiōē act' vel
cause nō ponetis in ēē chimere at repu
gnat qz nulla cā p' in ea causare ēē ali
quid. 7 quare hoi n̄ repugnat 7 chime

re repugnat rō est. qz hoc 7 hoc. 7 illud
7 illud. 7 hoc in quocūqz intellectu p'ci
piente. qz sicut dcm̄ est quicquid repu
gnat alicui formāl' ex se repugnat ei. 7
qd nō repugnat formāl' ex se nō repu
gnat. nec est hic fingendū q' hoi non re
pugnat. qz est ens in po' 7 chimē repu
gnat qz nō est ens in po'. imo magis.
qz hoi nō repugnat iō possibile est po'
logica. 7 qz chimere repugnat iō est im
possibile ipossibilitate opposita. 7 istaz
possibilitatē psequit' possibilitas obie
ctiua 7 hoc supposita oipotentia dei q
respicit oē possibile dūmō sit aliō a se
tñ illa possibilitas logica absolute rōne
sui posset stare. lz per ipossibile n' po'
eā respiceret. p' igit' oio rō 7 nō reducibi
lis ad aliā quare hoi nō repugnat ēē
qz pō formāl' est hō. 7 hoc siue in re re
aliter siue in intellectu cōceptibil'. Et p
ma rō quare chimere repugnat esse est
chimera inquātū chimera. Alii igitur
inest ista negatio nihilitas hoi in eter
nitate 7 chimere 7 tñ nō pp hoc ē vnu
magis nihil altero. Qd ē posset dici
q' ab hoie remouet tñ illud ēē 7 n̄ ali
quid pñs ad ēē qd est possibile ēē a chi
mera at remouet ēē 7 suū pñs. iō ppter
plura negat ēē a chimera q' ab hoie. nō
tñ magis est ista negatio in vno q' i a'.
Sed pōz tñ vī ēē realior. Ad aug. ca
pacitas forme sz eū est mā q' bz aliquaz
entitatē verā 7 nō tñ qualē bz aia antē
christi anq' creet. de hoc in li' 2' disti. 12.
Ad ipm sup Jo. cōcedo q' qñ si due
cause subordinate ambe causant efficiē
sed alr 7 aliter. qz superior plus cāt. 7
ita si cor sit cā supior 7 man' inferior re
spectu literarum vtrunqz causat tam
cor q' manus nec tam pri' cor q' man' p
ducit lras in aliq' vero ēē 7 post ea ma
n' addit eis quēdā respēz. Ad vlti
de Auic. loquit' de fluxu formarū a deo
inquantū intellectu sit. 7 de fluxu oīs ei'
qd est. hoc est rei in vero ēē. 7 cōcedo q'
sicut aliud ēē est intellectu inquantū uel

lectū ab eē verō qd est cēntiarum extra aīaz. ita ē flux^o iste et ille alius et alius. et vtroq; fluxu fluit res a deo. nō sic in nobis: qz res pēcistūt extra aīaz vī in se vī in cā ad h^o ut moueāt intellectū nrm ad actū intelligēdi. nō autē dicit. Quic istuz fluxū in esse intellectu eē fluxū in eē qd dicitur. qz eē intellectu est eē distinctuz et totū eē reale tā quidditāt^m q̄ exītie.

Quæra distinctiōne. 37. qro vtz deū eē pntē vbiq; fm pōz inserat ipm eē vbiq; fm cēntiā. hoc est vtz oipotētia inserat imensitatē. Q sic. oē agēs est pns passo fm phm. 7. ph. 7. h^o imediate si imediate possz agē i illud. vī imediate si agat in illud mediate. oipotens autē pōt agē i qōlibet imediate. ergo est pntes cu libet imediate. Opp^m patet. pnt enim causare aliquid extra vniuersū. et tñ ibi nō est fm essentiā. 8. rē.

Respondeo. agēs creatuz potest agere vbi nō est. tñ cōiter o3 q sit imediatum cuilibz sui. prio passo in qd agat. l3 qñz nō agat in illō passū actōe eiusdē rōnis actōnē q agat in remotū. vt piscis motifi cās manu piscatoris nō motificat rethe. Qñq; autē in primū passū nō agat ead pō actiua qua agat in remotū l3 agat alia pō actiua. sic corp^o celeste generās mine rā in vīscerib^o terre vel aliqd mīxtū aīa tū vel inaiatū: hic isert^o agit sua forma sbali. qz nō sbā nō pnt generare sbaz. nec accūs aliqd in medio pnt eē rō generādī sbaz. est igit forma corpis celestis pō actiua i remotū absq; h^o q corp^o illō agat in primū fm eandē pōz actiua fm quā agat in remotū. l3 agat in ppinquū fm aliā pōz actiua. l3 hoc accidit vī pp con iunctionē istaz pōz duaz actiuz i eodē quaz vtraz ē actia et vna h3 primū p passo pportōnato: et alia pō actia h3 reliquū passū remotū pportōnatū: vī accidit pp impfectōz ipi agētis in q ē de fec^o vtrius actie p: quē defectū pus agit

fm formā impfectiorē q fm pfectiorē. sicut generās corruptibile prius alterat q generat pp ill^o agētis impfectionē a q pus origine est impfectius. Si igit pmo tollam^o talē duaz pōz pcurfū ab agēte creato. et 2° tollam^o ab eo istā impfectionē q nō oporteat: cū pus pducere impfectius. nō videt aliq rō qre nō crū pns remoto fm pōz fm q est mō pns sibi in rōne po^o actiue. et tñ nō agat in p pinquū nec illa pō sic nec mō nec alia. et hoc maxie si illa pō fm quā agit i remotū sit simplr pō actiua pfecta. qto enim pfectior forma ē in creaturā tāto vī ratō agēdi inremotius. Ex his ad ppo^m. vī q cū oipotētia q est simplr pfecta pō actiua nō reqrat actōez in vni passū pus q in aliud: nec pp diuersas pōs pcur rētes in agēte: nec pp pōrez generationē impfectōz. q talis oipotētia sit rō agēdi in qdūq; 7. pducēdi qdūq; possibi le licet p impossibīle ipm cui^o est oipotētia nō eēt vbiq; et fm hoc videt tenēda negatiua p qōnis. Confirmat. si enim oipotētia est volūtas ad cui^o velle sequi tur rem eē. cū volūtas possit eque velle distans sic ppinquū. vī q si oipotēs eēt p impossibīle in aliq loco determinato et n vbiq; posset velle aliqd esse in alio loco cui nō repugnaret eē. et per pns suo velle illud habēt esse in illo loco. et per pns illud fieret ab oipotente absq; hoc q oipotens eēt ibi fm cēntiāz. Confirmat etiā. qz ante mūdi creationē nō est ima ginandū vacuū infinitū qsi ibi fuerit pus pns deus fm cēntiam anteq pducēt mundū: imo nō vt alicubi pns de^o f3 cēntiam fuit potēs facē mundū. sic igit ibi pō imensitatis nō pexigebat pntie po^o sue ut pō est. imo pō pus habuit terminū suū q eēt pntia fm cēntiā. ita vī mō q nō oporteat pntelligē deū in ali qua pte vniuersi ut ibi aliqd causet. sed magis ecōuerso pus sit ibi fm potentia vbi prius aliquid causet. et tūc licet per impossibile non esset ibi prius fm cēntiam posset tamen ibi causare.

Ad argumentū in

oppositū dici pōt q̄ illud dictū p̄h̄i vēr
est de agētibus nālibus q̄ agūt per qua
litas nāles vel formas nāles actiuas q̄
nō sūt p̄ncipia agēdi in remotū nisi sūt
alię forme p̄currentes q̄ sūt p̄ncipia agē
di in propinquū. ita autē nō est de volū
tate qua omnipotens agit.

Q̄rcā distincti

onē. 38. quero. vtrū scia dei
respectu factibiliū sit practi
ca. Q̄ nō. 2°. metha. finis practice ē op
nihil aut̄ extra deū est finis eius. Co
tra. 6. de tri. c. vlti. Est ars q̄daz oipotē
tis atq̄ sapiētis dei plena oīūz rōnūz vi
uentiū incōmutabiliū. ars est habitus
practi. ergo rē. Silr. 83. questionū
q̄onē. 46. idē sunt rōnes fm̄ quas for
matur omne formabile: 7 mulcē alię au
toritates sunt ad hoc.

Supra in questōne

de theologia vtrū sit practica vel specu
latiua multū dictū est de cognitōne pra
ctica 7 speculatiua. Breuit̄ aut̄ nūc aliq̄
applicādo ad p̄positū p̄t dici q̄ de rōe
bitus practici sūt duo. s. cōformitas ad
praxim quā p̄formitatē h̄z ex obō circa
q̄d ē. 7 p̄ortas eius nālīs ad eandē praxi
q̄ praxis ut ab ea oī opatio practica est
opatio q̄ distinguit̄ a speculatiōne. nulla
aut̄ opatio aliā a speculatiōne ē in ptāte
speculatiōis nisi sit vel esse possit nālī po
sterior intellectōe vel speculatiōne. cogni
tio aut̄ nō ponit̄ practica in aliq̄ ut ē ei
nisi respectu praxis q̄ ē in ptāte ei. Et
ex hoc sciendū vltēr q̄ l̄ cognitio pra
ctica actualissima 7 p̄xia praxi sit al. q̄
scia de praxi eliciēda: puta iudiciū de cō
clusionē sylli practici q̄ p̄do finis ē mo
tus itelligētie. sed ab ea incipit opatio.
cū nō solū ista cognitio est practica q̄ sic
est p̄tine practica s̄ etia cognitio prac
ticoz p̄ncipioz q̄ virtualr includit istā

7 etiā cognitio q̄dditatiua terminoz q̄
includūt p̄ncipia practica. sic ibi dictū ē
q̄cūq̄ igit̄ intē nō pōt habē aliquā cog
nitiōne dictatiua de opando nālī p̄orez
dictantē illā praxi quā respicit talis cog
nitio. nec pōt habē cognitōne p̄ncipio
rū ex q̄bus iſerat talē cognitōne dictati
uā opandoz. nec p̄t h̄ic cognitōz q̄ddi
tatiua terminoz in q̄bus excludūt talia
p̄ncipia. talis intē n̄ v̄ posse h̄ic cog
nitiōne practica p̄p̄issime sūptā fm̄ illas
duas p̄ditōnes p̄dictas. s. p̄formitatē ad
obm̄ 7 p̄ortatē. s̄ intē diuinus p̄pando
cognitōz ei ad actū volūtatis ei nō p̄e
h̄z cognitōz dictatiua aliquā de aliq̄ fa
ciēdo. nec cognitōne alicui p̄ncipij. nec
q̄dditatiua termini includentē p̄n̄ practi
cū. q̄ nō h̄z aliquā cognitōz p̄formē 7 p̄
orez tali praxi. p̄bō minoris. Si aū actū
volūtati diuine posset intē diuinus aliq̄ ta
lē cognitōz h̄ic: h̄iet eā mē nālī 7 nēcio.
q̄ oīs cognitio p̄cedēs ibi actū volūtati
est mere nālīs 7 p̄cētiā ut ipa ē rō mē
nālīs itelligēdi. de nēcitate q̄ cognosceret
hoc esse faciendū. 7 tūc volūtas cui hoc
offert nō posset nō velle istō: q̄ tūc pos
set eē n̄ recta. q̄ volūtas potēs discorda
re a rōe practica p̄t eē n̄ recta d̄ nēcitate.
q̄ volūtas diuina vellet h̄ opandū. 7 per
p̄ns oīa. q̄ q̄ rōe eēt d̄ vno eadē rōe 7 d̄
alio. P̄ic instat p̄: q̄ p̄ istā rōne intē
diuinus nō h̄iet aliquā cognitōz speculati
uā. aut enī volūtas nēcio vellet illū itel
lectū speculari. 7 tūc n̄ eēt libertas p̄ma
ex p̄te volūtatis. aut posset nō velle illū
intellectū speculari. 7 tūc posset eē nō re
cta. Et p̄trea. si p̄mo offerat intelle
ctui diuino aliq̄ lex v̄lis puta oē gloriſica
dum esse gratificādū. 7 istā acceptat vo
lūtas diuina. 7 ex h̄ statuit̄ aliq̄ lex sapie.
7 2° offerat intē volūtati Petri eē b̄tiffi
candū. si volūtas istā acceptet v̄ ex hoc
intellectū cognosce Petri esse gratificā
dū: 7 h̄ cognitōe dictaria n̄ accepta i se
formalr a volūtate: l̄ volūtas verificā
uerit̄ p̄missas ex q̄bus intē istaz habet.

Ad p^mū istoz intellectus diuus ex necessitate nature est speculatiu^s. 7 n̄ est ad hoc formāl^r libertas licet nō sit sine volūtate p^placente. deus enī nēcio ē scī^s ens nō aut volūtate est scī^s p^prie sicut necitate nō volūtate ē de^s. qñ igit argu^s is si voluntas non possit nō velle intellectū speculari. q̄ nō est sūme libera. n̄ se quit. qz libertas ei^s nō est ad intrinseca. que q̄si pcedūt actū eius. sed libertas ei^s est ad omia factibilia. 7 iō est nece ponē p^mā determinationē in volūtate respectu factibiliū. nō sic aut eēt si inte^r p^prius p^pdermiaret. imo nec p^prie libertas possz saluari in volūtate respectu factibiliū. s; nec ptingētia aliq̄. qz inte^r necessario p^pdermiaret eā mera necitate nālī. 7 volūt^s nēcio p^pformaret se intellectui. qd aut nēcio etiā necitate p^pntie ē p^pforme nēcio nō pōt eē ptingens. Ad 2^m dico. qz inte^r diu^s nō sic cognouit ali qua discurredo sicut pcedit ar^m. sed distinguen^s de instāti nāe in p^mo apprehendit quodcūqz opabile: ita vltā p^pncipia opabiliū sicut opabilia p^picularia. Et in 2° offert oia ista volūtati quozum diuz aliqua acceptat tam p^pncipioz p^pcticoz q̄ p^piculariū opabiliū. 7 tūc i 3° signo intellectus sit eque imediate illa p^picularia sic illa vltā. 7 ita nō acqrit cognitionē illoz p^piculariū ex p^pncipijs p^p determinatis per voluntatē. hoc magis patebit in questione de sciētia dei respectu futurozū contingentium.

Ad auctoritatem

Aug. dico qz ars ē hitus cū vera rōe factiuus. ex 6° ethy. 7 put cōplete accipit diffinitio artis intelligit rō recta hoc est directiua siue rectificas potētiā aliā cuius est opari fm artē. diminute aut ars est hitus cū vera rōne qñ ē tñ hitus ap^phenſiuus rectitudis agendoz 7 nō habitus directiu^s siue rectificatiu^s in agendis. hoc 2° mō potest pcedi ars in deo. qz posita determinatione voluntatis eius

respectu quozūcūqz operandoz intellectus eius cognoscit istū ordinē opandoz. 7 tūc est ibi recta rō. hoc ē cōgscē rectitudinē. nō tñ recta rō. h^o ē directiū spūs potētie opantis. 7 h^o maxie si ponat pō illa opans extra eē volūt^s 7 nō aliq̄ alia potētia executiua. qz si ponere aliq̄ potētia executiua alia a voluntatē videt ibi posse saluari recta rō alio mō se habēs respectu illius potētie opanti fm eam quā possit mō saluari respectu voluntatis. Per idem patet ad illud Aug. quia idee sunt obiecta secundari cognita sicut dictū est p^pus. fm que sunt aliqua extra. nō tñ ipa includūt aliquā noticiā dictatiuā de opando vel de nō opando. licet ipa rēp^pentēt opabilia. cognitio operabilis non est scientia p^pctica nisi virtualiter includat p^pncipium vel conclusionem p^pacticā. sic non est ideis in intellectu diuino.

Ad secūda p^pai

Te dī. tractat mgr de infallibilitate scientie diuine. Et dī. 39. tractat imutabilitate scie diuine. q̄tuz igit ad istā materiā put scia diuina respicit simpl^r exntias rerū quero quoz. Primo vtr deus hēat noticiā determinatā omnū quantū ad omēs p^pditiones exntie. 2° vtr hēat certā noticiā 7 infallibilē omnū quantū ad omēs p^pditiones exntie. 3° a. hēat imutabilē noticiā de oibus q̄ntū ad oēm p^pditionē exntie. 4° an nēcio sciat omne p^pditionē exntie omnū. Et vtrū cum determinatione 7 certitudine scientie sue possint stare aliqua cōt^pgentia ex pte rez in exntia. 7 hec sil q̄ p^pnt: qz p eadem simul soluntur.

Ad p^mam questic

nē arguo qz nō. qz fm p^pm p^p phiermōnias. In futuro ptingētib^s nō ē determinata veritas. q̄ nec scibilitas determinata. nec inte^r hz noticiā de eis determinatā

Cōfirmat rō p^p pbationē suā ibidem

qz tūc nō oportet p̄siliari neq; negotiari
ita videt si est aliq̄ determinata noticiā d̄
aliq̄ futuro p̄tingenti nō o3 negotiari n̄
p̄cōsiliari. qz siue p̄siliemur siue nō hoc
euamiet. **P̄terea** pō dei si eēt limita
ta ad vnā p̄tem eēt imp̄fecta. qz si deus
ita posset hoc q̄ nō possit eius oppositū
eēt pō limitate t̄ n̄ oipotētie. q̄ eod̄ mō
si ita sciat vnā p̄te q̄ n̄ aliā eēt limitatus
fm̄ sciam t̄ nō oisciens. **4ōtra** Hebr.
4. oia nuda t̄ apta sūt oculis eī. t̄ glo.
ibidē dicit. i. ex oī p̄te plene visa. igit̄ h3
certa t̄ determinata noticiā de oībus q̄n̄
tum ad omē cognoscibile in eis.

Ad secundam que

stione arguo q̄ nō. qz scd̄ de⁹ nouit me
fessuz cras t̄ nō sedebō cras. q̄ decipit. q̄
a sili sequit̄ deus nouit me fessuz cras t̄
possit nō sedē cras. q̄ deus p̄t decipi. p̄
illatio ē manifesta. qz credēs illud qd̄ non
est in re decipit. p̄bo ex h̄ q̄ p̄na teneat
qz sic ad duas de inē sequit̄ p̄clo de in
esse. ita ex vna de inē t̄ altera de possi
bili sequit̄ p̄clo de possibili. **P̄terea**
si deus scit me fessuz cras t̄ possibile est
me nō sedē cras ponat̄ inesse. nō sedebō
cras. sequit̄ q̄ de⁹ decipit. sed ex positōe
possibilis inē non sequit̄ ipossibile. igit̄
ista deū decipi nō erit ipossibilis. **Ad**
oppositū Hebr. 4. ut supra dictū est.

Ite in p̄mo oio p̄fectissimo nulla est
imp̄fectio. sed si deus nullā talē noticiā
habēt esset imp̄fectus. q̄ rē.

Ad tertiāz questio

nē arguo q̄ nō. a d̄dictorio ad d̄dicto^m
nō p̄t eē trāsitus sine aliq̄ mutatiōe. qz si
nulla sit oīno mutatiō nō videt aliq̄ mō
q̄ illud qd̄ fuit p̄us verū sit mō falsum.
igit̄ si deus sciens a. p̄t nescire a. h̄ videt̄
p̄ aliquā mutatiōē possibilē nō nisi in
ip̄o a. vt scitū a deo. qz nullū eē h3 nisi i
scia dei. t̄ p̄ p̄ns eius mutatiō nō p̄t esse
sine mutatiōe scie dei qd̄ est p̄positum
P̄terea q̄cquid nō est a. t̄ potest eē

a. potest incipere eē a. qz nō vī eē intelligi
bile q̄ affirmatio negatiōis q̄ non inest
possit inē nisi incipiat eē. q̄ si deus non
scit a. t̄ p̄t scire a. p̄t incipere scire a. q̄ p̄t
mutari ad scire a. **P̄terea** 3°. si de⁹ nō
scit a. t̄ p̄t scire a. quero q̄ est ista pō aut
est passiva t̄ tūc est ad formā t̄ scd̄ mu
tatio. aut est actiua. t̄ p3 q̄ nālis. qz itel
lect⁹ ut intellect⁹ nō est liber s3 nāl̄ agēs
tal̄ aut pō n̄ p̄t agē postq̄ n̄ egit nisi mu
tet. igit̄ ut p̄us sequit̄ mutatio. **Oppo^m**
p3. 8. ex vi. 8. q̄ nihil ē in eo mutabile.

Ad quartā questio

nē arguo q̄ sic. qz deus imutabilr scit a.
q̄ nescio p̄ a. intelligat̄ añxpm̄ fore. p̄bō
p̄ntie p̄: qz nō ponit̄ in deo necitas nisi
imutabilitatis. q̄ q̄cquid est in eo imuta
biliter: nescio est. 12° qz oē imutabile vī
det eē necessariū formāl̄. sic oē possibi
le qd̄ repugnat̄ nescio videt̄ eē mutabile.
omne enī tale possibile ex se nō ē t̄ ab
alio p̄t eē. ip̄m̄ aut̄ eē post nō eē siue or
dine duratiōis siue ordine nāe nō videt̄
posse eē sine aliqua mutabilitate. **P̄**
terea q̄cquid p̄t eē in deo p̄t eē idēz deo
t̄ per p̄ns deus. sed q̄cquid p̄t esse deus
de necitate est deus. qz deus ē imutabilr.
q̄ q̄cquid p̄t eē in deo de necitate ē deus
scire aut̄ a. p̄t eē in deo. q̄ de necitate est
deus. t̄ p̄ p̄ns simplr̄ nescio scit a. **P̄**
terea omis p̄fectio simplr̄ absoluta d̄ ne
cessitate inest deo. scire aut̄ a. est p̄fectio
simplr̄. qz alioqn̄ nō esset deus p̄fectus
si nesciret a. formāl̄. qz nō est imp̄fectus
nisi p̄p̄ carentiā p̄fectōis simplr̄. q̄ nescio
scit a. **Oppositū** si deus nescio sciret
a. q̄ a. esset necessario scitum. q̄ nescio ve
rum. p̄ns falsū. q̄ t̄ a. nō.

Ad quintā questio

nē arguo q̄ nō. qz sequit̄ deus scit a. q̄ ne
cessario erit. añs est necessariū. p̄bō p̄n
tie. qz actus rōnalis nō dīstrahit̄ p̄p̄ ma
teriā sup̄ quā trāsit. sic loqui non dīstra
hit̄ si trāseat sup̄ hoc qd̄ ē me nihil loq̄.

sequit̄ enī. dico me nihil dicere. q̄ aliqd̄
dico. q̄ a fili scire nō distrabit pp̄ mām
sup̄ quā transit. q̄ cū scire dei sūt simplr
necessariū nō distrabit ab hac necitate
pp̄ hoc qd̄ trāsīt sup̄ ptingēs. **P**reterea
omē scitū a deo fore necio erit. a. est
scitū a deo. q̄ rē. maior est vera. put̄ ē de
necio. qz p̄dicatū de necitate inest s̄bo. r
mior est de inē simplr: qz p̄ eternitate
vera. q̄ sequit̄ p̄lo de necio. **O**ppo^m
ens diuidit̄ in necessariū r ptingēs. q̄ in
tellectus intelligēs ista fm̄ rōnes suas. p
prias itelliget hoc ut ē necessariū. r illō
ut ptingēs. alioq̄n nō itelliget ista ut sūt
alia entia. r per p̄ns illa scia nō tollit cō
tingentiā ab eo quod est scitū.

Circa istas questio

nes ponit certitudo diuine sciē resp̄cū om
niū quantū ad oēs p̄ditiones exētie. pp̄
ideas que ponunt in intellectu diuino. r h̄
pp̄ p̄fectionē eaz in rep̄tando. qz rep̄
sentat̄ illa quoz sūt nō solū fm̄ se totuz
sz ēt fm̄ oēm rōez r h̄tudiez extremoz
r ita in intellectu diuino sūt rō sufficiēns
nō tm̄ simplr apprehēdendi illa ideata
sz ēt apprehēdēdi oēm vnionē illoz et
oēm modū ipoz. ideatoz p̄tinentez ad
existentiā eoz. **A**d ista. rōes cognoscē
di terminos alicui? cōplexionis nō suffici
enter causat̄ noticiā illi? cōplexiōis nisi
illa nata sint cognosci ex terminis. p̄ple
xiō at̄ ptingēs n̄ ē nata p̄fici ex imis. qz
eūc nō tm̄ ēēt necia sz etiā p̄ma r imedi
ata. q̄ rōnes cognoscēdi terminoz q̄tū
cunqz p̄fecte rep̄tēt eos nō sūt sufficiē
tes cause p̄gnoscedi illā cōplexionē cō
tingentē. **P**reterea. idee mere nāl̄ rep̄
sentat̄ illō qd̄ rep̄tāt r s̄b rōe s̄b q̄ ali
qd̄ rep̄tāt. qd̄ pbat ex hoc. qz idee sūt i
ntellectu diuino an̄ oēm actū volūtatis
diuine. ita qz nullo mō sūt ibi p̄ actū volū
tatis diuine. sed q̄cquid nāl̄ p̄cedit actuz
volūtatis est mere nāle. accipio igit̄ du
as ideas extremoz que rep̄sentant̄ i eis
puta hoīs r albi. quero aut̄ iste ex se re
p̄sentat̄ cōpositionē istoz extremorum

aut diuisionē aut vtrūqz. **S**i tm̄ cōposi
tionē. q̄ nāl̄ cognoscit illā. r ita mō ne
cessario. r per p̄ns nullo mō cognoscit
diuisionē. eodē mō si tm̄ rep̄tāt diuisi
onē. si vtrūqz. igit̄ deus p̄ istas nihil nō
uit. qz scire p̄dictoria ē vel esse vera ni
hil est scire. **P**reterea. eodē mō sunt
idee possibiliū nō futuroz sicut futuro
rū. qz differētia ista possibiliū non futu
roz a futuris nō est nisi p̄ actū volūta
tis diuine. q̄ idea futuri possibilis n̄ ma
gis rep̄tāt ip̄m futurū esse q̄ idea possi
bilis nō futuri. **P**reterea. nō magis re
presentabit̄ idea futuri ipsum ponendū
esse in hoc nunc q̄ in illo.

Alitter ponitur <sup>q̄ certā
noticiā</sup>
habet deus de futuris ptingētibus. per
hoc qz totus fluxus t̄pis p̄sens est eterni
tati: r oia que sūt in t̄pe. qd̄ p̄batur per
hoc: qz eternitas est imēnsa r infinita. r
per p̄ns sicut imēnsū est simul p̄sens oi
loco: ita eternuz est s̄l p̄sens toti t̄pi. Et
declarat̄ per exempla. r vnū qd̄em ē de
baculo fixo in aqua iuxta quē baculuz
r si totus fluui? fluat successiue r sic sit
p̄sens baculus successiue oibus p̄ribus
fluuij. nō tamē baculus est imēnsus re
spectu fluuij. qz nō est simul p̄sens toti.
q̄ eodē mō si eternitas ēēt quoddā stans
sicut baculus iuxta quā flueret tempus
ita qz nūq̄ ēēt simul sibi p̄sens nisi vnū
instans t̄pis: sicut nec baculo s̄l p̄sens
est nisi vna pars fluuij. eternitas nō esset
imēnsa respectu t̄pis. **C**onfirmat̄ etiā
istud. qz nūc eternitatis vt ē cū nūc t̄pis
nō coequat̄ sibi. igit̄ vt est cū isto nūc ex
cedit ip̄m. nō aut̄ excedet ip̄m nisi ut est
cum isto nunc ēēt simul cum alio. **C**o
firmat̄ etiā hoc. quia si totū temp̄ pos
set simul esse extra nūc eternitatis ēēt s̄l
p̄sens toti isti t̄pozi. sed licet temp̄ozi re
pugnat̄. p̄pter eius successiōē simul ēē:
nihil tamē p̄pter hoc p̄fectionis tollitur
eternitati. q̄ ip̄a eternitas mō est eque p̄
sens toti t̄pi r cuilibet existenti in t̄pe.

Confirmat̄ etiā istud per aliud exem

plum de centro in circulo. quia si pone-
retur repus fluens esse circūferentiā cir-
culi et nūc eternitatis eē centrū: q̄ntūcūq̄
q̄ eēt fluxus in tēpore: tamē totus flux⁹
et quelibet pars eius eēt ip̄ p̄sens centro
Ita in p̄posito omia in quacūq̄ parte
tēporis habētia existerē siue sint in hoc
nunc tēporis: siue ip̄a sint p̄terita siue
p̄sentia vel futura. omia p̄sentia sūt re-
spectu nūc eternitatis. et ita q̄d est i eter-
nitate videt ea p̄ntialiter p̄pter talē co-
existentiā. sicut ego possum videre p̄sen-
tialiter illud q̄d in isto instanti video.

Adm̄a istud arguit p̄mo reducēdo cō-
tra eos q̄d ibi adducunt de imensitate.
quia posito q̄ locus possit crescere con-
tinue in infinitū ita q̄ sicut tempus ē in
cōtinuo fluxu ita deus augeat locū in-
finitus. imensitas t̄m dei nō eēt sibi rō coex-
istendi alicui loco in aliquo nunc nisi ex-
istenti. nō enī deus per imensitatē suā co-
existit alicui in loco nisi q̄d est in illo. I3
posset causare locū extra vniuersum. et
tunc per imensitatē suā coexistere illi: si
igit imensitas nō est rō coexistendi loco
nisi actuali et nō pōli q̄ nō est. pari rōne
eternitas nō erit rō coexistendi alicui nisi
ex̄nti. q̄ illud q̄d nō est nulli p̄r coexistē-
q̄ coexistē dicit rēsonem realē. I3 rēso n̄
est realis cui⁹ fundamentū nō est reale.

Itē si effectus h̄z eē in seip̄o respectu
cause p̄me simplr est in se q̄ respectu nul-
lius habet verus eē. vñ illud q̄d dī tale
respectu cause p̄me simplr p̄r dicit tale. si
q̄ aliq̄d futurū sit in actu respectu dei. q̄
simplr est in actu. q̄ ip̄ possibile est postea
ip̄m poni in actu. Itē si sessio mea fu-
tura n̄ t̄m q̄m ad entitatē quā h̄z eē co-
gnoscibili. I3 ēr quā h̄z in eē ex̄ntie ē nūc
p̄ns eternitati. q̄ nūc ē p̄ducta in illo eē
a deo. nā nihil aliud a deo h̄z eē i fluxu
tp̄is nisi sit p̄ductū a deo fm̄ illud eē. I3
istā sessiōne deus p̄ducat vel aiaz an̄xp̄i
q̄d idē ē. q̄ illd q̄d iā ab ip̄o p̄ductū ē ite-
rū p̄ducat in eē. et ita bis p̄ducat in esse.
Ista pō n̄ vī uiuare ad illd pp̄ q̄d

ponit. s. ad h̄ndaz certā noticiā futuroz
et p̄ q̄dē: q̄ ista sessio p̄ter h̄o p̄ns ē eter-
nitati fm̄ q̄ est in aliq̄ pte tp̄is ip̄a t̄m est
futura i se. et fm̄ h̄o q̄ futura est et a deo
p̄ducenda. q̄ro vtrū h̄eat certā noticiā
eius. si sic igit hoc nō est p̄ h̄o q̄ iā ex̄ns ē
I3 q̄ futura ē. et istā certitudinē o3 po-
nere p̄ aliqd aliud. et illd sufficit ad oēm
cognitionē certā de ex̄ntia h̄o rei. si non
nouit ip̄am certitudinalr sic futurā. q̄ p̄-
ducit ip̄am nō p̄cognosces ip̄am. cogno-
scet aut certitudinalr ip̄am cū fuerit p̄-
ducta. q̄ alit nouit facta q̄ fienda. q̄d ē 3
Aug. 5. sup̄ Gen. 12. q̄ intē dīn nullā
certitudinē accipit ab obō aliq̄ alio ab
eēntia sua. tūc enī vilesceat. vñ nūc etiam
de sessione mea q̄ ē nūc i actu posita nō
h̄z intellect⁹ oīnus certitudinē causatā in
ip̄o ab ip̄a sessione. nō enī mouet sessio
intellectū eius. q̄ eodē mō omia tp̄alia sūt
sint in ex̄ntia sua p̄ntia eternitati I3 illas
ex̄ntias eoz nō faciūt certitudinē in in-
tellectu dīno de eis. sed o3 p̄ aliud de eis
habē certā noticiā de existentijs: et illud
aliud sufficit nobis. Preterea isti po-
nunt q̄ eū angelī est oīno simplex coex-
istens toti tp̄i. q̄ angelus q̄ est in euo p̄ns
est toti fluxu tp̄is et oībus eius partib⁹
ergo videtur fm̄ illam rationem eoz
q̄ angelus possit naturaliter cognoscere
futura contingentia.

Tertia positio dicit q̄
qua respectu scie dīne sint necessaria. t̄m
nō sequē quā respectu causaz p̄xianū
possint eē p̄tingētia. Et confirmat p̄
Boetū. 5. p̄solationū. c. vlti. siue prosa
6. vbi dicit sic. Si dicas q̄ eueniunt de
vidz illud nō euenire nō possit. q̄d autē
nō potest nō euenire illud necessitate cō-
tingere: mēq̄ ad hoc nomē necessitatis
astringas. R̄ndebo. idem futurū euz ad
diuinā noticiā refert est necessariū. cum
vero in sua nā p̄pendit liberū p̄osus ē
et a viculis necessitatis absolutū. Pro
hoc etiam arguitur. q̄ inspectio p̄r in

esse effectui a cā prima lz nō a cā remo-
ta siue pōi: sicut deformitas ē in actu a
volūtate cāta. nō aut inq̄tū ē a volūta-
te diuina. ideo peccatū nō reducitur in deū
vt in cāz sed tñ imputat volūtate crea-
te. lz q̄tū est ex pte dei q̄ est cā remota
eēt necessitas rez. tñ ex cāis p̄tis earum
pōt eē ptingētia in eis. *Adtra* ista argu-
tum ē di. 2. vbi pbatū est deū eē intelli-
gentem 7 volētē alia existere ptingēt per
ptingētia rez. qz nulla ptingētia pōt esse i
cāione alicui⁹ cause respectu sui effect⁹.
nisi pma cā ptingēt se hēat ad cāz p̄ti-
mā sibi vl ad suū effectū. Qd nūc pbat
breuit ex h⁹ qz causa mouēs inq̄tū mo-
ta si necessario mouet necario mouet. q̄
libet igr cā 2. q̄ pducit inq̄tū mota a p̄-
ma si necario mouet a p̄ necario mouz
primā sibi l. pducit suū effectū. tota ḡ or-
dinatō cāz vlqz ad vltimū effectū necario
pducit si hitudo p̄ cause ad sibi primā
sit necessaria. *P̄teia*. cā p̄t pus nāli-
ter simplr respic effectū suū qz cā posse-
rior. ḡ in illo pōi si hz necessariā hitudi-
nem ad ipm dabit sibi eē necessariū. In
2. aut instāt hāc nō pōt causa p̄p̄nqua
dare sibi eē ptingēs. qz iā p̄ntelligit hēre
a p̄ cā esse repugnās ptingētie. nec pōt
dicere qz in eodē instāt iste due cāe dāt
esse cāto. qz sup illud cē nō posset funda-
ri necessaria hitudo ad illaz cām p̄fecte
dātē esse 7 ptingēs hitudo ad aliquam
aliā cāz. *P̄teia*. qdqd pducit a caus
posteriorib⁹ pōt imediate pducit a p̄. 7
tūc h̄ret eandē entitatē quā mō hz. 7 tūc
esset ptingēs sic 7 mō est cōtingēs. hz er-
go ptingentiā suā etiā mō a cā pma. 7 n̄
tñ a causa prima. *P̄teia*. de mul-
ta pducit imediate 7 p̄p̄cū. sicut crea-
uit mūdū 7 nūc creat anias. 7 tñ omnia
contingenter.

Contra solutōnem

istaz q̄onū sic pcedēdū ē. p̄ vldendū est
quō ptingētia sit. 12. qualē cū hoc stet
certitudo 7 imutabilitas diuine scie d. eis.

Quantūm ad p̄mā

dicō qz istud diuictū necessariū vl pos-
sibile ē passio entis circūloquēs passioez
puertibilē cū ente. sic sūt multa alia illi-
mitata i entib⁹. passioēs at entī puertibi-
les vt cōius imediate dicūt de ente qz es
hz p̄ce simplr simplicē. 7 iō nō pōt esse
mediū tñ ipm 7 suā passionē qz neurri-
us ē diffō q̄ possit eē mediū. si etiā sit ali-
q̄ passio entī nō p̄ difficile ē vidē p quā
roez pōzē vt p mediū possit pcludi d en-
te. qz nec facile ē vidē ordinē passionū
entis. nec si ille ordo cōgisceret viderent
p̄p̄ōes assūptē ab eis p p̄missis eē mul-
tū euidentiores p̄conib⁹. In passioib⁹ at
diuictis lz illud totū diuictū nō possit
demonstrari de ente tñ cōis sup̄to illo ex-
tremo qd ē min⁹ nobile de aliq̄ ente pōt
pcludi aliud exte qd ē nobil⁹ de aliq̄
ente sic seqt si aliq̄ ens ē finitū. ḡ aliq̄
ens ē infinitū. 7 si aliq̄ ens ē ptingēs ḡ ali-
q̄ ens ē necariū. qz i talib⁹ nō possit entī
p̄cularit̄ iesse ip̄fectius exte nisi ali-
cui entī iesset p̄fect⁹ exte a q̄ depēderz
Sed nec isto v̄ posse pcludi exte ip̄-
fect⁹ talis diuictōis. nō. n. si p̄fect⁹ est i
aliq̄ ente necesse ē ip̄fect⁹ cē in alio en-
te. 7 h⁹ nisi illa exteā difficta eēt corre-
latia sic cā 7 cārum. igr nō pōt oñdi de
ente p aliq̄ pus mediū diuictū h⁹ neca-
rium vl contigēs. nec etiā ista pars diuictū
ctī qd est ptingēs posset oñdi de aliquo
supposito necessario. 7 iō v̄ ista aliq̄
ens est ptingēs esse vera p̄ 7 nō demon-
strabil⁹ p̄p̄i qd. vñ p̄hs arguēs p̄ necitatē
futuroz n̄ oduc ad aliq̄ ip̄possibil⁹ ipo-
tesī. lz ad aliq̄ ip̄possi nobis māifesti. s. i.
qz nō o3 nec p̄siliari nec negociari 7 iō ne-
gātes ista māifesta idigēt p̄ea l̄ sensu. qz
h3 Aliqd. p̄ mct̄. negātes p̄m p̄m sūt va-
pūladi l̄ exponēdi igni q̄us pcedāt qz n̄
ē idē p̄buri 7 nō p̄buri vl vapulare 7 n̄
vapulare. 7 ita ēt isti q̄ negāt aliq̄ ens
ptigēs exponēdi sūt tormentis quousqz
pcedant qz possibile ē eos nō torqueri.

Supposito q̄ isto tanq̄ manifesto vō
q̄ aliquod ens est p̄tingens inquirendū
est quō possit saluari p̄tingentia in enti-
bus. Et dico q̄ p̄pter p̄mā rōem factā
p̄tra tertiā op̄i. q̄ magis explicita ē dīf.
2. in q̄ōne de esse dei q̄ nulla cātio aliē
cāe potest saluare contingētia nisi p̄ma
cā ponat imediate p̄tingētē cāre. 7 h̄o
ponēdo in p̄ma cā p̄fectā cālitatē sic ca-
tholici ponūt. p̄mū autē ē cāns p̄ intel-
lectū 7 volūtātē. 7 si ponat tertiā potē-
tia executiua aliā ab istis nō iuuat ad p̄-
positū. q̄ si necessario intelligat 7 velit
necessario p̄ducit. o3 q̄ p̄tingentiā ista-
rum querere in volūtate diuina vel in
intellectu diuino: non autē in intellectu h3
actū p̄mū an oēm actū volūtātis. quia
qd̄d intellectus intelligat hoc mō intelli-
git mere nālīter 7 necessitate. nālī. 7 ita
nulla p̄tingentiā pōt ēē in sciēdo aliqd̄
q̄d non scit vel i intelligēdo aliqd̄ q̄d nō
intelligit tali intellectu p̄ma. **Prīmā**
q̄ p̄tingentiā o3 querere in voluntate di-
uina. q̄ vt videat qualis sit ponēda p̄mā
vidēdū est in volūtate n̄ra. 7 ibi tertiā.
p̄mo ad que sit libertas voluntatis n̄re
2° qualis ista libertatez sequat possibilī-
tas siue cōtingentiā. Et 3° de logica dīsti-
ctione p̄pōnū quō exprimit possibilī-
tas siue contingentiā ad opposita.

Quātum ad p̄mū dico q̄ volūtas i
q̄tum est actus p̄mū libera ē ad opposi-
tos actus libera ē et mediantib⁹ illis
actib⁹ oppositis ad opposita obā in q̄
tēdit 7 vltērī ad oppositos effect⁹ q̄s p̄-
duc. p̄ma libertas h3 nēcō aliqua ipse
ctōez anexa: q̄ potētiālitatē passiua vo-
lūtāt 7 mutabilitatē tertiā libertas nō
est p̄ma. q̄ 7 si p̄ impossibile nihil effīcēt
extra adhuc inq̄tū volūtas posset libē-
tēdere in obā. **Mediā** autē rō libertatis
ip̄a ē sine ip̄fectōe imo nēcō ad perfe-
ctionē. q̄ ois potētia p̄fca pōt tēdere in
oē illud q̄d est natū esse obm talis po-
tētiē. q̄ voluntas p̄fecta pōt tēdere in oē
illud q̄d natū est esse volūbile. libertas

igit p̄ma sine ip̄fectōe inq̄tum liber-
tas ē ad opposita obā in q̄ tēdit. cui vt
sic accidit vt oppoitos effect⁹ producat

De 2° dico q̄ istā libertatē cōcomita-
tur vna potētia ad opposita manifesta
l3. n. nō sit in ea potētia ad sū velle 7 nō
velle. q̄ hoc nihil ē. tū in ea est potētia
ad velle post nō velle sū ad successiōez
oppositoz actū. 7 ista potētia est mā-
festa i oib⁹ mutabilibus ad successiōē
oppositoz i eis. tū est 7 alia nō ita mā-
festa absq̄ oī successiōe. ponēdo. n. vo-
luntatē creatā tū hīc esse in vno instan-
ti. 7 q̄ ip̄a in illo instāti hēat hanc voli-
tionē non nēcō tūc hēret eā. p̄batio. si
eni in illo instāti hēret eā nēcō cū non
sit cā nisi in illo instāti qñ cāret eā. ergo
simplr volūtas qñ cāret eā nēcō cāret.
non. n. mō est p̄tingens cā q̄ p̄existebat
an istud instās in quo cāt 7 tūc vt p̄xi-
stens potuit cāre vel nō cāre. q̄ sic hoc
ens qñ est ē nēcō 7 vt p̄tingēs. ita causa
qñ cāt tūc cāt nēcō vt p̄tingēt. ex quo
igit in isto instāti cāt hoc velle 7 nō ne-
cessario iō contingēt. est q̄ potētia h̄o
cāe ad oppositū ei⁹ q̄d cāt sine successiō-
ne. 7 ista potētia real est po⁹ prioris nā
lī vt act⁹ p̄mī ad opposita q̄ sūt posteri-
ora nālī vt act⁹ scōl. act⁹. n. p̄mā cōsidera-
tus in illo instāti in q̄ est po⁹ nālī actu
2° ita ponit illū in esse tanq̄ effectū suū 3
p̄tingētē q̄ vt prior nālī posset eā ponē
aliud oppo⁹ in eē. **Hanc** et potētia rea-
lē actiua priorē nālīter ip̄o q̄d p̄ducit:
p̄comitat potētia logica q̄ est non repu-
gnātia terminoz. volūtātī. n. vt ē act⁹
p̄mā etiā qñ p̄duc hoc velle n̄ repugnat
oppo⁹ velle. tū q̄ cā p̄tingēs ē respectu
sui effect⁹. 7 iō nō repugnat sibi oppo⁹.
in rōe effect⁹. tū q̄ vt sōm est p̄tingētē
se h3 ed istū actū vt iformat. q̄ sōo nō
repugnat oppo⁹ sui accētis p̄ accēs. li-
bertatē igit volūtātis nōstre inq̄tum ē
ad oppositos actus cōcomitat potē-
tia tā ad opposita successiue q̄ ad op-
posita p̄ eodē instāti. hoc ē q̄ alitū
dd

possit inesse sine altero. et ista pō 2^a ē cā
realis actus pū nālīter q̄ logica. s; 4°
potētia n̄ cōicat istā. s. ad opposita sū.
q; illa nulla est. Ex isto 2° p33^m. s. dī
stinctio huius pponis volūtas volens
a. pōt non velle. a. hcc. n. in sensu ppoīs
falsa ē vt significetur possibilitas huius
ppōnis voluntas volēs. a. non vult. a.
vera autē est in sensu diuisionis vt sig
nificetur possibilitas ad opposita suc
cessiue. q; voluntas volēs. p. a. pōt nō
velle. p. b. Sed si etiā accipiamus ppō
nem de possibili vniētē extrema. p co
dem instanti. puto istā voluntas n̄ vo
lens aliquid. p. a. pōt velle. p. a. adhuc
ista ē distinguenda fm ppōnē et diuio
nē. et in sensu cōpoīs ē falsa. s. q̄ sit pos
sibilis q; ipsa sit sū volēs. p. a. et nō vo
lens. p. a. Sensus vero diuisionis ē ve
rus. s. ut significet q; illi volūtatī cui in
est velle. p. a. possit inesse nō velle. p. a.
sed nō sic sū stabit. ita non velle q; m̄ il
lud velle nō incēt. Et ad intelligendū
istā scōaz distinctōes q; ē obscurior dico
quod ē sensu q; ppōis ē vna categori
ca cuius sūm est istō voluntas non vo
lēs. p. a. et p̄dicatū volēs. p. a. et tunc m̄
attribuit h^o p̄dicatū possibilī huius sū
lecto cui repugnat et p̄nīs impossibilitē
sibi cōuenit qd notat possibilitē sibi cō
uenire. In sensu diuisionis sūt due ppō
nes categorice enūciātes de volūtatē
duo p̄dicata in vna. ppōne de incē enū
ciat de volūtatē hoc p̄dicatū non vel
le. a. q; categorica intelligitur p ppōez
implicitā. in alio autē cathe^o de possibi
li enūciatur possibiliter velle. a. et iste
due p̄positiones verificantur. p. a. q; si
gnificant p̄dicata sua attribuere sūo
p eodē instanti. et hoc quidem verum
est. nam volū et istī in eodem instan
ti conuenit non velle. a. cum possibili
tate ad oppositū pro. a. sicut ligat i^o
de possibili. Exemplum huius disti
ctionis est in ista om̄nis homo qui ē al
bus currit. q; posito isto casu q; omnes
homines albi currant et non nigri nec

mediū vera est in sensu compositionis
et falsa in sensu diuisionis. in sensu ppo
sitionis est vna. ppō hīs vnum subiec
tum determinatum per hoc qui est al
bus in sensu diuisionis sunt due ppōes
enunciātes duo p̄dicata de eodē sū
lecto. Consimilit in ista oīs hō q; ē alb^o
necessario ē animal. q; in sensu pponis
est falsa. q; p̄dicatū nō necessario pue
nit toti huic sūo. In sensu vō diuiois
vera est quia de eodem subiecto notan
tur dicti duo p̄dicata alterum necessa
rio alterum absolute sine necessitate. et
ambo conueniunt. et ambe ille cathego
rice vere sunt.

Sed contra istam

di. arguit explicitē q; ipsa nō sit logica.
nec q; pō aliq; sit. p. aliq; instanti ad op
positū eius qd inest i illo instanti. Prio
p istā ppōnē p^o p̄yer. oē qd ē qn ē nece
est eē. 2° p illā re^{am} arti obligatorie po
sito falso contingenti de p̄nti in instanti
negādum est primum eē. quā regulā p
bat ille p hoc q; illud positiū sustinendū
ē tanq; vez. q; sustinendū est. p. aliq; in
stanti. p. quo ē possibile nō autē ē verū
possibile. p. illo instanti pro q; ē positiū
q; si eē possibile pro illo instanti. ergo
possi eē vez. et tunc vel per motum vī
mutationem. sed neutro modo quia
motus non est in instanti. nec mutatio
est in aliquo instanti ad oppositū ei^o
quod tunc inest quia simul sunt muta
tio et terminus mutationis. Pre
terea tertio si pro aliquo instanti sit po
tentia ad aliquid cuius oppositum inē
aut ista ē potentia cum actu aut ante
actum non cum actu pater. nec ante ac
tum. quia tunc esset ad actum pro alio
instanti quam pro quo inest illa poten
tia. Ad primum respondē q; illa
ppō An. pōt eē cathe^o l^o ypoth^o. sic et
ista aial currere si hō currit ē necē. hcc
quidem secundum quod conditiona
lis est. est distinguenda secundū quod
necessarium potest dicere necessitatem

prædictæ vel consequenti. p^o mō ē vā 2° mō
est falsa. secundum autem q^o est cathe^a
sensus est hoc totum currere si homo
currit predicatur de animali cuius modo
necessitatis. 7 cathe^a est vera quia predi
catum sic determinatum necessario inē
subiecto lz non predicatū absolute. 7 tō
tunc arguere a predicato sic determina
to ad predicatum absolute sumptum ē
falsa secundum quid 7 simpliciter. Ita
dico hoc q^o si ista ppō Arl. accipiat
ut ē ypathetica tpalis tā necessitas aut
notat necessitatez cōcomitante uel cō
comitatē. ut concomitante vera est. ut
concomitantis falsa. Si autem acci
piatur ut est cathegorica tūc hoc quod
est. quando est non determinat compo
sitionem implicitam in hoc quod est
sed cōpositōez p^oncipale significatā p^o h^o
q^o est eē. 7 tūc p^odicatū hoc esse q^o ē de
notatur dici de subiecto quod est cum
mō nēcitatis. 7 sic ē ppō vera. nec seq^o
g^o necesse ē eē. sed ē falsa fm q^od 7 simpli
citer sicut i alio patet. nullus igitur sensus
ver^o hui^o ppōnis denotat q^o eē aliqd in
instanti in q^o ē sit simpliciter necessariuz
sed tm q^o sit nēcariū fm q^od. f. q^o ē. 7 cū
hoc stat q^o in illo instanti in q^o ē sit sim
pliciter p^oncipale. 7 p^oncipale q^o in illo instanti
possz oppositū illi^o iesse. Ad 2^m illa
regula est falsa 7 p^obatio eius nō v3. q^o
lz positū debeat sustineri sicut ver^o. p^or
sustineri pro illo instāti nō negādo illō
instans eē p^o quo est falsuz. q^o nō seq^o
est falsū p^o illo instāti. g^o ē impossibile. si
cur inuit illa p^obā 7 cū dicit si p^or eē ve
rū p^o instāti p^o q^o ē falsū aut p^or vificari
p^o illo instāti tē. dico q^o n^o sic nec sic q^o
ista possibilitas ad veritatē eius non ē
possibilitas aliqua cū successione vt al
terū post alterū insit. sed est p^o ad oppo
situm huius q^o inest alicui inquantū est
prior naturaliter illo actu. Ad 3^m di
co. q^o ē p^o ante actū non ante duratōez
sed an ordine nature. q^o illud q^o p^ocedit
naturāliū istū actum ut p^ocedit actuz na

turalit^o posset eē cum opposito illi^o ac
tus. 7 tunc negandum est q^o omnis p^o
est cum actu uel ante actum intelligēdo
an p^o prioritate durationis. vera aut^o est
intelligendo ante p^o prioritate nature.

4° obijcit contra illud. quia si p^or
velle a. p^o hoc instanti. 7 non vult. a. p^o
hoc instanti. g^o p^or non velle. a. p^o hoc i
stanti. q^o ad illam d^o incē sequitur illa d^o
possibili 7 tūc videt sequi q^o possit velle
a. 7 non velle. a. simul pro eodez instāti.

Ad istud rñ fm p^ohm. 9°. metha^o.
q^o habens potentiam ad opposita si fa
ciat ut faciendi habet potentiaz nō aut^o
ut potentiam habet faciendi. ita q^o mo
dus refertur ad terminū potentie nō at
ad potentiaz ipsam. quia simul habeo
potentiam ad opposita sed non ad op
posita simul. tunc dico q^o non sequitur
potest velle hoc in instantia. 7 p^or nolle
hoc in a. g^o potest velle 7 nolle in a. q^o
potest esse p^o ad vtrūq^o oppositoz dis
iunctim p^o aliq^o instāti. 7 si nō ad ambo
illa sit. q^o sic ē possibilitas ad vnū illoz
ita est ad non esse alteri. 7 ex^o. sicut ad
reliquum ita ad non eē istius. non igit^o
simul ad esse huius 7 istius oppositi. q^o
possibilitas ad similitudinem non esset nē
si essz ad ambo concurrentia in eodem
instanti q^o non habetur per hoc q^o ad
vtrumq^o diuisim est potentia pro isto i
stanti. Exemplum huius apparet in p^o
manentib^o hoc corp^o p^or esse in hoc lo
co in a. instanti. 7 aliud corpus potest eē
in eodem loco in a. instanti. igitur ista
duo corpora eē p^on^o t^o h^o in a. instanti nō
sequitur. Ita. n. hoc corpus potest eē ibi
q^o potest illud corpus non esse ibi. 7 ex^o.
Et ideo non sequitur si potentia est ad
vtrumq^o pro eodez siue in instanti siue
in loco ergo ad ambo siml. sed fallit q^o
cūq^o vtrumlibz illorū duoz excludit
alterum ita etiam non sequitur p^ossuz
tota die portare istum lapidem sic por
tabile aliqd adēq^o vtrū m. ee. 7 possum
tota die portare aliū lapidē. g^o possū siml
dd. I

portare ambos. non sequitur qd h vtz
qz ad quod est potentia diuissim exclu-
dit reliquū. simulatas autem nūq possz
inferri ex sola idemptitate illius vnus
instantis vel loci. sed o3 cum hoc habe-
re coniunctionē istorum duorum respe-
ctu tertij que dicūtur eē simul.

Iuxta predicta de

voluntate nostra videnda sunt quedaz
de voluntate diuina. 7 pmo ad que sit
libertas eius. scdo que sit ptingentia re-
spectu volitorz tertij. s. qtu ad distinc-
tionem logicam. ppositio^m pportio
nabiliter est ibi 7 hic. Quātum ad
pmum dico qd volūtas diuina nō est in
differens ad diuersos actus volendi 7
volendi. qz hoc in voluntate mea non
erat sine imperfectione voluntatis. vo-
luntas. n. nostra erat libera ad oppo-
sitos actus ad hoc vt eēt libera ad obā
opposita 7 hoc ppter limitationē vtri-
usqz actus respectu sui obi. g. posita illi
mitatōe eiusdem volitionis ad diuersa
obā non o3 ppter libertatem ad oppo-
sita obiecta ponere libertatez ad oppo-
sitos actus. ipsa etiam volūtas diuina
libera est ad oppositos effectus. sed h n
est prima libertas sicut nec in nobis. re-
manet g libertas illa que est per se pfecti-
onis 7 sine imperfectione. s. ad obiec-
ta opposita ita qd sicut voluntas nostra
pōt diuersz volitōibz tendere in diuersa
volibilia ita illa volūtas pōt vnica vo-
litōe simplici illimitata tendere in que-
cūqz volibilia. ita qd si volūtas illa vel
illa volitō eēt tm vnus volibil 7 non
posset eē oppositi qd tamen est de se vo-
libile. hoc eēt imperfectionis in volunta-
te sicut deductū est prius de voluntate
nrā. Et lz in nobis possz distigui volun-
tas vt ē receptiua vt ē opatiua 7 ut p-
ductiua. ipsa. n. ē pductiua actū. 7 ipsa
ē qua hns opatur formaliter volēdo.
7 ipsa est receptiua volitionis sue. tm li-
bertas vī eē ei' inq̄tū ē opatia. inq̄tū

s. hns eā formalitē pōt ea tendere in ob-
iectū Ita igitur pōt libertas in volūta-
te diuina p se 7 p inq̄tū ē pō opatiua. lz
ipsa non sit receptiua nec pductiua vo-
litionis sue. 7 tm pōt saluari in co aliq
libertas inq̄tū pductiua ē. lz. n. pduc-
tio in eē existētie nō cōcomitatur neces-
sario opationē eius. qz opatio ē in eter-
nitate 7 pductō eē existētie est in tpe. tm
opationē eius necio cōcomitat pductō
in eē volito. 7 tūc non pōt illa volū-
tatis diuine pmo quidē eē vt pductiua.
lz fm quid. s. in eē volito 7 ista pductō
pcomitatur eā vt operatiua. Quātuz
ad 2^m articulum dico qd volūtas diuī-
na nihil aliud respicit necessario ab ob-
iecto ab eēntia sua ad quodlibet. igitur
aliud contingenter se habet. ita qd pos-
set eē oppositi. 7 hoc cōsiderādo ipam
ut ē prior nāliter tendentia in illud op-
positū. nec solū ipsa in volitione pōt est
nāliter suo actu sed etiā inq̄tū ē volēs
qz sicut volūtas nostra vt prior natura-
litē suo actu ita elicit actū illum qd pos-
sit in eodem instāti elicere oppositū. ita
volūtas diuina inq̄tū ipsa sola volitio
ne ē prior naturaliter tendētia tali ita
tendit in illud obiectū contingentē qd in
eodem instanti possit tendere in oppo-
sitū obiectū 7 hoc tam de potentia lo-
gica qd est nō repugnātia terminoz sic
dictū est de voluntate nrā. qd de pō rea-
li qd prior est naturaliter actu suo.

Adiso de contingē

tia rez qtu ad existētia 7 hoc cōside-
rādo respectu voluntatis diuine restat vi-
dere scdm pncipale qualiter cum hoc
stat certitudo scientie eius hoc pōt poi-
duplr vno modo per hoc qd intellectus
diuinus videt determinationem volū-
tatis diuine. v3 illud fore pro. a. quia
voluntas illa illud determinat fore p
eo. scit enim illam voluntatem esse im-
mutabilem 7 non impedibilem. Vel

aliter qz ista via videtur ponere quēdā
discursum in intellectu dīno quasi ex i
tuitōe determinatōis volūtati 7 immu
tabilitatis eius pcludat hoc fore. pōr po
ni aliter q intellect' dīn' aut offert sim
plicia quoz vnio est contigen' in re aut
si offert pplexionem. offert eā sicut neu
tram. 7 volūtas eligens vnā partem
s. coniunctōe istozum p aliquo nūc i
re. facit illud determinate esse vez. hoc
erit p. a. hoc autē exīte deīmate vero
eēntia ē rō intellectui dīno intelligēdi
istud verum. 7 hoc nālī q̄tum est ex p
te eēntie. ita qz sicut naturaliter intelli
git omnia picipia necessaria quasi añ
actum voluntatis dīne. qz eoz veritas
nō dependet ab illo actu 7 eēnt pgnita
ab intellectu dīuino sī per impossibile
nō esset volens. ita eēntia dīuina ē rō
pgnosendi ea in illo pīori instāti na
ture. quia tunc sunt vera. nō quidez qz
illa vera moueant intellectum dīuinū
nec ēt termi eoz ad apprehendendu
talem veritatem. qz tunc inte' dīuinus
vilescēt qz pateretur ab alio ab eēntia
sua. sed sicut eēntia dīuina est ratio p
gnosendi simplicia ita 7 complexa tūa
tunc autem non sunt vera ptingentia.
qz nihil est tunc p qd hēant vītatem de
terminatam. posita autē deīminatōne
voluntatis dīuīne iam sūt vā videlicet
pro illo secūdo instāti. 7 hoc idēz erit
rō intellectui dīuino qd erat in pīmo i
telligēdi ista que sunt iam vera in 2° i
stāti. 7 fuissent cognita in pīmo instā
ti. si fuissent in pīmo instāti. **E**xemplū
sicut si oculo meo potentia mea visua
sit rō vidēdi obm: si ab aliquo pntan
te nunc sit iste color pns nunc ille ocul'
meus videbit nūc hoc nūc illd 7 tñ per
eandem visionem tñmō erit oria in p
ozitate 7 posterioritate vidēdi. ppi ob
iectum pīus 7 posterius pntatum. Et
si vnus color fieret naturaliter pñ' 7 ali
us libere non esset differentia formalit'
in visione mea quā ex parte sua ocul'

videret naturaliter vtrūqz. tamen cō
tingenter posset videre vnū 7 necessa
rio aliud inq̄tum sibi vnū sit pīens
ptingenter 7 aliud necessario vīro qz is
toz modoz ponatur intellectū dīnū
pgnosere eēntias rcz. p3 sī vnū
qz qz ē determinatio intellectus dīni ad
illud exīte ad qd determinat voluntas
dīna. 7 certitudo infallibilitatis. qd nō
pōt volūtas determinare qn intellect'
determinate apprehēdat illd qd volūtas
deīminat 7 imutabilī. qz tā volūtas
q intellect' sī imutabiles. ex dīl. 8. Et
hoc q̄tū ad tres qōnes pmas. 7 tamen
cū istis. stat contingētia obi pgniti. qz
voluntas volens hoc determinate: cō
tingent vult hoc ex pīmo articulo

Quātū ad quartā

q. vī fortasse distinguendū de ista de
necio scit. a. sī pōnem 7 diuisionem
vt in sensu pōnis notet necitas scien
tie vt trāsīt sup istd obm. in sensu diu
sionis notet necitas scie absolute q̄ tñ
trāsīt sup hoc obm. pīmo mō ē pālia. se
cundo mō vera. Tñ talis distinctio non
vī logica. qz qñ act' trāsīt sup obm nō
vī distinguēdō dī^o actu abso^o l' vt trāsēū
te s obm puta si dico si dicā video fortē
qz distinguatur de vīsiōe put trāsīt i for
tem. vel de vīsiōe absoluta q̄ tamē est
fortis. 7 sic nō est ibi distinctio i ppoē de
ieffe. ita nec i ppoito vī distinctio. s3 tñ
vī necia si actus trāsīt in obm necio 7
ita videt ista simplr negāda deus necio
scit. a. p eo qz hoc pīdicatū sit deīma^m
nō necio cōuenit huic subiecto l3 pīdī
catū non deīminatū cōueniat. Contra
hoc obq̄ct qz actus rōnalis nō distrahit
tur p māz sup quā trāsīt. ita. n. ē simpli
cī dicere qd trāsīt sup me nihil dicere
sicut qd trāsīt super me aliqd dicere. 7
ideo ita sequitur dico me nihil dicere.
g dico. sicut sequitur dico me aliqd
dicere. g dico. g in deo scire nō distrahi
tur per materiā sup quā trāsīt qn sic
dd 3

equalis necitas. Ad istud dicendum
q^d lz nō distrabatur q^d ster fm quid. ca
mē non pōt eē necitas eius ut significa
tur trāsire sup mās lz sit necitas ei⁹ i se
z hoc maxie si sit actus potēs respicer
diuersa obiecta: sicut si haberē actū lo
quēdi eundem virtuti motiue z ille ac
tus possit trāsire sup diuersa obiecta
p^ringent. lz necio haberē actū sicut po
tētia nō tamē necio hērem actūz vt trā
seuntē sup tale obiectū. z iō sequeretur
necio. dico q^d necio dico istō imo posset
eē necitas o^rdis in se cū cōtingentia re
spcū h⁹ obi. z tñ dictio huius obi esset
simplr dictio. ita q^d nō dictio fm qd.

Ad argumenta ^{pncipa}
^{ita p o2}
dinē. Ad p^mū p p^a. q. dico q^d nō ē silis
veritas in illis de futuro. sicut in illis
de p^rnti z de p^rterito. In p^rntibus quidē
z p^rteritis ē veritas deīnata ita q^d al
tez extremū ē positū. z vt intelligit po
sitū nō ē in potestate cause vt ponatur
vel non ponatur. quia licet in potesta
te cāe vt pōz nāliter i effectu sit ponē ef
fectū v^l nō ponē: nō tñ vt effect⁹ intelli
gitur iā positus in eē. talis at nō ē deīa
tō ex pte futuri. q^d lz alicui intellectui sit
vna ps vā deīnata z etiā vna ps sit vā i
se deīnate. lz eā null⁹ intē apprehen
deret. nō tñ ita q^d in p^rate cāe ē p i⁹ istā
ti ponē oppositū. z ista indeīnatio sus
ficat ad cōsiliādū z negociādū. si at neu
tra ps eēt futura nō oporteret negocia
ri vel cōsiliari. q^d q^d altera ps sit futu
ra dū tñ reliqua possit euenire. nō p^rhi
bet cōsiliatōnez z negociatōnez. Ad 2^m
dico q^d sciaz eē vni⁹ p^ris ita q^d nō possit
eē alteri⁹ poit ipscōez in ea. Silr z i vo
lūtate ponē eā eē vni⁹ ita q^d nō possit
eē alterius obi volibil⁹ poit i ea ipfectō
nē. tñ sciētā eē vni⁹ ita q^d nō sit alte
rius z volūtati silr nullā ipfectōez poit
sicut z pō ē vni⁹ oppositū in actu deīmi
nate qd pducit z nō alterius. Diffile in
ē d⁹ po^a z scia z volūtate p h⁹ q^d po^a v^l

dici eē vni⁹ obiecti tñ. q^d tñ possit
illō. z scia z volūtate ita q^d tñ sciat l⁹ ve
lit illō. Sz si accipiat silmō ex vtraq⁹
pre equal ē deīnatio ex vtraq⁹ pte. q^d
q^dlibz istoz ē actu vni⁹ oppositū nō abe
rū. q^dlibz et istoz pōt eē vni⁹ q^d se. se
pōm eē alie⁹ hoc v^l significare pōlē hi
tudinē ei⁹ ad illō. Sciaz v^l volūtate e
ei⁹ v^l significare actualē hitudinē ad i
nihil tñ mali seq^r si silmō accipiat hi
z ide. q^d tñ sicut ad sciaz scire. z ad vo
lūtate velle: ita ad potētiā pducere. nū
aut posse pducere. z sicut ad potētiā
posse pducere. ita ad sciētiam poss
scire z ad volūtate posse velle.

Ad primum ^{ar^m 2^a q. oic}
^{q^d lz ad oua}
de in eē scq^r cōclo de in eē nō qdē sylogi
tice. q^d ē o^rō nō sylō⁹ reducibil⁹ i syllo
micos. tñ ex vna de in eē z alia de poss
bili nec syllo⁹ nec necio sequit⁹ p^o d⁹ po
sibili. rō ē q^d falli est rem opari alite
eē q^d sit p tunc p q^d credit eē. Istō aū
cludit in ill⁹ duab⁹ p^rmissis d⁹ i eē q^d al
tera sigāt istū credē h⁹. z reliq⁹ negat h
esse. z hoc pro eod⁹ instanti. z iō seq^rtu
p^o de falli. Nō sic aut ex alia pte. q^d illi
de in eē affirmat v^m oppo^m p illo insti
ti. illa de possibili affirmat potētiā ad
altez oppo^m p eodē instati. nō cōiun
tum sed diuisum. z iō nō sequitur. p al
q^d instati q^d possit eē cōiunctio opposit
in re ad illud qd creditur z iō nō sequi
tur possibilitas deceptōis q^d includit i
tā p^rlūctionē. Similis ē rō in mixtioni
de cōtingēti z de in eē q^dre illa nō teneat
nisi sit et mior de in eē simplr. Ista et iā
ratio patet. quia si ex opposito conclu
sionis arguatur cum illa de possibili nō
inferetur oppositum nisi alicuius de ne
cessario. z ita oporteret maiorem esse
realiter eandem cum illa de necessario
ad hoc ut inferat conclusionem. nō. n.
sequitur de⁹. nō p^rit decipi. z. a. pōt nō fof
g de⁹ nō scit. a. fore. lz sequit⁹ q^d nō necio
sit a. fore. qd apparet quia si intē meus

q. q. m. possi
q. q. m. sciat
ilmo ex virag
ex virag pte q
oppositi n abo
t ce viruq. sel
mificare pole h
3 vl volutate e
e hndine ad to
immo accipiat h
iaz scire. r ad vo
etia pducere. no
aut ad potentia
l sciantiam possi
osse velle.
ar^m 2. q. dico
q. h ad ouan
e no qd d i r i o g
reduci b i i s y l l o s
e r a l i a d e p o s s i
l e q u i t p o p o t
m o p i a r i a l i t e r
r e d i t e e. J t o a u t
i s i s o i e e q p a l
r r e l i a n e g a r b
t a n t i. r i o s e q u i
r a l i a p e r. q. i l l a
p o p o p o l l o i n f i
m a r p o t e n t i a a d
i n f a t i. n o c o n u e
n o s e q u i t u r p a l i
i n f a t i o o p p o s i
t u r r i o n o s e q u i
t o i s q i n c l u d u
e r o i n m i x t i o n e
i l l a n o t e n e a t
i m p l i r. J t a e t i a
o p p o s i t o c o n c l u
i l l a d e p o s s i b i l i
i f i a l i c u i u s d e n e
e t m a i o r e m e f f e
i l l a d e n e c e s s a r i o
c l u s i o n e m n o n.
p t. r. a. p o t n f u e
e q u i t q n o n e c c i o
i l l a i i n e e m e m

semper sequeretur mutatione in re. ita
q te sedente opinarer te sedere. r te sur
gente opinarer te surgere non posses de
cipi r tñ ex istis tu sedes p. a. r n possu
decipi. n sequitur nisi q non necessario
scio te sedere p. a. Ita in pposito licet in
tellectus diuinus non sequatur res sicut
effectus eaz tñ cōcomitantia est ibi q sic
res potest non esse ita intellectus diuinus
potest non scire. r ideo nu r q sequitur
q intellectus diuinus cognoscat rē a l r
q est. Et ideo nunq possunt simul stat
illa que requiruntur ad deceptionem.
sed sicut res scita potest esse ita deus pōt
eam scire; r sicut res scita potest non eē
ita deus potest eam non scire. r si non
erit non sciet. Ad 2^m de illa positōe
possibilis inesse. dico q ex tali positōe
in se nūq sequitur aliquod impossibile
tamen illa de inesse in qua ponitur illa
de possibili potest repugnare alicui cui
non repugnat illa de possibili posita in
esse. quia antecedens potest repugnare
alicui cui non repugnat cōsequēs. r tūc
ex antecedente r suo repugnate pōt pseq
aliqd ipossibile qd nō sequit ex pñte si
pliciter r eodē. q nō est sibi icōpossibi
Nec mirū ē si ex icōpassibilitibus sequat
ipossibile. quia fin pñm secundo ponū
in syllā ex oppositis sequit conclusio i
possibilis. dico tunc q posita ista inesse
possibile est me non sedere. ex ista sola
nihil ipossibil seqt. s ex ista r alia. s. dē
scit me sessurus sequitur impossibile. s.
deum falli. r illud impossibile non seqt
ex impossibilitate eius qd ponitur in eē
nec eniam ex impossibilitate aliqua que
est absolute in ea. s ex ipsa r qdaz alio
simul quod est icōpossibile. nec hoc ē
inconueniens q illud quod est impossi
bile sequatur ex aliqua de inesse in qua
ponitur alia de possibili r aliqua de in
esse. quia cuz ista ego sedeo stat ista pos
sibile est me stare. illa tamen de inesse in
qua ponitur illa de possibili repugnat
illi alteri de inesse. r ex illis duabus de

in esse sequitur impossibile. ista. s. scās r
sedens. nec tamen sequitur ergo illa que
ponebatur de possibili inesse fuit falsa
vel illa fuit falsa sed vel alia cum qua
sua de inesse accipitur est in compossi
lis sue de inesse.

Ad primum argu

mentum tertie questionis concedo ma
iorem q non est transitus sine mutati
one. sed in minori dico q hic nullus est
transitus nec esse potest. quia transitus
nō pōt esse sine successio e. ita q opposi
tū succedat opposito. talis aut nō pōt
esse in pposito. sicut. n. nō pñt siml stat
scire r nō scire. ita non pōt simul stat q
aln sciat r aliquando non sciat. sine q
transitu ab opposito in oppositū succes
siue. non est mutatio. Et si tu queras
salte si pōt nō scire b. qd scit. aliqd ahi
se haberet. quero quid est illud. dico q
b. inesse incognito. non tamen aliter q
pñt se habuit. sed aliter q nunc se habz
ita q istud aliter esset non alicuius suc
cedentis oppositi ad oppositum. sed cēt
alterius oppositorum qd in eodem in
stati posset in eē in q iuu oppo^m inest. r
hoc non sufficit ad mutationem. Ad
secundum dico q ista consequētia non
valet. non scims a. potest scire. a. ergo
pōt icipe scire. a. r hoc qñ ē pō pñle al
cui^r pñis nālī ad oppositū posterioris
p eodē instanti p q r in q hz b^r posteri^r
pñgenti esse. sicut ē in pposito. r tamē
grā mē in creaturis ubi est possibilitas
ad opposita successive. sed licet illa non
eēt adhuc tñ eēt possibilitas ad vtrūq
illoz p vno instanti. Ad 3^m pōt pcedi
qñtum ad istud ar^m q ista pō ad oppo
sita sit pō actia. puta q inte^r oin^r i q tū
ē actu p eēntiā r p actualē intellectēz i f i
nitā sit pō actia respectu qñtū q obice
toz q pducit i eē intellecto. Et cum dicit
igif ipa n pōt agē circa aliqd circa qd
pñt n egit nisi pñt mutet. dico q pñtia
n v3 qñ agē f qñtū obiectū circa qd agat

sicut in agentibus creati non o3 q agēs
si de nouo agat q mutet si d nouo ap
propinquetur sibi passum in qd agat.
Ita in pposito voluntas diuina deter
minās fore aliquid ostensum ab intellectu
facit cōplexionē talē esse verā 7 iō intel
ligibile 7 ex hoc istud ē pns intellectui
in rōne obiecti. 7 sicut voluntas pōt fa
cere istud volitum 7 nō faceret ita pos
set esse verū 7 nō verū. 7 ita pōt cogno
sci 7 nō cognosci ab isto intellectu nālī
non quidē pp aliquam cōtingentiaz q
quidē sit prius in isto agente nālī. s3 pp
ptingentiam ex parte obiecti qd cōtin
genter est verū pp actum volūtatis ve
rificantis. Et si obijciat q adhuc nō
pōt esse sine mutatione salte in obō in
tellecto. sicut nec illa approximatio pas
si natural ad agens nāle potest esse sine
mutatione passī. 7 forte ipius agēs ap
proximantis. Rnde qd obm istud
nō mutat in isto esse qz nō potest ēē suc
cessiue s3 oppositis cōtingenter tñ est in
isto ēē. 7 hec cōtingentia ē a pte volūtati
pducētis ipm in tali esse. 7 ista cōtingē
tia volūtatis pōt esse sine mutatiōe vo
lūtati. sicut declaratur est in pmo arti.
solutionis.

Ad argumenta qte q
stiois
Ad pri^m nego pntiaz. Ad pma pba
tionē dico q si nō sit i deo nccitas alia
q imutabilitati hoc est. nō alius mod^o
necessitati illoz quos assignat phus in
5. nisi. 4. fm q ē non ptingere aliter se
hie. qz aliq mōi nccitad requirūt ipse
ctōz. sic nccitas coactōis 7 ceteri. tñ n ē
ibi sola nccitas imutabilitati sic q imu
tabilitas ex se sit nccitas qz imutabili
tas ex se n pnat nisi possibile successiōz
oppositi ad oppo^m. Necessitas aut sim
plr pnat absolute possibilitatem h^o op
positi 7 nō successionez h^o oppositi. sic
hie. 7 iō nō sequit oppo^m nō pōt succe
dere opposito. q oppo^m nō pōt inēē.
Ad scōam pbatōem dico q l3 omne

ēē ex tñe possibile forte sit mutabile. po
nēdo creatōem fm intellectū fluidū. ēē
ab eterno esse mutatiōem. tñ in ēē intel
lecto siue volito qd est ēē fm qd nō o3
q ois possibilitas q repugnat nccitati
ex se formalr cōcludat mutabilitatem
qz istud ēē nō est ēē reale. sed reducitur ad
ēē alicui^o reale s3 se necessarij. ppt cui^o
alterius necessitate nō pōt ēē hec muta
bilitas. 7 tñ illi^o alteri^o nccitas ex se nō
pvenit huic formalr. 7 iō istud nō ē ex
se formalr necessariū. qz nō h3 ēē extre
mi qd respicit realr. nec tñ est mutabile
qz scōz illud ēē diminutū respicit exte
mū imutabile. 7 mutatio in aliquo in
q̄tum respicit aliud nō pōt ēē sine muta
tione in illo. Ad 2^m arg^m dico q ali
qd pōt esse deo duplr. vel formalr vel
inesse subiectiue. sic logice p̄dicatū qd
cūqz dī inesse s3o. pmo mō pcedo ma
iorēz. qz oē tale est deus. 7 idē deo neces
sario. 2° nō. sicut appellatio relatiua po
test inesse deo scōz q de^o dī dñs ex tpe.
7 tñ ista appellatio nō significat aliqd
idē deo ita q nccio sit idē deo vel idem
qd ipse de^o. qz tūc nō ēē ex tpe. Modo
dico q deū scire. b. rōe hui^o qd est scire
absolute ē scire formalr 7 est in deo for
malr. s3 rōne scire vt est h^o termini non
inest deo nisi 2°. est. n. b^o termini qz h^o
scitū h3 i respectū ad sciam diuinā 7 p
hoc aliqua appellatiō relatiua iest deo
sic p̄dicatū s3o. Ad 3^m dico q nlla
pfectio simplr i deo dependet a creatu
ra nec ēē necessario simplr coexigit cre
aturā in q̄cūqz esse. 7 iō deū scire. b. p
ur intelligit nō tñ scire absolute. sed ēē
put trāsūt sup ipz. b. nō est pfectio sim
plr. sed pfectio simplr cū addito qd ne
cessario concomitat pfectionē simplr.
tūc dico q maior illi argumenti est vā
de pfectione illius scire absolute. sempra
sic aut minor est falsa. 7 pbatio eius nō
pbat nisi qd ad pfectionē simplr psequi
tur necessario q sit talis obiecti. qz con
sequit necessario q habeat aliquē talē

respectu ad tale perfectione simpliciter cum
en nec ex tali respectu alterius ad ipsum
nec ex appellatione relativa eius est per
fectio simpliciter in eo.

Ad argumenta quate qois

Ad primum dico quod ans non est necessaria
simpliciter et cum probatur quod actus rationalis non
distrahatur super quacumque materiam et. Res
ponsum est ad illa propositum in articulo primo contra
solutionem huiusmodi quod non. Ad 2^m dico quod
illa mixtio non valet nisi illa minor sit
inesse simpliciter et hoc non tamen quod sit vera pro
omni tempore sed quod sit necessario vera et forte oportet
quod significet sumptum sub per se contineri sub
medio. sufficit ad propositum quod oportet ea ne
cessario esse vera et quod hoc requirat per in
ista instantia omne quiescens de necessario
non mouetur. lapis in centro terre est quies
cens. sed de necessitate non mouetur. proinde non se
quitur et tamen minor semper est vera non
tamen necessario vera. ita est in proposito sed il
la minor de linea sit simpliciter vera non
tamen est necessario vera potest enim de non sciri
re. a. sicut potest non velle. a. propter contingen
tia que primo est in voluntate ad obiecta secun
daria et ex hoc concomitant in intellectu
sicut prius expositum est.

Ad argumenta per se coda

Ad primum concedo quod immensitas est per
sensum omni loco sed non omni loco actuali et potest
rationali sic argutum est in prima ratione contra ista
opinionem et ita nec eternitas propter suam infinitatem
erit prius alicui tempore nisi existat. Per hoc
per ad exemplum illud de baculo in fluuium.
quod enim baculus non habet unde posset esse prius omni
bus partibus aque: id non est immensus res
pectu illarum sed nunc eternitas habet quantum
est ex parte sua quod prius esset omnibus par
tibus temporis si essent. Per hoc ad aliud
cum dicitur quod nunc eternitatis ut coexistit
non equatur nunc temporis verum est quod nunc
eternitatis est formaliter infinitum et ideo excedit
formaliter nunc temporis non tamen coexistendo
alteri nunc sicut immensitas dei prius habet

te vniuerso non coequat huic vniuerso
et ideo excedit formaliter non tamen est alicubi nisi
si in hoc vniuerso. Per idem ad alterum
per quod si totum tempus esset simul eternitas comple
teret illud et ita concedo quod eternitas quod
tamen est ex se habet infinitatem sufficientem ad com
plectendum totum tempus si totum simul esset. Sed
quoniam ponat immensitas a parte vnius
extremi propter quam ipsum posset coexistere cum
quocumque in altero extremo cum existat
dicat rationem realem inter duo extrema et
ideo requirat ambo propter immensitatem vnius
extremi si potest concludi coexistit ad al
terum nisi tamen ad illud quod coexistit de alio
extremo et ideo omnia ista argumenta procedunt
ex insufficienti. videlicet ex immensitate eterni
tatis ex qua non sequitur coexistentia quod di
cit rationem ad alterum nisi habeatur aliud in
altero extremo quod possit esse terminus co
existit cum isto fundamento et tale non potest
esse non ens quod est omne tempus preter prius.

Ad aliud ex^m de centro et circumferentia
simpliciter est ad oppositum quod si imaginemur
lineam rectam habere duo puncta terminan
tia a. et b. sit a. punctum immobile et b. cir
cuducat sic est de pede circini vno immobi
li alio mobili b. circuductum cum circumfe
rentia secundum imaginationem geometrarum qui
imaginatur punctum fluens care lineam hoc
posito si nihil remaneat de circumferentia
per fluxum ipsi b. sed tamen in circumferentia sit
punctum iste ita quod quicunque punctus iste desi
neret esse alicubi tunc nihil circumferentie erit
ibi tunc nunquam circumferentia esset prius sibi cen
tro sed tamen aliquis punctus in circumferentia si
tamen toto circumferentia esset sibi tota prius esset
centro. Ita hic cum tempus non sit circumferentia
stans sed fluens cum circumferentie nihil est nisi
si in stans actu nihil est et erit prius eterni
tati quod est quasi centrum nisi illud instans
quod est quasi prius et tamen si impossibile po
neretur quod totum tempus esset simul stans to
tum esset simul prius eternitati ut centro

Fluctuant omnes secundum que vi
detur sonare omnia esse presentia eternitati in
telligende sunt de presentia in ratione cog

scibilis: et non tñ cognoscibilis quasi co-
gnitio abstractiva sicut rosa non est
est pñ intellectui meo p spm. sed de co-
gnitione vera intuitiva. qz nō alit cog-
scit deus scā vel fienda. et ita pfecte sūt
pñtialiter cognita ab intellectu diuino
fienda sicut facta.

Ad primum pro

3°. opi. Boetius exponit se ibidē. statim
immediate post distinguit de necessitate co-
sequētis. et necessitate pñtie. p hoc cōce-
do qz pñtencia relata ad diuinā sciaz
sunt necessaria necessitate pñtie. hoc ē
ista pñtia ē necessaria si de^o sit illa esse
futura illa erūt nō tamē sūt necessaria
necessitate absoluta nec necessitate pñtis

Ad aliud pro

dico qz pñtencia nō est tñ pñuatō vl'
defectus entitatis sicut est deformitas i
actu 2° qui ē peccatū. imo pñtencia ē
modus positivus entitatis. sic necessitas
est alius modus et eēt positivus qd est i
effectu pñcipalius est a cā pñiore. et iō nō
sicut deformitas ē ipius actus a cā 2°
non a cā pñima ita ē pñtencia. imo cō-
tinentia p pñius est a cā pñima qz scda
pp quod nullū causatū esset formalit'
pñtens nisi a causa pñima contingēt
causaretur sicut ostensum est.

Circa districtio

nem. 40. qro. vtz pñdestina-
tus possit dñari. Qd nō.
oē pñteritū ē simpliciter necessariū. qz s3
pñm 6° ethico. hoc solo pñuat deus in
genita facere q facta sūt. s3 pñdestinatio
h^o pñdest nati transit in pñteritū. quia
deus pñdestinauit istum ab eterno. qz est
simplr necessariū. qz non pōt deus nō pñ-
destinasse. et p pñs nō pōt iste dñari

Pñterea si pñdestinat^o possit dñari
hoc non ēēt nisi p actū suū. qz per actū
volūtatē create possz ipediri actus vo-
lūtatē diuine. qd est impossibile.

Contra si non. non esset sollicitandus
alicui de obseruantia preceptorum et
consilio: quia qualitercūqz operaret
saluaretur si est predestinatus. et quali-
cūqz viueret si nō est predestinatus oñ-
naret. frustra g ponitur tota lex diuina

Ad istam qōnem

dico qz pñdestinatio pprie sumpta dic-
actum volūtatē diuine. v3 ordinem
electionis p volūtatē diuinam alie
creature intellectuālis vel rationalis ad
grām et gloriā. s3 possit accipi p actū
intellect^o concomitante istam electionē
Sicut igitur in gnālī dictū est de liber-
tate et contingentia volūtatē diuine
respectu qñtūqz obōz scdarioz spā-
liū ita dicendū est respectu h^o obiecti se-
cūdarij. i. velle huic grāz et glia. Ex h^o
dico qz pp illa q dicta sūt in. q. pñcedente
qz deus contingenter pñdestinat illum
quē pñdestinat. et pōt nō pñdestinare nō
simul ambo opposita nec successiue: s3
vtrūqz diuisz in instanti eternitatis.

Consilr dico ad. q. in se qz iste qui ē pñ-
destinatus pōt dñari. nō. n. pp eius pñ-
destinationē est volūtas eius pñfima-
ta. et ita potest peccare. et ita pari rōe in
pctō stare finalr. et ita iuste dñari. s3 si
cut potest dñari ita pōt non pñdestina-
ri. Quātū aut ad logicā ppositio p
posita distinguēda est scōz ppositionez
et diuisione et in sensu pponis p se extre-
mū est hō vel pñsona pñdestinata s3 ista
determinationē pñdestinatū. et iste sensus
falsus ē. In sensu aut diuisioni sūt due
cathegorice et enunciat de persona aliq
beatificabili in vna cathegorica ēē pñ-
destinatum. et in alia posse dñari. et
ista duo sunt vera de eodē s3iecto. nec
ita vera q simul possunt ēē oppo^o nec
ēt q vnum possit succedere alteri. qz in
eternitate est vtrūqz. sed vera simul in
quātz volūtio diuina consideratur vt
pñior naturaliter transitu ipius super
illud obm qd est gloria ista. i. illo pñiori

naturaliter non repugnat sibi esse oppositi obiecti. imo posset equaliter esse oppositi sibi non simul amboz.

Ad primum argu

mentum dico qd argu^m pcedit ex falsa imaginatione cui⁹ imaginationis inte⁹ iuuat ad intelligendū veritatem ppositi te. q. Si. n. p impossibile intelligerem⁹ deū adhuc nō determinasse volūtatē suā ad alteram ptez: sed qsi deliberaret vtrū veller istum pdestinare aut nō bñ posset intellect⁹ noster capere qd cōtingēter ipm pdestinaret vel nō pdestinaret. sicut p3 in actu voluntatis nre. s3 q2 sp recurrimus ad actuz volūtaris diuine qsi pteritum. iō qsi nō pcpim⁹ libertatē in volūtatē illa ad actū qsi iam sit positus absolute a volūtatē. s3 ista imaginatio falsa est. illud. n. nunc eternitatis in quo est iste actus semper presens est. et ita intelligendū est de voluntate diuina siue volitione eius vt est huius obiecti: sic si per impossibile nūc inciperet de⁹ habere velle in isto nunc. et ita libe pōt deus in nunc eternitatis velle qd vult si cur si ad nihil esset volūtas sua detēminata. **Tunc dico** ad formaz argumentū qd pdestinatio hui⁹ nō trāsūt in pteritū. s3. n. ista coexistitēter pteritū que trāsierunt nō tñ ipa pteritū si alia pterierunt que coexistēter sibi. vñ sicut dictum fuit di. 9. vba diuersorū tēporū deā de deo. put verissime ppetunt sibi nō significāt ptes tpis mensuranti actū illuz. s3 p significant nūc eternitatis. qsi mēsurās illū actū inquātū coexistē illis pluribus partibus tpis. Et ideo idem ē deū pdestinare et pdestinasse et pdestinaturū esse. et ita contingens vnū si cur aliud. quia nihil est nisi nunc eternitatis mēsurās illū actū qui nec est presens nec pteritū nec futurū. sed coexistens omnibus istis. **Ad 2^m** dico qd voluntas increata non potest impedire ordinationē voluntatis diuine. nam i

pedire esset si staret ppositum voluntatis diuine et oppositū eueneret per volūtatē aliam. hoc autē est impossibile. q2 si cur voluntas creata pōt mereri damnationē ita etiam potest pcomitari sequi qd voluntas diuina non pordinauit ipm ad gloriā. vnde dictū est di. pcedente in solutōne primi argumēti ad scōam. q. qd deus non possit falli. q2 nō pōt stare intellectio eius respectu actus cum opposito illius ita nō potest impediri voluntas ei⁹ q2 non potest stare ordinatio sui cum opposito eius quod ordinauit.

Q. Circa distinc

tionē. 4i. quero. vtz sit ali qd meritum pdestinationis vel reprobationis. qd sic. quia si sola voluntate absqz aliqua aliā rōne hunc pdestinaret et illuz reprobarer. igitur non videret esse summe bon⁹. q2 nō sū me liberalis nec cōciliatus. posset emz bonū suum eque cōicare illi quē non pdestinauit. ex quo sine oī ratione i alio illum pdestinat ex sua liberalitate sola et ita posset istum pdestinare.

Preterea. si duo equales in nōlib⁹ apprehendūt ab intellectu suo et solo actu voluntatis sue sine aliā rōne ex parte eorū illum reprobāt et illum pdestinat. igitur videt acceptato: personaz: quia equales quātuz ex pre sua et ad finē eque liter ordiabiles nō eque liter amat ad istū finē. hoc videt accipe psonā pferēdo eā alteri ad illū finē ad quē nō ē mag ex se pferēda. s3 pñ ē impossibile et ppetz act. x^o. In vitate ppeti. q2 nō ē psonaz acceptato: de⁹. **Qotra.** Ro. 9°. Lū. n. nō dū nati fuissent aut aliqd bōi egissent: aut mali vt f3 electōez ppo^m maret nō ex opib⁹ s3 ex volūtatē qre tibi. **Preterea** ibidē exēplificat de figulo qd o eadē massa pōt formare vnū vas i honorez et aliū in pūeliā. ex qd vī arguē a fili de pdestinatioē hui⁹ et reprobatioē alteri⁹.

Circa istā questioz

sensit Aug⁹. aliqñ q^o 7 si bona opa in p^o scia dei non fuit rō predestinandi. fides tamen in p^o scia dei est ratio predestinā di sicut per eū patet sup eplam illā ad Ro. ubi vult q^o propter fidem quam p^o scuit in Jacob qua sibi esset creditur⁹ 7 infidelitatem in esau. hunc p^o sciebat 7 illum non. 7 habetur in littera. Sed illud retractat ipse primo retractationuz 22. inuens contra se rationē. quia fides est donum dei sicut 7 alia bona opera. qd^o probatur p^o Apl⁹. p^o ad Corin⁹. vbi dicit illud non dixissem si fidem inter dona spūs scī cōnumerare sciuissem.

Magister videtur

sentire q^o oīno nullum sit meritum predestinationis vel reprobationis. 7 videt inniti auctoritati aplī predictę 7 dicto Aug⁹. de predestinatione scōz. nō inq^o quia nos futuros eē tales scuit nos elegit. sed ut essemus tales per illam electi ones. Et magister adducit auctoritates Augustini contra se. 83. q. q. 68. dicent⁹ Qui vult inquit miserē 7 quem vult. in durat. sed hec voluntas dei iniusta esse non potest. venit enim de occultissimis meritis. quia 7 si ipsi peccatores ppter generale peccatum vnum massam fecerūt. non tamen inter eos nulla est diuersitas. pcedit enim aliquid in peccatoribus quo quamuis nondum sunt iustificati digni. tamē efficiuntur iustificatōe 7 iterum pcedit in alijs peccatoribus quo digni sunt obstratione. Rūdet magister q^o istam auctoritatem videtur retractasse in simili retractando illd qd^o dicit super eplam ad Ro. 7 hoc confirmat per hoc q^o quedam que subdidit in eadem questione retractat. sicut apparet primo retractationū. 25. 7 1^a videntur consonare cum ista sententiā. ex quo videtur etiam q^o illam sententiam retractauerit. Sed contra responsionez

magistri de retractatōe auctoritatis ad Ro. obijcit quidem doctor per hoc q^o Aug⁹. librum illum super eplam ad Ro. edidit quando fuit presbiter. illuz autem de. 83. questionū non compilat anteq^o esset episcopus. non igit videtur q^o retractando aliqua de primo libro retractat aliqua de secundo. quia retractando dicitur pri⁹ quando minus sciebat non est retractare dictum posterius quando magis sciebat. Sed illud argumentum non cogit. quia licet pri⁹ scripsit vnum librum q^o alium simul tamen fecit libruz retractationū. 7 tūc habuit illos ambos libros editos. 7 potuit finiam dictā in vno libro retractare in alijs siue pri⁹ editis siue poster⁹. apparet enī q^o oēs libros illos de qb⁹ fecerat mentionē ediderat anq^o edidit illū librum retractatō⁹. 7 tūc si in p^o. c. p^o retractationū retractasset aliqua sententiā quā dixisset i aliq^o alio libro poster⁹ qd^o edito 7 retractatō nō operiret q^o iterū repleret retractatōez illi⁹ siue in aliquo. c. assignato aliq^o libro posterius edito. vñ dicit libro p^o. c. 3° retractationū retractas illā sententiā de⁹ quē sensus ignorat addendū inq^o erat ut diceret mortalis corporis scilicet. Et subdit nec assidue repetē dū ē qd^o ēt super⁹ iā dixi. s^o hoc recolendū vbiq^o sententiā ista in meis libris inuenitur. s^o sententiā dictā in libro pri⁹ retractato 7 pri⁹ edito magis retractat eā dē sententiā ut dictā in libris poster⁹ editis q^o ep⁹. 3° aliter possz argui ptra expositionē mgrī q^o non inuenitur ubi Aug⁹. illa verba retractet. q^o sic ipemet confiteatur 7 vix est post illa verba que adducit sequuntur alia vba que retractat de illa qōne. 68. p^o retractationum c. 25. 7 ista vba non retractat. videtur autem q^o si intelligeret ea esse retractanda non inciperet a verbis sequentibus ista obmittendo illa.

Aliiter dicitur

operat circa creaturas solo beneplacito sui voluntatis opaf. vt sup hoc non sit aliqua alia ratio vl cā petēda. Qd confirmant p illud quod dī Ro. 9. d. Jacob et Esau cum nodū nati fuissent aut aliquid boni egissent aut mali ut fz electionē ppositū dei maneret. glosa sic nō p meritis pcedentibus ita nec p futuris. qz bona vl mala non erāt futura nisi appoita grā vl subtracta. Qd et apls declarat subdens an nō hz ptatem figulus ex eadem massa rē. vnde sicut sola voluntas figuli est ratio quare de hac pte masse fiat vas honorabile. de illa vas contumelie. nulla discrepantia existente in tota massa. quēadmodum nō est in pma mā quā tñ causa agēs vñ sit in vna pte forma nobiliori in alia vero minus nobili. sic sola volūtas beneplaciti dei ē ratio quare de eadez massa equalit vitiata in pmo parente: istuz eligit ad gloriā illum vero dimittit in cōdemnationē. vel etiam si nō fuisset massa vitiata et oēs essent equales non nisi gratuito vnum eligeret alterū vero mitte. vtrobiqz faciendo grām illi quē eligeret. sed maiorem illi quē eligeret ex massa vitiata et illi iusticiā quē ex massa damnata non eligeret. nō aut in iusticiā illi quē fm statum innocentie extñ tem non eligeret. Uterius dicit ista positio qz conuenit assignare rationem eius extrinsecā quare deus de tota massa perdita voluit qdā hoies misericorditer liberare et quosdam non. nullam aut quare potius hunc vel illum. Ratio pūni ponitur vt. s. bonitas eius vna et simplex existens in se manifestatur multipliciter in rebus diuersis simul. eo qz i nulla vna tota bonitas manifestari pot quia oīnam perfectionem non attingit vlla. vt quemadmodum ad perfectionē vniuersi requiruntur diuersi gradus rerum in naturalibus. et etiam in materialibus ex eadez materia equaliter se habente ad omnes. sic etiā propter eandē

bonitatem et perfectionem manifestandam requiruntur diuersi gradus in moralibus. quia in hoc bonitas sua manifestatur quo ad aliquem graduz super naturalem. reprobos enī iuste puniēdo manifestatur bonitas iusticie illi. sicut in glorificatis manifestat bonitas misericordie eius sic. n. de permittit iuste mala fieri ne bona impendantur sed ut eueniant. et hoc tam in moralibus vt in propoito. qz in naturalibz vt in ceco nato Jo. 9. in quo christus solam rationem ostēdit esse. ut gloria dei manifestaretur in illo. sed hoc nō ē ex defectu visus in ceco (s ex eius illuminatōe miraculosa a deo facta. Et videtur hanc rationem assignare apls Ro. 9. dicens. Volens deus ostendere iram iusticie rē. Cui concolor dat exēpluz de figulo de eodem luto faciente vas. vnum in honorem. aliud in contumeliā. de quo 2. Thimod. 2. dicit apls. In magna aut domo non solum vasa aurea et argentea sed etiam fictilia. Unde dicitur qz sicut in naturalibus cum prima materia tota sit vniformis quare vna pars est sub forma ignis alia est sub forma terre. alia sub forma hominis rē. bene potest assignari ratio intrinseca. scilicet perfectio vniuersi et extrinseca. manifestatio potentie et sapientie et bonitatis dei. Sed quare hec pars materie est sub hac forma et hec illa et non econuerso. nulla ratio potest assignari nisi sola volūtas artificis sic dēminantis. sicut in omnibus opibus humanis ut hic lapis figuretur sic ut struetur in altari alter ita ut in cloaca fm qz phus 2. phy. dicit aliquos lapides esse boni fortunatos et aliquos non. h. a mer electione artificis dependet. sic dicunt i proposito in particulari nulla est ratio quare hunc preelegit et illum nō. Qd confirmatur per Aug. super illud Jo. Nemo venit ad me nisi pater meus rē. vbi dicit quare hunc trahat. et illuz nō trahat noli velle diiudicare si non vis

errare. et dicunt quod ex hoc quod deus sic in equalia ex equalibus facit non est iniquitas. quia in his que fiunt ex gratia sine debito potest absque omni iniquitate deus dare. putat vult. Juxta illud Math. 20. Tolle quod tuum est et vade an non habet mihi quod volo facere. tunc autem esset iniquitas si esset datum ex debito.

Contra istam poëma

arguit quidam. primo contra illam rationem quam assignat in cor. nam nullus defectus culpe siue pene est de perfectione per se vniuersi igitur nec per se requiritur ad manifestationem diuine bonitatis. Et per hoc patet quod non est sile de differentijs reorum in eadem naturali et moralis. quia omnes species reorum distincte in esse naturali sunt de per se perfectione vniuersi. non sic autem de differentijs in esse morali in bonum et malum vel inter beatum et miserum. Itaque arguit quod si esset necessarius ad manifestationem diuine iusticie dñatio aliquarum ad hoc videret sufficere dñatio deum. non enim vident homines et demones in culpa et pena differre specie in esse morali. pluralitas autem indiuiduorum non est de perfectione vniuersi. Aut si dicas quod alio manifestatur diuina iusticia in illis et in istis iuste punitis. Contra ista manifestaretur diuina misericordia pluribus modis si deus glorificasset aliquos homines innocentes sicut glorificauit angelos innocentes. vel aliquos angelos vel homines sine omni merito in seipsis vel in alio. quod non fecit. cum magis tamen videretur de perfectione diuine bonitatis pluribus modis manifestari misericordia dei quam dei iusticia. Preterea arguit iste quod non videtur quod ex intentione deus fieri peccata permittat ut ea postmodum puniat. quia non videtur quod per intentionem culpam plus sint permittenda mala fieri quam facienda. quia nullum malum culpe vel pene potest esse per se intentum iniquitatis malum. Et si dicatur quod voluntas in permittendo nullo modo fertur super malum sed

solummodo super permissionem ut intendat malum permittere esse vel fieri non ratione totius sed partis. Arguit iste quod saltem non est manifestum qualiter ex intentione deus velit vnum et non alterum. Preterea. contra 2^{am} membrum. scilicet quod nulla sit ratio in speciali quare illud eligat et illum non. arguit quod illud exemplum non est sile in materia. nam ut nuda est non potest esse oria per quam sic sit disposita ad talem et talem formam si cut nec in massa respectu diuersorum vasorum: sed in hominibus videtur posse inueniri alia dispositio in vno et in altero propter quas huic congruant predestinari. et illi non. sicut in materia non ut nuda est dispositio propinqua ut fiat sub alia forma sicut patet de vino et aceto non autem esset perfectissime disposita ad illam posteriorem si non esset sub priore. Et quod illi adducunt pro se apostolum dicit iste secundum glossam quod apostolus hoc dicit non propter inopiam reddende rationis sed ut reprimat temeritatem incapacium. nec est simile in exemplo apostoli de massa et figulo nisi ex parte finis non autem ex parte subiecti. quia hic in electione potest esse differentia in subiecto. ibi autem non. et quo ad hoc est congruentius exemplum apostoli quod ponit scriptura. ad Thimo. 2°. de vasis argenteis et aureis. quia ibi est differentia in subiecto secundum quas vasa ficilia sunt in maiorem contumeliam. lignea in minores aurea in honorem maiorem et argentea in honorem minorem.

Iste igitur impro

bans istam positionem dicit aliter et habet sic. Actus diuinus potest considerari dupliciter. vel ut est a deo agente. vel ut recipitur in aliquod passum siue ut terminatur ad aliquod obiectum. primo modo nulla est ratio actionis diuine neque ut finis nisi ut bonitas sua manifestetur. neque ut efficiens nisi voluntas sua

2° modo tamen est assignare aliquam rationem per quam. scilicet illud ens circa quod est actio: ut ens ad finem: congruit finis et quod aliqua talis ratio sit ex parte entis ad finem ostendit tripliciter. primo quia in rebus omnino equalibus electio non minari non potest. igitur si deus istum eligat aliqua est differentia electi a non electo. 2° quia in omnibus operibus misericordie diuine videtur concurrere iustitia. ergo aliqua est congruentia ex parte illius circa quod operatur misericorditer. Et 3° quia consimiliter videtur non esse vel esse meritum electionis vel reprobationis. et ita licet malicia ex parte receptiui non sit causa damnandi a parte dei. quia tunc deus esset passiuus et temporale esset causa eterni. tamen bene conceditur ex parte damnandi malicia esse ratio motiua propter quam recipiatur in ipso aliqua actio et sit circa ipsum. ergo a simili videtur ex alia parte quod absque imperfectione dei in agendo possit poni aliqua ratio ex parte predestinati. Et iste innuitur in ista conclusionem auctoritati Augustini. preallegate. 83. questionum. que non videtur retractata et hic potest introduci expositio magistri superius posita. **Uterius in speciali** dicitur que sit ista ratio quod bonus vsus liberi arbitrii preuisus ex parte electi et malus vsus liberi arbitrii preuisus ex parte reprobati. hoc declarat sic. licet gratia principaliter operetur in actibus bonis tamen libere arbitrii cooperatur. quod probat per Augustinum super illud psalmi adiuua nos deus salutaris noster. ubi dicit Augustinus. cum ait adiuua nos. nec ingratum est gratie nec tollit libere arbitrii. qui enim adiuuat etiam per seipsum aliquid operatur. quando igitur offertur gratia viatori si recipiat gratiam oblatam et ei secundum vsus liberi arbitrii bene cooperetur meretur habere gratiam secundum gradum vltiorum. sicut exempli

ficat in multis gradibus intermedijs a statu peccati mortalis vsque ad statum glorie. quos non oportet modo enumerare omnes. et ita videtur quod totus bonus vsus liberi arbitrii pro omnibus statibus preuisus possit esse ratio electionis eterne ipsius bene vsuri. et ita ex alia parte de malo vsu et reprobatione. **Et si** obijciatur contra istud quod bonus vsus liberi arbitrii est per gratiam. ergo peccati nec ad effectum predestinationis. et ita non est ratio eligendi. Respondetur quod bonus vsus quodammodo non includitur sub predestinatione. nec sub eius effectu licet non sit sine eius effectu nec sit distinctum quod est predestinationis ab eo quod est liberi arbitrii. Sic igitur secundum ipsum et in eo circa totum genus humanum potest assignari bonus vsus et malus vsus et de quocumque homine potest assignari ratio ex parte ipsius non propter quam sed sine qua non. Tamen in speciali circa determinatum hominem non est hominis illam rationem inuestigare quantum non desit: et vix possit sciri. tamen in speciali secundum eum magna inopia reddende rationis apostolus laborauit cum dixit ad Romanos. 11°. O altitudo diuinarum quae in hoc consistit iudicij dei abyssus multa

Sed contra istud

arguitur. primo quia deus non prouidet istum bonum vsus libero arbitrio nisi quia vult vel preordinat istum bonum vsus eo. quia sicut dicitur est os. 39. Aerta preuisio futurorum principum gentium est ex determinatione voluntatis diuine. si ergo offerant voluntati diuine duo equales in naturalibus: quero quare istus preordinat bonum vsus libero arbitrio et illi non est huius ut videtur assignare rationem nisi voluntate diuina. et hec est prima distinctio inter eos quam per te sequitur electio vel reprobatio. ergo in prima distinctioe pertinentem ad predestinationem et reprobationem sola ratio est diuina voluntas.

Preterea. ista ratio quā ponit nō videtur cois omnib' predestinati & reprobatis. pmo quidē qz nō puit in quibus non puidet deus vsum bonū vel malū liberi arbitrij. Et si dicas qz & si non pvideat vsum talē tamē puidet istū bñ fuisse vsuz si supuixisset. illū fuisse male vsuz si superuixisset. & sō istū perducit ad baptisimū & illuz non. & iste saluatur & ille dānatur. Sed hoc ipse ita iprobat qz pp bonum vsum pūsus; aliter si supuixisset non acceptat vel dānat. tunc enī adule' scōm eos moriens i gratia non pmiaret scōm merita q iam h3 s3 scōm illa q pvideat habitur' si supuixisset. Sitr si loquamur de angel' pdestinatis & non pdestinatis quē vsum liberi arbitrij puidet deus in isto si offeratur gratia quē non puidet in illo pp quē predestinat istum & illū reprobat.

¶ Potest aliter dici

qz pdestinationis nulla ē ratō etiā ex pte pdestinati aliquo' prior ista pdestinatione. reprobatiōis tñ est aliqua causa non qdēz pp quā deus effectiue iprobat inq̄tum est actio a deo. sic argutuz ē in pmissa opi. qz tunc deus esset passivus: sed pp quā ista actio sic terminet ad istud obm & non ad aliud. Prim' pbat. qz volens ordinate finē & ea que sunt ad finē prius vult finē q̄ aliquod entium ad finē & ppter finē alia vult. q̄ cuz in toto pcessu quo creatura bñfica bilis pducitur ad pfectū finē. finis vltimus sit beatitudo pfecta deus volens huic aliqd istius ordinis pmo vult huic creature bñficabili finē. & q̄si posterius vult sibi alia q̄ sunt in ordie illoz que ptinent ad illū finem. s3 gfa. fides. merita. & bonus vus liberi arbitrij. omnia ad istum finē sunt ordinata. l3 quedā re motius & quedam ppinqu'. q̄ pmo isti vult deus bñtitudinem q̄ aliqd istozum & prius vult ei qdcunqz istoz q̄ puidet at ipm habuit qdcunqz istoz. igitur

pp nullum istoz pūsum vult ei bñtitudinē. 12^m pbat. qz dānatio nō videtur bona nisi quia iusta. Nā fm Aug. sup Scñ. 4i. Non prius ē deus vltor aliquis sit peccator. videtur. n. esse crudelitatis punire aliquē non pexñte i culpa. igitur a fili non vult deus punire aliquem punire q̄ videat aliquē eē peccatorem. nō igitur prim' actus voluntatis diuine circa Judā ē velle dānare iudam. put iudas offert in puris nālīb' qz tunc videret velle dānare sine culpa. sed videtur qz o3 iudaz offerri voluntas diuine sub rōne peccatoris anteq̄ velle ipm dānare. q̄ cū reprobare sit velle dānare reprobatio h3 ex pte obiecti rōne aliquā. s. peccatū finale pūsum. Hoc cōfirmat aucte Aug. in li. de pdestinatione scōrum & ponitur in lfa.

Contra istud Petrus & Judas eiles in naturalib' voliti a deo in eē exie in illo instāti in quo offeruntur voluntati diuine in exñtia nālī & eqles d p te pmo vult Petro bñtitudinem. q̄ tunc qd vult iude. si dānationēz habet ppositum. qz tunc reprobat sine oi rō si bñtitudinem q̄ predestinat iudā. Dī potest qz in isto pmo instāti nihil vlt iude. s3 tñ est ibi negatio volitionis glū & sitr quasi in 2° instāti nature qñ vult petro gratiam adhuc nullus actus positivus voluntatis diuine est circa iudā. s3 tñ negatiuus. In 3° instāti qñ vult pmittere petrū esse de massa pditionis lue dignū pditionē & hoc sū pp pctrū originale siue actuale tūc vult pmittere iudam simili modo esse filium perditionis & hīc ē primus actus positivus vniformis quidē circa petrum & iudam. s3 e isto actu est istud verum iudas crī sin liter peccato positus illis negationibus. s. qz non vult sibi dare gratiam nec gloriam. In 4° instāti offertur Judas v peccator finaliter voluntati diuine. & t ipē vult iuste punire & reprobare iudā

Nec mirū qz
les predestinati
bona omia act
mala autē nob
ne rōne cōgruū
le dammare nō
tribui respect
is puris natur
lecta ut cogniti
Pōt cōfirm
namus duos e
mibi quozū al
istū quē diligo
pōt possit mibi
diligo nō pōt
istā qz in potest
eos posse offen
mutuūqz offen
nō volo ad illu
pcrem offensa
ste punire eū. p
mittendā siue
Sed adhuc
tritudinal. t n
fm istā viā. nar
actus & certitud
certitudine de
hīc aliquā cam
lo qz de pte se
are nō erit cert
iudā peccatū
lo bono & malo
originali ex ho
nat luciferū ef
lo ut videt nō o
tor. Preterea
ore luciferū pec
positivus volū
videt qz vult e
sū. ius respectu
mū actus pmiss
fictus. & tunc cr
lione quis actu
luntatis. ergo v
ar actū positivu
mittit. Prim

Nec mirū q̄ non ponit similis p̄ces
sus p̄destinationis ⁊ reprobationis. q̄
bona om̄ia attribuunt p̄ncipaliter deo
mala autē nobis. ⁊ ita deū p̄destinare si
ne rōne cōgruit bonitati sue. sed ip̄m vel
le damnare nō videt sibi im̄ediate posse
attribui respectu obiecti ut cogniti in su
is puris naturalibus sed t̄m respectu ob
iecti ut cogniti in peccato mortali finali

Pōt cōfirmari ita r̄sio p̄ simile po
namus duos ex pte sue eque gratiosos
mibi quorū alterū diligo: alterū non. ⁊
istū quē diligo p̄ordine ad aliq̄d bonū
p̄ q̄d possit mibi placere. illū autē quē nō
diligo nō p̄ordine ad tale bonum. si ita
esset q̄ in potestate mea esset p̄mittere
eos posse offendere possem velle p̄mitte
re utrūq̄ offendere. ⁊ ex quo illū p̄ducē
nō volo ad illud p̄ q̄d possit mibi placē
p̄scirem offensam ei⁹ p̄petuā. ⁊ ita me iu
ste punire eū. p̄scire autē offensā alteri⁹
remittendā siue p̄mutandā ad q̄d velle

Sed adhuc cōtra istud instat. q̄ de
certitudinalit̄ nō p̄videt iudā esse malū
fm̄ istā viā. nam sola p̄missio alicuius
actus ⁊ certitudo de p̄missione nō facit
certitudinē de illo actu. quia oportet
h̄re alicuā cām effectiuā. igit̄ ex hoc so
lo q̄ de⁹ p̄scit se velle iudā p̄mittere pec
care nō erit certus de iudā peccaturo. ul
iudā peccaturū. Vel loquamur de ange
lo bono ⁊ malo qui non crāt in peccato
originali. ex hoc inquā solo nō videt q̄
sciat luciferū esse peccaturū. ⁊ ex hoc so
lo ut videt nō offert sibi lucifer ut pecca
tor. Preterea. quid est istud velle p̄mit
tere luciferū peccare. si h̄ est aliquis act⁹
positiuus volūtatis respectu peccati. igit̄
videt q̄ vult eū peccare si nō est act⁹ po
sitiuus respectu actus peccati. sed respec
tu actus p̄missionis tunc erit actus re
flexus. ⁊ tunc erit querere de ista p̄mis
sione quis actus sit. si actus positiu⁹ vo
luntatis. ergo videt adhuc q̄ deus habe
at actū positiuū respectu peccati q̄d per
mittit. Prīmū istorū soluit per hoc q̄

deus p̄scit se coopaturū lucifero ad sub
stanciam illius actus qui erit peccatum
hoc autē p̄scit quia vult coopari illi si
est peccatū cōmissionis. vel p̄scit se nō
coopaturum ad actū aliquē si non vult
ip̄m. ⁊ hoc si iste actus primus est p̄ctm̄
omissionis. ⁊ sciendo se coopaturū ad
talē sbam actus cū non circūstantiis de
bitis vel nō coopaturū ei ad actū neces
sarium. ⁊ per p̄sequens quē omittet: scit
illum peccaturū. ita q̄ scit hūc peccatu
rum nō solū q̄ scit se p̄missurū sed etia⁹
quia scit se coopaturū huic ad substan
tiam actus nō circūstantionati. ⁊ p̄ p̄ns
iste cōmittet. vel non coopaturum ei ad
actum necessariū. ⁊ per p̄ns iste omittet

12^m dubiū difficultatē querit tangentē
diuinā voluntatē de qua nō mō sed alio

De istis opinionibus oibus. q̄: ap̄lus
videt disputas de ista mā ad Ro. in fine
quasi totū inperutabile relinquere. O
altitudo inquis diuinarū sapientie ⁊
scie dei. Et quis nouit sensū dñi aut q̄s
cōsiliarius eius fuit. ideo ne scrutādo de
p̄fundo fm̄ dictū maḡi: eat in p̄fundū
eligat que magis placet. dum t̄n saluē li
berras diuinā sine aliqua iustitia ⁊ alia
que saluāda sunt circa deū ut liberalit̄
eligentem. ⁊ qui aliā opinionē tenuerit.
respōdeat ad ea que tacta sunt p̄tra eā.

Ad primum argu

mentū principale respondeo q̄ sūma bo
nitas pōt stare cum liberali cōicatione.
licet nō sit illa equalis omnibus. pōt enī⁹
sūme bonus ex libertate libere cōmuni
care ⁊ ut ostendat se non necessario libe
ralem. sed liberalē libere cōmunicatū
pōt aliquibus duobus apprehēsis equa
libus velle bonū nō equaliter cōmunica
re. nec in hoc sit iustitia aliqua sicut di
cit secūda opinio. quia nihil est ibi debi
tum. Ad secūdū dico quando sunt
aliqua duo eque volubilia ⁊ ordiabilia
ad aliquē finē ⁊ ex parte sui habēt rōnez
illam propter quā sunt volenda ab aliq̄

voluntate. volūtas p acceptans vnū illo
rum alteri ad illū finem peccat fm acce
ptionem psonarū. talis est autē omnis
volūtas creata. quia respectu illius bo
nitas amabilis est rō recte amādī. nō sic
volūtas increata respectu alicuius boni
alterius ab essentia sua. nullū enī aliud
bonū. quia bonū ideo amat ab illa vo
luntate sed ecōuerso. 7 ideo nō pōt acce
prare psonas. quia nō est in eis bonitas
que sit sibi ratio amandī.

Ad primū in oppo

situm qui vult tenere aliaz viā pōt dicē
sicut dicit quarta opinio q̄ aplūs i hoc
redarguit psumptuosos inquiretes illa
quorū nō sunt capaces. nō autē ppter in
opiā reddende rōnis sa tē in cōi. licet in
particulari nesciat qd malū pūider de
in isto ppter qd reprobet eum 7 in ist o
spālibus peccatis pūisus est altitudo dī
uitiarū 7 sunt iudicia incōprehensibilia.
cui videt cōcordare illud vocabulū iu
dicij. quia iudiciū est de particulari agi
bili. vñtate enim non dicim⁹ de pncipijs
practicis siue de legibus statutis esse iu
dicia sed de aliquo particulari actu iu
dicatur fm principia practica siue leges
statutas. 7 ideo nō obstante q̄ sit pncipi
pium practicu statutū p diuinā volūta
tem q̄ omis pūisus finaliter malus dā
netur. tñ de particularibus assumendis
sub. iste pūidet sic finaliter malus 7 ille
sic quasi ex hoc iudicat iste reprobat⁹
ppter hoc 7 ille ppter illud ista iudicia
sunt inscrutabilia. non enim scit hō nec
pōt scire in qd peccatū deus vult pmir
tere istū cadere respectu cuius sit nō vo
luntis cōferendi grām ut sic offerat tanq̄
finaliter peccator in illo peccato. 7 sic p
pter illud peccatū pūisum reprobetur.
De bonis autē pūisus pōt poni q̄ nulla
sit rō. sicut dictū est in quinta op. Et
si cōtra hoc arguas q̄ saltē circa bonos
non erūt iudicia inscrutabilia. facile enī
est dicere de eis q̄ quia vult. ideo saluat

Pōt dici q̄ de eis inquantū predestinat
nō est iudiciū neq̄ de facto in existentia
neq̄ quasi in pscia diuina. iudiciū enī
est de aliquo facto uel pūiso. sed de ma
lis licet nō sit iudiciū de facto. quia non
peccauerūt. pōt tñ condēnatio dici iudi
cium de eis in pscia dei vbi dicunt mali
7 tūc inscrutabilitas iudiciorū p̄t referri
ad malos ex parte quorū ponit aliq̄
rō. licet ille rōnes ex parte diuersorū pro
pter quas quasi ex pte eorū serunt iudi
cia sint inscrutabiles 7 per hoc iudicia
scrutabilia. Ad aliud Aug. facit p
5° op. qz pbat ex pte pdestinatorū nullā
eē rōnem. sed nō ex pte dānandorū.

Circa distinctio

nem. 42. Quero vtrū deū ei
oipotentē possit probari nālī rōne. Q
sic. Ricardus d̄ tri. l. c. 3. ad oia q̄ fide te
nemus nō solū habemus. ōnes nāles s̄
necessarias. Preterea nālī rōne pbat
deū esse potētē infinite. sicut pbat. 8°.
philī. 7. 2°. metha. potentia aut infinita
nora est esse oipotentia. q̄ tē. pbatio mi
qz notū est potētia infinita nō posse ali
quā aliā maiorē cogitari sine p̄dictione
quacūqz aut pō que nō est omipotentia
pōt cogitari maior sine p̄dictione. pbo.
sine p̄dictione pōt cogitari oipotentia s̄
rōne oipotentie. ipsa aut maior cogitat q̄
cūqz alia q̄ nō esset oipotentia. Si dī
cas q̄ nō pōt nālī pbari oipotentia esse
cogitabile sine p̄dictione. Cōtra. oipo
tentia esse in entibus verū est. q̄ omis rō
p̄bans impossibilitatē oipotentie: sophi
stica est. ois aut rō sophistica pōt p intel
lectū ex puris naturalibus solui. q̄ intel
lectus talis ex puris nālībus pōt cogno
scere nullū impossibile sequi ex omipo
tentia. 7 scit q̄ illud est possibile ad qd
nullū impossibile sequit. cognoscit q̄ oī
potentiam esse possibile. Ex isto etiaz
pōt fieri rō p se. quia si naturaliter pōt
pbari oipotentia esse possibile. quia nō
impossibile. q̄ naturaliter pōt pbari eē

esse necessariā. quia nō pōt esse nisi pos-
sit esse necessaria. et qđ pōt eē necessariū
est necessariū. § 7c. *Contra*. nulli philo-
sophi utentes naturali rōne etiā quātū-
cunq; pfecte cōsiderarēt deū sub ratōne
efficientis cōcesserūt deū esse omnipotē-
tem fm intellectū catholicōz. *Confir-*
matur etiā. quia articulus fidei est in
symbolo apłorum. *Credo in deum pa-*
trem omnipotentem 7c.

Hic respōderi pos

set distinguēdo qđ omnipotēs aut pōt di-
ci agens qđ pōt i omne possibile media-
te uel imediate. et hoc modo est potētia
actiua primi efficientis omnipotētia. put
extendit se ad omne effectū in rōne cau-
se proxime uel remote. et si nāliter possit
cōcludi eē aliqđ primū efficiēs sicut ostē-
sum est. §. 5. dī. 2. naturaliter etiā potest
cōcludi illud esse omnipotēs hoc mō lo-
quendo. Alio mō accipit omnipotens
proprie theologice. put oipotens dicit
qui potest in omnem effectum imedia-
te et in quocūq; possibile. hoc est in qđ
cunq; quod nō est ex se necessariū nec in-
cludit in se cōtradictionē. ita inquā ime-
diate qđ sine omni coopatione cuiuscūq;
alterius cause agēis. et hoc mō oipoten-
tia videt esse credita de pmo efficiente et
nō demonstrata. qđ licz p^m efficiēs hēat
in se potētiā effectiua eminentiorē pō-
tētiā cuiuscūq; alterius cause effectiue. hēat
etiā in se eminetē potētiā effectiua
cuiuscūq; alterius cause. sicut deductū
est dī. 2. et per hoc probatū est eū habe-
re potētiā infinitā. et istud sit quasi ul-
timum ad qđ ratio naturalis potuit atti-
gere de deo cognoscendū. tñ ex hoc non
videt posse cōcludi omnipotētiā scđm
istū intellectū. quia et si verū sit nō tam
est manifestū naturali rōne qđ hñs calī-
tatem eminetē in se et calitatez cause se-
cunde eminentius qđ illa cā secunda habe-
at respectu sui effectus posset imediate
in efficiē imediatū cāe 2. ordo. n. cāz su-

pior et inferior h nō pcludit. qđ et si sol
hret i se calitatē eminentiorē qđ hēat bos
ul' aliud al' nō tñ pcederet solē imediate
posse gnare bouē sicut pōt mediate cū bo-
ue gnare. et h maxie ponerēt phi. qđ non
posuerūt cām 2^m nēcio pcurrēt ppter
aliquā pfectionē addendā effectui. §. qđ
magi ppi impfectōz addendā. qđ calitas
pme cāe imediate pscā ē. iō posuerūt eā
nō posse imediate eē cām alicui' impfci
effect'. et iō o3 cās agēis aliā pcurrē im-
pfectionē ut illa p^a nō pducēt fm ult^m
pōt sue. §. cū illa cā agēis 2^a efficiē oimī-
nutū et impfctm pducēt. h ē nō ita pscm
effectū pducēt mediatē cā 2^a impfecta si
cut si imediate pducēt non mediatibus
alijs cāis secundis. §. si phi nō posuerūt
p rōnē nālē pcludē deū posse ptingenter
cāre quāto magis nec posse imediate in-
quētiq; effectū uel in qđcūq; qđ pōt pro-
ducere mediatibus alijs cāis secundis.

Preterea si ipsi habuerūt quasi pro
pncipio qđ de nihilo nihil fit. saltē i istis
gnalib' et corruptibilib' nō vī deū sic eē
oipotentē qđ possit aliqū effectū totalit
pducere sine omni alia cā cōcausante.

Preterea si phi posuerūt deū esse ne-
cessario agēis. sicut vident multi eorū
sensisse et posuisse si cum hoc ponerēt qđ
esset oipotens fm istū intellectū 2^m. ha-
berēt negare omne aliā calitatē cuiuscū-
q; cāe 2^a. qđ ē maximū icōueniēs eis. Nā
cā nēcio cāis i qđcūq; instātī cōparet ad
effectū. nēcio in eodem instāti causat et
agit. ergo cū prius comparet cā supior
ad effectū qđ cā inferior et tūc per te neces-
sario est omnipotēs. §. in illo instātī pro-
ducit effectū totū. §. in secūdo instātī in
quo compāt cā secūda ad eundē effectū
nihil intelligit tūc causandū. et ita agēs
2^m uel cā 2ª nihil pōt cāre. Et ex hoc ap-
paret qđ ista ppo qđcūq; pōt cā effectiua
pma cū cā 2ª pōt p se imediate nō est no-
ta ex terminis neq; rōne nālī. sed est tñ
credita. quia si ipsa omnipotētia ex qua
dependet esset nota rōne nālī facile esset

probare ipsis phis multas veritates et propositiones quas ipsi negat. et facile eēt eis pbare saltem possibilitatē multorū que credimus que ipsi negāt. Omnipotentia tamē hoc mō supra. licet nō sufficienter demonstret. pbabiliter tñ potest probari sicut verū et necessariū. et probabilius q̄ quedā alia credita. quia nō est incōueniens quedā credita esse euidentiora q̄ alia.

Ad auctoritatem

Ricardi. dico q̄ si sint necessarie rōnes ad omnipotentia pbandā et quedā alia credita. tamē nō sunt euidenter necessarie et vere. sicut illa rō que probat trinitatem ppter duplicē pductionē ad itra in diuinis. quia licet sit ex necessarijs. nō tñ pmissa sūt necessario euidentes. quia nō sūt note ex iminis nobis notis neq̄ ex immediatis nobis notis possibile ē hoc inferre. sicut dictū est dī. 2. q. 1. Ad 2^m dico q̄ infinita potētia dei et si possit cōcludi de deo naturali rōne. nō tñ omni potētia sūm q̄ pprie sumit. Et cū dicis q̄ infinita potētia nulla pōt maior cogitari. verū est intensiue. tñ nō videt cōtradictio q̄ sit uel cogitet maior pō ad plura se extendēs extēsiue. vel diceret q̄ et si nō sit cōtradictio oipotentiaz cogitari que ut sic aliquo mō excedat infinitā potētiā non intellectā ut omnipotentia. nō tñ est nāliter notū potētiā sic intellectā ēē oipotentia. Et cū dicis notā esse omni potētiā pprie sumptā. hoc negat. et cū pbatur. quia ois rō probans impossibile sequi ex ea ē sophistica. Ad hoc dicis q̄ est sophistica. nō tamē pōt solui p rōnem nālem. quia put dicis sophistica et peccans in mā est hñs aliqua pmissam falsaz. et nō pōt solui nisi p interemptio nem illius pmissae. que tñ nō pōt cognosci intermenda p rōnem nālem. sicut nō pōt cognosci vera p rōnem nālem. Et cōtra istud arguo sic. aut illa que apparent vera et nō apparēt intermenda ex

rōne nālī apparēt esse vera ex terminata tanq̄ immediata. aut apparēt esse cōclusa ex immediatis. Si pmo mō. ergo intellectu nō pōt esse certus de pponibus immediatis que sit vera et que nō. quia tñc apparet alique ppones vere et immediatis que tñ sunt simplicit̄ false. et ita nō erūt aliqua pncipia certa tāq̄ tanue i domo cōtra phm et cōmentatozē 2° metha. cl. ca que nō ptingit errare. Si 2° mō appareant esse vera tanq̄ cōclusa ex immediatis tunc arguo de illo syllogismo sophistico sicut de isto. aut peccat in mā aut in forma. si in mā tunc pōt solui. quia pmissa falsa peccās in mā pōt interimi. in forma adhuc pōt solui p artē logicā.

Si autē dicat q̄ peccat in forma. et tñ non pōt solui rōne nālī. Istud videt absurdū. quia sicut intellectus inclusus in nālibus tradit omnē artē de syllogismo apparenti informi et defectuoso. si possit soluere p illā artē omnē talē syllogismū applicādo talē artē ad talē paralogismū. Ideo dico aliter q̄ et si quicunq̄ paralogismus deducens apparenter ad impossibile ex pmissa significat deū esse oipotentē posset solui p intellectum et rōnem nālem siue peccet in mā siue in forma et intellectus posset scire quicunq̄ talē paralogismum diuissim factus esse solubile. nō tamē sequit̄ q̄ sciat istud nō esse impossibile. stat enim oppositū. q̄ dubitet istud esse oppositū pmo ex repugnantia terminorū ex quo tñ nō posset sequi aliq̄ manifestius impossibile aut q̄ dubitet utrū ex isto possit inferri aliquid impossibile aliud a quocunq̄ lato. et illud argumentū inferens illud impossibile sit insolubile. licet illud nō sit aliquod eorū que facta sunt que scit naturaliter soluere. vel aliter generaliter potest responderi ad illud argumentū q̄ potest fieri generaliter ad omne crediturū q̄ illud sit necessariū ad omne possibile et credibile.

Q non
bat
na rō impossi
vel ex pa
ex pre dei.
se sequit̄ q̄
na. q̄ si non: au
m bonum sibi
ut q̄ aliquid si
ad illud recipi
nō fieret si dan
illud. Ita arg
infectibile. erg
a deo posset
iri: q̄ non dat
possibilitas vi
m potētiā dare
sol. de casu o
pleuerantia
angelus hñt: et
angelo iō non
cepit.
Hic dic
is oppositū ma
mo. q. 3. Con
solita retracta
culo siue sit t
mam non opo
ex vobis suis p
iste opposita.
m sic. Nihil est
q̄ simpliciter repu
gnat sibi ēē.
gnat ei ex se p
aliquem affir
as ad aliquid
t. quēcūq̄ q̄
nati et p se cē
māz alio respec
tū vel negati
tū alium et nō
alibus ptra
m formalē di

Quæ circa distinc-

tionē. 43. vbi magi sipro-
bat opt. aliozum qro vtrū
pma rō impossibilitatis rei sciende sit ex
pte dei vel ex pte rei factibilis. Q. ma-
gis ex pte dei. pbo. magi arguit distin-
ctōe sequēte: q. vniuersū possit fieri me-
lius. q. si non: aut hoc eēt ppter hoc q.
nllm bonum sibi deesset: tūc eēt deus
aut q. aliquid sibi deesset sed non eēt ca-
pax ad illud recipiendū. tūc arguit q.
melius fieret si daret sibi capacitas a deo
ad illud. Ita arguo i pposito si aliquid
sit infectibile. ergo si daretur sibi capaci-
tas a deo posset fieri. ergo mō non pōt
fieri: q. non dat sibi capacitas. ergo ista
impossibilitas videt pmo eē ex parte dī
non potētis dare capacitatem. Cōtra
Ansel. de casu diaboli. c. 3. q. deus de-
dit pfeuerantiā bono angelo: iō bonus
angelus hūit: tūc q. deus non dedit ma-
lo angelo iō non hūit. sed q. malus nō
accepit.

Hic dicitur ab Hen. 6. q. 3. cu-
libeto. q. 3. cu-
tus oppositū manifeste quere. 8. quoli-
beto. q. 3. Cōtra istā scōam sniam sūū
sit dicta retractando pma sniam de isto
articulo siue sit dicta vt retractada per
pnam non oportet et arguē ptra eā nī-
si ex vbiis suis ppris que implicant ma-
nifeste opposita. In specialr arguo q.
eam sic. Nihil est simplr impossibile nī-
si q. simplr repugnat sibi esse: cui autēz
repugnat sibi eē. cui autē repugnat eē re-
pugnat ei ex se pmo t non ppter respec-
tū aliquem affirmatiuum vel negatiuum
eius ad aliquid aliud. pbatō. repugnā-
tia. n. quēcūq. extremoz est ex rōe sua
formali t p se eēntiali circūscripto quos-
cūq. alto respectu vtriusq. extremi po-
sitū vel negatiuum ad quodcūq. aliud
sicut album t nigrū p se ex suis rōnib.
formalibus ptrariant t hnt repugnan-
tiam formalez circūscribendo p impos-

sibile oēm respectū ad quodcūq. aliud. Il-
lud igr est simplr impossibile cui per se re-
pugnat esse t quod ex se pmo est tale q.
sibi oīno repugnat eē t non ppter aliquē
respectum ad deū affirmatiuum vel nega-
tiuum immo sibi repugnaret eē si p im-
possibile deus nō eēt. videt igr pma sen-
tētia pbabilior 2^a. Sed 2^a istam pma
sniam arguo pmo sic. po^a actiua qua d-
us dī oīpotens non ē formalit intellect-
diuin⁹ sed qsi psupponit actionem intel-
lectus siue illa po^a it voluntas siue a^a
potentia executiua. s. lapis ē possibilis
eē ex se formalit. s. reducēdo quasi ad
pmtū pncipiū extrinsecū intellect⁹ diuin⁹
erit illud a q est pma rō possibilitatis
in lapide. non igr i^a potētia actiua a q d-
us dī oīpotens ē pma rō possibilitati in
lapide. Probatio assūpti. possibile scōz
q. ē termin⁹ vel oīm oīpotētie ē illū cui
non repugnat eē t qd nō pōt ex se eē ne-
cessario lapis pductus iesse intelligibīl-
p intellectū diuinū hz ista ex se formalit-
ter: t qsi pncipiatue p intellectū. igr ē
ex se formalit possibīlis t qsi pncipia-
tiue per intellectū diuinū. male igr videt
illa pma snia ponere q. oīpotētia i deo
sit illa potētia q ē potētia passiua i cre-
atura t hoc si loqur de potētia actiua
a q deus dī oīpotens t respectu cui illa
dī potētia passiua in creatura. Cōfir-
mat ista rō potētia actiua q ē oīpotē-
tia non dat alicui aliqd eē nisi pducen⁹
illud. q. illa ē potētia pducta rei ad ex-
tra. s. an oēm pductoz rei ad extra ref-
hz eē possibile q. sicut pbatū ē dī. 36.
Rem pduct incē intelligibīl non ē rez
pduct incē simplr. t si eēs non eēs p illā
potētiā q deus dī oīpotens. non igr p
illam potētiā que ē oīpotētia ē res a^a
a deo pmo possibīlis. Itē in cāis pnci-
si affirmat⁹ ē cā affirmatiōis t negatio ē
cā negatiōis. s. m q dicit pma. p^o posterī.
sicut si hfe pulmonē est cā respīrandi. n
habere pulmonem est causa non respī-
randi: ergo si potētia actiua que est

omnipotentia in deo est precisa ratio possibilitatis in creatura negatio potentie actiue in deo est causa negationis possibilitis in creatura: quod ipse negat et bene: quantum ad hoc: quia impossibilitas in creatura est propter formalem repugnantiam primum. Preterea. iste respectus qui consequitur potentiam actiuam in deo in 4. instanti aut est realis aut non. Si realis et ad extra hoc est improbatum di. 30. Si rationis: in 3. instanti terminat possibilitas ad deum sub ratione absoluta: quod non infero sicut in se inconueniens sed tamen a pluribus concedendum: et saltem non habendum pro inconuenienti ab eis qui tenent opinum illud doc. ex quo sequitur ad eam. Similiter propter idem ex ista positione infero aliam conclusionem. scilicet quod non est aliquis respectus prior ex parte cause que ex parte causati: immo ab ipsa causa sub ratione absoluti est ipsum causum sub ratione absoluta: et postea tertio sequitur respectus in cato ad causam. et 4. in causa ad causum iste ergo ordo absolutorum et relativorum quem hic concedit nunquam debet teneri inconueniens tenentibus eum. 13. similiter infero quod potentia ut est attributum diuinum et dicit perfectionem simpliciter non dicit aliquem respectum ad creaturam quod ipse probat in prima sententia. 6. quolibet. q. 3. quia nulla perfectio diuina et simpliciter dependet a creatura: hoc autem probat Ansel. mono. c. 15. cum illa relatio ad creaturam non dicat perfectionem simpliciter etiam in bono: quia deus non esset talis si creatura non esset. est autem perfectum omni perfectione simpliciter ex se et ex natura sua et non ex aliquo respectu ad creaturam: hoc igitur illatum quod puto esse verum sicut et a domino non debent respici sicut inconueniens ab aliquibus tenentibus dicta eius.

Aliter dico

a prima sententia quantum ad illud quod probant illa duo argumenta: quia 13. potentia dei ad se. i. aliqua perfectio abso-

luta qua deus est formaliter potens si in deo in primo instanti nature sicut quolibet perfectio absoluta simpliciter sicut calorem consequitur esse potentiam calefaciendi qui tamen calor est absoluta forma: tamen per ipsam potentiam sub ratione qua est omnipotentia non habet obiectum quod sit primo possibile per intellectum diuinum producentem in primo instanti illud in esse intelligibile: et intellectus non est formaliter potentia actiua deus est formaliter omnipotens: et tunc res ducta ab intellectu diuino in esse tali. scilicet intelligibili in primo instanti nature habet se ipsa esse possibile in secundo instanti nature: quia seipsa formaliter non repugnat sibi esse: et seipsa formaliter non repugnat sibi habere esse necessarium ex se: in quibus duobus stat tota ratio possibilis in quibus correspondet rationibus potentie actiue: non est igitur possibilitas in obiecto aliquo potestatem si omnipotentia in deo accipiendo omnipotentiam pro perfectione absoluta in deo sic ne creatura est prior aliquo absoluto in deo si tamen res intelligat esse possibilis antequam deus pro omnipotentiam producat eam: sic est verum: sed in illa possibilitate non est simpliciter potestatem sed producat ab intellectu diuino. Quantum autem ad impossibilitatem dico quod illa non potest esse per se dei: sic dicitur per se in hoc propter rationem factam contra secundam sententiam: quia ipsa est impossibilis propter repugnantiam eius ut fiat quod intelligo sic impossibile simpliciter includit in compossibilia que ex rationibus suis formalibus sunt in compossibilia: et ab eo simpliciter principatiue in compossibilia a quo principatiue habent suas rationes formales. Est igitur ibi iste processus: quod sicut deus suo intellectu producit possibile in esse possibili ita producit duo entia formaliter utrunque in esse possibili et illa producta seipsis formaliter sunt in compossibilia ut non possint simul esse unum neque aliquid. tertium ex eis. Hanc autem in compossibilitatem quam habent

aliter potens si
si nature sicut
plura simpliciter
aut esse potens
tamen calor est
per ipsam potens
impotentia non
primo possibile
pducem in
intelligibiliter in
orientia actus
tenet: tunc res
ino in eadem
nec nature habet
eo instanti nam
repugnat: sicut
non repugnat sicut
in quibus duobus
in quibus corre
e actus: non est
aliquo: porro q
plendo dipotent
ita in deo sic nec
ab absoluto i deo
possibilis ante
ducatur eam: sic
bilitate non est
ab intellectu diu
possibilitate dico
eius: dicitur p
tam extra se
possibilis ppter
fiat quod intell
pluriter includit
actionibus suis
bilitate: et ab eo
bilitate a quo p
tiones formales
us: q sicut deus
possibile in esse
uo entia forma
sibili et illa po
er sunt incom
ne simul esse vno
ex eis. hanc au
quam habet

forma iter hnt ex se. pncipiatue ab eo
quodammodo q pduxit ea: et ista incom
possibilitate istoz sequit incopossibili
tas toti figmenti includetis ea: et ex ista
impossibilitate figmenti in se et ex icopos
sibilitate prium suaz. sequit ipossibili
tas ei respectu cuiuscunq agentis. et ex
hoc h3 copleri tot. pcessus ipossibilitat
rei quasi vltim gradus ipossibilitatis
sit negatio respect ad qdcunq agens.
o3 h3e aliquem respectu negatiuum ex
pte dei nec ex pte cuiuscunq alterius. nec
e forte aliqd in na rei l3 intellect possit
copare deum vel aliud agens ad istud id
negatioe respectus. Sic igr impossibili
tas pma e formalr ex pte impossibilis
et pncipiatue a deo. et si pncipiatue re
ducatur ad aliqd non tm reducitur ad nega
tionem possibilitatis in deo: imo reducitur
e actus: non est pncipiatue ad intellect diuinu
aliquo: porro q si pncipiant illud i illo in quo ptes ille for
maliter repugnant ppter qua formalez
repugnantia totum ex eis simplr e ipos
sibile. Et ex hoc apper q falsa e imagi
natio querentiu impossibilitate aliquo
tr q si in aliquo vno. q si aliqd vnu vel
intelligibile vel qlecunq ens sit ex se for
maliter impossibile sicut deus ex se e ne
cesse e formaliter. nihil. n. e tale pmiu
in no entitate. nec et entitatis opposite
ali non entitati e intellect diuus ratio
possibilitatis: nec et intellect diuus e p
ta ro possibilitatis opposite nihilo: q
tunc tenet illud argumentu de cas pre
tis in affirmatione et negatioe sed one
implr nihil includit in se rones pluriu
ta q ipsum non e p nihil ex roe sui l3
ex ronibus illoz que intellr includit p
pter formalem repugnantia illoz inclu
oz plurium: et ista ro repugantie est ex
ronibus formalibus eoz qua repugna
iam pmo hnt per intellect diuinu. l3
non pte.

Ad primum argu
mentu illa ratio magistri tenz suppone

do q vniuersum possit ee maioris per
sectionis capax: q tunc melius fiet si va
retur sibi illa capacitas q sit sine illa ca
pacitate vt si eet capax multoz alioz
absolute aut no tenet ratio magistri ne
gato isto. i. q potuit meli fieri sicut nec
sequit q ignis manens ignis possit fieri
melior: si fiat capax intellectus vel volu
tatis. qz non pot esse istozum capax. di
co tunc ad formam argumenti q deus
non pot dare capaciatem nihilo factio
nis passiuum: sed ista non e pma ro sed
qz tale non pot h3e talem capaciatem.
et ista ratio reducitur ad formalez repu
gnantiam partium et vltius ad intel
lectum diuinu.

Circa distinc
tionem. 44. vbi magi tra
ctat vtrum deus potuit se
cisse melius res q fecit quero istam. q.

Vtrum deus possit facere aliter res q
ab ipso ordinatu est fieri. Et videt q no
qz tunc posset facere res inordinate: pns
e falsum. g. et ans. Contra. res alr fieri
q facit sunt non includit contradic
tionem nec e necessariu.

Respondeo in omni age
te per intelle
ctum et voluntatem potente conformi
ter agere legi recte et tamen non necessa
rio agere conformiter legi recte est disti
guere potentiam ordinatam a potentia
absoluta. Et ratio huius est: quia potest
agere conformiter illi legi recte et tunc se
cundum potentiam ordinatam: ordina
ta enim est in quantum est principium
exequendi alia conformiter legi recte se
cundum ordinem prefatum ab illa lege
et potest agere preter illam legem vel co
tra eam: et in hoc est potentia absoluta
excedens potentiam ordinatam: et ideo
no tm in deo l3 in oi agere libere q pot
agere fm dictamen recte ronis vel recte le
gis et pter talem legem et ptra eam e di
stinguere potentia ordinata et absolutaz

36 dicunt iuriste q̄ quis p̄t hoc facere de facto: hoc est de potentia sua absoluta. vel de iure hoc ē de potentia ordinata fm iura. Qñ aut illa lex recta sc̄m quā ordinate agendū est non ē in ptate agēis tñc potētia ei⁹ abso^a non p̄t excedere potentia ei⁹ ordinatā circa obiecta a^a nisi circa illa agat inordinate neciuz. n. ē illā legē stare cōpando ad tale agēs et actionē non p̄formē illi legi recte nō esse rectā neq; ordinatā. qz tale agēs tenet agere fm illā rectam legē cui subest. vñ oēs q̄l subiungunt legi dīne si non agant fm illā inordinate agūt. Sed qñ i ptate agēis ē lex et rectitudo eius ita q̄ non ē recta nisi qz statuta. tunc p̄t recte agere agendo aliter q̄ lex illa dīcet. qz p̄t statuere aliā legem rectā fm quā agat ordinate. nec tñc potētia sua absoluta simpliciter excedit potentia ordinatā qz esset ordinata fm illā legē sicut fm p̄ter tñ excedit potentia ordinatā p̄cise fm p̄orem q̄ quā vel p̄ter quā facit. Ista posent exemplificari de principe et subditū et lege positā etc. Ad p̄positum igit ap̄plicando dico q̄ leges aliq̄e gnāles recte de opabilib⁹ dictātes p̄fixe sunt a voluntate dīna. et non quidē ab intellectu dīno vt p̄cedit actum voluntatis dīuine vt dictū est dī. 38. sed qñ intellect⁹ offert voluntati dīne talem legē. puta q̄ oīs glorificand⁹ p̄us est gratificand⁹: si placet voluntati sue que libera ē recta ē lex et ita de alijs legibus: de igitur agere potens fm istas rectas leges: vt p̄fixe sunt ab eo dī agere fm potentia ordinatam vt aut p̄t agere multa q̄ n̄ sūt fm istas leges iam p̄fixas sed p̄ter illas dī ei⁹ potentia absoluta: qz multa alia p̄t agere ordinate et multa alia posse fieri ordinate ab illis que sūt p̄formiter istis legib⁹ non icludit p̄tradictōem: qz rectitudo illius legis fm quā quis dī recte et ordinate agere ē in ptate ipsius agēis: ideo sicut p̄t aliter agere ita potest aliam legem statuere rectā que si statueret a deo

recta eēt: qz nulla lex est recta: nisi quatenus a voluntate dīuina acceptat: et potentia eius absoluta ad aliquid nō extendit ad aliud q̄ ad illud qd̄ ordinate fieret si fieret. non quidē fieret ordinate fm istum ordinem sed fieret ordinate fm alium ordinē quem aliū ordinē ipse posset voluntas dīna statuere sicut aliter p̄t agere. Aduertendū tamen q̄ aliquid eē ordinatū et ordinate fieri ē dupliciter. vno mō ordine vniuersali quod p̄tinet ad legem cōm. sicut ordinem ē fm legem cōm finalit̄ peccato eē dammandū: vt si rex statuat q̄ oīs homicida moriat. 2° mō ordine p̄ticulari circa hoc iudiciū ad qd̄ non p̄tinet lex: qz lex ē de vltibus casibus: o casu autem p̄ticulari non ē lex sed iudiciū. 3° mō ordinem qd̄ est p̄cō legis: vt q̄ iste homicida moriatur. Dico igit q̄ deus non solum p̄t agere aliter q̄ ordinatum est ordinate p̄ticulari sed etiam aliter q̄ ordinatum est ordinate vlti siue fm leges iusticie p̄t ordinate agere: qz tam illa que sūt p̄ticulari ordinem q̄ illa que sūt p̄ticulari ordinem possunt a deo ordinate fieri p̄tinentia absoluta. potentia tñ ordinata dī nisi fm ordinem leg. s vltis: non aut fm ordinem legis recte de aliquo p̄ticulari qd̄ apparet ex hoc: qz possibile ē vniuersali saluare aliquem: qui tñ morietur peccato mortali finaliter et dānabitur nō aut p̄ceditur ipsum posse saluare etiam iam dānatū: nec tñ hoc ē impossibile potentia absoluta dei: qz non icludit p̄tradictōem: igit istud. s. saluare iudicem eo mō est impossibile quod impossibile ē saluare istum: q̄ istum p̄t saluare et potentia ordinata qd̄ verum est: et illud non: non quidē ordinatione p̄ticulari que est quasi de isto agibili et opabili p̄ticulari tñ: sed ordine vniuersali: qz saluaret istum. stare statutum mō cōtra legibus rectis quas recte p̄fixit de saluatione et damnatione singulorum: stare enim cum ista q̄ oīs finalit̄ mal⁹ dānabitur

reca: nisi quis bitur que est lex pfixa de damnandis: in accepta: et qz iste adhuc non est finaliter peccator: ad aliquid nō ē sed pōt ēē non peccator: maxime dum ē illud qd ordinā in via: qz potest deus cum gratia sua pōtēdē fieret ordinā uenire. sicut si rex pueniret aliquem ne ed fieret ordinā faceret homicidium si non dānat eū nō in aliū ordinē in f. cit ptra legem suam vniuersalē de ho statuere sicut ali mīcīda. non autem staret cuz illa pīca tēdēdū tamen ēlari lege qz iudam saluaret. iudam enīz ē ordinare fieri potest pīcīre saluanduz de potētia ordinē vniuersalē dinata sed non isto mō ordinata ē abso^o cōem. sicut ordinā isto mō: ē alio^o ordinata fm aliquem finalit^r peccato: qz alium ordinem: qz fm ordinem aliū tē statuat qz omnia possibilem institui. Potentia igit abso^o nō ordinē pīca pōt iudam saluare. potentia vero ordi ad qd non pīnata potest istum peccatorem saluare li alibz: d casu autē nunq saluabitur: sed lapides nec po sed iudiciū f. lēst beatificare potētia absoluta nec or ut qz iste homicidīnata. Et f. hoc p3 respectu cui^o dī po qz oēs non lo^o tentia absoluta in deo. f. iūgtum potest inatum est ordinā ptra legem vniuersalēz et non ptra legē ter qz ordinatū pīcularem. Qualit^r aut voluntas oīna leges iusticiē pōpōtīr circa pīcularia et circa leges rec illa que sūt pīctas instituendas volēdo opposit^o ei^o qd que sūt illi omīnē vult oīcū ē. s. de hoc dī. 39. Ad ordinare fieri pōt^o pīum p3 qz pīa non v3: qz si facerīa tū ordinata illo^o res qz mō ordinatum ē eas fieri: nō p3 vllis: non aut ppter hoc inordinate fierent: qz si statu de aliquo pīcīret alīas leges fm quas fierent coīpso c: qz possibile ē inordinate fierent. Ad pīmūz argumē qui tū moietur itum in oppositum pcedo quod pbat dīter et oīnabīnū potentia absoluta que tamen si ēēt pīn posse saluare iūgtū alicū^o ēēt coīpso ordinata: sed ec tū hoc ē imposson fm ordinem ab eo pīcīctum eūdez de dī: qz non idē qz pīmo habuit.

Circa distinc
tione. 45. quero vtrum d
us ab eterno voluit a^o a se
non: qz tūc in voluntate oīna fuissz
relatio realis ad creaturam. pīa est sal
um: sicut p3 dī. 30. g. et aīo: pbo pīe p
deus vult aliquid qz intelligat se vel
illud sit illud a. qz sicut oīctuz est dī.
39. certitudo intellectus oīni circa futu
a contingētia non est sine certitudine

voluntatis. ergo rīo illa qz ē in voluntate
oīna p^o ad a. pīcedit oēm pīderatiōem
intelle^o de illa volitione: igit non est i
voluntate siue i volitōe ut cognita ē s3
ut in se est: et per pīa ē ibi ex nā rei et n
in cognito ut cognitum est. Contra si
non voluit ab eterno et nec mō vult de
nouo: qz tē ēēt mutabilis: g^o uīhīl vult.

Respondeo oīs potētias
opatiua p
fecta pōt ēē pīncīpium opandi circa qd
cunqz obiectuz natum respici a tali po
tentia: sicut pīctus int. lēct^r pōt ēē pī
cīpīū itellēdī qd cūqz itellēbile et pīca vī
l^o pī ēē pīn^o pīctē vīdēdī qd cūqz vīsubl
lē: igit cum in deo sit voluntas fo: māl
ter ex dī. 2°. et summe pīctā qz infīnī
ta ex eadē dī. seqtur qz ipsa pōt ēē pīnā
fīum volēdī qd cūqz volūbile. non. n.
pōt ēē pīncīpium volēdī aliqd ex tpe: q
hoc non pōt ēē sine mutatione ali^o et n
obīctī volitū qz obīn volitum non hēt
ēē nisi qz volitum: et qz h3 ēē in volūta
te oīna: g^o ipsa mutatio ēēt ipsius volū
tatis sicut deductum ē dī. 39. de rōe ipī
us voluntatis: g^o voluntas oīna pōt in
eternitate sua ēē pīncīpīū volēdī qd
cunqz volūbile: non ē aut rō volēdī sūt
opposit^o ambo. qz illi respectus nullius
pīn ēē simul. nec est rō volēdī neutraz
qz tunc in creaturis nīhīl tale ēēt a deo
volitum: et per pīa nīhīl cāret in creatu
ris qz pīngētia non pōt esse in deo nī
si a pīe voluntatis sicut deductum ē dī.
39. g^o in eternitate est rō volēdī alīez
oppositum in quibuscunqz alijs a se.

Ad argumenta Rīde
o sicut
sicut oīctum est pīus dī. 30. de relatiōi
bus ex tempore qz terminant ad deum
sub ratione mere absoluta. et simīlī mō
de idē dī. 35. et simīlī modo de omī
potentia. dī. 43. que est mere absoluta
fm qz est attributum oīuinum. et sic ter
minat relatiōem creature possibīlis ad
deum: ita dīco qz voluntas oīuina sub

a tōe mere absoluta terminat respectū
voliti ad ipsā qđ quidem volūtas diui
na pducit in eē volito 7 in eternitate si
cut intellectus pducit in eē cognito vel i
tellecto: 7 simili modo dicendū de esse
voliti: sicut dictum ē de esse cogniti. et.
.35. Sed tunc argues si volitum hēt
relationem ad voluntatem diuinā aut
relationē reale aut fm rōem tñ: si reale
igf fundamentum suum est reale: g illa
res h3 eē reale ab eterno. Si relationez
rōnis tñ. Contra. non ē p actum intel
lectus diuini cōparantis obiectum illō
ad intellectū suum: g non est relatio rō
nis in eo. licet enim intellectus diuinus
prius compareret illud obiectū vt cogni
tum ad intellectum suum: qđ sit volitū
ab ipso 7 in illo prior: cāet relationem
rōnis ipsius obiecti vt cogniti ad intelle
ctum suū non tñ videt cāre aliquam re
lationem eius ad voluntatem. A3 hic
posset rñderi qđ ista relatio voliti ad vo
luntatem sit p actum intellectus diuini
cōparantis obm voliti ad voluntatez
suam: qđ pū cōpat obm ad voluntatez
suam qđ compet ad intellectū suum. Si
poneret idem eē sufficere in obiecto intel
lectus vt obm est cognitum 7 volūtatis
vt voliti est 7 qđ nullo mō eēt volitum
nisi qđ prius fuit intellectū. Tñ respō
deo alr qđ in isto obō vt volito est rela
tio alia ad voluntatem diuinā qđ illa
que i eo est vt intellecti ad intellectū di
uinum. 7 ista alia relatio nō ē relatio re
alis: nec tñ est rationis loquendo stricte
de relatione rationis. s. intellect. nec ista
diuisio est sufficiens qđ ois relatio aut ē
realis aut rōnis accipiēdo relationem
rationis stricte: qđ ois potentia que pōt
habere actum circa obiectum existens
vel non existens 7 illud obiectū potest
actu suo comparare ad aliū ad qđ tale
obm non ppat ex nā rei pōt in obō vt
obm est cāre rōnem ipsi ad aliud. que
quidē relatō non ē realis qđ non ē ex nā
obi in se. nec tñ est stricte rōnis. qđ non
sp illa pō compans ē rō tñ siue pō rōci

natiua. pōt. n. voluntas vtēs aliquo b
no ad finē cāre in obō illo rōnem ad
lum finē. 7 nec ē illa realis rō. qđ non
in aliquo ex nā rei sed ex cōpatione v
luntatis pferentis. pōt. n. vti deo ad c
aturam. nec ē illa rō rōnis qđ potentia
ista cāns istam cōpationē non ē rō sui
intellect. siue imaginā dicat talis vti
collatiua siue qđcūqz alia. certum ē.
qđ voluntas ē talis potentia collatiua
compatiua. ita bñ sicut pō intellectū
7 iō certum ē qđ vtrāqz istaz potentia
rū pōt obm suum cōpare 7 in obō su
cāre rōnez non reale. qđ sic cēt ibi in
li ex nā rei sine oī cōpatōe nec rōnez
nis stricte sumptā p rōne cāta ab intel
lectu l3 eam qđqz pcomitet rō rōnis
ta ab intellectu. sed voluntas diuina
ē voluntas ois qđquid sit de imagin
tione de qđ nūc non pōt comparare seip
ad obm in eē volito ab eterno 7 eo.
sic pōt in obō cāre rōnem rōis ad ip

Circa distinc
tionē. 4.6. qđo vtrū volū
tas bñplaciti dei sp impi
atur. 7 vt qđ non pō ad Thi. 2. oē v
oēs hoīes saluos fieri non tñ erūt om
saluari: g rē. Preica Math. 22. ait s
uator illis filijs Hierusalem. Quoties
cūqz volui pgregare filios quēadmodū
gallina congregat pullos suos sub ala
7 noluit: g vt pū. Contra Ro. 9. U
luntati ē? qđ resistit. 7 in ps. Oia qđcū
qz voluit fecit. Rñdeo voluntas dei
tum ad oia sp d3 impleri. qđ sicut oip
tens pōt ē possibile. ita qñ voluntas d
uina determinat ad ponendū aliqd i
ultima determinatōe illud erit: velle aū
lud voluntate bñplaciti est vltima d
minatio qđ pōt poni ex pte voluntati
ipsi oipotentis volentis ponere effectū
in eē: g respectu cuiuscūqz effectus de
sic volens illud erit. Et posset rō p
mari qđ si cā vltima determinatōe ad aliq
determinatōe non ponet effectū in eē hoc no
videt nisi pp potentia i. vt patet qđ

et vides aliquo modo
illo rationem ad
alio modo. quod non
est copatione vo
luntatis. unde deo ad
rationem quod potentia
non est rationis
dicat talis virtus
alia. certum est enim
rationem collatam
et per intellectum
et ita potentia
are in obediencia
quod sic est ibi in
ratione nec rationem
lone ratione ab int
mitat in rationem
voluntas divina
id sit de imagin
et compare lepro
b etiam et quod
nem rationis ad ip
a distinc

Ad primū argumēto dicitur quod licet
lud deus apud pos
set exponi de distributio accommoda p
oib' quod salui fient. tamen multo melius possit ex
poni de voluntate anime sic. id est vult oēs hoīes
saluare et saluos fieri quod tamen. id est ex parte sui
et voluntate sua ante per quod dedit eis do
na nalia et leges rectas et adiutoria cōia
sufficiat ad salutem sic de rege statuente bo
nas leges et pfigēte milites ad custodiā
itaz legū posset dici quod vult oēs subdi
tos suos pacifice viuē et dēte: et tamen si vi
deret aliquē tribulārī iniuste nō statim opor
tetur quod rex intromittat se ad faciendū illū
dēte viuē nisi deuoluēt eā ad ipm per quod
nomia de facto: vult quod dēte iste quēlibet paci
fice viuē et dēte antea non tamen vult quen
cūque inuē ita viuē. Ita dicitur in primo quod si d
is non hēat voluntatē bñplaciti ad istū
aluādū tamen vult istū ad adiuto cōia an
ad salutē oīum quod iste est pōt sufficēter
inxi viuē et saluari. per quod dicit pōt quod quod
ex parte sui vult oēs saluos fieri. **Ad 2m**
magis exponit et bñ non quod oēs voluēt
colligē filios dirlm et nō sit factū quod vo
lunt: sed quod oēs quod ipse congregauit sua volū
tate congregauit. vidē expōz magis et nō eā
di. 4. 7. quod virtus

Arca promissio diuina sit
aliqua actus voluntatis diuine. Quod
est: quod aliter non videtur de hunc certitudinaliter
pre peccatur. nescit enim futurum contingens
ne deficiat voluntatis sue. sed circa pec
corē non videtur hēre aliquē actum nisi per
mittē eū peccare. neque enim. h3 respōdū illi
vult vel nolle. sed si promittē non sit aliquid
et non erit deus certus de pōt istius futu
ri: quod non erit aliq' determinatio volūta
tis sue ad istud futurum ptingēs certitu
dinaliter cognoscendū. **Contra** promissio p
umerat cū alijs signis voluntatis diuine
d pceptū non ē aliq' actus elicitus volun

tatis diuine. sed multo fortius nec promissio.

Rūdeo in nobis pōt distingui duplex
actus voluntatis: velle. scilicet et nolle. et velle ē ac
tus positius. et si sint circa idē obiectum si pōt
actus quod exprimunt alijs vocabul' quod si amari
et odire et virtutes in nobis pōt distingui: ut
velle distinguat i velle efficac. et i velle re
missū: ut dicat velle efficac quod voluntati
nō tamen cōplacet eē volūti sed si posset statim
ponē volūtū in eē statim ponet: ita et noli
tio efficac ē quod nō tamen nolēs ipedit aliqd
sed si possit oīo destruit illud. Voluntas
aut remissa ē quod ita placet volūtū: quod tamen vo
luntas non pōt illud iē h3 possit ponē il
lud in eē. nolitio ē remissa ē quod ita displicet
et nolitū quod non phibeat illud eē: pos
sit i nobis: sed promissio. ppe dicta vult eē no
li' remissa aliter mali quod scio. non enim. vult
cor ppe mittē illud de quod nihil scio vel
illud quod ita sit ab a' quod placet mihi. sed
illud promitto quod scio ab a' male fieri et
displicet si non phibeo: hec promitto si
possez phibē. sigm' aut efficacis volūtōis: si
fiat imedi' a voluntate ē adimpletio. si per
alterū ē pceptū: et volūtōis remisse i no
bis forte ē pmissio sigm' vel psuasio sui mo
nitio. ita sigm' nolitōis remisse ē promissio
vel dissuasio. et sigm' nolitōis efficac ē p
hibitio. Si ista dicitur posset poni in deo
ita quod sicut vult actus et ē velle et nolle: et
hoc sine prietate vel ol. in actu i se ita
poneret sup quā obā volūta et velle effi
cax. et sicut nolle suū sup obā quedā no
lita efficac. sup quedā aut non: tūc pos
set dici nolit' dei remissa respēu illorum
obōz quod ita nollet quod tamen nō vellet ista ph
bē: et hec nolitio dei posset dici promissio
et. et ita ē actus in deo iquē trāst sup ob
iectū sic se hñs ad voluntatē diuinā. Si
aut istud nō placet per eo quod nolitio cuiuscū
quod positi in eē videt eē cū aliq' tristitia et
cū aliq' inspectōe ipsi' voluntatis. et pōt
dici quod promissio extra vel sigm' ē quod effectus
sit qui tamen est contra pceptum diuinū. et
istud ē promissio quod est signū voluntatis
diuine. huic autē non contridict aliquid

in ipsa voluntate diuina nisi non velle prohibere illud fieri siue non velle quod est negatio actus cuius positiui et per se non actus est positiuius. Et quod dicitur volens sinere hoc potest intelligi non quod habeat velle rectum circa illud quod permittit sed actum reflexum. Offeritur enim voluntati sue hunc peccatum vel peccare. primo voluntas est circa hunc non habet velle. velle enim ipsum habere potest non potest. potest intelligere voluntatem suam non volente hoc: et tunc potest velle voluntatem suam non velle hoc: et ita dicitur volens sinere et voluntarie permittit: sicut ex parte peccati imputato sibi iuda per deum habet non velle sibi gloriam et non potest nolle. secundum illam victimam positionem dei. 41. et potest tunc 2o se reflectere super istam negationem actus et velle eam. et ita volens siue voluntarie non eligit iudam finaliter peccatum et non nolitionem glorie. sed non nolitionem glorie.

Ad primum argu

mentum dictum est dei. 41. quod non est premissio dei de peccato futuro per hoc solus quod scit se permittitur hunc peccare finaliter et sic finaliter damnandum sed cum hoc requiritur quod sciat se coopaturum isti in actu peccandi vel non coopaturum ad actum illi cuius ommissio erit peccatum ommissionis. percomitat tamen utrumque istarum permissionum deum preuidere se velle prohibere hunc peccare: et ita per quod premissio diuina sit actus voluntatis et quod non.

Circa distinctionem. 48. quod virum voluntas humana: vel generaliter: virum voluntas creata sit bona moraliter quicquid performat voluntati increate. Quod sic: veritas intellectus creati est quod performat intellectui increato. ergo simili modo voluntate creata tunc est bona quod voluntati performat increate quod est. Contra iudei dei voluerunt christum pati et mori et quod christus voluit et tamen ipsi peccauerunt de morte inquit eis pati quod nesciunt quid faci-

unt. quod est. Respondeo secundum Dionysium. de di. no. c. bonum est ex causa integra. Et secundum philosophum 3. 2. et oportet si omnes circumstantias percurrere in actu quicquid moraliter ad hoc ut sit bonum moraliter sufficit tamen defectus vni et quicquid circumstantie ad hoc ut sit malum moraliter. voluntas igitur creata performat voluntati diuine in se habet actus siue in se habet ut circumstantionata quicquid vna circumstantia siue sit performat sibi in omnibus circumstantiis presentibus ad bonitatem moris et fortis est performat sibi in omnibus circumstantiis. puta quod aliud vellet et eodem modo et de omnibus alijs circumstantijs adhuc non oportet eam esse bonam sicut voluntas creata est bona. quod non pergruit eadem circumstantie actui ut actus est diuersorum actionum. non enim voluntati create pergruit interesse velle aliquod obiectum bonum sicut voluntati increate et in incerto actus respectu obiecti in agere creato et increato est diuersum multum in eis et saltem quicquid sit de bonitate voluntatis create et increate in omnibus circumstantijs non sufficit performat in bonitate actus et obiecti quod potest esse diuersitas in alijs circumstantijs quod nesciunt quid faciunt ad bonitatem actus voluntatis.

Ad argumentum in oppositum. dico quod non est simile. quod veritas intellectus non dependet nisi a solo obiecto obiectum si ita se habeat sicut intellectus verus est intellectus. bonitas autem voluntatis non dependet a solo obiecto sed ab alijs omnibus circumstantijs. et potissime a fine. Propter quod notandum est quod omnis nostra voluntas potissime ordinata est ad finem vltimum qui est alpha et omega principium et finis cuius bonorum et gloria in secula seculorum Amen.

Laus deo. finis.

ny. de ol. no. c.
Et fm pby. 1. ab
stantias purre
ad hoc vt sit b
defectus vni? 7 c
d hoc vt sit mala
creata psonis v
sive in sba vt c
vna circustan
oibus circustan
tate moris 7 for
oibus circustan
t 7 eod modo 7
antio adhuc no
ha sicut voluntas
n pgruii cedet
us e diuerso 7 a
i create pgruii
n bonu sicut vo
luntas respectu
increate est o
uicqd sit de co
eate 7 increate
i sufficit psonis
iecti q: pot ee
stantio q: nectio
actus voluntatis
mentu 7 i
e sile. q: veritas
nisi a solo ob
te intell ver? e i
plantatis non
ab alijs oibus
me a fine. Pro
ois nostra volu
t ad fine plantu
um 7 finis cui
ala seculoz. Alia
finis.

O Rologis

Lupientes aliquid 7c

Utrum homini pro statu isto sit necessa
rium aliquam doctrinaz speciale sup
naturaliter inspirari ad qua non posset
attingere naturali lumine intellectus.
carta pma.
Utrum cognitio supernaturalis necessa
ria viatori tradita sit sufficienter in sa
cra scriptura. 7.
Utrum theologia sit de deo ut de sub
iecto primo. 11.
Utrum theologia sit de deo sub aliqua
speciali ratione. 11.
Utrum theologia sit de omnib? ex attri
butione ad pmu eius subm. 11.
Utrum theologia sit scientia in se. 7 vtru
ad aliam scientiam habeat aliquam
habitudinem subalternantis uel sub
alternate. 16.
Utrum theologia sit scientia practica. 17.
Utrum ex ordine ad praxim ut ad finem
dicat per se scia practica. 18.
Distinctio prima.
Uteris ac noue legis 7c.
Utrum per se obiectu fructuosis sit finis
ultimus. 28.
Utrum ultimus finis habeat vnaz tan
tum ratione fruibilis. an in ipso sit ali
qua distinctio fm qua possit voluntas
eo frui scdm vnaz rationem no scdm
aliam. 29.
Utrum frui sit aliquis actus elicitus a
voluntate uel passio recepta in volun
tate: puta delectatio. 32.
Utrum sine apprehenso per intellectuz
necessario sit voluntate frui eo. 34.
Utrum deo conueniat frui. 36.
Utrum viator fruatur. 36.
Utrum peccator fruatur. 36.
Utrum bruta fruantur. 36.
Utrum omnia fruantur. 36.

Distinctio secunda.

Hoc itaqz vera ac fide pia.
Utrum in entibus sit aliquid exns actu

Infinitum. carta. 38
Utrum aliquod infinitum siue an deuz
esse sit per se notum. 38.
Utrum sit tantum vnus deus. 47
Utrum cu vnitate essentie diuine sim
pliciter stet pluralitas psonaz. 50.
Utrum sint tres persone in essentia di
uina. 50.
Utrum cu essentia diuina possit stare in
aliquo ipm esse pductu. 50.
Utrum in essentia diuina sint m oue p
ductiones intrinsece. 51
Distinctio tertia.
Apostolus nanqz ait 7c.
Utrum deus naturaliter sit cognoscibi
lis ab intellectu viatoris. 64.
Utrum deus sit primu cognituz a nobis
naturaliter pro statu isto. 64.
Utrum deus sit obiectum naturale pri
mum hoc est adequatum respectu in
tellectus viatoris. 70.
Utrum possit poni aliud transcendens p
mu obiectu pmi intellectus nri. 74.
Utrum aliqua veritas certa 7 sincera
possit naturaliter cognosci ab intelle
ctu viatoris absqz lucis increate specia
li illustratione. 76.
Utrum in omni creatura sit vestigium
trinitatis. 83.
Utrum in parte intellectua pprie sum
pta sit memoria habens speciem intel
ligibilem priorem naturaliter actu in
telligendi. 86.
Utrum pars intellectua proprie sum
pta vel aliquid eius sit causa totalis gi
gnens notitiam actualem vel ratio gi
gnendi. 91.
Utrum principalior causa notitie genite
sit obm in se uel in specie pns uel ipsa
pars intellectua anime. 100
Utrum in mente sit distincte imago tri
nitatis. 101.
Distinctio quarta.
Hic oritur questio 7c.
Utrum hec sit vera deus generauit aliu
ocum. carta 103.

Utrum hec sit vera deus est pater et filius
et spiritus sanctus. 104.

Distinctio quinta.

Post hec queritur etc.

Utrum diuina essentia generet uel ge-
neretur. 105.

Utrum filius generet de se ipso patris. 108.

Distinctio sexta.

Preterea queri solet etc.

Utrum deus pater genuerit deum filium
voluntate. 113.

Distinctio septima.

Hoc solet queri.

Utrum potentia generandi in patre sit
aliquid absolutum in patre uel proprie-
tas patris. 115.

Distinctio octaua.

Nunc de veritate etc.

Utrum deus sit summe simplex et perfe-
cte talis. 121.

Utrum aliqua creatura sit simplex. 122.

Utrum cum simplicitate diuina stet quod de-
us uel aliquid dictum de deo formaliter sit
in genere. 123.

Utrum cum simplicitate dei possit stare
aliquo modo distinctio essentialium
perfectionum precedens aliquo modo
omnem actum intellectus. 131.

Utrum solus deus sit immutabilis. 136.

Distinctio nona.

Nunc ad distinctionem etc.

Utrum generatio filii sit eterna in diui-
nis. carta. 142.

Distinctio decima.

Nunc post filium etc.

Utrum spiritus sanctus producat per
modum voluntatis et quod uoluntas po-
test esse principium coicandi naturam et
quomodo uoluntas potest esse principium
necessario produciendi. et si est necessaria
quod non per modum nature. 143.

Distinctio undecima.

Hic dicendum est etc.

Utrum spiritus sanctus procedat a patre
et filio. 146.

Utrum si spiritus sanctus non procede-

ret a filio posset stare distinctio reali-
ter ipsius a filio. 14.

Distinctio duodecima.

Item queritur etc.

Utrum pater et filius spirent spiritum san-
ctum inquantum omnino unum uel inquan-
tum aliquo modo distincti. 14.

Utrum pater et filius omni uisiformiter
spirent spiritum sanctum. 15.

Distinctio xij.

Post hoc considerandum est etc.

Utrum spiritus sanctus sit genitus seu
utrum productio spiritus sancti sit ge-
neratio uel ab ea distinguitur. 15.

Distinctio xij. xv.

Preterea diligenter etc.

Utrum quilibet persona diuina mittit
quamlibet personam diuinam. 16.

Distinctio xvij.

Nam nunc accedamus etc.

Utrum necesse sit ponere charitatem crea-
tam formaliter inherentes nature bea-
tificabili. 16.

Utrum sit necesse in habitum ponere
necesse principium actus respectu actus. 16.

Utrum tota charitas preexistens cor-
paratur ita quod nulla realitas numero ne-
ceat eadem in charitate maiore uel mi-
nore. et hoc supposito quod charitas ad-
geatur. 17.

Utrum illud positum charitatis per-
stentis quod manet in augmento sit tota
essentia charitatis intente ita quod si po-
retur charitas inter se sine subiecto na-
lam realitatem positum haberet in
essentialiter aliam ab illa que preui-
charitate remissa. 17.

Distinctio xix.

Nunc postquam etc.

Utrum persone sunt equales. 17.

Utrum quilibet persona diuina sit in alia. 17.

Distinctio xx.

Nunc ostenderet etc.

Utrum tres persone sint equales in potestate. 18.

Distinctio xxi.

Hic oritur questio etc.

Utrum hec sic vera: deus solus pater ē
deus. 183.

Distinctio. xxij.

Post predicta 7c.
Utrum deus sit nominabilis a nobis via
toribus aliquo nomine significare cōn-
tiam diuinam ut est hec. 185.

Distinctio. xxij.

Predictis adiciendum est 7c.
Utrum psona fm q̄ dicit aliqd cōmune
patri 7 filio 7 spiritui sancto dicat p̄ci
se aliqd secunde intentionis. 185.

Distinctio. xxij.

Hic diligenter 7c.
Utrum in diuinis sit pprie numer⁹. 187.

Distinctio. xxv.

Preterea considerandū est 7c.
Utrum persona in diuinis dicat substa-
tiam uel rationem. 188.

Distinctio. xxvi.

Nunc de proprietatibus 7c.
Utrum psona constituent in esse perso-
nali p̄ relationes originis. 188.

Distinctio. xxvij.

Hic queri potest 7c.
Utrum verbum creatū sit inte⁹ actual. 202.

Utrum verbum in diuinis dicat pprie
persone genite. 203.

Utrum verbum diuinū dicat respectū
ad creaturam. 203.

Distinctio. xxvij.

Propterea considerari 7c.
Utrum ingenitum sit proprietatē ipsius
patris. 208.

Utrum innascibilitas sit pprie cōsti-
tutiua p̄me psonae in diuinis. 208.

Utrum prima psona cōstituat in esse p-
sonali aliqua relatione positiua ad se-
cundam personā. 211.

Distinctio. xxix.

Est preterea etiam 7c.
Utrum p̄m vno dicat de p̄n. sūpto pso-
naliter 7 notionalit 7 essentialit. 213.

Distinctio. xxx.

Sunt enim 7c.
Utrum de deo dicat aliq̄ reio ex ipse. 214.

Utrum dei ad creaturā possit esse aliq̄
relatio realis. 214.

Distinctio. xxxi.

Preterea 7c.
Utrum idēptitas similitudo 7 equalitas
sint relationes reales in deo. 218.

Distinctio. xxxij.

Hic oritur questio 7c.

Utrum p̄r 7 filius diligant se. s. s. 219.

Utrum p̄r sit sapiens sapia genita. 219.

Distinctio. xxxij.

Post predicta 7c.

Utrum pprietas sit idem cū psona. 222.

Utrum proprietatē sit idem cū cōntia. 222.

Distinctio. xxxij.

Predictis adiciendū 7c.

Utrum persona sit idem cū essentia. 222.

Distinctio. xxxv.

Tunc su pra 7c.

Utrum in deo sint relōnes eterne ad oīa
scibilia ut quidditatiue cognita. 223.

Distinctio. xxxvi.

Solet queri 7c.

Utrum creatura in quantum est funda-
mentū relationis eterne ad deū ut co-
gnoscentē habeat vere esse essentie ex
hoc q̄ est sub tali respectu. 225.

Distinctio. xxxvij.

Et qm̄ demonstratū est 7c.

Utrum deū esse p̄ntē ubiq̄ fm̄ potentia
necio iſerat ipm̄ eē ubiq̄ f3 cōntia. 228.

Distinctio. xxxvij.

Nunc igit ad propositū 7c.

Utrum scientia dei respectu factibilium
sit practica. 229.

Distinctio. xxxix.

Preterea queri solet 7c.

Utrum deus habeat notitiā determinā-
tā oīū q̄rū ad oēs p̄ditōes ex̄ntie. 229.

Utrum deus habeat certā notitiā 7 in-
fallibilem de omnibus quantū ad om-
nes conditiones existētie. 229.

Utrum de⁹ hēat imutabile notitiā de oī-
bus quantū ad oēs p̄ditōes ex̄ntie. 229.

Utrum necessario sciat omnē conditio-
nem existētie omnium. 239.

Utrum cum determinatione et certitudine sue scientie possit stare aliqua contingencia ex parte rerum in eterna. 29.

Distinctio. xli.

¶ Predestinatorum nullus etc.
Utrum predestinatus possit danari. 236

Distinctio. xlii.

¶ Si autem querimus etc.
Utrum sit aliquod meritum predestinationis vel reprobationis. 237.

Distinctio. xliii.

¶ Nunc autem de omnipotentia etc.
Utrum deum esset omnipotentem possit probari naturali ratione. 240.

Distinctio. xliii.

¶ Quidam tamen de suo sensu etc.
Utrum prima ratio impossibilitatis rei fieri de sit ex parte dei vel rei factibilis. 241.

Distinctio. xliii.

¶ Nunc illud restat etc.
Utrum deus potuit res melius fecisse quam fecit. 243.

Utrum deus possit facere aliter res quam ab ipso ordinatum est fieri. 243

Distinctio. xlv.

¶ Jam de voluntate dei etc.
Utrum deus ab eterno voluit alia a se. 244.

Distinctio. xlv.

¶ Hic oritur questio etc.
Utrum voluntas dei beneplaciti semper impleatur. 244.

Distinctio. xlv.

¶ Voluntas dei semper efficax est.
Utrum permissio divina sit aliquis actus voluntatis divine. 245.

Distinctio. xlv.

¶ Illud quoque non est permittendum etc.
Utrum voluntas humana vel generalius utrum voluntas creata sit bona moraliter quandocumque conformetur voluntati in create. 245.

Finis.

Pro
hiones.

in alia via de pe
Contra hoc
q. si aliquis a
non habeat
bonos motus
emel. f. roni rec
illa ro ostendit si
cui lege tale vi
sicut Comeliu
non doceat ab al
in postea doceat
ne dignus vita
neceditia doctri
us non in ha
incipia credibili
m. q. nihil theol
ad salutez. p
velle ex gener
ari ab originali
educatio tunc mur
p. in sacro qz
si non dat sine
phabebat habini
in actu sic
truat. et non si
de cu sint habi
m. n. q. in sicu
multas in infusi
simultas in
pariosus est deu
p. q. in iustific
ne omni merito
expiat sacri. sed
soluta quilib
necitat gliam su
in q. am qua b
et velle qd pot
dem et fide acq
quira si doctor
tenet sine fi
illa non pon
indigentia qual

Prologi Addi tiones.

Prime gōis.
fm aliā viā de perfecto et imperfecto pcep-
tu. Contra hoc aut possit sic argui. po-
no qd sit aliquis adultus nō baptizatus
et qd non habeat aliquē docentē habeat
tū bonos motus quales pōt habere cō-
formes. s. rōni recte nāli. et caveat ea que
nālis rō ostēdit sibi esse mala. licet deus
de cōt lege talē visitaret docēdo p homi-
nē. sicut Cornelīū visitavit. pono tū qd
non doceat ab aliquo ille saluabit. Si
licet postea doceat tū pus est iustus et ita
tunc dignus vita eterna. qd p bona velle
precedētia doctrinā meret grām qua est
iustus non tū habet theologiā qm ad
pncipia credibilia sed tū cognitiōem nā-
lem. qd nihil theologie est simplr necessa-
riū ad salutē. Possit dici qd iste p bo-
na velle ex genere de pgruo meret iustifi-
cari ab originali. et de nō subtrahit libe-
ralitatis sue munus ab eo s. dat sibi pmiā
grā sūi sacro qd nō ē alligat sacris et tūc
grā non dat sine habitu fidei theo. ita
qd habet habitū theologie l3 non possit
exire in actū sicut nec baptizatus nisi in-
struat. et l3 non sit pdictio grām dare sūi
fide cū sint habitus distincti et in diversis
potentijs tū sicut in baptismo ponit si-
multas in infusione ita in pposito pōt
poni simultas in casu isto. non. n. minus
gratiosus est deus illi quē ppter meritū
de pgruo iustificat sine sacro qd illi quē
sine omni merito ppro iustificat in su-
sceptōe sacri. sed possibile est deo de pō
absoluta quēlibet saluare et ē facere qd
mereat glām sine fide infusa: si sine illa
dei grām quā habēs bene utat ea qd tūm
ad velle qd pōt habere fm nālem cogni-
tiōem et fidē acquisitā vel sine oī fide ac-
quisita si doctor desit. sed de pō ordiata
non tenet sine fidei habitu pcedēte qd si-
ne illa non ponit grā infundi. nō tū ppi
indigentia quasi sine illa non sufficeret

sed ppter liberalitatē diuinā que totum
reformat intus hōiem. minus etiā pfecte
esset homo dispositus qd tūm ad assensū
quorūdā verorū sine fide infusa. et sicut
in hoc ita pportabiliter de habitu the-
ologie qui pfectus ex nō includit fidē in-
fusam et acquisitā articuloz et alioz re-
velatoz a deo in scriptura ita qd non ē
tū hic infusa nec acquisita tū sed simul
abē. Est igit theologia necessaria loquē-
do de potentia ordinata et loquendo de
pncipali habitu siue piori pertinet ad
theologiā que est fides infusa. et hoc ge-
nerat qd tūm ad omnes non sic autē qd tū
ad 2m habitū quē includit qui est fides
acquisita. sed forte de pō ordinata ē ne-
cessaria in adulto potēte habere doctorē
et eū intelligere et hoc qd ad aliquoz ge-
neraliū fidē acquisitā. 14. sic arguit or-
dinatū et. Hoc est quidditas abstrahi-
bilis a sensibilibus. Arguit ptra hō sic.
qd si quidditas rei malis sit obiectū ade-
quatū intellectus tūc intellectus nō po-
terit intelligere aliquid de substantijs scp-
tis. qd obiectū adequatū vlt formaliter
vel virtualiter ptingit omne illud in qd
pō potest ferri. sed quidditas nālis nec
formaliter nec virtualiter ptingit sbas se-
paratas. qd et. Rō. assumptū non est ve-
rū qd quinqz cōia sensibilia. s. numerus si-
gura motus magnitudo et puitas senti-
unt a visu p se et tū neutro mō cōtinent
sub luce vel colore. sufficit n. aliqua con-
ueniētia vel pccōitantia vni ad alterū.
Quod aut addit de Aug. et. Illius for-
me in illud passū. Anteq hēc distinctio
ad ppositū applicet ptra istud arguitur
multipliciter taz qd distinctio nālis et vi-
olēti sumat ex ppatōe passi ad agēne. nō
tū ex ppatōe eius ad formā qd qd distinc-
tiō nālis et supnālis sumat ex ppatōe pas-
si ad formā et nō tū ex ppatōe eius ad
agēs que argumēta nō ponunt hic. So-
lutio rōnis apparet qd illud est pccōca-
aliter qd ppositū circūscripto vlt variato
quocūqz alio sequit effectus nunc autē

licet forma contra quam inclinatur receptum
non inducat nisi per agens violentas passum
nec agens supranaturale supranaturaliter agat nisi
si inducendo formam in se per se violenti est
ex habitudine passum ad formam. et per se ratio
supranaturalis est ex habitudine passum ad
agens. probatur quia passum et forma manentibus
in sua ratione. puta quod forma sit receptibilis
contra tamen inclinationem passum quocumque
variet agens passum violenter recipit. sicut
passum et agente sic se habentibus quod solum
agens non naturaliter actum transmutat
passum solum in quam ita quod agens naturale non
disponat: quacumque formas inducet erit
supranaturalis respectu passum. **Hoc probatur**
2° quia non tamen in induci sed in permanere
aliqua forma violenter permanet in passum
sine actione extrinseca 1° non diu aliquando
naturaliter etiam diu aliqua manet naturaliter
aliqua supranaturalis propter agens tamen ita quod circa
describendo agens a quo fit non potest dici
supranaturalis. potest autem dici naturalis
quia perficit naturaliter perpendo formam ad recep-
tuum tamen. **Ad propositum** igitur perpendo in
intellectum possibilem 7°. 8° quoniam.

Confesse se habens appetitui recto.
Contra. de necessitate actus intellectus
prior est actu voluntatis actualiter quem
ponis primam praxim verum est. sed non sequitur
necessario ad ipsum de actualitate actus vo-
luntatis qui est praxis. contra tunc quelibet
cognitio esset practica. quia ad quacumque ac-
tualitate apta est sequi voluntas recta et co-
formis in bonitate quam ponis primam pra-
xim. Dicendum quod non est verum de voluntate
cognoscibilis sed cognitionis et hec est ratio
praxis. **Preterea** aptitudo quod convenit
vni nature et repugnat alteri non videtur
nisi propter aliquid intrinsecum in ea. igitur
oportet dare aliquid propter quod ista co-
formitas ad praxim pervenit isti habitui
et repugnat alteri dicendum quod hoc est ex
obieto. **Aptitudinali** dixi quia neu-
tra relatio 7°. **Prime distinctionis.**
13° quoniam. que est ab obieto
ut in tribus. **Preterea.** si intellectus

ut non in se sed ut in aliquo. producto esset
principium beatitudinis prius pater non esset
beatus a se. igitur si essentia ut in. producto esset
per se obiectum beatitudinis pater non esset
beatus a se. 2° probatur quia obiectum ut obie-
ctum non minus requiritur ad beatitudinem
quam intellectus. **Ratio** obiectum requiritur ut
prius non ut inextensum. intellectus requiritur ut
inextensum quia eo formaliter intelligit pater.
non sic obiectum hoc patet quia nullus est beatus
nisi intellectu inextenso. est autem aliquis beatus
obieto non inextenso. et esset naturaliter beatus
si naturaliter haberet obiectum prius licet non
inextensum non sic autem de intellectu. **Contra**
quicquid aliquid est a se tale erit tale si per
impossibile quolibet aliud non esset. Item
pater recipit aliquid a filio vel ab alio
ut in filio sicut ab obieto beatitudinis
sue quia quod est ad se non requirit aliquid
ad sui esse quod non est a se. et hoc tanta neces-
sitate quanta dependens requirit illud a quo
dependet. hec ratio bene concludit quod pater
non tamen ex parte intellectus sed ex parte obie-
cti habet a se vnde sit beatus. et per prius essentia
essentia ut essentia beatificata non tamen ut in
tribus. quia ita requiritur obiectum prius a se si-
cut intellectus. igitur breviter in summa a se be-
atus est pater utroque modo. scilicet intellectu et es-
sentia quia fiat tale enunciatum a se beatus
est pater. igitur habet obiectum beatificum ut be-
atificum a se. igitur non habet illud ut in tribus
per obiectum quia tunc ut in filio per se quasi a-
geret ad beatitudinem patris. **Ratio** perpan-
do essentia ut essentia est primum obiectum
beatificum ad primum 13 simul necessario be-
atificet cum tribus: ita etiam necessario simi-
li cum tribus intelligat creaturas non tamen ab
eis filio. scilicet et spiritu sancto recipit intellectus
eorum sed ab essentia quam habet tanquam ab
obieto quam habet a se ita perpendo essentiam
divinam ad intellectum creatum potest esse obie-
ctum primum sine 2° obieto. **Modus** po-
nendi est iste 7°. **Copet** actui ex ratione ob-
iecti. **Contra** quicquid necessario concomi-
tat actum est in potest voluntatis eliciendi illud
vel sic. quicquid non necessario similiter respiciunt

ab actu voluntatis nec etiam ab ipsa ut elic-
actu. vel sic. quocumque separari possunt ut
terminant actum voluntatis possunt etiam
separari respectu potestatis ut eliciti actus. Ex
emplum licet in potestate voluntatis etc.

4^a q^onia.

ponit effectum cui illud repugnat. Si te-
nendo conclusionem oppositam quod instet huic
rati dicendo voluntatem non necessario sim-
pliciter frui sine sed necessitate conditionata
s. si ostendat. et maior dicat esse vera de sim-
pliciter necessario agente. Ratio non soluit
quod impedibilia non simpliciter necessario agunt
sed tamen necessitate conditionata. s. si non im-
pediantur et in illis est maior vera. et ideo in
maiori non accipit quod quicquid necessario
agit necessario remouet. prohibens si potest
sed quicquid non impedit necessario agit etc.
vbi specificat in maiori de necessitate con-
ditionata. Si autem instet quod maior est vera
aliter ab alijs. Respondet quod maior est vera
de illis que simile necessitate habent re-
spectu principaliter intenti et respectu illo-
rum que sunt necessaria ad illud cuiusmo-
di sunt agentia mere naturalia que in toto p-
cessu vsque ad ultimum intentum agunt mere
necessitate naturali. voluntas autem alio modo
respicit finem in quo bonitas omnis est quod ne-
cessario et alio modo entia circa finem in qui-
bus est defectus boni quod illa respicit conti-
nenter. Contra istam responsionem arguitur
sic. impossibile est aliquod extremum respi-
cere aliud extremum quacumque necessitate
quoniam tanta necessitate respiciat quodcumque me-
dium necessario requisitum inter illa extre-
ma. alioquin necessarium dependeret neces-
sario a non necessario. quod qua necessitate vo-
luntas tendit in finem ea necessitate tendit in
ostensionem finis sine qua impossibile est ip-
sam tendere in finem. Si 3° instet ad mio-
re aliter ab alijs dicitur ad minorem quod non p-
deratio finis non p-phet phibet voluntatem
a fruendo. vnde potest aliter argui et concludi quod
voluntas tenebit intellectum in consideratione
finis sic. quicquid necessario quiescit in ali-
quo sibi p-phet necessario tener illud sibi

p-phet si potest. voluntas p-phet necessario quies-
cit in fine sibi p-phet. quod necessario tenet illud
semel p-phet ut sit semper sibi p-phet. p-phet
maioris inductiue si graue necessario quod
est in centro necessario se facit p-phet
centro si potest et centrum sibi et necessario te-
net illam presentiam quantum potest. Istud appa-
ret in appetitu sensitivo si necessario. s.
quiescit in appetibili sibi p-phet necessario
quod potest tenet sensum in isto appetibili ut
sit sibi p-phet ad delectandum. p-phet etiam ma-
ior ratio quod quod aliquid necessario quiescat
in aliquo sibi p-phet est p-phet puenientia
perfecta huius ad illud et propter eandem vi
necessario appetere sibi p-phet quantum potest.
hec autem punctionio fit in presentia huius ad il-
lud. Aliter respondet ab alijs et p-phet dicens
do quod maior p-phet ratio veritate habet de age-
te necessario. p-phet ipedito cuiusmodi est
agens quod phibet agere p-phet aliud vin-
cens eius virtutem actiuam. in pposito autem
non sic est sed est quod aliud agens cuius ac-
tio necessario est p-phet actui voluntatis. et
ideo illius actus p-phet cessatio a conside-
rando large dicitur impedire voluntatem a volen-
do et loquendo de tali impedimento negat
maior. 13. n. agens p-phet supponens actui sue ac-
tionem alteri possit illud alteri moueri ad
agendum. et illo p-phet agente ipm neces-
sario agat necessitate conditionata siue p-phet
ratione non tamen necessario mouet illud p-phet ad
agendum quod non simpliciter necessario agit. sic
illud quod dicitur prope impeditum simpliciter neces-
sario ageret quantum est de se sed istud tamen de
necessitate conditionata. s. posita actione agentis
p-phet sic p-phet in exemplo. 13. n. posito actu po-
tentie ptingeret agentis necessario generet
habitu necessitate p-phetantie. tamen potest p-phet
generet agens non necessario ponit actum. 4°
tra istud arguitur sic. necessitas agendi non
inest nisi p-phet aliquid intrinsecum principio actio-
principalis. s. voluntati. quod illa est necessitas age-
di et ita absoluta et tunc reducitur ratio ut p-phet
Si est simpliciter necessitas ad agendum. quod ad
faciendum illud sine quo non potest agere. si tamen
illud sit in p-phet eius sicut est hic. ergo etc.

157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Confirmat istud sic. si hic nō est neces-
sitas actōis ad actōem qz vna non est rō
actiā respectu alterius. q̄ h̄ necessitas est
ppter inclināōem potētie ad actōem. q̄
ad mediā requisita erit necessario icli-
nata qz non est necessaria cōnexio inter
extrema. nisi etiam sit necessaria p̄nexio
medioz oim necessario requisitoz ad
cōnexionē extremoz. R̄ndet ad ista ar-
gumēta et ad argumentū principale sic.
hec est necessitas p̄ditōnata. s. alio p̄sup-
posito et cōcedit q̄ hec necessitas est p̄ in-
trinsecū principali agēti et q̄ hec neces-
sitas est ad mediā sicut extremoz inter se
sed totū est p̄ditōnatū. s. posita oñsione
obiecti. Contra. agens ipedibile nō sim-
p̄r necessario agit sed p̄ditōnaliter. s. si n̄
sit impeditū et tñ necessario remouet im-
pedimentū si pōt. q̄ ita est in p̄posito et
sic nō valet r̄sio p̄ma de p̄prio impedi-
mēto. volūtas. n. nō est p̄prie impedita
p̄ non intelligere. Confirmat rō vbiq̄z
est necessaria p̄nexio extremoz etiā ē ne-
cessaria cōnexio oim medioz requisito
rū ad vñionē extremoz. alioq̄n necessa-
riū dependeret a p̄tingēte. sed si volūtas
necessario fruit sine oñso erit necessaria
cōnexio extremoz inter se et ex natura
ipsoz extremoz. igr̄ et oim medioz sed
vñū mediū necessario requisitū ad vñio-
nē illoz extremoz est ostensio finis. igr̄
p̄batio minoris si sit necessaria cōnexio
volūtatis ad finē est sicut p̄ncipalis agē-
tis ad ipsuz obiectū circa qd agit. sed vir-
tus ad agendū non pōt esse in p̄ncipali
agente nisi per illud quo formaliter agit
voluntas autē seipsa agit. q̄ in ipsamet ē
ipsa necessitas ad agendū circa obiectuz
patet etiā p̄ma minor. probat minor p̄
sibi sic. Agens p̄ncipale principalit̄ nullo
necessario agit nisi quo p̄ncipalit̄ agit.
alioq̄n illo necessario ageret quo impos-
sibile est ipsuz agere nō autē agit nisi illo
quod est sibi rō formalis agendi. hec cō-
firmatio v̄f excludere quandā responsi-
onē que daret ad rōnem p̄ncipalē de ne-

cessitate simpliciter et p̄ditionata. nā illo
probat q̄ si volūtas etiā sine oñso frui
necessario q̄ hoc est ppter proprias rōes
istoz extremoz que ex se habent p̄nel-
onē necessariā. q̄ illa nō dependet ab
quo alio ab extremis et ita est absolutū
et si extremoz inter se et oim medioz
suo ordine erit p̄nexio necessaria. R̄-
det q̄ minor p̄ma est falsa nisi intelligi-
de necessitate p̄ditōnata hoc est q̄ sup̄-
posita intellectōe necessitas fruendi sequi-
tur que est necessitas fm̄ quid qz dependet
ab illa oñsione illa inquā est ex nā extre-
moz qd est breuī dicere extremoz
necessaria p̄nexio si ostensio p̄cedat. q̄
illa minor p̄bat q̄ necessitate absoluta
natura extremoz iō ad p̄batōem illā
r̄ndeo ad minoz. dico q̄ in agēte p̄nci-
pali simplr necessario agente nihil est
necessario agit nec etiā requisitū ad
necessario agere nisi tñ illud quo p̄ncipi-
liter agit qz in simplr necessario agēte
ta rō necessitatis est in ipso p̄ illud fm̄
est agens sed in agēte p̄ncipaliter nec-
sario fm̄ quid siue p̄ditōnaliter non est
illud sufficiens rō necessario agendi q̄ ē
agēdi sed requirit aliud a quo dependet
ista necessitas qz nō est a sola rōne agē-
tis negat igr̄ minor 2^a qz non p̄ illud solū
quo agēs p̄ncipaliter agit p̄ hoc est nec-
sitas p̄ditionata in agendo sed per illud
cū alio p̄supposito. Ad p̄batōem sc̄
minoris dico q̄ in hoc qd est necessario
duo includunt et respectu agere est datū
vñū q̄. s. rōem formalē agēdi in p̄ncipali
agēte respectu autē necessitatis nō est illud
sola ratio sed cū hoc aliud p̄suppositū.
Ad formā q̄ dico q̄ non est cōcedendū
q̄ aliquid sit quo necessario agit sed a
necessitate illā requirit et illud a quo agit
et illud aliud p̄suppositū quo non agit
sed qz in p̄posito a quo dependet nec-
sitas ab eo dependet et actō et quo agit a
agit aliquo mō agendi necessario vel d̄-
tingenter sō ad p̄batōem sc̄e minoris ad
dici pōt q̄ illud quo ad actiū nō est illud

ditionata. nā illa
nā sine onio (ru
pter proprias) rō
se habent pnc
ō dependet ab al
r ita est absolut
z oim mediorū
necessaria. R
alia nūllū intellig
hoc est qd sup
as fruendi sequi
uid qd depend
quā est ex nā ext
tere extremoz
hensio pcedat. S
tate absoluta q
d pbatōem illū
q in agēte pnc
agente nūllū est
z requisitū ad n
illud quo pncipa
necessario agere
ipso p illud fm q
pncipaliter nec
tōaliter non est
agendi qd ē r
d a quo depende
t a sola rōne agē
z non p illud soli
agit p hoc est nec
tendo sed per illud
qd pbatōem scē
ic qd est necessari
ctu agere est dan
ē agēdi in pncipa
necessitatis nō est illū
nūllū supposito.
on est cōcedendū
fario agit sed ag
z illū a quo agē
itū quo non agit
o dependet necess
actō z quo agit et
i necessario vcl d
ez scēe mioris ali
actiū nō est illū

quo ipsuz necessario agit nisi alio p
posito z tūc est quo necessario agit alio
supposito. Contra istā rōnionē arguit
sic in pmo instāti nature est actio p
in 2° est actio pncipalis agentis. qro tūc
in illo 2° instāti qualiter pncipale agens
agit si ptingentē habet ppositū. si necessa
rio cū tunc pncise p ppositā formā agat. et
q pncipaliter z q ipz primū nullo mō
libero est ratio agendi. sequit tunc q for
ma sua sit tūc necessaria ratio agēdi. sed
hoc non est nisi ex determinatiōe forme
ad obm z actōem in obiectū. q extrema
er nā sua habent necessariā cōnexionē
igit z ad media necessaria. Itēz nihil fac
agere illud qd ponit sub cōditiōe. q nec
ad necessario agere. q si ista necessitas ē
ex ista cōditiōe erit eque simplr. Rndet
ad primū istoz q in 2° signo nature prin
cipale agens agit necessario nō simplici
sed f3 quid. f. alio psupposito. Contra
q qn agit necessario simplici necessario
agit quia ptingēt z necessario determi
nant agere pro tunc qn cā agit generās
necessario generat licz psupponat alte
ratōem qtrum est ex sua forma actiua. z
tunc vltra sic simplr necessario qtrū est
ex sua forma determinat ad oim mediu
necessariū z in illud necessario tendit q
tum pōt z qn pōt necessario q vū r intel
lectōem esse sit i pncipaliter ut obiectū co
gnitū. Pro pclusionē necessaria primi
articuli arguit sic. Omne agens necessa
rio de necessitate agit fm vltimū sue po
tentie qz sicut non est in ptate eius a. tio
lia nec intentio eius. q nec modus agēdi
f. intense vel nō intense agere. q volūtas
de necessitate volet finē intensissime z q
tum potest cuius oppositū experimur.
Concedit cōclusio qn est equalis appre
hensio z nihil retrahens. Rñō maior ē
vera de impediēte ppre dicto quādo
aliquid prohibēs agere vincens virtutē
eius actiua z non sic est hic. sed est aliud
agens cuius actio est pncipa actōni volū
tatis. ideo eius cessatio potest impedire

voluntatē a volendo. z de tali maior ē
falsa. licet. n. agens psupponēs actōem
alterius sue actioni possit illud alteruz
mouere ad agendum. z ipso pmo agēte
necessario agat necessitate pditionata si
ue pcomitantie nō tamē necessario mo
uet illud primū ad agendū qz non sim
pliciter necessario ageret sicut q diceret
ppe impedimētū simplr necessario agerz
q^m ē ex se tm etiā de necitate diminuta
agit illud. f. posita actōe pma. exempluz
de pō volitiua ptingentē agente. z tam
posito actu necessario generatē habituz
necessitate cōcomitatie generatur habi
tus. Contra necessitas agendi non est nī
si p aliquid intrinsecū pmo actiua pnci
pali. q circūscripto quocunqz alio in illo
est necessitas agendi ita absoluta z tunc
sicut pū si est necessitas simplici ad agē
dū q ad faciendū illud sine quo non pōt
agere si tm illud sit in ptate eius hic aut
est q rē. Consi mat qz hic nō est neces
sitas actōis ad actōem qz vna non est rō
actiua respectu alterius q est ppter incli
natōem potēte ad actū. igit z ad media
requisita erit necessario inclinata qz nō
est necessaria cōnexio inter extrema nisi
sit etiā necessario pncipaliter oim medioruz
requisitorū ad pncipaliter extremoz. Itē
potentia libera per pncipatōnem rē.

Quisdem qonis.

z vtrūqz eque ptingentē videt. Ad istā
responsionē rndet q vez est q pō cogni
tiua libera p participatōnem nō magis
tēdit in obiectū pfectū q aliud f3 nō est
vera de appetitiua tēdente in obm app
hensuz a sua cognitiua. mag. n. necessa
rio pulcherrimū visū delectat appetituz
visiū q minus pul. hū. z si ille appeti
tus aliquo actu elicitō possit se in illud
visuz ferre magis necessario feret q i mi
nus pulchrū visū. Itē quecūqz potētia
circa obiectū pfectissimū pntatū q si cir
ca illud necessario opat necessario circa
idē cōtinuat operat. em qtrū potest cur
ptariū experimur qz voluntas auertit
f3

Intellectum a consideratione finis ultimi
sicut aliorum maior probat primo sic eadem
est ratio operandi et necessario continuandi
operationes si simpliciter simpliciter quando po-
test quoniam potest. 2º sic in appetitu sensitivo hoc
videmus et in intellectu in voluntate autem
videtur verissima quod ipsa non cessat ex se
agere circa aliquod obiectum nisi vertendo
se ad aliud vel perfectius vel magis conue-
niens vel ad quod magis determinat vel in-
clinat quod impedit illud operari simul
circa illud sed finis est omnium perfectissimus
et puerientissimus ad ipsum solum necessitat
ad ipsum solum inclinatur et in ipso maxime
delectatur et volitio eius stat cum volitioe cu-
iuscunque alterius. Item quicquid necessa-
rio agit posita aliqua actione preuia neces-
sario determinat ad illam si potest sed vo-
luntas posita actione intellectus preuia cir-
ca ultimum finem necessario tendit in illum
ergo necessario determinat intellectum sic
ad eius apprehensionem. vis huius rationis
est quod eadem est necessitas ad medium et ad
extremum. Pro conclusione primi articu-
li dicitur ad rationem que est de necessario co-
tinuando velle quantum potest voluntas co-
cedit conclusio et dicitur quod nunquam cessat nisi in
tellectus saltem prius natura cessat con-
siderare finem. et si arguatur quod voluntas co-
tinuabit necessario vel continetur illud quod
tum potest impando dicitur quod non sequitur quod
non necessario vult illam intellectum sicut
vult finem. et ideo potest aliter argui quod saltem
voluntas nunquam auertit intellectum ab hac
intellectioe vel consideratione quod voluntas
necessario continuatur et ex se etiam illud de-
pendens non destruit illud imperando a
quo dependet. Dicitur quod dum stat considera-
tio finis stat eius velle sed cum offert aliud
consilium eius consideratio imperat a vo-
luntate et sic indirecte auertit intellectum
a consideratione finis et per nunc pro quo
auertit cessat prius natura consideratio
et posterius natura volitio. Contra pri-
mam responsionem que est necessitas exire
mi ad extremum eadem ad medium. Ad hoc
dicitur ut supra quod non est similis volunta-

tis ad intellectum qualis est ad finem. 5
tra 2ª ratione arguitur quod nihil aliud
perfectius nec ad quod est eque vel magis ne-
cessario inclinatur quod ad istud. et etiam ratio
ultima volitio perfectior et necessaria et pre-
tioris et puerientioris obiecti magis inpe-
dit volitionem obiecti minus talis quod co-
uerso. Item si obiectum est necessario volun-
tas eius velle est determinatum volendum
quocumque aliud velle. igitur et eius intelli-
gitur per se probatur quod voluntas vult velle
propter obiectum et intelligere propter velle. et
ad quod obiectum voluntas est prior ad eius
intelligere magis impellit id dicitur quod vo-
luntas nunquam auertit intellectum sed tamen fami-
lia occurrens quod non est in parte volun-
tatis. et id dicitur quod bene voluntas periuat
potest sed non potest quoniam occurrat aliud fami-
lia quod non subest sibi nec eius motus.
Confirmatur intellectus separatus semper ha-
bit in consideratione finis et volitioe 13 quod
terius quod bene stant simul. Contra expri-
mur quod ita libere voluntas auertit intelli-
ctum a consideratione finis ad aliud obiectum
de alijs obiectis. Item cum ultimus finis
sit obiectum maxime motuum et perfectum in-
tellectus semper staret in consideratione eius
non staret hoc videtur propter imperium voluntatis
auertentis. Dicitur quod bene in hoc quod si finis
obiectum in se mouetur vel etiam in propria spe
videtur est quod maxime mouetur tunc autem in
aliquos mouetur tamen in alio quod magis
tamen est mouere ad se vel in se quod ad aliter
vel secundum te multa fantasmatum sunt mouet
ad obiectum descriptiois eius ex consensibus. et
minus mouet quod alia obiecta propter de-
primum quod difficile est stare in consideratione
vis transcedentis fantasmatum. non mouet na-
gis ad speciem specialissimam. id dicitur Art.
8º de tri. cum cepis cogitare quid verius
statim obuiant se fantasmatum. 2ª est
difficilius est simul vti illis multis ad de-
scriptionem quam singulis separatim. Contra
ista responsionem arguitur quod saltem intellectus
separatus semper consideraret. nisi ista ratio
non valet secundum Den. qui ponit quod possumus
habere proprium conceptum de deo. Pro

157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

clausione negatia pmi articuli sic. dñat
appbendit finē vitimū si necessario ve
lit cum. aut igr amore amicitie aut p
piscēre. nō 2° modo. qz apprehēdit cum
ut impossibile sibi. nec pmo mō qz talis
fructū est summe recta. Itē si diligere ne
cessario ponit posita intellectōe practica
7 tñ est ibi sūma rō recta 7 meriti de cō
gruo. qz omnis alius actus est acceptabi
lis sicut 7 laudabilis nō nisi virtute eius
igit cū merito quocūqz stare q voluntas
necessario sequeret intellectōem pra
ctica qd est 5 Ansel. de pceptu vgi. c. 4.
Itē in necessario ad agendū 7 sine quo
cūqz pōt agere pōt esse aliquis habitus
sic. n. possent inesse lapidi qui nō simplr
necessitant ad descendere sed qñ est ex se
q in voluntate respectu finis nullus pōt
esse habitus nec etiā supnatural. Cōfir
mat de acquisito. qz ille nō generaret ex
actu. sed tūc qñ agit est necessitata ad a
gendū in sensu diuisionis. Concedit con
clusio de habitu acq̄sito. sed hec conco
dat cū pho q sapia est habitus supmus
pbat etiā de habitu supnali. qz ad quē
actū necessitat respectu eius nō est capax
alicuius habitus dī q nō necessitat nūc
ad dilectōem finis in p̄ticulari nec etiā
clare vīsi in p̄ia nisi pus eleuet. p̄mū im
probat in 2° articulo. 2^m in 3°. Contra
rōem positā instat. qz si rō valeret non
poneret habitus in habitu. dico q non
debet poni habitus inclīnās sed bñ req̄
rit habitus oñdens qui habit⁹ non pōt
poni in volūtate nisi ut tñ inclīnās iō
rō bona est de volūtate non d intellectū
Teneo igit q p̄t volūtate non velle finē
quocūqz modo apprehēsum.
Eiusdem qōnis.
Contra 2^m articulū arguit 7c. 7 in raptu
q equalis libertas. vel sic formet rō neces
sitas agēdi non pōt esse nisi p aliqō intri
secū pncipio actiuo. per hoc autem q in
tellectus nunc videt obiectū nihil nouū
ē intrinsecū pñ actio in fructōe. q nec tota
necessitas agēdi. maior. pbat. alioquin

necessitas agēdi non esset p rōne pncipij
actiuo. 7 ita p nihil vel extrinsecū 7 si p
extrinsecū p illud esset agē qz per qd est
necessitas agēdi p illud est agere. minor
patet. qz visio fm cū nullā habet rōnez
pncipij actiuo respectu fructōis nec intel
lectus nec aliqd in intellectu. si etiā fm
aliaz vīa vīto hz aliqūā rōnem. pncipij
actiuo nō tñ pncipalis sed scōarij. 7 tunc
accipiat maior sic necessitas agēdi nō est
nisi p aliqd intrinsecū pncipio actiuo pñ
cipali. sicut nec determinat ipm ad agen
dū. sed ecōuerso pncipale agens ex se hz
modū suū vīti scōario ita q si nihil i pñ
cipali excludat ptingentiā tota actō erit
agens. mior est plana. qz per vīsiōnez ni
hil est intrinsecū pncipali actiuo. q 7c.
Item a pñ sic. omnis pō vna sicut hz
vñū p̄mū obiectū sic vñū modū respec
tu pmi obiecti. q cundē respectu cuiusli
bet in quo p se includit eius p̄mū obm
dī q volūtate hz aliqūē modū vñū qd ē
p se. sed modi posteriores sunt varij q
pueniūt potētie in agendo respectu spā
liū obiectoz tales sunt necessario 7 cō
tingenter. sed p se modus est libē. Cōtra
nāliter libē nō infert ptingenti. vel sic po
sterior infert p̄mū necessario nō infert
libē. dī q sic cōpat ad volūtate licz sim
plr loquēdo se habeat necessario 7 libē
sicut excedentia 7 excessa. Item diuersa
approximatio passi. 7c.
Eiusdem qōnis.
vt. q ptra p̄mū articulū. Posset tamē
dici q ipsa p aliqō velle elicitū impar ac
tiones potētie interioris vel phibet. nō
autē pōt sic suspendere oīne velle qz tūc
simul nihil vellet 7 aliquid vellet. sz qd
qd sit de suspiciōe omnis velle saltē pōt
suspendere omnē actūz circa illud obm
p aliqō non velle eius elicitū. h^o mō nō
volēdo nūc aliqd elicitē circa istud obm
quousqz distinct⁹ oñdat mibi et illō nō
velle eet qdā elicit⁹ qñt reflexus sup velle
obi n q inē vī infuit sz q possit ēē q 7 si
in se non oñdat oñdit tñ in cā. h^o obō
ff 4

ostenso qđ natū est esse principiū actus i
aliquo genere pncipiū. Contra istā rñsio
nē pbo qđ si pōt nō velle pōt nolle. hoc
est qđ necessario in se aliqd cui repugnat
illud nolle. sed illud nō pōt esse nisi actu
ale velle. pmo qđ nulla inclinatio habitus
alis vel aptitudinalis ad volēdū ipi nol
le si etiā det qđ illud sit nō nolle hoc non
evadit qđ negatio nulli positio necessa
rio cōuenit nisi p aliquā positōem neces
sario puenientē illi positio quā pseqt
illa negatio. tunc illa positio in pposito
nō pōt esse hitualis vel aptitudinalis in
clinat aliqua qđ illā nō sequit non nolle
sicut nec illi repugnat nolle. qđ illud possi
tiūū necessario pueniens volūtati ppi
qđ repugnat sibi nolle erit actuale velle
qđ si non pōt nolle necessario vult. et ista
rō generaliter ostēdit qđ nulli susceptio
prioꝝ et medioꝝ si habeat media repu
gnat aliqua forma illius generis qđ impos
sibile sit eā inesse nisi alia forma illius ge
neris necessario insit eidē vel aliqd aliō
cui virtualiter repugnat illa quā impos
sibile est inesse. tale aut positiū virtualiter
repugnās ipi nolle non pōt in pposito
repiri aliud qđ ipm velle. Rñsio. illud re
pugnās illi nolle est volūtās. qđ ipsa nō
est capax nisi velle et nolle possibilis nol
le finē est includēs pdictiōem. qđ istud nō
est possibile huius actus. ex^m videre sonū
includit pdictiōē ex respectu actus et ob
iecti. iō repugnat visui vel visui sibi et d
terminat sibi nō videre hoc qđ visus est
ita in se vel respectu huius nec est incō
ueniens negare finē posse esse obiectum
odij et beatitudinē fuge. sicut nec miseria
pōt esse obij cōcupiscentie fm Aug. in
ench. *Quis nō solū esse volum^{us} sed
nequaq̃ velle possumus. di. 15. scđi. et h
di. x. Aliter dī qđ non est rē.*

2°. di.

2°. qñis

qđ vnio illaz partiū demonstrat. hec mi
nor pendet ex op. de vniuocatiōe pcepti
cōis deo creature. qđ opi. mutata mior ta
lis sumet h multi pceptus in qbus papi

mus deū nō sunt simplr simplices et c
cludit pclusio ptdaris nō vltis. sicut
p duas primas rōes. Minor alr pōt
mi nullus pceptus noster ppius deo
quē pcpimus esse ppiū deo est simplr
simplex. qđ licet pceptus entis factus
creaturā sit simplr simplex et ppi^{us} de
fm aliā op. nō tñ est pceptus ppius
ceptus. qđ fm Hen. in articulo. 2°. q.
vī qđ in isto conceptu ppter similitudinē
simplicitatē nō distinguim^{us} deū ab ali
intellige nō distinguim^{us} pceptibiliter
licet sit pceptus distinctus nō tñ papi
nobis ut distinctus. qđ nihil est p se notū
de tali pceptu nisi p se notū sit ptes illa
cōceptus vniri. sed hoc nō est p se notū
qđ vnio illaz partiū demonstrat. man
manifesta est per pbm rē.

Tertie di.

pme qñis

In questione de pmo obiecto intel
Preterea illi duo conceptus sunt sim
plr simplices. igr nō intelligibiles nisi
functe et totali. igr si nō vident duo
post. Itē aut papiunt ut oīno dispari
miz quomō vident vnus aut ut ppi
fm analogiā vel similitudinē vel dissim
tudinē et tunc sit vel pus papiunt ut
stincti. igr non vident vnus. Itē ponē
illos duos pceptus. ponit duo opposi
formalia cognita et ut nō dici. p si in
lectus intelligeret singularia sub ppi
rōnibus quibz pceptus duoz eiusdē sp
essent simillimi nō dubiū qđ multo su
ores qđ isti duo in pposito qđ isti duo
ferūt spē adhuc intellectus bñ distingu
ret inter tales pceptus singulariū. hec
rñsio improbat. di. 8. q. 3. et alia rñsio
negat maiorē. 2° pncipalit arguit sic rē
In qñe de pmo obō intellectu. Adsum
alia media. di. 8. q. 3. 5. primā op. argu
etiā. 5° adhuc sic. pfectior creatura po
monere ad pfectiorē cōceptū de deo. igr
cū aliqua visio dei puta infima non tñ
differat ab alia intellectōne abstractiua
data ipius qđ tūcūq̃ supma creatura c
stat ad infima rē seq̃ qđ si infima pote

et simplices et co
is no vltis. sicut
Dinoz alr pōt
ster ppius deo
nū deo est simp
tus entis factus
plex et ppi de
ceptus ppius
articulo. 2. q. 2.
pppter similitudinē
quā deū ab ali
nō pceptibiliter.
tus nō tñ pcepti
mibū est p se notū
notū sū p se illū
oc nō est p se notū
demonstrat. mai
n 22.
pme qñtis.
obiecto intellec
nceptus sunt sim
pceptibiles nisi
nō vident duo n
ut oino dispati
tus aut ut ppa
dinē vel dissimil
us pceptiunt ut d
vnuus. Itē ponē
dnt duo oppositū
nō dici. Itē si in
ularia sub ppiis
duoz eiusdē sp
biū qñ multo sū
sūto qñ isti duo d
ctus bñ distingū
singulariū. hec
q. 3. et alia rñtio
bali arguit sic 22.
intellect. Adsum
pma op. argu
tioz creatura pōt
ceptū de deo. Itē
ra infima non tñ
ctōne abstractiua
pma creatura di
si infima pōt

mouet ad aliquā abstractiua q supma
vel alia citra eā poterit mouere ad intū
itiua qd est impossibile. Qu si dicas tot
gradus esse in intentiōe abstractiua de
deo quot sūt spēs creature lz extreme in
tentōes non tñ distēt qñ extreme spēs
qd bene est possibile qz qlibz gradus mi
nus distat a pxiō q spēs creata mouens
ad illū distet a spē mouēte ad illū. Con
tra dñā intentiōnū abstractaz nō ē tñ
nūeralis. qz ille cānt a cāis alterius spēt
et p ppias rōnes eaz non inqñtū inclu
dūt aliqd cōe. sicut dicit via de vniuoca
tiōe. g sequit q inter infimā intellectōem
et infimā intuitiua sint plures spēs me
die q inter infimā spēm entū et supmā
vel tot q si est incōueniēs. et p pñs añs.
g pautōres si spēs intellectōis abstractie
q entū. g incipiedo ab infima hinc inō
restat entitas supior illa que causat sup
mā abstractiua. igr ista supior cābit inui
tiua de deo. Itē quare ponunt tot spēs
intellectiōnū de eodē obō. g nulla mouz
ad propriū. Itē ad pñonem pñcipalē vñ
esse q ois multitudo reducūt ad vñū. g
ita in pceptibus. Contra istas rōnes obij
ciēt 3 pñmā instat de toto disticto cui
rñtio ponit di. 8. et debilius pbat q alie
Ad 2^{am} ut formāt breui negat maior.
qz ppter pñexionē effectus pōt aliquēz
pceptū facere de cā licet nō ita pfectū sic
cā de se. cōcedit. n. qz conclud facit notitiā
de pñcipio demonstratiōe qz. sed illa non
est pfectissima notitiā pñcipij. sed illa q
cognoscit ex terminis pfecte cognitōis. qua
re. n. nō simplr in pceptibus simplicibus
effectus simpliciter apprehēsus causabit
aliquā notitiā habitualē simplicē de cā
Ad pñatiōem maioris dico q licet non
possit effectus in cām equiuocā exñtem
sicut in aliqd eiusdē rōis cū cā pōt tam
in notitiā aliquā eius que est impfectior
non solū ipsa in se cā sed effectus equoco
cause sicut pfecto pceptu eius. Sed acci
piat maior sic nullū obm pōt in pceptū
alicui nisi pñineat illud obm virtuali

vel essentialiter. hec vñ manifesta p rōez
cause et effectus equiuoci et licet attribui
at fm aliquos actio intellectui nō curo
quocūqz obm requirit sic nō pōt in con
ceptū pfectiorē conceptu sibi adeqto. alij
pfectio intelligētie excederet totā virtu
tē memoriē qd est incōueniēs oibus. pro
batur minor qz effectū equiuocoz ei
dē cāe ille est pfectior qui est similitimus
cāe. talis est ples intellectualis siue vñū
huius obiecti. maior pbat qz tunc pfect
tio intelligētie totā virtutē memoriē vt
dictū est. absolute vñ q null de deo pōt
fieri in nobis conceptus p actū obiecti
creati qui sit pfectior cōceptu pfecto p
prio illius obiecti nec p pñs ad quē attri
buit iste ppius illi obm mouentis. imō
ille pceptus de deo est impfectior vñū h
qz effectus equiuocus dissimilior cāe o3
g ab op. hac recedere si ponat cōceptūz
lapidis attribui ad cōceptū quez cāt de
deo lapis pñcise saluari pōt q obm cōce
ptū attribuit ad obiectū nō pceptus ad
pceptū et hoc est bene possibile qz de ob
iecto pfectiore habet pceptus impfectior
q de obō impfectioni. et quō est rōabile
in eodē intellectu cōceptū ppiū de deo
esse simplr impfectionē cōceptū lapidis
vel albi qd necessario sequit ad hāc opi
nionē et quō erit beatitudo nostra natu
ralis in cognitōne dei ex. io. ethi. 33 ve
rius contra rñsionē esset eadē difficultas
qz omnis pceptus de deo erit minus pfe
ctus pceptu ppio pfecto albi. qz omnis
talis continet in albedine ut conceptus
cōis in spēali et cōis est simplr minus p
fectus q spēalis. qz pñs et ps respectu
pceptus spēalis. quō g fm istū erit beati
tudo in cognitōne nāli dei. Rñō. quilibz
pceptus simplr simplex s3 viā vñuoca
tōis est impfectior positue qz verbū al
bi hoc est non tantā pfectionē ponit tñ
est pfectior pñsiue qz abstrahit a limi
tatiōe vñta est pceptibilis sub impfectionē
et tunc ille pceptus simplex quidē nō tā
simplr simplex. s. ens infinitū ens pfectior.

verbo albi et ille est proprius deo. non autem ille propter colorem abstractus ab albedine vel via univocatus est quod omnis conceptus proprius deo est perfectior verbo cuiuslibet creati sed alia non est sic. Sed instat contra hanc rationem dupliciter. primo arguo quod difficultas remanet contra viam univocatus quod ex duobus conceptibus quorum uterque est imperfectior verbo albi non videtur fieri conceptus perfectior illo verbo: sed conceptus entis ut perfectior est imperfectior quod albi vel lapidis et conceptus infiniti simpliciter. probatio quod infinitum concipitur a nobis per finitum ut per lineam vel aliquod tale obiectum movens ad conceptum passionis sue igitur conceptus infiniti est imperfectior conceptui lineae. Confirmat ratio quod conceptus includens affirmationem et negationem non est perfectior: propter negationem aut saltem non est perfectior quod percipiendo affirmationem illius negationis. hic ens infinitum non est aliquid conceptus alicuius positum nisi entis. igitur infinitas non facit conceptum perfectum aut saltem non erit perfectior entis infiniti quam finiti. 2° instat sic per Thomam. quod licet conceptus simpliciter simplex sit imperfectior verbo creature ut arguitur. tamen multi tales possunt coniungi et unus determinabit alium et ille conceptus totus erit perfectior: nec est hic maior difficultas quam ibi nisi in duobus primo quod hic quilibet conceptus siue determinatus siue determinabilis ponitur proprius deo. et ita unus color et alius proprius. 2° quod aliquis proprius deo concedit imperfectior verbo creature ibi non istorum aut primum non est inconueniens quod passio bene determinat obiectum ut homo risibilis et tamen utrumque est eque colore. 2° omni concedere propter istam 2^{am} rationem loquendo de conceptu. id est de actu concipiendi non autem de obiecto conceptu. Quo ad istas instantias arguitur satis congrue responderi. quod utraque obiectum conceptum non simpliciter simpliciter ponitur perfectioribus verbo illius quod movet ad primum sed instantie arguendo facte videntur per utramque obiectum quod quocumque coniungunt quilibet istorum conceptuum imperfecit a creatura mouere. igitur est imperfectior verbo illius creature aggregatio

imperfectorum quos faceret conceptum perfectiorem intensius. confirmatio etiam bene instat contra illud de infinito. non igitur propter illam rationem dimittat obiectum. quod est color difficultas utriusque et eque si analogia conceptuum exponitur. et conceptis forte. non instantie bene probantur actus circa deum non est perfectissimus intensius siue nec hoc requiritur ut sit ibi beatitudinalis. sed quod coniungat obiectum perfectissimum quocumque sit perfectus siue imperfectus. ut. non esse excedit notitiam aliorum forte enim intensius amatum est aliquid quam deum nec tamen illud amatum non beatificat sicut quod de hoc. 4° licet quod beatificat in obiecto. Istud de infinito verum esset si manifestum esset precise modus sub quo obiectum concipitur quasi non per conceptus vel modus sic conceptus in se sicut distinguitur in questione de unitate dei de singularitate ut dicitur. et ut modus precise sub quo quoad modum etiam certus gradus intensificationis est precise modus sub quo videtur hoc albedo sic autem non intelligitur ens infinitum sed ut includens duos conceptus licet alter determinet alterum. et forte ille privativus finiti nihil ponit quod debeat intelligere positivum. Item quod si habemus conceptum positivum de necessario magis perfecte positivum intelligitur de hoc ens simpliciter necessarium. sed nec forte necessarium nec eternum concipimus nisi negationem imperfectioris. puta potest aliter se habere vel sublimis seu principium seu finis eternum dicitur quoddam infinitum quod in duratō minime perfectior est infinitas quam in quantitate perfectioris. sicut infinita magnitudo si esset perfectior esset infinito tempore. 3° dico quod deus non cognoscit rem.

3° quoniam.

At quocumque in quo est ista propter illam. Contra voluntas non est univocalium tamen quod tendit in rem ut in se: tamen quod tam amor amicitie quam amor concupiscentie est alicuius finis extrinsecus reale primum vel possibile. Ratio. primis principijs practicis in intellectu contrahit in voluntate aliqua volitio que est principium bonitatis moralis

sicut illa pncipia sunt pncipia veritatis
 practice in intellectu. patet et qd quetioz
 6 boni vel appetibilis pot ondi in vli z
 i sic ondat voluntati no video quare vo
 untas no possit habere actum circa propu
 bum sibi onduz. / 3° appetitus singulari
 ut singularis non habet appetitum ppa
 sibi ad ista methaphora qd dilectio e mo
 us anime ad res. dico qd veru est causa
 iter. quia voluntas impat coniugi rei de
 siderate in se. non aut formaliter nisi qz
 voluntas est activa respectu sui actus. sz
 non contra rem sub maiori rone exntis
 p apprehendat ab intellectu. imo deside
 riu z intellectio abstractiva sunt rei eq
 ntis sicut z non exnti ex parte obiecti
 ta visio z fructio pntis sed desiderium
 nouz effectus ad rem quia est impiu no
 le intellectio abstractiva. Ad 2m dico
 p homo in vli ostens amat amore ami
 tie. z ppter illud amat hic homo sicut
 niaz iusticia in vli concupiscit z ita hec
 iusticia huius. Ita etia patet expo 2c.
 Ad vlt sub rone vltis. Dicit qd termi
 nus actonis intellectus agentis est obm
 vlt sub rone vltis lucens in fantasia.
 Contra vlt obiectu sub rone vltis lucens
 in fantasia non habet nisi esse dimi
 nutu. quia ome repntatu in imagine. sz
 si aliqd esse hz hoc est inqtu in aliq° vt
 in repntante ipm sz illa rone vltis ita. f.
 p intellect° agens sicut dictu e facit aliqd
 repntatu vltia de eo quod fuit repsen
 tatiu singularis cu terminus actonis
 realis non sit obm habes esse diminutu
 ut esse cognitv vel repntatu sz quid re
 ale sequit qd talis actio intellectus agentis
 terminat ad formam realem in existentia
 qua formaliter representat vlt vt vlt z
 qua formam realem cocomitat terminus
 intentionalis ut obiectuz vlt fm esse re
 presentatum quod habet in specie. Itz
 2° fm istam viam 2c.

14° qonis.

in intellectu sicut arguit ex verbis eius.
 Ad argumenta in oppositu sed non

pmo quod in reprobatoibus patet. alie
 dicit in corpore qonis dicit. n. sic ad que
 stionem. sz dico qd oportet ponere in intelle
 ctu ut habet roem memorie spem intel
 ligibilem representantem vlt prioru actu intel
 ligendi nali z h° necessitas duplex vna
 ex pdiroe p se obiecti qd e vltas qd vt p se
 ro obiecti sp pcedit actu qd non eet nisi
 eet spes ipressa i intellectu. alia e pdirio
 vt dignitas potetie superioris ne ipa vili
 fice quod aut vilificaret dictu e in pceden
 ti. q. Ad euidetia qd questionis sciendu qd
 memoria pot accipi triplici: vel itelico
 sz rone memorie. vno mo vt e pscrva
 tiua spez pteritoz vt pterita sut ex isto
 mo acqris phus in de memoria z remi
 niscetia. alio mo vt e pseruatiua spez
 repntantiu oba in se siue sint realit siue
 no: z hoc mo loquedo de memoria di
 co qd o3 pone spem i intellectu vt hz ro
 ne memorie. tu ppe vltatem. tu ppi oi
 gnitatem potetie / 3° accipit. put hz ali
 qd pn° eliciendi aliqua noticia actualem
 qd tn no manet sine actu 2°. quod posuit
 Avic. spz in intellectu nro: z de ista di
 cet in questione sequenti. hec q. 8. pbaui
 vi ee intetio. 3°. de aia vbi dicit qd aia e
 quodammodo oia itelligibilia p itellectum
 sic sensibilia p solum qd no pr itelligi p
 habitum: quia no est similitudo repnta
 tiua obiecti: qz sedtur actu aliquo hitus
 ois. Et pfirmat h°. qz hit° scie p quam
 reducitur intellect° de po° centrali ad pote
 tia accidentale respectu actu de qb° loq
 tur phus 2° de aia z 8°. ph. nctio pce
 dit actu itelligendi. scia aut qd hit° e sedq
 actu eo qd gnatur ex actib° vn ista scia qd
 reducitur intellectui de potetia centrali ad
 potetia accidentale e spes qd ve e hitus: qz
 nata radicari z firmari i intellectu: sed
 tn no ois habitus e spes: qz hit° actuali
 radicans z firmat° no est spes qd pcedit
 actu nata radicari z firmari: quia ista
 postea firmat p actum. Itz fm istos
 no vi aliqd habit° posuit in intellectu
 nostro. sed tn in virtute fantastica quia

fm quicūq; modū effendi est obiectū i
aliqua pō fm eundē modū cēdi sūt oīa
que p̄tinent in ipso obiecta v̄tuallyter. igr̄
si obiectū nō sit p̄ suū rēp̄sentatiū in in
tellectu sed in v̄tute fantastica oīa expli
cāda 7 explicabilia de illo obiecto erūt
ibidē 7 ita non erit nisi habitus fantasti
cus p̄cipue si fantasmatata ordiate cōcur
rant explicās omnes veritates scibiles d
illo obiecto. 7 oīs scia erit san^a 7 p̄fectio
eius non erit p̄fectio intellectus p̄ p̄m
ē sic cū ista spēs in fantasia v̄tute sua cō
tineat actū intellectus. q̄ actus ille erit in
fantasia. Itē Aug. 13. de tri. c. 4. 6. 7 15.
inuestigat trinitatē vbi dicit q̄ impossibi
le est accipe imaginē trinitatis ex aīa
nostra vel in mēte nisi p̄ hoc q̄ aliqd est
in memoria ex quo exprimit aliud. tūc
arguo sic: si in mente est aliqd expri
mens verbum oportet q̄ hoc sit per ali
quid intrinsecū siue existens in memo
ria: sed non est exprimens verbum nisi
memoria habens obiectum menti p̄ns
intra se. alias non erit exprimens. ergo
cum obiectū non sit in memoria quid
ditatiue 7 realiter: nec fantasia necessa
rio erit p̄ns per speciem intelligibilem.
Si obijcias q̄ nunq̄ pluralitas est po
nenda nisi propter necessitatem p̄ p̄hy.
h non videtur necessitas: q̄ obm v̄i suf
ficien p̄ns i fanta^a. Rñō nccitas ē sp̄ ol
gnificare nām nobilē qm nō p̄ aliqd ad
manifeste repugnās. mō magna vilifica
tō nē vt intellectiue v̄i ē q̄ nō possit h̄e
obm sibi p̄ns in se absq̄ p̄ntia medica
ta a potētis inferiorib^{us} cū q̄b^{us} contingit
p̄iungit in rōe potētis: 7 m̄ q̄ potētis in
feriores hoc possint h̄e. Si etiam intel
lectus possit h̄e obm sibi p̄ns i potētia
inferior: nō tamē sūma p̄ntialitate pos
sibili p̄cedē actū intelligēdi: 7 sicut alijs
potētis cognitiuis ita multo magis isti
o p̄cedi obm ē sūme p̄ns quātū p̄t an
actū cognitiuū 7 h^o nullo mō saluat ni
si i sp̄e intelligibili. nō etiā ponit p̄fectō
sūma possibil potētis cognitiue nisi po

nat eā posse saluare spēm intelligibilem
post actū: 7 ita bñ h̄e obm suū p̄ns
seruatū sine actu: q̄ h^o p̄cedit sensitiuū
7 p̄fectio ē i potētia cognitiua nō depē
dē ab aliq̄ cognitiōe sua s̄ q̄ h̄eat obm
p̄ns sibi sine depēdētia ad aliā potētiam
Ad p̄m arg^{um} i oppo^{nit} p̄ncipale 7ē.

9. q. 3. dñs. 2. q̄ro de nō^o genita:
sit beat^{us} in sua opatōe. Hoc nō euadit
nullū ei creditū repugnat p̄dñtī sequi
ti ex v̄is p̄ncipis. Ex isto autem p̄nci
pio nccio agens 7 patiens sunt distincti
obiecto: sequitur q̄ intellectus nō pōt h̄e
ex se aliquā itellectōe actiue: q̄ si oppo
sitū hui^{us} p̄dñtis ē creditū p̄n^{ti} illud ex
sequitur illa cōclusio ē falsa. hoc magi
de velle. constat enī q̄ p̄m velle malū
gelus imēdiate nō habuit a deo: nec p̄
tuit aliqd nobilē ēē ipō velle nisi ipē
gelus sit indistinctus sibiecto a passio.
sequitur q̄ nō oportet ponē aliqū h̄
bitum in intelligentia: q̄ ad ordinatē
telligendum requiritur 7 sufficit fm ista
opi. q̄ fantasmatata ordinate occurrāt
occurretia ordinate mouēt intellectū
s̄ q̄ ipsa ordinate occurrāt nō pōt fieri
p̄ habitū in intellectu: q̄ nihil in passi
oat mouēti ordinate moueri aut salte
p̄ hitū in fantasia p̄nt ordinate occurr
absq̄ oī habitu in intellectu q̄ 7ē. Ad
ma^{ior} q̄a iō fm eos vel istos negat hab
tus in volūtate: q̄ ipsa facili^{ter} mouetur
p̄formū intellectui: q̄ a sili mouet inte
lect^{us} a fantasmatibus eo modo quo o
currūt sufficit habitus i fantasia ad h
q̄ ordinate occurrāt. hec tria argumen
ta pondero. sicut alia argumenta p̄tra
eos sic p̄rio. 13. si fantasima causat 7
15. dñs. qōn^{is}. 2.

quasi mām respectu generationis filij
Itē ad idē filiū ēē de substantia patri
requirit ad hāc gnātōem quātū ad exi
am realem generationis. sed ad istā exi
tiam nō nccio reali substantiam patri
ēē q̄si māz q̄ 7ē. p̄ maior p̄ 5 aug. maxi
mū. nullo mō vep dei filiū cogitatis

hunc et de sba patris negat. pbat
rior nullū ens p̄cise rōis necessario rea
ter ad hanc generatōem ut extē sba
aris esse quasi māz p̄cise necessario di
ens rōis circa sbam alioq̄n circūstā
a negociatōe intellectus erit ex se quasi
materia. q̄ vel mā realiter vl̄ similitudo
alis ad mām. Itē nihil uenit illi cēn
e in quo mā distinguit a forma. sed qd
bet cōueniens sibi vel est p̄p̄iū forme
el cōe. q̄ in nullo erit ita quasi mā. an
q̄ essentia idē est generatē et genitō n̄
p̄p̄iū materie imo aia est eadē in
orde generante et parte genita materia
iunq̄ eadē in creatura. q̄ sufficienter
actuatur p̄ vnicā formā in ppagatē mā
geniti fuit aliquid sed nō fuit mō sub for
na ppagantis. hec est deceptio q̄ eadē
nā est corrupti et geniti quasi id sit gene
tū et geniti eadē. Item incōpossibilia
implicitē nō possunt esse actus simpli
ter eiusdē. bene tñ possunt esse actus in
cōpossibilitū sicut aia p̄tinet organicaz
hoc p̄ relatōem accitā essentie. Itē illa
ō que in 3ª dubitatōe in fine q̄ supposi
tū diceret realiter fm id finitū sba. fm
liuinitatē pater est filius filio tam hec
relatio nō est actus fundamētī nec est re
liter distincta a fundamēto fm se. Itē
positū p̄ hoc constituit q̄ pōle actual
actu ppositi et determinat. igit essentie re
erunt et determinabunt. Confirmat quia
qualitas nō est actus alius nisi fm q̄
actuatiū est quale ita relatō nullus est
actus nisi q̄ ipsa refert essentia nō refert
Ideo tenēdo cū doctoribus antiq̄s rē.
Idē non aggregat cū seipō. Et qd addit
p̄ vnū oportet esse in alio p̄cedo ut rela
tio est in fundamēto suo siue radice sed
hoc nō est ut actus in potētia sed ut idē
tice p̄tenti in pelago infinito. aliter pōt
did q̄ omnes iste sunt vere. deitas est in
patre q̄ paternitas est in deitate. pater ē
in deitate siue in nā diuina q̄ paternitas
est in deitate et tñ nullū inest ibi ut actus
in pō. naz prima est vera ut nā est in sup

posito habente esse quidditatiū et. q̄
hoc cōuenit quidditati vnde quidditas
est sed non propter hoc est forma infōr
mans suppositū etiā in creaturis 2ª est
vera ut forma idēptica est i ypostasi nec
informatur ipam. cū. n. quidditas qua for
ma ypostatica etiā in creaturis l̄ sit for
ma suppositi non tñ forma informans
sed ibi quasi pars hec quasi vna rō for
malis p̄currentis cū alia formaliter ad id
simplex. l̄ habent in se plures formales
rōnes 3ª est vera ut suppositū est in nā
qd patet licet non ut informans. 4ª est
vera eodē modo in quasi quo totū est
p̄mo in aliquo eodē mō pars est p̄ se sed
non primo in eodē p̄ exemplū de esse i
loco. igit si pater est primo in nā ut sup
positū nature paternitas p̄ se erit in ea
dē natura eodē modo essendi l̄ non p̄
ultra hoc p̄ior. Rñsio dat modū in quē
est in fundamēto qui nō reducit ad esse
forme in mā nisi ut fundamētū est limi
tatū in tñ q̄ non h̄ p̄fecte idēptatē in
seipsam relationē. 2ª difficultas est
quō relatō rē. Solutōis in p̄ia dif
ficultate. Sed obijcit eo mō quo genera
tio p̄cedit filiū fm modū intelligēdi in
quo est ut in patre quia ut in ipō est nō
habet p̄ generatōem nō ut in filio q̄ p̄
cedit filiū aliquo mō et est in aliquo q̄
non est p̄ se subsistēs q̄ tunc esset p̄sona
non p̄ma igit 2^a p̄sona p̄cederet filiū.
Rñsio in quo est creatio passio est eadem
qd immo difficilior q̄ hic pōt dari q̄ ē
in essentia dupl̄ et tanq̄ in fundamēto
et tanq̄ p̄p̄ietas p̄sone in nā in qua est
illa p̄sona et utrūq̄ sine pōlitate essentie
nec scōus modus est difficilior q̄ gene
ratio passiva est p̄p̄ietas eadē cū filia
tōe tñ alio mō cōcepta. Lū 3ª arguit rē.
16. distinc.

Non autē gignitōe verbi. Sic ergo dico
q̄ pater volens generat nō tñ volūrate
p̄ntē sed aīte qd sic intelligo q̄ in eēntia
est p̄fecta p̄ducēdi patris et principium
opandi inq̄tūz eēntia formalr̄ intelligit

hoc est ab ea habet formali quo intelli-
git alii non esset in essentia perfecta non so-
lū aut est principium operandi intra sed etiam
pōt extra intelligere siue pducere qz se-
cūditas paterni intellectus nō est exhau-
ista vsqz ad terminū pductū. in pmo aut
instāti pater habet pfectū intelligere cu-
iuscūqz intelligibilis et volibilis a se. qz i
illo. si qz intelligit generatōem filij et in 2°
signo habet terminū pductū. nā et in p^o
signo et si nulla psona pcederet ab eo hz
intelligit et velle et in illo piori intelligit
actū dicēdi qd ē qsi posterior respectu ac-
tus intelligēdi et volēdi. nō igit pī tū cō-
placet voluntate in pductōe filij sic dice-
bat ille s; volēs pcedit actū generatōis
filij qz pī qd qd intelligit p essentia suā in-
telligit. et qd vult p essentia suā vult
vñ licet intelligit patris pcedat velle. vel
le tñ pīs pcedit dicere ita qz pūs pater
est pfectus in se et beat^{us} p intelligit et velle
qz ista alteri psonae cōicet p pductōe. qz
qd nō cōuenit ei in pmo instāti qd est pī
nūqz cōuenit eo qz nulla pfectio pōt sibi
addi pductōe cuiuscūqz psonae qz nulla
psona habet nisi qd est sibi cōicatu ab il-
lo velle igit sicut intelligere pcedit dicē
sed spirare sequit dicē aliquo modo. s.
ordine originis. Ad argumentū illud
de distinctōe pōz 7°. 7. di.
ergo deitate est pater. Rō. neutra cō-
sequētia valet quia ablatiuus cum ver-
bo significat principium agendi cum adie-
ctiuo nomine vel concreto significat pri-
cipium formale concernens. nunc autēz
non oportet idēz esse quo formaliter ta-
le et quo elicitue licet esse et agere cōuer-
tantur respectu suppositi agentis. nec ē
illud additum est idem quia ablatiuus
non potest construi cum hoc et illo vñ
formiter: propter fallaciā figure di-
ctōis. primo modo similis termina-
tio ostendit idēmitatē conceptus
cum hoc et cum illo cum sit alius.
Item per rationem actus proprius.
7°. et loquitur de potentia generandi.

Rōdetur qz maior est vera qn forma
actiua respectu termini distincti. qz tñ
licet possit eē quo suppositū pducatur. s.
tñ pōt eē pducens: qz nec distinguens
termini sic sequit ad hoc ut sit pducens.
non aut hoc requirit ad hoc ut sit quā-
planus dicit qz maior est vera d actiua
immanente et factōe et vñ pductōe ter-
mini distincti a forma pductiua hic termi-
est id distinctus a forma pductiua. 1°
tra. si deitas vel hīc de^{us} creat. qz agit in
actōne que necio pcedit creare huius
gnātio. pōt pñte. p^o qz qd est oīno p
nō reqrit aliqd posteri^{us} agē ad h^{oc} ut it
possit in actōne sibi ppiā hīc deus ē
quo mō pūs pma relatiua. qz et
argumentū reqrit quō h deus pūs ē
psonis qz possit pō ppinqua creare
pp impotentia h^{oc} de^{us} ad creandū: s; cū
fm imaginationē gentiliū nō eēt in p-
sonis. sed pp maiore ppinquitatē p-
nāz ad essentia qz creatōis fm illā reg-
lā reale. de qbuscūqz duobus ppari fm
ordinē ad idē pma. pō ppinqua nō ē a-
scōm nisi pmo posito. ita hīc de^{us} intel-
git etia nō pñte ut in psonis. qz actiō
fentalis est qsi pō relone et ita imedia
or oī pmo. 2°. hīc de^{us} est p se exns illi-
tatu et in illo signo nā est pmo in trī-
psonis. illud tñ hz signū originis. 3° ut
deus habet potentia ppinqua ad extri
Nota qz triplr pōt intelligi forma
se esse. vno mō qz per ly per se excludit
in esse forme ipi mae siue forme accē-
lis siue cēntialis vel sbalis. alio mō inē
qdditaris ipi supposito et h^{oc} actuale. 3°
aptitudinale et potētiāle et vtroqz inē
3° modus ponit illud qd sic est per se cē-
plete suppositū. et tō sic accipe in maiore
est accipe pdictoria. quia forma que h-
benti est primum quo agit: non potē
sic per se esse. igitur intelligitur per se in
maiori duobus primis modis. et sit p-
batio maioris. quia ad agere non requi-
ritur nisi actualitas et per se esse primi
habetur eque in forma inherente et per

vera qñ forme exite 2^m habet sufficēter si duobus p
ni distincti. qñ in his modis p se sit. aliqdñ aia separata nō
positū pducatur. Ter agens. Itaqz negat minoz qz nunq
nec distinguatur. Deitas p se est ita q nō in supposito nūi
oc ut sit pductio. **Contra.** qd puenit pmo
ad hoc ut sit que se pzo formaliter est aliquo mō prius
est vera d actio. **Contra.** intellectū illo qd non cōuenit sibi
pductioe terminē se formalit. deitas est oio pima quia
actio hic terminē lagus et illi cōuenit ex se formalit p se
pductua. **1^a qñ.** non autē ex se formaliter est in hoc
e creat. **2^a qñ.** agens ppositio. relatio igit p prius p se ē q sit
dit creare huius. **3^a qñ.** isto. b. pbat qz idē est p se ē triū pfo
qz qd est oio pbat aut nihil est cōe tribus nisi qd est p
r age ad b^o ut pmo esse. c. pbat qz fundamētū aliq mō
pua hic deus ē. **4^a qñ.** accedit relatiōem. **5^a qñ.** nō ex ratioe sua habz
na relatiā. **6^a qñ.** relatiōem qz est aliqd preter eam. **7^a qñ.** de
io h deus pū ē. **8^a qñ.** c. p. **9^a qñ.** z. **10^a qñ.** pbat etiā qz aliter in quo
pinqua creare nō debet habere illā relatiōem qz vbiqz hz
ad creandū. **11^a qñ.** illud qd puenit sibi ex ratioe sua forma
aliū nō ē in pmo. **Contra.** istud arguit multipliciter. **1^a qñ.**
ppinquitatē pmo. **2^a qñ.** di. **3^a qñ.** qñis.
ardis fm illā relatiōem. **4^a qñ.** conceptus singularis de essentia diuina
duobus ppat fm illā. **5^a qñ.** pbat et etiā pima ppō probās eā
ppinqua nō ē alius. **6^a qñ.** effectus natus est facere de causa ali
ita hic deus ē. **7^a qñ.** intellectū pceptū impfectū quē illud obiectū
ponit. qz actio est in se moueat nullo mō causabit s; im
pne et ita immediatē. **8^a qñ.** pfectiore qz impfectiōis est in mouente
est p se cōis illius. **9^a qñ.** causare pceptū ita impfectū de obiecto
est pmo in trā. **10^a qñ.** qd mouet 2^a rō recitata in questione
predicta. **11^a qñ.** ut ad ideā suā sicut sapiētia
ppinqua ad exm. **12^a qñ.** idē. deus nō dicit sapiēs. qz est in ipso
intellectū forma p. **13^a qñ.** dea sapiētie. sed qz est in ipso pfectō sim
ly per se excludit. **14^a qñ.** talis sed alterius rōis a sapia creata.
huc forme accit. **15^a qñ.** **Contra.** illius sapie est sapiētia creata no
alla. alio mō in. **16^a qñ.** tra quedā picipatio similis et idee. idēz
ro et h^o actuale. **17^a qñ.** ut non picipat essentialiter nisi vnicā
de et vtroqz inesse. **18^a qñ.** pfectiōem. **19^a qñ.** Item relatio ideati ad ideaz
qd sic est per se est. **20^a qñ.** et mensurati ad mensurā vnicū mensu
accipe in malis. **21^a qñ.** ratū non nisi ad vnā mensurā referur.
ia forma que b. **22^a qñ.** dea autē est mensura eius. **23^a qñ.** sapiētia q
agit: non potest. **24^a qñ.** leus dicit sapiens cū sit mensura eiusdē
telligitur per se. **25^a qñ.** nō distinguit ab ea. **26^a qñ.** Rñdeo. idea est mē
is modis. et sit p. **27^a qñ.** ura propria et picipatiū ppiū vel ma
ad agere non recit. **28^a qñ.** na relatio menire et picipatiū. sapiētia
per se esse pmo. **29^a qñ.** non sic est magis fundamētū relatiōis
a inherens et po. **30^a qñ.** pēsure et participati et cōe non propriū

quia ita participat vna creatura illam
perfectiōem sicut alia. **Et si dicis qz de**
deo rē. quod non est verisimile. Rñdeo ve
rū est si debet reduci in vnū sylogismū
sed nō sic reducet sed pmo arguet per
locū a minori sic. illud est maxime tale
propter quod vniocatio est, ergo mul
tomagis est eminenter tale in perfectiōe
simplr per quod est effectus equiuocus.
sed principia sempiternoz sunt huius
modi. **8^a qñ.** **Ad argumēta op. oppo**
site rē. Ex eo quod non est necesse esse.
Sed hec ratio. pbat qz necesse esse nihil
cōmune habet cū alio quia illa inuēto
cōmunis est non necesse esse. vnde Rñdeo
intentiō intellecta non includit necessua
tē nec possibilitatem sed est indifferens
illud autem in re quod intentiō in hoc
est necesse esse in illo vero possibile. hoc
improbatur si intentioni generis corre
spondet ppria realitas et non sic aliq in
tentiōi cōmuni sicut dicit infra quādo
respondebitur ad dubiū adductum con
tra solutionem pmi argumenti punci
palis. quo ad illud quod adducit rē. **Et**
tali finitate est determinabil per aliquē
conceptum. **Contra.** conceptus ille quē
est infinitus sed est obiectū formale si est
determinabile igitur formaliter finitūz
et potentiale. igit non est cōmunis rei in
finite. **Ultima psequētia** est neganda
quia res infinita in imperfectione intelli
gitur in obiecto formali finito pro qto
illud obiectū infinitū natum esset facere
in intellectu tale obiectum formale si di
minute moueret sicut et obiectum crea
tum diminute mouens natūz est facere
idem. et ideo est commune vtroqz quare
est similitudo communis et imperfecta.
Contra. res infinita non est aliquid
finitum. deus est illud obiectum si il
lud predicatur in quid de deo sicut ho
mo est animal. Similiter deus non
est aliquid potentiale. **Respondeo**
quamuis compositio apud intellectu
num sit conceptum. tamen est pro re

extra sicut signa accipiunt p significati
7 sicut plures conceptus possunt esse sig
na eiusdē rei licet vnū cōe aliud pprūm
ita compositio illoꝝ pceptuū est signū
idēptitatis significatoꝝ per ipsos con
ceptus. qz ergo significati per cōceptum
finitū ut per signū cōe est id ipm qd sig
nificat per cōceptū dei. ideo hec est vera
deus est ens cōponendo pceptū finitum
apud intellectū cōceptui dei. sed non est
pro finito significato sed pro infinito cō
muniter signato. Tunc ad istā ppōem
deus est hoc obiectum ens. Rñō. deus ē
illud qd per hoc signū ens ut per signū
cōe signat. 7 ideo apud intellectū hec cō
positio est vera deus est ens. que ppositio
est signū illius idēptitatis. cū dicis deus
non est aliquid finitū. vtz etiā loquen
do idēptitate in re que. i. est significata 7
significatoꝝ. loquēdo autē de esse ut est
cōpositio apud intellectū q de deo in cō
positioe nihil pōt predicari qd est apud
intellectū signū finitū falsum est. exēplū
huius. hō est aīal. animal apud intellec
tū ut est ibi obiectū formale est ens dīmi
nutū. Contra. nullū ens dīminutū est
vtz de sorte existente in re. igit hec ē fal
sa sortes exns est animal. Rñō ppositio
semp fit cōceptuū 7 est signū 7 signatoꝝ
sed est p oibus mālibus que significant
per conceptus 7 p idēptitate que signat
p ppositiōem ita q si idēptitas est signa
toꝝ. i. obiectoꝝ materialū cōpositio est
vera conceptuū qui sunt formalia obiec
ta. Sed si arguis igit realitas 7c.
4ª qōis. sed etiā primum
mo^m. An. similiter ponit primum mouēs
esse infinite potētie. infinita potētia nō
potest immediate mouere orbem qz nec
in tempe nec in nūc. g. ponit q p cile mo
uet mediate: illud potest intelligi tripl.
sed nullus triū modoz est possibilis ni
si q pducatur in esse mouens primum. qd
alia duo ibi improbant. igit intelligit ra
lem pductiōem ponere. Istud etiā pbat
qz An. ponit omnes intelligētiās immedi

ate producti a pmo 3. Auid. 9. metha.
4. qz omnē motū infinitū causat inini
ta potentia 7 hoc mediate. nulla autē
a prima est infinite potentie qz quicquid
est coniuncta alicui obiecto. g. finita. g. cū
cūqz motus est a pmo mediate mouēte
7 a propria motrice immediate mouente.
g. prima produxit illā motricē primum
7 sic intelligit illud. intellectus producit
ab extrinseco. 16. de aīalibus. qz licet nō
poneret primum agere sine scōlis causam
mā disposita ad effectū pmi pncipiū ne
mū necessario scōm ipsuz informat. ma
teriaz ita q illa informatio est vnica nō
due sicut ponēdo creatōes 7 infusioꝝ.
sicut 2^a de bona fortuna dicit q cā sō
rata hōiem sic dispositū immediate mouet
ad sibi pficiū. Auid. videt statim 3. dē
sibi 7c. non necessario respicit. vel qd
quodlibet aliud a deo habet ordinē in
tialē ad ipm licet nō ecōuerso. videtur
q maior debz sic accipi potentia necesse
rio respiciēs aliquid obiectū primum id
nullū aliud necessario se habet nisi ad
primum obiectū sū rō necessario tendit
in illud aliud. tunc sit minor bonitadi
uina non est rō necessaria voluntati or
dendi volitiōe efficaci in aliqd aliud ob
iectū bonū qz nec est aliud necessarium
ad psequendū ipam nec etiā auct ipm
siue cū ipa plus quietat voluntatē se ill
lud equaliter probat de volūtate pple
te sicut efficaci. sū cōcludit pfirmatio
de sylogismo practico cui initeris. igit
negat necessitatē vtriusqz volitiōis cau
ture. vel quere aliud mediū spēale qd
nec sunt necessarie ad psequendū illā p
nitatē nec augent eam. g. volūtati diuina
non necessario illas creaturas respicit.
licet ista rō 7c. in aliquo eē reali alio p
esse diuino. igit potest necessario pple
in ostēso nō volēdo illud esse sicut. in
lectus necessario intelligit illud non in
ligendo tū illud esse p siderādo q simile
est vtrobiqz 7 tūc cū minor pbat. ip
non requirit ad psequendū finē nec aut

Quid. 9. methaph. finitū causalat inmediate. nulla autem potentia quæ quædam obiecti. 8. finitū. 8. quod inmediate mouet inmediate mouet a motrice primū intellectus producit in alibus. quæ licet sine se habet causalatū pmi pncipiū ipsius informat. quod ratio est vnicā rationis et infusionis una dicit quod ea se finitū inmediate mouet. videt statim quod respectu. vel quod non habet ordinem ad se conuerso. videt in potentia nec obiectū primū. quod se habet nisi illud necessario tendit in minor bonitatem. Natura voluntatis in se in aliquo aliud est aliud necessarium nec etiam auget ipsam voluntatem sed de voluntate placet concludit affirmatio cui initeris. igitur in voluntate est in medio speciale quod sequens illa. 8. voluntas diuina creaturas respicit quod est reali alio est necessario placet illud esse sic. igitur illud non est considerando quod finitū minor probatur quod finitū sine necesse

eque cōcluderet contra velle cōplacētie sicut cōtra velle efficac. ideo contra ipz videt quod necessario velle concedit rem in esse quod deditatio cū p. sua de ordine eēntiali eque cōcluderet ibi. itaqz formet rō ut hic supra. et minor probat p illud d syllogismo practico que probat cōcludit d velle efficaci patz. sed nō de velle cōplacētie. pb. quia cōcludit voluntatē pficere amantē ipsam bonitatē cōplacere in qli bet ostēso picipante illā. sicut in intellectu obiectū pmi est necessario causa tendendi in secundū. quæ manifestat ipsū ut quandā participationē et. Istis rōnibus cuiusdaz doctoris aliquāliter rē. aliquid illius veritatis. Contra. igitur nulla veritas est cōplexa necessaria alia a veritatibus pmoz pncipioz quod videt in cōueniens. Itē est cōtra te qui supra adducis cōclusionē habere veritatē necessariā causatā pira Hen. pio Aristo. Secundo arguo sic. aliqd rē. causare et nō inmediate posset dici aliter ad primū in cōueniens quod primū transferat celū in instāti. quod hoc nō sequit quia corpus nō est susceptiuū translatōis instātanee. idē virtus quecūqz nō pōt in hoc. et pcpue patz hoc in circularē. quia si in nūc circularat quelibet pars latet in eodē instāti in eodem situ in quo fuit prius. alioquin si pars nō redeat oio ad situm cūdem. et postea quā pplebit circulario pueniet. igitur circularat in ipse. sequit 8 quod si in nūc circularat quod in illo nūc quelibet pars sit in eodē situ. et quantū ad totū et quantū ad partes. igitur circularare in nūc est nō circularare nec oio mutare. hec secūda rō bene probat quod nō ponēdo mouēs pūctū ipm pmi etiā si sit potētie infinite non poterit sperā circularare ut nūc. sed nec in tēpore propter pbationē Ar. quia tūc finita potētia trāfferet in equali tēpore

Ex quibus sequit quod infinita non pōt omnino inmediate sperā circularare. et tamē videmus eā circulari. hec igitur necessitas Averrois ponēdi mouēs coniunctū. l.

inmediatū et finitū sine quo primū nihil transfert sperice. quia nō potest nisi mediate agere. ppter sui pfectionē et imperfectionē effectus inter que necessario requiritur causa pxiā mediana. Contra illud quero quid est primū mouere mediate. aut enim quia pducit causam pxiā mouentē cui dādo esse dedit virtutem finitā mouentē. aut si secundū est a se dat ei virtutē et influentia aliquam qua mouet. aut tertio. quia pmi et secundū eundē effectū causāt ordine quodā absqz hoc quod causa secūda aliqd recipiat a pma si tertū sequit quod finitā cā sine alia pma mouebit in equali tēpore cum infinita mediate tamē cā secūda. si secundū sequit quod illud influxū sit aliud a natura secūde cause. igitur si negat pmi hūc motū ppiio effectū est cōtra tertū. et in nulla intelligentia est contra secundū. et si dicat primū esse de mente Ar. et quod ipsū exponit Auicē. 9. methaph. de ordine intelligentiarū. et tūc infinitas motus reducat in primū. quia etiā infinitas durationis secūde cause est a pma semp causante sicut filius semp gignit. pmi autē ex se est durationis infinite si successio reducat in virtutē finitā mouēis pxiā ita quod nō aliud est ibi pmi mouens. nisi quia dāns esse mouēt sic bene saluat pmi efficiēs et ultimus finis. quæ amatus ppter se a secūdo mouēte sed nō pmi mouēs nisi remouēs. l. dāns esse mouenti. ad quonem quantū ad exponentē negatiuam rē.

1. d. d.

Voluntas infinita sicut natura infinita Contra istud arguit tripliciter quod nō cōpetit alicui siue quod repugnat alicui scdm rōnem absolutā nec sibi cōpetit si est infinitū. alia rō quasi pbatio illius ppositionis infinitū nō dat virtutē actiue rationē alterius virtutis actiue lungat minor rōni voluntatis ut tale principū actiū nō cōuenit siue repugnat sibi cōmunicare naturā. 8. rē. Item tertio vnde

voluntas habet infinitatē si ex se. igitur ubiqz qd est falsū in creatura si ab essentia. ergo volūtas infinita est ut habens assistentiaz nature siue essentie qd dicit alia op. Item arguo sic. infinitas est de se eiusdē rōnis in intellectu et volūtare. ergo nō est formalis ratio distinctarum pductionum que habēt distingui ex pncipijs formalibus. Ad primū si pro medio accipiat repugnātia. maior est vera. et minor falsa. nam ista ratio volūtatīs transcendens que abstrahit a finita et infinita nō est ratio repugnātie sed limitatio superueniens illi si accipit p medio nō cōueniētia. dico qz principio actiuo infinito nō cōpetit actio nisi infinita talis qualis transcendens cōpetit transcendēti. nūc aut volūtatī transcendēti puenit transcendēter sic velle sic. et pducere velle igitur infinite volūtatī cōpetit pducere infinitū velle nō plus per se sed cōcomitāter infinitū velle est deitas. finitū autē velle angeli nō est esse angeli. Ad mōzē dico qz cōscare naturā nō est actio transcendēs volūtatīs in cōmuni sed pducere vel e est sibi pportioatū et obiecto. ideo infinita volūtas infinitū pducit et ex psequēti naturā. Ad aliud pz dī. 8. a quo quia ab essentia fundamentaliter et ex se formaliter itaqz pcedo essentiam requiri ut fundamentū etiā ut realiter idē. sed illud in suo signo nature in quo est formaliter infinitū est principium quo pscisum cū obiecto sicut operādū sic producedū. Ad tertū dico qz duo in actu. s. libertas et infinitas que ē modus intrinsecus termini habēt duo alia cōrespondentia in termino q siue pncipio quo quere in ultima coll. parit. vñ non dico infinitatē esse formālē rōnem respectu spirādū. sed volūtatē infinitam. nec in hoc duo pncipia formalia. quia infinitum est modus intrinsecus. aliter pōt dici qz volūtas vnde volūtas oīno simplex hoc nō cōponibilis nature cui est pō nec actui suo. nam ex hoc sequit qz

est productius actus. quia ppetit sibi u est volūtas. et ultra actus est idem nature. et hoc vñ simpliciter omnino. ergo cōmunicatiua nature. Ad secundū dubiū de rē. cōparando illud ad quocūqz obiectū. Quid idem est principium pducēdi et necessario pducendū igit si infinitas volūtatīs. uel magis voluntas infinita nō est ex se necessariū picipiū producedū. igitur nec absolute pducendi nec cōmunicandi naturā. qui ipsa nō pōt cōmunicari nisi necessaric igit et in solutione qōnis primū dubij it oportet exprimere de obiecto sicut hic solutione secūdi dubij. Quid idem est volūtas etiā infinita nō est principium pducendi amorē obiecti infiniti. alio qu uel erūt multi ipsa. s. uel vnus erit amor productius omnis creature qd negat. q tūc necessario amarent. cōcedo qz ratio ad pncipalē solutionē h et similis de verbo quantum ad intellectū et omnia illa qu ponunt supra dī. ij. q. vi. nō cōcludunt nisi accipiedo cum volūtatē h et cū intellectu ibi pncipium pductiuū. s. obiecti sine quo nō pducit sicut nec opat. Si militer dicat ad illud qz volūtas non est principium pducēdi nisi ut habens sibi obiectū pscis qd est sibi cōpncipium pducendi et nō potest esse principium habens quocūqz obiectū sed pscis ut habens obiectū primū sibi pscis et cū illo et hoc u quia ante pscitiam obiecti secūdi habet pductōnē adequatā. quia cū pmo obiecto ultra adequatā nō potest in aliam. vel secūdo. quia principium infinitū non requirit aliqz finitū cōproducēs obiectum secundariū est finitū. vel tertio. qz principium necessario pductiuū nō habet pductiuū illud ad qd nō habet habitudinē necessariā. voluntas dei nō necessaria respicit obiectū secundariū. vel quarto. quia in istis generale supponi verū ē qz volūtas est principium pducēdi necessario requirens obiectū cōproductiuū sic intellectū. vnde dictū ē dī. ij. q. memoria

uia appetit sibi
tus est idem nat
ter omnino. qd
Ad secundum
lo illud ad quod
a idem est prin
tario pducendi
tis. uel magis vo
r se necessarii in
nec absolute pro
andi natura. quia
nisi necessarii
is primi dubium
obiecto sicut hic
q. d. s. m. a. f. quia
o est principium
infinitum. alioqui
l vnus erit amor
ature qd negat q.
f. concedo q. ratio
h. et similes de re
et omnia illa que
vi. no. concludunt
litate h. et cu. ut
uctiuum. f. obiectu
ut nec opat. s. et
voluntas non est
ut habens sibi eo
coprincipium. pdu
principium habens
cise ut habens ob
et cu. illo et hoc ob
iectu secundum habet
tia cu. primo obie
potest in altam.
piu infinitum non
coproduces obie
ctum. vel tertio. q.
ductiuum non habet
no habet habund
tas dei non necessu
darii. vel quare
le supponi tertio.
pducendi necessu
coproduciuntur
ol. q. q. memoriam

perfecta que est principium copletum dicens
di est intellectus habens obiectum actu intel
ligibile sibi pfectus. ita voluntas perfecta
est habens obiectum diligibile sibi pfectus ul
actu presentatum per intelligentiam. Sz qd
addit de differentia primi obiecti q. ipsum
est coproduciuum et secundum q. ipsum non
est coproduciuum hoc dubium est tam de
intellectu q. de voluntate nec aliqua cau
sa que assignat videtur sufficere pma. non
quia aut intelligit adequata extensue et
petit principium aut intensue et falsa est ista
vltima aut et. sicut patet in operatione. qz
ultra sic adequata operatione que est cir
ca primum obiectum potest in operatione circa
secundum. nec secundo valet. quia volo q.
obiectum secundum non sit coproduciuum.
sed primum sit coproduciuum non tamen notitia
sui qd est sibi pfectus formaliter. sed obiecti
secundi qd est in ipsa pfectus virtualiter. ita
q. sicut memoria diuina pertinet pfecte ob
iectum primum formaliter et secundum non est
in memoria nisi virtualiter. quia in pri
mo. et tamen memoria est ratio intelligentie ope
rati circa utrumque. ita est ratio pducendi no
titiam declaratiuam utriusque non quidem
precedente de utroque sed de infinito tamen.
tamen declarante utrumque obiectum. f. obiectum
qd est pfectus formaliter et habet in se 2^m vir
tualiter ita de spiratione. **Ita hec volun**
tas in pma pductione non requirit com
productiuum nisi infinitum. unde improba
tur imperfectio eius si in secunda pductione
requireret productiuum finitum. Rnde licet
q. coagat creature ul nature nunq. illa
necessario requirit. cet tunc imperfecta p
ncipatio q. solum primum obiectum est copro
ductiuum duplicis verbi ul amoris. 2° non
probat. qz sicut voluntas opat circa obie
ctum ad qd pertingent se habet. tamen respe
ctu illius operationis est principium solum
primum obiectum qd pertingeret respicit 2^m.
quia non potest esse in pductione. Item de
verbo non concludit. It. coplacencia est neces
saria. It. in quocumque est principium pdu
ctiuum prius q. terminus pducatur et non re

pugnat termino pducere ab ipso est pda
cibilis. et sic non potest ab ipso pducere si non
est in ipso prius q. terminus pducatur. utraq.
istarum maior videtur immediata q. pma est
in quocumque est principium pductiuum pfectum prius
q. terminus pducatur illud potest tali principio
terminum pducere. maior 2^a. in quocumque non est
principium prius q. terminus pducatur. illud
non potest pducere terminum si simul. ideo
verbum non dicit se si posterius ideo sp. s. f.
non gnat. utraq. n. istarum videtur esse maior
immediata. utraq. etiam videtur minor ime
diata. vltra sic pma conclusio. pbat ma.
minor talis. memoria pfecta est pfectus
principium pductiuum notitie declaratiue
obi tam relucens formaliter in memoria
q. virtualiter in illo obiecto formaliter. igitur hinc
memoria pfecta potest pducere notitiam si
ue huius siue illius si prius habeat q. alterius
notitia pducta. similiter syllogismo de vo
luntate pfecta et dilectione. tertius syllogismus
quia duo primi putantur p vno fiat sic sit
conclusio p maiori sit minor. h. tota trini
tas hinc memoria pfecta prius q. notitia o
claratiua creature sit pducta ex pma q.
stione secundi. qz in primo instanti nature
coplet tota origo simpliciter personarum et
notitia creature in secundo instanti natur
q. tota trinitas pducit notitiam declarati
uam obi secundarum. cōsimiliter de volun
tate et amore. prius videtur falsum. qz nihil p
ducit i quilibet persona. et tunc in pre erit pro
ductum aliqd uel indeterminatis pductis
q. pductionibus pspirat istas pductiones
puta notitiam creature i filio et dilectionem
in sp. s. scō. et fili. pducit aliqd i se. itaq.
vitado pctione illarum aliquid trium maiorum
neganda est. si pma neget de prius nā. quia
illa stat in eodē gradu originis. ubi tamen
non est pductio. uel glosset q. va est si post
q. terminus primus pducibilis pducatur.
sit principium pductiuum in isto non prius.
q. 2°. et ratio est. qz est in eodē gradu origis
cu. p^o utraq. ratio vlt vlt eadē. saltem conce
dit vbi esse creature notitiam declaratiuam.
et spm scm esse dilectionem creature. licet

non a trinitate produci. contra ol. 18. de dono. 7. 27°. de verbo. si neget secunda minor de obiecto secundario. tunc difficultas redit hacta supra. si dicat cu. 7. tunc oportet aliter dicere de voluntate q. de memoria. quia voluntati p intelligentia representat actualiter obiectum secundarium. Rideo non habet ex se rationem intelligibilem sicut ut p. m. obiectum. tertia minor non habet vim nisi de pus sicut p. ma minor patet eni q. non est vera de prius origine. de natura est dubium si tunc est differentia rationis inter productionem verbi declarantem primum obiectum 7 declarantem secundum. q. differentia rationis non est pro ordine sufficientis. Nota q. illud q. dicit ibi supra. i. in quocumq. est principium productionis 7c. Si accipis pus duratione. patz minor falsa si na dubium 7 ad ppositum. si origine non facit difficultatem ad ppositum.

Sed accipiendo tunc de priori origine videtur petere. quia minor est eadem cum conclusionem.

Istud de prius non cogit hic sicut dictum est supra. sed v. 3. d. 5. de filio. Nota pro tribus syllogismis superius positus quia licet minor pmi neget de priori alio q. originis in diuinis. 7 p hoc videtur excludi omnia via arguendi de quibus 7 q. q. prius origine est idem cum conclusionem tunc predicta. adhuc tamen restat difficultas de principio productionis que tangit supra de obiecto secundario. q. uel maior cui omnino initeris in questione de productionibus erit falsa. vel difficile est q. non extendat ad secundarium obiectum concessio vero q. non extendat ad illud perit illud. c. i. d. 1. q. de creatura in esse intelligibile q. sit a tota trinitate. quia a quo est productionis notitia creature ab ipso creata ut intellecta perit de ratione obiecti secundarii ad scire. 15. de ideis. 7 perit de ratione verbi 7 spiritus sancti ad creaturas. ol. 17. uel. 27. pmi. perit q. spiritus sanctus non sit necessario amor creature. 7 oportet dicere q. sit necessario complacitiae. licet non vno modo existendi. 7 tunc

perit illud. i. ol. 8. contra philosophos de necessitate creature. 7 reddit Hen. ibi de complacitiae. stat eni argumentum primum. q. p. ma. 2. non v. 3. idem respectu pmi obiecti. q. spiritus sanctus. i. non ita libere amat creaturam ut pater. q. ex productione est amor nec verbi virtute memorie ut in ipso intelligi sed ut in patre. Ad ista. pmo ad maiorem. principium quod ex ratione sui natum est existens prius in actu realiter productionis in substantia reali concludit suum coproductionis esse prius origine. i. sine quo non alius. 7 ex hoc concludit q. ab ipso est alius. ita de spiritu sancto q. est a patre 7 filio. ol. 2. similiter productionis quod natum est in reali substantia prius productionis alio est sine quo non aliud. igitur a quo aliud sic tres persone ad creaturas in esse extra. concedo igitur q. natura accepta in substantia reali ut habz omnia quaecumq. ordinem in ipsa habentia est realiter productiva persone secunde similiter accepte sed oia in ipsa. tamen in utraque distinguere quid primum est in ipsa quo. i. persona diuina est 7 qd quasi aduentum persone quasi iam constitute quale est omne comparans ad obiectum secundum. b. concedo 7. c. similiter nisi q. iuxta predicta in. a. in. a. tres in esse simplici persone diuine procedunt ordine nature ut intellectione creature. 7 p prius creaturam in esse intelligibile. hoc quidem antecedit est verum ibi. ol. 1. p. 2. sed negat consequens. igitur creature productionis cuncta a trinitate i. esse intellecto. ratio negationis est ista. quia sicut oporo circa obiectum secundum non esse alia. realiter potest quocumq. hoc est realiter uel insisteret ab operatione circa obiectum primum. ita nec productionis circa istud a productione circa illud ergo non potest esse alteri? sic uel sic realiter productionis. q. solus pater dicit verbum creature sic 7 verbum essentie sue. confirmat. quia si cut hoc principium operationis habz vna operationem adequatam sibi. non tamen intentionem s. extensionem. hoc est circa omnia que virtualiter sunt in ipsa. ita inquantum est productionis uim habet vna productionem adequatam

utroq; nō. quia neutz repugnat vni p
ducto. cōfirmat etiā qz notitia siue opa
tio siue ut pducta nō pōt esse nisi eiusd
termini pmi alioz nō nisi ut secundario/
rum. g. nulla pōt esse pducta q sit imedia
ta alicuius subiecti pmi ut termini. sicut
pcedē o. b. nō pōt. c. qz pductio obiecti
secūdi in esse cognito nō est imin' realis
sicut nec termin' accipit esse reale. g. ē p
ductio diminuta sicut pductū est ens di
minutū talis pductio pōt esse q nō ē p
ductio. sed. a. pductio hui' ē cognitio. g.
pōt in se p cognitionē in q est virtualit ob
iectū fm qd pducit in se obm illud duz
actu cognoscit z cōicans cognitionē cōi
cat se ut quasi pducēte idē obm. qz po
sterius est psona cui cōicat. g. trinitas qsi
pducit obm. 7 ita pducit i esse cognito
qz in illo produci est qsi produci. l3 solus
p' realit' producat in filio ex vi gñatio
nis 7 p' 7 filius in spm scōm pcomitanti
cognitioni hui' obiecti q cognitio in oi
bus qsi cōcomitata est pductio. 7 ita p
ductio diminuta. Alii plan' cognitio
nez esse obiecti secūdi ē ipm pducē in eē
cognito sicut ipam esse obi pmi ē eē ei'
qsi producētis cognitionē. qz pmi obm
qsi p. pponit 7 2^m qsi producit 7 hoc i
actu. qz cognitio ē eius. g. realiter cōicās
cognitionē ut obiecti secūdarj realit' cōi
cat illā ut producentē obm secundariū
productōe que ibi pōt esse que nō est di
minuta siue trinitas producat obm in eē
cognito non parit dis. qz idea est obm se
cundariū siue pductū sic vel sic. vel nō
productū sed quasi. Et si aliqd dicat ide
am sic referri realiter ad scire dei. quia
idea sic nihil est parī rōne. nec ecōuerso
scire habet aliquā relationē rōnis ad ob
iectum 2^m. qz oio. nihil. qz sicut nec fun
dat ita nec terminat aliquā relationem.
Nō parit. c. quia vnde cūq; pducit uel
quasi pducit obm 2^m psona diuina pfe
ctum esse h3 cōparādo intellectū 7 volū
tatem ad obm primū. tñ cōcedo q vbi
quasi ex pductione secundaria ē notitia

creature. pducta realiter sicut p' quasi
secundario est notitia eius pducta. 7 ita
necessario filius sicut p' est notitia eius
sed ista relatio nec cū in gñatione cōsti
tuit patrē nec cū gñatione filiū
vel pōt dici de cōplacētia inquantū illō
oñsum ostendit h're bonitatē participa
tam a pmo. vel alit' sicut psona p'ris ne
cessario h3 opationem volūtatē q opa
tio est alicuius obiecti necessario alicui'
cōtingenter ita producit quasi opatōez
subsistentez que necio pducta est alicui
alicuius cōtingēter 7 sicut nō sequit' vo
lūtiō creature est eadē psonē patris. igit
p' necessario h3 volūtiōē creature sed
tñmō sequit'. g. h3 volūtiōē necio que ē
creatur'. ita nō sequit' p' necio spirat vo
lūtiōem creature in sensu cōi. licet neces
sario spirat volūtiōē que ē creature 2^m
probatū est de frui. dīf. i. 7c. tam
fm rem q fm rōnem. Nō videt q volū
tatem esse rectā sit coassumendū cū hoc
qd est ipam esse infinitā quasi aliud ex
equo. quia tūc volūtas infinita nō esset
sufficiens quo cōicandi nām etiā habēs
obm p'ris. sed volūtas infinita recta. Itē
si volūtas illa sit pformitas ad rōnez
rectā. g. relatio uel rō erit principiū pro
ductionis spūs sci. saltē ut volūtas recta
sicut recta est rō volēdi. Itē sic volūtas
infinita oio nihil addendo ibi de obō p
sente necio est in actu volēdi ita q ad
nullū actū volēdi est in pō pductionis.
qz tūc cōpossibilis 7 ipa pro obō adeq'
to h3 infinitū volūbile. g. necio actu vult
illud 7 ita de productōe ultra sicut ē ne
cessaria opatōne. 12° probat ex rōne po
tentie q pōt h're obm adequas capacita
tem eius. igit ut infinitū 7 nō ut cōtentū
sub illo obō. quia tūc ab aliq finito de
penderet in opando 7 ita vilesceret. 13°
probat ex rōne actus. qz volūtiō infinita
nō depēdet a finito g finitū nō est pmut
obm eius quēcūq; volūtiō ibi possibilis
est infinita. Restat tertiū dubiū ubi dī
q nō agit p impulsionē sicut intellectus

voluntas autē nō. *Cōtra* hoc falsum ē
 7 improbatū. di. 2. 7. 5. *Itē* nō ad ppo
 situm. quia querit de distinctōe pncipij
 actiui in mō agēdi siue eliciēdi actionez
 siue in aliquid agat siue nō. *Alia* rñtio
 verbuz est formaliter noie memorie vo
 lūtas eliciēs dat obiecto pmtū donū. qz
 amorē 7 in hoc se nec ex ista rōne est do
 num vñ nec aliud simile obiecto pñtato
 ideo amor non gignit nec ē imago. s. ita
 sicut filius hoc quidē bñ verū est dō ima
 gine sed nō saluat quōd hec pñcipia eli
 cere pñt diuersimode q̄uis ponat aliq̄
 distinctio in terminis cōparatis ad pñci
 pia in assimilari tñ. *Tertia* via q̄ est ne
 cessitas ut actus tēdit in obm. non tñ ut
 eliceat a potētia uel aliē si ut in actu quasi
 tam ut elicitio firmat. nō tñ ut quasi pōz
 actu elicit illū. *Cōtra* ista arguit. q̄ ex p
 te pñcipij ut quasi pñcedit actū est necessari
 tas ad eliciēdū. nec volūtas repugnat
 nēcio. qz volūtas pfecta pōt hñe pñtatio
 nem pfecti pñcipij. *Itē* ecōuersio nēcitas
 nō tollit libertatē ppter nūc dictū. *Itē*
 necessario agere est pñtatio modi opā
 di. q̄ nō repugnat alteri diuidēti pñci
 piū actiui. sicut nec modus ille cuius est
 modus ponēdi sicut duplex pñcipiū.
 nec est alia rō distinctionis nisi hec. hec
 ita duplex necessitas cōueniens. qz hec 7
 hec. q̄ nō omis necessitas ē nālis stricte
 accipiēdo naturale quō volūtas ē nat
 tura. *Alia* difficultas.

12. di. pñme qōnis.

Ad hoc q̄ sequeret. quia adiectiui ē in
 adiacentia essentiali ad suppositū quod
 terminat eius dependentiaz. 7 ideo non
 pōt plurificari nisi subsistit uel substat
 eius dependentia plurificet. hic autē in p
 posito supposito qd subsistit dependen
 tiam adiectiui nō pōt plurificari. 7 ideo
 adiectiua sibi adiacentia nō possūt plu
 rificari nisi ppositio sit falsa. 7 de h̄ alē
 in tertio li. ubi queret vtrū si plures na
 ture assumerent a verbo esset vnus uel

plures homines. *Secūdo* quero utrum
 pater 7 filius rē.
Circa dis. qd cancellarij.

Circa distincti.

16. querit utrū cōueniat spir
 tui sancto missio visibilis. vidi
 tur q̄ nō. *Aug.* 4. de trini. ca. 9. 7 po
 nitur in lra. fateamur filiū minorem se
 ctum 7 intantū minore inquantū factū
 7 intantū factū inquantū missū. igit filij
 est hic qui est sic missus visibiliter. quia
 de illo ibi loquit q̄ sic est minor. igitur
 si spūs sanct' sic mitteret a patre 7 filio
 esset minor patre 7 filio: qd nō cōcedit.

Itē si spūs sanctus mitteret visibilis
 aut cōcurrit cū ea missione reuelatio in
 terior aut nō. si nō. frustra fieret missio
 exterior i aliquo visibili signo. quia tūc
 ad nihil esset utilis. Si aut cōcurrat re
 uelatio interior. tūc frustra fieret missio
 uel apparitio exterior visibilis. quia tale
 signū sensibile exterius distraheret a re
 uelatione interiori cum occupatio circa
 exteriora distrahit intellectū ab interiori
 cōsideratione. *Cōtra* est magister in
 littera 7 allegat *Aug.* 7 *Johem.* 14. ca.
 Cū venerit ille paraclitus veritatis. Et
 iterum ibidem. si enim abiero mittā vo
 bis eū ubi loquit de missione tēporali.
Respondeo cū psonā mitti sit eam ma
 nifestari pcedere. ut patet alibi qōne p
 cedente 7 missio passiva visibilis est euz
 signo sensibili cognosci psonā pcedere.
 qd quidem signū oportet esse cōueniens
 ad manifestandum suam profectionē. q̄
 cum spūs scūs pōt manifestari pcedere
 signo sensibili cōueniente sue pfectioni
 sequitur q̄ spūs spūs poterit visibiliter
 mitti. *De* missione vero sensibili filij
 que fuit per incarnationē dicit in tertio
 libro. *Ad* primā rationē dicendum q̄
 nō est simile. quia spūs scūs non vnit si
 bi naturā signi sensibilis quo ipsius pro
 cessio manifestet. 7 ideo non oportet q̄

illa que cōueniunt nature talis signi q̄
cōueniant spiritui sancto. sed filius vni
uit sibi naturam humanā in vna perso
na. 7 ideo que dicunt de ista natura ve
re dicunt de diuino supposito substanti
ficante illam psonam. vnde filius potest
dict minor patre ratione nature assum
pte. non sic autem spiritus sanctus. quia
non habz in tali natura esse speciali mo
do nisi sicut in signo. At concedo q̄ fru
stra esset reuelatio exterior nisi cōcurre
ret illustratio interior 7 reuelatio talis.
quia illa apparitio exterior non est nisi
quoddam signū simile representans ta
le significatū in institutione humana ad
placitum 7 non ex natura que eque pos
set quantum est ex se aliud significare si
cut illud si placeret instituenti. 7 si non
esset reuelatio interior nō cognoscere p
talem apparitionē exteriorē. nō enim
potest signum sensibile ex institutione co
gnosci qd̄ significet ex ratione represen
tantis uel representatim nisi cognoscat
representatum per representatiuū. Ad
probationem dico q̄ licet intellectus di
strahatur ab intelligendo quādo occu
patur sensus circa sua sensibilia alia a
suo intelligibili q̄ tunc paruz intelligit.
quia sic potēte se inuicem impediūt nec
mutuo se iuuant. in actibus tamē quan
do sensus occupant circa singulare sensi
bile cuius vniuersale per speciem intelli
gitur ut videlicet quādo sensus sentit illō
obiectū qd̄ fantasiaz 7 intellectus intelli
gens nō distrahit tunc intellectus maxi
me confortat. quia tūc potēte circa idē
obiectū sibi administrant eius p̄sentiaz
ut a qualibet scōm eius p̄portionē ap
prehendat. hoc patet in exēplo qñ volu
mus colere xpm 7 passionē eius cōpati
facilius eā cōtēplamur si imaginē cruci
fixi frequētius intuemur 7 ex tali intui
tione talis spēs 7 fantasia generat. 7 hoc
totū est mō ppter ordinē nālem poten
tiarum p̄marū in agēdo. pp̄be nō erāt
distracti per sensibilia ut eos sensibilia

multū iuuarent ad p̄phetiā. qz nō erāt
eis cōuenientia. nam talia parū faciunt
ad reuelationē que ē de his que nec ocu
lus vidit nec auris audiuit 7c. que omi
bus enarrare non licet scōm aplm circa
aliqd̄ sensibile eis p̄sens in imaginatiōe
quia ut cōiter omnes p̄phete erāt mul
tum imaginarij. patet p̄ Aug. 12. super
Gen. 7c. Quare 7c.

17. dñs. 2. q. cancellarij.
Supposito cha

ritatem posse argumētari. quia
fin Aug. 6. de trini. c. 7. In his q̄ nō
mole magna sunt hoc est maius esse qd̄
melius esse q̄rit de mō augmētationis.
Et p̄mo utrū in augmētatiōe charitatis
charitas p̄existens corrūpat cū noua in
ducit. Q. sic. quia si nō corrūperet: tunc
forma charitatis mutaret d̄ minorē ad
maius. hoc ē falsum. qz forma simplex
subiectū transmutatiōis esse nō potest.

Adtra. p̄mo de gñatione oportet au
ctum manere. 3. 7 charitatē p̄existētem au
ctam p̄ nouū gradū charitatis sequendū
oportet manere 7 nō corrūpi.

Hic dicitur q̄ in omni in
tensione cuius
cunqz forme de nouo adueniētis gradus
forme p̄cedens corrūpitur in aduentu al
terius gradus sequētis. quia termini mo
tus sunt incōpossibiles. gradus iste p̄e
existens 7 ille de nouo adueniens in illa
augmētationis mutatione forme sunt
termini illius mutationis ergo nō sunt
simul. igit vna corrumpit in aduentu al
terius. ergo 7c. Huic opinioni addo
duas cōfirmationes: prima sit ista. Eo
dem modo se habēt maius 7 minus in
eadem specie quō se habent p̄portiona
biliter maius 7 minus in diuersis specie
bus. sed in diuersis speciebus quāto vna
species est p̄fectior alia tanto p̄fectius
cōtinet eā 7 modo simplicior ita q̄ sectū
da spēs cōtenta ab ea non facit additio
nem ad ipsam. igitur cū simplicitas sit

perfectio in omnib' formis. videt etiam
q' in eadē spē forma simplicior sit pfecti
or nō hñs graduz uel formā pēntē sibi
additā. Itē cōsimil' mō se hñt maius ⁊
minus in formis accītalibus quō se ha
bent in formis s'balibus si in s'ba eēt ma
ius ⁊ minus. S'z fm omēs ponētes ma
ius ⁊ minus in forma s'bal' s'ba pfectior
⁊ in eadē spē est simplicior illa nō faciēs
additionē cū min' pfecta. sed p'tinē aliā
mō simplici ut'ponit de aīa xpi q' nō su
it cōpositior ania petri sed simplicior. ⁊
tamē pfectior in essentia aīe. igit' eodem
mō de forma accīdēntali. Cōtra istam
opi. arguit sic supposito q' possibile sit
deū augere charitatē in illo instāti quo
elicit' actus meritorius ponat. igit' in esse
q' tūc augeat. quero tūc a qua charitate
elicit' actus iste meritorius. quia necessa
rio ab aliqua charitate elicit' ut pri' ostē
sum est nō a charitate infusa de nouo q'
augebat charitatē in illo instāti in quo
fuit sub actu. quia est p'miū talis actus.
⁊ sequit' aliquo ordine actū illū merito
rium nec elicit' a charitate pēntē. q' fm
te illa corūpit. nā in infusione postērio
ris charitatis corūpit p'ior. igit' in illo
instāti in q' charitas augeat est act' meri
torius. ⁊ tñ a nulla charitate qd est im
possibile. Dices q' deus non augeat chari
tatem in illo instāti quo elicit' actū me
ritorū. sed actus charitatis trāsīt ⁊ stat
in acceptatōe diuina tanq' qdāz remu
nerabile. ⁊ tūc deus acceptādo actū me
ritorum dat post augmentationē char
ritati pēntē ut qdāz p'miū actus ⁊
nō dat simul in eodē instāti premiū cuz
merito. sicut nō dedit angelus bonis in p
mo instāti nāc postēriori. Contra. licet
istud posset dici in p'posito de virtutib'
infusis. nō tamē pōt dici in augmentatio
ne virtutū nāliuz moralū ⁊ intellectua
liuz ⁊ maxime moralū. Nā virtus mo
ralis augeat p actus morales sicut generat
ex eis 2. ethi. actus igit' qui augmētāt ⁊
auget virtutē morālē nō augeat nisi qñ ē

qñ igit' augeat quero utrū est ab aliq' vir
tute uel nō. si sic a qua virtute nō pcedi
te. q' illa corūpit nec a gradu quē nunc
facit. quia ille est postērior sicut effectus
sua cā. igit' qñ augeat virtutē nō est ab al
qua virtute. sed hoc est impossibile q'
tūc non esset virtuosus ⁊ tñ generaret vir
tutem qd est cōtra p'm 2. ethi. ⁊ cōtre
omnē intellectū. q' ex similibus actibus
siles actus gñant. Eodē mō posset ar
gui de actu intelligibili dñ est actus spi
culandi augmētāt habitus intellectuali
uel speculatiu'. q' qñ nō est nihil facit
sed ille actus nō est ab habitu pcedente
quia tūc nō est talis habitus sed corūm
pit in illo instāti in quo est augmētatur
nec a gradu sequenti. q' ille sequit'. igitur
nō pōt dici q' talis aliquo mō augeat.
quia nullus est terminus aliūde p qui
fiat augmētatio. Itē volūtas pōt remitti
tere actū intelligēdi. q' pōt oīo p suum
velle actū eius corūpe auertēdo ipm a
cōsideratione omis obiecti secūdarū ne
ipm dēminare p'sideret. sed omnē actū
voluntatis nāliter pcedit act' intellectus
In illo igit' instāti in q' volūtas remittit
actū intellectus p actū suū impatū opz
intellectū esse in actu suo nō in actu inie
so pēntē. q' ille actus. nō manet. inten
sus qñ volūtas sic eū remittit p positiū
nec i actu remisso. q' ille nāc sedq' actus
volūtatīs. igit' si actus remissus non sit
aliqd realitatis act' intēsi. sequit' q' i illo
instāti in quo volūtas ē in actu suo re
spectu alicuius obiecti q' respectu illius
obiecti nō sit nāliter pri' intellect' i actu
⁊ tūc volūtas vult incognitū qd est im
possibile. 2. arguit sic. supposito q' actus
secūdu' uel tertius possit intendere hūū
licz nō sit pfectior nec intēsiōr p'mo actu
tūc arguo. si actus postērior intendit ha
bitū ⁊ tñ nō est necessario intēsiōr nec p
fectior actu q'cunq' pcedēte. nō igit' gñat
nouū indiuiduū charitatis pfectius qd
est p te. pbatio p'tie. quia actus gñans
bitū nō pōt ipm gñare nisi fm p'positōz

sue virtutis. si igitur iste actus qui est im-
fectior primo actu generatur individuum chari-
tatis et perfectius hoc. vel erit in virtute actus
precedentis et tunc manet et non corrumpitur.
sicut ponit opus. uel virtute propria et tunc
effectus erit perfectior sua causa totali in vir-
tute quod est falsum. /3 sic. calidum corrumpitur
frigidum prius remittitur frigidum. cum enim
sint duo motus simul intensio et augmen-
tatio in calore et remissio in frigiditate
motus. scilicet intensio caloris et remissio
frigiditatis. igitur secundum hanc operis generatur
nouum individuum frigidum. Quero tunc ter-
minum a quo istius motus ad frigiditatem
non potest dici quod frigiditas maior precedens
quia illa frigiditas corrupta nec sequens
gradus frigiditatis remissior. quia tunc
effectus excederet suam causam in entitate et
perfectione quod non est intelligibile secundum Au-
gu. super Sen. 7. 83. q. 2. Item quod mo-
uetur dum mouet partim est in termino
a quo et partim in termino ad quem. 6. phil.
si igitur calidum agat in frigidum in toto mo-
tu frigidum habet aliquid in termino ad quem. scilicet de
calido. si igitur in toto motu non remittatur
frigidum antequam corrumpatur. sequitur quod primum
in summo et non remissum sit cum aliquo gradu
sui primi. et cum non habeant iste forme lar-
tudinem. sequitur quod contraria in summo prout esse
simul vera. remittitur igitur frigidum. igitur secundum
hanc opinionem generatur aliquid suppositum
frigiditati. scilicet illud non generatur ex frigido
precedente. quia illud corruptum est. igitur ge-
neratur ex calido. et ita calidum generaret fri-
gidum quod est impossibile. Item quarto
sic. si semper corrumpitur forma precedens. sequitur
quod non possit esse motus secundum gradus forme
quantitatis. quia statim quando recedit a termino a
quo generatur alia forma. igitur tamen erit motus
in qualitate secundum gradus mobilitatis. sed hoc
esset falsum. quia tunc esset motus continuus cuius
tamen partes non copularentur ad aliquam im-
mensam communem. quia mutatio copulatur. quero
in quo est aut est in aliquo diuisibili aut in
aliquo indiuisibili. non in parte diuisibili
quia nulla pars tota simul alteratur. /3 po-

ante partem secundum istam opinionem. igitur esset ista mu-
tatio in indiuisibili et ita punctus fieret
calidus. Item sequitur etiam quod omne calefa-
ctibile dum calefit infinitis caloribus cale-
fiat. quia si fiat motus per se secundum gradus
mobilitatis successiue cum infinitis partibus sint
in mobili ut in calefactibili saltim in pote-
tia. et nulla pars mobilitatis in eodem gradu
caloris calefieret cum alia. sed alio calore
et in alio gradu sequitur quod totum fiet calidum
infinitis gradibus caloris quod est impos-
sibile. Preterea ratio non valet. quia tunc
non concluderet vniuersaliter de omni augmen-
to et ita in augmento corporali terminus
precedens et gradus augmentans essent in-
compossibiles quod est destruere augmentum.
Respondetur secundum istam viam concedendo conclusio-
nem. quod ita est nouum individuum quantitati
mobilitatis quando aliquid fit maius. sicut quando ali-
quid fit intensius secundum virtutem sit nouum in-
diuiduum intensiois. Sed contra hoc videtur
sequi duo inconuenientia. primum quod si
rarefiant species vini in sacramento altaris
erit quantitas eius maior secundum molem quam prius
quia tale rarefactione concomitatur maior
quantitas que fuit vini. post rarefactionem
autem non manet ibi sed corrumpitur secundum istam
opinionem. igitur non manet ibi sanguis post
rarefactionem species vini. quia non tenet con-
ter quod sanguis ibi manet nisi quod diu ma-
nent accidentia et species accidentium que af-
fecerunt vinum conuersum in sanguinem. Alie-
ud inconueniens sequitur. quia tunc videretur
quod talis rarefactio non posset esse virtute
agentis naturalis. uel quod agens naturale ageret de
nihililo. nulla materia uel substantia presupposita quod
videtur impossibile. contra prima et secunda ibi non potest
supponitur in tali rarefactione materia sensibilis. quia
substantia non est ibi alterabilis nec presupponitur
etiam per te eadem quantitas numero inma-
nens ante rarefactionem. et tamen agens naturale
potest istas species sic rarefacere et condensare.
et ita agens naturale potest agere nihil presuppo-
nendo sue actioni. Respondetur ad ista incon-
uenientia. Ad primum quod quod diu manet ac-
cidentia illa que affecerunt vinum manet

1^a 27
Hic
sanguis. licet autē nō maneat eadem. ma-
nent tamen similia post rarefactionem.

Ad aliud cōcedit q̄ virtus naturalis
pōt agere nullo manente cōmuni s̄ ter-
minis. nō tamē creare quia h̄ posterius
naturalī ordine sc̄dm prius. igit̄ non est
in creatione. Cōtra istas rōnes arguit̄
q̄ cū quantitas illa noua numero disse-
rat a p̄existēte r̄ nō alio modo differat
quantitas aque a quantitate vini nisi nu-
mero t̄m. quia nō specie. patet. sequit̄ q̄
p̄pter talē p̄manentia accidentiū eorū
dem sp̄s nō numero. nō plus maneat s̄
guis sub quantitate illa noua q̄ maneret
sub quantitate aque si ibi p̄cise esset cū
ista quantitas noua non magis inclinēt
ad afficiendū vinū cuius quantitas fuit
prior q̄ ad afficiendū aquā. Contra se-
cundā r̄sionem quero quō vnū istorū
sequit̄ ad alterū aut sine actione agētis.
r̄ hoc est manifestū incōueniens. q̄ tūc
agens nāle frustra ageret. q̄ sine eo illō
p̄ns esset. igit̄ nō sequit̄ nisi p̄ actionē agē-
tis nālis. sed tale agens nō pōt ponere ef-
fectum in esse sine māli. igit̄ p̄ distinctaz
cōstitutionē in esse nō p̄hibet creatio ul̄
actio talis qualis repugnat agentī nālī.

P̄terea s̄m hoc posset dici q̄ agens
nāle effectiue inducit animā intellectiua
quia ipsa nālī ordine p̄sequit̄ ad organi-
zationem corporis. p̄ns habet cōiter p̄
incōuenienti. cōcedo ergo cōclusionem
istarū rōnum. r̄ q̄ illa realitas positīua
que est in charitate minore manet eadē
in charitate realiter maiore nec corūpi-
tur nisi quantū ad esse q̄d habuit prius
per se r̄ manet in alio ut pars ī toto. ex-
de materia per se uel forma p̄ se que nō
corūpūnt ut sūt in toto. sed manēt p̄se-
ctius in toto q̄ q̄n habuerūt esse per se.
hoc p̄z in quantitate molis q̄n augmen-
tatur. Ad rōnem illius opinionis di-
co q̄ termini motus p̄ se cuiusmodi p̄i-
uatio r̄ forma sūt incōpossibiles. sed for-
ma remissa r̄ ipsa augmētata non sunt
per se huius termini motus. quia forma

remissa nō est p̄uatio. nō tamē oportet
q̄ forma que p̄ accidēs cōcomitat̄ termi-
num a quo p̄ se corūpat. Ad primaz
p̄firmationē dico q̄ est oppositū. quia
ordo sp̄rum est s̄m sp̄s r̄ q̄dditates. r̄
ideo vna nō cōtinet essentia r̄ q̄dditate
alterius. sed ordo s̄m gradus eiusdē for-
me est s̄m partes māles que p̄nt eē s̄m
r̄ forma quāto est sub talibus pluribus
gradibus forme tanto est intensior r̄ p̄se-
ctior. oppositū igit̄ modo est hic r̄ ibi.

Ad aliā confirmationē dico q̄ ē ad
oppositum. quia p̄hs eo mō quo p̄cedit
maius r̄ minus in accitibus negat in s̄
stantis maius r̄ minus. hic aut̄. s̄. in s̄
stātia nō negat s̄m partes molis. imo sic
concedit ibi. igit̄ isto mō negat maius r̄
minus in accidentibus. s̄. s̄m p̄es molis.
negat aut̄ in s̄stantis mai⁹ r̄ min⁹ s̄m
gradus forme. igit̄ isto mō cōcedit in ac-
cidentibus. vnde quia ponit formā sub
stātiāle in se indiuisibile. ideo nullū gra-
dum forme ponit cū alio opposito mō
in accidentibus. q̄ forma accidentalis ē di-
uisibilis s̄m gradus. ideo quilibz grad⁹
p̄pat it̄ aliū r̄ p̄ficat eo. Ad rationes
p̄ncipalem dico q̄ forma nō est subiectū
murationis sed se habet respectu diuer-
sorum gradū eius sicut sp̄s ad duo in-
diuidua que de nouo h̄nt esse speciei. q̄
cū multiplicant indiuiduo de nouo spe-
cies mō esse incipit in vno indiuiduo r̄
mō in alio. vnde nō ē forme motus s̄m
istos gradus. quia sunt accitā supaddi-
ta nature forme. sed sunt modi intrinse-
ci diuidētes certū gradū quantitat̄s vir-
tualis illius forme r̄.

13^a. dif.

(Negationē duplicis cōcābilitatis. Itē
arguo sic si p̄sona dicit formaliter incōi-
cābilitatem. q̄ formaliter dicit negatōez
sed negatio est secūda intentio cū sit ens
rōnis. q̄ persona dicit rem secūde inten-
tionis q̄d est p̄positū. R̄ideo. persona
nō t̄m dicit incōcābilitatē sed dat intel-
ligere naturā intellectuāle in qua ē sicut

Præterea, posset etiam istoz assignari causa per primum. quia. s. vnitas suppositi nature et formalitatis non sunt vnitates vnus rationis. ideo non connumerat aliquod propter tertium nec intra nec extra aliquid in trinitate deo est connumerabile. quia nec potentiale. tamen extendendo numerum ad distinctionem entium concedit numerus in diuinis. et hec duo. s. entitas et distinctio numeratorum requirit ad numerum sed non sufficit. ideo ibi propter ista sola ponit numerus imperfecte ponit tres personae. contra larium ternarius lapidum est per se vnus secundum opinionem communem ita quod non tamen est hic hic trinitas personarum. est tamen hic hic hic nec magis minus. alio modo dicit si numerus ponit in intellectu. quia tunc contradiquit utrobique. 43. et relatio ista suum genus non distinguit nisi per illa supra que fundant. et sic non est in ea relatio vltima. quod super vniuersale fundat exemplum de similitudine et albedine. omnis autem relatio diuina fundat supra essentiam que nullo modo potest habere rationem vniuersalem. quia natura vniuersalis est sola vna que ex ratione quidditatis est natura tamen secundum Augustinum. 5. metaphisica. non considerando rationem vniuersalem uel particularem sed nata in se recipere respectus utriusque singularis per esse terminatum in supposito vniuersalis per hoc quod est nata cadere in considerationem intellectus ut vna secundum rationem tamen applicabilis per predicationem pluribus in quibus est multiplicata. essentia autem de se est singularitas quedam. quod igitur relatio predicet vniuocum de paternitate et filiatione. non tamen est vniuersalis. 7. 43. 3. Job. cap. 4. et 55. tamen duplex dicitur damus. Auid. 3. metaphisica. Contra. Boetius hic est vere vnus in quo nullus est numerus. Item vnus est prius nam quod duo. itez pars quod totum. Item Auid. secundum istam autem secundum relationem. Solutio. vnus duplex synonymus qui consequitur formam et principium numeri quod addit super vnam rationem mensuram. et ideo est de genere quantitatis et consequitur formam

propter materiam sic duplex numerus. 5. metaphisica. vel triplex formalis metaphisicus et sensibilis prius est ibi et est ab vno et seruat vnitatem. secundus non est ibi. 3. numerata super plura diuisa unde partes in toto non numerent nisi in potentia. in deo nulla sunt diuisa ab inuicem propter vnitatem essentie. ite quolibet est ibi. q. species non autem sunt plura sed eadem specie preterea. 13. sunt natura contineri in vnitatem vni per totum omnia natura sunt esse vnus. et ideo vni species et in materia alia et alia alii non est numerus simpliciter sed cum de terminatone formarum in deo nulla sunt diuisa ab inuicem propter vnitatem essentie per oppositum in specie imali est numerus formalis. Item quolibet est ibi quasi species. non autem sunt plura sub eadem specie preterea. igitur tamen numerus secundum quod. s. cum adiectis personarum et attributorum ita quod si vnus species indiuisio prohibet. si diuisio essentie alia diuisio prohibet conuenit cum numero in aliquo. quod ab vnitatem essentie ut a radice oritur. l. diuidit. quod hec vnitatem non diuidit et quasi species distinguit in hoc puenit cum numero formalis. 13. ille nunquam radicat in vna forma singulari. et est ibi differentia per formas absolutas hic non. Ad primum non est vnus numero. quia non constituit numerum. Ad 2. loquitur de numero cum determinatone personarum. Ad tertium multitudo est nobis magis nota et positione significat sed est vnitatem diuisio. quia est negatio vnitatis. ideo non simpliciter nisi cum determinatone e contrario uerso in deo licet secundum modum nominis significet negationem. illa negatio non est ibi negans et ita secundum rem vera positio recte.

27. dist.

QUæritur per rem naturalem possit cognosci verbum non esse essentiale in diuinitate. Quod non. tunc trinitas re naturali cognoscitur. Item in creatura verbum est eque. s. cuiuslibet suppositi in natura. Contra. cognoscit non esse veram primam personam esse verbum. alia est prima.

Solutio. ad illud quod terminum si ostendit negationem de demonstrari. Item perceptum comitatur quolibet contrarium in quos respectus est. quia est magis per productum. Contra. 7. de trinitate. Contra. modum moderatum in natura in natura nature eius. p. dist. 8. tu cu. 28. per auctoritatem 2. per opinionem prima ostendit ingenitum. Item genus effectum in rem dicere ingenitum non ex eo ipso natura hoc est cognitum et quod pater. quia quod quia per. post hoc genitor. alia cognitum dicitur patet ostenditur. ca. 9. id ipsum dicit. sed ostendit. Item deo potest nullo preceps in re acceptus absolutum secundum rationem. Item de absolutum prius quod absolutum tanto per predicationem procedit. Item per quinque sunt. Item confirmat per similitudinem prius in alio ratio ad se si vis essentia. Contra. ne. Item unda per. cum quod non dicit essentia in natura. alia cognoscitur. In quantum. Item. Item. Item.

Solutio. ad illud de negatione p3 q
ceptus termini siue verus in se siue nō
ostendit negationē de affirmatiua hī pos
et demonstrari. nā ppter effectū causan
em pceptū cōem pōt nō per impossibi
e 7 qdlibet cōtrariū solui. Cū rō vbi
it pīor respectus filiū in secūda psona.
p sic. quia est magis p se terminus prin
ipū pductiui. Cōtra. nō pōt notitia.
Cōtra. 7. de trīnī. c. 4. opinio veri itel
ligibilis. Cōtra. natura substantie dīc pī
ipium moderatiuū. Solutio. filius est
abstīens in natura intelligibili genitus
virtute nature eiusdē respectus existētia
n. p. dīl. g tu curris. pntia bona.

28. dīl.

Der auctoritatē Augu. iam pallegetaz
opinione pma pprietas incōicabilis
stītuū ingenitū. hoc. 5. de trī. 7 si fili
ō genitus esset nihil phiberet eū. s. pa
rem dicere ingenitū. 7 si gignat quisqz
liū nō ex eo ipso est ingenitus. quia ge
iti hoies gignūt alios post. c. 7. nec iō
uisqz pater. quia genitus nec ingenitus
deo quia pī. post alia notio est qua itel
git genitor. alia qua ingenitus. 78. cū
genitus dicit pater nō qd sit: sed qd nō
t ostēditur. ca. 9. etiā dicit ingenitū nō
d seipm dicit. sed q ex genitore non sit
ndit. Rūdeo potētia secūda ppīnqua
ullo pcedit in re gnationē sed trī fm
ceptus absolutos. sicut dīl. 27. dcm ē
m rōnem. Itē de respectu ad pū. Item
bsolutū prius g quāto magis h3 de re
bsoluta tanto pus. Itē non habere per
ductionē pcedit quia pīnet ad rōnez
sone ppīnque siue amotio impedimē

. Cōfirmat p simile de inspirabili mo
tentia prius in aliq mō cōicato q cōi
ato ad se si vis essentia fm se nō est cōi
ara. Cōtra. ne. in gñe pma. quia nec se
anda p. tūm qz est alia notio 7 ut sic
ō dicit essentia trī nec ret positiua aliā
duabus. alia cōcludit q nō notio. R.
Cōtra. Inquantū notio dicit dignita
m. R. dignitas psonalis alia oia a se

supra. h. extra. Contra. nō est simile.
quia in nō pstitueno p ordinē posteri
pīor nature notior ad prius. Itē nega
tio incōicabilis 7 ppria. quia nec vna si
cut nec ens nō nisi ppter positionē. Itē
psona parit non substantiata secūda. Itē
Aug. in si. re. fm nō qd nō est: est intel
lectus. sed q vniciū filiū genuit. De se
cūdo articulo dicit aliqui q cum inge
nitum 7c. Ribaldus uel nō mercator.
ps. 52. 7 in. p. sicut relationes positiue sū
dant i essentia ex natura rei sic 7 ista ne
gatiua. ex natura enim essentia est q in
aliqua psona sit ratio quā ipsa nō sit ab
alia. 7 sic subtractū ipsius relationis nō
est nisi essentia diuina. ut sit sensus inge
nitus. i. habens diuinam essentia nō ab
alio. ex se enim habere dignitatē 7 a nul
lo priuariue est libere habere sicut rex re
gnat. ideo est dignitatis. negatio enim p
cise ut negatio nō dignitatē importat nisi
ex hoc q circa talē affirmationē funda
ta vnde habere dignitatē ab alio simpli
cter nō est dignitatis. sed soluz respectu
modi notabilis habēdi. s. p gnationem
7 spirationē. ibidē. 2. ingenitū stricte. s.
nō pductū p gnationē nō dicit dignita
tem. sed ingenitū ut est ne. 7 nō ut cōue
nit spūi sancto sed trī patri sicut dīc sim
pliciter nullo mō esse ab alio. Ad secū
dum ibi inspiratū nō dicit dignitatē. qz
spiratū dicit ideo non est sexta notio 7
exponit ibi ad tertiū ingenitū. cōsiderat
vno mō simpliciter 7 scōm se. Alio mō
ut pīderat circa talē naturā. primo mō
subtractū nō est nisi essentia ita q si eēt
negatio in essentia sine pprietate essz in
genita. secūdo mō aliqd est subtractū
negationi ei tripliciter. uel. s. ut in q sū
datur in pmo uel secūdo ut cuius est no
tificat respectus substantie solius formali
ter in quo fundat nō tamē ut est sub p
prietate patris. Contra. melius dicet
ad argumentū q dignitatē importat re
spectus fundamētālī. nec sequit q non
dicit dignitatez ppria. quia essentia est

1
differens ad plures dignitates personales
quas ponit. 15. de tri. **A**firmat. quia
ubi ad prius est habitudo positiva prius est
q̄ ad posterius. igit̄ 7 negativa. 7 hoc ē
q̄ dicit q̄ rō p̄mi p̄cedit ordine ad po
sterius 7 nunq̄ alicubi absolutū prius est
relatiuo ingenuū fm se p̄t cōpetere sup
posito absolute si esset. **A**d argumēta
hui' q̄ōnis 7c. sicut pōt accipi in diuinis
Itē essentia ut pōt relatione est nō cōica
ta 7 dans p se esse. igit̄ est ypostasis i ge
nerate. aīo pbat. quia ut pōt nō est cōi
cata 7 ut sic dat p se ēē. 7. de tri. ca. 9.
p̄ntia probat ut nō cōicata non est cōis
plurib' suppositis. q̄ in vno tm. 7 nō est
nisi in ingenuo. q̄ genito est cōicata in
hoc reddit illud q̄ essentia p se ens hoc
uel h deus generat in quātū h3 p̄ncipiū
formale 7 p se esse 7 nō p̄ntelligit aliqd
gnationi nisi q̄ h3 p̄ncipiū illud quo
nō ab alio 7 quasi expectat relationē cō
sequētē q̄ cōsurgit termino tā posito.

Cōtra. igit̄ p ingenerationē est p̄prietat
positiua in p̄e sicut in filio. pōt cōcedi
q̄ in neutro est ut p se termin' nec p̄mū
nec formalis sed cōcomitās p̄mū termi
nū qui ē fili'. q̄ relatiōes mutue p̄comi
tant p se t̄minū qui ē vnū extremū. **E**t
p̄firmat ista op. p Aug. 7c. **P**rima rō
incōicabilitatis. **R**ōdeo. nō p̄ncipiatus
in ente est oīo incōicabile. q̄ oīe aliud
ab vnico ente est p̄ncipiātū. vn ē ista ne
incōicabile in ente. dico q̄ ex nā entis.
quia illi repugnat istā negationē in ip̄o
cōicari. **C**ōtra. igit̄ illud positiuū est p
us incōicabile non sequit̄. imo si nō tm
vniuocū ens esset p̄ncipiū nec tm vnū
esset nō p̄ncipiātū ista nulla inaiatio po
nendo q̄ forma mixta manet eadē que
prius nō est instās. q̄ 7 si sic mixto insit
inaiatio. nō tm est p̄pria illi. q̄ anima
tio insuit. itaq̄ q̄ eēntia nō ut cū aliqua
p̄prietate nec ut i aliq̄ p̄sona est p̄ncipiū
gnandi ita ut recipiet aliqd p' quōcūq̄
in re. sed tm sic dicēdo ut actu p̄ncipiat
quo p̄ncipiat quo hoc est ut actu fundat

actu fundat. q̄ dif. 28. q. uli'. **S**ñatio est
omnino primo determinata essentia.

Preterea nulla negatio est 7c. **A**licu
ius entis sibi repugnātis. vel sic ubi nā
p̄mi nō est eadē cū nā secūdi. ibi nega
tio p̄ncipiati statim sequit̄ naturā p̄mi
anteq̄ intelligat̄ ordo ad secūdū. Sed
ubi est eadē natura p̄mi 7 secūdi nega
tio p̄ncipiati nō sequit̄ naturā sed aliqd
p̄p̄iū illi h nō p̄t ēē fm cōem opinione
nisi relatio. **A**d tertiū si esset ita.

Terz essentia
Ouina ex se determinet sibi p
mo generationē actiua: q̄ non
quia tūc in quolibet nō supposito. Itē
relationes sunt eque primo in essentia.

Cōtra. si p aliud p̄ma p̄sona nō p̄st
tuitur ista solutio determinato 7 inde
terminato 7 determinare cōtinentiam.

Cōtra illimitationē essentia determi
nat. q̄ p' 7 aptitudinalis. igit̄ actu p ali
qd nō p̄ relonē. q̄ ip̄a est anq̄ fūdet̄ nec
p aliud infinitū. igit̄ ex se p' oī adequat
immediate p' mō fm intētiōē sic rō. ex
7 q̄ oī. fm extēsiōē non immediate q̄qd
se h3 ad plura ordinē hntia respectu ei
aliud hab3 p̄mū sic. 7 sic ex' sol ex' aīa
eēntia. igit̄ immediatissime ad p̄mā 7 per
illā ad 2^{am} de' in quātū p̄ncipij. re. n. m'
7 p̄ductū p diuisionē. Itē forma p se
ens modus h 7 p̄guētia de 3' p̄nci'. 7 tri
plici h modus p' ad argumēta. **U**ltio
hic 7c. haberet p̄sonalitātē p̄me p̄sone.

Si determinat ex se. q̄ro rōnē cui
p̄ncipij h3 ēē in determinādo se ad p̄pe
tatem p̄mā nō māt ex oīs. 5. nō forme.
q̄ p̄ncipiatio forme p̄exigit p̄uationē p
ductōz sic de cā formali 7 efficiēte. q̄ eēn
tia q̄si. p̄ductiue se determinat. 7 ita p' p'
sona erit aliq̄ mō p̄ducta. nec p̄t dici q̄
p̄p̄ietas ex se determinat. q̄ p̄p̄ietas ex se
determinat. q̄ ip̄osibile ē q̄cūq̄ duo esse
oīo p'. sed oīs multitudo stat ad oīo pri
mū illud. h nō ē nisi eēntia ut ē pelag'. 7
ip̄i attribuet̄ rō p̄ncipij actuali respectu

ult. Sratio
nata essentia
io est 72. Alio
vel sic ubi
secundi. ibi ne
it natura
l secundu. Se
7 secundu
auru sed ali
coem opinio
u si esset ita.
essentia
terminet
e actua: q
supposito.
mo in effe
p sona no
minato 7
re continen
essentia de
is. igit actu
t anq. fidei
p. di ad
tione sic r
mediate d
tia respectu
ex. sol ex
e ad pma
pncip. re. n. m
pne forma
de 3. pnc.
numera. U
ate pme p
e. qro rone
nado se ad
p. 5. no form
igit puation
7 efficiere. q
miat. 7 u
a. nec p
q. p. p. p. p.
q. q. q. q.
o stat ad o
tia ut e p
accuat resp

iuscūq; secūdi. Si q̄s vellet dicere q̄
essentia ut h̄ p se est 7 sic p se agit. iuxta
mū argumentū factū dī. 7^a. 5. Tho.
posset dicere q̄ h̄ essentia cōicat q̄si pdu
tue se p̄sone p̄me 7 in p̄ma cōicat se 2°.
7 2^a tertie. 7 sic tres p̄ductōes s̄m triplex
incipiū. s. essentia ut essentia. ut intellectus
ut volūtas. Cōtra. nihil p̄ducit se. igit
st distinctio in p̄sonā p̄mā 7 essentia.
Cōfirmat rō p̄ auctē magrī. dī. 5. p̄p̄
d negat essentia gignere uel gigni pari rō
ne negandū est ad ipsa p̄ducē. Itē h̄ p̄
lucio nō ē gñatio. qz p̄t est ingenit^o nec
piratio p̄z nec sūt alie i diuinis. Itē actō
st suppositi. ḡ essentia est 4^m suppositū.
Dōt dici ad p̄mū q̄ aliqd p̄ducit bñ p̄t
pducē totū qñ illd aliqd ē pus p se ens
hñs in v̄tute reliquū qd p̄currit cum
p̄o i p̄posito. ex^m nō ē in creatur i p̄du
tione s̄bali. qz ibi nō p̄est nisi mā q nō
p̄ v̄tuali formā s̄z bñ ē ex^m in p̄ductōe
cōtali ubiq; subm̄ h̄z actiue accidēs
om̄ subm̄ p̄ducit p̄positū illud sicut aq̄
us calefacta 7 postea sibi derelicta pro
lucit aquā frigidā. ita dicere h̄ q̄ essen
tia p se ens i illo p̄o signo qñ relatio pul
alat p̄ducit se in p̄sona relatiua uel ma
is p̄p̄e cōicat se illi. Ad formā p̄cedit
h̄s put se refert p̄cise idē. 7 sic p̄ns qd ē
lūstinctio h̄ ē nō ē oimoda idēp̄ritas eēn
ie ad p̄sonā relatiuā. quia ipsa includit
aliqd p̄ter essentia. Ad secundū hoc
p̄t dici q̄ p̄ductio est generatio 7 p̄du
tio verbī dictō sicut si ignis eēt intelligi
illis uel intelligēs igneitate gigneret in
lectu diceret. Ad tertiā formā per se
ns. i. non inherēs ut accēs uel forma ut
balis uel q̄dditas suppositi p̄t eē agēs
nec tñ est suppositū. qz nō est incōicabil
7 sic videt euadi tertiā rō. Sed restat in
olute due auctēs. prima cōfirmans ra
tionem primā est magīstri. s. auctorita
em magīstri. alia in secunda rōne. quia
Augu. dicit patrē esse ingenitū. p̄pter
primā posset dici q̄ in omni p̄mo signo
iō tñ est deitas p se ens. sed hic deus 7

ille producit se p̄rem. 7 tūc euadit h̄ ista
locutio essentia p̄ducit. licet ille p̄ducit i
q̄ nihil ē nisi essentia sic corrigi dicta via
quantū ad sermonē. Ad 2^m posset dici
q̄ sancti supponētes p̄p̄rietatē p̄mā esse
in essentia v̄ndecūq; pullulauerit p̄mum
suppositū. 7 nō loq̄bat nisi de p̄ductiōe
suppositi a supposito. ideo dixerūt illaz
p̄mā esse improductaz. qui nō p̄ducit a
supposito. Cōsimilit dixerūt relationes
oppositas nō posse esse nisi in distinctis
suppositis. qd verū est si utraq; sit sup
positi. sed nō si vna sit alicuius p se entis
singularis 7 nō suppositi hui^o dei. Et rō
est. quia singulare non suppositū p̄t se
cōicare. 7 ita nō distinguit a p̄ducto. qz
enim est singulare p se ens. ideo p̄t agē
qz nō suppositū. iō p̄t cōicari. suppositū
tū aut nunq̄ se cōicat. 7 iō si p̄ducit sup
positū distinctū. p̄ducit cu^o ipm̄ nihil ē
qualiter improbabat hec fantasia tā dī
sona dictis sanctorū. Si enī ab illo 7c.
sil nā sicut requirit ad relatiua quīs. i. di
uinis neget ois p̄oritas s̄m nām. 7 tñ cō
cedat p̄oritas originis cōiter uel p̄oritas
s̄m nālem intelligentiā. tñ oī mō o3 alī
quā p̄oritatē dare essentie respectu relatiōis
tū qz fundamētū s̄m oēs. tū qz formalit
infinita relatio nō. tū qz q̄licūq; distin
guat. nō sūt ex eō oīo. p̄^a nec relo p̄or me
rito. igit q̄rit vñ essentia determinat sibi p̄
p̄etate p̄mā 7 cū nō inueniat aliqd deter
minans. qz semp est eadē q̄ vñ essentia ha
beat illud nisi p̄cedat i infinitū standūz
est q̄ essentia ex se p̄cise determinat i se ut i
sūdamēto p̄mā relonē. falsa ē igit illa ra
dix in nullū indeterminatū ex se ad aliq̄
determinat ex se ad aliqd illoz sicut bene
habet h̄ infra de duplici modificato 7 d
duplici p̄oritate adeq̄tōis 7 immediatōis.
S̄z restat dubiū quā circumstantiā p̄nci
pū notat ex vel de cum dicit essentia de
se determinat sibi p̄p̄rietatē primā. 7
si fugias q̄ ibi nō dicit rationem p̄nci
pū alicuius sed excludit cum particeps
p̄ncipiū non obstat. queto enīz quo

modo essentia determinat i ratione cuius principij respectu proprietatis. 7 dicit vna solutio hic q' producētis. quia si ne illa nō est ratio principij formalis nec materialis. 7 quia forma actiua est p se ens per se agit. de qua ppositione querit di. 7. extra. Et ppter cōgruentiā de tertio principio pductiuo ex qua cōgruentia sit vna de secūda qōne de tribus pductionibus. sed corrigat q' hic deus pducit patrē. nō aut essentia ppter loquēdo. sed cōtra istā viā sūt tres ratōnes 7 tres auctoritates videntur omnes euadē aliquid. sed quia male sonat primaz psonam esse pductā. potest dici q' essentia determinat ppterates sibi primā in ratione principij formalis: nō quidem informantis. sed sicut quidditas dicitur forma suppositi 7 q' qdditas nō est casualis necessario sic formaliter determinat aliq' suppositus sicut pagani ponent de supposito absoluto. nos aut de pmo relato 7 ratio est. quia talis quidditas seipsa sūt se 7 seipsa est alicuius quidditas. Tunc ad illa pro via alia.

Ad primū dico q' omnē formā informantem pcedit causa efficiens. ideo primum efficiēs nō sic habet formā sed nō omnē formā quidditatiuam dante esse supposito pcedit efficiens uel pducēs. quia hic nō est causa. 7 causa intrinseca suppositi quis oporteat per agēs si est pfecta entitas qua seipsa est entis in ipsa. Qd si obiicit uel essentia informare proprietatem uel eōuerso. responsū est ois. 5. neutrum est: sed est perfecta idēptitas q' idēptitas nō habet principij efficiēs sed habet quidditatē in rōne principij formalis illius cui seipsa pmo est eadē. Ad secundū q're responsiōne ois. vii. Ad tertiū ista via bene saluat pgruentiā. qz essentia ut essentia 7 ut pōt omni ratione potentie est dare esse formaliter. 7 sic determinat se. ut aut talis 7 talis potentia eius est principiari. itaqz duo principia productiua vnicū nō productiuū ex

se solo sed datiuū esse formaliter primo supposito. 30. ois.

Trum relatio

Noua creature ad deū necessaria rō corripit relationē nouam dei ad creaturam. Qd sic. 15. de trinit. 19. uel. 38. sicut non pōt esse seruus qn habeat dominū. sic nec dominus quin habeat seruū. Item correlatiua sunt simul natura. Item ibidē. 37. Si min' pōt nulla mutatiōe toties dici tale quāto facilius de illa substantia. Cōtra argumenta huius opinionis. 1. 3. solūmō scdm respectus distinguunt ista tria deo 7 sunt respectus scdm rationē differētes solūmodo nomine creatiuus creaturus creans. creatio illa terminans cōuenit ei ex tēpore. quia creatura pferat ad ipsū tamē creans actiue potius est ratio creati passiuē q' eōuerso. s. pncipaliter pūo relationes quas cōsueuerūt est differētie. dicendū ex tēpore non sunt ppter relationes sed nomigenes eternarum relationum.

Explicit scriptum super primū sniaris: editum a fratre Joanne duns: ordinis fratrum minorū doctore subtilissimo: ac omniū theologorū principe. Per excellentissimū sacre theologie doctorem magistrū Thomaz penketh anglicū ordinis heremitarū sancti Aug. in famosissimo studio patauino ordinarie legentem maxima cū diligētia emendatum. Impressum Venetijs ope ac impēsa Joannis de Colonia. Nicolai Jenson: foris qz eorū dē. curā ac diligētiā adhibuit i his sūm' in hac arte vir: magister Joannes de Selgenstat nō mediocriter obseruandus. Anno salutis. 1. 4. 81. 10. Nouēbris

100 32m
100 32m

Officinas subtilis doctorie
sententia: quas in primum li
brum theologie idem doctor
edidit: quidam quamplurimis addito
nibus textui interpositis ornare volue
runt: Quidam vero illis relictis que
remanerant purum textum existima
runt. Sz ipse Johis de colonia agrip
pinensis: clarissimus sacre theologie do
ctor Thomas pencher anglicus casti
gatum dictum opus maxima diligen
tia prestavit. 7 postremo cura studioqz
eiusdem: necnon 7 preclari eiusdem fa
cultati doctoris magistri bartholomei
bellati feltrensis idem opus q̄possibi
le fuit secundum communem viam sco
tistarum tam in textu quam in additi
onibz p̄ter eas q̄s aliq̄ excipere solēt ad
maiorē intelligentiam prefati docto
ris euigilantissime emendatum fuit. 7
ut magis tam textus q̄ additionū or
do elucescat: distinctiones questionesqz
cum locorum annotationibus quibus
dicte additiones solent annecti infra po
suerunt

In prima questione prologi
p̄mi sententiarum: 7 in r̄sio
ne ad 2^m argumentum princ
ipale post illa verba immediate. Pōt s̄
eē actōni agentium inferiorum. ponit
q̄ ideo nā non deficit in necessarijs in
potētijs superioribus. quia perfectio
nes ad quas ordinantur ex causis natu
ralibus non possunt habere. quia n̄
possunt subesse alicui causalitati agen
tis naturalis. quia vero perfectiones i
feriorum entium tali causalitati subsūt
deficeret natura si non daret unde pos
sent. Usqz ad r̄sionem tertij argumen
ti q̄ incipit. Ad 3^m dico. 7 secundū men
tem quorundam non debet poi i textu

Item in sc̄da questione prolo
gi. 7 i septima via fidel. Que
est de ecclesie stabilitate statim
post illud verbum. de utilitate creden
di quasi in fine ponitur. Cum igitur tā

tum auxilium tantum p̄fectum fructū
qz videam? vsqz ad illud verbū dubita?
Et quidam putant non esse in textu. 7
in ea s̄e auctoritate ibidē allegata solet
poni immediate post illud verbum cir
cumlatantibus. 7 partim ipsius iudici
o plebis. p̄tim cōsilioz gravitate. p̄ti
etiam miraculorum maiestate damna
tis. nec secundum p̄ores debet eē i textu

Posterea in prologo circa ma
teriaz de subiecto theologie.
doc. mouit tres q̄ones. Et in
r̄sponsione ad argumenta secunde q̄o
nis facta in oppositum. respondeo ad
2^m ibi. Ad 2^m dico q̄ metaphy^a poit
ista verba. Mobilissimo modo quo
potest construi in aliqua scientia natu
raliter acquisita. Et a quibusdā p̄
predicta verba ponitur. Quia passio
nes entis conuertibiles cognoscuntur i
summo de aliquo ente. 7 passionibus
entis distinctaz nobilius diuidēs eidē
competere in summo est cognitō nobi
lissima naturaliter possibil de deo. hcc
autem est cognitio metha^a quia cuius
est considerare passionem in comuni
de subiecto in cōi vniuersaliter eiusde
ē p̄gnoscere eādem passionē in summo
de eodē subiecto p̄ticulariter. Et durat
vsqz ad illud. Ad cōmētatorē p̄ phy. A
multis ponitur in textu.

In r̄sione ad vltimam q̄onē
prologi que est secunda d̄ pra
xi. 7 in secundo articulo. qui
incipit ex hoc articulo patet secundus
Et immediate post illam lineam. Pra
cticum per se secundo modo ex causa i
trinfeca practici in subiecto alicui specu
latiuum ponitur. Confirmatur illa ra
tio. quia aliqua practica magis conue
nit pueniētia essentiali cū aliq̄ specula
q̄ vna speculati^a cū alia. sic magis pue
nit speculatiua medicina cum practica
medicina: q̄ musica cum geometria.
Contra diuisio vel distinctio noticiā
ab obiectis est essentialis. R̄ndeo v̄c p̄
b5

est p^{ri}ma distinctio q^{ue} est s^{ec}und^{um} e^{ss}entialē d^{ist}in^{ct}ioⁿē
ē e^{ss}ential^{is} et ab obiecto. ut a causis extrinsecis
s^{ed} ab eisde^m pot^{est} e^{ss}e aliq^ua distinctio posterior
nō e^{ss}ential^{is}. et durat usq^{ue} ibi. Circa 3^m ar
ti^{culu}m. et post nō e^{ss}e de textu.

In r^{ati}ōne ad penultimā. q. p^{ri}m^o
logi q^{ue} ē vtrum theologia sit
practi^{ca} p^{ri}m^o m^{ul}tas vias r^{ati}ōnas
pot^{est} vltimā q^{ue} incipit. Alia op^{er}atio t^{er}ci^o eadē
p^{er}clusionē. s^{ed} ponit cū hoc theologia ē
simp^{li}cr vnū habitū immediate post hoc
ponit. Et h^{oc} p^{ro}p^{ter} subiectū et vnū. q^{uod}
ē deus in quo p^{er}ueniūt ōnia de quib^{us} in
scia d^{ist}in^{ct}inat. ōia enī cadūt sub p^{er}s^{on}e
ratione hui^{us} scie inq^uatū p^{ar}ticipat ali
q^{uod} diuini. Et i^{tem} siue p^{er}s^{on}ideret de his p^{er}
extensionē ad opus siue nō. s^{ed} pure spe
culatiue p^{ro}p^{ter} vnitatē formalem subiecti
tū hec scia ē vna. Cōtra istā op^{er}atio
nē arguo sic. Q^uāvis aliq^{uod} p^{er} commune dī
uidit p^{ri}m^o p^{er} d^{ist}in^{ct}as oppositas p^{er} possibile
ē utraq^{ue} d^{ist}in^{ct}as inueniri sub aliquo uno
p^{er}teno sub p^{er} comuni. s^{ed} scia i^{tem} cōdi diuidit
p^{ri}m^o in practi^{ca} et speculatiua. q^{uod} ip^{er} possi
bile ē istas d^{ist}in^{ct}as simul inueniri i^{tem} aliqua
scia vna. Maior ē manifesta. quia si cō
d^{ist}in^{ct}as diuidentes aliquod p^{er} commune possēt
se p^{ar}ti in aliquo p^{er}teno sub p^{er} comuni. tūc
idē corp^{us} posse et e^{ss}e corporeū et incorpo
reū. et idē alī sensibile et insensibile. et idē
homo rōnal^{is} et irrōnal^{is}. q^{ue} sunt absurda
Minor pat^{et} p^{er} Auicēna p^{er} metaphysi^{ca}
i^{tem} p^{ri}m^o. et p^{er} p^{er}metatozē p^{er} ethicor^{um}. p^{er}mento
p^{ri}m^o. et p^{er} gondilaū d^{ist}in^{ct}ione sciaz. Itē
sequit^{ur} d^{ist}in^{ct}io eodē vno p^{er}dictoria. v^{er}o extēdi
et nō extēdit multa alia icōueniētia. qua
re nō. Et nō op^{er}inat a multis e^{ss}e de textu
usq^{ue} ibi. Ad q^uestione igitur respōdeo.

In r^{ati}ōne ad eadē. q. i^{tem} secūdo
articulo q^{ue} sic incipit. Secūdo ar
ticul^o qui ē d^{ist}in^{ct}io theologia p^{ri}gētiū. post il
lā lineā que incipit. Ad aliā obiectōz
sico q^{ue} sic volūtas pot^{est} e^{ss}e cā sup^{er}ior re
spectu praxis. imēdiatē ponit ab aliqui

b^{on} vna additio que eisde^m uidet de textu
s. potētie motiue. nec quecunq^{ue} respe
ctu cuiuscunq^{ue}. puta non mea respectu
potētie motiue angeli. sed quando sūt
in eodē. ita si cognitio practica sit cau
sa respectu praxis. Et quidam volū
t^{as} debet imēdiatē subiungi textui p^{re}
cedenti. hoc est in eodē intelligente.
et operante sic i^{tem} diuersis potest e^{ss}e. nec
oportet q^{ue} in alio rē.

Item in p^{ri}ma d^{ist}in^{ct}ione p^{ri}m^o
mi sententiarum. q. 4. q^{ue} inci
pit. Querit adhuc circa si ui
de modo eliciendi actū illum in recita
tōe dictor^{um} henrici factis tribus ratiōi
bus ad p^{ro}bādū p^{ri}mū articulum hen
rici imēdiatē. post illam lineam t^{er}tie
ratiōis. Non ē aliquis defectus boni
nec aliqua ratio mali. igit^{ur} rē. Non poi
tur ab aliquibus. et ab aliquib^{us} ponit^{ur}
vna quarta ratio fundata sup^{er} r^{ati}o
ritate august. s^{ed} de tri. q^{ue} sic incipit. Itē
Augustinus. s^{ed} de tri. c. 3. dict^{um} q^{ue} qui
dam mim^{us} dixit se scire d^{ist}in^{ct} multis exis
tibus in teatro quodam quid omēs
vellent. hoc volens intelligere de bitu
dine. sed non oēs illi vellēt b^{on}itudinem
si contingenter eam vellent. ergo neces
sario eam voluerunt. Et debet poni in
textu.

Aducendum est etiam in ea
dem d^{ist}in^{ct}ione et in eadem
q^uestione quando doctor im
probat t^{er}tiū articulum henrici. que
improbatio incipit. Contra t^{er}tiū ar
ticulum. quando p^{ri}ncipium elicitū
rē. Imēdiatē post illam lineā. P^{ri}m^o
ratiōis cōtra henricum que est.
Potuerit e^{ss}e equalis charitas añ rap
tum et in raptu. Ponitur ab aliquibus
vna alia ratio cōtra henricum. s. Pre
terea diuersa approxiatio passi ad agē
nōn causat necessitatem sed t^{er}tiū intēsi
orem actionem sicut apparet de calor
respectu calefactibilium plus et minus

approximatoz. Diuerſa autem preſentia obiecti cogniti puta viſi r̄no viſi non videtur eē niſi quaſi diuerſa approximatione eius circa quod eniz debz eē actus voluntatis ad voluntatem. ergo non diuerſificat neceſſitatem r̄ non neceſſitatem. ſed tñ faciet interiorē et minus intenſum actum. Et fz quodā non debet eſſe in textu. quia in ratione immediate poſita a doctore que eſt. Item aut finis mouet ſtatim. poſt illa vba niſi approximationē maiorē aut minorem dz ſequi. Diuerſa aut approximatione paſſi ad agens r̄. vt patet in textu.

In prima etiam diſtinctione r̄ in reſponſione ad auctoriſtatem octogitatriū queſtio^m que auctoritas fuit mota arguēdo eni ad partē illius queſtioncule penultime que incipit. 4° q̄ritur vtz bruta fruāt Et r̄ſo ad illā auctoritatē que incipit. Ad auctoritatē Auguſt. Immediate p^r illa verba de fruitione abuſiua ſiue extēdendo frui. Multi textus habent ad oēm actum non referibilem q̄ aliquo^o pōt conuenire appetitui ſenſitiuo puta negatiue tñ non contrarie vt dictum ē qz nō inheret obiecto tanq̄ irreferibili. qz hoc ē impoſſibile in ipſo niſi ratio bonitatis obi vcre l̄ in acceptatione ſit nota potētie l̄ irreferibili a ſe hoc ē p̄tate nālī in ipſo nō tñ rōe bonitatis obi r̄. Et a multis ſic legitur pariſius. Tarnē a pud maiorē p̄tez legētiuz ſic habet poſt p̄dictum verbū frui. quia appetit^o ſenſitiuus nō refert intelligēdo negatiue nō p̄tate. Quia nec inheret obiecto irreferibili tanq̄ irreferibili l̄ irreferibili aſe: h^o ē rōne ipotētie nālīs in ipſo nō rōne bonitatis obiecti r̄.

Scienduz qz in 2° di. p̄mi. ſer. r̄ in. 2. q. vbi queritur an deū eē ſit p ſe notū. In deductiōe propoſitiōis p̄le note poſt illā rōez. Itē p̄p̄

idem non valet illa diſtinctiō q̄d aliquid ē p̄le notū ſapientib^o v̄l inſipientibus qz hoc totū p̄tinet ad cōceptionē iminoz que ſupponit ad intellectuz p̄poſitiōis p ſe note ſm multos debet ſequi hoc l̄ ſic diſtinguat Boc. in ebdomadib^o cōez cōceptiōem. Sed uel nō eſt idez p̄poſito p̄le nota r̄ cōis ai cōceptio v̄l ipſe intelligit de concepta non de conceptibili ſub rōe terminozum diſtincte.

Item in 2° diſtinctione r̄ i reſpoſiōne ad illā q̄onem. vtrum cū vnitate cēntie ſit pluralitas p̄ ſonaz etiam in ſolutiōe ad ar^m p̄ncipale Immediate poſt illa verba. Supi^r in talib^o ſmonib^o in q̄one de vnitate obiecti fruibilis. Que verba ſunt in illa parua r̄ſiōne que incipit. Reſpondeo r̄ dico Qnec veruz eſt. a. in quantum. a. eſt ponuntur ab aliquibus aliq̄ue linee que n̄ ſunt de tex. ſ. qz li in quātū poſeſt accipi dupliciter aut ſecundum q̄d denotat illud quod ſequitur accipi ſecundū r̄a tōez ſuā formale aut ſm qz denotat rationem inherētie predicati ad ſubiectū In reſponſione ad tertiiū argumētū ad hoc ē exemplum. Sed debet ſequi p^r p̄ dicta verba. hoc etiā patet in exemplo.

In tertia diſtinctione p̄mi ſen. q̄ſtōe de veſtigio. In q̄ q̄ritur. vtz in oi creatura ſit veſtigiiū cōnitiōis ſtatuz poſt duos articulos recitatos de mente beati iho. in principio ubi dicitur. Quantū ad primū dicif. Immediatē poſt illa verba. ſm aliquam rōem cōez ſibi r̄ alijs. Solet a multis poni in tex. doctozis vna additiō que nullo mō ē de textu. ſ. Dicitur qz ſic ſicut mō ſol ē v̄le licet ipſoſibile ſit eſſe plures ſoles. r̄ ſcientia que eſt de ſole eſt de ipſo ſub ratione v̄līs nō de hoc ſole r̄ ita ſpēs intelligibilis repræſentat vniuerſale. non autem hoc licet vniuerſale non poſſet eſſe niſi in hoc. Q̄ſtra ſi reſpectu alie^o u. qz iū eſt hoc veſtigiiuz ſi eſt imago hēi p̄poſitū

bbz

et h^o posito q^d p^r quacūq^{ue} potentiā ab h^o nihil abstrahi possit: sed hoc posito ad hoc posset representare totū hoc ut hoc aut partem huius et huius. Item si partes aialium diuersorum sp^es que impr^o munt in molle cedens essent siles in q^uitate et figura: vestigium non duceret in cognitionem sub ratione sp^es: s^{ed} t^um sub rōne generis. S^{ed} si in eadem sp^es eēnt partes dissimiles in q^uitate et figura vestigiū duceret in cognitionem indiuidui ut hoc. l^o non totius. ut rep^rntati totaliter. q^{uod} accidentalis o^{mn}ia est sp^es vel non species. Et durat vsq^{ue} ad illam partem text^{us}. Quantū igitur hoc oīco q^{uod} vestigiū rē.

In eadem distinctione et ea. q. In 2° articulo. qui incipit. Quātū q^{uod} ad 1° articulu^m vbi doctor assignat rōnem vestigiū. Aduertendum q^{uod} post auct^{orit}em sapie. xj. nullo mō d^{icitur} poni auct^{orit}em Augu. sup Gen. li. 4°. Mensura oī rei modū p^refigit. Numerus oī rei sp^em p^rebet. et pondus ad q^{uod} tem ac stabilitatē trahit. Et post fateamur q^{uod} dictu^m eē oīa i mensura et nūero et pondere disposita: tanq^{uam} dictum esset ita disposita ut haberent p^rprias mēsuras suas et p^rprios nūeros et p^rpriu^m pondus q^{uod} in eis p^r sui cuiusq^{ue} generis mutabilitate mutaretur augmētis et diminutionibus mltitudine et paucitate leuitate et grauitate. q^{uod} scōm quosdam non ē de textu.

Item in eadē distin. et in questione de imagine: que incipit utz in p^rte intellectua p^rprie sumpta sit memoria p^rprie imediate. antequā doctor ponat decisionem questionis: que decisio incipit. In ista questione negat et post illa verba textus: ergo in intellectu est ponere speciem intelligibilem. ponitur ab aliquibus vna declaratio que incipit. Aliter deducitur argumētū p^rcedens sic. quia aliter se habet intell^{ectus} quādo est in potentia essentiali ante ad discere. et aliter quando se habet in po-

tentia accidentalī ante intelligere. obiectū autē se nō habet aliter sed eodē mō intellectus igitur se habz aliter per hoc q^{uod} est mutatus: sed omnis mutatio terminatur ad aliquam formam. ergo aliqua forma p^rcedit actum intellectus istam non voco nisi sp^em et a multo nō reputatur de textu.

Item in eadem distinctione et in eadem questione de imagine. In fine illius opinionis quam recitat doctor ibi. In ista questione sūt mlti modi dicendi. immediate post illa vba. potentia perficitur secundū actum istum. Qui est apprehendere multi ponunt. Illud autem ad quod aliquid ē primo et per se in potentia illud recipit ab agente proportionabili. vtrū cognitua est in potentia perse: et primo respectu p^rprie cognitionis. ergo ab obiecto p^rportionato recipit cognitionem et nō speciem. Et existimatur a multis non esse de textu.

Aduertendum etiaz q^{uod} in eadē distinctione et eadem questione p^rreallegata: in improbatione p^redictę opinionis. Que improbatio incipit. Contra istam opinionem arguo sic. Statim post deductionem p^rime rationis contra illam opinionem. Antequā ponat euasione^m quandam que incipit. Respondetur q^{uod} eadem species sub alio et alio. Aliqui volunt ponere vnam aliam deductionē rationis que incipit vel potest sic formari rō eadē species et eiusdem rationis non est p^r se representatiua obiecti sub oppositis rationibus representabilis: ratio singularis et ratio vniuersalis sunt oppositę rationes in cognoscibili et representabili. ergo nulla eadem species et vnius rationis pōt esse rep^rntatiua ali^o obiecti s^{ed} rōne vli^o et singularis. Sp^es i fantasmatē rep^rntat singulare sub rōne singularis. q^{uod} non potest rep^rntare sub rōne vli^o idē obiectū. maior p^rbatur. q^{uod} sp^es

sub illa ratione representat obiectum quod
mensuratur ab obiecto. sed idem non po-
test mensurari duabus mensuris oppo-
sitis nec econuerso. tunc enim idem bis
diceretur secundum philosophum. 5. metha. ergo eadem
species non potest representare duo ob-
iecta opposita nec idem sub diuersis ra-
tionibus obiectiuis oppositis. Respondetur
quo ad representationem. et non est de
textu.

Etiam in eadem distinctione.
et eadem questione in illa eua-
sione premita que incipit. Re-
spondetur quod eadem species sub alio et
alio lumine. Aliqui volunt post il-
la verba. In lumine noctis sub ratione
lucentium ponere in textu obiectum in-
telligentis in organo determinato. et sic in-
tellectio licet non recipiatur in organo
tamen determinabitur ad organum in
quo precise est obiectum ut obiectum et
non debet poni. quia non est ad propo-
situm.

Sciendum etiam quod in eadem
distinctione et eadem questio-
ne statim quod doctor recitauit per
dictam euasione que incipit. Respon-
detur quod eadem et. Improbatur illam et il-
la improbatio incipit. Contra represen-
tatum prius naturaliter et. Immedia-
te post illa verba posita in illa euasione
scilicet nec potest representare idem sub alia
et alia ratione representabilis. Aliqui cor-
rectores posuerunt in textu. vel forma
sic rationem lumen non representat. quia
lumen in medio est eiusdem rationis si-
ue videam album siue videam nigrum
qui distinguit essentialiter representati-
uum a representatio: altera est tamen
species et representatiuum albi et nigri et
per consequens distinctio luminis non
causat distinctam rationem representa-
di vel representati: sed manente eadem
natura representatiui semper representat
idem representabile. et eiusdem rationis
non est ergo sub diuersis rationibus.

Confirmatur ratio. quia representati-
uum in lumine perfectiori non represe-
ntat aliud sed representat idem clare tam
in lumine solis quam lune. ergo licet species
in organo fantastico in lumine intellec-
tus agentis clarius representet singulari
ut intellectus possit melius illud intelli-
gere quam in lumine proprio. scilicet fantasmate
nunquam tamen representabit obiectum
vniuersale sub ratione vniuersali per quod
cuncta lumen. Exemplum eorum de no-
cte lucentibus non valet sed concludit
oppositum. Nam quero an eodem re-
presentatio representat illa diuersimodo
de die et de nocte: an alio et alio repre-
sentatio. non eodem: quia illa tunc re-
presentarentur de die sicut de nocte. quia
representatiuum prius est aliquid in se
quam in tali vel tali lumine representet. si
in alio et alio representatio representat
diuersa in nocte lucentibus habetur per
positum siue idem sit lumen siue diue-
sum. Alii libri non habent hanc additi-
onem sed statim post predicta verba sub
alia et alia ratione representabilis habet
sic. Confirmatur quia lumen non re-
presentat: et durat utrunque usque ad illud
nec valet et.

Item in eadem questione in
eadem improbatione opinio-
nis preteritae. statim post se-
cundam rationem improbationis que
incipit. 2. ad istud primum membrum
arguo. Cuius rationis ultima verba scilicet
non potest representare obiectum sub
alia ratione representabilis. Alii
qui volunt ponere. Item quare non po-
test in imaginatiua esse actio respectu
obiecti actu vniuersali: sed potest esse ibi
species respectu talis obiecti cum actu
sit quedam species. et non est in textu.

Reterea in eadem distinctio-
ne et eadem questione. In deci-
sione questionis secundum me-
tem scoti. que decisio incipit. Ad con-
clusionem 3.

ergo dico qd est necesse ponere in intellectu speciem. Antequam ponatur intentio Augustini que incipit. Expressius est tamen ad istud statim post ista verba scilicet nihil. n. eē ibi representans intelligibile nisi fantasma tantum fm. positionem istam. Aliqui volunt ponere. Item Aristoteles octavo phy. ponit qd acquisita scientia reducitur intellectus de potentia essentiali ad accidentalem quero quid intelligat per scientiam non habitum sequentem actum. quia quando intellectus egit non fuit in potentia essentiali. manifestum est igitur qd formam precedentem actum. ergo speciem intelligibilem pbario. tum quia fantasma non reducit intellectum de potentia essentiali ad potentiam accidentalem. quia tunc omnis illa scientia que dicitur habitus quidditatis primi obiecti est fantasma ergo ibi esset omnis habitus de eodem. quia scdm phy. 9. metha. idem habitus intellectus et scientia et multis apparet si esse de textu.

P Retera in eadem questione post completam decisionem doctor statim post illa verba sicut arguitur ex verbis eius et antequam ponatur Rasio ad argumentum principale in oppositum. Que responsio incipit. Ad primum argumentum principale. Aliqui textus antiqui habent unam additionem. scilicet. Et confirmatur hoc quia habitus scientie per quem reducitur intellectus de potentia essentiali ad accidentalem respectu actuum de quibus loquitur phis 2° de anima. et octavo phy. precedit actum intelligendi: sed scientia que est habitus sequitur actus quia eis generatur. unde illa scientia prima est species quedam et habitus quia nata radicari et firmari in illum. non tamen om-

nis habitus est species. Et secundum istos non videtur aliquis habitus ponendus in intellectu. sed tantum in virtute fantastica quia secundum quemcumque modum est obiectum in aliqua potentia secundum eundem modum sunt omnia que virtualiter continentur in obiecto. Igitur si obiectum universale non sit proprium suum representativum in intellectu sed in virtute fantastica omnia explicanda et explicabilia de illo obiecto erunt ibidem. et ita non erit nisi habitus fantasticus maxime si fantasmate ordinate concurrat. Et erit explicans omnes virtutes scibiles de illo obiecto. et omnia scientia erit ibi fundamentaliter et perfectio eius non erit perfectio intellectus quod est contra phis. et cum illa species fantastica virtualiter contineat actum intellectus sequitur qd actus ille erit in fantasmate. Nec multis videtur esse de textu.

E T in eadem questione vbi doctor responderet ad auctoritates Augusti. Que auctoritates videntur negare speciem. Et responsio incipit. qd adducitur de Augusti. In fine responsionis sunt ista verba. an sic i corde meo dico qd scio. Aliqui textus habent Item. 15. de trini. 27. vel octuagesimo secundo. Quando loquitur de luce i qua videtur vera ipsa inquit ostendit vbi verum esse in te quando de scientia tui gignitur idest quando quod scimus dicimus hec ille. Et similiter iudicant scotiste non esse de textu.

I Tem in tertia distinctione primi sententiarum post questionem predictam. In qua querebatur. Utrum in parte intellectiva proprie sumpta sit memoria. Ab aliquibus ponuntur alie due questiones immedi-

ate sequentes illam. Quarum prima est
Utrum memoria intellectiva sit conser-
uativa speciei intelligibilis cessante ac-
tu intelligendi: videtur q̄ non. quia si
conseruaret vnam speciem: pari ratioe
et aliam speciem alterius obiecti et sic mul-
tas simul. consequens est falsum. ergo et
antecedens. probatio falsitatis consequen-
tis. quia non est nisi quedam configura-
tio intelligibilis in intellectu sicut in cor-
poralibus est impossibile idem corpus
configurari diuersis obiectis per diuer-
sas species et hec est ratio algarizel. Secun-
do sic omnis qualitas disponens intel-
lectum ad operandum vel ad operatio-
nem mansuam in eo est habitus intelle-
ctualis sed species est qualitas quedam
disponens intellectum ad operationem
mansuam. igitur sequitur q̄ esset habi-
tus. sed hoc est falsum. quia species intel-
ligibilis precedit actum naturaliter.
et habitus sequitur. nam generatur ex
actibus. 3. et c. Contra intellectus est
in potentia accidentali non nisi quando
habet speciem intelligibilem patet ex phi-
losopho tercio de anima et octano phi-
sicozum. Sic est vna opinio que po-
nitur Avicena sexto naturalium. parte
quinta capitulo sexto q̄ ipse senserit spe-
ciem intelligibilem non habere esse man-
suum in anima post actuale considerationem.
et dicunt ipsum probare per
hoc q̄ in organo sensus. quia non est vir-
tus cognitiua potest esse species representatiua
obiecti licet non sit ibi sensualiter
sed in intellectu ex quo est virtus natu-
raliter cognitiua non erit aliqua species
representans obiectum nisi ipsum obie-
ctum sit ibi intellectualiter et secundum actu-
alem considerationem vel intellectionem
hanc rationem dicunt ipsum innuere.

capitulo quinto post medium cum di-
cit impossibile est formam esse in anima
in effectu perfecte et non intelligi effectum
perfecte. Dicunt quidam q̄ hec opi-
nio fuit Avicena. q̄ nulla species manet in
parte intellectiva post actum intelligen-
di quod videtur. quia sexto naturalium
parte quinta. capitulo sexto. dicit q̄ in
organo sensus conseruatur species post
recessum sensibilis et hoc solum quia or-
ganum non est natum cognoscere obie-
ctum. sed intellectus non est potentia
organica et ideo de se est dispositus ad
recipiendum. non autem ad conseruan-
dum. quia in ipso non potest fieri talis
impressio aliqua: sed tantum intellectu-
alis immutatio. Modus suus est q̄
posuit ordinem in intelligentiis et dixit
ultimam intelligentiam influere specie-
m in intellectum nostrum. ita q̄ sicut pla-
to posuit q̄ per conuersionem intellec-
tus nostri ad ideam alicuius rei habeamus
scientiam alicuius rei. ita Avicena.
posuit q̄ per conuersionem intellectus
nostri ad illam intelligentiam natura-
liter influentem habemus notitiam et
scientiam rei quam ad sensum eramus
dispositi cogitare. Quod si contra-
eum tum diceretur q̄ secundum hoc
nunquam haberemus habitum scien-
tie ex quo species non manebant in in-
tellectu nostro. nisi in actuali considera-
tione quod tantum erat in actuali con-
uersione ad illam intelligentiam.
Respondebat secundum q̄ sibi imponi-
tur quod ex frequenti conuersione ad
illam intelligentiam generatur quedam
habilitas in homine que habitus potest
dicti per quam erat facilis et habilis ad
se conuertendum. et per consequens ad
actum considerari secundum scientiam

An hoc senserit Auicen. an non: nō
curo tamen posset bene excusari. nam
ipse dicit ibidem. 8. c. 6. q. aliquis de q.
stione sibi pposita potest habere certit
tudinem q. scit eam soluere et tamē nō
habet in promptu solutionem q. non
esset nisi apud se haberet speciem intel
ligibilem. Item ca. 5. vult q. singula
ria non faciunt aliquam diuersitatem
ad intelligendū. vnde vult q. facta ab
stractione quidditatis ab vno singula
ri non oportet q. fiat ab alio eiusdem
speciei concurrentibus et ipse expresse
ibi ponit abstractionem speciei a singu
lari. Item parte quarta. c. 5. dicit q.
thesaurus intellectus est memoria qd
nihil est dictū nisi species ibi conserva
rentur. et 5. metaphysice dicit q. spe
cies in intellectu respectu intellectus est
singulariter: sēb respectu obiecti est vni
uersalis. Qui ergo vellet saluare
Auicen. diceret et videretur esse eius intē
tio q. duplx est species in intellectu vna
que abstrahitur a sensibilibus: et hec
manet actu intellectus transeunte alia
que habetur ex influxu intelligentie ad
quam. et hec non manet actu intellectus
non manente. nec est necesse q. maneat
illa: quia semper intelligentia illa na
turaliter infuit species in intellectum
sibi conuersum per modum quo. Ali
qui dicunt intellectum separatū intel
ligere: sed per influxū specierum a deo
non ab intelligentia. Contra illam
opinionem: que diceret q. non ament
species sicut imponitur Auicen. arguo
sic. intellectus habens habitū scientie
et non considerans actu est potentia ac
cidentalīs ex secundo de anima sed sup
posita hypothēsi non considerans actu
est in potentia essentialis respectu illius
et vocatur potentia essentialis quando
ad hoc q. exeat in actu necessario pre
exigitur q. acquirat aliquam formam
per quam exeat in actum. Secūdo

sic nihil precedens actionem magis re
quirat actionem coexistentem q. princi
pium illius actionis ex quo est primo
actione sicut et principium agendi. sed
principium agendi non necessario re
quirat coexistentiam actionis: quia oia
principia naturalium possunt impedi
ri ab actionibus suis: vt propter indis
positionem subiecti instrumenti vel or
gani et tamen stabunt principia. ergo
cum species sit naturaliter prior actio
ne intelligendi. vt patet ex predictis nō
coerigit existentiam actionis et sic tran
seunte vel non existente actu intellectus
nis manebit species intelligibilis. / 3.
sic. prius in natura potest esse sine poste
riori nisi in priori sit necessitas respectu
posterioris vt est in subiecto respectu p
rii accidentis: sed species est prior actu
intelligendi et non facit necessitatem res
pectu actus intelligendi: tum quia in
tellectio est voluntaria per participati
onem quia intelligimus cum volumus
tertio de anima: tum quia non obstan
te q. intellectus habeat speciem intel
ligibilem potest impediri ab actione:
sicut dictum est. ergo rē. Quarto
sic quod est perfectionis in inferiori est
eminentius in superiori eiusdem ratio
nis et generis: sed transeunte actu ima
ginationis siue sensitue partis retinere
species est perfectionis: ergo eminent
ius hoc erit in parte intellectiua. est
enim intellectiua eiusdem generis cum
sensitiua pro tanto: quia cognitiua si
cut sensitiua eminentior. tamen minor
probat. nam in quolibet perfectionis
est quanto minus indiget aliquo extrin
seco in sua operatione: sed ceteris pari
bus retinendo species sensitiua minus in
diget extrinsecis in operationem suam
ergo hoc est perfectionis in eo probatur
etiam ex alio: quia omne illud quod
arguit independentiam est perfectio
nis: sed habere speciem et non intueri

et actu intelligere arguit q̄ intellectus
dependet ab actu intelligendi. ergo
cetera. Aliqui adducunt vnāz ra-
tionem ad propositum que magis con-
ruentia est q̄ ratio et est talis vniuersa-
lisq̄ permanentia attenditur penes v-
tē parte nobilitatis illius quod recipit
ne recipientis. nam omne quod reci-
pitur recipitur per modum rei recipien-
tis non per modum rei recepte. cum
igitur species sit res nobilis et recipia-
tur in intellectu qui est incorruptibilis
ergo ipsa manebit actu non manente.
Respondeo. non valet. nam actus ē
res nobilior q̄ species et recipitur in in-
tellectu. ergo manet in seipso non ma-
nente non sequitur. Ad questionē
igitur dicendum q̄ manent species in
memoria actu intelligendi non manen-
tes. cuius ratio est quia vt habetur ter-
tio de anima intellectus in quantum in-
tellectus potest esse sapiens de se sed de
nullo modo esset sapiens de aliquo
obieto nisi quantum esset sibi presens
in ratione cognoscibilis: sed hoc non cō-
tingit nisi per sensum intelligibilem. er-
go. Sed tunc restat vna difficultas cuius
ex quo habet speciem in qua relucet ob-
iectum quare in actu intelligendi opor-
tet intellectum conuerti ad fantasmata
et q̄ oporteat cōuerti dicit philosophus
tertio de anima. dicit enī q̄ quicquid
intelligimus necesse est simul fantasma
ta speculari hoc etiam ostendunt expe-
rientie alias leso organo fantasie possz
esse intellectus in actu recto intelligen-
di ex quo species habuisset cuius con-
trarium videmus. Ad hoc respon-
dent quidam q̄ pro tanto oportet fieri
conuersionem ad fantasmata: quia p-
prium obiectum intellectus coniuncti
est quidditas rei materialis: que non
est nisi in hoc singulari vel in illo. ideo
non cognoscitur perfecte nisi existens

in hoc vel in illo particulari vel singu-
lari. singularium autem est fantasma
et ideo oportet q̄ ad hoc q̄ intellectus
intelligat obiectum suum quod cōuer-
tat se ad fantasma: vt speculetur natu-
ram vniuersalem existentem in parti-
culari. Sed hec ratio nulla est: quia
aut cognouit primo singulare vel vni-
uersale non singulare: quia tantūz co-
gnouit singulare per reflexionem secū-
dum eos. si vniuersale tunc arguo sic
nunquā secundum totam suam. indis-
ferentiam potest cognosci in inferiori
nec tanquam in obiecto nec tanquam
in representatio. Preterea dato q̄
verum esset q̄ quidditas rei materialis
esset proprium obiectum intellectus
coniuncti: quod tamen falsum est: vt
supra est ostensum. tamen ratio sua nō
est vera. nam secundum suam rationē
angelus cum cognoscat perfecte quid-
ditatem rei materialis: oportet q̄ ipsa
aspiciat in fantasmate. quod est falsum.

Preterea species angeli siue quid-
ditas angelica non minus existit in
supposito sue speciei quam quidditas
rei materialis in indiuiduo eius. si er-
go angelus non abstrahit nullo mo-
do intelligit quidditatem sue speciei s-
ratione vniuersalis. licet ergo quiddi-
tas non existat nisi in supposito vel sin-
gulari potest tamen intelligi ab intelle-
ctu non intelligendo q̄ existat in eo: et
sic falsum est: quod assumit scilicet q̄
non possit intelligi quidditas nisi vt
existens in singulari intelligatur. non
enī est de ratione quidditatis vt quid-
ditas est quod in singulari existat non
nisi in eo existat realiter. Ideo o-
stendendum q̄ duplex est necessitas conuer-
sionis intellectus ad fantasmata vna
est conformitas actionum potentie in-
tellectiue et fantasie: quia quicquid in-
telligimus in vniuersali illud idem fan-

tassamur in suo singulari et simul necessario ex quo accidit quod impeditur operatio fantasie impeditur intellectus: si autem simul operatio sensus communis et particularis et impeditur operatione sensus particularis: impeditur operatio sensus communis. Quo ad causam secundam vel necessitantem est intelligendum quod species intelligibilis abstrahitur a fantasmate ut actu per ipsum fantasmatum obiectum particulare fantasia. antequam igitur intellectus habeat speciem necessario oportet ipsum converti ad fantasmata: sicut proprium passivum convertitur ad suum proprium actum a quo simul et ab intellectu agente recipit speciem intelligibilem et si eas habet recipit intensiorem actus: quia clarius videt obiectum. stante enim voluntate ad hoc et fantasia non fatigata quanto ipsa est magis in actu ordinato intellectus intensius videt obiectum suum proprium. Sed dices si actus est intensior quanto plus fantasia est in actu. ergo videtur quod non habeat terminum cuius falsitas patet in prima. Dicendum quod generaliter in his que suscipiunt magis et minus: sicut in huiusmodi actibus actus auget habitum vel saltem ille actus virtualius continet ipsum generatum. unde aquam calidam non facit calidior modicus ignis vel modicus calor: puta tepidum: puta calor qui virtute est talis. si autem forme tales habent terminum non amplius illi actus intendunt habitum: ita est in proposito.

Ad argumentum primum dicendum quod sunt ibi plures simul. ad probationem dicendum quod secundum philosophum primo metaphysice. et commentatorem ea que oppositionem habent in re non habent oppositum in mente. nam species contrariorum simul sunt in ani-

ma. cum tamen contraria simul esse non possunt in eodem subiecto possunt tamen aliquantulum esse idem in esse cognito: nam unum est ratio cognoscendi alterum: sicut rectum est index sui et obliqui primo de anima. Ad secundum dicitur quod illas species dicitur et est habitus. non tamen eiusdem rationis cum illo qui per actus acquiritur: nam ex actibus non acquiritur nisi habitus ad actus consimiles. nunquam tamen per illam habilitatem fit obiectum in intellectu presens. per habitum autem qui est species fit propria.

**Secunda que-
stio est ista que
sequitur.**

¶ Queritur. utrum in intellectu nostro sit noticia genita vel producta arguo quod non. actionis non est actio ut terminus. nec passionis est passio quinto physicoz: sed noticia est actio vel passio. ergo ipsa non est genita vel producta: quia hoc esset alia passione vel actione: et ita esset terminus actionis vel passionis. minorem probabo sic noticia est actus secundus: sed omnis actus secundus est actio vel passio. ergo. Secundo sic. nullum entium consistit presente in fieri et successione nisi sit actio vel passio. noticia non est permanentium ergo et cetera. Tercio sic philosophus nono metaphysice distinguit actionem immanentem et transeuntem: sed noticia est operatio immanens. ergo et actio quia continetur sub una sensitiue actionis scilicet immanentis. Secundo sic ad principale Augusti. quarto super

Beneficentia octavo. sicut aer presente lumine non est factus lucidus: sed fit, quia si factus esset et non fieret absente lumine maneret. ex his habeo quod illud quod factum est intrinsece et de se manet: sed illa noticia non manet. ergo non est facta nec est genita. Tercio sic philosophus septimo methaphysice probat quod forme non est generatio. sed tantum compositi: sed noticia non dicitur compositum sed tantum formam ergo et cetera. Contra. Augustinus. nono de trinitate. capitulo 12. vel 3. liquide tenendum est quod omnino res quamcumque cognoscimus congenerat in nobis noticiam sui. ab utroque enim noticia paritur et a cognoscente et a cognito et aliquantulum infra partem mentis antecedit appetitus quidam quo id quod velle volumus querendo et inveniendulo nascitur proles noticia ipsa. Hic sunt tres breves questiones. prima cuiusmodi entitas sit intellectio et volitio et huiusmodi operationes immanentes. Ubi intelligendum quod ut ex divisione entis patet: non sunt substantie: quia intellectio adest et abest preter ubiecti corruptionem: nec quantitas quia non est nisi in corporibus vel in pluribus realiter distinctis ut numerus. nec aliquid illorum ut actio: vel passio: relatio vel qualitas. quod autem dico de intellectu hoc idem dico de volitione visione auditione et sic de alijs operationibus immanentibus.

Et primo proba quod non sit relatio nec actio nec passio. sed operatio immanens est ultima perfectio nature absolute operantis: sed nulla relatio actio vel passio est huiusmodi. ergo et cetera. tamen bene potest importare relationem. minor patet. quod scilicet ultima perfectio nature non sit relatio. re-

latio enim perfectionem non importat in quantum huiusmodi: et quod ultima perfectio esset relatio repugnantiam includit. nec est actio: quia actio non perficit agentem sed passum. Preterea. actionis est aliqualis terminus realis. hic autem preter intellectionem non est aliqualis terminus: nec est passio. quia iam tunc esset ultima perfectio. quare et cetera. Secundo proba specialiter de quolibet primo: quod intellectio non sit relatio sic Augustinus. septimo de trinitate. capitulo primo. omnis essentia que relative dicitur est aliquid excepto eo quod relative dicitur et cetera. Sed intellectio subest relationi: sed dicitur relative ad obiectum: sic enim scientia refertur ad scibile ut mensuratum ad mensuram quanto methaphysice: ita et intellectio. ergo secundum rem et absolutum suum sine positum suum non est relatio. Quod autem non sit actio vel passio. proba sic. actio et passio sunt alicuius termini accipientis esse per ipsas: sed operationes immanentes sunt ultimi termini quibus nihil accipit esse non anima nec obiectum. nec enim obiectum accipit esse per ipsas. Quod si dicas quod cum per actus habitus generatur. habitus est terminus dictarum operationum et sic sunt actio vel passio. Dicendum quod dicta responsio magis est ad oppositum: nam quod non est forma activa non est principium formale inducendi aliquam formam: sed per operationes immanentes inducitur habitus: qui est aliqua forma. ergo operationes immanentes non sunt relatio actio vel passio. actus ergo quia virtualiter continent habitum ipsum generat et intendunt. Ad argumentum tamen licet sit ad oppositum dicendum quod actio illa que proprie est ad terminum non

potest intelligi sine termino sed operati
ones huiusmodi possunt intelligi sine ha
bitu et esse: ut patet in habentibus habi
tum intensissimum ut in bonis. et proprie
non dicitur si quasi intrinsecus: sed quasi
consequens et accidentalis. Cum ergo huius
modi operationes aliquid sint et probatum
est quod non sunt substantia nec relatio nec
actio aut passio neque quantitas vel aliquid
extrinsecus aduenientium relinquitur quod
sint in genere qualitatis. et constat quod non
est in tertia vel quarta specie: quia talia
solum sunt corporalia nec in secunda: quia
illa sunt naturalis potentia vel impoten
tia. Sunt ergo in prima in qua credo est
omnis perfectio substantie spiritualis quae
non est deus vel quae non est de essentia substan
tia. ergo qualitates. Secunda questio
est an ad huius operationes sit aliqua per
se mutatio. et est dicendum breviter quod sic
quod patet. nam secundum philosophum. 6. phy
sicoz mutari est aliter se habere nunc quam pri
us. sed intellectus actu intelligens se habet
aliter nunc quam prius. ergo vere est mutatio
per se. et ergo proprie mutatio ad huius
modi operationes terminatur. Tertia questio
est an huius operationum sit productio vel
generatio ubi intelligendum quod secundum phy
losophum. 7. metha. forma per se non genera
tur sed compositum tam in generatione
substantiali quam secundum quid. et sua ratio est.
quia omne quod fit. fit ex materia tanquam ex
eo quod est pars ipsius quod fit cum igitur mate
ria non sit pars nisi compositi generatio per
se per se solus erit compositi. Preterea gene
ratio cum sit via de non esse ad esse illius
per se est generatio cuius per se est esse com
positi autem siue inpositi per se est. ergo
et. Secundum ergo intentionem philosophi quod
per se generatur est divisibile in duo. scilicet in
materiam et formam et ideo dixerunt quod for
ma accidentalis habet suum potentia
le ex quo fit. et suum formale tanquam in
trinsecum sui generis quod non videtur
quia accidentia non habent. materiam

ex qua sed in qua nec est ad intentionem
philosophi. quia ipse intelligit quod com
positum in generatione per accidens per
se generatur compositum dico ex subie
cto et accidente sicut sua exempla osten
dunt et ratio sua est. quod generatur ex eo
generatur quod praexistebat. ergo dicitur
dum quod si et notitia possit esse terminus
mutationis. non tamen generatur nec pro
ducitur sed per se intellectus noscens. si po
tius homo noscens. quia actiones sunt
suppositorum quare. et. Contra hoc
arguo quod intellectus noscens non per se
generatur: quia non est ens per se. sed per
accidens. ergo non est per se terminus ge
nerationis. Item notitia est per se ter
minus productionis: quia mutationis
sed omne tale producit. ergo notitia
producit et generatur. Ad primum
dicendum quod ens secundum quid et per accidens
est simpliciter per accidens et secundum quid si
cut mortuus homo secundum quid. simpli
citer autem dicitur mortuus. generatio
ergo simpliciter est in substantia secundum quid vero
in accidentibus per de generatione. generatio ergo
entis per accidens et secundum quid est gene
ratio simpliciter per accidens et secundum
quid. Ad 2^m dicendum quod est terminus alteratio
is et mutationis. imminuit autem alteratio est
forma et similiter mutationis non tam
productionis. ubi intelligendum quod mu
tatio est per se mutabilis. alteratio alte
rabilis et motus mobilis. illud autem vi
detur proprie alterari et mutari quod de
non tali fit tale puto de non albo albo
de non noscente noscens. forma ergo
qua fit tale proprie est terminus muta
tionis non tamen mutatur sed tantum
mutabile mutatur. productio autem
proprie est solius termini cui per produ
ctionem acquiritur esse. cum ergo for
ma quae est mutationis terminus non
habeat esse proprie. sed sit illud quo com
positum habet esse: ideo ipsa non dicitur
produci nec esse terminus productionis

ad tantum compositum siue illud co-
positum sit ens perse siue per accidens
huiusmodi differentia patz. quia de
nino vel de forma non dicitur q mu-
tur vel alteretur: sed est terminus mu-
tationis tantum. de termino autem ge-
nerationis et mutationis dicitur q est
generatus et productus siue generatur et
producitur. Ex his correlarie potest
concludi q intelligere et velle in deo no-
nt actus productiui. nec per consequens
incipia accuum notionalium qui sunt
enerare et spirare. intelligere enim et vel-
le in deo actus operatiui sunt: quibus
se beatus quasi perficitur. non autem
int productiui: ex quo patet q nec no-
cia simpliciter nec amor simplex sunt
ationes productiue sine quibus perso-
e pducuntur vt quidam vident et supe-
us est improbatum. vnde intelligere et
elle in nobis non sunt actiones vl pas-
ones vt dictum est. dicere autem siue
intellectionem producere et spirare seu
morem elicere sunt actiones in nobis
de genere actionis: vel quasi de gene-
e actionis quare etc. Ad argumeta
rincipalia. Ad primum dicendum q
iaior est vera: sed minor est falsa. ad cui-
entiam autem eius et argumentorum
ubus ipsa. minor probatur intellige-
uz q actio proprie sumpta tres habet
roprietates. vna est q est in continuo
eri. eque enim dependet ab agente in
ecundo et ultimo instanti in prima. im-
no in quolibet quantum durat. Secun-
a proprietas est q est circa aliquem ter-
minum in quo est vt in subiecto: nam
ctio non est in agente: sed in passio.
Tertia proprietas est q est circa aliquem
rminum ad quem terminatur qui ee-
ccipit per eam. idem intellige de passi-
ne. operationes ergo immanentes assi-
nilatur actioni et passioni in prima co-
litione et secunda. non autem in tertia
iue est complexiua. Ad argumentum
rgo primum quo predicta minor pro-

babatur. concedo q est actus secundus
nego tamen q omnis actus secundus sit
actio vel passio. immo est qualitas.

Ad 2^m dicendum q assimilatur in se-
cunda conditioe vnde lumen et si sit et
continue non tamen est actio sed actio-
nis terminus. Ad 3^m dicendum q
diuisio actionis quedam est immanens
quedam transiens. vno modo est equi-
uoci siue vocis in sua significata. Alio
vniuoci siue generis in suas species. si
enim accipiat actio transiens et ope-
ratio immanens que est intelligere velle
videre et huiusmodi significata sunt vni-
us vocis eadem. scilicet actionis et nulli vni-
uoci. Si autem dicatur actio quedam
est transiens quedam immanens vt elicio
intellectionis que immanet sicut et ipsa in-
tellectio tunc est diuisio vniuoci in suas
species. Ad 2^m principale dicendum
q non intendit Augusti. lumen esse et
fieri ab agente et factum esse simul: sed
non permanet sine presentia agentis si-
cut nec creatura rationalis conseruat i-
gratia sine diuina presentia: na ad hoc
ipse eam inducit. Ad 3^m patet per p-
dicta in tertia questione quare etc. Et
predicte due questiones non pertinent
ad primum sententiarum. Quia doctor
tanq impertinentes declarat eas in re-
portationibus. Ideo non sunt annue-
rande in primo iniarum.

In eadez distinctione questio
ne illa que incipit. 2° quero d
noticia genita que sit causa gi-
gnens vel ratio gignendi eam. Post p-
mi argumenti deductionem et post illa
verba. Et ita sine obiecto. Quod est fal-
sum ponitur ab aliquibus vna additio
que incipit. Confirmatur ratio ex secun-
do de anima sensibilis et sensus est vn-
actus. puta sonatio et auditio est idem
actus. ergo a simili motio actiua obie-
cti. et motio passiuua intellectus que est
intellectio est idem actus. g intellectio est
ab obiecto. Quod extra apud multos

In non ponitur in textu.
In eadem etiam questione post deductionem scilicet argumenti in oppositum et post illa verba. De pluribus speciebus specialissimis non potest esse una scia. ponitur a quibusdam. probatur et idem per philosophum primo ethicorum ubi vult quod intelligere est propria operatio hominis secundum quod homo. unius autem speciei est operatio una secundum speciem. A quibusdam non ponitur. Non debet poni: quia est de textu.

In eadem etiam questione per deductionem totius opinionis propositiui. Que deductio incipit. In hac questione est una opinio. An quod ponat secundam opinionem que est contra freddi que opinio incipit. Alia est opinio que totaliter est. statim post illa verba ultima quod ipsum necessario requirat nisi ponendo. scilicet genera causarum. Quidam ponunt hoc non esse de textu. Specialiter et illud de excitatione non videtur valere quero enim quid sit excitari si aliquid causare in intellectu potentia. sed obiectum causat antequam intellectus de se agat. sed intellectus non est tota causa prima: sed etiam obiectum si excitare non sit aliquid causare in potentia intellectus non aliter se habet nunc quam prius: et ita non magis excitatur nunc quam prius.

In eadem etiam questione et eodem loco preallegato antequam ponatur predicta opinio contra freddi. que incipit. Alia est opinio post illud prenotatum. Specialiter etiam illud de excitatione. Aliqui ponunt unam additionem longam que sic incipit. hec tamen ratio concluderet simili modo ut videtur contra actiones voluntatis. unde ad ipsas responderi potest quod quando aliquae forme habent essentialem ordinem. ita quod una recipitur mediante altera in eodem siue sit natura siue potentia. Et hoc siue ab eodem agente siue ab alio. Dato etiam quod neutra sit ratio accipiendi alteram. nunquam secunda potest induci ab agente suo receptivo nisi prima sit pri-

ducta. Exem^o de volitione et delectatione ponendo in eadem diuersa realiter: nunc quod recipitur nisi prius recipiat. cum tamen securda habeat causam actiuam naturalem prioritatem etiam antequam sit volitio et huiusmodi ordinatio. negatur maior similiter de specie intelligibili ad intellectionem ponendo speciem intelligibilem non esse causam nisi receptiuam intellectionis. Similiter de lumine si sit actiuum neque receptiuum respectu coloris speciei. aliter dicitur quod quandoque aliquam formam recipi in sua portualitate de necessitate preexigit aliam formam recipi in suo receptiuo falsa est. ita maior agens perfectum appropinquatum passo et non impeditur potest agere intelligendo de potentia proxima. Et hoc siue receptiuum forme prioris sit eadem potentia cum receptiuo forme posterioris. Exemplum volitio et delectatio in voluntate siue sint eadem realiter. Exem^o in anima intellectio et volitio ponendo totam volitatem actiuam respectu velle siue in eodem supposito recipiat non in una nec potentia. Exemplum de fantasmatibus et intellectione si neget species intelligibilis et actio toto deest intellectui siue in alio et alio supposito recipiatur forma prior et posterior. Exemplum. lumen in aere et in aqua a sole. Nec hic saluat propositio quod forma prior sit actiuam respectu posterioris vel ratio recipiendi sit lumen in medio respectu speciei coloris: quia si in talibus instet nihil valet instantia. quia ibi actiuum primum deficeret vel passiuum primum. In quatuor autem instantiis positis neutra conditio accidit. Nam nec volitio est causa actiuam delectationis sed obiectum nec receptiuum sed voluntas sic in alijs secundum illas opiniones. Nec est dicendum quod maior illa est vera nisi ab eodem agente sint duo effectus necessarii secundum ordinem produciibiles: quia etiam non est vera: si necessario est ordo inter formas a diuersis agentibus inducibiles. sicut patet in instantiis positis. Virtualiter ergo quaecumque for-

ad hoc ut recipiatur in suo passivo
quirit aliam prius recipi in quocumque
unquam actuum forme scilicet est impotencia
essentia ad agendum in receptivum illius
si forma prior iam sit inducta. quod potest
ci quod per instanti per quo est causabilis non
pendet ab alijs. quod non est cabilis nisi
naturaliter post aliam que preexistit
itur forma posterior quo ad fieri de
ndet essentialiter ab alio et a suis per
causis inferioribus que sunt agens et
a. Concedi potest igitur hec conclusio
plius essentialiter. non tamen convenit esse
effectus sit sed etiam posteriorius. patet
tractatu de primo principio. Cum non
ducatur nisi illa nisi ostendat positas
terius forme velut actus respectu se
unde vel respectu rationis recipiendi vel
effectus propinquioris cause communi
cane necio per cantu: et non est de textu.

Etem in eadem. quod in ipso probato
ne scilicet opinionis preallegate.
que ipso probato incipit. Con
illa opinionem intellectus agens scilicet
um post deductionem quinte rationis per
opinionem illam que ratio incipit. Item quo in
lectus distaret sylogizans per illa verba
ntasmata occurrerent canem omnem obscur
um. Et antequam ponat 6^{am} rationem que incipit. item
uo causabunt intentiones: aliquid volunt
one h^{oc}. scilicet. confirmat quod intentio inferens. a. ad
o. scilicet tale hitudine quod sit ipso ex non rei
at rationes ipsius: puta quod comparat ea ut
ria ut scilicet ut totum et parte et huiusmodi. scilicet sola il
a collatione datur relatio rationis que nec est
nec in cognoscit persequit extrema ex non eo
u. scilicet non sunt causa illius actus collationis et
io dicitur ponit quod non est de textu.

In eadem. quod in ipso probato per di
cte op^{eris}. quod incipit alia est op^{eris}. Ita
tiz per deductionem prime rationis scilicet il
a op^{eris}. que ratio incipit intentio agens scilicet et non
nil erat immediate post illa verba. Intellectu
ae partis tam intellectus quam voluntas.
Quidam ponunt in textu. iuxta scilicet rationem
pertra videtur scilicet ipso quo aial fantasmat ab
quod sensitivo exteriori. quod. n. ibi movet or

ganum ad actum. Nihil certe videtur ibi disti
ctum scilicet nisi ponat memoriam sensitivam in
alio organo a fantasmate et illa movere
fantasia ad imaginandum et non est de textu.
et durat usque ad scilicet rationem scilicet illa op^{eris}. quod
2^a ratio incipit. item 2^a ex 1^a op^{eris}. sequitur. unde scilicet
quod completa 2^a ratio scilicet illa op^{eris} iam scilicet rationem
diate per illa verba hinc nova intellectus est
me creditur. multi textu. atque hinc una addit
tiones. scilicet. 3^a h^{oc} non evadit. Nihil. n. creditur
repugnat per loqui sequenti ex vis principis.
Ex isto autem per agens et partes necio scilicet di
sticta scilicet: sequitur quod agens non per hinc ex se ali
quod intellectus actus. Item si opp^{eris} h^{oc} per loqui
est creditur per illud. Ex quo sequitur ista 2^a erit
fieri. quod per magis dicitur velle. Constat. n. quod per
velle. Angelus non hinc immediate a deo. igitur
ibi agens fuit idistictum scilicet a passo. 3^a se
quitur quod non oportet ponere aliquem hinc in intellectu. quod
ad ordiate itell^{igunt} regit et sufficit scilicet ista
op^{eris}. quod fantasmat^{ur} ordiate percurrant. quod oc
currere ordiate moveat item. 3^a quod ipsa
ordiate percurrat non per fieri per hinc in intel
lectu: quod nihil in passo dat moveri ordia
te moveri. Aut saltem per hinc in fantasia per
ordiate percurrere absque omni actu in intellectu. scilicet
et. Confirmat. id est. n. si istos est velle hinc in vo
luntate. quod ipsa facit moveri performit intel
lectu. igitur a simili cum item moveri a fa
ntasmatib^{us} eo quod occurrunt. si istos sufficeret
hinc in fantasia ad h^{oc} ut ordiate occurrat
Hec tria ponderando sunt aliqua argu
menta per eos. Et non est de textu. et durat
usque ad tertiam rationem per opinionem.

Proterea in ea. quod scilicet rationem per dea op^{eris}.
et ipso probata doctor scilicet per
itia quod est hinc per continem duas
op^{eris}. una retractat. et alia retractata. quod
op^{eris}. ita hinc incipit. 3^a op^{eris}. per quod itelli
gibile. in ipso probato illi op^{eris}. quod ipso proba^{to} in
cipit. Contra neutra illarum op^{eris}. In illa per
ticta. Op^{eris}. et retractas. immediate per illa
verba. Ut spes quam ipso negat multi ponunt
B^{onum} non est hinc nec actus nec spes. scilicet quod dicitur quod
tuum. Contra. quis hec statim videat rationem
nec. tamen arguit sic. sit illud 4um. a. tunc sic
Aut sine illo a est in intellectu tota per acta

Si sic ergo sine illo potest intellectus hanc intellectionē. et ita videtur imaginem omnem requiritā. quia hec et hec est determinatissima. et ita. a. ppter nihil erit necessariū. Si nō. g. dat a. vtu tem actiua vel tota vel ptialem ipsi intellectui. et ita actio non erit ab intellectu vi a totali principio actiua. Et non ē de textu. et durat usqz ibi. Itē in cas

In eadem qōne in rñsione ad argumenta opinionis gossredi que fuit scōa post rñsionē omnium rationum illius. antequāz respondet non ad argumenta sed ad fūdamenta henrici. que responsio incipit Post tertiam opionem et quartam. i. mediate post illa verba. Ad probandō necessitatem q. s. lignum nō calefaciet Quidam ponunt vnam additionem. que incipit ad rñsionem achillis instat q. lignum nō calefacit se nisi pñte alio sine quo nō sicut per se voluntas nō volūcat se nisi pñte obiecto per cognitio nem. Si etiam arguas q. s. semper calefacit aliter. qui habet vntē calefaciēdi Rñdetur q. prius calefacit se q. aliud. et hoc non est nisi presente causa sine q. non. vel forte nunquam calefacit aliō sicut nec voluntas volūcat aliam volūcatem. Nam concessio q. aliqua actio de genere actionis sit imanens. dicetur q. quelibet illa stat in voluntate quare non aliter excluditur achilles ponentibus diuersis lignis ignibus similiter dispositis oīa calefiunt pñte eodez obiecto. diuersi voluntatibus non oēs similiter volūcantur duodecimo. c. 6. augu. igitur hic agit ignis et non ibi obiectum. quia tunc eque agent omnes volūcates. Contra hoc instatur. qui a si voluntates non similiter patiuntur presente causa sine qua non. hoc est. quia agit libere p te lignū pñte causa sine q. nō agit nālī. Ita pbat hic q. ignis sit cā h alit q. sine qua nō ē. s. tñ ligm ē naturale volūtas uero nō. 3° achilles quicqd patitur ab aliquo passī. verbī

gratia. aliquid nō potest a se pati. oportet ponere q. patiat ab alio. et vbi non potest ab alio oportet ponere q. a se. Voluntas non pōt poni ab alio non loquendo de deo. tum quia tunc volūtio non esset in potestate eius. tum quia tū aliqd aliud mouens eodē modo se hñt et respectu eiusdez passī posset indifferē in vtrūqz oppositorū. quia volūtas potest velle et nolle. vel eodē modo principiter. Itaqz necessitat reatribuer volūtari principaliter motiōē sui ad velle. sed lignum non habet in agendo indifferēntiam proportionatam sibi in ratione passi. deinde receptiū qualitatum operatarum et contrariarū etiā quarum illa intensa facta corripit ipm. nec hī principia. quia ipsa sola habet indifferēntiam in agendo pportio nate et alio passo tot vniuoca. patet etia. quia nihil vniuoce monet se. nec vnum pñcipiū vniuocū. q. quōd ēt ita illuminatur non dicendo quelz posse in oēs qualitates susceptibles in ipso etiā corrupti uas sue in volūate quelz inq. ē naturalis eius pfectio. Et non ē de textu.

Sciendū est q. in 7ª distinctōe pmi sniaz q. incipit. Vtrū potētia gnādi in patre et. in qō ne vnica in improbatione opi. henrici que improbatio incipit. Cōtra. indeterminatio est duplex. in qua improbatione facta prima ratione illū facit vnā cōfirmationē que talis est. Confirmat. q. talis et statim post illa vba ad pñdictoria ut ad agere et non agere. a quibusdā ponitur vna additio talis. Dic no. q. inde imiatū deñat scīpo. alioqd ēt pñcess^o i. infinitū. q. ad i^a q. deñiat p a^a et a^a p alia cōtra qd ex se deñiat. d. v^m p p^m i. pñcess^o alit g. i. q. deñiat ad aliō. h. de pñdictoria. et statim p^o dñductōez 2° rōis p hēricū q. sic incipit Itē 2° q. aliqd pñ p^o i^a vba imedi^a. s. ē idēmiata ad vtrūqz q. tē i. c. i. c. d. a. aliq. ponūt tale extra. Itē 3° po^a gnādi signat pñ actus eliciēdi a suppo^a hñte istud pñ igit ou^{em} rel^{em}

est a se patet
balio. et ubi
ponere q
ni ab a. on
uia tunc ve
lul. tum qua
de modo se
posset indit
quia vult
de modo
cativatur
one sui ad
in agendo
tam sibi in
qualitate
etia qu
ipm. nec
la habet ind
pomonat
et etia. qu
nec vnum
er ita illum
sse in oes
lo etia cor
p. inq. i
e textu.
in 7° disti
ncipit. Cl
p. in p
ne opi. h
dra. ind
a impo
illu facit
Confermat
ba ad
a. quib
hie no. q
odn. c
ar. p
at. ad
at. ad
ductores
q. n. alio
nata ad
tale extra
actus dicit
at. ou. r

incipij ad actum. aliam pnotat actus ad
suppo^m. quod est dicere. pnotat relationem
incipij quo ad actum. et pnotat relationem
ad prin^m. et q forte tertio pnotat re
lationem principij quo ad prin^m. q siue sint
due vel tres relationes nulla est nisi ra
tionis ppter indissimilitudinem extremo
rum. p^o ppetit vere pntitati vt funda
mento primo. Quid ergo dic Boetij q
intra est ro principij originis verum
respectu p^one originis. sed non res
pectu originis sicut actus originandi ni
si in rationem tatum. Et non debet poni
verum istorum.

Ruertendum etiam q doctor
i eadem di. et ea. q. indecise qd
nis et illa in particula que i
Loquedo tunc de potentia. i. de pri
mo fundamento. Tenet doctor duas co
nclusiones. vnam negatiua: alia affirma
tiua. negatiua est q relatio non est pri
mo fundamentum potencie generadi. affirma
tiua est q aliquod absolutum est funda
mentum. Declaratio primi et conclusio
incipit partem affirmatiua solutio
is. et post declarationem illius anteq
ponat exemplum. aliqui ponunt in textu
num extra. i. breuiter si forma concitare
per non eadem numero nec adequata ip
poneret principium concitadi. igit si mo
perfectius concitatur ipsa vel aliquid per
fectius erit principium communicandi
o modo.

Reterea i responsione ad argu
mentum primum in oppositum
statiz post illa verba. Ideo di
ncta pueniunt in eo. distinctiua autem non
anteq doctor ponat. per hoc p3 ad ar
gumenta. quidam ponunt hoc in textu
vbi dicit commentator p^o. phyl. comen
52. q aliq sunt tria fm forma non at
et sibi. vt singularia que in sbo puei
t. idem. n. obm substat vtriq. p hoc
ad argumenta et ad pbatodescu3 dic
o d principis et principiatiz: et non v3 po
in textu.

Reterea in eadem di. et ea. q. i
responsione ad argumenta co
tra pma opinionem q est tho
me q: aliqua sunt ptra ip3 vt p3 ibi. qz
aut aliqua argumeta in fine illius pme
responsionis post illa vba. Et ideo non
poterit agere illa actione. quida ponit
in textu hoc. vbi nota q tripliciter pot i
telligi forma per se. vno mo q per se ex
cludat in esse forme ipsi materie siue ac
cidentalio siue substantialio. Alio mo in
esse quantitatis siue nature ipsi suppo^o.
et hoc actuale. 3° modo aptitudinale
et potentiale et vtrunq in esse. 3° modus
ponit illud quod sic est per se esse suppo
situm complete. et ideo sic accipere i ma
iori est accipere pcontradictoria. qz forma
que habenti est principium quo agit n
potest esse sic per se. igitur intelligitur p
se i maiori duobus primis modis. et sic
pbo maiorem. qz ad agere non requiri
tur nisi actualitas et per se esse. primum
habetur eque in forma inherente et p se
stante. 2° habetur sufficienter in duob
pmis modis per se sic. alioquin aia sepa
ta non eet agens. Confirmat etia. qz si na
tura assumpta a vbo dimitteret ab omi
actione passiva circa ipsam ipsa non esset
per se 3° mo qz tunc esset in assuptionibus
vt sic et tñ hic homo posset agere omes
actum que habet modo verbum median
te ista na immo fm 2° articulum di. p3a
tertij libri nihil positium constituit sup
positum creatum. et certum est q ratio
suppositi nihil dat alicui positium ad
agendum sed nec ordinem ad alia passa si
nit sine illa per Auerro. 7. metaphys.
qz vna non possit mouere corpus n^o na
turam ppter defectum ordinis. Con
tra hoc quod ordo agentis ad patiens
consequatur hoc existens patiens accipit
quidem incommunicabiliter. Ideo res
ponderi potest aliter q maior est vera
quando forma est actiua respectu termi
ni indistincti a se: quando autem non.
non e quo suppositum pducatur nec pot

1° est 2° 3°
hinc inde
et pducens. qz nec distinguit a termino
sicut requirit ad hoc qd sit pducens. nō
aut requirit hoc ad hoc vt sit qd. plant
dī qd maior est vera de actione immanēte
et in factione et vlt in pductione termi
ni distincti a forma pductiua b^o qn ter
minus ē idistinctus a forma qua pduc

Contra si deitas vel hic deus creat. igitur
agit illa actione qua necessario pcedit
creare. hī est generare. pbatio pme
pne. qd est oīno primum p^m non req
rit aliquod posterius agens ad hoc vt
ipsum possit in actōem sibi ppriā hic
deus est prima pēfōa a quo est vltima
qz. Hoc ar^m requirit qd ponatur o^o
do quō hic deus est pūus in personis qd
possit potentia p^pinqua causare. nō p^p
impotentiam hoc ē ad creandum. etiaz
si fm imaginatiōem gētilium non esset
in psonis. sed ppter maiorem p^pinqua
tem psonarum in eēntia. qz fm illam re
gulam antiquā de qbuscūqz duobus
paratis fm ordinem ad idē prīmū po^o
p^pinqua non ē ad 2^m nisi pōsito pmo.
ita qd hic deus intelligit et nō p^pse vt in
psonis. qz actio eēntialis est qd p^pus rlo
ne et ita immediatius oīno pmo. 2° hic d
us est p se exis illimitatum et in illo sig
nāe est primo in tribus personis illō tñ
h3 signa originis. In 3° signo nāe hic de
us h3 potentiam p^pinquam ad extra.
Itē negat minor qz deitas nunq ē p^pse
ita qd non sit in supposito nisi a pmo.
Contra. qd puenit pmo ex se formaliter
alicui ē aliquo^o p^pus extra intellectū illo
qd non puenit sibi ex se formalr. deitas
ē oīno pma qz pelagus. et illi cōuenit ex
se formalr p^pse esse. nō aut formalr ex se
est eē in hoc suppo^o relatio. igit per p^pus
se ē qd sit in illo. minor igit pbatur p idē
qz idem ē esse p^pse trium psonarum qua
si nihil sit cōe tribus. nisi quod ē p^p eēn
tiale. 2° pbatur qz fundamētū aliquo^o
pcedit relatiōem saltem ex rōne sua for
malī non hēt relationem. qz est aliquid
p^pter eā. 7. de trī. c. 23. pbatur. qz aliter

tūc vt qz haberet illam relationem. qz
vbiū habet illud quod cōuenit sibi ex
sua rōne formali. Et curat vsq ad aliō
de quo rē.

Orandum qd in di. 8^a. q. 2. p^pn
cipali q incipit. Utrū cū sim
plicitate diuina stet qd de^o vel
aliquid rē. Sūt. q. opi. extreme prima
est henrici et doctor improbat eam ibi
Contra istam scōam pōem sunt. q. rō
nes. vñ facta pma rōne qd illum. Anteq
dicat scōam rōem. Que incipit 2^a rō ta
cta est. statim post illa verba. qd per nul
lam creaturā scōm illam positionem.
Potest haberi aliquis pceptus singula
ris de eēntia diuina. Quidā ponunt b^o
in textu. pna negatur et ē prima pbatō
p^pbans eam. qz effectus natus est facere
de cā aliquem conceptū impfectū quē
illud obiectum si inesse maneat nullo^o
causabit. sed pfectioez qz impfectionis
est immediate cāre conceptū impfectū
de obiecto ad quem mouet. Et non de
bet poni in textu.

Et in eadē qōne doctor non
ponit scōam rōem ptra Hen
ricum s3 refert se ad pma qōez
3^a di. vbi dēclūde ponit. In hac tñ qō
ne ponit tres euasiones ad illam scōam
rōnem. Et in 2ª euasione que incipit dē
qd sunt duo conceptus et ppter istam p
p^pinquitatem videntur esse vnus statim
post illa verba. Quidā ponunt vnū
extra in textu et non d3 eē. et est tale. Cō
tra arguit sic. duo pcept^o simplr simpl
ces non sūt in intellectu nisi vterqz sue
rit distincte ibi quia talis aut oīno igno
ratur aut totaliter attingitur. 9. metha
physi. c. vlti. igitur de illo non est intel
lectus certus scd3 aliquid et incertus vel
dubius vel deceptus fm aliud. Sic igit
formaretur ratio si intellectus duos ha
beret conceptus. qd aliquid patet sibi d vt
qz conceptu si videntur vnus aliquid nō
patet alioquin semper viderentur vnus
q neuter conceptus est simplr simplr. q

¶ pmo diuersi et abstractissimi. pterea
intellectus habens conceptum distinctum
orell illo distinguere obiectum cogni-
um ab alio conceptu que hēt. sed hic nō
ōt distinguere q non habet conceptum
istinctum. q nec ppiū qz conceptus
pius est conceptus alij repugnans. q cō
piens p hunc habet conceptum repu-
nantem alteri. verbi gratia visus non
idet aliquid repugnans nigro quin
er illud distinguat a nigro. conceptus
it voco obiecta formalia que duo ob-
cta sub ppijs rōnibus qru vna est p
iuerfa ab alia sic p̄siderantur intellecta
me et non possū aliter distincte cogno-
ere qd ē hoc lgr ppias rōes nō intelli-
q. q nihil vel aliqd aliud p̄tinet. Itē bre-
ius arguit sic intellectus qn est certus
ut ē certus de cōceptu simplr vno aut
on. sed vno vnitate analogie. si pmo
non de hoc et non de illo qz de vtroqz
ticulari est dubius. q est certus de aliq
rtio simplr vno qz ē ppositum. Si 2°
iō arguo sic non potest intellectus esse
rtus de vno inq̄tuz sit vnus. s. de illo
ui est sic vnus vnitate analogie nisi sit
rtus de duobus vt duo sunt. q duo i^o
on vident intellectui esse vnus. qz. s. cō
piunt vt distincti pceptus p̄bō aūtis
analogia siue attributio includit eēn
aliter cōparationem vnus ad alteruz
ignitio autem cōparationis p̄suppōit
cessario distinctam cognitiōem cōpa-
torum. qz. vñ immediate post illa v
a euasione p̄allegata debet esse in tex-
tu. Et est certus de vno:

¶ Item doctor in eadem. q. re-
plicat contra istam euasionez
Ibi p̄tra quādo nō ponit ali-
uis conceptus. Et immediate post illa v
a posita in illa replica et dubius de eis
q̄ntum sunt distincti. Quidaz ponit
i suo textu correcto. vel sic non pōt in-
lect? ēē cert? de illa vnitate eoz et du-
bus de distinctione eoz vel sic nō pōt
nlect? ēē cert? de eis sub rōne alicui?

vnitatis et dubius de eis sō rōe alicuius
distinctiois. sed intellect? p̄cipies ens dic-
tum de deo et creatura rē. Et nō o3 pōt
sed statim post dicta verba replicare de-
bet esse in textu. Sed intellectus concē-
piens ens rē.

Cia in eadē dī. 7. e. q. ad ean-
dem scōam rōem p̄ henricuz
ponit tertiā euasionez q̄ inci-
pit 3° mō r̄ndere q non ē certitudo et vo-
cto3 replicat p̄tra illam euasionez ibi.

¶ Contra ista certitudo. vñ in illa replica
ponit mentem Dionysij ibi. Nec est eti-
am via Dionysij. Et in confirmatōe il-
lius rōis post illa vba vt ad ideam suā
sicut sapia. Quidam ponit in textu R^o
deus non or sapiens qz est in ipso idea
sapie. sed qz est in ipso pfectio simplici-
tatis licet alterius rōis a sapia creata
p̄ istius sapie nobis est quedaz p̄cipa-
tio sicut et idee. idem aut nō p̄cipiat nī
si vnicū pfectuz. Itē relatio ideati ad
ideaz ē rō mensurati ad mēsurā vnicū
ē at mēsuratū nī nisi ad vnicā mēsurā re-
fert idea ē mensura eius. q sapia qua oī
sapientia cū sit mensura eiusde3 nō disti-
guīt ab idea. R^o idea est mensura p̄p̄a
et p̄cipiatum p̄piū vel magis. rela-
tio mēsure et p̄cipiat sapia non sic s3
est fundamentum relationis mēsure
et participati et commune non propri-
um. quia ita participat vna creatura il-
lam perfectionem sicut alia. Contra
quare et si dicatur ad illud de inq̄liti-
one. Et non debet poni. sed statim post
verba p̄allegata debet sequi in textu.
Et si dicas qz de deo rē. In eadem eti-
am questione Respondēdo ad argumē-
ta op̄ionis oppositē: statim post dedu-
ctionem responsionis ad tertium argu-
mentum ibi. Ad illud de attributione
immediate post illa verba semper est cō-
mune omnibus numeratis. Antequāz
ponatur. Respondeo ad auctoritatem
Dionysij ibi cum arguit de dionysio.
Aliqui volūt esse de textu. Et si instet

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

q^o nō est proprie numerus dei et creatu-
re. ar^o de diuerso vel distincto vel d^o alio
sine de^o et crea^o si diuersa vel distincta. v^o
de^o ē aliū vel aliud a crea^o. in omnibus
istis determinabile distinctionis sū exp^o
sum singulariter siue pluralit^o o^o cōe
vtriq^o extremo p^o in exemplis. q^o hō nō
est aliū hō ab alio s^o aliū. al^o p^o batur
idē rōne q^o in relationib^o edpara^o extre-
ma sunt eiusdē rōnis alicuius est talis rō
q^o in quibuscūq^o aliq^o ē alicuius vni^o rōis
mutua. et per p^ons determinabile alicuius
erit vnius rationis.

Duertendū insup q^o in. 8° d^o.
et. q. 3. f. Utrum cui simpliciter
tate diuina possit stat^o aliquo
mō distinctio pfectōum in decisione. q.
fm p^ozā mentē que decisio incipit. Ad
que R^o q^o iter pfectiones rē. doctor po-
nit vñū pagaph^o 3. f. Et istud arg^o de nō
identitate et statim p^o illa vba. non tñ for-
malit^o veritatem et bonitatem multi po-
nunt in textu hoc. f. regula Ansel. i mo-
na. i. s. ideo necesse est vt sit quicqd oino
melius est ipm q^o non ipsum. nulla res
est h^o. et nihil est. n. oino idē re et cir-
cūscriptis relationibus rōnis. igr^o nihil
aliud est regula sua Ansel. nisi q^o de^o est
deus. Contra si querit quid sit illa nā
quid vñus rñderet q^o vñus. igr^o q^o d^o i
quid. pceptus quidditatu^o pfectus est.
tñ vnicius vel saltem nō est distinctio for-
malis i re in quid et quid. Itē. c. 17. Re-
gula ipsa est vera vno mō et vna pside-
ratioe quicquid ē eēntialit^o. i. q^o ē. Ad
p^oimum dico q^o ē quid p identitate et nō
formalit^o. pbatio glo. c. 17. Dicit iusticia
idem significat q^o alia vel oia simul vel
singula. hoc nō intelligit idem formalit^o
et p^omo significare. q^o tunc eēnt synōima
igr^o pnotat vel idēz realiter non forma-
liter. Ad scōm subdit ex^o de hoie qui
non vno nec vna psideatione dicitur
hectria. corpus rōnale. hō quasi pōat
duas rationes. q^o fm aliquid aliū ē cor-
pus. fm aliquid ē rōnalis. alia rō singu-
laris hāz non est rationū h^o q^o est bo

mo p oppo^o istis duobus modis d^o de
us vno et vna psideatione. Et non o^o
esse. sed statim post vba recitā o^o poni.
Ista et op^o. pfirmat. immo quidā i ista
pfirmatione pdicta immediate post illa
vba sunt ista. Que circūstant nām po-
nūt vnū extra. f. Nota p dicto Dam.
q^o pelagus pfectionum vno pōt intelli-
gi p p^ontente actu et formalit^o in se omes
pfectiones sub p^op^ois rōnibus formali-
bus sic nihil vñū formalit^o est pelagus q^o
p^otradictio est vnica rōnem formalem
p^ontente actu tot res. q^o rē. hoc nihil ē pe-
lagus nisi v^o idēce q^o ē de^o sapiēs bo-
n^o beat^o. rē. hoc non accipit Da. pelag^o
Alio^o pōt intelligi aliqd v^o formalit^o cō-
tinens oēs pfectionē mō eminentissimo
quo possibile est oēs in vno p^onteri. Ite
aut^o est q^o non tñ p^ontent in eodē idē-
tice ppter infinitatē formalem p^ontentis
sic. n. quelz p^ontent oēs. sed vltra q^o p^ontē
ant^o vñual^o quasi in cā et adhuc i aliq^o vi-
pma cā a se p^ontente. et vniuersalissima
quia omnes cōtinent^o hoc^o hec eēntia ē
pelagus. q^o in q^ocūq^o multitudine p^ontē
git stare ad aliq^o oino p^onum in hac ni-
hil ē p^oimū nisi hec eēntia. iō ipsa nō est
tñ formalit^o infinita. s^o vñual^o p^ontēs al^o
n^o tñ aliq^o. sicut forte itellec^o p^ontent sa-
piētiam et intelligē et volūtas bonitatem
et diligē. s^o oēs nec ab a^o. i. vñutez aliūz
p^ontēs. f. a se itaq^o h^oz infinitatē formalit^o p^o
maria. tā. f. a se q^o respectu oim vñr calē
et vñual^o p^ontē. et iō pelag^o. i. p^ontēs oēs
sicut p^ont emine^o in v^o aliq^o formalit^o p^onteri
oia flumina intrāt mare et vñ exiit reuē-
tū. Est igr^o ista magis p se de^o ē sapiēs
q^o ista sapiēs ē bo^o. Alie hñt infinitatē for-
malē. et si calē vel formalit^o pp ordinē p^o
dore ad eēntiā et remotiorē saluā^o sed
nō respēu oim hñt talē nec respectu aliq^o
rū hñt a se. s^o ab eēnt^o hec oia patēt i ex-
de ente et passioib^o et si ponāt eēntēz vt
necē ē si vñt infinitas. Cōtra vñū vñt
ponenda ē i deo. formalis est verior q^o
absoluta tñ. R^o illa ponitur. s^o nō cu-
iūscūq^o ad q^ocūq^o. si sic accipiat. maior

si falsa de persona. et persona et glosan
a eē vior que est possibilis nūc aut nō
et possibilis formalis idēptitas cuiuscū
ad qdūq; sed tñ casualis. Et h^o me
io arguit proposito. qz oia vnitas sim
licit perfectionis est ibi ponēda: talis ē
lēptitas sine formalis: qz est simplex et il
mutata. formalis aut nō ponit illimi
ationē. Et nō debet poni. qz additio s;
ost vba retractata debet sequi Istud n
idetur verū nisi esset aliqua.

N ea di. 2. q. vltima. s. vtram
solus de^o sit imutabilis. ponū
tur opi. hen. in principio qōis
iprobant a doc. ibi. Cōtra istam opi.
uā iponit tē. p^o illū paraphū Avicen.
ut statim videtur cōtradīcere statim
ost illa verba. Sed possibile potentia
nte actum. Improbatur. primo de celo
mū. Ibi fm qz quidā ponunt. Et quā
o primū mouens. ibi tamen contradī
unt ambo. auic. et aris. sed an aris. intel
gat de vna tantū intelligentia produ
ta dubiū est: tamen nullum aliud ime
late ponit a pmo modo nisi intelligen
iam. quaz nō produceret oio nisi esset
nouens: qz fm nullū trium modorum
ui habentur ibi. et non debet poni.

Tiam in ea. q. anteq; faciat 2^{am}
ratiōem contra philosophos q
talis est. scōo arguo sic. Aliquid
dīngenter fit. multi ponūt. igitur nul
lū est veritas complexa necessaria alia a
eritatibus primoz principioz qd vī
etur incōueniens. Item est cōtra te q
oc supra adducis conclusionē habere
eritatē necessariam causatā cōtra hen
iciū pro aris. et nō debet cē de tex.

Tē in ea. q. factis ratiōibus cō
tra phos. que rationēs fuerunt
henri. doc. facit alias ex mente
ia ibi. Istis ratiōibus cuiusdam doc.
ē. post scōam rōez quā facit cōtra phi
sophos que est. 2° arguo sic. aliquid cō
ingenter fit in entibus statim post illa
verba. et ideo nō oportet amplius hic i

morari. quidam habent in textu. Rñ
ans est verū precise de illo qd dependet
ex voluntate nostra quantū ad fieri. nī
hil enī aliud potest dici ptingenter fieri
ab actibus nostris. sed est eadē difficul
tas eis an. s. voluntas nostra mota a pri
mo moueat nisi qz tu potes saluare con
tingentiam in e^o motōe a pmo. Illi aut
nō possunt vt hic arguitur. et iudicio q
rūdā nō debet esse in textu.

Tiam in ea. q. post tertiā rñsio
nē suā cōtra phos que incipit.

Itē causa necessario agens agit
tē. in fine post illa verba. et tunc omnia
essent v^m. Alij tex. habent. Itē primitas
adequationis totū ordinē multoz ad
que causa se extendit sicut alibi dicit. de
primitate triū personarū ad essentiaz et
alia persone prime ad eandē. Ita hic et
tunc est in potentia propinqua. ad 2^m
quando primū positū est et tñ agit 2^m
quantum potest ipsum agere. et non de
bet poni. sed statim post verba allegata
debet poni per idem etiam medium.

Tiam in ea. q. p^o deductionem
totalē predicte tertiē ratiōis cō
tra phos anteq; doc. rñdeat ad
questiōem ibi. ad questiōē quātūz ad
exponētem. aliqui volunt ponere vnaz
quitam rōem. s. Itē causa 2^a nō tollit p^o
propriū modū causandi eius. Rñ^o pro
prius modus causandi eius est median
te causa 2ª causare et nō imediate. et non
debet poni ex multoz iudicio.

Reterea in ea. q. post vltimā re
spōsionē quedā ad vltimū arg^m

Et incipit. Ad vltimūz dico qz
nulla est cōnexio cause et causati post vl
tima verba illius rñsionis que sunt ta
lia. sicut perfecte apparuit de tribus pu
eris in camīno ignis. aliqui in suis libris
hñt. posset dici aliter ad illud inconue
niens. s. qz primū transferat celū in instā
ti qz hoc nō sequitur. qz corpus nō est su
sceptiū translationis in nūc. ideo vtrū
quecūq; nō pōt in hoc. hoc precipue p3

in circulatione. qz si in nūc circuletur q' libet pars loci sit in eodē situ in quo fuit prius alioqui si pars nō redeat ad circulare sitū 7 postea cōplebitur circulatio. perueniet igitur circulatō in tēpore. Si militer igitur q' si mā nūc circulet in 1°. nūc quelz pars sit in eodē situ in quo fuit. ex hoc sequitur q' nō mutatur. quia manet oīo in eodē vbi 7 situ 7 q' tuz ad totū 7 q'rum ad partes. q' circulare in nē est oīo nō circulare nec oīo mutare. hec 2^a rō bene probat q' nō ponēdo mouēs cōiūctum ipz primū etiā si sit potētie infinite spera nō potest circulare in nūc sed nec in tēpore pp propositionē Aris. qz tunc finita transfert inequali tpe: ex quo sequitur q' infinita oīo nō potest imediate spera circulare 7 videmus eaz circulari. hic igitur vī necessitas Auer. ponēdi mouens cōiūctum. i. imedia^m 7 finitū sine quo primū nīhil transfert sperice: qz nō potest nō mediate agere ppter sui perfectionē 7 imperfectionē effectus inter que necessario requiritur cā proxima mediana. Contra istud q'ro quid est primū mouere mediate aut qz producit cām proximā mouentē cui dādo esse: dedit virtutē primā mouentem aut si 2^a est a se dat ei virtutē 7 influentiā aliquā que mouet aut 3^a primū 7 2^a eūdem efficiē causant ordine quodā absqz hoc q' 2^a causa aliquit recipiat a p^a. Si 3^a sequitur q' finita po^a siue a^a cā 2^a mouebit inequali cū infinita mouente cuz cā 2^a. si 2^a sequitur q' illud in fluxum sit aliud a nā cause scōe. igitur si neget p^m habere motū proximo effectū 3^a 7 i n^a intellia eē accūs cōtra 3^a dicatur p^m eē de mente ari. 7 q' ipm exponat aūc. 9° met. de ordine intelliarū. 7 tūc infinitas motus reducatur in p^m. qz infinitas duratiōis scōe cause est. a p^a cānte sicut filius sp gignit. primū at ex se est durās infinite. sed successio reducat in vnitate finitā mouētis primi 7 ita nō ob h^a aliud est ibi primū mouēs nisi qz dāns eē

mouenti sicut dāns saluat primū efficiens ex vltimis finis: qz mo^a pp se a scōo mouētē sed nō primū mouēs nisi remōtū 7 dāns eē mouenti: 7 nō debet poni: qz nō est doc. s3 post verba p^a allegata debet sequi nona distinctio. s. vtruz generatio filij sit eterna.

Duertendū q' in ol. io: vbi qrit vtrū. s. s. pducatur per mo^a volūtaris in solone primi dubij q' incipit q' ad primū du^a dī. Ponūt qtuor mēbra de isto imino nā. 7 p^a assignationē quarti mēbri statū p^a i vba nisi cōditio 7 mo^a circa actū illicitū. añq pōat doc. ex dictis ad ppo^a dī q' nec intellect^a nec volūtas pōe q' rē. aliqui voluerūt ponere. ex dictis ad ppo^a dī q' nā 3ª est pncipiū spiradi. qz volūtas est vis eliciua spiratiōis vt est libera liberaliter agens 4^a nā cōcurrit cū volūrate p^a cōcurrit nō elicitue sibiēctue tñ. 2^a nō cōcurrit oīo sed vltra 3ª declarat ibidem ad 4ª articulū. 7 nō videt poni: quia superfluum nec est doctoris.

Reterea in ea. di. 7 in ea. q. añq doc. soluat ar^a pncipia qōis ibi ad ar^a. ad p^a oīco p^a solutionez tertij dubij pncipialis. q' est ad 3^a du^a dī q' nā agit rē. aliqui posuerūt in libris suis. Cōtra hoc firm est 7 iprobatum di. 2. 7. 5. Itē nō est ad ppositū. qz qrit d pncipij actiui distinctione in mō agēdi siue eliciēdi actionē siue in aliqō agat siue non. alia rñ verbū est formal^r not^a memo^a: volūtas eliciēs dat obm primū donū: qz amorē 7 in hoc se nec ex ista ratione est donū nec aliud sile obiecto p^a se tato. iō amor nō gignit nec est vbiū. imo s. s. sicut fili^a. hoc q' verbū 7 bñ de imagine: sed nō saluant q' hic pñ pñt eligere quīs ponatur aliq' distinctio in iminis p^a patis ad p^a in affilari tñ. 3ª via q' si est necessitas vt actus tendit in obm nō tñ vt elicit a po^a vel aliter si vt in actu q' si iā elicitio firmatur. n. tamē vt quasi p^a or actu elicit illū aliter ex parte pncipij:

ut quasi procedit actus est necessitas ad eli-
ciendum nec voluntas repugnat necio. quia
voluntas perfecta potest habere rationem perfecte per
ipsam productum. Item est necessitas non tol-
litur libere per nunc dictum. Item necio agere est
condi modum operandi igitur non repugnat
alteri diuidendi per actum sicut nec modus
ille est modus ponendi sicut duplex principium
nec est a ratione distinctionis nisi hic. Item du-
plex necessitas pueniens. quia hoc et hoc.
in omni necessitas est naturalis stricte accipi-
endo naturalis quomodo voluntas est naturalis alia diffi-
cultas si hec est libere per ideitatem a pro-
creantibus ad productum de sic et non de deo ter.

Item deus. xj. vtrius. s. f. pcedat a
patre et filio. q. i. p. illa ratio an op-
positum. Item dilectus in nobis et antequam
donatur alia ratio que incipit. Item spiratio
passiva et aliquid habet in textu. Item voluntas
pars imaginis. s. de tri. vel igitur non est
principium productum. sed productum. Rationem dilectus
vocatur voluntas. sed voluntas per p-
inet ad parentem licet non constituat paren-
tem sed quasi aduenit simul 2a secundum
as in patre. et non debet poni in textu.

Sciendum quod in deus. i. q. i. que incipit
vtrius per filium productum et p- de
ductione ultime rationis an oppositum
que talis est. Item si producant ut oio v-
antequam arguat in omni. aliqui textus habent. Item
amor notus genitus est 3a pars imaginis. igitur
amor pcedens est amor verbi. antequam probat
di. 6a per aug. Rationem est quia tres sunt actus volun-
tatis respectu obiecti. s. actus elicitus copla-
tione iperij. 3a non video: quia nec in nobis re-
spectu prime intellectionis. primum namque est
principalius: 2a vltior. est tamen uterque essentialis
in deo. sed amor pcedens est principalior
amor obiecti non verbi nisi sit prius neu-
trius forte ex p- productione sicut nec vbi
nisi essentialis in nobis oio amor est proce-
dens ibi non sed tamen amor primus obi-
ligibilis. et non debet esse in textu.

Reterea in ea. q. in confirmatione
op. hen. ibi ista op. confirmatur
doc. assignat auctoritate Ric. 3o

de tri. c. xj. ibi dicente Ric. vbi patet et sta-
tim p- i- verba et a quo summe diligere
alium eque diligere vel. Alii posuerunt in suis
libris. proba itaque consummate charitatis
est mutua coio exhibere sibi dilectionis ita
quod in illo sicut mutuo diligere vtriusque di-
lectio ut consummata sit prohibere dilectionis
confortium. et non debet sic esse: sed ita de-
bet scribi. In illis itaque ut dicit sic mu-
tuo dilectis vtriusque perfectio ut consu-
mata sit exhibere dilectionis confortem equa-
ratione requirit.

Sciendum quod deus. i. q. vnica vbi
queritur. an. s. f. sit genitus. post
illud ar. ante op- propterea omnia re-
alis non dependet antequam arguatur in op-
positum aliqui ponunt probationem mi. ibi
Aliter probatur minor esse extra. Qui-
dam volunt quod non sit extra. tamen tenendum
est secundum magistrum v- ruronensem ordinis
minorum ministrum prouincie turonie quod non
est extra.

Reterea aduertendum quod in ea.
di. et ea. q. post multas rationes
ad ar- siue principalia siue non principalia
doc. facit vnica replicam. que incipit. s. ad-
huc videtur stare ar-. quia equiuoca et r- d-
illi replicam ibi. Rationem et dico quod non est equi-
oca productum. et in fine illius rationis sunt
ista v- s. neutrum illorum sit p- ratio agendi et
p- ratio terminandi productionem. statim post
illa vba est finis disti. et q. et debet sequi
i. 4. di. aliqui posuerunt vnica longam addi-
tionem que non est de textu. s. Exemplum huius
est si asinus generaret asinum. s. for- specifi-
fica non sit p- principium productum asinum.
et ideo per hoc non est vniuoca generatio nec
equiuoca. quia illud quod est per- formalis ter-
min- generationis est eiusdem rationis in gnante
et genito. licet non sit ibi prima ratio produ-
cendi seu generandi. Quia autem aliquid eius-
dem rationis p- sit in isto ut producente. et
primo in illo ut in termino producto non
requiritur ad generationem vniuocam. Ita
potest poni ex- pl- de car- aiata gnante
carnem animata naturaliter virtute caloris
li 4.

1^a et 2^a si
hinc inde

nālis vbi tñ ipā aia v^l qūqz alia for-
ma det non est necessario p^m p^m p^m p^m
cendi i pducēte t p^m i mīn^l formal i p
ducto: iō h^o saltē nō reqrit ad vniuoca-
tōem in gnātōe. Ad 3^m o^o. q^o gnatio
actiua t spiratio actiua non sūt idē for-
malit: nec p^m i mīn^l formales ipaz. s.
noia actual t amor actual sūt idē fōlū
t tñ p^m i mīn^l pducti ill^l pductōibus
sūt vniuoci in se t pducēti: qz p^m sone p
ducte hnt oīno eādē pfectōez absolutā
in se t eādē cū pducēte. Ad 3^m pnci-
pale o^o. q^o aīns de dīstictōe pncipioz so-
la rōne falsū ē. Ad p^mā pbatōez cum
arguit q^o oppositū nō staret cū simplici-
tate diuina. Rñsū ē pus sepe dī. 2^a. t 8^a
vbi vērō habita ē de nō i lēpitate fōlū
absqz dīstictōe realī. Ad 2^m pbatōez
cū arguit q^o alit ēēt relatio real in itel^m
t intelligē. R^o itē ē po^o opatiua t p^m p^m
ctiua p^mo^o. s. inqūatū ē p^m opatiuum
nec intē nec supp^m cui ē actio hz relati-
ōe realē ad opatōem realē q^o nata ē ēē in
ipō: s. h^o accidit in nobis: qz ē ibi dīstic-
tō real seu oīa in ipz t opatōez ad quā ē
vt aut ē p^m pductū i ipm nō hēat re-
latōez realē ad pductū: qz idē ē pducto
nec ad pductōez p^m idē: tñ pducēs ipō
hz rōne realē ad pductū p^m dīstictōez
eoz realē: t hec sufficit ad h^o q^o pducto
sit real: s. tal rō nō reqrit in intē t in
telligē ad h^o q^o opatio intē sit real: qz nō
ē dīstinctio real hū^o t ill^o. nec h^o q^o itē
dī pū ēē p^m ad intelligēdū notat rōnē
realē ip^o intē ad itellectōez q^o iest pū hz
h^o p^m: qz h^o magis vī de gignitōe q^o
de intē: qz gignitio maiorē dīstictōem
reqrit. Nec tñ cū dī intē ē pū p^m oīcē-
di notat rō real intē ad dīcē. Et cū ar-
guīt q^o tūc nō magis intelligē itellectu
q^o volūtate. pñ nō vī. nec tñ dī ita itel-
lectu intelligē: qz sit rō real itellect^o v^l
pū sū intē ad itelligē: s. tñ q^o ista sit
aliq^o pfectio opatiua sū quā nata ē ppe-
tē pū talis opatio: nec seqtur q^o nō ma-
gis itelligat pū in itellectu q^o voluntate:

qz hec opatio q^o ē itelligē nata ē h^o cōpe-
tē itellectui. nō aut ē nata ppetē volūta-
ti: nec ē aliq^o alia rō nisi q^o intē ē intē: t
volūtās ē volūtās cuiqz enī p^m opā-
tio ex eo q^o tale siue sit res p se siue vni-
ne p^mineat in aliq^o nā ē ppetē ppa opō.
Cōtra pcedit in pte intē ēē sibi p^m i
telligēdī. ēē p^m iportat rōnē aliqūā: et
si ē ex nā rei p^m ē ex nā rei rō: t p p^m
real. Rñsū qd qd ppetēt alicui si esset res
realit h^o idē dēt ei ppetē t nō alteri vbi
ē rō vel sū rōem. h^o ē in pte intē respe-
ctu itelligē: qz p^m ē oīno idē realit cū i-
telligē. Ad aliā rōem de eqūb^o t eodē
additō q^o adhuc dī tē pntia t ita ē i p
posito. Rñsū sūc dī in pntis tñ pntia re-
neat eodē additō adhuc retinebit t ve-
rū est additō nō destruēt rōez pntie sic
ē cū dī hō: g aīal. oīs hō: g oē aīal respe-
ctu cuiusqz p^micat: v^l cōuērsio: nega-
tiue. Ita i pposito o^o q^o itelligat itellecto-
nis t intē ē ppter limitatōez extremoz
p^m quā vel sine q^o atqz excedit alterū
additū ex vtroqz extremo. additū autē
īfinitū vtriqz extremo tollit ab vtroqz
extremo limitatōez t iō itelligat: t iō
tūc nō seqtur q^o sint itelligat: imo eque p
sectōnis ē intē īfinitū t intelligē īfinitū
cū. Et hī obīciat cōtra hoc q^o īfinitū
tas nō tollit omnē itelligat: quia albe-
do īfinita ad hec excedēt īmfectōem
nigredinē īfinitam. Dico q^o īfinitū
tas addita alicui limitatō ex se ē īfinitū
tas sū quid. qualis. s. potest ppetere ra-
tōnī talis limitatō: quia non dīcīt īfinitū
tatem vel illimitatōem nisi ratione il-
lius cui additū: quia hoc non pōt esse
formaliter simpliciter īfinitum. Inīfī-
tas autem addita alicui pfectiōi sim-
pliciter cui. s. nō repugnat īfinitas sim-
pliciter ē īfinita simplr in illa rōne: et
iō est simpliciter īfinitas. intelligē aut et
itellect^o sūt ex se pfectōes simplr tōlūt
nec ex se limitatōem inclu. sūt. t iō īfī-
nitās addita vtriqz dīcīt īfinitatē sim-
pliciter nō tñ in utris rōib^o: s. pcomitanti

emitate. veritate
simplicitate vlt
mutatio t vnitati
īfinitū sum
t cōuērsio.
Lēdum
hōndit
vtrū qlib
p^m p^mā vniūā
hōndit opōnē m
vtrū. Cōtra istā
p^m p^mā mōm sūt
mūt fillū cum nō
tū vba statim alia
vtrū vel alit sic. S
ānām cīnām aut
īfinita qd nō cōt
tūc mūtēm: t
tūc eo pcedēt
tūc a spūlancio p
tūc: s. dī seq
tūc t mūtē.
Tēn i ea
fuit p mō
mūtē dīc
nīcēt p pducēs
bat doct. ad 2^m ar
Ad 2^m oīco. Aliq
tas mātēst p
tūc tūc p^mā p
nec oē pcedūt
tūc mātēstā
q^o tūc mēm
p mātēstā ē
Ducted
cū vñā
de habit
in habitu pōnē
p^m argumēto an
pbat p pmetā
tūc illud vbum 3^m
tūc illud oī vī
tūc dīstinctio
tūc illud qd est p
tūc abīqz h^o
tūc: t nō dīcē

entitate. veritate et bonitate: et omni perfectione simplicitatis videtur: quia omnis perfectio simplicitatis est mutua et unitiue se includit: et ideo intelligitur infinitum simpliciter eque intellectu infinitum et conuerso.

Licet dum quod in di. 14. quod comprehendit. 15. et 16. simul. et incipit vtrum quilibet persona diuina quod habet personam diuinam mittat Doc. Rndem o ponit opinionem magistri finiaz quaz ipso at ibi. Contra istam opinionem. et in fine prime rationis per magistram sunt ista verba: quod tunc. scilicet. non mittet filium cum non producat eum post ista verba statim aliqui posuerunt in suis verbis vel aliter sic. Si mitti includat relationem etiam aut quod respectu eius cui mittit persona quod non contingit: quia hoc est ipse aut ad mittentem: et tunc omnis missus a mittente ab eo procedit. et sic cum filius dicatur mitti a spiritu sancto procedit ab eo. et non est e textu: sed ideo sequi immediate 2^a rationis. scilicet. permittere et mitti.

Item in ea. quod primi argumenti quod fuit per magistram ibi. Ad primum dicitur quod mitti dicitur in fine sunt illa verba: licet si producat sit mittens. et ante rationem eat doct. ad 2^m argumentum contra magistram ibi. Id 2^m dico. Aliquod habet vnu extra quia ratio nitas manifestat personam procedente procedente manifestari personam procedente nec potest omnibus personis nec omnibus procedunt. ex 2° memoria quia signum aug. manifestat memoria et bonitas quod in signo memoria manifestat. vnde 3° est manifestare est me presentie.

Duertendum quod in di. 17. doct. facit vnam secundam questionem generalem de habitu quod incipit. Utz necesse est in habitu ponere rationem principii actiui per argumentum ante oppositum facta maiore probatur per promittentem 3° de anima statim ostendit illud verbum 3° de anima. aliqui textus habet super illud 3° ut in ea sit intellectus. hoc igitur est diffinitio intellectus ut habitu intelligat illud quod est proprium sibi secundum se et quod voluerit absque hoc quod indigeat in eo aliquod transire: et non ideo est per illa verba 3° est

h^o. scilicet. Sed vti petit agere.

Reterea in ea di. et in responsione ad 2^{am} questionem in qua queritur. vtrum habitus habeat rationem principii actiui. doc. ponit vnam difficultatem ibi h^o tenendo de actu. vtrum habet moralis in quantum vult sit aliquod modo principium actiuium respectu bonitatis in actu. et post deductionem rationum. In oppositum doc. Doc. ponit vnam conclusionem ibi. Quantum igitur ad istam conclusionem: et ibidem paulo infra sunt ista verba: sed tamen nunc coniungitur prudentie prout non. Coniungi igitur prudentie. per quod verba immediate quod ponit in textu: non ideo coniungi in eodem verbo: sed cum hoc coniungit sibi ut regule et esse potest cui iste habitus subordinatur in quantum motui. Et ista subordinatio vel performatio est essentialis ratio virtutis. Et forma absoluta ut per se motiua sub tali respectu est per se actiua ad actum habentem per se respectum: quia quod peruenit regulato et regulato. et sic habet ut videtur est per se motiua ad actum rectum moraliter quod ut absolute talis forma est absolute actiua ad actum tale in se habet ibi habet rationem esse subordinatam respectu prudentie coniungi in quam sic prudentie Et non est de textu: sed post predicta verba debet sed attribuit habitui ut est forma de genere qualitaris.

Item ea. etiam di. et ea. quod. In responsione ad argumenta probantia huius non esse formam actiua: ibi habet vnam tenendo immediate post responsiones ad primum argumentum. et doc. rndet ad performatorem in qua responsione ad performatorem sunt illa verba. Quod habet relationem eandem sibi non sic de principio actiui: vel quod magis est ad rem. post quod verba immediate aliqui coniungunt in textu. Addendum est ad minorem per se sic. Omnis habitus est idem tunc ad aliquid non secundum gradus diuisibiles et sic maior est vera. quicquid enim idem est ad aliquid non secundum gradus diuisibiles non potest terminare motum sed mutationem bene potest terminare vnde habitus non continue generatur ut sit motus: sed si

1° et 2° di.
habet gradus

habet gradus quilibet est indivisibilis et in quo
libet indivisibili respicitur op^m et quilibet
simplici mutatione generatur quod non terminat
motum in illa forma sed forte motus
in passionibus et quibuscumque alijs. nam
magis et minus in forma non sufficiunt
ad motum in illa nisi quilibet gradus sit
divisibilis ut possit continue precedi ab
vno in aliud. non enim ponitur motus ex mu-
tationibus: itaque non est motus philosophi ad aliquid
sed sic ad aliquid. scilicet quod non est secundum gradus
divisibiles: sed in quocumque gradu indivisi-
biliter respicitur ad illud quod est identice rela-
tium ex hoc sicut ex manifestiore sequi-
tur forte ipsum absolutum quod sic respicitur non
habet gradus divisibiles. non autem sequitur hoc
tamen ex causa: imo absolutum non habet gradus
divisibiles causa est eius quod est respectu non
divisibile: quia relatio suscipit magis et mi-
nus ex fundamento non e converso. licet quoniam
ex e converso possit causa innotescendi. Ista
autem indivisibilitas respectus identice ab-
soluto non prohibet ipsum absolutum esse primum
agendi sicut patet de quacumque forma activa
si qua est indivisibilis habet respectum identicum
ad deum. non igitur sequitur non terminat
motum propter relationem indivisibilem
identicam ad deum: quod non est primum agendi
propter illam: quia relatio identica indivi-
sibilis repugnat forme acquisite per mo-
dum. non autem forme activae potest dici
quod illa ratio philosophi non precludit propositum nisi
si diminute. et non est de textu. sed post alle-
gata debet esse potest dici quod illa ratio
philosophi recte.

Sciendum quod in ea. 17. di. ali-
quid ponitur una ultima questio. scilicet.
utrum charitas augeatur per extra-
ctionem prout novae de potentia ad actum
quod sic. primo ubique est mutatio ibi est
extractio alicuius de potentia ad actum
augmentatio charitatis est mutatio: quod in
eius augmentatione oportet ponere ex-
tractionem illius de potentia ad actum:
sed non est exitus de potentia ad actum

nisi actus educatur quod charitas sic edu-
citur: sed non extrahitur tota de potentia ad
actum quod secundum partem. Item charitas intendi-
turaliter sicut procedit iste: quod mutatur igitur ut prius
pars nova extrahitur de potentia preexisten-
tis ad actum prout prima pars quod intendi inclu-
di mutari. Item si charitas augeatur
quod est ibi generatio alicuius totius propositi:
quia omnem mutationem concomitantem generationem
aliquam. scilicet omnis generatio est proposita. 7°. meta-
physice 7. 5. quod in agnitione charitatis genera-
tur aliquod propositum non propositum ex anima et
charitate: quod tunc charitas non crearetur.
creatio enim non requirit aliquod subiectum
generatur igitur propositum ex parte preterite et se-
quenti: et per prout illa extrahitur de potentia
ad actum. Contra si charitas augeatur per
extractionem eius de potentia ad actum. aut
igitur per extractionem de potentia sibi. scilicet. alicui
vel voluntatis aut charitatis preterite non
primo modo: quia tunc esset forma naturalis
educta et ita forma naturalis quod est finis
et contra fides. 2°. non quod forma charita-
tis preterite et sequens eiusdem sunt rationes:
ergo una non est principium male respec-
tu alterius de quo educatur. Confir-
matur quia forma simplex secundum boetium
subiectum esse non potest. hic dicitur unde
magis: 3°. Primum quod possibilitas ad au-
gmentationem in forma infusa non est ac-
cipienda ex parte subiecti vel materie cui
non sit educta de potentia materie: sed
est accipienda ex parte forme ipsius in se
que in sua essentia partes habet. nam
ut est sub minori quantitate est in poten-
tia ut educatur ad actum quantitate
maioris. Secundo dicitur quod hec argum-
tatio non est per aliquid eiusdem natu-
re appositam quia augmentatio in for-
mis non est per partium appositionem
in substantia vel essentia ipsarum: sed in
virtute per quam augmentatum effica-
cius potest in suam operationem pro-
priam quod non faceret si simile appo-
neretur sibi: quia tepidum additum tepido
inequali gradu non facit magis calidum.

ad illud quod sit au-
gmentum virtutis
magis quod educatur
ad actum augmentum
in forma infusa: sed
magis in forma infusa
augmetum in
essentia que est in
se sue nature ad
actum. Contra ista opi-
natio primo cu-
m quod si fiat augmen-
tatione partium
in extractione hi-
us vel non. si non
in actio. et per prout
in line actione diu-
m ad quam termin-
atur. scilicet realitas
non in esse forme
ipsius secundum opinionem
magis realitatem ali-
quam aut priorem al-
tiori quod hoc sit per
ad aliam igitur ponere
magis fieri per extra-
ctionem per appositionem. Item
magis a ponere au-
gmentatione dicitur mi-
nus eodem generatur
magis et ibi generatur au-
gmentum igitur et augmen-
tationem esse in subiecto sol-
um opinionem in preterito
gradus consumitur si-
cut quod deus augmen-
tatur procedit. quod non
gradus a subiecto. sed per
gradus ad gradum
per omni augmentum per
non est. Rident illi
magis non prout acci-
piunt aliquid ac realitatem
ad aliquid et non ad al-
iquid accipit bis est.

aritas sic educta
de potentia
charitas in
ur igitur ut
potentia prece
3 qz intēdi in
aritas augmē
torius ppositi
comitat gñat
positi. 7. mē
e charitatis q
positi ex aia
ne non creat
re aliqd sibi
pē pēpēte
abit de potē
charitas augm
tia ad actū. ac
potētia sibi. f. a
itatis pēpēte
flet forma nā
ralis qd est f
forma chari
ulde sūt rōis
iam māle rōp
catur. Consi
plex fm boes
hic dicit v
ffibilitas ad
infusa non est
vel materie
nā materie
forme ipsius
tes habet. nā
tate est in pot
um quantitat
e qz bec argum
d euidem nat
mentatio in fo
m appositio
ia ipsarum. f
mentatum eff
erationem po
t si simile app
ū additū repē
magis calidū

concludit qz fit augmēta per extractōz
aliū partū vīualū in sba habet i actū
quaz quelz educta de po^a partis pcedē
is ponit augmē^m nō solū ponit augmē
ū in sba hitus: sed ē in vīute: qz sba 7
tus in forma idē si sicut pars extracta
icit augmētum in vīute charitatis p
edenris que est in po^a nō rōe sui sibi. sed
de sue nature ad actū vel gradū extra
nuz. Cōtra istā opī. vī qz dīcat sibi. nā
ingēdo primū cū 3° 7 e^o sequit oppo^m
dī. qz si fiat augmēta in charitate per
tractionē partū vīualū. tūc aut per
tā extractionē hē aliqua entitas realis
oua vel nō. si nō g ista extractio n erit
liq actio. 7 per pns augmētabit chari
as sine actioe diuina. si at est aliq reali
as ad quā terminat ista extrac^o que nō
it p. . i. se realitas pōz. qz cōcedit latitu
inē in esse forme nec prior realitas cor
ūpī fm sic opinātem. igit terminat ad
liquā realitatē aliā a prior. 7 cū faciat
per^a cū prior aliter nō ēit augmēta.
quif qz hoc sit per appōez vni^a realita
s ad aliā. igit ponē augmētatiōz chari
tis fieri per extractionē est ponē eā fie
per appōem. Itē sic opinās inq̄tum
cōt a ponēre augmētatiōz fieri p ap
ositionē dicit min^a rōabilr qz dīc ipse:
ab eodē gnātur hitus 7 augmētatur
2^a et hī. gnātur at hitus l^a charitatis a
eo igit 7 augmētatur ab ipso. hoc aut nō
fm ēē in sbo solū sicut pbatū est con
tra 2^a opī. in pcedēt qōe. nec qz pōz
radus corūpī sicut pbatū est p m a z
pi. 3 qz deus augendo addit aliā reali
tē pcedēt. g nō fit per extractōz illi
radus a sbo. sed per additionem noui
radus ad gradū pcepnē. magis enim
pē dī augmē^a per appōem qz per extra
tionē. Rndent isti qz bec extractio ē vī
talis 7 nō ptis accitatis. Contra nēcio
t ibi aliq ac^a realis 7 passio q iminatur
d aliqd 7 nō ad aliqd pcepnē. qz tunc
lē accipēt bis eē. g ad aliq realitatē nō

uā 7 sic appō 7 ppo cū sint eiusd rōis. g
n^a oīa est nisi qz p^a opio dicit aliqd ap
poni 7 ista dicit aliqd extrahi. Dico g
qz nō est ibi extractio nec istū modū p
pio. qz talis pductio nō ēit pductio. sed
dico qz est ibi noua realitas in pcepnē
sicut partes vel grad^a nō qdditati sed in
diduales 7 exntie. Ad primā rōz dōz
qz nō sequit sūm exi: de po^a ad actum. g
for^a eductū de po^a ad actū. qz siue educa
tur nāliter de po^a ad actū siue supernā
liter infundat sp sūz et exi vniformiter
de po^a ad actū 7 nō for^a ipsa. 7 iō in illa
pñ^a est fallā pñtis. qz nō oīs muta^a sibi ē
per operatiōez nālē eductē formā de
po^a mē vel sibi. sed sūm vniformit mu
tat a priuatiōe forme ad formā. vñcūqz
sūt i^a for^a vel nāliter educta vel per infu
sionē imissa. Ad 2ª dico qz nō seqt cha
ritas intēdit. g charitas mutat. sicut nō
sequit quātitas molis auget. igit mutat
vel mouet. nā solū sūz mutat nō for^a nī
si meta. 7 iproprie vñ for^a q. ppe dī au
geri 7 intēdi n. ppe mutat nisi per accūs
inquātū e^a sūz mutat sicut sba qta mu
tat 7 nō qritas. l^a qritas fit f^a quā sba
qta mutat 7 auget sumē^a augē meta^a.
nā hñs formā mutat f^a eā l^a ipsa n mut
tet. tenēdo tñ qz ad intēdi seqt mutari. p
prie dico qz for^a nō intēdit nec auget: qz
nō mutat sed qz hñs eā dī itendi 7 mu
tari fm eā. 7 isto^a charitatē itendi nō est
aliud qz sūz e^a vt aiam f^a eā itendi. 7 iō
f^a se ppe nō cōcedit isto^a qz charitas itē
dit. sed sūm e^a f^a eā. vñ dicit aug. 7 hī in
l^a. Charitas nō crescit. sed hō hñs eam
crescit f^a eā. nomē tñ mutationis attri
buit diuersimode diuersis. nā alicui at
tribuit vt imino p^a vt cū dī qz ppositi^a ge
nerat 7 mutat alicui vt sbo vt cū dicit:
mā gnāt ita in ppo^a augmē^a dī aliqñ de
sbo augmētatiōis qñz de for^a vt p xio 7
totali imino augmētatiōis isto^a mōz.
2° dī for^a itendi 7 mutari p^a sūz e^a. Ad
3° pcedo qz ppo^a p^a gnāt vt aia cara i an

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

generatiōe charitatē. qz ppo^mcludit sūz
z iminū. z qñ dī q tūc nō eēt crea^o dico
q in eod instāti tps in q charitas l gā
creat infundit aie. sed in a^o z a instāti nē
qz p^o nā gē vel charitas creat q aie in
fundat lz totū sit in eod instāti tps. vñ
duplex est ibi muta^o vna aī eē charitatē
vel gē ad eē gē: r hec est vere muta^o q ē
crea^o r nō est muta^o ppe dicta. qz nihil
psupponit nec nāz nec sūm e^o susceptū.
Alia est muta^o a sūo nō caro ad eē carū
z sic mutat aia a nō eē caro ad eē carūz
z ista muta^o nō est simplr crea^o. qz psup
pōit susceptū. z iō hec mutatio fm qd
pt gnatio. z totū ppo^m qd gnāt tale z
nō simplr. qz sba q est imin^o gnatiois p^o
fuit vel psupponit in ifusione gē gnāt
z^m eē gratū z accitale. z nō est de originali
doc. sed pertinet ad repositatiōes.

De a multis ponit vna qō p. i8
di. z nō est de tex. qz pmet ad re
positatiōes. qz icipit. vtrū do^m di
cat ppetatē personālē. f. f. q nō vī. qz h3
aug. 15. de tri. c. 19. vel. 54. Spūs scūs
in tñ donū dei est inqñ dāt eis quib^o
dāt. sed nō qz dāt eis quib^o dāt h3 suam
ppetatē personālē. qz sic dāt ex tpe. g ex
sua ppetate personālē nō h3 q sit donū
qz h3 eund ibid vbi. s. apud se inqñ autē
deus est z si nemini dēt qz deus erat p^o
z filio coeternus aī qz cuiq^o daret. h^o sit q^o
tum ad istā qōz q mag^o qrit. vtrum. f. f.
ead rōe dicat donū z dāt z datū. Itē
2° sic. f. f. ex sua ppetate personālē dāt
cat donū cū per. f. f. dāt dona p donū
darent dona. sed hoc vī ipossibile quia
donū includit rōz donabilis. z sic inclu
deret rōes oppositas. f. dantis z dati. h^o
sit q^o ad pma qōz magistri an per. f. f.
do^m donant dōa. 3° sic. f. f. ex ppetate
sua sit donū. g ex ppetate sua est dona
bile. qz oē donū est donabile. quero cui
sit donabilis nō p^o z filio. certū est. igit
creature. sed hoc est flm. f. q dicat donū
ab eino ex sua ppetate psonālē qz dona
bilis creature. qz tūc eadē rōe fili^o dicere

tur donū. qz ab eino pcessit a p^o vt do
nabilis creature. vñ dī in Esa. fili^o datus
est nobis zc. h^o qrit ad 3^{am} qōz mag^o
vtrū. f. f. sit donabilis p^o z filio vel tñ
nobis. Itē 4° sic. ppetas psonē pcedē
tis dicit pcessiōe qua accepit eēntiaz. g
si donū sit ppetas psonalis. f. f. donum
dicit pcessiōe ei^o q. f. f. pcedit z accepit
eēntia. sed donū nō dicit nisi donatiōez
que nō ppetit. f. f. ab eino cū non p^o da
ret qz eēt cui daret. g pcessus ei^o non eēt
ab eino. qd flm est. Itē quo aliq perso
na accipit eēntia eo h3 eēntia. sed. f. f. p
cessiōe accipit eēntia g pcessiōe h3 ei^o
sentia. g eod addito vtrūqz quo h3 ei^o
sentia eo est eēntia. g pcessiōe est eēntia
qui si h3 eēntia ē eēntia. sicut igit seqtur
q. f. f. dono sit eēntia qd flm est. qz. f. f.
nō est eo donū quo deus nec fili^o eo fili^o
quo deus: eo at quo est deus est eēntia.
g non eo eēntia quo procedit nec eo do
nū quo deus hoc est qz dicit Aug. 7. de
tri. c. j. de magnis. Itē. 6. sic. donū h3
rlone ad illud cui dāt. igit si. f. f. habet
ex processione q sit donū creature per
p^o habet q sit spūs creature. h^o flm ē
qz ead rōe filius est z filius creature cum
sit nobis datus. z hec rō innuitur in 4^a
qōe magistri an filius possit dici noster
cum sit nobis datus sicut. f. f. dicitur no
ster. Itē. 7. sic. inter dātem z datū est
creato. sed. f. f. dat donū. g si ex propieta
te sua personālē sit donum. igitur spūs
referretur ad se fm rationez donatis z
donati siue dātis z dati. sed n^o relatio
realis vel personālis est eius dē ad se: er
go zc. hoc sit q^o tum ad quintā questioz
magistri. an. f. f. referatur ad seipsum.

Contra aug. 4° de tri. c. 20. vel. 52. Si
cut emi inquit natum esse est filiū a p^o
esse ita mitti est filio cognosci q ab illo
sit. z sicut. f. f. donum dei esse est a p^o
procedere ita mitti est cognosci q ab il
lo procedit. z sequitur. c. 53. nec possū
dicē q spūs z a filio nō procedat. g. f. f.
eo est donū quo a p^o filioqz procedit.

4° p^o p^ois donū ē p^opetas p^osonal^{is}. f. f. 3° Aug. 5. de tri. c. 2. vel. 27. f. 3° tū inq^u il c. f. q^u nō trinitas: f. 3° in trinitate intelli g^{it} in eo q^u p^ope d^oi. f. f. relatiue d^oi cū ad rē m^o et filiū refert q^u et . f. f. et p^ois et filiū p^ois ē: f. 3° ipa relatio non appet i h^o noie p^ois at cū d^oi donū d^oi. donū ei est p^ois filij: q^u et a p^oie p^ocedit. hec ille. q^u donū st p^opetas p^osonal^{is} ei^{us} f^om quā a p^oie filio p^o p^ocedit. Dic d^oi q^u donū p^o accipi tri lici^{us} siue equoce sicut h^oie possum^{us} ab ug. in auctib^{us} p^odictis. vno^{us} aptitudina ri^{us} 2° habitualit^{er}: 3° actualit^{er}: 3° loq^utur ug. in p^oma aucte allegata de dono 2° d^oquit aug. 5. de tri. c. 15. vel. 35. vbi in iuit. vtz g^o erat supple donū anteq^u da etur: f. 3° nondū erat donū aut coip^o q^u atur^{us} erat cū d^oi iā donū erat anq^u da t^{us} rē. p^oaz post m^oidit d^oicēs: f. 3° q^u sic p^oce ebat vt eēt donabile iā donum erat et nō eēt cui d^oaref. P^oio m^oo. f. aptitu inalit^{er} donū d^oi vt aptū natū ē d^oari v^o t ei nō repugnat dari t^{us} i^{us} in futuro nō aref sicut loq^utur aug. in auctib^{us} ad op ositū: et isto m^o donū h^oz rōem p^opetas p^osonal^{is} vel ē donū ex p^ocessione sua inquātū donabil^{is}: et h^o nō cōcedo l^oz d^oi i^{us} cōem approbem^{us} q^u sit falsū arguit: et p^opetas p^osonalis ē ad intra et non ad extra. f. 3° donabilitas illa nō est ad intra d^oi ad extra vt ad creaturā: q^u nō ad pa t^{us} nec ad filiū g^o rē. p^obo ma. q^u p^osona libet d^oi uina hūit p^ofectū eē d^oi uinū et p^o male anq^u fuit aliq^u creatura: q^u ex se ē cē eē. Creatura vero i nullo eē nec in ra nec extra est nccē eē nccq^u in eē ex^ontie et in eē eēntie. f. diminuto siue intellecto h^o hui^{us} ē: quia nccitas ē d^oditio ex^ontis et de eē abstrahit ab ex^ontia. etiam h^o eē i^{us} i^{us} i^{us} incōueniēs q^u si eēt nccē eē in esse rali: sed q^u est ex se nccē eē p^ous ē q^u illō b ē possibile vel nō nccē eē: g^o in illo pō est p^osona 3^a siue ei^{us} p^ocessio et nō reus usdē ad creaturā: q^u nō est itelligē ali^{us} uā r^onomem eē ad creaturāz nisi creatu eēt vel intelligat eē q^u r^olo req^urit imi^{us}

nū simul cu ipa eē. 2° p^obat ma. sic: q^u r^olo rōis nō p se includit i p^osona d^oi uina q^u est ens reale: t^{us} i^{us} i^{us}cludēt r^olonē rōis eēt ens rōnis: t^{us} i^{us} cū h^o plura realia indu deret: q^u p^ostitutū sequit^{ur} debiliozē prem f. 3° r^olo d^oi ad creaturā siue actual^{is} siue hi tualis siue aptitudinal^{is} est ens rōis g^o rē 3° Itē ad p^oncipale sic vna p^osona nō p^osti tuit formalit^{er} duab^{us} r^olonib^{us} d^oistictis: sed f. f. p^ospiratōez passiuā q^u d^oicit re^{us} ad spi rātes p^ostitutit in eē p^osonali. sed si r^olo ap titudinal^{is} eēt nccē ad h^o ipa eēt alia r^olo ab illa. p^obo: tū q^u sūt ad diuersos imi^{us} nos. tū q^u vna ē real^{is}: alia rōis. R^oio p^o mo ad rē in se. 2° ad intētoez Aug. quā tū ad rē d^oico q^u nulla p^osona p^ostitutit i eē p^osonali p^o aliq^u re^{us} ad creaturā: nec a liq^u p^opetas p^osonal^{is} d^oicit re^{us} ad creaturā imo q^u d^o q^u d^o intrisecū i d^oi uinis siue abso lutū siue respectū in q^u cūq^u eē reali siue intelligibili abstrahit ab o^oi respectu ad creaturā et ē p^o q^u cūq^u eē creature: ita q^u si p^o ipossibile vel icopossibile nihil ali^{us} ud a deo posset eē in aliq^u eē nihilomi^{us} nus eēt in deo q^u d^o sibi cōuenit ad itra f. 3° q^u d^o cūq^u eē eēntiale v^o p^osonale: q^u p^ous itelligit tota trinitas f. 3° q^u d^o cūq^u eē q^u q^u d^o cūq^u eē attribuit creature siue reale siue diminutū illud ē a rō trinitate: et iō cre^o tura f^om q^u d^o cūq^u eē ei^{us} nccē ē postērior o^oi eē ad itra: et iō nihil intrisecū i d^oinis i cludit nccē re^{us} ad creaturā q^u ē postēri or: f. 3° cū re^{us} q^u f. f. d^oi donū sit ad creatu rā q^u nō eēt donū nisi creature cui d^oaref q^u nō p^ois nec f^o sic d^oat sed q^u donū nō sit p^opetas p^ostitutia. f. f. 3° tū spira^{us} passiuā q^u accipit eē a p^oie et fit q^u p^ope signatur h^o noie. f. f. i sēlu p^opois q^u d^o d^oicat aug. 5. de tri. c. 2. vel. 27. q^u f. f. r^olo magis in h^o noie donū q^u in h^o noie. f. f. Dico g^o q^u maxie appet illi^{us} 3° p^o p^opetas p^ostitutia h^o noie. f. f. nō itelligē p^o ipm tū nāz itel lectualē v^o spūalē: q^u sic h^o nomē spūs ē cōe trib^{us} p^osois. f. 3° accipē. f. f. p^ospirato volūta^{us} casta et scā p^ois et filij: q^u taliuz volūtas h^ois obm^{us} ifim^{us} ifim^{us} ite d^oi. f. 3° b^o

sibi pñs ē pñ^m lufficiēs pducēdi amorē
 infinitū: r p pñs p se stātē q spūs dī. Tñ
 ppi auctē aug. ē sciēdū q donū multū
 pliciter pōt accipi. Cno mō pōt donū dī
 ci qdēqz liberalit pductū r sic dare nī
 hil aliud ē nisi liberalit pducē: r dari li
 beralit pduct. r isto^o pōt pcedē. f. f. cino
 datū ēē r donū: qz ab cino spirat r sic
 donū nī dīc nīsi ppetatē psonalē: qz ab
 cino. f. f. ē spirat: vñ sic dare r dari nīl
 aliud ē q spirare r spirari: r sic non lo
 quuntur sci de dono. nam pcedūt spm
 ēē donū ab cino: sñ nī dari ab cino: qz ip
 sum dari ab cino includit creaturā cui
 dat fore ab cino. nī ei pñ aliquid dari nīsi
 sit illud cui dat. Alio^o pñ intelligi p donū
 amor pcois pñs r filiū q pñ ipedit amo
 rē si^o r ille repedit amorē eūdē. quō lo
 qtur ricar. 3° de tri. de amore: r sic nī itē
 dīc h aug. loq de dono: qz sic donū qd
 idē est q amor ē mere eēntiafē fm vñaz
 opī. vl mere psonale f3 aliā opī. r iō dī
 co q donū p se aliqd vñū pnciplr signat
 r aliud ex pñti pñōt r sic ē vñuocū. sīgt
 ēē p se re^m rōis ad creaturā: r tūc sīgt a
 liqd eēntiale r nī p se vl pncipalit sīgt p
 etatē notōnale alicui psonē. pñōt tñ no
 tōnale vt sup^o de dari dcm ē. vel si dica
 tur q sīgt vtrūqz p se tūc erit equocū r
 nī sīgt p se vñū. Supponēdo tñ q sīgt a
 liqd p se dico q p^o r p se sīgt re^m dona
 bilitaris ad creaturā vl donaturī vl do
 nādī: qz do^m pñ triplr accipi respēu cre
 ature vt dīc pñ opī. r i hoc bñ. sed tñ
 pñōt ppetatē 3° psonē pcedēt a pñe r si^o
 qz amor ē ver^o ex vi pcessiōis sue r sic vñ
 libē donū. Jñt enī oīa dona dātī p^m do
 nū qd dat r qd dī dare pñ ē amor et^o quē
 p^o dat amato q ē rō cuiuscūqz ali^o do
 nī. nīhil ei h3 rōez donī nīsi inquātū ca
 dīt s3 actu amoris. nō ei cultell^o vl rosa
 neqz aliqd ext^o h3 rōem donī vel meret
 nomē donī nīsi qz cōicariū amicabilit a
 ctu amatorio volūtatīs: iō oīa dona dī
 cūtur talia rōe amoris dātīs tñ nī recipi
 ētis. spūs at scūs ex vi pcessiōis sue ē p^o

amor r ifinit^o r pcedēs p actū amoris a
 pñe r si^o eū liberalit pducētib^o: r ita do
 nū si sit eēntiale p se signās re^m ad crea
 turā. pñōbit tñ nēcio ppetatē. f. f. q ē pñ
 m^o amor eēntie pcedēt a pñe r si^o p actū
 amoris: r sic itelligēde sūt auctes aug.
 sup^o ad pñe oppositā allegare q donuz
 dīcat ppetatē psonalē. f. f. p pñotatōez r
 nī fm suā pncipalē significatōez h^o p ex^m
 declarat h^o numē dator nī sīgt p^o re^m rōis
 vñū spiratū pñs r filiū. s3 p^o sīgt re^m rōis
 ipī ad creaturā pñotādo pcessiōnē pas
 siuā vel ppetatē psonalē. f. f. p re^m tñ ad
 vñutē spiratūā spiratū p quā pducit p
 m^o amor spirat^o ifinit^o. eodē mō donū nī
 p^o signat ppetatē psonalē. f. f. Ad p
 mā rōez pncipalē p3 h^o p ea q dca sūt:
 qz donū nī p^o signat ppetatē psonalē
 f. f. nā i tñ ē donū inquātūz dat eis qd^o
 dat r ita p se signat re^m ad creaturā. cō
 nōt tñ ppetatē. f. f. Ad 3^m pcedo q per
 donū dona dēt qz p amorē q ē p^m donū
 datur dona oīa sic dcm ē. Ad pbatōez
 dico q nō ē oppō i relatiuis nīsi accipit
 ant respēu eūdē. nō enī opponunt i eo
 dē pñitas r filia^o: ita q idē respectu dī
 uerfoz sit pñ r fili^o qz pñ ēē fili^o pñs sui r
 tñ pñ filiū quē gnāt. nō tñ pñ ēē fili^o pñs
 sui r ipī pñ qz tūc idē pducēt se: qd ē in
 cōueniēs. p^o de tri. c. i. f. f. aut ē donū in
 quātū pñotat et^o pcessiōnē psonalē r ē
 sīl cū pñe r si^o. dator vel donator cuiusli
 bet donī qd dat creature nec ē h^o icōue
 niēns q sūt dās r donū vl datū respectu
 diuerfoz. Ad 3^m dīcēdū q donabile
 dī vno mō qd ē aptū natū donari. alio
 mō dīcīt idē qd ē possibile dari: nec sūt
 ista eadez: qz aliqd ē possibile ēē tale qd
 tñ nō ē aptū natū ēē tale. lapidē ei ē pos
 sibile fieri fursū r tñ nō ē aptū natū ēē
 fursū. nec h3 ad h^o aptitudinē. corp^o et
 am neutz qd nec de se ē natū fieri fursū
 nec deozū vl corp^o circulare possibile ē
 deferri deozū r fursū: fm aut pñū mo
 dū p^o. f. f. h3 ex pcessiōne sua r a ppetā
 te psonali aptitudinez: qz. f. f. pcedit vt

donabilis no
 taratūū eēntie
 r fūas ex ppetā
 tudinem vt de
 secūdum modū
 na patre r a filio
 fides vt pñ in exē
 1° concedendum
 ay sine vilo ipis in
 pcessio sicut dīcūt
 pilla pcessio inclu
 uonum non vt p
 enum sed vt conno
 em dīcendum q il
 nīlancum habet
 pua pcessiōne ha
 ra ca est deua. nā
 pñ co. f. f. q deua. h
 h3. sūt etiā nāci
 h nāci bilitate est d
 pñsonā hñe eēnti
 o dē addito vñobi
 o est dē. nego pñā
 uoie penes pñū
 pñ dīstruit cū vñō
 pñ pñ actiū vel in
 pñū est calidū cal
 pñū caloz signific
 pñō sūt pñ calefac
 pñū h3 esse calia
 pñū in rōe calef
 pñū dīstruit cū
 hñ cū eo i rōe pñci
 hñ dī lignū est calidū
 pñ. f. f. h3 eēntiā
 vñū cū verbo in
 pñi sed cū dī pñ
 pñificat ibi q pñ
 pñ qd nō est. r sic
 pñi terminatōe.
 1° do^m creature r sp
 pñū quē pñotat
 pñū pñō significat
 vñō tñ eternā p
 pñū significat pñ
 pñū pñū pñotat

mor donabilis non sic filius vt vbum
 declaratiuū eēntie patris: et ideo non p
 dit filius ex ppprietate psonali vt hñs
 titudinem vt def. procedit tamen p
 s secundum modum vt possibilis da
 a patre et a filio et a spūs sancto: et ita n
 idēz vt p3 in exēplo palleгато. Ad
 concedendum est q. s. f. prestat esser
 3 line vllō tpis initio de patre filioq3
 pcessio sicut dicit augustinus. 15. de tri. et
 ista pcessio includatur in hoc nomi
 donum non vt principale significa
 tum: sed vt connotatum. Ad quin
 m dicendum q. illa est falsa quo spī
 sanctum habet essentiam eo deus:
 etia pcessione habet essentiam: nō ta
 men ea est deus. nā non eo pater q. deus
 q3 eo. s. f. q. deus. sicut patuit sup3 per
 aug. fili3 etiā nascibilitate h3 eēntiā nō
 nascibilitate est de3 sed deitate. et cū p
 psonā hñe eēntiaz est ipam eē deū. q
 de addito vtrobiz q. psona h3 eēntiā
 est de3. nego pñaz. 13 est fallacia figur
 tois penes pñū modū. nā ablatiuus
 cōstruit cū vbo pstruit cū eo in rōne
 pñij actiui vel in rōe actōis 3 fieri. ut
 lignū est calidū calore vel igne. et iste ab
 liu3 calore significat q. calor habet in
 ligno sit pñm calefactōis i ligno. Lū vō
 lignū h3 esse calidū calefactōe pstruit
 alatiu3 in rōe calefactōis et fieri. sed qñ
 alatiu3 pstruit cū noie sōstātiuo pstrui
 cū eo i rōe pñcij formalis eēndi vt
 dñs lignū est calidū calore. et ita in ppo
 s. f. h3 eēntiā pcessione pstruit ab
 liuus cū verbo in rōne actōis qre i eē
 fieri sed cū dñs pcessiōe est eēntia et de3
 significat ibi q. pcessio sit formalis rō qē
 deus qd nō est. et sic ē ibi fallacia dictōis
 pñij terminatōe. Ad 6m dicēdū q. s. f.
 do m creature et spūs noster fin illū re
 ctū quē pnotat ex sua pcessiōe. q3 sic
 nū pmo significat rem ad creaturā p
 notatōe in eternā pcessiōne ita eo3. s. f. p
 mo significat pcessiōne eternā vñ psonā
 pstrutā pnotatōe respectū aptitudi

Liēdū insup q̄ in. 2^a. di. q̄. vn/
ca in q̄ q̄rit an hec sit v̄a solus
p̄r est de^o. post r̄n̄sionē. Ad p̄m
arg^m p̄n^o quidā r̄n̄sionē ad 2^m arg^m h̄nt
sic. Ad 2^m d̄r q̄ exceptia nō p̄uertit. p̄hs
v̄o hoc nō oñdit q̄z determinat de simpli
ciū. p̄ponūz p̄uersionibz q̄ p̄tinet ad sy
logismū cathē. Et simplicē. Sed q̄ p̄uer
tat p̄z p̄bata. Et nō est de tex. sed sic
debet ordinari r̄n̄sio. Ad 2^m arg^m dico
q̄ illa non est sua p̄uersa.

Tia in. 23. di. in q̄ q̄rit. vtz p^a
fm q̄ dic aliqd̄ cōe 7c. doc. an
teq̄ r̄ideat ad. q. ibi. Ad q̄oēz
R̄ñō i fine illi r̄ōis. P̄ q̄ additū argu
sic sūt ista v̄ba: sed nō est dare aliqd̄ s̄b
stantiū tale s̄bintellectū. Aliq̄ volūt ad
dere hoc nō p̄t terminare dep̄dētia al
teri^a adiectiuū cuiusmōi ē termin^{us} nūeral
tres igit nature p̄ ip̄m determinat. R̄ñō
multa sunt p̄creta q̄ nō sūt adiectiuā sic
causa gen^{eris} sp̄s. Cōtra adiectiū arguis
nō q̄ p̄cretū. Etia post illa v̄ba posita in
p̄ncipio r̄isōnis ad q̄dem ibi. Ad q̄oēz
r̄ideat. qz sic sequer̄t aiaz esse p̄sonā q̄d
est incōueniēs. Multi volūt addē 7 de
itatē esse p̄sonā 7 ēt n̄ pueniret p̄pe deo
qz indiuiduū nō est nisi vbi est diuiduū
q̄d non cōuenit deo. Simili t̄m p̄prie
nomē persone pueniret hōi qui p̄similr
solus p̄prie dicit r̄ōnalis. Et non est de
textu: sed debet post illa verba immēdi
ate sequi. dico q̄ nihil

Sciēdū q. 26. dī. q. vnica doc.
ponit pmo viam tenentē q p
fona pstituit p reletōem. 26
tra quā arguit. q. 4. In prima via ibi.
Quantum ad primam viam in princi-
pio post illa verba. omne relatin. ē aliqd

1° et 2° ad 1°
habetur

excepta relatione. aliqui tex. nō habēt.
et in principio tertij capituli si pater inq̃
nō aliquid ad se nō est q̃ refertur. ex h^o
videt q̃ rlo nō refert: sed illud q̃ refert
est aliquid ad se q̃d ē probat. q̃ illd q̃d
refert rione nō est aliquid posterius ea
nec simul natura. ergo est prius nāliter.
7 ita est ad se. 7 debet esse de tex.

Duertendū q̃ doc. in. 27. disti.
mouet tres questionēs ad quas
rñdens fm̃ mentē propriam ibi

Ad questioēs istas igit rñdeo ad p̃maz.
Ad primā q̃ ratio verbi precipue acci
pit ab aug. li. de tri. supponēda sūt que
dā certa que fm̃ ipm̃ cōueniunt verbo
post que yba ab aliquib⁹ imediate poni
tur hoc. f. Et 2° per diuisionē si i^o remo
uenda ab oī eo q̃d nō est verbū sicut fac
cit phs 3° ethi. ad inquirēdū gen⁹ vtut
vbi dicit illa que sunt in anima vt po
tentias 7 passiones 7 habitus 3° illis
remotis que nō cōueniunt illi de quo q̃
ritur. 7 nō est de tex. sed debet imediate
sequi. 7 ex illis inuestigandum.

Duertendū est etiā q̃ in 28° do
cto: mouet duas questionēs. 7
volēs respondere ad primā facit

duos articulos. In 2° vero articulo ibi.
De scdo articulo dicunt 2°. anteq̃ p̃clu
dat ibi. iō videt dōz q̃ ingēnitū. aliqui
ponunt in textu aliter dicit q̃ hoc posi
tiū est eē a se. 7 hec dicit esse intentioni
Rid. 7 q̃ esse a se est aliquid propositū
positū circūscriptū per ingēnitū 7 p̃e
cessit relationē ad finitū. q̃ enī aliquid
est a se iō oz fm̃ Rid. q̃ ab ipso sit om̃e
eē 7 oē existerē. Contra. a se si est possi
tiū aut est absolutū. 7 erit cōe tribus.
aut rlm̃ 7 nō ad prius q̃ nō est nisi ne
gatio relationis ad prius igit erit ad fili
um 7 ita ad se vel dicit filiationē si ē po
sitiuum vel si dicit habitudinē ad p̃e
cedens erit negatio relationis. 7 ita nega
tio ingēnitū. ergo nō est proprium posi
tiū illius. 7 nō est de textu.

Jrca disti. 30^{am} doctor mouet

duas qōes. 7 rñdens ad primā auātem
ponit p^o opi. Contra quā arguit ibi. Con
tra illā opi. Quātū ad illud q̃d dicit 7
arguit cōtra rñsiones illius datas tam
ad primā q̃ ad 2^{am}. q. 7 anteq̃ arguat
contra illud q̃d dicimus ad 2^{am}. q. ibi.
Contra illud q̃d dicit ad 2^{am} statiz post
illa verba. Uniformiter ab ea appellāe
aliqui tex. hñt. q. n. forma sit in aliq̃ 7
tam q̃ nō possit denomiari ab ea vt di
catur habēs formā p̃dictio est. q̃ nō dis
ferunt p̃cretum 7 abstractū forme nisi i
sola denomiatione subiecti. ergo q̃ cre
atio actio sit in deo. 7 tamē q̃ nō possit
denoiari ab ea p̃dictio est 7 nō ē de tex.

¶ Ol. 31. in decisione questiois
doctor ponit ibi. Ad questioē
videtur dōz q̃d 2°. tres p̃dictōes
que requirunt ad relationē reālē in fine
prime p̃ditionis ibi. quātū ad primā
p̃ditionē si ista verba. Q̃ ē magnitudo
siue specialius infinitas. 7 statim p^o ista.
anteq̃ ponat 2^{am} cōdictioz. multi volūt
ponere. 7 hec probatur generalius p̃ oēs
rōes que sunt ad ostendendum essentiam
primi esse infinitā: q̃ oēs iste cōcludunt
q̃ ex natura rei ipsa sit infinita. Nā q̃
cūq̃ via ad ipsa sumatur siue in ratioē
principij effectui siue finalis emīnentis
7 mensurantis 7 participati que vie ta
cte sunt dis. 2° Omnia inquam sunt ad
ipsaz. f. q̃ ipsa est ibi ex natura rei circū
scripto oī actu intellectus: q̃ nulla depē
dencia effectus infiniti vt participantis
est sub ratione ad aliquid sub ratioē for
malis entis rationis sicut probari potest
per ratios. Cōtra 6^{am} opi. est igitur h
ex natura rei illd q̃d ponitur fundamē
taliter proximū equalitatis 7 ratio fun
dandi. f. vnitas. quia fm̃ dāri. c. 6. illic
f. in deo cōe est vnum in intellectu tm̃.
7 nō est de textu.

Reterea in eadem distinc. 2. q.
In responsione. ad primū ar
ibi. Ad primū argu^m olco. post
illa verba istud arg^m licet alias fecerim

ad p̃bādū. q̃ rela
tione. Aliqui tēp
le. q̃ vbiq̃q̃ rlo
supponit pot dicit
lumen. sicut iō
cōe calore calefaci
p̃bādū est mensur
non p̃cedit p̃r deitā
nem. f. Sed vi ita
fm̃ deitāz est cōlis
tante fundamēti i
le aliquid ad alieq̃
non p̃cedo eo⁹ q̃ vbi
alreep fm̃ fundamē
tū actus fundamēti
rea esse inherētie
rome actus iō fun
dandi fundamēti
tionis ipsi suppo
lmo nō p̃mo. non a
uonemū q̃nq̃ suffi
inherētie relationi
re. q̃ relatio actue
7 nunc p̃r fm̃ cōnū
tm̃ que est rō disti
a cōis oī in esse fm̃
pla siue originis ne
se actus q̃ alia in c
tūz 7 vtrazq̃ oī in
f. iō. m. calidum fm̃
fm̃ calorem est fm̃
hēd p^o yba p̃dict
a in vlam cōem.
¶ Ol. 35. q.
der ad que
ci ad q̃stio
ad quam ponit tre
p̃tēra volūtas
rōnem anteq̃ pon
tra sicut argutum
nam aliam rōem.
nō ē p̃ma est recta
f. rōis. f. n. intel
lectio realit
tatem. Si autem e
p̃pando ad form

primā ad
arguit ibi
illud qd dicitur
tus dicitur
anteq argu
ad 2^{am} qd
2^{am} statim p
ab ea appo
ma sit in ali
ari ab ea v
tio est quon
ctū forme
ecti ergo q
mē qd nō p
t nō ē doc
ione quē
Ad quē
t tres dicit
hic reatū
tum ad p
ē ē magnit
r statim p
3. multa v
generalit
dum effen
līte cōduc
finita. Ali
r līte in rati
alio em
pati que v
quam sum
atura rei d
3. qd nulla
participat
sub ratiōe
probari p
pi. est igit
itur fundam
tas 2° ratio
dam. c. 6. d
intellectu
m. dicitur
ad primū
gis. dicitur
et alias

pbādum. q^o relatio origis non ē act^o
tie. Aliqui text^o correcti nouiter ha
nt. q^o vbiq^o rō est actus fundamēti
ni suppo^o pōt dici ad altez f3 illud fū
mentum. sicut sōt f3m albedinē ē sili
tis calore calefacit. lapis f3m qdditatē
lōidis est mēsure noticie lapidis hoc
n pcedit p^o deitate est p^o vel f3m dei
tem. 3. Sed vī ita posse argui q^o nec
deitatez est cōlis. q^o ista relatio non
ctus fundamēti ibi f3m fundamentuz
aliquid ad altez. hanc. n. accep; sed
n pcedo ep^o q^o vbiq^o aliquid dicif
altez f3m fundamentū q^o ibi relatio
actus fundamēti. q^o vlr tale f3m q^o ē
ta esse inherētie p se 2° mō n pmo
ene actuatō fundamēti p rlonem 2°
idit fundamēti eē cām inherētie re
lōis ipsi supposito. cām Inquā p se
mō n pmo. non aut ep^o q^o eē p se fun
mentū qnq^o sufficit ad esse p se causā
inherētie relationis ipsi suppo^o absq^o
hic q^o relatio actuet l3 qnq^o nō sufficiat
tunc p^o f3m cēntiam eē pater. 3. sal
en que est rō dissimilitudis hic q^o rela
cōis d^o in esse f3m cēntiam. rō vō p
a siue originis non cū neutra sit ma
actus q^o alia in creaturis. vtraz est
tus 2° vtraz d^o in esse f3m fundamē
tā. n. calidum f3m calozē ē calefactū
f3m calozem est simile. 2° n ē de textu.
3. p^o vba p^odicta debet sequi tenen
tū vīam cōm.

¶ Ol. 35. q. vnica. doc. respon
det ad questionem ibi pōt di
ci ad qstionem q^o relatiōes rē.

¶ Iam ponit tres rationes 2° ibi.
¶ Preterea voluntas fruens sine rē. post
q^o nēm anteq^o ponatur. 3° ibi. Pre
ea sicut argutum est. Aliqui ponunt
am aliam rōem. s. Preterea. ista itelle
ctō ē pma est recta 2° hēt modum realē
est rōis. s. n. intelligo hoiez absolute
hic intellectio realis est 2° habet moduz
nilem. Si autem eam intelligā postea
parando ad formā. hec ē intellectio cō

paratiua 2° est rōis. Si 3° ille hēdine
sūt intellectu intēdōe non reflexa. 3° erūt
reales. Et non est de textu.

¶ Ica di. 36. Pōit dōctor duo
arg^o in pzin^o. Et in secūdo ar
gumento aliqui ponūt ista v
ba: 3° cum lapis intellect^o ab intellectu d^o
uino intelligatur ab eterno inq^oum est
aliud ab cēntia diuina 2° illa scia dei sit
realis 2° methaphysica 2° non logica. Et
non ē de textu. Et in rñsione ad qnēm
ibi: hic quidā dicunt q^o sic. Aliqui ime
diate post hec vba ponunt in tex. q^o ens
cōissime acceptū vel res pōt dici a reoz
reris. 2° sic est cōis figmentis 2° alijs mul
tis. Alio^o pcedendo vltra. res d^o a rati
ficatōe vt est res rata 2° distincta a re fic
ta 2° ista est duplex vel tanq^o res cui pōt
cōpetere eē v^o cui cōpetit esse prius tam
est res cui potest cōpetere esse. Et non ē
de textu. 3. p^o p^odicta vba debz sequi
Pro hac opi. arguit.

¶ Ica di. 44. vbi aguit. Vtrū
dus possit facere aliter res rē.
q^o ab ipso ordinatum est fieri
ibi. Ad ppositum igit applicando rē. i
principio post illa verba vt pcedit ac
tum voluntatis diuine vt dictum est di
stinctione. 38. rē. Aliqui ponunt. q^o nō
inuenitur i illis legibus necessitas ex ter
minis vt q^o omnis peccator damnabif.
sed solum ex volūtate diuina acceptate q^o
operat f3m illas leges quas statuit. Vel
sufficit ad ppositum dicere q^o statuunt
a sapiētia diuina f3m q^o intellect^o offert
volūtati diuine. Et aliq non ponunt. tñ
est de originali doc.

Et sic ē finis hāz additōum. que f3
nōnulloz opionē textui doctoris sū
tilissimū sup p^omum sūiaz libzū addunt
2° in eodem locis suis inponūt.

1° et 2° b
hic m. a. d. p.
Registru sup pri
mo iniaz.

a
pma vacat
Lupientes
agenti naturali
ab imaginabi

b
Moyses
hoc etiam
pph etia
Ad primum

c
Ad tertiam
eo intuitu
qui charitatem
sunt diuerse

d
errare nisi
intelligentia
ex identitate
idem: puta

e
philippus
In ista
fruitionis
apprehenso

f
2° est per se
ponit affir
repugnat
nulla duo

g
essentiam
se. Si aut
annexam
bente illud

h
ex se oter
hoc dicitur
de ca transla
talis licet

i
Ad 2^m a^os
negatio

subiectum
fectio autem

l
vult q sicut
simplr sim
hcc aial
fm multos

m
Bnde aut
r per pns
istos duos
videndum

n
in luce
aliam poten
reali qua agēs
talem scdm

o
omnes cas
actiuam non
argumentum
tem. nos igr

p
prima.
ciebus non
quod hic est
terminum

q
q ad perfectum
tum inqum
ni formalis
litis. neqz

r
formam
so calore
quod est
nem arguo

s
Ita etiam
nihil oino
nus tamen
ceptus comu

t
sit pars ali
vnius exclu

potest
cessario cas

u
Quantuz
necessitate
non voluntas
per illud

v
nisi vt forma
minans
posito
que e quasi

w
Preterea
pducens
Confirmatur
nem princi

x
nature q
tatez. cognoscere
semper
mere naturalis

y
duobus
equalitate
quod habet
eius gene

z
hoc in predi
pater vel solus
rerum contra
opposituz

aa
tunc esset
omnem modum
personas
pliciter

bb
nisi pduceret
ditiones pme
actio q equa
est quo

cc
quod est
genus

non est alia
ius entis

dd
sequitur
que necessario
q partes
sed que circa

ee
In ordine
terminus
existentie
fallacia

ff
Supposito
psequente vel
aliter qz
semper seque

gg
Nec mirum
esse necessarias
Circa distincti
formaliter

hh
Prologi
ab actu
quo ipsum
clusione

ii
eque conclu
perfecta
vtroqz
illa que

jj
difficilius
approximatorum
sub illa ra
ate sequentes

kk
pncipi
non primo
est falsa
vt quasi
in entitate

RELICTHE
V
CH

et alia
nam
p
tur
necessario
tem
arum

line
m
m
m
posito
etie vel
p
trique

mirum
necessariay
ontinen
luer

ogi
u
olum
ne

concia
tra
p
b

ilina
ximatosum
la ra
quenco

q
rimo
la
ualt
ritate

1. J. 2. 31
1. 2. 31

THE UNIVERSITY
OF CHICAGO
CAROLINE S.

Secundus sententiarum

1^a et 2^a et 3^a
hic n^o r^o b^o x^o

una cause quā h
Quero pmo o
respectu om
sive sit in tri
respectu omniū c
hoc d^o necel
sive in tribus
Si tñ esse
plenitudo p
pducit om
alio possid. & p
mones. iū tñ
etia. qd nec v
sive respectu
sive potentia cū
regula. Pre
na opatio ad op
na potentia sensu
na t^o acutus eaz
na centralia
na notionali
etia. Lon
na t^o qd sta
na t^o separi
na t^o m^o r^o b^o x^o
etia ergo p
na t^o Hen
etia Lon
na t^o m^o r^o b^o x^o
na t^o nō est t
na t^o agendi
na t^o verbo vel
na t^o m^o r^o b^o x^o
na t^o agendi
na t^o sūt res
na t^o causat se
na t^o qd omne

Ircu cre

ationem. In hoc
2°. vt dictu est in
lectore tractat ma
gister de deo quā
tū ad cālitatē eius
p̄mariā ⁊ hoc cir
ca causalitatē trī

plis cause quā habet respectu creature

Quero p̄mo circa hoc. vtz p̄ma cā
litas respectu omniū causabilium d̄ ne
cessitate sit in tribus p̄sonis. ⁊ intelligo
respectu omniū causabilium in quocunq;
esse. ⁊ hoc d̄ necessitate ita q̄ non possit
esse nisi in tribus. q̄ nō. Ric. de trini. li.
3. c. 16. Si t̄m esset vna p̄sona adhuc cēt
in ea plenitudo potētē ⁊ sapientie. q̄ pos
set p̄ducere omne po sibile. Item actio
est suppositi. q̄ pluriū suppositoꝝ plures
actiones. igit̄ triū p̄sonaz nō pōt ee vna
actio. igit̄ nec vna potētia actiua v̄l vna
cālitās respectu omniū causabilium. qz cu
ius ē potētia eius est actus. p̄ de somno
⁊ vigilia. Preterea sicut se hz p̄ncipiu
ita opatio ad opationē. hec p̄positio p̄z
in potētia sensitua intellectiua ⁊ volūt
ua ⁊ actibus eaz. sed p̄m creationis est
aliqd̄ eēntiale: qz cōe tribus. ⁊ tale ē p̄us
aliqd̄ notionalis siue p̄sonali. igit̄ ⁊ actio
actione. Contra. p̄sone diuine p̄ cō
ueniunt q̄ sba ⁊ v̄tus in creatura. s; ista
non p̄nt separi in opatione. q̄ nec ille
Item bonitas dei presupponit bonitati
creature. ergo p̄ductio p̄ductioni. Hic
dicitur ab henrico q̄libeto. 6°. q. 2. vi.
de ibi. Contra istud p̄ videt sequi q̄
p̄ formaliter nō creat. nihil. n. formalit̄
agit qd̄ nō est in actu fm̄ illud qd̄ est. p̄
lma rō agendi. p̄ aut̄ nō est formalit̄ in
actu verbo vel sp̄s sancto. fm̄ aut̄ istam
positionē v̄bū ⁊ sp̄s sanctus sūt. p̄ima
ratio agendi ⁊ causadi sicut intellectio ⁊
volitio sūt remote rationes cāndi. igit̄
p̄ nō causat formalit̄ ⁊ p̄mo. Et si
dicat q̄ omēs creant: qz omēs h̄nt v̄nū

verbū i intellectu suo cōi quo v̄bō p̄ficiē
intellectus essentialis: s; istud v̄bū sit a
p̄re solo dicente vice omniū ⁊ omēs h̄nt
v̄nū amorē in volūtate cōi: s; ille amor
sp̄ret a p̄re ⁊ filio sū vice omniū trium

Contra istud sic arguo. q̄ro quō p̄
h; istā noticiā genitā. nō formalit̄ s; au
gu. 7. d̄ tri. c. i. qz fm̄ eū ibidem p̄ nō ē
sapiēs sapia genita. sed h; sic correlat̄m.
scz v̄l p̄ducens habet p̄ductum. sed sic
habens non est in actu formalit̄ eo qd̄
habet. ergo nec formalit̄ agit actione
illa respectu cuius habitum siue illd̄ qd̄
habetur est formalis ratio agēdi. U
detur etiā v̄ltra seq̄ q̄ filius ⁊. s. s. nō cre
ent. qz cōiter formalis rō agēdi nō agit
illa actōe respectu cōi formalis rō agē
di Et si dicat: q̄ filius creat. ⁊. s. s. creat
neutra t̄m p̄sona v̄l p̄mo creare. quia
neutra ē in actu p̄ alteraz formalit̄: ⁊ oē
agēs p̄mo p̄ intellectū ⁊ volūtātē ē in
actu tā notitia q̄ volūtōe necessarijs ad
talē actū. Preterea 2°. q̄ro qd̄ intelli
gis p̄ sapiāz dispositiua v̄l disponentē
amorē effectantē: aut. n. ista sūt approp
ata v̄bō. ⁊. s. s. aut sūt p̄p̄ia. si p̄p̄ata: q̄
fm̄ veritatē sūt cōia tribus. ⁊ ita due p̄so
ne nō sūt. p̄p̄ie rōes formales creandi. si
sūt. p̄p̄a cū dicūt respectū rōis ad creatu
ras. qz fm̄ ip̄m dispō dic̄ respectū rōis
ad disposita. q̄ aliqd̄ respectū rōis ē p̄p̄
alicui p̄sone diuine qd̄ ē improbātū. di. is
p̄mi li. de dono. ⁊ di. 27. p̄mi d̄ v̄bō.
Preterea qd̄ dic̄ d̄ idcis practid̄ q̄ n̄ sūt
in patre sed in v̄bō ac si vna p̄sona non
sufficeret ad p̄ductionem. v̄l eē ⁊ aug.
15°. de tri. c. 13. v̄l. 36. iō v̄bū h̄ v̄e veri
tas ē. qz quicqd̄ est i ea scia de q̄ genitū ē
⁊ in ip̄o ē. qd̄ aut̄ i eo nō ē nec i ip̄o ē. Et
paulo post. Nouit oia de⁹ i seip̄o nouit
⁊ in filio: ⁊ post. Oia q̄ sūt in eoz scia
vnusquisq; eoz simul videt. Ex q̄bus ⁊
alijs verbis ibidē positis videt velle ma
nifeste. q̄ nihil actualius ē in v̄bō q̄ i in
tellectu patris. ⁊ p̄sequens nō est ibi di
stinctius q̄ i intelligen⁹ p̄ris. Preterea

q̄ dicit ibi verbū esse ad pficiendū intel-
lectionē eēntialē videt falsū. qz illud q̄b
est rō agendi alicui actōe nō manēre in
agēte nō pficit illa actōe. sic calidū in q̄-
tū calidū nō pficit calefactōe q̄ recipitur
in passo. sed fm istū intellectio essentialis
est rō gignendi verbū. et ista gignitio nō
est actio formalis immanens ipi patri. qz
termin⁹ gignitōnis nō est formalis p̄is.
ḡ intellectio essentialis q̄ est rō gignēdi
vbū fm eū nō pficit vbo pducto. Qd
etiā dicit d̄ noticia vli q̄ sit speculatiua
iprobatur est supra in p̄mio p̄mi d̄ scia
theologica vtrū sit speculatiua vel prac-
tica. qz p̄clones practice resolunt in p̄n-
cipia practica et nō in p̄n^a speculatiua sic
p̄clones speculatiue in p̄n^a speculatiua.
et nō in p̄n^a practica. Qd etiā dicit q̄
lō posuerunt p̄bi deū necessario pducē
aliud a se. qz negauerūt in eo sapiam p-
cedētē dispositiua v̄l disponētē. et amo-
rē affectantē esse pductū nō videt verū
qz volitio eēntialis siue vt i tribus siue
vt in filio siue vt in p̄e nō est nēcio alte-
rius a se. nihil enī aliud a se vult volun-
tas diuina necessario etiā si p̄ impossibile
nō eēt p̄n^m pductiua ad intra. qz tūc ne-
cessario dependeret ad creaturā q̄b ē in
conueniens maximum.

Ad solutōnem quē

tionis tria sunt videnda. p̄mo q̄ p̄ cā-
litas respectu creaturaz ē nēcio in trib⁹
p̄sonis diuinis. et h̄ respectu earū ut cāra
rū q̄tū ad verū eē siue q̄tū ad eē simplr
et p̄pter illud q̄b additū est in. q. d. cā-
litas fm q̄b cūq̄ eē videndū ē de cālita-
te respectu oīuz cābiliū q̄tū ad eē f̄z qd
vt eē cognitū vel eē volūtū. 3° p̄ illud
q̄b additū in. q. f. q̄ nō possit aliter esse q̄
in tribus. videndū est si p̄ impossibile po-
neret vna p̄sona absoluta vtrū possit eē
in ea p̄fecta cālitas respectu oīum cābiliū.
Quantū ad p̄mū dico q̄ illa cā-
litas p̄fecta necessario est in trib⁹ q̄b p̄-
bat triplr. p̄ qz p̄n^m duarū pductōnum

necessarie videt̄ et p̄tingētis nēcio ē p̄n^m
p̄n^m necessarie q̄ p̄tingētis. nō enī pot-
estus necessarius p̄supponē p̄tingētis
sed aliqd in diuinis est p̄n^m pductōnis
intrinsece que est nēcia. et aliqd ē p̄n^m
ductōnis extrinsece que est p̄tingēs. igit̄
p̄us necessario est in deo aliqd p̄n^m p̄-
ductōnis necessarie et ad intra q̄ i eo ē
aliqd p̄n^m pductōnis p̄tingētis et ad e-
tra. In illo aut̄ p̄ori cōpleta pductōe al-
intra cōicatur tribus p̄sonis oīs secū-
tas que eis nō repugnat. et p̄ p̄ns cōic-
eis illud q̄b est p̄n^m pductiua cōicatio-
ad extra. igit̄ in illo instātī in quo ē p̄-
mū p̄n^m in deo ad pducendū aliud co-
tingēs ad extra illud cōicabitur tribu-
Itē p̄us nāliter est p̄mū obiectū p̄sen-
potētie respiciēt tale obiectū vt p̄im
q̄ secundariū obiectū sit p̄sens. et h̄ m-
p̄ime verū est q̄ solū p̄imū obiectū ē
natura rei et ex se est obiectū. et sc̄bartū
obiectū nō ex se est obiectū illius pote-
tie. sed sit per actū istius potētie in ta-
esse. hoc mō p̄mū obiectū intellectus et
uini et volūtatis diuine est sola essenti-
diuina. et oīa alia sunt tantū secūdarī
obiecta et pducta aliquo mō in tali est
obiecti per actū intellectus diuini. p̄u-
igit̄ naturalis est eēntia diuina p̄sens in
intellectui suo vt p̄mū obiectū q̄ aliquic
aliud. sed intellectus diuinus h̄ns obie-
ctū sibi p̄sens nō tantū est potētia op̄a-
ua circa illud sed etiā potētia pductiua
noticie adequate illi intellectui vt p̄n^o p-
ductiua. et illi essētie cuius est ut obie-
cti. igit̄ tūc est pductiua verbi infiniti.
per p̄ns verbi geniti in natura diuina
Sic volūtas habēs eēntiā illā actu in-
tellectā vt obiectū sibi p̄sens nō tantū i
potētia op̄atiua qua. s. formaliter ha-
bens eam amet ipm obiectū. sed etiam
potētia pductiua amoris adequati in
finiti. et per p̄ns p̄sone spirite in natura
diuina. p̄us ergo naturalis q̄ intellectus
et volūtas diuina habeāt vel respiciant
aliqd aliud obiectū secūdarī habetur

completa ratio pductōis psonaz dina-
rum intrinsecarum. et p. sequens ille psona
pus pducunt qd aliqd aliud obiectū pñ-
etur. et p. pñs multo magis pus qd aliqd
aliud obiectū causet. Preterea 3° ha-
bitudo nature ad suppositū pōr est ha-
bitudo eius ad actū scdm. quia agere
presupponit eē. et habitudo nāe ad sup-
positū ē essentialis et i quid. illa autē
habitudo que est nature ad agere nō vi-
detur ita essentialis. natura igit diuina pus
h3 esse i illis psonis qd sit pncipiū pduc-
tionis extrinsece 2° quātum ad istum
articulū videndum ē qd sit ratio h^o. dico
q rō hui^o nō est sic positio pma inuebat
sc3 qd verbū et. s. s. sunt rationes formales
pime creandi. vel qd aliquo^o ppleat cā-
litate pñs. immo eadē causalitas et eā
pfecta est in pñe sicut i tribus. Ita g pñ-
mitas talis est in tribus psonis respectu
creature qualis ē dicta di. 12. pmi li. i pa-
tre et filio respectu. s. s. nō. n. hoc ponitur
ibi quasi impetior secunditas sit in vna
psona qd in duabus. s3 quia pus cōicat
secunditas illa filio qd. s. s. spiratur. et tūc i
illo instāri originis quo pñ pducit. s. s. il-
la secunditas qua pducit est i pñe et filio:
ex hoc sequit qd tūc pducit. s. s. a duob^o
in qbus ē illa vna secunditas. Ita hic. p^o
nāliter cōicat: nā diuina tribus suppositi
diuis fm rōes istas pus positas qd crea-
tura possit immediate pducit. et ideo i illo
pmo instāri i quo creatura est immediate
pducibilis calitas illa vna est i trib^o pso-
nis respectu creaturaz pducēdaz. Et h^o
est snia Aug. 5. de tri. c. 14. qd sic pñ et fi-
lius ad. s. s. sūt vnū pñ^m sic oēs tres sunt
vnū pñ^m creature ad ipaz pducendā.

Quantum ad 2^m articu-
pncipalem
videt qd si in intellectu patris sint idee pra-
ctice sicut ē argutū p opī. pnam. g vbu3
est genitum de creatura: vt est idea in in-
tellectu patris. qd etiā pfirmat p aug. 15
de tri. c. 14. Natum est de omnibus his qd
sūt i scientia patris. Sed cōtra istud

arguitur. quia tūc. s. s. nō spiratur tātū
vt amor essētie diuine. sed vt amor omis
amabilis intellecti. et ita ex vi pductōis
sue esset amor creature sicut essētie diuine
vel ergo deus necessario amaret creatu-
ras. vel. s. s. nō necessario pduceret: qz
vtrūqz est falsum. Item nō im pater
nouit creaturas formales sed etiā nouit
filiū formali. igitur si de oib^o vt notū pa-
tri gignit verbū de vbo vt noto pñi gignit
nec verbū. et ita verbū gignit de vbo.

Item nulla relatio realis alie^o p^o diuine
videt eē ad aliqd aliud extra ipaz vt ad
creaturam. ex di. 30. pmi. sed genitū ad il-
lud de quo gignit si ē distinctū realit^o est
relo realis. g vbu nō ē genitū de lapide
vt noto pñi. Quātū ad hoc igit dico
sic. qd duo ordines pñt itelligi i diuini s.
ordo nāe et ordo originis qd sūt alterius
rōis. et i quocūqz gradu vni^o ordinis po-
test tot^o ali^o ordo assignari. Ex^m p^o i cre-
atura vbi ē ordo nāe. ordo originis. et or-
do duratōis qui sūt alteri^o et alteri^o rōis
et totus vnus ordo pōt assignari in vno
gradu alterius ordinis. accipiat. n. vnum
instās duratōis in illo instāri possūt assi-
gnari oia ordiata fm originē et naturā.
accipiat etiā vnū instās nāe in eo possūt
assignari oia ordiata fm originē simplr
tū in diuis ordo nāe pñus ē ita qd sum-
plicit^o procedēdo i pmo instāri nāe debz
assignari totus pñus ordo originis. et si i
2° instāri nāe assignet ordo originis nōn
ē pñus ordo originis sed 2°. quod itelligo
sic ordo nature accipit p pando obiecta
ad intellectū et volūtatem diuinā. qz cō-
pando essētiā suā ad intellectū et volunta-
tem ei^o qd est pñū obiectū intellectus sni
et volūtatis sue ē pñū instās nāe. et p pā-
do alia obiecta qd sūt scdarta ad intellectū
et volūtatem diuinā que nō sūt ex se
obiecta sed pducta p intellectū et volū-
tatem inesse obiecti ē fm instās nāe. In
p^o igit instāri nāe stando i illo habet per-
sona pfecta hñs mēoriā pfectā essētie di-
uine. i. hñs intellectū cui cēn^o diuina ē pñs

in ratōe obiecti actu intelligibilis. et ista
 psona ista memoria essentie diuine pōt
 formaliter opari et formalitē pducere sic
 dictum ē in pmo li. et p^o aliquid mō intel-
 ligibilis ista psona opari ista memoria
 q̄ pducere. et in illa pōt intelligitur ista
 psona in se pfecta et vere beata in actu i-
 ntellectus intelligēdo essentia diuinam si-
 cut obiectū suū. Eadem etiā psona pro-
 ducendo ista memoria pducit noticiā
 adequatā huic obiecto. et cū hoc obiectū
 sit infinitū pducit personā formalitē in-
 finitā p^o subsistentem. Illi autē psonae cōica-
 tur volūtas ut actus p^omus nō habens
 adhuc terminū adequatū productum.
 ista vna volūtas psona p^oma et 2° opan-
 tur circa essentia diuinā tāq̄ obiectum:
 amādo eam infinite. et tūc sūt in se pfecte
 et vere beate i essen^o diuina. pter hoc
 autē ista eadem volūtas vna in cū iste p-
 sone pducit amorē adequatū huic ob-
 iecto cognito sō rōe amabilis. et ita pro-
 ducit amorē infinitū. et ita spirat per-
 sonā diuinā. q̄ nihil est formaliter infi-
 nitū nisi quod per idēptatē ē deus.
 Stando igit pfecte in pmo instātī natu-
 re p^opando essentia diuinā ad intellectū
 et volūtatē habet tot^o ordō originis p-
 mus. quia. s. oue persone pfecte originat
 et tota pfectio diuinā psonā ad intra
 in intellectu diuino et volūtatē habetur i
 pmo instātī nāe ut sūt potentie opatiue
 circa illā essentia. quia tota pfectio sim-
 pliciter cuiuslibet persone ē in intelligēdo
 et volēdo essentia diuinā. quia i intelli-
 gendo et volēdo eā sūt beate formaliter
 hoc ergo quantū ad p^omū instās nature
 Sequit 2° instans nāe in quo p^opaf
 intellectus et volūtas diuina ad aliū ob-
 iectū scōariū. et quia in illo instātī obm
 illō nō est ex se actu intelligibile sed fit a-
 ctu intelligibile p intellectū iō nō habet
 esse in memoria diuina ut mōria ē. sed
 pducit actu intelligēre i tali eē obi. sic i
 nobis intentiones 2° pducunt per intel-
 lectum et nō sūt i memoria ut memoria

est. et siue poneret q̄ haberēt eē per mē-
 riam sicut q̄ pducerentur p intelligētiā
 in eē cognito saltem p^ous nā q̄ habeant
 esse in memoria vel in intelligentia: tam
 memoria q̄ intelligentia ē in tribus per-
 sonis. et ita in quātū memoria vel intell-
 gentia est in istis tribus personis erit re-
 producēti ista in esse. nō igit verbum p-
 ma pductione pducit d lapide ut est i
 memoria patris. quia v^o lapis nō habet
 esse in memoria patris: ut memoria ef-
 pncipiū pducendi verbū. vel si habz ei
 in memoria non tamen p^ous naturalitē
 q̄ ipa intelligatur in tribus. et ita potest
 probari q̄ p^oma causalitas respectu cau-
 sabiliū in esse cognito necessario sit i
 tribus psonis. sic fuit probatum in scōe
 rōne ad p^omū articulū q̄ eque v3 ad istū
 articulū. In 2° tñ instanti nature po-
 test assignari quidā ordō originis. quia
 p^ous origine p^o intelligit lapidem q̄ fili
 quia p^o intelligit a se: fili^o nō a se. sed h^o
 habet a p^ore. et s. f. a p^ore et filio. Sed iste
 scōs ordō originis nō ē originatio simpli-
 qua sc3 psonae diuine pducunt in eē nāe
 diuine simpli sed est q̄si originatō s3 qd
 siue psequēs personas iā pductas. Ex^o
 hui^o in creaturis si sit origo sortis a pla-
 tone p^o fm humanitatē ordō originis i
 istis in habēdo humanitatē: ē p^omus
 ordō originis simpli. ordō autē eoz i ha-
 bēdo risibilitatē est alius ordō originis
 q̄si fm quid. quia sic in pmo instātī nāe
 sortis habet humanitatē a platone ita i
 2° habet risibilitatē ab eo. et si p^ous na-
 turalitē ambo hēnt humanitatē q̄ risi-
 bilitas pduceret ambo causarent simul
 risibilitatē. et tñ q̄ hoc carent vn^o hēnt
 ab alio. Ita dico in pposito q̄ verbum
 eē noticiā infinitā genitā ē ipam eē infi-
 nitā noticiā infinte essentie. et hoc ē per
 originatōnē ip^o a p^ore i p^o instātī nāe. s3
 vbiū esse noticiā lapidis v^o hēnt noticiā
 lapidis a p^ore gignēte. h^o ē q̄si originare
 bñ fm qd siue fm aliqd adueniens vbo-
 enti simpli. h^o n. n. est ipm gigni simpli

si rōne psonē dīne. q: nec sō rōne notīde
simplr infinite. 7 formalit infinite eēntie
vt obi p^e. l. n. pcomitant notīcia illa in
finita q ē infinite eēntie vt obi p^e sic no
tia lapidis. qtenus tñ ē lapidis nō h3 a
lapide formalit infinitatē. Et sic dictum
est de eē intellecto p^ul^r dīci pōt de eē vo
lito. Et si arguat^r istud. q: p^r p^u ori
gine pducit lapidē in eē cognito q^u fili^u
illū pducit. igit vel filius nō pducit illū
vel idē bis pducit: vel saltē pducet post
q^u intelligit eē pductū. p^untelligit. n. i il
lo pōri originis eē pductū a p^re. R^o.
p^r pducit lapidē p^u origine q^u filius. h
est a se 7 filius nō a se. 7 tñ filius eadem
pductione pducit lapidē 7 in eodm in
stanti nāe. 7 tamē in eodm instanti na
ture pnt assignare omēs grad^u ordis ori
ginis. 7 iō nō sequit^r q^u sit bis pducit^r nisi
p^u nālir 7 in pōri instātī nāe pducere^r
a p^re q^u a filio q^u nō est vez. nā in illo in
stanti nāe in quo p^r pducit lapidem i ta
li eē filius h3 eandē nāz. 7 p^u nō oēs fecū
ditatem pductiū q^u sibi nō repugnat. 7
ita virtutē pducēdi lapidē 7 an illud in
stans ordine nature nō p^untelligit lapis
pductus in eē cognitō. Et si dicat^r sal
tem an originē p^untelligit pductus a p^re
q^u a filio. igit nō pōt pducit a posteriori
origine. igit nec a filio: q: fili^u nō pōt p
ducere filiū: q: an originē vis generatīa
vt i p^re h3 terminū adequatū sibi. R^o.
7 dīco q^u nō ē ita in originatōe fm qd si
cut i originatōe simplr. originatio. n. sim
pliciter ponit originatū in eē simplr. 7 iō
quod in esse reali pcedit originationem
simplr pcedit 7 originatū simplr. 7 iō n
pōt eē ab ipō originato. 7 iñ ē q^u vbi nō
pōt pducē aliud vbi. Sed i origine fm
qd originās nō pducit originatū in aliq
esse simplr. 7 iō pōt stare cū h^o q^u pduc
tū ei^u pcedat sic aliq^u originatū q^u tam
simplr nō pcedat illō originatū. Sed
hoc nō videt^r sufficere. quia semp videt^r
cubiū quomō verbū pōt pducere lapi
dem in esse cognito. 7 quomō lapis pos

sit pducit a verbo cum p^u origine pro
ducatur a p^re in tali eē. 7 tamē verbum
nō pōt producere verbum igit nec lapi
dem in eē cognito. si ista sit ratio ibi qre
verbū nō pōt pducere vbi q^u ponit cōit
sc3 q: p^untelligit iā termin^u adequatū il
lius virtutis vel vis generatiue vt i p^re.

R^o. ista ppō. ois poten^u p^u habēs ori
gine terminū adequatū anq^u sit in alio:
nō est illi pncipiū pducēdi nō ē vera nī
si addat^r q^u hñs illō pncipiū cōicatu non
possit eē reali an termi^u illū: vt nisi ad
dat^r q^u ab illo hñte illud p^u ille termin^u
nō est 2° pducibilis. ita est in pductione
simplr q^u vbi hñs memoriā eandem cū
p^re nō pōt eē p^u realiter q^u verbū sim
pliciter sit pductū. nec etiā ē aliq^u vbum
pducibile a vbo hñte memoriā illā. nō
sic aut^r est in pductione creaturaz in eē
intelligibili. Sed ista rñsio destruit posi
tionē qndam que ponit a multis. di. 7.
p^umi li. que ponit q^u filius nō pōt genera
re. nō. n. illa ē tota rō. q: s. memoria vt
in p^re h3 terminū adequatū sed oportet
addere q^u h: terminū adequatū illi p^u
nō pducibilē ab eo cui cōicat tale pnci^u
q: si eēt pducibile ab eo cui cōicat tale
p^u tūc cōicaret ei tale pnci^u in rōe p^u
cipij ad producendū. 7 ita eo posset pro
ducere. qredo aut^r vltra qre vbo hñti eā
dem memoriā cū p^re nō cōicat ipa me
morīa in rōe pncipij pductiui: videt^r q^u
oporteat pbare p aliud q^u p terminū ad
eātū rōi illi^u pncipij vt in p^re.

Quantum ad ^{tertiū arti}
^{culū intel}
ligendum est q^u in creaturis si competur
causa ad duos effectus ordinatus essen
tiabilior est eius ppatio ad effectū vtrū
q^u v^uni^u effectus ad alterum. propter
eni dependentiā eorū ad causam eandē
ordinare dependēt ad inuicē 7 nō econ
uerso p^upti dependentiā vni^u ad alt^u de
pēdēt ordiate ad cāz eādē. igit si p^u possi
bile destruat^r ibi ordo effectūū inter se
ordiatōz n^o p^upti hoc adhuc est negandus

ordo et dependētia vtriusq; ad cām. qz
ppter minus impossibile nō est pcedendū
maius impossibile. nec pp minus neciūm
est negandū mai' neciūm. Ex^m si ponat
ignē hēc istos duos effectus ordinatos.
s. calefacere et ignire si cēntialius se habe
at ignis ad vtrūq; q̄ ignire ad calefacē:
q̄uis ignire p̄supponat calefacē si pona
tur per impossibile ignē nō posse calefacē
nō ppter hoc negandū est ipm posse ig
nire. et iō obligas seipm ad tenendū aīas:
nō est obligatus ad tenendū p̄ns. nō enī
teneret ista p̄na. si ignis nō possit calefa
cere. igit nec ignire. nisi p hanc ppositiō
nem affirmatiuā intellectā potēs ignire
pōt calefacere. q̄ destruit ex ppositiōe vbi
ponit p̄fecta rō ip̄ius ignis. nā posse ig
nire pot stare cū opposito eius qd est ca
lefacē. et ita illud qd est mediati' igni q̄
sit calefacere qd est ignire pōt stare cum
opposito eius qd est calefacē. qz cū non
calefacē ponit stare ignire. et ita illa posi
tio destruit ibi talē p̄nā. qz destruit illā
ppositiōē p quā tenz talis p̄na. Ita ad
ppositū applicādo pōt dici q̄ aliquid ē
in deo p̄n^m. p̄ductiōis intrinsece: et aliqd
in eo est p̄n^m. p̄ductiōis extrinsece ita q̄
iste p̄ductiōes ordinate sūt ad idē p̄n^m.
et quodāmo magis neciūm est ordo vtri
usq; p̄ductiōis ad cām q̄ alterius ad al
tera. si igit p impossibile ponat aliqd p̄n
cipiū nō ēē p̄n^m. p̄ductiōis p̄oris qd po
nit ponēdo vna p̄sonā ēē absolutā et ne
gando p̄ductiōē intrinsecā nō pp hoc
videt esse negandū illud p̄n^m ēē p̄n^m p̄o
ductiōis extrinsece. qz adhuc hoc posi
to habet tota rō p̄ncipiū p̄ductiōis ex
trinsece. et t̄mō negat ille ordo p̄ducti
ōis ad p̄ductiōē qui nō stat s; destru
itur per oppositū. Et iō si arguat. ista p
sona nō pōt p̄ducē intra. igit nec extra.
negāda ēēt p̄na ab obligato ad aīas. nō
enī illa p̄na tenet nisi p hāc ppositiōē
potētia ad aliqd p̄ducendū extra p̄sup
ponit p̄ductiōē intra: que destruit per
hypothesim. Et iō videt q̄ cālitas p̄fca

ex sui rōne inquantū. s. dicit p̄p̄atōez a
p̄ductū extra. vel ad p̄ductiōē extr
secam nō req̄rat habitudinē ad p̄ducti
ōē intrinsecā s; idē fundamentū neciū
sit rō et cā vtriusq; p̄ductiōis intrinsec
et extrinsece. et pus intrinsece q̄ extrinsi
ce. Ex hoc videt q̄ p̄hi nō posuerūt hē
bitudinē in eis. s; enī viderēt neciūm h
bitudinē creatiōis vel p̄ductiōis extri
sece ad efficiens vel p̄ducens. nō tamen
viderūt neciūm habitudinē creatiōis ve
p̄ductiōis extrinsece ad p̄ductiōē in
trinsecam. et ideo licet negarent illam
ductiōē intrinsecā. cōcederent tamen
illam p̄ductiōē extrinsecam.

Ad questionez igi

tur p̄ncipalē patet q̄ de necitate cālitas
p̄fecta respectu cābiliū extra est in trib
et hoc respectu oīuz cābiliū in q̄cūq; o
cābili siue simplr siue fm qd. ita q̄ nō
posset nō ēē in trib. tñ si p impossibile ēē
vna p̄ absoluta p̄nter ēēt dicendū q̄ in
illa p̄ absoluta simplr ēēt talis cālitas
p̄fecta. et ita cālitas p̄fecta ex rōne istius
termini nō videt neciō includere q̄ p̄fca
sit in trib. us. sicut nec ex rōne istius ter
mini includit rōnem p̄ductiōis ad itra
licet illa in re necessario p̄supponat sibi
sicut nec posse ignire ex rōne sui necessa
rio includit posse calefacere: licet in re p̄
supponatur.

Ad argumēta prin

cipalia Ad Ri. patet q̄ p̄cludit p 3° ar
ticulo q̄ōnis. Ad 2^m dictū est in simili
di. 12. p̄mi li. vbi dictū est quō pater et fi
lius sunt vnū p̄n^m. s. s. et melius quo ad
p̄positū. di. 4. p̄mi li. vbi dictū est d̄ ve
ritate hui'. deus est pater et filius et s. s.
et tacti est supra de. 10. p̄mi li. de potē
tia quō est eadē in tribus p̄sonis. Ad
3^m dico q̄ licet aliqd effectiale sit p̄n^m p̄
ductiōis alicuius ad extra. nō tñ ē p̄n^m
statim applicabile ad actū nisi intelligit
in tribus. quia sicut dictū est di. 12. p̄mi

illud qd est p^m actiū ordinatoz non intelligit esse in potētia p^{ma} ad actū remotū nisi vt est sub actu po^{ri}. sic ania nunq̄ intelligit eē in potētia p^{ma} ad actum volendi nisi vt est actu intelligēs. qz quādo est in potētia p^{ma} volendi aliquid actu intelligit illud. qz nihil est volitū nisi cognitū. et ita licet qdlibz eēntiale ad se pcedat aliquo mō notionale tamē nō oportz omne eēntiale s^b omni respectu ad extra posse pcedere qdlibz notionale. Ad p^mū argumentū in oppositū dico qz p^{one} diuine necessario pueniunt in omni opatōe ad extra plus qz substantia et virtus. qz p^{one} diuine vnā opationē habēt qua sunt simplr vnus opator. tamē si p^{one} possibile illa v^{us} eēt in vna p^{one} absoluta nihil pfectōis deesset sibi quin pfecte posset pducere omne pducibile. Ad 2^m dico qz p^{one} cedit de facto qz pductio p^{one}ponit pductionē: nō tamē vt formalr cām suaz sub ratione qua est productio. sed quia principiū immediatū comparatur ad vnā pductionē qz ad aliam.

Secūdo quero

Svrū deus possit aliquid creare. videt qz nō. qz si aliquid p^{one} ducit qd nō prius producebat hoc ē: qz aliquid aliter se hz nūc qz prius. Istud in pposito nō potest poni passum. quia nō p^{one}uit. igitur oportet agens aliter se habere nunc qz prius. et per p^{one} mutari sed p^{one}ū agens nō potest mutari. igitur. Si dicat qz agens sine sui mutatōe potest pducere nouū effectū. **Cōtra.** quia agens dat esse. iō productū v^{us} passum recipit eē et nō ecōuerso. quia productū recipit esse: iō pducēs dat esse. igitur in agente oportet nāliter pcedere ali quā habitudine nouā ad pductū et nō ecōuerso. igitur et mutationē que nō ē ponenda in deo. igitur nec creatio. Item cā semp eque determinata ad agēdū eque videt agere semp et effectū pducē. qz nō

videt rō quare nūc debeat aliqd pducē et nō alio si fuit alio ita determinata ad agēdū sicut mō. sed si creat aliqd nūc alit aliquo mō se hz nūc qz p^{one}. et per maiorē rem determinationē cā ad ipm nūc qz p^{one}. qz cā illa aliqñ est magis determinata ad pducendū effectū qz alio. et sic non eque semp. et p^{one} mutata. **P^{one}terea** 2° de generatōe. Idē manēs idē semp natum est facē idē. qz nō erit aliqua variatō in effectū nisi p^{one} nāliter ponat in cā.

P^{one}terea. si nulla ponat mutatio ex pte cā vt mō dicat magis approximata et minus approximata qz alio. nec pos sit esse aliqd impedimentū ex pte eius nō videt rō quare nūc agit et p^{one} nō egit.

Ad si dicat qz voluntarie agit. et iō pōt agē qñ vult. **Cōtra** h^o nō videt rō qre voluntariū agēs aliqñ agat et nō alio nisi qz expectat maiorē oportunitatē agēdū tūc qz alio. hoc aut assignari nō pōt in p^{one} mouēte respectu sui effectus. qz nec quia volūtarie agit pōt agē qñ vult.

Oppositum Sen. i. In p^{one} cipio creauit deus celū et terrā. R^o. creare ē aliqd de nihilo pducē in effectū. Deus aut hz pos sit multipl^r sumi sic p^{one} p^{one} An^o. monol. c. 8. vno tñ mō accipit vt notat ordinez tñ vt notat ordinē adhuc ē multipl^r di ctū. qz pōt notare ordinē nāe vel dura tōnis. si p^{one}. pcedunt p^{one} deū posse crea re et aliqd de nihilo pducē. vt patet per Auic. 6. met. c. 2. qre l^{ra}m eius. Et intel ligo istud de p^{one}itate nāe. sic p^{one} nā pōt aliqd dici positue. qz ipm inest alicui et p^{one} est entitas et qz illa qz dicit post^{one} nā inesse illi. sic est de aiali et rōnali i ho mine. de s^{ba} et acc^{one} in pposito p acc^{one} dens. de mā et forma respectu cōpositi p se. Alio mō p^{one} nā oī eē vnū alio qz p^{one} uatiue. qd. s. nō inest ei cui oī p^{one} puenire s^{one} inest ei nisi p aliud impediret. sic si dī catur in mā p^{one} nāliter eē p^{one}atio qz for ma. nō quidē qz ista duo sunt s^{one} in mā:

ita q^d puatio pus insit q^d forma. sed puatio p^r tanto pot^{est} dici pot^{est} na: et pus na in ma q^d forma. q^d puatio semp^{er} inest ma^{ne} nisi ab aliquo agente recipit forma. ita q^d ad habendu^m puatione sufficit sola ma cu^m negatōe vel puatōe cause extrinsece ad hnduz aut forma requirit^{ur} ca extrinseca. nec tñ puatio ē de rōne ma^{ne} sic nec forma. nec abo sunt sūl in mā. Ita intel^{ligo} in pposito q^d creatura non hz ex se nō ēē nec q^d sūl sint in ea ēē et nō ēē quasi simul sint ēē et nō ēē. nec aliq^{uo} hz nō ēē qñ est. sed qñ est ex se habet nō ēē nisi ca extrinseca suū nō ēē ipediret dādo sibi ēē. q^d ex sola rōne creature nō habet ēē circūscripta oī ca extrinseca dante esse q^d nullo habet ēē nisi p cam extrinsecā pducere in ēē. ita q^d magis pprie dīcendū est creaturā nō habet ēē ex se formalr q^d hīc nō ēē ex se formalr. q^d formaliter put ex se affirmat nec hz ēē ex se nec nō ēē. Pro ista opi. sic intellecta arguit. agēs pfectius min^{us} p^rsupponit in agēdo q^d agēs iperfect^{us}. sicut nā minus p^rsupponit in agēdo q^d ars. q^d nā p^rsupponit ens in potētia: et ars ens in actu. I^{tem} deus est agēs perfectius q^d nā vel ars. igitur min^{us} p^rsupponit q^d nā vel ars in sua actione. et ita min^{us} q^d ens in pōa: q^d ē p^rsuppositū a nā. et ita nihil. et p^r pñs pot^{est} creare. Ita rōnem adducit aliq^{uo} ad 2^m mēbrū put denotat ordinē duratōis. sed ibi oīo nō valet. q^d si deus nihil p^rsupponat in pducēdo de q^d pducatur. nō tñ seq^{uitur} q^d possit pducē nouū sic. sic nec de nā et arte seq^{uitur} ex vīute argumēti q^d nā nō p^rsupponit in actōe sua ens i actu igit^{ur} pot^{est} pducē aliq^{uo} oīo nouū fm ēē in actu. nō seq^{uitur}. Sz nec ad istud p^rimum mēbrū valet. q^d fm phos qñq^{ue} itelligen^{tia} est agēs supior q^d agēs nāle. et tñ nō pcedit pñs ab eis. I^{tem} Aulic. pcedat q^d itel^{ligentia} possit creare siue aliq^{uo} d^e nihilo pducē. Iō alr arguo ad istud mēbrum sic. deus p^r immediate aliq^{uo} d^e care et effice. igit^{ur} pot^{est} creare et aliq^{uo} d^e nihilo facere.

añs est manifestū. q^d de^{us} est pñ^{us} efficiēs ex 2° oi. pñi li. y si nihil p^r immediate facere: tūc nec etiā mediate pot^{est} facē aliq^{uo} d^e q^d est pñū efficiēs. et ita nullū effectū pducet. pñam pbo sic. q^d si pot^{est} effice aliq^{uo} d^e. igit^{ur} illud nō habet esse ex se necessariū formalr. et hz ēē a cā. igit^{ur} hz ēē possi^{ble} nō ēē fm intellectū istius mēbri. imediate etiā pducit nullo alio p^rsupposito. q^d si aliq^{uo} d^e aliud p^rsupponet illud aliud ēē effectū ab eo. sic p^r ex di. 8. pñi. igit^{ur} istū nō ēē immediate effectū ab eo. hēm^{us} igit^{ur} a p^r ante ad istud pñs: q^d pducit aliq^{uo} d^e ordine nature de nō ēē ad ēē et nullo p^rsupposito. fm q^d istud intellectū creat. Ita rō videt innui ab Aulic. 6. met. c. 2. vbi plius. quere cam ibi.

De secundo mēbro put denotat ordinē duratōis negat cōit creatio a phis q^d dicūt deū necio. pducē qñq^{ue} imediate pducit et nullo p^rsupposito. q^d autē mediate pducit pducit aliq^{uo} d^e p^rsupposito de q^d pducit. q^d tūc pducit p cās lōas et ita nec mediatū nec imediatū effectū ptingēter pducit de nihilo sic accipien^{do} de. Sed istud pbatū ē di. 8. pñi li. et tactū est di. 39. eiusdē. q^d de^{us} cāssat oīa q^d sūt ad extra cōtingēter. et ex h^{oc} seq^{uitur} q^d nō necio. et p^r pñs nec sempiternū q^d phs. 9. met. videt pcedē oē nec iūz ēē sempiternū. idē etiā videt inuere. i. d. ce. et mun. p^r platonē q^d pcessit aliq^{uo} d^e sempiternū ēē et tñ possibile nō ēē. Sed instabis huic rōni. q^d nō oīz vbi est ptingē^{tia} in effectū q^d ibi iserat possibilitas ad nouitatē. deus enī cōtingent^{er} vult. a. ex di. 8. pñi li. et tñ nō p^r de nouo nō velle a. q^d tūc ēē mutabilis. R^{es}pon^{do}. nouitas p^r ēē in pductōe diuina ppter nouitatē pducti. I^{tem} nō sit nouitas in ipso pducen^{te} q^d in pductōe pma nouitas est ex pte pducti: sic patebit rīdendo ad pñū argumētū pncipale. sed circa velle nō p^r ēē nouitas vel mutatio ex parte voliti nisi ēē aliqua nouitas ex pte actus volēdi.

uia actus volendi idē et eodē mō se ha-
ens nō pōt esse alicuius nouiter voliti
olūtū enī nō hz eē volitū nisi p actum
olendi. et ita nō est nouū in eē volitū nī
p nouū actum volendi. Sic igit videt
iqualr sequi qd si deus possit aliqd cō-
ngent cāre: pōt etiā cōtingēt cāre ali-
d nouū. qz nō est rō qre nō possit cāre
d sempiternū ptingēt sic pōt ptingen-
r cāre sempiternū. ex quo nō causat ne-
fario. qd enī oportet cātum eē sempit-
um videt sequi ex necessitate cātionis:
el ex imutabilitate ipius cāntis. quoz
eutrū infert sempiternitatē. igit possi-
llis est nouitas inferri. Arguit etiā
d istud membz. qz si aliquid sit nouū
uero a qua cā sit nouū. sit illa cā a. tūc
rguo. aut a. eodē mō se habēs pduxit
oc nouū: aut aliter. si eodē mō habet
positum. qz ab eadē cā nō mutata po-
st esse aliqd effectus nouus. si ab a. ali-
r se hñte quero a quo mouēte aliter se
abuit ad hūc nouū effectū pducendū
ō est pcessus in infinitū. qd stabitur tan-
ē qd aliqd erit nouū a cā vniformiter se
ñte. Et confirmat rō. qz si potest eē a
mo mouente hec ps motus noua que
unq pñt quare nō pōt ita aliqd tōm-
se nouū cuius nihil vnq pñt. Sed
ta rō cum sua pfirmatōne cōtra phos
arū valet et leuiter soluet ab eis. pclo
amē vera est qd ab aliq agēte nō muta-
o potest eē pductū qd oīno sit nouum.
In isto tamē mēbro 2°. s. intelligendo
de put dicit ordinē duratōis distingui
ōt de nihilo qd pōt accipi p nihilo oīo
vel p nihilo fm eē existentie. aliquo tñ
im esse eēntie. Et ponit ab aliqbus qd lz
deus possit creare d nihilo 2°. nō tñ p^o
qz nō potest aliquid pducere qd non est
x pte sui possibile f3 Aluē. 2. met. nihil
iutē nō est possibile ex pte sui. quia non
st rō aliqua quare vnū nihil nō eēt pos-
ibile: et aliud nihil esset possibile. Cō-
firmat ista rō. quia in omī creatura est
dpositio ex actu et potētia. et vbiunqz

ista sunt pcedit ordine nature possibili-
tas vel potēntialitas. igit potēntialitas in
quacūqz re creata sic pcedit nāliter et est
pōt nā actualitate. et tūc ista potēntiali-
tas nō est nihil sed est alicuius entis fm
aliqd esse: nō esse exñtie. igit fm esse qd
ditatiū. Et hoc ponit fm illū modum
qui recitat ol. 43. pmi. ibi enī ponit qd p
potentiā actiua dei ad se pducit p^o res
in eē possibili passiue ad se. et tūc vltra
potest pducī in eē exñtie. nō tñ nisi pus
nā fuerit pducta in eē dditatiuo et i eē
possibili passiue. Cōtra istud est argu-
tum ibi ol. 43. quia nō pducitur res ali-
qua in esse possibili per oipotentia f3 p
intellectū quo pducit in eē intelligibili.
et qñ est in eē intelligibili nō repugnat si
bi esse nec est ex se formalr necessarium
igit est possibile. Sllr sic arg^m ē ol. 36.
pmi qd illud eē eēntie: si illud eē eēt verū
eēt pductio in illo eē vere eēt creatio. qz
ad aliqd esse simplr d nihilo. igit illa p-
ductio est simplr alia. nō rei in esse pos-
sibili. quia si res nō sit possibilis anteq
sit in esse essentie. et pducitur in isto esse
igitur aliquid producit in aliquo esse
aliqua productione. quod non est possi-
bile ex parte sui.

Quantum ad istuz

articulū dico qd de nihilo. i. nō de aliquo
fm eē exñtie pōt deus creare. et p pñs d
nihilo. i. nō d aliquo fm eē exñtie. qz ve-
pbatū est ol. 36. nunq eē essētie sepatur
realr ab eē exñtie. tñ nō pōt aliquid cre-
ari. i. pducī ad esse simplr de nihilo. i.
nullo mō ente. nec simplr nec fm quid.
nihil enī creat qd nō pus habuit esse in-
tellectū vel volitū. et in eē intellecto fuit
possibile formalr sicut dictū est in pma
rōne cōtra istā positionē. et tunc fuit qñ
in potētia ppinqua vt posset eē obiectū
oipotentie et poni in esse simplr. pōt tñ
aliqd pducī licet nō creari de simplicitē
nihilo. i. non aliquo fm esse essentie nec
fm eē exñtie. nec fm aliqd eē fm qd. qz

creatura pducit in eē intelligibili nō de aliquo eē nec simplr nec fm qd nec possibili ex pre sui in isto esse. istud tñ pduci nō est creati. quia n̄ terminatur ad esse simplr sed fm quid.

Ad primum argu

mētum pncipale dico. qd cā pōt p^o r ime diate aliquā effectū nouū pducere absz omi nouitate in ipa. qd p3 p ex^m. si poatur sol semper eē in se eqne luminosus r creetur aliqd medium pspicuum appropinquatum de nouo illuminabit illud: ita qd nihil nouum erit i sole ad hocq ab ipso sit noua illuminatio. r si posset ex se ponere mediū pspicuum r sub lumie sicut causat in ipso lumē ita poneret i esse h^o totum. s. mediū illuminatum sine aliq nouitate i seipso. Et si dicas hoc nō posset si eēt agēs naturale r vniformiter se habēs. quia tūc semp vniformit^r pduceret. igitur exmplū n̄ valet ad ppositum ostendendū. R^o. v^o est qd istud exēplū quo ad hoc valuit qd nō oportet ppter nouitatē effectus ponere nouitatem i cā tñ nō voluit quo ad hoc qd effectus possit esse nouus a causa naturalit agente r totale. quia tale agēs semp vniformiter ageret si tale esset respectu effect^o. agens autem libez pōt eadem volitione antiq effectū nouum pducere p tūc p quando vult effectū nouum esse. nō. n. est necesse si sempiternalit vult r nō potest de nouo velle. igitur vult p sempiterno. sic est necessariū i me: qd si nūc volo aliqd qd p nūc velim illud. sed possū velle illud esse p cras. r eadē volitione stāte sine omi mutatione a pte volūtatis mee possum illud nouū causare cras p quo volo illud. Et qñ arguitur qd istud p illā rationem qd oportet habitudinē nouā aliquā naturaliter pcedere i producente ad pductum r nō ecōuerso. Dico sicut dictum est di. 35. pmi. r alias frequēter qd ad absolutum i causa immediate seqtur absolutū i effectū. r in effectū primo

cōsequitur respectus ad causam. r tunc si aliquis est respectus cause ad effectū ille respectus ad effectum ē vltimus r alquādo nullus. Cum igitur dicis qd quic causa dat esse. ideo effectus recipit esse nō ecōuerso. dico qd si intēdas p ly quia reduplicationē relationis i causa vlt^r aliquā realitatem nouā in causa siue relationem siue absolutā ppositio ē falsa si autē intelligas reduplicare actū pmutatū cause qd pcedit naturalit causatum illico modo ppositio ē vera. absolutum. n. i causa pcedit naturalit causatū. Et si dicas qd nō tñ. quia ē absolutū causatū quia tale ē. s. absolutū qñ nō causat. Dico qd i illo istāt i quo causat adhuc cā vt pus naturalit ipa causatōne. r vt si nihil intelligit nisi absolutū a quo ponitur ipm causatū in esse. r ideo nihil pōt accipi cum hoc qd est causatū nisi illud sit pus nec respectu huius instātis nec respectu alteri^o. fallit autē imaginatio: qd semp videt qd causa sit indeterminata vlt^r ad illud instās qñ causat. r tūc qd aliqua relatio determinās ipam ad effectū pmo requirat a pte eius qd falsū est. illud enī ideo absolutū qd in cā pcessit taz nā qd duratione ipm effectū pductum vel causatū ē etiā i ea in illo instāt pus nāliter qd causet. r fm illud absolutum fm qd p^o fuit causatū est nūc causās. r n̄ fm aliqd additū neqz absolutū neqz respectiū. Ad 2^m paret p idem. qd causa eque determinata ad pducendū aliquod pductū qñ ē ex pre sui pōt qñqz pducere: r qñqz nō pducē. qd sic i nālibus cāz determinari ex pte sui ē ipam hīc formā qd causet. ita i liberis cāz ē determinatā ē ipaz hīc volitionē respectu volūtatū. r sic ibi forma hīc pōt anq effectus causetur si tūc est impedimētū extra vel ab sentia passi. ita qz hīc pōt volitio hīc anq volibile hēat r p^o nā r duritōe. Ad 3^m d p^o 2. d gnātōe. dico qd p^o intelligit d agēte nālī sic p3 p eū ibi. Ad 4^m dico sic dōz ē di. 8. pmi. idūscipliatū ē qd oīuz

emonstrationē fm pñm. 4. met. pñci-
loz eni demonstrationis nō est demon-
ratio. 7 eodē mō in cōtingētibus. alio-
quin esset pñssus in infinitū in ptingen-
bus. qz ptingētia nō sequūtur ex neces-
sīs. 7 iō ista volūtas dei qua vult h^o
pducit. put est imediata 7 pma causa
l^o nō est aliq alia cā querēda. sicut eni
d est rō qre voluit naturā humanā in
de indiuiduo esse 7 esse possibile et cō-
ingēs. ita nō est rō qre hoc voluit nunc
nō tūc esse. sed tñ qz voluit hoc eē iō
mū fuit illud eē. 7 qre h^o. pñonis lz
ingētis imediate cām est querē cām si
rōnem cui nō est rō querēda. Et cuz
cit de expectare verū est qz ipsa volun-
s que habet bonitatē ex ipso volibili-
a si est recta vult volitū statim esse nī-
sit aliqua rō ppter quā velit aliquid
iud esse. 7 tunc expectet illud aliud eē
de oportunitati. sed voluntatē que nul-
m habet bonitatē ex volito sz ep^o nec
inem hz qre nūc vult aliqd sic nec ab-
lute rōnem hz quare hoc velit nō oz
iā oportunitatē in volito expectare.

Qd argubatur p 2° pōne de esse eēn^o
rñsio per dicta pus. pcedo eni qz omē
eabile pus erat possibile creari ex pre-
s. sed ista possibilitas nō fundat in aliq
se simplr sed in cē cognito ita qz eē cog-
itū pcomitat possibilitas ad eē simplr
formalr eē cognitū nō sit esse possibili-
qz eē cognitū est esse in actu lz fm qd
possibile est eē in pōa ad eē simplr 7 nō
actu. nec tñ eē in pōa est eē simplr. sed
t falsa fm quid 7 simplr. sic nec futurū
se est eē simplr. nec eē pteritū est eē sim-
plic. sic eni pteritū in eē simplr nō ifert
se simplr: sic nec futuri eē in eē simplr
nē nec multo magis posse eē simplr in-
rt eē simpliciter. qz posse eē videt eē re-
notius ab eē simplr qz fore. Per idē
t aliā rōnē de cōpositōne ex actu et po-
ntia. lz eni pcedat potētia. s. obiectiua
cedere actū. nō tamē ipa est in aliquo
tu realitiz sit in aliq cognito fm qd

cōcedit eē cognitū. nō tamē est formalr
eē cognitū. Ista tamē rō nō valet. qz
ppositio nō est ex potentia obiectiua 7
actu termināre: sed alio mō est ipa com-
positio sicut dictū est di. 8. l. li.

tertio queritur

utrū possibile sit deū pducē ali-
qd aliud a se sine pñ^o. videt qz sic. Pñs
i. phy. pbat qz mā est ingenita 7 incorru-
ptibilis. alioqui eēt pñssus in infinitū
in materijs. igit mā vel nō fuit pducta:
vel fuit pducta sine pñ^o. hoc est pposi-
tū. vel si nō saltē aliqua forma fuit i ea
producta sine pñ^o. qz mā nunq fuit sine
forma igit tē. Preterea tps fm pñm
8. phy. 7 l. 2. metha. est sine pñ^o qd pba-
ri videt ex hoc. qz si nō. igit pus potuit
iuisse tps qz fuit. vel pus eē qz eēt. sed añ
est differētia tps. igit añ tps fuit tēpus.

3° sic fm pñm. l. de generatōe. Genera-
tio vni^o ē corruptio alter^o. igit nunquā
fuit aliq p^o generatio. 7 per pñs sine pñ^o
sunt aliqua generabilia. Item cā non
agens per motum 7 nō impedibilis po-
test habere effectū sibi coeum. sicut ap-
paret in creaturis. igitur tē.

Contra Aug. ad Felicianū as-
signat diffinitōez crea-
ture. 7 dicit qz creatura est ex eo qz omi
potētis dei volūtatē ex nō esse ad esse p-
ducta est eius sba. sed si de rōe creature
est pducī ex nō ente. igit impossibile est
eam pducī sine pñ^o. Preterea. qz rōe
deus potuisset pduxisse vnū sine pñ^o et
aliud. 7 ita eēt pducta actu infinita in
multitudine. potuisset et aggregasse oēs
lapides qui postea fuissent. 7 ita infini-
tum mole fecisse. sed tam iufinitas nūc-
ro qz in mole improbat. 3°. physicoz.

Hic dicitur qz de^o potuit
pducē aliqd
aliud a se sine pñ^o. qz ipm nō potuisse h^o
fecisse. s. pduxisse aliqd sine pñ^o nō p^o de-
mōstrari nec p mediū extrinsecū: nec p
mediū intrinsecū. nō p mediū extrinsecū

quia illud ē volūtas dei cuius nō potest
scribi nec hñi rō qre magis vult h° ēē cū
pñ° q̄ sine pñ°. nec p mediū intrinsecū. s
p qd qd est ipi° factibil. qz qd qd est ab
strahit ab h° r nūc. q nō ē rō demfandi
hic r nūc. Item qdlibet aliud a deo
factū ēē ex tpe ē articul° fidei. q ad h° nō
expedit fieri demfationes nec ppi fide
les nec ppter infideles. imo videt piculo
sū quātū ad fideles quidē. qz sic euacua
retur meritū fidei vt vñ. nec quantū ad
infideles. qz tunc possent nos arguere q
talīa crederem° ppter demfationes: r sic
tenerent nos esse sine fide. r si viderent
eis ēē sophistica sic qbusdā fidelib° vide
tur posset dubitare infidelis q ppi talīa
crederem° Preterea 3°. Aug. 6. d tri.
c. l. dicit. q si ignis ēē etern° splēdor ab
eo cātus sibi ēē coetern°. Et ex h° arguit
efficaciter p ista opi. vt videt: qz psequē
tia aug. est nālīs. alioqn nō valēt p arri
um ad pbandū coeternitatē filij cū pte
nō aut pōt tenere nisi ex pfecta rōe cau
se r cātū. igit sic ibi inferit ex pfecta cā nā
liter agēte coeternitatis nēctas. ita ex p
fecta cā volūtariē cāte pōt isferri possi
bilis coeuitas effectū limitati ad cāz illi
mitatā. qz nō vñ ēē oīa int agēs nālē: r
liberū. nisi incōtingentē r nālīter agere. n
est aut oīa in posse agere r nō posse agē
qz qdqd pōt nālē agens agere r liberum
r nō differūt nisi in modo causandi.
Et illud argm° pōt multiplici replicari
qz nulla pōitio pfectōis i secūda cā repi
tur quacūqz positōe facta q pōitio pfect
tionis n sit i p° cā vt cā. seo pfectōis est
i aliq cā 2° hñ effectū sibi coeuit. r ex h°
si ēē etern° vl coetern° effect° sue cāe pfe
ctio ēē i cā. igit rē. Alii etiā deducit r
est quasi idē qz mod° cāndi n formalit
variat ipm cātū fm Amb. d incarnatōe
vbi. s: si de nālīē cāret nēcio cāret. r pos
set cāre effectū sibi coeuit r coeuitū. igit
si mō volūtariē cāret lz n nēcio causz po
terit tñ cāre effectū sibi coeuit. Et si dica
tur Aug. itelligē d splēdoē imanēte igni

q n est formalit cātus ab eo. Contra h:
lra sua q dic. splēdor ab eo genit° atz
fusus. Sandē etiā sniaz dīc aug. sup Jo
omel. de vultō r imāgie et° i aq. certū
ē aut q imago talis si ēē ēē cāta r gē
ta a vultō. Preterea. 4. qdqd n repu
nat limitatōi nō repugnat creature sibi
aliq entitas. s: qrtacūqz duratio n repu
gnat limitatōi qz n est pfecti° qd durat
p. r. ānos qz qd durat p vñā diē. igit
q infinita duratō n ponēt maiore p
tionē i creatura q mior. r p pñs nō p
nit repugnatiā eam sp fuisse sine pñ°.
Itē crea° ita tēdit i nō esse: qrtū ē ex illi
sp ēē sic si nō sp esset. r h° qz ē ex nihilo
sed absqz pōitōe pōt aliq crea° sp tē
re i nō esse. r tñ sp esse. sic pz d angeloz
aia. igit absqz pōitōe pōt sp fuisse: r tñ
qrtū est ex se habuisse nō esse. Itē d
gust. io. de ci. c. 3. dīc q si pes ab eterni
vel ex eternitate fuisset i pulvere semper
ei sisset vestigium. qd tñ vestigiū a d
cante esse factū nemo dubitaret. nec al
rum altero pus esset qvis altez ab ag
ro factū esset. Itē ibidē li. 2. c. 4. n
quodā vix itelligibili pñ dixerūt mu
dū esse factū. r tñ nō hñe pñm duratō
igit ille modus si est vix itelligibilis
itelligibilis. r ita nō iducit pōitōez
qd sp fuisse r sine pñ°. Confirmat
etiā. quia nō videt pbabile q tam p
clari pñ r tā diligēter veritatē indrē
r tā pspicaciter rationē terminoz pñ
tes nō vidissent pōitōnē inclusā si fu
set inclusā in terminis. Et pfirmatur etz
fm phos q nō sit ibi pōitio: quia nō
solū nālīs psiderat qtuor causas s: etz
methaphysic°. s: pñ tñ r cōioz rōez
ficiēs q in pl° est q mouēs vl mutās: q
pñs pōt dare esse sine motu. pñm igit
ficiens pōt dare esse absqz h° q det eē
motū vel mutationē. r ita absqz hoc
det eē nouū post nō esse. Itē motus
effect° coeuit r coetern° ipius pñi mo
tis. igit pōt aliqd ēē pductū vl effectū
p° efficiēte sibi coeuit vl coeuit.

Contra

ista pōnem arguit q in
cludat pdictōz aliud a
deo fuisse sine pñ°. qz d omi pducto ali
qñ vez est vel aliqñ erit verū dice q p
lucif. qz de filio dei i eternitate pducto
ere pōt dici q pducit in eternitate. cre
atura igitur aut semp pducit qñ ē. aut
liquādo pducitur 7 non semp. Si 2°
n illo instanti in quo sic pducit primo
apit eē 7 pater pposituz. quia qd pmo
apit eē habet pñ°. Si p°. igitur creatura
st in cōtinuo fieri. qd videt incōueniēs
p tūc nō eēt pmanēs. videt etiā q tūc nō
ē esse: qñ ē ex sol
supl. pmo quia creati est pducit de nō
aliq crea sp mē
se ad eē. pseruari aut est ipius phabē
e. sic p d angē
pōt sp fuisse 7 nō
nō esse. Itē
pbi ambo pcurrūt in eodē aliud ē vnū
7 aliud est alterz. Et addit huic rōni. qz
creatura habet esse acquisitū. 7 per pñs
ē post nō eē. al eēt deus. 2° arguit. oē
qd est qñ ē nece est eē. 2. phier. igit nō
pōt non eē nisi qz potētia pcedit eē eius
quā potest ipediri eius eē. sed si aliqd
fuit ab eterno a deo nulla potētia pcef
sit esse eius a deo. qñ potuit nō eē a deo
Instat sibi quia predestinatus pōt sal
uari 7 nō saluari. q a simili de facto ab
eterno possibile est ipz fuisse 7 nō fuisse
Ridet q predestinatio respicit rem
extra p certo nunc p quo. f. res pōt nō
esse. 7 ita nō pdestinari. qz pdestinatio
correspōdet nature rei. sed dare esse ali
cui ab eterno respicit potētiā p ifinita
eternitate in qua nulla est potētia ad op
positū. 7 ita nec in actu cēdi. Cōfir
matur. qz in ppetuis nō differt eē a pos
se. 3. phy. 7. 9. met. c. penul. igit nullum
sempiternū est in potētia. Preterea.
3° arguit idem alibi sic. qlibet spēs eque
est in potētia vt sit pando ad deum vt
dantē eē. igitur sicut sol potuit fuisse ab
eterno ita 7 asinus. 7 hoc pfectus potēs
generare. 7 ab illo possent fuisse omnes
asini alij generati q sunt vel fuerūt vlsqz

ad hunc diē modo genit. Et tūc quero
vtrū omēs fuissent tūc finiti aut infiniti
si finiti. igit totū tps ab illo vlsqz ad istū
fuisset finitū. si infiniti. igit positis extre
mis potuissent media fuisse ifinita actu
qd est inconueniens. Preterea. 4° ar
guit sic. creatura ab eterno possibilis est
est eē 7 possibilis est nō eē. si ergo ponat
in eē habet illud eē acquisitū. q duratio
ne nō eē suū pcessit suū eē nouū vel acq
situm. vel forma eam sicut soluēdo for
matur 7 ponit plix nimis in quodlibe
to. 8. q. 9. Itē arguit pro ista opl. q
sequit fuisse ifinitas aias intellectiuas
si potuisset mūd fuisse sine pñ°. Pre
terea cōtra rōnem infiniti in qritate est
ipm posse excedi vel eē totalr acceptuz.
sicut patet ex diffinitōne eius. 3. phy. in
finitū est cui nō est accipe extra. sed si
mūdus potuisset fuisse ab eterno 7 sine
pñ°. ifinita duratio fuisset accepta. igit
nihil fuisset vltorius accipiēdū. Nec va
let rōsio illa que dicit q fuissent ifinita
in potētia 7 semp in accipiēdo eē 7 non
in accepto eē. quia signa intellect nō
facit ad hoc q infinitū sit acceptū actu.
qz impossibile est infinitū futurū aliqñ
fuisse acceptū licet nullus intellectus fa
isset qui signaret partes illius tps infi
niti. Itē arguit q pars eēt maior to
to. quia sit merities huius diei a. 7 me
ridies crastine diei sit b. si ex vtraqz pre
a. potuit eē tempus infinitū. pari rōe
de preterito respectu b. ad futurū res
ctu b. ergo quocunqz preteritū ad b. est
maius eo futurū ad b. quod est equale
preterito ad b. est maius. sed pterito ad
a. est maius preteritū ad b. sicut totum
parte. ergo futurū ad b. quod est equale
pterito ad b. est maius preterito ad a.
sed futurū ad a. est equale pterito ad a.
igitur futurū ad b. eēt maius futuro ad
a. 7 ita pars maior toto. Alie rōnes pos
sunt multe adduci: alique sunt sophisti
ce: 7 alie multe sunt sepe.

delit sed magis pfirmare ea h^{ic}. rōib^{us}.
 Ad 3^m dico. q^{uo}d l^{og}icat ibi multiplici^{ter}
 a diuersis rōib^{us} tamē breuiter q^{uo}d in ead^{em}
 pñtia possūt esse multe rationes ppter
 quas illatio sit necessaria. 7 ita multi lo
 ci sūpti ex multis rationib^{us} talis pñtis
 in ipso ante. 7 ideo vbicunq^{ue} aliq^{uod} illaz
 rationū siue aliq^{uod} illoz locoz inueniri
 pōt similis illatio inueniri pōt 7 inferri
 Exemplū. homo currit. 7 animal currit
 sequit bñ p locū a specie 7 nō soluz hoc
 sed etiā p locū p muniōz a pte sibiectiua
 7 nō tñ vbicunq^{ue} est illatio spēi ad gen^{us}
 ē bona pñtia. sed 7 vbicunq^{ue} est argu^{mentum} a
 pte sibiectiua ad totū ē bona psequētia.
 7 posset poni aliud exemplū vbi plures
 rationes inferēdi pcurrūt. sed istud suffi
 cit ad ppositū. Ita dico q^{uo}d sequit ignis ē
 in hoc nūc nō impeditus. igit lux est. lo
 cus est a cā naturaliter causate nō impe
 dita. 7 nō solū hoc sed etiā a ratione q^{uo}d
 cōloze in ante pōt ista pñtia tenere. scz a
 ratōe pducētis nālter 7 nō impediti.
 nō. n. tñ cā causans nālter nō impedita
 hz causatū sibi coeū. 2. phy. sed etiā p
 ducens nālter hz pductū sibi coeuum.
 sicut ē manifestū p 2^{am} rationē. Ubicun
 q^{ue} igit est similis rō inferendi nō tñ fm
 illā rationē generalē. sz etiā specialē erit
 psequētia necessaria 7 natural. 7 ita dī
 co q^{uo}d exemplum bñ ē ad ppositum. q^{uo}d si
 ignē esse inferat splendore diffusū eē per
 ratiōē pducētis nālter l^{og}is hoc su
 erit impossibile 7 incōpossibile 7 pñs si
 milliter pñtia tamē necessaria 7 bona.
 igit vbicunq^{ue} ē illa ratio illationis erit cō
 sequētia bona 7 necessaria quomōcūq^{ue}
 sit de ante 7 pñte. sed ita est de pte 7 fī
 lio quia pte ē pducēs naturalit respectu
 filij. igitur ibi erit similis pñtia bona 7
 necessaria. Per hoc p^{ro} ad pfirmatio
 nes illius rationis q^{uo}d nulla pfectio tollit
 a pma causa q^{uo}d potest esse in 2^a. posse au
 tē hīe causatū simplr necessariū nō ē pfe
 ctionis in cā 2^a. imo hoc nulli cause scōde
 puenit vt dictū est de 2ª pmi. l^{og} aliqua

cā 2ª hoc habeat fm q^{uo}d simplr. n. neces
 sario causare includit pditionē. 7 iō hoc
 nulli cause 2^a puenit nec ex hoc tanq^{ue} ex
 impossibili inferēdo q^{uo}dlibet ex pte ignis
 arguit Aug. sed ex rōe cōiozi arguit Au
 gust. s. ex ratione pducētis q^{uo}d nō inclu
 dat pditionē. 7 hoc sufficit ad rōez suā
 Per idē patet ad illā aliā rationē: q^{uo}d dī
 uersus modus cāndi nō variat cātū for
 maliter. vez ē de diuersis modis cāndi:
 qui pñt eē cause in aliqua causatōe. sed
 si vnus modus i cāfado sit possibilis:
 7 alius impossibilis fm modū possibi
 lem cātū erit tale 7 fm modū impossibi
 lem cātū erit aliud. sicut ex impossibili
 sequit impossibile nāl tñ pñtia. Ita dī
 co q^{uo}d naturali pñtia sequit q^{uo}d si nālter cau
 saret q^{uo}d necessario causaret 7 coeternē.
 sz iste mod^{us} cāndi includit pditionē ad
 ipm cāre. Alius aut^{em} modus cāndi. s. li
 bere ppossibilis ē cause. 7 ideo nō tollit
 ppossibilitatē in ante 7 psequēte. Ad
 4^m. diceret aliq^{uod} p ista via q^{uo}d semper
 num eē includit aliquā illimitationem.
 quia includit adēq^{ue}ri deo fm aliq^{uod}. s. sz
 illimitationē duratōis. q^{uo}d nō posset eē
 sine illimitatōe. q^{uo}d nō posset sibi adēq^{ue}ri
 in aliquo vno sine alio. Sed hoc nihil
 est. q^{uo}d etiā coexis deo hodie nō ppi b^{on}
 equat ēmitati cui coexistit hodie. q^{uo}d eter
 nitas coexistens huic dīci ē infinita 7 in
 dependēs 7 creatura vt hodie coexistēs
 eternitati ē finita 7 dependēs. 7 iō nō co
 equat sibi. Oportet igit dicere q^{uo}d sempi
 num eē aliquā illimitationē dicit in cre
 atura vñ repugnet sibi. sz vñ sit illa illi
 mitatio 7 repugnātia quilibz oñderet p
 illā rationē fādāmetālē quā p se ponet
 Ad 5^m rñdet ducendo ad oppositū
 quia sic creatura nō pōt actualit tendē
 in nō esse 7 tñ semp fore. ita nō pōt actu
 aliter fuisse post nō eē 7 tam semp fuisse
 de ratione aut^{em} creature fm istā positio
 nem nō tñ ē habuisse nō esse an eē apti
 tudinaliter sed etiam actualit ante esse
 habuisse nō eē. Ad auctoritatē dico:
 b

q^{uod} auctoritas aug. io. de ci. del. nō est fm intellectū suū ibi posita. s^{ed} ponit eaz fm intellectū phoz. vnde pmissit ibi d^{icitur} phis sic. n. inquit. si pes eēt i puluere ab eter no rē. Unde fm veritatē pedē semp fuis se r^{atiō} causasse vestigiū in puluere includit p^{er} dictionē. quia vestigiū causat p^{er} im p^{er} sionem pedis i puluere p^{er} motū localem r^{atiō} ita motū aliq^{uod} talē fuisse sine p^{ri}nci^{pio}. qui de rōe sua ē inter opposita p^{er} dictionē ē

Ad illud de vix intelligibili dico : q^{uod} p^{er} dictionē p^{ossunt} apphendi ab intellectu r^{atiō} etiam simul apphendant. alio q^{uod} nullo mō intellectus diceret ea ēē p^{er} dictionē sicut generaliter p^{ossunt} ex argumēto phī. 2. de anima. vbi pbat de sensu p^{er} muni r^{atiō} a līs sensibus p^{er} ticularibus q^{uod} nullus sen sus nec intellectus p^{ossunt} extrema nisi ap p^{er} hendant vtrūq^{ue} sed sic apphendi ē vix intelligibile. quia nō est intelligibile cu^m assensu quo dicimus nos intelligere q^{uod} credimus ēē v^{erum}. r^{atiō} nō intelligere quod nō credimus ēē v^{erum} l^{ibet} t^{amen} apphenda mus illud. Vel aliter pōt dici q^{uod} si acci piatur intelligibile p^{er} eo cui intellectus pōt assentire r^{atiō} dicat modus istoz pho rum fuisse vix sic intelligibilis pōt expo ni q^{uod} in suo v^{erbo} illi modus ille fuit intelli gibilis. n. erat cū assensu in ratione p^{er} du centis r^{atiō} nō in ratione causantis. r^{atiō} intel ligere causas in ratione p^{er} ducētis est iⁿtel ligere causas impfecte etiā in v^{erbo}. sicut iⁿ telligere hominē in ratōe animalis ē in telligere hominē impfecte. Vel 3° pōt dici r^{atiō} forte ad mētem eius q^{uod} p^{er} dic tozia latentia quādū nō p^{ossunt} p^{er} dictionē euident in eis p^{ossunt} aliquo apphendi ab intellectu : nō tamē certitudinalit^{er} : r^{atiō} ita p^{er} dictionē ista si est t^{amen} latuit p^{ossunt} ab eis vix intelligi. Ad illud q^{uod} addi tur de phis pōt dici q^{uod} multas p^{er} dictiones latētes p^{ossunt} p^{ossunt} sicut negauerūt cōiter ēē aliq^{uod} p^{ri}nci^{pio} p^{er} tingeret cōns. sed dixerūt causatē p^{ri}nci^{pio} esse necessario cōntem. r^{atiō} tamē dixerūt p^{er} tingeret esse in

entibus. r^{atiō} aliqua p^{ossunt} tingeret fieri sed p^{er} dictionē includit aliq^{uod} p^{er} tingeret fieri in entibus r^{atiō} p^{ri}nci^{pio} m^{odum} cāz necessario cāre. sic d^{icitur} ductum ē vi. 8. p^{ri}nci^{pio}. r^{atiō} vi. 2. eiusdē. r^{atiō} al quantulū in. q. p^{ossunt} cēdēte. Ad illud q^{uod} additur de q^{uod}tuor causis que p^{ossunt} siderant methaphisico. pōt dici q^{uod} pbat abstrac tionem fm intellectū efficiētis a m^{odum} uēte r^{atiō} mutātē. nō aut^{em} omne abstractum fm p^{ossunt} siderationē intellectus opoz p^{ossunt} se separari fm esse ab eo a quo pōt fieri abstractio fm intellectum. r^{atiō} ideo ex h^{oc} sequit^{ur} q^{uod} in re sit aliq^{uod} efficiēs q^{uod} nō est mouēs vel mutans.

Tenentes primam

opi. potissime. p^{ossunt}ter hoc q^{uod} non inueni p^{er} dictionē in istis terminis aliud a deo r^{atiō} se sempiternū. r^{atiō} 2° p^{ossunt}ter hoc q^{uod} ratōne que vident p^{ossunt} p^{er} dictionē sūt sp^{iritus} ales. r^{atiō} ideo si de aliquo speciali p^{ossunt} bent p^{er} dictionē nō p^{ossunt} bāt hoc d^{icitur} omi alio a deo Et 3°. quia quedā rōes sūt de p^{ossunt} terito i vident sūt p^{ossunt}se fieri de futuro sic de p^{ossunt} terito. cū t^{amen} nulli negēt p^{ossunt} sibilitatē fu turi sine fine. aut p^{ossunt} sse fieri de success one sic de p^{ossunt} manētia. Isti r^{atiō} dent ad rōe p^{ossunt} tra istā opt^{ationem} que p^{ossunt} bant p^{er} dictionē. Ad p^{ri}ma. q^{uod} creatura aliqua potuit sem p^{ossunt} p^{er} ducta fuisse puta angelus cui^{us} ēē est in euo. Et si dicas q^{uod} creatura illa aliq^{uod} sit p^{ossunt} cederēt q^{uod} illa sit in instanti cui. r^{atiō} cū infertur q^{uod} tūc esset successiū nō sequi tur. quia filius dei sp^{iritus} generat. r^{atiō} tamē nō est aliq^{uod} successiū sed sūme p^{ossunt} manens. quia idē instās in quo generat sp^{iritus} manet ita dicerēt isti q^{uod} idē nunc manet in quo angeli accipit esse. r^{atiō} ita nō est successio successiua. n. semp aliā r^{atiō} aliā p^{ossunt} tem ac cipiūt fm esse. Ad aliā p^{ossunt} bationē de cōseruari r^{atiō} creari patebit in. q. de euo.

Ad illud additū de ēē acquisito p^{ossunt} cē dūt q^{uod} habet ēē acquisitū. quia nō habz ēē q^{uod} ex se sit formaliter necessariū. tamē nō videt necessarium q^{uod} sit acquisitum post nō ēē. q^{uod} acquisitio sic r^{atiō} receptio v^{erbo}

fieri sed dicitur
generetur fieri in
sario care. sic de
bi. 2. eiusdem. et alii
Ad illud quod
que considerantur
q. pbat abstrac
efficientis a mo
ine abstractione
ctus oportet pos
o a quo pot fieri
m. 7 ideo ex h
d efficientis quod no

primam

q. non inuenit
aliud a deo 7
tr hoc q. ratione
fictione sunt ipse
peciali pbat
omi alio a deo
fuit de pterito q
futuro sic de p
possessione futu
fieri de success
i vident ad roge
e dictione.
qua potuit sem
gelus cui? ce est
ratura illa aliq
instanti cui. 7 cu
cessum no sequi
nerat. 7 tamen no
tume pmanens
generat sp manet
te manet in quo
a no est successio
et aliam ptem ac
ia puatione de
ie in q. de euo
e acquisito per
a. quia no habet
necessarium. tam
sit acquisitum
sic 7 receptio vi

sufficienter stare si ex se non habeat illud
quod dicitur acquirere siue sit nouum siue anti
quum. Ad 2^{am} rationem de pho. 2. pyber.
omne quod est 2c. patet ratio di. 39. pmi.
ubi est adducta ista instantia ad pbandum
q. nihil contingenter est in illo instanti p q. e
qm oppositum tunc posset inesse. ex hoc p3
q. assumptum est falsum. imo in illo instanti in
quo 7 p quo est contingens est. sic ibi deductum
est 7 determinatum. Et idem dico de ca q.
causa non causat in q. tunc pcedit effectum
duratōe sed est ca in q. tunc pcedit effectum nā
si igit omnis ca pro illo instanti p quo cat
necessario cat 7 nulla contingit. omnis ca
in q. tunc cat necessario cat 7 nulla contin
genter. Ad 3^{am} posset negari in q. cūq.
lōe est sūlis impossibilitas ad eternitatem 7
sempiternitatem. quia n. apper dicitio ex
pte cuiuscūq. spci 7 ideo nec sūlis possi
bilitas. v. si pcedat de asino q. potuit fu
isse. pducit ab eterno 7 potuit generare
7 p pns ab ipso potuissent fuisse oēs as
ni generi vīq. ad istū. Et cū queris vtrū
fuissem finiti v. infiniti. negat q. sint isti
niti imo finiti. Et cū inferis. igit tota du
ra io a p. ductione illi? asini vīq. ad istū
fuissem finiti. negat pntia. ille. n. vī. pdu
ctus fuisset ab infinito: nō tū potuit ge
nerasse ab infinito: quia generatio neces
sario includit in creaturis q. sit mutatio
inter terminos oppositos puationem 7
formā. 7 quicqd. ē iter opposita sibi suc
cedentia nō pot. esse sempiternū. Et
si dicas q. tūc oportuit ipm per tempus
infinitū q. cūisse ad generandū cū tamen
fuisset pfe. tus 7 potēs generare. qd. videt
inconueniēs. R. asinus nō fuisset fact
pfectior ab eterno ad generandū q. deus
ad causandū. 7 tamē p te optuisset deū
quieuisse a causādo per infinitū q. si ima
ginatū. Ita q. dicitio cēt ipm aliqd. creas
se quin infinitū quasi pteritū imagiatu
pcessisset. 7 tamē in creatōe eius. s. i. dan
do totū eē ei quod habet in se eē n. videt
ita necessario includi nouitas sicut i ge
neratione que est a puatione ad formā.

non igit ē inconueniēs si oportuit asinū
generasse q. quieisset p infinitū imagina
tum a pte ante ab illa actione que neces
sario includit q. sit noua cū ponas deū
necessario quieuisse ab illa actione quā
nō oñdis includere formalit. nouitatem

Ad 4^{am} dico q. tota deductio de po
tētis illis videt eē supflua 7 multiplici
peccare. 7 tamē loquēdo de potentia sic
ipse pcedit in argumētando in fine. con
cludendū eēt fm cū q. potētia ad nō esse
necessario pcedit potētiā ad eē. 7 si ar
gumentū suū valet de potētis 7 trarijs
fm q. accipit a pho. i. de ce. 7 mū. debet
intelligi de potētis icōpossibilibus acti
bus suis. 7 tūc si potētia ad nō eē necessa
rio pcedat potētiā ad esse tūc eē neces
sario pcedit non eē. quia potētia ad non
eē nūq. est fm eē intellectū nisi in eodē p
cesserit eē. Ubi sciendū ē q. loquēdo
pprie de potētia. s. ante actū sūm imme
diatoz opposito nūq. ē in potētis op
positis simul. q. tūc careret vtroq. actu
7 ita nō eēt opposita imediata circa il
lud sū. 7 de illis vī ē q. potētia ad vnū
nō est sine actu alterius nō q. ille act. sit
receptiuis illius potētis. imo s. m. tū re
cipit illam potētiā sicut 7 eius actū. si
enī actus. a. pot. sit potētia. b. q. rō rece
ptiui. igit ipso. b. q. in eodē ē pus nā po
tētia actu. g. metha. b. aut pari rōe pus
est potētia ad. a. 7 ita idem pus 7 poste
rius eodē. sed potētia ad vnū necessario
pcomitat alterius act. ppter immediatio
nem actū ad vnū. Ad ppositū ol
co q. nō fuit ab eterno sub potētia ad
esse 7 sub potētia ad nō eē. s. b. qua tamē
pus dico q. s. b. potētia ad eē fm vīratem
quia sub non eē. 7 ita nō s. b. potētia ad
illud. si aut fuisset ab eterno fuisset sem
per sub potētia ad non esse. 7 nūquam
s. b. potētia adesse sed sub actu. Si aut
non loquaris de potentia ante actum il
lum sed quasi subiectua: 7 assumes ibi
eēntiam non esse sic in potētia ad esse nisi
s. b. non esse falsū est 7 ē improbatum.

Omittendo igitur de potestate ar^m bre-
uiter videtur stare in hoc, opposita que in
sunt eidem ordine nature non possunt eidem inesse
sibi ordine duratōis. quia pos duratōe in-
est quod pos nā inest. eē igitur et non eē eū in-
sunt ordine nature lapidi non possunt sibi inesse
eidem sibi duratōe. nec indifferenter se invicem
precedere. sed necio non eē pcedit duratōe
ipm eē. et ita non potuit semper fuisse. quia aut
non eē pos nā inest quod eē hoc. probant quia non
esse oportet lapidi ex se aliud. scilicet non oportet
tibi ex se se ex alio. Hic dico quod duo
opposita non insunt ordine nature eidem
quasi positivae loquendo de ordine nature
sic est de aiali et rationali. sibi et accente. sed
quasi positivae. scilicet quod altere inest nisi impe-
diret. qui modus expostus est in. q. pce-
dente exponendo opti. Aui. Et hoc modo
non oportet illud quod pos nā puenit alicui
pos duratōe puenire sibi. potest enim illud
quod non habet eē aliqd ex se pueniri a cau-
sa positivae vante sibi aliqd quod istud non
habet ex se. et ita pos duratōe haberet
oppositum quod istud. Ista ratio patet in
alijs. probaret enim arg^m quod deus non posset
creare mās sub forma. quia mā pos nā est
puata quod informata. quia ex se habet quod sit
puata ex alio quod sit informata. igitur non
posset in mā esse forma nisi duratōe p-
cessisset mā in formis. sed h^o non pcludit
quia mā non est ex se positivae puata sed pri-
uatiue tñ. quia non ex se hz formā sed ab
alio ut generante vel creante. et ipsa sola si
ne alia causa positivae sufficit ad hoc quod ipsa
sit puata: eēt igitur semper puata nisi eēt ali-
qua causa positivae impediēs eius puatōez
pcontinua. et tñ quia causa positivae potest a pñ^o
impedire ipsius eēntie mae puatōez dā-
do sibi eēntie semper sit puata. id non oportet
ex tali positate nāe necio pcludere p-
ositatē duratōis. Ad aliud de infi-
nitatis aialibus R^o. quicquid non potest fieri a
deo in vno die quia includit contradicōez
hoc non posset fieri in infinito pterito si
fuisset pp eandē rōnez. in ista enim die sunt
infinita instantia. imo in vna hora vni^o

diei in quoz quolibet possit creare aias
sic in vno die totis temporis infiniti si eēt. non
enim oportet eū deicere a die i die ut creet vna
aiam post alia. et ita si in infinitis instan-
tijs huius diei non potest creare infinitas
aias. quia h^o non est factibile. nec in infinitis
diebus totis pteriti posset infinitas aias
creasse. Et si dicas instantia h^o diei non
fuisse in actu sic sunt infiniti dies pteriti
hoc non sufficit. quia sic instantia infinita in-
finitoz diez in quibus creasset fuisset i po-
tētia p te sic indivisibile ē in pñ^o et non in
actu. quia nullū illoz fuisset in actu termi-
nus ipis ita est etiā de infinitis instanti-
bus huius diei. igitur equalē infinitatē videt hūc
instantia vni^o diei vel huius hore cū infini-
tis instanti-^o infinitoz diez. et ita videt
sequi positivae. pcederet tñ aliqui pñi non
eē impossibile infinitatē eē in accēntali or-
dinatis. sic p3 p Aui. 6. met. c. 3. causis.

Ad aliud de transitu infiniti videtur
improbare sempiternitatē successiuoz.
sed fm tenētes istā opti. non est sibi rō im-
possibilitatis in successivis et in pmanē-
tibus. quia pmanētia quicquid hz fm motus
suos possint mēsurari ipe. tñ fm eē sibi
le ponit mēsurari euo. et id ponēs pma-
nēs eē sine pñ^o non videt ponē aliqd infi-
nitū esse acceptū. Ista rōnem de infinito
successiuo pfirmat illa imaginatio de li-
nea pversa. quia si aliqua linea eēt qñ pro-
tensa in infinitū incipēs ab h^o pñcto a.
non eēt possibile quod eēt ptransita. igitur videt
quod etiā ecōverso imaginādo lineā qñ sic
acceptā in pteritū non videt possibile quod
sit accepta vsqz ad a. Ad vltimū ar-
gumentū dici potest quod egle maius et min^o
non pueniūt qñtitati mobil^o nisi finite. quia
pos diuidit p finitū et infinitū quod sibi co-
ueniat equalē vel inqualē. de rōne eniz
quāritatis maioris est excedere et mino-
ris excedi et equalis cōmensurari. qñ oia
vident concludere finitatem. et id negaret
infinitū esse equalē infinito. quia equa-
le et inqualē; et maius et min^o sunt diffi-
rentie quātitatis finite et non infinite.

Ad primum argu

mentum principale pcedo q materia e in genita 7 in corruptibilis. no tamē ex h^o sequit q sit sempiterna. quia no h³ materia vnde fiat. est tñ pducta tota q productio no ē generatio. quia generatio 7 corruptio sit compositoz no simpliciu

Ad aliud de sempiternitate tps: d^o q no valet. quia alias pcludit mouē no posse mutari. 7 rñsum ē ad illud i. q dcedenti. Et q arguit de añ: q no pcludit nisi de añ imaginato vel pñato. sic eternitas est añ quod nihil est vel sicut extra vniuersū nihil ē ibi vel negat extra. vel no affirmat nisi imaginatū extra.

Ad illud pñi de generatione quia ista ē aliq modo pabilis. corruptio vni⁹ generatio alterius quod p tanto vez quia nullā agēs naturale p se intendit corrūpere aliquid. sed p accidēs corrūpit illud quod est incōpossibile generatio quod p se intendit. tamē ex illo no sequr ppetuitas generatōis. quia vltima corrūptio potest pcomitari vltimā generationem. puta qñ omia mixta resolent in elementa. 7 tñc erit status tam generationis q corrūptōis. l³ illa vltima corrūptio no sit annihilatio. pñs tamē pponit cū ista ppositione vñā altā ppositionē. s. q tale generabile ē iterum corrūptibile. 7 et⁹ generatio alterius sit corrūptio quod no est vez sed arguēdo ppteritū oportet accipere istam. genēa o vnius ē corrūptio alterius. 7 ista no ita vera ex p se intentione agentis nālis ē illa pcedens. accidit. n. q generas corrūpat. ppter incōpossibilitatē termini corrūpendi cū terminio quē intendit. quia no oī pducere formā quā intendit nisi i mā pñte. 7 illa mā pñtis cōter ē sō for⁹ incōpossibili forme quā intendit. 7 ideo 3 ipm corrūpere ppositū pñtis: vt geret illud qō intendit. 7 dato q ex h^o seueret q nulla eēt generatio qñ pducit nū no oī q ps eius pexistat sō forma.

incōpossibili. 7 talē pductionē alicuius entis no oī eē destructionem alicui⁹ alterius entis sed tñ destructionē nihili siue no entis pñse. 7 tñc no oī illā pñā pductionē pcessisse aliū. q termin⁹ a q hui⁹ pductōis n̄ fuit termin⁹ ad quē alterius pductionis. qñ nihil i illa pductōe pducebat. Ad illud 4.^m arg^m de successione. pñi motū qñ d^o q agēs no causā p motū 7 no impedibil⁹ pōt hñe effectum sibi coeū diceret q vbi agēs 7 effectus pñt hñe eēntiā vñgenēā vera ē maior illa. s. vbi no pñt eē vñge⁹ s. pñtas nāe in cā de nēitate reqñt pñtatē duratio nis ei⁹ respectu effectūs ibi maior ē falsa. sic ē in pposito. Ad pñi in opp^m d^o co q vel illa no ē diffinitio creature sed descriptio quedā pcessa ab Arrio q quē arguit aug. qñ dicit filiū dei aliqñ no fuisse. 7 tñc sufficit aug⁹. accipe istam diffinitionē vel descriptiōē q cū vt pcessam: 7 ex negatione huius descriptiōis a filio dei pcessa ab eo pcludē q cū q no sit creatura. vel si ē diffinitio creature ppe lo⁹ quēdo de creatura incipit creatura. non tñ pñi hoc ē diffinitio cuiusl³ alterius a deo puta angeli vel hominis. qñ diceret q hui⁹ qō ē creatura accidit hec diffinitio sic si aqua poneret diffinitio incipientis 7 de facto eēt oē aliqd a deo tñc arguendo sic. omē aliqd a deo ē incipiens. q omne aliud a deo ē creatura no sequit. s. ē fallacia accñtis pñi extraneitatē mediū respectu tertij inquātū ppat ad pñi. n. n. qdqd repugnat accñti repugnat sō cui accidit tale accñs. Ad aliud d^o ifinito in multitudine 7 magnitudine rñsuz ē pus i rñsione d^o ifinitate actuali aiaz.

Truz creatio

āgelī sit idē āgelo. Et arguitur p^o q no. qñ fm Auic. 5 meth. eqñitas ē tñ eqñitas nec vna nec ples. igr pari rōe angel⁹ tātum ē angel⁹. 7 no ē idē sibi realit⁹ aliquis respōs. Preterea creatio angeli no ē nisi i pmo

instati nature qñ angelus accipit eē. sed angelus manet post pñū instas. ⁊ nihil manet sine eo qđ est idē sibi realit. igr ⁊c

Item si ita eēt deus nō posset angelū ānihilatū eundē numero reparare. pñs est falsū igit ⁊ añs. pbatio psequētie. quia nō pōt eandē creationē reparare vt videt quia nec eundē motū numero fm aliqđs qz interruptio phiberet illum eē eundē numero. Preterea ignis genitus ē cāliter ab alio igne generāte. ⁊ p pñs habz naturā ab ipō. ⁊ tñ creatō nō est in igne genito cāliter ab igne generāte. igitur ⁊c. mīnor pbat. qz tñ ignis genit⁹ haberet ab igne generāte qđ eēt creatura. qz a qñ qz agente est creatio in igne ab illo ignis creatur. pñs videt eē falsū qz ipm eē creaturā tñ dicit respectū ad creatorem.

Item mutatio differt a termino ad quez creatio ē mutatio igit ⁊c. pbat maior tñ qz mutatio pcedit terminū. tñ qz mutatio ē i genere passionis. quia ⁊ mot⁹ fm pmetatorē. s. phy. termi⁹ aut intrinsec⁹ ē eiusdē generis cū terminato. sic pñctus circuli. forma aut ad quā ē mutatio vel motus nō est de genē passionis. ex. s. ph. pbatio mioris. tñ qz noua relatio nō aduenit alicui sine mutatiōe alteri⁹ extremi p creationē ē noua relatio creature ad deū qz aliqd nouū dī de creatore. ⁊ nō nisi ppter nouā relatiōē in eo ad qđ dī. Lōit⁹ matur p aug. s. de tri. c. vlt. ea q sūt relatiua ad deū cū mutatiōe eius dī q dicūt existūt. tñ qz i oī gnē est aliqd vnū qđ ē mēsurā oīm alioz q sūt i illo genere. ex lo. metha. pñuz aut i gnē mutationū nō videt posse poni gnātiō. qz nō ē rō mutabilitatis in oīb⁹ mutabilibus. qz nō oīa mutabilia sūt genita. Silt nō ē maxia oppositiō in terminos generatiōis q sūt puatio ⁊ forma. s. maior oppositiō est i ter terminos creatiōis qui sūt contradictori⁹ vt ens ⁊ nihil. igitur creatio ē prima mutatio.

Oppositum qz si est alia. aut q creator

quod nō puenit. quia creatio est noua. aut mediū iter creatorem ⁊ creaturam. qđ nō puenit qz nō ē mediū. aut posteri⁹ re creata qđ nō puenit. qz est qñ via ad esse creature igr ⁊c. Et qz hec qñtio depēdet a quadā alia. s. dī idēmpitate relatiōis ad suū fūdamē. ⁊ hī speali⁹ loqn do dī relatione que ē creature ad deum. ideo quero.

Crux relatio creature ad deū sit eadē fūdamēto. q nō. si oīa alia a deo hñt relatiōē ad ipm. igr oīa alia eēt ad aliqd nō tñ accidentalit⁹ s. etiā p idēmpitate. pñs vī impossibile. qz illō ifert pba 4. metha. ex dicti dicētū oīa apparē eā vera. Preterea pñcata sūt p⁹ diuer⁹ sa. ex. s. ⁊. x. meth. ⁊ simplr diuer⁹ etiā qz ens fm se diuidit i illa. q nō hñt vni⁹ pñ dicamēti est idem ens alicui⁹ alteri⁹ pñ cam ēti. ergo nulla relatio est eadem alicui⁹ absoluto.

Oppositum. Nō min⁹ de pendet quod libet creatū ad deū qđ qđcūqz cātum ad aliud causatū. quia dependētia ad pñū videt eē essentialissima. s. totū hz relonez ad ptes eandē sibi. qz nō pōt esse totum ⁊ nō esse ex pñibus. q pari rōe ad cām pñmā hz extrinsecā hēbit dependētiā eandē sibi. s. n. cā extrinsecā nō pōat rē sic fac cā intrinsecā. pfectius tñ causaret rē q cā intrinsecā. pponē. n. includit impfectiōem s. potētiālitatem.

Hic dicitur q oīs relō ē eadē fūdamēto. p ista opi. arguit multipl. pmo qz relō trāffertur ad deū fm pñā rōnem relatiōis. ⁊ ideo i diuis dicūt manē duo pñdicamēta. pñcie. s. sba ⁊ relō. s. si de ratiōe relatiōis eēt qđ esset alia res a fūdamēto. igit i deo ē res ⁊ res. ⁊ ita pñ. qđ est dī simplicitatē diuiaz. Et ex h⁹ medio arguit generalit. s. ex simplicitate diuiaz nō. n. ē pñpositū albū sile q albū im. ⁊ p

ratio est non
et creaturam
dici. aut possum
tr. q. est q. i. v. a
Et q. hoc q. i. v. a
idempotentem
h. i. p. e. l. i. v. a
ture ad v. a. m.

relatio

deu sit eade f. i. o. si oia alia a
gr oia alia ead
z etia p idemp
qz illd uia p. s.
oia appar. i. i.
ta f. i. p. o. v. i. u. e.
r. i. v. i. u. e. r. i. a. t. i. o.
g. n. i. b. u. l. v. i. u. e.
c. u. i. a. l. t. e. r. i. p. d. e.
e. s. t. e. a. d. e. a. m. a.

No min. ex
p. p. e. n. d. e. r. q. u. o. d.
t. u. g. c. a. t. u. m. e. s.
i. d. e. a. d. p. m. o.
o. r. u. h. z. r. e. l. o. n. g.
p. o. t. e. s. t. e. t. e. t. u. m.
r. o. e. a. d. c. a. m. p.
p. e. d. e. n. t. i. a. e. a. m.
p. o. s. t. e. r. i. o. r. e. s. i. f. i.
u. l. a. r. e. t. e. r. e. g. r. a.
i. t. i. m. p. l. e. c. t. o. m.

q. o. i. s. r. e. l. o. e. a.
d. e. m. f. u. d. a. m. e. n. t. i.
t. i. p. l. i. c. i. p. i. o. q.
p. p. u. a. r. o. n. t. e. m.
c. u. i. m. a. n. e. o. u. o.
r. e. l. o. s. i. f. i. o. r. i. a.
r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. i.
z. i. t. a. p. p. o. s. i. t. i. o.
e. x. h. o. m. e. d. i. o.
p. l. i. c. i. t. a. t. e. o. i. a.
p. a. l. b. u. i. m. e. p.

p. n. s. r. e. l. o. s. i. m. i. l. i. t. u. d. i. s. n. o. a. d. d. i. t. a. l. i. a. r. e. a. f. u. n. d. a. m. e. n. t. o. 2. o. h. o. c. i. d. e. m. a. r. g. u. i. t. u. r. p. v. i. a. m. u. t. a. t. i. o. n. i. s. q. u. i. a. s. i. e. e. t. a. l. i. a. r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. o. i. g. i. t. e. i. u. i. c. u. i. q. u. i. f. u. d. a. m. e. n. t. o. i. p. s. a. a. d. u. e. n. i. r. e. t. d. e. n. o. u. o. i. p. s. m. m. u. t. a. r. e. t. r. e. a. l. i. t. e. r. h. o. c. v. i. d. e. t. u. r. n. e. g. a. r. e. m. u. l. t. e. a. u. t. e. n. t. e. s. p. h. i. 5. p. h. y. v. b. i. n. e. g. a. t. i. a. d. a. l. i. q. u. i. d. e. s. s. e. m. o. t. u. m. v. e. l. m. u. t. a. t. i. o. n. e. m. f. i. n. e. t. i. a. v. o. e. 3. d. e. t. r. i. A. n. s. e. t. i. a. m. o. n. o. 3. q. r. e. e. u. m. i. b. i. 3. o. a. r. g. u. i. t. e. x. h. o. c. s. i. r. e. l. a. t. i. o. e. e. t. a. l. i. a. r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. o. g. s. i. m. i. l. i. t. u. d. o. h. i. e. t. s. u. u. p. p. r. i. u. i. e. s. s. e. a. l. i. u. d. a. b. i. e. s. s. e. a. l. b. e. d. i. n. i. s. q. d. v. f. i. n. c. o. u. e. n. i. e. n. s. p. m. a. f. a. c. i. e. q. u. i. a. t. u. c. r. e. l. a. t. i. o. f. u. d. a. t. a. s. u. p. e. r. s. b. a. z. s. i. q. e. e. t. e. e. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. s. p. p. r. i. s. u. a. p. p. r. i. a. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. t. a. t. e. m. q. d. v. f. e. e. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. t. e. m. s. u. p. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. v. b. i. d. i. c. i. t. q. p. h. i. s. p. u. s. t. r. a. c. t. a. t. d. e. g. r. i. t. a. t. e. z. q. l. i. t. a. t. e. q. d. d. e. r. e. l. a. t. i. o. n. e. q. u. i. a. r. e. l. a. t. i. o. f. u. d. a. t. u. r. i. i. s. t. i. s. i. m. e. d. i. a. t. e. z. n. o. f. u. d. a. t. i. n. s. b. a. i. m. e. d. i. a. t. e. z. h. o. c. l. o. q. u. e. d. o. d. e. r. e. l. a. t. i. o. n. e. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. s. i. g. i. t. r. e. l. a. t. i. o. f. u. d. a. t. a. s. u. p. s. b. a. m. n. o. h. a. b. e. t. e. x. s. e. p. p. r. i. a. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. t. a. t. e. m. p. b. a. t. e. t. i. a. i. d. e. i. l. l. a. t. u. p. u. s. e. e. i. n. c. o. u. e. n. i. e. n. s. q. u. i. a. t. u. c. g. e. n. u. s. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s. n. o. e. s. s. e. t. s. i. m. p. l. e. x. s. i. z. q. u. a. s. i. p. p. o. s. i. t. u. e. x. i. n. z. a. d. q. d. v. i. d. e. t. i. c. o. u. e. n. i. e. n. s. q. z. p. m. u. s. p. e. c. e. p. t. i. c. u. i. u. s. i. z. g. e. n. e. r. i. p. m. i. o. z. e. s. i. m. p. l. e. x. o. i. o. v. t. v. f. g. i. d. e. 4. o. s. i. e. e. t. i. t. a. q. e. e. t. a. l. i. a. r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. o. e. e. t. t. u. c. p. e. c. e. s. s. u. s. i. n. i. f. i. n. i. t. u. m. i. r. e. l. o. n. i. b. u. s. n. a. m. s. i. i. s. t. a. r. e. l. a. t. i. o. f. i. t. a. l. i. a. r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. o. p. a. r. t. i. r. o. e. z. i. l. l. a. a. l. i. e. t. a. s. q. u. e. e. q. u. e. d. a. r. e. l. a. t. i. o. e. s. t. a. l. i. a. r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. o. z. s. i. c. e. r. i. t. p. e. c. e. s. s. u. s. i. n. f. i. n. i. t. u. m. i. r. e. l. a. t. i. o. n. i. b. u. s. z. h. o. c. e. i. n. c. o. u. e. n. i. e. n. s. 5. o. r. e. l. o. n. o. h. z. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. i. n. s. p. e. s. s. u. a. s. n. i. s. t. p. e. n. e. s. f. u. d. a. m. e. n. t. a. n. o. n. d. i. f. f. e. r. t. d. o. m. i. n. i. u. m. a. p. r. i. n. t. i. t. a. t. e. p. e. n. e. s. h. o. c. q. d. e. s. t. e. e. a. d. s. i. z. p. e. n. e. s. f. u. d. a. m. e. n. t. u. m. n. e. c. r. e. l. a. t. i. o. n. e. s. i. l. l. e. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. v. e. l. s. u. t. e. e. d. e. m. c. u. r. e. l. a. t. i. o. n. i. b. u. s. e. q. u. i. p. a. n. n. i. s. i. p. p. t. e. r. v. n. i. t. a. t. e. z. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. i. n. f. u. d. a. m. e. n. t. i. o. n. e. s. i. z. s. i. r. e. l. a. t. i. o. e. e. t. a. l. i. a. r. e. s. a. f. u. d. a. m. e. n. t. o. h. a. b. e. t. e. x. s. e. f. o. r. m. a. l. i. t. u. d. i. n. c. t. i. o. n. e. m. i. n. s. u. a. s. s. p. e. s. i. g. i. t. i. d. e. C. o. n. t. r. a. i. s. t. a. m. o. p. i. a. r. g. u. o. s. i. c. p. o. n. i. b. i. l. e. i. d. e. r. e. a. l. i. t. a. t. e. s. i. n. e. q. u. o. a. p. o. t. e. s. t. e. s. s. e. r. e. a. l. i. t. a. t. e. s. i. n. e. d. i. c. t. i. o. n. e. s. i. z. m. u. l. t. e. s. u. t. r. e. l. o. n. e. s. s. i. n. e. q. u. b. u. s. f. u. d. a. m. e. n. t. a. p. n. t. e. s. s. e. s. i. n. e. d. i. c. t. i. o. n. e. g. m. u. l. t. e. s. u. t. r. e. l. a. t. i. o. n. e. s. q. u. e. n. o. s. u. t. r. e. a. l. i. t. a. t. e. e. d. e. m. c. u. s. f. u. n. d. a. m. e. n. t. o.

dameto. Probatio maioris. q. q. i. s. e. n. t. i. t. r. e. a. l. i. t. e. r. s. i. t. r. e. a. l. i. t. a. t. e. z. n. o. s. i. t. r. e. a. l. i. t. a. t. e. v. f. e. e. o. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. p. m. i. p. n. c. i. p. i. j. e. x. q. p. r. i. n. c. i. p. i. o. v. i. d. e. t. s. t. a. t. i. m. p. c. l. u. d. i. d. i. u. e. r. s. i. t. a. s. e. n. t. i. u. q. z. s. i. d. e. a. l. i. q. u. i. b. u. s. d. u. o. b. u. s. d. i. c. a. n. t. p. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. a. e. o. d. e. m. m. o. q. u. o. d. i. c. u. n. t. d. e. e. i. s. v. i. d. e. t. u. r. e. s. s. e. n. o. i. d. e. m. z. i. t. a. s. i. p. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. a. e. s. s. e. z. n. o. e. s. s. e. d. i. c. a. n. t. e. s. s. e. d. e. e. i. s. v. i. d. e. n. t. e. s. s. e. n. o. i. d. e. m. i. n. e. s. s. e. s. i. u. e. n. o. i. d. e. m. e. n. s. C. o. f. i. r. m. a. t. u. r. i. s. t. u. d. q. u. i. a. s. i. i. l. l. a. m. a. i. o. r. n. e. g. e. t. n. o. v. i. d. e. t. u. r. r. e. l. i. n. q. u. i. t. v. n. d. e. p. o. s. s. i. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. e. n. t. i. u. p. b. a. r. i. d. i. c. e. r. e. t. u. r. n. a. p. r. o. t. e. r. u. o. n. o. t. i. m. q. i. n. v. n. o. s. u. p. p. o. s. i. t. o. p. l. u. r. e. s. n. a. t. u. r. e. v. t. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. z. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. s. i. n. t. e. a. d. e. m. s. e. d. q. s. o. r. t. e. s. z. p. l. a. t. o. l. s. o. r. t. e. s. z. l. a. p. i. s. v. e. l. a. l. b. u. m. n. o. d. i. f. f. e. r. u. t. r. e. a. l. i. t. e. r. E. t. s. i. a. r. g. u. a. t. p. t. r. a. e. u. m. q. s. o. r. t. e. s. p. o. t. e. s. t. e. s. s. e. s. o. r. t. e. s. n. o. e. x. i. s. t. e. r. e. l. a. p. i. d. e. z. p. h. o. c. p. c. l. u. d. a. t. u. r. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. v. n. i. u. s. a. b. a. l. i. o. v. e. l. s. o. r. t. e. s. p. o. t. e. s. t. e. s. s. o. r. t. e. s. z. n. o. e. a. l. b. u. s. z. p. h. o. c. p. c. l. u. d. a. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. s. b. i. z. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. n. e. g. a. b. i. t. u. r. p. n. t. i. a. q. u. i. a. p. t. e. r. u. u. s. n. e. g. a. b. i. t. t. i. b. i. p. o. s. i. t. i. o. n. e. c. u. i. i. n. i. t. e. r. i. s. z. c. u. i. i. n. n. i. t. u. n. t. i. s. t. e. p. n. t. i. e. q. u. a. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. e. t. i. a. m. t. u. n. e. g. a. s.

Hanc etia ppositione illa sūt distin-
cta realiter quoz vnū pōt manere sine
altero. negaret pteruus. negata vō ista
perit tota doctrina p. h. i. 7. r. o. p. t. i. c. o. z. q. u. a.
docet q. p. p. o. s. i. t. i. o. v. e. l. p. b. l. e. u. m. a. f. a. c. i. l. i. t. e. r.
d. e. s. t. r. u. i. t. p. t. r. a. d. i. c. t. i. o. n. e. i. n. u. e. n. t. a. s. e. d. d. i. f. f. i. c. i. l. i. t. e. r. p. s. t. r. u. i. t. s. i. a. u. t. e. z. n. e. g. e. t. p. p. o. s. i. t. i. o. i. s. t. a.
n. v. i. d. e. t. p. o. s. s. e. d. e. s. t. r. u. i. t. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. n. e. c. p. a. l. i. q. u. a. a. l. i. a. o. p. p. o. n. e. a. u. t.
s. a. l. t. e. n. o. f. a. c. i. l. i. t. e. r. z. f. a. c. i. l. l. i. m. e. v. f. p. o. s. s. e. s. u. s. t. i. n. e. r. i. q. z. n. u. l. l. u. s. l. o. c. u. s. f. i. n. e. u. l. a. b. e. o.
a. s. s. i. g. n. a. t. u. s. v. f. e. f. i. c. a. x. a. d. d. e. s. t. r. u. e. n. d. u. m. a. l. i. q. u. i. d. s. i. i. s. t. e. l. o. c. u. s. d. e. s. t. r. u. a. t. u. r. I. n. i. s. t. a.
e. t. i. a. m. v. i. a. p. h. i. l. o. s. o. p. h. i. f. u. n. d. a. t. i. l. l. a. v. i. a. o. m. o. t. u. s. i. u. e. m. u. t. a. t. i. o. n. e. a. d. p. b. a. n. d. u. m. o. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. q. u. a. v. t. i. f. p. h. i. s. a. d. p. b. a. n. d. u. m.
m. a. t. e. r. i. a. m. e. s. s. e. a. l. i. a. m. r. e. m. a. f. o. r. m. a. q. u. i. a. m. a. n. e. t. e. a. d. e. m. s. u. b. o. p. p. o. s. i. t. i. s. f. o. r. m. i. s. q. z. e. t. i. a. v. t. i. f. p. h. i. l. o. s. o. p. h. u. s. 4. p. h. y. a. d. p. b. a. n. d. u. m. l. o. c. u. s. e. s. s. e. a. l. i. u. d. a. l. o. c. a. t. o. q. u. i. a. i. d. e. m. l. o. c. u. s. m. a. n. e. t. c. u. m. d. i. u. e. r. s. i. s. l. o. c. a. t. i. s. m. i. n. o. z. e. t. i. a. m. a. p. p. a. r. e. t. i. n. o. m. n. i. b. u. s. r. e. l. a. t. i. o. n. i. b. u. s. q. u. o. z. u. m. f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. p. o. s. s. u. n. t. e. s. s. e.

sine terminis. sic est in oibus relationibus equi-
pan. sic sunt sicut eque et h. si enim hoc albi-
um sit et hoc albi non sit hoc albi est sine simi-
tudine. et si aliud albi fiat in hoc albo est
similitudo. potest igitur esse sine isto et cum isto sicut
est in multis relationibus dissimiliter. si. n. iste
sit homo et nullus alius subsit personae suae est sine
dignatione. et per eundem sensum servorum accessione. sic
dicit Boetius. et ita est de multis alijs de quibus
oibus non oportet adducere. Confirmat
etiam ista ratio quod ad se tota. quia iste confir-
mationes tacte valent per maiorem et minorem.
Si enim relatio nihil aliud sit realiter a fun-
damento quod tamen manet sine ea videtur nega-
ri incarnatio et separatio accidentium a substantia in
euch. videtur etiam negari ois propositio in enti-
bus. et ois calitas carum secundarum. probatur
primi inconuenientis. si idem realiter nunc habuere
sit unio eius ad verbum. igitur si verbum nunc
assumpsisset nunc illa et fecisset illa abso-
luta eandem ipsa equa realiter fuisset unita ver-
bo sic modo est unita verbo. quia tota realitas
fuisset tunc que modo. si etiam deponeret illam
nam manere tamen ipsa eadem in se manet nam
illa realiter unita verbo. et ita realiter sic nunc
est unita. quia saluaret tota realitas natu-
re tunc sic modo. 2^a etiam de euch. probatur.
quia si manet eadem quantitas que prius erat
panis et nihil aliud est inherencia eius panis.
et ipsamet quantitas. igitur illa vniens realiter
panis: vel enim informat nunc sic prius. 3^a
probatur quod si a. et b. componantur ab. et istarum
primum unio ad inuenire nihil aliud sit rea-
liter nisi ista absoluta a. et b. separatio
realiter a. et b. manet tota realitas illa que
est ipsorum a. et b. unitorum. et tunc a. et b. sepa-
rata manet realiter unita. et ita manet com-
positum separatis partibus. proponentibus. et ita com-
positum non erit propositum. quia quod manet com-
positum separatis partibus. proponentibus non est com-
positum ex eis. nihil enim esset tunc nisi unum
aggregatione. sic prius videtur deducere. 8.
me. Probatur etiam 4^a. quia quicquid cau-
tur a diuersis causis secundis perigit in
eis debita proportionem et approximationem
ad hoc quod causet ab eis. sed si ista appropi-

matio et proportio nihil sint nisi ipsamet
absoluta. igitur ista sunt realiter ita continua habet
effectus quoniam non sunt approximata sicut quoniam
sunt approximata. et ita ipsa approxima-
ta nihil possunt care realiter quod non possunt care ei
non approximata. nulla enim realitate alia
posita non potest aliqua res carere que prius
non potuit carere: et ita potuit fuisse argutus
in 3° membro ex partibus componentibus. quia si
a. et b. separata non proponantur ab. igitur nec ipsa
unita. quia eadem res sicut absque omni rea-
litate alia non potest aliquid care modo quod prius
non potuit. ita nec eadem res absque omni rea-
litate possit aliquid proponere quod prius non potuit
runt componere. igitur etc. Preterea 2° ar-
guo sic per predicta operi. nihil finitum pertinet
finitam perfectam pertinentia formale et virtu-
alem opposita formale. quia quod tunc cum
precedat in deo perfectissima continetia omni-
um perfectionum finitum identitate quod sunt in eo. non tamen
possunt pertinere opposita formale absolute
in se. sed si se possit habere talia opposita vir-
tualiter et relatiua formale. sed ex hoc con-
cludit infinitas fundamenti. sed equalitas
et inequalitas sunt opposita formale. et si
similitudo et dissimilitudo sicut saltem ad
idem correlatiuum. ista autem perfecte possunt funda-
ri in eodem fundamento successiue. igitur
idem fundamentum neutrum istorum pertinet vir-
tualiter et finitum perfecte identitate. quia quod ratio
non ambo eadem ratione nec alter. Preter-
ea 3° arguit. idem non pertinet plura eiusdem
rationis finitum perfecte identitate eadem sibi. sed
plures rationes eiusdem rationis sunt in eodem fun-
damento. sic plures similitudines fundant in
eadem albedine. Maior apparet inducti-
ue in oibus que pertinent plura per identitatem.
quia unum prius pertinet unum eiusdem rationis.

Item 4° sic. pertinet aliquid per identitatem
si est perfectius percludit etiam potentiam in eo esse
perfectius per identitatem. sic anima perfectior habet
perfectiore intellectum. et finitum ponentes eadem
esse formam intellectiua et sensitiua corpo-
reitalis et sive intellectiua perfectiore sen-
sitiua includit quod est sensitiua in brutis.
non autem semper fundamentum perfectius pertinet

In se pfectio relatione. qz nō omne al-
 bius est filius vt manifestū est ad sensū.
 igit rē. Preterea. 5° pnta in aliqb^o
 p identitate nō minus differūt in pntē-
 ribus magis distinctis. s; relatōes fun-
 date in duob^o generib^o minus differunt
 q^o due relatōes fundate in re eiusdem
 generis. imo i eadē spē spālissimā. qz eq-
 litas q^o fundat sup quāritatē: 7 silitudo
 fundata sup qualitatē min^o differūt: qz
 vnus modū q^o silitudo 7 relatio poten-
 actiue q^o pnt fundari sup eundē calozē
 qz alteri^o modi. igit rē. 6° relatio rō-
 nis est alia res rōnis a suo fūdamēto. q^o
 relatio realis erit alia res realis a suo fū-
 damento. pñā pbat. qz sicut relatio rō-
 nis est modus obiecti in pmo actu intel-
 lectus. 7 tñ nō est in se nihil in genere in-
 telligibiliū: sed est in se aliqd vere intelli-
 gibile 7 nō ita pñū vel eq^o pñū sic illud
 cuius est modus. 7 ita nō intelligit nisi i
 actu reflexo. 7 tñ nō ita pfecte sic illud
 cui^o est mod^o. ita etiā relatio realis 7 sit
 modus sui fundamētū 7 nō eq^o pmo cuz
 eo nec eq^o pfectū cū eo tñ in se est res ali-
 qua. qz qd in se nihil est nullius ē mod^o
 realis. nō enī est aliqd nomē gnālius q^o
 ens vel res fm Autē. i. me^o. c. 5. 7 ideo
 cui nō cōuenit ē ens vel res ei nō cōue-
 nit aliqd ē reale. Preterea pbat
 pñā ista ad quā inducte sūt rōnes p au-
 ctōitates 7 p^o p Aug^o. 5. de tri. c. 5. In
 rebus cātis qd nō fm sām dicit restat
 vt s; accñs dicat. vbi expōse vult q^o rela-
 tio sit accñs in creatura. 7 7 sit dubiū si
 hoc hēat intelligi de relatōe que est crea-
 ture ad deū. tñ verū est de illa relatōe
 q^o amittit pnt manēte fundamēto 7 fm ve-
 ritatē 7 fm suā intentionē. Item per
 Ambz. i. de tri. c. 5. Si pñs erat deus et
 postea p^o gnātōnis accessione mutatus
 est auertat deus hāc dementiā a fideiū
 mētib^o. q^o per solā accessionē relatōnis
 realis fieret mutatio in p^o diuina s; ipm
 qd nō ēēt nisi cēt illa relatio aliqua res
 alia a fundamēto. qz fūdamētū pexistit

Itē hll. i. 2. d. tri. dicit. Nasci qd erat
 iā nō tantū nasci est s; scipm demōstra-
 re nascendo. 7 loqitur de natiuitate filij
 dei. igit relatōe nouā dicit nasci. Itē
 phs in p^odicamētis. Adaliquid sūt que-
 cunq^o hocipm qd sūt ad aliud sūt. et p
 hanc rōz excludunt sbe q^o 7 sūt aliozū
 non tñ sūt ad aliqd igit accipit hocipm
 qd sūt nō p ēē in intellectu: sed p ēē in
 re. s. q^o relatōes in re hocipm qd sūt ali-
 ozū sūt. fundamētū aut nō est ad aliud
 hocipm qd ē. igit est aliud ēē huius: et
 aliud ēē illius. q^o rē. Itē Simplicius
 ibidē sup p^odicamēta ex intentionē decla-
 rat relatōe ad aliud et. Itē phs. i. 2.
 me^o. c. 2. vult q^o sicut pncipiata sūt alia
 ita 7 pncipia. 7 exemplificat spāliter de
 distinctione relatōnis ad alia 7 pncipio-
 rum relatōis ad pñ^o alioz. Itē Autē.
 3° me^o. c. de relatōe videt velle ex intē-
 tione q^o relatio hēat certitudinē. ppriaz
 7 in pñ^o. c. vult q^o fm suā certitudinem
 hēat ppriū in ēē 7 ppriū accñtalitatez.

Et qz posset pteruiri de relōnibus cō-
 cedendo eas nō ēē easdē realr fundamē-
 to. nō tñ ēē alias realitates negādo eas
 esse aliq^o res dīcēdo relatōe tñ ēē in
 actu intellectus. Cōtra hoc arguit p^o
 qz hoc destruit vnitatē vniuersi. 2° qz
 destruit omnē cōpositiōe in vniuerso:
 sbalem 7 accñtalē. 3° qz destruit omnē
 cālitate cāz scōaz. 4° qz realitatē sci-
 entiaz mathe. destruit. Primū pba-
 tur faciliū. q^o f. destruat vnitatē vniuer-
 si. qz fm pñm. i. 2. me^o. vnitās vniuersi
 est in ordine priū ad se inuicē 7 ad pri-
 mū. sicut vnitās exercitūs est in ordie p-
 riū exercitūs inter se 7 ad ducē. Et ex
 hoc nō negātes relatōe ēē rē extra actū
 intellectus pnt dīci verbū phl. i. 2. me^o. q^o
 tales q^o sic dīcūt incōnexā faciūt vniuer-
 si sām. 2° pbat. qz nihil est cōposi-
 tum sine vnione priū pponētū ita q^o p-
 tīb^o sepatīs nō manet ppositū. nihil autē
 reale dependet ab eo qd est tñ rō. 7 pze-
 cipue qd est tñ rō cāta p actū intellect^o

nostri. 7 saltem reale tale qđ nō est arti-
ficialē. igit nullū totū compositū erit re-
ale naturale si necessārio ad suū cē req-
rat relationē que relatio nihil ē nisi ens
rōnis. 3^m pbatur. qz causatio effect^{us}
realis nō requirit ens rōnis in cā. 7 non
pnt cause 2^e cāre nisi pportionate et ap-
proximate. igit si ista approximatio est
tantū ens rōnis nō poterunt sub ista ap-
proximatiōe cāre aliquid reale. qz sine
ista approximatiōe nō pnt cāre. Et si
ista approximatio que est relatio nulla
res est p te. igit cā 2ª nihil cōfert ad pos-
se causare. 4^m pbat. qz omēs pcloes
mathe^m demonstrant relatiōes de sbis.
qđ apparet p^o ex aucte phi. 13. me^o. c. i.
in fine. Boni autē matia spēs 7 ordo 7
cōmēsuratiō 7 determinatiō q maxie oñ-
dunt ma^o scie. qz illa ars est in pportōe
7 mēsuris aliquoz ad inuicē. 2° p3 b^o
p expientia discurredo p pcloes mathe-
ma. in qbus oibus cōiter pdicatū ē aliq
pa^o relatiua sic p3 incipiendo a p^o pcloe
geo^o vbi oñditur eqūlitas laterū de triā-
gulo vel de linea recta hoc pdicatū pos-
se esse basim vel latus trianguli equila-
teri. 7 ita in oibus alijs. puta qz triangu-
lus habet tres angulos equales duob^{us}
rectis. pa^o demonstrata ē tribus angulis
trianguli est ista. s. eqūlitas duob^{us} rectis
7 ita est in alijs. Qz si adhuc pteruiat
qz 13 relatiōes nō sūt formāl^{es} entia rōnis
sed aliqd extra intellectū 7 nō idē fūda-
mento. nō tñ sūt alia res a fundamēto:
sed tñ sūt modi ppij rei. Ista instātia
videt tñ ptendere de nomie modi 7 rei
licet enī modus nō sit ita res sic illa cui^{us}
est modus. nō tñ nulla res est sic nec nul-
lū ens. qz tñc nihil cēt. dicit enim bñs
Aug. i. d. doc xpi. c. i. qz signū fm q tñ
est signū est res aliqua 7 modus signatū
Et hoc pbat. qz oīno qđ nulla res ē ni-
hil est. 7 ita relatio cadit sub diuisiōe en-
tis fm se fm pñm. 5. me^o. nec omnia in
que diuidit ens s3 se sūt eque pfecta en-
tia: uno qualitas respectu sbi potest or-

ci modus. 7 tñ in se est vera res. ita relo-
licet sit modus. adhuc tñ est imperfectior
modus qualitate si sit extra intellectū 7
nō modus intrinsecus fundamēti sicut
est infinitas in deo 7 omnū essentialiū
que sūt in eo sicut dictū est di. 8. pmi li.
sequit qz talis modus alius a re ex natu-
ra rei sit res alia a fundamēto accipien-
do rez generalissime vt diuidit in. io. ge-
nera. Et si dicas qz genus relatiōis ē res
nō ppter modū illū q est habitudo ad
aliud: sed ppter rem cui cōuenit esse ad
aliud. hoc nō est verū. qz omne ens ad
se consideratū sub rōne absoluta potest
pūne cēntialiter ad aliqd genus absolu-
tum si est p se vnū. nullus enī modus cō-
cipiendi cū quo stare pōt vnitas per se
pceptus qui pceptus sit absolutus tollit
qn illud conceptū ptineat ad genus ab-
solutū. qz illud sic conceptū includit ali-
quid absolutū dictū de se in quid. 7 ali-
quid i quale p qđ distinguit ab alijs cō-
ceptibus absolutis vt gen^{us} 7 differentia
extra intellectū. omis talis est respectus
siue habitudo siue relatio siue qualiter
cūqz nominetur. qz ista sunt synoⁿ. 7 ille
respectus pōt per se cōcipi vt p se vnū
habēs aliqd pdicatū qdditatuū dictū
de eo in quid. 7 est aliqd extra aiām vt
pbatum est 7 distinctū ab illo in q fun-
datur. vt pbat in p^o ar. 3 potest habere
qlibet istoz respectū genus ppiuz vt
respectus sūt nō includēdo essentiali^{es} fū-
damenta. 7 ita realitas eoz que sunt in
isto genere nō est pñse talis ppter fūda-
mentū formāl^{is} loquēdo. qz fundamētū
est extra per se rōnem istoz vt hnt com-
pletā rōnem entis in genere reali. Sic
igit declarata realitate relatiōis in 2° ar-
ti^o 7 ctiā eius diuisione reali a fūdamē-
to in p^o arti. 7 hoc qrtū ad illas de qbus
cludunt rōnes ibi adducte. videt suffi-
cienter improbata pma opi. fm quēcūqz
qz intellectū ponat intelligi. Ad p^m
alteri^{us} opi. dico qz nihil alicui^{us} generis
dicit de deo sic dictū est di. 8. pmi. et sic

absoluta ita rationes que formaliter dicuntur de deo non sunt alicuius generis. sed transcendentia et passionem entis in communi. quia quicquid convenit enti in quantum est indifferens ad finitum et infinitum convenit ei prout.

Ad illud quod non est positus albus sile quod albus tantum. quoniam illud posset faciliter exponi faciendo vim in vocabulo dicendo compositio est simul positio. tamen non curando de vocabulo dicendum esse prout quod album sile est positus quod albus tantum quod habet in se actum et potentiam distincta realiter. hoc etiam dicitur per eundem ille per cuius optine istud argumentum. prout enim ipse nusquam est differentia intentionis sine prout et quod relatio differt a fundamento in creaturis differentia intentionis prout etiam in divinis personarum esse quasi composita et eentia esse quasi potentia et relationem quasi actum. sed ubi ista sunt quasi actus et quasi potentia ubi est quasi compositio. igitur ubi est actus et potentia ubi est vere prout non tamen est positio ex duabus entitatibus absolutis. quod altera entitas non est absoluta entitas. Ad 2^m de mutatione respondet Simplicius super predicamenta: quod sicut relatio non est forma ad se sed ad alterum: ita ille cui advenit non mutat ad se sed ad alium. et si tunc mutari dicat solus illud quod aliter se habet ad se nunc prout tunc non est mutatio in ad aliquid. I vero mutari sit eadem ad aliter se habere ad eum et ad alterum tunc mutatio est in ad aliquid sicut vult Simplicius. quod secundum relationem habet aliquis aliter ad alterum. prout tamen ponit quod non est possibile aliquid aliter habere ad alterum nisi aliter se habeat ad eum. ideo dicitur quod in ad aliquid non est motus unde solus ostendit in quibus predicamentis est per se primo motus et in quibus non. Item ibi ostendit quod in substantia non est motus et non ibi est mutatio. sed ex intentione prout non haberi nisi quod in ad aliquid non sit motus. cum quo tamen stat quod ibi sit mutatio.

Et confirmat ista responsio per auctorem Aristoteli. supra adductam qui relationem prout

esse aliam rem a fundamento et esse mutationem ad illam. Ad 3^m de inesse compositio quod relatio habet proprium suum inesse sicut dicitur Aristoteles 3. metaphysice. et tamen non sequitur compositio istius generis ex aliquibus essentialiter inclusis. quod etiam quantitas habet suum inesse quod non est de ratione sui generis formaliter. et tamen non est composita positione respiciendo naturam generis. hoc autem idem est. quod prout inest rei est et non est per se intellectu illius. quod tamen magis videtur esse verum de passione quod relatione. cum ergo arguitur quod relatio fundata super substantiam habet propriam accidentalitatem quod prout inesse. respondeo si aliqua sit talis relatio et de ipsa concludatur rationes supradictae in primo articulo. prout conclusio: utraque prout autem videtur esse vera de identitate specificam individui ad aliud individuum in specie: siue de similitudine essentiali secundum formam specificam. Ad 4^m de pressu in infinitum dico quod non sequitur. quia relatio seipsa refert ad fundamentum non enim potest esse absque fundamento nec absque se sine contradictione. ipsa enim ex parte et fundamento simul ambo sunt extrema illius relationis quod est ei ad fundamentum. ergo ipsa non est absque contradictione siue relatione eius ad fundamentum. et ita sine contradictione non potest esse sine fundamento. et ita relatio illa qua ad fundamentum refertur erit eadem sibi. et hoc magis patebit in propria solutione sequentis. quod. Ad 5^m de distinctione dico quod relatio habet suam distinctionem in suas species sicut aliud genus habet distinctionem et in species suas. et tamen illa non innotescit nisi per fundamenta propter modicam entitatem suam quam habet in fundamentis suis. ita etiam et in alijs accidentibus quod habent maiorem entitatem et realitatem et quod aliqui distinctionis sit per extrinsecam et cognoscitur ex distinctione extrinseca in eis. est tamen formalis intrinseca sed non innotescit nisi per extrinsecam. Hoc ergo visum de rationibus in communi videndum est de rationibus in speciali creature ad deum. et est una opinio. que dicit illam relationem esse eandem fundamentum: et hoc ita quod fundamentum nihil est nisi quidam relatio

ad deum: quia hęc creatura in se sit ens: i respectu tamē ad deū dī nō ens sūm anī. sic etiā licet in se sit ens absolutū tamen respectu dei nō est nisi quidā respectus. cū ista videt p̄cordare illud qđ dicit qđ relatio sit ratio sui fundamenti quod im probatū est. di. 3. p̄m. q. de vestigio. Contra istam opi. est aug. 7. de tri. c. 2. Omne qđ relatiue dī est aliqd exceptio ē relatiue. 7 in p̄m^o tertij. qđ nihil ē ad se. nō est qđ ad alīz dīcat fundamentū g relationis est aliq entitas formaliter nō includēs illā relationē formalit. quia si formaliter includeret eaz nō erit forma liter relatio ad aliud sed ad se. qz fūda mentū suū est formaliter ad se cū qđ possit formaliter idem. nec posset eē fūda mentū p̄mū relationis. adhuc. n. eēt querere de illa relatione p̄ma in qđ poneret. nō ē g precise aliqua relatio fūda mentū aliq relationis qđ etiā appet in relatiōib^o. diuinis vbi est maxima idēp̄tas in fun damento. 7 tñ fundamentū nō ē forma liter relatio qz tūc nō eēt p̄fectio forma liter infinita. Præterea dīffō indicat totā qđditatem rei si est p̄fecta. hęc dīffini tio lapidis nō includit essentialit^r vī for malit^r respectū ad aliud. qz tūc nō eēt dīffinitio lapidis vt ē in genere absoluto. 7 ita nō ē dīffinitio lapidis vt ē in gnē sbe vel vt spēs sbe. g in cētia lapidis nō in cludit formaliter aliqđ respectus. 3°. sic sūm istā opi. creature nō magis dīstin gaunt a deo qđ relones in diuinis inī se. qz oēs relones oppositē sūt eā dīstincte 7 specialit^r que p̄tinēt ad eundē modum relatiōz. relones aut diuīe qđ sūt relones originis p̄tinēt ad 2^m modū relatiōz ad quē etiā vident p̄tinere ille rōes qđ sūt in deo rōe cāe efficientis ad creaturam. igr sū creatura tñ sit relatio 7 relō opposi ta in deo sic filius ē relō sūstēns oppo sita relatiōi p̄ris q̄lis erit dīstinctio hic 7 inde Et confirmatur rō. qz tūc sup positū creatū nō ē nisi relatio quedaz sūstēns. 7 sic difficilius esset p̄cipē mo

dū existendi p^o create qđ increate. Et si dicas qđ creature differūt in nā abso luta in se nō sic diuīne p̄sone: hoc videt destruere positū. quia tūc creatura ha bebūt essentiam absolutā que nō tantūz erit relatiō. videt etiam sequi vltērius qđ minus differat creatura a deo qđ vna p̄sona diuīna ab alia p̄sona diuīna. quia in p̄sonis diuinis ē relō realis 7 mutua sed inter creaturā 7 deū nō est mutua re latio realis g rē. 4° ad p̄ncipale argu itur sic. qđ dīstinguunt formaliter nō sūt idem formalit^r 7 p̄cise. quia dīstinguerēt formalit^r 7 nō dīstinguerent formalit^r. qz nihil essent nisi illud indīstinctū forma liter. sed relatio creature ad deū nō dīstinguit forlit^r. nec spēs i diuersis creatur igr vel creature nō differūt spēs vel crea tura nō erit p̄cise illa relatio. p̄batio mi noris. illis relōnibus omibus in creatu ris correspondet idem extremū ex pte dei relationibus autē alterius rationis non correspondet terminus eiusdem ratōnis 5° sic. in creatura est triplex relatio ad deū. igr qua ratione ipsa nihil erit nisi vna relatio pari rōne nihil erit nisi alia relatio igr nō pōt p̄cise eē aliq vna istarum. nec pōt eē omēs iste. quia omēs iste differūt formalit^r inter se. 7 tūc quelibet vna cētia haberet dīstinctionē for malem a se ipsa: vel sic vna nā formalit^r 7 specificē nō est plura specificē. sed que libet natura hęc tres relationes respectu dei spēs dīfferentes. qđ p̄z. qz ecōuerso in deo ad creaturā sūt tres relones sūm rōez igr rē. Alii ponitū qđ ista relō angelī ad deūz dīffert realit^r ab eēn^o angelī. qđ p̄firmat p̄ aug. 5. de tri. c. 4. vbi dicit qđ in creatura qđqd nō sūm sūam dī restat vt sūm accūs dīcat. Et arguit qđ in creatu ris sit accūs. quod etiā expresse vult i co dem. c. 19. dicens. Illa sūt accūsia relati ua qđ cū aliqua mutatione rezz d quib^o dīcūt accidūt. 7 vult ex h^o relōne crea ture ad accūs. nō autem eam que relati ue dīcūt dei ad creaturaz. ex h^o exp̄ssius

vidē in fi. q. 3. tpaliter dici incipit deus
qđ antea nō dicebat manifestū est relati
ue dici. nō tñ fm accñs dei sed plane fm
accñs eius ad qđ dici aliqd de icipit re
latiue. Cōtra istud. sba est pōr accñte
tripli fm pñm. 7. met. l. cognitōe: diffi
nitōe: 7 tpe. Et h° qđ est eē pus tpe itel
ligit sic qđ nulla ē dīctio ex pte sbe qui
pōr posset eē duratōe oi accñte. 7 nō ē cō
tradictio qđ lapis eēt pōr duratōe oi de
pendētia ad deū. 7 p pñs nō ē dīctio la
pidē nō dependē ad deū. qđ videt absur
dū. Preterea. Aug. aut accipit ibi ac
cidēs cōiter p qlibet mutabili. 7 tūc sba
qlibet creatura erit accñs. qz ē mutabilis.
aut accipit ibi accñs p mutabili. i. amīs
sibili. l. qđ pōt alio manēre. l. sba amitti
7 h° manēre pōr duratōe vel nā. si hoc
mō. igit relatio creature ad deū non est
accñs. qz nō pōt creatura manē nec du
ratōe nec nā sine ista. Et hoc mō vide
tur ipse loq. c. 4. qđ sūt aliq accñtia in
sepabilia. qz etiā coruus manēs nō possit
amittere nigredinē. tñ pōt amittere plu
mas 7 alia qdam. hec qdem nō ē muta
tio. qz sic ipa amissio plume eēt mutatio
sed est amissio. qz sicut pluma est pōr nā
nigredine: ita etiā posset esse posterius
natura nigredine. hoc est nō pmo corū
pi corruptōe nigredinis.

Ad questionez istā
igit dico qđ relatio ad deū cōis oi creatu
re est idē realr fundamento. nō tñ idem
formalr nec pñse idē siue nō idē idēpti
tate adeqta ita qđ fundamētū sit tñ rēlo
formalr. pñm. pbat p duas rōnes. qz il
lud qđ pprie dicit inē alicui sine qđ illō
nō pōt eē. sine dīctōe ē idē sibi realr. re
latō aut ad deū pprie inēst lapidi 7 sine
ea nō potest eē lapis sine dīctōe. 7 illa
relatio est cidē realr lapidi. Probatio
maioris. qz sic dīctio dicta de aliqbz
est via pcludēdi distinctōez. ita ipossibi
litas recipiēdi predicationē dīctorio
rū pñentū ad eē est via pcludēdi idēp

titatē in eē. Et hoc vbi nō ē dependētia
eēntialis qđ requirit distinctionē manife
stā. Qđ declaro sic. qz impossibilitas qđ
a. sit sine b. aut ē ppter idēptitatē b. ad
a. aut est ppter pōritatē: aut similitatē i
nā. 7 si b. nō sit pus nāliter qđ a. nec neces
sario sūt nā. 7 a nō pōt eē absqz b. sequit
qđ a. sit idē b. si aut sit aliud 7 posterius
eo nō est verisile qđ nō possit esse sine eo
nālī absqz dīctōe. sed qđ inest alicui. p
prie sic relatio inest fūdamento. hoc ē ita
inest qđ si eēt aliud eē posterius eo nā. ta
le nec est pus nā: nec sūt cū eo cui inest. 7
si nēcio requirit ad esse eius ita qđ illud
aliud nō pōt eē sine eo: nēcio est idē realr
sibi. ita est in pposito. Adinor ē manife
sta. qz sic incōpossibile est lapidē eē sine
deo: ita incōpossibile est lapidē esse sine
dependētia eius ad deū. Nā si posset eē
sine dependētia illa posset eē sine termi
no illius dependētie. nō enī est incōpos
sibilitas essendi absqz terminio nisi ppter
ipam dependentiā nō est autē aliqd nō
necessariū simplr rō simplr necessariū. 7
7c. Cōtra rōnem istā insto. qz tūc que
libet relatio qđ inest eēntie diuine p actuz
intellectus diuini eēt eadē illi eēntie. p
batio. qz incōpossibile est illi eēntie esse
sine ea. si enī talis rēlo possit eē noua. 7
intellectus diuinus posset mutari. qđ ē
incōpossibile. sed ponē talē eandē illi est
ponē incōueniēs. qz tūc eēt realis. qđqd
enī est idē rei est reale. illa aut relatio nō
est realis. ex ol. 3. pñm. 7c. 2o incō
possibilitas sepatōis pōt eē ex rōne ipi
a quo aliqd est inseparabile. 7 pōt eē ab ali
quo extrinseco. Ex^m hui⁹ secūdi. qz fm
pñm. dīctio est celū eē sine motu. non
qđem ex cā intrinseca in celo. qz ē recep
tiū motus 7 indifferēs ad qetēm sic ad
motū. sed ex cā extrinseca mouēre. nō tñ
sequit qđ celū sit motus suus l3 nō possz
eē sine eo. mō dico qđ incōpossibilitas
essendi lapidē absqz dependētia eius ad
deū est ex rōne lapidis pñse. ex qua etiā
est rō incōpossibilitatis essendi lapidem

sine termino dependentie. quicquid enim est
 ratio requirendi terminum dependere est ratio ha-
 bendi dependentiam illam. sed in ista instan-
 tia adducta non est necessitas simpliciter inhe-
 rentie talis relationis nec incopossibilitas
 oppositi ex natura rei ex parte essentie diuine.
 quasi impossibilis sit ea esse nisi exigat ter-
 minum ad quem quod impossibile est non esse. sed
 tamen est incopossibilitas ex causa extrinseca.
 scilicet in intellectu diuino simpliciter nescio agen-
 te. et ideo incopossibilitas est ex parte eius no-
 uiter agere. 2^a ratio principalis ad primum me-
 brum solutionis est ista. quod uniformiter dici-
 tur de omni alio a deo nulli dicto ad deum
 accidit. sed talis relatio communis omni creatu-
 re uniformiter de omni alio a deo ad ip-
 sum deum. ergo nulli accidit. et ita est idem fun-
 damentum. probatio maioris. quod si alicui ac-
 cidit pari ratione et alteri. ut puta si relatio
 effectus ad causam accidit lapidi. et per primum
 est res alia a lapide. pari ratione ipsa habet
 relationem ad deum ut effectus ad causam. et tunc
 accidit sibi alia relatio effectus. et ita est
 alia relatio. et sic in infinitum. Contra istam
 rationem insto. quod non videtur inconueniens pro-
 cedere in infinitum in relationibus. dictum
 enim est in primo libro. quod relatio fundatur supra
 relationem sic proportionabilitas supra pro-
 portionem. Ex hoc arguitur. si fortis est idem
 identitate platonis. et pari ratione illa iden-
 titas est eadem identitatis. et prima identitas
 erat alia ab identitate fundamenti. quod fun-
 damentum poterat esse sine ea. ergo pari
 ratione quilibet identitas erit alia ab identi-
 tate illius cuius est. et ita erunt infinite rela-
 tiones reales. et ita potest argui de proportio-
 nalitatibus et similitudinibus. Ad istud rati-
 onem deo quod status est in 2° quod ut intelligat ac-
 cipiantur prima fundamenta fortis. et plura. inter
 que est identitas mutua. et dicatur illa in
 forte a. et illa in platone b. identitas autem
 a. ad b. dicatur c. et illa identitas e conuerso i
 b. dicatur d. dico tunc quod a. differt a forte quod
 fortis. potest esse sine a. quod potest esse sine eius ter-
 mino. et ipsa non potest esse sine termino a. tamen non

differt a. c. sed c. est idem sibi. quod a. non potest
 esse sine b. cum sint similes nature. et per primum pertradit
 est a esse nisi tam fundamentum eius quod est
 c. quod etiam terminus eius sit. sed fundamen-
 to et termino ipsius c. extrinsecus nescio erit
 c. ergo predictio est a. esse sine c. et c. inest forma-
 liter a. quod a. dicit idem ipsa eadem identitati
 que est c. ergo c. est idem ipsi a. et per primum ibi erit
 status. Et si queratur quod identitate est c. idem
 ipsi a. dico quod ipso a. quod illa identitas non
 est nisi rationis. quod simpliciter eiusdem ad se. Eo-
 dem modo est status de similitudinibus pro-
 portionalitatum. quod una proportionalitas est si-
 militas alteri similitudine essentiali. duo etiam
 individua eiusdem speciei dicuntur similia in for-
 ma specifica. et ita sicut est status in iden-
 titate specifica in 1° et non in 2°. ita et in si-
 militudine proportionalitatum. 2um articulus. scilicet
 quod relatio non sit eadem formaliter fundamen-
 to suppono manifestum ex intellectu eius
 quod dicit formaliter idem. quod per se ratio respec-
 tus non includit formaliter rationem absolutam.
 nec absolutum per se includit formalem rationem
 respectus. Sicut quod ibi addit quod fundamen-
 tum non sit precise ipsa relatio habet probatur con-
 tra illam opinionem. Et tunc intelligo qualiter possit
 esse vera identitas et non precise hoc modo.
 quando in creaturis aliquid continet per identi-
 tatem siue unitate plura non est hoc ex per-
 fectione illius contenti sed ex perfectione conti-
 nentis. sicut si anima intellectiva finem aliquod
 continent animum vegetatiuam et formam substantie
 non est hoc ex perfectione forme substantie. quod ipsa
 non continet omnes formas alias. sed ex perfecti-
 one anime intellective. sicut si hoc ens conti-
 neat qualibet passionem entis ut veritatem
 et bonitatem et unitatem. non est tamen ista conti-
 nentia ex perfectione preteriti. sed ex perfectione
 presentis. quemadmodum et in diuinis quod re-
 latio sit eadem fundamento non est ex perfe-
 ctione relationis quasi ipsa contineat essen-
 tiam per identitatem. sed ex infinitate forma-
 li centrie propter quam ipsa habet in se relati-
 onem per identitatem. In omnibus istis et maxi-
 me in creaturis preteritis non est precise pre-
 sentum. sed est ita perfecta entitas in se sicut

esset si contentū esset extra se vel sibi additū. imo pfectior entitas est. qz ex pfectione sua ptingit omnē aliā entitatē. unde anima intellectiva nō tm̄ est forma sba. quia tūc nō est pfecta: sed est ita pfecta illa vltima entitas que est ibi sicut si supponeret aliā entitatē a se. Ita dico in pposito qz fundamentū nō est tantū relatio quā ptingit per identitatē: s; ē ita absolutū sic si reslo eēt sibi addita vltimo nullā haberet relationē. quia non est hoc ex impfectione sua. sed ex pfectione vel simplr vel al: qualr. qz cōtinet illam relationē per identitatē ita qz ipa continētia quasi puenit ipam accidentalitatem relationis ne ipa possit eē accns. qz ipsa pfecte continet in sba. que tamen relatio si nō sic contineret ex se nō haberet forte qz esset per identitatē sba.

Ad argumēta prin

cipalia huius. q. ad p̄mū de. 4. me^o dico qz incōueniens est oia eē ad aliqd ita qz ipoz eē sit formalr ad aliud eē. sicut dicit illa opi. que dicit oia apparētia ē vera. que etiā dicit qz ipm eē rei est formalr in apparere. nec sic pcedo omia eē ad aliqd ita qz eoz esse sit formaliter ad aliud. imo ipoz esse est formalr ad aliqd licet per identitatē cōtineant esse illorum que sunt ad aliud. Alia respōsio infert omia esse ad aliqd vt ad opi. et ensū. Ad 2^m si negari posset de rebus: vel eoz que sunt in diuersis generibus. et tunc dicerent esse pmo diuersa quantū. s. ad rōnes formales eorum: ita qz nullū illorum formaliter includit alterū: nec aliqd alterius. licet p identitatem in existendo vnū cōtineat alterz otest tamē dici psequēter ad alia dicta huiusmodi relatio est transcendens. qz puenit entī anteq̄ descendat ad genera est transcendēs. sed qd puenit omni ut puenit entī anteq̄ in genera descendat. qd est tale est transcendēs et nō aliū generis determinatū. sicut sūt huiusmodi relationes. g.

Ad auctoritatem Aug. p vltima opi. cōcedo qz relationes in creaturis sunt accidētia loquēdo de relationibus creaturarū ad illa ad que nō dependēt eēntialiter. ad quēcūqz autē essentialr dependet a. ipa dependētia eius eēntialis non est sibi accns. hoc est non est aliud realr. et tunc illud p̄mū quod adducit de. c. 5. qz in rebus creatis illud qd nō fm sbam dicit restat. et ex ponendū est fm accns dici qd nō per se predicat in quid. et cum hoc est etiā mutabile. nō tamē manēte fundamēto: sed per mutationē fundamenti. et pma conditio deficit in p̄dicatis eēntialibus vel potius in sbalibus dictis de creaturis. 2^a conditio deficit in relationibus diuinis sed ambe concurrētes sufficiūt. et ita potest exponi vltima auctoritas d. 19. c. qz illa sunt accntia in his ad que dicit de. hoc est sunt simpliciter mutabilia. non tamē amissibilia. et sunt dicta accntialit: hoc est nō eēntialiter de svis. et vna conditio deficit in relationibus diuinis.

Ad primā questio

nem de creatōne dico qz creatio nō tantū videt importare relationē ad ocum in rōne cāe efficiētis. sed etiā respectum ad nō eē pcedens. et hoc ordine duratio nis vt accipit p̄prie creatō. sed iste ordo pōt intelligi vel ad nō esse imediate pcedens vel indistincte. et p^o. tm̄ dicit res creari in pmo instāti. et 2° pōt dici res semper creari oū manet. Si loqmur d p^o relatione. s. ad cām efficiētē p̄ solo ex. q. pcedenti. si de 2^a relatione videt qz illa nō sit eadē fundamēto qd sequit ex illo 2° put tantū cōuenit rei in p^o instāti si idē respectus ad non esse maneat tm̄ in illo instāti. absolutū autē manet post illud instans et manenti non manens non est idem realiter. Sed de ordine illo ad nō esse indistincte accepto videtur idem: nī si probari possit contradictio qz illa eēntia posset esse absqz respectu ad nō esse.

duratione pcedens qd si phibet h^o in 3°
q. qdita. qd pdictio sit lapide eē sine respe
ctu ad nō esse pcedens duratōe tūc pos
set dici pnter qd iste respectus nō differt a
fūdamento nisi qd iste respectus nō ē depē
dētia ad aliquid ad quod hīs illū eēn
tialiter dependeat nō est autē generaliter
dictū in pcedenti. q. qd oīs respect^{us} ē idē
realit^{er} cū suo fūdamento. sed omīs respe
ctus dependētie ad aliqd sine quo depē
dens nō pōt esse idem ē dependēti. Si
autē nō sit pdictio lapide esse sine tali or
dine ad nō esse. tūc planū est illū ordinē
nō esse idem fūdamento. Sic ergo l^o fm
vnā op. creatio fm vtrūq^{ue} respectū quē
dicitur idē fūdamento vl^{ter} saltē qd ad p^{ri}mū
respectū lz nō quantū ad 2^m.

Secundum primaz

opin. pōt rīderi ad p^{ri}mū argumentū qd
auctoritas loquit^{ur} de his p^{re}cise que p se
includunt in quidditate rel^{ationis} vnde qddi
tas est. vnde excludit vnū et multa. actū
et potentiā. quia nullū tale est de per se.
intellectu quidditatis. et ita pcedo qd nul
la relatio sit idē formalit^{er} fūdamento: et si
realiter et p idē p^{ri}mitatem qnq^{ue} p^{ri}nceat
in eo vt est in pposito. Ad 2^m patz qd
ille respectus ad deū non tūc manet in p
mo instanti sed semper dū manet res. si
cut dicit^{ur} in 2. q. 2°. di. h^o li. Ad 3^m er
si nō sit vez deum non posse reparare eū
dem motū de quo in 4° dicit^{ur}. tūc si h^o cō
cedatur pcedit ppter interruptionē que
fm eos phibet idē p^{ri}mitatē motus rep
ari et destructi sed hoc nō pcludit i ppo
sito nisi qd creatio nō posset repari eadē
in q^{ui}tū dicit ordinē immediatū ad nō esse.
non autē in q^{ui}tū dicit respectū ad cām
vnde idē respectus pōt repari. quia eadē
mīnitas fuit in matre xpi ad ipm post
resurrectionē que ante fuit. Ad 4^m
pcedi pōt qd creatō passiuā inest igni ab
igne gnāte. illa. i. crea^{ti}o qd oē aliō a deo
dicit^{ur} creati siue creetur siue generet^{ur}: nec
sequit^{ur} si inest ab igne generante: qd est ad

ignem generantē vt ad terminum: nat^{ur}
similitudo inest huic albo: et illi albo
generante ipa. et tūc nō oportet illā simi
tudinē esse ad generans sic ad terminū

Ad 5^m. cū arguitur de mutatōe illi
videt esse difficultas de maiori et minori
dico qd in mutatōe nāli vbi est mater
et forma et agens et compositū ex mā
forma et respectus multū. puta respectus
agentis ad ppositū. pductū: et econuer
so. respectus compositi pducti ad agē
tem. respectus materie ad formā et econ
uerso. et vtriusq^{ue} respectus ad totū et cō
uerso. et respectus compositi et forme
sentis ad oppositū pcedens. et nō soli
ista absoluta. i. compositū et formā
cesserūt sua opposita. sed etiam illos r
spectus materie ad formā et econuer
et forme ad compositū et econuerso. p
cesserūt opposita sua. et ideo pōt esse r
spectus oīum istoz respectū ad opp
sita sua. nec hoc tūc sed etiā omēs isti r
spectus sūt ab agente. et ideo pōt esse r
spectus istoz respectū ad agens. ita
de istis multis respectibus accipiendo
los qd sūt ad ppositū. materia hz resp
ctum ad formā sic pfectibile. et illud q
perficit ad perfectionē. et ista coeua sūt
exnīe ppositi. iste etiā respect^{us} est ab agē
te effectiue inducere formā et p^{er}ficiēte
materiā hac pfectione formalit^{er}: ita qd i res
ctu isto qd est materie ad formā vt recep
tiui ad pfectionē siue vt pfectibilis ad
fectionem fūdatur respectus passiui ad
agens. Iste etiā respect^{us} succedit suo op
posito. qz mā nō p^{ri}us fuit formata istoz
tres respectus vt dicit^{ur} mutatō passiuā se
re^{re} māe ad formā vt receptiui ad pfecti
onē siue vt pfectibilis ad pfectionē et re^{re}
passiui siue pducti ad agē siue pducti
et re^{re} posterioris ad oppositū pcedens
duo autē istoz respectū. i. p^{ri} et 3° vidē
vl^{ter} pcurrē ad mutatōē absolute non
ppando eā ad agē. et isti expmūt p illa
roz mutatōis qd dicit^{ur} aliqd mutari. q
aliqd ali^{ud} se hz nūc qd p^{ri}us si hīc expmūt

re^m m^{ae} ad formam siue pfectibilis ad pfectiōem s^m quā sic se h³. hoc est q^d ac tuat illa pfectione. s³ al^r q^d p^ri^o. ecce al^r respectus fundat^r i aliq^d respectu m^{ae} ad formā siue pfectibilis ad pfectiōem. Et si addat q^d mutari est aliq^d al^r se h³re nūc q^d p^ri^o ab aliq^d mutante. ecce s³ respectus. Ad p^ro^m s³ pōt dici q^d mutatio accep^rta p^rpe non est eadē forme. q^d mutatio tūc maneret manēte forma. nec ē eadē respectu m^{ae} ad formā nec e^o. q^d tunc s^p manet t^oū manet ppositū. sed est or do m^{ae} ad formā vt nou^r. i. immediatus ad talē ordinē. t^r neuter istoz ordinū ē dependentia cēntial ad aliq^d ad q^d de pendeat h³is illū ordinem. t^r iō neu^r ē iō ab absoluto. Sic g^o pcedit maior h³ rōis Et ad minozē dico q^d creatio ē pductio tot^r creati inēē non p^rsup^a aliq^d p^re eius ita q^d l³ creatum h³eat duas ptes q^rum altera nāl^r possit pcedere alterā t^r eā re cipe vt suā pfectiōem. tū vt totū creatur non videt h³m³ termin^r creationis eē ps aliqua s³ totale eē. aut saltē si loq^rmur d^o angelo creato ibi nihil est potentiale re cipiēns aliq^d actuale sub e^o oppo^o p^rfue rit. Et tunc si dicat mutas habitudo po tentialis ad actuale nouū. ita q^d potenti ale p^rfuerit in se t^r tū sine illo actu p³ q^d nulla creatio ē mutatio. q^d nllm poten tiale p^rexistebat. Si aut^r mutatio dicat noua actuatio ipsius potentialis ita q^d illud potentiale non p^rfuit sub actu. nec tū o³ q^d in se p^rfuerit. nec sic creatio ange li est mutatio. q^d nllm potentiale ē i eo tū sic possit dici q^d creatio ignis ē muta tio. si ignis crearet. q^d in eo ē potentiale t^r actuaret p formam. t^r al^r se h³et nūc q^d pus non q^d p^ri^o fuerat. sed q^d nunc sic se h³uerit p^ri^o sic mō. t^r videt q^d in diffini tione mutatiōis illud aliter se h³et nunc q^d p^ri^o non oporteat q^d accipiat pōitūe q^d planum ē non refert ad sōm s³ ad ter minum a q^d termin^r aut a q^d mutatiōis p^rpric non est aliq^d pōituum s³ p^rua tu s^m p^rim. s. p^rh³. dico tunc q^d v^l nulla

creatio est mutatio si oporteat s^p poten tiale in se p^rfuisse t^r nouiter actuari a for ma recepta. q^d nullius creati potentiale p^rfuit. vel saltē creatio simplicis non est mutatio si sufficiat potentiale nō fuisse sub illo actu i q^d nūc ē. t^r ita nouiter fuis se sub actu p mutatiōem. sed quocunq³ rōne illius ordiis immediati ad non cē p^r quem pcessū ē mutatiōem differre a for ma pcessū est ē creatiōem non eē eand^o real^r fundamento: q^d ille ordo imedia tus ad non eē non est idē si non maneat in p^rmo instati sicut ppter illū cundem ordinem nō manet creatio nisi i p^rmo i stanti cū forma.

Exto t^r vltio circa hāc di. vbi magi trac

eat de creatura mere spūali t^r creatura cōposita ex corporali t^r spūali Querit vtrū angelus t^r aia differat spē q^d nō. p^rmo q^d si eēntie diunt spē. g^o t^r po tentie q^d fundat in eis: t^r si p^ro^o. g^o t^r opati ones. t^r vlti^r g^o t^r obā. c^r. 2. de aia: p^ri^o s ē s^m. q^d idem ē obrī intellect^r angeli t^r mei. 2° sic Aug. de li. ar. 3. Angis t^r aia sunt nā pares sed officio ipares: s³ par tas nāe non ē in dīctib³ spē g^o t^r c^r. 3° q^d si sint alterius spēi vna s³ se tota erit no bilior altera. t^r p^r p^ris q^d l³ indiuiduum nobilioris erit nobili^r q^d l³ indiuiduo ig bilioris. t^r ita vel q^d l³ angelus erit pfecti or q^d l³ aia vel econuerso. t^r tūc vlti^r cū capacitas seq^r nām v^l erit capacitat^r ma ior cuiusq³ āgeli capacitate cuiuslibet aie vel e^o. t^r cū beatitudo req^rrat totam ca pacitatē nāe satlari seq^r q^d maior pfectiō neciō ē in quol³ angelo a^l hoc q^d sit be atus q^d sit in q^d l³ aia vel e^o. quoz vtrū q^d est falsū: q^d angel^r t^r aia se h³nt sic ex cedentia t^r excessa in beatitudine.

Contra Quanto forma crea ta ē nobilior tāto disti guit in plures gradus nobilitatis. sicut sunt plures forme mixti q^d elementares t^r p^res forme aiat q^d inaiati: t^r forte pla aialia q^d plante. igit^r plura erunt o^ria spē

in nā intellectiua q̄ non intellectiua. hoc non pōt ēē nisi angelus ⁊ aīa differant spē igr̄ rē. Conclō istū. q. est certa. s. q. angelus ⁊ aīa differāt spē. q. forme eiusdem rōnis hñt eandē rōnem pficiendi ⁊ non pficiendi. sed aīa nāl̄r est pfectiua corpis organici vt forma. angelus autē nāl̄r ē non pfectō aliē mae. igr̄ rē. Sed q̄ sit pma rō h' distinctōis specificē dī ab aliquib' q̄ vnibilitas ad māz. ⁊ nō vnitas ad mām. Contra for' ē finis mae ex 2 phylī. ⁊ iō distinctio mae est ppter distinctiōnem forme ⁊ non eō. vñ mēbra cerui differūt a membris leonis: qz aīa differt ab aīa. igr̄ non erit pma distinctio specificā h' ⁊ illius per mām ⁊ non mām. sed prior erit distinctio ipsorum actū in se. Qd pfirmat māifeste qz. n. hec mā est talis ⁊ illa nō. iō hec non est illa. igr̄ ista rō pficiendi ⁊ nō pficiendi non erit pma rō diuisiua.

Aliter dicitur q̄ gradus ^{intelligen} di maior vel minor in angelo: ⁊ aīa est pimum distinctiūm vñ' ab alio. qd pfirmat per simile. qz aīa sensitīua nō vīdet distingui in brutis nisi fm diuersos gradus sentiendi. ⁊ tñ ibi est dīa specificā. igitur ita potest ēē hic penes diuersos modos intelligendi pfectiorem ⁊ ipfectiorem. Quis aut sit iste distinctus modus intelligendi ponit q̄ angelus intelligit sine discursu ⁊ aīa intelligit cum discursu loquendo de intellectu nālī. ⁊ isti modi sunt distincti spē ⁊ sunt intellectualitatis alterius ⁊ alterius spē. Cōtra aīa non discurret circa pncipia sed circa pclusiones. q̄ si cognoscere sic ⁊ sic est alterius speciei. ⁊ iō requirat intelligētem alterius speciei erunt due intellectualitates alterius spē in vna anima vna inq̄tum inte ligit pncipia ⁊ alia in quatū intelligit conclusiones. Preterea aīa beata in obō beatifico nō discurret circa illud. discurret autē circa obm

cognitum nāl̄r. igr̄ esset alia intellectualitas spē beati inquantū intelligit deum ⁊ inq̄tum intelligit aliquid nāl̄r. Item tertio si intellectualitas angeli ⁊ aīe differunt spē. igr̄ illa que dependent eēntia liter ab ista ⁊ illa differunt spē. s. ab istā dependet eēntia liter visio beatifica angeli ⁊ aīe. s. n. angelus non sit tota cā visio nis sue nec aīa sue. tamen vtrāqz visio eēntia liter dependet ab intellectualitate nāe cuius est. igr̄ ista visio beatifica ⁊ i' differunt spē: quod est flm. quia oēs species diuerse hñt ordinem determinatū fm pfectius ⁊ ipfectius ita q̄ qdlibet in diuiduū pfectioris spēi excedit qdlibet i diuiduum ipfectioris. ⁊ tūc sequeretur q̄ vel quilibet beatitudo cuiuslibet aīe li excederet quālibet beatitudinē cuiuslibet aīe vel eō quorum vtrūqz est flm qz se habent sicut excedentia ⁊ excessa i beatitudine. Item q̄ritur qd intelligit p hoc q̄ dī angeli non intelligere discurrendo. aut q̄ angelus non hēt potentiā qua cognitio principijs possit cognoscere conclusiones si ille non eēt sibi pñ note actu vel habitu. ⁊ hoc tūc non videtur esse pfectionis i intellectu creato. immo hoc videt ēē ipfectionis in intellectu creato. qz pfectio in intellectu nō est supplens ipfectionem q̄ possit ex quib'usdam cognitīs vñaliter icludentib' alia illorum alioz cognitōem acquirere aut intelligitur q̄ iō non pōt discurrere qz oēs conclusiones sunt sibi actualiter note a pncipio ⁊ ita non pōt eas cognoscere discurrendo. s. hoc ē falsū. qz non oīa a pncipio actu ⁊ distictē cognoscit ⁊ intelligit. aut iō qz oīa sibi sunt habitualiter non a pncipio. ⁊ ideo nō pōt habitualē noticiā illorū acquirere ex pncipijs. ⁊ hoc non ponit differentiā essentialē intellectualitatis angeli a nobis. quia sic esset in aīa mea. qz si omnes conclusiones essent ibi note a pncipio. a dō imprimente noticiā simul cum noticiā pncipiorum ⁊ conclusionum ipsa nō

posset discurrere non propter impotentiā nature sed quia iam prehabet cognitionem et non potest acquirere de nouo id quod prehabet. hoc modo anima christi non discurrere sed ipsa nouit habitualiter omnia principia et conclusiones in principio et tamen ipsa non fuit natura angelica.

Dico tunc ad quæ

questionem quod quicquid est potens agere est aliquid quod ens habet actum primum. et porro est ibi finem nam ratio actus primi finem se quod in propria ratione ad actum secundum potest esse principium ita quod illud quo tale ens est principium actus secundum non sit aliud a natura sua. tamen prima entitas sua est natura sua ut est principium talis actus secundum sed natura sua ut in se est hec. et ita prima distinctio entis non est per naturam suam in quantum est principium talis operationis. sed per naturam suam ut hec natura. id est per identitatem ipsam sit principium actus secundum. Ita dico in proposito quod natura angelica sit principium intelligendi et volendi et anima similiter. ita quod iste potentie nihil ostendit entis anime additum tamen primum hic et ibi est hec natura et illa natura ad se. Et ista distinctio prima est ad quam sequitur illa distinctio principiorum operandi siue eiusdem actus siue operationum. aliarum. quia enim hec est natura id est est principium talis operationis et non conuerso. Exemplum huius est. sol habet virtutem generandi multa mixta inferius. et si queramus primam rationem distinctiois solis a planta non est prima ratio distinctiois unius ab alio per potentiam generandi plantam ex parte solis. quia si illa potentia concideretur aliquid non propter hoc est sol. nec distingueretur a planta sicut sol distinguitur. prima ergo ratio distinguendi est quia forma solis est talis forma. et forte plante est talis et ad hanc sequitur quod ista forma potest esse principium talium operationum et alia non. Ita dico in proposito quod quia angelus est talis natura ad se et anima talis natura ad se. id primo distinguuntur specie. non quidem sicut due species sed sicut

species et pars speciei. quia anima non est proprie species sed pars speciei. et tamen ipsa est prima ratio distinguendi suam speciem sicut et pars est alia ab angelo. et id prima ratio distinctiois specificæ ex parte speciei sue est in ipsa. Potest etiam addi id non sit necium per solutionem questionis quod intellectualitas angeli in quantum est intellectualitas non differt specie ab intellectualitate anime in quantum est intellectualitas. hoc est quod id iste actus primus et ille differunt specie ut considerant absolute in se non tamen finem illam perfectionem quam virtualiter continent finem quam sunt per actum duorum: quod videtur per hoc quod sunt circa obiecta eiusdem rationis et ad obiecta eiusdem rationis. sicut hoc est. quia si anima bonis et adque defunctis specie. non tamen propter hoc vis vis sua hic et ibi in quantum talis perfectio et talis defunctis specie. Istud autem est bene possibile quod potentia aliquid differat specie. et tamen potentia non diunt specie sicut passionibus entis continent per identitatem in entibus quantum tunc distinguitur specie. unitas. n. lapidis que non est realiter aliud a lapide. et unitas hominis que est realiter eadem homini non ita distinguuntur formaliter specie sicut homo et lapis. imo hec unitas et illa tamen videtur differre numero: hoc etiam declarat per aliud. quia sicut in eodem potest contineri per identitatem illa quorum est distinctio formalis quasi specificæ sicut in eadem anima includuntur perfectiones intellectuales et sensitives que ita sunt distincte formaliter sicut si esset due res ita et conuerso potest aliquid indistinctum formaliter contineri in distincto. Et si hoc est verum tunc planum est quod angelus et anima sic non distinguuntur specie primo per talem et tale intellectualitatem: imo nec primo nec non primo. quia talis intellectualitas in eis non distinguitur specie. Aut si istud non est verum sed relinquitur istud modo sicut dubium saltem primum dictum videtur satis clarum. scilicet quod per istud non est prima distinctio eorum.

Ad primum argu.

principalem pot' pcedi q' essentie angeli z
aie pnt differre spe z non tñ potentie si
illud dictū vtimū in solutōe sit verū z
tūc illud argumentū non pcedit: vel p
dici q' potentie dīentes spe ex parte fun
damenti non tñ ex pte obi p nī hīe actu
dīentes spe īgūm illi actus dependēt
a fūdamento illius potentie. sed isti sūt
eiusdem spei inquantum dependent ab
obiectis. z tūc concederet q' intellectio
angeli z hoīs de eodem intelligibili ex p
te obiecti est eadē spe. ex pte autem fun
damenti inquantum fundamētū ē potēs
tie rō agendi sūt alia spe. z tūc oportet
pcedere q' opationes simplr dīunt spe.
q' illa identitas fm quid ex parte obie
cti simplr non est idēitas in spe: s; alia
diuersitas simplr est diuersitas z identi
tas fm quid. Quēcūq. n. dīa suffic ad
distingūdū: sed non q'cūq. identitas
sufficit ad pfectam identitatē aliquozū
Et tūc videt sequi illud inconueniēs qd
illatū est contra scdām opi. de actib' be
atificis nisi forte diceret q' tota cā actus
beatifici est obm z q' potentie se habeāt
ibi respectu illius actus vt tñ receptiue
z passiue. z receptiua nō distinguūt for
mas receptas in spe sicut pz de albedie
in lapide z in ligno. Ad 2^m z ad omēs
auctes p similes pz p istam auctez Aug.
aia sola vītate pma formatur ppter h'
qdē nīl superius est aia. verū .n. ē i
rōne obi i quo dēscit. z quo ad hoc par
est ipsa angelo. q' nulla nā intellectual'
pōt quietari nisi in obō infinito. z ita i
relligenda est illa auctas z omnes simi
les. Ad tertiū concedi pōt q' qd'z indi
uiduum vnius excedit qd'z indiuiduū
alteri: sed q' sit illud nō oīz explicare an
3^m li. cōparando aiam xpī ad nām ange
licā. z pcedendū est totum ar^m vsqz ad
illud q' tota capacitas nāe satiat in bea
titudine: illa. n. ppō non est vā loquen
do de capacitate mere nāli: pōise .n. sati
at fm ppōtōem ad merita cōiter loqn
do. z i h' satiat sufficēnti appetit' delube

ratius. Qualr aut stare pōt pfecta bi
atitudo ex sola tali satietate ēt si appen
tus nālis possit ēē ad vltiorem pfecti
onēz non hitā poterit tractari als i mē
de beatitudine.

Irea distincti

onem scdām vbi agit magr ē
loco creatōis angeli z tpe qñ creabatur

Quero pmo de duob' pmo de mēu
ra duratōis exītie angelozū: z 2° de lo
angelozū: Quantū ad pmoz quero
vtrū in exītia actuali angeli sit aliq' sui
cessio formalr: q' non q' quātitas nō pōt
recipi i non q'to. igr nec successio q' quā
titas est pōt recipi in exītia angeli q' idi
uisibilis est. Confirmat rō. q' quanti
tas pmanens non pōt recipi i indiu. sibi
li. igr nec quātitas successiua. Preter
ea prius z posteri' in rōne numeri pnt i
tegrare rōnem tps: vbiqz aut est suc
cessio ibi est pus z posterius: z ibi pōt i
ueniri rō numeri z mensure. igr si i exī
tia actuali angeli cēt successio formalit'
ipsa mēsuraret tpe. Preterea Aug. 83
.q. q. cuum ē stabile. tps aut mutabile.

Item Dio^o. de ol. no. c. 5. z. io. Hec cū
ibi vident ibi dicunt ēē.

Contra Non necē est deū cre
are vnū angelum quā
do creat aliū angelū. igr pōt aliq's ange
lus ēē alio non exīte. z pōt angelus ali'
creari. ita q' ille sit alio exīte. igr ille q'
fuit isto non exīte z est cū isto nunc exī
te videt esse prior isto z ēē eius vt non
cuz isto videt pcedere. esse eius vt cum
isto. Preterea angls pōt annihilari cir
cūscriptio tpe. q'ro in q' nūc. nō in nunc
tps. q' illud non ē. nec in nūc eternita
tis formalr. nec i nunc cui. q' nūc illud
manz vnum z idem p te. igr in eod erit
z non erit que sūt contradictoria. Itē
aliq's angelus pōt esse z post annihilari
z iterū reparari. s; ēē reparatū non ē ita
vnum cū esse creato sicut si nulla irru
prio fuisset. alioquin ita vnū esset aliq'd

Interruptū sicut nō interruptū. qđ ē sūz. igit in alio nunc erit istud ēē angeli repa-
tū. 7 in alio nūc pūz erat creatū. 7 si hō
igit si māssisset sine interruptōe fuisset i a°
nūc qđ mō. pbatio hui⁹ pñe. tāta mora
fuisset dēscēntis quāta quietis. 7 p pñs
tanta mora nō tendentis potentis non
tendere quāta ēēt si actu tenderet.

Hic dicitur qđ in exētia a
ctuali angeli
est successio formalis. Pro ista opi. ar-
guit. quadrupl. pmo ex pte pseruatois
7 fundat rō sup auctem Aug. sup gen.
ad lram li. 8. c. 19. vbi vult qđ sicut aer
respectu solis nō est factus lucid⁹ s3 sit lu-
cidus. alioqn abñte sole remaneret aer
lucidus. ita se hēt creatura respectu dei
Idem etiam vult. i. 4. super Gen. ad lit-
teram. qđ deus nō ita se h3 respectu cre-
ature sicut edificator respectu domus.

Ex isto arguit sic: si creatura respectu
dei non est facta in ēē ab ipso deo s3 est
qđ infieri formalis. qđ formaliter sp ponit
tur in ēē a deo. 7 ita sicut cōtinue manet
ita continue ē creatio eius a deo. Con-
firmat istud. qđ pseruare nō est tñ non
destruere s3 est aliq actio dei positua. a
lioqn diceret cōseruare lumē qđ nō clau-
dit fenestrā. Simlir tñc annihilare esset
actio positua. qđ falsum ē. qđ annihilare
ē non agē. igit cōseruare est agē. Qđ
etiam appet ex hoc. qđ nulla creatura ē
in ēē suo indepēdēs. qđ nec act⁹ pur⁹. igit
ptinue inēēdo depēdet a cā 7 non tātū
a cā que dedit ēē 7 mō non dat. qđ pserua-
re tunc nihil ēēt nisi pūz egisse 7 modo
nō destruere. Si pcedantur oia ista qđ o-
us pseruādo agat pōitiue aliquid circa
creaturam tñ non actōe aliqua ptinua
qđ nulla est ibi forma fm quā possit as-
signari ptinuatō actōis nec etiaz alia 7
alia actōe sed semp eadē. Contra. hac
actōe nō habetur formaliter 7 vltima-
te illud ēē quod potest non haberi possi-
ta hac actione. hanc probō. qđ cā cāns
hac causatione est cā vltimate applica-

ta ad producendum effectum inesse. igit
tur si cum hoc possit stare effectum nō
esse non videtur qđ hac causatōe habea-
tur esse vltimate. sed hac causatōe po-
sita qua angelus producebatur in ēē po-
test angelus non habere esse cras. igitur
nō habet illud esse formaliter 7 vltima-
te illa causatione. 7 habet sic esse. igitur
alia causatione. Si dicas qđ non habet
ēē cum coexistētia in tpe crastino ex p-
ma factione sed ad hoc requiritur illud
futurum existere. 7 illo futuro existēte
tñc illa ratio futuri est ratio coexistēdi i
angelo. Contra. ita est i eternitate qđ nō
habet coexistētiā cum tēpore inquantū
exētia est. sed solū ex hoc qđ tēpus est co-
existēs ei 7 ideo si hec est causa nō disse-
rūt eum 7 eternitas. Similiter nō tñ
posita causatōe angelus non potest ha-
bere esse cū futuro. sed pōt non habere
fundamētum illius coexistētie. s. esse abso-
lutum. qđ illud esse absolutū nō habet ex
tali coexistētia. Itē 2. si ēē ei⁹ est simplex
7 imutabile. qđ sicut deus non potest fa-
cere angelum nō fuisse ita nec nō fore.

Cōfirmatur ratio qđ in eternitate nō si-
pcontradictoria vera de volūtate diuina.
neqz ēt volitio diuina est respectu ptra-
dictorioz vt pcontradictoria sunt. sed de⁹ i
eternitate potuit velle creare angelum
vnū 7 eūdem annihilare. igit voluit ip-
sum esse 7 voluit ipm non esse. vel non
voluit cū esse 7 voluit eū esse. sed opor-
tet hic inuenire aliquas pdictōes ex par-
te esse 7 nō esse vt nō sint cōtradictoria.
sed ista que tollerēt pcontradictōem nō vi-
dētur posse assignari nisi diuersa nunc.
puta qđ voluit ipm esse pro a. 7 nō volu-
it ipm esse pro b. igitur impossibile fuit
deū velle creare angelum vnū 7 annihila-
re eundem nisi vellet hoc 7 illud pro
diuersis nūc. sed ponit velle hoc 7 illud
absqz respectu ad tēpus. qđ necesse est po-
tuisse ex parte angeli itelligi aliud 7 ali-
ud nūc absqz respectu ad tēpus ista alie-
tas nō potest esse nisi ipsoz nunc cui

igitur rē. Tertia via arguit de infinitate. quia cum angelus durabit in infinitum cum toto tempore futuro si nūc h3 totam suā duratōem: uam habebit semper. igitur nūc formaliter habet duratōem infinitatē. Hoc cōfirmatur. qz illud nūc quod est ex se tale q potest coexistere infinito est formaliter infinitum. sicut si angelus cūc haberet i se vñ posset coexistere omni loco eēt infinitus h3 locum. Et si dicatur q hoc non est verū nisi habeat ex se vnde possit sic coexistere. Cōtra: licet nō habeat ex se vñ sit coexistens. 7 ideo effectiue ex se nō habeat infinitatē. tamē sicut formaliter habet vñ sic coexistat ita videtur formaliter infinitum sicut si haberet vñ esset presēs toti loco actuali 7 potenciali licz effectiue a deo esset immensus licz non a se effectiue: 7 licet imensitas sua nō eā retur immensitati diuine fm itensionem. tñ equaretur fm extēsiōez ita q nūq posset deus esse per suā immensitatē nisi vbi posset esse angelus. - Et cōfirmat ista ratio: quia negatio negatōis est affirmatio positōis. igitur negatōes infinitarū negatōum ponūt infinitas positōes vel vnam formaliter infinitam: sed angelus habēs istam coextētiā simplicē habet ex ipsa negatōes infinitarū negatōnum. s. n. esse cum infinitis instantibus. temporis: igitur habet ex ipsa infinitas positōes vel vnā positōem virtualiter infinitam. Quarta via est ex ordine eorū que possūt esse i euo: potuit enim angelus fuisse creatus non peccator sed innocens 7 potuit postea peccare 7 non peccare circūscripto omni tempore. igitur iste angelus prius fuisset inocens q peccator. ergo prius 7 posterius sūt in eis eius. Simlr potuit vnus angelus p us creari 7 postea statiz annihilari 7 postea alius creari ille primus nūq fuit illo scōo existente. ergo nec in eodē nūc cum illo. igitur est prius vnus 7 alius posterius. quia si fuerunt 7 non simul: igit

vnus post alium: igitur si vnus alius existisset cum illis ambobus fuisset in eis eius prius 7 posterius sicut esse vniū istorum est prius q esse alterius. Pz ista positōe sunt auctoritates beati Augustini. q. cōfessi. nūc temporis si semper staret 7 non fluere nō esset tempus sed eternitas: 7 videtur ibi loqui de vera eternitate dei exponendo illud ps. Tu autem idem ipse es 7 anni tui nō deficiunt. Preterea idem. 4. sup gen. Pater meus vltimo modo operatur rē. Qd at ait vsqz continuatōem operis significat hoc probat subdens. aliter. n. posset intelligi si diceret nūc operatur vbi nō est necesse v operis continuatōem acciperemus. aliter aut cogit intelligi cum ait vsqz nūc ex illo. s. quo cūcta operatus est vel cōdidi ex nihilo: hec ille. Preterea Boetii de trinitate. Quāuis fm phos de corporibz celestibus 7 spiritibus possit dici q sūt semper. magna tñ est differētia in semp esse. in deo. n. rātum presēs est n. currēs. nūc autē fluens facit sempiternitatē. i. euum. Preterea Dama. li. i. c. 15. Sculum dicitur quod semper protēditur cū eternis velut spaciūm. Irē Gregori. 27. moral. sup illud Job. Numerus dierum rē. de angelis ait. In eis initū certimus cū mētem retro reuocamus: de nō recipit ex alio nec quibuscūqz. Preterea Ansel. p solo. 20. Hoc quoqz modo trāsissio a et eterna qz tua 7 illorū eternitas toto tibi pns est cū illa nondū habeat de sua eternitate qd vterū ē sicut tā nō hnt qd pteritū ē. Irē hiero. ad Marcellū. Solus deus nō nouit fuisse nec futurū ē.

Contra istam positionem arguit qz eludat ptradictōem: qz vbi est successio ibi ē prius 7 posterius q nō sūt fil sed adueniēte posteriori prius decidit. 7 per pns prius veterascit 7 posterius nouum est. Sed si intelligat successione esse in mēsurā absqz hoc qz

novatio sit i mensurato. ptra hoc arguf
tur. quia fm phm. 4. physt. prius 7 po
sterius sunt i tempore ppter prius 7 po
sterius i motu. ita q si nō esset aliud et
aliud i motu non esset prius 7 posterius
in tēpore. igitur a simili si nō sit aliqua
existētia noua i euiterno nec allq noui
tas in euo. 7 sic si nō sit prius 7 posteri
in mensurato nō erit aliqua distinctio i
ter prius 7 posterius in mensura. hoc ē
pfirmat per philosophū. iō methaphy
sice. qz scdm eum mensura d3 esse vnige
nea mensurato. 7 ita si mensura sit diuisi
bilis 7 mensuratum: qd ē probatur p
hoc. quia indiuisibile inquantū indiui
sibile nō potest mensurari diuisibili.

Preterea nūc eui si desinit 7 non sem
per manet idem hoc nō potest esse prop
ter defectuz subiecti. quia per se subiectū
manet idem. nec pōt poni ppter aliquā
causā corrupētem. quia nō videt assū
gnari posse causā corrupēs. igitur nō
deficit. aliter est de nūc tempozis. qz ipi
us subiectum pximum deficit: s. mutatio
Preterea si est hic aliqua innouatio 7
iuerteratio inanens circa idem. g illud p
prie mutatur. qz illud aliter se habet nē
q prius. mutatiois autē mēsurā est nunc
tpis. g euitnū iqtuz pōit mēsurari nē eui
mensurabit nē tpis. Pro hac positiōe ē
auctoritas Augu. de ciui. li. ij. c. ij. qre.

Hanc conclusionē

negatiuā tenēdo dupl'r ponitur differē
tia cui ad tēpus 7 eternitatem. Cōtra
istum modū ponendi arguo: videt. n. p
tradidere sibi ipsi. quia si in euiterno nō
est successio sequitur q esse quod habet
i prefeti nūc habeat in sequēti nunc: sed
esse angelī quātum est ex se habet termi
nari sicut dicit expresse 7 ponit q eum
potest in quolibet instanti quantum est
ex se deficere: igitur si istud euiternum
habeat formaliter esse euz isto nūc hoc
nō potest esse fm illud idem esse: quia il
lud esse habuit terminari cum illo nūc

fm illos. igitur oportet q vel alio eē sit
cum isto nūc scdo vel eodem iteruz po
sito. Preterea q dicit impossibilia esse
q iferuntur 7 illa nō sequi ex hoc q eui
ponitur indiuisibile sed ex negatione tē
poris q negatio est impossibilis euz
positiōe eui. 7 ppter illā impossibilita
tatem sequit impossibile d euiterno. b
nō videt rōabile. qz fm ipm quicquid est
prius nā qrtum est ex se potest esse prius
duratiōe hoc ē ex pte suisibi n repugnat
eē pus duratiōe qn absq ptradictiōe q
tum ē ex parte sui possit eē sine posteri
ore respectu cui dicitur eē pri nā. 7 ita
ipso posito 7 posteriore nō posito nulla
ptradictiō ē ex parte prius nāliter nec
alic qd ptinet ad ipsum inquantū pri
est: sed euiternū 7 mensura eius ppta
sunt nāliter priora omni respectu ad tē
p' sicut fundamentū ē prius relatiōe igr
ex tali hypothēsi nō sequit in composi
tis ex pte euiterni in quātum euiternuz
est. Ex b' est qz l3 nēcio ad sōm seqē
ppria passio. tñ qz sb3 est prius natura
passione n est ptradictio ex parte subie
ti q sōm sit prius duratione sua propa
passione quantum est ex parte subiecti.
Et si hoc opponatur nulla incōpossibi
litas sequit ex parte subiecti in se eodez
mō quo est prius passione cōtradictio.
igr si aliqua sequat hoc ē p locū extrin
secū ex habitudine. s. cāe ad effectuz. ita
igitur si est necia habitudo cui ad ipus
tanq prius nā ad posterius nā ppter
negationem posterioris ponendo prius
nō sequeretur aliqua ptradictio ex par
te poris f3 se nec ex pte alicuius alteri
qd puenit pori fm se. ista at illata. s. an
gelū n posse eē porē alio angelo vel non
posse eē post suum n eē sūt incōpossibi
lia p se ex pte euiterni inquantū euiternū
est. igr rē. Et q pbat etiā illā neces
sitate pcomitatie tpis ad euuz ppter or
dinē imperfectiōis ad imperfectius nō v3
sufficere. hoc. n. n cōcluderet d ptinētia
quantitativa sed quidditativa sicut si

Qui nult tenere pri

tem duratiua ppetuam. ⁊ hoc vna cā
one cōtinua vel infinitis cātōnibus ē
dem ē dat ei semp vniformiter quo ex
tendat toti tempori. Ad argumenta
ptra illam positiōem ad p̄mū qđ pbat
p̄dictōez sequi ex ea rīdeo qđ illa du
ratiōe siue moza eēndi que est p̄cise suc
cessiua est inouatiō ⁊ pars eius vna re
cedit ⁊ alia succedit ⁊ generalr vna par
succedit alteri. non tñ est inouatiō aliā
illa extētia cuius est illa moza. sicut si po
neretur caro non hñs partem ⁊ partes
sub eadem quātitate pmanente tunc ef
fer ibi aletas ptiū ⁊ ipa extensione foia
liter. que quātitas est absqz extēsiōe vl
diuersitate partiū eius cui accidit talis
extēsiō. ⁊ cum pbat non esse distinctio
mensura p p̄m. 4. phisic. nisi fuerit
distinctio in mesurato. dico qđ bñ sequi
tur si ptes temporis si alie qđ partes mo
tus sint alie. sicut ab effectu ad cām. sed
non ē necesse qđ in quibuscūqz ptes ou
rationis sunt alie qđ aliqua distinctio p
um p̄orum sit cā huius distinctiōis. qz il
la que alicui est scōa pōt in alio esse p̄i
ma. Exemplum hui⁹ est. ignis calefacit
⁊ defecit. ppter accētia distincta ordia
ta ⁊ igne: ita qđ distinctio actōz ē ibi 2^a p̄
supponēs aliā distinctiōem pōzē lz distic
tōez accētiū actiōz: lz ex hoc n̄ seqt qđ
vbicūqz est distinctio actionū qđ ipa sit
scōa. qz si i sole cōtinerent vtuāl illa ac
cidentia distincta ignis tunc p̄ma distin
ctio ibi eēt actionum que tñ fuit scōda
respectu ignis. sic dicendū est in p̄posi
to. Ad aliud ar^m dico qđ nunc potest
deficere. qz ex se hēt tñ raptim transire
lz sbiectum eius maneat idēz nec aliqđ
agens corumpat ipm. ⁊ qđ nūc tēporis
deficiat deficiente suo p̄pilo sbiecto ac
cidit sibi qđ sbm eius p̄ximū deficiat. qz
si illud maneret idēz sicut ē in quiescente.
tēc posset dici qđ illō agēs p qđ ē aliud
nunc succedens isti producendo aliō nō
incompossibile isti destruit illud nō ex
se p̄mo sed ex consequenti. Et si q̄ras

tunc i quo deficiat istud nunc aut in se aut in alio. sicut arguit pbus. 4. physi. dico q̄ deficere sicut ⁊ desinere potest ex poni dupliciter. Uno modo per positō nem presentis ⁊ negationem futuri. vel per positionem preteriti ⁊ negationem presentis. Primo modo debet exponi i indiuisibilibus ⁊ in his que habent vltimum sui esse. illa. n. non hnt primū sui non eē ⁊ tunc desinunt cum sunt. ⁊ hoc mō nunc desinit in se. qz nūc ē ⁊ post hō non erit. Et si queras p̄mum sui nō esse nullum ē sicut nec alicuius habentis vltimum esse.

Alio modo posset conclusio sustineri licet non ad intentionem ponentis illam pōnem principalem q̄ tota exntia angelī manet fm q̄ absoluta est habēs tñ nouum ⁊ nouum respectū ad ipsam cām. ita q̄ ipsa tota vt sub vno respectu ad cām suam cāntem succedit sibi ipsi vt sū alio respectu ad cōseruantē. Et ista via forte esset facilior ad tenendū successio nem q̄ p̄or que ponit quātitatē lz eēt ex alia pte multum difficile sustinē quōd eēt ibi vera successio absqz oi distinctio ne i absoluto quocūqz siue in fūdamen to siue in termino.

Sed contra conclonem dīcte opi. i se sūū p̄mo siue scōdō sustineatur arguo sic. aut nūc eui qd̄ ponitur aliud ⁊ aliud abso^m fm p̄mum modū sustinendi opi. est idē exntie actuali aut aliud. si idēz. patet q̄ sicut exntia actualis manet eadem ita ⁊ nunc eui. Si aliud contra. sicut ipa exntia pōt infinites poni in eē. ita videt q̄ illud idem nunc absolutum aliud ab ea potest frequenter poni in eē. ⁊ ita pōt cōseruari idem nunc eui sicut eadem exntia. Si dicatur q̄ si ponatur inesse frequenter ponitur in diuersis nunc. Cōtra illud nunc absolutum aliud ab esse existentie si potest frequenter poni esse i alio ⁊ alio nunc adhuc eadem erit ratō

q̄ in quolibet poterit cōseruari. ⁊ tūc erit processus in infinitū vel status erit in hoc q̄ sicut exntia cōseruatur eadez ita quocūqz absolutū in angelo pōt cōseruari idem. Similiter in sequenti. q. pbabitur q̄ non est in angelo aliqd aliud absolutū ab existentia eius: ⁊ ita non poterit esse identitas i exntia ⁊ successio in aliquo alio absoluto sui. sū sic siue sic non videtur posse esse nouus respectus sine nouitate fundamenti vlt termini. nam respectus p̄ns extrema ita q̄ vno vel altero posito sequitur respectus ex natura extremorum non pōt esse nouus. vt videtur sine nouitate in alio extremo. nihil autem per te est nouum in fundamento huius respectus nec i termino vt patet. Similr iste respectus ē iō in fundamento vt patet ex. q. precedenti. igitur non pōt iste respectus eē ali^o fūdameto exntie eodem. Potest ergo dici q̄ nulla est necessitas ponēdi aliqd nouum siue aliquam successionem i aliquo angelo q̄. s. sit in eo formaliter: q̄a quicquid est ibi pōt manere idem sicut exntia manet eadez. ⁊ per p̄ns qlz respectus p̄ns absolutum.

Ad argumenta p̄ pri^a ma o^o p̄nōne ad primum dico q̄ vtraqz via saluat dictum Aug. nam sicut p̄ma via dicit creaturam semp eēntialiter eque d̄ pendere a deo ita q̄ sit quasi vna continua creatio vel infinite creationes sicut cōseruatio rei. ac per hoc semp ita actualiter cāt rem sicut in p̄mo instātī cāuit lz ista cātio vt in p̄mo instātī dicat creatio in alijs cōseruatio. ita scōda posicio non videns rōem continuationis in hac causatione. quia nullam formaz continuationem nec videns tantam rationem distinctionis. qz non videns illam distinctionem nec in creante nec in creato quatum ad terminum formalem dicit q̄ vna actio semper manens respectu creature est creatio inquantū intellr

coexistere pmo nūc tps quod nūc tem-
poris pcessit nō ēē illius creati. ⁊ illa ca-
dem actio manens dicit pseruatio iqua-
tum coexistit alijs partibus tps nō ime-
diare sequentib⁹ non ēē sed ēē phabitu⁹
cum illis partibus tps. ⁊ ita illa actio ē
quasi pnuatio esse phabitu nō cōparā-
do ad ēē vbi non ē prius nec posteri⁹. s⁹
cōparādo ad ptes temporis quibus coe-
xistit. Sed pter itentōez Aug. rō ibi ad-
ducta videt hīe difficultatez. s. q. alia cā-
tione res habeat esse cū vno nūc ⁊ cum
alio. qz illud non hētur completiue ali-
qua cātione c⁹ oppositum videtur stare
posita tali cātione. R⁹ ista ppositio ē
distingueda fm cōpōem ⁊ diuisionem
qz in sēsu cōpositōis est vera. qz illud
non hētur aliqua causatōe completiue
cū⁹ oppositū stat stante tali cātione ita
qz ista sint simul. sed i sensu diuisiōis est
falsa. quia ⁊ ipsa mutatio poterit nō ēē
licet posita fuerit cātio qua res habz su-
um esse vltimate. ita etiā licet posita sit
creatio angeli pōt tñ diuisiū hac posita
stare qz angelus non sit licet non coniun-
ctim. Et per hoc patet ad simile ar⁹ qz nō
possunt simul stare qz angelus creetur ⁊
annihilatur. g nō ēē idem creari ⁊ conser-
uari. qz quādo cōseruatur potest anni-
hilari. non aut quādo creat. R⁹. sicut
non stant simul in sensu cōpōnis angīm
cōseruari ⁊ annihilari ita nec creari ⁊ cō-
seruari stant simul in sensu cōpōnis.
i sensu diuisiōis stat circa angelum ēē
quādoqz creatōem siue cōseruatōem. ⁊
tām qz quādoqz possit nō esse. ⁊ sic pos-
sit ēē annihilatio sicut dictum ē in ma-
teria de predestinatōe ⁊ pscientia dei qz
in sensu diuisiōis est potentia ad vnum
oppo^m manente alio. nō tamē qz sit po-
tētia ad illud oppositum alio opposito
manente. Ad scōm dicit qz non est ali-
ud ex parte angeli ipm esse fuisse ⁊ fore
tamē aliam habitudinem ipsius esse ad
ips notant ista: qz sicut dictum est dī. 9
primi degenerari ⁊ genitum ēē p que p

significat nūc eternitatis inq̄tuz coexis-
diuersis partibus temporis. ita diceret
et isti d nūc eul qz idē pōt esse ⁊ coexiste-
re oibus pibus tps. ⁊ cum dī in argu-
mento non pōt facere angeluz non fuis-
se. negat ista vt est nota rei significare p
fuisse. quia illa res significata pfuisse ē
illud idem ēē quod nūc habet angelus
Et si dicatur pteritū non potest nō fu-
isse. negat minor. qz hoc non ē pteritū
in se. Ex^m h⁹ est. si fil⁹ dei cū hoc qz gnā-
tur in eternitate accipet aliam nām fm
quā dependeret a pte p impossibile tūc di-
ceret idem i eo ēē generari ⁊ genitū esse
⁊ illud ēē filij posset absolute nō esse. ⁊ i
quātum istud ēē quasi imediate seque-
retur suum nō ēē diceretur generari. ⁊ in
quātum qz mediate sequeretur suū nō ēē
vt coexis alijs pib⁹ tps dicit genitū ēē
Et ita pseruatio ⁊ pductio siue creatio
differunt sola actōe intellect⁹. ⁊ pōt con-
seruatū non ēē qz pseruat ⁊ qz pducit
i sensu diuisiōis. Et si arguat pteritū
non pōt nō coexistisse isti. g istud nō potest
nō fuisse. videt ēē falsa figure dictōis cō-
mutādo qz i quid. Ad cōfirmatōem il-
lius 2⁹ rōis de ptradictōis volū i eter-
nitate pōt dici qz licet de⁹ voluit me sed
re. p a: ⁊ nō sedere p b. tñ pus nālir volū-
ta sunt ab eo ipsa obiecta. qz ipsa nō mē-
suran^o. ⁊ i illo priori o3 querere nō dīc-
tōem istoz volitorū. alioqn p ipsa nūc
posteriora eis adlecta non videt posse
tollī illa ptradictio respectu h⁹ si vellet
angelū ēē p hoc nūc ⁊ nō ēē p hoc nūc
Primo querēda ē possibilitas quō vel-
let angīm ēē ⁊ nō ēē. dico tūc qz si nūc po-
nat in quocunqz euiterno tanquā ppi-
um sibi deus vult ipsum esse in illo nūc
positiue ⁊ vult ipsuz non esse negatiue
volendo illud nūc non esse. ⁊ tūc si ali-
ud euiternum sit in cuius nūc fiat am-
bo ista hoc accidit ipsis nūc. nam illō
nūc illius euiterni non est ppiā men-
sura eorum. sicut nec eternitas in qua
eternitate possunt esse contradictōia g

succedūt sibi in oībus mensuris. Aut si
nō ponatur in aliquo eūterno aliquid
nūc aliud ab exītia actuali ipsius ange
li sicut dīcetur in. q. sequenti. tunc vult
istum esse cum eternitate et vult ipsum
esse cum eternitate non tamen vult ip̄s
nō ēē cūz eternitate sūm omnem presen
tialitatem eternitatis. nec non esse cūz to
ta eternitate hoc modo. quia tūc esset
tradictio non est autem cōtradictio cō
parando ista ad eternitatem non sūm to
tam rādem presenē sue infinite. Ad
tertium dico q̄ ad hoc q̄ ex coexītia ali
cuius quāti virtualis cum alio quanto
pprie. s. molis debet concludi infinitas
quāti virtualis oportet illud necessario
coexistere omnibus p̄tibus quāti alteri
us. p̄bo. quia quātum aliud nō esset in
finitum nisi haberet oēs partes possibi
les sicut tempus si simul esset nō esset ac
tu infinitum nisi haberet necessario oēs
partes eius sibi possibiles simul. q̄ nihil
cōcluditur esse infinitum virtualiter ex
coexītia eius cū toto tempore nisi necio
coexistat cūz oībus partibus temporis
tale autem non est eūm. dico tunc q̄ li
cet formaliter habeat vnde possit coexi
stere infinitis partibus temporis non se
quitur p̄pter hoc q̄ sit in se infinitum.
quia non habet formaliter vñd necessa
rio sic coexistat. Ad aliud simile d̄ im
mensitate. dico q̄ ibi non est simile. q̄
ibi illud quod posset esse presēs oī loco
esset i eo simul et non per aliquam con
seruatōem cause extrinsece. in p̄posito
autem habet vnde coexistat partib⁹ tē
poris. sed nihil haberet per quod coexi
steret nisi idem cāretur quasi continue
ab aliqua causa extrinseca: l̄ nō alia cā
tione: ita q̄ simile huius magis esset de
isto si causaretur continue coexītia ei⁹
cum alio etiam alio loco et si hoc posset
eadem causatione: nūq̄ tamen vt simul
coexīs haberet infinitam preseniam lo
co illud nunquā esset imensurū ita i pro
posito. Cōtra infinitum nō potest co

existere simul totū infinito. ita q̄ i se to
tūz habeat vnde possit ei coexistere. q̄
sic coexistit est infinitum. R⁹ aīa nega
tur de illo infinito quod est in successio
ne et de illo finito formaliter habēte q̄b
semper eadem actōe habet ita q̄ nō sine
tali actōe. Ad 4^m conceditur q̄ vnūz
eūm succedit alteri eūo. et exītia eūi
ni succedit suo opposito et vñm est p⁹
alterum. sed ex hoc non concluditur ali
qua successio in aliqua vna existentia
eūterni alicuius. Et p̄ hoc patet ad oīa
alia argumenta q̄ illi duo angeli de q̄
bus p̄ceditur p̄ius et posterius q̄ vnus
manet post alium si tñ tertius coexistēt
ambobus in eē illius tertij nullum est p⁹
us et posterius. sicut si dīes hodiern⁹ et
crastin⁹ coexistēt eternitati non p̄pter
hoc est p̄us et posteri⁹ in eternitate. Si
militer p̄ceditur q̄ p̄us est i nā angeli q̄
ipsius culpa ita q̄ ipsa exītia sū innocē
tia eē cum opposito illius exītie. et ex
illa scōa exītia sequeretur oppo^m sui et
oppositum primi. non tñ exītia angeli
i sua nā h̄ret aliquā successionez nec vt
sū innocentia exīs nec vt exīs sub cul
pa. sed tñ esset successio in actibus hoc
est q̄ exītia vñus actus est post alteri⁹
exītiā siue cum diuersitate alterius
in se. Auētes adductas pro illa opini.
p̄cedo q̄ n⁹ creatura est a p⁹ cā idēpen
dens. sed sp̄ depēdens a cā. non tñ depē
dētia p̄tinua nec alia et alia sc̄eadez. Et
p̄p istā eādē pōt q̄l̄ creatura h̄re eē cūz
vna p̄te t̄pis et non cū alia. et p̄ t̄to pōt
q̄si cader sub t̄pe: hoc ē vt coexistat vñi
p̄ti t̄pis et non alteri. et ita dīcat fuisse nō
fore. et ita non eternū.

Ad argumenta pri

cipalia ad p̄mum p̄cederet q̄ vn⁹ angis
creat p̄us alio. sed nō p̄p hoc sequit q̄ in
eē angeli p̄us creati sit p̄ius et posterius

Ad scōm sūl pōt dīci q̄ angelus pōt
annihilari in eodez nunc negatiue si h̄z
nunc. l̄ q̄ suūz nunc desīcat secū: si aī

suum nūc non differat a sua existentia, tūc potest annihilari cū eternitate et esse cum eternitate sed nō cum tota ratione presentialitatis eternitatis. Ad ultmū dico qd esse reparati sequit non esse annihilati. et illud nō esse precessit esse creati et illud esse precessit nō esse creabilis. et ita sequitur idem esse mediate non esse interrūptē. nec sequitur ex hoc aliqua cōtinuatio in ipso esse si nō fuisset annihilatum. quia modo nō est successio in aliquo vno sed vnus oppositi ad alterū. Cōtra. ergo ita simul est existentia interrupta cū seipsa reparata sicut nō interrupta. Respondeo si nō esset ibi successio oppositi ad oppositum quod oppositū ibi mediat iter hic esse et sequeretur qd esset tanta similitudo sicut si oppositum nō iterueniret. nūc autē oppositum quasi mediat inter esse creatum et ipsum esse reparatum. et hoc oppositū est aliquod medium vel aliquam habitudinē habz ad vtrūqz extremū. et ideo nō sūt ita similes sicut si nō esse non iteruenisset. si tamen modo sit idem nūc reparatus vel eadem existentia si nullum requirit nūc vere idem et eodem est existentia reparata et creata sine omni successione in illo in se. licet ipsum in esse positum succedit sibi ipsi ut prius positum in esse ita fuisset eodem nūc si nō fuisset interruptum et absqz omni successione vtroqz modo.

Secundo quero

Utrū in angelo actualiter existēte necessarie sit ponere aliquid mēsurans eius existētiā vel duratiōem existentie eius realiter aliud ab ipsa existentia. qd sic tempus differt a motu p hoc qd mēsurat ipm. sicut probat phis. 4. phis. p hoc qd tempus nō est velox nec tardus motus autē dicit velox et tardus. et per alias ratios. ergo a simili eum est aliquid aliud ab existētia eterni mēsurans eam. Secūdo sic. quātitas pmanēs et successiva sunt eiusdē generis. ergo vtrūqz

est aliquid aliud a suo subiecto maxime si illud pteat ad genus substantie. ergo sicut quātitas pmanēs ē aliud ab eo cuius ē mensura ita h quātitas successiva

Cōtra de illo alio si sit quero quo durat inesse si seipso. ergo pari ratione ipsa existētia poterit seipsa durare formaliter quia istud aliud nō erit perfectius ipsa actuali existētia eius cum sit quasi passio ei. Si autē alio a se absoluto durat in esse. erit processus in infinitum in mēsuratis et mēsuris.

Respondeo Patet enim qd pma opl. i precedenti. q. debuit cōcedere partem affirmatiuam: qz eum vere pot hēre rōez mēsure et esse quātitatem pprie. et ita differre ab existētia angeli que non est i se formaliter quāta sed indiuisibilis. similis in illa existētia succedūt sibi iuicem nūc cui alia et alia. qd vtrūqz differt ab ipsa existētia angeli sicut quoddam absolutū fm illam positōem quia sunt indiuisibilia de genere quantitatis. Similiter alii tenentes scdm opionem in precedenti. q. f. de indiuisibilitate eui. dicunt ipsi eum pertinere ad genus quātitatis. nō sicut diuisibile sed indiuisibile in genere illo ita qd ex multis indiuisibilibus cuius speciei mēsurantibus. f. existētiis plurius eternitatis eiusdem speciei potest cōpōi quātitas discreta que sit numerus et mēsurā in eternis sicut numerus i corporalibus est ex indiuisibilibz vnitantibus discretis in eis. p hoc adducunt ratios quere. Cōtra: istud arguitur sicut pns argntum ē in qōne. qnta pme di. huius scōi in solutione pncipali. illud qd esset distinctum ab aliquo esset posterius eo naturaliter necessario est idem illi si idē possibile ē illud aliud eē sine eo. igr si i possibile ē eē angelū sine aliquo extrinseco qd sit mēsurā actualis existētie eius cū illud si esset aliud esset posterius nālri ipsa actuali existētia angeli: sequitur qd nō est aliud ab existētia ei. aut si ē aliud et p

nis posterius poterit actual' exntia abs
 3 p'radictōe esse sine eo. 7 ita n̄ ē neciū
 onere illud. Confirmat rō ista 7 illa
 lr de qua sit mentio in .5. q. di. p' hui'
 di. qz distinctio aliq'rum quoz vnū p
 rie ict alteri non pcludit nisi vel ex se
 atōne actuali vel potēiali vel nisi sint
 illa q sic se hēant adiūce; sic aliq' alia
 102ū vnū ē sepabile ab alio. hoc 3^m ad
 3. qz fm phm. 7. meth. c. de pnb' diffi
 tōis pabola socratis minoris vel iuni
 is multos seduxit a vitare dicentis q
 non ē circū nisi i ere non pp hoc ē cir
 1° in diffinitōe eris 7 a fili iherentis q
 on oz carnes esse i diffinitōe hois licet
 3 non sit sine carnibus dato iquā q ē
 cōpossibilia sepatio istoz ab inuicez
 m ista sic se hēant ad iuicem sicut aliq'
 ia quoz est possibilis sepatio pcludit
 a ēē distincta. puta si ex rōne ppria cir
 li 7 trianguli carnis 7 ligni pcluditur
 elm sic se hēe ad lignū sicut triangulū
 i carnem. 7 pbat sepabilitas ex vna p
 pcludit distinctio ex alia. Et dato q
 i inseparabilitas ab vna pte hoc non est
 1° ppria rōne s; ex aliq' extrinseco. Acci
 3 qz qz nihil pōt pcludi ēē distinctū ab
 o nisi vel pp sepatōem actualē vl po
 tēialem vel pp pportōnem istoz ad
 q alia quozū alterum est ab altero se
 pabile. sed i pposito nllm istoz pigit.
 n. n. p te est hic aliq' sepatio actualis
 vl potentialis. nec ista se hnt ad iuicez
 vlut aliq' distincta 7 sepabilia. qz nihil
 tinctū ab alio reali sine q non pōt ē
 sine p'radictōe ē prius eo. s; vel ē po
 tērius eo nāliter vel simul nā cum eo.
 2° ad aut qd pōit aliū ab angelo si cēt
 3 posterius nālir. igr 7c. Instat cōtra
 3 ad sic. qz nunc fm sbam se hēt ad sb'
 stantiā mobilis sicut istud qd pōit mē
 3a duratōi ē exntie angelozū se hz ad
 3i exntiam. qz sicut ista exntia manet
 3ez mensurata hoc idiuisibili. ita pōi
 3 ex alia pte de nunc 7 de sbā mobilis
 7n ex illa pte inuenit distinctio iter sb

stantiā mobilis 7 sbam ipsi' nūc. igr 7
 hic. qz aut debeat poni aliq' tale nē mē
 surans mobile idē fm sbam videt ēē in
 tentionis phi. 4. ph. 7. vbi dī solueret qd
 nem quā mouet de nūc. vtrū sit idem i
 toto tpe. dicendo qz est vnū 7 idem fm
 sbam dīens fm ēē. Istā instādam ex
 cludendo pmo oīdo qz illud qd suppo
 nit de nūc fm sbam sit falsum 7 p'tra in
 tentōem phi. qz phs pbat qz nūc sequit
 illud qd fert p hoc. qz eo qd fert cognos
 cimus pri' 7 posteri' i motu 7 ipso nūc
 cognoscim' pri' 7 posteri' i tpe. s; hec
 non sūda de mobili fm sbam s; fm q
 est sub mutatione alia 7 alia. qz si accipi
 at mobile s; sbam absolute non cogno
 scit eo pri' 7 posteri' in motu. igr nec
 p idē nunc fm sbam cognoscimus pri'
 7 posteri' in tpe. s; p aliud 7 aliud. Si
 milit' phus in 2° p'prietate de nūc dicit
 qz non est sine tpe nec ē. qz mot' non ē
 sine mobili nec ē. 7 sic motus ad mo
 bile ita numer' motus vel vnitas mot'
 ad numerū siue vnitatem mobilis. fm
 est aut qz mobile fm sbam suā non pos
 sit ēē sine motu. sed p'cise verū est qd mo
 bili vt ē sb mutatōe. si igr sit alterū mo
 bile in toto moto. qz nūc sibi cōtrādīct.

Preterea quō posset ipm nunc indiui
 sibile fluere fm diuersa ēē que necio ef
 sent indiuisibilia quin totus fluxus eius
 cōponeret ex indiuisibilib'. pbat. n. phs
 ex intentōe. 6. ph. 7. qz indiuisibile n̄ pōt
 moueri. qz tūc motus ē cōponeret ex i
 diuisibilibus. qz prius ptransiret min'
 vel sibi equale qz maius. qz tps est cōposi
 tum ex indiuisibilibus qd est p'tra phm

Ad hoc etiā sunt due rōnes phi qua
 rum vna est talis. illa dicunt simul que
 sunt in eodem indiuisibili. igr si est istās
 idem fm sbam omnia que sunt eque p
 sentia 7 simul. 7 que nūc 7 que millesi
 mo anno. Alia ratio est. qz cuiuslibet 3
 tūui sunt duo termi distincti. quam rō
 nem sic declaro. qz nunc fm sbam si est
 ipsa sbā mobilis non est nisi p'tendere q

v
 l
 b
 7
 7

vbis. si aut est aliud ab ipsa puta aliquod indivisibile de genere quantitatis. quero cuius sit continui terminus vel cuius discreti pars. qz omne indivisibile de genere quantitatis per se vel est terminus continui vel pars discreti. si ponatur pars discreti. qz ponit tempus discretum. quod prius non concessit. si ponatur terminus continui. qz oportet qz sit aliud et aliud finem substantiam finem qz terminat aliam et aliam partem continui. scilicet temporis. qz impossibile est idem finem substantiam esse per se terminus alius quantitatis et eiusdem principium. Et si dicas qz terminat finem diversa esse. Contra cum ista accidunt illi nunc idem finem substantiam. qz per te illud manet idem sub diversis esse. et per prius ista accidunt sibi et de indivisibile de genere quantitatis. vel per se terminat quantitatem vel est pars discreti: sequitur qz istud nunc non sit indivisibile per se de genere quantitatis. Preterea ista esse quero cuius generis sunt. si sint indivisibilia de genere quantitatis. igitur sufficiunt ad terminandum proprium continuum absque primo nunc finem substantiam quod est inconveniens. quia nullum indivisibile per se terminat nisi ratione qua est terminus huius indivisibilis. si autem sunt alterius generis. puta qualitatis. igitur qualitas erit per se ratio terminandi continuum in genere quantitatis. Et preterea quomodo non mutaretur ipsum nunc finem substantiam si mutatur finem diversa esse. et tunc oportet eius et suorum esse quere mensuram. et sic in infinitum.

Preterea aut istud nunc finem substantiam idem est in quolibet mobili aut per se in vno. non in quolibet. qz tunc vnum accidens numero esset in diversis substantiis. nec in vno mobili per se. Ad primum dico qz non intelligitur nunc manere idem secundum substantiam. qz oppositum sequitur ex dictis eius: scilicet quodcumque vnum nunc consideratum scilicet se est idem. et hoc dicitur esse idem finem substantiam. consideratum autem in ordine ad tempus preteritum et futurum cuius sit terminus preteriti et principium futuri de distinctis

finem esse. Et ad hoc declarandum est illud simile de mobili quod manet idem non quod mobile vel absolute precedit mutationem qz hoc modo nunc non est mensura eius nec aliquid pertinens ad tempus sed mobile vel est sub vna mutatione est idem finem substantiam hoc est finem esse illius mutationis considerate scilicet se et est aliud finem esse hoc est vel sub illa mutatione terminat preteritum et initiat futurum et finem hoc de alibi et alibi esse non quidem actu sed in vno ubi medio iter extreme in quantum illud terminat motum secundum prius ubi et inchoat motum finem posterius ubi de alibi et alibi. qz mutari est aliquid utriusque extremi. vnde prius. 6. physico. vult qz quavis aliquid sit in vno medio tamen illud est aliud finem extremum utriusque. Sed quomodo ex hoc solvatur illa. q. phi. quam movet. 4. physico. vtrum idem nunc finem substantiam maneat in toto tempore vel non. Dico qz sicut questio unam illam utrum tempus sit nunquam soluitur expressis sed aliqua dicit ex quibus potest colligi eius solutio. ita et in isto. si. n. quodcumque vnum mobile precise habeat identitatem secundum substantiam. hoc est ad se et distinctionem secundum esse hoc est scilicet ordinem ad aliam et ad aliam partem motus. et eodem modo de instanti respectu partium temporis. et non est tanta identitas instantis in toto tempore quanta est vni igitur instantis in toto tempore est aliud et aliud finem substantiam. Dico tunc ad instantiam si aliquid quod nunc similiter se habet ad substantiam mobile sicut eum ad substantiam angeli illud nunc non est aliud et aliud a quod ipsa substantia nec est aliquod indivisibile in genere quantitatis. et si fingat aliquod nec de genere quantitatis mensurare mobile finem substantiam nihil tale est in angelo actualiter existente sicut prius probatum

Sed contra istud arguit sic mobile potest considerari tripliciter. vel ut est sub medio mutationum. i. inter terminos mutationum. vel sub terminis mutationum vel ut est prius motu et mutatione possi-

bile tñ recipere ista. pmoº corrñdet sibi
 ouersa nūc hz eē. 2º mō corrñdet sibi tē
 pus medium inter illa nunc. igrº 3º moº
 do corrñdet sibi aliqua ppria mensu-
 ra. hz hoc non ē nisi nūc fm sba. igitur
 2º. Rº si oportet tps differre a motu 7
 per pñs instans a mutatione nō est silis
 rō qº ponatur aliqd differens ab exñtia
 ipsiº angeli vniformi qd sit mensura eiº
 nam si tempus differt a motu hoc iō ē.
 qº partes eiusdem pportionis alieº mo-
 tus non neñio sūt eqles in numero 7 qº
 ritate partium eiusdē pportionis tem-
 poris. nulla aut quantitas est eadem al-
 teri qñtitati nisi partes eiusdeº pportiois
 7 quantitates in ea sint equales partibº
 eiusdem pportionis in reliqua. 7 hº eq-
 les tam in numero qº in magnitudine. lo-
 quendo aut de quantitate que est i mo-
 tu quam hēt ex pte magnitudinis siue
 forme fm quam est motus pñt aliq par-
 tes motus. puta decem pres integritates
 totum motū esse cum decē pñtibº tps
 ed non sunt eedem eis. qº cum eiusdeº p-
 ribº tps pñt eē plures partes motº eq-
 es pñtibº pñtibº motus vel tot iequa-
 es. qº si dupla virtus mouet idem mo-
 uile. 7 per pñs duplo velocius nulla ps-
 rit in motu tardiori que non erit i mo-
 tu velociori loquendo d partibus quas
 oabet in magnitudine secū dum formā
 qua est: quia mouens mobile motu ve-
 lociori non facit simul pertransire aliqº
 partes magnitudinis sed pñtē alteraz
 post alteraz. qº tot pres sunt in motu ve-
 lociori 7 tante loquendo de ista quanti-
 tate quot 7 quante sunt in motu tardio-
 ri. non potest aut idem tēpus 7 habēs
 easdem partes esse cum isto motu 7 cuº
 illo motu. ergo ille partes temporis nō
 erunt eedem nec pñtibº istius motº nec
 illius. quia non in eadem pportōe se ha-
 bentes ad totum 7 equales istis partibº
 totius si hoc est verum. ex hoc conclu-
 d- retur qº indiuisibile vnus vnus quā-
 titatis non est indiuisibile alterius quā-

titatis. sed ex hoc non sequitur qº in ali-
 quo permanente hñte semper eē vnifor-
 me oporteat ponere aliquid aliud a se
 p mensura. quia ibi non tenet ratio de
 illis magnitudinibus nec partibus earº
 est ergo falla pñtis a maiori affirmatie
 si mutatio 7 motus habent mensuras
 alias a se. igitur 7 ipa sba que pñt ē mo-
 tu 7 mutatione habet mensuram aliaz
 a se. minus. n. videtur eē distinctio siue
 nō identitas pmanente qº in fluxu siue
 in motu 7 eius mensura. Si tñ placeat
 dare aliquam aliā mensuram illi mobi-
 li fm qº est in se prius motu 7 mutatio-
 ne illa mensura erit eum sicut patebit
 in. q. de mensura operationum angelicº

Et si querat aliā mensurā eius inqñtū
 est in se 7 inqñtū est susceptiuus mo-
 tus 7 mutationis. Dico qº non est aliud
 quia sñm fm illud quod est in se est sus-
 ceptiuū sue pprie passionis. Et simlr si
 qua sit mensura eadem ē. vñ nō est alia
 mensura supficiet inqñtum superficies ē
 7 inqñtū susceptiuū ē albedinis 7 ni-
 gredinis. ita dico qº si sba pñmimobilis
 vel cuiuscūqº alterius mensuret quo nō
 est alia mensura eius inqñtū ē prius
 motu nālº 7 mutatione 7 inqñtū ē
 receptiuū motº 7 mutatiois. Et si dicat
 qº inqñtū quiescens est habebit aliā
 mensuram qº eū: hoc sñm ē sic patebit
 ibi.

Ad secundā partē

questionis qua queritur an debeat po-
 ni in angelo exñte aliquid mensurās eiº
 exñtiam. Dico qº mensurare est quanti-
 tatem ignotam certificare p quantitateº
 magis notam. certificatio autem aliquñ
 pñt fieri per quantitatem exñtem in re
 vel imaginatione. sicut artifex expertus
 p aliquam quātitatem quam habet in
 sua imaginatione mensurat quantita-
 tem quācūqº sibi occurrēt. aliquñ at pñt
 fieri p qñtitate aliquā exñtem in re. 7 hº
 tripliciter. vel excedentiē. 7 tñ certificaf

intellect' d' quantitate minore p' accesse
 su' ad quantitatem maiorem vel recessu
 su' ab ea. Et hoc modo mensura ponit i' q'
 d'atibus reru' et mensura est perfectior ip
 so mensurato que d' esse notior n'lr ip
 so mensurato sicut albedo ponit m'eu
 ra in gne coloru'. et ous d' p' mensura
 oium que sunt in gne aliq' Alio' mensu
 ras p' quantitatem excessu'. qz quantitas
 nota minor e' et pars quantitatis maio
 ris q' magis ignota est. et tunc illa quanti
 tas minor per sui replicatoez mensurat
 ipm totum q'rum mai'. et hoc minor
 motus pot' ee mensura maioris motus
 ex na' rei. 3' mo' mensurat quantitas ig'
 ta p' aliam quantitate nota et distincta
 et equalem sibi. et hoc fit p' applicatoem
 sue supponem. Et qz illud qd' est mesu
 ra ex na' rei d' esse not' n'lr ipso mesu
 rato io' in isto mo'. s. tertio vnu equaliu'
 non e' mensura alioz nisi illa equalitas
 nota fuerit ex na' rei. et hoc mo' tps si est
 alia quantitas a motu et notior eo pot' es
 se mensura motus ex na' rei. alicui tñ in
 intellectu pot' illud esse mensura qd' ex na'
 rei non est mensura. puta si alicui sit no
 ta quantitas vne et quantitas p'ni igno
 ta: pot' tunc quantitas vne ee mensura
 quantitat' p'ni. l3 ex na' rei neutra qua
 titas habeat maiorem certitudinez alia
 . Ad ppo' ig' applicando dico q' i' ac
 tuali exntia angeli non d' q'rere aliqua
 mensura intrinsecam alia a na' rei ipsius
 mensurate. qz sicut pbatum est ia' nihil
 est ibi aliud realr a na' rei mesurate. me
 sura aut' ex na' rei aliud est a mesurato.
 Et p3 q' si ponit in angelo aliq' mensura
 non ponit in eo nisi hoc tertio mo'. nec
 .n. est excedens nec excessu' sed eqls. nec
 illa exntia videt posse ee mensura sui ip
 sius sicut i' alijs quantitatibus vt distin
 ctie cognita pot' esse mensura sui ipsi' s3
 ptes suas confuse cognitas. non ita e' hic
 cu' ista exntia sit indivisibilis non potes
 cociperes parte pfuse i' se. qz no' het i' se
 ptes. s. mpla. gñ est nece i' angelo exnte

ponere aliqd' aliud ab actuali et exnti
 q' sit mensura illius exntie actualis. et
 non e' plalitas ponenda sine neccitate et
 non sit neccitas non videt ee hic ponend
 plalitas. non solu' aut' non est necessari
 ponere aliqd' absolutu' p' mensura s3 ne
 relationem aliqua. qz non est neccesse i'
 alia relationem aliqua ponere q' illam
 que est ad cam efficientem vel p'servante
 et illa non e' aliud a fundamento ex. q. vi
 tima p'me di. b. 3.

Ad primum princi

pale p3 q' p'na non v3 de tpe et motu et
 parando ad exntiam angeli. et ro' p'ine
 dicta est rridendo ad vnu ar'. qz illud
 qd' pcludit ofiam motus et tps non co
 cludit hic esse aliqd' distinctu' et aliud ab
 exntia actuali angeli. io' nec mensura.

Ad scdm p3 q' non concedit aliqd' ee i'
 actuali exntia angeli q' sit p'prie quanti
 tas nec indivisibile de gne quantitat' qz
 sola exntia videt posse nosci absq' oim
 alio addito.

Tertio quero

Utrū oim cuiusmodi sit vnu
 eum. q' non. pmo qz tunc illud esset i' v
 sbiecto quo destructo vel mutato mu
 tarent oia alia euiterna. qd' videt icouei
 ens. et s'lr destructis alijs videt illud mu
 tari. qz non est i' eo eum respectu alio
 ri. Contra vnu est tempus oium tpa
 lium. 4. phy. g vnum eum oium euitern
 noium.

Hic dicitur q' tot sūt eua
 q' euiterna
 ita q' in quolz euiterno est aliqd' indivi
 sibile p'prium prinens ad genus quanti
 tatis. et ex multis talib' pot' constitui vn'
 numerus sicut recitarum e'. S3 ista po
 sitio ponere videt pluralitate sine neces
 sitate. io' videt dicendu' p'ra eam sicut i'
 pcedenti. q. dictum e'. qz aut' eum vocat
 actualis exntia angeli euiterni. et hoc mo
 quot sunt angeli tot sunt eua. aut' dicit

aliquid intrinsecum alicui actuali ex-
 ti mensurans ipsam existiam. et hoc mo-
 dum nihil est sicut probatur in precedenti
 .q. Aut eum de aliquid extrinseci alio
 ab actuali ex-
 ti euiterni. qd tñ extrinse-
 cu ex nā sui natum ē mensurare actua-
 lem existiam ipsius euiterni. et tunc pōt
 poni tripliciter. qz vel pōt negare tale ex-
 trinsecu ex nā sui natum mensurare ac-
 tualem existiam ipsius euiterni pōnen-
 do oīa euiterna habere existiam eā in
 uariabilem: qz l3 vna existiam sit pfecti-
 or alia et per hoc posset eā mensurare
 tali mensuratōe ddditativa. sicut loqui-
 tur phs. lo. meth. qz psum in omni ge-
 nere rē. tñ mensuratōe duratiua que dī-
 citur aliq mō reducit ad genus quāntita-
 tis non videt vna existiam iuariabilis
 esse iuariabilior alia: qz cuiuslibet oīno re
 pugnat successio prius in ipsa. et tunc dī-
 cetur qz cum eum ponat mensura alicui
 quātum duras est inuariabilis et illud sic
 extrinsecu oportet esse notius ex nā rei
 fm rōem inuariabilitatis. et cū nō sit ta-
 lis dīa inter existencias euiternoz nihil
 scierit eum. Vel alio mō potest dici qz
 quelibet existiam superior est simplici-
 or qualis existiam inferiori et nata certifi-
 care de ipsa existiam inferiori ex nā rei
 et p tanto quelis existiam superioris pos-
 set dici eum respectu inferioris. et tūc tot
 si eua qd euiterna excepto hoc qz in vltio
 euiterno non est eum. qz existiam eius
 nullam aliam existiam inuariabilem
 mensurat. et sū existiam supmi angeli
 est tñ eum respectu alioz inferiorum
 qz existiam ei iuariabilis mensurat oēs
 alios et non h3 eum aliquod isto mō. qz
 nullā aliā existiam h3 supiorem se.
 Vel potest dici tertio mō qz si eum nō
 dicat quocūq existiam simpliciō alia
 et notio: nata certificare de ea s3 illa sim-
 plicissima que ex rōne sua formali et in
 se est certissima. et pmo nota nata certi-
 ficare de alijs hoc pōt pcedi tñ vnum
 eum. s. existiam pmi angeli respectu oīuz

alioz euiternoz. Quocūq aut istarū
 viarū ponat saltem non ē in aliq euitern
 no suū eum nec in vltimo euiterno ē alī
 quod eum nec pmoz siue supmū euiternū
 in quo est primū eum mensurat aliq
 eum. qz nihil tale h3 in se ex. q. pcedenti.
 nec i alio ex nā rei nata est certificari. qz
 quelibet alia ē minus certa. Contra istō
 primo arguit qz tūc sequeretur si ita est qz
 pmoz motus non mēsurabilis tēpore sic
 nec primū euiternū mensurat eum. vide-
 tur. n. similis cōparatio hinc et in. Cōcedi-
 tur pns pp istā rōnem. qz fm phm. 4.
 phy. oē quod est in tpe excedit a tpe et
 corrūpitur et tabescit in tpe. et iō nēcia et
 impossibilia nō sūt in tpe. primū igit mo-
 tus qui nō corrūpitur in tpe nec excedit
 ab eo nō est in tpe nec mensurat tēpore.

Sed ista rō nō v3. qz aliquid esse in tē-
 pore est sicut aliquid esse in numero. nō
 est aut de rōne ex-
 ti in numero qz exce-
 datur a numero. immo si accipiat pri-
 numeratū hoc est adequatum numera-
 tū illud adequatur ipsi numero sed de
 rōne numerati est qz pars eius excedat a
 numero. qz ipm est maius sua pte et ip3
 totum est adequatū numero. igit pars
 eius exceditur a numero. Ita dico qd en-
 te in tpe qz ex quo qd tale ens est de nēci-
 tate variabile fm aliud et aliud esse ne-
 cesse est fm aliqd sui. puta fm aliquam
 distinctōem quā h3 ex parte tps qz exce-
 datur a tpe. qz alr se hēbit in alia parte
 tps. et iō impossibilia et nēcia non sunt
 in tpe. qz nō est alia et alia dispositio in
 eis vt possint excedi a tpe vlt aliter se ha-
 bere. pmoz aut motus licet fm se totū
 non excedatur a tpe tñ exceditur a tēpo-
 re fm quālibet eius partem et hoc suffic-
 ad hoc vt vere dicat mēsurari tpe. et vi-
 det incōueniens qz tps cum sit mensura
 vniformis quā habeat aliquod pri-
 vniforme tale videtur pmoz motus.
 Tūc ad argumentum nego pnam. qz nō
 est similis ratio hic et ibi. Similiter etiā
 primus motus mēsuratur tempore b°

est qz vel motus pōtur aliud a tpe pp
ter illā rōem q̄ sup̄a posita ē b̄ 4.° phy.
vel ponendo tps esse idem motui pōt il
le mo^r mensurare se non q̄dem pmo sz
fm ptem que nota est nata mensurare
totum sicut dicit philosophus 4.° phy.
tempus mensurat ipsum motum in de
terminando quēdam motū postea mē
surabit totū motum sicut longitudinez
cubitus in dterminando aliquā magni
tudine que metiet totum. neutra tñ rō
pōt esse in pposito. qz non ē aliqd i cui
terno pmo aliud ab exntia sua. nec ipsa
exntia sua est quāra vt mensurat possit
se ipsa fm aliquā prē notā sibi.

Ad primum argu^m dico
qz destructo
pmo non sequit alia mutari nisi fm q̄
dam relatōem in eis. puta qz tunc non
erūt mensurata a pmo sicut pus fuerit
mensurata nec est incōueniēs ponere ta
lem mutatōem in aliquo q̄ prius hūit
relatōem r modo non. Similiter q̄ in
fertur q̄ illud mutabitur destructis ali
is. dico qz non sequit. qz prius ad i^o alia
non habuit relatōem realē sed tñ rōis.
qz non se habuit ad illa sicut mensura
dependens ad mēsurata sed sicut exce
dens. r iō destructis alijs non mutabit
absolute nec fm aliquam relatōem rea
lem. qz nulla relatio realis pus fuit i eo
ad illa. Ad argumentū in oppositū
pōt dici qz loquendo de euo put dic ali
quid extrinsecū aliud ab exntia angeli
mensurata. pma opi. sola negat vnum
euum cē illo mō. scōa aut r tertia conce
dūt vnum euum sz scōa non pcedat v^m
euum tñ. Et tūc si arguas qz tñ ē vnus
tempus oium tpaliuz. qz esse tñ vnū
euum oium euiternoz. pna non valet.
qz non ois motus superior hz rōem mē
sure ex nā rei respectu inferioris. nec hz
pditōes mensure ex nā rei sicut hēt que
libet exntia superior respectu inferioris
loquēdo b̄ exntijs inuariabilibus ange
lorū. r iō nō est similis rō hic r ibi. s. qz

sicut ibi tñ est vnum tps oium tpaliuz
qz ita sūt hic tñ vnum euum omniū cui
ternorum.

Artio et ūlti

mo quero quātuz ad istā ma
teriam vtrū opatio angeli mēsuret euo
qz non p auctorem de cāis. ppōne pen
tima. Inter rē cuius sba r actio mensu
rat tēpoze r rō cuius sba r actō mensu
rat eternitate ē res media cuius sba mē
surat eternitate vl euo r actio mensura
tur tpe. angelus est hī. g. rē. Preterea
8. phy. nihil generat vt statim non sit. g
ois operatio angeli durat p tps. r p pñs
precise non est in instāti. si aut esset i euo
cum nō sit sempiterna eēt precise in aliq
instāti. g. rē. Oppositum. opatio an
geli nō mensurat tpe nec eternitate. igit
euo. pna pbatur. qz non ponunt plures
mensure in moza eēndi. Anis pbatur r
patet de eternitate. de tpe pbatur. qz an
gelus posset hēre opatōem nō exntē mo
tu celi. sz motu celi nē exntē nē ē tps. g. rē.

Hic dicitur qz opatio an
geli intrinseca
mensuratur tpe discreto quod ponit sic
mensura que ē duratōis rei est modus
quo res mensuratur r ipsa pportionat
mensurato sicut mensura pmanētis est
pmanens r fluentis est fluens. igit talem
pportōem o3 inuenire inter cognitōes
vel opationes angeli r mensuras eozuz
iste aut cognitōes sunt trāseuntes. qz
angelus nō oino hz vnam intellectōem
sibi possibilem sed multas: r transeunt
ordine quodam. ita qz vna post aliaz. r
tñ absqz pnexionē ita qz angelus nō ha
bet vnam cognitionem cōnere post ali
am vel ex alia. quia non discurrūt absqz
etiam successione. quia nulla istaz opa
tionum est in ptnua acquisitione r de
perditione. sed oium est tota simul r idī
uisibilis. g. correspondebit eis mensura
pportionalis habēs partes trāseuntes
ordinatas idiuisibiles. tale est tps discre

tum. Igitur 7c. Et confirmatur ista rō p' Augu. sup' genef. ad lram vbi vult q' deus mouet creaturam spūalem p' tps. Si at' queritur qd sit illud discretum tpus. dī q' est vere quātitas 7 quātitas discreta distincta spē a p'tinua. nec est spēs discreta que est numerus. qz ptes hui' tps n' pmanent. numeri quidem ptes permanent. ita q' si non pmaneat hoc accidit numero. pars aut' ofonīs necessario nō permanet. 7 tñ non p'tinuat cū alia parte. puenit q' tps discretum cū orōe p' hoc q' pars eius non pmanet. sed differt ab oratione. qz quelibet pars ofonīs vocalis cū vocali vel psonantis cū cōsonāte p't ē in tēpore nō vere 7 mensurari ab aliqua parte tps. l3 non necessario p'tinuet alq' parti. nulla autē cognitio angelī pōt in se mensurari tpe. qz indiuisibile est nec potest p'tinuari cum alia. S3 si queritur quare istā quātitatem discretam non ponit Ari. inter spēs quātitatū rīdetur q' posuit intelligentias ēē quosdam deos. 7 ideo nō posuit aliquā mēsuram cōrīdentē operatōi tali eorum nō simul totā. Si queratur quō se h3 istud tps discretum ad tps nostrum. dī q' nunc tēporis discreti necessario coexistit alicui parti tps nostri: 7 per pns oībus p'tibus que sunt simul cum illo istā tī. Si. n. angelus cum aliquo instāti nostro hēat aliquā cognitōem p'mo non statim in p'mo instāti hēbit aliaz sed in tpe sequenti habet aliam cognitōem 7 in vltimo instāti illius tēporis sequentis pōt hēre aliam cognitōem continue cū tēpore nostro. Et additur q' instās istō non h3 aliquam p'portōem ad instans nostrum. quia idem nunc illius tēporis discreti potest coexistere cum quāto cūq' nostro tēpore maiorī vel minorī scd3 q' angelus pōt continuare eandē intellectōem indiuisibilem cū maiorī vel minorī parte tps nostri absq' alia noua intellectōe. Cōtra p'clusionem hui' pōssitōis arguo p'mo sic. que hnt vniformes

modū manendī dum manēt hnt mēsuram eiusdem rōis in morādo. l3 vna diutius maneat q' altera. sed ista cognitio angelī dum manet habet modū manendī eundem cum existentia angelī. l3 non habeat tantam duratōem sicut existētia eius h3. igitur h3 mēsurā eiusdē rōis cum illa existentia. 7 ita mēsurat euo sua operatio 7 non tēpore. maior pbat. qz formali rōni existentie angelī fm vniformitatē vel diffōrmitatē cōrīndet. p'p'la ratio mēsurat fm istos dī distinguēdo tres modos mēsure rerū. 7 ita patet maior. p3 etiam minor. qz volunt q' mēsurā media cōrīspōdeat illud qd h3 morāam indiuisibilem 7 tñ defectibilem ita q' pōt ex se non ēē. 7 ita mēsuram ponit eum. nunc aut' sicut angelī existentia est indiuisibilis 7 tñ defectibilis. ita 7 cognitio eius fm istos. Si dīcatur q' cognitio non semp erit 7 exntia eius semp erit. 7 ita non ē sile de exntia ei' 7 cognitione. Istud non videt valere. qz etiam si angelus foret statim annū hilandus non ppter hoc nō mēsuraret euo dū manet. Si etiā dicat q' in p'tate ei' est h're cognitōem istā vel nō habere. sic nō est de actuali exntia eius. Nec hoc videt valere. qz sicut aliqñ non fore nō variat exntie mēsuram dū māet. ita multo magis illa cā per quā pōt ista potentialitas reduci ad actum. puta p' creatā vel icreatam non variabit formalez rōem mēsure exntie eius vel morā ei' in exndo. Preterea scdō. oēs cōcedunt actum beatificūz angelī mēsurari euo patet per Augu. de fide ad Pet. 18. Ille autem actus necessario includit vel p'supponit actum naturalem 7 hoc ponēdo angelum habere aliquam p'ductiōnē in actu suo beatifico. licet nō possit ex se in totalē p'ductōem actus beatifici. i' possibile aut' est euiternū nectō includē vel p'supponere aliquid poster' euiternū quod. i. mēsurat mēsurā posterioz euo igit' ille act' naturalis q'cluditur i' actu

beatifico non pōt eē t̄pālīs. Cōtra mo-
dū ponendū videtur pcedere magnā m̄-
titudinem t̄pōz sine nēcitate: sequit̄. n.
q̄ quilibet angelus hēat suū t̄p̄s discre-
tum. q̄ vnus pōt p̄tinere cognitōem su-
am cū die n̄o. ⁊ angelus ali⁹ pōt suā p̄-
tinuare cū dimidio die. 3⁹ cūz hora. Et
ita vnus angelus hēbit quorū instantia
dū ali⁹ h̄z vnum instans. immo sequi-
tur q̄ in q̄z angelo erūt duo t̄p̄a discre-
ta. q̄z quilibz poterit p̄tinere intellectōem
suā nō p̄tinuando volitōem. ⁊ ita hēbit
duo istātia intellectōis ⁊ t̄m v̄m ē volitōis.
Præterea eua fm̄ istū in diuersis eni-
tis sunt alteri⁹ rōnis. si ex̄ntie actuales
eniternorum sūt altius rōis ⁊ in angel
diuersarū specierū ponit eua diuersarū
specierū. igit̄ s̄līr intellectōum alterius
speciei erunt nūc t̄p̄is discreti alteri⁹ spe-
ciei. Ex hoc arguo sic. nulla vna quāti-
tas cōponit̄ ex pluribus oīno diuersaz
rōum. q̄z licet senari⁹ possit cōponi ex
binarijs ⁊ trinarijs quod t̄m negat p̄h̄s
.7. meth. q̄z sex sūt t̄m̄ semel sex. ⁊ Aui-
ce. 3. meth. t̄m̄ illa quātitas cōposita ex
pluribus quātūcūqz distinctarū rōnūz
pōt esse eadem quātitas. puta q̄ senari-
us possit esse ex denarijs ⁊ binarijs ⁊ q̄
buscūqz. Sz dū fluit dies n̄ra possit an-
gelus intelligere quēcūqz intelligibilia nā-
lia distinctarū rōnum. puta lapidem li-
gnū ferrū aquā ⁊ quodcūqz aliud. post
quodcūqz aliud. ḡ ⁊ t̄p̄s suū componēt
ex instantibus diuersarū rōum cōr̄ndē-
tibus illis intellectōibus diuersarū spe-
cierū. possit ēt non cogitare ista vel itel-
ligere. sed alia plura vel tot aliarū sp̄z
possit ēt per p̄ns t̄p̄s suū cōr̄ndens isti
dic̄i esse cōpositū ex oībus alijs partib⁹
⁊ in nā determinata positiue se h̄ntib⁹
ad istud t̄p̄s. ḡ ⁊ c̄. Præterea q̄ ponitur
vnū nūc illius t̄p̄is necessario coexistere
pluribus instantibus nostri t̄p̄is videtur
eē fuga. ⁊ p̄pter hoc poni videt̄ ne cōce-
datur t̄p̄s n̄m esse discretum. q̄z si istan-
tia illius t̄p̄is ē cūc coexistere istantib⁹

t̄p̄is nostri tūc sequer̄t q̄ sicut illud t̄p̄s
est discretum ita ⁊ n̄m t̄p̄s est discretū
⁊ hoc fugiendo videt̄ poni istud sine rō-
ne q̄ oporteret v̄m instās illi⁹ t̄p̄is coexi-
stere multis p̄tib⁹ n̄ri t̄p̄is. q̄ aut̄ hoc n̄
sit nēcium. p̄bo: q̄z quēcūqz intelligibi-
lia possū ego intelligere in aliq̄ t̄p̄e tot i-
telligibilia vel plura pōt angelus intelli-
gere in eodem t̄p̄e distincte. q̄z in intelle-
ctu creato q̄ nō pōt oīa simul intelligē
videt̄ esse p̄fectōis posse multa intelligē
sine aliq̄ mora. nā hoc magis inest igēio
sioribus. sz intellect⁹ human⁹ pōt h̄c in
tellectōem aliquā in aliq̄ vno instanti ⁊
post statim pōt h̄c aliā. ⁊ sic multas in
aliquo t̄p̄e dato. igit̄ nō est necesse intel-
lectū angeli si intelligat a. cū aliquo instā-
ti n̄ro s̄stere in intellectōe ipsi⁹ a. p̄ aliq̄
t̄p̄s ⁊ p̄ instātia illi⁹ t̄p̄is in quorū aliq̄
posset intellect⁹ me⁹ h̄c aliā intellectōez
Si. n. dicat q̄ intellect⁹ me⁹ post istās n̄
pōt intelligē immediate. sz ōz q̄ p̄ t̄p̄s ma-
neat in illa cognitōe. alioq̄n non eēt da-
re p̄m̄ instās illius cognitōis sequētis. si
.n. poneret intellectōem illā idifferenter
mēsurari t̄p̄e ⁊ instāti nō p̄cluderet ar-
tūc. n. sicut n̄ est mediū iter instās ⁊ t̄p̄s
ita nec inter intellectōem meā que est istā-
ti ⁊ illam que ē i t̄p̄e immediate hito. ⁊ tē
scdē intellectōis non ē dare p̄m̄uz. Sed
incōueniens videt̄ q̄ siles intellectōes nō
hēant p̄cise siles mēsuras. si aut̄ inte-
angeli mēsuret eua sic postea dicet̄ tūc
etiā possit eē aliqua cū vno instāti ⁊ ali-
qua cū t̄p̄e hito. ⁊ illa scdā h̄z p̄m̄ sui ei-
se sicut ⁊ prior. q̄z illa scdā h̄z mēsurā
indiuisibile sicut ⁊ p̄ma h̄z. sz t̄m̄ nihil tē-
poris n̄ri coexistit illi scdē intellectōi. ⁊
hoc est de intellectōibus angeli. q̄z si ali-
quid intelligat cū t̄p̄e n̄ro non ōz illā in-
tellectōem manere p̄ t̄p̄s habitū. sed si
statim hēat aliā intellectōez illa coexi-
stet t̄p̄i habito instāti cū q̄ fuit prior ite-
⁊ tunc nihil erit t̄p̄is n̄ri primū coexis-
illi scdē intellectōi. Præterea videt̄ q̄
iste deberet dicē s̄līr p̄nter q̄ intellectōes

Conce

nre mensurent tpe discreto. qz intellectio
nes nre videtur ee tote siml fm phz. io.
ethi. cu sint pfecte z transeutes z ordie.
quoda se habentes. Et si dicat sicut ip
se videt dicere qz hnt pnextionem. qz itel
ligimus discurrendo dicendo hoc e hoc
angelus non sic. Contra hoc no facit p
se continuatione vel non per se ptinua
torem intellectois ad intellectoem. no. n.
magi successiue acqrit cognitio pconis
vel ite pclusionis z hoc qz ps acqrit p
ptez z cognitio coclusionis acqrit p
cognitoem pncipij qz si ista cognitio v3
pclusionis hretur paise post cognitioem
pncipij z sine ea. Silr possumus hfc in
tellectoes distinctas succedentes sibi absz
discursu. z si ille sint tote siml. igr ille ef
sent no ptinue qsi in tpe discreto. qd est
ptra phm in de memo. z reminiscencia
qz intelligim cu pti z tpe. Pcterea
quod di de ofia numeri z oratdis z hu
ius teporis. qz partes numeri manent z
partes ofonis possunt esse in se ptinue.
sed partes teporis istius nec manet nec
pnt esse in se ptinue. omis iste ofie vident
ee males non formalt distingere rōnem
quātitatē discrete inquātum discreta ē
accidit. n. quātitati habēti partes nō co
pulas ad terminuz cōem siue ille par
tes sil maneat siue fluant siue quelz i se
sit indiuisibilis siue nō.

Concedo conclusi

onem duaz pmarum rōnū qz intellecti
ones angeli mensurat euo. Et breuiter q
cūqz exntia actualis inuariabilis hoc ē
cui repugnat vt fm ipsaz sit variatio si
ue fluxus vel acquisitio partis post ptz
nec. n. perpetuitas aliqrum vl corruptio
vel annihilatio aliquozū variat mēsu
ram formalt dummo existētia sit elusō
rōnis dū manet. Sed ptra hoc. quia
tunc videtur qz oia pmanētia mensurā
tur euo. nihil. n. est permanēs cuius exi
stētia nō maneat eadē dū manet. z hoc
absz successione pprie dicta que sit ac

quisitio vel perditio partis post partez
pns videtur esse incouētes ppter duo
p qz fm phum 4° phy. quies mensura
tur tpe. igr illa circa que natus est ee mo
tus quādo nō sunt i motu mēsurat tpe
sicut si eēt in motu. 2° qz oium genera
biliū z corruptibiliū generatōes z cor
ruptōes mensurāt instati tēporis. cuius
aut pmiū esse mensurat nūc tēporis eius
ee habitum mēsurat tēpore. qz oīuz isto
rū esse habitū post generatōem mēsu
rat tpe. Ad pmiū dico qz i entibz ista
se hnt fm quendā ordinē fluxus forme

2° forma fm quā est actualiter fluxus
z 3° forma fm quā potest esse fluxus p
tis post partē. z 4° pmanens in q non ē
natus ee fluxus ptiū tñ neccio h3 formā
pntē in qua natus est esse fluxus. 5° illō
in quo nec potest ee fluxus nec i aliquo
pntē ipsum naturaliter pmiū essentiali
ter mēsuratur tēpore. quia cōtra ratōez
eius formalem est permanētia vel qz ali
qua pars eius maneat eadē. sed ratio ex
requirit partez eius succedere parti. 5^m
omino inuariabiliter manet idēz dum
manet. z ideo nullo mō mensuratur tē
pore nec fm totā nec fm partē eius. nec
etiā mensuratur p accidens. quartū nō
mensurat tēpore per se nec fm ipsuz est
pprie quies. quia nō est natū moueri. q
escit tñ per accidēs. quia quies est f3 ali
quā formā necessario psequente ipsum
scdm z tertius est eadē forma licet fm di
uersam dispositionē accepta. z fm illaz
vno modo acceptā est actu motus z se
cundū aliū modū acceptā est actu quies

De ista forma pōt dici qz licet nō habe
at esse actu variatū qz est quies scdm ip
saz. habet tamē esse variabile. z ideo nū
qz mensurat euo. quāqz nō sit actu vari
atum. qz eum requirit in suo mēsurā
to esse inuariabile cui repugnat successio
partis post partē. Si tamē dicatur one
esse non variatū mensurari euo. tūc po
test pcedi qz ista forma quādo scdm eaz
nō est actu motus potest dici mēsurari

cuo. Sed ista pars videt minus probabile
 q̄ prima. q̄ ipsa actualiter exis videt
 habere instans t̄p̄s p̄ mensura. nō aut̄
 nūc cui. quod tñ oportet ponere ponē-
 do ipsum inquantum est actualiter sub
 motu mensurari nūc t̄p̄s vt est actuali-
 ter sub quiete mensurari nunc cui. Qñ
 q̄ infertur q̄ omnia p̄manencia mensu-
 ratur nūc cui vel euo patet q̄ non seq̄t̄
 fm̄ vnam vīam sed sola illa que sūt ve-
 re p̄manencia. s. inuariabilia dum ma-
 nēt in actu. t̄ tūc improbatio p̄ma p̄nū-
 de quiete non valet. q̄ quies non est f̄z
 aliquam talē formam sed scdm̄ illā pre-
 cise scdm̄ quā naturaliter est motus. Si
 tñ aliquis vellet concedere calorem inq̄-
 tum habet esse non variatū mensurari
 euo. potest dici q̄ quies eius mensurat̄
 tempore. t̄ tam calor cui inest mensura-
 tur euo. q̄ q̄es non est nisi p̄uatio ali-
 cuius successioneis partis post partes f̄z
 q̄ vult p̄bs. 5. ph̄. vbi tractat de cōtra-
 rietate motus t̄ quietis q̄ quies est p̄-
 uatio motus t̄ alibi. ista autem p̄uatio
 presupponit actualem existentia illius
 forme in qua est ista p̄uatio ita q̄ ipsa
 non est prima ratio existentie actualis.
 licet ergo hec p̄uatio mēsuretur sic tē-
 pore. non tñ sequit̄ p̄pter hoc existentia
 talis forme mēsuret̄ tēpore. sed magis
 alia mēsurā p̄iore. Et si dicas quomō-
 potest ista p̄uatio vt distinguit̄ contra
 actualem existentia mensurari tempore
 Dico q̄ sicut vacuum si eēt mensuraret̄
 eadem magnitudine qua plenum. si. n.
 esset ista domus vacua maior distantia
 esset mei ad vnum parietē q̄ ad aliū. si
 cut natum est esse maius plenum inter
 me t̄ illum parietem q̄ inter me t̄ aliū
 tunc. n. diceretur vacuū eē tantū quan-
 tum corpus illud si vacuum non eēt. es-
 set interruptū in vacuo t̄ quantū natū
 est esse plenum. ita in p̄posito tanta p̄-
 uatio est successioneis in partibus forme
 quanta nata est eē p̄ motum in eadem
 forma. hec enī mensuratio est quietis n̄

p̄oitiue sed p̄uatiue per motū qui tūc
 posset inēz quando ista p̄uatio inest. si
 cut in alijs p̄uatio semp̄ mensuratur
 suo habitu. tantum enī malum est ceci-
 tas in oculo apto nato ad videndum i
 determinato tēpore quantū bonū est vi-
 sio hoc mō. licet Ari. non dicat q̄ quies
 mēsuret̄ nisi p̄ accidens potest dici hoc
 mō q̄ mensuratur p̄ se eo mō. s. quo p̄-
 uatio mēsuratur per se. quia hoc conue-
 nit p̄uatiōni p̄ se quod conuenit ei in-
 quantum est talis natura. hoc autē q̄
 ipsa sit tanta vel tanta conuenit ei iqua-
 tum est tantū vel tantū positū. Et si i-
 tur concederetur calorem inquantū q̄es-
 centē siue quietē calozū mensurari tēpo-
 re. non tñ. oportet q̄ existentia calozū
 actualis mēsuret̄ tpe que p̄cedit natu-
 raliter istā rationē quietis. illa. n. scdm̄
 se non habet habitudinem ad tempus i
 quantū talis nec actualem nec aptitudi-
 nalem. Si tñ conceditur scdm̄ illā aliā
 vīam oēm talē formā dū manet habere
 existentia variabilem t̄ exnīa non tñ
 variatā sed etiā variabilē mensurari tē-
 pore tunc oīno est ponendū illa entia n̄
 mensurari euo f̄z quozū formas potest
 eē motus. sed bene p̄cedendū est sbas ge-
 nerabiles t̄ corruptibiles p̄ se mensura-
 ri euo. licet p̄ acc̄s hoc est scdm̄ quanti-
 tatem naturālē p̄nt̄ eas mēsurent̄ tpe
 Et tūc ad scdm̄ instatā que ē de gene-
 rabilibus t̄ corruptibilibus dicendū q̄
 accipiēdo istarū sbarū mutatōem fm̄
 q̄ loquit̄ p̄bs de ea illa est indiuisibilis.
 q̄ non habet per motū. tale vel est mu-
 tatio vel indiuisibile necessario cōcomi-
 tans indiuisibile terminās motū ita q̄
 mutari est alr se habere nūc q̄ p̄i. alit̄
 se hīe nūc accipit̄ p̄ indiuisibili. f̄z q̄ p̄i
 us accipit̄ p̄ diuisibili. primum igr̄ esse
 forme p̄ se terminans fluxū p̄ se primo
 mensurat̄ instatū. t̄ ad illud p̄prie ē mu-
 tatio. sed ad prīmū esse forme q̄ non ē
 se terminans fluxū nō est p̄prie muta-
 t̄ p̄. sed quasi secūario inquantū illū

Q

V

p^m eē pcomitat mutationē pprie dictaz
 Lōcedo igr q^d primū eē ibe generabilis
 inquantū pcomitat mutatoez pprie di
 ctam mensurat instātī sed nō sequit vl
 tra. g^o eē habitū post illud instās mensu
 rat tpe. q^d in p^o instātī cōpat illud eē ad
 cām p^ocularē generatē a qua est. t^o p^o
 illud instans nō hēt depēdentia ad illaz
 p^ocularē cām gnāntē sed tū ad p^onam
 cām p^oseruantē. tūc habet habitudiez
 vniformē ad illā cām p^oseruātē sicut eē
 angeli. q^d p^oseruat in idēitate p^ofecta abs
 q^o varietate. Et ex hoc patet ad ar^m q^d
 posset fieri de successione in euo. q^d si est
 successio. g^o innouatio. t^o p^o p^ois mutatio.
 t^o vlt^orius mutatio mensurat instanti tē
 poris. g^o euiternū est tpale quicqd mēsu
 rat tpe vel instātī t^opis est tpale. R^o q^d
 non ois forma fm quā est innouatio vel
 variatio mensurat tpe vel instanti t^opis
 sed solum illa f^oz quā mutabile aliter se
 hūit successiue q^d nunc se h^oz indiuisibili
 ter. hoc est cuius termino ad quē diuisi
 bil^o habito necessario p^osupponit termi
 n^o a q^o indiuisibil^o t^o i termino habi^o. t^o h^o
 vel scōm quē fuit mot^o mensuratus tpe
 vt necessario cōcomitans motū mensu
 ratū tpe. per hoc ēt patet q^d deus poss^o
 creare aliquid sine oi tpe. dato etiam q^d
 creatio vel annihilatio diceret eē muta
 tio q^d ad hoc q^d est ibi successio forme p^o
 negatōem eius. q^d non est mutatio eo^o
 quo p^ois loquit de mutatoe. q^d nō est i
 diuisibile necio terminans fluxū sui op
 positi nec vt p^omo fluentis nec vt neces
 sario cōcomitantis motum mensuratū
 tpe.

Ad primum argu

mentū principale dīco q^d doctria d^o cāis
 tradita est scōm doctrinā Auice. ac si i
 telligeret ille auctor intelligentias eē de
 os quosdā t^o earū opatoez mēsurari nē
 t^opis non quidē intrīsecā opatoez. q^d ad
 hoc nō poneret potentialitat^o nec succes
 sionē sed extrīsecā circa corpus eē vere i

momento t^opis: t^o iō auctoritas illa nō ē
 hūda sicut auctoritas. q^d tradita est per
 radicem erroneā. Ad 2^m pōt pcedi q^d
 inte^o angeli non raptim ē s^o durat aliq^o
 tpe n^o t^o nō ppter hoc seq^o q^d sit i
 tpe. pōt. n. quod ē in euo durare cū n^o
 tpe Uel pōt dīci q^d aliq^o inte^o pōt inesse
 angelo p^oise cū instātī t^opis n^o. t^o p^o ill^o
 instans pōt h^ore aliā intellectionē imēdi
 ate. Et q^d dīcis nā nihil pducit vt sta
 tim nō sit. verū est q^d nā nō intendit hoc
 statim nō eē q^d pducit nec ēt nā p gnā
 tōem aliqd pducit quin iter gnātōem t^o
 corruptōem que sunt i instātib^o t^opis cō
 tinui sit t^opis mediū: t^o ideo gnātio t^o cor
 ruptio nō pnt p^otinuari sibi inuicēz per
 petuo fm intentōem p^ois ibi. tū nō ē icō
 ueniens aliqd eē nō in tpe p^o t^o statim
 non eē sicut appet de mutatoe t^o instātī
 que non habet eē nisi rapti t^o statī nō s^o.

Ad aliud q^d adducit p p^oma opi. scōz
 Aug. de^o mouet per t^opis. pōt dīci q^d ac
 cipit ibi t^opis p oi eo q^d pōt h^ore esse post
 non eē: sicut exposi^ore si au^octes in p^o. q.
 d^o euo. t^o hoc mō q^d aliud a deo ē tpa
 le t^o ill^o pōt dīci moueri p t^opis quod h^o
 aliquid succedens alteri vt eē p^o non eē
 s^o succedens vel illud cui succedit nō sit
 pprie tpale. q^d nō eē vel nihil nullā hēt
 mensurā. ita dicendū ē in p^oposito.

Quinto circa scōam p
 tem h^o di. in

quia tractat mag^o vbi fuerint
 angeli creati querit de loco angeli. vbi
 quero vtrum angelus sit in loco. videt^o
 primo q^d non. Boeti^o de hebdoma. Lō
 munis animi conceptio est icorporalia
 non esse in loco. Secundo sic Augu.
 83. q. q. 20. videtur pbare ex intentōe
 q^d deus non est in loco p hoc mediū q^d
 non est corpus. p^omissa est vera de an
 gelo: g^o t^o conclusio. Item super gen. vi
 cit de deo q^d mouet creaturam corpora
 lem per locum t^o tempus spiritalē. p
 t^opis tantum. g^o negat a spiritali morio
 nē per locū. t^o ita negat eam esse in loco

3° Ari. 4. phy. Locus ē ultimū corp^o ris p^ontentis immobile primum rē. s. nū lum corpus p^ontet angelū. qz continens est actualius p^ontento. nullū aut corp^o est actualius angelo. g. rē. 4° sic Oē lo caturū hz sitū. sed sitū non puenit nisi quanto. quod pz. qz positio vno mō est oīa quantitatis. r illo mō non conuenit nisi quantitati. Alio mō vt est p^odicam tum est passio fundata in quantitate. g. nullo mō conuenit angelo. g. nec locus. Cōtra hoc est mag^o in lra. r di. 37. pri mi. r adducit auctoritatem Dam. c. 13. r. 16. r. 20.

Exto iuxta hoc que ro sine argu^o mentis. vtrū angelus req^o rat determinatū locum ita

qz nec in maiori nec i minori possit esse sed precise in tāto loco. r includit vtruz hoc possit eē in loco punctuali. r vtruz in quantūcūqz magno loco r quantūcūqz paruo. Ad primā. q. dicit qz angel^o est in loco per opatōem precise. ad qd p bādum addicit Dam. c. 13. In corporea inquit. natura vbi adest r operat^o n cor poraliter sed spūalr continet. r infra eo dē. c. Intelligentia oī circūscribit vbi et operat^o. c. 16. Intellectualr adesse r opa ri vbi vtrūqz missi fuerint ita qz semp vi detur eē angelū in loco adiūgere opa ri quasi hoc sit angelū eē in loco ipsum operari in loco. Cōtra hoc est. qz istō videt eē damnatum sicut quidā articu lus damnatus ab epō parisiensi r excōi catus. qz si dicatur qz excōicatio nō trā seat mare vel diocēsim. si tñ fuit articū condemnatus sicut articulus hereticus vbi est p^odemnat^o sicut heretic^o nō aucte diocēsani tantū sed et aucte pape: extra de here. c. ad abolendā. vel saltem inia ē suspecta qñ in aliqua vniuersitate solē niter est dānata. Alij aut volentes ver bo suspecto vti angelū v3 esse in loco p opatōem dicunt ipsum eē in loco per ap plicatōem eius ad locū. sed isti vidētur

idē dicendo sub alio vocabulo occulta re. non. n. videt applicatio posse intelli gi aliqd eē nisi sit actus prim^o vel actus scōs. non act^o prim^o. pz nec actus 2°. qz si intellr actus scōs. g. opatio r n imma nens vt int^o vel volitio qz opatio eius imanens ita abstrahit a loco sicut eēn^o angeli. igr applicatio est operatio transi ens i corpus. r ita erit in loco per opati onē eius circa corpus i loco. Cōtra cō clusionem h^o opi. arguit pmo qz sic po nens r radicatur sibi ipsi. qz in .q. illa an oē sit vbiqz pbat qz sic per hoc qz scōz phum. 7. phy. mouēs est simul cu3 mo to. r deus est p^o efficiens. r iō potēs mo uere oē mobile. ex hoc concludit qz est i oibus r pñs oibus: quero qd intendit p hoc concludere aut eē presētē oib^o hoc est mouentem: r tūc est petitio pncipij. qz idē est pmissa r pclusio r nihil ad ppositum qz ibi intendit pcludere imē sitatem dei f3 quā deus ē pñs oib^o: aut intendit pcludere illaz pñtiam q cōpetit deo inqñtū est imensius. r tunc ex opatō ne alicubi f3 ipm sedē pñtia illa q pñt ad imensitatē diuinā que ē dei inqñtū dei. ita qz pñt nāl^o erit pñs inqñtū imē sus qz inquantū operans: r hoc concludi tur ex hoc qz in oibus per opatōem si cut ex posteriori: igr a simili i ppositio pus nāl^o ē angls pñs alicui loco f3 ef sentia qz sit pñs fm suam opatōem. Cō firmatur rō. qz minus videt de deo qz oporteat ipm esse pñtē ei in qd agat p pñtiam sine p eēntiam qz angelus. qz il lud quod est illimitate po^o videtur pos se agere in quātūcūqz distās. sed illud quod est determinatam r limitate virtutē requirit determinatam approximatoēz passū ad hoc qz agat in ipsum. nullū. n. videtur agens vtrutis limitate r dtermi nate cuius actio non possit impediri p nīmiam distantiā ad passum. r ita ma gis videt necessario ponere angelum eē pñtem ad hoc qz agat. Cōfirmatur eti am. qz si actio aliqua est in corpore ab

angelo quō se habet actio ista ad virtutem illam a q̄ pcedit. aut mediate aut immediate. si est immediata illi a qua pcedit igr̄ immediate est angelus i tali corpore vel iuxta tale corp⁹. si mediata. igr̄ ē ab illa v̄tute per aliud mediū ⁊ de illo medio fiat eadem. q. ⁊ tunc oportebit stare ad hoc q̄ illud quod p̄mo est a tali v̄tute immediatum ē tali virtuti. ⁊ p̄ p̄ns illi cuius est talis v̄tus. ⁊ ita econuerso erit p̄ns ibi. Preterea sc̄do sequit̄ q̄ aḡls aliqñ immo frequēter nūq̄ sit. nihil ei operat̄ in celo empireo q̄ illud non est mutabile nec mobile. igr̄ nunq̄ angel⁹ est in celo empireo. ibi aut̄ est vt pl̄mū Item si trāseat de celo ad terram potest opari in locis extremis nihil agēdo in oibus locis intermedijs. q̄ potest eē aliquis angelus q̄ non est motor alicui⁹ oibus intermedijs: igr̄ nec ille tunc erit in celo nec in terra nec i medio. Preterea tertio si angelus ē in loco p̄ opationem q̄ ibi p̄mo est vbi p̄mo operat̄ sed p̄ opatur in toto celo. totū. n. celū est p̄ p̄portionatū v̄tuti angeli ita q̄ totum p̄ mouet. ⁊ ita p̄portionatū fm̄ p̄m de ce. ⁊ mun. q̄ si adderetur vna stella moueretur cū pena ⁊ labore. ⁊ tñ non est in p̄mo toto celo. q̄ rē. Si dicas q̄ p̄mo mouet aliquam vnā ptem ⁊ ibi est. ⁊ p̄ motum illius ptis mouet aliā ptez qua si ipellendo vel trahendo. Contra hoc licet p̄ns imaginēt illum rusticū hīc pedes ⁊ caput in polis ⁊ brachia p̄tensa ⁊ extensa ad orientem ⁊ occidentem f̄z v̄tatem tñ si primū celum ponat mobile ⁊ non q̄scēs nullus p̄ctus ē in celo magis oriens q̄z alius. sed q̄libet p̄ctus est oriens successiue. nullus etiam p̄ctus est magis capax motus q̄z alius fm̄ v̄ritatem: ⁊ ideo nō est in celo ex natura rei. dextrum ⁊ sinistrū sicut in aiali. pars n. dextra que est in aiali magis capax ē virtutis aīe q̄z ps sinistra. In nulla q̄ p̄te pōt poni angelus p̄mo ex hoc q̄ p̄mo illam ptem moueat. Hoc etiam cōfir-

mat. q̄ si esset in aliqua pte quasi quiescens p̄ se motus tñ p̄ acc̄ns. sicut nauta in navi. ita q̄ semp̄ circūferet cum illo motu videret inconueniēs talem motū attribuere angelo mouenti orbē. nec et̄ a3 pōt poni quasi p̄ se quiescēs. ⁊ q̄ iuxta illuz sit quasi fluens pars ⁊ pars ip̄i us celi ⁊ q̄ ptem magis illi p̄ntem semp̄ primo moueat. n. n. est assignare i quo quiescat ille angelus cum p̄tinue moueat ptem p̄ntē. ⁊ ex̄ido in aliquo inquitum est motū non erit q̄scens in eo vt videt. Preterea illud q̄d est rō angelo ex̄idi in loco est in eo formalr. alioquin angelus nullo mō erit formalr in loco. opatio aut̄ transiens in corpus nō ē formaliter in angelo. q̄ rē. Preterea 1ª opatio est commensuratiue in loco p̄ acc̄ns igr̄ si p̄ eam angelus est in loco ⁊ nullo alio mō est ibi cōmensuratiue. Preter Dam. Cui maxime inuituntur n̄ est p̄ eis tñ q̄ oēs auctes cōiter semp̄ copulant ad esse ⁊ opari. vbi esset superfluitas nisi aliud eēt formaliter angelum eēt in loco q̄z ipsum opari i loco. dicit. n. i p̄ma aucte vbi adest ⁊ opatur. ⁊ in sc̄da auctoritate d̄f angelum esse in loco p̄pter adesse intellectualiter ⁊ opari. ⁊ in 3ª intellectualiter adesse ⁊ operari vbi vtiq̄ fuerunt missi. Similiter idem Dam. c. 2. dicit q̄ celum est p̄tinentia v̄sibilib⁹ ⁊ inuisibilib⁹ creaturaz ⁊ infra ipsuz angeloz v̄tutes includunt ita igr̄ sc̄dm̄ ipsum sunt modo angeli in celo q̄ icluduntur intra celum non sic aut̄ includuntur in principio sue creatōis. q̄ ip̄e c. 17. videtur assentire Grego. theologo q̄ conditi fuerunt ante corporalem creaturam. tunc enim non erant in loco si cut modo sunt. q̄ modo p̄tinentur i loco. tunc autem nō p̄tinebātur. ⁊ tñ tūc nō potuerunt intelligere creaturaz corporalem fm̄ Aug. super gene. q̄ prius habuerunt cognitōem matutnam q̄z vespertinaz: ⁊ potuerunt intelligere obiectum ex parte obiecti sub eade3 rōne

qua mō intelligit illud. q̄ per solā intel
lectōem obiecti non ponit eos Dam. eē
p̄ntes obō.

Ad questionem ^{igit} sol

uendā p̄mo videndū est de loco corpo
ris. cuius. n. corpori p̄tē vltimū eē non est
aliud extra p̄tens q̄nq̄ p̄ueniūt p̄mo
eē in loco actuali. 2° esse i loco determi
nato q̄ equali. 3° eē in loco cōmensura
tiue. 4° esse in loco d̄terminatē hoc 7 il
lo. 7 5° esse in loco naturālī vel violen
ter. quatuor p̄ma conueniunt corpori i
quātum q̄tum vel inquātū corpus. vlti
mū p̄uenit sibi inquātum est corp⁹ nā
le. 13. n. nullū quantū existat nisi ipsū
sit quale tñ existens p̄tē nālūter est quā
tum q̄ quale. 7 fm hoc p̄us naturālī ē
mathematicū q̄ quale. hoc est tale q̄le p̄
mo p̄siderat a mathematico p se 7 p̄tē
7 hoc intelligit p̄s. 4. phy. de vacuo.
vbi vult q̄ si corpus cubū ponat in aerē
vel aqua 13 nullā hēat passionem nālez
tñ: tñ facit distare quantum ē ipsū cor
pus ibi positum. ita q̄ quantū est ipsū
corpus tñ facit distare. 7 hoc nō p̄uenit
sibi inquātum est nāle tñ sed inquātū
est quantū p̄cise. 7 ita mathematicū

Exponendo autē ista p ordinem dico
q̄ oē corpus tale aliud a p̄mo est i loco
hoc est in p̄tente p̄cise ēt immobili. h°
.n. intelligit per illā diffinitōē p̄tē quā
ponit 4. phy. d̄ loco. s. locus est vltimū
corporis p̄tens immobile p̄mū 7 ē. di
uisibile. scdm illā dimensionē fm quā
est diuisibile non pōt imēdiatē eē appli
catum alicui vt p̄tens ipm s3 p̄cise
p̄tens alic⁹ ē indiuisibile. nihil autē idi
uisibile de gnē quātitaris per se existit s3
in aliq̄ diuisibili. 7 sequit illud p̄cise
p̄tens esse vltimū alic⁹ diuisibilis p̄tē
tis. ista autē vltimitas non ē de rōe loci
sicut est de rōe quātitaris p̄cise. q̄ si
posset indiuisibile p se esse 7 nullius di
uisibilis vltimū illud indiuisibile vere
manens per se posset eē p̄cise p̄tens.

Ultra autē istam continentia p̄cise
addit locus immobilitatis q̄ distinguit a
vase scdm p̄m. 4. phy. quā immobilir
tatem nisi sunt diuersi diuersimode sal
uare per respectū ad polos 7 ad cētūz
Sed breuiter dico q̄ si sibi non mane
at idem nullū accidens absolutū vel re
spectiū manet idem scdm p̄m. 7 ideo
cū manifestum sit oēm sibi que conti
net hoc corpus posse moueri localiter
7 non manere idē numero pater oē acci
dens absolutū 7 respectiū qd est i cō
tinente istud corpus manere non posse
idem numero: 7 ideo nec locū siue loc⁹
ponatur eē aliqd absolutū in tali corpo
re siue respectiū. Et si dicat q̄ est vlti
mū totius vniuersi 7 13 vt est vltimū
p̄tens variet. tñ vt est vltimū vniuer
si nō variatur. Nec hoc saluat. q̄ non ē
vltimū totius vniuersi nisi q̄ p̄mo ē vlti
mū alic⁹ p̄tē eius: 7 id si est aliud 7 ali
ud vt est alterius 7 alter⁹ p̄tē non ē id
vt est totius vniuersi. 13. n. i aliquo toto
sunt multe p̄tes tñ quod competit sibi p
vnā partē p̄mo p̄cise 7 post per aliā
p̄cise non est idem numero. Dico igit
q̄ locus habet immobilitatem oppositam
motui locali oīno. 7 incorruptibilitatē
scdm equalitatem per cōparatōē ad mo
tum localem. p̄mū pater: q̄ si est aliq̄
modo mobile localiter quātūcūq̄ ac
cipiatur per accēs posset dici eē in loco
per accēs. 7 ei assignari alius 7 ali⁹ loc⁹
sicut licet similitudo moueat q̄si accēta
liter p accēs. q̄. s. in. 4. vel in. 5. gradu
q̄ p̄mo corpus 7 p hoc superficies. 7 per
hoc albedo 7 p hoc similitudo. tñ sup̄fici
es vel albedo vel similitudo vere ē q̄n mo
uetur in toto corpore in alio 7 alio loco
similiter tē aliqd quiescēs posset moue
ri localiter. nā quod hēt alium 7 aliū lo
cū successiue localiter mouet. fixū autē
posset habere aliū 7 aliū locum p̄tens
ē si moueret locus p accēs. 2° p̄bō. q̄
licet locus corumpatur moto eius sibi
localiter ita q̄ moto aere localr nō manz

in eo eadē rō loci que pū sic p3 ex iaz p
bato. nec eadem rō loci pōt manē in aq
succedente. q2 idem accns numero non
pōt manere in duob' subiectis. tñ illa rō
loci succedēs que est alia a rōne pceden
ti fm veritatem est eadē pcedenti p eq
ualentiam qtu3 ad motū locale. nā ita
incōpossibile est localem motū eē ab h°
loco in hunc locū sicut si esset oīno ide3
locus numero. nlls autem idem motus
localis pōt esse ab vno vbi ad aliū vbi
q duo vbi non corrident duobus locis
differētibus spē. q2 habentibus aliū3 re
spectum non tñ numero sed etiā spē ad
totum vniuersum. Ex hoc illi respectus
qui sunt tñ numero ali3 vident vñ nu
mero. q2 ita sunt indistincti respectu mo
tus localis sicut si tñ esset vnus respec
tus. Exemplum huius patet aliquāl
in noibus significatiuis. q2 hec vox ho
mo quotienscūq3. plata dicit vna vox
nūero 7 distinguī ab hac voce lapis nu
mero. cum tñ non possit eade3 vox nu
mero bis pferri ita q quot sunt. platō
nes tot sunt voces distincte numero. 7
hec vox homo 7 hec vox lapis nō tñ
numero sed etiam specie distinguunt. tñ
q2 ad finē vocis. f. ad exprimendū pcep
tū per equiualentiā sunt idem numero
hō 7 hō lapis 7 lapis quotienscūq3 pro
lata. ideo dicuntur esse vna vox nume
ro respectu illius finis: sic dico in pposi
to q locus est immobilis per se 7 per acci
dens localiter. est tñ corruptibilis moto
sbo localiter. q2 tunc amplius non ma
net in eo illa relatio. 7 tñ non est corrup
tibilis in se 7 fm equiualentiā: q2 ne
cessario succedit illi corpori i q fuit ista
ratio loci aliud corpus i q est alia rō lo
ci numero a pcedenti. 7 tñ eadē pcedē
ti fm equiualentiā per comparatiōem
ad motū localem. Sed nunqd corpus
aliud a pmo corpore necessario sit in lo
co quia quantum. Phs diceret q sic.
q2 diceret non posse eē aliquod corpus
a corpore celesti quin sit in spha actiua

rum 7 passiuorū: 7 diceret illud necessa
rio ptingitur sub aliquo precise ptingente

Tñ oppositum videtur verū scdm ca
tholicos. q2 deus posset facere lapidem
nō existente aliquo alio corpore locāte.
7 lapidem existentē absq3 oī alio corpo
re. q2 posset illud facere extra vniuersū
7 vtroq3 modo eēt non in loco. 7 tam
esset idem scdm oē absolutū in se. per ni
hil igit absolutum in se necessario req
rit eē in loco. sed tñ habet neōio poten
tiam passiuam q possit eē in loco. 7 hoc
posito loco in exntia actuali 7 posita p
sentia eius respectu alic' corporis locāti

De 2° dico q supposito pmo corp' q
est in loco i actu. q2 in pmo ptingente ac
tualiter. non. n. pōt eē in loco qn istud
vltimū qd est ptingens faciat ac
tu. q2 facit latera corporis ptingentis di
stare. sec' est de pte in toto que non facit
supficiē in potentia ptingentē ipsā eē i ac
tu. 7 iō non est ps in toto sicut locatū i
loco. 4. ph. De 3° dico q ppter ean
dem qtitatē neōio exigit corpus locū
sibi coequalē. 7 ppter idē est in loco co
mensuratiue. ita q pars supficiēi ptingenti
corrident pti supficiēi ptingentis 7 totū3
toti. m' cōpetit corpori ex determinato
loco locante. 6m cōpetit sibi inq̄tum ē
corpus naturale. ex hoc. f. q inq̄tūm
habet formam substantialem determi
natam 7 qualitates determinatas natū
est ab aliquo locante conseruari 7 salua
ri 7 ab aliquo corrumpi. 7 quando con
tinetur ab vltimo illius quod natum ē
ipsū3 saluare dē esse in loco naturali. 13
naturalitas multum accidat rationi lo
ci. pro tanto igitur est in loco natura
li. quia est in locante naturaliter. i. est
in vltimo alicuius continentis quod na
tum est saluare contentum.

Ad propositum igit
ista
applicando de angelo dico q angelus nō
necessario est in loco. q2 mltomag pos
set fieri angelus sine creatione creature

corporalis vel facta creatura corporali
posset fieri et esse extra omnem creaturam
corporalem. et tamen in angelo est potentia pas-
siva qua posset esse in loco. Et ista pote-
tia vel sudatur immediate et eius sibi qua
posset esse in loco vel in ipsa inquantum est
natura limitata actualiter ex se vel in
aliquo extrinseco angelo de quibus sit illud
et ideo non oportet querere aliquam intrin-
secam rationem essendi angelum in loco necessa-
rio. quia ibi nulla est sed tamen modo est in ip-
so potentialitate passiva qua potest esse in
loco. quia non repugnat sibi. supposito igitur
istis non oportet quod sit in loco in actu
quia non oportet quod sit in aliquo pertinere idem
sibi actualiter ex se. non enim facit latera
prentis distare. et ideo non facit superfi-
ciem pertinere in actu. De tertio est ou-
bi et de hoc mota est scilicet. quia conceditur
tamen contra quod non potest esse in loco quantum-
cumque magno. quia hoc est proprium dei. et ex
hoc videtur non posse esse in loco quantum-
cumque parvo. ex. 37. primi. Euclid. ubi videtur
quod quicquid potest esse in uno equaliter
et in reliquo si sibi figurato non repugnat.

Ex hoc autem sic. quicquid potest esse in uno
equali potest esse in altero si sibi non repu-
gnat figuratio aliqua secundum quam unus di-
stinguitur ab alio. sed angelo nulla figura-
tio loci in quo est repugnat. igitur si potest
esse in uno equali et in altero. et per conse-
quentiam si potest esse in quadrato quantumcum-
que parvo vel stricto quod oportet ponere di-
cendo quod non repugnat sibi esse in quan-
toque loco. sequitur quod non repugnat sibi
esse in loco quatuorque loco. quia quadratulus
est equalis isti quadrato parvo in
quo potest esse. Istud declarat per oppo-
situm in corpore naturali. ideo enim aqua que
potest esse in quadrato non potest esse in
drangulo quantumcumque longo. quia non po-
test esse in loco quantumcumque stricto. et ideo
non potest quantumcumque petendi secundum longitu-
dinem nisi restringat secundum latitudinem. et si
inquantum restringat secundum latitudinem non po-
test in infinitum petendi secundum longitudinem

oppositum est in proposito. si enim angelus non
determinet quantumcumque locum in minus
tunc poterit esse in loco quantumcumque stri-
cto. et cetera. Preterea si quantitas aliqua
virtutis est in angelo secundum quam potest esse in
aliquo loco proportionabiliter secundum virtutem
munitur potentie sue: puta ista tamen et ille tantum
posset tamen secundum ultimum potentie sue facere
se in minori loco isto quantumcumque sibi ad-
equato. hoc autem posse est aliquid virtutis
active in eo. quia in parte sua est ut posset
virtute ea ad effectum sibi adequatum vel non
igitur magis posse habere istam virtutem in
potestate sua est perfectus. quia maiorem
rem habet virtutem activam. et ita est potest
virtute illa virtute activa in infinitum ad essen-
dum in minori et minori loco quam sit ille lo-
cus ubi sibi adequatus. igitur habet potest
tiam infinitam. prius est inconueniens igitur et
ans sicut igitur non possit in infinitum esse in ma-
iori et maiori loco concluderetur infinitas
virtutis sue. ita concluderetur infinitas vir-
tutis sue si posset esse in infinitum in mi-
nori et minori. Si tamen posset in puncto vel
non videtur ratio necessaria nec ad unam partem
nec ad aliam. quia si sit indivisibilis non
habet tamen indivisibilitatem limitatam sic
punctus. et ideo non oportet ipsum esse in pun-
cto sicut in loco. nec forte repugnat sibi
esse in puncto sicut in loco. quia nullum inco-
ueniens videtur ex hoc inferri. quia si ex esse
in puncto sicut in loco hoc inferat quod non
posset moveri localiter nisi spacium esset
ex punctis. non sequitur posset enim in
mediate ex loco punctuali ferre se in conti-
nuum cuius continui punctus est termi-
nus. De isto igitur articulo videtur con-
cludendum quod habet locum determina-
tum indeterminatum tamen hoc modo.
quia aliquis locus est quo maiorem
non posset habere et aliquis quo non
posset habere maiorem loquendo de
loco continuo. licet forte posset esset in
puncto. Utrum autem determina-
tum locum requirat et determinate ita
quod habens tantam virtutem si est prius loco de-

necitate est pñs tanto loco. nec in pñte
sua est q̄ sit pñs maiori ⁊ minori loco si
cut est de corporibus: q̄ q̄l̄ est nēcio i
loco sibi equali. aīa etiā intellectiua ne-
cessario ē in loco toti⁹ corporis aīati. ita
q̄ nō est in pñte ei⁹ eē in loco maiori vñ
minori. hoc iō dubiū est. q̄ nec vñ pos-
se facili⁹ pbari vna ps nec alia. q̄d. n. in
cōueniens ē si quāritas sua vñalis per
quā pōt esse pñs alicui loco sit nālis rō
essendi in tāto loco suo mō sicut quāti-
tas corporis est nālis rō essendi in loco
suo mō ita q̄ lz i pñte mea sit me esse i
hoc loco vel in illo loco. non tñ est i pñ-
te mea eē in tāto loco vel in tāto: q̄ iste
effectus ē nāl̄ pñs quāritatem q̄ non sibi
est pñti mee. ⁊ sicut nec in se ita nec quā-
ritas ad istū effectū. esse. s. in tāto loco vñ
tāto. nihil ḡ videtur seq̄ inconueniens
si ita poneret in angelis vel si ponatur
q̄ quāritas eorū habeat aliquē locū ad
equatum quo maiorem non posset hñe
fm pñtōes sue virtutis ⁊ essentie. lz tñ
ipsa sibi voluntati angeli vt possit nō
sp hñe illum locum sed maiorem vel mi-
nozem non sequit̄ incōueniens. De 4.
ps q̄ non est in loco cōmensuratiue. q̄
non hz ptem ⁊ ptez cū pñibus loci. De
5.º dico q̄ est in hoc loco vel illo. q̄ non
est alibi. Et huius rō querenda est. dico
q̄ si aliquid posset esse fm se. in potētia
passiua determinatū ad aliquod genus
phycum ⁊ non est determinate in potē-
tia passiua ad aliquam speciez illius ge-
neris tñc ab eodez reducē illud ad actū
illū generis ⁊ speciei. sicut si superficies vñ
superficies sit ex se determinata ad colo-
rem ⁊ non sit ex se determinata ad albe-
dinem vel nigredinē. tñ ab eodem agēte
reducitur ad actū coloris ⁊ alie⁹ coloris
q̄ non est coloratum nisi q̄ sic est colo-
ratum. ita dico hic q̄ lz angelus sit i po-
tentia ad vbi in cōi ⁊ non ex se determi-
natus ad hoc vbi vel illū. tñ ab eod agē-
te reducitur ad hoc vt sit actualiter i lo-
co ⁊ in hoc loco vel illo. illud aut̄ q̄ pñ-

pōt esse in loco est a deo pducēte ipm
super creaturam corporalem continen-
tem. sed ex tunc potest reducere seipsum
ad actum istuz. sicut patet in. q. d. mo-
tu angeli. De 6.º dico q̄ non est in aliq̄
loco naturaliter. q̄ tunc esset in aliquo
loco violentē. tunc etiā aliquod cor-
pus haberet naturalez aptitudinem ad
ipsum conseruanduz in loco ⁊ aliquod
corpus ad ipsum corrupendū. Et
confirmatur ratio per Auice. 9. metha-
physice. vbi vult q̄ motus celi non est
naturalis. quia tunc terminaretur ad q̄
etem naturalem ⁊ motus ab illa quiete
esset violentus: ⁊ ita est in proposito. ⁊
hoc accipiēdo naturalitatem proprie
sicut illū dicitur moueri naturaliter q̄d
inclinatur naturaliter ad motum. Ex
isto patet q̄ illa potentia passiua que ē
in angelo ad essendum in loco non est
naturalis nec violenta sed neutra. quia
nec istud passum inclinatur ex se natu-
raliter ad istam formam nec ad opposi-
tum sed neutro modo se habet ad ista.
sicut superficies ad albedinē ⁊ nigredi-
nem indifferenter se habet.

Ad argumenta ^{aucto-}
ritates que negant āgelum esse in loco
sunt exponēde q̄ verum dicunt ipsuz
non esse in loco circumscrip̄tue. circun-
scriptio autem includit esse in loco actu
⁊ equali ⁊ commensuratiue scōm secun-
dam tertiam ⁊ quartaz condiciones lo-
ci que non conueniunt angelo. Ad il-
lud philosophi potest concedi q̄ super-
ficies aliqua corporis continet āgeluz
non tamen ex hoc sequitur q̄ sit agēns
influens vel continens respectu eius. q̄
continentia loci est alterius rationis a
continentia forme vel speciei. talis enīz
continentia nihil aliud est hic nisi pñ-
tum esse infra hanc superficies continē-
tem ⁊ nihil eius esse extra ⁊ hoc verum
est in quocunq̄ contento diffinitiuē. q̄
nihil eius ē extra locum ambientem.

Ad illud de situ siue vt acelp' tur p
differentia quātitatis siue vt est p'dica-
mentum si illud predicamentū presu-
ponat quātitatez neutro modo maior
est vera. quia nō oportet oē ens in loco
habere siuum altero illorum modoz
nisi sit in loco circūscriptiue. Ad. 2. q.
patet ex dictis in. 3. ar. 1. de loco dētermi-
nato.

Septimo que

ro. Utrū vnus āgelus pos-
set esse simul i pluribus lo-
cis. q. non. quia tūc distaret a se sicut lo-
cus distat a loco. p'ia p'bat ex oppo-
sito p'ntis: quia illa que sunt simul ali-
cui tertio sunt simul iter se. Item ange-
lus est natura oīno limitata. igitur fm
quodlibet quod pōt inesse sibi. igitur f'z
locum. q. non potest simul esse in pluri-
bus locis. P'eterea duo vbi sunt for-
maliter p'itaria: quia iter ea potest esse
distātia localis 7 per p'is motus 7 mo-
tus est inter duo p'itaria vel a cōtrario
in medium. Et i p'cedēt. q. dictum est
q. oia distincta vbi differunt specie. 7 q.
differunt specie sub eodem genere sūt cō-
traria. 7 p'itaria non possunt simul inesse
eidem. quia maxime distāt sicut nec 3
dictoria. q. rē. Item si sic tūc posset sit
quiescere 7 moueri. q. quiescere fm v^m
vbi 7 moueri f'z aliud. 7 quiescere 7 mo-
ueri inferunt quiescere 7 non quiescere.
que sunt impossibilia in eodem. igitur
rē. P'eterea aut posset moueri simul
ad illa duo vbi aut ab vno vbi moueri
ad aliud. 7 tū manere in illo primo vbi
7 acquirere scōm cum hoc nō primo mō
quia duo motus eiusdem speciei nō pos-
sunt inesse eidem. 3. phy. neq. mltoma-
gis duo motus p'itarij. nec scōo modo.
q. termini motus sūt incōpossibiles: 7
ideo mobile acquirēdo iminum ad quē
necessario amittit terminuz a quo. igitur
rē. Cōtra pōt esse in aliquo loco toto
puta pedali faciat. igitur se in exiremis

huius loci non exhibendo se p'ntez me-
dio. q. non est ibi vt forma nec aliquo
alio qui videatur necessario req'rere p'nti-
am toti. igitur erit in duobus locis nō
p'ntis. P'eterea corpus pōt ēē in du-
obus locis simul. q. multo magis spūs.
aūs declarabitur in 4. in materia de eu-
cha. In ista. q. Dam. dicit. c. 33. 7. c.
16. q. de facto non est simul i duobus lo-
cis. q. fm eū cum sunt i celo non sunt i
terra nec ep^o hoc est de facto. De possi-
bilitate tū eoz nāli videtur p'abile. q.
non pōt vnus simul ēē in duobus locis
quozū vterq. sibi sit adequatus fm vl-
timum potentie sue. puta si fm vltimū
potentie sue posset esse in loco vni^o mili-
ariis non posset virtute p'pria esse i duo-
bus locis talibus. q. tunc iste locus non
videretur sibi esse adequatus fm virtu-
tem suam nālem. Sed vtrū in duobus
locis discontinuis posset esse quozum
nec vnus nec alius ē sibi adequatus: du-
bium est. nec videtur ratio necessaria p'
nec cōtra. Sed q. in duobus locis siue
adequatis siue non posset esse per potē-
tiam diuinam certum puto. q. nullam
p'radictionē includit. vt dicitur in 4. i
materia d' eucharistia

Et ideo ad argu<sup>men-
ta ad</sup>
primam partem que videtur p'bare nō
tū impossibilitatem de potentia ange-
li naturali loquendo: verum etiam im-
possibilitatem simpliciter. quia p'radi-
ctionē respondendum est. Ad primū
dico q. non sequitur sicut nec ep^o. quan-
do illud tertiū ad qd cōparantur extre-
ma est illimitatum fm illud f'z qd extre-
ma comparantur ad ipsum. sicut patet
de anima i manu dextra 7 sinistra que
anima non distat a se 7 tamē manus di-
stat a manu. ita deus non distat a se tū
distat inter se illa que cum illo sunt h
7 rome. quodcūq. autem ponitur idē
i duobus vbi quacūq. virtute sit in eis
est aliquo modo illimitatum ad illa: 7

ideo neutra pñā valet. Ad scōm dico q ex se limitatus est ad naturam 7 ppe erates naturales fm ad potentiam accidentalem siue ad respectū qualem dicit vbi vel saltem n̄ est sine respectu n̄ oportet ipsuz esse limitatū oīno. ita q impossibile sit ipsuz habere duo talia. licet forte virate naturali sit limitatus ad vnū adequatum. Ad tertiū quere. Ad qrtum dico q sicut mouere est aliter se habere nūc q prius. ita descere ē nūc se habere prius. non est aut inconueniens respectu huius vbi aliquid se habere nūc vt prius. 7 respectu alterius vbi aliter se hie q prius. 7 ita non ē inconueniens q h possit quiescere 7 ibi moueri. Et ex hoc pcedo absolute q quiescit simul 7 mouetur. qz predicata affirmatiua simpliciter sumpta sequuntur ex seipsis suis prius cū determinatione non diminutione. Et cū infertur vltierius. igitur quiescit 7 non quiescit. ibi est ignorantia elenchi 7 fallā fm quid 7 simpliciter. naz q descere non infert non mouere absolute. sed tātū cū illa determinatione cu3 qua accipiebatur quiescere. put antecedeat ad descere simplr. 7 ideo nō sequitur nisi q hoc mouetur in hoc vbi 7 nō mouet in illo vbi. que nō sunt contradictoria.

Exemplū huius est. hoc est duplū ad a. 7 dimidium ad b. igr est duplū 7 dimidium. sed non sequitur. ergo est duplū 7 non duplū. non enim sequitur ex primis antecedentibus nisi cū ista determinatione q est duplum ad a. 7 nō duplū ad b. 7 ex illis non sequitur vltierius. ergo duplū 7 non duplū. sed est ibi ignorantia elenchi. ita q in oibus talibus in quibus prahūtur predicata inferūt affirmatiuas in quibus eadem predicata simpliciter includūtur: sed non inferūt negatiuas in quib⁹ predicata inferūt simpliciter subiectis non conuenire pppter causas dictas. Ad vltimū dico q vtroq modo est possibile. 7 cum iprobatur prim⁹ modus dico q non est im-

possibilitas motuū nisi propter incompossibilitatem formarum fm quas sūt motus. 7 ideo si duo vbi nō sunt formaliter icōpossibilia nec vt habent eē i motu nec vt esse in fluxu. nec duo mot⁹ ad duo vbi in eodez simul erūt incompossibiles. Est autem dictum phī. 3. physī. veruz de motibus fm formas incōpossibiles quales sunt forte forme absolute. sed non eiusdē speciei: 7 de hoc alias. Et cū improbat scōs modus dico q sicut generatio 7 corruptio sūt duo motus distincti 7 habent ppios terminos distinctos licet frequēter pcurrant. 7 tē sunt quatuor termini. duo. f. a quibus vna priuatio 7 vna forma. 7 duo termini ad quez. f. vna priuatio 7 vna forma ita in motibus est recessus a termino a quo 7 accessus ad terminum ad quem. 7 tamen sicut generatio absq contradictione potest esse sine corruptione vel econuerso. quia non sunt eadem mutatio sua potest esse motus vel mutatio qrtum est accessus ad terminū ad quem absq alio motu qui est recessus a termino a quo. Et tūc cū dicitur termi mot⁹ sunt incōpossibiles. verū est de primis terminis eiusdē motus. sed nō est verū de terminis qui pnt eē quorūcūq motuū differentium.

Etano quero

Utrum duo angeli pnt siml esse in eodem loco. q non. qz due cause totales non pnt esse simul respectu eiusdem effectus. angelus aut exns in loco est totalis causa respectu operationis in tali loco. ppter quam dicitur eē ibi. igr non potest esse causa cum eo alius angelus. ppter aliquam operationem ibi exercitam. Alia rō ponitur ab alijs. qz q hnt eundē modū eēndi in non pnt esse simul. quod declaratur de duobus corporib⁹ glōsīs q non pnt nāl simul eē i eodē loco. l3 corpus glōziosum possit sit eē cū non glōzioso. ita d duobus oīs si

essent pares neuter posset esse cum alio
fm Damasc. c. 5. et tñ deus pōt esse simul
cū creatura ppter aliū modū essēdi eo-
rū in loco. cū igit̃ angeli hñt eūdem mo-
dū essēdi in loco non poterūt simul eē
in eodem loco.

In ista questione nō
est
veritas ita clara et certa de facto sicut ē
in pcedenti. q. qz Ric. 4. de tri. videtur
arguere demones non hñt corpora p hō
q. legio fuit in corpore vnus obsessi: nō
.n. potuisset legio fuisse in aliquo si ha-
buissent corpora. iō vñ arguere q. si ha-
buissent corpora fuissent corpora eorū
sūt in eodem loco. igit̃ modo quādo non
habent corpora videt̃ dicendū q. sūt sue
rūt absq. corporibus. Si etiā vn⁹ an-
gelus mouens celū sit in meridie et alius
bonus angelus missus de celo ad terraz
debeat transire p illum locū non videt̃
necessitas q. non trāseat q. si p lineā rectā
vel q. alius cedat sibi. Si etiā oēs an-
geli fuissent creati ante creaturā corpo-
ralem sicut videt̃ verum fm Damasc. c.
17. non videtur facile assignare quomō
non fuissent sūt et si tunc non fuissent nō
sūt nec modo. Quicquid autē sit de fa-
cto et de possibili de potentia dico natu-
rali eorū de possibili tñ respectu potē-
tie diuine non videtur esse impossibile
quin per ipsūz possent esse simul. Et tñ
ad argumenta prima que videt̃ pba-
re oppositū respondendū est ad primū
dico q. falsum supponit. s. q. angel⁹ non
sit in loco nisi p operatōem. quod ipso-
batur est in pri. q. huius mae. Si etiā
illud suppositum admitteret possz vn⁹
angelus operari circa illud vna operati-
one et alius et alia operatione et vterqz
fm illos posset poni per suam operatio-
nem in loco videlicet illius corporis vbi
operaretur. et sic esse simul. quod est op-
positum conclusionis argumenti. Et
si dicas q. non possunt operari nisi cor-
poraliter mouendo. nec hoc iuuat qz si

cut angelus mouet libere ita pōt moue-
re fm vltimūz potentie sue vel citra vl-
timū potentie sue. Et si moueat citra vl-
timū potentie sue al⁹ pōt mouere illud
mobile secū sicut apparet in hoīe q. fm
vltimū potentie sue potens portare quā-
or lapides pōt citra terminūz potentie
sue tñ portare duos ita q. potentia sua
motiua nō habeat actum suum nisi cu-
ca duos. et tunc pōt habere aliūz coopā-
tem portatētem secū idem: cū q. angel⁹ sit
sua agens libere pōt aliud mouere secū

Ad 2^m dico q. illa maior que est famo-
sa in multis materijs non est rōnabilis
nam esse in nullā habitudine essentialē
dicit necō ad illud in quo ē. esse at ab
dicit dependentiā essentialē ad illud a
q. est aliqd. que igit̃ rōnabilitas q. plura
pnt esse ab eodem et eodem mō. et nō pos-
sunt plura eē in eodē eodē modo essēdi
in. q. re. n. plus repugnat respectus acci-
dēntialis vnus rōis q. dependentiā essentialē
vnus rōis. Sicut habent tpaia eundē
respectum ad tps sicut locata ad locūz.
Ex hoc videt̃ seq. q. non pnt plura tpa-
lia esse in eodem tpe: qd videt̃ absurdū
Qd at adducitur de duobus corpori-
bus gloriois et de duobus oīs si sūt ef-
fent. si verū esset oporteret aliunde pba-
re q. ex rōne eius qd est eē in loco eodē
modo essēdi in. qz ex hoc non videt̃ eē
repugnātia aliqua simultatis.

Uno quero an-
gel⁹

possit moueri de loco ad
locum motu continuo. primo arguitur
q. nō possit moueri: quia motus est ac-
tus entis in potentia fm q. in potentia
ex. 3. phys. vbi autem vel locus non est
actus angeli nec perfectio. quia omnis
pfectio videtur esse nobilioz perfectibili
aliquo mō. non sic aut vbi respectu nāe
angelice. 2° q. non possit moueri motu
continuo arguit. et pmo in cōi q. nullūz
successiuū sit cōtinuū: et hoc duplici via
pbat. p^a ex hoc q. de tale cōpōit ex idē

2° qz componitur ex minimis. primam
 pnam pbat phus. 6. phy. qz indiuisibi-
 le nō potest p̄tinuari indiuisibili cuz nō
 habeat vltimū. añs illud. s. qz successiuū
 pponatur ex indiuisibilibus pbo duplī
 pmo qz diuiditur i indiuisibilia. igit cō-
 ponitur ex eis. pbatio hui⁹ añtis. possi-
 bile est ipsum diuidi in illa oia in que ē
 diuisibile. s̄m videtur includere p̄dica-
 tum huius pponis. Et ex hoc videtur
 vltius possibile ipm eē diuisum in oi-
 bus in quib⁹ ipm possibile est diuidi.
 Ista p̄na pbat p illud. 6. phy. Qd im-
 possibile est fieri impossibile ē s̄m eē. 7. 3°
 metha. 7. c. 2. de gn̄tōe. dīc p̄s idem
 vlti⁹ ista de possibili ponat in eē 7 se-
 queretur. igit est actu diuisum in illa oia
 in que possibile est ipm diuidi. 7 ex hoc
 sequitur qz ē diuisus in indiuisibilia. qz
 si nō. nō est diuisum in oibus in quib⁹
 posset diuidi. qz adhuc posset vltius
 diuidi in partes illorum diuisibiliū. 2°
 pbo idem. quia successiuū n̄h̄l est actu
 nisi indiuisibile: quia si aliquid e⁹ esset
 diuisibile actu simul esset successiuū et
 nō esset successiuū. illo igitur indiuisibi-
 li non erāt actu sed raptim transeūte:
 quero qd succedit sibi: si aliq⁹ indiuisibi-
 le succedit sibi in p̄tinuo habet ppositū
 qz indiuisibile sit immediatū indiuisibili. 7
 sic p̄tinuū erit ppositū ex indiuisibilib⁹
 Si nō succedit sibi aliud indiuisibile. igit
 nūc nō erit. nam indiuisibile eius non est
 actu. 7 sicut assumptū est successiuū nō
 est i actu nisi quia aliquod indiuisibile
 e⁹ est. igitur 7c. 2ª via est: qz pponit ex
 minimis. igit nō est p̄tinuū. p̄na pbat.
 qz minimū simplicit⁹ quo. s. n̄h̄l est mi-
 nus ipso nō habet ptem ex qua sit. qz tē
 illa esset minor eo. igit est oio nō q̄tum
 qz oē quantū hz partē minozē se. sed nō
 q̄tū nō pōt p̄tinuari n̄ q̄to. g. mimū nō
 pōt p̄tinuari. añs pbat 7 auctibus 7
 rōne pmo auctē phi. i. phy. vbi rōes sue
 vident⁹ p̄tra anaxagorā inīti isti p̄ncipio
 qz est accipere minimū nāle vt minimaz

carne vel minimū ignem. s̄ fm ipm. 6.
 phy. eiusdē rōnis est ipz motū 7 magni-
 tudinē 7 tps componi ex indiuisibilib⁹
 7 diuidi in eis. igitur oportebit ponere
 minimum motum 7 minimū tps sicut
 permanēs minimū. Idem videt haberi
 a pho. 2. de aia. vbi vult qz oīuz natura
 pstantium determinata est rō magnitu-
 dinis 7 augmēti. non autē pmanētia nā-
 lia sunt solum: s̄ etiā successiuā. igit ha-
 bent determinatā puitatē 7 magnitudi-
 nē. Patet idē etiā per phm in de sen-
 su 7 sensato. in illa p̄ma dubitatōe vbi
 videtur velle qz passionēs nāles nō sūt
 diuisibiles in infinitū. 7 hoc videtur pba-
 re. qz tunc sensus videretur posse itendi
 i infinitum. qz ad percipiendum mini-
 mū indiuisibile requiritur acutio sen-
 sus in infinitum. Rōne autē pbat 2°
 idem añs ex hoc qz est dare primam
 ptem mot⁹. igitur 7 minimā. p̄na p3. qz
 si quelibet pars habet minozē ptem se
 habet etiam aliquid sui p̄s aliquo sui
 in infinitum. Añs istud de p̄mitate. s.
 qz ptingat dare primā partē motus ostē-
 ditur auctibus phi. i. phy. 7. 8. vbi dīc
 p̄s. Non. n. si p̄ibile in infinitum est qd
 alteratur pp hoc 7 alteratio. s̄ velox sit
 mltotiens vbi habz p̄metatoz subito. 7
 exponit hoc est i instanti: 7 non i tpe.

Et quasi obijcit 3° se: qz videtur hoc re-
 pugnare illi quod dicitur i. 6. s. qz añ oē
 moueri p̄cedit mutatū esse 7 añ oē mu-
 tatum eē est moueri. Et r̄ndet soluēdo
 qz illud ibi intelligitur de motu inquan-
 tum p̄tinuus ē 7 diuisibilis. istud autē i-
 telligitur hic de motu inquātum ē gene-
 rarus siue pductus ad actuz. Ad istā
 intētionem videtur phus p̄mississe qd
 dam exēplum de guttis. qz non est neces-
 se si multe gutte aliquā partē amouerēt
 de lapide penetrādo lapidem qz etiaz q-
 libet gutta aliquid amoueat 7 qz sp̄ ps
 amoueat ante partē. s̄ aliquando to-
 tum simul amouetur. qñ igitur dīc tot
 gutte amouent de lapide in aliquo tpe.

pars aut illarum in nullo tempore amouet exemplificat sicut multi trahunt nauem nullus autem per se etiam in multo tempore traheret eam. videtur quod innuere quod post aliquas guttas tadez tota per lapidis simul amoueat. et ita est in alteratione quod non semper pars sequitur preter sed quandoque alteratio tota simul fit. Expressius hoc dicit in secunda dubitatione de sensu et sensato. ubi vult quod non oportet quod similiter sit in alteratione et latione. Contingit enim aliquid simul totum alterari et non dimidium prius velut aqua simul totum coagulari. attamen si fuerit multum quod calefit aut coagulatur habitum ab habitu patitur. prius autem ab ipso faciente transmutari et simul alterari et subito est necesse. Idem probatur per rationem quia inter contradictoria non est medium. igitur inter non esse forme inducende per motum et esse ipsius non est medium. non esse autem ipsius fuit in ultimo instanti forme precedentis. igitur inter istud instans et illud quod mensurat esse forme succedentis non est medium. sed si nullum esset primum inter esse forme inducende per motum et non esse ipsius illud primum esset indiuisibile. Ex ista primitate probata concluditur quod illud primum sit minima pars. non enim potest istud esse primum nisi indiuisibile. quod philosophus. 6. phy. ostendit quod non contingit accipere primam mutationem in motu. 3. principaliter arguitur quod angelus non possit moueri. quod est indiuisibilis. probat. n. philosophus. 6. phy. c. 2. et ultimo. quod nullum indiuisibile potest moueri. hoc probat ex intentione. et istam rationem quam facit. c. secundo replicat capitulo ultimo quod omne quod mouetur partim est in termino a quo. et partim in termino ad quem. quando. n. totaliter est in termino a quo non mouetur sed quiescit. quando autem est in termino ad quem totaliter motum est. indiuisibile autem non potest esse in uno termino primum et prius in alio quod non habet partem et partes. igitur etc. Secunda ratio sua est. c. penult. quia om

ne quod mouetur prius transit spacium sibi. equale vel minus quam maius. secundum indiuisibile non potest prius transire minus se. igitur pertransit prius equale quam maius se. et pertransiendo semper spacium sibi equale pertransiit in totum continuu supra quod mouet. igitur illud componeretur ex indiuisibilibus ei libus indiuisibili motu. consequens est falsum. ergo et alio. 3. ratio sua videtur esse. quod omnis motus est in tempore si prius probauit sexto phy. et omni tempore erit accipere minus tempus in quod minori potest minus mobile moueri. igitur omni mobili potest accipi minus mobile in infinitum. et ita nullum indiuisibile est mobile. Quarto quod non possit moueri localiter continue. quia non habet resistantiam. quia sicut dicit commentator super. 4. physicorum. c. de vacuo succo in motu est ex resistente mobili ac motore in medio ad mobile vel in medio ac motore nulla sunt resistentia est in proportione in ei angelus resistit me. nec ego nec sibi ut motori. Et perfirmat ratio. quod si ipse graue in vacuo moueret in non tempore. quod ibi nulla esset resistere quod possit care successione in motu non autem magis resistit angelus sibi vel me quam graue vacuo in vacuo graui si poueret etc. Item per rationem philosophi ibi arguit. n. sic. quod est proportio medium ad me in subtilitate et densitate eadem est proportio motus ad motum in velocitate et tarditate sed nulla est proportio vacui ad plenum in subtilitate igitur nec mobile ad mobile in velocitate sed omnis motus possibilis ad omnes motus possibilis potest esse aliquid proportio in velocitate. igitur nullus motus est possibilis in vacuo. sed aliud est possibile in pleno sicut ipse arguit ex parte medium ita potest argui in proposito. nam ceteri paribus quod est proportio mobilis ad mobile in velocitate eadem est proportio angelus ad corpus in subtilitate. sed nulla est proportio angelus ad corpus in subtilitate. igitur etc. sicut in ratione sua. Alia ratio sua est ibi quod si in vacuo fiat motus accipiat aliud corpus plenum sitale in rata proportio excedat aliud corpus in subtilitate

in quāta tps motus vacui minus est q̄
tps motus pleni. p̄ illud mediū plenū
subtilius erit motus equalis motui in
vacuo quod habet p̄o impossibili. ita
potest in p̄posito argui ex p̄te mobiliū
si. n. angelus q̄tūcūq; velocius mouea-
tur q̄ corpus accipiatur aliquod corpus
subtilius q̄ corpus illud datum in tāta
proportionē in quāta tps motus ange-
li minus est tpe motus corpis dati. illō
corpus in tali proportionē subtilius in
equali tpe mouebitur cum angelo.
Ad oppositum videtur esse dam. c. 33.
7. 26. ubi vult q̄ non tunc simul in celo
7 in terra. 7 frequenter mittuntur i ter-
ram apparet p̄ scripturam.

Ad questionē dico

q̄ oē receptiuum formarum alicuius
generis qd non est ex se determinatum
ad aliquam vnam illarum formarum
nec est illimitatum ad illas potest mo-
ueri siue mutari ab vna illarum forma-
rum ad aliam. Ista propositio p̄p se.
quia subiectum includit predicatum. s3
angelus est receptiuus alicuius ubi dis-
tinctus. licet non circumscriptus sicut
p̄p prius in prima q. de locatiōe angeli.
nec est illimitatus ad omnia ubi. quia
non est imensus. q̄ potest p̄tinue muta-
ri ab vno ubi ad aliud. Et q̄ p̄tinue
patet. quia inter duo ubi sunt infinita
ubi media. quod p̄batur ex continuo
motu corporis p̄r omnia illa ubi. per
omnia autem illa potest angelus tran-
sire ita q̄ in nullo illo ubi sit nisi i-
diuisibiliter. 7 p̄ p̄ns non potest omnia
illa p̄transire nisi continue moueatur.

Hoc etiā confirmatur. quia anima
beata equabitur angelis iuxta p̄missū
saluatoris. Mat. 22. Erunt sicut angeli
anima autem beata mouetur imo bea-
tissima mouebat localit. quia descendit
ad inferos sicut dicit articulus fidei. pa-
tet etiam ex scriptura q̄ angeli mittant
quandoq; cum corpore assumpto 7 si

tunc cum corpore mouebantur videtur
q̄ tunc fuerit aliqua motō passiva ipo-
rum alia formaliter ab ipsa motōe pas-
siva ipsius corporis: quia non erant for-
malit aliqd ipsi? corpis sicut credibile ē q̄
frequēt missi sit sine corpore sic d̄ i? missio
ad ioseph d̄ p̄ceptu beate ma? dubitatē

Ad argumenta

q. dī.
co q̄
non est inconueniens omne carū quaz
tūcūq; sit p̄fectū dūmō tñ non habet i
essentia sua omnem perfectionem. esse
capax uel potentiale resp̄cū alicuius p̄-
fectionis. licet illa absolute mior sit sua
natura sicut angelus h3 intellectiōem
que est perfectio potentiē intellectiue 7 tñ
intellectio est simplicit̄ ignobilior nat̄a
angelica. 7 ita potest concedi de ubi vel
p̄sentia corporali cum angelo q̄ sit aliq̄
p̄fectio angeli sicut aliquis actus dicat
perfectio sed longe ignobilior illa natu-
ra cui inest. Ad secundū nego illud
qd assumitur. s. nullum successiuū esse
continuum añs etiam qd assumitur ad
eius p̄bationem. s. q̄ cōponatur ex indi-
uisibilibus nego. 7 eius falsitatē p̄bo p̄
rationē p̄hī. 6. phy. de proportionē sex
quialtera que plus conuincit aduersari-
um licet forte aliquē rationes eius ma-
gis sint a causa. quia supponit q̄ in qua-
cūq; p̄portionē possit motus accipi ve-
locior oī motu dato. 7 p̄ cōsequēs mo-
tu aliq̄ dato mēsurato trib⁹ instantibus
erit accipe motū duplo velociorē q̄ mē-
surat v̄l mēsurabit istati cum dimidio

Istō ē d̄ successiuo p̄bo p̄ p̄tinuitatē
p̄manētis. q2 p̄manens ē p̄tinuū. igit̄ 7
successiuū. p̄ntiā p̄bo q2 si i motu idiui
sibi? sit sibi iuicē imediata q̄ro d̄ mobi-
li 7 ip̄is ubi q̄ h3 i ip̄is istatib⁹ imediat
si int̄ vltimū vni? ubi 7 alteri? nihil sit
mediū. igit̄ vltimū vnius imediatum ē
vltimo alterius. Si iter illa duo ubi sit
aliqd. mediū quero d̄ vltio ip̄i? mobilis
qñ ē in ip̄o medio nō in altero instanti.
quia nec in illis duobus indiuisibilibus

ē igitur i medio aliq̄ inē i^a duo instātia
 q̄ illa duo instātia non erant immedi-
 ata. et istā cōsequētiā declarat phus. 6.
 ph. q. f. eiusdē rationis ē motū et mag-
 nitudinē et tempus cōponi ex indivisi-
 bilib⁹. Aliis probari pōt manifest⁹ q̄ p
 manentib⁹ q̄ de successiuis p rōes phi.
 6. phi. q. magis est eundēs et q̄ indivisi-
 bilis pmanētia n̄ faciant mai⁹ q̄ de in-
 divisibilibus sibi inuicem succedētib⁹
 Tamen efficacius probatur aīis p duas
 rōes uel per duas probatōes geomet-
 cas q̄z pma ē ista super cētz qōl⁹ q̄tū-
 libz occupādo spaciū ptingit circulū de
 signare s̄ illā petitiōem scōaz pmi eu-
 cliō super cētz igitur aliq̄ datū qō
 dicatur a. describatur duo circuli ma-
 ior qui dicatur b. et minor qui dicatur
 d. si circumferētia maioris pponat ex
 punctis duo pūcta imēdiata sibi signē-
 tur q̄ sit b. et c. ducat linea recta alia ad
 b. et linea rca ab a. ad c. f. illā petitiōē p
 mi eucliō. a pūcto ad pūctū lineā rectā
 ducē et c. Iste liee rce ducte trāsibūt p cir-
 cūferētiā minorī circuli quero aut seca-
 bunt eā in eodē puncto aut in alio. si in
 alio. igitur tot pūcta i minorī circulo si-
 cut in maiori. sed impossibile ē duo in
 equalia compōi ex partib⁹ equalib⁹ in
 magnitudine et in mltitudine. pūctus
 n. nō excedit pūctū i magnitudie et pūc-
 ta in circumferētia minorī si tot quot
 in circumferētia circuli maioris. q̄ mi-
 nor circumferētia est equalis maiori. et
 p consequētiā pars ē equalis toti. si autem
 due recte lineae a. b. et a. c. secant minorē
 circumferētiā in eodē puncto. sic ille
 d. super lineā a. b. erigatur linea recta
 secans. f. eam in puncto. d. que sit. d. e. q̄
 sit etiā ptingens respēu minoris circuli.
 ex. 15. tertij eucliō. ista tñ linea a. b. pti-
 tuit duos rectos āgulos vel equales du-
 ob⁹ rectis ex. 13. pmi eucliōis. igit angu-
 lus a. d. e. et etiā angul⁹. b. d. e. valēt du-
 os rectos pari ratōe angulus a. d. e. et ā-
 gulus. c. d. e. valēt duos rectos. sed quicū

q̄ duo anguli recti sūt equales quibu-
 cūqz duob⁹ rectis ex 3^a petitiōe pmi eu-
 cliō. igitur dempto cōi. f. a. d. erēsi-
 erunt equalia. igitur angul⁹. b. d. c. ceri
 equalis angulo c. d. e. et ita pars erit ei-
 lis toti. Ad istud diceret aduersar-
 us q. d. b. et d. c. non includunt aliq̄
 angulum. quia posset illi angulo bas
 subprotendi a puncto. b. ad punctū. c.
 qō ē oppositum possibilitati. quia b. c.
 ponuntur puncta imēdiata. quādi-
 ergo accipitur q̄ angulus. c. d. e. est toti-
 lis ad angulum. b. d. e. negatur. quia ai-
 gulo. b. d. e. nihil additur in angulo. c.
 e. q̄z inē. b. et c. i pcuria eoz in. d. n̄ est ā-
 gul⁹. Ista rñsio licet videatur absur-
 negando angulum. ubi due lineae cōcu-
 runt q̄ expanduntur super superficiē
 et applicantur non directe et in hoc coi-
 tradicat diffinitōi anguli pme eucliō
 negando etiā a. b. in. c. lineam possi-
 duci neget primam petitiōem prim-
 eucliō. tamen quia hec non reputarem
 in conuenientia. quia sequitur ad ppe-
 situm. Cōtra respōsiōem aliter ar-
 guo angulus c. d. e. includit totum āgu-
 lum. b. d. e. et addit saltem punctum l3
 pteruitas q̄ non addit angulum et pun-
 ctus p te ē ps. igitur angulus. c. d. e. ad-
 dit super angulum. b. d. e. partem aliq̄
 igitur ē totum ad illud. Assumptum
 patet. quia si angulus dicatur spaciū
 interceptum inter lineas non includen-
 do lineas tunc punctus primus lineae. b.
 d. extra circumferētiā minorē nihil
 erit anguli b. d. e. et est aliquid anguli. c.
 d. e. si autem angulus vltra spaciū in-
 clusum includit lineam includentem et
 tūc prim⁹ pūct⁹ lineae. d. c. extra circūferē-
 tiā minorē n̄ h̄. erit anguli b. d. e. et
 est aliquid anguli c. d. e. et ita vtroqz mo-
 do angulus c. d. e. addit punctū super
 angulum. b. d. e. Nec potest aliquo
 modo obuiari demonstrationi pinci-
 palī q̄i in illa circumferētia non incipi-
 ant lineae diuidi a se s3 alibi ppinquius

centro vel remotius. quia ubicunq; b^o posueris ibi describam circumferentiaz minorem. Istam secundam partem. s. q; minor circumferentia non secetur in vno eodem puncto. si secetur a duabus lineis non oporteret probare nisi ppter proteritiam aduer. ar. q; satis est manifestum q; eadem linea si protrahatur in continuum et directum nunquam terminabitur ex eadem parte ad duo puncta. Et si istud manifestum verum concedere statim ex deductione in pma parte patz ppositum. 2° probatio est ex quinta siue septima decimi euclidis. dicitur. n. illa quinta q; oium quantitatuum comensurabilium pportio est ad inuicem sicut aliquis numeri ad aliquem numerum. et per consequens sicut vult septima si lineae aliquae sint comensurabiles quadrata illarum se habebunt ad inuicem sicut vnus numerus quadratus ad aliquem alium quadratum. quadratum autem diametri non se habet ad quadratum costae: sic numerus aliquis quadratus ad alium numerum quadratum. igitur nec linea illa q; erat diamet. quae irrationabilis erit costae istius quadrati. minor huius p; ex penul. pmi q; quadratus diametri e duplum ad quadratus costae p eo q; est eque quadratis duarum costarum. nullus autem numerus quadratus est duplus ad alium numerum quadratus. sicut p; discurrendo per oes quadratos ex quibuscunq; radicibus in se ductis. Ex hoc patet ista conclusio q; diameter est assimiliter costae. i. incomensurabilis. Si autem lineae istae componerentur ex punctis non essent incomensurabiles. haberent. n. se puncta vnus ad puncta alterius i aliqua pportione numerali. nec solum sequeretur q; non essent incomensurabiles lineae: sed etiam q; essent equales quod est plane contra sensum. probatio huius consequentie accipiant duo puncta immediata in costa et alia duo opposita in alia costa et ab istis ad illa ducantur due lineae

recte eque distantes ipsi basi. iste secabitur diametrum. Quero aut in punctis immediatis aut mediatis. si immediatis. igitur non plura puncta in diametro sunt q; i costa. igitur non est diameter maior costa. Si in punctis mediatis accipio punctum medius inter illa duo puncta mediatam diametri a quo trahatur linea in continuum et directum illa cadet extra vtranq; lineam istarum ex dato ab illo puncto duco eque distantem vtriusq; lineae date. ex. 31. primi. ista eque distans ducatur in continuum et directum. ex scda parte p me petitionis pmi secabit costas et i neutro puncto eius dato: sed inter vtranq; alioquin concurreret cum illa cum qua ponitur eque distans quod est contra definitionem eque distantium. que est vltima definitio posita in primo. igitur inter illa duo puncta que ponebantur immediata in costa est punctus medius. Sequitur hoc ex hoc q; dicebatur inter duo puncta diametri esse punctus medius. igitur ex opposito pntis sequitur oppositum antis. igitur inter duo puncta prima in diametro non est punctum medium. i. mo generaliter totum occidit euclidis destruit illam ppositionem lineae ex punctis. q; nulla esset oio linea irrationalis siue surda cum tamen principaliter tractet ibi de irrationalibus. sicut p; ibi de multis speciebus irrationalis lineae quas assignat.

Ex eodem etiam apparet improbatum alterius antis de partibus minimis. q; aut illud minimum posset precise terminare lineam indiuisibilem simpliciter. aut posset intercepti inter terminos duarum linearum. Si primo modo minimum ponitur simpliciter punctus indiuisibilis et tunc est idem ponere isto modo minimum et simplicitate indiuisibile p parte. Si 2° ducatur: igitur due lineae protrahite a centro ad terminos talis minimi in circumferentia maiore. ita q; includat precise tale minimum in illa circumferentia. tunc quero aut includit aliquod mini

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12°

mū in circunferentia minore aut precise nihil includunt: sed oīo habent idem in diuisibile cōtinuans. Si primo modo, igitur erunt tot minima in maiori circulo quot sūt in maiori erunt igitur equalēs. Si 2° sequitur q̄ circunferentia minor secabitur in vno puncto a duab⁹ rectis lineis excurrentibus ab eodē puncto quod est improbatū in primo membro imo sequitur absurdus. s. q̄ lineae ille in circunferentia maiore includant illō minimum. 7 ducatur a termino vnus ad terminū alterius linea recta fm primaz petitionē primi. 7 tunc illa erit basis trianguli duorum laterum. 7 per p̄sequēs poterit diuidi in duo equalia. ex. lo. primi. 7 ita non erat minimum qd datum ē esse minimum. imo vltērius ducatur aliqua linea eque distans illi basi trianguli illa erit minor illa base. ex. 21. pmi. 7 ita erit aliquid min⁹ minimo. Similr ista positiō sūt vno mō siue alio modo si tñ intelligat tale quid qd non hz p̄tez 7 p̄tez in toto pcludit p̄mensurabilitatē diametri ad costam. uno equalitatez sicut deductum ē prius p̄ primā opinio nē. Ad ista argumēta rīdetur q̄ nō concludunt p̄ minimum fm formam 7 ita ponit minimum fm formā non autē f3 materiā. 7 habet ista distinctiō a philosopho p̄mo de gn̄atione. c. de augmētatione. vbi vult q̄ pars scōz spēm que libet augeat 7 nō scōm materiam. Jtō dicūm tripliciter intelligi potest. vel q̄ p̄ fm spēm dicat pars fm formam. pars autē fm materiam dicatur pars quāti inquantum quanta est. quia quantitas cōsequitur materiā. 7 tunc redit i quod dam antiquum dictūz. s. q̄ quāta scōm q̄ quāta sunt diuisibilia in infinitū. nō autē fm q̄ naturalia. Vel potest intelligi pars scōm spēm que potest per se. cē i actu. 7 pars scōm materiā dicat pars fm potentiam. v3 pars vt existit in toto 7 tunc redit in idem cum alio dicto antiquo q̄ est dare minimum qd pōt p̄ se

existere. non autē est minimum in toto q̄ non est minus exns in eo in potentia. Aut pōt intelligi 3° discordado ab istis duobus dictis antiquis q̄ sit in aliquo vt minima pars forme siue totius inq̄tum habet formam. 7 non minima ps aliqua materie aut totius scōm materiam. Et tunc videtur manifeste falsum qz nulla pars materie in toto est sine forma in actu. nec etiā sine forma eiusdem rationis in totis homogeneis. imo ibi si cut totum diuiditur in partes homogeneas: ita materia per accidēs 7 forma p̄ accidēs diuiditur in partes suas homogeneas. 7 eo modo quo est minimum totius est minimum vtriusq̄ partis 7 reuerso. omittendo igitur istū m 3^m intellectum illos alios duos intellectus excludendo ostendendo q̄ nō impediūt probationes p̄cedentes. Primo quidez hic arguo p̄tra p̄mam viam aucte p̄metatoris supra. 3° p̄hy. super illud. 7 vice mus platonē p̄mento. c. quere euz ibi. 2° Ari. de sensu 7 sensato in dubitatione illa p̄ma vbi allegatur in oppositūz ibi enim licet dubitationez illam obscurē soluat. hoc tamen certum dicit q̄ q̄lī tates sensibiles sunt determinate f3 species. qd probat. qz vbi extrema sunt posita necesse ē mediā esse finitā. in omni autē genere qualitātū sensibiliū extrema sūt posita: qz p̄traria. s3 de quacūqz vna qualitate singulari vtz ipa habeat terminabilitatez in se videt dīcere q̄ nō qz existunt cum p̄tinuitate. iō habēt aliud in actu aliud in potentia sicut p̄trū utz hoc est. sicut cōtinuum vnū est per se in actu 7 plura in potentia in que per se ē diuisibile ita qualitas sensibilis vt existens in cōtinuo est vna in actu 7 p̄tes i potentia s3 per accidēs. 7 tunc reducta potentialitate quanti p̄ se ad actūz reducti etiā potentialitas passionis p̄ accidēs ad actum. ita q̄ nunq̄ quantitas p̄ diuisiō nē diuidiū in quāta mathematica. qz sicut ipē arguebat ad. q. q̄ nāle nō p̄pōt

cur ex partibus mathematicis: sed naturalibus: ira etiam in tales partes diuiditur. Qualiter autem non faciat ad propositum patebit respondendo. Istud est ad quod adducte sunt auctores commentatores et aristoteles. probatur per rationes. quia quoniam aliqua passio pertinet alicui precise secundum aliquam rationem cuiusque pertinet equaliter secundum illam rationem eadem pertinet simpliciter equaliter. Sic videre naturam est possibile competere aiali secundum oculos et non secundum manum cuiusque equaliter pertinet secundum oculos et simpliciter equaliter conuenit. Id non pertinet ei secundum manus. Idem idem partes integrales eiusdem rationis extensas nulli pertinet nisi per quantitates formales nec maxime naturali magis quam mimio igitur cum mimio pertinet secundum istam rationem ita simpliciter pertinet minimo sic maximo. Quod si dicatur quod forma minimi prohibet istud quod pertineret ex quantitate quantum est ex parte quantitatis. Contra si per se prima aliqua sunt incopossibilia et illa ad quod consequuntur illa sunt incopossibilia: et multo magis si illa que sunt de essentiali ratione aliquorum sunt incopossibilia et ipsa erunt: sed diuisibilitas in tales partes vel essentialiter consequitur quantitate vel est de per se ratione eius: sic philosophus assignat rationem eius tale. 5. metha. igitur cuiusque forme ponitur istud incopossibile ei est quantitas incopossibilis et ita simpliciter non erit illud diuisibile in quantum quantum. quia simpliciter non est quantum. hoc est probatur. quia non est intelligibile aliquid esse quantum quin sit ex partibus: nec quod sit ex partibus quin pars sit minor toto: et ita non est intelligibile quod aliquid sit quantum in diuisibile: ita quod non sit aliquid in eo minus eo inextensum: nec etiam potest poni aliquod caro simpliciter indiuisibilis in tota carne. quia sicut punctus separatus non faceret quantum separatum ita nec caro punctalis. si esset cum alia faceret aliquid maius nec partium nec contiguum. unde ita improbat rationes philosophi. 6. phy. indiuisibilitatem partium alicuius rei naturalis: sicut alicuius partis quantum in quantum quantum. De igitur quod ista responsio de naturali secundum quantum et secundum naturale si potest habere aliquam veritatem debet intelligi asserendo et negando rationem formalem diuisibilitatis: ita quod illa que dicitur quod diuiditur in quantum quantum dicitur quod diuiditur in quantum naturale. et illa que dicitur quod non diuiditur in quantum naturale negat naturalitatem esse rationem formalem huius diuisionis: sic si diceretur quod aial in quantum huius oculos videt non in quantum huius manum. Iste intellectus verus est. sed ex hoc non sequitur quod simpliciter ei non conueniat quod pertinet ei secundum quantitatem. non enim per naturalitatem pertinetur ipeditur illud quod pertinet naturaliter quantitati: sicut nec per manus pertinetur in aial tollitur illud quod conuenit ei simpliciter secundum oculos. ita igitur absolute est omne naturale diuisibile in semper diuisibilia in infinitum sic si illa quantitas que est cuius forma naturali esset per se sine omni forma naturali. et ita omnes rationes que procedunt de quantitate absolute secundum rationem quantitatis concludunt de ea ut est in naturalibus: quia diuisibilitas est passio naturalis eius: et ex parte de naturali cuius est hec passio. 2. ratio non videtur excludere rationes predictas quin totum non esset compositum ex indiuisibilibus vel ex minimis partibus in toto: tamen videtur posse poni minimum in motu. per eo quod per motum per se est antequam sit aliquid ulterius totum. et illa per forme secundum quam est motus precedit omnes alias partes illius forme non tamen naturalis: sed duratione. et ita tunc videtur esse per se et non in toto. si igitur sit minimum in naturalibus quod possit per se esse videtur esse minima per forme que potest induci per motum. et ita minimus motus.

Et istam rationem arguo. quia sic essentialia est quantum posse diuidi in partes. ita est essentialia quod singulum eorum in quantum diuiditur potest esse hoc aliquid. igitur nulli eorum repugnat per se esse. Confirmatur ratio et ista prima. cum quia partes ille sunt eiusdem rationis quantum ad formam et materiam cum toto. igitur potest habere per se existentiam sic et totum potest. tunc quia si essent per se essent indiuidua eiusdem speciei. cum totum est indiuiduum. absurdum autem videtur quod aliquid habeat in se naturam illam. unde sit indiuiduum vel posset esse indiuiduum aliter si est ita quod simpliciter non

Et istam rationem arguo. quia sic essentialia est quantum posse diuidi in partes. ita est essentialia quod singulum eorum in quantum diuiditur potest esse hoc aliquid. igitur nulli eorum repugnat per se esse. Confirmatur ratio et ista prima. cum quia partes ille sunt eiusdem rationis quantum ad formam et materiam cum toto. igitur potest habere per se existentiam sic et totum potest. tunc quia si essent per se essent indiuidua eiusdem speciei. cum totum est indiuiduum. absurdum autem videtur quod aliquid habeat in se naturam illam. unde sit indiuiduum vel posset esse indiuiduum aliter si est ita quod simpliciter non

repugnat sibi posse individuum illius
 ⁊ sibi repugnet posse esse simpliciter ⁊
 hoc saltem de illis que non sunt accidē
 tia. loquimur. n. modo de substantijs hō
 geneis q̄ nō inherēt cēntialiter. tū etiā
 q̄ presunt naturaliter pōres toto igit
 n̄ repugnat eis cōtradictorie posse eē po
 res duratione ipso toto sicut q̄ repug
 nat ipsi toti eē prius natura hō mō. idō
 sibi repugnat cōtradictorie ex pte sui
 eē prius duratōe. Videtur q̄ quo ad hō
 dicēdō q̄ sicut forma naturalis nō tollit a
 toto naturali quin ita sit totum semp
 diuisibile p̄ q̄ritatē sicut q̄ritas eēt si so
 la eēt ita etiam nō tollit quin q̄libz di
 uisum posset p se eē q̄tum ex se ē ⁊ ex p
 te sui sicut posset q̄libet ps quātitaria i
 quam diuideretur q̄tum. Et si dicas
 q̄ statim conuerteretur incontinens. Ista
 responsio non videtur esse ad intellec
 tum q̄ōnis. querim⁹ enī minimum po
 tens p se eē ex ratione intrinseca. hoc est
 cui per aliquod intrinsecum repugnat
 cōtradictorie minus eo p se eē. nulla at
 rō hō impossibilitatē intrinseca assigna
 tur si totus corrūpatur. circūscribam⁹
 enī omne continens ⁊ oē corruptiuū ⁊
 q̄ aq̄ sola sit i vniuerso quecūq̄ aq̄ da
 ta diuidatur. quia hoc est possibile vt
 pbatū ē cōtra primā r̄sionem. ista i q̄
 sit diuisio n̄ erūt nihila. q̄ hoc ē cōtra
 ratōnē diuisionis. nec erūt nō aqua ex
 sola rōne diuisionis. q̄ tunc aqua com
 poneret ex nō aq̄s nō ēt repugnabit for
 me aq̄ ista puitas que iā ē i actu. q̄ ita
 parua p̄sui i toto nec p ipsā diuisi
 onem corrūpatur aq̄. q̄ circūscriptū
 ē oē corruptiuū nō videt igitur aliqua
 rō intrinseca quare naturali repugnet
 qui semp q̄cūq̄ p se exite possit aliqd
 minus eo p se exite licet rō extrinseca
 forte ipeditiua tal p se existerie assigne
 tur contrarietas corrūpens. Arguo
 etiam contra vtrancq̄ responsionem sil
 q̄ neutra saluat minimum in motu. p
 pter quod improbandum tacta est ali

qualiter precedens deductō. licet enim
 medium in motu locali non posset ce
 dere mobili nisi esset naturale. tū si per
 impossibile mediū mathematicū p̄
 cedere mobili mathematico v̄ eēt suc
 cessio in motu tali ppter diuisibilitatē
 mediū: prius enim pertransiret mobile
 priorem ptem spacij q̄ posteriozem et
 am modo. sicut per accidens est in loca
 to ex parte locati in quantum locatum
 est q̄ habeat qualitates naturales. sicut
 patet per ph3. 4. phy. de cubo. ⁊ per ac
 cidens ex parte loci in quantum locus ē
 q̄ habeat qualitatem naturalem ex. q.
 prima de loco. quia licet naturalitas cō
 ueniat locati. tamen per accidens cōue
 nit loco. ita etiā i3 necessario tamē om
 nino per accidens conuenit motui fm
 locū siue motui. h̄z vbi quod est i loca
 to per se in quantum respicit p se locum q̄
 q̄litas naturalis sit in ipso motu i quod
 sit in illo. fm q̄ ē mot⁹ siue in magnitu
 dine sap quā sit motus p se. igit rō suc
 cessionis ē q̄ritas v̄ in magnitudine v̄
 in mobili vel in vtroq̄. Ex hoc destrui
 tur prima r̄sio q̄ nō faciat p minimo
 motu. q̄ ex quo fm eam nō est accipere
 in eo minimum fm q̄ quantum. ⁊ suc
 cessio ē i motu locali p se ex rōne alicui⁹
 in quantum quantum sequitur q̄ in mo
 tu locali nullomodo pōt eē minimum
 ⁊ ita nec in alijs motibus. quia licet nō
 ita immediate concedatur de alteratōe
 si ponatur motus l̄ successio fm formā
 tū sequitur p locum a maiori negatiue
 nullus enim motus velocior ē latōne ⁊
 ita nullus pōt h̄z ptes indiuisibiles si
 iste necessario h̄eat ptes diuisibiles.
 Ex eodē etiā destruitur scda r̄sio. q̄ n̄
 faciat p minimo motu. quia in magni
 tudine super quam est motus non est
 accipe minimam partem inexistētem
 igitur nec minimū trāsitu sup illā mag
 nitudinē. q̄ illo mīmo trāsitu oportet
 p̄trāsire minā ptez magnitudinis. secū
 da ē r̄sio quātū ad minimū motū. de

fruitur et per alia. primo quod quoniam mouens est per se
et vicens super motum non potest poni illa ratio
extrinseca propter quam negatur tale minimum
posse per se esse. scilicet potentia corruptiui. quod per sen-
tia mouentis et producentis tale minimum
tunc vincit omne contrarium corruptiui. sicut
quodcumque datum minimum in successuius pos-
se esse in fluendo hoc est minimum ibi sim-
pliciter esse in toto. quia per successuius non
habet aliud esse in toto quam unam partem
fluere ante aliam partem que partes fluentes in-
tegrat totum. sicut igitur in toto permanens
hoc est partem esse in toto. par-
tem permanentem esse continuam alteri parti
permanenti in toto ita in successuius par-
tem esse in toto est partem fluentem
continuam alteri parti fluenti. Sic igitur per
batis illis duabus deductionibus ante
dictis respondendum est ad probationes ad-
ductas pro eis. Ad primum dicitur
quod licet possibile sit continuum posse di-
uidi sed omne signum non tamen est possibile di-
uisum esse quod ista diuisio est in potentia et in
fieri et nunquam potest esse tota in fac-
to esse. et tunc ad illas probationes ad-
ductas in oppositum conceditur de qua
cumque una potentia ad unam factionem
non tamen de infinitis actionibus cum quarum
una ducta ad actum necio stat alia non re-
ducta ad actum. ita est in proposito quod sunt
infinitae potentie ad infinita diuidi cum
quod una reducta ad actum necessario stat
alia non reducta ad actum. et ideo hoc procedat
possibilitas ad diuidi non tamen ad diuisum esse
Confirmat ista responsio per auctorem. super. 3. phi-
sico. ubi assignat rationes illas probationis
philosophi contra contingit magnitudinem esse in pote-
tia tamen contingit esse in actu non sic in nume-
ris propter hoc quod omnes ille potentie que sunt ad
partes magnitudinis sunt potentie eiusdem
potentialitatis et eundem rationis. non sic in numeris
Contra istud sequitur per te continuum potest
diuidi sed. a. igitur possibile est ipsum esse diui-
sum sed. a. et ita de. b. et c. et quocumque alio
singulari. et hoc determinato vel inde-
terminato. quod nulla una diuisio potest

esse que non potest esse completa. igitur omnes singu-
lares actiones inferunt omnes singulares potentias.
igitur actiones inferunt potentias. si potest diuidi in infi-
nitum. sed possibile est diuisionem esse iam factam
in actu infinita. Quod si dictis singularia
potentias repugnare non autem singularia actiones
Contra ex compossibili nunc sequitur in eo
possibilia sed ex singularibus illi sequi-
tur illa patet inductiue. igitur et c. Sed
respondetur quod ista propositio possibile est
continuum diuidi secundum quodlibet signum
posset distinguere secundum compositionem et
diuisionem ut esset sensus compositio-
nis iste. quod hec propositio est possibilis
possibile est continuum diuidi. secundum quod
libet signum. sensus autem diuisionis
est quod in continuo est diuidi posse ad quod-
cumque signum. Primus sensus est ve-
rus. secundus falsus. Vel potest distin-
gui secundum quod signum potest distribu-
ere diuisiue vel collectiue accipi. posset
etiam distinguere quod possibile posset pre-
cedere signum vel subsequi. et si prece-
deret esset propositio falsa. quia nota
retur esse una potentia ad attributionem
predicati. si sequeretur esset vera. quia no-
taretur potentia multiplicari ad multi-
plicationem subiecti. Iste responsio
nes non videntur multum logice. Ter-
tia non. quod modus compositionis puta
possibilitas non videtur posse distribuere
ad plures possibilitates siue impossibi-
litates pro pluribus instantibus impossibilibus
et non notaret predicatum unum subiecto pro
aliquo uno instanti. Nec secunda responsio ali-
quid valz. quod illa non habet locum nisi accepto
hoc signo omnis in plurali sic ubi omnes ap-
bi sunt duodeci. Nec responsio prima videtur vale-
re. quod necesse est quod accipiendo extrema pro
eodem tempore vel per alio quod possibilis dicat
modum propositionis vniuersalis extrema. Omit-
tendo longas et plenas euasiones illarum
improbationum dicitur quod ista propositio signat unio-
nem predicatorum subiecto possibilis pro
aliquo uno nunc licet illud nunc sit inde-
terminatum. et tunc illa propositio esset vera si talis

ampliatio pponis possit fieri vtrute possibilitatis. non. n. potest fieri ampliatio ad plura nunc ut n. notet possibilitas cōponis p aliq vno nē siue extrema accipiāt p eodē nunc siue pro alio. puta si sedēs accipiat pro vno instanti et stans pro alio in omni sensu o3 q3 possibilitas modificet ipsam compositionē iungentem extrema p aliquo vno nunc tamen in determinato ita in pposito notatur diuidi vniri conti^o f3 signū et pro quolibz ei^o et hoc pro aliquo nunc indeterminato hoc autē est impossibile. quia qñq3 vnitur sibi predicatum pro aliquo vel aliqbus singularibus necio sibi repugnat p alijs. necesse ē. n. sicut dicit pma rñ^o. q3 cū reductione potērie non tm ad factum eē sed ad fieri ster alia potēria non reducta nec ad actum facti eē nec etiaz fieri. q3 necesse est diuisione extēte in fieri vel in facto eē fm a. aliquid continuū terminari p. a. et ita potēria q3 ē in illa parte continui non reduci ad actum. Sed si arguas quolibz singulari est vera. igitur et vniuersal. posset dici q3 singulares sunt vere nō tamē cōpossibiles et vtrūq3 requiritur ad possibilitatem vniuersal. Contra. simul hec ē vera continuū pōt diuidi fm a. et fm b. et c. et sic de quolibet alio singulari simul. et si dicas q3 singulares sunt cōpossibiles accipiendo potēria sed nō actū iminātē potēria p eodem. puta est sil^o possibile continuum. diuidi f. a. et f3 b. et c. nō tamen est possibile simul diuidi fm a. et b. et c. et c. Arguo q3 nō op3 accipe possibilitatē diuidi p eodē ad hoc vt vniuersalis sit vera. q3 singulares absolute enūciātes predicatū de singularibus sufficienter enumeratis inferunt vltē absolute enūciātes idem predicatum. f3 si tales singulares sunt vere oēs in se et absolute. igitur et vltis. rñdeo q3 singulares ppones de possibili absolute suppte nō inferunt formaliter vniuersalez de possibili. sed est falsa figure dconis a plib^o dei

minatis ad vnum. possūt. n. singulares ex vi sermonis vnire predicatū subiecto p aliq nūc. vltis autē vnire predicatū subiecto p quolibz eius vniuersaliter. et ideo proceditur ex forma significadi a pluribus determinatis ad vnum. Ista est ratio quare a premissa de possibili vt nunc et de alio possibili pro alio nunc non sequitur conclusio d3 possibili simpliciter et absolute. quia pmissa ille nō significat ex forma sua extrema vniri ipsi medio et sic nō sequitur vnio extremorum inter se. nec ē possibile p aliquo eodem. et si queras qualiter sint accipiende singulares de possibili ut sufficienter inferant vniuersalem. dico q3 o3 eas accipi in compositione specificata p eodē nunc indeterminato. puta possibile est diuidi fm a. p aliquo nunc. et possibile est diuidi fm b. p eodē. et fm c. p eodem nunc. et sic de singulis. et tūc leq^o tur vltis et aliter nō. Et si arguas q3 iste singulares sunt alterius vltis. puta isti^o possibile est cōtinuū diuidi fm quolibet signū fm vnū nunc. q3 formalit^o differt ab illa alia. Rñ^o q3 differunt fm voces q3 hoc qd ista exprimit h alia ex significatiōe vbi demonstrat extrema vniri. Et si dicas q3 etiam hoc modo specificado predicatū p aliquo nūc determinato vel indeterminato nulla singularis repugnat aliq ut possibile est diuidi fm a. p eodem nūc non repugnat isti possibile est diuidi fm b. p eodē nunc. et ita de c. et de quolibet alio singulari. quia si aliq repugnaret aut eēt illa q3 recipet pūctū immediatū aut mediatū. n. illa q3 accipet mediatum. q3 diuisio fm vnū signū nō impedit diuisionē fm aliū signū mediatū. nec ista que immediatū. quia nullū ē immediatū. igitur singulares ut inducūt vniuersalē istā vt nūc sunt vere et cōpossibiles. Rñ^o. dico q3 cuiuslibet singulari accepte vel acceptabili nulla singulari determinata accepta vlt^o acceptabili repugnat indeterminata cōpositione.

pro eodē nunc. tamē cuiusq; accepte repugnant infinite indeterminate. Et ratio illius repugnantie est assignata p̄us ex impossibilitate reductionis omnium potenti arum simul ad actum. huius simile nō habetur faciliter in alijs. bene. n. potest poni exemplū: ubi quilibet singularis ē possibilis. et tamen universalis non est possibilis. qz aliqua vna singularis aliter vni singulari est impossibilis sic possibile est omnem colorem tibi inesse hoc est impossibile. quia aliqua vna determinata singularis alteri determinate repugnat. sicut te esse albu repugnat isti te esse nigrū. Tamen ponamus qz iste non posset portare decem lapides s3 novem tantū. et sint illi lapides. io. equales. ista p̄pō: possibile est oēm lapidem portari ab isto falsa est. et non quia aliq singularis in se sit falsa. nec quia aliqua singularis determinata sit alicui alteri determinate incōpossibilis. sed aliqbus determinatis est aliqua indeterminata incōpossibilis. quetūq; enī novē singularia sunt cōpossibilia: et decimū indeterminate est incōpossibile eis. isto mō debet intelligi responsio auct. sup. i. de generatione. qui dicit qz facta diuisione in vno puncto phibetur fieri diuisio in alio puncto. nō quidē in aliquo alio determinato signato vel signabili sed i alio quo indeterminato. Et tūc respondet ad argumentū factū p̄ me prius de mediato et immediato qd etiā sit cōtra eum. dico qz non est dandū diuisionē fieri i alio quo immediato sed in aliquo mediato. nō tū determinato siue signato siue signabili sed indeterminato. qz qdūq; determinatū mediātū accipiat posset diuisio stare fm illud signū simul cum diuisione fm istud signū. repugnabit tamē nō diuisioni isti diuisioni fm aliud signū mediātum fm aliqd. s. qd nō est in cōtinuo de terminatio ad hoc indiuisibile. Si qz ras de ista p̄positione: possibile est cōtinuū diuidi fm qdūq; signū. ista po

test pcedit. qz hoc signū qdūq; nō tū est distributiuū s3 etiā p̄tinuū. ita qz ad vītātē vltis cuius s3 distribuit p̄ qdūq; sufficit singillata attributio p̄dicati cuiusq; singulari ita qz nō omī singulari simul sed cuiusq; indifferent. et nō o3 qz alijs. omnis autē non sic significat. sed significat subiectū simul accipi p̄ quo libet respectu p̄dicati. De hoc autē signū qdūq; est dubiū vtrū significet idem cū eo qd est oīs vel cū eo qd est qdūq;. qdūq; horū ponat dicendū ē de illo si cut de illo cui equalet. cū tū o intellectus pstat nō est vltis faciendā in nomine. Ad scōdam p̄bationē illius auct. dicit qz indiuisibile nihil est nisi carētia cōtinuū. ita qz nihil formalr est instans nisi carētia successione p̄tinue. et ita p̄tinuus ē carētia longitudinis. et nihil positiuū dicit. et tūc neganda esset illa p̄pō. qz successiuū p̄cise habeat esse. qz suū indiuisibile sit. imo p̄cise habz ē suū successiuū qz pars eius fluit et nō. qz indiuisibile ē sit aliqd positiuū. Pro ista pōne vident multa facē. p̄mo qz posita sola rōe p̄tinui circūscripto omī absoluto videt esse terminatū licet nō sit infinitū. Nec videt qz possit de se separe finitātē a linea nec p̄ p̄ns punctū. qd nō videt ēē p̄babile si punctus ēēt alia eētia absoluta a linea. Sicut si ēēt due eētie absolute nō videt possibile quō fieret aliqd vnu ex eis nisi vnu alteri accideret. nō enī suut vnu fm identitatē p̄fectā. qz ponūt due eētie absolute. nec vnu tertiu cōpositū ex se. qz neutru respectu alterius ē actus aut potētia. Sicut indiuisibile habz ēē et nō ēē absqz generatōe et corruptōe. qz si est tantū in medio lineę p̄tinue est tantū vnus punctus. ipa autē diuisa sunt duo puncta in actu. igit est ibi aliqd punctus qui nō p̄stat ibi et sine generatōe. qz nō videt p̄babile qz diuidens gnauerit ibi aliqua essentia absolutam. similiter de figura incisiōis videt p̄ auctore sex p̄ncipiorum qz nō sit aliqd positiuū dicitur.

et tamen ibi est superficies in actu quod prius non fuit in actu. Sed contra istud tenetur sequitur quod generatio substantie que non est per se terminus continui nihil erit vel saltem in nihilo: quia non est eius aliqua mensura positiva. et ita est de illuminatione et de omnibus mutationibus sibi tunc que non sunt per se termini motus. et hoc posset evadere de mutationibus que sunt termini motuum et sunt in instanti: sicut nihil in nihilo vel privatio continuitatis in privatione continuitatis. tamen de istis videtur absurdum. quod non sunt per se termini privationis alicuius privati. quod nihil sunt continui nec positivae nec privativae.

Præterea secundum philosophum primo postea ratio lineae est ex punctis. hoc est in ratione essentiali lineae cadit punctus que ratio dicitur de linea primo modo dicendi per se. nulla autem privatio pertinet per se ad rationem essentiali positivi. igitur ratio. Præterea. ex eodem sequitur quod si punctus tamen est privatio quod est linea tamen erit privatio et superficies et corpus. semper enim terminatum diffinitur per terminans. et positum non includit essentiali privationem. Similiter sequitur idem propter aliud. quia tunc linea tamen erit carentia latitudinis et superficies tamen carentia profunditatis. et tunc non erit nisi unica dimensio que ponit corpus. cum tamen illa dimensio que dicitur profunditas posset alio respectu dici latitudo. iste. n. tres dimensiones distinguunt secundum imaginationem trium linearum se intersecantium in eodem puncto. Ex hoc inferitur ulterius inconueniens quod si superficies est tamen privatio profunditatis quod erit punctus nisi privatio privationis. nihil enim videtur privare privationem nisi sit formaliter positum. Præterea secundum philosophum superius insunt multe qualitates corporales et sensibiles ut videtur. ergo non tamen privatio. ante probatur de colubis et figuris: quod utrumque est per se visibile. et per prius positum. figura est propriissime sequitur speciem: et ideo videtur accipere manifestatum speciem. non

autem videtur probabile entitatem positivam talis punctus speciem naturaliter et manifestantem eam includere essentialiter vel pro subiecto habere immediate privationem. Si autem dicatur quod indivisibile per quod successivum hoc esse est tamen in potentia. Hoc nihil iuvat. quod eodem modo quo habet esse in toto quando cedit quero quid sibi succedat si aliud indivisibile stat argumentum si non tunc successivum non erit. Respondeo ad argumentum quod eo cedente succedit per privationem fluens et non indivisibile immediate. nec aliquid immediate nisi sicut privatum est immediatum indivisibile. Et si obijcis. ergo non solum habet tempus esse uniformiter et equaliter: quod quando illud instans positum est tempus est. quod suum indivisibile est. illo autem transacto immediate non est quod aliquid eius indivisibile non est.

Respondeo sicut linea non uniformiter habet esse ubique. puta ubique distribuitur per partes lineae et indivisibilibus lineae. quod in istis. scilicet partibus habet esse ut in ultimis. et in illis. scilicet in punctis ut in terminis. et tamen ubique est uniformiter secundum quod ubique distribuitur precise per istos vel precise per illos. ita est in proposito si semper distribuitur precise per indivisibilibus vel precise pro partibus tunc uniformiter habet esse. sed si per utrumque simul non habet esse uniformiter. Ad probationes alterius auctoris de partibus minimis respondeo ad primam dico quod philosophus contra Anaxagoram satis habet si per abstractionem a toto minoratur totum. ita quod non semper possit de eo equale abstrahi. oportebit enim anaxagoram dicere: sicut imponit sibi quod facta segregatione a carne cuiuscunque generabilis de carne adhuc remaneret caro tanta ut ex ea posset ulterius generari quodcunque generabile: et hoc est impossibile: quia quantumcunque caro posset in infinitum dividi et minorari. saltem non remaneret tanta ut posset ex ea quodcunque generabile generari. quia generabile quodcunque requirit quantitatem determinatam illius.

ex quo generatur maxime si generatio sit tñ segregatio vel motus localis seu lationis qđ imponitur anaxa. et ultra quantitatē illam omnem ex qua generatur minuereur caro p continuam segregationem alioz ex ipa. non g ppe i tentōnem phi ibi o3 ponē mīmū in nālibus etiā sepatum per se exns nec in toto. Ad aliud phi de sensu et sensato. dico q passiones sunt diuisibiles quantumcumqz ita q nūq qđum posset diuidi nisi diuisa passione. et tñ non diuidit in infinitum in qđum sensibilis. i. in qđum est perceptibilis a sensu. sicut ipse vult ibi q ps quantumcumqz minima pte ēē sensibilis virtute lz non actōe. hoc est q ipsa in toto pōt cooperari alijs ptiō ad sensum immutandum. et tamen licz posset fieri diuisio in eam etiam per se existentem non immutaret sensum.

Et tunc patet ad argumentum eius qđ adducitur in oppositum q sensus crecit in infinitum si apponatur zc. veruz est si sensibile in quantum actu pceptibile a sensu potest diuidi in infinitum nō autem sequitur si illud quod est sensibile potest diuidi in infinitum. Ad aliud de scō de anima patet q loquitur de qđitate nāli argumētabil et diuini bil qđ pcedo. quia illa quantitas cuius q naturalis perfectio est determinata in maius et minus loquendo de illa quantitate in qua naturaliter producit. aut saltem in minus in animatis loquēdo de illa quantitate ad quaz procedit diuinitio. phus tamen non loquitur ibi nisi de termino magnitudinis et augmenti. et ideo precise in illo loco intēdit phs q quantitas perfecta cuiuslibz rei naturalis est determinata in maius ex q habet ppositum suum qđ intendit p bare. s. q ignis nō ē pncipiū augmētās in aliqua generatōe vel in aliqua spē o3 n. principale agēs in aliqua spē ēē dēminatum ad quantitatem perfectam illius speciei vt illam solam producat et tñ

ultra illā ignis autē non ē determinat⁹ ad quantitatem determinatam in aliq specie. quia quantum est ex se produce ret maius quantum. quia crecit in infinitum si apponantur combustibilia i infinitum. Et cū pbatur illō añs o mī nimo p hoc quod conuenit accipere p mūm in motu posset consequentia negari: quia illi qui dixerunt primum in motu dixerunt mutationem illam pte esse motus. tñ ne p mūm vtroqz modo et primum motum et mutationem p mā qz phs. 6. phisicoz ex intentione oñdit oppositum. s. q omne moueri pcedit mutatu3 ēē i infinitum et econuerso. Et psuadetur h sic. quia si ignis causaz ali quid primum in motu pari ratōe posset causare equale illi simul cu3 eo imediatum. et ita aut necesse esset fingere q inter primum causatum simul et fm eq le illi oporteret quiescere agēs et ita motus cōponeretur ex moribus et quietib⁹ intermedijs. aut oporteret agēs post p mūm inductum inducere totum habitum successiue. quod videtur valō irrationabile. qz cū sit equalis virtutis et eq approximatum passo sicut potest aliquem gradum simul causatum primum simul inducere ita illo inducto potest i ducere ipsum totum simul. et ita cōponeretur totus motus immediate ex mutationibus immediatis vel ex mutationibus siue motibus et quietibus intermedijs. Est ergo iste pcessus. sit forma sub esse quieto et sub aliqua mutatiōe corumpenda per motum. puta in alteratōne sub cāre in esse quieto. huius i quam mutatiōis ē accipere vltimū3. s. imutationez terminatiue. qz mobile se habz nunc indiuisibilibiter et pri⁹ diuisibilib⁹. et h⁹ est mutari sic mutāi ē alr se hfe nē idisibilib⁹ q pri⁹ diuisibilib⁹. id aut ē sub forma eadez sub qua quieuit in instāt i mutationis. quia tunc agēs quod o3 ipsum mouere nihil egit prius. nec nunc agit circa ipsum ab illo instanti incipit

mouere illud mobile. et hoc successiue vel
propter partes mobilem quia nulla pars mobi-
lis est eque propinqua agenti: sed pars pro-
pinquior alteri parti in infinitum: et solus prius
ctus mobilis est se toto immediatus agenti.
et ille non est mobilis siue propter partes forme
sed quas debet esse motus quare quilibet
autem alius est inducibilis a mouente parte. quia
ratio extrinseca propter quam minimus non
posset esse per se in naturalibus est presentia corrupti-
onis. hoc autem tollit propter presentiam agentis
corruptiois omni corruptiui sui effectus. ab
illo ergo instanti mutatio continue remit-
tatur calor qui insuit et acquiritur frigus.
non enim visibile est quod sit solus motus remissionis
usque ad aliquod instans. et tunc primo idu-
catur aliquid frigoris. vel enim calor remittens
dus haberet ultimum sui inesse quod negat
philosophus. 8. physicorum. vel si non saltem frigus imme-
diate sequens ipsum haberet primum suum esse. et
tunc esset prima mutatio motus in frigidatione
nis. quod est ita inconueniens: sicut de prima
remissione motus caloris inconueniens etiam
videtur quod agens remittat calorem nisi can-
do in ipso aliquid inconpossibile sibi secundum
aliquem gradum. et secundum quod illud erat in maio-
ri vel minori gradu corrumpit gradum et
gradum ipsius existens. Hoc est vult philosophus
manifeste. 6. physicorum. quod omne quod mouetur habet
aliquid versus extremum. et videtur ma-
nifestum ad sensum quod aque successiue cale-
faciende aliquid caloris in eam manente ad
huc frigiditate hac et non adhuc totaliter
corrupta. Concurrunt ergo simul ab instan-
ti mutatio motus remissionis caloris et
motus intransiens frigoris. quorum neutri-
us est aliquid in primo: et in aliquo instanti
in quo per mutationem subito inducit ali-
quod gradus frigoris omni inconpossibilis calo-
ri in illo primo calor non est: et usque ad illud
calor fuit. ita quod calor nullus ultimus ha-
beret sui effectus: sed habet ultimum in esse quieto: et
frigus nullum ultimum habet sui esse simpliciter:
sed habet ultimum in esse quieto quod. scilicet accipit
per mutationem et illud non sit quies. Et
ergo probatur primum per philosophum. 8. physicorum. dico quod in-

tentio philosophi est ista. scilicet probare quod non omnia sunt
mouentur et contra eos qui dicunt omnia
semper moueri dicunt quod manifeste prouincit
tur si consideremus illos motus ex quibus
mouebantur. moti enim erant ad hoc po-
nendum ex augmentatione et diminutione
ne aiatorum quam videbant fieri in alio
magno tempore. puta in anno. et tamen in nu-
lla parte eius ex hoc concludebant quod illa fie-
bant in toto tempore et in nulla parte temporis par-
tiali. quibus Aristoteles obiicit quod bene potest
tale mobile quiescere per aliquod tempus et in
quo aliquo tempore moueri illo motu: ita quod
non oportet moueri super illo motu. Et pro-
bat hoc per exemplum de guttis cadentibus
cauatibus lapide quod in aliquo certo tempore et
numero cadunt et nihil auferunt de lapide
tandem tamen una cadens sit ceteris au-
ferat in virtute omnium aliarum aliquam partem
lapidis quod tota sit auferatur et non per an-
tem non intendit quod philosophus ibi quod ablatio partis
lapidis sit in instanti vel tota simul nam ista
ablatio est motus localis qui nullo posset
fieri nisi per mobile prius penetraret
spacium quod totum mobile: sed ista una est la-
pidis quod auferatur per ultimam guttam in vir-
tute omnium precedentium sed successiue auferat:
tamen ablatio eius non est successiua cor-
poris totius successio casus guttarum non
enim quot erant gutte cadentes tot erat par-
tes ablationis huius partis a lapide: sed tota ista
pars per ultimam guttam auferatur licet suc-
cessiue. negat ergo philosophus successionem huius cor-
ridentem. scilicet totius successioni casus guttarum
ac per hoc ille lapis motus non mouebatur sed
sed quoniam mouebatur per ultimam guttam tunc succes-
siue mouebatur. Et secundum istam intentionem
subdit postea de alteratione quod non est neces-
se quod propter hoc sit tota alteratio infinita.
frequenter enim vbi habet linea nostra velox
illa presentia habet subito et exponit presentiam
cor subito. id est in instanti et non in tempore inferen-
do. que expositio est sine piraria. quod patet
ex translatione nostra et ex translatione
sua in multis locis. quia in 4. physicorum. vbi tra-
nslatio nostra habet repente sua transla-

no habet subito. et notificatur ibi quod illud dicitur fieri subito quod fit in tempore imperceptibili. et ita exponit ipse ibi. igitur exponere velox vel subito per instans est exponere tempus per instans. Sed intentio philosophi est ista quod non oportet: sicut alterabile est diuisibile in infinitum quod ita tempus infinitum correspondeat alterationi alterabilis siue semper dum alterabile est quod pars eius post partes continue alteretur. sicut possit esse successio ex ratione partium alterabilis. sed frequenter alteratio est velox siue subito. id est quiescente prius usque tunc illo alterabili. et tunc non sunt simul nec finem primam mutationem nec secundum primam partem motus. sed successiue. et hoc est quod subdit statim ratio appositae a philosopho ad eandem conclusionem quod quando quis sanatur sanatio eius est in tempore et non in termino temporis. et tamen mobile non semper mouetur illo motu. quod iste motus finitus est inter duo contraria. quomodo ergo acciperet ipse in ratione precedenti alterationem fieri in instanti ad hoc ut probaret non omnia esse in motu. et in secunda ratione accipit oppositum. id est quod sanatio non est in termino temporis: sed in tempore. et tamen non semper est motus: quod est iter contraria. et ideo acquisito illo contrario cessabit motus. Subdit ergo philosophus quod dicere continue moueri multum in manifestis ambigere est. ubi continue accipit per se. quod illud membrum secundum diuisionis quinti membrum improbat per omnia ista. et adhuc ponit ibi vltimior expositio ibi: quod lapideus manet durus. ergo non alteratur. non ergo ex aliquo verbo quod hic dicitur negat totam sententiam suam in 6. phys. et dato quod hic esset aliquod verbum quod expresse hoc videretur sonare licet nullum sit nisi ex falso intellectu sumptum magis tamen esset exponendum secundum illud quod hic dicitur quod totum istud quod est hic principale alibi retractare propter aliqua que dicuntur alibi non ita principaliter nec ex intentione sic hic.

Ad aliud de sensu et sensato dicitur in argumento vltimi huiusmodi. quod. Ad rationem de contradictoriis dicitur quod illa sunt contradictoria que sunt accepta per eodem tempore et secundum alias condiciones requisitas et illa non sunt contradictoria que non sunt accepta per eodem tempore. quod probatur per diffinitiones contradictionis positam primo elencorum. Et ideo non esse caloris ut precessit in vltimo instanti mutationis et esse caloris susceptum in tempore habito non sunt contradictoria respectu caloris. Contra est caloris et non esse absolute sumpta non potest intelligi in eodem instanti sunt impossibilia simpliciter ita quod quod sunt impossibilia simpliciter: id non potest esse in eodem instanti. non est. Et ratio impossibilitatis per eodem instanti non est alia nisi quod ipsa formaliter sunt opposita nulla alia oppositioe formaliter quod contradictoria. Confirmatur hoc per simile in alijs: quod primum primum succedens vere est ei primum sed non sunt simul in eodem instanti. sicut forma ut terminus ad quem priuationis vere opponit sibi priuationem. et est motus iter opposita formaliter. unde philosophus primo phys. c. 25. vult quod omnis motus sit inter primum opposita vel priuationem vel media iter hec. et tamen ista ut sunt termini transmutationis nunquam simul sunt. Posset etiam argui quod creationis termini non essent primum: quod non esse quod preedit esse creati non potest ei esse primum nec priuationem nec medium in hec. quod in nullo susceptiuo est. et si non est contradictorium ei creatio non esset in contradictoria vel primum: quod videtur absurdum. Quod autem adducitur de diffinitione contradictionis est equiuocatio quod alio modo contradictio est in complexis et alio modo est in simplicibus. Complexa non sunt contradictoria nisi accipiantur per eodem instanti per quo omnia illa ambo nunciare predicatum de subiecto. Incomplexa autem absolute sunt primum non determinando ad aliquod instanti sunt contradictoria. De contradictione prima loquitur philosophus in peribet. de secunda vero in predicamentis. Aliter respondeo ad artem quod tunc

diatum pōt accipi dupl'r. vno modo in
ter qđ fm se totūz 7 aliud nō ē mediūz
aliō qđ f3 se totūz est cum altero statiz
vel post altez. primo mō p'riūū est im
mediatū suo termino: q2 iter indiuisibi
le terminans 7 diuisibile terminatū ni
hil cadit mediū. 2° indiuisibili termi
nanti p'riūū nihil est imediatum. nihil
eni fm se totū statim sequit' illud indiui
sibile. f3 pars illius totū quod ē imedia
tum totū p'mo^o sequitur indiuisibile scōz
p'tem aū partem in infinitum. Ad p
positum g'oico q' sicut mēsure iste se ha
bent ita 7 mēsurata. s. q' qñ vnum con
tradictorium mēsuratur indiuisibili 7
aliud mēsuratur diuisibili. 7 tunc mī
nor est falsa. nullū. n. est mediū in cō
tradictoriū fm q' est in tota mēsa sua
7 p'tradictorium aliud sic nec iter totaz
mēsurā eius 7 mēsurā alterius p'tra
dictorium tñ quod mēsurat indiuisibi
li nō est alicui imediatum: ita q' fm ali
quod eē sui v3 put est in mēsurā sua sta
tim reliquū p'tradictorium sequatur. ita
dico in p'posito q' nō esse fuit in indiui
sibilit' esse aut' forme inducte per motūz
est in toto tpe habito. 7 iō nullam ē me
diū iter illa. 7 tñ quod sequitur in tpe
nō est imediatū 2° p'p'riū in instanti.
Ad 3^m arg^m principale qōn's qñ dicitur
q' angelus non possit moueri: q2 ē indi
uisibilis. q'uis pōt facili' rñderi q' ange
lus occupat locum diuisibilē. 7 iō respe
ctu loci se h3 ac si esset diuisibilis. aut si
occupat locū punctualem: 7 ita vt pō
ctu aut' ex'ns nō potest p'riūue moueri ut
semp habeat esse punctale. Tamē q2 nō
videtur rō quare negatur indiuisibile mo
ueri etiā si eēt indiuisibile quāritatis p
se existens. ideo pōt concedi q' angelus
habens vbi punctale pōt continue mo
ueri vt in puncto semp ex'ns. Et istō
quod assumptum est de indiuisibilit' pro
batur multipl'r. primo quia spera super
planū mota describit in plano lineaz. et
tamen non t'git nisi in puncto. g' illud

punctum p'transit totā lineam. 7 tam
non p'pter hoc tota linea illa que sic
transit a puncto componitur ex pun
ctis. ergo a simili nec hoc sequeretur si
le punctus eff3 per se. Hic responde
multiplicit' q' non ē spericum in natura
f3 tantū in intellectu vel imaginatione
Sed hoc nihil est. quia celum simpliciter
est spericum. 7 tamē dato q' nō esset al
quod spericum in natura adhuc nō eē
p'tradictio ex parte sperē 7 plani q' ho
super illud moueatur vt spera sup pla
num. esset autem p'dictio si ex motu in
diuisibilis super aliquid sequeretur ip
esse diuisibile. vel componi ex indiuisib
libus. Aliiter dicitur q' natural' spera
tangit planum in linea non in puncto.
f3 hoc videtur impossibile. quia quod ap
plicatur lineae circulari ita q' eaz totam
tangit necessario est circulare. quia que
libet pars lineae circularis est circularis
sicut linea recta ē in qualibz parte recta
recte aut' lineae nulla pars est circularis
vel curua. Aliiter dicitur q' q' pūct'
ille per accēs mouetur. iō non oportet
q' cōmensuret sibi spaciū sup qđ mo
uetur. spera aut' per se mouetur 7 etiāz
est diuisibilis. Sed p'tra istud. q2 quā
uis pars in toto mouetur p' accēs tamē
semp est in spacio sibi equali 7 p'tran
seundo illa describit totū spaciū. imo
si albedo que magis mouetur per acci
dens moto quanto q' aliquid qđ est po
vel terminus quanti fm quāritatez suā
quā habet p' accidens competur ad spa
ciū adhuc eius q'ritas accēntalis cōmē
suraretur spacio. vñ non uidetur q' q'
tum ad cōmensuratōez aliquid auferat
moueri per accidens aliter q' per se mo
ueri. Item linea ista supposita non cō
mēsuratur sperē: q2 tunc esset corp' spe
ricum. sed p'mensuratur alicui moto su
per ipsam. ergo tñ puncto moto super
eam. Si etiam ponatur sperā esse in
vacuo 7 solam lineam esse plenam. 7 p
impossible spera. possz moueri i vacuo

7 iste punctus super lineam plenam illa
linea plena non describeret nisi p̄cise ex
puncto illo. 7 ita sequitur p̄positum ex
istis. Preterea accipiat corpus cu-
bum 7 moueatur prima superficies eius
vel semper ē in aliquo sibi equali. 7 ita
in superficie. vel cor̄ndet sibi aliquid in
magnitudine supposita puta linea. 7 sic
semp pertransendo prius aliquid ma-
gnitudinis q̄ aliud p̄trāsit totā magni-
tudinem. 7 tota magnitudo supposita
p̄ponit ex linea si rō illorum valeat.

Preterea signetur punctus primus in
linea sup quā alia linea mouet. iste pun-
ctus in linea supposita describit totā li-
neā motā. q̄ sicut semp quicunq̄ pun-
ctus linee motus est p̄tinue in alio 7 alio
puncto linee suppositae. ita est ex quicū-
q̄ punctus linee suppositae supponit aliq̄
7 aliq̄ puncto linee motus. 7 tñ cu3 oibus
istis stat p̄tinuitas motus. P̄t̄ ergo
p̄cedi cum nō videatur nisi fuga diceret
de moto p̄ acc̄s q̄ indiuisibile posset p̄
se moueri si per se esset. 7 tamē continue
nec ex hoc sequeretur magnitudinē per-
transitā esse cōpositā ex indiuisibilib⁹.

Propter tamen intentionem Aristo. q̄
allegabatur o3 intelligere q̄ in motu lo-
cali est successio ex duplici cā. v3 diuisi-
bilitate mobilis 7 ex diuisibilitate spa-
ciū. quarū vtrunq̄ cā si esset per se 7 p̄ci-
sa esset sufficiens rō successionis. Nam
quodlibet mobile prius pertransit vnaz
ptem spacij q̄ aliam: 7 ita esset successio
ex pte spacij p̄parādo idē mobile ad di-
uersas ptes eius. Quodcunq̄ ē idem i
spacio pus pertransit mobile fm p̄maz
ptem sui q̄ fm scōam. 7 ita esset succes-
sio ex parte mobilis cōparando ad q̄-
cunq̄ idem in spacio. ita etiaz posset as-
signari in motu alterationis 7 forte i mo-
tu augmentationis. negat igitur p̄bus 7
bñ q̄ indiuisibile quātū ē ex se possit mo-
ueri uel mouere. ita q̄ ex eius parte pos-
sit accipi p̄tinuitas motus: ita q̄ sit mo-
bile hñs in se rōem p̄pletam mobilis cō-

tinui. q̄ nō h3 in se q̄ p̄tinue moueatur
nō tñ est illud cui repugnat cōtinue mo-
ueri vel mouere accipiendo ab alio cōti-
nuitatē motus. Et istud p̄cludunt rōes
sue. 7 non plus: sicut p3 discurrendo per
rōnes eius oēs. cum. n. primo accipit q̄
omne q̄ mouetur partim est in termino
a quo: 7 p̄tim in termino ad quē. veruz
est si sit tale mobile ex cuius rōne sit suc-
cessio motus. tale. n. mobile est scōm p̄-
tē sui in termino 7 in termino. 7 nō ita
solum s3 fm idē sui est partim in termi-
no vno 7 p̄tim in alio. hoc est in aliquo
medio non quiescendo s3 inquantum ē
aliquid vtriusq̄ hoc est inquantū est p̄
quod tendit ab vno in alter. hoc est di-
ctu q̄ ē sub mutatione 7 sub aliquo sub-
iacente mutationi. 7 sic p̄tinuat partes
motus. Luz aut accipitur indiuisibile nō
p̄t̄ esse partiz in vno termino 7 partiz in
alio. q̄ non h3 partes. v3 est de prima
p̄bilitate: iō p̄cludendo q̄ sic non est
mobile p̄cedo. falsuz aut est de scōa p̄-
bilitate. Ad aliud cum dī q̄ prius p̄-
transit omne mobile equale vel minus
q̄ pertransit maius. r̄ideo 7 dico q̄ per-
transiri p̄t̄ accipi p̄o transiōne diuisi-
bili vel indiuisibili. si indiuisibili falsa
ē p̄positio si intelligat q̄ ante omne per-
transire maius vlr pertransit indiuisi-
bile equale. tunc. n. oportet p̄cedere q̄
esset dare p̄mam mutationem in motu
locali. q̄ etiā nec ipsi pueriores non ex-
positores dicentes ipm retractare q̄ di-
cit in. 6. phy. p̄t̄ rōnabilē dicere q̄ i. 6.
p̄tradicat sibi ipsi. non ergo op3 q̄ oēm
transiōnez successiuam que est maior
ipso mobili p̄cedat pertransiō diuisi-
bilis. si autem intelligat de pertransiō-
ne diuisibili tunc potest intelligi de toto
non ratione totius sed ratione partis. 7
hoc non comparando ptem ad vbi sibi
equale. 7 totuz ad vbi sibi equale. quia
cōtinuus est cui⁹ motus est vnus 7 indi-
uisibilis. ex. 5. metha. 7 ita simul p̄ran-
sit pars spacium sibi cor̄ndens. 7 totuz
f

mobile spacium totum sibi correspon-
dens. sed intelligendo respectu alicuius
certi et determinati puncti in spacio pri-
us pertransit totū ratōe p̄tis alicuius
illud p̄tū. et in hoc q̄ p̄trāsīt illud per-
trāsīt aliquid minus se loquēdo de vbi
alio a suo primo vbi totali q̄ sic p̄tran-
seat equale vel maius et hoc ē p̄ accidēs
inquātū mobile pōt habere vbi minus
suo totali vbi. Sed si loquamur d̄ vbi
maiori et minori et equali fm̄ que atten-
ditur immediate continuitas motus q̄
rum infinita sunt aliquid p̄mi vbi sim-
pliciter prius p̄trāsīt maius se q̄ equale
sibi. Ad p̄positum igitur saluatur
illud qd̄ ē de p̄ se rōne mor̄ continui
nō illud qd̄ ē de p̄ se rōne cius. Et si
obijcis q̄ quicquid sit de rōe aristotelis
in se semper iste p̄ctus est in spacio sibi
equali et sic pertransit totum. q̄ cōmen-
surat totam lineam suppositam et ita il-
la linea supposita erit composita ex p̄ti-
tis. Dico q̄ sp̄. i. in q̄libet indivisibili in
spacio sibi equali non autem semper. i.
in quacūq̄ parte temporis. Idē ar-
gui pōt de superficie p̄ma corporis cubi
q̄ licet in quolibet nunc temporis sup-
ponatur precise linee super q̄ movet tñ
in tempore medio inter duo instācia flu-
it super medium continuū inter illa ex-
trema. Ad ultimam rationem bene
concedo q̄ omni tempore dato contin-
git accipere minus tempus. sed ex hoc nō
sequitur in illo minori tēpore posse mo-
ueri minus mobile nisi loquēdo de mo-
bili cōtinuo qd̄ erat ex pte sui causa cō-
tinuitatis motus. Ad 4^m argumen-
tū principale de cā successione in mo-
tu. dico. q̄ h̄z posset fieri cōtētio et alter-
catio de intentōe auct. et in quo contra
dicit Avēpēche sicut apparet. 4. phy.
c. de vacuo. b̄z viter tñ dico q̄ cā succes-
sione in quolibz motu est resistētia mo-
bilis ad motorem non quidā tal q̄ mo-
uens nō possit vincere mobile. tñc. n. n̄
moveret ip̄m. sed nec tal q̄ mobile rein-

clinet ad oppositū. q̄ sic ē precise i mo-
tu violento. sed talis resistētia qd̄ mo-
bile semper ē s̄b aliquo cui nō pōt ime-
diatē succedere imūius intentus a mo-
uente. et ista resistētia mobilis ad mo-
torem est propter defectum virtutis mo-
uentis. et cum hoc propter resistētiā
medij ad movens et mobile per qd̄ me-
dium pōt intelligi omne illd̄ qd̄ nēcio p̄-
cedit inductionem terminī intenti sed
tale mediū non est necessario medium.
nisi virtuti limitare. Si. n. cēt virt̄
infinita posset statim ponere mobile in ē-
mino ad quem. ita q̄ nec p̄pter formā
oppositam termino a quo quā mobile
tam habet. nec propter media natura-
liter ordinata inter illam formam quā
habet mobile et terminum ad quē cēt
necessitas q̄ tale movens prius movet
per talia media q̄ induceret terminum
possibilitatis igitur successione est ex re-
sistētia medij ad mobile et ad motorem
ita q̄ hic est vna resistētia. mobile. n.
inquātū h̄z talē formā inter q̄ et imūius
nata sūt cē talia media pōt cōtinue mo-
ueri p̄ illa ad terminū. et p̄ ista media q̄
resistūt mobili vt possit n̄ statim cē in ter-
mino p̄t intelligi diuisibilitas p̄tis mobi-
lis vt diuisibilitas forme h̄z quā ē mor̄
vel vtrāq̄ simul necessitas tñ successio-
nis nunq̄ est ex hac resistētia sed preci-
se cōpando istā ad agens cui mobile re-
sistit p̄pter istā resistētiāz medij ad ip̄-
sum. ita q̄ sic erat possibilitas ex sola re-
sistētia medij ad mobile q̄ virtus illa
limitata non possit tollere istam resistē-
tiā. et ideo resistit illa resistētia agen-
ti ne statim inducat terminum. Tūc ad
illa q̄ adducūt ad oppositū. q̄. f. angelī
ad se nulla est resistētia. dico q̄ ex quo
agit non ex infinitate virtutis actiue
quando est in celo inter quod vbi et su-
um vbi in terra nata sunt esse multa
media que etiam virtuti sui motiue sē
media ita q̄ nec virtus sua motiua pōt
omnia illa media facere et terminum.

nec etiā pōt statim terminū facē nisi pōt
faciēdo illa media. ⁊ iō est hic resistētia
tota q̄ requirit ad successiōē i motu.
Et cū arguit de ipso dicto p̄hi de graui
si ponat in vacuo q̄ descēdet sbito p̄p̄
defectū resistētie a parte mediū. dico q̄ si
vacuū poneret graue non moueretur in
ipso fm p̄hm. q̄ vacuū non posset cedē
grauī ⁊ dimēsiōes septe nō pnt esse si
mul tamen si poneret vacuū posset cedē
⁊ eē spaciū ⁊ nō q̄ latā plena eēt sll. q̄
tūc nō eēt vacuū. dico tūc q̄ motus gra
uis eēt successiue in vacuo. q̄ prioz pars
uacui p̄ esset ⁊ totū graue p̄us transiret
hāc p̄te spaciū q̄ illā. ⁊ sic dictū fuit p̄
in p̄mo artī. ⁊ mō p se successio ē i motu
locali ex spacio inq̄tū q̄to. Ad argu
mēta p̄hi inq̄tū inducūt ad p̄positum
dico q̄ illa p̄p̄ q̄ ē proportio mediū ad
mediū ⁊c. vā ē ceteris parib⁹. ⁊ iō sequit
motū nō eē in vacuo. Aut saltē vera ē
eos qui posuerūt vacuū eē totā cāz mo
tus siue successiōis i motu. Sz ad p̄posi
tū arguēdo h̄ sllr d̄ morib⁹ sic ibi de spa
cijs ista p̄p̄ pōt negari q̄ ē proportio me
diū ad mediū i s̄tūitate eadē ē proportio
mot⁹ ad motū in velocitate. Et si ac
cipias q̄ ē proportio h̄ s̄tū rōne qua mo
bile ⁊ alter⁹ sub rōne q̄ mobile p̄cedo.
sz tūc minor est falsa. angelus enī mobil
est p̄tinue inq̄tū h̄z quāritatē v̄tūalē sz
quā pōt coexistere loco q̄to. sicut corp⁹
p quāritatē suā formālē pōt coexistē lo
co q̄to. Sllr q̄ p̄hs ifert i ⁊ rōe sua q̄
mot⁹ sit in eq̄li tpe p vacuū ⁊ plenuz si
inflat aliqd illi s̄tū. sz in eq̄li moueret
angelus ⁊ corp⁹ nō est ipossibile. ibi aut
est ipossibilitas ex rōne mediū fm q̄d
videt rō h̄ p̄cedere. Sz dato q̄ rōnes
p̄hi nō multū pcludāt ad p̄positū. q̄ n̄
ita se h̄nt hic mobilia sic ibi spacia. va
lent tñ rōnes sue simplr ita q̄ sua maior
ē oñsua ⁊ reliqua ducens ad ipossibile.
sz igit q̄ si vacuū posset cedē ⁊ motus
posset esse i eo q̄ ex diuisibilitate spaciū
mot⁹ haberet diuisibilitatē ⁊ successiōē

sicut modo ex diuisibilitate spaciū pleni
mot⁹ h̄z p se successiōē eēntialē. sz vltra
istā successiōem pōt addi velocitas vel
tarditas rōe p̄ditiōis accidētalis ipsius
mediū inq̄tū est p̄motiū vel ipeditiū
ipsi⁹ mot⁹. siue rōne s̄tūitatis p quā p
mouet aut saltē nō impedit. aut ratione
densitatis oppositē. tūc igit fieret motus
successiū in vacuo ⁊ eēt p̄portionabilis
motui in pleno. ⁊ hic loquēdo de succes
siōe essentiali nō de velocitate ⁊ tardī
tate sup̄addita. q̄ oīno nullā velocitatē
aut tarditatem superadditam haberet
mobile in vacuo. haberet autem aliquā
in pleno. sed n̄hil ad aliquid non est p
portio p̄cise. ergo habet philosoph⁹ ex
h̄ cōtra aduersarium dicentem motum
esse in vacuo q̄ nullus motus habens
aliquam velocitatem uel tarditatē acci
dentalem superadditam essentiali potest
esse in vacuo. ⁊ iō negat philosoph⁹ talē
accidentalē successiōē posse eē in motu
⁊ hoc non est inconueniens si poneret p̄
cise esse motum in vacuo. sed esset si cūz
hoc poneret vacuum esse medium p̄o
motiū in motu uel medium necessa
riū in motu ex parte cuius sumeretur
velocitas uel tarditas motus. Eodem
etiam modo illud quod infert in secun
da ratione non est impossibile aduersa
rio dicenti p̄cise motum esse in vacuo
quia medium plenuz potest equare me
dio vacuo inquantū est ratio vel causa
successiōis essentialis in motu. ⁊ si ali
quod plenu acciperetur in tali proporti
one i q̄li accipit p̄hs ad motū datū illō
eēt oīno neutriū nullā q̄lratē accidentalē
dās. nec mediū plenu nec mediū vacuū
Quid ergo h̄z p̄hs p̄ aduersariū ex i
rōe. Dico q̄ h̄z tñ q̄ vacuū nullā q̄lra
tē accēntalē h̄z vltra successiōē eēntialē
q̄ si sic possz aliqd mediū plenu dari cō
le. ⁊ tūc p mediū ple^m ⁊ vacuū fieret mo
tus i tāto tpe q̄tū tps cōrnderet illi cō
ditioni accēntal mot⁹. q̄d ē ipossibile. q̄
fm h̄ media eēt improp̄tionabilia.

Ecimo quero

ut angelus possit mouere se
 q non. quia nihil idem potest
 simul esse in potentia et in actu secundum
 idem. mouens autem secundum quod mouens est
 in actu et motum secundum quod motus est in poten-
 tia. ergo nihil mouet se. Confirmatur
 ratio per hoc quod aliqua diuidentia ens ut
 substantia et quantitas sunt impossibilia in
 aliquo uno eodem. ergo pari ratione actus
 et potentia in quolibet uno sunt incom-
 possibilia. Item omne quod mouet se di-
 uiditur in duo quorum alterum est primo mo-
 uens alterum primum motum ex octauo philosophi.
 et probatur ex prima conclusione. 7. quod nihil
 mouet se primo. quia tunc quiesceret ad que-
 tem partem et non quiesceret ad quere eius
 quod probatio tenet de corpore moto. et ex hoc
 sequitur quod in quocumque corpore mouere
 se sit talis distinctio. et ex hoc uidetur
 sequi vltimum quod in quocumque mouente se re-
 quiritur talis distinctio eadem enim videtur
 impossibilitas quod idem non corpus mo-
 ueat se primo sicut quod idem corpus moueat
 se primo. sed angelus non diuiditur in duo
 quorum alterum sit primo mouens. alterum
 primo motum. ergo etc. Contra angelum potest
 moueri localiter ex precedenti quod non a cor-
 pore effectiue. ut uidetur nec tamen miraculose
 a deo. ergo mouetur a seipso.

Concedo quod potest a se locali-
 ter moueri. quia cuius-
 cuiusque inest potentia passiva ad aliquid ac-
 quendum vel habendum per motum non est im-
 perfectio in eo quod habeat potentiam actiuam
 per quam possit illud acquirere secundum perfectio-
 nis quod appetit. quia a se data est potentia
 actiua respectu quantitatis perfecte ad quam
 sunt in potentia quando generaliter. per se in gra-
 uibus et leuibus ubi est potentia passiva ad il-
 lud ubi cuius sunt receptiua naturaliter
 similiter a se habent potentiam actiuam re-
 spectu sensatois ad quam sunt in potentia
 passiva totalem tamen habent non per se sic
 declaratum est dictum. 3. primum. quia potentia non per

habere omnia obiecta. igitur cum angelo insit potentia ad
 ubi quod potest acquirere per motum non est imperfectio
 nis in eo si habeat potentiam actiuam respectu eius-
 dem immo vnde est imperfectio in eo si non habeat
 potentiam actiuam respectu eiusdem ex quo i-
 repugnat alijs etibus minus perfectis habere ta-
 le potentiam actiuam. et si dicatur quod habet potentiam
 imperfectam ut a se habet per se quod possit di-
 uidi in duo. scilicet mouens et motum. et quod a
 sumptum est de grauibus et leuibus falsum
 est et contra intentionem philosophi. 8. philosophi. ubi u-
 detur spalius hoc facere. 4. rationes. primum per hoc
 quod graue non est a se. 2. per hoc quod non potest
 stare se. 3. quod non potest mouere se moribus
 diuersis. 4. quia est continuum. id est eiusdem
 dispositionis in parte et in toto. et tale
 potest mouere se. et soluendo quoniam dicitur
 quod. si in habet naturalia principia parti-
 di respectu motus et non faciendi. Pri-
 ostendo oppositum per autem. Secundum
 per rationes. Autem primum est philosophi octauo phi-
 ubi soluit dubitationem de grauibus
 et leuibus dicit quod quod potentia de multi-
 pliciter propter hoc non est manifestum a
 mouetur graue. distinguit autem potentiam
 ad actum primum et ad actum secundum ut primum de po-
 ad scias et considerat et applicat ad po-
 situm dicit quod ignis est in potentia essentiali ut
 ar frigidus putat. aqua grauius ex eo cum sit
 nita fuerit aqua est in potentia accidentaliter ad a-
 i. ad infirigidum. nisi impediat. ita et de
 ipse de graui et leui. leue. non sit ex graui.
 ut ex aqua aer cum autem est ita leue opabi-
 mox nisi prohibetur. actus autem leuis est a-
 cubi esse et sursum. prohibetur autem cum in con-
 trario loco sit. vnde nihil vix exponere
 cum sit in actu leue. est actu leue. ita quod leuius
 ascendere. quia tunc idem est dicere quod quod leue
 actu ascendit. quod nihil aliud est nisi caliter
 dicit. non quod mox operabitur nisi prohibetur
 quod non potest intelligi de actu leuis primo
 quod actus leuis non potest prohiberi vel im-
 diri vix est actualiter talis. similiter
 cit quod prohibetur cum est in contrario loco
 non autem non leue. quia est in contrario loco. ergo intenc-
 de actu. 2. scilicet quod actus est alicubi. i. actus est

est sursum siue sursumitas sit opatio ei
 sicut g ignis hñs calore in actu p^o vere
 et effectiue se habet ad calefactionem q
 est opatio ei². ita et ignis actu exñs le
 uis effectiue se hz ad eē sursum siue ad
 opatōez scōaz q ē ferri sursum. Idem
 etiā. 4. phy. c. de vacuo. ubi dicit q dēfū
 et raro pcomitant oue srietates. v3 gra
 ue et leue duz et molle. et loquēs de srie
 tate grauis et leuis dicit q hz hāc srietatē
 erūt actiua mor^o f aut ouzum et molle
 passiua rē. Et si obijcias ista nō est in
 tentio sua qñs sic sonēt verba. qz. et. de
 gnātōe enuāns qualitates actiua excludit
 graue et leue a qñs actiua. de actiuis et
 passiuis. R^o. dico q dīceret sibi ipse i
 8. phy. p illud. 2. de gnātōe. nisi alio mō
 intel igeret hīc et ibi. Naz in. 8. phy. sic
 p istis allegatū est dicit q hñt pñm non
 agēdi s3 patiēdi. in 2° aut de gnātōe dicit
 q graue et leue nec sūt actiua nec passi
 ua. et pbatō sua p3 ibi. alr igit loqē ipe
 de actōe i. 8. phy. et alr ubi occurrit ser
 mo de actōe et passiōe. et alr in p^o de ge
 neratione. et alr in 2° de gnātōe. sic. n. in
 li. phy. loqē de motu in gnālī et vli. in li.
 aut d gnātōe d motu ad formā. ita i. 3.
 phy. loqē d actōe et passiōe et cōi et vli.
 et ita vez est q dicit i. 8. phy. q hñt pñm
 patiēdi respēu mor^o localis. in li. aut de
 gnātōe loqē d actōe ad formā ubi agēs
 et patēs sūt sria. qd utiqz vez ē d actōe
 vniuoca que sūt in pñ equuoca et in fine
 sūt vniuoca. Silr in actōe equuoca silr ē
 agēs pducto h3 formā silitudie equuoca
 sic ipe pcedit ibi i p^o aliqd agēs n cōicār
 cū passo sic nec medicinā cū corpe sana
 to. hoc aut mō negat in 2°. d gnātōe gra
 uia et leuia nō solū esse pñ agēdi v3 fa
 ciēdi s3 et patiēdi. et hoc expse sonat rō
 sua. qz ista nō sūt pñ agēdi alia. nec pa
 ciēdi ab aliis. et iō n sūt pñ pducēdi ali
 qd h3 formā aliq d q pductōe loqē ibi.
 nec pñ patiēdi ab aliq agēte corrdēte
 tali actōi. si tñ pñ actiua aliq mō respēu
 mor^o localis ad ubi. et aliq mō passiua

respēu ei² dē. qz vtrūqz expsit ipe i. 8.
 phy. q passiua in hoc q nālia hñt in se
 pñm patiēdi. q actiua in hoc q dicit opa
 tōem leuis esse alicubi sic sciētis pside
 rare. Ad hoc ē pōt adduci auctas p
 mentatoris. 3. ce. et mun. pñto. 27. i sim
 plicib^o iquit iō est h3 potentiaz motor et
 motum sed differunt h3 modū. lapis. n.
 mouet se in quātū grauis in actu. et mo
 uet in quātū est potentia infer^o inuenit. n.
 vno mō in actu. alio mō in potentia. et
 cā h^o est hīc. qz pponit ex mā et forma.
 S3 de hoc videt varie loqui. qz i pñto.
 28. illius tertij ce. et mūdī. et 8. phy. vi
 det velle q moueat se per accidens pel
 lendo mediū. sicut nauta mouet se mo
 uendo nauē in qua existit. et iō auctibus
 eius non est multum inuendū. Ad istā
 conclusionē sunt rōes. p^o talis. omnis
 effectus qñ in actu cāt h3 cāz in actu. h^o
 p3 per aristl. 2. phy. et. 7. metha. c. de cā
 efficiens in actu et causatum in actu si
 mul sunt et non sunt. patet etiam si nul
 la esset auctoritas per rationem manife
 stam. quia quod non est quando non ē
 non producit aliquid ad esse. igitur quā
 do descensus grauis est in actu tunc ali
 quid est causans in actu. non autem tūc
 est in actu remouente prohibens. neque
 per consequens ipsum graue fertur de
 orsum. quia pellens per se mouet deor
 sum. quia in hoc est quasi remouens p
 hibens. et tale mouens fm phylosophū
 8. phy. est quasi mouens per accidens.
 et preter mouens per accidens oportet
 dare mouens. per se efficiens. quia omi
 per accidens habet reduci ad per se. nec
 istud potest esse centrum trahens. quia
 si per impossibile nullum graue esset in
 centro. sed tota terra amota ab eo et re
 manente centro sub sola ratione centri
 ut prius adhuc graue naturaliter tende
 ret ad centrum. quid ergo attrahit. nū
 quid ubi mathematicū constat q non
 quia non est forma actiua. nec etiam in
 fluentia celli. quia hoc uidetur esse fuga

recurrere ad agens vlc. qd est negare ef-
 fectus pticulares z cas pticulares. influ-
 entia etiā celi quātū est de se vniformis
 est in toto medio. quare g vna pte i toto
 medio moueret sursum z aliā deorsum
 nisi poneret agens pticulare dterminā.
 nec istud actu mouēs qñ actu mouet po-
 test poni actu graue motū. qz nihil mo-
 uet se vniuoce ad illud qd hz nec gnāns
 qz tñc potest nō eē. g oz dare q sit aliqd
 intrinsecū ipi graui. uel ipsūmet graue
 p aliqd intrinsecū. Dicat q gnāns ma-
 net in vīute in graui z p hoc mouet ipz
 graue. Contra istud nō manz in vīute
 nisi sic cā in suo effectu. z qd sic manz nō
 est in se sz quia manet in suo effectu. Et
 tunc si gnāns dicat efficere z nihil efficit
 nisi sz q ē in actu necē est q efficiēs effici-
 at actu quia illud quod est efficiēs i vī-
 te efficit z ita sequit adhuc ppositū.
 Preterea illd qd nō mouet aliō nisi pū?
 nālī ab aliō motū ab eodē hz q moue-
 at z q sit motū. sz graue cui alligatū est
 leue cū lenitas nō excedit gravitate ei? mo-
 uet illud leue trahendo illud secū ad cē-
 trū z nō mouet nisi qz motū. g pū? nālī
 est motū q moueat. z ab eodē mouet a
 quo hz q moueat illd sibi alligatū. mo-
 uet aut illud nō p aliō q per gravitatē
 suā. igit z seipz. Posset cōfirmari ista
 rō. qz qñ aliqd hz potētiā actiua respcū
 alicui? forme pōt eā cāre in quocūqz pas-
 so ppositiōa? z approxiato. sz graue hz
 potētiā actiua respcū ubi deorsus sic hz
 respcū illi? qd trahit secū z ipzmet qñ ē
 extra illū locū ē receptū illi? forme ca-
 res ea z ē pportionatū z approxiatū si-
 bi. g pū istā formā cāre in seipo. Hoc
 ē poterit satis pater si plderet q quies
 reqrit cām actualī cāntē sic z motū tūc
 n. oz dare cām coeue cāntē qdē natura-
 lī grauis cū ipō graui. nulla at cā coeue
 cāns qdē istā cū ē nisi graue z p pñs gra-
 ue effectiue mouet. z p pñs mouet ad il-
 lā qdē. qz ista duo sūt ab eadem cā.
 Preterea graue ipeditur a motu remo-
 uet phibēs si grauitas ei? vincit vīutez

illi? ipediētis vī resistētis. puta si suppo-
 nat alicui pūno z grauitas eius supet
 rōnē pūnitatis frangit illud. z sic solui-
 do pūnitatē ei? soluit ipediētū descē-
 sus ei? hui? aut fractōis cū sit mot? vīo-
 lēt? oz ponere exītē cām extrinsecā. z nō
 videt rōnabile fingere aliā cām q ipm
 met graue nō aut frangit illud nisi quia
 intendit facere se in centro. igitur ab eo-
 dem principio actiue habet se facere in
 centro a quo habet illud impediens re-
 mouere. Hoc etiaz declarari potest alī.
 quia grauius mouetur velocius. z tamē
 ab eodem videlicet generante posset ge-
 nerari aliquid grauius et etiam ali-
 quid minus graue. z possent ista duo eē
 in eadem distantia ad centrum z in ea-
 dem influentia celi igitur disformitas
 motuum in istis est ab aliquibus iutrin-
 secis. Item motus naturalis intenditur
 in fine secundum philosophuz primo
 de ce. z mundo. cuius difficile esset affig-
 nare causas si effectiuum istius motus
 esset pzeile aliquid extrinsecum. B? tūc
 ad philosophū qui adducitur in cōtra-
 rium z q sit pro me sicut adduxi q gra-
 ue se mouet effectiue sicut sciens mouet
 se effectiue ad actum speculandi. z intel-
 ligo sic sicut habens formam aliquam
 que nata est esse principium alicuius ac-
 tionis vniuoce potest per illam formāz
 agere in receptiuum approxiatum z
 pportionatum. ita etiam habens for-
 mam que nata est esse principium actio-
 nis equiuoce potest per seipsum agere
 equiuoce in passum approxiatum. z
 si ipmet sit receptiuū illius actionis vī
 effectus equiuoci z carens eo ex quo est
 maxime approxiatum z proportio-
 natum sibi ipsi non soluz poterit immo
 summe cābit istum effectum in seipo.
 ita in proposito lapis existens sursum
 est in potentia ad ubi deorsum. grauitas
 autem respectu istius ubi est principiu
 actiuum equiuocum sicut vī respectu
 vbi non oz querere nisi principium eq-
 uocu nōn. n. mouens mouet mobile

ad aliqd qz vbi formaliter mouēs ē in actu fm illud vbi. sed tñ qz virtualitē qz igitur ipm met graue receptiuū ē ip sius effectus equiuoci 7 carz eo cāt in seipso pmo istuz effectū 7 in nullo alio nisi prius cādo in se. ita qz cāre istud ē opatio grauis sicut dicit phus. ut calidi calefacere sed qz causet hoc in se accidit ei. accidit. n. sibi inq̄tum ē actiuū respectu huius causatōis vlt resp̄cū h^o causabil qz ipm met sit receptiuū eiusdē effectus. Istud posset intelligi si graue manens sursum posset ppellere aliud ad centz tunc. n. nō dubitaret aliquis qūo graue ēēt pñ^m descensus in altero nec mō minus est cā actiua resp̄cū descensus sui ipsius. Tame propt v^m verbum. phī addo vltra qz motus iste non est naturalis in se. ex hoc qz habet principium actiuū i se s3 solū ex h^o qz mobile habet principiu intrinsecū passiuum naturaliter inclinās ad motum. quod pater p diffinitionem naturae. 2. phy. quia est principiu motus ei^o in quo est per se 7 non p accidens. nīhil. n. ē pñ^m naturalitē mouendi alicui nisi inq̄tum est per se 7 p^o in eo qz mouetur nō ē aut p se 7 primo i aliquo qz mouetur nisi inq̄tum ē passiuū qz non ē aliqd nā vlt pñ^m nāle alicuius nisi qz ē pñ^m passiuū in moto. Hoc etiā pz. qz is aliquid mouet nālī qz mouet sicut aptū natū ē ipz moueri. ita ē in ppositio ita qz h3 sicut 7 in mltis aliq^o pñ^m actiuū sit pncipium mouendi n. ppter fl h3 pñ^m actiuū mouet nālī s3 ppter pñ^m passiuū ppter qd sic mouet. 7 hoc ē qz s3 dicit phus postqz dixit qz actus leuis ē eē alicubi 7 sursum. tñ dicit ipse querit quare mouentur in ipoz loca. Et tñ det cā aut ē. qz apta nata sūt ibi eē 7 si gnanter dicit ipozum loca hoc ē nālī mouet i loca illa qz apta nata sūt ibi cē s. hnt nālem inclinātionē ad illud vbi 7 hoc modo postea s3 dicit qz h3 pñ^m tñ parienti 7 non faciēdi. s. resp̄cū mot

inq̄tum naturalis est. 7 ibi ita in solutione istius dubitationis de motu grauiuz quasi intercaliter loquitur d pñ^m cipio effectiuo huius motus 7 de principio nālī h^o mot^o qz tñ passi^m ē. Rōes ēt ei^o non concludunt contra me. naz p me tres que habent vnam vim ostendūt graue non mouet se sic agens per cognitionē mouet se. nō enim animal posset s3tere se citra vltimū terminū in centrū. nec etiā posset mouere se diuersis motib^o nisi geret per cognitōnem. 7 ex hoc satis sequitur propositū phī qz ista n^o sunt prima mouētia. naz primum mouens mouet per cognitōnem quia sapiētis est dirigere sicut oñ sum est de deo. s. dī. scd a pñ^m de cognitōe dei. Quarta ratio sua d pñ^m uo nō concludit pñ^m inq̄tū qz s3 sed d cōtinuo hoc ē qz est eiusdē dispositōis i oī pre. pbat ei qz graue n^o mouet se effectiue qz n^o est pars vna in actu que p se facere aliā in actu fm eādem qualitatez quomō ipse dicit in de sensu 7 sensato 7 concedo qz hoc mō ps grauis exis i actu n^o cāt motū i alia pre s3 totū graue ē i actu s3 actū pñ^m 7 cāt i se actuz 2^m. Sed obijcies qūo phus si concedat graue sic moueri effectiue a se s3 non p cognitionem nec etiā qz nālitas eius sit ab eo in quantum h3 pñ^m actiuum quō habebit principale propositum suum qz ista nēcio mouentur ab alio. quod ipse intendit principaliter probare. Dico qz satis habz h^o ex distinctione potentie. ista. n. nō reducūt seipsa de potētia 1^a ad actū s3 nisi prius reducta fuerint d potētia p^a ad actū p^m vlt saltē possent reduci ad actū p^m qd dico p totis elementis que tota s3 ipsū s3 ignābi^o 7 icorruptibi^o 7 tñ qz s3 eiusdē rōis cū pñ^m iuis n^o repugnat eis reduci d po^a p^a ad actū pñ^m sic ptes corū reducūt. seqt qz oē graue 7 leue s3 moueat se effectiue d po^a 2^a ad actū 2^m tñ mobi^o ē l mouet ab aliq^o a extriue^o

a potentia prima ad actum primum. non
 .n. o3 qd si omne qd mouet ab alio mo-
 uetur qd in oi motu moueat ab alio. 7
 sufficit pho primum. qz per hoc deueniet
 ad aliqd aliud ab omnibus istis: qd nec
 i vno motu nec in quocunqz poterit mo-
 ueri ab alio: s3 est oio moues imobile.
 Sitr etia3 potest dici qd in isto motu si
 moueantur a se effectiue. non tñ moue-
 tur a se sicut a primis mouentibus: ex q
 non mouent se per cognitionē. sequitur
 qd presupponant aliqd sic mouens p co-
 gnitionē. 7 ita s3 moueat se effectiue. non
 tñ sic quin moueantur ab alio. licet non
 sicut a causa prima.

Ad primū argumē

tū principale dictuz est oi. 3. primi qūo
 pōt aliquid agere in se. 7 rñsū est ibi ad
 illud argumentū. Qd aut addit p pñr
 matione qd quedā diuidentia ens sunt in
 cōpossibilia in quocunqz. igit 7 ista. pce-
 do de istis vt sunt opposita. Opposita
 aut sunt. put olcunt modos cuiuslibz en-
 tis. put. s. idē est ens in potentia ante qd
 actu sint qñ iā est. 7 isto modo nulli eis
 pueniūt nec formaliter nec ēt denoiatie.
 qz. s. idē dicat ens denoiatiū sū ab aliquo
 i aliq actu 7 ab eodē in potētia: vt tamē
 actus accipit p principio actiuo: 7 potē-
 tia p pñr passiuo q cadunt infra eēntiā
 cuiuslibet diffinibil vel diffiniti sic non
 sūt opposita nec sic diuidūt ens nec repu-
 gnant alicui eidē. Ad 2^m arg^m dico p
 mo ad autēz illā. 8. phy. q. s. omne mo-
 uens p cognitionē diuidit in duo quoz
 vnū est pmo moues 7 aliud est pmo mo-
 tū. 7 rō hui⁹ est: qz potentia motia talis
 mouentis ē potētia organica. ita q illa
 requirit nō tñ distinctōem int corpus 7
 aiām sic int mouens 7 motū. s3 forte in
 ipso corpore in quo est virt⁹ organica re-
 quirūt ptem corpis mouētē distinctaz a
 pte mota. nō est aut ita necē de mouēte
 se nō organice. qz totū ē vniforme qtu3
 ad actū primum 7 totū in potentia qtu3

ad actum 2^m. Sz ad pbatōnē illius
 pponis que accipitur ex principi⁹. 7. phy.
 vbi probatur qd nihil mouet se pmo. di-
 co qd hoc qd dicit. pmo duplr pōt accipi.
 vno mō potest dici idē qd est scdm totū
 7 opponit ei qd ē s3 ptem. 7 hoc mō ac-
 cipit pho moueri pmo in. 5. phy. vbi ol
 stinguit qd aliqd mouet fm accns aliqd
 fm ptem 7 aliquid pmo. 7 sitr in. 8. vbi
 dicit qd quicqd mouet i aliq tēpe p⁹ mo-
 uet in quolibz illi⁹ tēpibz. 7 alibi frequenter
 alio mō hoc qd dico pmo dicit cālitatem
 pōtaz. qūo accipit in pmo posteriorum
 i diffinitōe vlis. Dico tunc qd rō Ari⁹ in
 prin⁹. 7. bñ. pbat qd nullū corpus moue-
 tur a se pmo hac duplici pmitate sū.
 qz si mouetur a se pmo. i. fm se totū. igit
 mor⁹ inest cuiuslibz pti ei⁹. pñā tenet p b⁹
 qd totū inq̄tum mouēs ē homogēnū 7
 moueri ē passio homogēnea. passio au-
 tē homogēnea nō inest toti pmo hac pmi-
 tate nisi inest cuiuslibz pti eius. sequit igit
 qd si totū mouet pmo hoc mō qd si pō qd
 scit totū quiescit. accipiedo aut aliā pmi-
 tate cālitatis pōtē si totū mouet a se
 pmo nō remouet hoc p̄dicatuz qd ē mo-
 ueri ab ipso pp hoc qd remouet ab aliq
 qd nō est ipz nec remouet ab ipso pp b⁹
 qd remouetur ab aliquo qd est aliqd ei⁹
 si. n. triangul⁹ h3 tres pmo hac pmitate
 non solū nō remouetur ab eo h3e tres:
 si remouet a qdrāgulo. imo ēt nō remo-
 uetur ab eo pp hoc qd remouetur a pte
 trianguli. puta ab hoc āgulo vl illo. igit
 7 moueri nō remouebit a toto cui pmo
 inest hac pmitate ēt i remouetur a p-
 te eius que pars non est ipsum. 7 iō si to-
 tū mouetur hac pmitate pmo non qd
 scit ad quietē partis. prius autē illatum
 est quod mouetur pmo. altera pmi-
 tate quiescit ad quietem partis. iposibi-
 le igitur est totū moueri pmo vtraqz
 pmitate simul 7 inclndit cōtradictōez
 sicut p̄tradictio sequitur. tamē altera p-
 mitate p̄cise potest aliquod totū mo-
 ueri a se pmo. In pposito aut dico

q̄ graue mouetur a se primo. q̄ s̄z quālibet pte z mouet z mouetur z cuilibz pti competit l̄z non p̄io s̄z inq̄tū est i toto z mouere z moueri. S̄z nunqd̄ puenit graui p̄io moueri deorsuz p̄mitate 2° dicta. dico q̄ possumus loqui d̄ moueri deorsum in cōi. vel de hoc moueri quod cōuenit huic toti graui. v̄l d̄ pte hui⁹ moueri q̄d puenit p̄tib⁹ grauis z dico q̄ sicut totū graue z pars grauis sunt homogenea i grauitate: ita moueri tale q̄d est passio totalis totius z moueri p̄tiale q̄d est passio p̄tis s̄t moueri e^o d̄ rationis. z sic moueri deorsum naturalr in cōi inest p̄mo p̄mitate cālitate p̄cise graui in cōi: ita hoc moueri totale inest huic graui totali simili p̄mitate. z hoc moueri p̄tiale q̄d est pars hui⁹ moueri totalis inest parti hui⁹ grauis si mili p̄mitate. non ergo hoc totū hōgeneuz graue mouet a se p̄io ita q̄ moueri est cōe sibi z cuilibz pti eius inest sibi p̄mo s̄m hāc p̄mitatē. q̄ tūc non remoueret a toto z si remoueretur a pte. hoc aut̄ ē falsum. ppter aliam p̄mitatē necessario p̄currētē cū ista si ista ponatur in subō homogeneo respectu passionis hōgenee. tñ graue ē hāc p̄mitate cālitate v̄z p̄cise mouetur hac motiōe. z verum ē q̄ hēc motio totali non remoueret a totali graui pp hoc q̄ remoueret hēc motio totalis a quocūqz q̄d non ē hoc graue. v̄z est aut̄ q̄ pars totū grauis non mouetur hac motiōe totali: nec ppter hoc remouetur hēc motio totali ab hoc graui totali. S̄z obijcies q̄ salte remouetur a toto graui motio totali a parte eius remouetur motio parti alis. s̄ motio non inest toti cālitate p̄cise vel p̄mitate cālitate p̄cise. quia si sic inesset nullo modo remoueretur ab ip̄o ppter remotionē alicui⁹ alterius p̄dicari ab eo q̄d non est ip̄m. R̄z dico q̄ hoc totale graue inq̄tū est tale hōgeneum est ex partibus s̄libus z partes iste sunt p̄iores aliquo mō ip̄o toto. ita

q̄ destructis istis in ratōne partiu⁹ non manet totū: ita dico q̄ non est inconueniēs q̄ eis insint sue passionēs vt motiones partiales z quodāmodo p̄t q̄ motio totalis cōueniat ip̄i toti. q̄ z motio totalis p̄ponitur ex partiu⁹ motiōib⁹ p̄tialib⁹ sic totū graue ex p̄tib⁹ grauis. z tunc nego hāc p̄pōnēz assumptā. q̄ conuenit alicui p̄mo. i. s̄m cālitatez p̄cise z non remouetur ab eo. q̄ aliquid q̄d nō ē illud p̄dicatum remouetur ab aliquo q̄d nō est ip̄m s̄m. hēc. n. p̄positio ē falsa vniuersalr vbi s̄m h̄z s̄bum p̄ius z passio passionē p̄iore. tunc. n. ad remotionē p̄ioris passionis a p̄iori s̄biecto sequitur passionem posteriōrē remoueri a posteriōri s̄bo p̄cise. s̄ pbat ratio Ari. q̄ totum non mouetur a se p̄mo hoc est q̄ moueri q̄d est passio homogenea nō inest toti homogeneo p̄mo h̄ ē s̄z cālitate p̄cise inq̄tū est illa passio accipitur vt homogenea hoc ē vt eius rōl⁹ toti q̄to z parti q̄ti. q̄ sic nō remoueretur a toto licz remoueretur a parte quod falsum est ppter p̄mitatē totalitatis que infertur hic ex ratione cālitate p̄cise. tamen non pbat quin totū potest moueri a se p̄mo loquendo de illa motiōe totali cuius partes s̄ motiones partium. z de p̄mitate cālitate p̄cise. z cum hoc stat q̄ moueatur p̄mo alia p̄mitate. i. totalitatis accipēdo moueri in cōi. put. s̄. conuenit toti z cuilibet parti totius ita q̄ alio mō op̄z accipere predicatum quod debet inesse toti hac p̄mitate z illa.

Trum ange^{lus} p̄t

moueri in instanti. q̄ non. q̄ tunc maior virtus potest moueri i mōri q̄ in instanti. p̄batio p̄ntie. ita. n. arguit p̄hs. 6. p̄hy. q̄ si maior virtus mouet in tpe z maxima virtus mouet in instanti. Contra. aliqui motus ab aliis quibus corporibus mouentibus sunt i instanti vt illuminatio medij. igitur z

motus angeli multo fortius potest esse in instanti. qz maior est virtus mouentis et minor resistentia medij.

Hic dicitur qz angelus potest moueri in instanti s; non tps p;inuus s; discreti qd pbatur. quere in Thoma. Alii doctores dicunt de isto tpe discreto. quere.

Contra primam pōnem arguo. uidet enim p;radicere sibi p;pi. videt. n. angelum ponere esse in loco p operationē. n. in telligat de operatione trāscunte in corpore illa operatio erit in tpe cōe vel in instanti tps cōi. Si autem intelligat de operatione immanente. s. intellectōne et volitione illa ex dictis prius in mā de euo nec ē in tpe nro cōi nec alio s; i euo s; eū igitur. Preterea rō sua nō videt cōcludere. qz tunc sequeretur qz in ultimo instanti plationis vborū in psecratōe esset ibi vā forma panis que p;fuit in toto tpe illi plationis. s; cū aer dēuit in eē tenebroso p totum tps sequeretur qz in ultimo instanti illuatiōis illi acris tenebrosi aer esset tenebrosus: et ita sequeretur qz illuatiō non fieret in instanti. Et si dicat qz ista illuatiō est terminus motus localis quo sol sit p;ns medio. Contra ponat sol creatus de nouo et mediū p; exis mō etiam l; n. vbi ēminante motum locale pcurrat illuatiō medij a sole sic facto p;nte tū ista illuatiō non ē p se terminus motus localis sed aliquod vbi acquisitum tpi soli. nec ē potest p hoc euadi quin aer dēuerit sibi esse tenebrosus vsqz ad hoc instans. Preterea si o; angelum in quocūqz tpe quiescentem in ultimo instanti illius tps imutatum ē in eodē vbi. igitur nunq; mutat nec in tpe continuo nec in tpe discreto. pbatio p;ne. accipio aliquā ptem tps cui qz quiescit et per p;ns cū ultimo illius imutatus ē. Si etiā in aliquo instanti tps discreti debeat moueri localiter. quero aut illud est immediatū instans nostro instanti imināti tps quiescentis aut mediatū. Si mediatū

est instans nrm in quo fuit angelus imutatus et hoc instans est tps medij in qz etiā quiesceret angelus. et in illo et cū illo vltimo instanti illi tps imutatus erit. et ita in illo instanti mediatō in quo ponebatur mutari non mutatur. Si autem est instans immediatum quero qd cōrūdet ei in tpe nro. si igitur instans in tpe nro est immediatū instanti. igitur tps nostrus ē discretus. si tps igitur in illo instanti nō mutat angelus istataneus. qz illud instans p te cōrūdet pti tps nostri in qz vel cuius qz potest p;inue moueri vlt quiesce. Propter istud argumētum forte ponit 2° positio qz inter duo instantia tps discreti cadit qsi quies media tps angeli cū pte media tps nostri. S; p;ra illa sciam pōnez. pbatur est sup; qz nō ē necesse operatōez angeli durare cuius instanti tps nostri. igitur nec illa duratio erit rō quiescentis in terminio transiēti sibi. qre etiā necesse erit ponē angz post trāsitū subitū quiescere nō videt aliqz ratiō: s; tū fugane ponat tps nostrus discretus ex hoc qz ponitur talis transitus eius discretus tps.

Preterea qd ponit qz in tali nōc potest mutari ita qz simul hēat plā vbi eālia inter qz non erit ordo nisi tū nāe vel imaginatiōe nō aut duratione videtur impossibile qz angelus virtute sua naturaliter hēat in vno instanti tps nostri et sui plura vbi sibi eālia. et hoc declarat exēplū de graui qd ipsi adducūt ad oppositū s; n. vacuum posset cedere corpi ibi posito et ita esset motus in vacuo nō eēt intel ligibile qz graue eēt i plūb; vbi sibi equa lib; s; prius in vno vbi qz in alio vbi. et prius in priori vbi qz in posteriori. et p;us duratione vna ps grauis eēt in spacio qz alia pars. qd etiā tpe adducit de corpe qd ptransit infinita vbi in tpe finito. ppter hoc qd nō est nisi in potētia illis vbi bñ pcludit qz tps angeli bñ potest esse ex p;ibus finitis eius dē qritatē et tū in illo tpe potest ptransire spaciū infinitum. s; nō pcludit qz in vno instanti possit ptransire tū spaciū. imo

Dico e
non est ponend
trāscūtas qua
terum mēsu
quidd saluat p
lauiat etiā per
cor. n. o; eos dic
non pot immed
p;manēt ita
tūce in instanti
illud instans po
p; in tpe habitō
tūm instantan
mōuētiens pos
napar p;inōne
eū dē rōnis ali
p;pe qz ē part
uquo. ingnum
napar vbi qd el
eū aliquo. eū
pore qz etiā pote
p;ni corpi mor
moueri itane ce
ū in tpe. p; ita i
post relurrectōe
ambulatio non
uo a cō tpe no
cūte primo mo
quies tpi. mot
et prius tpe illo
tū dē ēēt positi
p;ituali pōr mē
tū cōn. ita qz ne
motu p;ni cell o
motu illo sic fuit
stante celo. qz r
cūctum et quali
magis a quo m
decedat sic est
p;ne s; iū suffi

cludit oppositum. corpus. n. ita ptrā
sit totum spaciū in aliquo tpe q̄ i alia
et alia pte tps pertransit aliam et aliaz
partem spacij.

Dico ergo ad q̄onem q̄
qz pluralitas
non est ponenda sine necessitate et non
ē necessitas quare debeat poni tpus di-
cretum mensurās motum angeli. naz
quicqd saluat per illud tpus discretum
saluabit etiā per tps p̄tinuum in cōi. si
cut. n. o3 eos dicere q̄ si transeat i instā-
ti non pōt immediate h̄re aliū transitum
instantaneū ita pōt poni si trāseat instā-
tanee in instanti tps p̄tinui ita q̄ l3 p̄
illud instans possit h̄re motuz continu-
uz in tpe habito. nō tñ potest habē trā-
situm instantaneū immediatum. non ḡ ē
incōueniens ponere angelū inq̄trum p-
ticipat p̄ditionē corporālē. i. que pōt eē
eiusdē rōnis aliquo mō in ip̄o et etiā in
corpe q̄ ēt participet mensurā corporis
aliquo. inq̄trum aut mouet localiter p-
ticipat vbi qd est p̄dictō et p̄a corpo-
ralis aliquo. eiusdē rōnis in ip̄o et i cor-
pore. ḡ etiā potest mensurari mensura
p̄mi corpis moti. Et si obijcias q̄ pōt
moueri stante celo. ḡ non o3 motū eius
eē in tpe. h̄ ita stante celo poterit petr̄
post resurrectōem ambulare. et tñ ista
ambulatio non finget eē in tpe quodaz
alio a cōi tpe nostro p̄tinuo. s̄l̄r ēt non
ex̄nte p̄mo motu celi mēsurat quide3
quies ip̄i mot̄ celi potētiāl̄ sic dictuz
est p̄ius tpe illo quo mot̄ p̄m̄ mēsu-
raret si eēt positue et actual̄. et illo tpe
potētiāl̄ pōt mēsurari mot̄ alī tē actu-
alit̄ ex̄n̄. ita q̄ nō est necesse mēsuratū a
motu p̄mi celi depēdere inesse v̄l esse a
motu illo sic fuit motus sub tpe Josue
stante celo. qz mensuratio ista q̄ti per
quātum et qualis per quale non est per
aliquid a quo mensuratum essentialit̄
dependeat sic est in mensuris quiddita-
tiuis: s3 tñ sufficit q̄ motus iste qm̄ est

possit distincte cognosci fm̄ q̄tatem
suam ex cognitione distincta tps. et h̄
vel actualis vel potentialis. et ita dico
q̄ quando iste motus celi non erit posit̄
tamen alius motus mensurari per tps
huius motus p̄mi celi inq̄trum. s. mo-
tus ille posset fieri cum tanta parte illi
mot̄ si eēt. et nūc ē cum tanta pte quie-
tis cum q̄ta pars motus posset esse.

Hoc ḡ supposito q̄ non est necesse po-
nere p̄ motu angeli aliam mensuraz a
tpe cōi cum queritur vtrum possit mu-
tare vel moueri in instanti. dico q̄ ou-
pliciter potest intelligi mutatio. et pōt
dici duplex mutatio. vna includēs totā
realitatē mot̄. alia precise includēs rea-
litatem termini motus. Exēplum huī
est q̄ istud mutat ab. a. vbi vsqz ad. b.
vbi pōt intelligi dupl̄. v̄l q̄ simul ha-
beat oia vbi intermedia sicut haberet
si p̄cise moueret successiue. v̄l q̄ illa mu-
tatōe precise h̄eret vltimū vbi sic h̄eret
si illa mutatio eēt vltimus termin̄ mo-
tus p̄mo. p̄radicēdo sc̄de opinioni nō
video qualr angelus virtute naturali
potest mutari vel moueri in instāti: qz
nō videt q̄ v̄tute sua nālī pōt habē p̄a
vbi equalia. et nō videtur incōueniēs
quā posset mutari in instāti. qz q̄ tñ
nus mot̄ non statiz inducat hoc ē ex i-
p̄fectione virtutis ip̄ius mouentis que
ip̄fectio non est attribuēda angelo nī
si aliqua necessitas appareret. qz digni-
ficanda ē nā q̄trum apparētia p̄mittūt.

Ad argumentum i

oppositū dico q̄ illa p̄ntia p̄bi tenet ex
hoc q̄ in ante includitur mensurā eē di-
uisibilem per hoc q̄ ponitur in eo. in q̄
cunqz autem mensura diuisibili potest
aliqua v̄rtus aliquid facere. maior po-
test facere in minori. sed in isto ante an-
gelus mutatur in indiuisibili non inclu-
ditur esse diuisibile. hec igitur p̄na mo-
uetur in instanti. igitur aliquid in mio-
ri tenet non tñ ex p̄pōnibus ver̄ et ex

nā rei sed ex aliqua falsa que includitur in illo ante. est. n. ista uera ex nā rei. qe quid cāt aliqua virtus in mēsurā diuisi bili maior vīus pōt hoc cāsare in mēsu ra minor. s. minor q̄ erit ibi sumenda sub illa maiori vera nō est vera ex natu ra rei. s. tñ ex hypotēsi ista. v. q̄ mo tus est in instāti. si aut dīcatur angelū mutari in instāti r per hoc debeat īfer ri q̄ aliqua vīus debeat ipm mutare in minori q̄ in instāti minor q̄ ibi erit su menda s. maior illa vera non erit vā ex natura rei nec ex hypotēsi. r iō pñtia non valebit. r ex hoc patet q̄ multe cō sequēte entimemātice tenēt n̄ pñse vīu te alicuius vere s. intellectu sed qñq̄ v tute alicuius false s. intellectu dū tñ iclu datur in antecedente.

Ultimo q̄ro

¶ Utrum angelus posset mo ueri ab extremo i extremū non trāseundo per mediū. q̄ sic. q̄ aut angelus est in loco p opatōnez s. aliq̄s r vī planū q̄ pōt opari in extremo non opando in medio. aut saltē impio volū tatis mouet se s. p aliq̄ alia potētiā ex ecutiua r p̄t velle eē in extremo nō volē do eē in medio. sicut pōt intelligere ex tremū non intelligendo mediū. Prete rea corpus xpī prius existens in celo en pīreo nūc est in altari. r non transit me diū. igitur hoc poterit angelus cū corp⁹ magis videatur sequi leges loci q̄ spūs Contra. nulla p̄ tēporis pōt transire an futuro in preteritū nisi per pñs. sed ita videt eēntialis ordo inter ptes loci sicut iter partes tēporis. q̄ n̄ pōt per trāsiri ab extremo ad extremum nisi p̄ medium.

Hic dicunt quidā

q̄ extrema pñt intelligi aut duo ubi di stantia inter que est aliq̄d mediū qd̄ nihil est extremoz. aut duo imēdiata q̄ sunt media quoz tñ q̄libet ē aliq̄d

extremoz loquēdo de medijs scōo mō r de motu continuo angelī. dico q̄ n̄ p̄ trānsire conti⁹ ab vno extremo in extre mū nisi p̄trāseundo p̄ tale mediū qd̄ ē aliq̄d vtriusq̄ extremi. q̄ tale meū ē rō continuitatis inter extrema trāsita sicut appet ex diffinitōne medijs. iō. me tha. Similiter etiā videtur eē loquēdo de motu p̄tinuo r de medijs alio modo dicto. q̄ si mouetur continue nō ē tota liter in altero termino. q̄ partim in vno r partim in alio vel in medio inter am bo. nō. n. pōt dici vt videt q̄ sit in pre vni⁹ extremi r in parte alterius r tñ q̄ oio nō sit in tali medio inter talia exte ma. q̄ tunc eēt in duob⁹ locis discōtinu is r nullomō in loco medio quod non videtur sibi posse competere vīute nālī Si aut loq̄mur d̄ motu indiuisibili di co q̄ in tali motu pōt pertrānsire ab ex tremo in extremū imēdiatū non trā seundo p̄ mediū qd̄ ē aliq̄d vtriusq̄ ex tremi. imo nec ē h̄. q̄ si trāsiret p̄ tle mediū p̄t trāsiret r n̄ instātanee. sed d̄ extremis distātib⁹ hñtib⁹ mediū distinc tū ab extremis ē dubitatō. p. qd̄ ex. q̄ pcedēte q̄ n̄ pōt se facere in extre⁹ distā te mutatōe includēte totā realitatē mo tus. s. nūqd̄ pōt facere se in extremo dī stāte mutatione p̄cise includente realita tem terminī motus ita q̄ in aliquo to to tempore sit in. a. vbi r in parte illius temporis p̄cise sit i. b. vbi ita q̄. b. vbi sit distans ab. a. vbi per aliquod medi um in quo medio nunquam fuerit nec in tempore nec in instāti. videtur p̄ba bilit̄ q̄ non. quia ordo p̄fixus a sup iori agēte videtur esse necessarius cuius q̄ agentī inferiori quando h̄z actionez p̄cise circa talia ordinata. ex⁹ ordo for marum naturalū succedentiū sibi i ge neratōe naturali dēterminatus ē ab insti tuēte naturam. r ideo resp̄u cuiuscūq̄ agentis naturalis ē necessari⁹ ita q̄ nul lum agēs naturale potest facere imme diate acetū ex vino. q̄ cū a deo sit p̄fix⁹

ordo partium principalium vniuersi cuiuslibet agentis creato et virtuti create videtur iste ordo esse necessarius quando debet agere circa ista quorum est talis ordo igit angelus quando mouet se per corpora quorum est talis ordo non potest absque ordine de quo cumque ubi facit se in quocumque ubi immediate, tunc. n. nulla distantia vel distincta viderentur impedire actionem eius. Et si obiciatur quod ista ratio concludit contra illud membrum de medijs que sunt aliquid extremorum dico quod non. quia pertrahendo ab vno ubi immediate ad aliud ubi in instanti habet omnia ista ubi ordine quodam nature inter que est ordo potentialis ex natura rei. sed non oportet quod habeat ea ordine durationis si autem transiret a distantia in distantia absque ordine omnimodo tunc nec ordine nature nec durationis haberet illa quorum est ordo naturalis circa que tamen operatur presupponens necessarium ordinem eorum.

Ad primum argu

mentum dico quod malus angelus potest ordinare velle nec oportet quod possit illud quod sic vult bonus tamen ordinare vult. et ita si vult statim esse in aliquo ubi. non tamen vult quod potentia propria sit ibi. quia hoc esset inordinare velle si talis potentia sibi non conueniat. sed vult quod potentia dei statim sit ibi. et uerisimile est quod deus condescendat uoluntati eius si talis sit ut faciat cum in tali ubi. nunquam autem potentia propria potest alicubi esse nisi eo modo quo conuenit sue potentie. Ad secundum dico quod corpus christi potentia infinita sit presens in altari de quo in quarto libro. ista autem potentia quocumque medium inter extrema potest habere per non medio et ordine per non ordine. quia est supra illum ordinem prefigens illum et non habens illum per prefixum non sic virtus angeli limitata. Ex isto apparet ad illud de sensu et sensato quod premissum fuit in questione de locutione angelorum non enim est inconueniens aliquid alteracione tota esse simul quod scilicet angelus

respicit totum passum tam terminum indiuisibilem et formam secundum ultimum gradum secundum quem ipsa tota inducit tam indiuisibilem tunc mutatione indiuisibili inducit formam perfecte in passum diuisibili. sed secundum tale formam non est motus sed tamen mutatio una vel forte plures habite aut ordine durationis aut nature sicut ipse dicit ibi quod si magis fuerit hitus ab hito patitur quod potest intelligi dupliciter. vno quod per posterius a parte prioris plus naturaliter perfecta perficiatur naturaliter posterius ita tamen quod sit tamen ordo nature inter mutationes peris peris et posterius. alio modo quod sit ordo durationis. puta quod per posterius mouet successive a parte peris et tamen per peris mutata est precise ab ipso agente extrinseco. Iste 2us modus vult probabilior nisi poneretur pre peris transmutata esse in perfectiore transmutate ipsam et ita non potest subito transmutare sicut ipsa transmutatur subito ab agente extrinseco. dicit ergo ibi philosophus quod non est ita in multiplicatione soni sicut in luce. quia multiplicatio soni quod fit cum motu locali necio est successiua non sic illa multiplicatio lucis. et ita non repugnat se multis ratione alterationis. sicut ratio loci mutationis et hoc compando ad virtutem naturalem. sed tamen nunquam est nec in alterationibus que sunt motus prima mutatio sicut nec in loci mutationibus. quia ubi est mutatio instantanea ibi non est mutatio incitans motum nec etiam vult ubi motus sed si est dare in mutationem quod est terminus quod est precedentis. ubi autem quiete sequitur mutatio immediate propter perfectionem virtutis ipsius agentis ibi non est mutatio iminans quod est precedentem.

Intra distincti

onem tertiam quero primo de distincti. personalis in angelis. et ad viderendum de ista distincti in eis primo querendum est de distincti individuali in seipsis malitius distincti qua sicut diuersi diuersi de dicunt ita consequenter dicunt de pluralitate individualium in eadem specie angelica. et etiam de inpluralitatem. et ut videatur de diuersi opinionibus distincte que querunt de distincti. ubi

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

in distinctōe spēi māl'o quero sigillatiz
de diuersis modis ponēdi primo.

Primum materia

lis substantia ex se siue ex nā sua
sit indiuidua vel singularis. vi-
detur q sic. phūs septio metha. contra
platonē pbat q substantia cuiuscūq rei
ē ppria illi cuius ē. ⁊ nō inest alq. igitur
sua māl's ex natura sua circumscripto
oi alio est ppria ei cui inest. ita q ex na-
tura sua non potest inesse alq. ergo ex
natura sua ē indiuidua. Contra quic
quid inest alicui ex natura sua p se inest
ei in quocūq. igitur si nā lapidis de se
est hec i quocūq est lapidis natura ista
natura effec hic lapis. pñs est incōueni-
ens loquēdo de singularitate determina-
ta de qua est questio. Preterea cui de se
puenit vnū oppositū ei de se repugnat
aliud oppositum. igitur si natura de se
sit vna numero ex se repugnat ei multi-
tudo numeralis.

Hic dicitur q sicut natura
ex se formalit
ē nā ita ex se est singulari. ita q nō opz
querere aliā cām singularitatis a cā nē.
quasi nā pus tpe vel nā sit nā anteq sit
singularis. ⁊ tunc per aliquid adueniēs
cōtrahatur si fiat singularis. qd proba-
tur p simile. quia sicut natura h3 ex se
verū ē extra aiam nō aut h3 ē i aia nī
si ab alio. i. ab ipamet aia. ⁊ rō ē quia ēē
vex puenit ei simplr. ēē aut in aia ē esse
eius fm qd: ita vltas nō puenit rei nisi
f3 q h3 ēē fm qd. i. in aia. singularitas at
puenit rei f3 vex ēē ⁊ ita ex se ⁊ simplr
est querēda ergo cā quare nā est vltis ⁊
dandus est intellectus p cā nō aut que-
rēda est aliqua cā quare nā ē singularis
alia a nā rei medians inter ipsam ⁊ sin-
gularitatē eius. f3 que sunt cāe veritatē
rei sunt ⁊ cē singularitatē rei. igitur rē.
Contra illud arguitur sic. obm inqñtū
obm est prius naturaliter ipo actu. ⁊ in
illo pozi parte obm est de se singulari: qz

boc semp puenit nāe nō accepte scōz qd
siue fm esse qd h3 in aia. igitur inte' in-
telligēs illud obm sub rōe vltis intelligit
ipm sub rōe oppoita sue rōni: nā ut pre-
cedit actū determinatur ex se ad opposi-
tum illius rōnis. Preterea cuiuscūq ve-
ritas realis ppria ⁊ sufficiens est minor
vnitate numerali. illud non est de se v-
vnitate nuērali siue nō est de se hoc. sed
nature existentis in isto lapide vnitas p
pria realis siue sufficiens est minor vni-
tate numerali. ergo rē. maior de se parz
qz nīhil ē de se vnū vnitate maiorū vni-
tate sibi sufficēte nā si ppria vnitas qd
bet alicui de se sit minor vnitate nume-
rali. vnitas numerali n puenit sibi ex nā
sua ⁊ f3 se. alit pēse ex nā sua hēret mā-
loz ⁊ minorē vnitatē q circa idē ⁊ f3 iō
sunt opposita. quia cū vnitate miori si-
ne pdictōe stare pōt multitudo opposi-
ta maiorū vnitate. que multitudo nō pōt
stare cū vnitate maiorū. qz sibi repugnat
igit rē. pbatio minorū. quia si nulla ē
vnitas realis nature minor singularita-
te. f3 ois vnitas alia ab vnitate singula-
ris ē vnitas ratiois tm. igitur nulla erit
vnitas realis minor vnitate nuērali. cō-
sequēs ē falsū vt pbabo. quicq vl. 6. vñ
g° rē. Prima via ē tal fm phm. io. me-
tha. i. oi genere ē vnū pmiū qd est metz
⁊ mēsurā oim que sunt illius generis.
ista vnitas pmi mēsurātis ē realis. qd
phūs pbat q vni puenit p° rō mēsure.
⁊ declarat p ordine quō illū est vnū cui
puenit rō mēsurandi in oi genere. ista
aut vnitas ē alit inqñtū est pmiū i gene-
re. g° ē realis. qz mēsurata sūt realis. ⁊ re-
alit mēsurata. ens aut reale nō pōt reali-
ter mēsurari ab ente rōis. igitur vnitas
illius pmi ē realis. Ista aut vnitas nō ē
vnitas singularis vel nuēralis. qz nullū
est singulare in genere quod sit mensura
oium illorum que sunt in illo genere. nā
fm phm. 3. metha. in indiuiduis eiusdē
spēi nō est hoc prius illud posterius. qd
licet pmentator exponat de piori cōst'

tuente posterius. tamen nihil ad. b. quia
 phs intendit ibi assignare rationem que
 plato posuit rationem spiritus separatam et non
 generalem. quia in spiritibus est ordo essentialis
 propter quod posterius potest reduci ad
 prius. et ideo secundum eum non oportet ponere ideas
 generalem per cuius participationem spiritus sunt illi
 quod sunt. sed ideas spiritus ad quas omnes alie
 reducuntur: sed in individuis secundum plato
 nem et secundum philosophum recitantes non est talis ordo
 igitur etc. Est ergo intentio philosophi ibi. In quo con
 cordat cum platone quod in individuis eius
 dicitur spiritus non est ordo essentialis. nullum
 ergo individuum est per se mensura eorum
 que sunt in spiritu sua. igitur nec unitas indi
 vidualis nec numeralis. Preterea 2. probo
 quod idem prius est falsum. quod secundum philosophum. 7.
 philosophi spiritus at homo sit participatio. quod est una natura
 non autem in genere. quod genus non habet tales unita
 tatem. ista vero unitas non est unitas ro
 nis. quod conceptus generis est ita: unus apud
 intellectum sicut conceptus spiritus. alioquin
 nullus conceptus diceretur in quid de mul
 tis spiritibus. et ita nullus conceptus esset ge
 nus si tot essent conceptus omnes de spiritibus
 quot sunt conceptus spirituum. quod tunc in
 singulis predicatibus idem predicaretur de
 se. Similiter unitas conceptus vel non pre
 ptus nihil ad intentionem philosophi ibi. sed ad
 propositionem vel non. ergo philosophus intendit naturam
 specificam ibi esse unam unitatem nature
 specificam. non autem intendit ipsam sic esse
 unam unitatem numeralem. quia in unitate nu
 merali non fit comparatio. igitur etc.

Item 3. per philosophum 5. methaphysica. c. d. ad aliquid
 idem simile et equale fundant super unum.
 ita quod si similitudo habeat per fundamento
 rem de genere qualitatis. relatio tamen non
 est realis nisi habeat fundamentum reale:
 et rationem primam fundandi realem. ergo
 unitas que requiritur in fundamento si
 similitudinis relationis est realis non autem
 est numeralis. quod nihil unum et idem est simile et
 equale sibi ipsi. Preterea 4. unum op
 ponis reale sunt duo extrema realia. prout
 eas est oppositum reale. quod per quod reale unum de

struit et contrahit aliud circumscripto omni
 opere inter. et non nisi quod sunt propria. igitur
 utrumque primum extremum istius oppositionis rea
 lis ut est extremum est unum aliquam unitatem reali
 non autem unitatem numeralem. quod tunc possibile hoc
 album esset primum proprium huic nigro. vel possibile
 se aliud album. quod est inconueniens. quod tamen essent
 tot proprietates prime que individua propria. igitur
 etc. Preterea. unum actionis sensus est
 unum omnium secundum aliquam unitatem reale sed non
 numerali. ergo est aliquam unitas realis que unitas
 tas numeralis. probatio minoris. quod poten
 tia cognoscens omnem sic in quantum. scilicet hac unita
 tate unum cognoscit ipsum in quantum distinctum
 a quolibet quod non est hac unitate unum. sed
 sensus non cognoscit omnem in quantum est disti
 ctum a quolibet quod non est unum ista unitate
 numerali. quod per quod nullus sensus distingu
 it hunc radii solis differre numeraliter ab il
 lo radio si circumscribant omnia sensibilia
 coia. puta diuersitas loci vel sit. etc. pone
 res duo propria sibi omnia per potentiam dinaz que
 essent omnia filia et equalia in albedine et quia i
 tate visus non distingueret ibi esse duo alba
 si tamen cognosceret alterz istorum in quantum est
 unum unitate numerali cognosceret ipsum in
 quantum distinctum numeraliter a quolibet alio

Possit et iuxta hoc argui de primo ob
 sensus quod est unum in se aliqua unitate rea
 li. quod sic omnium habet potentie in quantum omnium p
 cedit inter: ita etiam secundum unitatem suam reale
 precedit omnem actum inter. Sed ista ratio non ita
 concludit sic precedens. posset. n. poni aliquod
 primum omnium ut est adequatum potentie esse aliquod
 coe abstractum ab omnibus obiectis particularibus: et
 ita non habere unitatem nisi coitaret ad ista pla
 obiecta particularia. sed de uno obiecto unum actus se
 tiendi non videtur posse negari quoniam nescio ha
 beret unitatem reale et maiorem unitatem nume
 rali. Item 6. quod si omnis unitas realis est numeral
 ergo omnis diuersitas realis est numeral. sed prius est
 falsum. quod omnia diuersitas numeralis in quantum
 numeral est equalis: et ita omnia essent eque di
 stincte. et tamen sequitur quod non potest inter ab
 strahere a for. et pone aliquod coe que a for
 et linea. et esset quodlibet videtur per signum

prima pna pbatur duplici. pmo qz vnu
 ⁊ multa idem ⁊ diuersa sunt opposita.
 io. metha. totiens aut dicitur vnum op
 positum quotiens ⁊ reliquum. ex pmo
 thopi. ergo cuilibz vnitate conueniet sua
 ppria diuersitas. Preterea 2. quia
 cuiuslibz diuersitatis vtrunqz extremu
 est in se vnum. ⁊ eodem modo quo est
 vnum in se eodem modo videtur diuer
 sum a reliquo extremo. ita q vnitas ex
 tremi vnus potest per se esse ratio diue
 sitatis alterius extremi. Cōfirmatur
 aliter. quia si tm est in hac re vnitas rea
 lis numeralis quecunqz vnitas est in re
 illa est ex se vna numero. ergo istud ⁊ il
 lud fm omnem entitatez in eis sunt pri
 diuersa ⁊ in nullo aliquo modo pueniē
 tia. Cōfirmatur etiā per hoc: quia di
 uersitas numeralis est hoc singulare nō
 esse illud singulare. supposita tm entita
 te vtriusqz extremi. sz talis vnitas est ne
 cessario alterius extremi. Item nullo
 existente intellectu ignis causaret ignem
 ⁊ corrumperet aquaz. ⁊ esset aliqua vni
 tas realis generantis ad genitum scdm
 formam: ppter quā generatio esset vni
 uoca. intellectus enim considerans non
 fac generationem esse vniuocam sed co
 gnoscit eam esse vniuocam.

Ad questionem igitur

tur concedo cōclusiones istarum rōnuz
 ⁊ dico q substantia materialis ex natu
 ra sua non est de se hoc. quia tunc sicut
 deducit prima ratio non possz intellectu
 intelligere ipsam sub opposito nisi intel
 ligeret obiectum suum sub rōne intelli
 gendi repugnantī rōnī talis obiecti. si
 cut etiā deducit scda ratio cum suis p
 bationibus omnibus aliqua est vnitas
 in re realis absqz omni operatione itel
 lectus minor vnitate nūrali siue vnita
 te ppria singularis q vnitas ē nature sz
 se. ⁊ sz istaz vnitate ppriaz nature vt na
 tura est nā est indifferens ad vnitate sin
 gularē. non ergo de se est sic vna vnitate

illa. s. vnitate singularitatis. Qualiter
 autem potest hoc intelligi potest aliqua
 liter videri per dictum Auic. 5. metha.
 vbi vult q equitas sit tm equitas. nec
 ex se vna nec plures nec vniuersalis nec
 particularis. intelligendo non est ex se
 vna vnitate numerali. nec plures plura
 litate opposita illi vnitati. nec vniuersa
 lis actu eo modo quo aliquid est vniue
 sale factuz ab intellectu. non vt obiectu
 intellectus nec est particularis de se. licz
 enī nunquā sit realiter sine aliquo isto
 rum non tamen est de se aliquod istorū
 sed est prius naturaliter omnibus istis.
 ⁊ fm istam prioritatem naturalē est qd
 quid est ⁊ per se obiectum intellectus
 ⁊ per se vt sic considerat a mē ⁊ expri
 mitur per diffinitionem: ⁊ ppōnes vere
 primo modo sunt vere rōne quidditati
 sic accepte. quia nihil dicitur de quiddi
 tate per se primo modo nisi quod inclu
 ditur in ea essentialiter inq̄rum ipsa ab
 strahitur ab omnibus istis que sunt po
 steriōra ipsa naturaliter. non solum aut
 ipsa natura est de se indifferens ad eē in
 intellectu ⁊ in particulari ac per hoc ad
 esse vniuersale ⁊ singulare. sed ⁊ ipsa ha
 bens esse in intellectu non habet primo
 ex se vniuersalitatem. licet enī ipsa intel
 ligatur sub vniuersalitate vt sub modo
 intelligendi ipsam. tamē vniuersalitas
 nō est ps pcept⁹ eius pmi. qz nō pceptus
 methaphysici sz logici. logicus. n. pside
 rat scdas intentōes applicatas pmi sz
 ipm Auic. pma g intellectio ē nāe vt nō
 cōuelligit aliqd mot⁹ neqz q est ei⁹ in in
 tellectu neqz qui ē eius extra intellectuz
 sz illi⁹ itellcti mo⁹ intelligendi sit vnitatis
 sz non mo⁹ intellect⁹ ⁊ sic sz illad eē non
 est natura de se vltis sz quasi vltas acci
 dit illi nāe fm pma rōem eius fm quaz
 est obiectum. ita etiā in re extra vbi na
 tura est cum singularitate nō est nā illa
 de se determinata ad singularitatē. sed ē
 pōr naturaliter illa rōne ptrahente ipaz
 ad singularitatē illā. ⁊ inquantū est pōr

nāliter ipso phente nō repugnat sibi esse
sine illo phēte. et sicut obiectū in intelle
ctu sū illa entitatē et? et vltatē h3 vere
eē intelligibile. ita etiā in re nā sū illa
entitatē h3 vep eē extra aīam realē. et h3
illa entitatē h3 vnitatē sibi pportiona
bilē q est indifferēs ad singularitatē. ita
q nō repugnat illi vnitati de se q cu3 q
cunq3 vnitatē singularitatē ponat. hoc
q mō intelligo nām hē vnitatē realem
minore3 vnitatē numerali. et h3 nō hēat
eā de se ita q sit intra rōem nāe: qz eqni
tas est tñ eqnitas sū auic. v. meta. tñ il
la vnitās est passio ppta nāe sū suam
entitatē pma. et p pns nec est ex se hec in
tranee. nec sū entitatē ppta necio iclu
sa in ipsa nā sū pma entitatē suā. Sz
h3 istud vident eē due obiectōes: vna qā
vident ponē vlt esse aliqd reale in re qd
est h3 pmentatorē. i. de aīa. cōmēto. 8. q
dicit q intellect? fac vltatē in rebus ita
q nō existit nisi p ipm. et sic ē ens tñ rō
nis. pbatō pntie. nā ista nā sū q est ens
in isto lapide por tñ nāliter singularita
te lapidis est ex dicti indifferēs ad h3 sin
gularē et ad illud. Preterea. Dam. c. 8
Oportet inquit scire: q aliud est re cōsi
derare et aliud rōne et cogitatōe. igit in
oibus creaturis hypostasū quidē diuī
sio re pferat. cōitas aut et copulatō in
tellectu pferat. intelligimus enī intelle
ctu qm pe. et pau. vnus sunt nāe et cōez
hnt nām. neq3. n. he hypostasēs in se in
uicē sunt. seorsū. n. vnaq3 et sū ptez. i.
sū seipam sepata et post. in increata vō
et supsbali et incōprehēsbili trinitate est
ecōuerso. illic. n. cōe quidē et vnū re cōsi
derat. cognitōe uero est diuisū. Ad p^m
dico q vlt in actu est illud qd h3 vnitā
tē indifferentē sū quā ipm idē est in pō
p^{xi} ut dicat de qlibet supposito. qz p^o
posterior. vlt est qd est vnū in mult et
de multis. nīhil. n. sū quāz vnitatē in
re est tale qd sū ipsa vnitatē p^{xi} sit i
pō p^{xi}ma ad qd; supposito ut dicat d
quol3 supposito p^{xi}catōe dicēte hoc est

hoc. quia licet alicui extit in re nō repu
gnet esse in alia singularitate ab illa in
qua est. nō tñ illud vlt dici pōt de qd; in
teriori qz qd; est ipm. hoc ē. n. solū pos
sibile qz obiecto eodē numero actu cōsi
derato ab intellectu qd quidē ut intellectu
h3 vnitatē et numeralē obiecti sū quāz
ipm idē ē p^{xi}dicabile de oī singlari dicen
do q h^o ē h^o. Ex h3 appet iprobatō illi?
dē: q intellect? agēs fac vltatē in reb? p
hoc q denudat ipm qd qd ē in fantasma
te extis. Nam vbicunq3 ē anq in intelle
ctu possibili habeat eē obiectiue siue in
re siue in fantasmate siue hēat eē certuz
siue deductū p rōem. et si sic nō p aliqd
lumē: sz sp sit talis nā ex se cui non repu
gnet eē in alio. nō tñ est tale cui pō p^{xi}
puentat dici de qd; sz tñ est pō p^{xi}ma i
intellectu possibili. est q in re cōe qd nō est
de se hoc. et p pns ei de se non repugnat
eē nō hoc. sz tale cōe non est vlt in actu:
qz deficit ei illa indrīa sū quā p^{xi}ctiue
vlt est vlt sū quā. i. ipm idē aliq idē tita
te est p^{xi}dicabile de quol3 indiuiduo. ita
q qd; sit ipm. Ad scōam instantiam
de dam. dico q eo mō q in diuinis cōe ē
vnū reale eodē mō cōe in creaturis non
est vnū reale. ibi enī cōe est singulare et i
diuiduū. qz ipsa nā diuina de se est hoc: et
eodē mō manifestū est q nullū vlt i cre
aturis est realr vnū. hoc. n. ponēdo est
ponē q aliq nā creata nō diuisa p^{xi}dicare
tur de multis indiuiduis p^{xi}dicatōe dicē
te hoc ē hoc. sicut dē p^{xi} est dē: et filius ē
idē deus. tñ in creaturis est aliqd cōe v^m
vnitatē reali minoz vnitatē numerali et
illud quidē cōe nō est ita cōe q sit p^{xi}di
cabile de multis: sz sit ita cōe q non repu
gnet sibi esse in alio q in eo in q ē. Du
p^{xi} igit p3 q mō auctas nō est h3 me: et qz
loquit de vnitatē singularitatis in diui
nis. et hoc mō nō solū vlt creatū non est
vnū sz nec cōe in creaturis. 2° qz loquit
de cōi p^{xi}dicabili nō p^{xi}se de cōi qd deter
minatū est de scō: sz nō repugnet sibi eē
in alio. qle cōe p^{xi}se pōt poni i creatura

1° et 2° dicitur
 hinc inde

realit. Et p hoc pz ad illud ar^m pncipale
 qz phs iprobat illā fictiōem quā iponit
 platonī q. f. nō possit hic hō p se exns q
 ponit idea p se eē vte oi hoi. qz oīs sba p
 se exns est ppria ei cui? est. hoc ē uel ex
 se ipsa uel ē ppa p aliqd pbens scā. ppa
 q pbenite posito nō pot inēē alteri: l3 nō
 repugnet ei ex se inēē aliq. Ista etiam
 glo. vera est loquēdo de sba fm q sumi
 tur p nā. 7 tūc sequit q idea nō erit sba
 fortis: qz nec nā fortis: qz nec ex se ppria
 nec appropriata forti ut sit tūc in eo l3 et
 am in alio fm ipm. Si aut accipiat sba
 p sba p^o tūc verū est q qz sba est ex se
 ppa illi cui? est. 7 tūc multo magis seqē
 q illa idea q ponit sba p se exns isto mō
 nō possit eē sba fortis vel platonis. l3 p
 mū mēbū ad ppositū sufficit. Ad cō
 firmatōem opi. pz qz nō ita se h3 cōitas
 7 singularitas ad nām sic eē in intellectu
 7 eē vtz extra aiām: qz cōitas pūit nāe
 extra intellectu 7 sūtr singularitas. 7 cōitas
 puenit ex se nāe. singularitas aut puenit
 nāe p aliqd in re pbens ipsā. l3 vltas n
 puenit rei ex se. 7 tō pcedo q qreda ē cā
 vltatis: nō tū qrenda ē cā cōitatis alia
 ab ipsa nā. 7 posita cōitate in ipsa nā l3
 ppria entitatē 7 vnitatē necessario opō
 tet querere causam singularitatis que
 superaddit aliquid illi natura cuius est

Secundo querē

dū est: vtruz sba mōlis p aliqd
 positūū intrinsecū sit d se indiuidua q
 nō: qz vnū nō dicit nisi puatōem diuisi
 onis in se 7 puatōem idētitatis ad aliud
 igit cū singularitas uel indiuiduatio nō
 dicat nisi duplicē negatiōem nō qz eius
 cām positiuā querē l3 sufficit negatio. p
 ma. ppō. pbat: qz si vnū diceret rōnem
 positiuā nō diceret eandē quā dicit ens
 tūc. n. eēt nugatio dicēdo ens vnū nec a
 liā rōem dicit: qz tūc in qcunqz ente eēt
 entitas addita entitati: qd ē incōueniēs
 Cōtra. pma sba p se gnāt. 7. meta. 7 p
 se opat. i. meta. 7 ex hoc distinguit a 2°

cui neutrū puenit. q ista pueniūt p^o sbe
 p illud qd addit supra scōam sbam. nō
 aut pueniunt ista alicui formalit p nega
 tōem. q p^o sba nō addit tū negationem
 supra secundam.

Hic dicitur q non

indiuiduat p aliqd positūū: qz illud est
 mā uel forma uel aliqd pns mām ul for
 mā. 7 hoc uel est absolutū ul respectiūū
 nō p mām ut p^o oñdet. nec p formā: qz
 querā de forma p qd indiuiduat: qz nec
 ex se ipsa sit nec nā de q ocm est supra. q
 rā q p qd: 7 ulterius de illo alio. 7 sic in
 infinitū nec p dari aliqd pns absolutū
 qz qra de illo eodez mō. nec p respectūū
 qz respect^o psupponit fundamentū. 7 sic
 nō indiuiduat ipm. q negō est rō. vñ po
 nit henric^o duplicē negatiōem eē. vide in
 qdlibeto. 5. q. 8. Cōtra ista pmo expo
 no intellectu qdū motaz de ista mā n
 eni qro q nā est singularis ul indiuidua
 si ista significēt intentōem scōam: qz tūc
 intentōe 2° formalit esset nā singularis 7
 effectiue ab intellectu cānte illā intentōem
 scōaz pferēte. f. hāc nām ad nām sic sūq
 cibile ad pdicabile. nec etiā qrit de vnita
 te nuālī reali q formalit nā est sic vna.
 nā vnitate nuālī reali est res formaliter
 vna siue illa vnitas puerat cū ente siue
 sit de genē qritatis siue dicat puatōez si
 ue positōem. Sz qz in entib^o est aliqd in
 diuisibile in ptes sbeiectiuas h est cui for
 malit repugnat diuidi in pla quozz qd
 libet sit ipm. querit nō q formalit illud
 repugnat qz sic repugnātia formalit re
 pugnat: l3 q ut fundamēto. pmo 7 itri
 seco ista repugnātia insit isti. Est q in
 tellect^o. q. d hac mā qd sit in hoc lapide
 p qd ficut p fundamentū pxi^m simplicit
 repugnat sibi diuidi i pla quozz qd l3 sit
 ipm. qual diuisio est ppria toti vñ i su
 as ptes sbeiectiuas. h mō itelligēdo pbo
 q nō sit aliqd indiuiduū formalit p ne
 gatōem uel puatōem: sic vñ ista positio
 ponē. Pmo qz nibil simplir repugnat

hinc inde
 q vñ

alicui enti p solā pūatōem in eo: s3 p ali
qđ positūa in eo. igit diuidi in ptes s3
iectiuas nō repugnat lapidi in eo qđ est
qđdā ens p aliq̄s negatiōes. pbo aūtis:
q2 quātūcūq3 negatio tollat pōm pri
mā ad agē 7 pati ut p hoc idē ens i quo
est negatio careat pō pxiā ad aliquid
nō tñ ponit formalē repugnātiā illi en
tis ad aliqd. q2 p possibile uel impossibile
circūscriptis illis negatiōib3 cū non sint
staret tale ens cū opposito illaz negaci
onū. 7 ita cū illo cui dī repugnare per se
qđ est impossibile. Ex^m h^o si sba intelliga
tur nō q̄ta nō est diuisibil^{is} hoc est si pos
sibilis diuidi pō pxiā. non tñ repu
gnat sibi diuidi: q2 tūc repugnaret sibi
recipere q̄titatē p quā formalit^{er} posset di
uidi. stante igit nā sbe corporee nō repu
gnat sibi q2 sit diuisibil^{is}. Sūlt si nō h̄re
visū tollat pōm pxiā ad videndū. non
tñ facit repugnātiā ad vidē: q2 pōt sta
re cadē nā positūa in q̄ fuit hec negatiō
7 pōt sibi inē oppositū illius negōnis si
ne repugnātiā ex pte nāe. ita pōt argui i
pposito cū iste ponat nām ex se non eē
vnā 7 indiuiduā. nunq̄ tñ p aliq̄ negō
nē positā in nā repugnabit sibi formalit^{er}
diuidi. 7 ita nūq̄ erit aliqd ens positūū
in rebus qđ erit pplete indiuiduū. Et
si aliq̄ mō instet pme ppōm h^o rōnis sal
tē assumo istā ppōnem. nulla impfectō
repugnat alicui nisi ppter aliqd positi
uū in eo ita q2 nulla impfectō repugnat
alicui nisi ppter aliquā pfectōez q̄ ē ali
quid positiū 7 entitas positūa: s3 diui
di est qđā impfectio: 7 iō nō pōt ppter
nāe diuine. q̄ rē. Itē negōne nō pstitui
tur aliqd formalit^{er} in entitate pfectiori
q̄ sit illa entitas p̄supposita negōni. ali
oq̄n negatio eēt formalit^{er} entitas positūa
s3 pma sba p p̄m in p̄dicamētis ē ma
xime sba 7 etiā magis sba q̄ 2^a. q̄ nō for
malit^{er} pstituit in entitate p̄me sbe per ne
gatōem inquātū distinguit a 2^a. Itē dī
singulari p se pō p̄dicat illud cui^{us} est sin
gularis: s3 de aliq̄ ente accepto sub negōe

nō p̄dicat p se aliq̄ entitas rōne tot^{ius} sibi
q2 totū nō est p se v^m. si rōne p̄tis tūc nō
est p̄dicatio superioris de inferiori s3 eius
dē de se. Pre^{ter} ista pō videat eē falsa
in se pp argumēta iā facta si intelligat in
diuiduū p̄stitui in entitate 7 vnitate sin
gularitatis p negōne. tñ vī oīo supflua
7 nō rīdere ad. q. q2 ipsa posita adhuc
remanet eadē qđ. nā de duplici negōne
quā ponit q̄ro q̄re negō ista puenit illi
si ista duplicē negōne dicit eē p se p cām
dat cām sui ipsius. si non dat cām h^o nō
rīdet ad. q. querit. n. illō p qđ repugnat
op^m istaz negōnū. 7 p p̄ns p qđ insunt
iste negōes. Sūlt q̄ro vñ negō sit hec cū
sit eiūsdē rōnis in isto 7 in illo. Nā sic i
forte est duplex negō opposita illi que ē
in platone ita in platone est negō dupli
cis rōnis. vñ q̄ for. est singularis hac sin
gularitate p̄pa 7 deiminata. 7 nō singu
laritate platon. nō pōt dici nisi dicat vñ
ne^o sit hec negatio. 7 hoc nō pōt eē nisi
per aliqd positiū.

Concedo igitur cō

clusiones istarū rōnū q2 necesse est p aliq̄
positūm intrinsecū huic lapidi tanq̄ per
rōnem pp̄riā repugnare sibi dīdi i par
tes s̄biectiuas. 7 illud positiū erit qđ dē
eē cā indiuiduatōis: q2 p indiuiduatōez
intelligo istā indissolubilitatē siue repugna
tiā ad diuisibilitatē. Ad ar^m ad opp^m
s3 assumptū sit falsū de q̄ forte alias. tñ
si verū eēt q2 vnū significaret formalit^{er} il
lā duplicē negōne nō sequit^{ur} q2 non h̄eat
aliquā cām positūa p quaz insit ei illa
duplex negō. nā 7 vnitas specifica pari
rōne significaret duplicē negatiōem 7 tñ
nullus negat entitatē positūa eē rōnem
vnitatis specificē a qua entitate positūa
sumit rō dīe specificē. 7 istud est bonuz
ar^m p solone. q. 7 p opi. q2 cū in q̄libet
vnitate minore vnitate nūāli sit dat en
titatē positūa q̄ sit rō p se illius entitatē
7 illius repugnātiē ad multitudinē op
positā. maxime uel equaliter erit h^o dat

1° et 2° signi
habetur

in unitate pfectissima q̄ ē vnitas nuālis

Artio

q̄ro sine argumē
tis an sba mālis
p actualē exntiā sit indiuidua
vel rō indiuiduādi aliqd aliud. dī q̄ sic
q̄ ex. 7. meta. act^o deīminat et distinguit
ḡ vltima distinctio est p vltimum actū.
Ultim^o act^o ē indiuiduoz fm ēē exntie
q̄ qdā aliud ab ipso intelligit in pō ad
ipm. Cōtra istud. pmo q̄ qd nō est ex se
distinctū. nec deīminat n̄ pōt ēē pmoz
distingues uel deīminas aliud s̄ ēē exntie
eo mō q̄ distinguit ab ēē eēntie nō est
ex se distinctū nec deīminatū. nō. n. esse
exntie h̄z pprias oīas alias a oīs esse
eēntie: q̄ tūc oportet ponē ppriaz coor
dinatōem exntiaz aliā a coordinatōne
eēntiaz. s̄ p̄cise deīminat ex deīnati
one alterius. igit n̄ deīminat aliqd aliud

Ex hoc pōt argui alit̄: q̄ illud qd p̄
supponit coordinatōem et distinctōem
alterius nō est rō distinguēdi ipm vl de
iminādi ipm. s̄ exntia ut deīminata et
distincta p̄supponit ordinē et distinctio
nē eēntiaz. igit tē. Et si dicat q̄ p̄sup
ponit distinctōem et deīminatōē eēntia
rū aliā ab illa q̄ ē ab indiuidua. s̄ istā q̄
ē. q. p indiuiduū cāt. igit. Cōtra. in co
ordinatōe p̄dicamēntali sp oīa q̄ p se p̄t
nēt ad illā coordinatōem circūscripto q̄
cūq̄ qd n̄bīl est illius coordinatōis: q̄
fm p̄m. i. poste. status ē in q̄l p̄dicato
et in sursum et in deorsū. igit sicut inuenit
supmū lignē p̄cise p̄siderādo illud s̄ rō
ne eēntie: et inueniūt gnā in media et spe
cies et oīe ita inuenit etiā infimū. i. sin
gulare absq̄ oī exntia actuali: qd p̄z eni
dent: q̄ hīc hō nō plus includit formalr
exntiā actualē q̄ hō. s̄. eadē. q. est de
exntia q̄ et vñ p̄bit ut sit hec q̄ ē et de nā
Nā etiā nā specificā eadē sit in plib^o indi
uiduis h̄z exntiā eiusdē rōnis in eis. sic
ḡ pbat in solone p̄. q. q̄ ista nā nō sit d̄
se hec. ita p̄t q̄ri p qd exntia sit hec: q̄ n̄
est dare q̄ sit de se hec. et ita nō suffic̄ da
re p̄mā exntiā q̄ nā sit h̄. Per h̄ p̄z ad

ar^m p̄ opi. dico q̄ act^o distinguit eo^o q̄ ē
act^o. s̄ act^o accēntialis distinguit accēntali
sicut act^o eēntialis distinguit eēntiali: ita
dico vltima distinctio in coordinatōe p̄
dicamēntali est distinctio indiuidual: et il
la est p̄ vltim^o actū p se p̄tinentē ad coor
dinatōem. s̄ ad hanc nō p se p̄tinet exnti
tia actual. actual aut exntia est vltimū
actus posterior: tota coordinatōe p̄dica
bili: et iō p̄cedo q̄ distinguit vltimate s̄
distinctōe q̄ ē extra totā p se coordinati
onē p̄dicamēntales q̄ distinctio est aliquo
mō accēntis. s̄ nō sit vere accēntis tñ se
quit totā distinctōem fm ēē qd dicitur
eo ḡ mō q̄ est act^o distinguit etiā in quo
est vltim^o actus vltimate distinguit.

Quarto quero

Utrū sba mālis sit p quātita
tē indiuidua uel singularis. q̄ sic. Doe.
de trini. In nūero oīaz variabilitas ac
cidentiū fac. nā tres hoies nec sp̄e nec ge
nere differūt s̄ suis accēntib^o. Nā si oīo
cūcta eius accēntia sepem^o. hoc tñ cunctis
diuersus est quē vñ fungē duob^o mini
me possum^o. duo igit corpa vñ locum
nō obtinebūt q̄ est accēns: et iō sunt ples
nūero q̄to accēntia plura sūt. int oīa autē
accēntia p̄mū est q̄ritas quā vñ spālir ex
p̄mere in loco dicēdo q̄ eundē fungē du
obus nō possum^o q̄ p̄petit eis inquāuz
q̄ta. P̄e^o dam. in elozio. c. 5. nō p̄pu
tando p̄mū. Oīs res in q̄ differi hypo
stasis ab eiusdē sp̄e hypostasi dī aduen
titia oīa et caractistica p̄petas et q̄litas
hypostatica. hoc aut accēns est uelut hō
differt ab altero hoīe qm̄ h̄ quidē lōgus
h̄ aut breuis. P̄e^o. 5. meta. aut. nec q̄
egit mā ad ei^o eē adueniūt accēntia et dī
sponēs extrinsece p̄ q̄s indiuiduas. Cō
tra. sic arguit ad. 2. q. p̄ma sba p se gnāt
et p se opat. et h̄ in q̄tu distinguit a 2° cui
ista nō pueniūt p se. s̄ ista nō pueniunt
enti p accēns de gnārī p̄z. 4. meta. d̄ opa
ri p̄z. q̄ vñ p se agens est vñ p se ens
et hoc in vno ordine cause.

Hic dicitur qd sba mālīs ē singularis per
 qritatē. ⁊ ponit talis rō: qz qd pmo cō-
 uenit alicui ⁊ p se puenit cuilz alteri per
 rōem eius. s3 sba ⁊ qritas nō faciūt v^m
 p se: s3 tñ vñ p accñs. ⁊ p pñs nulla p
 pletas puenit p se vna ei s3 ⁊ eq pmo:
 s3 vñ p aliud. diuidi at in ptes eiusdem
 rōis ē ppter q vna p se puenit qritatē
 t ex. v. meta. q puenit aliq. f. sbe p rōem
 eius talis ē diuisio spēi in ei^m indiuidua
 qz ista diuidēda nō sūt formalr alterius
 rōis: sicut sūt spēs diuidētes gen^o. ⁊ ex h
 vltra esse diuisibile in ptes eiusdē rōis
 puenit alicui rōne qritatē ex. s. meta. ⁊
 idē ē pñ^m diuisiōis in aliq nā ⁊ distinctio
 nis diuisioz. igit p qritatē distinguunt in
 diuidua indiuidualr ab inuicē. ⁊ ex hoc
 pcludit q p qritatē puenit rei diuisio in
 indiuidua cui p^o puenit talis distinctio
 q p qritatē indiuiduū sit indiuiduum.
 P^{re} hīc ignis nō differt ab illo igne
 nisi qz forma differt a forma. nec fōma
 differt a forma nisi qz recipit in alia ⁊ a
 lia pte mae. nec ps mae ab alia pte nisi
 qz est sub alia ⁊ alia pte qritatē. q tota
 distinctio hī ignis ab illo igne reducet ad
 qritatē sic ad pñū distinctiōnē. Confir-
 mat rō: qz generas gnāt aliud pp distin-
 ctiōem mae materia ista geniti nēcio pte
 supponit qta ⁊ sub qritate distincta: qz
 qta p3: qz agēl naturale nō pte agē in nō
 quātū. p3 etiā q qta alia qritate: qz nō
 pte eē qta qritate gnātis. s3 ista qritas
 pcedit nālī eē ipsi^o geniti. igit ⁊ distinctio
 nē ipsius generālē ⁊ geniti. nō at pcedēt
 nālī si nō eēt nālī reqsitiū ⁊ p se ut disti-
 ctiū ipsius. Cōtra istā pconē ar^o qtu
 or vñs. pmo ex idēitate rōis nuālīs si
 ue indiuiduā uel singularitatē. 2° ex or
 dīne sbe ad accñs. 3° ex rōe coordinatio-
 nis pdicamentāl. ⁊ iste tres vīe pbabūt
 cōiter q nullū accñs pte eē p se rō p quā
 sba mālīs indiuiduā. 4ª vīa erit spālīter
 q qritatē qñū ad pconē opī. ⁊ 5ª arguet
 spālīr p illas rōes opī. Quantiū ad p^m

pmo expono qd intelligo p indiuiduatio-
 nē siue vnitatē nuālē siue p singularita-
 tē nō quidē vnitatē indeterminatā s3 quā
 qdlz in spē oī v^m nūero: s3 vnitatē signa-
 tā ut hāc. ita q sic pñs oīm ē q indi-
 uum ipossibile ē diuidi i ptes sbectiuas
 ⁊ qrit rō ipossibilitatē ita dico q ididu-
 um ē incōpossibile nō eē h^o signatū hāc
 singularitatē. ⁊ qrit cā nō singularitatē
 in cōl. sed h^o singularitatis in spālī signa-
 re. f. ut est hec determinate. hoc mō intelli-
 gendo singularitatē ex pma vīa arguit
 duplr. p^o sic: sba actu exñs nō mutata a
 liq trāsmutatōe sbali nō pte fieri de hac
 nō hec: qz ista singularitas sic mō oīm ē
 nō pte inē alia ⁊ alia eidē sbe manēti ea-
 dē nō sbalī mutata. s3 sba actu exñs nul-
 la sbali mutatōe facta in ipsa uel muta-
 ta pōt sine pdictōe eē sb alia ⁊ alia qrit-
 tate ⁊ qñqz accñte absoluto. q nullo mō
 tali est formalr hec sba hac singularitate
 signata. minor p3: qz nō ē pdictio q de
 sbam qritā ista qritate eandē pteruct ⁊ i
 formet eā alia qritate. nec ppter h sba
 illa actu exñs mutabit mutatōne sbali:
 qz nō erit mutatio nisi a qritate in qn-
 titatē. Sūl si mutet a qñqz accñte si-
 ne mutatōe sbali siue h sit possibile siue
 ipossibile nō ppter h erit formalr nō h
 Si dicās q istud est miraculū: ⁊ iō non
 pcludit p rōem nālē. 3° miraculū n est
 respctū pdictōioz ad q nulla ē pō. s3 p
 dictio ē eandē sbam manētem eē duaa
 sbas sine mutatōe sbali. ⁊ h tā successiue
 q s3. qd tñ sequit si p aliqz accñs eēt for-
 malr hec sba. tūc. n. accñte succedēte ac-
 cidētī eadē sba nō mutata eēt successiue
 due sbe. Confirmat etiā illud p s3 de
 vnitatē specifica: qz ipossibile est vnam
 sbaz manentē nō mutatā specificē eē s3
 uel successiue hāc spēm ⁊ nō hāc spēm.
 q a s3 in pposito. 2° sic. duaz pductō-
 nū ppletaz in eē sbali nō pte eē eadē sba
 pñ^m imin^o pbo: qz tūc vtraqz accipit p-
 sectū eē sbale ex q vtraqz ē cōpleta. ⁊ ita
 idē bis pducet ppletē. ⁊ tūc si iste due

productōes nō essent sīl ead sba p se et actu exis pduceret cū iā actu existit saltē igitur duaz pductio successiuaz extre mū z iminus idē eē nō pōt. s3 gnātōis panis erat hic panis imin' post. panis aut iste trāsbat' ē manēte eadē qntitate creet igit alius panis z afficiat ista qntitate manēte sequit q iminus creatōis erit panis idē cū illo pane q erat iminus gnātōis: qz ead singularitate nūero erit hic panis formalr h q fuit ali' pais hic. z sequit ultra q idē panis erit trāsbat' z nō trāsbat'. imo sequit q nullus pais sit trāsbat'. qz nō panis vlis. nec pais h singularis: qz iste panis manet nō muta ta qntitate q erat hic formalr hic panis ex dato. igit nihil oio est trāsbatū i cor pus chisti qd ē hereticū dicē. Ex scda via arguit sic sba ē pōr nāl'r oi accēte s3 phm. 7. meta. 7 ē interio sua de sba fm q est v' istoz q diuidūt ens. ita q expo nere sibi sbam p deo uel p p' cā nihil ē ad intentōem eius. ita. n. pbat sbam eē pma quō pbat sbam eē de nūero didē tiū ens: qd est pōr oi accēte ita. s. q ad deiminandū de oib' q diuidūt ens suf ficit deimiare d sba taq' d p' p eo q co gnitō accētū hī ex eo q attribuunt sbe istud aut nō pōt eē nisi de sba fm tota lē coordinatōem suā. igit nihil posteri' ista coordinatōe pōt eē rō formal' q ali qd est in ista coordinatōe. ex rōne igit pō ritati sbe fm q cōis est sufficit deimina tio sbe pme cui puenit ista pōritas nāl' ad oē accēto. q puenit sbe pme ex rōe sua q sit hec pus nāl'iter q deiminet aliq ac cidēte. Ex pōt pfirmari pntia. qz si ali qd sit pus ad aliud maxime p' illi' ē p mū ad illud. s3 maxi' p mū sbe in cōi est sba p'. igit sba pma est pōr simplr oi ac cidēte. z ita ē pus hec q aliq' deiminet p aliqd aliud. Hic dī q l3 p' sba sit p' oī qntitate in eēdo. nō tñ in diuidendo sicut etiā sba est pōr in entitate nō tñ in dissilitate. Contra ista rāio se ipsa de struit. qz si pma sba est pōr nāl'r in essen

do ipsa quātitate. z non pōt intelligi p' sba in suo eē nisi inquantū hec. q n erit hec p qntitate. Pre' for' est simplr p' oī pposito fm pbōnē aris. 7. meta. c. 2. q si qntitas sit for' pme sbe ipsa erit pōr pma sba in eēdo: qz si nō sit for' in eē do. igit nec in vnitate ppetere pme sbe i qntū tale ens. quāz. n. entitate cōsequit p'ria vnitas nō hns aliā cām p'riam sui q cām entitati. Pre' eodē mō sba est pōr nāl'r oi accēte q est sbe omniū accētū. in qntū eni sbe pbat eē pus dī finitōe oi accēte: qz sic ponit in ordie cu iuslibet diffinitōis p additamētū. s3 ut ē sbe ē hec sba: qz fm phm. 2. metha. sin gulariū sūt cāe singulares in qcunqz ge nere cāe. igit singulari accētū singulari sbe lectū ē cā. Et pfirmat maxime d accēte p accēs. qz illud p'io inest singulari scdm phm. 5. meta. c. de codē. Pre' oē qd ē pus alio nā ē pus duratōe h'. s. q qntū est de se nō repugnat sibi pdcōrie posse eē pus duratōe suo posteriori. vlt. n. p ozitas nāe includit in pōr posse eē sine posteriori sine pdictōe ex. 5. meta. ca. de posteriori. igit sine pdictōe posset qcunqz sba qntū est ex se eē pus duratōe oi accē te: z ita qntitate. Ex 3' via arguit sic: in qcunqz coordinatōe pdicamētali sūt oia ptinētia ad illā coordinatōem circū scripto qcunqz alio qd nō est aliqd illi' coordinatōis cēntiali. hoc pbat: qz due coordinatōes sūt pmo diuerse. z ita ni hil vnus est tale p aliqd coordinatōis alterius. s3 ad coordinatōem istā in qntū finita est z in sursum z deorsū fm phm i. poste. sic ptinet aliqd p' pdicatū de q nihil pdicat. ita ptinet infimuz sbe cui nihil subijcit. q singulare uel indiuidū ē in qz coordinatōe p nihil alteri' coordi natōis. Pre' 2' in qz coordinatōe circūscripto qcunqz alteri' coordinatio nis est rō spēi. nā spēm nulla opt. fingit in aliq genere eē p rōem accētis loqndo de absolutis. s3 de rōe spēi est q sit d p' bus differētib' nūero pdicabil. q in qz

coordinatōe pōt inueniri aliqd intrinsece indiuiduū ⁊ singulare d q spēs pdicatur. aut saltē pōt inueniri aliqd nō d mltis pdicabile. alioqn nō erit in ista coordinatōe aliqd spēs specialissima: de cui⁹ rōe est eē pdicabile si nīhil h⁹ sit subijcibile. Pre^o 3° infimū subijcibile ⁊ subiectū recipit p se pdicatōem cuiuslibz pdicabit^{is} sic p mū pdicatū pdicat p se d q lz pdicato illius coordinatōis. sz ens p accns inqntū ens p accns nullū recipit pdicatōem p se. igit infimū subijcibile nō pōt eē ens p accns. aggregās aut res diuerforz generz est ens p accns fm phm s. meta. c. de vno. Pre^o qñ aliqd cōuenit seu natuz est puenire alicui p cise fm aliquā rōem cuiusqz puenit essentialit fm illā rōem puenit ei simplr ⁊ eēntialr sz eē singulare uel vlt in coordinatōe generis sbe puenit alicui p cise inqntū ē illius coordinatōis circūscripto oi qd est alterius. igit cui eēntialr puenit cōitas inqntū est istū coordinatōis puenit ei simplr eēntialr. sz qntūcūqz pbat p aliō alterius generis nīhil tollit circa ipm pti nēs ad suā coordinatōem. qntūcūqz. n. soz. deiminet p albū uel nigrū ad q fuit in po^o nō est for. magis deiminate i genere sbe q erat pus: qz pus erat h. igit qntūcūqz ponat nā in gne pht ad indiuidua p aliqō alterius generis remanebit illa natura formalit cōis p cta sicut nō p cta. ⁊ ideo ponē cōe fieri indiuiduū p aliqd alterius generis est ponē illud esse cōe si mul ⁊ indiuiduū ⁊ singulare. Propi argumēta forte istarū ouarū viazz fugienda tenet pō de qntitate alio mō h mō. s. q sicut extēsis māe est alia nā a nā qntitatis ipsius māe. ⁊ nīhil addit sup eēntiā māe sic signatā. sic signatio māe quā bz caliter p qntitatē ē alia a signatōe qntitatis ⁊ pōr nāliter signatōe quā habet p quantitatē. ⁊ ista signatō est alia ab illa que est quantitatō. sz nō est alia a substantia: ita q sicut mā nō est hōis ptes p nām quātitatōis: qz ps māe est mā. sic substantia signata nō est nisi substantia. si gnatio enī solū dicit modū se habendi.

Contra ista positio vī includē p d cōita duplr. pmo qz ipossibile est aliqd de p dēs a posteriori naturalit eē idē pōr naturaliter: quia tunc esset prius ⁊ non prius. sz sba est pōr nālir qntitate p eos. igit nīhil cātū p qntitatē siue qntitūqz pexigēs nām qntitatē pōt eē idē sbe. nō igit ista signatio ē idē sbe: ⁊ tñ cāta a qntitatē. p bō maior. ubi est vā ⁊ real idētitas lz nō sit formal ibi ipossibile ē h eē ⁊ illō nō eē: qz tūc idē realit eēt ⁊ tñ eēt. sz possibile est pus nālir eē sine posteriori nālir qz p pns multomag abiqz eo qd derelictū ē uel cātū a posteriori nālir. Pre^o illud qd ē neccia p d itio cāe: in cādo nō pōt hie eē a cāto: qz tūc cā inqntū sufficiens ad cāndū eēt cāta a cāto. ⁊ eēt illō cātū suūpsū cā. ⁊ p cāto posset dare cāe cātionē suūpsū. sed singularitas sbe siue signatio est neccia p d itio i sba ad cāndū qntitatē. qz sicut ar^m est cātū singulare reqrit cāz singulare. qz ipossibile ē ista signatōez eē a cāto a sba inquātū singularis. Preterea quero quid est quantitatē: derelinquere uel cāre modum tale in substantia. si nīhil est nisi quod p fuit quantitatē tunc nullo modo est si gnatio p quantitatē: quia tunc simplr signatio substantie pcederet naturaliter quantitatē. si autem aliqd aliud quero quomō causetur a quantitate ⁊ quo genere cāe nō videt posse assignari ibi: gēnus cause efficiētis. sed quātitas nō est forma actiua. Preterea quare magis derelinquit quātitas talē modū in substantia eundē realiter substantie qz qualitatis ut albedo. nō videt rō: qz sic albedo scīpa est for^a supficiet ⁊ nō mediante aliq alia forma derelicta: ita videt quantitas eē for^a substantie qua substantia est quanta ⁊ nō derelinquere formā. Ex quarta via arguo sic: quātitas ista qua substantia ē hec signata aut ē qntitas imīata aut infimīata. nō imīata. qz illa sequit

esse forme in mō. et p̄ p̄ns singularitatē
 sbe: qz sicut sba est cā eius vt ē termina
 ta: ita hec sba est cā ei⁹ vt ē hec termina
 ta. si aut̄ interminata sit cā quare sba ē
 hec q̄ntitas interminata manet eadē in
 gnāto et cōrupto. q̄ nō est cā alicui⁹ siue
 gnationis iminate. Si dicat q̄ nō seq̄
 tur: qz q̄ntitas nō ponit cā singularitatē
 nisi p̄supposita vnitate specifica. sed ge
 neratū et corruptū nō sunt eiusdē sp̄ci.
 Cōtra. pono q̄ ex aqua p̄ generet ignis
 2⁹ ex igne generet aq̄ in p̄ aq̄ corrupta:
 et in 2⁹ generata ē eadē q̄ntitas: et nō solū
 q̄ntitas inimitata sed etiā terminata: qz
 pōt hīc eundē terminū a forma: vel sal
 tem sufficit eadē inimitata. et illa pte ē
 cā singularitatē p̄supposita vnitate spe
 cifica. q̄ p̄ aqua et 2⁹ aqua sunt hec aq̄
 eadē nūo: qd̄ vī impossibile: qz idēz indi
 uiduuz nūo nō redit nālī actōe ex. 2. de
 gnatione r. v. phyls. p̄: si q̄ntitas sit p̄
 indiuiduās sba: oportet q̄ ip̄a in se p̄
 sit hec et de se distincta nūaliter ab alia
 sed tūc tua ppō nō est vā. s. q̄ ois dīa
 formalis ē specifica. q̄ntitas. n. hec et illa
 sunt forme. q̄ differunt specificē. et si q̄nti
 tatem excipias ab ista ppōne fundamē
 tali edificij ruinosi. vñ pbat q̄ dīa for
 malis sit specifica. quēcūqz. n. rō fuit ad
 ducta ex for⁹ eque hēbit locū in p̄posi
 to: cū q̄ntitas sit forma sic alia p̄dicamē
 ta. Et si dicas: imo q̄ntitas h̄z ex se situz
 determinatuz: et p̄ hoc distinguit ex se ab
 alia q̄ntitate. Cōtra. q̄ro de q̄ situ loq̄
 ris: aut de situ q̄ est p̄dicamētū: et iste est
 nālīter poster⁹ q̄ntitate: aut de situ q̄ est
 dīa q̄ntitatis put q̄ntitas dī. p̄stare ex p
 tibus h̄ntib⁹ positōem. et tūc ē eadē qd̄
 q̄ pus q̄liter. s. sit⁹ istū q̄ntitatis dīr ab il
 lo situ illi q̄ntitatis: que qd̄ est quō nālī
 ter q̄ntitas hec dīr ab illa et ita vt vī assi
 gnas rōem suiipsi⁹. nō. n. notius ē p̄res
 p̄mauentes et p̄tinuatas in isto toto sei
 psis distingui a p̄tibus p̄manētib⁹ et cō
 tinuatis in illo toto: q̄ duo. s. p̄tinuatio
 nem et p̄manentiā includit positio vt ē

dīa q̄ntitatis q̄ q̄ hec q̄ntitas differat se
 ip̄a ab illa. S̄ oia ar⁹ q̄ facta sūt p̄ op̄.
 in. j. q. ad pbandū q̄ caro nō sit de se h̄
 p̄nt eadē fieri ad pbandū q̄ q̄ntitas n̄ sit
 de se h̄. nā manifestū q̄ rō lineē de se cōi
 ē huic lineē et illi. nec maior ē p̄dictio in
 telligere lineā sub rōne v̄lis q̄ carnē. h̄z
 etiā lineā aliquā vnitatē realē minores
 vnitate nūali sic et caro h̄z p̄p̄ eadē
 rōes q̄ posite sūt in 2⁹ rōne p̄ op̄. in. j. q.
 p̄z etiā q̄ lineā et superficies sūt eiusdē rōiū
 in hac aq̄ et in illa. q̄re q̄ hec aq̄ ē hec aq̄
 et singularis. et nō loquor de singularita
 te vaga et indeterminata sed signata et de
 terminata. Cōtra rōnes op̄. arguo p̄ p̄
 p̄mā q̄ q̄ntitas nō sit rō diuisibilis: talē et
 indiuiduatōis: qz qd̄ est rō diuisibili
 tatis inest formalit̄ illi qd̄ ē possibile ista
 diuisione. sed q̄ntitas nō inest formalit̄
 sp̄ci seu toti v̄li inq̄ntū ē diuisibilis in p̄tes
 s̄biuas. igit ip̄a nō est rō diuisibilitatis
 talē toti in p̄tes tales. Cōfirmat rō: qz
 totū v̄le qd̄ diuidit in indiuidua et in p
 tes s̄biuas p̄dicat de q̄libet illarū p̄tūz
 s̄biuarū: ita q̄ q̄libet ps s̄biua ē ip̄m. p̄
 tes aut̄ q̄ntitatie in q̄s sit diuisione totius
 p̄tinui nunq̄ recipiūt p̄dicatiōem toti⁹
 diuisi in ip̄as: et h̄z p̄currat diuisione toti⁹
 hōgenet i p̄tes q̄ntitatuas et diuisione sp̄ci
 siue diuisione totius v̄lis in p̄tes s̄biuas q̄
 p̄tes sūt indiuidua: nō tñ sūt vni⁹ toti⁹ di
 uisi: qz totū q̄ntū diuidit diuisione q̄nti
 tatiua: et nō p̄dicat de aliq̄ pte videntē: sic
 nec q̄ntū etherogenicū de suo diuidēte.
 v̄lr. n. nulla ps q̄ntitatiua ē totū illud cu
 lus ē ps: sed cū hoc p̄comitat q̄ sūt plu
 ra indiuidua h̄ntia idē esse qd̄ cōe. diui
 dit in ip̄a alia diuisione: et illud cōe nō ē
 rat illud q̄ntū qd̄ diuidebat diuisione q̄
 titatiua. ē igit aliud totū diuisūz hac di
 uisione et illa. et tñ in eadē p̄tes p̄ accis
 sed formalit̄ p̄tes alteri⁹ rōis resp̄cū hu
 ius toti⁹ et illi⁹: qz resp̄cū hui⁹ ītegrales
 et resp̄cū illi⁹ s̄biue. Et p̄p̄ istū p̄curūz
 duarū diuisionūz duorū totorū in p̄tes
 in quib⁹ cōcurrat diuersa rō p̄tis: puta

uerunt aliq̄ q̄ ista duo tota diuideretur
in ptes eiusdē rōis. Et qđ accipit a pho
dicendō qđ phs nō dicit q̄ntū diuidi in p
tes eiusdē rōis. sed qđ ē diuisibile in ea q̄
insunt quoz singulū ē natū eē aliqd et
hoc aliqd in ea q̄ insunt inq̄t tanq̄ ppo
nentia totū cui insūt. igit̄ nō sic in ptes
sbūas q̄ nō sic insūt quoz vtrūq̄ si di
uisio fiat i duo aut singla si i plura natū
est eē aliqd p se. f. exns eo mō qđ totū: qđ
inq̄tū aliqd ē p q̄ntitatiua diuidēs ita
p se pōt eē sic totū diuisum: et hoc ē di
uisione ppositi in mām et formā. et hoc
aliqd et hoc ē diuisione generis i spēs. et
si nūs pponeret ex diuersis nūis: nō ob
staret rōi nūi inq̄tū q̄ntū qđ diuideret in
nūs alteri rōis. et eodē mō nō obstarz
vli puta q̄nto qđ diuideret in ptes alteri
us rōis si pponeret ex bicubito et tricu
bito qđ dūt spēs: ita etiā q̄ntitati nō obsta
ret diuisio sui sibi in ptes eiusdē rōis. cō
cedo ḡ vlr de facto qđ lz totū nō req̄rat
qđ diuidat in ptes alteri rōis: tñ nō req̄
rit eas eē distincte rōis: qđ inq̄tū si ptes
q̄nti nō sūt alteri rōis. lz. n. caput cor et
manū si ptes q̄ntitatie et alteri rōis: nō
tñ si alteri rōis inq̄tū si p̄cise ptes q̄nti
eo ḡ mō qđ verū est lz a pho nō posset ac
cipi qđ q̄ntū diuidat in ptes eiusdē rōis
oīno nō est ad ppo: qđ nō diuidit in p
tes in qđ includat rō diuisi: sed in ptes
qđ infuerūt diuiso et hñt rōnem vnā nō
illū sed alicuū cōis illi toti et ipsi. spēs
aut diuidit in ptes eiusdē rōis quarū qđ
liber includit rōem diuisi et nō aliqd ali
ud alteri rōis cōe diuiso et diuidēb.

Id arguo ē scđam rōem: gnāns inq̄m
gnāns circūscripto oīni alio distinguūt
a genito: qđ nō est intelligibile qđ idēz ge
neret se. etiā in diuinis psona nō gnāt se
sed gnāns inq̄tū gnāns nō includit q̄nti
tatē sic p̄p̄tū p̄n gnātiū: nec genitūz
vt genitū includit quantitatē vt p se for
malē iminū gnātionis. ḡ circūscripta v
traz q̄ntitate. f. gignētis et geniti h̄ sba
distingueret ab illa nūaliē. Cōcedo ḡ

conclusionē oīm istarū rōnū qđ ipossibile
ē p aliqd accns sbam eē indiuiduaz: b°
ē qđ p aliqd accns sibi vidat in ptes sibi
uas: et qđ p illud repugnet sibi eē nō b°.

Ad primā rōnem p op. p3
v. arti. ad primā
q. quō male accipit minoz: et qđ nō pōt
hñi a pho: et eo mō qđ hñi pōt vā illa mi
noz nō ē ad ppo de diuisione totū in
ptes q̄ntitatiuas. Qñ etiā vltari acci
pit qđ eodē est aliqd diuisibile: et qđ ptes
diuidētes distinguunt: hoc flm ē. nā nā
cōis diuisibil ē ex se indiuidētia. nō aut
diuidētia distinguūt ex rōe nāe sed ex p
p̄is distinctōib. ita. n. apparet in gñe:
qđ genū est diuisibile fm se in plura gnā
et in plures spēs: et tñ genus nō est rō di
stinctōis specierū: sed dūe constitūtes
plures spēs. Ad scđam rōnem p3 quō
ex illa pōt pcludi qđ idē gnāret se. sed ad
formā argumētī dico qđ ambe pmissē sūt
falsē. lz. n. alia for sit in alia mā: nō tñ
p̄p̄t alietatē māe est alia for: sed sic en
titas forme est p̄p̄t illa: ita et sua alietas
silit̄ alia p̄missa. f. qđ est alia p̄p̄t māe. p
pter aliā partē q̄ntitatis falsa est: qđ siue
sit distinctio p̄tū māe in se p̄ter q̄ntita
tem siue nō prior est distinctio p̄tū ma
terie qđ quantitatē: qđ hui accns sbam
est hoc aliqd. Ad pbōnem cum dī qđ
generās nō genāt nisi de mā quāta alia
quātitate. siue ita sit siue nō de q̄ als sal
tem in p̄tibus māe distinctis fm formā
quātitatis. dico qđ vnitas māe ē passio
metaphysica: ita qđ vnitas ei nālīter p
cedit rōnem quancūq̄ generatiōis. rō
. n. generātis p̄cedit generās. tale. f. nālē
qđ. f. requirit̄ extra mām suaz aliā de qđ
generat: et requirit̄ istā quantitatē sicut
p̄comitantē distinctōez māe a mā. et de
beret p̄bari qđ q̄ntitas esset p̄p̄t ratio
vnitatis talis. f. singularitatis in sba: et
p̄bat qđ est rō sine qua nō respectu vlti
mi. vñ locū illi p̄ntie nullus ē. Si ob
q̄ciatur qđ saltez ex p̄firmatiōe habebit̄
qđ q̄ntitas p̄cedit nālīter indiuiduatiōez

sbe generade qđ est cōtra pconem scđe
 vie improbāis op. nā si generās prius
 requirat mām quantā anteq̃ generet.
 g̃ naturalē p̃supponit quātitas mae in
 diuiduationē ipsius geniti. Rñ q̃ indi
 uiduationē geniti p̃supponit q̃ntitas cor
 rupti ordine duratōis: qz corruptū pre
 existit cū omib⁹ p̃tib⁹ suis. sed ex hoc ni
 hil sequit̃ ad. b. q̃ sit p̃ortas nāliter q̃n
 titatis ad eius indiuiduationē vel indi
 uiduationē sbe illi? in q̃ est q̃ntitas. naz
 ista accñtia corrupti que p̃cedūt tpe ge
 nitum sequunt̃ sbam illā in qua sunt: et
 etiā illā vt singularē. et eo mō accñtia ge
 niti sequunt̃ sbam genitā. Sz adhuc
 vltterius reducit̃ ar^m: qz quātitas nō tñ
 p̃cedit vt in corrupto genitū: sed p̃cedit
 nāliter formaz geniti. p̃bō: alioquin in
 instāti in quo generās inducit formā in
 duceret in nō quantū: qđ vī esse ē illā
 p̃pōem: q̃ agens p̃ticulare nō attingit
 ad sbam mae. sed p̃cipue attingit eā in
 q̃ntum quantā. Sūr hoc vī esse p̃tra
 auer. in de sba orbis: vbi vī velle q̃ ma
 neat eadē q̃ntitas in gnāto et corrupto.
 alioq̃n generās gnāret de nō corpe cor
 pus. Cōtra illud p̃ arguit q̃ hec ratō
 nō valet nec d̃z adduci p̃ ista positōe:
 qz fundator hui⁹ positōis vī tenere cō
 tra hoc adductū. tenet. n. q̃ q̃ntitas non
 sit p̃mus actus mae neq̃ q̃ aliq̃ forma
 corporeitatis maneat eadez in gnāto et
 corrupto: loquēdo de corporeitate i ge
 nere sbe dicit nullā quantitātē manere
 eandē nūo in isto et in illo. et etiā cū po
 nat eā p̃ficere sbam p̃positā et nō mām
 immediate vt s̃m d̃z ponere illaz aliaz
 q̃ntitatem geniti posteriorēz nāliter ipso
 genito: sicut illā corrupti posteriorēz nā
 liter ipso corrupto. et ita ista deductio d̃
 p̃ortate quātitaris ad sbam vel formā
 geniti quicqd sit de Auer. nō est de op.
 ponētis eā. hoc quo ad hōiem. Sz ad
 pconem in se d̃ico cū isto quo ad istud
 q̃ si nulla forma corporeitatis maneat
 formalit̃ in igne et in aqua nullū omni

no accñs quod requirit pro sbo sbam cō
 positā pōt manere idē nūo. sed qđlibet
 vel erit in corrupto vt in sbo: vī in gen
 to vt in sbo. et ita quātitas et quodcūq̃
 aliud accñs erit posterius nāliter sba. et
 ita q̃ntitas corrupti et quodcūq̃ accide
 et fuit nāliter posterius sba corrupta. et
 tūc de ista p̃pōne nō multū curo: qz vī
 ip̃osibil. nihil. n. aliud vī eē agēs attin
 gere passum in rōne passi q̃ inducere i
 ip̃m actū quo p̃ficiatur. agens aut̃ p̃ti
 cularē inducit formā sbalem qua mā
 p̃ficiatur et nō mām inq̃tum q̃nta ita q̃ q̃n
 titas sit rō media in agens et passum. g̃
 agens nāle illā attingit fm sbam nudā
 vt passum ab eo immediate trāsmutatū.

Ad auer. dico q̃ de eo qđ aliqñ efficit
 nō corpus posset gnāri corpus sed forte
 nō posset nāle agens gnāre de nō corpe
 corpus: sicut de corrupto: qz mām nō cor
 ruptū sed totū. sed de eo qđ fuit corp⁹
 vsq̃ ad instās gnātionis et hoc q̃ntitate
 inherēte sibi pōt agēs nāle aliud quātū
 alia q̃ntitate gnāre in illo instanti: qz sic
 pōt pducere sbam q̃ nō p̃fuit: ita pōt
 pducere oia accñtia p̃ntia eā. Et si dī
 cas q̃ si nō pducatur corpus de nō corpe
 vt corrupto: pducet tñ de mām nō vt q̃n
 ta aliqđ corpus q̃ntūz. dico q̃ necesse ē de
 nō p̃posito vt p̃te fieri vel pducī p̃pō^m
 et ita de mām suā sbam absolute vt d̃
 parte pōt pducī corpus aliqđ qđ ē sba
 p̃posita et p̃comitat sba quātā: qz q̃nti
 tas ē passio istius sbe p̃posite. Ista rñ
 sio negat dīmensionē interminatā manē
 eandē nūo in gnāto p̃posito et corrupto
 de q̃ alio diffusus si occurrat. sed nūc ta
 ctū est p̃p̃ ar^m. Ad auerēs q̃ adducun
 tur ad Boe. p̃cedo q̃ varietas accñtiuz
 facit in sba dīam nūalem: eo mō q̃ for
 ma dī facere dīam: qz oēs dīstincte for
 me faciūt aliquaz dīam in eis in quib⁹
 sunt. accñtia aut̃ nō p̃nt facere dīaz spe
 cificā in sbam in q̃ sunt ex. x. meta. c. pe
 nul. sed faciūt in substantijs dīam et hō
 nūalem sed nō faciūt p̃mā dīaz. sz alia

est por dīa nūalis: nec illa sola faciunt
dīam nūalē. ⁊ nullū istoz dicit auctas
illa: ⁊ nisi alterū istoz duozū haberet:
nō haberet ppo^m qd intendit. Sz qd
ad intēdēm Boe. dico q Boe. intēdit
pbare q nō est dīa nūalis diuinarū p
sonarū. ⁊ hz sparsim in pncipio illi libel
li de trīnī. possint hī tales pponēs: vī
tū q velit sic arguē in nūo. varietas ac
cidentiū differentia facit. sed in psonis
diuinis nulla ē talis varietas accētium
qz forma simplex sōm esse non pōt. igit
ibi nō est dīa nūalis. videret ar^m nō va
lere nisi ipe intenderet q sola accidētia
possent distinguere nūaliter. sī. n. distin
ctio nūalīs pōt esse p aliqua alia. g ex
negatōe accētis nō sequit negatio distin
ctionis nūalis. Dico q oēm distinctio
nem numeralē cōcomitat distinctio ac
cidentiū. ⁊ ppterea vbi nulla pōt eē ac
cidentiū varietas: ibi nulla pōt eē distin
ctio nūalis. ⁊ ex hoc patet argumētū bo
eci tenere q cū nō possit in diuinis esse
accētis aliqd nec accētīū varietas ibi nō
pōt esse distinctio nūalis vel differētia
nūalis. nō sicut a cā pēsa negata ad ne
gationē illi⁹ cui⁹ est cā. sed tanq a necio
pcomitante ad negatōem illi⁹ qd necio
pcomitatur. Sed quō ad intēdēm ē
verū q varietas accētium facit dīam
nūalem. dico q facit aliquā differentia
sed nō primā: ⁊ necessario pcomitatur
oēm. ⁊ ita hz intelligi q facit differētia
numeralē. nec vī ista glo. extorta a lra:
sed lra ipa facit vt sic intelligit cū opor
teat eas necessario exponere qd ipe sub
dit ibi de loco. nō enim ē locus pmiū di
stinguens duo indiuidua ad inuicē. nec
loquēdo de loco q est passio locātis nec
de loco q est passio locati. s. de vbi dere
licto in locato. cum g oporteat exponē
locū p quātitate sōm opionē suā quid
malī ē exponere facit differentia p face
re nō primā: sed facere aliquā ⁊ pcomi
tari primā. Ad dān. patet p ipm in fi
ne. c. illi⁹: vbi exponit quō intelligit ibi

accētis: dicens: qcunq in aliquib⁹ earuz
que vni⁹ speciei hypostasum sunt. cōce
do igit q qcquid ē extra rōem p se ipsi⁹
nāe specificē: ⁊ nō est p se pns nām illaz
est talī nāe accētis. ⁊ hoc mō quicqd po
nitur indiuiduās est accētis. nō tū est p
prie accētis sicut aliū intelligunt: ⁊ q ipse
nō intelligat p prie de accidēte patz per
ipm. j. li. sententiariū. c. vlij. Intelligim⁹
enim qm pe. ⁊ pau. sunt eiusdem nāe et
cōem hnt naturā. ⁊ paulopost: neqz. n.
he hypostases in se inuicē sunt. seorsuz
aut vnaqueqz ⁊ fm ptem. i. fm seipam
sepata ē plurima sepantia eā ab altera
bns. etenim loco distāt ⁊ tempe differt
⁊ mēte diuidunt ⁊ vīute ⁊ forma. i. fig^a
⁊ habitu ⁊ cōplexione ⁊ dignitate ⁊ ad
inuetionib⁹ ⁊ omnibus distinctis chara
cteristicis ppietatib⁹. ⁊ ibidit notabile:
Plus aut omnibus eo q nō sunt in se in
uicem sed sepatim sunt. vñ ⁊ duo ⁊ tres
hōies dicunt ⁊ multi. hoc aut in omī vi
dere ē creatura. Nota valde qd dicit:
q plus q characteristicis ppietatibus
differūt hypostases create p nō in se in
uicem esse sed sepatim. ⁊ p opp^m ibidez
statim dicit: Hypostases trinitatis in se
inuicē esse eā cui⁹ est vnitas nāe p suppo
sita distinctōi psonali ex di. 2. pmi. est g
diuisio nāe in suppositis creatis pma et
maxima rō distinctōis. Ad auic. dico
q pēcillissime p siderat qdditatē inquan
tum nihil includit qd nō p tinet ad p se
rōem quidditatis eius. ⁊ hoc mō equi
nitas tū est eqnitas: et nec vna nec plu
res quantūcunq vnitas eius nō sit alia
res addita: sed necessario psequat istam
entitatē: sicut ⁊ oē ens fm quantūcūqz
entitatez psequitur p pila vnitas. nō tū
ista vnitas est intra formale rōem quid
ditatis vt qdditas ē: sed est qī passio cō
sequēs quidditatē: ⁊ omne tale apud eū
vocat accidens. ⁊ hoc mō pbs qnqz ac
cipit accidens: a quo dicit fallacia accē
tis p omī eo qd est extra rōem formale
alterius. omne aut tale est extraneū illi

alī ex ppatōne ad aliud. et h^o oīa acci-
dit generi: et qd sit indiuiduās accidit
nāe specificē: s; nō sic ipsi intelligūt d ac-
cidere: et iō ibi ē equuatio de accēte.

Quinto quero

Utrū sba mālis sit hec et idē
nidua p mām. q sic: qz fm phm. 5. me.
c. de vno. Unū numero sūt qz mā vna
et. Cōtra. 2. meta. Antiq trāslatōis in
fundamēto nāe nihil est distinctū. s; qd
nō est fm se distinctū nec diuersū nō p-
t ee pma rō distinctōis uel diuersitatis. s;
mā est fundamētū nāe oīo indistinctū
et indeiminatū. q nō pōt ee pma rō disti-
ctōis uel diuersitatis alterius.

Hic dicitur q sic: qd mā
xime tenet pp
multas auctes arif. q hoc vident sonar
quarū vna est in. 7. meta. q generās ge-
nerat aliud ppi māz. callias inqt et for.
sunt diuersa qdē ppter mām idē vō spē
nā indiua ē spēs. Itē in. 7. c. de pib?
diffinitōis: qd qd erat esse in qbusdā s;
stārgs idē ē. qcunq vō in mā sunt ul ac-
cepta sunt cū mā nō idē et idē vī in. 8. c.
3. nā aia et aie ee idē hō et hois ee nō idē
nisi et aie ee hō dicat. q vī q mā sit extra
rōnem qdditat et cuiuslibet hntis p qd
ditatē: et ita cū sit in enib? aliqd vī esse
ps indiuidui siue indiuiduatio totū. qd
qd est in indiuiduo qd repugnat rōi qd
ditatis oīo hoc pōt poni p^o rō indiua
di. qre et. Pre^o. xij. meta. pbat q non
pnt esse ples celi. si inqt essēt ples celi ut
hoies foret p^o qd circa vnūqdeq specie
v^o numero vō multa. s; qcunq inqt nu-
mero sūt multa hnt mām. qd aut quid
erat esse nō hz mām p^o mū. endelechia e-
nim v^o genē et rōe et nūero p^o mouēs i-
mobile ens ista rō qcludit vnitas celi
ex vnitate motoris: et vnitas motorū nō
tū spē s; numero. ppter hoc q nō habz
mām nō vī valere nisi distinctio nūalis
fieret p illā. q et. Pre^o pmo ce. et mun.
Lū dico celū dico formā cū dico h celū

dico mām. Cōtra istud pmo p aucte
eiusdē phi. 7. meta. c. de pibus diffinit
onis. palā aut q aia quidē sba p^o. cōp^o
vō mā. hō vō aut aial qd ē ex vtrūq ui-
lūter coruscus et socrates supple ex his
Siqdem aia dupl^o dī. et postea sūdit. si
vō aia hec et corp^o h ut et hō quidē vī et
singularē. et an in eodē. c. hō et equ^o et q
ita in singularib? nō sunt sba. i. for^o sec
sū qddā totū. i. ppositū ex hac matia ei
hac rōe. vbi p ly hac nō intelligit māz vn-
formē et singularē s; deiminatā. alio qn
p dicit sibi ipsi. vñ subdit ibidē et ut vñ
et subdit postea ex vlti^o mā socrates iay
est et. Pre^o idē p eundē. i. 2. meta. c. 4.
ubi vult q p^o sūt eadē sicut pncipia et
hoz inqt q sunt in eadē spē diuersa n
spē s; qz singulariū aliud tua mā et mo-
uens et spēs et mea. s; tū rōne vñ eadem
q ita pcedit distinctōem forme sic mē i
pticulari et ita vnitate mē in cōi sic for-
me. et ideo oportet adhuc querē q^o ma-
teria sit hec. Preterea sicut pbatur ex
multis locis. 7. meta. ca. de pibus diffi-
nitōis materia est de eētia substantie
pposite pura hois. et nō est tale ppositū
p cise essentia forme. ergo sicut illud cō-
positū non pōt de se esse hoc ex pma. q
ita nec mā que est ps eius est d se hec: q
nō p^o eeppo^o cōe et eiusdē rōis in diuers
qn qdlibet qd est de essentia eius posset
esse eiusdē rōis cū eis. Pre^o p rōem
materia est eadē in generato et corrupto
q habet eandē singularitatē in genito et
corrupto. Et si rñdeas q nō sit eiusdē
speciei in genito et corrupto arguo sicut
pmo cōtra quātitatē interminatā. et ita
erit generato circularis. pmo ignis ex a-
qua. 2° aque ex igne aqua pmo corru-
rupta et aqua secūdo genita habent ean-
dem materiam et sunt eiusdē spē. ergo
sunt realit hec aqua. igit p^o mūz reddit na-
turaliter idē numero quod est ptra eos

Quia vero solutio auctoritatū phi-
losophi ad oppositū requirit solutōnem
sexte questionis.

Exto qro ^{utru}

tia mālīs sit indiuidua p ali
quā entitatē positiuam p se

deiminate nām ad singularitatē. q nī
qz tūc illud deiminas ad illā nām hiet
se vt acc^o ad pōm. g ex nā specifica: 7 il
lo deiminate eēt vē 7 pprie ppo^m vnū:
qō ē incōueniēs. nā illud deiminas aut
eēt mā aut for^a aut ppo^m ex eis. qd cūqz
des est incōueniēs: qz tūc in pposito eēt
alia mā ab illa mā que ē ps nāe: vl alia
for^a ab illa forma q ponit ps nāe: vl ali
ud ppo^m q ppo^m nāe. Itē tūc singulare
ppo^m ex nā 7 illo p se deiminate eēt p
se vnū. g p se intelligibile: qō vī p phm
iū de aia: 7. vii. meta. vbi vī aperte vel
le q intellectio ē vlīs: 7 sensus vl sensatio
singularis. Itē si esset p se intelligibile
posset de ipō esse demratio 7 scia: 7 ita
de singularib⁹ eēt scia p pzia in qtuiz sin
gularia: qō negat phs. 7. meta. c. de pti
bus diffinitōis. Itē si includeret nām
specificā 7 illud p se deiminas posset p
se diffiniri p ista duo inclusa in rōe sua
7 ita eēt alia diffinitio indiuidui 7 alia
spēi: saltē addēs sup diffinitōez spēi: sic
diffinitio spēi addit sup diffinitōem ge
neris. Oppo^m: oē inferi⁹ includit in se
aliqd qō nō includit in intellectu suplo
ris: alioqn pcept⁹ inferioris eēt eque cōis
sic cōcept⁹ supioris: 7 tūc p se inferi⁹ nō
eēt p se inferi⁹: qz nō subesser cōi 7 supi
ori. g aliqd p se includit in rōe indiuidui
qō nō includit in rōe nāe. illud aut iclu
sum ē entitas positia: ex solone p^o. q. 7
facit vnū p se cū nā ex solutōe qre. q. g
est p se deiminas illā nām ad singulari
tatem siue ad rōem illius inferioris.

Hic dicitur q nā specifica
de se est hec: 7
tū p qritatē pōt eē nā cōis in pluribus
singularib⁹: siue qritas pōt esse rō qre
plura singularia pnt eē sub nā. p mū sic
declarat: spēs spēa^m de se ē athō. g 7 in
diuisibil. Et hoc pfirmat p illud Por.

Dndentib⁹ nobis a gnālissimis ad spēa
lissima iubet pō qdē. 7 si possibile eēt
diuisionē esse vltiorē hui⁹ nāe nō eēt
qdēndū in illa nā. g 7ē. Itē Boe. li. vii.
uifi. enumerās oēs diuisiones nō tū p
se 7 etiā p accōis nō enūat diuisionē spe
ciei in indiuidua. g nā specifica nō ē hec
p aliqd aliud. Itē si aliq realitas esset
in indiuiduo pter solā nām specificē nāe
spēs nō diceret totū eē indiuiduoz: qō
est p porphy. Itē 2^m declarat qz l⁹ qnti
tas nō sūt formāl rō diuisiōis aliquid in
pres sbiue: tū qn totū qritatiū diui
dit in pres qritatiuas nā diuidit p se in
illa q sunt eiusdē rōis. idē. n. est p m^o di
uisionis in aliq 7 p m^o distinctōis illoz
diuidentiū. g sicut ipa qritas est p m^o di
uisionis: ita est p m^o distinctōis illoz di
uidentiū. 7 ille sunt pres sbiue nāe cōis
g qritas est p m^o distinctōis talis p m^o.

Qualit⁹ aut ista duo mēbra pnt stare
sū p p ex^m: qz fm phm. j. phy. sba de se
est indiuisibilis: loqndo de pib⁹ eiusdē
rōis. 7 tū adueniēte qritate ē partibilis
in pres tales: imo tūc hēt tales pres: ita
g pōt nā spēi eē de se hec: 7 tū p qritatē
adueniēte sibi extrinsece esse hec 7 hec.

Ista positiō vī posse hēre duplicē intel
lectū. vnū q sba mālīs in qtu diuinsi
tur essentialit⁹ a qritate maneat eadem
oīno nō distincta fm rōem sue pprie 7
essential entitatis: 7 tū recipiat multas
qritates: 7 recipiēdo eas cū eis pstituat
mīta singularia. hoc ē dictū planis ver
bis qz ead sba mālīs in se nō diuisa nec
distincta informat multis qritatib⁹ 7
ex hoc sūt multa indiuidua sub specie.

Alio⁹ pōt intelligi q ista sba mālīs q
de se esset hec circūscripta oīni qritate
postea qritate informatē erit hec 7 ista
ita q nō tū recipit qritates distinctas
sed ipa hēt distinctōem in se in entitate
sua sbali: ita q ista sba q subicit illi qn
titati 7 distinguif ab ea essentialit⁹: nō ē
illa q subest aliq qntitati 7 distinguif ab
ea essentialit⁹: licz tū istud. f. q hec nō sit

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

illa nō possit esse sine q̄ritate i hac ⁊ in illa. Prim⁹ intellect⁹ vī impossibilis: qz ex eo sequunt incōueniētia in theo^a metaphisica ⁊ scia nālī. i theo^a. s. q nō sit ppriū eētie diuine esse hanc: sic q ipa exis vna in se dīstincta possit eē in pluribus suppositis dīstinctis: qd tñ nō intel ligit cōiter nisi de psonis tñ relatiue dī stinctis. h aut poneret q vna nā sbalis nullo^o in se dīstincta hiet plura supposita re absoluta dīstincta. 2° sequit q nō possit aliq sba panis ⁊ vini transbari i corp⁹ ⁊ sanguinē nisi tota sba vini trās substantiaret: qz vinū nō transbatur nisi fm sbam suā. naz q̄ritas manet eadē ⁊ p te sba q est in h^o vino ē eadē illi q ē in illo vino. idē aut nō est transbatū ⁊ nō transbatū. ḡ rē In me^a sequunt incō ueniētia. p^m: qz poneret idea psonis vel plus q̄ idea quaz posuit plo. plo. n. po suit idea esse nām p se exntē separatā sine accitib⁹ sic sibi iponit a pho in q eēt to ta nā spēi: q fm q iposuit sibi aris. dice ret de q̄libz indiuiduo p̄dicatiōe forma li dicere: hoc ē h^o. hec aut op. dicit hāc sbam dici de q̄libet h^o spēi p̄dicatiōe di cēte: hoc ē h^o. ⁊ tñ eē sub hoc accitē ⁊ il lo. h ḡ op. ponit tantā cōitatē quātā po suit plo in idē. 2°: qz p istos duo acci tia eiūsdē spēi nō pnt eē in eod sbo si fu erint accitīa absoluta: qz fm eos seqret p̄dictio manifesta: q. s. idē eēt in actu ⁊ po^a fm idē. oppo^a aut sequit ex isto: qz ead nā erit in actu fm mltos act⁹ eiūsdē spēi. ⁊ iuxta h^o pōt inferri impossibile ad metaphisicū: inq̄tū ptinet ad p̄siderati onē metaphisici. s. q̄ due q̄ritates dīmē siue eiūsdē rōis sūt idē pficerēt q̄mūz qd est p̄pziā rōnem q̄ritatū dīmēsiuarū eiūsdē rōis loq̄ndo fm intentōem meta phisici. 3° in scia nālī sequunt duo in cōueniētia. p^m q nulla sba nālīs pōt ge nerari ⁊ corūpi. nō quidē gnāri: qz si h lapis ē erit in eo ois sba q pōt eē in lapi de q̄cūqz pōt tñ huic sbe lapidis acq̄ri rōta q̄ritas ⁊ tāta nā alia. acq̄sūto autē

noue q̄ritati nō est gnārio. p̄z ex imūle gnāriōis. ḡ rē. Sūtr hoc lapide manēt manet nā lapidis specifica i isto. ois aut nā lapidis ē ista nā. ergo manēt ista nā manet ois nā: ⁊ sic nlla corūp̄t. 2° se quit qz fm fictōem ill⁹ maledcī auer de vnitare intelcō in oib⁹ hōib⁹ possit sic fingi de corpib⁹ tuo ⁊ meo sic de lap dib⁹ illo ⁊ isto: tñ nō fm fidē s̄z s̄z phia: necario tenēdo aliā ⁊ aliā aiām intelcō etiaz nō pōt poni nā humana eē de li athō. ⁊ tñ aliā ⁊ aliā p q̄ritatē: qz i isto hōie ē alia ⁊ aliā for^a sbalis pcedēs nā liter q̄ritatē. ⁊ iō ad istā instantiā tanq̄ insolubile nō nitunt ipi r̄nder: ⁊ iō trā ferūt se ad aliā hōgenea lapidē vl aquā ⁊ tñ si hient aliqd p se ex rōe nāe specifi ce athō ita pcederēt de hōie sic de lapi de. pnt igit vidē q nulla sit p̄n^a ex quib⁹ pcedūt cū ex eis sequit manifestā impossi bilia. 2° intellect⁹ vī destruc seipm: qz illud qd est de se h^o illo^o q̄ exposituz est pus aliqd eē de se hoc est de se cui repug nat p se diuidi i plures ptes sbūas: cui etiā repugnat de se cē nō h^o. tle p nihil adueniēs pōt diuidi in plures ptes: qz si sibi ex se repugnat diuidi: sibi repugnat ex se aliqd recipe p qd fiat nō hoc. dices ḡ nām cē de se hāc fm intē^m p̄expositū de nā q de se ē hec: ⁊ tñ ipam posse esse hāc ⁊ aliā alio adueniēte ē dīcē p̄dcoria ⁊ h^o p̄z in ex^o posito i illa positiōe: qz lz sba mālīs nō sit ex se diuisa in ptes eiū dem rōis: tñ ipa nō ē de se indiuisibilis in ptes tales: qz si eēt de se diuisibilis: hoc ē repugnaret ei diuisio: nō posset recipe q̄ritatē q̄ formalit diuidit in tales ptes qd p̄z. nā aia q de se ē indiuisibilis h^o mō nō pōt recipe q̄ritates sic nec ptes. vī ḡ deceptio in p̄ntia hac: nō ē de se tale. ḡ ē de se nō tale. fallacta p̄ntis. vē. n. sba s̄z aliquā pos: tōz nō ē hñs de se ptes eiū dem rōis: ⁊ tñ nō est de se nō hñs tales ptes eiūsdē rōis: ita q̄ repugnat sibi hie ptes: qz tūc nō posset recipe formalit p aliqd sibi adueniens tales ptes: ⁊ ita nā

spēi spā^{me} n̄ ē de se hec sic nec aliq̄d dīfī
bīle ex nā sua ē d̄ se h̄ ita q̄ repugnet sī
bī de se dīdī i ptes: q̄ tūc n̄ posset recipe
aliq̄d p qd̄ formalr ppetēr sibi tal̄ dīfīo

Ad qd̄em q̄ r̄ideo q̄ sic. ad
qd̄ sic arguo: sic
vnitas in cōi p se psequit̄ entitatē in cōi
ita q̄cūq̄ vnitas per se psequit̄ aliquā
entitatē. q̄ vnitas simplr q̄lis ē vnitas i
diuidui sepe pus desc̄pta. s. cui spūgnat
diuisio i plures ptes s̄biuas. 7 cui repu
gnat nō ē h̄ signatū sī ē in entib̄ sicut
ois opī. supponit̄ psequit̄ p se aliquā en
titatē: nō aut̄ psequit̄ p se entitatēz nāe:
q̄ illi est aliq̄ vnitas ppria 7 p se real:
sic pbatū ē in solone p̄. q. igit̄ cōsequit̄
aliquā entitatē aliā deimīnante istā: et
ista faciet vnū p se cū entitate nāe: q̄ to
tū cū ē hec vnitas pfectū ē de se. Itē
ois dīa differētū reducīt ad aliq̄ p̄ dī
uersa: alioq̄n nō eēt stat̄ in dīntib̄, sed
indīuidua pprie dīnt: q̄ sūt dīuersa. alī
qd̄ idē entīa. q̄ eoz dīa reducīt ad aliq̄
p̄ dīuersa. illa p̄ dīuersa nō sī nā in illo
7 nā in isto. q̄ nō est idē q̄ aliq̄ pueniūt
formalr 7 q̄ dīnt realr: s̄ idē possit eē
dīstīctū realr 7 pueniēs realr. multuz
.n. refert eē dīstīctū 7 esse q̄ aliqd̄ p̄ dī
stīgnit̄. q̄ sic erit de vnitate. igit̄ pter na
turā in h̄ 7 in illo s̄ aliq̄ quib̄ hoc 7 il
la dīnt. hoc i illo: 7 h̄ in isto. ista n̄ pnt
eē negatōes ex 2^a. q. nec aliq̄ accī ex. 4.
.q. q̄ erūt aliq̄ entitates positīue p se dēi
minātes nām. Cōtra p̄mā rōem obz:
q̄ sī ē aliq̄ vnitas real̄ minō vnitate nu
merali aut ē alīcuī in eod̄ vno nūalīter
aut in aliq̄ alio. nō in eod̄ in nūo: q̄ qd̄
qd̄ ē in eodē nūo ē vnū nūo nec ē in du
obus: q̄ in eis nībīl ē vnū nūo realr: q̄
hoc ē ppriū suppositis in dīntis: sic ex
posituz ē dīctū Dam. s. R̄ sic dēm est
in solone p̄. q. de hac mā q̄ nā est prius
nālī q̄ hec nā: 7 vnitas ppria p̄is nām
vt nā por ē nālī vnitate ei⁹ vt hec nā:
7 s̄ ista p̄sideratiōe est de ea p̄sideratio
metaphysica: 7 assignat̄ dīfī ei⁹: 7 sunt

ppōes p se p̄ in eod̄. q̄ qd̄ ē idē nūo est
aliq̄ entitas quā cōsequit̄ minor vnitas
q̄ sūt vnitas nūalis 7 ē real. 7 illud cui⁹
ē vnitas tal̄ formalr nō ē de se vnū vni
tate nūali. pcedo q̄ vnitas real̄ nō est
alīcuī entitatī exītis i duob̄ indīduis:
s̄ in vno. 7 cū obzicis qd̄qd̄ ē in eodē in
diuiduo nūo ē idē nūo. R̄n̄: p̄ i alio
s̄lī m̄ifestiori qd̄qd̄ ē in vna spē ē vnū
spē. color q̄ in albedine est vnū spē. q̄ nō
h̄ vnitatē minōrē vnitate spēi nō seq̄t̄.
nā sic als dēm ē. s. in. j. li. c. de attribut̄:
soluēdo p̄ dubiū. aliqd̄ pōt dīci aiātū
denōiatīue: vt corp⁹. vel p se p̄ vt h̄. 7
ita sup̄ficies dī alba denōiatīue. sup̄fici
es alba dī alba p se p̄: q̄ s̄bī includit
p̄dicatū. ita dīco q̄ pōle qd̄ p̄hīt p actu
ale informat ab isto actuali: 7 p h̄ ifor
mat ab ista vnitate p̄ntē illaz actualita
tem siue illū actū. 7 ita ē vnū vnitate p
pria illi actual: s̄ denōiatīue ē sic vnū
nō aut̄ ē de se sic vnū nec p̄ nec p̄ prem
cēntialē. color q̄ in albedine ē vnū spē s̄
n̄ de se nec p se nec p̄ s̄ denōiatīue t̄m.

Dīa at̄ specifica ē vna spē p̄: q̄ sibi p̄
repugnat dīuidi i plura spē. albedo est
vna spē p se s̄ nō p̄: q̄ aliqd̄ īnt̄secū
sibi vt p illā dīam. ita pcedo q̄ qd̄qd̄ ē
in isto lapide ē vnū nūo vel p̄ vel p se
vl̄ denōiatīue. p̄ forte vt illud p qd̄ vni
tas tal̄ puenit huic p̄posito p se vt h̄ la
pis cui⁹ illud qd̄ est p̄ vnū hac vnitate
est p se ps denōinatīue t̄m vt illud pōle
qd̄ p̄fīcīt isto actuali: qd̄ q̄sī denōiatīue
respīcīt actualitatē ei⁹ 7 vnitatē sīlīter.
Alīcrī declarādo solonez istā q̄ sūt ista
entitas a q̄ sūt vnitas ista p̄fecta p sīle ad
entitatē a q̄ sumit̄ dīa spē p̄ pōt declarī
nā dīa qd̄ē specifica siue entitas a q̄ su
mit̄ dīa specifica pōt p̄parī ad illud qd̄
ē īnfra se vl̄ ad illud qd̄ ē sup̄ra se vl̄ ad
illud qd̄ ē iuxta se. p̄ dīe specificē 7 illi
entitatī specificē repugnat p se dīuidi in
plura eēntialī spē vl̄ nā. 7 p hoc repug
nat toti cui⁹ illa entitas est p se ps. Ita i
p̄posito huic entitatī idīduali spūgnat

pmo diuidi in q̄scūq; ptes subiectiuas
 ⁊ p ip̄am repugnat talis diuīsiō p se to
 ti cui illa entitas est ps: ⁊ t̄mmodo est
 oīa in h° q̄ illa vnitas n̄ae specifice mī
 nor est ista vnitate: ⁊ p̄p̄i hoc illa nō ex
 cludit oēm diuīsiōnē que ē fm ptes q̄ri
 tatūas: sed t̄m illa diuīsiōnē que ē par
 tium essentialiū. ista autē excludit oēm.

Et ex hoc p̄firmat satis p̄po^m. qz ex q̄
 quecūq; vnitas minor vnitate ista hēt
 entitatē p̄p̄iā quā p se p̄sequit: non vī
 pbabile isti vnitati p̄fectissime negare
 p̄p̄iā entitatē quā p̄sequit. Compan
 do autē ad illud qd est supra se: dico qz
 illa realitas a qua sumit oīa specifica ē
 actualis resp̄u illi realitatis a q̄ sumit
 genus vel rō generis: ita qz hec realitas
 nō est formalis illa: alioq̄n in diuīsiōne
 eēt nugatō: ⁊ solū gen⁹ sufficiens diuīsi
 ret: qz indicaret totā entitatē diuīsiōni si
 ne oīa. q̄nq; t̄m illud q̄bens est aliud a
 forma a q̄ sumit rātō generis: q̄n. s. sp̄s
 addit realitatē aliquā sup nām generis
 q̄nq; aut nō est res alia sed t̄m alia for
 malitas vel ali⁹ p̄cept⁹ real⁹ eiusdē rei: et
 fm hoc aliq̄ oīa specifica hz p̄ceptū nō
 simplr simplicē: puta q̄ sumit a forma.
 aliq̄ hz p̄ceptū simplr simplicem: q̄. s. su
 mit ab vlti⁹ abstractiōe forme: de q̄ ol
 stinctiōe oītarum specierū oēm ē ol. iij.
 p̄mi li. qualis aliq̄e oīe specifice inclu
 dunt ens ⁊ aliq̄e nō. q̄ ad h° ista reali
 tas indiuidui ē filis realitati specifice qz
 est q̄si acc⁹ deiminans illā realitatē sp̄ei
 q̄l possibile ⁊ pōlem. sed q̄ ad hoc dīssi
 milis: qz ista nunq̄ sumit a for⁹ addita
 sed p̄cise ab vlti⁹ realitate for⁹. q̄ ad ali
 ud etiā ē dīssile: qz illa realitas specifica
 p̄stituit p̄po^m cui⁹ est ps in esse q̄dditati
 uo: qz ipsa ē entitas qdam q̄dditatiua.
 ista at entitas indiuidui ē p° diuersa ab
 oīi entitate q̄dditatiua. qd pbat ex h°
 qz intelligēdo quācūq; entitatē q̄ddita
 tiuam loq̄ndo de q̄dditatiua entitate li
 mitata nō hī in q̄dditate intellecta: vñ
 ip̄a sit hec. q̄ illa entitas q̄ de se ē hec: est

alia entitas a quidditate vel ab entita
 q̄dditatiua. nō pōt q̄ p̄stitue totū cui⁹
 ps in eē q̄dditatiuo: s; in eē alteri⁹ rōi
 Et qz apud p̄m q̄dditas oī for⁹ frequ
 vt p̄. v. meta. c. de cā. ⁊ i. vñ. c. de p̄l
 diuīsiōis: q̄ in q̄buscūq; nō est mā te
 est qz q̄cqd ē cū eo cui⁹ est: sic exponet
 quēdo de mā ⁊ for⁹. ⁊ mā apud euz v
 cat q̄dlibz hīs q̄dditatē p̄ctam. ⁊ Bo
 vult qz nulla for⁹ pōt eē s̄bm accētis
 li. de trī. qz for⁹ oī in qd de q̄cūq; alie
 ⁊ si hūanitas sit s̄bm hoc nō cōuenit
 inq̄rū est for⁹. hūanitas q̄dē nō est for
 alteri⁹ p̄tis p̄positi vt forme vel māe:
 toti⁹ p̄positi h̄ntis q̄dditatē p̄ctam su
 in q̄ est q̄dditas p̄ctatō oīs realitas sp
 cifica p̄stituit in eē formalis: qz i esse q̄
 ditatiuo: ⁊ realitas indiuidui p̄stituit i
 cise in eē māli hoc ē in eē p̄cto. ⁊ ex h
 quit illa lo⁹ qz ista entitas essentiali
 formalis: ⁊ illa mālis: qz ista p̄stituit i re
 ne subijcibilis: ⁊ illa in rōe p̄dicabilis p̄c
 se. p̄dicatū aut formale hz rōem forme
 ⁊ subijcibile hz rōem māe. Cōpande
 vō ad illud qd ē iuxta se. s. oītam specif
 cam hz q̄nq; possit eē nō p° diuersa ab
 alia sic est illa entitas q̄ sumit a for⁹: t̄m
 vlti⁹ oīa specifica est p° diuersa ab alia
 illa. s. q̄ hz cōceptū simplr simplicē. ⁊ q̄
 ad hoc dico qz oīa indiuidua affilatur
 oīe specifice vltimo sumpte: qz oīs en
 titas indiuidua est p° diuersa a q̄cūq;
 alio. Et p h° apparet ad istā obiectōz.
 obi. n. aut hec entitas ⁊ illa si eiusdē rō
 nis aut nō. si sic: q̄ pōt ab eis aliq̄ entitas
 specifica abstrahi. ⁊ de illa q̄rendū est p
 qd p̄bit ad hāc entitatē ⁊ illā. si o se pa
 ri rōne potuit eē stat⁹ in nā lapidis. si p
 aliud: igit erit p̄cessus in infinitū. si aut
 alteri⁹ rōis: igit ⁊ p̄stituta erūt alterius
 rōis: ⁊ sic nō erūt indiuidua eiusdē sp̄ei.

R⁹: oīe specifice vltime sunt p° diuer
 se: ⁊ iō ab eis nihil vnū p se cōe pōt abs
 trahi: nō t̄m p̄p̄i hoc sequit qz cōstituta
 sine p° diuersa: ⁊ nō alieui⁹ vñ⁹ rōnis.
 Aliq̄. n. equalit⁹ dītingui pōt intell⁹ g

dupl'r. vel qz eqli' incopossibilia. s. qz n
pnt inee eidē. uel qz eqli' in nullo pueni
unt. 7 pmo mō uezz est q' distincta si eq
diuersa sicut ipsa distinguētia. nō. n. pnt
distinguentia eē incopossibilia qn etiāz
distincta sūt incopossibilia. 2° vlr est i
possibile: qz distincta nō solū includunt
distinguētia: s; etiā aliqd qd est qst potē
tiale respcū distinguētia. 7 tñ distinguē
tia in eo nō pueniūt sic vñ est de oīs
pmo diuersis. ita rñdeo de entitatibus
individuātib' q' sūt pmo diuersa. i. i. nllq
nuō eodē pueniētia. 7 tñ nō o3 distincta
simpl'r eē diuersa: sic tñ ille entitates sūt
incopossibiles: ita etiā individua hñtia il
las entitates. Et si qras q' ē ista entitas i
didualis a q' sumit oīa individualis. ē ne
mā uel for^a uel ppo^m. R^o. oīs entitas
qdditativa siue prialis siue total' alicui
generis est de se indifferēs ut entitas qd
ditatiua ad hāc entitatē 7 illaz ita q' ut
entitas qdditatiua est nālī por ista enti
tate ut est hec. 7 ut por est nālī sicut nō
puenit sibi eē hāc ita non repugnat sibi
ex rōe sua suū oppositū. 7 sicut ppo^m n
includit suā entitatē q' est hec inqñtum
nā. ita nec mā inquantū nā includit suā
entitatē q' est hec mā. nec for^a inqñtū nā
includit suā. q' ista entitas nō est mā uel
for^a. nec ppo^m inqñtū qd3 istoz est nā.
s; est vltima realitas entis qd ē mā uel
qd est forma uel qd est ppo^m. ita q' qdlz
cōe 7 tñ deiminabile. ad hec pōr distin
guē qntūcūq; sit vna res in ptes realita
tes formaliter distinctas: quaz hec for
malit' nō est illa. s; hec ē formalit' entitas
singularis. 7 illa est entitas nāe formalit'
nec pnt iste due realitates eē sicut pnt eē
realitates vñ accipit' gen^o: 7 realitas vñ
accipit' oīa ex quib' realitas specifica ac
cipit'. s; sp in eodē siue pte siue toto sunt
realitates eiusdē rei formalit' distincte. Et
p hoc pz ad ar^m p^m pncipale qd pcludit
q' oē individuū in q' nā est pbiibil' ē pposi
tius illa nā. dico q' ppo^m pōt intelligi pro
prie put est ex re actuali 7 re potentiali

uel min^o ppe put est ex realitate 7 reali
tate actuali 7 potēiali in eadē re. p^o nō
ē individuū ppositius respcū nāe specificē
qz nullā rē addit: qz nec māz nec formā
nec ppo^m sicut pcedit ar^m. 2° est neōio
ppositiū: qz illa realitas a qua accipit' oīs
ferētia specifica potential' est respectu h'
realitatis a q' accipit' oīa individual'. sicut
si cēt res 7 res. nō. n. realitas specifica
ex se h3 vñ p identitatē includat realita
tē individualē: s; tñ aliqd 3^m includit am
bo ista p identitatē. Et hec est talis ppo^m q'
lis nō pōt stare cū simplicitate diuina. il
la. n. nō tñ nō ppatit' pponem rei 7 rei a
ctualis 7 potēialis: s; nec realitatis actu
alis cū realitate potēiali. pando enim
qdcūq; eēntiale ad qdcūq; eēntiale i ol
uūis est formalit' infinitū: 7 iō ex se h3
vñ per identitatē includat qdcūq; qd pōt
secū eē sicut frēqnter tactū ē supra i prio
li. q. de attributis soluēdo ar^m pncipale
p^m q' nō sūt pncise illa extrema eadē pfcē
qz aliqd tertiū includit vtrūq; pfecte
s; in pposito nec entitas specifica inclu
dit p identitatē entitatē individualē.
nec ecōuerso: s; aliqd tertiū tñ: cui' ista
ambo. q. sūt p^o p se ptes includit ambo
ista p identitatē. 7 ita tollit ista ppo^m perfe
ctissima q' est ex re 7 re nō tñ oīs. vlr enī
qdcūq; nā nō est de se hec s; deiminabil'
ad eēndū hec siue deiminat' p aliā rē qd
est ipossibile in qdcūq; siue p aliā reali
tatē nō est simpl'r simplex. Ad 2^m cōce
do q' singulare est p se intelligibile quā
tū est ex pte sui. si aut' alicui intellectui n
sit p se intelligibile puta nro de hoc al.
saltē nō est incopossibilitas ex pte singu
laris qn posset intelligi sicut nec ex pte
solis est ipossibilitas vidēdi vel vñōis
in noctua s; ex pte oculi. Ad illud d
diffinitōe dico q' si aliqua rō possit exp
mere qdqd puenit ad entitatē individuū: n
tñ illa rō erit pfecta diffinitio: qz non ex
primit q' qd erat eē. 7 fm phm. i. thop.
Diffinitio est exprimēs rē. 7 iō pcedo q'
singulare nō est diffinibile diffinitōe a^o

1° et 2° sig^o
 h. m. m. m. m. m.

a diffinitioe sp̄i. et tñ est p se ens addens
 aliqua entitatē entitati sp̄i: s; illa per se
 entitas quā addit nō est entitas q̄ddita
 ua. Per hoc p3 ad altā de scia et dñō
 stratōe: qz diffinitio sibi est me^m in demō
 stratōe potissima. singulare autē nō hēt
 diffinitioem. ppriā s; tñ diffinitioem spe
 cieī. et ita nō est de ipso demōstratio pro
 pria: s; tñ demōstratio q̄ est de sp̄e. n. n.
 habet aliquam passiōē ppriam: s; tñ
 passiōē specieī.

Ad argumēta pro

opi. cū pmo di q spēs est athoma dico
 q est athoma hoc est indivisibil in ples
 spēs. nō est tñ pure athoma: hoc est sum
 p̄r indivisibil. indivisibilitas. n. in ples
 spēs ppatit secū indivisibilitatē in plā eius
 de sp̄i. Et cū pbat indivisibilitatē per il
 lud platonis q iubet plo q̄scere rē. di
 co q diuisio aris. statū h3 ad spēs spālī
 simā: qz vltērius pcedē est in infinita q̄
 sunt relinquēda ab arte fm ipm. nō est
 enī ex pte indiuiduoz vñ sit eoz nūc^o
 cer^o: s; pnt eē infinita nō repugnātē rōe
 eoz. et si accipiat diuisio stricte put ē in
 illo qd requirit deimīnatas pres in multi
 tudine et magnitudine. hoc mō spēs nō
 diuidit in indiuidua. genus autē requirit d̄
 imīnatā multitudinē spēs. qz fm Boe.
 p^o diuisibile est in duo. quantū autē req̄
 rit deimīnatā magnitudinē. et ista p̄sup
 ponit deimīnatā multitudinē: qz sūt in
 toto due medietates. et si stricte accipiat
 diuisio put est in pres pportioem habē
 tes ad totū que uel p̄stituit ul sub eo cō
 tinentur in deimīnata multitudine uel
 magnitudine. spēs p se nō diuidit in idi
 uidua. Et p hoc p3 exponi tam plo qm
 por. si aut accipiat diuisio cōit. put ē in
 q̄cunqz p̄ici^o nām diuisi siue h3 talē p
 portioem ad totū integrādo siue in s̄bq̄
 ciēdo siue nō spēs p se diuid. f i indiuidua
 et reducīt ista diuisio ad gen^o apud boe.
 qz ille p̄ditōes et p̄prietates q̄s assignat
 boe. in diuisiōes generis pueniunt hūic

diuisiōi que est sp̄i in indiuidua. Ad
 aliud spēs dicit eē totū rē. dico q ibi eē
 accipit p q̄dditatio sicut Por. loquit
 in. c. de dīa. vbi vult q dīa p se nō recl
 pit magis neqz minus: et pbat ibi. eē. n.
 vnicūqz vnū et idē est nec intentōes nec
 remissionē suscipiēs accipit eē p q̄ddita
 te sicut phs. vñ. meta. aia et aie esse sūt
 idē. et qz ista entitas quā addit singula
 sup spēm nō est entitas q̄dditatio. dico
 q tota q̄dditas q̄ est in indiuiduo ē enti
 tas sp̄i. et ita spēs dicit to^m eē indiuiduoz

Ad ar^m p alio mēbro de q̄ntitate dico
 q ista ppo est falsa idē est pñ^m diuisibila
 tis et distinctiōis diuidētū p̄cept^o qdē f3
 se cōis spēs^o est rō diuisibilitatis eius in
 spēs. s; nō est rō distinguēdi spēs ab iui
 cē. s; spēs vna ab alia distinguīt p dīaz
 in q̄ntitatio aut diuisione tota q̄ntitas
 ut p̄fuse p̄tines oēs pres ē rō diuisibilitat
 in toto q̄nto. nō sic aut ē rō distinctiōis p
 tiū ad inuicē. s; hec q̄ntitas inq̄ntū dīstī
 cta in actu nō ē illa in actu q̄ ē i toto: qd
 ē deductū ultra q̄ dīso toto q̄to hōge
 neo h3 p q̄ntitatē dīsisio sit ita. tñ ista di
 uisio nō ē p^o dīsisio indiuiduoz. s; h3 s̄ba
 et illa hnt dīsisionē ab inuicē et distinctiōez
 inquantū h3 et hec p̄oz ē nālī distinctiōne
 inq̄ntū erāt pres distincti q̄nti p accūs. ac
 cidebat. n. eis cē pres. tñ facta dīsisio fm
 pres q̄dditatioes p accidens sit dīsisio f3
 pres s̄biectiuas.

Ad questionem p̄re

cedentē de mā p3 solo ad ar^o p̄ opi. cōce
 do. n. q mā absolute ut nā non est rō di
 stinctiōis nec indiuiduatōis. q̄dd. n. est
 nā in q̄cunqz genē totalis uel p̄tial^o nō ē
 de se hoc: et iō inq̄rendū est p qd sit hoc

Ad autē aris. 5. meta. vnū nūero
 rē. rñdeo q ibi accipit mām p illa entī
 tate indiuiduali q̄ p̄stituit in eē mālī. nō
 autem in esse formālī: prout quidditas
 dī for^o: qz ista entitas nō ē q̄dditatio.
 et ista expō p3 p illud qd subdit. spēs q̄z
 rō est vna rē. R^o. n. ibi sumit p q̄ddita

te que dī for^o respu^o eē indiuiduali. Per
idē pz ad illud de celo 7 h celo .qō cōfir
mar ppo^m. p idē ad illud .xj. metap. qō
pcedo q nō pnt eē ples motores pmi: qz
in p^o motore nō ē mā. h ē nō ē in eo ali^o
qd phēs ut mā uel aliqd aliud s3 ē de se
hoc sine alio phēte. nā talis pōtio n stat
cū pfecta simplicitate. 7 iō qdditas dei ē
de se hec. Ad illud. 7. meta. in eis q sē
sine mā qō dī ē rei ē idē cū eo cui^o ē. dī
co qd qd rei p^o ppari ad illud cui^o ē p se
7 p^o. 7 ad illō cui^o ē p se 7 n p^o. 7 vlr eo^o
q ē alīcui^o eo mō ē idē sibi. qz sic phs ar.
3. c. 7. singlm 7c. 7 qd qd erat eē dī singu
la sbe. si. n. illud qō nō ē ens nihil ē. qō
qd aut rei ē illud q p^o ref^o. 7 iō cui^o ē qd
p^o ipm ē idē ipsi p^o ē p se ipm ē idē illi
p se ē p accns sibi idē ē p accns. 7 iō il
li nō ē simplr idē. vñ. qō ipse vult in. 3. c.
q in pcis p accns nō ē idē qō dī ē cū eo
cui^o ē. nō mīz: qz in. 2. c. declarauit q nī
hil eoz est qō dī est nec diffinitio. hñs
aut qō dī ē p^o intelligi uel ipsa nā cui^o ē
p^o qō dī ē. uel suppo^m nāe ē est qō dī ē
p se lz nō p^o. p^o qō dī ē tā in mālib^o q i
imālib^o ē idē cū eo cui^o ē etiā p^o. qz p^o h3
qō dī ē. 2° hñs nō ē idē ipsi. qz includit
entitatē extra rōem sue qdditatē qō nō
est idē cū qō dī est p^o. qz qō dī ē nō est
eius p^o p eo q hñs illud includit entita
tē aliquā extra rōem ei^o qō est qō dī est
p^o. Ad ppo^m g phī dīco q in nō pstitu
tis cū mā hoc ē cū nō entitate indiuidu
ali phente qdditatē idē ē qō dī ē p^o cui^o
eo cui^o ē. qz tale cui^o ē nullā rōem inclu
dit extra rōem eius qō ē p^o qō dī ē. i cō
stitutis aut cū mā h^o est cū entitate indi
dualē phēte qdditatē nō est idē p^o qō dī
est cū eo cuius est. qz sic acceptū pmo n
hiet quod qd ē ex se s3 tñ p pte. s. p nāz
q phitur. s. p illā entitatē indiuidualem. n
igit ex isto hē q mā que est altera ps cō
positi sit extra rōem p se qdditatē. imo
ure ptinet ad qdditatē. 7 spēs hñs for
mā in vlr h3 pmo qō dī est 7 pmo ē idē
sibi: 7 iō n sicut q mā que est altera ps

cōpositi sit indiuiduā. s3 tñ sequitur d
mā que est entitas phēns quod pcessi.

Utrū aut carentia māe que est alte
ra pars inferat carentiā huius entitatis
indiuidualis fm phum. de hoc in. q. se.

Ad illud arī. qz generans generat a
liud ppter materiā. dīco q intentō phī
est sibi qz idee nō sūt necessarie ad genera
tōnem. quia tam distinctio gignētis a
genito q silatio geniti cū generante que
duo requirunt ad generatiōez vniocā
pnt hū sine eis. agētis. n. p^oculare ex fō
ma sua h3 vnde affilet sibi passum 7 ge
nerans genitū. 7 ex mā habet q sit disti
ctū a genito nō pncipalr. lz tñ sequat ne
cessario qz distinguit per materiā a geni
to: qz mā nō suā sed aliā pficit per for
mā terminantē generatiōem. sua. n. mā
iam pfecta est forma. 7 ex hoc qz affilat
p formā pficit aliā māz qz suā. 7 ita sua
alia est ab illa que puat forma tali. cui^o
cunqz aut est alia mā ex quo mā ē ps ef
fentialis rei ipm est aliud ab eo. Dico tē
qz affilatōis vel silitudinis pncipalis rō
est ipsa forma inter generās 7 genitum.
7 hoc nō fm vnitatē uel identitatē indi
uidualē inquātum forma hec. s3 s3 vni
tatem uel identitatē illam minozē inquā
tum forma est. 7 fm hoc est rō gignēdi.
forma aut est pncipalior rō distinctiōis
qz mā: quia sicut forma est illud pncipa
lius quo ppo^m est qz mā: ita est pncipali
us quo cōpositū est vnum. 7 p pñs i se
distinctū 7 ab alio distinctū. appropia
te tñ distingo affilatiū ptra distinctū
uū forma est affilatiua ita qz nō mā ppe
qz nō ē q^olitas s3 bal uel accntal. mā at est
distinctiā appropare loqndo: qz nēcio ex
h q caret for^o distinguit ab illa mā q p
habet formā. 7 ita ppo^m a pposito. pot
ēt alio^o ppo^m intelligi aliud pp mā. si
cut ppter cām alietatē pexntez. for^o. n.
geniti lz sit cā alietatē in pposito pncipa
lior qz mā. nō tñ ē cā pexns h^o alietatē s3
mā. 7 h qz ipse pexistit puata. 7 iō non
pōt eē eadē cū mā informata.

Ultimo quero

quātū ad istā māz vtz sit pos-
sibile ples anglos eē in eadē spē q nō. qz
p. 7. meta. c. de pūb^o diffinitōis. dīc q i
his q sūt sine mā idē est qd qd ē ⁊ illud
cuius ē. Igi cū anglis sit sine mā qd qd est
eius ē idē ipi anglo. qz ipossibile est ange-
lū distingui ab anglo nisi qd qd est eius
distinguat a qd qd est alterius. q nō pōt
eē distinctio indiuiduoz in angel manē-
te eodē qd qd ē. **Pre^o** auicē. 9. me. poit
ordinē intelligētiarū: ubi vī uelle qz itel-
ligen^o inferior pducit a supioze q ipsa
create. illa cālitās nō est in aliq respectu
alteri^o eiusdē spēi. **Pre^o** arguo p rōez
ois oīa formalis ē oīa specifica angeli
cū sint ples ⁊ forme differūt aliq oīa fō-
mali. qz specificē. p bō maio. sumit ex. 8.
meta. ubi for^o ppanit numerū in quibus
qdcunqz additū uel subtractum uariar
spēm. ita in formis. Igi rē. **Item.** io.
meta. **Masclius** ⁊ seia nō dīnt spē: quia
masculinitas ⁊ femineitas sūt oīe males
forme hūanitatē. ex hoc innuēs q oīe
formales oēs distinguāt spē: qz for^o ⁊ spe-
cies idē sūt. **Pre^o** oīs for^o sepata a
materia in se hz totā pfectōem spēi illi^o
q si ponat aliq talis forma in spē ut for-
ma b^o angeli ⁊ illius illa erit ista: ⁊ ista
erit illa. qz vterqz angelus est for^o sepa-
a mā ⁊ p pns qz hz pfectōem totū spēi
p bō antia: qz qz forma nō hz totā eēnti-
am spēi hoc est qz picipat eā. nō aut hz
eēntiā forme p picipatiōem nisi ut ē in
materia. Igi rē. **Pre^o** in entib^o pfecti
nihil est qd nō intēdat a nā. s3 pūtas nuā-
lis nō p se intēdit a nā: qz oīa nūeralis
qntū ē in se pōt intēdi in infinitū. infini-
tas aut nō intēdit p se ab aliq agēte. q
aut sunt in angelis tanqz in pfectissimis
entibus vniuersi sūt p se intēta. q nō est
in eis oīa numeralis: s3 solū specifica i
qua pncipalr pūstīt pulchritudo vniūē
sūt. **Pre^o** q. d. aia vī hī q multitudo
indiuiduoz nō est nisi ppter saluatōez

spāi s3 in incorruptibilib^o saluat sufficiē-
ter natura in v^o indiuiduo. qz rē. **Con-**
firmat etiā de p^o ce. ⁊ mū. qz in corpib^o
supcelestib^o nō est nisi vniū indiuiduū vni-
us spēi sicut vni^o sol ⁊ vna luna. qz rē.

Op^o arguit. p dam. in claris. c. 12. fm
vnāquāqz spēm fecit de^o angelos.

Qui dicunt ad que

stiones pcedētes de indiuiduatōe pnci-
pali indiuiduatōis eē qntitatē uel māz dīcū
pnter ad istā. q. negatiue. s. q nō pnt eē
ples angeli in eadē spē: qz nō pōt i angel
rō ppria talis oīe inueniri. ⁊ hnt dīcer
q nō tñ hoc est ipossibile ex ppetate in-
trinseca: s3 etiā ex ppetate extrinseca: qd
simplr incōpossibile: ita q nec isti nō pōt
ppetē distinctio indiuidual^o: ex quo sibi
repugnat illud: qd pce pōt eē pncipiū
talīs distinctōis sicut ipossibile eēt i b^o a-
nimali eē ples spēs si repugnaret aniali
alia ⁊ alia actualitas p qō spēs distigue-
rent. fundamēta aut istius opi. in alijs
qōnibus pcedentibus dicta sūt. **Te-**
nēda est q pōlo simplr opposita q. s. sim-
plr possibile est ples anglos eē in eadez
spē: qd pbat pmo: qz oīs qdditas qntūz
est de se cōicabil^o est etiā qdditas oīuina
qz nec ex pfectōe repugnat sibi ut p3 de
essentia diuina. nec ex ipfectōe repugnat
qz puenit generabilib^o ⁊ corruptibilib^o
nulla aut est cōicabilis in idēitate nūe-
rali nisi sit infinita. qz qz alia est cōicabi-
lis. ⁊ hoc cū distinctōe nūerali. ⁊ tra pro-
po^o. **Pre^o** qz qdditas creature pōt
intelligi sub rōe vlis absqz pdictōe. si at
ipsa de se esset hec cōtradictio eēt intelli-
gere eā sub rōne vlis. sicut ē pdictio itel-
ligere eēntiā diuinā sub rōe vlis uel vli-
tatis: qz rō intelligēdi repugnat oīo suo
obiecto intellecto: qd ē intellcū eē falsū

Pre^o si deus pōt hūc angelum in hac
spē annihilare isto annihilatō pōt istam
spēm de nouo pducere in aliquo alio
indiuiduo: nō aut in isto s3 illos qui sūt
istius opi. qz homo fm istos nō possit

refurgere idē numero nisi aīa intellecti-
ua maneret eadē nūero. Itē aīe intelle-
ctive distinguunt nūero in eadē spē: et
tū sūt forme pure l3 pfectie mae. igit nō ē
ipossibilitas a pte formaz qd distinguant
ur nūero in eadē spē. qdqd enī pcludēt
istā impossibilitatē rōe forme in angel cō-
cludet in aiabus. Qd si dicās q anie
hnt inclinatioem ad diuersa corpa. igit
p hec distinguunt. Cōtra inclinatio nō
est entitas absoluta: qz nō pōt aliqd icli-
nari ad se. q psupponit aliquā entitatem
absolutā r distinctā. qz n. est hec aīa iō
h3 talē inclinationē r nō ecōuerso. q h icli-
natio nō est rō eēndi hāc aīam: l3 psup-
ponit eā. Et pfirmat hoc etiā p aliquos
quibz ē incōueniens q aliq spēs sūt tota
sit oānata nāe intellectual sumpt. mīte
aut spēs essent angeloz in qbus nlla cēt
saluata posita ista pōne. igit nō est uera.
Et pūadēt pma ppo p hoc q dicit au-
gul. ench. ca. xvij. Placuit itaqz vltatis
creatori atqz moderatori deo ut qm nō
tota multitudo angeloz dñi deferendo
perierat illa q pierat in pditōe ppetua
remanēt. q aut cū deo illa deserere pste-
rat de sua certissime cognita sp futura
felicitate gaudēt. alia vō creatura rōnal
q in hoibus erat qm peccat atqz suppli-
cis r originalibz r ppijs tota pierat ex
eius pte repata qd angelice societati ru-
ina illa diabolica minuerat suppleret.
Ista totalitas r pialitas in angelis non
vī ēē rōnabil nisi ponat q nulla spēs an-
gelica qntū ad oīa indidua totalr perie-
rat r ita aliq de qcunqz spē corruerūt r
aliq pstitērūt. igit rē. Preo si pcedat
q ddditas angeli ex se in pla sit diuisibi-
lis uel plibus cōicabil. r p pñs qntū est
de se infinitū: qz nō est rō finitū. ex pre-
multitudinis nūeral: si p h q ipsa natu-
ra pducta est in ipso indiduo aufertur
pōlitas eius eēndi in plibus. est q in hoc
indiduo fm totā cōicabilitatē suā. r per
pñs infinite. qz est infinite cōicabil f3 qd
ditatē suā. igit ille vn angelus esset for-

maliter infinitus: pñs aut est incōueniēs
igit aīo. Dico igit q oīs nā que nō est
de se actus pur pōt fm illā realitatē f3
quā est nā esse potential ad realitatē il-
lā qua est hec nā. r sicut de se nō icludit
aliquā entitatē qsi singularē ita nō rpu-
gnant sibi qcunqz tales entitates. r ita
pōt in qcunqz talibus inueniri. in eo tñ
qō est necesse esse ex se est determinatio in
nā ad eē hoc. qz qdqd pōt esse in nā ē ibi
ita q determinatō nō pōt ēē p aliqd extri-
secū ad singularitatē si possibilitas sit i
nā p se ad infinitatē. secus est in oī natu-
ra possibili ubi pōt eadē multitudo.

Ad primū armo dico licet
pñs intelligat
ibi p se de mā hoc ē de entitate hēte p
se qdditatē tñ applicādo ad hñs mām q
ē altera ps ppositi r nō hñs. pcedo itel-
lectū pñi fuisse q oē nō hñs mām p ali-
qua nā pponēte est idē suo qō qd est p.
qz oē tale qō qd ē ponit p se hoc. r ratō
ad hoc ē qz oē tale qō nō h3 mām ptez
sui posuit formalitē necessariū. qdqd aut
pōt ēē in nā formalitē necessa^m ē in ea. q
qōl3 qō pōt hīe illā qdditatē h3 eā. qz n
est pō distās ab actu. igit oēs possibili-
tē quā posuit in tali nā ad supposita po-
suit in actu. Si aut ibi esset possibili-
tas ad pla indidua cēt pōlitas ad infini-
ta. igit ēēnt infinita in actu. qre cū infini-
tas sit impossibil in aliq nā. igit r in hac
nā fm cū ē impossibilitas ad infinitatē
iō est de se hec fm ipm. Sz discorda-
mus ab eo in hac pponē: oīs qdditas n
hñs mām est formalitē necia. r iō in con-
clone. rōnabil ē n. theologo discordā-
ti a pñs in pncipio: ppter qō tenet aliq
pclone m pnter discordare in pclone q
errare cū eo in pclone r discordare ab eo
in pñs ppter qō ipse errauit. ita n. pcor-
dare cum eo nec est phari: nec theologi
ce sentire: quia talis nō habet rōem que
ualeat apud pñm: quia nec pñs pcedet
pclone nisi ppter pnci^m illud. nec ad
pclone suā habet pñm theologicū: qz

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

scilicet ad ea est p^{ri}m^um p^{ri}ncipiu qd ipse negat
Per idē p^{ri}m^um ad autē dico q^{uod} intēctio ei^{us}
fuit q^{uod} t^{er}mⁱⁿu sit vn^u angelus in vna sp^{eci}e: s^{ed}
p^{ro}p^{ri}o cui hec p^{ro}p^{ri}o innitit. s. q^{uod} angelus su
p^{ri}or creat inferiorē a nullo theologo ul
catholico p^{re}cedit q^{uod}re nec eius p^{ro}p^{ri}o d^{ic}o cō
cedi ab aliquo theologo. Ad rōem p^{ri}m^um
mā al^{ia} fuit dictū q^{uod} oīa formal^{ia} pōt acci
pi p^{ro}p^{ri}o oīa in forma. r^{ati}o hoc v^{er}o p^{ro}p^{ri}o signi
ficare h^{oc} q^{uod} oīa oīa formalis. uel pōt ac
cipi oīa formalis p^{ro}p^{ri}o oīa formaz l^{et} nō
sit in forma ut in rōne differēdi. p^{ri}m^um pōt
p^{re}cedi maior. r^{ati}o sic est minor falsa. p^{ro}p^{ri}o
aut minoris. s. q^{uod} angelus differt ab āge
lo q^{uod} est forma. g^{ener}al^{ia} habet oīam formalez
includit fallam p^{ri}ncipis. non. n. sequit^{ur} for
differūt. g^{ener}al^{ia} formalit^{er} dōnt uel dōnt in for
sicut nō sequit^{ur} hoīes p^{ri}ncipis differūt. l^{et} in
hūanitate dōnt. aliud. n. est aliqd distin
gui r^{ati}o aliud ipm esse p^{ri}m^um rōnem distin
guēdi uel distinctōis: q^{uod} tū hoc q^{uod} ipfuz
sit distinctū stat q^{uod} ipz nō sit rō distinctū
di. tū hoc aut q^{uod} ipsum sit p^{ri}m^um rō disti
guēdi nō stat ipm nō esse distinctū. Et
rō lo^{ca} est ad hoc. q^{uod} negō inclusa in no
mine oīe nō t^{er}mⁱⁿu p^{ro}fundit t^{er}mⁱⁿu h^{oc} rēlo
nis p^{ro}fuse r^{ati}o distributue. s^{ed} etiā illud q^{uod}
specificat oīam ut in q^{uod} notat eē oīa. h^{oc}
q^{uod}ppe p^{ro}fundit q^{uod}ntū ad negōnē inclusam
in hoc noīe oīa. q^{uod} si loī. differt a p^{ro}p^{ri}o
in albedine nō est idēz sibi nec in hac al
bedine nec in illa albedine. Si aut acci
piat maior ip^{ro}p^{ri}o. s. fm 2^a int^{er}m^u nego
maiorē. Ad p^{ro}p^{ri}o dīco q^{uod} p^{ro}p^{ri}o loq^uit^{ur}
in. 8. meta. de for^{is} put^{at} indicat q^{uod}dditatē
q^{uod} appet ex p^{ri}m^um p^{ro}p^{ri}o formaz ad nu
mero. dicit. n. Si. n. in q^{uod} d^{ic}o sūt aliqliter
nūeri s^{ed} sic sunt. nā diffinitio numer^{us}
q^{uod}dē. dīfībīlīa. n. etiā in indīfībīlīa. nō. n.
īfīnīte rōes. r^{ati}o numer^{us} aut tale. hoc ē re
solo diffinitioū sic stat ad indīfībīlīa:
sicut resolo nūeroz ad indīfībīlīa. r^{ati}o ta
lis diffinitio ē eius q^{uod} vocat s^{ed}am hoc
ēē q^{uod}dditatis nō forme q^{uod} est altera p^{ro}p^{ri}o ei^{us}
hoc autē mō dīco q^{uod} nībīl addit forme
q^{uod}n uariet spēm. uel simplr hoc est de v^{er}o

spē aliā facit p^{ri}ncipiam uel dīspatā. uel fm
qd hoc est de nō talī spē faciat aliā spē
si addat oīa p^{ri}ncipis ad eē q^{uod}dditatē g^{ener}
neri faciet spē spālīfīma. r^{ati}o nō p^{ro}fuit ta
lis spēs spālīfīma: s^{ed} t^{er}mⁱⁿu p^{ro}fuit spēs inter
media. r^{ati}o hoc mō dīco q^{uod} q^{uod}dē est cītra
naturā i inferiorib^{us} nībīl addit forme
siue sit p^{ro}p^{ri}o indīfīfīa siue magi ul
mīn^u. uel q^{uod}ddit^{er} aliud nō respicit nām
ut est in suo eē q^{uod}dditatu nō aufert nec
addit aliqd s^{ed} h^{oc} mō. Et h^{oc} mō ēē si vni
tas inq^untū ps trīnarū ēē ps p^{ri}ncipis inq^u
tū oīa nūeralis uel indīfīfīa. r^{ati}o t^{er}mⁱⁿu ip
sa posset in se inrēdi r^{ati}o remitti. ista dīffe
rētia esset eius p^{ro}p^{ri}o r^{ati}o accīo inq^untūz est
ps trīnarū: iō nō esset alius trīnar^{us} vni
tate intēsa r^{ati}o remīssa. Q^{uod}n g^{ener}al^{ia} dīcis q^{uod} q^{uod}
cundz dīfīfīctio formaz ē sicut dīfīfīctio
nūeri fallū est nīfī sit eoz fm eē formale
q^{uod} p^{ri}ncipis ad q^{uod}dditatē p^{ro}p^{ri}o se. r^{ati}o talis nō est
hic. Ad illud de. iō. meta. dīco q^{uod} ē fal
latia p^{ri}ncipis inrēdo ex textu oēs formas
dīfīfīre spēcīfīce. v^{er}o. n. p^{ro}p^{ri}o vult ibi q^{uod}
dīfīfīctia non formalis non ē spēcīfīca
sed ex hoc nō sequit^{ur} q^{uod} oīa nō spēcīfīca
est nō formalis. s^{ed} istud ē q^{uod} istī r^{ati}o ipī uo
lunt hīc sicut nō sequit^{ur} in affirmatiuis
eq^{uod}pollentib^{us} istis: q^{uod} v^{er}o affirmatiua nō
puertit^{ur} t^{er}mⁱⁿu eodē mō ē hīc. a p^{ro}p^{ri}o
īgī accipi pōt q^{uod} sola oīa formal^{ia} est spe
cīfīca: nō q^{uod} oīs oīa formalis ē spēcīfīca
q^{uod} l^{et} excludīua inerat affirmatiua d^{ic}o ter
mīnis trāspōsit. nō t^{er}mⁱⁿu eodē mō de imi
nis nī trāspōsit: s^{ed} ē falla p^{ri}ncipis. sicut cō
uertēdo indēfīnīta in v^{er}o affirmatiua
imo ex illo loco magis v^{er}o accipi oppo
h^{oc} p^{ro}p^{ri}o oīs oīa formaz est spēcīfīca
oīa. n. hoīs albi r^{ati}o equi nīgrī est oīa fō
maz r^{ati}o aliq^{uod} mō p^{ro}p^{ri}o formas non t^{er}mⁱⁿu spēcīfī
ca oīa fm eū ibi. q^{uod} ille forme respectu
naturarū in quib^{us} sūt nō sunt formalez
immo p^{ri}ncipis indīfīfīa: nō aut p^{ro}p^{ri}o se con
sequētes uel per se dēfīnīatē esse q^{uod}
dītatū. Ad aliud dīco q^{uod} si aliqd in
dīfīfīdūm ex hoc solo q^{uod} est sīne mā h^{oc}
in se totā spē p^{ro}fctōem q^{uod} ex se nata ē ēē

in infinitum q^{uod}nt
hie p^{ro}fctōem in
t^{er}mⁱⁿu q^{uod}dē autē
t^{er}mⁱⁿu habet cam
t^{er}mⁱⁿu infinita
t^{er}mⁱⁿu finita uel
nam uel spēcīfī
oīe v^{er}o que
addita g^{ener}i q^{uod}
p^{ro}p^{ri}o. falsa est g^{ener}
uīdūm q^{uod} pōt
t^{er}mⁱⁿu p^{ro}fctō: q^{uod}
oīe p^{ro}p^{ri}o si cū
t^{er}mⁱⁿu fiat circa ip
nībīl pōt q^{uod} d^{ic}o
put^{at} h^{oc} aliqd
s^{ed} t^{er}mⁱⁿu p^{ro}p^{ri}o a m
nē p^{ro}p^{ri}o: q^{uod} nō p^{ro}
filla. r^{ati}o p^{ro}p^{ri}o
put^{at} materia dī
dualm cōtrah
melligendo eaz
p^{ro}fctōis afflu
bet totam p^{ro}fctō
de h^{oc} que nō
t^{er}mⁱⁿu: r^{ati}o tunc est
lo simpliciter fa
nō sit p^{ro}p^{ri}o
t^{er}mⁱⁿu p^{ro}p^{ri}o comp
oīs a plurib^{us}
dīfīa habentib^{us}
que dīcantur in
t^{er}mⁱⁿu respectu quī
quiditas dīfī
t^{er}mⁱⁿu q^{uod} in forma
sequenti. īfīnī
nec pluralitas n
ralitas numerat
tantū stare pote
gnante. licet erg
tatem per se. tan
re mūltitudīnē
t^{er}mⁱⁿu īfīnīta: quīa
t^{er}mⁱⁿu tatem ita
mellīgī illud cō
r^{ati}o secūda uerit

in infinitis quantum est ex se igitur videretur
hinc perfectioem infinitam ex sola caren-^a ma-
terie. quod autem potest hinc perfectioem infini-
tam habere eam. et ita in qualis specie est per-
fectio infinita. et per primum perfectio speciei non
esset finita vel diminuta per diminutio-
nem vel specificatioem vel limitationem
vnde ultime que ultimare speciem constituit
addita generi quod est falsum et contra omnes
philosophos. falsa est ergo ista propositio quod scilicet illud indi-
viduum quod potest esse sine materia ex hac sola
causa privativa: quod est sine materia habet totam perfectio-
nem specie. quod si cum hoc ponatur quod nihil posi-
tue fiat circa ipsum. scilicet sola separatio materiae
nihil ponitur quod non praesentat. si autem intelligatur
puta hanc aliquam probabilitatem: quod scilicet forma
li est separata a materia ipsa habet totam perfectio-
nem speciei: quod non participabilis a materia illa esset
falsa. et petit principium: nisi intelligatur
puta materia dicit illam entitatem indivi-
dualem contrahentem formam hoc modo
intelligendo equivoocationem istius pro-
positionis assumptae. omnis forma ha-
bet totam perfectioem speciei: etiam est
de se hec que non est participabilis a ma-
teria: et tunc est minor supra sub o angelo
simpliciter falsa. quia licet ista essentia
non sit participabilis a materia que est al-
tera pars compositi. est tamen participa-
bilis a pluribus materiis. id est a pluribus indivi-
duis habentibus quidditates materiales
que dicuntur materiales sicut sepe deum
est respectu quidditatis contracte prout
quidditas dicitur forma. Ad aliud
dico quod in forma arguendi est fallacia con-
sequentis. infinitas non intenditur. igitur
nec pluralitas numeralis. non enim plu-
ralitas numeralis est de se infinita. sed
tantum stare potest infinitas ipsa non repu-
gnante. licet ergo nullus intendat infini-
tatem per se. tamen aliquis potest intende-
re multitudinem numerali que de se non
est infinita: quia sicut comparatur secum
infinitatem ita et finitatem. et sic potest
intelligi illud communiter dictum eorum.
et secundum veritatem licet in toto universi

so principaliter ordo attenditur secundum
distinctionem specierum in quibus est im-
paritas pertinens ad ordinem. tamen quia
secundum Augustinum. de ci. li. ix. c. 13. Ordo est
parium imparium unicuique loca sua dis-
tribuens congrua dispositio ab isto age-
te qui principaliter intendit ordinem uni-
versi sicut principale bonum intrinsecum
sibi non tantum intenditur ista imparitas
que est unum requisitum ad ordinem:
sed spirituum: sed etiam paritas individuo-
rum in eadem specie que est aliud per-
tinet ad ordinem. et similiter individua in-
tenduntur ab ipso primo prout ipsum inten-
dit aliquid aliud a se non ut finem sed ut a
liquid aliud ad finem. unde propter bonitatem
suam communicandam et propter suam bea-
titudinem plura in eadem specie produxit. in
principalibus autem entibus est adeo inten-
tum individuum principaliter. et cum hoc
modo non sumitur non intenditur diffe-
rentia numeralis falsum est. et cum proba-
tur hoc modo potest esse infinitas non
sequitur. potest esse infinitas. et ista infi-
nitas non intenditur. ergo nulla differen-
tia numeralis intenditur non sequitur po-
test. non esse aliqua differentia numeralis
finita et est. et ista potest intendi et inten-
ditur. Ad ultimum licet philosophus dicat quod
generatio est perpetua ad salvandum esse
divinum. et hoc in corruptibilibus in quibus
non potest species semper manere in
vno individuo non tamen dicit quod multi-
tudo est precise in individuis corruptibili-
bus. unde ista est una causa multitudinis indi-
viduorum in eadem specie scilicet non principalis causa: scilicet illa
quod dicta est. Et quod addit de corporibus celestibus
quod tamen in una specie est unum singulare cor-
pus: sua ratio fuit quod tale corpus singulare
fuit ex tota materia illius speciei. et hoc non tantum
actuali sed etiam possibili secundum esse: quod secundum esse nulla
erat materia possibilis manente specie tali quod non
erat tota in uno singulari in tali specie. nihil
enim posuit posse produci novum in immobili-
bus seu in sempiternis secundum quod talia sunt. scilicet immo-
bilia et sempiterna. et quod non concordat
h 4

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a

cū eo theologi in hac ppōne: oē corpus
sempiternū ē ex tota mā illi? spēi actua
li 7 potencialitō nō est cōcordandū cū
eo in cōclutione.

Ircā

cognitōez angeloz
quero virū anglus
possit se cōgscere p essentia suā:

Ita q essentia sua sit rō cognoscēdi sine
aliq repñtante pcedente actū nāliter. q
nō: qz hoc nō esset nisi qz eius cēntia est
actu intelligibilis 7 pñs ipi intellectui.
sed aia nra ē actu intelligibilis 7 actu si
bi pñs fm Aug. in plurib⁹ locis. q ipsa
eēt rō intelligēdi scipam respectu sui ipi
us. sed h^o est p phm. iij. de aia: q vult q
aia intelligat se sic alia: 7 q nihil eoz ē
q sunt an intelligere: 7 q nō pōt se intel
ligere alijs nō intellect. Preterea: cēn
tia angeli ē singularis. singulare aut nō
est p se intelligibile nec p se rō intelligen
di. q zē. Preterea oēm cognitūā potē
tiam opozt fm se denudari ab illo qd
est rō cōgscendi. sed angelus inqētū cog
nitūus nō denudat ab cēntia sua. q nō
est rō cōgscendi scipm. pbo ma. tū fm
phm. ij. de aia: Oportet inqēt oculū esse
extra oēm colozē ad hoc vt oēm colozē
possit vider. tū ex. ij. de aia. vbi vult q
intellect⁹ est unīctus 7 immālis ad h vt
oia possit intelligē. Nihil idē patit a
scipso. qz idē eēt in actu 7 in po^o. cēntia
angeli est idē sibi. nō q est obm impmēs
immediate in ipm intellectū. Itē si ita
eēt tūc ista intellectō eēt eadē vel idē cū
angelo vel cēntia sua. pñs est flm. qz h^o
ppriū ē soli deo q sua intellectio sit idē
cū cēntia sua. q 7 aīns ē falsum. pbo pñ
tic: qz medium inī extrema magis inest
vtriqz extremo q alteruz extremū alte
ri extremo. intelligere mediat inī poten
tia 7 obm. q si idē est po^o 7 obm: multo
magis erit idē act⁹ cū oblecto. Cōtra:
aliq forma mālis ē rō agēdi fm cēntiaz
suā sicut calor in igne ad calefacienduz:
aut saltē aliqua in cōi: alit est pcessus i
infinitū in rōibus agendi. q cū immālia

magi sint actua q mālia: forma immā
lis erit p essentia suā rō agendi actiōem
suā sibi cōperentē. talis est rō oblecti ad
actum cognoscendi.

Hic dicitur

qz l3 in actiōe
trāscēte obm

sit sepatum ab agēte: tñ in actiōe imma
nente oportet eē vnitū ipsi opanti. 7 vt
vnitū est rō formalis talis opatiōis im
manētis sicut ipēs visionis in oculo. ex
hoc vltra cū cēntia angeli d se sit vnita
intellectui suo pōt esse pñ^m intellectiōis
q est opatō immanēs. Et si obijciat q
oportet formā talē inesse illi cui inest ta
lis opatio: vident rñdere q for^a exns in
alio est pñ^m opandi 7 si p se eēt nihil m
nus eēt rō agendi: sic calor sepatus esset
pñ^m caloris q tum ex se ē. q ita ē de cēn
tia angeli q l3 p se subsistat: pōt in eē rō
opandi istas opatiōes immediate. Et
si obijciat iterū q oportet passum aliqd
recipe ab agēte: hic at intellect⁹ nihil re
cipit ab ipa cēntia: qz nō ponit aliq spe
cies pcedens actū. Rñdent q po^o cogni
tiua aliq qñqz ē cognoscēs in po^o: qñqz
in actu. alia aut nō sic. q autē oporteat
eā recipe hoc nō est q po^o cognitūa: s3
tñ qz est in po^o ad actuz. nō sic hic. qre
zē. Cōtra hec opi. ponit vt vi q intel
lectus sit in po^o eentiali ad opatiōem vt
intellectōez quā ponit immanentē. 7 q
tota rō opationis sit obm vnitū sibi in
sua opatione sic calor ē in ligno tota rō
calefaciēdi. Ex h^o arguo: nihil pōt hīc
pñ^m actiōis alicui⁹ immanētis nisi sit in
actu p illud qd est pñ^m talis actiōis. intel
lectus aut nō est in actu p illā cēntiaz in
hoc qd est p se subsistēs: qz nō informat
nec actitatē aliquā tribuit ipi intellectu
q p hoc q talis cēntia p se exns est pñs
ipi intellectui nō pōt intellect⁹ hīc opa
tionem cui⁹ cēntia vel silitudo nata est
esse rō. Cōfirmat istud p ex^m suū ptra
ipm: qz l3 calor sepatus eēt calefaciēs vl
rō calefactiōis: nō esset tñ rō calefactiōis
ligno a q esset sepatus: ita q si calore vi

actu opatio im
manētis sepatō a
nonē immanen
posito. Itē 7
cognitiua nihil
magis qñqz in ac
tu est qd est in
intellectiōis nō c
finito: oom⁹ se
esset aliqd sic ec
et oom⁹: ita o
vel corrupto in
hoc qd est eius v
qd est flm sic in
eē in fieri sem
rōpū radq. q
solē apud intell
pñt: qz ponit pñ
temp eque caus
pro eque recipit
recipit intellect⁹
quē qñqz nō rec
tē respū et qd
ab eo.

Ad qōi

ligere se p essentia
positū in pñci. e
aliqua causalitē
monia. 7 hoc q
7 intellect⁹ h3 sit
act⁹ fm quā p
actiōem pñere
qñ sunt in se pñ
tēgra respū int
le ois cā pñaliē
ppio fm q tal
et cōincidente et
r cōe pñali in si
cāre. sed cēntia a
cōincidente obie
ligibit: 7 eia de
oem in pñtū
pñ immediate cū
actu pñctū inec
tū. Itē intellect

atur opatio immanēs: impossib le est
calore sepato a ligno lignū hīe ista opa
tionez immanentē que ē calere. ita in p
posito. Itē 2° ptra illud qd dicit qd pō
cognitiua nihil recipit: qz nō est in po^a
qñqz: qñqz in actu. Cōtra: obm respe
ctu ei⁹ qd est in intellectu de eo. s. respēu
intellectōis nō est tñ cā in fieri sic ē edi
ficatoz dom⁹ sed ē causa tā in fieri q in
esse: alioqn sic edificatoze corrupto ma
net dom⁹: ita obiecto qñcūqz absente
vel corrupto in rōe obiecti remaneret il
lud qd est eius vt obiecti apud intellēm
qd est sūm sic in visu apparct. cā aut in
ēē 7 in fieri semp eque car: vt pz de sole
respēu radj. g si obm respēu cuiuslibet
sui ē apud intellectum sine receptōe sue
spēi: qz ponit pñ^m intellectōis. 7 cū obm
semp eque causet: 7 p pñs intellēs sem
per eque recipit. nō igit solū ab obiecto
recipit intellect⁹: qz recipit actū nouum
quē qñqz nō recipit. sed qz ipm est cā in
ēē respēu ei⁹ qd habz semp recipit illud
ab eo.

Ad qōnem igit dico q an
gelus pōt intel
ligere se p essentia suā fm intellectuz ex
positū in pñci. q. qd pbo p^o: qz obm hz
aliquā causalitate ptialē respēu intelle
ctionis. 7 hoc qñtum ē actu intelligibile
7 intellect⁹ hz suā cālitate respēu eiusdē
act⁹ fm quā pcurrit cū obiecto ad talē
actiōem pfecte pducēdā: ita q ista duo
qñ sunt in se pfecta 7 vnita si vna cā in
tegra respēu intellectōis. Ex h^o arguit
sic oīs cā ptialis q est in actu sibi pfecto
pprio fm q talis cā pōt cāre cālitate si
bi corūdente effectū. 7 qñ est vnita alte
ri cāe ptiali in suo actu pōt cū ea pfecte
cāre. sed eēntia angeli est de se in actu p^o
corūdente obiecto. qz de se ē actu intel
ligibil: 7 etiā de se ē vnita intellectui sic
obm in pñctiōe vtriusqz cāe ptialis. g
pōt imediate cū aliā cā ptiali vnita hīe
actū pfectū intellectōis respēu sue essen
tie. Itē in intellectu hntibus spēs in

telligibiles iste spēs vīute obōz cū intel
lectu causant intellectōem: in qbus tñ
obiecta hnt esse dūminutū. g si in se hnt
tale eē absolutū 7 eē simplr. s. actu intel
ligibile: possent meli⁹ 7 veri⁹ cāre eundē
effectū: qz quicqd pōt cāri ab aliq dūmi
nute tali in aliq eē vīute alicui⁹ simplr
talis pōt ab illo simplr tali cāri. sed eēn
tia angeli vt in se est pñs intellectui suo
q quidē eēntia ē simplr tale. s. actu intel
ligibilis qñs ipsa est fm qd in specie itel
ligibili. igit si in specie itelligibili vbi hz
eē tale fm qd pōt cāre intellectōez: mul
to magi hoc pōt vt ē in se fm eē simplr
7 abm. Obi⁹ istud p^o: qz fm hoc etiā
res sensibilis possit imediate absqz spe
cie intelligibili cāre intellectōem: qd ne
gatū est in. j. li. di. iij. qz res sensibil pñs
sensui ē simplr talis qñs ē fm qd in spe
cie intelligibili. igit si in spē intelligibili
vbi ē fm qd pōt cāre intellectōem. igit
multo magis vt ē in se fm esse simplr 7
abm. Itē vī ptra istā positiōez posse ar
gui sicut argutū est 3° opt. qz nihil ē ali
cul rō opandi opatione immanēte nisi
informet illud. essentia aut angeli lz sit
actu intelligibil 7 pñs intellectui: tñ nō
informet istū intellectum. g nō est ei rō
operandi opatione immanēte. Itē ista
duo agētia semp pcurrit ad eundē effe
ctum cōem. igit hnt ordinē cū non sint
eiusdē rōis. alterū igit est pus siue supi⁹
alterū posteri⁹ siue inferius. 7 ita vnū ē
mouēs motū: 7 alterū in respēu ei⁹ erit
mouēs nō motū. obm aut nō ē mouēs
motū respēu intellectus. igit intellectus
est mouēs motū respēu obiecti. Itē 4°
qd dī de istis pcurrentib⁹ ad eundē effe
ctum cōem vī inconueniens. qz duo dī
stincta genere nō pnt cāre effectū eiusdē
rōnis. spūale 7 corpale siue intelligibile
7 sensibile differūt genere. qre 7c. pbo
maioze: qz duab⁹ illis rōnib⁹ in causis
ptialibus corūdent aliq duo distincta
in effectū. 7 ita idē effect⁹ erit corporalis 7
spūalis qd est incōueniens. tum qz oīe

agēs est pstantius patiēte. corpale autē si
ue sensibile nullo mō est pstantius spū
ali. igit nō pōt eē agēs respectu ei nisi
vīte alicui? alterius pstantioris agētis
et ita erit mouens et motū. cum 2° quia
tūc vnus posset ita intendi qd vīte tota
amboz eēt in altero. et tūc illud potest
cāre istū effectū sufficientē sine alio qd ē
incōueniens de talib? duob? agētibus.

Ad p^m dico sicut dictū est dis. iij. pmi
iō posita ē spēs intelligibilis differēs ab
actu: qz obm siue vt in se exis siue in q
cunqz specie extra intellectū possibilez
nō hz rōem actu intelligibil. et tūc cōce
ditur h? qd vbiqz ē aliqd exis fm qd
tale. et pōt aliqd facere simplr si eēt ibi
simplr tale in actu posset simplr idē fa
cere. obm aut fm qd est in spē intelli
bili et nō est extra istā actu intelligibile:
et iō lz in isto vbi ē fm qd possit causaf
diminutā intellectiōem: nunq tñ extra
illā pōt cāre nec diminutā nec pfectam
qz nō ē extra istā actu ens tale: sed po
tū quale ē suū actiū. eētia aut angli
est diminute ens tale in spē. est aut in se
simplr ens tale. i. actu intelligibile. qre
et. Ad 2^m dico qd illā opt. que nō po
nit intellectū hīe actiuitatē aliquā aliā
ab illa quā habz formalit ab obō vel p
spēm obiecti: sicut nec lignū hz aliquaz
actiōem in calefaciēdo aliā ab illa que ē
calozis: necessario sequit qd intellect? nō
hīs aliqd formalit nō opat formalit. et
ita argutū est p primā opt. qd hoc idē vī
sentire de intellectu. sed sic dictū fuit in p
mo li. intellect? hz actiuitatē suā ppiā
siue obō pntē in se: siue in specie sua cō
currente secū ad causandū effectū cōem
amboz: ita qd suffic vīto et approxima
tio istarū ptiāliū causarū. nec tñ reqrit
qz altera alterā informet. qz neutra dat
alteri actū pntentē ad suā causalitatem
ptiālē. Ad 3^m dico qd mouēs motum
pōt intelligi duob? mōis. vel qd recipiat
a mouēte nō moto formā aliquā qd mo
ueat sic actus p^m. vel qd ipa for^a habita

sic actus p^m recipiat ab eo aliā formā
vīteriorē sic actū 2^m qua agat. p^m mō est
in qbusdā causis ordinat qd p^m dat vī
tem scōe. h? mō nō ē in pposito: qz nec
intellect? vt agēs calitate sua ptiāli dat
spēi obiecti istū actū qd opatur ad intel
lectionē. q nec mīto magis ecōuerso: qd
spēs nullā actiuitatē dat intellectui pti
nentē ad calitatem ei^m. 2° mō vī eē in q
busdā mouētib? localit sicut man? mo
uet baculū: et baculus mouet pilam. nō
aut man? dat baculo duriciē p quaz ex
pellit corp? ad locū: s3 dat ptiāle baculo
motionē localez q. i. applicat ad istā ex
pulsionē. ppter incōpossibilitatē corpis
duri ad aliud corp? qd cedit ei. hoc mō
vī eē in agentib? ad aliquē effectū produ
ctum p gnationē vel p alterationē. qz lz
ibi cāe ordinate habeāt aliā rōnem cau
sandī: et inferior nō causet nisi in vīte
superioris: ista tñ vīte siue assistētia siue
influentia quocunqz nōiet nō ē in pssio
alicui? forme vel alicui? inherētis in cā
inferiori. sed tñ ē ordo siue actual pū
ctio talū causarū actiuarū. ex quib? sic
pūctis et suis ppiis actiuitatib? pūp
positis pūctiōi: sequit effect? cōis am
barū causarū. Ad ppo^m igit dico qd nō
solū ista nō sunt mouēs et motū p^m mō
s3 nec 2° mō ppiē sicut se h3 sol et pater
in gnatione. sed tñ sunt due cāe qsi ex
equo se hītes qdū ad hoc qd neutra per
se totalit mouet: et tñ vna h3 ptiāle cau
salitatem respectu effectus qd altera. forte
.n. cā inferior nunq agit in vīte cāe su
perioris ppiē loquēdo nisi in for^a sua
q agit aliq mō dependeat a superiori for
ma lz nō tūc qn agit recipiat eā ab illo:
sed pus duratiōe vel nā. nec. n. obm de
pendet ab aīa salte vt est intellect? possi
bilis qdū ad istā formā q actualit ope
ratur ad istā intellectionē. nec mīto ma
gis ecōuerso: et iō nullo mō est obm mo
uens nō motū respēu aīe vt opatur ad
intellectionē. pōt tñ eē mouens respectu
ei? inqū ipa respicit spēm intelligibilez

sed tunc non mouet animam quantum ad calitatem
quod habet anima per se. sed per accensum quantum ad istam
formam respectu cause partialis in quantum operatur
ad illam. et hoc modo dictum fuit in primo di-
stinctione. quod intellectus agens et fantasma sunt una
causa partialis spiritus intelligibilis: et vltimus spe-
cies intelligibilis et aliquid anime siue sit in
tellectus agens siue possibilis: sunt una causa
totalis intellectus: ita quod in primo signo ob-
iectum siue fantasma mouet animam ad in-
tellectionem et non ad actum primum quod sit anime
ut anima est: sed ad illud quod est reliqua causa par-
tialis sibi posita. in 2° autem signo obiectum omni-
no non mouet animam neque ad actum primum
neque ad aliquam aliam causam concurrentem. sed
specie agit ad effectum communem: et tunc anima per su-
um actum quem habuit agit in suo ordine
ad eundem effectum. ita quod nulla est ibi motio
anime ad agendum per non naturaliter effectum produ-
cto. ad effectum tamen mouet anima non in quantum
actiua: sed in quantum receptiua illius effectus
et hoc sit motus: non tamen est mouens motus: quia
non mouet ad mouendum actiue sed ad recipe-

Ad 4. dico quod illa propositio est falsa de cau-
sis ordinatis partialibus quodcumque ad eun-
dem effectum: hoc est quod sit ordo essentialis
earum: et non sint omnino eiusdem rationis. tales
enim sunt alteri rationis non sunt tamen distincte
specie: quod homo non concurrunt cōter ut
causa ordinate ad eundem effectum. nec tamen di-
stincte numero. quod non talis ratio vel generis
igitur distincte genere. et si accipias quod non talis
genere ex ratione distinctio generis: non potest quod
magis habet in hoc genere quam in alio.

Ad argumēta prin-

cipalia. Ad primum concedo quod anima de se actu
intelligibilis est et prius sibi. et ex hoc sequitur
quod possit intelligere se si non esset impedita.
nihil enim deficit actui primo neque ex parte vni-
caus neque ex parte ambarum neque a parte vni-
onis earum. et ita totus actus primus de se per se
ctus est ad quem dicitur sequi iste actus secundus qui est in-
tellectio. et forte propter hoc dicitur frequenter aug.
quod anima nouit semper se propter istam propinquita-
tem ad actum noscendi ubi nulla est impedi-

ctio in actu primo. hoc autem modo anima non semper
nouit lapidem: quod est semper habet actum per se
ctum intelligendi lapidem ratione sue per se cali-
tatis et partialis: non tamen semper habet causam par-
tialē in actu priorem. et ideo potest dici quod quandoque
est in potestate essentiali ad intelligendum lapidem
quandoque. scilicet caret ista forma quod partialis nata est esse
in actu et in actu vniui sibi. et hoc modo ini-
tate potest aug. et tamen ad solam memoriam pri-
mā. quod istud totum non est nisi potentia obiecti
sibi ratione intelligibilis quod pertinet ad memoriam
sibi in hoc est intellectus virtualis obiecti illius quod per-
tinet ad intelligendum. et hoc cum voluntas sit
prius ut actus primus perfectus ad habendum actum 2um
respectu sui est quodammodo actus secundus sic effectus
in causa efficiēte ut in voluntate et in eo sine quo
non ut in intellectus sibi quod nihil est de isto to-
to in actu nisi solū quod pertinet ad memoriam:
ideo tota ista trinitas quod scilicet nata est esse trinitas
tamen est in memoria quantum ad realitatem eius
actualē. Sequitur non exiit iste actus totalis
primus in actu 2um cum sit per se sufficiens per se
eliciendi actum 2um. R^o: quod est impedimentum quod
ista causa vincit non potest: sic quantum truncatur pone-
ret causa naturalis perfecta nunquam ratio posset agere
propter impedimentum vincens. Sed quod est istud
impedimentum. R^o: intellectus non per statum
isto non enatur moueri immediate nisi ab
aliqua imaginabili vel sensibili extra pos-
moueat. Et quare hoc. forte propter potentiam: sicut
vi aug. dicitur. xv. tr. c. xv. hoc tibi fecit in-
finitas: et quod causa infinitas nisi iniquitas. Idem
dicitur promotor. vi. ethi. et Lynco. ibidem. et
sup. i. poste. sicut vlt. forte ista causa est naturalis
puta non isto instituta est: non absolute na-
lis: puta si ordo iste potentiarum de quo dicitur
dum est in primo diffuse necio hoc requirit quod
quodcumque vlt. intellectus intelligat quod fanta-
sia actu fantasari singulare eiusdem. sed
hoc non est ex natura: nec ista causa est absolute naturalis:
sed est ex potentia: et non solū ex potentia sed et ex
natura potentiarum per statum isto quod dicitur dicat aug.
Ad formam argumēti igitur dico quod ista causa
quod est ex parte angeli est sufficiens ad hoc quod essen-
tia angeli sit sufficiens ratio intelligendi se: et
ipsa talis est ex parte anime: sibi anima si impedita

1^a et 2^a sig
hennas

in angelo nō. nō. n. intellect^{us} angeli h3 ta
le ordinē ad imaginabilia sicut h3 intel
lectus n^{ost} p statu isto. 2. ppter istā ipōm
intelligēdi imēdiate itelligibilia in actu
que in pō nō est ex impossibilitate inuiri
seca s3 extrinseca quā etiā expiebat p^{ri}us
7 n aliquā possibilitatē: iō dixit ipse p^{ri}us
q intellectus nō est aliq^{ui} itelligibilis
a n intelligere. i. nō est possibile intelli
gi a se a n intelligere alioz: que p^{ri}us multi
plex est fm p^{ri}onem 7 diuisiones sic illa
vi. thopi. hoc nūc ē p^{ri}us imortale uel icoz
pale ex eo q p^{ri}us cū suo casu ali edpollz
aduerbiali deiminatōi: 7 pōt p^{ri}ui cūz
infinitiuo illo significatē iminū potēte
7 est sensus p^{ri}onis. uel cū ipsa p^{ri}one si
gnificata p iminū nel p verbū indica^m
7 est sensus diuisiōis ut p^{ri}us sēsus sit iste
nō ē possibile inte^m intelligi a se a n intel
ligē alioz: 7 iste sensus ver^{us} est fm eum
Alius sensus est q a n intelligē alioz in
telligibiliū nō pōt intellect^{us} intelligē. fal
sa est sicut ista. hoc nūc p^{ri}mo est imorta
le falsa est. p hoie in statu innocētie. 7 h
mō p^{ri}us dicit q aia intelligit se sic alia.
7 fm istū modū expōnis mouet ab om
nib^{us} imaginabilib^{us} 7 eis cognitio p^{ri} ex
eis cognoscere rōes cōes imālibus 7 mā
libus. 7 ita reflectēdo cognoscit se s3 rō
ne cōi sibi 7 imaginatōib^{us}. nō aut p^{ri} sta
tim intelligere se nullo alio intellectu qz
nō pōt statim moueri a se. ppter ordinē
potētiaz eius necessariū p statu isto ad
imaginabilia. Ad scdm vn^{um} doctor
dicit q singulare pōt p se intelligi: i3 nō
singulare māle: qz singularitas nō p^{ri}bi
bet s3 mālitās. alioqn. de nō ēēt intelli
gibilis cū sit singulare qd falsū est. 7 tūc
p3 rōisio q p^{ri}us assumpta de nō intelli
gendo singulare nō ē vā nisi de singlari
mālī. Alius dicit q nō. i. nec se nec alia
intelligit s3 rōe singulari mālis uel imā
lis s3 s3 rōe vliis: qd est p se obm^{is} intelle
ctus qd etiā relucet in habitu itelligibi
li. 7 fm hoc p3 rōisio ad ar^m. neutriū cre
do ēē verum nisi forte loqndo d^{icit} intelle

ctu d^{icit} ppter impfectōem sui nō pōt for
te qd cūqz itelligibile itelligē nō sic i
tellect^{us} angelic^{us}. Ad tertiu^m dico q rō
istius p^{ri}onis maioris in potētis sensiti
uis est ista q ois pō sensitiua requirit d^{icit}
terminatū organū vñ ex deiminato nūe
ro possibili organoz pcludit. p. 2° d aia
deiminatū nūez actionū uel obiectoz
istud aut organū o3 ita esse dispositū
ut possit recipere ipm sensibile sine mā. 7
in corpālib^{us} qd qd est receptiuū forme si
ne materia nō est receptiuū forme cōit:
ideo dico cōiter q non est modo sermo
de organo tactus de q est difficultas spā
lis. organū igit sensus o3 esse nō tale h^{oc}
est carens obiecto fm suū ēē māle 7 sen
sibile nō tm in actu: s3 etiā pō^{te} q nō sit
receptiuū istius fm ēē materiale fm qd
ēē ipm est obiectū sensus: sicut bene ap
paret de colore cuius receptiuū fm esse
māle ē supficies corpis imiatī. receptū
āt eius sine mā ē corp^{is} pspiciū siue n ter
minatū. 7 ita oppositē dispositōes req^{ui}run
tur in organo sēsus qd o3 ēē receptū se
sibil^{is} sine mā. 7 in eo qd o3 recipe obm^{is}
fm ēē māle. iō igit o3 organū denudari a
forma quā recipit. 7 p p^{ri}us sēsus q ē i ta
li organo. ex h sequit^{ur} p^{ri}us p^{ri}us. 3. de aia
q. i. inte^m nō sit pō^{te} organica. 7 iō sepat
ab oi mā: sic ab oi organo q opaf. si eni
req^{ui}rēt aliq^{ui} illud ēē deiminatē dispositōis
sic ē oē orga^m corporeū: 7 iō ex h q effect
receptiuus aliquoz fm ēē māle deimia
tū ppter deiminatā dispositōē corpis nō
effect receptiuus oium formaz corpāliū
fm ēē māle. 7 ita inte^m nō posset recipere
formas oium nālū ut obōz: si ēēt vñus
mālis 7 organica. tm hoc habito q sit n
organica nō o3 ipm ēē nō tale realit^{er} qle
illud cui^{us} o3 ēē receptū itellectuālī. n
eni o3 oppositā ēē dispositōem i receptiuo
alic^{ui} realit^{er} 7 itellectuālī supposito q ite^m
n sit vñ organica: qd tm req^{ui}rēt si ēēt vñ
organica. Idē. n. inte^m pōt ēē ipemet rea
lit^{er} 7 in actu p habitū realit^{er}: 7 tm recepti
uus itellectuālī 7 sui 7 habi^{us} 7 cui^{us} cūz

deumatis eni
la recepta in
recipiente de
polio eni in
polio q dicit q
nō tale vñ ēē de
in vel recipit
ut accipiat p
aliquo ois in
et ipse nihil cr
falsus sed tm
vñ capax oim
accipit et tm
quoz talia rece
emati mali. su
alio repugnat
quocūqz. Ad
vidi pōt se mo
iō etiā spāli
alio vñ alio vñ
et actū suū for
in pō^{te} in actu
sue neg p se nec
pō^{te} hoc ē p^{ri}us
et p^{ri}us actū ci
Ad vñ: est
si illata que vñ
retur q illa inte
pōt n. intellect^{us}
et itelligibilū. et si
canō sibi: pari r
en ead sibi. 7 ita
sibi ēēt vel ēē
gibilū. nego igit
vico q intellect^{us}
la respō pō^{te} q
i ambōz: sic qn
cogito parit n
oio istoz duoz
q gignit ab eo
obiectū ē effect^{us}
duplex calitate
7 se fm nām ref
peraria. 7 de tal
va et ista ppositi
tūmo quocūqz

informātis euz realit. ⁊ est tota rō qz ta
lia sic recepta intellectualit nō requirūt
in recipiente determinatā dispōnem op
positā enti intelligibili reali. ista igit. p
positio q dicit q oportet cognoscēs esse
nō tale vī eē denudatū ab eo qd cogno
scit vel recipit ⁊ a rōe cognoscēdi si gnā
liter accipiat pcludit oēm intellectu esse
nihil: qz oīs intellect. fm se ē totū entis
⁊ ita ipse nihil erit entitū. ⁊ intellect. iste
ē falsus. sed tm nō est mālē vī organicū
vt sit capax oīm: qz si eēt mālē vel orga
nicum: esset tm capax aliquoz sine mā
quoz talis receptio nō repugnaret sue
entitati mālī. sue autē entitati intellectu
ali nō repugnat receptio intellectualis
quozcūqz. Ad qm rñsum ē frequēt
q idē pōt se mouē nō tm motiōe corpa
li sed etiā spūali. ⁊ etiā vīter quecunqz
actio vīualis vīuoca pōt stare cū po
ad actū suū formālē. ⁊ tūc quō idē non
sit in po^a in actu. put si oīe entis oppo
site neqz p se neqz denōtiatiue: ⁊ tm idē ē
in po^a hoc ē pñ^m passiū ⁊ in actu hoc
est pñ^m actiū eiusdē. hoc frequēt dcm ē.
Ad vlt^m: et si aliq pcedat pōem illā
ibi illatā que vī impossibilis: qz tūc seq
retur q illa intellectio eēt actu infinita.
pōt. n. intellect. quicūqz ēe infinitoꝝ in
telligibiliū. et si tūc hiet intellectiōem
eand sibi: pari rōe intellectu cuiuslibet
eēt ead sibi. ⁊ ita hiet intellectiōem eand
sibi q eēt vel eē posset infinitoꝝ intelli
gibiliū. nego igit pñiam. ⁊ ad pbōnem
dico q intellect. illa fm vītate est extre^m
tā respēu po^a q respēu obiecti: qz effect^o
ē amboꝝ: sic qñ a diuersis cogscēte et
cognito parit not^o: not^o illa ē effectus
cōis istoꝝ duoz. ix. de tri. c. vlt. ita etiā
qñ gignit ab eodē hñte rōnem tā po^a q
obiecti ē effect^o illi vñ^m hñtis realit illā
duplicē cālitate: ⁊ nō mediās in īdeꝝ
⁊ se fm nām rei quō mediat mediū in
ptaria. ⁊ de tali medio. put ē ex nā rel
va est ista. ppositio: q plus puenit cum
extremo quocūqz q extrema inter se.

Secundo que

ro de intellectu angelī alio
rum a se. ⁊ p^o an angelus ha

beat noticiā nālem distinctāz eēntie di
uine. q nō: qz aut eēt p essentia diuinā:
aut p spēm eēntie. nō p eēntiā qz tūc eēt
nālīter brūs qd nō pōt cōpetē creature.
nō p spēm: qz eēntia diuinā ē inīmior
intellectui q sit ista spēs. igit superfluis
ibi ponē spēm: qz eēntia diuinā pōt sibi
efficaci^o p se facē illud ppi qd ponit spe
cies q ipa spēs. phs aut in. iij. de aia nō
vī assignare spēm necariāz nisi qz obm
nō est p se in aia. lapis inqz nō est in aia
sed spēs lapidis. qre ⁊c. Cōtra: vel igit
angelus nullā noticiā hiet eēntie diuine:
⁊ tūc frustra eēt sibi dictū illud pceptū:
v. Diliges dñm deū tuū ⁊c. frustra. n. p
cipitur illi^o dilectio qd oīmīno ignorat.
vel tm hiet noticiā pfulam istī essentie
⁊ tūc vī intellectus iste ēe possibilis sic
nī qui pōt pcedere a pfulo ad distinctū
quod videt incōueniens.

Hic cōcordant ali

qui in ista negatiua q angelī nō hñt di
stinctam noticiā nālīter. qd. pbat. v. qd
li. v. q. ix. ⁊ Tho. pma pte. lvi. arti. vi.

Ista negatiua tenendo si qris p quid
affirmatiue. Rñdetur q angelus nō co
gnoscit essentia diuinā nālīter p aliquā
spēm ⁊c. Cōtra pñū qui posuit istas
rōnes ad istā pōnem negatiuā arguit
sic: qz ex eisde posset pbari q p nullum
repñtatiuum creatū angelus cognoscit
nālīter essentia diuinā. ⁊ p essentia non
cognoscit fm euz: qz nulla creatura pōt
nālīter videre illā essentia. ⁊ ex hoc vī
sequi q nullā noticiā nālem potuit an
gelus hie de illa essentia. nō. n. de ea di
stincte ⁊ in pticulari aliquid vī: qz hoc
nō vī possibile nisi p essentia vel p ali
qd repñtatiūz distincte. quoz vtrūqz
negat. nō aut indistincte siue in aliq pñ
ori cōceptu cōiori qui nō sit ppius istī

1° et 2° sup
hencit: 3°

essentie: qz oem pceptuz coem vniuocū
isti essentie et aliq negat iste. Essentia
diuina fm istū nata est tñ facere conce
ptum vnū realez in intellectu diuio: ita
q nullus alius hī de ea nisi p intellectu
negociantē. igit ista eētia nata ē facere
tñ p se pceptum vnū reale in quocūqz
intellectu. p bō pñie: oñis pceptus qui
natus hī et etiā causari vñtute hui⁹ eē
tie in aliq intellectu ē nat⁹ hī vñtute ei⁹
in intellectu pprehendere ipsam. talis ē
diuina intellect⁹. igit et vñtra sequit⁹ q co
ceptus nullus real possit hī de ista eē
tia nisi vn⁹. p bō istius pñie: qz oem pce
ptum reale quē pōt aliq intellect⁹ hīe
de ista eētia ipa pōt causare alioqñ nō
ēē pfecta in rōe obiecti. qz illud qd ē in
rōe obiecti impfecit illū pōt cāre oem
pceptum de se causabile. tñc sequit⁹ vl
tra q vl intellect⁹ angeli hēbit istū vnū
pceptū vñdecūqz causat vel oīno nullū
hābebit. illū aut hīe nō poterit nisi vel
cognosceret p essentia vel p pñia rōem
repñtātem: qre nullū hēbit. Contra
2^m qui ponit q angelus intelligit illam
eētia p seipam inqñtuz ē imago dei: lz
imago q est tñ rō cognoscēdi repñtet n
vt cognita: sicut ē de spē visibili in ocu
lo: et de specie intelligibili in intellectu q
repñtat obm imediate absqz discursu.
tñ illa imago p quā nō cognoscit illud
cui⁹ est nisi vt p spēm cognitā nō est rō
cognoscēdi illud nisi tñ p discursum si
cut discurret a cognoscēte ad cognitū. sz
eētia angeli tñ pōt poni 2° mō et nō p
mō. nō igit p illā imaginē cognoscit angls
essentia diuinā nisi discurredo: qd ē in
cōueniens: qz fm eos angelic⁹ intellect⁹
nō discurret. S: oia discursus p suppo
nit noticiā illius simplicis a q discurret
igit si p illā essentia cognitā hī not⁹ de
eētia diuinā p discursum oportet p ha
bere pceptū simplicē de essentia diuinā
et tñc ill⁹ querēda est rō alia pōt. Con
firmat etiā: qz nullū obm fac distinctaz
noticiā alteri obiecti: nisi includat i se

vnualit illud aliud obm: qz vñtū qd pñt
se hz ad eē sic ad cognoscē. qd igit nō inclu
dit aliud vnualit in entitate: nō includit
illud in cognoscibilitate. sed eētia angeli
nō includit vnualit essentia diuinā sub
illa rōne distincta. igit nō est rō cognoscē
di eam distincte sub aliqua rōne.

Ad qōem igit rñdeo aliq. p⁹
distinguedo d ou
plici rōne. pōt. n. aliq esse cognitio obie
cti fm q abstractit ab oī exñtia actuali
et pōt eē aliq elus fm q exñs: et fm q p⁹
sens in aliq exñtia actuali. ista distinctio
pbat p rōem et p sile. p⁹ patz ex hoc q
possum⁹ hīe noticiā de aliquib⁹ qddita
tibus. scia aut ē obiecti fm q abstractit
ab exñtia actuali: alioqñ scia possit qñ⁹
qz eē et qñqz nō eē: et ita nō eē perpetua
sed corrupta re corrupere. scia ill⁹ rei:
qd fm est. 2^m pbatuz: qz qd est pfectōis
in po⁹ inferiori vñ eminetius eē in sup⁹
ori q est eiusdē generis. in sensu aut qui
est po⁹ cognitua inferior intellectu per
fectōis est qz ē cognitua rei fm q in se
exñs est et fm q ē pñs fm exñtiam suā.
igit hoc ē possibile in intellectu qd est su
prema vis cognitua. igit pōt hīe cogni
tionē rei fm q pñs. et vt breu⁹ vñar vt
bis pñā vōco abstractiua que est ipius
qdditatis fm q abstractit ab exñtia ac
tualit et nō exñā. Scdam. s. q est qddita
tis rei fm ei⁹ exñtiam actualē vel que ē
rei pñtis fm talē exñtiam vōco cognitū
onem intuitiua: nō put intuitiua distin
guitur p discursiua: qz sic aliq abstracti
ua est intuitiua: sed simplr intuitiua co
mō quo dicimur intueri rē sicut ē in se.
Istud ctiaz 2^m membz p h⁹ declarat q
nō expectam⁹ cognitōem de oco qualis
posset hī de eo ipso p impossibile nō ex
istente vel nō pñte p eētia. sed expecta
mus intuitiua que vñ facile ad facies. qz
sic sensitua ē facialis. s. rei fm q ē pñs
aliter exñs. ita et illa quā expectamus.
2° declaratio hui⁹ dis. ē p sile in potētis
sensitiuis. aliq. n. po⁹ vel sensus pñcula

ris cognoscit obiectum aliter fantasma. sensus. n. particularis est obiecti secundum quod est per se vel in se existens. fantasma cognoscit idem secundum quod est per se per seipsum: quod species possit esse eiusdem et non esse existens vel per se: ita quod cognitio fantastica est abstractiva respectu sensus particularis. 2. n. quod sunt dispersa in inferioribus quoniam sunt unita in superioribus: ita ibi duo modi cognoscendi quod sunt dispersi in potentibus sensitivis propter organum: quod non est idem organum quod est bene receptivum et quod est bene receptivum unitum sunt in intellectu cui ut unitum potest uterque actus competere. Hac distinctione premissa ad quodam modo respondeo: quod licet secundum aliter loquentes non posset angelus ex parte naturalis habere cognitionem dei intuitivam: de qua in. iiij. li. non videtur negandum quin possit naturaliter habere cognitionem eius abstractivam. hoc modo intelligendo quod species aliqua distincte repraesentat istam essentiam licet non repraesentet eam ut in se partialiter existentem. bene quidem possibile est habere cognitionem distinctam licet abstractivam. nam abstractiva distinguuntur per seipsam et distinctam penes rationem aliam: aliam cognoscendi. et ista talis species repraesentat essentiam divinam intellectui angelico non videtur inconueniens ponere intellectui angelico indistincte esse a principio: ita quod licet ipsa non sit naturalis intellectui hoc modo quod iste intellectus possit ex naturalibus suis eas acquirere. etiam quod possit eas habere ex actione alicuius obiecti agentis naturalis: quod non potest eas habere partialitate alicuius obiecti moueris istius essentie divine tamen: quod nihil aliud a se misit naturaliter naturali causatione: tamen sicut perfectionis date angelo in sua propria creatione licet non necessario sequantur naturam eius dicerentur alios distinguendo non mere supernales. scilicet et glorie. ita ista perfectio data intellectui angelico quod essentia divina esset ei per se distincte licet abstractiue potest dici naturalis et ad cognitionem naturalem angeli pertinere. ita quod quicquid cognoscit angelus de deo virtute ipsius aliquid modo cognoscit naturaliter: et aliquid non non naturaliter. naturaliter in quantum ista non est naturalis gratia actus nec gloriosa. non naturaliter

autem in quantum ad istam non posset pertingere ex naturalibus neque aliquid actione naturali. Quod autem talis species ponatur deus distincte repraesentans essentiam divinam licet abstractiue persuadet. primo sic quod beatitudo naturalis angeli excedit naturalem beatitudinem hominis: etiam si fuisset in statu innocentie talis angelus quod homo per quantum tempus igitur cum homo per statum nature lapsus possit habere cognitionem de ultimo fine in ultimo: et per statum innocentie habere potuerit aliquid modo notitiam distinctam. et volitio summi boni sequitur cognitionem ultimi veri: sequitur ut sic quod in tali cognitione et volitione summi boni distincte possit haberi maior beatitudo quam in homine ab angelo. 2. modo persuadet per hoc quod aliquis rapit videtur transitorie essentiam divinam: cessante isto actu videndi per habere memoriam obiecti: et hoc ratione distinctionis sub qua erat obiectum visionis: licet non hoc ratione partialitatis actualis: quod talis partialitas non manet post actum in ratione cognoscibilem. igitur per aliam rationem perfectentem intellectum tale potest obiectum istud isto modo obiectiue esse per se. et ita non est hoc rationem essentie quod species illa sit in aliquid intellectu distincte repraesentans eam. igitur nec videtur talis species neganda ab intellectu perfectissimo creato. nihil enim videtur debere negari ab intellectu summo creato quod non repugnat alicui intellectui creato in naturalibus quod non est perfectio excellens nimis. Assumptum potest probari per raptum pauli: quod transiente isto raptu recordabatur istorum visorum secundum quod ille scribit ad Cor. Scio homines in christo ante annos. xiiij. siue in corpore siue extra corpus nescio deus scit tamen. et audiuit archana verba que non licet homini loqui. Quod autem post raptum posset species obiecti distincte manere videtur: quod hoc est perfectio in intellectu: quod potest conservare speciem obiecti cessante partialitate obiecti. 3. persuadet propter quod secundum Augustinum. iiij. super gen. xxiij. vel. xxix. dies illi sex non erant in successione temporis sed in cognitione angelica creaturarum ordinem naturalem habentium. ita quod prius naturaliter non videtur angelus creaturam in verbo: 2. in genere proprio. et non statim ibi rediret in verbum laus

dans ipm ex ope suo. et in isto iterum videtur rationem sequentis creature naturaliter: ita quod quando deus dixit fiat lux. vidit angelus se in verbo eterno cum facta est lux. et cum factum est vespere vidit se in genere proprio et cum factum est vespere et mane dies unus ex se exurrexit in laudem dei in quo vidit secundam creaturam: ita quod ista visio erat terminus precedentis diei in quantum ex cognitione creature prime in verbo surrexit in cognitionem verbi: immo reges omnium creaturarum in primo artifice et opifice. ita distinguit Augustinus singulos dies versus ad octavam septimum cuius erat mane ultime creature in verbo et non sequebatur vespere. et erat principium sequentis diei in quantum vidit illam creaturam in genere proprio. Et hoc ipse illam cognitionem recitavit in verbo posuerit cognitionem beatificam sicut apparet ibi in principiis. xxxij. c. Cum sancti angeli semper videant faciem dei verbumque eius videntur si cur per equalis est proficiantur in ipso verbo dei prius novum creaturam universalem in qua ipsi principaliter sunt conditi. proficiunt igitur pertinet ad beatitudinem. similiter in eodem. c. tunc non ad diem pertinet: non dies ad noctem: cum sublimis et sancti angeli illud quod creaturam in ipsa creatura novum referunt in ipsius honoris et amoris in quo eternas rationes quibus creata est contemplant. eaque concordissima contemplatione sunt unus dies quem fecit dominus: cui coniungitur ecclesia ex hac peregrinatione liberata ut et nos exultemus et letemur in eo. Potest tamen probari ex dictis eius quod haec cognitio que vocatur communissime cognitio matutina sit naturalis et non precise beatifica: quod secundum eum iste ordo erat in cognitione angelica creature post creaturam quod prius naturaliter precessit cognitio angelica creaturarum in verbo cognitionem earum in genere proprio. factis autem creaturis in genere proprio statim potuit angelus cognitionem earum habere in genere proprio. igitur omnes iste cognitiones in verbo precesserunt naturaliter cognitionem creaturarum in genere

proprio. omnes igitur secundum eum erant simul producte. igitur cognitio ista in verbo naturaliter precessit productionem earum in genere proprio sed tunc erant angeli in statu innocentie et non beati: quod aliqua morula fuit in creatione et lapsus est. erat igitur aliquid cognitio angelorum matutina. scilicet creaturarum in verbo existentium in naturalibus aut saltem non beatorum et ita videtur quod oporteat dare distinctam cognitionem angeli stantis in cognitione naturali vel in gratia: quia aliter in ipsa causa precise cognita non posset prius cognoscere creaturas et effectus ordinatos quam in genere proprio. nam ratio cognoscendi rem profuse non est ratio cognoscendi eam distincte et effectus ordinatos. Et si obijciatur quod potuit in verbo non intuitivum sed abstractivum cognito alia cognoscere. Rideo tota scientia naturaliter est tunc de passionibus abstractivum per intellectum: ita quod non tamen intellectus intuitivum cognoscit: sed etiam abstractivum est illud in quo cognoscitur passio.

Dico igitur ad quod

stiones: quod non habemus regulam de intellectu angelico. neque enim possumus attribueri illi omnem perfectionem que est in intellectu simpliciter: neque tanta imperfectionem quantum experimur in intellectu nostro: quod rationale est illi attribueri omnem perfectionem que pervenit intellectui creato: et nulla repugnantia occurrit quod intellectus creatus habeat talem cognitionem per speciem distincte repitantem divinam essentiam: dum tamen non intuitivum. id hoc videtur rationabile concedere. Si obijciatur quod deus potest immediate causare illam intellectum sine specie. Rideo ad rationes pro prima opinione. quod improbant istam speciem. Ad primam dico quod non videtur esse proprium vocabulum loquendo de deo hoc vocabulum effigies. forte enim effigiatum non dicit aliquid proprio nisi quod est figuratum. sed utendo propriis verbis: si accipiat ista propositio: omnis propria ratio intelligendi aliquod obiectum per ad equationem representat illud obiectum.

dico qd hic potest intelligi adequatio simpliciter entis ad entitatem vel adequatio secundum proportionem repñtantis ad representatum vel 3° modo per adequationem secundum proportionem non absolute sed per proportionem ad actum tale. sicut materia dicitur adequari forme secundum proportionem in non secundum entitatem per eo quod eorum entitates sunt inaequales. tamen ista est ita perfectibilis; sicut ista est perfectiva hoc est quod tamen ista repñtat quantum ista est representabilis. puta quod istud repñtat obiectum ita perfectum et ita perfecte sicut ipsum apprehendit a potentia per tale actum quod repñtat. primo modo vltimum nullum per se repñtans quod est ratio repñtandi et non cognitum adequat illi quod repñtat. sed deficit sicut patet de albedine et specie albi. 2° modo aliqua ratio representat per adequationem sicut species perfectissima albi repñtat illud album et ipsa est ratio quasi proportionabiliter videndi album illud. 3° modo quod cumque albi species etiam in oculo cecidit et non ita perfecte repñtat album sicut est repñtabile tamen perfecte repñtat illud per proportionem ad actum sequentem quod ita perfecte repñtat sicut requirit ad habendum tale actum circa obiectum. Ad propositum igitur dico quod nulla species per adequationem potest repñtare essentiam diuinam 2° modo nec etiam primo modo quia illa essentia que comprehensibilis est ab intellectu suo non potest comprehendi nisi per essentiam ut per rationem. sed 3° modo quando ad intellectum creatum aliquo modo potest habere speciem que. scilicet ita perfecte illam essentiam repñtat sicut actus talis intellectus attingit. Cum probat minor primo per illam infinitatem dico quod sicut actus finitus potest habere obiectum et parte sui infinitum et tamen actus immoderatus attingit obiectum quod species ita species potest repñtare non tamen ipsa est adequata in essendo nec in cognoscendo simpliciter quod ipsa non est principium apprehendendi. Ad aliam probationem de specie vnius creature respectu alterius. dico quod similitudo naturalis in essendo non est per se ratio repñtandi vnius respectu alterius: quod hoc album quantum ad speciem sit alteri albo non est ratio repñtandi illud

species autem que multominus est in entitate naturali similis huic ita hic licet species propter suam finitatem in entitate et in essendo plus pueniat cum essentia creata quam cum essentia diuina: non tamen plus puenit cum ea puenientia proportionis que est repñtantis ad representatum. Ad 2um dico quod determinatio in obiecto potest intelligi duobus modis. vno modo ad singularitatem per oppositum determinationis vltis. alio modo determinatio ad certum gradum principatum per oppositum ad illimitationem istius quod principat. primo modo determinatio in obiecto non impedit intellectum summi boni quod deus est imo est ipsum summum bonum quod de se singularitas quod est. 2° modo impedit quod non est bonum secundum aliquem gradum determinatum sed absolute bonum principabile ab omnibus gradibus. et 13 Augustinus. dicat de hoc bono et illo bono forte singularibus bonis que occurrunt aie tolle hoc et tolle illud et vide ipsum bonum si potes etc. non tamen distinguitur nisi quia ista bona particularia includunt limitationem qua limitatione remota et ablata stat in illimitatione boni in communi. et in hoc intelligit deus in vltimo ut dictum fuit in primo libro dei. 3^a. vel vltimus stat in bono vltimo secundum perfectionem. et tunc intelligit deus magis in particulari et illud bonum nec est hoc nec illud per ablationem gradus boni limitantia. Ad 3um dico quod imago vno modo accipitur per similitudinem passive imitationis siue representationis quod non repñtat quod cognita sed potest se quod ratio cognoscendi. alio modo imago accipitur per imitationem quod est aliquid aliud a se et repñtat quod cognitum. primo modo species albi in oculo est imago. 2° modo statua herculi est imago eius. primo modo ista species dei in angelo magis est imago quam angelus. 2° angelus est imago et ad istam imaginem pertinet similitudo aliquo modo naturalis in existendo et consistit in proposito aliquo aliter in hoc quod anima habet imitationem et unitatem aliquo modo sicut essentia diuina habet et illa similitudo pertinet ad rationem beatificabilem. 13 igitur species diuina repñtat distinctius essentiam

1^a et 2ª sup
habetur 2^a

diuinā q̄ angelus tñ angelus est magis imago. put imago est aliqd simile magi in nā habens actus siles illis actibus q̄ ponunt in trinitate cui ex hoc q̄ h3 tales actus puenit esse capax istius cuius est imago. et hoc per ista media. s. similitudiez naturalē in actibus puenit imaginē dei put Aug. loquit de ea q̄ sit capax eius et particeps esse possit. Ad aliud possz dici q̄ licet illa spēs in intellectu angeli sit rō distincte cognoscendi essentia diuinā nō tñ est rō distincte cognoscendi modū istius essentie in suppositis. sicut ēt in nobis distictē cognosci pōt aliqua qd ditas creata l3 nō cognoscat in quibus suppositis sit vel qualis sit in eis. Et si obijciat ptra istud q̄ qñ supposita sunt i natura ex nāli necessitate intrinseca qd est ratio distincta cognoscendi nāz erit rō distincte cognoscendi supposita ista in nā et tūc videret q̄ angelus posset cognoscē nālīter essentia diuinā in rebus suppositis p eo q̄ posset nālīter cognoscere in p^o supposito esse mēoriā infinitā pductiāz alterius suppositi et in duob^o esse volūtātē infinitā pductiāz alterius suppositi. Posset dici q̄ illa cognitio nō ēet mēterie nālis q̄ ad eā nō posset angelus nālīter attingere ex nālīb^o suis neq̄ ex cāis necessarijs alicui^o nālīter agētis ita q̄ licet angelus habēs spēm essentie diuine posset nālīter vti ea tñ ipsa spēs est a cā supnālī et supnālīter agente. Contra istud obijciat q̄ quodlibet etiā aliud a deo nālīter cognoscit l3 illas alīs recipiat a deo supnālīter imprimēte. Possz dici q̄ illas alias posset habere ab illis obiectis i se nullis alijs ab ipsis agētibus requisitis sed nullo modo posset habere illā spēs distinctā respectu essentie diuine nisi ab ipso impmēte et hoc nō nālīter sed supnaturalit. Ad vltimū dico q̄ si teneatur q̄ angelus beatus non videt istā specie tunc nec alius vidēs eaz in intellectu eius videbit p eā supnaturalia. si autēz ponat q̄ ista sit rō ipsi intellectui ut in q̄

videndi trinitatē pōt concedi q̄ etiā angelū videnti sit rō. qz etiā et alius habz i se silem spēm vidēdi et tunc opozet dicē q̄ visio est nālis vno^o et non alio^o sicut est expositū in rñsiōe pcedēte. Ad aliū p opi. 2^a q̄ angelus est imago dico q̄ et uocat imago qz nō est talis imago q̄ sit p̄cise rō cognoscēdi ut pgniti sed est imago habens similitudinē nālem aliquo^o in cognoscēdo et in rōne cognoscendi ut cognita. et preter omnē talē cognoscēdi rōem que est rō ingrū cognita o3 ponē alia p̄suppositā discursui ab ipsa. Ad ratōnes principales p3 qūo angelus potest per species distincte cognoscere essentia diuinā. Et cū obijciat q̄ essentia h3 se ipsam est intimior intellectui q̄ ipsa spēs dico q̄ ppter istā intimitatē posset cāre immediate illū actuz quē cāt spēs nō tñ iste actus esset in potestate angeli sic nec ipsa causa cāns ipsuz. et si quādoqz cessaret ab actu non posset istū actū itēz habere nisi ab essentia illa causante illū actū qd non esset in potestate ipsius angeli ut igit istē actus necessario ppetuus sit in p̄tate opantis ponit spēs.

tertio quero.

de cognitione angeli respectu cognitorū alioz a se vtz ad hoc q̄ angelus cognoscat qd dicitates creatas alias a se req̄rat necessario q̄ habeat p̄prias et distinctas rōes cognoscēdi eas. q̄ nō. 8. metha. forme se habēt sicut nūeri. igit p̄fectior includit vtuālī imp̄fectionēz. et p̄p̄ria erit sufficiens ratio cognoscendi eā sicut maior numerus est ratio cognoscēdi minorē. Confirmat p̄ p̄m 2° d̄ aia vbi vult q̄ sensitua est in intellectū sic trigonū in tetragono. et talis videt esse ordo formaz ordinataz in vniuerso. et tetragonū autē potest esse sufficiens ratio cognoscendi trigonū. igit. 7ē. Item res mālīs perfectior est sua spē quia ista ad rem mālēm cuius est habet habitudinē mensurati ad mensurā sed mensuraz

est nāliter posterius et imperfectius sua
 mensura. nihil autē imperfectius re mate-
 rialī videt perfectio rei imaterialis. igit
 nulla species rei materialis erit intellectui
 angeli. p̄p̄ia ratio cognoscendi. sed illud
 quod est ei ratio intelligendi quodcūq;
 intelligibile est ei p̄fectio naturalis vel i
 quantū intellectualis est igit rē. Item
 intelligit se p̄ essentia suā ex p̄ma. q. igit
 et alia. p̄na p̄z. qz eodē mō est q̄dditas ei
 intelligibilis sicut alie q̄dditates create
 sunt intelligibiles. igit si alicui intellectui
 essentia ipsius est immediata ratio cog-
 noscendi seipsam pari ratōne quidditas
 alterius erit ratio cognoscendi se et ita
 non erunt proprie rationes respectu q̄d
 ditatū p̄p̄iarum alie ab ipsis. Item
 ex propria p̄positione de causis omnis
 causa p̄maria plus influit in causatū q̄
 causa 2^a. igit. Istud confirmat quia in-
 tellectus humanus perspicatōz plura i-
 telligit in vna ratōne intelligendi vel co-
 gnoscendi q̄ minus perspicax. igit ita vi-
 detur intellectus angelicus propter ma-
 iorē perfectionem intellectualitatis sue
 q̄ possit plura intelligere distincte p̄ vnā
 rationem. Contra. intellectus diuinus
 p̄m multos plura intelligit distincte per
 plures rōnes respectu plurimū intelligibi-
 liū. et propter hoc ponit ab aliquib⁹ ide-
 az necessitas. et intellectus noster precise
 intelligit plura per plures rationes. igit
 hoc q̄ est habere plures rōnes respectu
 plurimū intelligibilium nec est ex imperfecti-
 one intellectus quia conuenit supremo.
 nec ex perfectione intellectus quia cōue-
 nit infimo. igit est absoluta p̄fectio intel-
 lectus in se. Hic dicit q̄ angelus omnes
 quidditates cognoscit per vnū habitū
 scientialem. Modus ponendi est iste q̄
 licet habitus sit in intellectu sicut forma
 in subiecto siue impressiue. tamen obiec-
 tum quod respondet in ipso habitu nō
 est nisi obiectiue. Et qualiter per habitū
 possit obiectū esse p̄sens tanq̄ resplen-
 dens dicitur q̄ habitus scientiales licet

sint habitus de prima sp̄e qualitatis ta-
 men sup̄ ipsam sciam fundat respectus
 essēntialis ad scibile qui ab ea absolui nō
 potest tāq̄ ad aliquid a quo in essentia
 et esse suo dependet ita q̄ intellectus ca-
 pere eam non potest nisi capiēdo scibi-
 le respectu cuius est propter naturalem
 colligantiam correlatiōis quā habet ad
 illud. et diuinitus indita non minus ha-
 bet respectum illū essentialem ad scibile
 ita q̄ ex natura habitus scientialis resplē-
 det semper scibile ab eo cuius est in ipso
 intellectu multo naturalius q̄ possibile
 esset fieri per sp̄em q̄to essentialius de-
 pendet scientia a scibili q̄ sp̄es a re a qua
 habet causari. Et si querat quomodo
 per vnum habitum sunt plura obiecta
 p̄sentia. Rōndetur q̄ vnicus habitus
 scientie continet virtualiter multa intelli-
 gibilia circa que est scientia et tanto ma-
 gis actualiter q̄to simplicior est ita q̄ si
 essent infinite species creaturarū ille vn⁹
 habitus sufficeret ab intelligendū omnia
 illa etiam in infinitū procedendo vnā
 post aliam. et hoc tāto facilius et lipidi⁹
 singula intelligēdo q̄to habitus fuerit
 magis indeterminat⁹ et minus determi-
 natus in natura et essentia sua. p̄m q̄ an-
 geli superiores ponunt intelligere per habi-
 tus vltiores et simpliciores q̄ inferiores.
 Si autē querat quomodo iste habitus
 reducit intellectū angeli de potentia itel-
 ligendi ad actū intelligēdi. Dicit q̄ intel-
 lectus angeli habitu illo sibi concreato
 naturaliter inclinatur ad intelligēdum
 rez simpliciū. quidditates quēadmodū
 graue non impeditū statim sua gravita-
 te inclinatur deorsum. et tanto magis in-
 clinatur illo habitu naturaliter ad intel-
 ligendū hoc q̄ illud q̄to ille habitus es-
 sentialius ordinatur ad vnū q̄ ad aliud
 vt ad intellectōem sui ipsius vl creature
 magis perfecte que habet plus intelli-
 gibilitatis. et tunc cum intellectus sit fact⁹
 in actu primo ad intelligendum p̄m libe-
 ro arbitrio volūtat ex habitu discurrere

1^a et 2^a sig¹
hanc

ad singula tā pplexa q̄ incōplexa cognoscēda. discursu dico cognoscēdo h^o post hoc nō cognoscēdo hoc ex hoc. 7° fm q̄ ex imperio volūtatis ad aliqd tēdit de terminate ad illud idē habitus inclināt dē terminate. habitus. n. determinate mouz ad aliqd fm q̄ impellit erga illud ex i perio voluntatis. Pro ista opi. ex di ctis sic opinant^r possunt elici quicq³ rōes quaz. Prima est qz fm p̄m 2° eibi. in sia nō sunt nisi tria: potentia: habitus: 7 passio. sed rō intelligēdi in angelo nō potest esse sola potentia sua qz aliqd sic nāle esset sufficiens principiū rep̄tandi oia intelligibilia. nec passio certuz est q̄ 7c. 2^a talis est in intellectu nō habente habitū pōt generari habitus p̄ frequētes actus elictos. q̄ si angelo non esset p̄crea tus habitus scialis ad cognoscendū pos set in se generare talē habitū 7 sic esset i potētia essentiali ad actū non solū 2^m s3 primū sicut intellectus noster. qd est in cōueniens. 3° qz dicit Dio⁹ de di. no. c. 7°. qz p̄nexio vniuersi p̄sistit i hoc qz su premū inferioris p̄iūgit cū infimo supi oris. sed supremū in cognitiōe humana est qz p̄mpte cognoscat p̄ habitū scienti alē huius. q̄ hec cognitiō p̄nēda est i an gelo. 4° si nulla esset rō nisi qz spēs sūi habitū nō sufficit ad p̄fectam cognitiōez 7 habit⁹ p̄fectus sine spē sufficit frustra ponit spēs p̄pter actū intelligēdi. 5° i volūtate nō ponunt aliqua plura ut p̄n cipia volēdi diuersa obiecta. Igr nec i in tellectu ponunt diuersa principia intelli gendi sed sufficit vnus habitus in intel lectu perfecto ad rep̄tandū quēcūqz si bi nāliter cognoscibilia. Alia opi. dicit qz non o3 ponere in angelo p̄prias rōes respectu quidditatū creaturaz singula rū qz angelus inferior l3 p̄ plures rōnes cognoscēdi cognoscat plures q̄dditates supior tñ pōt cognoscere p̄ aliquā vnā rōem fm qz p̄bat per Dio. c. 17. angel. ierarch. angeli inq̄t supiores habēt vni uersaliorē sciam q̄ inferiores. Et p̄ rōez

qz p̄iores sunt p̄mo p̄pinq̄ora sicut i en titatibus ita 7 intellectōibus. Igr cū intel lectus primus intelligat oia per rōnem vnā intellectus supior per pauiores rō nes intelliget que intellectus inferior uel liget per plures. Preterea q̄to aliqua rō cognoscēdi est in aliq^o imaterialiori siue actualiori tāto vlius rēp̄sentat. ma ior ista patet de spē in sensu. fantasmate 7 intellectu. rō huius est qz receptū est i recipiēte p̄ modū recipiētis. Igr rō illa q̄ est in angelo supiori actualiori erit rāto cognoscēdi plura in supiori q̄ in inferiori. Ista opi. v̄f coincidere cū p̄cedēte qz sicut illa p̄cedēs ponit qz infinite q̄ d itates possunt cognosci p̄ illū vnū ha bitū q̄tū est ex se: ita ista habet ponere qz in aliquo vno angelo erit aliq^o ratio vna que esset rō rep̄tandi nō tot q̄ddi tates q̄n plures. p̄cedendo. n. fm multi tudinē q̄dditatū in vniuerso 7 spēs intel ligibilū in angelis quaz semp est mior nūcrus in supiori deueniet tandē ad all quā vnā spēm in aliquo angelo que po terit esse rō cognoscēdi oia inferiora v̄ saltē ad aliquot paucas spēs. 7 ita que cūqz q̄dditates inferiores possent fieri possēt cognosci p̄ tot spēs 7 ita attribnē do vni spēi aliquā certā multitudinem q̄dditatū cognoscibilū nō cēt ex pte ei⁹ inuenire vnde esset rō cognoscēdi tot et nō plura. 7 licet ista opi. 2ª possēt aliq^o vitare hanc p̄clonem tñ p̄ ipsam l3 non sit p̄ma rō quā ponā. erunt tñ p̄tra eam alie tres sicut p̄tra primā. p̄bo Igr p̄zio qz vna rō creata nō potest esse rō cognō scēdi infinitas q̄dditates siue nō tot q̄n plures. qz vbi p̄lalitas nūeralis req̄rit maiorē p̄fectōnem ibi infinita p̄lalitas siue nūeralis infinitas req̄rit infinitā p̄fectōem. Exemplū si posse portare siml plura pondera cōcludit maiorē virtutē posse simul portare infinita siue nō tot q̄n plura p̄cludit infinitatē intensiuam sed aliqd esse rōem distincte cognōscēdi plures q̄dditates p̄cludit maiorē p̄fctōez

Hic p̄
lū. 1. 7c.

In ipso q̄ esse rōem cognoscēdi tñ vnaz
 igit si aliquid potest esse ratio cognoscē-
 di infinita siue nō tot quin plura illud
 erit infinitum quod est impossibile. Al
 sumptū pbo qz accipiat ppria ratio re-
 pñtatiua istius quidditatis aliquā pfect
 tionē includit inquantū est ratio repñ-
 tatiua istius. s̄lr ppria ratio illius quid-
 ditatis aliquā pfectōez includit. 7 ille
 pfectōes in pprijs rōnibus repñtatiuis
 sunt alterius rōis. igit illa vna que repñ-
 tat distincte ambo illa ut obiecta inclu-
 dit in se vtu aliter plures pfectōes alteri
 rōis. 7 ita est qd perfectius in se q̄ sit tñ
 alterū illoz. Hoc cōfirmat ex hoc qd
 dictū est li° p°. di. 2°. vbi pbatū est deuz
 esse infinitū ex infinitate repñtatoz per
 essentia suā. 2°. p° q̄ nulla vna rō crea-
 ta potest esse ratio distincte cognoscēdi
 plures quidditates. pmo qz omnis vna
 ratio cognoscēdi habet obiectū vnū ad-
 equatū sibi in quo obiecto includūtur
 omnia cognoscibilia per rōnem illaz. si
 plura sunt cognoscibilia p illā. p3 p sile
 de essentia diuina ut ratio 7 ut obiectū.
 Ideo. n. ut ratio est respectu infinito-
 z obiectoz distincte repñtatiua. qz vnus
 obiecti qd perfecte includit oia illa inq̄
 tū cognoscibilia sed illa vna ratio que
 ponit non habet aliquod primū obiec-
 tū includens vtu aliter omnes alias qd-
 ditates fm totā cognoscibilitatē suā. po-
 nit. n. precise habere p obiecto oia crea-
 ta 7 nulla creatura sic includit om̄s. ma-
 for pbat per rōnem. qz vnitas postero-
 ris nāliter dependet ab vnitate p̄ioris.
 omnis autē rō cognoscēdi que nō est p-
 ticipata sicut est essentia diuina se habz
 ad ipsū cognitū sicut mensuratū ad mē-
 surā. 7 ita sicut posterius nāliter ad p̄s
 q̄ vnitas ei nālit depēdet ab vnitate ob-
 iecti. Præterea ois rō vna cognoscēdi p̄t
 habere aliquē actū intelligēdi adequatū
 sibi. sed ista que ponit esse ratō respectu
 pluriū qd ditatū cognoscēdaz. non p̄t
 habere aliquē vnū actū adequatū sibi.

quia fm istos intellectus iste nō p̄t s̄l
 cognoscere distincte plures quidditates
 quaz est illa rō. quare rē. p° ma. quia
 ois memoria pfecta p̄t h̄re intelligētiā
 adequatā sibi quo ad hoc q̄ ipsa fm ac-
 tū suū primū 7 totalē p̄t pducere effec-
 tū sibi adequatū. quod p3. quia ēt mēo-
 ria infinita patris p̄t esse p̄ncipiū pdu-
 cendi notitiā actualē infinitā. Contra
 istas duas rōes instat. qz aliqua forma
 pluriū pductiua nō oportet q̄ habeat
 vnū obiectū p̄mū in quo cōtineant oia
 alia obiecta vtu alit sicut p3 de forma so-
 lis respectu formaz generabiliū 7 corru-
 ptibiliū. nec etiā oportet q̄ possit habere
 vnū actū sibi adequatū. sed plures: sic i
 pposito m̄deo. vis illimitata aliq° mō
 ad aliquos effectus est equoca: 7 ideo est
 simplr nobilior 7 supior quolibet suo
 effectu. ppter qd vnitas eius nō depen-
 det ab vnitate effectus: sed effect° depē-
 det a causa ista: 7 effectus possunt ēe plu-
 res hac causa exñte vna qz in posteriori-
 bus p̄t esse pluralitas cū vnitate nālit
 p̄oris. In opatōibus autē que nō sunt p-
 ductōes obm̄ h3 ibi rōem p̄oris nāliter
 respectu eius qd est p̄xima rō operandi
 loquēdo in creaturis. 7 vnitas postero-
 ris nāliter dependet ab vnitate p̄ioris.
 S̄lr etiā talē formā pductiua non op3
 habere necessario passū adequatū sibi
 tam fm intensiōe q̄ fm extensiōe ita
 q̄ possit agere actōe adequata sed mēo-
 ria ipsa inq̄ opatua h3 intelligentiam
 nālem in eadē natura tanq̄ passū vl. q.
 passū sibi adequatū. qd. s. potest recipe
 actōem siue actū 2° oī mō adequatū tā
 intēsiue. s. q̄ extēsiue actui p̄mo ipsi me-
 morie alioq̄n esset in memoria aliq̄ rō
 cognoscēdi que oio excederet virtutem
 gignēdi ipsius memorie ut est parens. et
 ita nō caperēt se partes imagis mutuo:
 qd est p̄tra Augm̄. de tri. ideo. n. equantē
 p̄pando ad obiecta. qz om̄e obm̄ eo mō
 quo p̄t esse i memoria p̄t esse in intel-
 ligētiā actuali: 7 in volūtate fm actum

clius amabili vel odibili. Et magis dicitur. 3. pmi li. adducit auctores Aug. ad hoc. d. q. quicquid scio memini. 3. arguo sic. Ille intellectus non eodem formaliter nouit habitualiter plura quam sine additione potest nosse hoc habitualiter et non nosse illud quia predictio est quod habeat idem formaliter et non habeat. et quod habeat aliquid quod sit formaliter tale et non sit tale. igitur si potest non esse. a. habitualiter et nosse b. habitualiter non eodem nouit. a. et b. habitualiter. sed ois intellectus creatus potest nosse unum obiectum non notum alio. igitur nullus talis nouit eodem habitualiter plura obiecta. p. mi. quia si non posset nosse habitualiter. a. absque hoc quod cognosceret. b. sine additione. aut hoc esset ex parte intellectus talis. quod falsum est quia potest aliquid non nosse habitualiter aut ex parte necessarie colligatione obiectorum. quod falsum est. quia unum illorum intelligi potest ab intellectu nostro non intellecto alio. si ergo non per necessitatem connexionis obiectorum nec obiecti ad primum. ergo nullo. Sed in speciali per primam optima. si habitus a. quadruplex. primo per id quod ponitur de respectu essentiali versus per tradicere Aug. 7. de tri. c. 2. omne quod relative dicitur est aliquid recepto relativo. et probatur est dicitur. l. h. 2. q. de relatione creature ad deum quod nulla relatio est formaliter vel essentialiter eadem secundum admetum. 13. per idem potest sit quoniam eadem res. si igitur iste habitus est quedam qualitas et entitas absoluta non habet respectum ita essentialiter quoniam posset sine ipso intelligi. Sed si respectus ponatur idem alicui absoluto non est nisi ad primum naturae sic per ex. q. fallit. ille autem respectus habitus in intellectu angelico ad lapidem non est ad primum naturae. quia lapis in nullo genere cae se habet respectu talis habitus. 2. per hoc quod possint obiectum per sensum ratione intelligibilis per habitum. et per rationem suam. probatur. n. quod species intelligibilis non potest esse ratio per obiectum. quia perficit intellectum ut ens quoddam est sic forma materiam. et per primum non perficit inter ut intellectus est. nec per se erit intelligibile primum in quantum intelligibile. multo magis potest hoc argui de habitu quia habitus in quantum habitus est perfectio potest.

Preterea 2. sequeretur quod habitus non scientialis esset illud per quod obiectum intelligibile primum esset et ita adeptus habitu sciali non requireret peruersio ad fantasmata ad actualem intellectum quod ipse negat. R. n. quod intellectio nostra dependet a sensibilibus. non sic intellectio angelorum. Contra si necessaria colligatio siue respectus essentialis in habitu est ratio propter quam obiectum est sufficienter primum per habitum et ille respectus est essentialior in habitu nostro quam in habitu angelorum. quod videtur quia causa ab obiecto non at ille igitur propter istum respectum essentialiter magis erit habitus non ratio talis primum quam habitus angelicus. 3. per hoc quod dicitur quod omne obiectum intelligibile creatum est primum per istum habitum. hoc. n. videtur inconueniens quia si angelus in puris naturalibus crearet sine aliquo tali habitu quod est possibile. quia nulla predictio non includit cum ille habitus dicitur sicut qualitas ab essentiali angelorum ille angelus non possit se cognoscere et ita esse imperfectior in intellectu alitate nam angelus de se est quam non hominis. quia non hominis quoniam nuda facta habet unde accipit cognitionem intellectualem aliquid obiectum. angelus autem non posset accipere istum habitum nec sine isto posset aliquid intelligere. ergo. Sed habitus secundum istum non repugnat singulare sicut repugnat species quia non est natus generari immediate ab ipsa re. sed tamen per actum intellectus perferentis simpliciter. 13. ipse arguit per spiritum quia quoniam aliquid genitum a sua causa naturali natum est sic repugnare a quocumque imprimatur semper sic repugnabit. igitur habitus qui si generetur a sua causa naturali sequetur naturae apprehensionem simpliciter a quocumque est imprimatur sequetur per supponet illam apprehensionem simpliciter. igitur non potest esse propria ratio apprehendendi simpliciter. 4. quod dicitur quod iste habitus est principium cognoscendi quocumque distincta obiecta videtur esse per hoc per rationem optima. quia sequitur quod esset naturaliter infinitus quod etiam dicitur quod naturaliter inclinatur in id ad quod voluntas operando determinatur videtur esse rationabile quia illi habitus ut forme naturalis est inclinatio ita determinata naturalis. et si sunt multae inclinationes ad diuersa sunt ordinate. ita quod saltem una est prima et per primum versus ad alia.

qd ad qd nō inclināt pmo vñ esse p^m inclinatioem et nālem. et ita nō mere nālit ad h^o inclinabit. nec vñ rōabile q^o vna forma nālis q^m ad inclinatioem sua nāle sōlit volūtati create. si. n. graue manēs actu graue moueret sursum a deo. et si graue sit i pfecta pō obediētiā ad deū non tñ vñ moueri passine nālre ex pte sua et qd qd sit ibi nō vñ q^o aliq^a forma nālis incliatō sua nāli sōlit oio i oī actu suo volūtati create ita q^o ad hoc nālre inclinēt ad qd volūtās create vult eā inclināri. Prēterea quocūq^o ipse poterit dicere q^o p imperiū volūtatis habit^u repñtet aliō et aliud multomel^u pōt poni q^o hñs mltas spēs intelligibiles posset vñ nūc v^o spē nūc alia. et erit nālitas in qñlibz spē repñtante et inclinante ad suū obiectū et libertas in ipō vtēte hac spē vel illa.

Ad qōnem igit pcedo conclusiones. 4. p^m maxz rōnū q^o probāt q^o angel^u ad cognoscendū distinctas qdditates hēat distinctas rōes cognoscēdi. Et si querat que sūt ille rōes cognoscēdi. dico q^o hz rōes cognoscēdi alias ab eēntijs cognitū repñtantes eas que rōes p^orie et vñ dicunt spēs intelligibiles. et si ab aliqbus dicant hitus p hoc expmunt ut p accñā spēi. nā rō hitus accēdit spēi put spēs est in intellectu a quo nō de facili delet. et iō hz rōem habitus. qz rōem forme pmanētis. sed h^o nō dñ in quid de hac qualitate sicut habitus nō dñ in qd de spē. eadez. n. eēntia absoluta in genere qualitatū pōt esse habitus et dispō. sñr habitus est vñ ad talē spēm intelligibilē fixā qz lzois tal fir mata sit habitus. nō tñ econuerso imo nec habitus intelligibilis est eiusdē spēi cū spē intelligibilī. qd patet. tñ qz spēs p mū obiecti qd nō est pñs nālitez p eēntiā pcedit nālitez actū cognoscēdi illud. habitus aut respectu illius obiecti sequitur pñlitez illa ex qbus generat. Idē aut est

tialit non sequit nālitez et pcedit nālitez qz non est circūl^u in essentialit ordinatō nec in cāis nec in cātis. tñ qz habitus pñt eē intēsiōr cur^u spēs intelligibilī est remissior et econuerso. nā hñs intellectū imperfectū in quo recipit spēs intelligibilis pfecta habet spēm intelligibilē remissiorē q^o aliū hñs pspicatiozē intellectū qd p3 qz causē nāles in isto et in illo sunt inequales. i. intellectus agēs et fanta^{ma} et cē nāles agūt fm vltimū sue potētē q^o spēs intelligibilis in isto imperfectiori intellectu est remissibilior q^o in illo pfectiori vbi est intēsiōr. et tñ ille tardior pōt frequētius pñderare istud intelligibile cur^u habet spēm et ex hoc habere intēsiorem habitū respectu illius obiecti quī habitus sit qualitas facilitās ad pñderatioē istius obiecti. sic igit per accñs et in vñ dē ista rō intelligibilis habitus. per se autē et essentialit dñ esse talis rō spēs intelligibilis. quia in hoc p^oriusime expmuntur magis p^orie inq^o in rōne similitudinis. Qz aut talē rōnem cognoscēdi aliaz ab eēntia sua habeat respectu aliaz quid dñtatur a se. probat. quia cognoscit p alī quid p qd illas qdditates cognoscet et si ille qdditates nō essent in se exñtes. h^o enī est pfectōis in intellectu nostro q^o habemus cognitōem actualē de re ipsa nō exñte. igit mltomagis puenit intellectui angelico. sed talis cognitō de re que pōt haberi de ipsa nō exñte in se non posset haberi nisi p rōnem repñtante ipsā igit. Et ex hoc sequitur vltērius q^o etiam de quidditate sua habeat rātionem cognoscēdi quia nulla cognitio ex suo genere imperfecta puenit superiori angelo qñ inferior posset habere de eodem imperfectiorem fm genus. sed superior potest habere de inferiori cognitionem ex iam p bato per speciem et per essentiam. cognitio autem per speciem est imperfectior ex suo genere pñtione p essentia igit agel^u inferior pñt habere de se pñtionez p spēs

Et si obijet qd hoc dicit dictis in pma q. qd angelus cognoscit se p essentia suaz dico qd angelus qualibet qdditate aliaz a se et sua et seipm pot cognoscere p esse tia qn cognoscit cognitoe intuitiva. s. s. rone qua pns est in exntia actuali. et pt cognoscere p spem qn cognoscit ea cog nitone abstractiva de q aliqtrulu tange di. 9. q. de locutio angeloz.

Ad argumenta Ad p mum dico qd intetio phi. 8. metha. est de spib subalternis p3 ex pma ppterare nueri vbi vult qd sicut stat ad indivisibilia ita resolutio diffinitoum stat ad indivisibi lia. Igr cu qdditates iste sut ordinate in vniuerso sicut nueri sunt ordinati resolu biles in vnitare. loquit qd de spibus s. alternis. et ita non est ad ppositu loque do de spibus spealissimis in vniuerso. tn si de illis accipiat no ab auctoritate. s3 tanq aliqd in se vep. dico qd supior an gelus h3 pfectioze entitate q inferior. n tn includit tota entitate inferiori ita q i ferioz no dcat ab eo nisi p negatodem. no eni sps in vniuerso distinguut p negati ones sed p ppias rones. verum cenia diuina que infinita est icludit emineter oms pfectoes et ideo nulla supior est suf ficiens ro cognoscendi inferiori sed sola ef sentia diuina. Ad illud 2. de aia dico qd pbs loquit ibi spaliter de sensitiva ve getatiua et intellectiva. nec est sile de spe bus nueroz et figuraz et spibus spealis simis in vniuerso qz nueri et figure ma iores includut miores sicut ptes s3 tota entitate eoz. et ex hoc sunt rones suffici entes cognoscendi eos no ita sps in vni uerso supiores includut inferiores. Ad 2. dico qd sps rei nalis est pfectio angli in esse intelligibili no qde sbalis vel esse tial sed accntalis. et talis no semp excedit suu pfectibile simplr imo ome accns est simplr min' ens qd sba ex 7. metha. Et si dicat qualr pot ee pfectio accntal nae ita pfecte si est inferior infima na. s. sbe

corpali. dico qd no est oio iferior illa na qz no est effectus ei' ut cae total: sed e ef fectus ei' et intellect' angeli tanq aliqz in tegrantiu vna cam totali. possibile at e effectus alicui' cae ptialis exceder sua caz ptiale qz aliqd pfectois pot hre ab aliq ca ptiali ppter qua pfectoez pot excede illa cam ptiale ita qd sps albedinis i in tellectu angeli est pfect' intellectus ei' no quid pfectioz entitatis entitate que e al bedo s3 qd est genita ab albedie qz ut sic deficit aliquo' ab entitate simplr qz est accns genitu ab albedine. sed qz est etiaz genita ab intellectu angeli est pfectio vi talis et quoddad' pfectioz ipsa albedine. sed iste pcessus pfectois no est nisi s3 qd Ad vltimu p3 qd sil stant qd intelligat se p spem et per cenia sic quetioz alia a se et h' nali excepta sola cenia diuina.

Ad argumenta pro p op. Ad primu de 2. ethi. pcededo per diu sione eoz que sunt in aia pce' qd sps ve pot dici habitus. vn habitus pot pdica ri ee ipa spe tanq predicatu vle et p acci dens. qd si debeat p se et in pticulari exp mi recte d' sps intelligibilis talis no at intelligit phus qd nihil sit in aia nisi qd est habitus p se imo illud cui puenit ro habitus est sic pdicatu vle. Ad 2. dico qd angelus no pot generare in se habitu ex actibus. habitu dico qui sit alia res a spe qz habitus no generat in nali icli natis. sicut non generat in graui p quo cienscuqz descend ro descensus. nec ge herat in violer motis p quocienscuqz tale moueri aliqua ratio vel habit' faci litas vel habilitans ad tale motu violi tu sicut p3 de lapide moto sursum sed ge nerat in potetis de se indeterminatis ad actu per actu frequer elicitu non aut est pfectois aliqne intellect' creatu esse sume habilitatu ad intellectoez. qd si ali quis est talis erit angelicus et ita in illo sicut in sume habilitato ad actu no po terit generari habitus aliq que dicat

habitu illo modo. aut si careat tali habitu
qui fuit habitus quedam ad considerandum
hoc intelligibile et intellectus est erit ca-
pax. tunc dico quod non est inconueniens quod
possit in se generare tales habitus. Et cum
dicis quod est potentia sicut noster non tamen
ad actum primum sed ad 2^m nego. Quia
actus primus in intellectu est ille qui pre-
supponit actui 2° qui est intellectio. ha-
bitus autem ille qui est habitus quedam
ad intelligendum et distinguit a spe non pre-
cedit actui naturaliter sed sequitur. Preterea
est posterior actui 2° et ita non est actus pri-
mus et propter hoc potentia ad istud non
est potentia essentialis imo quasi posterior
potentia accidentaliter. quia potentia essentialis
proprie est ad actum primum precedentem 2^m ac-
tum. per hoc patet ad illud Dyo. dico. n.
quod supremum in inferiori est infimum in su-
periori ubi non repugnat superiori illud
quod ponit supremum in inferiori. h^o autem
repugnat quia in nobis est perfectio supple-
mentum intellectus nostri per quanto
noster non est summe habitatus de se etiam
quod non habet rationem actiua per quam obiectum
est per se sufficiens. adhuc. n. deficit talis
inclinatio summa que requiritur ad actum per-
fectissimum ista perfectio licet in nobis sup-
pleat imperfectionem angelo tamen repugnat
quia non potest in eo esse imperfectio que supple-
at per istam perfectionem. ita posset dici in mi-
tis alijs. quia si supremum in elemento sit ge-
nerare sibi simile non oportet quod sit infimum in
quolibet mixto. primo quia aliam mixta non
generant sibi simile quia repugnat eis talis per-
fectio suppleans imperfectionem in inferiori. ita
etiam inferiori potest repugnare quod est infi-
mum superiori et tunc non valet e converso. scilicet
quod infima superiores sint summa inferiorum.
Ad 4^m dico quod si non esset alia ratio nisi
si quod spes quod est perfecta sufficit ad perfectam
intellectionem sine alia spe a se et habitus
vel est impossibilis ut distinguit a specie
vel si est ibi possibilis non sufficit sine spe
hoc solum sufficit ad negandum habitum in
angelo aliam a spe. Ad ultimum dico quod si

obiectum appetibile esset per se appetitum per
sentiam propria alia ab illa qua est per se po-
tentia cognitionis illius appetitus requirere-
tur in appetitu propria rationes quibus di-
uersa obiecta essent per se. sed suppositum
est falsum. quia omnium per se alicui potentie co-
gnitionis per idem est per se appetitus corre-
spondenti illi cognitionis. Et tunc si arguas
voluntas non requirit diuersas rationes igitur
nec intellectus. dico quod ans est falsum si in-
telligat de illis rationibus quibus omnium est
per se intellectui quia ille sunt diuerse et illis
eisdem sunt obiecta per se voluntati. sed si in-
telligas quod non requirunt in ipsa voluntate
rationes per quas obiecta sunt per se. dico quod
per se non valet. quia appetitiva non est nata
habere omnem in se eo modo quo est per se po-
tentia cognitionis. Nec valet instare quod h^o
de potentis cognitionis ordinati. non. n. est
sensus ordo eorum inter se que sunt eiusdem
generis cuiusmodi sunt potentie cognitionis
ordinate et eorum que sunt alterius generis
cuiusmodi sunt potentie cognitionis et appe-
titus eis correspondentes. et ideo diuerse co-
gnitionis ordinate habent diuersas rationes quod
bus obiecta sunt eis per se non sic autem cog-
nitionis et appetitus sibi correspondentes.

Ad argumenta ^{alterius} ^{opini-}
onis ad Dyo. per se aliam translationem quod ad-
ducit corpale etc. quere linco. ista autem to-
talitas est perfectio ut limpiditas et inter-
sionis non autem quod una ratio sit una ratio cogno-
scendi plura quod aliam quia h^o est equale in omni in-
tellectu finito. quia quilibet respectu plurium
cognoscendo requirit proprias rationes. Cum ar-
guis 2° quod prima sunt propinquiora primo. concedo.
sed non oportet in hoc esse propinquiora quod per
pauciora. sed quia potest limpidius cognoscere
nihil autem deperit sibi si per aliud et aliud co-
gnoscat et tamen limpidius cognoscat. si. n.
per idem cognosceret et non limpidius non perfec-
tius cognosceret quod est falsum. In ista. n.
limpiditate est per se propinquitas non autem in
paucitate rationum cognoscendi. quia absolute
hoc non est in ratione alicuius rationis create quod

yna sit pluriū. et per hoc patet ad illud arg^m qd factū est de igneitate q^d cognoscere p^{er} pautōra rē. falsū est si. n. tot spēs cognoscibilis habet quot et tardius tñ clarius per illud cognoscit obiecta et citius vitur eius pponēdo hoc obiectū cū illo et discurrendo ab vno cognito ad aliud s; ex limpiditate maiori et velocitate

Ad illud qd dictū fuit ibi de auctoritate auctoris de causis nō est curandum.

Ad vltimū p ista opi. dico q non est yna spēs in sensu imaginatōe et intellectu sed alia et alia. nec est hoc solum q est in subiecto imāiori repñtat vltius qz si per impossibile illa spēs que est in sensu esset in fantasia. et illa que est in fantasia esset in intellectu nō repñtaret pfectius neqz fm qdditatē neqz fm intensiōē. s. qz eēt ratio pluriū. nō igit ex solā imāitate vlt maioritate actualitate recipiētis pōt cōcludi maior actualitas spēs recepte in repñtando. sed h^o tñ erit ex nā ipsius spēs in se. tñ iste pñtōes spēs receptaz proportionant receptiuis iuxta illō Boetij

Receptū est in recipiēte p modū recipiēti rē. sed absolute sicut nulla essentia recipiēs est vltis respectu oīuz essētiarū nec etiā pfecte pñtens omnē aliā essentia a se ita nec aliqd receptū in ea pōt esse rō vltis repñtandi oia alia pfecte sed talis vltis repñtatio ppetere pōt eēntie infinita et eminēter et nulli alteri essentie.

Intra quartum

utrum. s. angeli possint pficere accipiēdo cognitōnem a rebus. Arguit q non: qz oī receptiū denudari a toto genere receptibilis 2° de aia. sed angelus non denudat a spēbus imo est plen^o formis qz nona ppōne de cāis. dī q intellectus est plena formis. Itē Aug. 13. super Gen. ad lram. agēs est pñtatiū patiente. sed corpus nō est pñtatiū spū per ipsum ibidē. igit corpus nō pōt agere in angelū qui est spūs. igit non pōt angelus accipere cognitōez a rebus. Itē Dio. 7°.

c. angelice hierar. angeli nō pgregāt diuinas illūiatōes vel notitiā diuinā ex rebus sensibilibus. Itē angelus est mediū in deū et hoīem vel aīam. sed deus non intelligit p aliquas spēs. aīa autē intelligit p spēs receptas a rebus sensibilib^o et intelligibilibus. igit angelus medio mō intelligit. s. spēs non acceptas ab alijs rebus sed sibi pcreatas. et iste modus arguēdi patet per pñm p^o de genera. et p Ricar. pmo de tri. Contra. omne quod cognoscit cognosci videt p similitudinē ipsius. s; angelus cognoscit singulare. igit p similitudinē singularis. sed similitudo singularis non est sibi pcreata qz similitudo vni^o et alterius. et cū singularia possint esse infinita haberet infinitas rationes vel species sibi concreatas.

Una opinio dicit.

non accipit cognitōem a rebus nec pñt in accipiēdo vel recipiēdo cognitōnez ab eis. qz tūc angelus haberet intellectū causatiū istaz spēs et intellectū receptiū sine intellectu agentē et possibilem sed non haberet intellectū agentē qz intellectus agens solū requirit in illis intelligibilibus vbi. s. primū obm intellectus est intelligibile in potentia. ut. s. per intellectū agentē reducat ad actū. sed primū obm intellectus angelici est actu intelligibile qz imateriale. Itē non habet intellectū possibile qz intellectus possibilis qñqz est in potentia. intellectus autē angelici semp est in actu quare rē. Confirmat quo ad vtrūqz qz fm Aug. 2° sup Gen. res iste prius fuerit in cognitōe angelica q in pprio genere. igit nūc nō recipit ab eis cognitōem ut sint in pprio genere.

Item corpora supiora. s. celestia habet qualitates et pñtōnes suas sibi possibiles non receptas ab alijs sed sibi cōcreatas. igit sūnt in spēbus supioribus et inferioribus q supiores cuiusmōi sunt angeli suas qualitates et pñtōes nō recipiūt a rebus inferioribus sed illas habet

debuit sibi coëcreatas. spūs autē inferiores
 et hūane anime habent illas receptas a
 rebus. Item sicut se habet modus esse
 diuine nostre ad modū essendi angeli sic
 modus operandi ad modū operandi s3 in
 intellectus noster ex hoc accipit notitiam
 a rebus corporalibus q2 quo ad esse cōpo
 siti dependet a corpore et vnū corpū. sed
 angelus quo ad esse non vnū corpū nec
 dependet a corpore. q2 nec quo ad recep
 tiōem notitiē. Itē intellectus agens et
 possibilis nō distinguuntur nisi p2 p2atio
 nem ad fantasmatā. s3 in angelo nō sūt fa
 tasmatā. q2 nec istoz intellectū distinctio
 igit nec a rebus receptio. Itē nō puenit
 trāsire de extremo in extremū nisi p2 me
 diū. sed inter sensibile et intelligibile est
 mediū imaginabile. igit ab esse sensibili
 non puenit trāsire ad intelligibile nisi
 p2 imaginabile. sed in angelo nō est ima
 ginatio. igit nec talis transitus. Dic tū
 ista opi. q2 angelus cognoscit singularia
 et arguit hic cōtra Auid. sic q2 angelus
 h3 puidentiā de singularibus qd nō eēt
 nisi cognitōem haberet de eis. Itē qd
 continet sparsim et diuisim i inferiorib2
 p2inet vnitiue in superiorib2. sed in inferi
 oribus est sparsim cognitō re2. s. p2icula
 riū vel singulariū per sensū et vliuz per
 intellectū q2 in intellectu superiori intuitiue
 p2inent iste due cognitōes. Item 3. me
 tha. p2tra Empedo. h3 Aristo. p2 incōue
 nienti q2 deus non cognoscit līez. Mo
 dus autē ponendi vī esse talis. Sicut res
 effluūt a deo quo ad esse essentie et exi
 superiores et inferiores quo ad māz et for
 mā sic etiā fluūt in intellectu angeli quo
 ad cognitōem singularis et vliis. ita q2 ni
 hil accipiūt ab istis inferioribus et corp
 alibus sed fluūt ab ideis illa cognitō.
 Cōtra ex eis dē p2ncipijs arguo p2trariū.
 Angelus habet intellectū agentē et pos
 sibilē. q2 pōt habere notitiā a rebus. p2nāz
 pcederet ipse s3 dicta sua supra. p2bo
 antecedēs potentia actiua que nō est im

perfectōis imo pfectōis in creatura aliā
 nō est negāda a superiori creatura que est
 superior q2tum ad hoc. sed angelus ē supi
 or hoīe in intellectu agente. intellectus
 autē agens qui est potētia actiua in hoīe
 nō est imperfectōis in ipso imo pfectōis
 q2 nō debz negari angelo qui est creatura
 superior. quare rē. Tunc ad ratiōem
 qn dicit q2 nulla nā habet intellectū a
 gentē nisi cuius intellectus obm primūz
 est intelligibile in potentia. dico q2 est ibi
 equiuocatio de pmo. Si. n. loquaris de
 primo. i. adequato hoc non est aliquod
 vnū singulare imateriale quia nihil est
 vnū intelligibile adequatū intellectu cre
 ato nisi in illo cōtineant eminenter vel
 virtualiter omnia cognoscibilia ab illo in
 tellectu p2bo quia nihil est obm adequa
 tū intellectus nisi in quo saluat ratiō oīs
 illius ad qd potest se extēdere sed s3m cū
 pōt se extēdere ad oīa singularia. q2 obie
 ctū eius adequatū o2 q2 p2tineat virtuali
 rōnes oīuz singulariū cognoscibiliū ab
 ipso. Sed tale quid nō potest esse essen
 tia angeli nec aliqua essentia imaterialis
 creata singularis siue que de se est hec.
 nisi in essentia increata que est obiectūz
 adequatū intellectus diuini et nō angeli
 ei. q2 op2 intelligere q2 obm adequatū in
 tellectus angelici sit aliqd cōe cōitate p2
 dicatōis vel analogie respectu omniū
 cognoscibiliū ab ipso et ideo oportet q2
 sit cōmune per p2dicationē ad intelligibi
 lia oīa et ad sensibilia quia etiā ista con
 siderant et intelligunt ab angelo. cū ergo
 sensibilia sint intelligibilia in potentia
 oportebit q2 habeat intellectū agentem
 reducentem illa ad hoc q2 actu intelligā
 tur ab eo. Item habet intellectū pos
 sibilem ergo et agentem. patet p2ntia. p2
 bo antecedens. In omni quod formam
 recipit necesse est dare potentiam recep
 tiuam ipsius forme etiam si recipiens
 non pcedat duratione receptiōem for
 me ipsius. sed angelus recipit spēm aliā

a se. \bar{g} habet potentia intellectuale recep-
tius illius. igit in angelo est intellectus
possibilis. \bar{L} osimo utrūq; per ex^m. qz
si deus creasset aie nostre spēs oim intel-
ligibilis adhuc esset in ea intellectus agēs
qz est pfectio nālis eius et etiā intellectus
possibilis \bar{g} rē. \bar{L} osim etia pz in christo
qui licet omnia viderit in verbo ab istā
ti sue natiuitatis tñ fuit in eo intellectus
agēs et possibilis. als nō fuisset pfectus et
eodē mō si vidisset oia in genere pprio
habuisset intellectū agētem et possibilez
Ideo similiter posito q angelus species
omniū receperit ab instāi sue creatōnis
et nō possit nō esse in actu cum sit puen-
tus ab agente supiori tamē est perfectōis
nālis sue q habeat potentia qua possit
in opatiōem suam si nō esset puentus a
supiori agēte. Exemplū etiā de igne qui
pburit passū sibi appropinquatū nisi illū
passū pueniat a deo calefaciēte sic i p-
posito. Item ad illud cū dī intellectus
agēs et possibilis non distinguuntur nisi
per cōparationē ad fantasmata. falsum
est imo distinguūtur inter se formaliter
vel per ppatōem ad obiecta vel ad illa
in quibus obiecta relucēt. Ad arg^m q
corporibus celestibus. dico q est ad op-
positū. et arguit sic. illā perfectōem neces-
se est a solo deo causari. vt ē administra-
tor totius nature dico necessitate ordia-
ta quā non potest tota natura creata cā-
re. sed qualitas celī a tota natura creata
non potest causari. ergo a deo debuit si-
bi cōcreari. sed qualitates alioz que pos-
sūt cārī a natura creata de^o pmitit illas
habere suas causalitates proprias. quia
sic. n. deus res quas cōdidit administrat
et virtus autē creata potest causare cog-
nitiōē alicuius incogniti in intellectu
angelī. ut patet infra dī. 9. de locutione
angeloz. nam intellectus angelī cuius ob-
iecto potest causare pfectam cognitiōem
obiecti. ex quo igit possibile est angelū
recipere cognitiōē a rebus nō est neces-
se deū causare istam cognitiōem. Dices

ista cognitio est perfectio angeli \bar{g} nō po-
test causari a creatura inferiori. vtz est
principaliter vel ut a causa totali. Ista
autē causalitas principaliter in angelo
vel habet perfectiōes in angelo ex parte
intellectus agentis nō autē ex parte intel-
lecti vel obiecti. Ex 3^a rōne eoz arguo
sic cōtra eos. necesse est omnē intellectū
nō habentē in se obiectū dependere ab
ipso aliquo. sed hic angelus non ha-
bet obiectū in se cuiuscūq; corporis vel
rei corporalis: ergo dependet ab eo in in-
tellectōe. et tunc patet q ratio est sophis-
tica: quia nō sequit nō dependet a cor-
pore ut sit actus corporis. \bar{g} non depen-
det a corpore ut ab obiecto aia autē de-
pēdet a corpore ut actus eius. Et si. n. con-
cludat modus effendi anime in corpore
q recipi. t a corpore nō tamē incorpore
itas angelī cludit q nō recipiat nisi cō-
cederes q angelus esset infinitus sicut \bar{g}
dā deus habēs in se oīūz singulariū rō-
nes. Et ad illud de imaginabili medio
arguo sic ptra eos. Quod est mediū vir-
tuti minori nō est vel nō oportet eē me-
diū maiori. Exemplū si aliq; calidū ali-
quid calefaceret posset esse ita debile in
calefaciēdo q nūq; induceret. x. gradus
caloris nisi pūs induceret duos vel qua-
tuor. vel sic. aliud vero posset eē ita vir-
tuosus q induceret in pmo actu calores
in. x. gradus: et tunc nō esset sibi mediū
aliquis gradus infra. x. qui tñ erat me-
diū virtuti minori: sed intellectus pfectōis
est in angelis q in nobis. \bar{g} non oportet
q si imaginabile est in nobis mediū q
etiā sit in angelo similiter. Item si ei
se imaginabile ē p se mediū vel \bar{g} ex pte
rei in se: vel ex pte potētie. si ordo iste se
tenet ex pte rei vel obiecti intelligibilis
vel intellecti tunc sequeretur q deus non
posset intelligere nisi mediāte fantasma-
te vel imaginatiōe. si ex parte potētie sic
dico q angelo nō est mediū tamen est
mibi medium propter naturam meam
quā habeo pposita ex corpali et spūali.

Aliiter potest dici qd nō est mediū mibi
esse imaginabile et esse sensibile sūt duo
extrema vel quasi vnū extremū ad esse
intelligibile. et esto qd sit mediū nobis nō
tamē angelo ut dictū est. De isto autē
modo cognoscendi singulare quē ponit
p effluxu a deo. dico qd posito qd res qd
ad mām et formā fluant a deo non tñ se
quūt qd quod ad cognitōem singularitātē
fluant in intellectu angeli precise fm euz
qd ipse tenet p pmen. 4. metha. qd mā p
tinet ad qd quid non individualis tñ ut
ponit. qd lz res effluant a deo fm formā
et mām ut sunt partes qdditatē non o3
tñ arguere cognitōem singularis. Item
fm eos deus nō influit nisi spēs. sed spēs
est rō cognoscēdi qdditatē non singulare
ut pbatū fuit. s. de cognitōe angeloz
qd per hanc spēm nō cognoscet singulare
Et cū dicis qd essentia diuina est rā cog
noscēdi singulare et vniuersale vel qddi
tatē qd et spēs influxa in mente angeli di
co qd in pna est fallacia accedētis pcedē
do a magis perfecto ad minus pfectum
affirmatiue.

Alii dicunt qd si an

gelus nō haberet habitū cōcreatū nihil
intelligeret nec singulare nec vniuersale
sed per habitū qui repñtat quidditatez
intelligit pmo ipz vniuersale 2º singula
re quia singulare non addit fm euz sup
vle in cēdo nisi duplicē negatōem et iō
etiā nec in cognoscēdo nō tñ sicut nos.
s. fm līnēā reflexā. Hoc pbat pmo sic.
sicut res se habet ad esse sic ad cognosci.
2º metha. sed singulare nō addit quo ad
esse sup vniuersale qd cognitio eius non
addit etiā aliquid sup cognitōem vlis.
Preterea inter illud qd obijcit alicui v
tuti pmo et ipam virtutē o3 esse ppor
tionez determinatā. qd si intellectus angeli
ex natura sua est pmo apphensiuº singu
laris et directe cognoscit singulare. tunc
est determinatō qd noster intellectus qui
nō est sic determinatº ad singulare sz sen

sus et tunc videt qd intellectus angeli est
magis limitatus qd noster intellectus sic
sensus videt respectu intellectus nostri.
et si intelligeret per spēm singularis qd
magis determinabilis qd intellectus noster
quia sic determinari tali spē videt ppe eē
ipsius sensus. Itē ista cognitio singula
ris sibi ppria rōne impediret cognitōem
vlis. qz. n. singulare impedit cognitōem
ppter hec fit abstractio. qd rē. Itē si in
telligeret singularia pmo posset de eis ac
quirere ppriū habitū quia propriº ha
bitus ex proprijs actibus generat et per
pñs sciam a rebus qd videt incōueniēs
Itē si singulare esset pmo cognitū eēt pº
pñs intellectui angelico. hoc autē nō eēt
p essentia angeli qz illa est tñ rō cogno
scēdi seipsam nec p illū habitū predictū
qz habitus est rō cognoscēdi tñ vliā. qd
per seipm qd est falsum. qz qd sic cogno
scit verius cognoscit qd vle qd cognoscit
pe habitum.

Contra istam uiaz

de illo habitu ē mibi valde pbabile qd
ponere talē nām pfectissimā ita sicut est
angelica et tñ qd nihil posset cognoscere si
ne habitu pcreato ita qd sine influxu spā
li talis habitus vel spēs a deo nō posset
acquirere cognitōem sed sine habitu ta
li stare sicut trūcus vñ mirabile. talis ē
nā precise sine tali habitu nō videret de
se magis intellectualis qd sba vel nā lapi
dis. Ad primā rōnem dico qd tota enti
tas singularis non pñet sub vli. et hoc
suppoº modo sicut supponit ipse. qd silr
nec tota cognoscibilitas singularis cōti
net sub cognoscibilitate vlis. Ad aliō
dico qd nō est impetōis cognoscere sin
gulare qd hoc puenit intellectui diuino
non tñ est tāta pfectio qd tñ sibi pueniat
sed etiā alijs. quia sicut sensus est ois se
sibilis sic intellectus est ois intelligibilis
sed singulare est intelligibile qd rē. nō igr
impedit cognitōem angeli singulare ex
quo est intelligibile. Et cū dicis qd in: el

lectus noster non intelligit singulare pri-
mo dico qd hoc est imperfectio pro statu
isto. Ad aliud dicendum qd si habitus ac-
cipit put habilitat potentia sic non oportet
ponere in intellectu angeli aliquem ha-
bitum eo qd intellectus eius ex sua natura
est habilitatus ad intelligendum sicut gra-
ue ad mouendum vel ad motum deorsum p-
ter hoc qd spes et intellectus subsunt libe-
re inclinacoi et motui voluntati qd si non
esset eque naturaliter inclinaret sicut graue
inclinat deorsum si tamen ibi ponit habitus
iste ita potest poni singularis sicut vltis.
nec iste pertinet ad diffinitivum et finem hoc
non est habitus scientificus nec pertinet ad
sciam p se qd scia est quidditativum. Ad ali-
ud qd ibi dicunt nihil mouz intellectum nisi
si in ratione primi obiecti sed primum obie-
ctum intellectus creati est vlt. qd tunc. Rnd
hic est equocatio de primo et p se qd vno
dicat per se obiectum qd tamen in sua formali
ratione non includit rationem formalem primi ob-
iecti per quam mouet potentia sicut patet
de sensibili cōi qd est per se obiectum visus
sicut magnitudo et figura huius sunt p se ob-
iectum potencie visive non tamen includunt rationem
formalem primam motiua visus sine qua non
est videre sicut est color et lux. Alio modo
sumit obiectum solum primum adaequatione et
hoc includit in se vel sub se multa p se
obiecta que tamen essentialiter includunt rationem
primi obiecti et addunt respectum primi ob-
iecti aliquas formas perficiētes finem quem
modum albedo et nigredo se habent ad co-
lorem. et isto modo quolibet moueret potē-
tia sub ratione primi obiecti cōis inquantum in-
cludit in eo et etiam sub ratione propria quo ad
hoc qd addit perfectionem pertinentem ad illud
genus. et hoc modo ens est obiectum cōe ade-
quatū et hoc potencie intellectiue. ens di-
co in cōi et quodlibet ens speciale quacūqz
forma entis tractat sub eadem ratione mouz
siue hoc sit ratio individui siue ratio
speciei.

Respondco ergo ad que-
stionem qd an

gelus potest perficere in cognitione rerum et
hoc accipiendo noticiā actualē aliquā a
rebus. Et dico qd tribus modis potest ac-
quirere a rebus noticiā. prima notitia est
singularis ut singulare quod probatur. quia
angelus potest cognoscere hoc singulare ut
hoc quia hec cognitio non est ipsoportio
nata nec repugnat intellectui creato sed
non potest cognoscere singulare et hoc ex
ratione vltis. probatur qd hec non ut hec non potest
determinare. scilicet ut hec sub vltimate. si ergo cog-
noscat singularem hoc ut hoc: hoc est p pro-
priam spem. sed non est probabile qd sint con-
create omnes spes singularem cuius possibi-
liū sibi cognoscere: qd cum talia sint infinita
haberet spes infinitas actu. quod dicitur enī
indivisiū potest cognoscere. Preterea
2º dico qd si haberet noticiā singularis ut
singulare est non accepta a rebus adhuc
necessario habet accipere noticiā extrinsecam ac-
tualis rei vel non extrinsecam: et etiam accidentiū
noticiā que requiritur ad extrinsecam vel non ex-
trinsecam a rebus. probatur qd ex noticiā quiddi-
tativā et vltimā que sunt necessaria non po-
test cognosci pplexio cōtingēs sed extrinsecam
rerum vel non extrinsecam sunt ptingētes qd non sū-
ficiūt habere noticiā quidditativā et vltimā
ad hoc qd cognoscat hoc singulare eē hūc
forte currere. sed oportet qd ista noticiā accipi-
at a rebus. Confirmat. qd si huius rationes ter-
minorum pplexionis cōtingētis sibi cōcre-
atas. aut iste rationes istorum. scilicet terminorum me-
sedere cras repñtant determinate hanc ve-
ritatem me sedere cras. vel non determinate
si determinate igitur impossibile est p ipsos
terminos ipsos habere noticiā qd hoc sit cō-
tingēs. si non determinate qd nūqz p hos ter-
minos habebit qd determinate sedē. igitur oportet
qz accipiat aliunde noticiā huius. Item
idee diuine non sūt rationes representandi ptra-
dictoria. qd nec ptingētia. non enim repñtant
nūc vnā rem nūc oppositā vel cōtradic-
toriū illius. sed noticiā ptingētis depen-
det ex voluntati determinatiōe ut determinat
ea ponere in effectu vel non. igitur nec rationes
terminorum exprimūt ex sua euidētia nec

noticiā
duo qd quā
noticiā
tine cōtingēt
nam singulari
bus n. n. omni
cū cognosce
ipam cognosce
noticiā intuiti
habere in ver
extrinsecam hab
noticiā rei nec
reale vel ipa
possibile est co
alia et aliam rō
potēte et eodē
et et etiam nō m
spes vel habit
noticiā angeli
extrinsecam nō
noticiā ratio
ergo oportet q
re ipsa singula
q possit eam
habere quia p
potēte ergo et
potēte sensitiu
possit accipere
creare. quia p
intellectu agē
perfectiore ha
noticiā est perfect
intellectus nostre
ergo et superio
re cum sensitiu
le sicut magis
recipere specie
est alia ad h
hoc quia non
qua natura ne
re perfectior
nec ab angel

Ad ra-

faciūt notitiā cōtingētium in angelis.
 3° dico q^d q^dumcūq^{ue} haberet cōcreatāz
 sibi notitiā singularis et notitiā exi-
 stētie cōtingētis: tamē cognitōem intuiti-
 uam singulārū necessariō recipit a re-
 bus. s. n. omnia cognoscēs existētiāz ali-
 cuius cognoscit ipāz intuitiue q^{ue} potest
 ipam cognoscere abstractiue. nam cog-
 nitōem intuitiuam singulārū nō potest
 habere in verbo. vbi tamē cognitōnem
 existētie habet et ideo ad cognitōem i-
 uitiuā rei necessariō cōcurrūt obiectūz
 reale vel ipā res ut p^{re}sens. Itē im-
 possibile est cognitōem intuitiuā esse per
 aliā et aliā rōem que sit in eadem dis-
 positōe et eodē modo rep^{re}sentans re manē-
 te et etiā nō manente. Sed v^{er}o quod est
 spēs vel habitus. vel quicqd^{am} ponit in in-
 tellectu angeli eodem modo se habet re
 existētie uel nō ex^{is}tētie. igit^{ur} nullum corp^{us} po-
 test esse ratio cognoscēdi rem intuitiue.
 ergo oportet q^d angelus accipiat ipam a
 re ipsa singulārī si habet eam vel ad h^{oc}
 q^d possit eam habere. p^{ro}b^o q^d possit eaz
 habere quia possibile est imperfectiori
 potētie. ergo et perfectiori. est. n. possibil^{is}
 potētie sensitīue. 4° dico q^d spēs v^{er}o
 possēt accipere a rebus si nō essent sibi cō-
 create. quia probatū est sup^{ra} q^d habet
 intellectū agētē et possibilē. et vtrūq^{ue}
 perfectiorē habet q^{uam} habemus nos sicut
 etiā est perfectioris nature. cum ergo in
 intellectus noster agens possit abstrahere
 ergo et superior et etiā modo perfectiori
 vel cum sensibile eque rep^{re}sentat vniuersa-
 le sicut imaginabile possibile est ipsum
 recipere species a sēnsibili. et si nulla ratō
 esset aliā adhuc sufficeret mibi cōcedēd^{um}
 hoc quia non oportet remouere ab ali-
 qua natura nobiliori q^{uam} nō possit acqui-
 rere perfectionē suam si nō habet eam.
 q^{ui} nec ab angelo cū hoc possit sensitīua.

Ad rationes princi-

pales. Ad primā rationē si velim tener^e
 auctoritatem istam de causis. dico v^{er}o
 est q^d plena est formis v^{er}is nō tamen
 singulārū aliū processū concedo in
 argumento. Ad aliud dico q^d ratio
 Aug^{ustini}. bene cōcludit q^d nullum corpora-
 le potest agere in spiritū ut totale agens
 et ut totalis causa vel principalis nō ta-
 men ut partialis et minus principalis.
 Intellectu. n. angeli agente ut causa ma-
 gis principalis potest corporale causare
 notitiāz illam. Ad Dionisiū dico q^d
 auctoritas illa soluit se ipsam quia con-
 cedo q^d diuinas illuminationes vel noti-
 tiam diuināz. quia illam a solo deo ha-
 bent non congregant ex sensibus. bene
 aliā notitiā possunt habere ex sensu
 bilibus. Ad aliud de simili modo ar-
 guēdi phylosophi et Ricardi scilicet de
 mediō angelus tenet mediū et. Iste
 modus arguēdi fundatur in ista pro-
 positōe. q^d scilicet in ente omnis gra-
 dus possibilis est. et hoc concedatur. et
 ego concedo q^d angelus habet aliquam
 cognitōnem quam non recipit a rebus
 ut est cognitio vniuersalium in quo dis-
 fert ab anima et aliquam in qua cum
 anima conuenit ut istam quam acci-
 pit a rebus.

Irca distinctō

nem quartāz vbi magister
 tractat quales angeli creati
 fuerunt perfecti vel imperfecti beati an
 miseri. Quero vtrum inter creationem
 et beatitudinem angeli boni fuerit ali-
 qua mora. q^{ue} non. quia sine mora habu-
 it beatitudinē naturalem ergo et super-
 naturalem. probatio antecedentis statim
 enim creatus angelus habuit speciem il-
 lam de qua dictum est distinctione. 3°.
 et per consequens non impeditur posu-
 it vti illa specie non considerando essen-
 tiam diuinam sub illa ratione. neq^{ue}

1° et 2° 844
hennoc 2°

Di.

V

enim erat impeditus et etiam illa spes movebat super omnes alias. Considerando autem essentiam divinam sub illo modo cuncta divina intelligendo et eam diligendo erat beatitudo naturalis. Probatio patet quia cuncta naturalis non est perfectior ad producendum suum effectum quam cuncta supernaturalis ad producendum suum. Sed cuncta naturalis statim habuit effectum suum. scilicet beatitudinem naturalem. Sed et deus suus. scilicet supernaturalis beatitudinem. Preterea Augustinus. 13° de civitate dei. c. 9. simul dicens namque largiens gratiam. Sed statim habuit angelus creatus gratiam sed simul habuit gratiam et beatitudinem. Probatio quod simul in malis fuit culpa et pena alioquin culpa eorum esset remediabilis. Contra. Augustinus. super Genesim. angelus primo factus est informis. 2° lumen. Sed recte. Et quia solutio huius. quod dependet ex solutione questionis sequentis ideo soluetur post illam.

Intra distincti.

quinta. Vtrum angelus prius meruerit beatitudinem quam eam acceperit et non. quod aliquis meretur aliquid ex obsequiis impensis homini. non autem meretur aliquid quod expectet quia spes que differt affligit animam. igitur illud quod meretur iam habet. hoc non esset nisi iam haberet illam beatitudinem quam meretur per obsequio. Preterea maius premium requirit maius meritum secundum rectam regulam sed angeli maiorem gloriam habent multis hominibus electis Sed requirit maius meritum in eis. homo autem est viator magno tempore et habet multa opera bona et merita et opera difficilia. Sed ista requirunt premium angelorum. sed tanta mora non fuit ante beatitudinem angelorum. Sed recte. Ad oppositum est Augustinus. de correctione et gratia angelorum qui sancti perseveraverunt meruerunt illius vite mercedem recipere sed non meruerunt illud recipere postquam receperunt Sed prius. recte. quere ibi.

In ista questione secunda non tenet magister quod in si. huius

quire. di. magis illa operi approbat quam dicere ipsos fuisse beatos antequam ipsi eam mererentur. Sed merentur ea modo per obsequia impensa electis sicut miles meretur equum bonum militaturus per eum. Sed non tenet hic pro quod si homo non fuisset creatus angelus non habuisset beatitudinem quod non habuisset actum extrinsecum per quem mereretur sibi finem istos. hoc autem videtur inconueniens quod angelus non dependet ab homine in merendo. sicut actus intrinsecus est meritorius circumscripto actu extrinseco. igitur per illum potuerunt mereri. Preterea per hoc quod aliquis preuidet bene usus accepto non meretur accipere illud. tunc enim. non posset homo mereri primam gratiam quod preuidet a deo dante eam bene usus ea. et tunc gratia non esset gratia quod esset ex meritis sed non positis in effectu tamen preuisis. igitur angelus non meruit beatitudinem sed tamen habuit eam propter bonum usum prout ipsius circa electos. Item tunc status beatitudinis non esset ex se certus. nam licet de facto mundus finit et ex hoc numerus obsequiorum sit finitus que impenduntur a quibuscumque angelis electis tamen posset mundus diutius durare vel quantumcumque daret non propter hoc status beatitudinis esset minus certus sed hoc posito non esset certitudo meriti quam esset. Sed istud premium de se certum non corripit sed potius illi merito quod de se non est certum in quantum meritum.

Ideo tenetur quod angeli meruerunt beatitudinem suam et prius quam

repperunt eam. primum declarat quod omnis natura persequitur suam perfectionem per operationem propriam. sed perfectio et finis cuiuslibet creature rationalis est beatitudo que soli deo est naturalis. omnis autem operatio talis in finem ducens vel est factiva finis quod non. scilicet finis non excedit virtutem operantis propter finem. sicut medicatio respectu sanitatis. vel est meritoria finis quando. scilicet finis excedit virtutem operantis propter finem et tunc expectat finis ex dono alterius. beatitudo autem excedit

omni naturam
quia homo
nem. 1° de
gratia perfect
aut est ex gratia
ta perfecta. Sed
negre. quia est
habere tanta gra
ta in patria: li
ta perfectu usu
patria. unde id
posse equali m
1° aliter delect
to simul vult n
in fine. Ita
actum posset ve
permat vult im
tam considerat
liquens ut prius
paratur ad illa
tabulat vult se
tangere videt
aducant congr
ba procedere ill
miam. meritu
secus beatitudi
Ad arg
concedit quod per
quam beatitud
equa sunt que
explicatione bea
cinati ad viteri
ex actibus gener
nobis generate
sententia genera
tum. quod non est
dunt ex plena p
ta hic. eo aut m
tudine accident
iam quando m
mo quod habent b
qua maxime vo
natum meritu
fecit vltimus m
nulli auerit eran

omne naturam creatam. ideo tam angelus q̄ homo meruit suam beatitudinem. 2^m declarat sic. non pōt idem eē ex gratia perfecta et imperfecta. meritum autē est ex gratia imperfecta. p̄miū ex gratia perfecta. Sed ista ratio non videt cogere. quia est possibile aliqua aiam habere tantā gratiā in via quantā habet in patria: licet non mō possit habere ita perfectū vsum eius sicut habebit in patria. unde idem habitus manebit et posset equalis manere sed nō idē actus. Ideo aliter declaro 2^m. quia voluntas nō simul vult mutabiliter et inmutabiliter siue fixe. ita q̄ tunc inquantū elicit actum posset velle oppositū. qñ autem premiā vult inmutabiliter. hoc est inquantū p̄sideratus vt eligēs actū. et p̄ consequens vt prius naturaliter ipso actu cōparatur ad illā. sed qñ meret non inmutabiliter vult sed vt eliciens actum. contingenter videt elicere. Ad hoc etiam adducunt congruentie q̄ dispositio debet precedere illud ad qd̄ est. et via terminum. meritū est dispositio et via respectu beatitudinis. quare rē.

Ad argumenta

Ad p̄mum concedit q̄ per illa obsequia meret aliam beatitudinē accidentālē. imo obsequia sunt quedā opera redundantia p̄fectione beatitudinis et nō sunt ordinati ad vltioriē perfectionē sicut est de actibus generatis et p̄cedentibus ab habitu generato p̄fecto. illi n. nullā p̄fectionē generant neq̄ intendunt habitum. q̄ non est intensibilis. sed tñ p̄cedunt ex plena p̄fectione ipsius habitus ita hīc. eo autē modo quo merent beatitudinē accidentālē p̄cedo q̄ non habēt illam quando merent nec ex hoc ē afflictio q̄ habent beatitudinē essentialē quā maxime volunt. Ad 2^m dico q̄ nativū meritū fuit angeloz volēdo inem vltimū motu intrinseco quādo nati aucti erant a fine isto sup̄biendo

sicut patebit di. 6. non autē ad magnū premiū requirit multitudō meritorū. sed multo magis requirit vnam meritum intensum q̄ centū milia remissa. et in eis fuit motus meriti valde intensus p̄ ista morula qua merebant. intantum forte q̄ nullus homo fm cōem legem posset habere ita intensum actum meriti sicut ipsi habuerunt.

Ad primam questionem que dependet ex solutione istius duo sunt vidēda primo quot erāt more ponēde circa angelos. 2° que sunt ille more. Quantum ad primū pōt dici multipliciter. pos sunt enīz poni due more. vna. s. in qua sint in termino. et alia sola p̄cedēs. qua sunt in via. et ita ponit quidā doctor q̄ simul erant creati in gratia omnes in p̄mo instanti. et in illo nihil meruerūt. in 2° instanti isti meruerūt et nō illi q̄ posuerunt obicē. ita q̄ si n̄ posuissent fuissent premiati sicut alij. Possunt tamen poni tres more. et hoc multipliciter. Uno mō q̄ in p̄ma mora fuerunt oēs in naturalibus suis. in 2^a mali in peccato et iusti in merito. in 3^a in gratia et fuerunt boni simul et in p̄mio et in gloria et mali in pena. Et hec videtur via magistri qui videt dicere q̄ mali demeruerūt ap̄poni sibi gratiā quādo apponebat bonis quasi iam peccassent in 2^a mora anteq̄ in tertia in qua imponebat bonis. et tunc in tertia mora boni simul duratione habuerūt gratiā et gloriā. Alio modo ponendo tres moras. q̄. s. in p̄ma omēs fuerunt in naturalibus. in 2^a boni in gratia et in merito. et mali in de merito. in tertia et isti et illi in termino.

Tertio modo ponēdo tres moras. ita q̄ omnes in p̄ma mora fuerūt creati in gratia et meruerunt. in secūda mora boni steterūt in merito et mali ceciderunt. in tertia fuerunt isti et illi in termino.

Alio modo possunt poni quatuor more et hoc dupliciter. Uno modo q̄ oēs

in prima mora fuerunt in naturalibus in secunda mali peccauerunt et boni persistenter. in tertia quod bonis appositae sit gratia et meruerunt. in quarta boni promeriti sunt et mali similiter condemnati.

Alio modo quod in prima mora omnes fuerunt in naturalibus. in secunda omnes in gratia. in tertia boni steterunt et meruerunt in gratia et mali deliquerunt. in quarta et hi et illi in termino.

Ad inquirendum

de istis vijs supponende sunt. 6. ppones probabiles. Quarum prima est hec. Merentes vsque ad nunc promeriti in illo nunc promeriti sunt. hoc probatur. quia in isto nunc non sunt in via. quia illud nunc est nunc premij. si in isto nunc nullus potest demereri. quia illud non potest impedi quoniam reddatur sibi premij debitum pro merito pro tota duratione meriti contracta vsque illud nunc. Confirmatur. homo enim tota vita sua existens in merito in instanti mortis non potest demereri nec ponere obicem quoniam premiatur. meruit. n. ut tunc daret sibi impeccabilitatem ne tunc posset ponere obicem. et ideo demerentibus per totam moram via non potest dici quod ille in instanti remunerationis ponat obicem et ille non hoc enim videtur ponere quod instans premij non sit terminus sed quod tunc sit in via. aut saltem ille qui potest ponere obicem est in via. et irrationale videtur ponere obicem. Et ex hoc improbat statim prima opinio. quod non possunt tantum poni due mores sicut illa ponit. Secunda propositio est illa quod meritum precessit durationem premij. que probatur ex probatione precedentis questionis. Item ex hoc improbat via poni tres mores.

Tertia propositio est ista quod tota mora via prefixe quibuscumque angelis erat etis equalis. hoc enim est verisimile. quia sicut tota mora prefixa homini est vsque ad instantem mortis ita etiam istis et illis

prefixa est equalis mora cendi in via.

Et ex istis sequitur quarta. quod quando boni ultimatim meruerunt in eodem instanti tunc mali demeruerunt. nam si non demeruerunt aut tunc meruerunt. et per consequens cum bonis promeriti fuissent ex propositione prima. aut tunc fuissent in termino. et hoc est contra secundam propositionem. quia tunc boni erant in via aut tunc fuissent in puris naturalibus et ita adhuc in mora sequente fuissent in via in qua tamen boni erant in termino. et hoc est contra tertiam propositionem.

Quinta propositio est quod omnes creati sunt uniformes. Et ex istis propositio nibus sequitur quod necesse sit ponere ad minus tres mores. vna. scilicet in qua omnes in termino sunt. et vna in qua boni ultimatim merentur et mali demerent. tertiam in qua omnes creati sunt uniformes ex quinta propositione. et tunc si ponatur quod omnes fuerunt in gratia tenet ultimus modus ponendi tres mores.

Possunt etiam poni probabiliter quatuor mores secundum ponentes quatuor mores.

Sed ad inquirendum ulterius de dispositione eorum in moris istis videtur poni da propositio sexta probabilis. et est quod quilibet angelus aliquando fuerit in gratia siue in instanti creationis siue postea. nam et si non sit necesse sicut alii forte dicunt quod ad hoc quod aliquis peccet prius habuit gratiam. tamen congruum est quod illi non solum non fuerunt iniusti. quia acceperunt libertatem naturalem per quam potuerunt saluare iusticiam naturalem: sed quod acceperunt iusticiam gratuitam secundum Anselmum de casu diaboli. 12. et 16. similiter videtur illa sexta propositio probari ex propositione quadam septima quod deus non discernit inter istos et illos antequam ipsi se per actum suos discernant. quia secundum Augustinum. 12. super gen. quere ibi. et ponitur 12. 32. quare isti distinguebant et non illi. quere ibi. non enim deus est prius ultor quam aliquis sit peccator. igitur vsque ad instantem me

De sec

riti et demeriti erant omnes uniformes
et si tunc primo gratia apponebat bonis
videtur etiam tunc quod debuerit etiam ap-
poni alijs. nam ante illud instans non de-
meruerunt. quare igitur non debuit eis
apponi gratia sicut alijs qui meruerunt
si autem illaz fuissent demeriti igitur prius
eam habuerunt. quod gratia et culpa non sunt
simul. igitur si cedat ista propositio sexta:
quod quilibet peccator aliqui fuit in gratia.
sequitur necessario quod ille tres mores si po-
nantur erunt iste. primo mora est omnium in
gratia. et 2^a istorum bonorum in merito et
istorum malorum in demerito. in 3^a oēs in
termino. vel si dicat eos aliqui fuisse in
puris naturalibus: necesse est tunc ponere
quatuor moras. ita quod oēs in primo mora
fuerunt in puris naturalibus. in 2^a oēs in
gratia et meruerunt boni et mali demerue-
runt. et 3^a boni perseverauerunt in bono et
mali in malo. in 4^a et isti et illi in termi-
no. Et ista via de quatuor moris saluat
plures status in eis et plures affirmati-
vas auctores que pluralitas si non placeat
quod non habet necessitatem evidentem saltem
ad minus. 3. istas moras prius assigna-
tas probabile est ponere.

De secundo articulo .i. que fuerunt
iste mores quibus aliqui ponant ea esse diuer-
sa instantia temporis discreti. tamen ex di. 2^a p3
quod propter nihil in angelis oportet ponere tem-
pus discretum. sed diuersa nunc cui. Sed
quibus considerabant ista nunc cui in tempore
nostro continuo. dico quod vltima mora. scilicet
extendi in termino consideret totum prius post
instans primum beatitudinis bonorum et de
nationis malorum. mora tamen prima in qua
erant uniformes potest poni coexistisse
cum instanti nostro vel parte temporis nostri. et finem
hoc prout oportet ponere de 2^a mora. si. n. p
ma mora coexistit tempore et vltimo instanti
eius. igitur 2^a mora non habuit aliquod pri-
mum instanti in tempore nostro considerens sibi.
Et 13 videat quibusdam quod necesse fuit ange-
lum primo peccasse in instanti vel cum in

stanti temporis nostri. et alijs videbat quod ne-
cessario oporteat ipsius peccasse cum tem-
pore nostro. primum habent per se. quod inter
putative opposita circa secundum aptum natum
non est medium. et quoniam est secundum indivisibile
nulla est causa successiois a termino in ter-
minum neque ex parte terminorum neque ex
parte mobilis. secundi autem habent per se quod
nulla virtus creata agit in instanti. quia
tunc maior virtus agit in minori quam in in-
stanti. neutre tamen rationes concludunt. de pri-
ma patebit. li. 3. di. 3. ubi respondet ad istas
rationes sustinendo quod anima beate virginis po-
tuit per se esse in peccato per instanti et postea
fuisse munda. nec etiam 2^a concludit et respondet
est ad eam per. di. 2. h. 2. utroque quod modo
potuit esse. et quod prima illa mora innocentie
coexistet tempore et non vltimo instanti.
et tunc 2^a mora habuit primum instanti temporis
coexistens sibi. vel quod prima mora coexi-
steret tempore et vltimo instanti eius aut soli
instanti vni temporis. et tunc secunda mora non
habuit aliquod primum instanti sibi contra-
dictens. sicut non est dare primam mutationem
in motu continuo. ex. 6. phis. Sed qua-
lis erat secunda mora in se nunquam instans
tanea vel indivisibilis videtur quod non propter
duo primo quod angeli mali peccaverunt plu-
ribus peccatis diuerse speciei. et non habu-
erunt simul oēs actus illos. igitur habue-
runt unum post aliud. et in tota mora in qua
habuerunt actus istos fuerunt in via.
alioquin actus eorum posteriores non fuisset
eis demeritorij sed quasi pene exten-
sionem in termino. 2° quia angelis
bonis per magno merito ascribitur quod vice-
runt primum tentationis. apod. 13. factus
est primum magnus in celo Michael et an-
geli eius preliabant cum dracone etc. si. n. p
cise esset unum instans in quo mali demerue-
runt et boni meruerunt in illo non fuisset
ista repugnantia nec victoria tentationis
et ita non ascriberetur ista victoria eis in
laudem et excellens meritum eorum.
Assumptus probatur. quia si tamen fuisset
unus instans si peccassent mali et boni

meruissent. sed in illo instante tēporis i quo mali peccauerunt peccatū eoz nō tentauit bonos. nec enim tentauit eos nisi posterius natura q̄ fuit cōmissam a malis. posterius igitur vicerunt boni tentationē quā mali peccauerūt. ex quo concludit q̄ mora demeriti malozum nō erat indiuisibilis. Ex hoc sequit̄ q̄ nec mora meriti bonoz q̄ erant equales ex ppositiōe quinta et secūda via h̄ specialiter cōcludit de mora meriti bonozum.

Ad argumenta **Ad p̄**
 dico q̄ p̄sequentia non valet. Ad p̄bationem p̄men. dico q̄ de^o potuisset eis dedisse beatitudinē in instante creationis si voluisset. sed gloriosius est eaz habere ex merito. et ita disposuit sua sapientia. meritum autē istud nō potuit esse supposita libertate diuina que creauit omnes equales nisi ad minus duas moras precedentibus ipsam beatitudinem. Ad aliud licet neget similitudo de gratia et gloria ad culpaz et penam tamē dico q̄ nō simul erant mali demeritorie culpabiles et damnati. q̄ nō simul erant ipsi in via et in termino. sic nec boni. et licet modo sint in culpa non tamen demerent vt vltiores eliciendo actum quem elicere impuret eis ad demeritum. Ad p̄positionez que inuēit pro op̄inōe que ponit duas moras tantum. s. quia intelligant sine discursu. et ita acquirunt perfectionē suam. R̄ndeo si ex hoc fuissent statim boni post vnum actum sequeretur q̄ mali qui finem demeruerunt in p̄mo instante fuissent beati et nunq̄ peccassent. et ideo illud assumptum est falsum de perfectione angelozum naturali. sicut tactus est di. 3. q. 3. huius libri. et multo falsius de perfectione supnaturali quā acquirunt meritorie. illa enim est finis acceptionez premiandi cuius lex ē q̄ qui pseuerauerit vsq̄ ad finē hic saluus erit. et qui ce

cliderit p̄demnabit. et ideo si aliquando meruerūt et nō perseuerauerunt p̄ tota mora deputata vie nō sufficiēti ad beatitudinem eternā meruerūt.

Meritur hic

vt rum angeli boni fuerūt beati in primo instante creationis sue. et angeli mali miseri. q̄ sic. videt̄ naz in p̄mo instante fuerunt beati beatitudine naturali. et beatitudine supnaturali. p̄batio p̄ntie. Causa efficiens beatitudinis supnaturalis est efficacior cā efficiente beatitudinis naturalis. et eque cito vel citius pōt. p̄ducere effectū suum. p̄batio aūtis. quia angeli in p̄mo instante sue creationis habuerunt vel habere poterūt intellectū p̄fectū et voluntatē et obiectū vtriusq̄ p̄sens. ergo fuerunt vel esse potuerūt beati beatitudine naturali in p̄mo instante. Item boni fuerunt in p̄mo instante in gratia. et in p̄mo instante fuerunt beati. p̄batio aūt per Aug. 13. de ciui. c. 9. dicentē q̄ de fuerit simul condens natura angelozum et largiens grām. p̄batio p̄ntie q̄ angelus sine discursu statim cōsequit̄ suam perfectionē naturālē habita dispositiōne naturali requisita. et habita dispositiōne supnaturali que est gratia statim sine discursu cōsequit̄ suam p̄fectionez supnaturalē. quia dispositiō supnaturalis que est gratia nō magis repugnat vel nō minus p̄uenit p̄fectioni supnaturali ad illaz inducendā q̄ dispositiō naturalis p̄fectioni naturali ad quā disponit. Item q̄ mali ab initio fuerunt miseri. p̄batio. Aug. sup. gen. li. 3. c. 8. et habet di. 3. c. i. putauerunt quidā q̄. et p̄batur ibi vt videt̄ hoc per illā auctoritatem Jo. ille homicida erat ab initio et in veritate nō stetit. Item Aug. vbi supra. et ponit di. 3. c. c. quo p̄us allegat auctoritate Job. 4. vbi d̄r de diabolo. Hic est inquit figmentum oculi. et nostra

translatio habet ipse est pncipiū viarū dei. Et ibidem allegat auctoritas psal. oraco iste quē formasti ad illudendū ei. ergo in pncipio fuit malus. Oppositum de bonis Aug. li. i. c. 2. sup. gen. et ponit ol. 3. c. 2. alijs autē videt rē. angelicam inquit naturā primo informātionem creatā et celum dictā postea formatā et lucem appellatā quando. s. ad creatorem est cōuersa perfecta dilectio ne sibi inherens. Item de malis q. nō statim fuerunt mali. probat per auctoritatem Origē. in glo. super Ezech. et ponitur ol. 3. c. adhuc autē videt rē. vbi dicitur. serpens hostis cōtrarius veritati. non tñ a pncipio super pectus suū et ventrē ambulauit. sicut nec Eua nec Adam statim peccauerūt. et loquit de diabolo sub nomine serpentis. Item Ezech. 18. dicit. Tu signaculū similitudinis plenus scientiā et pfectus decore i delictis paradisi dei fuisti. q. non statim in miseria.

Respondeo primo

dicendo q. boni potuerūt in primo instanti esse beati. cuius ratio ē ista. quia beatitudo nō potest inesse alicui creaturæ capaci beatitudinis nisi a deo. q. pro quocūq. instanti est beatitudo possibilia dari a deo et inesse creature capaci illius p. illo instanti est simplicit̃ possibilia sed p. quocūq. instanti deus potuit illaz dare ita bene in pmo sicut in secūdo vel in tertio instanti. et angelus bonus p. quocūq. instanti fuit capax. q. per naturā est imago dei qua est capax dei. et illam plenā habuit naturā et perfectam in naturalibus. quare rē. Utz autē in primo instanti potuerūt eē miserī distinguūt de miseria. est. n. duplex. scilz pene et culpe. de miseria pene quātum ad illud quod est. s. quātum ad illud incōmodū quando nunc infligitur vel infligit p. culpa potuerunt esse miserī in pmo instanti. quia nō videtur cō-

tradictio q. in pmo instanti insit vel in fuisset nature angeli. potuit etiam immediate dari a deo p. illo primo instanti: sicut et beatitudo. dicente Aug. 3. de li. arbi. si deus ab initio fecisset homines in pena nō esset ppter hoc vituperandus deus nec iniustus. sed si ab initio nō fuisset in pena et postea fecisset eum in pena sine suo demerito vituperandus esset. De miseria culpe dicit q. non potuit in pmo instanti peccasse. Et ratio vnus doc. prima est hec. quia illud peccatū in primo illo instanti aut eis in esset a deo creante. quod nō est verum. quia deus nō est actor mali culpe. nec potest esse causa defectiua respectu culpe. aut inesset eis p. propriū actum voluntatis sue. et tunc hoc esset pati. pbatio quia omnis operatio que simul incipit cum esse rei est effectiue a causa p. ducente rem in esse. Exemplū. quia descensus grauis simul incipit cum esse eius. ideo descensus ille causatur a generante graue. ponit etiam exemplū de tibia clauda. cum igit nec a deo effectiue quia deus nō potest esse causa vl actor mali. nec a proprio actu sue voluntatis. vel a propria uolūtate effectiue in pmo instanti potuerunt habere peccatū vel actum talē viciosum. sequit rē. Sed hec ratio nō valet. quia fm Aug. 2. d. ciui. dei. c. 13. vbi dicit qui dicunt angelos a pncipio fuisse malos sentiunt cum manicheis qui manichei ponebāt vnum deum malū immediate esse causā mali. et alterū esse immediate causam boni. q. fm Aug. non sequit ipsi fuerunt mali a pncipio. q. eoz malitia fuit causata a deo. Item defectus cause secunde in agēdo inquantū defectus ē nō est effectus cause pme. q. defectus procedis a voluntate angeli in illo pmo instanti si fuisset nō fuisset a deo nec a causa prima nec nunc est. Item secūda causa. s. voluntas semp equaliter causat a deo. non solū quātū ad cōseruari. sed q. tū

ad causari fm Aug^m. 8. sup. gen. volen-
tez q^d sol sicut causat lucē in aere q^d aer
semper sit lucidus a sole q^d diu lux est in
aere sic deus semp causat. nam cōserua-
ri continue ab ipso ē continue causari
sicut q^d defectus cause secūde infuisset a
deo in secūdo instanti tūz deus nō cau-
set voluntatem: sic in pmo instanti nec
causaret peccatū. sic in principio. Ar-
guitur etiā ad eandē conclusionē 2° sic
Angelus non pōt habere primū velle a
se sed ab alio. 13 tale velle nō faceret an-
gelum peccare vel eē in culpa. quare rē
pbatio assumpse p Ansel. de casu oia
boli. c. 13. quia fm eum si primū velle a
se habet aut hoc est nolens aut volens
si volens igit illud nō est primū velle. si
nolens idem sequit. q^d ante illud velle
voluit illud. igit voluit illud esse. igitur
aliquid voluit. cum igit per oppositūz
peccatū fuerit in primo instanti nō fuit
ab actu voluntat. pprie nec a deo. igit
nullo modo. Dico ad istud argumen-
tum supposito q^d voluntas possit esse
causa actiua sue volitōis obiecto sibi p
offenso 7 presente. Dico tunc q^d pōt esse
causa pme volitōis sicut 7 secūde cū
sint eiusdem rationis. imo fm sic ponē-
tes esset pcessus in infinitū nisi haberet
primū velle a se pmo. nam quero a q^d
primū habet velle. aut a se. 7 habet pro-
positum. aut ab alio. 7 tunc hoc erit p
aliud velle. 7 de isto quero a quo habz
si a se habet ppositūz. si ab alio erit p-
cessus in infinitum. Ad Ansel. dico:
q^d ipse finxit vnum angelū qui prius ef-
set vna essentia nuda nō habens forma-
liter potentiā volitiuā quā ipse voca-
uit instrumentū. iste angelus sic imagi-
natus fm Ansel. nō pōt habere primū
velle a se. quia oportet ipsūz reduci ad
actum pmiū. s. q^d habeat voluntatē an-
teq^d eliciat volitionē. 7 hoc nō pōt a se
esse. Et tunc cum dicat si habet a se aut
volens aut nolens. dicendū q^d nec volēs
nec nolens habet pmiū velle. vel si dica-

mus illum angelū habere instrumentū
s. potentiā volitiuā. tamen fingimus ip-
sum sine affectione cōmodi v^l incōmo-
di vel iusti vel iniusti. tunc non potest
habere velle a se sed a deo fm primam
affectionem cōmodi vel incōmodi que
superaddit nature sue. sed habita affe-
ctione cōmodi prima volitio elicitā est
a se. 7 isto modo intelligit Anselmus.

Arguit 3° ad istā questionē sic. si vo-
luntas angeli peccat in pmo instanti. q^d
non peccat. pbatio p^{ri}ne. quia si in p-
mo instanti peccauit nō potuit nō pec-
care. q^d necessario peccauit. pbatio isti
p^{ri}ne. q^d si potuit nō peccare aut poten-
tia ante actū. quod falsum ē. nam ante
primū instans non fuit potētia in ipso.
nec potētia cum actū. quia in isto instā-
ti in quo peccauit nō potuit non pecca-
re. 7 ideo per illaz potentiā non potuit
non peccare. Sed hoc argumentū nō
valet. solum enim ē di. i. huius. 2. in
questione de eternitate mūdi. 7 in pmo
libro de pdestinatione. quia vt dictū ē
ibi causa non causat effectū nisi vt p-
natura non prior duratione. nam 7 si
non sit duratiōe prius causa q^d causans
tamen prior fuit natura. q^d si omnis cau-
sa dum causat necessario causat omnis
causa necessario causat. 7 tūc nihil con-
tingenter euinciet. quia causa non ē con-
tingenter causans anteq^d causet. Item
omnis libertas arbitriū tollet. nam vo-
luntas in isto instanti nō elicit actum li-
bere. 7 non elicit illum libere anteq^d eli-
ciat. si q^d nunc elicit de necessitate per re.
quia p^{ri}ncipio potest nō elicere. q^d nunq^d li-
bere eliciet. Hoc etiam esset cōtra eos
qui dicunt q^d voluntas necessarīo vult
finem nō autē ea que sunt ad finem. si
q^d necessario vult quando vult. tunc ita
necessario vult ea que sunt ad finē sicut
finem. quia neutrum vult anteq^d velit
7 ideo utrūq^d vult vel vult necessario
vt dictum est. Ideo dico q^d potētia cō-
tradictionis nō necessario est potentiā

ante actū. nam cuiuslibet cōtingenti ppo
sitioni d futuro correspondet sua de p
senti contingens. similiter sic ista. tu sedes
est vera contingens de presenti. sic fuit
illa sibi correspōdens cōtingēs de futu
ro. tu sedebis. sed ista est magis determi
nata. ista de futuro minus. unde Ari.
pmo phier. dicit in ppositōibus de pre
senti esse veritatē determinatā et nō ne
cessariā. Cum ergo dicis aut potuit po
tentia ante actum. aut potētia cū actu.
dico q potuit peccasse potētia ante ac
tum anterioritate vlt ordine nature. nō
prius duratōe necessario. et sic ista glo.
non valet deus nullum ptingenter sed
necessario predestinavit. quia nō est da
re instans vel tempus durationis ante
predestinationē. Ideo fm illud non po
tuit non pdestinasse. quod falsum ē. suf
ficit enim ad hoc q causa contingenter
producat q prius ordine nature sit q ef
fectus pducitur. nec requiritur necessario
prius duratōe ad hoc q cōtingenter
deus aliquid pducatur extra se. Argui
tur etiam 4° sic ad dictam cōclusionē
angelus nō potuit in primo instanti ha
bere deliberatōē. ergo nec peccare. cō
sequentia patet. pbatō antecedētis. qz
in pmo instanti non potuit simul mul
ta intelligere distincte. quod tamē opor
tebat si deliberasset. Nec ista ratio va
let. nam volitio quādo elicitur a volen
te nō requirit nisi vnam intellectionē:
si sit volitio vnica. intellectionem dico
vnicam distinctā quia plures intellecti
ones distincte simul nō possunt esse in
intellectu. et si possent eē tamē vna suf
ficeret ad vnam volitionē eliciendam.
ita posset esse vna intellectio distincta:
etiam si deliberatio nō precederet sicut
si multe precessissent. q deliberatō respi
ciens plures intellectiones nō requirit
ad vnam volitionē. sed in vna sola vo
litione potest esse obliquitas et peccatū.
quare 7c. Rationes etiam p̄tate sunt
cōtra ipsos quia ponūt q angelus in p

mo instanti potuit mereri. maior enī
pume rationis eoz ad illam opinionē
fuit ista. pma operatio rei simul existēs
cum re est a pducēte rem. tūc subdat
minorē sub ista sic. sed operatio angeli
nō sua nō potest sibi eē meritoria. q nō
potuit mereri in pmo instāti. Item 2°
ratio ē contra eos. qz in illo instanti nō
potest mereri in quo non pōt peccare.
quia in quocūqz instāti potuit peccare
in eodem potuit mereri. et ecōtra. sed p
illam rationē si in primo instāti eliciat
actum meritoriu vel bonū non pōt pec
care. qz nō potentia ante actū 7c. Itē
alia ratio videt adduci p̄tra eos. equali
ter enim videtur requiri deliberatio vlt
magis ad bene operandū sicut ad male
bona enim operatio nō pōt esse nisi cō
currentibus cōcūstantiis debitīs omni
bus. sed male quacūqz deficiente. q si
sine deliberatione posset meritorie agē
multo fortius male. Si instet de xpo
qui potuit mereri. et tū non potuit pec
care. patebit de h^o li. 3°. di. 13. Videt autē
ille doc. pcedere q xpus potuit peccare
denotatiue. non autē effectiue. Arguit
etiam 5° sic ad p̄clusionē. Motus natu
ralis voluntati angeli in pmo instanti
fuit rectissimus. q in illo instāti non po
tuit esse malus actus vel motus malus
liberi arbitrij. si. n. fuisset malus remis
sum. et p psequens minus rectū fecisset
motū vel actum naturalem voluntati.
et tunc nō fuisset volūtas rectissima vlt
actus eius naturalis. Nec illa ratio va
let. quia semp duz manet integra natu
ra voluntatis manet inclinatio vel mo
tus nālis integer rectus ita bene in pri
mo instanti sic in 2°. Sed fm Diony^m
naturalia in damnat angelis manent
splendidissima. q et inclinatioes rectissi
me. Nec illa ratio valet. quia sequit q
sicut nō posset peccare in primo instāti
sic nec in 2° vel 3°. sicut enim peccatum
nihil nature adimit. alioqn tota posset
consumi per peccata. sic etiam nihil in

1^a et 2^a 844
habetur 2^a 844

Di.

V

clinationis naturalis adimit. Aliter arguitur et probatur sic. in habitu precreato ipsi angelo primo relucet quidditates intelligibiles ab angelo. cum igitur intellectus angelicus non intelligat alia nisi ut presentata in isto habitu intelligit primo istas quidditates et deinde specialia singularia. ideo in primo instanti non potuit habere cognitionem practicam. igitur nec peccare. quia quidditates iste relucet in tali habitu scientiali ad quas primo habitus inclinat sola speculativa cognitione intelligunt. Preterea istarum consideratione quidditatum consequitur primo quedam complacentia naturalis sicut cum considero lunam complacet mihi. igitur et in primo instanti quando ista complacentia naturalis fuit non potuit demereri vel peccare. Hoc potest solui. quia velle cupiscentie presupponit velle amicitie. nullus enim concupiscit nisi magis amet illud cui concupiscit bonum concupitum quam amet ipsum concupitum et prius aliquo modo. quam prius amat quis se amor amicitie quam aliquod bonum sibi. et in isto priori potest vel potuit esse inordinata volitio amicitie. plus. scilicet amando se quam iuste debuisset amare secundum rectam rationem. sed ista volitio inordinata potuit esse in primo instanti creationis angeli. quia in primo instanti potuit sibi ostendi bonum diligibile sibi. et eque primo vel prius natura potuit amare se in se. quam potuit inordinata amare se in primo instanti. prius etiam natura potest obiectum bonum esse cognitum in se et etiam amabile in se quam ut relucet in habitu. quia non quietat amantem nisi ut in se. Istud confirmat per Augustinum. qui dicit. 14. de ciuitate. ultimo. quod ciuitatez diaboli fecit inordinatus amor sui. ista autem potuit esse in primo instanti ut dictum est. Septimo arguit pro conclusione sic. Nullus potest peccare nisi debitor iusticie. sed in primo instanti non fuit angelus debitor iusticie. ergo tunc maior

pater. quia iustitia et peccatum sunt sicut habitus et privatio. probatio minoris. quod sicut pater per Anselmum. in li. de casu diaboli. 12. et 14. in primo instanti non accipit iustitiam. Nec istud valet. duplex enim est iustitia. scilicet acquisita et infusa. et de neutra concludit ratio. Iustitia enim infusa statim amittitur unico actu peccati. ergo ista amissa non posset iste amplius peccare. quia non est debitor iusticie cum non habeat iustitiam. similiter sarracenus qui nunquam habuit iustitiam infusam non esset cultor iusticie. et per consequens non posset peccare. Item manifestum est quod si non fuit in illo primo instanti debitor iusticie. quia non accepit eam. sequeretur quod semper existens in peccato mortali nunquam esset debitor iusticie. quia nunquam accepit eam. nec ille qui nunquam fuit iustus moraliter tenetur ad iuste operari si non esset debitor iusticie. quia nunquam istam accepit. Dico igitur quod iustitia ista ratio ne cuius debitor est homo vel angelus iusticie non est nisi potentia naturalis voluntatis moderandi inclinationem naturalem que est contra iustitiam infundendam. et illud est libertas que non est aliquid superadditum voluntati. imo de per se ratione eius dico igitur quod illam iustitiam naturalem. scilicet potentiam qua potuit conservare iustitiam infusam sibi recepit angelus. et per consequens peccare in primo instanti. et ideo debitor iusticie fuit. Ad Anselmum dico quod non accepit iustitiam. et hoc dicit Augustinus 2. super gen. et ponitur auctoritas in principio 2. dei. et est notanda. Alia ratio est. due mutationes non sunt simul quarum terminus ad quem unus est terminus a quo alteri sed mala volitio vel peccare sequitur terminum ad quem creationis. quia presupponit esse. ergo non sunt simul. Istud non valet de passionibus et obiectis que consequuntur se solum ordine nature. quia possunt esse simul duratione. nam luna in eodem instanti temporis in quo acci-

plu hunc a so
aparte medi
rebulu mu
apmo insti
id est passio
mutatio est a p
arlo. que no
illam durati
nunc iuste habi
eum in volu
primo instanti
el passio de ge
in materia
ram ponitur t
potest in insti
non ponit h
non peccaret.
ratione Aristo
in aliqua virtute
et maior virtute
tunc hoc est im
tunc creatura po
virtute creatura po
Dico quod ratio
eius potest
et si aliqua m
pore duplici vir
parte componen
et si aliqua m
non valet. tam
et in Aristo. qu
est mensura di
tibus. et ideo si
necessario insti
negeret dare n
Teneo
stanti habere
nam et non limi
nam non enim
et determinan
ponit esse ve di
ponit se am
tatem ratione
De sec

plē lumen a sole diffundit ipsum in ali-
as partes medij. Si tamen fiat vis de
vocabulo mutatiōis. dico q̄ peccatum
in p̄mo instanti tēporis nō est mutatio
sed est passio de genere passionis. quia
mutatio est a p̄uatiōe in habitū vel ecō-
uerso. que nō se compatiunt in eodem
instanti duratiōis. nec p̄us fuit dura-
tione iste habitus cuius p̄uatio est pec-
catum in voluntate angeli si peccauit i
p̄mo instanti. ideo nō est mutatio sed
est passio de genere passionis. de hoc in
4° in materia de resurrectione. Alia
ratio ponitur talis. actio creature non
potest eē in instanti. igit in p̄mo instā-
ti non potuit habere actum aliquē per
quem peccaret. p̄batio antecedenti per
rationē Aristo. 6. phys. vbi arguit sic.
si aliqua virtus potest mouere in instā-
ti. ḡ maior virtus pōt in minori q̄ in in-
stanti. hoc ē impossibile. sed omni vir-
tute creata potest eē maior 7 ē. ḡ nulla
virtus creata potest mouere in instanti

Dico q̄ ratio Aristo. p̄cedit in his in-
quibus potest esse excessus in mensura
q̄. si aliqua virtus mouet i aliquo tē-
pore dupla virtus mouebit in dimidia
parte temporis. sed instās non pōt exce-
di ab aliqua mēsurā in paruitate. ideo
non valet. tamē d̄ motu tenet argumē-
tum Aristo. quia motus necessario ha-
bet mēsurā diuisibilem cum ipse sit diui-
sibilis. 7 ideo si motus esset in instanti:
necessario instans esset diuisibile. ḡ con-
tingeret dare mēsurā minorē.

Teneo igitur q̄ potuit in p̄mo
instanti habere potentia vltima perfe-
ctam 7 nō limitabat ad rectā operatio-
nem. nō enim habuit in 2° instanti ma-
gis determinans q̄ in p̄mo. ḡ tē. 7 hoc
potuit eē vt dictum ē. quia in illo instā-
ti potuit se amari amore amicitie vltra
rectam rationē.

De secūdo articulo

lo. vtrum boni de facto beati in p̄mo
instanti fuerūt. 7 mali damnati vel mi-
seri. dico p̄mo de malis q̄ mali nō fue-
runt beati in p̄mo instanti. p̄batio. qz
tunc nō fuerunt certi d̄ beatitudine sua
sic enim postea nō cecidissent. sed si nō
fuerint certi de beatitudine nō fuerunt
beati. Similiter sicut dicit Aug. 4°. su-
per gen. nō prius discernebat deus bo-
nos a malis q̄ essent discreti inter se. nō
ergo qui mali modo sunt in p̄mo instā-
ti fuerunt beati. qz nō fuerūt creati vni-
formes boni 7 mali. nec erant in p̄mo
instanti miseri vel mali. vt patz in lute-
ra p̄^o di. c. sed hic magis. vt etiam dicit
Aug^o sup gen. vbi dicitur q̄ deus non
est p̄us vltor q̄ aliquis peccator. Item
Esa. 14. dicitur de malo angelo. Quō
cecidisti lucifer qui mane oriebaris. 7
ponitur di. 6. c. i. ḡ p̄us oriebat 7 luxit
q̄ caderet. Item Ezch. 28. 7 ponitur
vbi supra. In delictis paradisi fuisti. ḡ
non statim cecidit. ideo cōcludit q̄ mo-
ra fuit inter principiū creationis 7 dam-
nationis. 7 eodē modo patet de bonis
in littera di. ista. c. i. 7 similis di. 3. c. i.
aljs aut videt tē. vide ibi.

De tertio articulo

lo quot fuerunt more 7 quāte. comuni-
ter dicitur duas fuisse moras. vna ē in
via 7 alia in termino. nam ponit q̄ nō
simul p̄miabatur. 7 meruerunt nec bo-
ni nec mali. Sed vtrum p̄ma mora i
via fuisset vnica. dicit vnus doctor q̄
vnica. qz omnes angeli in p̄mo instāti
tēporis discreti habuerūt gratiā p̄ quā
in eodē instanti potuerūt elicere actum
meritoriū. 7 p̄ p̄ns in 2° instanti t̄pis di-
creti potuerūt premiari 7 p̄miati sunt
boni. sed mali in instanti t̄pis posuerūt
obicē. ideo nō fuerunt p̄miati. Rō ad
hoc est. qz ḡra non tollit naturā sed p̄fi-
cit eam. sed nā angeli acquirunt suā p̄fe-
ctionē naturālē sine discursu. ḡ 7 p̄fecti-
onem quāz pōt acquirere p̄ grām que

1° et 2° . . .
 . . .

est beatitudo acqrit sine discursu. qua-
 re 7c. mali aut non acquisierunt illa bea-
 titudinē in 2° instanti. qz posuerunt obi-
 cem. Cōtra illud. quicūqz p tota mo-
 ra vie manet in merito nēcio i termino
 erit beatus. 7 h^o p3 ex euāgelio Matth.
 24°. vbi dicit qui pserauerit vsqz ad
 finem hic saluus erit. in vltimo. n. instā-
 ti vie in quo debuit recipere beatitudinē
 nō potuit ponere obicē. alit illud instā-
 ti non fuisset terminus. sed p mora vie p te
 boni 7 mali fuerūt eqles in pmo. Di-
 co qz qz boni 7 mali fuerūt ad inuicē di-
 screti in via. alr nō fuissent discreti fina-
 li discretionē in termino. In via qz fuerūt
 nēcio more duos. p^o in qua fuerūt vnifor-
 mes in grā si volum^o dicere qz mali ha-
 buerunt grām. vel vniformes saltez in
 natura. 2^a mora in q adhuc in via exi-
 stentes fuerūt disformes ita. s. qz isti vl-
 timate meruerūt. 7 isti vltimate deme-
 ruerunt. 3^a mora fuit distinctio finalis
 vnus ab alio nēcio. pbabile ē etiam qz
 in 2ª mora in qua fuerūt disformes in
 via fuerunt multe morule. qz mali pec-
 cauerunt multis spēbus peccati. s. sup-
 bia. odio. 7 inuidia. 7 isti actus ordina-
 te secūdi nō in eodē instanti fuerūt elici-
 ti. vt p3 dī. 2. in pñ. 7 ē ibi auctas Aug.
 hoc iterū p3 illud apod. fiebat preliū
 magnū in celo. 7 dī ibi qz Michael se-
 cit victoriā: que victoria cedebat in lau-
 dem bonoz. hoc n fuit nisi qz peccatū
 maloz angeloz fuit incētuū tentatō-
 nis in bonis qui tentatōnē istā vicerūt
 cum igit angelus bonus nō fuit psciū
 futuroz pus fuit elicitū peccatū a ma-
 lo angelo anteqz ipsum eēt tentatio bo-
 ni. 7 ideo in 2^a mora fuerūt multe mo-
 rule elicitē a malis. Sed de p^o mora in
 qua fuerūt vniformes pōt pbabiliū su-
 stineri qz in p^o instāti fuerūt vniformes
 in statu nature creati sine grā. postea in
 2° instāti erāt i grā vniformes. 7 postea
 in 3° instāti vie mali multipliciter deme-
 ruerunt. 7 boni multipliciter meruerūt.

7 in 4° fuerūt in termino. 7 hoc vñ rō-
 nale. qz sic experti erāt de oī statu 7 ma-
 torem occasionē habebāt intēsus elici-
 endi actū meritorū postea cum sil ha-
 bebant grāz ex hoc qz experti erant qz ex
 naturalibus in p^o instanti hoc nō pote-
 rant. Vel pōt dici qz p^o erāt vniformes
 creati in grā. 7 in 2° instāti boni merue-
 runt. 7 mali demeruerūt ante terminū
 qz deus nō discernit eos anteqz fuissent
 inter se discreti. Nec valet qd dicebat
 superius qz si stentent in p^o instanti de-
 bebant recepisse beatitudinē. 7 iō boni
 tunc fuerūt in imino. longior. n. fuit via
 illoz qz mora vnus instantis. 7 forte p
 duo vel tria sequētia non debebat hic
 beatitudinē. Si dicamus qz tñ in p^o in-
 stanti erāt vniformes in nālibus ita qz
 nunqz fuerūt vniformes in grā. tunc o3
 dici qz in 2° instanti dabat grā nō pone-
 tibus obicem. 7 tunc fuisset data malis
 si nō apposuisent obicē. Et bene potu-
 erunt ponere obicē respectu grē recipi-
 ende l3 nō respectu pñij recipiēdi in in-
 stanti in quo debuit recipi. qz tunc nō
 est recipiēs in via. sed in termino. 7 tūc
 ipsi demeruerūt 7 boni meruerunt oēs
 adhuc in statu vie exētes. 7 in termino
 isti erāt beati. mali vō obstinati. ita qz
 nō credo qz oio pares in via fuissent di-
 spares in nō. Sed qte sunt iste more
 dicit vnus doc. qz dicit eē discreti tpe.
 dictū est aut qz nulla ē necitas ponēdi
 tps discretū 2° dī. hui^o. q. p^o. 7 qre ibi.
Ad primūz princi-
 pale dico qz cā efficacior nō nēcio pdu-
 cit effectū eque cito sicut cā minus effi-
 car si illa efficacior sit agēs voluntariū
 quale ē deus respū beatitudinis. Ad
 2^m dico qz dubiū ē vtz boni fuerūt in p^o
 instanti in grā. Et ad auctē Aug. pōt
 dici qz intelligit de grā gratis data que
 non facit ad ppositū. vel esto qz fuerūt
 in grā gratū faciente in p^o instāti adhuc
 nō valet pñia. qz l3 sine discursu statum

quasi habeant
 tunc non opo-
 bus illa gratia
 tunc qz ē qz
 non in facto est
 beatitudinē lug-
 de ppositio ē
 cui beatitudinē
 non in sunt ang-
 beatitudinē nō
 resultat. Ad
 3^m in dī Aug.
 tūc vñ. 3. c. l. vñ
 ita vñ dicit si
 fuit in veritate
 non conditio su-
 moti pcepta
 pōt dicit. vñ
 cū nō fuit in p
 respectu hō
 quibus etiam in
 non malus ne-
 tamē bene nūc
 fuit simplici l
 fuit in 3° arti-
 gēto sequat or-
 naturale lunc o-
 de qz simul cogn-
 cōfessiones virtu-
 tū non ponat
 in sicut intelle-
 red dīto qz nō d-
 motio sufficit
 qz angelus scqz
 p naturalē
 habuerūt bea-
 pmo instāti e-
 motiū fm illa
 grām fm iust-
 toz elicit ac-
 vñ. 7 qz vnus
 non. Ideo dicit
 vñ vnus ac-
 in inductus
 lig naturalis f-
 operando hoc

angeli habeant beatitudinē naturalem
tamē non oportet q̄ statim habeāt ha-
bita ista gratia supernaturalē. quia dī-
ceretur q̄ ē quedā dispositio in fieri tñ
non in facto esse remanēs requisita ad
beatitudinē supernaturalē. 7 huiusmo-
di dispositio ē actus meritorius respec-
tu beatitudinis simplici. ideo non si-
mul insunt angelo. In naturali autē
beatitudine nō ē huiusmodi dispositio
requisita. Ad aliud ē auctoritate Jo.
8. rñdīt Aug. 2.º super gen. c. 31. 7 pon-
tur di. 3. c. 1. deinde qualē verba domi-
nica. vbi dicit sic q̄ ab initio homicida
fuit 7 in veritate nō stetit. qz ex quo ho-
mo conditus fuit ipsum p̄ inuidiam in
morte precipitauit. vnde post insti-
tū p̄p̄is cecidit. vt 7 ibi dicit. parz q̄ homi-
cida nō fuit in primo instati sue creatō-
nis respectu hominis quem tētauit. 7
quāuis etiam in p̄mo instati sue crea-
tionis malus nō fuit sed satis cito post
tamē bene nunc dicit q̄ in veritate non
stetit simplici loquēdo. Ad rationes
factas in 3.º articulo posset negari q̄ an-
gelus sequat omnē suam perfectionem
naturalē sine discursu. nō est enī necesse
q̄ simul cognoscat p̄ncipiū 7 oēs con-
clusiones virtualit̄ cōtētas in p̄ncipio
licz non ponat annū vel diē. vel non
tñ sicut intellectus noster p̄ statu isto.
vel esto q̄ nō discurret si vnus act⁹ me-
ritorius sufficit in vno instati tñ ad b⁹
q̄ angelus sequat suam beatitudinē su-
pernaturalē. quare q̄ angeli mali nō
habuerūt beatitudinē ex quo oēs in illo
primo instati eliciebant vnū actum me-
ritoriū fm̄ illum doc. non. n. videt con-
gruum fm̄ iusticiā cōmutatiuā q̄ via-
tores eliciāt actus equales p̄ toto statu
vie. 7 q̄ vnus punit i termino 7 alius
non. Ideo dico q̄ vnū opus supernaturalē
7 vnus act⁹ meritorius nō ē sufficien-
ter inductiuus ex cōgruo beatitudinis
supernaturalis. si. n. dispositio nālis est q̄
operando hoc post hoc acquirat beati-

tudo naturalis. multo magis requirit in
gratia que ē dispositio respectu beatitu-
dinis supnālis opatio huius post hoc i
acquirendo beatitudinē supnālem.

Intra distincti

onem sextā. quero vtz ange-
lus malus potuerit appetere
equalitatē dei. q̄ non. intellectus intelli-
gendo summū verū nō errat. q̄ nec vo-
luntas amando summū bonū non pec-
cat. q̄ appetens equalitatē dei nō pecca-
ret. q̄ angelus in primo actu peccadi nō
potuit appetere summū bonū. Con-
tra magister in littera.

Dicitur q̄ non potuit equali-
tatē istam appetere.
ad quod vident esse quatuor rōnes. Pri-
ma qz nō peccauit ex passione parz. nec
ex ignorātia. quia pena nō precessit cul-
pam. igitur ex electione. sed electio non
est impossibilis. ex 3.º etbi. angelū autē
esse equalem deo est impossibile. q̄ rē.
Preterea angelū esse equalem deo in-
cludit contradictionē. q̄ non includit ali-
quam rationē entis. q̄ non includit ali-
quo mō sub primo obiecto voluntatis
vel intellectus. q̄ non est aliquo mō vo-
libile. Preterea 3.º nihil pōt voluntas
velle nisi qd̄ est p̄intellectū. q̄ angelum
esse equalem deo oportuit esse p̄intel-
lectum vel p̄ostensū ab intellectu. aut
igitur ab intellectu errare. 7 tunc pena
ante culpā. vel ab intellectu nō errante
7 hoc est impossibile. qz intellectus nō
errans nō pōt ostendere illud qd̄ inclu-
dit contradictionē. Preterea 4.º 7 videt
esse ratio Ansel. de casu diaboli. c. 4.º.
angelus esse equalē deo includit angelū
non esse. quia angelus nō potest esse an-
gelus nisi sit inferior deo. sed nullus po-
test appetere se nō esse. q̄ nullus inferior
potest appetere equalitatē dei.

Quia tamen iste ra-
tiones nō cogunt pōt aliter ad. q. respō

deri. s. q. angelus potuit appetere equalitatem dei quod persuadetur primo sic. quia voluntas habet duplicem actum amandi. s. amore amicitie. et actum concupiscendi aliquid amato. et finem utrumque actum habet totum ens per obiectum. ita quod si quodcumque ens potest ipse amare amore amicitie. ita quodcumque ens potest concupiscere ipsum amato. igitur cum angelus potuerit se amare amore amicitie potuit sibi concupiscere omne bonum concupiscibile. et ita cum equalitas dei sit bonum quoddam concupiscibile finem se sibi potuit illud bonum concupiscere. Preterea si equalitas dei esset possibilis angelo posset angelus istam concupiscere sibi. planum est. sed impossibilitas huius non prohibet quin possit angelus hoc velle. quia voluntas potest esse impossibile finem per se. 3. ethi. et Dam. Hoc etiam probatur. quia damnati odium dei ex illo patitur. Qui te oderunt etc. odium autem vult odium non esse finem per se. 2. rhetori. 8. voluntas dei non esse. sed hoc est impossibile in se et inconpossibile. igitur impossibilitas istius appetibilis non prohibet quin posset appeti a voluntate peccatore. Hoc etiam confirmatur. quia voluntas peccatoris potuit velle deum non esse. et potuit etiam cum hoc velle illum gradum et illam eminentiam dei esse in alio. igitur potuit velle eam esse in se si cur in alio. et ita potuit velle sibi eminentiam dei. Preterea secundum Augustinum. 83. q. q. 30. voluntas potest uti fruendo et frui utendo. igitur potest frui se. cum igitur non debeat frui nisi summo bono. et potest frui se potest sibi concupiscere tantum bonum quantum bonum potest concupiscere summo bono. et hoc est equalitas divina.

Respondeo ad questionem

questionem et dico quod actus volendi duplex est simplex sub additione. vel sub alijs verbis quod est volitio efficax et volitio concupiscentie. Exemplum. Alio modo infirmus sperans sanitatem vult sanitatem. et alio modo infirmus desperans de sanitatem. vult. n.

sanitatem primum. quia sperat sanitatem sibi possibilem. et habet respectum eius volitionem efficacem et impatiuam medijs inducentibus sanitatem. Sed desperans vult volitione concupiscentie sed non volitione efficax. quia non querit media inducentia sanitatem. pro eo quod non existimat illam posse sibi acquiri. et ista volitio secunda que est solam concupiscentie potest esse impossibilis. et hoc sufficit ad meritum et demeritum. quia et si sit impossibile. tamen potest consentire illi pleno consensu. et ista volitione potuit angelus appetere equalitatem divinam. Sed de prima volitione que efficax est dico quod angelus non potuit appetere. simplici tamen volitione potuit sibi concupiscere tantum bonum et tanto desiderio quanto concupisceret si esset sibi possibile.

Ad argumenta

Ad primum dicitur potest quod electio equivoce accipitur. Uno modo pro actu voluntatis consequente plenam apprehensionem intellectus. quod dicitur quis peccare ex electione quam non est passus perturbans intellectum nec ignorantia. Alio modo pro actu voluntatis prius conclusionem syllogismi practici que electio non est nisi volitio efficax obiecti que est ad inquirendum medium per quod possit obiectum attingi primo modo electio est impossibilis. sicut dicit philosophus. 3. ethi. quod voluntas est impossibilis non in voluntate errans sed voluntas presupposita plena apprehensione intellectus. 2. modo intellectus non est impossibilis. quia nullus de impossibilibus syllogizatur practice. Syllogismus. n. practicus ex fine conclusionem dicit illud quod est ad finem. ut per illud quod est ad finem deueniat ad finem. et talis discursus nunquam habet obiectum impossibile. Quod planius dici potest quod electio uno modo precise dicit plenam apprehensionem vel volitionem. Alio modo volitionem efficacem consequentem syllogismum practicum. primo modo potest esse cuiuscunque cui presupponitur notitia perfecta obiecti. 2. modo non

potest esse alicuius nisi ad cuius eē ope-
ratur voluntas quantum pōt. quia nihil
vult efficaciter nisi ad quod disponit me-
dia per que potest deduci. et talis volū-
tas efficaciter nunquā est alicuius impossibili-
lis. nullus enim cōsiliat de impossibilita-
tibus nec p̄cipit intellectui practico ad in-
quirendū media ad illud. et hoc mō ha-
bet intelligi verbū p̄p̄i. Electio non est
impossibilis. hoc etiā modo angelī nō
peccaverunt ex electione. hoc est ex vo-
litione efficaci per quāz vellent niti ad
consequendū p̄positum in pugnādo et
surripiedo sibi eminentiā dei. potuerūt
tamē peccare ex electione hoc est ex nō
surreptione. sed ex p̄fecta volitione illi-
us equalitatis. Ad secundū dico qd
sicut est duplex intellectio. s. absoluta et
p̄paratiua. et absoluta quidē nō est nisi
alicuius obiecti simplicis contenti sub
obiecto intellectu. et cōparatiua siue col-
latiua potest esse ad quodcūqz. et hoc si-
ue ista cōparatio sit possibilis siue im-
possibilis. nō enim intellectus tantū cō-
ponit p̄positiones possibiles sed impos-
sibiles. ita etiā aliqua volitio est abso-
luta. et illa nō est nisi alicuius obiecti sim-
plicis cōtenti sub p̄mo obiecto volibili

Alia est p̄paratiua. et ista potest cō-
parare quodcūqz volibile simplex ad
quodcūqz. licet in illa cōparatione in-
cludat cōtradictio. De p̄ma volitione
loquendo hoc cōplexū nō est volibile.
quia nō est aliquid simplex includēs in
se rationē p̄mi obiecti. sed t̄m est quedā
habitus obiecti simplicis ad aliud ob-
iectum quorū vtrūqz obiectū simplex
est per se volibile. nam et illud qd vult
et illud cui vult est p se volibile. quādo
ergo dicit qd hoc totū nō includit in se
rationē p̄mi obiecti sui. falsum est lo-
quendo de partibus totius. vtrāqz enī
pars. s. qd et cui p se includit i se obiectū
voluntatis. et hoc sufficit ad hoc qd vo-
luntas velit illam partē in ordine ad il-
lam. sicut ad hoc qd intellectus p̄ponat

quodcūqz simplex cuiusqz simplici suf-
ficit qd vtrūqz simplex possit per se ap-
prehendi ad intellectū. Ad 3^m dico
qd intellectus simplex potest apphendere
re equalitatem dei sine errore. et sufficit
sola simplex apphensio ad hoc qd appe-
titus appetat illud apphēsum alteri.
sicut intellectus apphēdēs albedinē
et apphēdēs corū potest velle albe-
dinem corū. equalitas autē dei potest
apphēdi sine errore. quia in aliquo ē
sine errore. nam filius dei est equalis pa-
tri et ille potest apphēdi. vel si nihil
esset equale adhuc equalitas posset ap-
prehendi absolute. nec in apphēnsione
illa simplici est error nec aliqua falsitas
et tamē illa apphēnsio simplex sufficit
ad volitionē illius simplici cuiusqz in-
tellecto et amato. Si igit arguas a q
intellectu hoc ostendit errāte vel nō er-
rante. dico qd a nō errante sed simplici
cuius nō est errare nec verū dicere. iste
enim sunt p̄ditiones intellectus p̄ponē-
tis et diuidēti. et nō oportet intellectū
ante appetere hoc. cōponere cum hoc
vel diuidere hoc ab illo. sed sufficit vo-
luntatē cōparare hoc ad illud. qd volū-
tas est eius collatiua sicut intellectus. et
per consequens potens conferre que-
cūqz simplicia sibi ostensa sicut intel-
lectus potest. Ad 4^m pōt dici qd vo-
luntas posset velle cōsequenter se nō eē
quia quilibet peccans mortalit̄ vult alī
quid i quo nō vult subesse deo. et in hō
ex p̄sequenti vult se nō esse. quia nō po-
test esse nisi subsit deo. Tamen ad for-
mam argumēti potest dici qd non opor-
tet qd velit p̄sequens. et si vult antecedēs
quando p̄sequens nō est de se de intel-
lectu antecedētis. sicut ponit exemplū qd
aliquis pōt appetere episcopatū nō vo-
lendo sacerdotiū. cuius ratio est ista. qd
sicut ad scire antecedēs non sequit̄ scire
consequēs nisi sciat cōsequētia huius
ex illo. ita ex velle antecedēti nō sequi-
tur velle p̄sequentis: nisi sit velle huius

peccatū eorū non fuit supbia.

In ista questione

tenet pars coiter affirmatiua ppter argumentū diuīsiuū ad p̄mā partē. Sed ad videndū veritatē q̄ōis p̄mo ē oīden dum que fuit malitia in p̄o angelo peccante. 2° ad q̄ō genuū peccati p̄inebat ista malitia. Circa p̄mū videndū ē de ordine actūū voluntatū. Et circa hoc dico q̄ cuz sit in cōmuni duplex actus voluntatis. s. velle 7 nolle. nolle enī est actus positīuus volūtātis quo fugit dīscōueniens seu resilit ab obiecto dīscōueniente. velle ē actus quo acceptat obiectum aliq̄ō pueniēs. 7 cū sit vltērī duplex velle q̄ō pōt noiari amicitie 7 p̄cupiscētie. 7 dicat velle amicitie ē istius obiecti cui volo bonū. 7 velle p̄cupiscētie est istius obiecti q̄ō volo alicui alij amato. Istoz autē actūū p̄z ordo. q̄ omē nolle p̄supponit aliq̄ō velle. a nullo enim refugio nisi q̄ nō pōt stare cuz aliquo q̄ō accepto tanq̄ pueniente. Et hoc dicit Ansel. de casu diaboli. c. 3. ponens exemplū dī auaro in vino 7 pane.

Et istoz duoz velle patz ordo. q̄ cōcupiscētia p̄supponit illud velle amicitie. cum. n. amātū sit respectu cōcupiti q̄. finis cui volo bonū. nam ppter amatum p̄cupisco sibi bonū q̄ō sibi volo 7 cum finis voluntatū habeat p̄mā rōnē obiecti volūtū p̄z q̄ velle amicitie p̄cedit velle p̄cupiscētie. Ex isto p̄bato sequit vltērīus q̄ similis ē p̄cessus in velle de ordinatū. nullū. enī. nolle est p̄mus actus deordinatū voluntatū. q̄ nō posset hīc nolle nisi respectu vlt in vlture alij cuius velle. 7 si velle ēēt ordinatū acceptando obiectū cū circūstantijs debitis nolle q̄ō habet p̄ntis esse sibi ordinatū nam si ordinatē amo ordinate odio no ciuo amari. eodē modo si velle amicitie esset ordinatū velle p̄cupiscētie p̄sequēs ei esset ordinatū. nam si ordinate amo illud cui volo bonū ordinate p̄cupisco

sibi bonū. Sequit igit q̄ simpliciter actū p̄mū inordinatus voluntatis fuit p̄mum velle amicitie respectu ei cui voluit bonū. hoc autē obiectū nō fuit de quia nō potuit deum inordinate ex intentione amare amore amicitie. naz deus est tale amabile quod ex sola ratione sui vt obiectū est dat completā rationē bonitatis actui p̄fecte intenso. Nec est verisimile q̄ aliquid aliud a se min⁹ in re se dilexit actu amicitie. tum quia inclinatio naturalis magis inclinauit ad se q̄ ad aliquid aliud creatū sic amandum. tum quia nō videtur q̄ aliquid aliud creatū a se sic intellexerit sic se. ergo p̄mus actus inordinatus fuit actus amicitie respectu suiipsius. 7 hoc ē q̄ō dicit Aug⁹. i. 4. de ciui. del. hoc est q̄ fecit duas ciuitates. ciuitatē dei amor dei vsqz ad cōtemptum sui. 7 ciuitatēz diaboli amor sui vsqz ad cōtemptum dei. Prīma igit radix ciuitatis diaboli fuit inordinatus amor amicitie sui que radix germinauit vsqz ad cōtemptū dei: in quo est cōsummata ista malitia. sic patet dī inordinatione simpliciter p̄ma que fuit similiter in p̄mo velle inordinato. Restat nunc videre de inordinatione ipsius velle p̄cupiscētie. Et videtur ibi dicendū q̄ p̄mo cōcupierunt sibi imoderate beatitudinē. quod probat p̄mo sic. nam p̄mū cōcupiscēt inordinatū non p̄cessit ex affectione iusticie sicut nec aliq̄ō peccatū p̄cessit ex illa affectione. q̄ p̄cessit ex affectione cōmodi. q̄ omnis act⁹ voluntatū elicitur aut elicitur fm affectionē iusticie aut cōmodi fm Ansel. maximū igit cōmodū maxime appetitur a voluntate non sequente regulā iusticie. 7 ita p̄mo quia nihil aliud regulat illam voluntatē nō rectaz nisi inordinatus appetitus 7 immoderatus illius maximī cōmodi. maximum autē cōmodū est beatitudo p̄fecta. Et hec rō habet ab Ansel. de casu diaboli. c. 10. quere in textu. 2° p̄bat

hoc quia primū peccatū in concupiscendo fuit aliquid velle. nihil. n. refugit a se: hoc ē ne aliquid sibi ptingat nisi quia concupiscit oppositū sibi. aut igit illud concupiscit amore honesti vel vtilis aut delectabilis. quia nō est nisi iste triplex amor quo aliqd amat. nō amore honesti. qz tūc nō peccasset. nec amore vtilis quia ille nō est p̄mus amor. ex quo enī vtile est ad aliqd utile nullus p̄us concupiscit vtile q̄ illud ad qd est vtile. 8° p̄mo peccauit amādo aliquid excessiue tanq̄ delectabile summū. delectabile aut summū bonū est honestū inquantū honestū ē ipsa beatitudo. Ista rō p̄or accipi a p̄bo. 8°. ethi. 7. ex illa dī. boni vtilis honesti delectabilis. 3° hoc persuadet sic. qz omnis potētia appetitiua p̄sequens in actu suo actū apprehēsiue p̄mo appetit delectabile puenientissimū sue cognitiue. vel delectationē in tali delectabili. qz in tali appetibili maxime quietat. qd patet de appetitu consequente apprehensionē gustus vel auditus v̄l tactus. qz quilibet talis maxime appetit obiectū puenientissimū potētie cognitiue cuius actū sequit in appetendo. Igit voluntas sepata ab omni appetitu sensitivo. p̄mo oīno appetit illud quod est puenientissimū intellectui cuius puenientia sequit illud appetere. v̄l p̄mo appetit delectationē in tali obiecto. 7 p̄sequens beatitudinē includentem in beatitudine obiectū 7 actū 7 delectationē p̄sequentē. 4° hoc persuadet sic. illud. n. p̄mo appetit a voluntate nō regulata per iusticiā quod si esset solum appeteret 7 nihil aliud sine eo. tale est delectatio. nō. n. excellētia vel quod cuiqz aliud si ēē triste appeteret. sed delectatio vel aliqd tale appeteret. Quātū igit ad istū 2^m gradū. s. quantū ad peccatū angeli videt qz p̄mo concupiscit beatitudinē. qz sicut peccatū p̄mū appetitus v̄lūl ēē in appetendo pulcherrimū v̄lūbile puenientissimū sue cogni-

tiue 7 sibi in quo p̄fectissime delectatur. ita voluntatis p̄luncte appetitū sensitivo quādo ipsa nō sequit iusticiā nō regulā rōnis videt p̄mū appetibile aliquid summe delectabile illi appetitū cui volūtas maxime p̄formatur i agendo. 7 ideo in hoībus fm diuersitatem p̄plexionū ē dominiū appetitū sensitivorum. 7 siquidē quelibet cognitū habet p̄p̄tū appetitū tunc fm diuersitatē cōplexionū est diuersitas domini in cognitiuis diuersis 7 in eoz appetitū in quolibet i quā voluntas fm p̄dominiū appetitus sensitivū maxime clinat ad actū eius. 7 ideo quidā sequentes inclinatioēz primā sine regula iusticie. p̄mo inclinant ad luxuriā. quidā p̄mo ad superbiam. voluntas 8̄ sepata ab omni appetitu sensitivo 7 per cōsequens ad nihil inclinat. p̄pter inclinationē appetitū sensitivū ipa deserta a iusticia sequeretur absolutā inclinationēz voluntatis vnde voluntas est. 7 ista vide ad maximū pueniens volūtatī siue potentie cognitiue. nam in quo p̄ficiat maxime cognitū in illo p̄ficiat maxime appetitiua correspondēs illi cognitiue.

Et si arguas p̄ra istud p̄mo quia fm Aug^m. 13°. tri. c. 5. beatitudo ab oībus appetit. Qz autē in omnibus est vniformiter videt ēē naturale. Igit beatitudo naturaliter appetit. appetitus aut naturalis semp est rectus. qz a deo. Igit 7 voluntas sibi cōsona semper est recta. 7 in appetēdo beatitudinē nullus peccat. Preterea nullus intellectus errat circa p̄ncipia. 2. meth. 8̄ nec voluntas circa vltimū finē. p̄ntia p̄bat circa illā similitudinēz p̄hi. ex. 7. ethi. 7. 2°. phyl. sic p̄ncipiū in speculabilibus. ita finis in agibilibus vel opabilibus. Preterea boni habuerūt affectionē cōmodi sic mali fm Ansel. de cōcor. voluntas p̄modi non esse nequit velle. igit ita volunt cōmoduz boni sicut mali. igit oēs equalitē peccauerūt si ex affectione cōmodi pec-

diffime delectan
nec appetitio
equit iusticia
mū appetibile
trabile illi appe
ne pformatur n
ous fm diuersu
mū appetitū
quelibet cognū
tunc fm diuiz
peritas omniū
7 in eoz appe
voluntas fm pe
mūmū maxime
deo quidā loco
sine regula iust
luxuria. quā
luntas g separ
mūmū 7 per d
nat ppter incli
i ipa deserta a li
ā inclinationez
as est. 7 ista vido
volūtatē sūe po
in quo pfectū
fict maxime q
illi cognitū.
ad pmo quia fm
mūmū ab oibz
mūmū est vniu
e. igit beatitudo
appetitū aut nat
e a deo. igit 7 v
per est est recta
ne nullus peccat
ellectus error
ec voluntas fm
at circa illā fm
hi. 7. 2. pph
p. ita fm in ag
p. Preterea bo
ē cōmodi sicut
voluntas pmodi
igit ita volunt
i. igit oēs equa
one cōmodi po

cauerunt g. Ad p^m. Ad videndū solu
tionem istarū rationū distinguo quid
possit intelligi p istas affectiones iusti
tie 7 cōmodi. de quibus loquit Ansel.
de casu diaboli. Iustitia potest intelligi
vel infusa que dicit gratuita. vel acqui
sita que dicit moralis. vel innata que ē
ipsa libertas voluntatis. si. n. intellige
retur fm illam fictionem Ansel. de ca
su diaboli. quere ibi. angelus enim ha
bens affectionē pmodi 7 nō iustitie h^o
est habens intellectū 7 appetitū intelle
ctus mere vt appetitū talē 7 nō vt libe
rum talis angelus nō posset nō velle cō
moda. nec etiā non summe velle talia.
nec imputaret sibi in peccatū. quia iste
appetitus se haberet ad suā cognitūaz
sicut modo appetitus visūus ad visū
necessario psequēdo ostēsiōē istius co
gnitūe 7 inclinationē ad optimū ostē
sum a tali potētia. quia nō haberet vn
de se refrenaret. illa igit affectio iusticie
que est pma moderatrix affectionis cō
modi 7 quantū ad hoc q non oportet
voluntatē actu appetere illud ad qd in
clinat affectio cōmodi nec etiā appetē
summe. illa inquā affectio iusticie est li
bertas innata voluntati. q ipsa est p
ma moderatrix affectiōis talis. Et licz
Ansel. frequē loquat non tm de actu
iusticie que ē infusa sed acquisita. tm ibi
videt loqui de infusa. q illā dicit amit
ti per peccatū mortale. qd non esset ve
rum nisi de iusticia infusa. tm distinguē
do ex natura rei duas rōnes pmas ista
rum rationū inquantū altera inclināt
voluntatē naturaliter 7 summe ad cō
modū. altera aut. q. moderat eam ne i
eliciēdo actū oporteat eam sequi incli
nationē eius. nihil aliud sunt ista q ea
dem voluntas inquantū est appetitus
intellectiuus nude 7 vltra hoc inquan
tum libera. q. sicut dicitū est inquantū
est mere appetitus intellectiuus sūme i
clinaret actualit ad optimū. intelligibi
le sicut est de optimo visibili 7 visu. tm

inquātū libera ē pōt se refrenare in el
ciendo actū ne sequat istā inclinationē
nec quantū ad sūam actus nec quantū
ad intensionē ad quā potētia natura
liter inclināt. potētia aut aliqua si fuisset
appetitiua pōtē sequēs in actu suo i
clinationē eius sicut appetitus visūus
sequit visum 7 eius inclinationē. tunc
licz illa nō posset appetere nisi intelli
bile sicut appetitus visūus non pōt ap
petere nisi visibile. tm nō posset tūc pec
care q. non esset in potestate eius aliud
nec aliter appetere q cognitūa ostēde
ret 7 inclinaret. Ipsa eadez facta iam li
bera. q. nihil aliud est nisi q vna res in
cludat virtualit plures rationes pfectō
nales q includeret si eēt sine ratione li
bertatē. ipsa. n. per rōnez libertatis pōt
se moderari in volēdo 7 quantū ad h^o
qd est nō velle illud ad qd inclināt affe
ctio cōmodi. 7 quantū ad hoc qd non
summe velle illud 7 ex quo pōt mode
rari tenet moderari fm regulā iusticie
que accipit ex voluntate supiore. Se
cundū hoc g patz q voluntas libera nō
tenet oī mō velle beatitudinez quo vo
luntas si esset tm modo appetitus intel
lectiuus sine libertate veller eam. sed te
net in eliciēdo actū moderari appetitū
vnde est appetitus intellectiuus. qd est
moderari affectionē cōmodi. ne. i. imo
derate veller. Pōt aut voluntas scipsā
potens moderari imoderate beatitudi
nem velle que sibi cōgruit triplici vel
quantū ad intensionē. puta volēdo eaz
maiori conatu q sibi pueniat. vl quan
tum ad acceleratiōez. puta volēdo cā
sibi citius q sibi pueniat. vel quantū ad
causam. puta volēdo sibi eam alit q si
bi cōgruat. puta sine meritis. vel forte
modis alijs de quibus oibus non opoz
et hic curare aliquo istoꝝ modoꝝ est
pobabile q excederit volūtas eius. i.
vel plus appetendo sibi beatitudinē in
quātū est bonū sibi q amādo illud bo
num in se. vl plus appetēdo illud bonū

et obiectum beatificū esse bonū suū tanq̃ sibi bonū q̃ appetēdo illud inel-
se aliq̃ vt deo suo. 7 in hoc est summa p-
uersitas voluntatū que ē vti fruendis 7
frui vtendis 6^m Aug^m. 83. q. q. 30. Uel
2° mō potuit appetere hīc statim eā cū
tū deus velit eam illā hīc post mortuā
vīe. vel 3° mō appetēdo eam ex nālībus
haberi non hīc eam gratiose cum tū
deus velit eā haberi ex meritis. debuit
g̃ libera voluntas moderari affectionē
quantū ad istas circūstantias quas re-
cta ratio habuit ostēdere. qz beatitudo
debuit minus appeti sibi q̃ deo 7 de-
buit appeti p tpe p quo deus voluit 7
ex meritis p quibus deus voluit eam
debere appeti. ergo si aliquo istoz mo-
doy sequebat affectioz pmodi nō mo-
derando eam p iustitiā hoc est p infusā
si habuit vel acq̃sitā vel innatā siue nā-
lem que ē ipsamet libertas peccauit.

¶ Per hoc ergo ad
argumenta. Ad primū voluntas nālī
non est de se imoderata sed tū inclinā
per modū nature. 7 in hoc non est imo-
deratio. qz inclinā sicut accepit inclina-
ri. nec est in potestate sua aliud. In po-
testate aut uoluntatū vt libera est in eli-
ciendo actū est tū inclināri vel minus
qn̄ g̃ accipis q̃ voluntas naturalis ē re-
spectu beatitudinis cōcedo. sed nō actua-
liter imoderata actu elicitō. nō est. n. in-
clinatio appetitus nālīs aliq̃s actus eli-
citūs. sed est sicut pfectio pma. 7 hec nō
est imoderata sicut nec natura cuius ē
cum ita inclinatur affectionē pmodi in
obiectū suū. qz si haberet ex se actū eli-
citū nō posset illū moderari quin eli-
cetur summe quātū posset elici. sed vo-
luntas vt hīs solam affectionē pmodi
nālem nō est cā alicuius actus elicitū s3
tū vt libera. 7 ideo vt eliciens actū ha-
bet vnde moderet passionē. Quādo g̃
accipit q̃ voluntas cōsona voluntati ne-
turali semp est recta. qz 7 illa semp ē re-

cta. Rndeo 7 dico qz si psonat sibi in
eliciendo actū sicut illa eliceret si ex
sola ageret non est recta qz h3 aliā m-
gulam in agēdo q̃ illa non hīet si ex
sola ageret. tenet. n. sequi voluntatē su-
periorē in moderādo illā inclinationē
nālem ex quo in ptate eius ē moderatū
vel nō moderari. qz in ptate eius ē m-
summe agere vl nō tantū quantū pōt.

Ad 2^m dico p idē qz nō est in ptate in-
tellectus moderari assensū suū veris
apprehēdit. naz quantū ostēdit veritatē
principioz ex eis. vel pclusionū ex p-
cipijs tū oz assentire ppi carētā libe-
tatis. sed volūtas pōt in se 7 in potētē
inferiorib⁹ moderari ne ista inclinatio
oīno dñet in eliciendo actū. vel saltē n
actus eliciat. pōt. n. auertere intellectu
ne speculet talia speculabilia circa quā
inclinaret. 7 tenet auertere si speculatio
sit peccatū mālīter intellectui 7 formal-
iter volūtati. sic ex alia pte voluntas
respectu finis vltimi tenet moderari in-
clinationē suā ad ipsum ne imoderat
velit aliquo pdictoy modoy. Alite
pōt dici qz sicut actus intellectus p̄sideri-
do pncipiū in se nō pōt esse falsus. ita
nec actus volūtatū amādo finē in se po-
test esse malus. 7 iste actus ē actus ami-
citię nō actus p̄cupiscētię. tū sic actus in-
tellectus posset eē falsus attribuēdo v-
ritatē p̄me causę alicui p̄n^o creato cui i-
p̄uenit illa vītas. ita actus volūtatū po-
test eē malus p̄cupiscēdo bonitatē vlti-
mi finis alicui aliq̃ ab vltio sine eo mō
quo nō p̄gruit alicui aliq̃. Ad 3^m dico
qz in bonis erat inclinatio nālīs ad bea-
titudinē tanta quāta erat i malis 7 ma-
ior si habebāt meliora nālīa. qz inclina-
tio ista ē fm pfectionē naturalī. tū bo-
ni in eliciendo actū nō vtēbant volūta-
te fm eius rōnē imp̄fectā inquantū. s. ē
tū appetit⁹ intellectiū agendo. s. tali
mō quo p̄peteret appetitui intellectio
agere. sed vtēbant volūtatē fm p̄fectā
eius rōnez qui est libertas. agēdo. s. fm

si psonat sibi in
la diceret si ex se
ta q: h3 aliam re
non bñt si ex se
qui voluntatē suā
illā inclinationē
eius ē moderari
in pñte eius ē m
ntū quantū pōt
nō est in pñte in
tensuz suū veris q
nō dñt veritatem
pñtationū ex pñt
ppi carētia libe
in se et in potētiā
ne ista inclinatio
actū. vel salē ne
ertere intellectu
habilia circa que
rtere si speculatio
lectuū et formati
ia pñte voluntatē
nec moderari in
in ne imoderate
modoꝝ. Alii
intellectuē pñtē
ē esse falsus. ita
ādo finē in se po
tus ē actus am
ie. nō sic actus in
na attribuēdo ve
pñt creati cui
tus voluntatē po
do bonitatē vñ
plēto sine eo mō
q. Ad 3^m dico
tio nātis ad bea
rat i malis et ma
nālīa. qz inclina
naturalitū. nō bo
iebant voluntatē
tā inquantū. s. i
us agendo. s. mali
ctum intellectu
tate fm pñtē
tas. agēdo. s. fm

voluntatē eo mō quo pgruit agē libe
re inquantū liberū agit. Hoc autē erat
fm regulā supioris voluntatē determi
nantis. et hoc iuste. Et cu3 dicit pmodū
non velle nequit. Rñdeo boni nec po
tuerunt nec voluerūt nolle sibi beatitu
dinē etiā sibi pcupiscēdo. sed illā nō vo
luerūt plus sibi q̄ deo bene esse in se. s3
minus. qz illud velle ita potuerūt mo
derari p libertatē. Et si obijcias q̄ nul
lo modo appetebāt bene sibi beatitudi
nem sed tm bene moderabant illud ap
petere. Rñdeo appetere actū pfectum
vt per illū magis amet obiectū in se est
ex affectiōe iustitiē. qz vñde amo aliqd
in se inde nolo aliqd in se. et ita boni po
tuerunt appetere beatitudinē vt hñres
illā pfectius amarent summuz bonū. et
iste actus pcupiscendi beatitudinē esset
meritorius. qz nō vtit fruēdo sed fruīt
eo. qz bonū qd cōcupisco mibi ad hoc
pcupisco vt plus amez illud bonū in se
Vñso igit de p^o inordinate pcupito pōt
poni qz inordinate vltēius pcupiuit si
bi aliqd bonū. s. excellētiā respectu ali
ozum. vel habuit inordinatū nolle no
lendo. s. opposita eoz que pcupiuit pu
ta nolendo beatitudinē sibi min^o inesse
q̄ deo in se. siue q̄ deū eē. vel nolendo
expectare beatitudinē vsqz ad terminū
vie. vñ nolēdo eam hñe ex meritū sed ex
se. et ex psequente nolēdo subesse deo. et
tandē nolendo deū esse. in quo tanq̄ in
summo malo consummata videt mali
tia. sicut. n. formaliter nullus actus est
melior q̄ deū diligere. ita nullus peior
est q̄ deū odire. Sed hic est vñū du
bium an. s. aliqd posset appetere deum
nō esse. qz sicut nihil pōt eē obiectū vo
litionis nisi sub rōne boni. sic nec noli
tionis nisi sub rōne mali. in deo autē nul
la apphēdit ab angelo rō mali. nec po
test dici qz ppter iustitiā possit odiri. qz
in sua iustitiā nō apphēdit aliqua rō
mali sicut nec in seipso. licz. n. in effectū
eius appareat rō mali aliqua. nō tm in

ipso. et si hoc est verū tunc ē dñcendum
qz odiū non est respectu dei in se. nec re
spectu iustitiē eius. sed quantū ad effectū
appropriatū pfectioni iustitiē. et p hoc
pōt dici ad illud psal. Supbia eoz qui
te oderunt et. nō quantū ad ipsū in se
sed volēdo iustitiā eius nō vindicāre: et
sic nolūt iustitiā eius quantū ad effectū
vindicanre. sed si h^o verū sit tūc ē dñcē
dū qz odiū dei nō est maximū peccatū.
qz nō respicit deū in se. sed est p ipsū in
pparatione ad affectū. sicut tūc sequit
qz amare deum nō habeat actū directe
parratū. sed tm pñe dilectioni effect^o in
quo tanq̄ in summo malo psumma vñ
malitia. sicut. n. nullus actus formalit
melior est q̄ deū diligere. sic nec aliquis
act^o formalit peior q̄ deū odire. Quā
tum ad 2^m articulū restat videre de im
moderato amore amicitie. qñ peccatuz
fuit. et de imoderata cōcupiscēcia bea
titudinis quā cōcupiuit sibi fm aliqū
trium modoꝝ exp̄ssoz. et de imodera
to nolle psequente. et hoc qñcunqz nol
le inordinatū p̄dictoz fuerit. Quan
tum ad primū dñcitur qz fuit superbia.
et videtur esse inētiō. Aug. i. 4. de tri.
c. 17. vbi vult qz presumptio est nimis
placere sibi. et ideo superbi in scriptura
dicuntur sibi placētes. ergo ista immo
derata dilectio sui pprie fuit superbia.
et ita presumptio. Sed hic videt du
bium. quia si superbia pprie sit immo
deratus appetitus pprie excellentie et
immoderata cōplacētia sui non vide
tur esse pprie imoderatus appetitus
pprie excellentie quomodo igitur su
perbia. Item 2° presumptuosus vide
tur preferre se alijs vel in bonis que ha
bet vere vel in his que reputat habere
de se. amor autē sui imoderatus nō vi
detur esse talis prelatis sui. quia eiusdē
rationis videtur esse in malitia imode
rate se amare amore amicitie: et alium
vt primuz. sed amando aliū imodera
te nullus dñcitur supb^o vel psumptuosus.

sed magis luxuriosus. & nec sic amando se. Item non peccant primo in appetendo excellentiaz respectu aliorum ut tantum minus. quia bonum sibi et ad se est prece dens. nec appetendo excellentiam in opibus aliorum. quia tunc falsam excellentiam appetuisset. Ideo dico quod primum peccatum eius non fuit superbia proprie dicta: sed propter delectationem quam importabat magis videtur reduci ad luxuriam. sic peccatum quo inordinate delectatur quis in speculatione conclusionis geometricae ad luxuriam reduci. Ad ista dico quod amans aliquod bonum imoderate vult illud imoderate esse magnus bonum immoderatum. et ideo imoderate. quia absque eo quod velit aliquid aduenire per quod cre scatur vult illud magis esse in se quam sit. et quando non potest ad hoc attingere ut illud in se sit maius quam est. quia hoc est impossibile vult ex consequenti illud esse maximum sic potest esse maximum. vel in comparatione ut. scilicet. presit bonis. vel in opinione. ut. scilicet. opinentur bonum suum esse maximum. id voluntas preminendi vel dominandi super alios omnes sequitur illud velle quo quis vult imoderate bonum suum. Dico igitur ad primum argumentum quod presumens ut presumptio est prima species superbie non vult bonum suum preminere bonis aliorum secundum aliquam superioritatem. nec etiam vult preminere illud secundum famam sicut est de illo qui appetit laudem sed vult illud magnum esse secundum se magnum. et ita magnum quod sine alicuius alterius aduentu vult illud esse maius omnibus aliis que non ita diligit. hoc modo potest concedi quod imoderata dilectio sui que est radicalis ciuitatis diaboli est presumptio. quia quilibet imoderate se diligens vult se esse tantum bonum quantum posset proportionari actui quo se diligit. Et hoc modo potest exponi Augustinus. 14. de trinitate. et bene quod si placens imoderate est superbus. et hoc prima species superbie. et hoc non appetendo excellentiam que est quedam relatio. sed

appetendo excellentiam. scilicet. magnitudinem in se ex qua magnitudine sequitur eius excellentia ad alios. Ad 2. dico quod presumptio non est peccatum intellectu quasi intellectus presumptuosus iudicare vel ostenderet se esse tantum quantum non est. sed est peccatum voluntatis imoderate appetentis bonum suum esse tantum quantum non est. et ex hoc sequitur execratio intellectus. sed quando addit quod etiam illuc velle sui imoderatum non videtur superbie sicut nec velle imoderatum alterius.

Responsum querere. Quantum vero ad de ordinationem velle concupiscentie videtur quod ille appetitus beatitudinis non fuerit proprie superbia. non quidem quantum ad eius primam speciem patet. quia presumptio secundum quod expositum est in precedenti articulo. si pertinebat ad primum velle inordinatum amicitie non pertinet ad aliquod velle inordinatum concupiscentie. et si ad aliquod debeat reduci videtur magis consonare cum peccato luxurie. Item enim proprie luxuria sit in actibus carnis. tamen omne delectabile imoderate appetitum in quantum delectabile potest dici luxuria si non est excellentia appetita qualis non fuit ista appetitio beatitudinis. Quantum ad de ordinationem tertium. scilicet. nolle satis patet. quia quodlibet istorum nolle inordinatum fuit ira vel inuidia. Et si obijciatur de ipso concupiscere inordinatum quod non fuit peccatum luxurie. respondetur quod fuit proprie aliquod aliud peccatum. et non videtur per diuisiones quod fuerit aliud quam superbia. et probatur diuisione per illam famosam et communem diuisionem peccatorum mortalium in 7. Respondetur siue peccata mortalia distinguantur per habitus malos oppositos bonis quales sunt. 7. habitus boni. quantum or. scilicet. morales. et tres theologici. siue quod magis videtur per actus bonos quales sunt actus decem preceptorum. siue sic. siue sic. non esset illa diuisione septenaria peccatorum capitalium sufficiens. quia primo modo deberent esse septem peccata capitalia alia

ab istis. siquidē infidelitas et desperatio sunt proprie opposita illi septenario. et non sunt contenta sub aliquo istorum septem. 2º modo deberet esse decem capitalia secundum transgressionem decalogi. hoc igitur diuisio non oportet quod teneat sufficiens in omnibus malis actibus siue quo ad omnes malos actus quia iste non sunt proprie radices nec forte principales peccata sed forte multum conuerses ad alia peccata sicut occasiones peccandi.

Ad argumenta ^{principalia.}

Ad primum dico quod Augustinus loquitur de simplicitate primo peccato. quod fuit inordinatum velle amicitie. et illud fuit presumptio et preedo quod illa presumptio fuit simplicitate primum peccatum. sed non ut est primo a specie superbie secundum quod proprie sumitur. Ad aliud de illa diuisione Io. patet per hoc quod premit omne quod est in mundo. ita quod peccata quibus contra peccant homines continentur sub illo trinomio. sed non omne primum peccatum spirituale angeli quo angeli primitus peccauerunt sub isto peccato carnali continentur. imo illud peccatum concupiscentie in 2º gradu si deberet reduci ad aliquod istorum magis deberet reduci ad concupiscentiam oculorum. sicut. n. in nobis ad concupiscentiam oculorum spectat imoderatus appetitus alicuius visibilis pulchri. ita et in eis ad concupiscentiam oculorum debet spectare imoderatus appetitus delectabilis. Ad 3º patet quod ista diuisio per septenarium istum de peccatis capitalibus non est sufficiens parando ad actum concupiscentie nisi per quandam reductionem. et sic potest preedi quod reducit ad luxuriam sicut omnis inordinatus appetitus delectabilis ut delectabile ad concupiscentiam oculorum. Ad 4º dico quod non fuit unicum peccatum tantum. quia fuerunt multa peccata sicut dictum fuit de 5. Et cum dicitur quod primum fuit irremediabile. dico quod quoniam peccauit 2º peccatum cum adhuc fuerit in via. et per 2º quoniam peccauit 2º peccatum potuit penitere de 1º peccato. et ita 1º peccatum ex se non fuit irremediabile. quia si penituerit

inuenisset veniam et misericordiam. tamen ex quo in illo peccato deuenit ad finem omnia peccata eius facta sunt irremediabilia. omne. n. peccatum alicuius peccatoris perdurat usque ad terminum vite et irremediabile. et quoniam ista irremediabilitas sit tamen ex lege dei nulli homini gratia cum fuerit in tanto dicitur deus. et nego igitur quod assumit ibi tantum esse unum peccatum. unde incepit malitia demonis ab imoderato amore sui. quod non erat maximum peccatum et presumebat in odio dei. quod est maximum peccatum quod sequebat ex hoc quia non potuit habere voluta manente deo. et ideo ex inordinato appetitu per potuit deum velle non esse. et ita odire. Ad 5º argumentum in oppositum dico quod 1º peccatum non fuit maximum. sic. n. in bonis precedit a magis bonis ad minus bona. s. a dilectione finis ad dilectionem eorum que sunt ad finem. ita est. in malis a minus malo precedit ad magis malum. iuxta illud Augustinus. 14. de ciuitate dei. c. vlti. amor sui usque ad contemptum dei.

Alia duo argumenta. s. de passione irascibilis respectu concupiscibilis. et de appetitu excellentie loquendo de excellentia put dicitur preparationem excellentiam ad alios posset concedi quod quantum ad actum concupiscentie non primo concupiscit excellentiam que est passio irascibilis vel concupiscibilis. sed perfectissima beatitudine. tamen si loquatur de primo velle inordinato amicitie potest dici quod iste non erat actus nec passio irascibilis sed concupiscibilis. si. n. concupiscibilis est concupiscere bonum amato. eius est amare bonum amatum cui concupiscit illud bonum.

Intra distinctio

non septima quero utrum malus angelus velit necio male.

quod non. Iaco. 2º. Demones credunt et tremunt. isti autem ut videtur sunt actus boni. igitur non. Preterea in eis manet imago secundum illud psalmi. In imagine pertransibit homo. et in hoc igitur sunt capaces eius. in hoc. n. imago dei est in anima quo capax dei est.

et particeps eius esse potest secundum Augustinum libro 14. de trinitate. 8. non possunt autem deum capere nec participes eius fieri nisi per actum bonum ergo in illis possunt esse actus boni. Preterea Dionysius. 4. de diuinis nominibus. In deum monibus manent naturalia integra. ergo liberum arbitrium integrum. sed posse peccare nec est libertas nec pars libertatis secundum Anselmum. de libro. ar. c. 10. Liberum enim arbitrium est potestas seruandi rectitudinem propter se. ergo habet libertatem liberi arbitrii quantum ad illud quod est per se quod est bene velle. ergo possunt bene velle. Preterea nullus intellectus est ita auersus quod possit intelligere aliquid verum. quia prima principia omni intellectui sunt nota ex terminis. ergo nulla voluntas est ita auersa ab ultimo fine quod possit velle ultimum finem. consequentia patet per illam similitudinem philosophi. 2. physicorum. 7. 7. ethicorum. Sicut principium in speculabilibus sic finis in moralibus. probatur etiam aliter consequentia quia omnis malus est ignorans. 3. ethicorum. ergo non est malitia in voluntate sine errore in intellectu. ergo ubi non potest intellectus exsecari circa obiectum vel intelligibile. ibi nec voluntas poterit obliquari circa idem ut appetibile vel amabile.

Item si necessario male volunt. et semper sunt in actu volendi. quia non habent aliquod impedimentum. ergo semper male volunt. et ita in infinitum augetur malitas suam. sed ex lege iustitie diuine augmentum culpe correspondet augmentum pene. ergo in infinitum cresceret pena eorum. ergo nunquam erunt in termino. Sequitur etiam aliud inconueniens quod pari ratione posset augeri charitas in infinitum in bonis si in istis posset augeri malitia. et ita sequitur quod boni nunquam essent in termino beatitudinis. sicut nec mali in termino malitie quod est inconueniens. Preterea nullum violentum est perpetuum. per contrarium. et munus. quia est contra inclinationem eius cui inest. et ideo si ipsum sibi dimittat redit ad oppositum eius. sicut aqua si dimittat sibi redit ad

frigiditatem. sed malitia est contra naturam secundum Damascenum. ergo non est perpetua. non igitur necesse in est voluntati. Ad oppositum in psalmo. superbia eorum qui te oderunt etc. sed hoc non potest intelligi intensiue. quia ita non esset aliquod malum intensiue quo non esset maius malum ergo debet intelligi extensiue. et ita semper peccant. Hic ponitur duplex ratio per continuationem malitie in eis. primo sic. Appetitus proportionatus sue apprehensiue a qua mouetur si mobile motori. angelus autem apprehendit immobiliter sine discursu quod intelligit habere per rationem in qua via habet discurrendi ad utrumque oppositum. igitur voluntas angelum mobiliter adheret post primam apprehensionem completam. voluntas autem hominis post volitionem completam sequentem rationem adheret mobiliter. et ideo habet voluntas angelum antequam firmasset se per volitionem completam sicut mobilis ad opposita. alioquin non potuisset indifferenter peccasse vel meruisse tamen post primam electionem immobiliter adheret ei quod elegit. et ita radicabiliter ex immobilitate cognitive factus est bonus inpeccabilis. et malus impenitens. Alia via ponitur sic. quod voluntas quanto perfectior tanto perfectius immergit se in volubile. voluntas separata a corpore. quod est angelica est omnino perfecte libera. nostra autem corpori corruptibili coniuncta habet libertatem diminutam. et ideo habet nostra habeat libertatem. illa tamen maxime habet libertatem que est omnino separata a corpore. voluntas etiam nostra separata vel existens in corpore incorruptibili immobiliter se immergit in obiecto. ita ut ab illo resilire non possit. Modus autem signat ex illo. puer. Peccator cum in profundum puenerit preternit. quoniam est ergo voluntas perfecte libera precedente electione perfecta efficaciter currit in volitum ponendo ibi finem. veniens autem ad obiectum findere non ibi sistit. sed preternit impingit et illam etiam retrahit. ut se retrahere nec velit nec possit velle. ut si ferrum impingatur osti retrahit nec retrahi potest nec eadem virtute qua imittit nec maiori.

Contra cōclusionē

quā tenent iste due opinionēs videt eē auctoritas Aug. d. fide ad De. c. 5. vbi sic ait. si possibile esset ut hūana nā que postq̄ a deo auersa est bonitatē pdidit voluntatē ex seipsa rursus eam hñe posset multo possibilis hoc hñet nā angelica que quanto min⁹ grauatur corporis terreni pōdere tanto magis hac esset p̄dita facultate. et h⁹ hñe posset. Arguitur igit sic. si voluntas hūana ex se posset redire ad iustitiā multo magis voluntas angelica. q̄ illa nec ppter imobilitatem sue potētie cognitiue qualis nō est cognitiua voluntatē nostre. nec ppter plenam libertatē eius ex h⁹ q̄ est separata a corpore est ipsoibilis redire ad iustitiā postq̄ peccauit. imo fm̄ cum magis videt possibilis q̄ nostra. Itē cōclusio nem istā arguo p̄ sic. Nō tm̄ voluntas angeli dānati est obstinata. s; etiā hoīs dānati. et o; vtriusq; assignare cām cōmunē fm̄ q̄ videt Aug⁹ dicere de fide ad De. paulopost lram p̄allegataz. vbi vult q̄ sit vna cā cōis quare deus iudicabit simul spūs hūanos et angelos dānatos. et idē videt velle de ciui. dei. sed neutra utaz pōt ponit cā obstinatōnis hoīs dānati. q̄ nec angeli. pbatō assumpti. qz aīa p̄iuncta nō hz cognitiuaz fm̄ mobilit̄ apphendentē sicut angelus fm̄ primā viam. nec vt se imergat in volūtum et imobilit̄ fm̄ pfectā libertatē fm̄ secundā viā. q̄ o; assignare causam istius obstinationis in aīa qm̄ est separata aut q̄ tunc ante oēm actū elicitū ē obstinata. et p̄ p̄ns neutra p̄dictaz cāz ē cā obstinationis sue. qz anteq̄ velit aliqd fm̄ actū intellectus imobilit̄ apphendentis vel ex plena libertate quā hz separata est obstinata p̄ aliquē actū quē elicit separata qui fm̄ pmā viā sequit̄ apprehensionē intellect⁹ separati imobilem vel penes fm̄ secundā viā ex sua libertate imergit se in volūtū. sed hoc 2^m vi-

detur incōueniens. qz separata nō demeret. sed tm̄ p̄ actus quos habuit i via recipit qd̄ meruit vel qd̄ demeruit. q̄ nulum actū habet p̄cedentē obstinationē per quē reddat obstinata. Et possz cōfirmari de Lazaro quo mortuo intellectus habuit apphensione; aīe separe et eius voluntas habuit plenā libertatez qz tunc separata. et tm̄ ex neutro istorū imobilit̄ voluit qz tunc fuisset impecabilis si bonus vel obstinat⁹ si malus quoz vtrūq; est falsum. qz adhuc erat viator nisi fingat q̄ de⁹ miraculose suscipit eum ab opatione qualis consequitur aīam separatā p̄ tanto. qz p̄ordinauerat eum resurrectur. sed h⁹ non videt. qz multa dicit narrasse que videtur. Preterea 2^a causa totalis nō alit̄ cāt nisi ipsa fm̄ q̄ cā alit̄ se habeat. et h⁹ qm̄ nō ponit aliqua diuersitas ex parte passī vel aliquoz impedim̄toz extrinsecorum. sed volūtas vt p̄ nālī actū suo est cā actus sui qd̄ est manifestū ex hoc q̄ est cā libera actus sui que libertas nō est eius nisi vt p̄ actū suo. qz vt ē sub actū habet actū vt formā naturalē. p̄ etiam. qz aliquid vt est sub effectu tāq̄ forma eius posterius est. sicut cōpositū est posterius forma sua. 7° meth. volūtas ergo nō alit̄ se habet in eliciendo actum nisi alit̄ se habeat inquantū ē p̄ior actū. Sed p̄ hoc q̄ ponit hñe actum inherētē sibi ipsa nō alit̄ se habet inquantū est p̄ior naturalit̄ actū. quia l; alit̄ se habeat inquantū ē sub actū quātum videlicet ad aliqd̄ accēs. nō tamē quantū ad suā naturā fm̄ quā est talis actus p̄mus qui est volūtas. q̄ ipsa sub quocunq; actū intelligat non alit̄ se habebit in eliciendo actum quēcunq;. q̄ per nullū actū vel habitū qui potuerit ponit in ea separata. qui non pōt ponit in ea cōiuncta erit ipsa opposito modo eliciens actum bonū vel malum illi modo quo p̄us eliciebat. et ita si p̄us cōtingenter egit p̄ nihil tale in ea posituz

necessario elidit. Et pfirmat ratio. qz nulla causa 2^a pōt esse cā pncipali cau-
se agendi opposito mō illi que cōuenit
pncipali agenti ex sua cāitate. sic enīz
cū pncipalis nō esset pncipalis. qz de-
minaret ad oppo^m modū a cā 2^a ad agē-
dum suo pprio mō agēdi. g cum volū-
tas sit cā pncipal sui act⁹ qdūqz ponat
in volūtate respēu act⁹ eius. vel nō erit
cā act⁹ sic eliciēdi. vel si sit cā est 2^a cā re-
spectu voluntat⁹ et nō cā pncipalis. se-
quit⁹ g q voluntas p nūl aliud deter-
minat ad agendū. Preterea sicut fuit
dictū di. 5. 7. 6. tam bonus q malus an-
gelus habuit tēpus vie. ita q non tū p
instans fuit viator. s3 habuit malus an-
gelus diuersa peccata ordinata. puta ex
actu amādī se eliciebat actū pncipiscen-
di sibi summūz cōmodū. et ex illo actū
excellētie quo voluit habere illud cō-
modū nō sub regula voluntat⁹ superio-
ris sed ptra eam. et tandē actū odiendi
dei quī restitit sibi in illud appetēdo.
et nō habuit oēs istos act⁹ distinctos si-
mul. g qñ demerebat 2° peccato adhuc
fuit in viā. et tamen peccauerat iam pri-
mo peccato ex pma electōe. g nō qualis
cūqz immobilis apphensio vel qdūqz
primū peccatū vlt plena imersio in obie-
ctum fecit ipsūz ipenitēte. qñcūqz. n.
aliquo istorum peccatoz peccauit siste-
bat in viā. et nō fuit idem peccatū cum
pctō precedēti. Preterea ptra pnam
viā arguit spālīter. pmo qz ipsa suppo-
nit falsum. s. q intellectus sit sufficiens
motor voluntat⁹ sicut declarabit di. 25
huius. 2. 2°. hoc falsum repugnat dictis
eoz in ista positōe duplici. pmo quia
cum intellectus angeloz ante pmi pec-
catum fuit rectus in apphēdēdo. non
enīz pena pcessit culpā. g mouit volū-
tatem ad aliquid recte appetendū. nec
potuit aliter mouere qz intellectus mo-
uet per modū nature. et per psequē nō
potest mouere nisi fm modū cognitio-
nis quā habet. g mouit volūtate ad re-

cte volendū. g voluntas illa nunq po-
tuit peccare. 2° cōtradicit illud falsu
positioni eoz. qz si ex ratione motori
et mobilis sit talis pportio volūtas ne-
tū esset immobilis post pma electōez vi-
luntatis. sed in ipsa pma vel ante pmi.
qz intellectus eoz sicut immobilis ostēdi
aliquid post primā electionē ita et ant
eam. et si ipse immobilis apphēdēns in-
ueat appetitū immobilis. g in pmo actū
mouebitur immobiliter. et per pns non
tū post pmi actū. Preterea ex illa vi
videt sequi q cum fm eos angelus fue-
rit creat⁹ in gratia. et sic habuit aliq
actum in gratia. quia nō est verisimil
q in primo instāti fuerit otiosus. qui
nō fuit impedit⁹. et si fuisset tū otiosus
peccasset forte peccato omīssionis. ne
simul cum gratia peccauit planūz est.
aliquādo fm gratiam habuit bonā el-
ctionem et plenā. qz sequentē perfecta
apprehensionē intellectus. quia fm eo
nō est nisi talis apphensio in eis. et ho
immobiliter et nō per discursum. g quili-
bet in illa electōe pma bona firmari
se et factus est impeccabilis. Preterea
differētia de volūtate hominis et ang-
li nō valet. quia et si intelligat angelus
sine discursu qd fm eos homo intelligi
p discursum tū intellectus hominis nō
mobilitate adheret illi ad qd discursit.
ita enīz certitudinalit⁹ hoc est nō dubi-
tando tenet pclusionē ad quam discursit.
sicut angelus tenet eam videndo eā
in principio sine discursu. g ista immo-
bilis intellectus humani hoc est certitudo
haberet eque immobilē voluntati
sicut illa alia que ponit in angelo. Q
etiaz negat ab angelis omnis discursus
non videt pabile sicut pbatur supra
in pmo primi libri questōe illa. vtrū
theologia sit sciētia. Cōtra secundā
viā arguit specialit⁹. quia sicut agēs
naturalit⁹ non dominatur actū sic nec
modo agēdi. et per oppositū sicut agēs
liberum dominat⁹ sue actioni sic et mō

agendi. et per consequens in potestate eius
est intense vel remisse agere. igitur non oportet
quod ex hoc quod voluntas perfecte libera quod
cum summo conatu se immergat in obiectum.
immo ipsa magis dominatur sibi ipsi
cum quacumque conatu tendat in obiectum.
et ita libere fertur in quodcumque
obiectum fertur et posset etiam de absoluta
eius libertate non sic ferri in illud.

Hoc etiam confirmatur. quia non videntur
omnes angeli mali ex summo conatu
peccasse sicut nec omnes boni ex summo
conatu meruisse. aut saltem possibile
fuit non finem totam facultatem nature sue
elicere actum. Preterea eodem principio
tendit aliquid vel movet in terminum
et quiescit in termino. ergo si voluntas perfecte
libera ex perfecta libertate sua tendat
in obiectum ex eadem libertate quiescit in
obiecto. ergo ex tali plena libertate tendendi
in obiectum quali angeli mali peccaverunt
non necessario sequitur quietatio eius in illo.
sed tamen voluntaria et contingens
sicut contingenter tendit in illud.

Preterea sicut tactum fuit supra contra
ambas vias non potest dici quod voluntas
anime separate per aliquem actum quem
tunc eliciat reddat se obstinatum. quia prius
naturaliter quod ipsa separata aliquem actum
eliciat est obstinatum. quia est in termino.
ergo per aliquem actum quem eliciebat in
corpore reddidit se obstinatum impingendo
tunc in synderesim. sed hoc est falsum
tum quia viator. tum quia potest aliquis
ex minori conatu peccare illo peccato propter
quod damnatur si non sequatur penitentiam
quod quo alius peccat. vel ipsemet
alio peccato quod delectat penitentiam.

Preterea contra exemplum eius de ferro
acuto impingendo in os quavis videtur
exemplum illud et tota positio similis positioni
Esodi 3° meth. quia imortales facti sunt
qui gustaverunt nectar et manna. quos ibi
deridet philosophus. quia desperaverunt
intellectum nostrum. non enim potest intelligi
finitum ibi. quid dicitur per tales ser-

mones parabolicos vel metaphonicos
vel nec est modus philosophi vel scientifici sic lo-
qui tamen accipiendo exemplum pro quanto potest
esse ad propositum potest reduci ad opus
positum. quare enim ferrum acutum infixum
duro corpori non potest extrahi a causa
vel virtute illa que ipsum infixit ratio
est. quia partes corporis magis concurrunt
in quas impinxit. et ideo magis coartatur
illud infixum quod in principio quando
infigebatur sed si augmentaretur virtus
moriua secundum augmentationem quam addit
illa coartatio partium. et illud infixum re-
maneret in sua natura eque rectius posset
iam extrahi. ergo cum voluntas impingens
in quodcumque remaneat recta in naturalibus
licet habeat curvaturam hoc est quandam
disformitatem quasi privationem inherenter.
et illud cui se immergit non habeat maiorem
virtutem includendi ipsam cum in se immergit.
quia non est in obiecto aliquis talis cursus
sequitur quod voluntas activa potest se retrahere.

Ad solutionem istius

questionis duo sunt videnda. primo. scilicet
de gradibus bonitatis et malitie. 2° que
bonitas possit inesse volitioni angeli de-
nati vel si aliqua malitia necessario in-
sit. De primo dico quod ultra bonitatem
naturalis volitionis que competit sibi in-
quantum est ens positum que etiam compe-
tit cuiusque entis positum secundum gradum sue
entitatis magis et minus. propter illam est
triplex bonitas moralis secundum gradum se
habens. prima dicitur bonitas ex genere.
2^a potest dici bonitas virtuosa siue ex
circumstantia. 3^a bonitas meritoria siue
bonitas gratuita siue bonitas ex acceptatione
divina i ordine ad primum. Prima competit
volitioni ex hoc quod ipsa trans sit super
obiectum convenientem tali actui secundum
dictamen recte rationis. et non solum quia est
conveniens tali actui naturali ut solus vi-
sioni. et hec est prima bonitas moralis
que ideo potest dici ex genere quia est quasi

materialis respectu omnis boni ulterio-
ris in genere moris. Nam actus transi-
ens sup obiectū est quasi formabilis p
quācūq; aliaz circūstantiam morālē.
7 ita quasi potentiale nō oīno extra ge-
nus moris sicut fuit ipse actus in generē
nature, sed in genere moris qz iam hz
aliqd de illo genere. puta obiectū cōue-
niens actui. 2^a bonitas puenit volitio-
ni ex hoc qz ipsa elicit a volūtate cuius oī
bus circūstantijs dictatis a recta ratioe
debere sibi ppetere in eliciēdo ipsaz. bo-
num eniz est ex cā integra fm Diony^m.
4° d oīui. nō. 7 istud est quasi bonū in
specie moris. qz iam habet qsi oēs disfe-
rentias formales cōtrahentes bonū ex
genere. 3^a bonitas cōuenit actui ex h^o
qz presupposita duplici bonitate iaz dī-
cta ipsa elicit pformiter pncipio meren-
di qd est grā vel charitas siue fm incli-
nationē charitatī. exemplū de pmo da-
re demofynā. exemplū de 2° dare elemo-
synam de ppzio pauperi qui eget 7 in
loco q mel^o pōt sibi cōpetere 7 ppi dei
amōre. Exemplū tertij istud opus facē n
tū ex inclinatioe naturali sicut potuit
fieri in statu innocentie vel forte mō po-
test fieri a peccatore si adhuc peccator
existens 7 nō penitēs ex pietate natura-
li moueret ad pxiū. sed ex charitate
ex qua faciens est amicus dei inquantū
respicit opa eius. Hec triplex bonitas ē
ita ordinata qz pma p̄supponit 2^a. 7 nō
e^o 2^a tertie 7 nō e^o 3^a. Huic triplici bo-
nitati opponitur triplex malitia. Pri-
ma quidē malitia ex genere. qn. s. actus
qui tū habet bonitatez nature ex quo
deberet p̄stitui in genere moris hz malī-
tiam. qz transit sup obiectū discōueni-
ens. puta si odire trāsit sup deū. 2^a est
malitia ex aliq circūstantia deordinan-
te actū licz trāseat sup obiectū pueniēs
fm rectā rōnē actui. 3^a est malitia in
demerito. quelibet istarū malitiarū po-
test accipi p̄rie vel p̄uatiue respectu sue
bonitatis. 7 vt p̄uatiue accipit tū p̄uat

ipsam bonitatez. vt accipit p̄trarie po-
nit aliquid vltra carētiā illā repugnā-
tali bonitati. Hec distinctio apparet
Boetij sup p̄dicamēta. c. de qualitate
sed malitia ex genere cōtrarie accepta
p̄uatiue p̄uertunt. 7 ideo sicut in p̄-
uariōez 7 habitū immediatū nō est med-
um. ita bonū ex genere 7 malū ex gen-
re sunt p̄trarie immediata. rō est qz ac-
non pōt esse quā trāseat sup obiectū
7 illud necessario est cōueniens vel dī-
conueniēs actui. 7 ita necessario actu
bonus ex genere ex obiecto puenient
vl actus malus ex genere ex obiecto dī-
conuenienti. malitia p̄uatiue accepta ē
2° modo 7 p̄trarie nō p̄uertunt. pōt. n
aliqd actus carere circūstantia rēq̄sit-
ad p̄fectionē actui virtuosū 7 tū nō ē elc-
cum circūstantia repugnāte que redd-
ret illū actū viciōsū puta si det elemo-
synam pauperi nō ex circūstantia finis
qz nō p̄siderat nec fm alias circūstant-
as requisitas ad actū virtuosū. iste qu-
dem actus nō est bonus vel virtuosus
moralit. qz non est circūstantionatus
nec tū malus cōtrarie. qz nō ordinatur
ad finē indebitū. sicut faceret qui dare
elemo^o pauperi p̄pī vanā gloriā vl p̄-
pter aliqū alium finem indebitū. mali-
tia 3° p̄trarie 7 p̄uatiue accepta non
cōuertunt. qz actus pōt esse malus p̄ua-
tiue ita qz nō eliciat ex gratia. 7 tū non
erit demeritorius. qd patet ex 2° mem-
bro. qz ille actus qui est bonus simpliciter
in genere moris nō est meritorius. 7
tamen nō omnis actus talis est demeri-
torius. 7 ita tam in 2° membro qz in h^o
3° videtur poni actus indifferēs qui licz
sit malus p̄uatiue. non tamē cōtrarie
quia indifferens. 7 de hac indifferētia
dicit alias. Similiter nō solum p̄pter
neutritatez actus in 2° modo potest esse
neuter in 3° modo. i. nec bonus nec ma-
lus accipiendo ista contrarie. sed p̄pter
dispositiōē ipsius operātis. puta si in
statu innocentie absqz gratia aliquis re-

et egisset fuisset quidē ille actus pfecte bonus 2° modo. et tamen nō bonus tertio modo. quia nō habuisset pncipiū merendi. nec malus p trarie. forte tamē in statu isto nō est aliquis actus neuter inter bonū et malū sumpta tertio mō. nisi in vno casu quādo actus est bonus ex circūstantia ad quē nō inclināt charitas. et ratio ē. quia modo quilibet vlt est in gratia vlt in peccato. si in gratia et habet actum bonū 2° modo. ergo gratia inclināt ad illum. et ita est meritorius si autē habet actum malum 2° modo planum est qd ille est demeritorius. semper enim malitia prior infert secundā. non eōuerso. si est malus et habet actū malum 2° modo peccat illo actu. si est malus et habet actū bonum 2° modo ille non est bonus tertio modo nec malus tertio modo. ergo neuter quātū ad bonum et malum vt sunt cōtraria tertio modo. nec tamen est neuter loquēdo d secūdo modo.

De secundo dico

q angelum malū nō posse habere volitionem bonā potest intelligi de ista triplici bonitate. Et de illa pma quā ē ex genere non est dubium quin habere possit et habeat multas volitiōes transeuntes super obiectum cōueniens talī actui. puta amādo se odiendo penam. et sic de alijs multis. Sed de alijs duobus modis bonitatis. s. virtuosē et meritorie est difficultas. Et primo videndum est de bonitate meritoria. vbi dicitur qd nō potest habere volitiōem sic bonā intelligendo in sensu cōpositionis quia non stant simul qd sit malus et habeat volitiōem sic bonā. sicut nec album potest eē nigrum in sensu cōpositionis. quia tunc idem simul esset albus et nigrum. Sed in sensu diuisionis potest ibi negari aut potētia logica. aut potētia realis. si realis. aut illa que dicit rationem pncipiū. aut illa que est differē

tia entis que dicit ordinē ad actum.

De potētia igit realī videndū est quid non habet potētiā que ē pncipiū ad sic volendū. vbi dico qd hoc pncipiū aut intelligitur esse passiū aut actiū. si passiū dico qd illud habet. quia voluntas est quoddā receptiū recte volitionis. quod enim de se est receptiū alicuius recte volitiōis qd idem in se manet nō est nō receptiū illius illa autem voluntas fuit aliquādo receptiua bone volitiōis. quia ante damnationē potuit meruisse et fuisse beatus. De pncipio actiū respectu recte volitiōis possumus loqui aut de pncipio totali volitionis aut pncipio partiali. voluntas quidē respectu recte volitiōis est pncipiū actiū partialē. sicut actum fuit dī. i. p. primi. et tangitur j. 25 et illam habet integrā finē Dionysium. et eandē quam habuit in statu innocentie. et per psequens non est verū negare ab eo potētiā hoc est pncipium actiū partialē volitionis meritorie. sed istud pncipiū non est totale. quia nō sufficit sola voluntas ad meritorie volendum. sed requiritur gratia tanq pncipiū cooperās. nec ista voluntas est pncipiale pncipiū principale vel sufficiens ad ponendū partialē pncipium. s. gratiam inesse. quāuis enī gratia iam habita voluntas vtens sit principale agēs respectu actus. tamē gratia non habita ipsa non est sufficiens ad ponendū gratiam inesse. quia gratia nō potest eē nisi a solo deo creante. et ita angelus non habet totale pncipiū actiū ad agendum talem actum. nec est partialē pncipium actiū in cuius potestate sit pducere reliquū pncipium actiū partialē inesse. et amouere impedimentum vsus sui et sui cōpncipiū ad eliciendū actum et effectū cōmunes eorū. Exemplum istius esset. si quis habens vīlum esset in tenebris. licet tunc habeat pncipium partialē actus vidēdi. et pncipiale

principium videndi quando concurrunt lumen et potentia visiva. non tamen habet tunc totale principium nec principium principale sufficiens ad ponendum illud quod requiritur ad effectum istorum duorum principiorum partialium. nec etiam posset amovere impedimenta. et ideo licet iste habeat potentiam visivam pro quanto habet principium diminutum respectu visionis. non tamen in potestate et esset videre. Ita dico quod in potestate angelus non est meritorie velle. quia non est in potestate et habere gratiam. nec per primum uti gratia. nec etiam uti voluntate sua cum gratia ista ad actum suum eliciendum. et omnes hec negativae sunt vere. quia non est in potestate eius habere formam qua utatur nec amovere impedimenta. Sed hic est dubium. quia quod dictum est de principio activo et si verum sit comparando ad effectum principale qui est meritorie agere ex gratia qua meritorie velit. restat dubium de principio dispositivo siue activo ad dispositionem respectu principalis agentis. An scilicet habens voluntatem tanquam principale principium actuum possit se disponere ad gratiam. et si hoc videt in praesentia eius sit bene velle sicut in potestate peccatoris viatoris. non plus. non potest peccator viator malus nisi se disponere. et tunc dabit sibi gratia a deo qua bene postea agit. Utrum autem viator possit habere aliquem motum attritionis ex puris naturalibus existente influencia generali. vel requirit aliqua operatio specialis. de hoc in 4°. sed supposito quod sic negaret aliquis istam potentiam dispositivam ab angelo damnato. et diceret eam convenire posse peccatori viatori. Sed huic videtur obviare auctoritas Augustini supra allegata ob fide ad Petrum. que magis concedit potestatem angelo lapsi redeundi ad bonum ex puris naturalibus quam homini lapsi. sed si homo viator potest ex naturalibus suis habere istam potentiam dispositivam multo magis angelus. Secundum hoc ergo quantum ad omnia membra de potentia ut est

principium non videtur negandum ab angelis posse meritorie velle nisi quia non habet principium merendi totale nec principale respectu voluntatis bone. nec respectu gratie specialis que requiritur ad bonam volitionem. nec tamen eodem modo potest ipse bene velle quo viator peccator. si postea dicitur. Si autem intelligat de potentia que est differentia entis. que scilicet ordinatur ad actum concedi potest de potentia remota. que scilicet consequitur rationem potentie active et passive. licet secundo et tertio minute. non tamen potest concedi de potentia propinqua. quia illa non exit in actum nisi amotis omnibus impedimentis ita quod habens eam statim posset exire in actum qualis non est ex illa potentia passiva quam habet angelus nec ex illa partiali que est voluntas. deficit enim. una causa partialis que requiritur ad agendum. Si intelligat de potentia logica que dicitur modum compositionis formate ab intellectu. hoc modo impossibilitas potest esse compositionis vel ex repugnancia intrinseca extremorum inter se. vel ex aliquo extrinseco quod requiritur ad hoc quod extrema sint unita. exemplum primum. homo est irrationalis. exemplum secundum. si oculus esset in tenebris et impossibile esset illud opacum causans tenebras amoveri impossibile esset talem oculum videre non quidem ex repugnancia intrinseca terminorum que est oculi ad videre. sed ex repugnancia alicuius extrinseci ad alterum extremorum. scilicet illi opaci ad videre. Ad propositum ergo applicando dico quod non est hic impossibilitas ex repugnancia intrinseca extremorum. imo in subiecto non est repugnancia intrinseca ad predicatum. siqua ergo sit impossibilitas erit ex repugnancia alicuius extrinseci ad unionem istorum extremorum. Illud extrinsecum non potest esse nisi causa cuius actio requiritur ad hoc ut extrema uniantur talis causa respectu unionis gratie ad aliquod subiectum non est nata esse alia nisi solus oculus

tantū igitur erit impossibile angelū be-
ne velle vī grātiā habere. quia impossi-
bile est deum sibi grātiā dare. Impossi-
bilitas autē ex parte dei assignat duplex
scilicet ex parte potētie dei absolute et poten-
tie ordinate absolute et respectu cuiusli-
bet quod nō includit cōtradictionez. et
patet qd sic nō est impossibile deum da-
re grātiā illi nature. cum enī illa natu-
ra sit capax gratie sicut tactū fuit supra
in materia de potētia passiva. sequit qd
nulla sit cōtradictio in hoc qd est grātiā
actu informare illam naturā. Poten-
tia ordinata dei sicut tactū fuit in pmo
li. vi. 4. est illa que pformis est in agē-
do regulis p̄determinatis a diuina sapi-
entia vel magis a diuina voluntate. et
quantū ad creaturā rationalē beatificā-
dam vel puniendā sunt regule iustitie or-
dinate. he regule ex scriptura colligunt
inter quas ē illa auctoritas ecclīa. Ubi-
cunq; ceciderit lignū ibi erit. hoc est in
cuiuscunq; creatura rōnalis amore per-
manserit illo pmanebit. et Esa. Ignis
eorū non exstinguet et vermis eorū non
moriē. et Math. 25. Ibi erit in suppli-
cium eternū iusti autē in vitā eternā.
Et ex talibus regulis scripture cōcludit
Aug. 21. de ciui. dei. c. 22. qd certū ē deū
vniq; datū eis grātiā. fm hoc qd impos-
sibile est eos bene velle. qd impossibile ē
deo de potentia dico ordinata eis gra-
tiam dare. Sed cōtra istud arguit. qd
tunc videret eodē modo esse impossi-
bile de peccatore viatore qui tñ finaliter
nō penitebit. nam deus nō pordinauit
dare illi grātiā. et si tñ sit impossibilis tra-
tis ex parte ista ppter talē ordinationē
non videt impossibilis demonē penite-
re qd talem viatorē penitere. Rndeo po-
tentia ordinata dei nō respicit actū par-
ticulares diuinos de quibus nō sunt le-
ges vles. sed respicit leges vel regulas
vles operabiliū talis est lex de damna-
tis. nō autē de malis dum sunt in via lz
finaliter remaneāt malū. Exemplum

huius. si quis statuisset qd omnis homi-
cida occideret nō posset de potētia ordi-
nata fm illum ordinē iam positū salua-
re istum homicidā. si tamē ipse posset
alium occidere. nō ppter aliquā talem
legem vlem illum posset saluare siue nō
occidere etiā de potentia ordinata. ita
viator qui nō saluabit pōt saluari. qd
cōtra hoc nō est aliqua lex vlis iam sta-
tuta qualis est ptra saluationē damna-
ti. Si obijciat ptra hoc qd sicut lex est
de vniuersali. ita iudiciū conforme legi
est de vli. et illud iudiciū sequit ex lege.
qd qua rōne non pōt ptra legem pari ra-
tione nec contra iudiciū ex lege. sed iste
viator si damnabit erit fm iudiciū cō-
sonum legi. qd 2c. Rndeo lex est de illo
qui est malus in termino. et ideo qñ ad
aliquē particulare applicat illa lex po-
ta ad hunc vel illū iam iudicatū. qd est
in termino nō magis reuocat iudiciū
qd lex. sed de isto malo adhuc exite in
via nō est iudiciū p legem aliquā. sicut
nec lex illa in cōi se extendit ad viatorē

Aliud dubiū est si illa obstinatio vo-
luntatis male sit a deo vī ab ipsa volū-
tate mala. si. n. sit a voluntate videt qd
ipsa possit resilire se ab ea. sicut ipsa po-
tuit ex se illud malū male uelle. qua. n.
virtute mouet se ad aliquid eadē quie-
scit in illo. et equali pōt se retrahere ab
illo. et mouere in aliud magis inclinās
quale est oppositū illius. Si autē ista ob-
stinatio ponat a deo. qd ista malitia erit
a deo. et sic deus est cā peccati. qd videt
inconueniens. De isto quāuis videat
Aug. dicere de fide ad Pe. auctoritate
supra allegata. qd deus ordinauit auer-
sionē voluntatē in malū semp manere.
et obstinatio sit signū voluntatē male.
tñ qd actus duz manet hz quasi p̄tinue
causaz. qd eius esse est qñ in p̄tinuo cau-
sari. sic deus nō pōt esse cā malū inquā-
tum malū in p̄ma electōe sui. ita nec in
esse suo cōtinuato. quod est p̄tinue elici
q sola voluntas erit cā. a deo tñ est illa

pena ignis. quod est malū puniens hec etiam obstinatio vt dicit maliciā peccati in volūtatē pōt dici esse a deo nō positiue volente eam sed descrente et nolēte dare gratiā. sicut enī illū gratificat cui disposuit dare gratiā. ita illum non gratificat quez dereliquit. hoc est respectu gratificationis et habet nolle. Luz ergo arguit qd si ista est a voluntate sola. qd voluntas sola pōt in oppositū resistere. s. ab illo obiecto in quod inordinata se inclinauit. Rndeo dico qd ad resistendum meritoze requirit aliud pncipium a voluntate. puta gratia quā angelus malus nō pōt ex se habere et deus fm qd deseruit ipsam disposuit sibi eaz non dare. Sed si arguas qd saltez pōt habere velle circūstantionatuz circa illud quod inordinare voluit. licet illud velle nō sit sibi meritorium hoc pñct ad membrū sequēs. s. d bonitate moralī. Ex dictis qd videt qd non sit negatio potentie hoc est pncipiū actiui nisi accipiatur actiui pncipiū totale vel partiale pncipale. nec potētie que est ordo ad actum nisi ppinque. nec potentie loquendo de potētia eius absoluta sed de potentia ordinata que colligitur ex scriptura. sicut pñs dictum est d Aug. qd nō disposuit deus illa extrema vnire et qd non sit aliqua causa pmanētie eorum in malo nisi derelictō diuina. siue qd disposuit eis nō dare gratiā cum sint in termino. quomodo non disposuit d viatoribus malis. Et dicit etia3 hoc pbari per auctoritates sanctorū. pmo per Dam. c. 18. quod est angelis casus hoc est hominibus mors. 2º per Aug. 2º d ciui. dei. In scriptura nihil ē certius qd sententia scripture.

Restat nunc dicen

dum de bonitate moralī et malitia sibi opposita. vbi dicit qd nō possunt habere

re volitionē moralī bonā. qd oēm dformāt ex aliq circūstantia inordinat referēdo illud inordinate ad amorē suū sicut habitus in eis est pfecte malus termino. et is pfectissime inclinatur in malum. nunq qd bone volūt ppter pñm sed semp male volūt ppter 2º videt ppter vehementē inclinationē in malum. Ad pñm istoz adducit Aug. su psal. Deduc me deo. in se. man. t. Contra pñm hnt nālia integra fm Diony de diu. no. qd est in eis inclinatio naturalis ad bonum. qd fm illam inclinationem possunt aliqd conformit velle. quia pñtia vt in natura sua mere cōsidera potest aliq actū elicere consonū inclinationi naturali. qd possunt habere actu non malū. quia nō est contrariū nature eorum. Preterea habent vermen qui est remozus de peccato eoz remozus iste est aliqua displicētia. hec displicētia nō est actus malus moraliter. qd licz posset deformari per circūstantia inordinatā. tamē sistēdo in hoc quod nolle se peccasse nō videt esse formali malitia moralis. Preterea si nolūt pñam inquantū est lesiua nature sistēdo tñ in hoc absq aliqua circūstantia nō videt actus malus moralis. qd sicut potest amare naturā suam non male moraliter. ita potest odire cōtrarium sibi. Contra 2º arguo tripliciter. pmo quia videt qd volūtas ex libertate sua posse nō velle. et ita nullū actum hē. qd pñbat. qd fm Aug. li. retractationū p. c. 22º. nihil est tam in potestate volūtati qd ipsa voluntas. qd nō intelligit de voluntate quantū ad esse eius pñm. quia quantū ad esse pñm magis ē in potestate eius nō volūtas qd voluntas. sed intelligit quantū ad operari. qd voluntas magis est in pñe eius quantū ad operari qd alia potentia inferior. sed voluntas pōt aliquā potētiā inferiorē suspicere ab omni actu. qd seipsam. ergo nō necessario vult malū. Preterea quod

etiā adducitur de habitu improbat ou-
plicit. pmo qz omnis habitus inclinatur
ad aliquē actum in eadē specie. ille ḡ ha-
bitus qui ponit causā peccādi. aut incli-
nat tñ ad actum supbiendi. aut tñ ad
actū odiendi ad quēcūqz actū ponat in-
clinare videt. pbabile qz possit aliquñ il-
lum actum non habere. qz pōt habere
aliū distincte et ex toto conatu. et non
pōt simul habere duos actus pfectos si-
mul. ḡ nullus vnus actus est qui neces-
sario sit ppetuus ex vehemēti inclināti-
one ad ipsum. et pñs nec in cōi neces-
sario inest actus malus ex habitu. Pre-
terea 2° habitus nō est ratio agendi po-
tentie modo opposito pprio mō ipsius
potētie. qd pbatur sicut fuit. s. pbatū
cōtra duas opi. in illa ratione de prio-
ritate causę in quātū causā. qz causā 2^a
non determinat modū agēdi causę pri-
me sed ecōuerso. ḡ si voluntas nō habi-
tuata possit nō necessario velle h^o. hoc
est libertatis in ea. ḡ voluntas habitua-
ta nō necessario vult hoc. Et tunc qd
dicit Aristot. et ethi. qz malus est impe-
nitens. oportet qz exponat. i. de difficulti
penitens. quia nullus actus pōt ita esse
intensus in voluntate qz tollat omnino
eius potētiā ad oppositū.

Quantus ergo ad
istum articulū videt posse dici qz nō ne-
cessario hñt aliquē actum malū nec lo-
quendo de aliquo actu determinato vñ
indeterminato siue vago. et videt satis
patere. quia si tantū habeāt habitū de-
terminatū ille inclinatur ad certū actum
vnū in specie. et patet qz pōt habere ali-
quem aliū actū ab illo in specie. et pro-
tunc nō habere illū. et pñs nō habere
quēcūqz aliū ad quē nō est talis habi-
tus inclinans. si etiā habeat plures ha-
bitus inclinātes ad diuersos actus in spe-
cie. aliquis tñ habitus nō vehemētissi-
me inclinatur. et pōt non hñe actū illū ha-
bitus nō maxime inclinānd. ḡ pōt non

hñe actū cuiuscūqz alteri. De indeimi-
nato siue vago pbatur idē. vel qz possit se
suspēdē ab oī volitōe sicut pcessit vna-
rō que tñ assumit dubiū. qz non vñ qz
possit suspēdere ab oī actu siue volitōe
vel qz aliquñ pōt habere volitionē ma-
lam nō malitia tria bonitati morali lz
nō habeat bonā bonitati morali cōple-
tam que ē ex oībus circūstantiis. licz in
h^o nō appareat impossibilitās quin pos-
sit hñe pplete bonū moralit. saltē h^o vñ
pbabile qz actū bonū ex genere pōt hñe
hoc est sistēdo ibi nō deformādo p cir-
cūstantias trias circūstantiis bone vo-
litionis. Al si habeat illū actū circūstā-
tionatū quibuscūqz bonis et deordinatū
quibuscūqz malis. nō tñ oī qz ille sit sem-
per malus. mīz. n. videt negare poten-
tiam nālem in natura illa excellēte. vbi
nō apparet ppter quod sit neganda. p
babile est tñ qz fm hanc potētiā nō exe-
ant in actū ppter vehementē malitiaz
fm quam magis pbabile est qz agūt qz
fm potētiā naturālē fm quā possent
in actus aliquo modo oppositos.

Ad primum ^{argumentū} dicit qz iz cre-
dant ille tñ actus credēdi ē in eis malus.
qz odiūt illud creditū. Sed 3° h^o actus
intellectus vt pcedit actū voluntatis nō
habet deformitatē ab actu voluntatis
sequēte. sed in illo priori pñt aliqd vez
pcipere. et hoc tam speculabile. puta de-
um esse ternū. qz agile. puta deum esse
diligendū. Potest ergo dici qz hoc ar-
gumentū pbatur vez. s. qz hñt aliquē bo-
num actus diminute bonitate morali.
qz non malū malitia cōtraria. puta nō
habente aliquā circūstantiā ptrariā cir-
cūstantie debite. licz careat aliqua cir-
cūstantia debita. nō. n. credit ppter il-
lum finē ppter quē credēdū est. et circū-
stantia finis est necessaria ad bonitatem
moralem. Ad 2^m dico qz voluntatem
esse capacez vel participem sonat in po-
tentiā remotā loquēdo de potētia ad

actū. vel loquēdo de potētia que ē prin-
cipiū sonat in principiū actiūum vel
passiūum priale dimīnūtū. Ad 3^m cō-
cedo q̄ in eis sit li. ar. et cum arguis q̄
posse peccare nō est pars libertatis sūm
Ansel. dico q̄ aliud ē loqui d posse pec-
care. aliud de potētia ad peccatum. pri-
mum dicit ordinē ad actū disformē. 2^m
dicit rōnem p̄ncipiū quo pōt elici actus
disformis. prim^o ordo non est li. ar. nec
aliqd eius. nec absolute aliqd ordo ad
actum est aliquid principiū actiūū vel
pars eius. 2° mō dico q̄ illud quo pōt
peccare includit duo quoz alteruz est
posse aliud deficere. et illud quo pōt in
illud est eius posse: q̄b posse est per se li-
bertatis arbitriū et potentia. reliquū ve-
ro nō est eius vnde liberū arbitriū sed
vnde tale. s. defectiū. ita q̄ sicut in cō-
muni li. ar. est quo quis pōt velle. et h^o
accipiēdo ita in cōmuni sicut Ansel. ac-
cipit. s. vt puenit deo et beatis. ita li. ar.
hoc. s. viatoris ē quo quis pōt velle de-
fectibili. tñ quantū ad aliquid pōt po-
ni diffīle. q̄ ad absolute velle tota entī-
tas positiua li. ar. et sola est principium
ad illā autēz disformitatē in actu nihil
positiūū in li. ar. est principū. et tūc ad
formā dico q̄ dato q̄ tibi sit libertas ar-
bitriū nō sequit nisi q̄ est potentia qua
pōt in actum positiūū qui actus ē a po-
tentia positiua vnde positiuus. et p̄ se
sequens vnde ad ipsum est li. ar. nō est
peccatū. tñ ex defectu cōcomitante illū
actum pōt esse peccatū. potest tñ p̄cedi
totum argumentū. s. q̄ ipsi habēt potē-
tiam non peccādī. q̄ habent potentia
que nō est formalis peccatū. licz nō ha-
beant potentia non peccādī. hoc ē non
esse in peccato. quō peccator dicit eē in
peccato postq̄ trāsiuit actus quē cōmī-
sit et p̄uatus grā remanet real⁹ vsq̄. s.
ad penitentiam de peccato p̄missō hoc
modo nō possunt ex se nō peccare. i. nō
esse in peccato. nec oportet li. ar. esse po-
tentia ad nō peccandū. hoc est ad nō eē

in peccato. Et si arguas sūm Ansel.
ar. est potestas seruādī rectitudinē p̄-
se. q̄ ex ipsa hñs eaz pōt seruare recti-
dinem. et ita nō est in peccato. Rñco
q̄ seruare eam cū inest pōt quis p li. n.
nō alit. et hoc mō exponit Ansel. Ad
aliud dico q̄ in agētibus mere natu-
libus cessantibus impedimētis redit
dispositiōnē nālem nō phibente ac-
tione violenta. et rō est. q̄ p̄m^o intrinsecū
est necessariū respectu bonitatis nāle
quantū est ex se. et iō semp cāt eam rē
vincat p̄ oñans. hoc mō volūtas nō ē
cā respectu sue bonitatis in actu suo. id
tñ h̄z inclinātiōnē quandā nāle q̄ si p̄-
suiam ad bonitatē in actu quā l̄z pōt
dare actui. nō tñ inclināt ad oandū
necessitate nāle sic graue ad descendē-
dum deorsum. Alii pōt dīci q̄ peccatū
est p̄ nām. hoc ē p̄ illū actū qui in-
tus ē elici p̄cordiū et p̄formit inclināti-
nāle. sed ex h^o nō oportet q̄b p̄riat est
ctui vel accēti p̄riari cause vel sbo nū-
xime qñ talis cā nō est cā nālis effectus
sed libera. Ad aliud de fili dico q̄
p̄cluderet illud p̄ illos qui dīcūt inteli-
ctum esse motiūū sufficiens voluntariū
quia oportet eos dicere intellectum p̄-
mi angeli nullum principiū practiciū
cte concipere. quia si recte cōciperet na-
uet voluntatē conformiter sibi. et ita
cte. tamen credo hoc esse falsum. quia
sicut p̄ncipia speculabilia sunt vera et
terminis. ita et p̄ncipia operabilia
per p̄sequens intellectus qui potest cō-
cipere quidditates terminoz p̄mi p̄nci-
piū practici et illos componere habet
sufficiens motiūū et per modū naturā
mouens ad assentiendū illi p̄ncipio. et
go per voluntatē cuius actus est post-
rior non potest impediri vel saltē non
ferretur in cōtrariū. Quomodo autē
hoc sit verū quod dicit 3° ethi. q̄ om-
nis malus est ignorās: habet alias tra-
ctari. potest tamē dīci ad argumentū
simile nihil valet. quia intellectus p̄-

cogi ad assentiendum. ita qd n̄ potest esse
ita cecus qui apprehēdens aliquos ter-
minos ex euidētia eoz potest cōcipere
eoz veritatē cōplexionis composite ex
eis. voluntas autē nō cogitur ex bonita-
te obiecti. ideo potest esse ita auersa: qd
q̄tūcūq; bonum sibi ostēsū nō mo-
uet ipsaz ad amādum ipsaz saltez ordi-
nate. Ad aliud dico qd habitus existen-
te perfecto vel in sūmo quātum potest
perfici in tali subiecto vel fm terminuz
sibi prefixū a sapiētia diuina omnes ac-
tus sequētes nihil augent. sed tātum p-
cedunt ex habitu iam generato quēad-
modū actus angeli boni nō augent ha-
bitū charitatis eius nec effectiue nec me-
ritorie. quia ille est in termino. vel scōz
naturā habitus. vel scōm capacitatem
subiecti. vel saltē fm terminū sibi presi-
xum a deo. sed omnes illi actus proce-
dunt ex plenitudine illius habitū sic per-
fecti. ita in proposito perfectio istius ha-
bitus est in termino fm regulā diuine sa-
pientie que nō permittit eos crescere in
malitia intēsiue. 7 ideo actus sequentes
tātum se habent sicut effectus habitus
mali. 7 nō sicut cause agentes. Per idē
ad illud de pena. quia sicut premiū sū-
stantiale in pmo instanti in quo aliq̄s
angelus est beat⁹ est determinatū. nec ex-
tunc crescit. qz actus boni qui sequunt⁹
nō sunt meritorij licet sint boni. ita etiā
in angelo damnato in pmo instanti sue
dānationis determinatur ad certaz pe-
nā que nō crescit intēsiue nec tamē erūt
mali actus eius quos elicit unpuniti si-
cut nec boni angeli boni actus erunt ir-
remunerati. illi quidē boni actus inclu-
dūt in pmo actu. qz procedūt ex p-
fectione actus beatifici. sed quātum ad
accidentale premiū qd possunt habere
quilibet actus est sibi premiū. ita etiā
isti mali actus quos elicit dānatus inclu-
duntur in pma pena sibi certitudinalit̄
determinata 7 quilibet sicut posset h̄e
penā accidentalem 7 propriā h̄z seipsū

pro pena. Iussisti domine inquit Augu-
stus cōfessionū. 7 ita ē vt sit sibi pena ois
peccator. potissima ei 7 maxima pena
est priuatio maximi boni qualis est for-
maliter in actu malo malitia peccatorē
auertēte a deo. crescit ergo pena eoz in
infinitū extēsiue sicut 7 malitia. 7 neu-
trū intēsiue. Et si obijcias qd 2^m maluz
est actus demeritorius. ergo correspon-
det sibi propria pena. Respōdeo etsi
cōcedi possit esse culpa: nō tamē prope
demeritoria. qz nō elicitur a viatore c̄
solius est mereri 7 demereri. qui magis
proprie potest dici eē actus dānatorius
siue dānati. sicut ex alia parte actus be-
ati licet sit acceptabilis deo. nō tñ pprie
est meritorius. sed magis act⁹ beatificus
vel act⁹ beati vel ex beatitudine pcedens.

Intra distincti

onē octauā. quero utrū ange-
lus possit assumere corpus in
quo exerceat opera vite: qd nō videtur
qz si assumat. ergo habet maiore vnita-
tē ad corpus assumptum qd ad nō assūp-
tū qz assumere est ad se sumere. sed hoc nō
videtur possibile. qz non potest eē illius
corporis forma: patet. qz est forma sepa-
rata naturalit̄. nec illud potest sumi ab
eo in vnitate suppositi quomō verbum
assumpsit naturā nostrā. ergo erit tātū
vnitas sicut motoris ad mobile. sed tal
vnitas potest eē eius ad corpus nō sum-
ptum. vt ad celū qd mouet. ergo n̄.
Preterea 2° si assumeret corpus aut assu-
meret corpus elementare. qd nō apparet
qz nō habet illud corpus accidentia vt
colore 7 huiusmodi qualitates que ap-
parent. aut corpus mixtū qd non videt⁹
tū qz nō potest habere virtutē actiuam
ad miscendū elementa omnia fm cōmī-
xtionē talis corporis. tū quia a tota na-
tura agente nō potest generari corpus
mixtum ita perfectum sicut est corpus
humanū. nec assumit corpus celeste pla-
nū est. quia illud nō recipit peregrinas

1° d^o 2° sup^o 5°
henricus 5°

Di. VIII

Impressiones. et nec per consequens operationes vitales. Preterea 3° si potest in corpore assumpto exercere opera vite. igitur est ibi aliquid viuū. consequens est falsum. quia corpus non est viuū nisi per formā vitālē informatam. talis autē non est ibi. consequentia probatur. quia operationes vitales sunt compositi primo de anima. et de sensu et sensato. probatur etiā. quia forma separata a materia non potest transmutare materiā secundum commenta. et meta. In istis actibus vite saltē in actibus vite vegetatiue transmutatur materia. igitur. Ad oppositū gen^o 18. de tribus angelis apparentibus abrahe et thobie per totum de raphaele. et in pluribus alijs locis scripture.

In ista questione si

cut tangunt tria argumēta tria sunt videnda. primo quid sit angelum assumere corpus. hoc quidē non est informare corpus nec etiā hypo^o sibi vnire. sed tantū eē intrinsecus motor corporis. nam tunc assumit. id est se sumit. quia ad operationes proprias sibi exercendas vnitur illo sicut instrumēto. nec dicitur ista assumptio fieri quādo corpus assumptū mouetur motu progressiuo. quia talis motus non congruit fini per quē assumitur tale corpus. 2° dico quod non assumit corpus celeste nec corpus elemētare in quibus appareat. quia in elemētari non visibiliter apparet. nec corpus elemētare est susceptiuū illorū accidentiū in quibus apparz corpora aut mixta ita a natura generata potest assumere sicut est cadauer mortui vel lapidis vel aliquid tale. et quā assumit aliquod corpus quod non videtur prius causatum vel formatū a causis naturalibus. sed quod si formari tunc. et subito cōpleta operatione disparere sicut fuit de raphaele et samuele. tunc videntur probabile quod illū erit corpus mixtū propter accidentia quod apparent in corpore. sed non mixtū plēna mixtione. tū quia ex generatione tale mi-

xistū non possit ita subito formari. quia non eēt natū generari nisi secundum determinatū processū nature qualis non est ibi. puta si appareat in corpore hominis non prius genitū per naturā illud corpus non eēt natū vel aptum generari nisi in matrice nec potest dici quod angelus subito iducat illaz formā in materia. quia non potest naturalē formā inducere. sed tantū elemēta actiua et passiua potest cōuenienter si mul adhibere et corporibus celestibus in situ cōuenienti approximare vt inducatur forma particularis qualis nata est a talibus agentibus particularibus iduci Itaqz corp^o quod ita quasi subito format et resoluitur est mixtū imperfecta mixtione qualis potest induci ab agentib^o naturalib^o quasi subito facta approximatiōne elemētōrū. ita quod magis tale corpus assimilatur impressioni que est imperfecte mixta: et signū huius est. quia quando dispareret tale corpus non remaneret aliqd talis corporis in quod naturaliter eēt imediante resolubile corpus illud assumptum si perfecte fuisset mixtur. corpus. n. humanū si eēt perfecte mixtū non eēt natū redire nisi ad cadauer. sed tale imperfecte mixtum resoluitur statim in elemēta. sicut ex eis potuit statim generari per eorum imperfectā mixtionē. De 3° dico quod motū localem potest causare in corpore assumpto. et ita motū qui videtur eē progressiu^o. motū ē quod eēt inspiratiōis et respiratiōis motū palpebrarū et manū et similib^o. Et ratio est quia non est aliquod corpus ita imperfectū in vniuerso quin habeat in virtute sua actiua aliquod vbi patet de graui respectu centri. ergo multo magis habet hoc angelus respectu corporis. Sed operationū naturalium que cōsistunt in agere et pati cuiusmodi sūt operationes sensuales in illas non potest quia ille non sunt nate recipi nisi in cōposito ex organo saltē perfecte mixto. et ex anima in quātum habet potētiā perfectiua. quorū neutrum est ibi. nec. scilicet talis mi-

pho nec anim
citer in tali co
nulla est sensa
cōsistunt in ve
operationes v
cōposito. quia ve
eē cōpositū an
nate sunt eē co
ta si caro gene
est ibi. Quā
quā videtur h
factis audiend
est quod intellect
potest exprime
tendo lingūā
ad actus veget
quamur de ve
est nutriti. sed
one que preced
nisi diuulsiō cib
larū. et traieci
nō localez. et tu
resolutio in hu
motus locales
virtute actiua
est de nutritiū
gmentatiua. q
vel augmentat
luxtapositiō si
menta que po
ad talē imperfe
corpore suo ve
ricas si cōmest
lus. ergo non va
dū veraz christ
sione eius cur
tra sanctos. et
resurrectionē e
menta in euang
cum alijs bene
tum vel dico q
ad veraz nutri
niens quod corpu
tre corpus non
se simul potest
nec propter ho

ratio nec anima perficiens. et ideo simpliciter in tali corpore proposito quod assumit nulla est sensatio. Operationes et que consistunt in vere agendo. cuiusmodi sunt operationes vegetatiue non competunt illi composito. quia vel ille operationes nate sunt esse compositi animati quale non est ibi. vel nate sunt esse corporis perfecte mixti. puta si caro generaret carnem. neutrum autem est ibi. Quantum autem ad cognitionem quam videtur habere de particularibus factis audiendo vel videndo nihil aliud est quam intellectio. et illa intellectionem suam potest exprimere formando verba et mouendo linguam localiter. Quantum etiam ad actus vegetatiue qui apparent si loquamur de vera nutritione nihil ibi potest nutriri. sed si loquamur de comestione que precedit nutritionem illa non est nisi diuissio cibi per motum localem maxillarum. et traiectione eius in ventrem per motum localem. et tunc potest fieri exalatio et resolutio in humores vel elementa. et isti motus locales possunt fieri circa corpus virtute actiua angeli. Sicut autem deum est de nutritiua ita dicendum est de augmentatiua. quia ibi nulla est nutritio vel augmentatio. potest tamen esse vera iuxtapositio si ipse velit subito alia elementa que possunt imperfecte misceri ad tale imperfectam mixturem apponere corpori suo ut videatur crescere. Et si dicas si comestio non sit operatio vitalis. ergo non valet argumentum ad probandum veram christi resurrectionem de comestione eius cum discipulis suis quod est contra sanctos. Respondeo ad probandum resurrectionem eius sunt multa alia argumenta in euangelio efficaciora isto. et ita cum alijs bene probat et si non per se tantum vel dico quod erat comestio ordinata ad veram nutritionem. quod non est inconueniens quod corpus gloriosum possit conuertere corpus non gloriosum in ipsum sicut esse simul potest cum corpore non glorioso. nec propter hoc est corruptibile. quia po-

test aliud conuertere in se. possit enim deus facere corpus gloriosum in minima quantitate et illud augere per comestione nec tamen aliquid corrumpatur de nutrito et aucto. In corporibus autem talibus assumptis non est nutritio: sed tantum additio vel appositio. Sed quantum ad generationem dicendum quod illa sit virtute seminis decisi a mare in semina in qua naturatur virtus patris: sicut communiter dicitur si ipse potest illud semine ab aliquo succumbendo recipere et seruare illud in sua naturali qualitate conueniente sue generationi naturali quousque illud transscendat. ipse nihil facit ibi nisi quia primo recipit in corpore illo assumpto illud quod postea mouet localiter in aliquam cui est incubus. et si illud semine antequam sit receptum in matrice non amittat suam qualitatem naturalem potest per ipsum fieri generatio. sicut si immediate transfunderetur a primo decidente in eandem matricem. Et hoc modo attribuitur non quidem angelo bono. quia absit quod talibus viribus se imisceat. sed demoni generare: quia idem primo succubus et postea incubus semen a decidente primo transfusum recipit. et deinde transfundit illud in matricem.

Ad argumenta. ad

primum dico quod celum non dicitur assumi. quia ad nullam specialem assumptionem vel formationem. et maxime in qua angelus intendat apparere visibiliter nobis ad se assumit celum. similiter qui mouet celum perpetuo mouet. et ita non temporaliter assumit corpus. hec enim assumptio appropriata est corpori quod ad tempus mouetur. et mouet propter aliquem effectum appariturus hominibus. Ad 2um dico quod iam apparet per ea que dicta sunt quod assumit corpus imperfecte mixtum. quod quidem ipse non producit ad esse virtute propria. sed tantum naturaliter miscibilia vnit in se et respectu celi in tali proportionem in qua virtute celi et miscibilia

1° d^o 2° sup^o st^o
h^ont^ous st^o

possit talis forma induci. Ad tertium patet q^d nullus actus vegetatiue vel cognitiue competit proprie angelo in corpore vel etiam corpore assumpto: s^z t^un act^u pot^otie motiue: n^o quide^m actus pot^otie motiue organice q^ulis est potentia motiua animati: quia eius actus est act^u compositi sicut 7 actus cognitiue sensitiue 7 vegetatiue: sed potentie motiue superioris qua angelus potest corp^u mouere de loco ad locum q^ud non improp^otionabiliter excedit ip^us virtutem motiuam.

Intra distincti

onez 9^{am} vbi magister tractat de ordinibus angelorum vbi dicitur ad superiores angelos pertinet inferiores illuminare. Quero primo ut^z angelus superior potest illuminare inferiorem. q^u n^o: illuminare vel est lum^{en} causare vel lum^{en} causat^u int^{er}edere: neutrum aut^{em} p^ot aliquid angelus. p^om^u non q^u lumen causare in alio non potest nisi p^{er} creat^oem. angel^u aut^{em} n^o p^ot creare vt dicit dam. li. 2°. c. 17°. 2^m non: quia ab eodem causat^u habitus 7 intenditur s^{im}p^lic^{it}er. 2°. ethi. Preterea sc^odo omnis mutatio est inter opposita: g^o om^{ne} illud q^ud illuminatur p^{ri}us fuit teneb^osum. i angelis autem beatis non est aliqua tenebra g^o r^o. Preterea 3° angelus superior est lumen superius respectu inferioris. s^z in corporibus maius lum^{en} obscurat minus lumen vel salt^{im} impedit effect^u suu^m sic p^oz q^u de die n^o vident stelle in p^{ar}te solis: g^o a s^{im}l^{it}u i p^{ro}posito angelus sup^oior impedit inferi^ore ab operati^one: g^o non p^oficit eum ip^um illuminando. Co^{tra} dam. li. 2°. c. 17°. 7. 18. r^o.

Extra hoc que

ro de locuti^one angeloz: q^u s^{im}l^{it}is est p^{re}cedenti: Ut^z vnus angelus possit intellectualiter loqui alteri. q^u non: essentia angeli est sibi intimior q^u sua intellectio

7 tam^{en} n^o obstante illa intimitate vn^u angelus videt essentiam alterius: ergo 7 suam intellect^oem: sed frustra fit locutio de hoc quod ante locuti^oem fuit manifestum: g^o r^o. Preterea 2° si angelus posset loqui ita posset alicui distanti sicut presenti: quia 7 hoc c^ouenit hominibus in quibus est imperfectior virtus: sed consequens est falsum p^{ro}p^o duo p^{ri}mo quia tunc optet q^u p^{ri}mo imutaret medium 7 postea angelum: quia omni actione in extremum p^oz est actio i medium: sed hoc est inconueniens: q^u nec ab intellectuali gignitur aliquid in medio corporali: nec v^lterius a medio corporali potest aliquid gigni in ipso angelo. 2° quia tunc oportet eum loqui omnibus angelis eque presentibus. 7 p^{ri}us oporteret eum loqui angelo p^{ro}p^oinquo r^o q^u distanti^ori in eadem linea recta. q^urum vtrunq^{ue} videtur inconueniens. v^l detur ent^uz q^u possit v^lncuiq^{ue} loqui sine alio. Preterea 3° angelus non intelligit nisi per species innatas: sed illas habet quilibet angelus de quocunq^{ue} sibi intelligibili: ergo quilibet angelus quodcumq^{ue} intelligibile habet sibi p^{ri}u^m eo modo quo potest esse p^{re}sens: g^o superflua est locutio: p^{ro}batio p^{ri}me p^{ro}positionis videtur: quia si possent intelligere per species acq^uisitas: g^o haberent intellectum agentem per quem potentia intelligibile fieret in eis actu intelligibile: s^z hoc est falsum q^u cum obiectum eor^uz sit de se actu intelligibile non oportet q^u fiat de potentia intelligibili actu intelligibile. similiter non videtur in eis esse intellectus possibilis: g^o nec intellectus agens. probatur antecedens: q^u intellectus eorum non est aliquando in actu: aliquando in potentia ad actum p^{ri}imum. 2° sicut se habent ad esse sic 7 ad operari: sed angeli non dependunt in esse a corpore: g^o nec in operari: g^o non accipiunt aliquam sp^{eci}em a corpore. Confirmatur ratio. p^{ro}p^o hoc eni anima intelligendo dep^{en}d^{et} a corpore

q^u vn^u corp^u in corpore. q^u a corpore. extrem^u n^o est aut^{em} imagi sensibile 7 esse angelus n^o p^o imaginabili. c. potest aliquid intelligibile trans Quaro q^u alia corpora. alios intellect^u perfectione s^{im}l^{it} runt eam p^{er} ctus illi hab^{et} creatas. Qu species acq^uis ageret ad gign^u ponere q^u inte^l alioquin intel^l sit vili^oz q^u in ista duo agen^{ti} sue alicuius o^{mn}ium. sed hoc v^lta genere de effect^u. rati^o probatio man^u quant^uz v^lnc cor^uz p^{ro}portio^{ne} tas p^{ro}portio^{ne} s^{im}p^lic^{it}er 7 ho^u us: si n^o. igit^{ur} set esse virtus genti^u suffice^{re} cenda^z. hoc p^{ro} functio in qu^o virtus in vnc^o plere vice vir^u tale posset in^{te} sp^{eci}u^m sol^u p^o intellectu angeli agens est p^{re}sent^uz. super^o g^o 12. super^o p^{re}stantius sp^{eci} agit in sp^{eci}u^m

q2 vnū corpori. & hec est rō vnionis ei
cū corpore. q2 recipit perfectionē suam
a corpore. Tercio q2 ab extremo ad
extremū nō transitur nisi per medium.
eē autē imaginabile est mediū inter eē
sensibile & esse actu intelligibile. ergo cū
angelus nō possit habere aliquid in eē
imaginabili. q2 nō habet fantasma nec
potest aliquid de esse sensibili ad eē in-
telligibile transire in angelo: quare rē.

Quarto q2 sicut corpora celestia ad
alia corpora. sic intellectus angelicus ad
alios intellectus. sed illa corpora habēt
perfectionē sibi cōcreatam: & nō acqui-
runt eam per motū. ergo a simili intelle-
ctus illi habēt perfectiones suas sub cō-
creatas. Quinto q2 si possunt habere
species acquisitas. ergo obiectum extra
ageret ad gignitiōē illius speciei. & op3
ponere q2 intellectus angeli etiā coagat
alioquin intellectus possibilis angeli es-
set vilior q2 intellectus noster. simul igit
ista duo agent ad gignitiōē speciei acq-
sitive alicuius obiecti intellectus. s. & obie-
ctum. sed hoc falsum est. q2 agentia di-
uersa genere nō possunt producere eun-
dē effectū. talia autē sunt ista. ergo rē.
probatio maioris. q2 aut requiruntur i
quantuz diuersa genere: aut nō: si sic. q2
correspondet eis in effectū aliqua diuersi-
tas proportionabilis. & sic effectus nō eēt
simplex & homogeneus. sed etherogene-
us: si nō. igitur sine tali distinctione pos-
set esse virtus ita intensa q2 alteruz coa-
gentiū sufficeret ad talē actionē produ-
cendaz. hoc probatur. q2 vbi accidit di-
stinctio in duobus mouentibus potest
virtus in vno ita intendi q2 potest sup-
plere vicē vtriusq. ergo obiectuz corpo-
rale posset ita intendi in actione sua q2
ipsuz solū posset gignere illā speciem in in-
tellectu angeli: sed hoc est falsum. tū q2
agens est prestantius paciente scdm au-
gust. i2. super gen. nullum autē corpus ē
prestantius spiritu. ergo nulluz corpus
agit in spiritu scdm euz hoc videtur ve-

rius posse intelligi de agente virtute p-
pria q2 de agente virtute alterius. q2 cor-
pus nō agit in intellectum angelicū vir-
tute sua. sed virtute intellectus angeli.
nō ergo ista duo erunt due cause parti-
ales quarū neutra agat virtute alterius

Preterea simile cognoscitur per suū
simile. singulare igitur si gigneret speciem
singularem in intellectu angeli. ergo intel-
lectus assimilatus per illā speciem cogno-
scret singulare per rationē propriā. qd
est absurdū. ergo rē. Oppositū vult
dā. vbi prius quere eum.

Circa istas qōnes

primo videndū est de locutione angelo
ruz. & pretermisiss multis opinionibus
vna opinio tātum recitabitur vbi qua-
tuo: sunt videnda. primo videlicet quo-
modo loquens cognoscat illud de quo
loquitur. qd ponitur eē singulare scdm
illā opinionē. scdo quomodo illud ab
vno cognitū possit aliū latere. 3° quo-
fit eis patens quādo loquendo ei expri-
mit illud. & quarto de illusione. Quā-
tum ad primū dicitur q2 angelus cogno-
scit singulare nō primo nec per aliqua
rationē propriā. sed per vniuersale cō-
creatū sui intellectui. qd probatur qua-
drupliciter. primo quia vnūquodqz sc-
cut se habet ad esse ita ad cognitionem
scdo metaphy. forma autē singularis nō
hīl addit super eē vniuersalis nisi nega-
tiōē. ergo nec in cognitione. Scdo q2
si cognosceret singulare sub ratione sui
vniuersalis cū nō sit alia ratio sibi intri-
seca qua cognoscatur. q2 nec eētia ange-
li nec habitus. q2 habitus est pmo respe-
ctu vniuersalis sequitur q2 ipsum singu-
lare presentaretur ipsi intellectui angeli
ad mouendum ipsum tanq2 primū & p-
se obiectuz eius sub ratione singularita-
tis. qd est falsum. quia que sunt per se
obiecta & nō primo nō mouent nisi per
rationem eoruz que sunt per se & primo
obiecta. sicut magnitudo & figura. non

1° d^o 2° sup^o 5°
h^ontu^o 5°

monet visum nisi simul cum colore. singulari autem non est primum obiectum intellectus. quia nihil est obiectum primum intellectus nisi universale. Tercio sic: omnem virtutem cognitionis oportet in apprehensione esse determinatam proportionabiliter illi quod debet apprehendere. ergo intellectus intelligens singulare est determinatus proportionabiliter determinationi illius singularis. et tunc vel ex natura sua est determinatus vel determinabilis ea specie quam recipit: ut per speciem illius singularis. et tunc intellectus ille est magis determinabilis quam intellectus noster. imo utroque modo sequitur determinatio vel determinabilitas intellectus angelici magis quam sensus noster. quia sensus noster nec ex natura sua est limitatus vel determinatus vel determinabilis ex specie quam recipit. spiritus enim singularis non recipit in sensu primo sed in organo. Ultra adducitur tunc quod talis determinatio ad singulare obiectum est quedam limitatio et impedimentum ad intellectionem universalem sicut impedit eam in sensu. et multo magis hic quam in sensu. quia non recipit spiritum singularis. 4° quia sicut per apprehensionem universalem ad extra generatur in intellectu nostro habitus scientialis. sic in intellectu angeli si primo cognosceret singularia posset esse habitus scientie acquisitus per sciam visum suorum. quod est contra Ari. 7. meta. ubi vult quod non est alius habitus scientialis universalium et singularium.

Quantum ad istum

articulum modus cognoscendi singularis ab angelo loquente ponitur iste. intellectus angeli apprehendit formam per rationem universalem a suo habitu. sed postquam superpositam habet esse in re vel in imaginatione statim apprehendit formam in illo sub ratione universalis primo et per se eadem apprehensione qua eam apprehendit antequam fuit presentata in illo. et accidit intellectui angelico quod eam apprehendit in illo sic

accidit esset rei quod sit in illo quod est inferius. primo ergo et per se cognoscit in singulari formam sub ratione universalis. scilicet sub ratione indeterminata et confusa et indeterminata. sed quia ipsa eadem forma ut est in ipsa re determinata est et designata intellectus secundario intelligit hanc designationem. et est eadem cognitio universalis et singularis additio solo respectu et negatione qua intelligitur ut in hoc designata. non enim differunt ex parte rei cognite. neque ex parte actus cognoscendi. sed solummodo in modo cognoscendi indesignate et designate quorum unus super alium non apponit nisi rationis negationis ut dictum est. Et ex hoc apparet quomodo intellectus angelicus quasi secundum lineam proportionem intelligit singulare. primo quidem essetia in habitu movet non sub ratione obiecti. sed sub ratione alicuius inherens terminat autem actum cognoscendi sub ratione cogniti et non alicuius inherens. et ita ab obiecto in habitu non est circumflexio proprie sed quasi linea protensa a puncto in punctum. unde ab obiecto in visum cognito procedit intellectus ad visum in supposito sub ratione visus. et tandem ab eodem cognito in supposito sub ratione visus ad cognoscendum idem sub ratione singularis. ita quod est quasi linea recta ab obiecto in habitu quasi a primo puncto ad singulare quasi ad ultimum punctum per duo puncta media. Et ex hoc etiam apparet 2° quomodo. scilicet potest angelus aliquem latere intellectu huius angeli de singulari. nam secundum istam positionem eadem apprehensione antiqua qua apprehendebat prius quidditatem sibi oppositam in habitu absolute comprehendit eam modo in quocumque fuerit siue existens siue reuelata. quia in nullo potest eum latere. sed solum prius conceptum modo concipit sub nouo respectu. Exemplum si in omnibus esset unus intellectus numero a cuiuscumque fantasmate abstraheret visum postquam semel haberet abstractum illud. et in illo a quo abstraxit illud intellexerit si stante illo intelle-

cta in alio in
nouo intellectu
solum antiqui
niquo respectu
no respectu v
de intellectu
aliquid sub co
ceptu multor
sua particular
illud. et quod iste
vidit sine o
alios videat
ros cognosc
tam enim videt
sue existetia
existetia pos
et per visum rel
uctata. nec cri
singularia illa
ratione concept
ad istum articu
telligi ab illo
huius et visum
et patet illi.
et est de illo
visum forma
lare nihil inn
et si singulare
alios videre
bitum suum. ne
sit existens et po
tum suum pri
re actus illius
vel non cognit
locutio prop
existens. vel pr
di latetem al
singulari reu
to. De tercio
gularia a nob
do exprimere
modo singula
expulmado si
cuius propriet
gnatur. sic nec
significatioe

eta in alio incipit illud intelligere non nouo intellectu nouū vñ perciperet. s; solū antiquū qđ prius perceperat s; antiquo respectu modo perciperet sub nouo respectu vt in hoc fantasmate. sic est de intellectu angelico qđ nō inuouando aliquid s; cōceptū vñ: sed renouādo cōceptū multoties cōcipiēdo vñ in diuersis particularib; cōcipiē hoc singulare 7 illud. 7 q; iste videt singulare qđ prius nō vidit sine oī inouatione cōceptus. iō l; alius videat in isto formas vñs que si rōes cognoscēdi particularia. per illas tamē nō videt particularia que ille videt siue existētia siue reuelata. aut saltem si existētia posset videre per habitū suū 7 per vñā relucētia in illo. nō tamen reuelata. nec etiā posset videre qđ ille videt singularia illa. q; videt ea sine oī inouatiōe cōceptus. Breuiter igitur quātū ad istū articulū ideo ponit singulare in telligē ab illo 7 latere aliū. q; l; itellēcio huius 7 vñ qđ est ratio intelligēdi huius sc pateat illi. nō tamē p; eo cōceptus h; vt est de illo singulari. q; per hoc qđ iste videtur forma vñ ad cōcipiēdum singulare nihil inuouatur in intellectu istius 7 si singulare nō sit existens non potest alius videre etiā ipsū cognitū per habitū suū. nec per habitū alterius. si at sit existēs 7 possit illū videre per habitū suū propriū. nō tamē potest vidē re actus illius propter singulare cognitū vel nō cognitū. 7 ideo vel est necessaria locutio propter singulare reuelatum nō existēs. vel propter ipsū actū cognoscēdi latētem aliū angelū. 7 hoc siue de singulari reuelato siue naturalit; cognitū. De tertio dicitur qđ sicut signata singularia a nobis cognita nos alteri loqn do exprimere nō possumus. nisi exprimēdo singularia vaga cum quibus nisi exprimēdo singularia vaga cū quibuscūq; proprietatibus 7 accidentibus designatur. sic nec pōt vn; angelus s; eade; significatiōe s; qua ei reuelatū est alteri

ri loquēdo mālifestare. sed format alteri cōceptū nouū realit; aliam de singulari vago. quē quidē cōceptū al; intellectus angelicus videt in intellectu ipsius āgeli qđ legēs in li. q; imutat intellect; angli vñ dētis ad percipiēdū illud. vt nō in vt ē aliqd in se. sed vt est aliqd latēs sic est i; fmone nro. vñ 7 angli format silem cōceptū vagū in suo intellectu de i; pñcia; ri s; rōe vñs. 7 per hoc i; dē audire. q; i; anglo dicē 7 audire nō dñt. 7 q; ille 2; cōcept; nō ordinat nisi ad vidēdum pceptū occultū mētis. iō nō dicit proprie i; telligē sed loqui. licet intelligere in se sit quoddā loqui. De 4. articulo dicitur qđ potest quadrupl; intelligi anglium superiorē illuminare inferiorē. v; lumē in fundēdo vel luminosū offerēdo. vñ ob; staculū amouēdo vñ aliquid faciēdo q; facto causetur lumē in receptiuo. pmo; sol illuminat medium. 2. modo deferēs candelam illuminat domū de nocte. 3. modo aperiens fenestrā de die. 4. modo sanās oculum qui prius infirmus nō erat capax lumis. 7 modo est capax dī illuminare oculum. Primo modo dē qđ solus deus illuminat. 7 hoc siue causando lumē nāle. siue imprimēdo lumē supernāle creatū gratie vñ glie. vñ increatū siue dicat rationē vidēdi siue obiectū vñsum. 7 hoc vel transitorie sicut in rapris vel permanēter sicut in beatis. 2. modo vn; angelus illuminat aliū d; vero perfectiū intellectus loquēdo ei mō predicto. 3. modo etiā illuminat sicut probat per augu. super illud psal. Da mihi intellectū. potest inquit angli agē aliquid in mētē hoīs vt sit capax dei quēadmodū quisq; dicitur illuminare domū qui fenestrā aperit. 4. etiam modo pōt angli illuminare. 7 probat per augu. ibidē. Dens inquit angelū talem fecit vt operari tale aliquid possit. vñde ad capiēdum lumē dei mens luua retur humana. Et hoc ē probat p rōez q; oīa si ordinata 7 ad inuicē conexas

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Di. IX

fm p^{ri}m. 12. metaphy. 7 dion. de diui.
no. 7 attendit iste ordo nō tm fm cētri
as: sed etiā p^{ri} operationes. Et ex h^o argui
tur: angelus inferior p^{ri} nālem influentiā
angelī superioris in ipm reducibilis est i
statum sue vltimate pfectōis nālis. vlti
ma aut pfectio eius ē opus vltimū siue
in opere vltimo. Vltimum autem 7 p
fectissimū opus angeli est intelligere ali
quid vt opus diuinum supra cōem cur
sum itelligēdi lumine intellectus nālis:
q^{ui} per influentiā superioris angeli redu
citur inferior de potentia ad actū: q^{ui} ali
qd facit in eo vt quo ad actū cognitōis
illumines. Cōtra ista: 7 p^{ri}mo contra p^{ri}
mum articulū: sicut vnūquodq^{ue} se hēt
ad esse sic ad cognitōnem. 2°. metha. sed
singulare addit aliam entitatem supra
entitatem vniuersalis ex di. 3°. hui^{us} scōi
q^{ui} de indiuiduatiōe: q^{ui} vlt cognitum nō
est ratio perfecta cognoscēdi singulare
fm totam cognoscibilitatem singularis
quod est contra opinantem. Preterea
vbi pluralitas concludit maiorem per
fectionem infinitas numeralis conclu
dit infinitam perfectionem: sic aut est i
rationibus representatiuis: quia posse
representare plura concludit maiore p
fectionem. cōcludit eni hanc vnā rōem
includē pfectionē duarū p^{ri}az rōnū re
p^{ri}atiuarū: posse igitur rep^{ri}are infini
ta distincta cōcludit rōem rep^{ri}antem
esse infinite perfectam: vel esse infinite
perfectōis. Preterea ratio representas
vniformis in se 7 in intellectu non rep
sentat disformiter aliquid: imo nec idee
diuine: q^{ui} sūt ratōes naturaliter represē
tantes p^{ri}nt representare intellectui diui
no aliquā diuersitatē in obiectis nisi ip
sam nāli necessario rep^{ri}nt sicut tactus
fuit di. 38. p^{ri}m. de futuris contingētib^{us}
q^{ui} ista ratio vna q^{ui} ponitur vel rep^{ri}abit
simul opposita p^{ri}inentia ad ex^{tr}as re
rum: 7 hoc nāliter: 7 tunc semper rep^{ri}
tabit opposita: 7 ita angelus intelliget
opposita: 7 ita nihil: vel rep^{ri}abit alie

rum istoz determinate: 7 ita nunq^{ue} re
liquum: si igitur q^{ui}q^{ue} habebit certam
7 determinatam cognitōnem de vno op
posito quantū ad existentiam nunq^{ue} p
eādē rōem hēbit noticiā determinatam
7 certam de alio opposito. Preterea
4° arguitur spālī q^{ui} nō pōt angelus p
istum habitū cognoscere singulare re
uelatū. ponit enim q^{ui} singulare nō co
gnoscat p^{ri} vlt relucēs in habitu nisi q^{ui}
ipm vlt p^{ri}icipatū est ab ipso singulari:
hoc supposito arguo sic: pus naturalit^{er}
singulare est in reuelatōe q^{ui} habitus sit
ratio cognoscendi illud: q^{ui} prius nāliter
singulare cognoscitur distictē q^{ui} habi
tus sit rō cognoscēdi illud: q^{ui} habit^{us} non
est rō p^{ri}me cognitōis distincte ip^{so} sin
gularis: 7 ita p^{ri}positū. p^{ri}batio anceden
tis ex dictis eoz: q^{ui} vniuersale relucens
in habitu nō est rō cognoscēdi singula
re: nisi p^{ri} hoc q^{ui} vlt est in singulari. vlt ex
istente in se vel in reuelatōe. pus ergo
naturaliter singulare hēt esse tale vt ta
le: 7 ita vlt in eo abstractū ab eo q^{ui} ha
bitus sit ratio cognoscēdi illud singula
re. p^{ri}batio p^{ri}me consequētie esse in reue
latōe non est nisi esse actu cognitum i
eo cui sit reuelatio. non enim est esse in
intellectu reuelantis: quia hoc ē eternū
7 p^{ri}petuū. nec est esse in aliqua existētia
alia a cognitōne illius cui sit reuelatio:
quia tūc per hoc q^{ui} esset in tali esse fierz
naturaliter cognitū cuiuslibet aliū sic po
nit ista op^{er}atō. q^{ui} d^{icitur} quolibet ex^{tr}nti p^{ri} q^{ui}libz
p^{ri} habitum suū habē distinctam notici
am. Preterea ex ista positōe seq^{uitur} q^{ui}
q^{ui}libet singulare ex^{tr}ns statim cēt natu
ralit^{er} notū cuiuslibet alteri angelo: 7 ita di
stantia local^{is} nō impediret intellectōez
angelī quod a multis negatur. 7 videt^{ur}
esse contra aug. li. de cura pro mortuis
agenda. Preterea rationes sue quib^{us}
p^{ri}bat nō posse singulare intelligi ab an
gelo videntur procedere ex hoc q^{ui} imp
fectionis est in intellectu cognoscere sin
gulare sed hoc est falsum: quia tunc itel

etiam de
angelis

71

lectus diuinus
re: q^{ui} ratōes n
sio est conced
rie inducām
sensu cōis ali
vile q^{ui} sic intell
telligere omni
modi est singu
arguitur sic: ip
in beatitudine
deret eam nat
beat: 7 p^{ri} p^{ri}o
illud q^{ui} rep^{ri}
p^{ri}posito. si ha
cendi singular
tū nāli in alia
q^{ui} p^{ri} istū habi
Preterea q^{ui} d
ad eundem in
viti fantastici
non excedens
are magis est
lectu: 7 p^{ri} cum
tuo i intellectu
gibilis ab ang
to magis ille
ex^{tr}mit ille co
minatus est p
lis 7 intellectu
ex^{tr}ptū cātum
excedere suan
viti fantastici
aut est vnus
gulariū aut a
lter oim. ipse
dit actū volū
p^{ri} actōez intel
impata intell
pōt ille actu
sit alterius su
la naturalis p
vnus effect^{us}
alterius: est i
in vlt necessa
go ite actus
non potest in

lectus diuinus non intelligeret singula
re: & rationes non cōcludunt: nec conclu
sio est concedenda nisi rationes necessa
rie inducantur. p̄babile enī est q̄ sicut
sensus cōis aliquis potest sentire oē sēsi
bile q̄ sic intellectus creat' aliquis pōt i
telligere omne per se intelligibile cuius
modi est singulare. Cōtra 2^m articulū
arguitur sic: ip̄emet improbat speciem
in beatitudine p̄ hoc q̄ vnus beatus vi
deret eam naturaliter in intellectu alteri
beati: & p̄ p̄ns videret naturalit' obiectū
illud q̄d rep̄ntat illa spēs: ita arguitur i
pposito. si habet' ē rō naturalit' cognos
cendi singulā cū vnus angel' videat
cū nālī in alio nō poterit eū latē ob̄ri
q̄d p̄ istū habitū cognoscit ille angel'.

P̄terea qñ duo itelligibilia comparāt
ad eundem intellectum non alligatum
v̄tuti fantastice magis actuale & p̄fecti
non excedens facultatem nālem illi' na
ture magis est intelligibile ab illo intel
lectu: s; p̄ cum conceptus vagus forma
tus i intellectu angeli loquentis ē intelli
gibilis ab angelo alio v̄tute nālī: & mul
to magis ille cōceptus determinat' quē
exp̄mit ille concept' vag': quia ille de
minatus est p̄fectior & magis intelligibi
lis & intellectus cuiuscūq; angeli habet
p̄ceptū cātum quēlibet p̄ itelligibili nō
excedere suam v̄tutem nec alligatus est
v̄tuti fantastice vt p̄z & 2^e. P̄terea 3°
aut est vnus actus intelligendi oīm sin
gulariū aut ali' & ali'. si idēz & ille est nā
liter oīm. ip̄e est enī eorum inquantū p̄ce
dit actū volūtatis ip̄ius itelligentis: q̄a
p̄ actōez intelligendi p̄cederet omnem
impatā intellectōem & volitōem: & non
pōt ille actus eē vnus singularis quin
sit alterius singularis sicut nec aliq̄ cau
sa naturalis pōt quantum est de se esse
vnus effect' ad quē ordinat' nālīter & n̄
alterius: etsi vna actōe est oīm effectū
in v̄lī necessario est omniū simul. si er
go iste actus non potest esse simul oīm
non potest inquantū naturalis eē vn'

& idem omniū: quia tunc inquantum
talis posset esse simul omnium. Si est
ali' & ali': & vn' vidēs istū & illum actū
eē aliū & aliū in intellectu angeli potest
distincte videre cuius obiecti ē iste act'
& cui' ille: & sic nō latebit eū q̄d singula
re p̄siderat iste p̄p̄ idēp̄tate act' i isto
non variati. esset enī alius & ali'. Con
tra 3^m articulū p̄mo seq̄tur q̄ in intelle
ctu angeli loquentis sunt p̄ceptus duo
de eodem vn' vagus signās: & ali' signa
tus deimnat'. tūc enī est determinatus
qñ est rō gignēdi illū vagum signātem

P̄terea superfluum videtur ponere
illū p̄ceptum vagum. nos enī exp̄mim'
singulare determinatum nobis notum
per singulare vagum: qz scim' nos non
posse cāre cōceptum in intellectu illius
cui loquitur: & scimus ei notas eē cōdi
tōes v̄les particularis vagi: sed si posse
mus facere p̄ceptū distinctū de illo de
quo loqueremur nō exp̄merem' singu
lare determinatū nobis notum per va
gūz particulare: & cū angelus possit im
mediate facē p̄ceptum distinctūz singu
laris sibi distincte notū in intellectu alte
rius vt parebit soluendo frustra ponit
conceptum vagum indeterminatum.

Contra 4^m articulum p̄mo non videt'
q̄ dispositio illa ad formam mere sup
naturalem possit causari ab angelo: q̄a
licet ad formam immediate p̄ducibilez
a deo tñ cooperāte communi cursu na
ture possit aliqua causa nālī disponē
sicut de corpore organico respectu anī
me intellectiue ad formā: tñ oīno super
nālem. i. non cooperāte cōi cursu natu
re dispositōem immediatam agēs nāle
p̄ducē videt' inconueniens. P̄terea
rō adducta ad illum articulum p̄cludet
q̄ angelus superior possit angelum infe
riorem aliqd vidē in v̄bo reuelatū. hec
enī ē p̄fectio v̄ltimata intellect' intelligē
verbum. multo magis q̄ intelligere ali
quod verum reuelatum v̄ltra p̄munez
cursuz intellectōis nālī. P̄terea p̄tra

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

totam illā opī. sunt duo difficilia: pmo
qmodo loquēs nō cuiūlibet loquit. si ei
loqui ē precise expmē pceptum qui non
in ipō videt sicut i li. 7 h^o expmē a qū
bet pōt videri eqūter: q expmē illud
cuiūlibet eqūter loquitur. Aliud ē qūo isto
loquitur illi i q nūc causat: s3 tūc i se nul
la enī vī ratio qre alt^o nūc magis intelli
gat q pū si nūc aliud fiat in eo. 7 spā
liter vī absurdum hoc in illuminatōne
nā cōstat pūmū angelū illuminari a
deo immediato: 7 deus illuminans nūc
facit i se. s3 pūmū qd facit est in intellectu
vel in angelo illuminato: ergo ita veri
simile ē in alijs illuminantibus inferio
rib^o q illūinā nō cāt aliqd i se p h^o q ē il
lūinā s3 p^o cātū ē i illūinato. Ad qstio
nē istā de locutōe pmo rñdeo q angel^o
loquitur angelo cādo i eo pceptū imēdi
ate ill^o obiecti de q loquitur: ad qd pono
duas rōes. pma ē talis: omnis loquens
intellectualit^{er} causat i mediato in eo cui
loquitur de eo de quo loquitur pceptum si
posset. angelus aut^{em} hoc potest respectu
alterius angeli q rē. pbatō maioris: qd
libet agēs nāle statim inducēt si possz il
lud qd pncipaliter intendit: 7 loquēs
pncipaliter intendit expmē conceptū il
li intellectui cui loquitur. Probatō mi
noris: illud quod sufficienter est in actu
pmo respectu alicuius effect^o pū illū cā
re in receptiuo pportōnato appropia
tō. angel^o aut^{em} hñs noticiam habitualez
alicuius obiecti qd sit a ē sufficienter in a
ctu pmo ad cāndū intellectōem actualē
illius a q pōt illū effectū causare in qcu
q intellectu receptiuo ill^o effectus. Intel
lectus aut^{em} alterius angeli non cōcipien
tis a distincte receptiuus ē: q in illo intel
lectu potest angelus talis causare talem
cōceptum. pbatō maio. qz pma extre
ma ppositionis actiui 7 passiui sūt vñs
suma abstracta a quocunqz actiuo: 7 a
quocunqz passiuo: 7 ista pportō inest p
ricularibus s3 vtroqz extremo per rati
onem cōm: 7 per cōsequens extremis.

pbatō mi. angelus in se habet actum
pūmū cognoscendī a 7 spēm 7 quecun
qz ponūtur necessaria ad cognitōez 7 p
psequens per illud quod habet pōt facē
intellectum suum in actu 2° cādo i se
intellectōem a sicut effectum. sedtur igi
tur q in intellectu alterius passiuo q est
eiusdē rōnis cum intellectu suo pū hoc
cāre. Instat cōtra ratiōem: qz nō videt^{ur}
pcludē nisi de angelo: 7 angelo absolu
te sumptis: qz si distat abiaūtez distā
tia erit impedimentum ppter quod nō
pōt vnus agē in alium. nō enī pū distās
agere in distans nisi prius agat in medi
um. medium aut^{em} non est locutōis an
geli receptiuū nec auditiū angeli loquē
tis q rē. Cōfirmatur istud per arist. 2°.
de aia vbi vult q si esset vacuum nihil
videretur: qz spēs visibil^{is} nō possit prin
gere ad oculum. Item vult. 7°. phz. q
mouens 7 motum sint sū: 7 hoc loquē
do de moto immediato: qd o3 pū mo
ueri a mouente q moueatur motū me
diatū. Ad ista exhibenda pmo osten
do q angel^o etiam distās pōt causare cō
ceptum in angelo distante: nam si nō es
set pūritas nature actōis i mediū ad
actiōem in termino actio in terminum
nō depēdēt ab actōe in mediū. patet ex
rōe pūritatis nālis: quia causa sufficiēs
duoz quoz neutruz ē pū naturaliter
alio potest vtrūqz sine alio causare: sed
in pposito nō est talis pūritas: q pōt an
gelus agē in terminū distātem nihil agē
do in mediū. pbatō mi. Actō in me
diū nō pcedit nāliter actōem i termi
num nisi duplici de cā. aut qz ē elusdē
rōnis mediū 7 termin^o: 7 tūc pū nā
liter recipitur in mediū sicut passū ppi
quius nāliter prius patit q passum re
motius. aut si est alterius rōis agēs hēt
duas formas actiuas quaz vna est pū
nāliter reliqua: 7 fm illam formā que ē
pū actiua natum est agere in mediū: 7
fm aliam in terminum: exemplum pri
mi est vt quando sol illuminat partes

mediū exempl
generat min
vel vermē in
interpositum
causaz. f. q n
dem actionis
aliā formam
liter per quā
ne alterius rō
nullo mō pōt
nālem in term
mediū enī co
distātes: neqz
eiusdē rōis
tunc aliam
angelus loqu
nec sōliter ac
est locutio. 2°
triplicit^{er} pmo
bile. f. q deus
est nō oipotē
mi li. 7 nunc p
re alicubi vbi
nec tamen ag
dem ratiōis
est immediat
ta ista positi
vbi rōe satis
mediate cāt
corruptibilez
rōis nō agit i
rius rōis nā
uam. f. qualis
re pū aliqu
sbalem sicut
pūterea 3°.
omne corpū
le non tū sup
mediate pū
sine ipū ge
et nec p cōm
thematicū p
tum vñtalen
sicut si esset p
matic: 7 q a
sum 7 illud c

mediū. exemplum secundi vt quādo sol generat mineram in vīsceribus terre: vel vermē in terra ⁊ illuminat mediū interpositum: ergo exclusa vtrāq; hāz causāz. s. q; nec mediū sit receptiū eīusdem actionis cum termino: nec agēs hz aliā formā actiūā realiter vel vītuāliter per quā sit natū agē in mediū actōne alterius rōis ab actōne in terminum nullo mō pcedit actio in mediū actōem nālem in terminum: ⁊ ita est i pposito mediū enī corporale qd est in angelos distātes: neq; est natum recipere actōnem eīusdem rōis cum angelo distāte audiente: nec aliā alterius rōis pōrez illa: qd angelus loquēs nec hēt formāz vītuālitē nec fōlīter actiūā actōis pōzis ad illā q est locutio. Confirmatur istud vltimū tripliciter: pmo ponendo vnum impossibile. s. q; deus non eēt vbiq; fm eēntiaz eēt tñ oipotēs fm supi dicta dī. 3. 7. pmi lī. ⁊ tunc posset immediate aliqd cāre alicubi vbi tñ non eēt pns per eēntiā nec tamen ageret in mediū actione eīusdem rōnis nec alterius: q; causatum esset immediate ab eo. 2° si non admittat ista positio impossibilis remota impossibili rōe satis habebit ppositū: q; sol immediate cāt vīnē vī aliā sbāz gnābile ⁊ corruptibilez: ⁊ tñ actōe illi rōis. s. gnā rōis nō agit in medium: nec actōne alterius rōnis nisi q; sol hz aliā formā actiūā. s. qualitatem per quā nat' est agere pns aliquo modo q; p suā formāz sbālem sicut alteratio pcedit gnārdem. Preterea 3°. si hoc nō pcedatur patz q; omne corpus generans gnāt corpus nāle non tñ supficiem: ⁊ tamen non est immediate pns nisi fm supficiem: ⁊ in supficie ipsius genitū agū g generās vbi non est nec p eēntiam nec p contactum mathematicū pns agit: est tñ ibi per contactum vītuālem: ⁊ hoc sufficit ad agēduz sicut si esset pns p eēntiam vel mathematicē: ⁊ q; agat pns in medium inī ipsum ⁊ illud cui est sic pns non requirit

absolute ad hoc q; agat in illud: sed h° est quia mediū est capax actōis eīusdem rōnis cum termino. Post hec tria aptius exēplum ad ppositum est de actū cognoscēdi: q; cognitio intuitiua vīsus non est eīusdem rōnis in medio cū illa que est in organo: tñ actio alterius rationis fiat i medio q; in organo vīsus accidit vīsioni inquantum est effectus vīsibilis per hoc q; vīsibile est natum gignere ⁊ speciem ⁊ vīssionem sicut duos effectus ordinatos. hic igit receptiū remotum recipit aliquid cui nihil eīusdem rōnis recipitur in medio: sed receptum alterius rationis recipitur in medio: ⁊ hoc accidit quia receptum in medio non est causa recepti in termino: s; est sicut effectus prior illo comparando illa ad eandem causam. Per hoc patet ad instātiā 2°. de aīa q; nō videret aliqd nisi esset medium. non q; de p se ratōne coloris vīsibilis sit aliquid causare in medio ad hoc q; videatur: s; q; spēs vīsibilis ⁊ vīssio sunt effectus ordinati eīusdem obiecti vt coloris: ita q; spēs pzi nata ē gigni q; vīssio sicut actus pms q; act' scōs: ⁊ pmi ē spēs in medio vel organo ppiquiori q; in medio vel organo distāntiori: sicut ⁊ vlr forma eīusdem rōis pns causat in ppiquiori q; i remotiori.

Et p idem patet ad illud. 7°. phy. agēs enī est immediatum passo pxiimo: ⁊ h° i mediātōne corrūdēte tactū mathematico qñ medium est receptiū actōis eīusdem rōis vel alterius rōis respectu cui agēs hz formā: vel immediātōe corrūdēte tactū vītuāli: q; ita est agēs pns distāti mathematicē ad effectū cānduz in eo sicut si esset pns sibi fm eēntiam suā: ⁊ hoc modo esse pns p potētiā suā est sic: non q; potētiā suā sit ibi: s; q; potētiā suā possit causare ibi effectuz ac si eēt ibi: s; nec ipm nec po° suā sit ibi.

S; ptra hoc obijciatur: quia tūc distātiā localis non impediet locutionē angeli. Si enī angel' distās immediātē cāret

illuminationem in alio distante nihil
causando in medio illud mediū erit in
actione sua sibi tanq̃ eēt indistans, par
eniz est quātum ad actionē eius ac si ef
fēt immediatū. ergo ita est q̃ localis distā
tia nō impedit locutionē. Respōdeo
inter agens et patiens potest eē mediū
mathematicū tripliciter. Scōdo princi
paliter ad solutionē arguo sic. Angelus
inferior cognoscit se intuitiue per eēnti
am: vt patet supra dī. 3. ergo et superior
cognoscit illū inferiorem per eēntiam suā
intuitiue. proba^o cōsequētie. quia omne
obiectū cognoscibile ab inferiori potest
eē cognoscibile a superiori eque perfē
vel perfectius. nulla autē cognitio abstra
ctiua alicuius obiecti perfectior ē cog
nitione intuitiua. q̃ cognitio abstractiua
per speciem potest eē de re nō existente in
se presentialiter. et ita nō perfectissime co
gnoscat nec attingit. nō autē oportet an
gelos eē immediatos sibi localiter ad hoc
vt superior intelligat inferiorem intuitiue
ergo dato q̃ distent localiter superior i
tuitiue cognoscit inferiorem. s̃ ista cog
nitio nō est per aliquā speciem vel habitū
qui possit eē re nō existente. ergo a simi
li in angelo intuetur illam cognitionē in
tuitiua. et tamē illa existētia cognita ni
hil eiusdē ratiōis vel alterius ratiōis gi
gnit in medio. q̃ mediū nec est capax i
tellectionis nec speciei materie intelli
gibilis. ergo a simili si in illo angelo pona
tur aliquid actu intelligibile natum gi
gnere aliquā cognitionē licet nō intui
tiua in quolibet intellectu passiuo et re
ceptiuo potest illud actu intelligibile gi
gnere suā notitiā. sed intellectus ange
li distantis est receptiuus talis notitię.
ergo illud intelligibile actu in intellectu
angeli extēis pōt causare in intellectu an
geli distātis notitiā actualē sui.

Ad ulteriores autē

declarationē propositi restat duo intel
ligēda. primo quid gignat in intellectu

audiendi ab angelo loquēte 2° qualiter
angelus pōt loqui vni et nō alteri si sint
eque pntes. De primo dico q̃ potest
cāre actū tm̃ ita q̃ nō spēm. et pōt cāre
simul actū et spēm. et pōt causare tm̃ spe
ciē. Probatio primi. locutio potest eē
de aliquo habitualiter noto audienti. q̃
sicut nos possumus perfecte loqui d eo
q̃d perfecte sciremus cōicando cōceptū
nostros alijs s̃ sciremus illos eosdē alij
scire. ita possibile videt ibi locutionē eē
de habitualr noto vtriq̃. sed tunc non
gignitur spēs ab angelo alia ab illa que
h̃t. q̃ tunc eēnt due in eodē respectu et
dē obiecti. nec ēt prebita illa intēditur.
q̃ ponamus q̃ phabeatur pfectissima

Sic locutiones vt plurimū s̃ de cō
plexis pertinētibus ad actualē eēntiam
rerū. tales at cōplexiones nō sunt euidē
tes ex terminis. s̃ aliquis habeat spēs
extremorū nō propter hoc est intellect^o
suus minus capax alicuius intellectōis
siue cognitionis cōplexe de illis extrēis
que ṽz ē determinate d altera parte cō
tradictionis vt de existētia rei vel non
existētia. potest g̃ tūc causari aliquis ac
tus cognoscēdi tale cōplexū sine causa
tione alicuius spēs. 2° probō. q̃ si ange
lus audiēs nō habet speciem illius singu
laris de quo loquēs loquit intellect^o su^o
ē receptiu^o tā spēs q̃ act^o et carēs viroq̃
et intellect^o angeli loquētis est in actu p^o
sufficiēti ad gignitionē vtriq̃. q̃d p̃z
de spēs. q̃ spēs intelligibilis pōt gignere
spēs intelligibilē eiusdē rōis. sicut spēs rei
sensibilis in medio potest gignē speciez
sensibilē eiusdē ratiōis. similiter de actu
p̃z. q̃ illa spēs que est in loquēte princi
piū cognoscēdi illud cuius est. pōt etiā
eē ratio gignēdi actualē intellectionē il
lius obiecti in intellectu alio capace. 3°
pbo. q̃ minor virtus actiua nō potest
maiorē virtutē impedire a sua actōe. s̃ si su
prior p̃sideret aliqd in genē ppo: pura a
inferior volēs loqui sibi de b. nō pote
terit impedire suā intellectionē actualē

ergo tunc non causabit intellectōem actualē ipsius b: qz non pnt due ineffe sibi 7 aliqd causabit quātuz poterit: qz vult pceptū suū aliq cōicare quanrūz pē g causabit spēm illi b si non phabeatur in intellectu supioris. Ex eadem etiā matorē q pū 7 ista minore q. s. supior 7 inferior possunt sū loqui eidem sequitur q superior faciet istū actu intelligētem illud de quo vult loqui. inferior autē non: s3 tñ faciet aliquid cōpossibile cu3 intellectōe sua. s. spēm illius de q vult loqui. In istis duobus casib' ita potest loquens gignere spēm qd nulluz pōt gignere actū: dato etiā q nullum sit ipedimētum ex pte audientis: qm vtrūqz possit 7 spēm 7 actum recipere loquens ex quo volūtariē causat sicut dicitur postea pōt causare vñū 7 nō alter. s. prius non causādo posterius ex quo se non necessario cōcomitant: 7 in isto vltio mēbro loquens loquit: 7 tamen audies nō audit pfecte: qz auditio non est aliqua intellectio actualis illius qd expmītur a loquēte: 7 est simile sicut si homo loqueret hominī distracto p studium in cuius aure accipitur spēs soni: 7 tamē non audiret. i. non cōcipet illud dīstīcte s3 rōne signi nec haberet intellectiōez de illo expsso. s3 tñ ista spēs soni gigneret in memoria vel fantasia aliam spēm remanentē: 7 posset postea rediens a dīstractiōe pīderare illud cuius est signū 7 ita locutio pcedens eēt sibi occasio illius intellectiōis. etiā licz pus p eam nihil dīstīcte audiret: sed in alqs duob' pms mēbris in quibus intellectō actualis expmītur a loquente qñ aliquis loquitur: tunc ille cui loquit audit q auditio intellectio quedam est. Sed qualis actus intelligendī est iste actus q dicitur auditō. Rñdeo quadrupliciter potest angelus itelligē a pter visionem ipsius i verbo v3 intuitiue in se. intuitiue i intellectus alterius angelī cognoscentis illud 7 abstractiue per specīē habituale pcre-

atam vel acquisitam. 7 nulla istaz itellectōnuz est auditio: qz nulla est p se expressa ab intelligente inquantuz intelligēs est: imo accidit huic q obm sit itelligēs: eque enī mouēt si non esset itelligēs: 7 in omnibus istis si aliqz intellectus causet est intellectus ipsius itelligētis non alterius: 7 ipm obm pcurrit ibi cū intellectu vt causa partial' (sic fuit dictū dī. 3. pmi li. 4. modo pū iste cognoscē a: ita q intellectio fiat in eo p intellectum aliū expmētē 7 intellectus ist' nullam habeat cālitate respectu act' s3 tñ sit passiu'. Ista autē sola cognitio est auditio 7 est expsso ab intelligente inquantum itelligēs est. Patet ergo dīa auditiōis ab illa triplici cognitīōne que cōiter potest dici vīsiō: qz i auditiōne intellectus audientis tñ ē passiu': 7 quicquid est in eo: ita q si habz spēm habituale ipsius auditī illa spēs etiā nō agit ad auditiōem: quicquid etiā est ibi pīens nihil agit ad eā. naz si intuitiue esset idē singulare sibi pīs qd est pīs loquenti illud vt pīs sibi non gigneret eo auditiōem. sed solum gigneret in eo vīsiōnē solūmō g intellectus loquētis vī q sūt i ipso vt in ipso: vel pīcia vt sibi sūt actiua respectu auditiōis: 7 hoc nō vt pīmi effectus: nā prius cānt ista pīcia loqueri intellectōem actualē in loquente q causent illam auditiōem i audiente.

Ex h' p3 quomodo volūtas loquētis faciat ad ipam locutiōem: qz sicut ipsa post pīam itellectōem facit ad copulationem memoriē 7 itelligētiē ad quēcunqz actum scōm habēdum i ipso angelo in quo est voluntas: ita potest facē ad actū illū posteriorem hñdum i angelo audiente. si enim effectus pīor sine q non causat posterior est in prāte alicui si pīor non sit nec posterior erit. Et ex hoc etiā apparet aliud quō. s. actual' itellectio in ipso loquēte non ē rō agēdi sibi inquantum loquitur: s3 aliqd pīnēs ad memoriā loquētis: qz i effectib'

ordinatis quasi eiusdem rōnis quorum
vterq; natus ē gigni a causa equoca nō
oportet pōrē eē cām posterioris. s; vtrū
q; cārī ab eadez causa equiuoca: et hoc
spēaliter est in pposito: q; intellectio a-
ctualis nō ita habet rōnem parentis sicut
memoria: vnde pater in diuinis gī-
gnit memoria non intelligētia. Patet
etiā tertio q; sit ordo auditōnis ad intel-
lectōnē q; est visio: licet enim i michaele
visionem obiecti sine intellectu ipi obi-
posset sequi locutio gabrielis de eodem
tū tunc non causat cognitōem alicuius
nō pū notū: nec tunc ē locutio ita neces-
saria sicut qn pcedit vtranz visionem
illā. qn enī gabriel nouit aliqd in gene-
re ppo: vel reuelatū quod nō nouit mi-
chael in pticulari pōr iste in intellectu
ipi causare pceptū qui ppe dicitur au-
ditio quo causato pōr michael cōuerē
se ad intellectu gabrielis videndum et i
eo videbitur illa intellectio quā gabriel
habet: et etiam in ista intellectu vidē-
bitur aliquo mō obm ipsius intellectio-
nis: et si illud obm non possit vlti-
deri nec i se nec in vbo vltima perfectio
quā pōr michael de hoc cognō hīc est
vidē illud i intellectu gabriel: sic igitur i
quantum auditio ordinatur ad cogni-
tionem habēdam alicuius incogniti ip-
sa pcedit omnem visionem taz rei in se
q; rei in intellectu alteri videntis q; etiā
rei per spēm habituales que triplex vi-
sio dicta est distingui ab auditione. di-
citur etiā auditio differre ab omni visi-
one quātū ad certitudinē que differen-
tia forte pōr concludi ex ratōne effectui-
um ordinatorum quorum posterior est
perfectior rē.

De secundo princi

pali. s. quō pōr loqui vni et nō alteri. di-
co q; sicut in potestate angeli ē quātum
ad primā intellectuē vti hac specie in
memoria: vel illa ad illam intellectuē
actualē istius vel illius: et si hīet ples i

telligētiā esset in potestate et q; notitia
gigneret in ista intelligētia vel in illa: nō
enī magis determinat passiuū nāle ad
patiēdum: q; actiuū nāle ad agēdum: sicut
cut q; illud actiuū qd de se sūest volūta-
ti pōr ex se agē et non agē ppter eius im-
periu ita pōr illud actiuū determinari
ad agēdū in hoc passiuū et non i illud
et sicut fieret determinatio ad intelligenti-
as intrinsecas ipsi angelo si essent plures
sic pōr fieri determinatio ad intellectum
hunc vel illum extrinsecū: qui quo ad
hoc sunt passiuā eiusdem rōnis cum il-
lo passiuo intrinseco i quod ageret acti-
uum intrinsecum p imperium volūta-
tis. Ex hoc sequitur correlatiū q; tot sūt
locutiones quot audientes: q; quātūcū-
q; sūt pntes vel vn ppiquor ali remō-
tior sicut memoria nō gigneret in intel-
ligētia michaelis nisi ex imperio volū-
tatis sue: ita non gignit in intellectu vni-
us et non alterius nisi ex determinatione
ipsius loquētis. Sed tunc est dubiū q; t
potest simul loqui: quia agens nāle nō
potest quotcūq; effectus adequatos si-
mul habere: et ita vna gignitio nō suffi-
cit ad hō vti ples audiat q; vna gignitio
est vni intellectu in vno quā ille solus
audit. Rōnionē quere.

Ad aliā questionē

de illuminatōe dico q; illuminatio in
angelo est quedam locutō de vero per-
fectiua in esse secundo. sic enim nō oīs
intellectio est simplici perfectio angeli-
ci intellectus: s; visio vbi et nō visio qd
ditatū siue p spēm habituales siue inui-
tue sic nec oīs cognitio singulariū alia
a visione vbi et a cognitōe qd ditatū eq
pfecit intel^m angelicū qn scdario: sed vi-
sio veri reuelatū pficit in esse scdo: nō au-
tem sic cognitio singularis in genere p
prio. dico tunc q; angelus superior cui
fm cōem cursū reuelatur pmo aliquod
particulare cār in inferiori conceptum
quēdam de illo reuelato qui dicitur au-

ditio: et hoc ca-
leloqui ē illu-
tur q; angelus
set in illumina-
illumina p
i seipo sed in
rubis vtz su-
cere inferiores
an inferior po-
videt q; sic si
mum videtur
mere supralu-
licu? cause ca-
cul? i verbo: t
luminado in
vt videat i vbo
nit vt audien-
loquētis: et ibi
toquētis: et ista
or illa audito-
hoc vt angeli
idem verbo
ibi videt sicut
re in speculo
tunc perfecte
a vbo: oī ppo-
re. Ad 2° v-
tia sua absol-
re angelo in-
tum vel notū
posset loqui
qd supior igit
quo modo il-
tanta efficac-
sup intel^m in
ille necessari-
cōuersio: q; i
gnē ppo iste
dire simplic-
inferiore au-
tōnem eius
sacro tamē v-
distribuat su-
bit angelos
quāiem supe-
bus.

ditio: et hoc causare quod est quoddam spā
le loqui ē illuminare. pbabile etiā vide
tur qd angelus illuminans aliquid cau
set in illuminato et nō in se: qz ipse deus
illuminans p̄mum angelū nihil causat
i seipso sed in angelo illuminato. S3 ē
dubiū vtz supior illuminans possit fa
cere inferiorēz aliqd videre in verbo: et
an inferior possit illuminare superiorē
videt qd sic si sibi sit reuelatum. Ad p̄
mum videtur qd sicut cognitio vbi est
mere supnālis ita qd non s̄bet cālitati a
licui⁹ cause causate: sic nec etiā visio ali
cui⁹ i verbo: tñ supior modo p̄dicto il
luminādo inferiorē pōt dispositiue agē
vt videat i vbo: nam illa auditio dispo
nit vt audiens puerat se ad intellectū
loquētis: et ibi videat illud de quo loq̄
loquē: et ista visio ē aliq̄ modo perfecti
or illa auditōne: et vterius disponit ad
hoc vt angelus videns in angelo videat
idem verbo: quia si desideret illud qd
ibi videt sicut in speculo imperfecto vide
re in speculo p̄fecto videbit gaudens: et
tunc perfecte illuminatur. p̄fectius qdē
a vbo: dispositiue aut ab angelo supio
re. Ad 2^m dubiū dico qd deus de potē
tia sua absoluta potest aliquid reuela
re angelo inferiori: quod nō eēt reuela
tum vel notū supior: et tunc ille inferior
posset loqui aliquo modo supiori d h^o
qd supior igraret: et illa locutio eēt ali
quo modo illuminatio: tñ non p̄t habē
tantā efficacā sup intel^m supioris sicut
sup intel^m inferioris: et ideo non posset
iste necessārio facē supiorē audire sicut
ecōuerso: qz si supior p̄sideret aliquid i
gnē p̄po iste inferior non facēt ipm au
dire simplr. simplr aut supior pōt facē
inferiorē audire: et pōt impedire intelle
ctōnem eius de aliquo intelligibili: de
facto tamē verisimile ē qd de^o ordinate
distribuat suas illūinātōnes: sic distri
buit angelos in ordinibus suis: primo
quidem superioribus: deinde inferiori
bus.

Ad argumenta pri

me questionis. Ad p̄mū dico qd angel^o
p̄t cāre illā auditōez. i. visionē p̄fectiūā
in eē 2°: et cum dicat igit creabit: non se
quit sicut patebit in. q. de rōnibus semi
nantib^o. creatio enī ē actio nō p̄currēte
alia causa alicuius generis nisi tñ p̄mo
efficiēte et p̄mo fine et talis nulla ē actio
creature. Ad 2^m dico qd visio ē p̄fectis
sima illuminatio: et ideo intellectus ha
bens illam dī p̄fecte luminosus vel illu
minatus quātūcūqz non habeat illā co
gnitōem que respectu istius dī se hīe ad
lumen sicut tenebra: et iō nec carētia cu
iuslibet alterius intellectōnis in habēte
istam dī facē intellectum tenebrosūm.
potest tamen concedi qd sicut i potentia
sūt ad aliqd quod est lumen ita sunt in
potētia ad aliqd quod ē tenebrosūm

Ad 3^m qd accipitur de lumine corpo
rali quātū ad aliqd falsum ē. non enim
sol impedit alias stellas multiplicare ra
dios suos ad supficiem terre. qd p3: qd
existēs in p̄fundo puteo in meridie vi
dēt stellas. nō enim ad oculos eius per
tingerēt radij nisi p̄us antigerēt ad sup
ficiem medij illuminati. ipe tñ sol lumi
naria minora impedit ab aliqua actio
ne. s. ab illa quam habēt in visum: qd
nō p̄t videri in p̄sentia solis: et rō est
qz excellēs visibile p̄ius agit in visum
excellēter: ita qd actuat ipm fm totā ei^o
capacitatem: et forte aliquo modo imu
rat cū dolore fm alacē p̄mo p̄spectiue.
s3 ad h^o nō est sile de lumie intelligibili re
spectu itellec^o: sic p3 per arist. 3°. de aia
nā post excellētia intelligibilia nō min^o
intelligim^o alia s3 magis: s3 post excellē
tia sēsibilia min^o sentim^o alia sēsibilia:
qz potētia vel organū debilitatur.

Ad argumēta secū

de. q. Ad p̄mum licet aliqui dicāt qd an
gelus pōt intellectōem suā p̄ actum vo
luntatis sue occultare et non occultare:

1° et 2° Sup^{ra}
hertius 5° et 6°

Di. IX

et istud non occultare est loqui. tamen non videtur quare aliquid actu intelligibile esset presens intellectui passivo. et non possit ipsum imutare. nec videtur maior ratio quare per voluntatem suam possit occultare rem magis intellectum suam quam essentiam. quare et alius angelus cui videtur occultare intellectum suum non potest videre illam volitionem si ponat illa occultari. sed per aliam volitionem. et sic in infinitum. Et ideo si concedatur quod cognitio huius angeli est presens alii sicut essentia sua. tamen locutio potest esse qua exprimit ista cognitio vel cogitatio non propter hoc quod sine tali expressione non posset videri. sed quod sine expressione non cognoscere cognitionem illa que est auditio. et est frequenter sine auditione prius non esset visio huius cognitionis. Et si dicatur quod tunc saltem potest frustra loqui ex quo posset illud esse manifestum de quo vult loqui sine locutione. Dico quod licet angelus prius videret intellectionem alterius angeli quam haberet auditionem ab eo. non tamen frustra esset auditio. quia esset per se perfectio concitata angelo ab alio angelo liberaliter. et ad hoc potissime est locus in intelligentibus ut liberaliter et libere concitent sibi invicem conceptus suos. si autem cogitatio huius videret in hoc iste liberaliter non concitat suum conceptum alteri. se enim habet iste in ista visione sic angelus non intelligens et non volens. quod ista cogitatio est naturaliter visibilis. naturaliter autem actuum et motuum ad sui visionem sibi modo ageret si non esset in intelligente et volente. Similiter et auditio quando precedit excitat ad intellectionem visionis angeli loqueris. ita quod licet illa visio posset esse sine excitatione: non tamen est sine. Confirmatur istud quod non ponitur frustra locutio. quod angeli conceduntur loqui deo. et tamen non possunt aliquid sibi facere manifestius quam prius nec est aliud vel alio modo manifestum quam prius. et tamen hoc possunt esse in angelo. sed tamen ex liberalitate velle hoc esse patens deo appetunt oio quantum possunt. ita

quod si possent causare in eo conceptus illorum carerent. et hoc est loqui deo. magis ergo necessaria est hic locutio. Ad 2^{am} arg^{um} per ex dictis quomodo potest unus angelus alii distanti angelo loqui nihil agendo in medium. et quomodo unus et non alteri siue per pinquiori siue magis distanti. Ad 3^{am} dico quod si verum sit deus concitasse angelo species oium quidditatum. tamen si non essent ille species concitate siue concrate non esset inconueniens angelum acquirere illas. quod illud quod est perfectionis inferiori intellectu non est negandum ab intellectu superioris et perfectiori. perfectionis autem in intellectu nostro est quod habeat aliquid quod actiue possit acquirere species omnium quidditatum. ita quod licet posset recipere tales species sit imperfectior. tamen actiue posset eas acquirere perfectionis est suppletis imperfectionem. quales sunt contra perfectiones creaturarum. Similiter etiam dato quod deus concitauerit species quidditatum non oportet tamen dicere quod concitauerit species oium singularium intelligibilium ab angelo. non enim est verisimile quod possibile esset aliquid singulare fieri cuius non posset angelus habere distinctam notitiam et tamen si mundus duraret in infinitum si cut est possibile durare esset infinita singularia quorum quodlibet posset angelus disticte cognoscere. et tamen non haberet simul infinitas species concratas. ergo posset specie alicuius de nouo acquirere. Dato etiam quod tales species singularium quod quidditatum concitauerit deus intellectui angeli. adhuc tamen per illas non potest habere omnem cognitionem sibi possibilem. quod non intuitiua. ista enim non potest haberi per speciem obiecti que manere potest obiecto absente. hoc autem est contra rationem cognitionis intuitiue quod sit de re non actualiter existente et principaliter negat. ergo propositio illa assumpta. quod nihil potest angelus cognoscere nisi per spiritum inatam. Et dato 4° quod esset vera adhuc posset esse locutio de complexis. quorum incomplexorum habet species

inmatas quod
ca cognoscere
gentis de in
non cognosci
probatione
pnt habere sp
ad prima quod
sibile. et cum
agere. dico
quanti non el
presbendene
et sensibiles
intelligibili
le loquedo
abstractiua
Lū etia in
sibili quod non
dico quod si su
dine non mi
dinus. quia
quod precedat
sed totum
licet creatu
intelligibil
et vere in p
illud nunqu
nobis ena
fuisse sub
simulas
passiui. Et
dato quod an
re aliquas
les concra
tiam abstr
que est per
debet neg
causa super
rioris illu
retur in n
agens nost
que abstr
uentur al
ducere eff
ci. Ad
cedo to
pore quod si

imatas. q̄ iste sp̄s nō esset sufficiens
cā cognoscēdi cōplexionē vnionis cōti-
gentis de ipsis extremis. q̄ talis cōtigēs
nō cognoscitur eē vera extremis. Ad
probationes illas que adducuntur q̄ nō
p̄nt habē sp̄s acq̄isitas. Respōdeo
ad primā q̄ habz intellectū agentē et pos-
sibile. et cuz hoc improbat de intellectu
agēte. dico q̄ obis suum primū. i. ade-
quatū nō est essētia sua. sed totū ens cō-
prehendens sub se species intelligibiles
et sensibiles. licz autē essētia sua sit actu
intelligibilis. nō tamē singulare sensibi-
le loquēdo de intelligibili intellectione
abstractiua tali quali cognoscitur v̄le.

Cū etiā improbat de intellectu pos-
sibili q̄ nō est in potētia ad actū primū
dico q̄ si sup̄iciens essz creata sub albe-
dine nō minus essz de se receptiua albe-
dinis. quia potētia receptiua n̄ oportet
q̄ precedat duratiōe actum ad quē est
sed tātum natura ita intellectus angeli
licet creatus essz sub omnibus speciebus
intelligibilibus. essz tamē vere possibilis
et vere in potētia ad actum primū. licet
illuz nūquā duratiōe prederet. nec in
nobis etiā negaretur possibilis si creat⁹
fuisse sub speciebus intelligibilibus. q̄
simultas duratiōis nō aufert rationem
passiui. Eodē etiā modo ex alia parte
dato q̄ angelus nō indigeret abstrahe-
re aliquas species. sed haberz omnes ta-
les cōcreatas nō minus haberet poten-
tiam abstrahendi. quia potētia actiua
que est perfectiōis in natura inferiori n̄
debet negari in natura superiori. licet
causa superior preuenerit actiōem infe-
rioris illius potētie actiue sicut nō nega-
retur in nobis intellectus agēs dato q̄
agēs noster nō potest habere actum ali-
quē abstrahēdi nō ratiōe sui. sed quia p̄-
ueniret ab aliquo agente superiori pro-
ducere effectū qui posset per euz produ-
ci. Ad scōm si arguitur vniformiter
cōcedo totū. Angelus enī est sine cor-
pore qd sit pars eius vel organū eius in

operādo. et ita rōndē q̄ nō dependet
a corpore vel a parte vel organo et me-
diāte quo operetur. sed nō sequitur q̄
nō depēdeat a corpore vt obiecto. omīs
enim intellectus passiuus qui nō potest
in se habere totā perfectionē obiecti d̄-
pēdet ab obiecto circa qd operatur et p̄-
portionaliter scōm proportionē obie-
cti. Et cū dicitur de vnioe anime ad cor-
pus dico q̄ nō tātum vnitur vt operet⁹
circa corpus vt obiectum sed vnitur vt
totū cōpositū sit cuius ipsa est pars ita
q̄ totū operās habet corpus nō tātum
pro obiecto sed pro parte operatiōis. n̄
sic autē angelus. Ad 3^m dico q̄ cōclu-
deret q̄ deus nō posset intelligere singu-
lare. quia nō posset habere obiectū in
illo eē mediū. s. imaginabili. ideo dico
q̄ mediū agēti inferiori ali agēti perfe-
ctiori nō est mediū sicut dictū est in. q.
de motu angeli. licet sit possibilis succes-
sio in mediū. nō tamē actualis successio
nisi cōparādo ad virtutē limitatā cui il-
lud mediū est qd est ex se mediū itez ex-
trema. nec potest facere siml mobile s̄b
mediū et terminō. nec statī sub terminō
quasi nō essz mediū. secus autē de virtu-
te infinita. similr oporteret calozē imp̄-
fectū procedere per multos grad⁹ vsqz
ad gradū. a. oēs illi gradus calozī perfe-
cto nō esset gradus medij. quia statī in-
ciperet ab ipso. a. Ita dico q̄ intellectus
agēs perfectior potest statī ab obiecto
sensibili causare sp̄m intelligibile in q̄
res habeat eē vt actu intelligibile. virt⁹
autē imperfectior potest requirē eē ima-
ginabile sicut dispositionē mediā ad eē
intelligibile. Aliter posset responderi
dicēdo q̄ esse imaginabile nō est mediū
in proposito. sed extremū. quia duo ex-
trema sunt hic nō intelligibile in actu.
et licet hoc extremū qd est nō intelligibi-
le in actu posset habere multa extrema
puta esse sensibile esse imaginabile et.
accidit tamē in quo istorum sit illud ex-
tremum. quia omnia ista habent illud

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

extremum. et ab illo extremo ut in vno istorum potest aliqua virtus immediate agere ad aliud extremum: aliqua autem non

Ad 4^m dico quod illa congruentia de corporibus celestibus non concludit nisi si qualitates ille non esset cocreate corpori celesti cum nihil sit datum ei unde posset illas qualitates acquirere semper esset perfectum compando ad se et ad omnem causam naturalem. quod nulla causa naturalis potest illas qualitates producere in corpore illo. vniuersaliter autem omnem perfectionem quam non potest natura supplere supplet deus immediate. non sic autem est in proposito. quod angelus habet unde cum alijs causis naturalibus cooperantibus possit tale perfectionem acquirere. scilicet omnium rerum cognitionem dato quod sibi non esset cocreate species. posset enim cuiuslibet obiecti ex naturali virtute intellectus et obiecti habere intellectum. nam actione intellectus et obiecti ut causam partialem potest habere spem quidditatis cuiuslibet obiecti. et postea ut illa specie ad intellectionem abstractiuam. Et cum postea accipitur quod tunc obiectum agere ad intellectionem angeli. concedo quod verum est cum intellectu angeli. Et cum accipitur quod duo diuersi generis non possunt esse causa vnius effectus. dico quod hoc est vniuersaliter falsum. nam essentialis ordo non est in diuisionem eiusdem speciei. patet per auic. 6. metaphys. indiuidua enim eiusdem speciei non sunt ad inuicem ordinata: neque ordo essentialis causarum est diuersorum specie. talia enim sunt contraria vel media: que non ordinantur essentialiter ad causandum idem. ergo omnes cause efficientes diuersae essentialiter ordinate sunt diuersae genere. Et cum probatur vterius. quod aut requiruntur in quantum altera genere. aut in quantum eadem genere etc. Dico quod vtrumque membrum potest dari propter argumentum quod sit contra ipsum. si enim dicatur quod requiruntur in quantum sunt altera generis non sequitur qui effectus sit homogeneus

et simplex effectus. effectus enim simpliciter simpliciter potest causari a causis essentialiter ordinatis qui differunt genere. patet hoc de calore qui gignit a corpore celesti et igne vel a substantia et qualitate quorum prima duo differunt genere physico. alia autem duo genere predicamentali. et tamen effectus est simplex non compositus ex rebus diuersis genere. si hoc est verum falsum quod effectus ordinati ab aliqua causa requirunt duas naturas in effectu quare vna sit causata a superiori. et alia ab inferiori. tunc enim non esset effectus ordinati respectu vnius nec respectu alterius. nam hoc esset immediate causatum ab vna causa et hoc immediate ab alia. Si autem deum aliud membrum quod non requiruntur in quantum altera genere non sequitur quod tunc tantum posset vnum interdi quod sufficeret ad agendum aliqua. nam perfectio causalitatis requiritur in duobus licet non oporteat esse diuersa genere que perfectio non potest esse in altero eorum quantumcumque interdi: ita nec effectus eorum. Sed non curando de consequentijs que non valent ad veritatem dico quod non requiruntur per se in quantum diuersa genere diuersitate absoluta. bene enim requiruntur due causalitates ad intellectum ne quarum vna causalitas sit ex parte intellectus. et alia ex parte obiecti. sed quare doque iste due causalitates possunt concurrere in vna natura sicut quando intellectus intelligit se. nam altera causalitas est tota toti enti. illa. scilicet que est ex parte obiecti. reliqua autem est determinata ad determinatam naturam. scilicet intellectuale. et sic in natura intellectuali percurrit ista causalitas communis cum illa speciali. non ergo requiruntur per se ad causandum in quantum differentes genere diuersitate absoluta et concedo non propter aliam in se. quia si veritatem in eodem potest concurrere vtrumque causalitas. nam vbi est illa entitas quam consequitur causalitas obiecti. et illa entitas quam consequitur causalitas intellectus idem potest esse totalis causa secundum

vtrumque causam. Sed a diuersa genere tam sic vniuersale et sensibile. autem fare quin vniuersale et ita vel obiectum lectus vel effectus se agentes ad spondens obiectum diuersitatis ligibile et sensibile et cludat in illis alio unde arguitur diuersitas enim sunt diuersae que sunt diuersae et substantia sunt eiusdem sunt enim se agentes re simplici ut dico quod ad omnem ens necesse est intelligi dicens. Talis intellectus. et idem reus generis le in quantum intellectus quod i quantum non reus sibi si esse quid ita diffinitum sit in genere quod ens quantum intelligibile. inferior per tus superior go dicitur quod intelligibile fare idem ne tiones falsum sensibile est addis quod vniuersale dico quod a. ag. intelligi duplici

utranque causalitatem respectu intellectio-
nis. Sed adhuc obijciatur. quia licet
diuersa genere possunt causare idem. non
tamen sic diuersa genere ut intelligibile
et sensibile. aut saltem non possunt ita cau-
sare quin unus agat in virtute alterius.
et ita vel obiectus ageret in virtute intel-
lectus vel e converso. et non erunt due cau-
se agentes ad effectum ex equo. Res-
pondeo dico quod si arguatur ex ratione
diuersitatis genere. et applicetur ad intel-
ligibile et sensibile quasi magis. hoc con-
cludatur in illis quod in alijs receditur a me-
dio unde arguitur. quia hic non est ma-
ior diuersitas generis quam in alijs. magis
enim sunt diuersa substantia et accidens
que sunt diuersa genera generalissima:
quod substantia sensibilis et intelligibilis quod
sunt eiusdem generis generalissimi. pos-
sunt enim substantia et accidens esse cau-
se agentes respectu eiusdem effectus etiam
simplicis ut caloris. et in proposito etiam
dico quod ad actionem illam que consequitur
omne ens necesse est sensibile operari si-
cut et intelligibile. sensibile enim est quod
datur ens. Talis autem actio est imutare in
intellectu. et ideo accidit sensibili illa diffe-
rentia generis quam habet ad intelligibi-
le in quantum sensibili puenit imutare in-
tellectus. quia illud non cooperit sibi precise in
quantum non est intelligibile. sed compete-
ret sibi si esset intelligibile. nec potest ali-
quid ita differre genere ab intelligibili quam
si sit in genere desperato. quia quodcum-
que ens quantumcumque sensibile. est tamen
intelligibile. quicquid enim potest virtus
inferior per se et non primo hoc potest vir-
tus superior per se et primo. quando er-
go dicitur quod ita diuersa genere sicut sunt
intelligibile et sensibile non possunt cau-
sare idem nec concurrere ad eandem ac-
tionez falsum est de illa actione in qua
sensibile est quoddam intelligibile. Et cum
addis quod unum agit in virtute alterius.
Dico quod a. agere in virtute. b. potest in-
telligi dupliciter. vel quod a. recipiat ab ipso

b. formam qua agat. vel quod habita for-
ma recipiat ab ipso ipsam actionem vel
motum ad actionem. secundo modo causa
efficiens non agit in virtute alterius. non
ignis habens formam actiuam qua agit
non accipit actionem calefaciendi a sole si-
ue specialem motionem ad calefaciendum.
tantum igitur dicitur ibi inferius agere
in virtute agentis superioris. quia for-
mam illam aliquo modo accipit a supe-
riori. sic agentia naturalia ordinata ha-
bent formas suas ordinate. ita quod elemē-
tum recipit formam suam aliquo modo
a corpore celesti ut a superiori agente. in-
proposito autem nec actum primum nec se-
cundum accipit una causa partialis ab alia
et ideo neutro modo in proposito dicitur
una causa agere in virtute alterius. nec
etiam hoc est de ratione causarum ordinata-
rum agentium. quod scilicet una agat in virtute al-
terius. sed sufficit quod una principali agat
quod alia. Ad 5^m l. super gen. responsus
fuit d. 3^a primi l. ibi enim probat aug.
quod corpus non potest esse totalis causa alicuius
actionis in spiritu: quod concedo. potest tamen esse
causa partialis. quia patiens potest excedere in no-
bilitate causam partialem agentem. Nam ista p-
positio. l. super gen. ut alio dictum fuit
dependet ab ista causa vel agens prestantior
est effectus. et effectus ut actus prestantior
est receptiuo actus ut potentia. quarum
prima non est vera nisi de virtute agente
totali. nec 2^a nisi de perfectione simplici
sed nec ista que inferunt de actiuo compara-
to ad passiuum erit vera loquendo de agē-
te partiali. et ita non oportet quod illud agē-
sit in virtute partialis agentis. Ad vl-
timum cum arguitur quod simile cognoscit p-
suum simile in angelo non concludit inco-
ueniens. quia angelus potest habere cognitio-
nem tam abstractiuam quam intuitiuam de singu-
lari secundum rationem propriam. non enim negan-
da est perfectio ab illo intellectu ad quam
negadam non habetur ratio manifesta.
perfectionis autem est in intellectu posse
distincte cognoscere singulare: alias non

competat intellectui diuino. Si si arguatur de intellectu nostro quod fantasma in nobis quod est obiecti singularis gignit spem intelligibilem: sed reducit intellectum ad actum respectu singularis. Dico quod in illatione est fallacia consequentis. non enim similitudo concludit omnes similitudinem. fantasma quidem gignit speciem sibi similem et presentatiuam obiecti similitudine naturali: sed non similitudine determinationis vel indeterminatōnis: nam ista similitudo potest auferri ratione intellectus agentis concretis: qui potest tribuere effectui maiorem indeterminatōnem quam potuit habere a solo fantasmate: ita quod similitudo est nature repositate siue fantasma sit causa totalis siue partialis. sed de similitudine determinationis vel indeterminatōnis non est oio sile pcurrere agere potēte tribuere maiorem indeterminatōnem.

Ad argumenta pro

prima opi. recitata que posita fuerunt. p primo articulo. Ad primum p3 quod minus est falsa et improbat in. q. de diuina ratione di. 3° huius scilicet. Ad secundum dico quod equocat de obiecto primo et per se. nam vno modo dicitur obiectum primum illud quod habet per se rationem mouendi potentiam et per se illud quod non habet quod moueat sed tamen cum alio mouet: et hoc modo loquitur philosophus 2° de anima de sensibili primo quale est sensibile proprium: et de sensibili per se quod est sensibile commune. Alio modo dicitur quandoque obiectum primum adequatum et hoc potentie vel actui: et cōteretur secundum primum adequatum potentie dicitur per se obiectum. Includit autem in primum adequatum actui dicitur per se obiectum actus. licet igitur obiectum per se non primo eo modo quo loquitur de eo. aristoteles 2° de anima non possit mouere nisi virtute primi obiecti vel cum primo obiecto. loquendo autem de obiecto per se non adequatum potentie: sed contento secundum primum obiecto adequatum illud potest mouere potentiam

secundum propria ratione etiam in quantum addit aliquid supra primum obiectum. Cum autem accipitur quod vltimum est primum obiectum intellectus angelici. falsum est de primo obiecto. i. adequatum loquendo de vltimo in quantum vltimum est quod licet illud cui accidit vltimas ut ens sit habet modo primum obiectum: tamen ipsum eque saluatur in singulari sicut in vltimo: ita ipsum secundum ratione qua vniuersale non est obiectum adequatum: ita quod vltimas inclinatur in adequatum. Si tamen vniuersale non est primum illo alio modo quo loquitur philosophus 2° de anima. et singulare per se illo modo sicut sensibile commune respectu sensus: quod eandem rationem motuam includit singulare quam includit vltimum: et tamen non prederet arguendo sine equocatione nisi glosando vel sumendo maiorem de habet modo primo.

Ad 3° dico quod proportionalitas non semper includit similitudinem: sed multoties dissimilitudinem magis. quatuor enim sunt duplici ad duo: et est sibi proportionale secundum proportionem et agens est proportionale passiuo: quod hoc actum et illud potentia: et magis est proportionalis forme: et tamen in istis oib3 requirit dissimilitudo magis quam similitudo: ita dico in proposito quod potentia obiecti proportionali obiecto: non autem assimilari quod nec si obiectum est indeterminatum seu infinitum oportet potentiam esse infinitam: quod intellectus finitus cognoscit finitum infinitum ut infinitum: neque obiectum potentiam esse determinatam. i. finitam si obiectum sit determinatum. nam intellectus infinitus infinite cognoscit finitum ut finitum: quando agitur accipitur potentia esse determinata: quod obiectum est determinatum si intelligatur quod obiectum est determinatum obiecti: et in hoc proportionali obiecto determinato verum est: et tunc cum in minore accipitur quod intellectus angelicus non potest esse determinatus hoc est non habet proportionem ad obiectum ita determinatum. falsum est: et cum quis per quid est sic determinatus aut ex natura sua: aut per speciem: dico quod vtroque modo: nam sine specie potest cognoscere singulare ut singulare.

cognitione in
cognoscere su
gitione abite
contra primi
gis intellectu
tellectus nost
est magis de
ster. dico quod
trinseca pote
sed est ad oec
do intellectu
nū singulare.
tellectum per
determinabi
do intellectu
minatus vel
ciusdē. Sed
tatioz quasi
perfectionē
ista determin
perfectionis
determinatu
minatissimū
dicitur quod mag
angelicus quod
ctis. Rūdeo
bitus vel nō
gelico accipit
tale consequē
tra primum a
sub ratione
ille intellectu
vel si ille int
talis habitu
do quod possit
ex actibus se
ad simile ar
bitus in inte
ctur de Ar
bitus vniue
cur dictū est
tione quod sing
siones que s
de ipso est p
tus aliquis
scilicet sunt

cognitione intuitiva. et per spem potest cognoscere singulare ut singulare cognitio abstractiva. Et cum concluditur contra primum membrum. quod tunc esset magis intellectus angeli determinatus quam intellectus noster. Et contra secundum quod tunc esset magis determinabilis quam sensus noster. dico quod determinatio ista non est in traseca potentie nec de se. nec per spem sed est ad determinatum obiectum. et hoc modo intellectus diuinus est ad determinatum singulare. et non est inconueniens intellectum perfectiorem esse determinatum et determinabilem respectu obiecti quomodo intellectus imperfectior non est determinatus vel indeterminabilis respectu eiusdem. Sed si concluditur igitur est limitatio quasi ista determinatio inferat perfectionem: nego consequentiam illam. quod ista determinatio non est limitatio. sed perfectionis. omnino enim intellectus est determinatus ad obiectum omnino determinatissime cognoscendum. Et si obijciatur quod magis passivus esset intellectus angelicus quam noster. quod a pluribus obiectis. Rpondeo quere. Ad 4^m dico quod habitus vel non potest esse in intellectu angelico accipiendo habitum pro illa qualitate consequente actus que distinguit contra primum actum per quem res est presens sub ratione actui intelligibilis. et hoc si ille intellectus de se esset summe habitatus vel si ille intellectus est capax et non esset talis habitus co-creatus sibi. tunc concedo quod posset generare in se tale habitum ex actibus sicut dictum est di. 3^a huius scilicet ad simile argumentum de generatione habitus in intellectu angelico. Et cum adducitur de Aristotele qui vult quod non sit alius habitus vniuersalius quam singularium. dico si cut dictum est in. q. vltima de indiuiduatione quod singulare non habet proprias passionem que sunt de ipso scibiles. et ideo nec de ipso est proprie scientia. et ita nec habitus aliquis loquendo de illo habitu quo scibilia sunt presentia intellectui quam apostolus

philum dicuntur proprie scibilia. scilicet contentia passionem demonstratas de eis et subiectis. tamen habitus qui est facultas considerandi derelicta ex actibus bene potest esse alius de singulari quam vniuersali. potest enim intellectus distincte cognitiui singularis hoc considerare frequenter et non frequenter considerare illam materiam in vniuersali. et in illo fieret qualitas habitans ad actus conformes considerandi hoc. non autem vniuersaliter inclinans ad considerandum naturam in vniuersali. si ergo sit alius habitus sequens actus singularis quam vniuersalis. qui scilicet est qualitas habitans ad considerandum respectu obiecti. non tamen est alius habitus scientialis eo modo quo philosophus loquitur ibi de habitu scientiali.

Intra distincti

one decima ubi querit magis de missione angelorum. quere utrum omnes angeli mittantur: quod non Danielis. 7. c. Millia millium ministrabant ei. et decies centena millia assistebant ei. ergo etc. Contra ad hebreos. primo. Omnes sunt administratorij spiritus.

Respondeo abso

lute concedenda est auctoritas apostolica. sed distinguendum est de missione intra et extra. scilicet enim eodem processum et ordinem reuelatur maiora dei mysteria superioribus priusquam inferioribus. et ita superiores mittuntur ad inferiores loquendo et illuminando eos interiorius. et alij inferiores mittuntur exterius ad illa reuelata nunciando hominibus vel explorando. et ita non omnes coniter mittuntur extra. et sic possunt exponi omnes auctoritates dicentes quod omnes mittuntur extra vel intra. Videtur tamen quod summi vel aliquis de supremis mittantur quandoque ad extra. nam incarnationem nescierunt multi angeli ante tempus incarnationis vel passionis christi. sicut patet per illud Esai. 63. ubi queritur in persona inferiorum angelorum. Quis est iste qui venit ictus etc. et

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

per illud psal. Quis est iste rex glorie. et respondit. dominus fortis etc. Apparet et per apostolum ad ephe. 3. Ut innotescat principibus et potestatibus per ecclesiarum etc. ubi glo. hiero. angelicas potestates vel dignitates prefatus dicit mysterium incarnationis ad plenum nescisse donec completa esset passio christi et apostolorum predicatio fuisset gentibus dilatata. quod tamen usque tunc non latuit maiores secundum glo. Aug ibi de dicentis. Constat autem quod angelum missum ad beatam virginem ad hoc nuntiandum non latuit. ergo ille cui hoc patuit erat de superioribus et non de infimis quos latuit illud sacrum mysterium. Per hoc patet ad illud Dam. 7. dicendo. non est de consilio assistentibus et de consilio ministrantibus. Auctoritas autem apostoli concedenda est ad litteram. sed indistincte de missione ad intra et ad extra.

Intra distincti

non undecimaz ubi magister tractat de custodia hominum ab angelis. Quero utrum angelus custodire possit effectiue aliquid care in intellectu hominis custodiri: quod sic. quia aliter frustra custodiret nisi posset ipsum dirigere in actibus humanis et regere in quantum homo quod ad ea que sunt ipsius quantum ad intellectum et voluntatem. nec aliter posset aliquid circa ipsum facere in quantum rationalis est ex quo nec circa voluntatem vel intellectum aliquid facit. Preterea angelus potest effectiue aliquid care in intellectu alterius angeli. sicut dictum est di. 9. ergo et in intellectu hominis. probatio consequens quia actum quod potest aliquid causare in passivo excellentior potest. et in passivo minus excellenti. Tunc quia omne agens habens actum primum potest causare actum secundum in quocumque receptivo. per hoc enim probatum est propositum di. 9. Angelus autem actu cognoscens est habens actum primum. et intellectus noster est in potentia ad actum 2um. 3um etc. Preterea sensibile potest immediate aliquid agere in intellectum nostrum

sicut patet de falsitate. ergo et multo magis illud quod est actu intelligibile quale est illud quod est in intellectu angeli. Contra glo. aug. super illud mat. angeli eorum etc. dicit homines non sunt coterminandi. quia ad illos custodias mittuntur angeli.

Hic est opinio

6 natu
rallium parte 6. c. 6. quere ibi. Contra opi. Auic. arguitur quod tunc frustra anima uniretur corpori. quia propter nullam perfectionem ipsius anime unire. non enim propter perfectionem ipsius in se. quia forma non est propter materiam. sed ex 2o philosophi. nec propter perfectionem ipsius in operando. quia non unita posset habere spiritum ab intelligentia sic unita. Ista ratio videtur peccare. quia videtur concludere quod frustra uniret anima beata corpori. quia non propter perfectionem aliquam necessariam ad suam operationem. quia operationem habet in qua nihil recipit a corpore. Preterea secundum aliquos anima intelligit in quantum est supra corpus. ergo non convenit sibi intelligere in quantum unitur corpori. ergo nec unitur per se propter aliquam perfectionem. que sit. q. necessaria propter operationem eius. ut propter intelligere. Aliter improbatur dicta positio 1a quia omnis nostra cognitio oritur a sensu per postea. per meta. 7. 2. philosophi. Necus ei natura non potest habere perfectam notitiam de coloribus: Nec autem omnia essent falsa si species ille intelligibiles imprimerentur in anima ab ipsa intelligentia. Preterea si nulla maneret notitia habitualis non manente actu intelligendi sequeretur quod semper esset intellectus eque in potentia essentiali ad intelligendum. licet ex. n. ex actibus gratia aliqua habilitas ad faciliorem conversionem intellectum ad intelligendum. quia tamen nunquam haberet forma qua posset intelligere que est actus primus faciens ipsum esse in potentia accidentali. sed semper de nouo oportet recipere tale formam per quam posset operari semper in intellectu non intelligente esset potentia essentialis ad actum intelligendi. quia in

potentia ad formam
intelleccionis
illam habentem
set facilius
us non habentem
magis dispositum
verumque tamen
et forma re
calefaceret est
siccum et aliu
esset facilius
dum autem di
non calefacere
ad calefacien

Ad quod

respondet per
effectiue cau
stodiri. 2. qui
quod nulla intel
intelligibile
tellectu nostri
est ex aliqua
quod sufficeret
care in alio
ex intellectu
passivum de
actum ut ad
7. non impedit
imutationem
sine fantas
statu isto ad
bilia ad sensu
suo non remu
sic nec intell
one imutatu
hoc sit tactu
potentiarum qu
ra homines: vñ
ordo in bea
vel ex isto
ad culpam cu
quod quiddam
potest aliqu
lectuale visu
virtute diab

potētia ad formā illā que ēēt principiū
intellectionis. licet enī intellectus habēs
illū habitū acquisitū sequentē act^o pos-
set facilius acquirere illā formā quā ali-
us nō hñs eū. vnde licet vnū passiuū sit
magis dispositū ad patiendū q̄ aliud.
vtrūq; tamē est in potētia eēntiali an-
teq; formā recipiat. sicut si lignū qñ nō
calefaceret esset nō calidū. ⁊ vnum esset
siccum ⁊ aliud humidum. quāuis siccū
esset facilius receptiuum caloris humi-
dum autē difficilius. vtrūq; tamē qñ
nō calefaceret esset in potētia essentiali
ad calefaciendū ita hīc.

Ad questionē ergo

respōdeo primo quid nō possit angel^o
effectiue causare in intellectu hominis cu-
stoditū. 2° quid possit. De primo dico
q̄ nullā intellectionē actualē nec spēm
intelligibilē potest angelus causare in i-
ntelectu nostro vt totalis cā. rō autē nō
est ex aliqua impotētia ex parte angelī.
q̄ sufficiēter est in actu primo. ⁊ potest
cāre in alio angelo actū 2^m. Sed ratio ē
ex intellectu nostro qui pro statu isto est
passiuū determinatū ad determinatū
actū^m vt ad fantasma ⁊ intellectū agētes
⁊ iō impedit ne possit recipere imēdiate
imutacionē ab aliquo actu intelligibili
sine fantasmate. q̄ fantasmata se hñt p
statu isto ad intellectū nostrū sicut sensi-
bilia ad sensū quo ad hoc. s. vt sicut sen-
sus nō remutat p^o nisi a sensibili extra.
sic nec intellectus noster prima imutari-
one imutatur nisi a fantasmate. vñ autē
hoc sit tactū est oī. 3° primi. s. ex ordine
potētiarū qui ordo nō est mere ex natu-
ra hoīs: vñ homo. q̄ tunc nō ēēt alius
ordo in beatitudine. vel igitur ex culpa
vel ex isto statu propter aliquid prinēs
ad culpā cui^o cā queratur. Ex hoc se-
quit q̄ddā correlariū. s. q̄ angelus non
potest aliquē intellectū rapere ad intel-
lectualē visionē. ⁊ q̄ oīs raptus factus
virtute diaboli est precise ad aliquid in

tense imaginandū. q̄ illa intensa imagi-
natio facit aūm ita distraciū ab oī a^o
cognitione cuiuscūq; actualis intellectū
onis q̄ videtur ipm intellectualiter vi-
dere. Et cōcomitur forte illā intēsam
imaginationē alicuius rei intē illi^o ima-
ginabilis. sed nulla est ibi intē^o alicuius
materie intelligibilis nō imaginabilis.
Ita ēēt oīs raptus ad quē potest homo
seipsum disponere in hac vita per con-
suetudinē non est ad aliquā visionē in-
tellectualē sed imaginariā. ⁊ intelle-
ctionem cōcomitantē illaz imaginariā.
licet forte talis quietatio in hoīe ab oī-
bus extrinsecis per talē visionē quādoq;
disponat vt deus aūm sic tranquillūz
rapiat ad visionē intellectuālē.

De secundo mani-

festū est q̄ angelus potest docere homi-
nē sicut homo facit sed perfectius. quia
homo docet pponēdo quedā signa no-
ta audiētī. quibus propositis audiēs cir-
ca illa sola q̄ plurimū occupatus est. ⁊
ita in se vnitus. q̄lis vnio nō est in adin-
ueniente sciam. q̄ inueniens sciam cir-
ca multa distrabitur. sūtr ex illis signis
ordinate cōponit adinuitē cōcept^o sim-
plices sicut cōponit loquens ⁊ docēs ⁊
cōceptus complexos ordinate coniun-
gens. sicut sunt signa ordinate cōiunctio-
nis apud loquentē. ⁊ ex talib^o signis pci-
pit vīratē cōplexoz ex terminis ⁊ bitudi-
nē cōplexi ad cōplexū a quo habz veri-
tatē suā. ⁊ ita adiscit quā veritatem vel
cōplexionē per se nō hñet nec disceret si
ne oī docēte. licet hñet spēs oīum incō-
plexoz nō enī habēs multoz incōple-
xoz conceptus nouit qualiter cōponat
ea. ⁊ que cōplexa faciant incōplexa qua-
litercūq; ordinata. si enī hoc facere pos-
set cito ex terminis cōciperet veritates
multaz cōplexionū. ⁊ ex quibuscūq; cō-
plexionibus veritatē aliarū cōplexionū
⁊ sic adiscunt ingeniosi per se adinueni-
endo. sed tardioribus oportet pponi ab

alio aliq̄ signa nota vt addiscāt per doctrinam: et hoc mō certum est angelum posse docē siue vtēdo signis ad placitū institutis: et hoc in corpore assumpto: vel modo alio formando talia signa: vt vtēdo signis naturalibus scilicet ipsis rebus adhibendo eas presentes sensib⁹ a quibus sensus ordinate immutantur et ex eis fantasmata ordinate generantur et sic vltērius ex eis species intelligibiles ordinate abstrahuntur. Dubium autē esse vtrum citius posset angelus vti signis naturalibus q̄ ipse vel homo posset vti signis ad placitū institutis. mēz enim videretur si citius posset imutare visū multis sensibilib⁹ vel visibilib⁹ a quibus abstraheretur species necessarie ad vnā magnā argumētationem hominis q̄ posset ipse vel homo vti signis illi ad placitum institutis representantib⁹ illa obā. Sed de alijs affirmatiuis. quid si possit angel⁹ circa vtutes fantasticam hominis agē vel cāre. Vtrum possit nouum fantasma causare effectiue: vel offerendo nouum imaginabile: vel transportare siue trāspōnere fantasmata iā habita. dubiuz est: concedit tamen cōt⁹ q̄ fantasma nouum nō posset cāre sine cā naturali: puta obq̄ nato causare tale fantasma. De translatione fantasmat⁹ etiam de vno organo ad organū aliter dubium esse videtur: vtrum spiritū vel humore informatū fantasmate i organo sortis possit transferre ad organum platonis manēte eodem fantasmate. non enī pōt aliter fantasma transferre nisi transferat sōm. Et forte dicere: tur q̄ translato humore ab organo sortis non remaneret in eo fantasma: qz nō esset in eadem pportione ad suā cām a qua gl̄nebatur. Sed ista ratio non cōcludit: quia sensus particularis respectu fantasmat⁹ est tñ causa i fieri: et nō in facto esse. Si etiam talis translatio fieret a sorte informato fantasmate manente negaret ille ad cui⁹ organūz fieret

trāslatō posse vti tali fantasmate: quia nullius fantasia nata est vti fantasmate nisi genito a sensibili presenti suo sētut.

Sed nec ista ratio cogit: quia si deus imprimeret ceco nato fantasma de colore posset vti eo vigilans ad imaginandum colores: qd̄ enim non est cā forme in esse: s; tñ in fieri non videtur esse necessaria causa forme quantum ad actū e⁹ scōm. Ad neutrum istoz duorum videtur esse ratio necessaria p vna pte vel p alia. 3° modo de trāslatōne fantasmatū in eodem dicitur q̄ potest facē motū locale humoz et spiritū ad quē motum sequitur trāspōsitio fantasmatū et ordinata immutatio intellect⁹ possibilis ab eis: s; hoc videtur difficile ad intellegenduz. nō enī quodlibet fantasma hēt spiritū vel humore p sbo: qz tot posset simul fantasmata esse in virtute fantastica q̄ eis non possent assignari p pzia s; b; iecta. nec etiam mot⁹ aliq̄s local⁹ spiritus vlt humoz videtur facē aliquod fantasma mouere magis q̄ pū nisi aliqd̄ faciat circa illud fantasma per alterationem. Hoc tandem 4° concedit q̄ posset circa vtutem fantasticam amouere i pedimentuz: puta si i pedimentū ordinate immutatōis a fantasmatib⁹ erat p̄turbatio spiritū vel humoz angel⁹ pōt illā sedare qua sedata occurrent ordinate.

Posset etiam dici q̄ p̄ter illā vīā qua potest docē p signa sensibilia excellentius q̄ homo et p̄ter quācūq; vīā circa vtutem fantasticam vbi nō est aliq̄ via multum certa nisi vltima de amorōe i pedimenti aliqd̄ possz operari circa intellectū possibīle non immediate causādo spēs intelligibīlem vt totalē cā: s; vt cā partialis p intellectū suū agentem coagens intellectui agenti hominis: ita q̄ illi duo intellectus agētes angeli et hoīs qui sunt eiusdē rōnis possent cū fantasmate efficacius operari q̄ solus intellectus agens hominis: et ita pducē spēm intelligibīlem perfectiorem: et distincti⁹

representant
Ad al
primū dico:
mīnem: qz
cōdo per signa
facere q̄ hō
circa fantas
possibile fū
q̄ nullū istoz
fira estz cūst
nos a mult
num: s; m q̄
sup illud m
vident rē. nō
mortalium
ōia non val
et capax p
b⁹ qz passiu
ne aliquid t
tia nō est ex
geli vel ex in
lectus nost
pedimēto p
viranz p b
mi pōt agē
impeditum
agere potēti
tētia remon
ocus p stat
lectum nīm
cōsequentiā
mentū p s
inferiores s
cālitati alit
creatur que
pedimēti.
q̄ est sup istū
sensibilia p
statu isto. nō
qz illa nō sū
noster non
absolute sec
paciatur vel
amotō autē

representantem quidditatem.

Ad argumenta ad

primum dico: qd non frustra custodit hominem: qz pot circa intellectum ei? do cedo per signa sensibilia efficaci aliqd facere qd ho: et forte aliquid operando circa fantasiam: et forte circa intellectum possibile fm vltimū modū. Dato etiā qd nullū istoz possit esse adhuc non frustra est custodia eoz: quia custodiunt nos a multis impugnacionibus demonum: fm qd dicit hieronymus in homel. sup illud math. 18. Angeli eoz semp vident et neqz etiā tuta posset esse vita mortalium et. quere cum ibi. Ad 2^m pna non valet: qz istud passū inferi? nō est capax pro statu isto ab illo agente: et h? qz passū est impeditum p statu isto ne aliquid tale recipiat: vnde ista ipotētia nō est ex defectu potentie actiue angeli vel ex impotētia virtutis passiue intellectus nostri absolute i recipiēdo: s; ex impedimēto p statu isto. Per h? patz ad vitandū pbarionem psequētie actiūz eni pot agē in passuum quādo non est impeditum a receptōe forme ad quam agit tale agēs: s; dū est impeditū nō pot agere potētia ppinqua: s; possit agē potētia remota. Et si dicas tunc nō pot deus p statu isto imēdiate agere in intellectum nrm sine fantasmate. Dico qd cōsequentia non valet: quia illud impedimētū p statu isto. s. ordo int potētiā inferiorē s; best causalitati dei. non autē causalitati alicuius creature: et ideo cuiuslibz creatur que p supponit istū ordinē est impedimētū. non autē deo vel ad deum qd est sup istū ordinē. Ad vltimū pz qd sensibilia possunt immutare intellectū p statu isto. non autē mere intelligibilia. n qz illa nō sunt actiua: nec qz intellectus noster non est passivus respectu eorum absolute sed quia p statu isto ipedit ne paciatur vel recipiat a talibus imēdiate amoto autē tali impedimēto tunc re

cipit sicut est in beatitudine: tunc loquitur angelus homini beato: et homo beatus alij homini beato: sicut dictum ē prius angelum loqui intellectualiter angelo: quia tūc fm pmissū saluatoris i matheo erim? sicut angeli dei cui laus et gloria et. Et ex h? patz qre doctor nō pot cāre sciam i discipulo: nō ppi defectum virtutis actiue in scia docētis: se ppter capacitātē intellect? discipuli p statu isto p quo hz impedimētū ne sic immutetur: qz p statu isto determinatur ad fantasmata sic ad ipz imutātia sic oīm ē

Circa distinctō

nem. 12^{am} in qua magister agit de creatura pure corporali qd rūtur duo de principio materiali. pmo vtz in sba generabili et corruptibili sit aliqua entitas positiua realiter distincta a forma. Secūdo vtrum per aliquaz potētiā materia posset esse sine forma. Circa primū arguitur qd nō pbs 7°. metaphy. materia non est quid nec quale: et sic de alijs predicamentis: ergo non continetur s; aliquo illorum qd ens diuiditur et distinguit: qd non distinguit a forma. forma eni s; bālis est s; bātia. Sed dices qd non est ens actu sed tātū est ens in potētia. Contra. materia non est materia in potētia: qz materia non ē in materia: nec est forma vt dictum est nec compositum: et sic de alijs: ergo nihil. Preterea. 5. physicozū quod mouet est: sed qd generatur non est: per hoc volūns probare differētiā gnationis a motu: igitur oportet qd itel ligatur ibi eodem mō esse in 2° negatiue et in primo affirmatiue. Sed esse quod affirmatur de eo qd mouet est esse in potētia: qz motus ē actus entis in potētia fm qd hmoi 3°. physicozū: qd esse negatur de eo qd generatur est eē in potētia igitur materia que est s; bjectum generationis non est ens in potētia: quia argumentū non pcedit de termino gnationis:

sed de subiecto: quia de motu non est ve-
rum dicere qd nō sit. Cum igit materia
non sit ens actu: nec ens in potētia: ē est
nihil. Preterea pmo physicor: mate-
ria non est scibilis nisi in analogia ad
formam. sed si esset per se ens sine enti-
tate forme siue ens distinctum a forma
esset per se intelligibilis ē. Preterea si
materia esset aliquid esset aliquis actus
quia ens positum extra animam actus
quidam est. S; non ē actus qz actus di-
stinguit et diuidit: materia aut nec diui-
dit nec distinguit: quia in fundamento
nature nihil est distinctum. 7°. metaphy.
22. Preterea si esset actus compositus
non esset per se vnum: quia ex duobus
entibus in actu non fit per se vnum: nec
pōt esse compositum: quia cōpositum
non ē pncipium: sed pncipiū. Si autē
ē actus ēē vel actus qui est forma: vlt
actu ens ppositum. Cum igitur non sit
nec hoc nec illud est nihil. vel nō est ali-
qua entitas distincta a forma. Contra
phis. 7°. physicor: 7. 5. metaphysi. ma-
teria est ex qua fit res cum insit: et ponit
tur cum insit ad differentia termini op-
positi ex quo fit res non tamē inest. for-
ma autē est terminus factionis: vel p h^o
qd est: ex quo patet qd non est forma: qz
illud ex quo fit cōpositum precedit for-
mam p hoc qd dicitur cum insit excludi-
tur priuatio ē.

Hic dicit una opi-

nio. rem gnabilem et corruptibilem ha-
bere in se tm vnā realitatez posituā:
et qdam dicūt illā ēē materiā: et qdaz
formā. Et differūt opi. iste solū in voce
et non in re. Nā dicētes illā realitatez ēē
materiā dicūt materiā pficē in gradus
entitatis nō p aliqd extrinsecū: s; p suū i-
trinsecū. exēplū de quātitate intrinsecū
q terminat non p aliquid extrinsecū.
sed p terminū intrinsecū. Sicut dicunt
forma non ē terminus extrinsecus: s; in-
trinsecus mātē: q licet sit termin⁹ nō tm est

aliud a mātē: et ipa vt alii et alii terminat
dē aliud et aliud compositū: et tm oēs il-
li gradus sunt idem mātē idēptice. Po-
sitio ista nō videt rōnalis: nec vī ēē fm
intērdem phi. Arguo eni sic: in gnatio-
ne nālī fm pfm pmo de gnātōe sēp ali-
quid corrūptē et aliqd gnātū. S; tunc
accipit phs q in gnātione ex opposito
fit oppositū non q oppo^m maneat s; ali-
qd cōe vtriqz termino: qd vult esse ma-
teriā q non pōt esse idem cuq aliq op-
positoz: qz vnum oppositoz nō manz
cum alio. Sed rōndetur q agens natu-
rale requirit aliquid in qd agat: et hoc ē
terminus corrūpendus. Tūc igitur qn
dicitur q hoc fit illud vēr est: nō tamē
dē q aliquid maneat eius quod presuit
qd sit cōe illis: sed ita fit ex opposito q
h^o totum sit hoc totū. et ista vī intentio
phi pmo de gnātī. vbi dicit q in h^o disti-
guitur gnātio ab alteratōe: qz in genera-
tōe totū cōuertitur in totū: nō sic in al-
teratōe ppter h^o q gnābilia et corrūpti-
bilia sunt p se entia simplicia. Contra
nihil phibet effectū pducī ab agente si
ne illo quo pntē vtus agentis magis de-
bilitatur q fortificetur: sed pntia pnt in
aere qd debet corrūpi ab igne magis
debilitat vtutez ignis ad pducēdū ignē
q fortificet: ē ignis agens qui prehabet
in vtute sua totū ignē generandū: quia
ignis generandus non ē nisi qd simplex
fm illos non hns ptem et partē realiter
distinctas poterit ignem gnāre nullo cō-
trario psupposito. Et hoc idē arguit
aliter sic: agens nāle potens in aliquem
effectū totum de necessitate pducit eum
si non phibetur: quia agēs naturale nō
impeditū de necessitate agit i quodlibz
qd est in vtute eius actiua vt patz de for-
ma quam pducit et inducit necessario
agens nō impeditum nec ab aliquo agē-
te nec ex parte passi. Si igit agens natu-
rale hz aliquem totale effectum in vtute
sua actiua necessario ponet ipz si nō
fuerit impeditū: s; non impedit nisi per

ōriū corrūpēdū. si autē i corrūpēdo nō
 sit aliquid nō ōrium corrūpēdum qđ
 de se sit pars cōpositi: s3 totū est contra
 rium agēs non indiget opposito in pdu
 cēdo nec oportet q corrūpat qz nō cor
 rūpit nisi vt aliquid quod ē i corrupto
 sit ipsi? genit: qz etia3 ex eius pntia ma
 gis impediretur q pmoueret in actōne
 sua. iō enim agens non pōt pducē nisi
 corrūpēdo quia nō hēt totū effectum
 in vīute sua: 7 ideo o3 corrūpere aliqd
 vt qđ fuit aliquid alterius sc3 corrupti
 fit aliquid ipsius geniti g rē. Preterea
 2° sic: aliqua substantia est corruptibilis
 per aliquid intrinsecū sibi fm phm. 7°.
 metaphy. c. 5. Sed nulla substantia que
 est forma simplex est corruptibilis per
 aliquid sibi intrinsecum: g cum aliqua
 sit corruptibilis hoc erit p aliqd intrin
 secū aliud a forma: h^o nō ē nisi materia
 vt dicit phs in eodem. 7°. q mā est qua
 res pōt eē 7 non esse. Dices q ideo est
 corruptibilis qz hab3 p contrarium: sed h^o
 non valet: quia non est cōtrariū3 alicui
 ratione cuius sit corruptibile nisi quia
 hēt aliquid intrinsecū rōe cui? habet pos
 se nō esse. qz. s. per hoc pōt recipe suū cō
 trariū: 7 hoc insinuat phs dicens ibi q
 mā est illud quo res potest eē 7 non esse
 Et ratio ē quia est capax alicui? forme
 quam non habet que opponitur illi s3
 qua est. Preterea. si materia nō est di
 stincta a forma nō est possibilis aliqua
 mutatio substantialis: probō per phm
 5. physicoz. mutatio quedam est de nō
 s3iecto in s3iectū. alia a s3bo in nō s3bm
 alia de s3bo in s3bm. de non s3bo autē in
 nō s3bm est impossibilis. sed ois mutatio
 est aliē se habētis: tunc sic: generatio est
 mutatio de non s3bo in s3bm. igitur ē ibi
 aliquid aliter se habens: sed si non ē ibi
 mā q ponit s3bm cōe: igit gnatō non est
 a non s3bo in s3bm: nec corruptio a s3bo
 in non s3iectum: hoc est non erit in cor
 ruptione mutatio a forma in pūatio
 nē nec i gnatōe a pūatioe ad form: s3 ibi

nō ē s3bm mā: qz pūatio nō ē nisi i apto
 nato. Et si dicas q ignis q gnatū vt cor
 rūpit aliē se h3: nō valet: qz nihil ignis
 man3: g nec ignis aliē se h3: qz aliē se h3
 est pūatio entis vt p3. iō. metaphy. Et si
 dicas qre nō pōt pūerti totū in totū vt
 ex toto generetur totum. Dico q bene
 potest hoc fieri: sed non generando: sed
 magis trāsūstatiādo sicut panis pūer
 tit in corpus xpi: 7 ista conuersio non ē
 mutatio: vt dicit in .4°. Et tunc rñdeo
 ad auctoritatem que est vocal cum d3:
 Gnatō est mutatio totū in totū. Sciē
 dū est enī q i alijs mutatiōib? extra s3bz
 sic in alteratiōe nō ē mutatio totū i totū
 qz ibi nō ē ppe aliqd totū: tñ eo modo
 quo est ibi totum quali per accidens 7
 quadā aggregatiōe eo modo ē ibi mu
 tatio totū in totū: vnde in .7°. dicit phs
 q non gnatū albedo s3 lignū3 albu: tñ
 lignū albu non est vere totū nisi fm qđ
 sic nec aceru? lapidū est ppe totū3: s3
 partes vel lapides: sed lignū ē quoddā3
 p se totū 7 gnatū totū: p se: qđ est p se
 vnū3 quotcūq3 forme sint in tali per se
 vno: qz enī ignis ē aliqd totū p se vnū
 ens qđ est gnatū: 7 aqua similis ē quod
 dam totū h3is partes realiter distinctas
 q vere faciūt vnū per se: ideo tota dicit
 corrūpi vel esse corrupta quādo ex ea
 fit ignis: 7 hinc est q totū dicit pūerti i
 totū: qz totū p se vnū sit post corruptiō
 nem alicuius totius: qđ vere fuit vnū: 7
 p psequēs vt totū corrūptū quāuis sub
 iectū maneat cōe. In oī enī genere est re
 perire p se ordinē3 7 statū 2° metaphy.
 sicut p3 in genere cāe efficientis. In gene
 re igit cāe mālīs erit ordo essentialis: 7
 sic in receptiuis materialibus erit dare
 primum receptiuum essentialiter. s3 pri
 mum receptiuū non est nisi ad primum
 actum: sed primus actus est substantialis
 Idem autē non recipit seipsum: s3 o3 q
 realiter distinguat ab illo: g pūū pposi
 tum erit compositum ex receptiuo: 7 a
 ctu primo realiter distincto ab illo.

Preterea aliq^o causatū est causatuz
a quatuor causis. qz si nō sequitur q^o ali
qua vltima causabit sine p^oiori. vel erit
dare q^o materia nō erit causa per se ali
cuius. probō. nullū causatuz est qui ha
beat formā. igitur si nō est ex oib^{us} qua
tuor causis sequitur q^o vel nō habeat ef
ficentē sive finez que sunt cause p^oiores
q^o sit forma vel si haber illas: sequit^r q^o
materia nullius erit causa. tunc arguo
sic. Si aliquod causatū est vere causatū
vere est a quatuor causis. sed materia nō
est idē causatū. g^o tātum hz in se materiā
z formā que sunt due cause. Preterea
substātia per se ex^{is} diuiditur in substā
tiā simplicē z cōpositā. Sed cōposita
nō potest ēē per se diuisa cōtra simplicē
nisi habeat partes realiter differentes z
realiter distinctas a forma. ergo Pre
terea Aug. li. cōf. Duo fecisti domie.
vnū prope te z aliud ppe nihil. q^o vo
cat materiā. forma autē nō potest ēē p
pe nihil. Preterea Augu. probat ibi
materiā ēē permutationē. quia oportet
aliquid moueri sicut dicit phs propter
quod dicit cōmen. q^o transmutatio fecit
scire materiā. Ad rationes op. dico
q^o si forma substācialis nō esset nisi gra
dus intrinsecus materie sequeretur tūc
q^o per illos gradus generabilia nō disti
guātur specie. qz isti gradus sunt essēti
aliter idē tertio. s. materie. nec est alteri
us rationis scōm illos gradus. Pre
terea certum est q^o anima intellectiua nō
potest ēē gradus intrinsecus materie. qz
ipsa est terminus creationis.

Est igitur videndū

quale ens est materia. Ad q^o premitto
quādam distinctionēz d^o potentia. Ali
quid enīz potest ēē in potentia duplici.
Vno modo vt terminus. alio modo vt
subiectum q^o est in potētia ad terminū
z forte est eadē potētia. sed vt compara
ta ad diuersa dicitur obiectiua vel subie
ctiua ita q^o subiectum ex^{is} dicitur po

tētia subiectiua z eadē vt respicit agēs dī
citur obiectiua. possunt tñ separi vt in
creabili vbi est po^o obiectiua z nō subie
ctiua. qz ibi nō subiicitur aliquid. Di
cunt g^o aliqui q^o mā est in po^o obiectiua
tātum. sicut albedo est in po^o obiectiua
quādo nō est. que tamē scōm quid est.
qz est in virtute cause vel cārum suarū.

Contra hoc cōcludunt oēs rōes facte
superius. Et iterū arguo sic. Qui hz to
tū ignē gnāndum in virtute sua actiua
poteat totū illū generare ex quo nō sup
ponit aliquid per se ens in po^o subiectiua
g^o. Similiter ēē nec ignis nec q^ocunqz
gnātum vel generādūz erit realit^r p^oo^m
ex diuersis entibus. sed simplex q^odā.
Nō saluatur ēē mutatio sbalis fm hāc
viā. qz nihil alit^r se hz in mutatiōe sbali
q^o. n. alit^r se hz nunc q^o prius opz manē
et ēē. z fm hāc viā mā nō est nisi in ter
mino. vel terminus gnātōis vt videt^r.

Similit^r p^oz q^o hec viā negat cōposi
tionē. sicut. n. quādo albedo d^o po^o obie
ctiua redit ad actū nō propter hoc fit i
albedine realis cōpositio. sic cū ex igne
in po^o fiet ignis in actu nulla erit ibi cō
positio. z ideo ponēs māz solum in po
tētia obiectiua z non subiectiua negat
omnē rōem philosophi de mā.

Dico igitur q^o mā est per
se vnū p^oici
piū nature vt dicit phs. j. phyco. z 2°.
q^o est per se causa. vt dicit 2° phy. z. 5°.
metaphyze. q^o est pars alicuius compo
siti. 7. meta. q^o est per se fundamentum
formarū p^omo meta. q^o est per se subie
ctū mutatiōnū sbalium. 5. phi. q^o ē per
se causa cōpositi 2° phi. q^o est termin^o
creationis. igitur sequitur q^o est aliquid
non in po^o obiectiua tātum. vt probāt
oēs rōes supradicte. sed o^oz tunc q^o sit in
po^o subiectiua ex^{is} in actu vel actus nō
curo q^ocunqz dicatur fm q^o oē illud dī
citur ēē actu vel actus q^o est extra cām
suā. cum. n. sit principium z causa entis
oportet necessari^o q^o sit aliquod ens. qz

cum p^oicipatu
cū. z a p^oici
ms dependet
re quod est in
nō sb termin
potentijs nur
corumpuntur
pate. z fm h
ma ex eisdem
qua receptiui
ms in potenti
min^o de actu
Et qz materia
marum sbstan
maxime est in
nō diuinit^r po
non enī hz act
tum vel recept
tum sibi esse sp
receptiuium i
causa cōposit
nihil non est
contra hoc ob
tale esse in act
neta. arguit et
gnātōis sive n
in actu: quia
et nō alter
mī in actu est
hic si materia
actu vel actua
et solū diceret
receptiua actus
adueneret cor
tum eo. toller
stancialis per
potētiāle in o
non est actu il
gnere accidēt
nihil est in ge
nō receptiuium
gnatio sb: igit
stancialis non
ma sbaliqui
a tur in aliqu
uquod genu

cum principatum et causatum dependeat a
 causa 2^a. et a principio suo si esset nihil vel non
 ens dependeret ens a nihilo vel non en-
 te: quod est impossibile. Preterea ma-
 net sub terminis oppositis eadem et sub
 potentijs numero diuersis que in ipsa
 corrumpuntur. et est terminus creatiois
 patet. et secundum hoc est realitas distincta a for-
 ma ex eisdem causis: et est quid positum
 quia receptiuum forme: tamen dicitur
 ens in potentia: quia quanto aliquid habet
 minus de actu tanto magis est in potentia
 Et quia materia est receptiua omnium for-
 marum substantialium et accidentalium: ideo
 maxime est in potentia respectu earum:
 et ideo diffinitur per esse in potentia secundum aristotelem.
 non enim habet actum distinguere vel diuide-
 tem vel receptum vel informatum et dan-
 tem sibi esse specificum. Ex quo tamen est
 receptiuum istius actus per suppositum et est
 causa compositi non: potest esse nihil: quia
 nihil non est alicui receptiuum. Sed
 contra hoc obijciatur quod si materia non haberet
 tale esse in actu. prius enim primo de ge-
 nera. arguit contra illos qui ponebant sub-
 gnationis siue materiam aliquod corpus
 in actu: quia tunc gnatio secundum philosophum non
 esset nisi alteratio: quod omne quod aduenit
 enti in actu est accidens: igitur eodem modo
 hic si materia sit de se aliqua entitas in
 actu vel actualiter distincta contra formam
 et solum diceretur ens in potentia: quia re-
 ceptiua actus completiui spiritus. quicquid igitur
 adueniret constitueret unum ens per acciden-
 tum eo. tolleretur igitur omnis mutatio sub-
 stantialis per hunc modum. Preterea
 potentiale in omnibus alijs generibus a sub-
 stantia non est actu illius generis. patet in omni
 genere accidentis. nam susceptiuum coloris
 nihil est in genere coloris: igitur in genere
 subiecti receptiuum istius generis: nihil erit
 generis subiecti: igitur susceptiuum forme sub-
 stantialis non est realiter distinctum a for-
 ma subiecti: quia illud receptiuum non po-
 nitur in aliquo genere nec reducitur ad
 aliquod genus quod ad substantiam. non igitur

tur realiter distinguitur a forma. Preterea
 ex duobus entibus in actu non fit per se
 unum: igitur ex materia que secundum istum mo-
 dum est in actu non fieret per se unum
 cum forma: nec resisteret uni compositum
 quod esset per se unum. Ratione ut prius
 quod materia dicitur entitate aliquam positam ex-
 tra intellectum et causam suam secundum quam entita-
 tem est capax formarum subiecti que sunt actus
 simplices: unde oportet nihil quod res generabile
 et corruptibile sit omnino simplex ut forma
 vel componatur ex aliquo et nihilo: vel
 sit compositum ex aliquo et aliquo. primum
 est absurdum. scilicet quod generabile sit simplex et
 contra hoc sunt rationes superius facte
 2^a etiam est impossibile. scilicet quod aliquid com-
 ponatur ex nihilo et aliquo: igitur sequitur
 necessario 3^a. scilicet quod aliquid componitur
 ex aliquo et aliquo sicut ex materia et
 forma. non est autem inconueniens quod in co-
 posito sit aliquid et aliquid sicut non in-
 conueniens quod aliquid sit compositum
 Et tunc ad argumentum 3^m dico quod sic
 non repugnat per se uni quod sit composi-
 tum ita non repugnat ei quod sit ex aliquibus
 actualibus entitatibus realiter distinctis

Sed dices quod ita ex albo et ligno potest
 fieri unum per se: quod quoddam compositum

Ratione in ente comuni unitas vel est ideo
 quod ens: vel est passio immediate prius ens
 et ideo non potest demonstrari de ente
 quia si demonstraretur aut hoc esset ex
 diffinitione subiecti. scilicet entis vel unius. Sed ista
 sunt transcendentes: et non habent diffinitionem
 et ideo unitas in compositis vel passio imedia-
 ta entis que est esse unum non potest demon-
 strari de ente: vel si esse unum sit passio
 mediata. illud tamen per quod inest enti non
 est nobis notum. Sic etiam dico in spa-
 li unitas entis spiritualis vel est passio imedia-
 ta eius: et secundum hoc cuilibet enti speci-
 ali immediate inest sua entitas: vel si inest
 ex natura alterius illud non est nobis
 notum. Quando igitur queritur quare hoc co-
 positum est per se unum non est reddenda
 alia causa: nisi quia habet talem

formam qua est per se ens: ideo per se
vnitur et ita de composito non est alia
causa reddenda: et ideo sicut ens per se
potest esse simplex et compositum: sic nec
repugnat per se passioni eius. scilicet sue vnita-
tati esse simplex vel composita. Sed
dices: tu bene assignas rationem vnita-
tatis ex parte totius: quia scilicet totum id est
per se vnus: quia habet talem formam: et
aliud est per accidens vnum propter ta-
lem formam. Sed quero de partibus
compositi unde habent quod iste dant esse
per se vnum et alie non. Respondetur phus
8°. metaphysice. querit quare aliquid est
vnum: et dicitur quod simplex est vnus: quia
statim est id quod est. Sed in compositis
est dare aliquam rationem et nesciunt
phus aliam dare nisi quia hoc est actus
et illud potentia: ita quod hoc est potentia esse
tialiter receptiva secundum totum genus suum
et illud actus essentialiter perficiens aliud
et ideo ex his fit vnum per se. scilicet ex mate-
ria et forma: non sic est de subiecto et acci-
dente: quia enim tam materia quam forma
sunt cause intrinsece entitatis compositi:
tunc id faciunt per se vnus. albedo vero et
homo non sunt cause intrinsece: quia ho-
mo in ultima actualitate sua potest esse si-
ne albedine: et id nec per se habet poten-
tialitatem ad albedinem: et id tamen faciunt
vnum per accidens. Aliqua etiam constitui-
unt vnum tamen aggregatone: id posset esse
vnum aggregatone. aliqua etiam sunt
vnum vnitate ordinis. quia scilicet ordinantur
ad vnum. et si fiat altercatio sic arguitur
est supra quod ex actu et actu non fit vnum
per se: nec ex esse et esse. Dico quod si accipias
esse actu ut distinguit contra potentiam
secundum quod actus et potentia diuidunt totum
ens. sic dico quod materia potest dici in actu
et licet non dicatur actus. quia actus habet eam
distinguere et denominare: posset tamen
dici actus secundum quod aristoteles accipit actus. in 6°.
et 8°. metaphysice. Si autem diuidatur contra
illud quod recipit actum. sic materia non est ac-
tus: quia est primum receptivum actus. tale

autem oportet esse denudatum ab omni actu
quod est distinguibile per omne actum ut
sic possit esse pars omnis entis. Cum igitur
dicitur quod ex duobus entibus non fit vnus
dico quod falsum est quando vnus est in po-
tentia ad aliud: et similiter dicendum est de
esse et esse. Ad aliud etiam quod dicitur quod ge-
neratio est alteratio ut probatur per an-
tiquos. Dico quod antiqui ponebant cor-
pus habens formam substantialem esse materiam
et secundum generationis: ut patet primo de genera-
tione. scilicet terra etc. Et sequitur quod faciebant
omnem generationem alterationem. sed in
proposito non pono quod materia sit actua-
ta et distincta per aliquam formam substantialem.
Ad aliud de receptivo in genere substan-
tie et accidentis dico quod si albedo ponere-
tur compositum ex partibus essentialibus
secundum quod phus videtur ponere. id est metaphysice.
principia proportionabilia in omni ge-
nere tunc est ad oppositum. et si hoc non
ponatur pono tunc in accidentibus re-
ceptivum alicuius accidentis non esse eius-
dem rationis cum recepto nec per se nec
per reductionem: et tunc etiam sequitur
oppositum: quia potentiale et receptum
accidentis alicuius in vno genere alicuius
generis proprius est actuale ut recepti-
uum in genere coloris: et vltimum in genere quali-
tatis est aliquod actuale de genere prius
scilicet de genere quantitatis: ut supradictum re-
spectu colorum: igitur potentiale et rece-
ptivum in primo genere non potest esse de ali-
quo alio proprii generis: id oportet esse de
eodem genere. scilicet de genere substantie. Sequitur
3° videre quomodo materia realiter di-
stinguitur a forma: vbi dico quod si oio alte-
rius rationis et primo diversa: quod pro-
bo sic: actus et potentia que sunt princi-
pia entis sunt primo diversa: materia
et forma sunt huiusmodi. Si enim for-
ma esset eiusdem rationis cum materia
non compereret sibi dare esse. Et si ma-
teria esset eiusdem rationis cum for-
ma non compereret sibi recipere esse. si
etiam aliquid forme includeretur in ma-

teria forma quod
quia nata rec-
forma non est
sed aliquid est
receptivum. et
re esse inclusit
primo receptivum
aliquid sui: si
rursus rationis: et
Quomodo in
cipia distincte
constituere al-
Dico quod quan-
tita et vltimum
magis dispositi-
quia in illa co-
similitudo in
veniens: quod potest
igitur quod mibi
terminus crea-
tione non habeat
qua essentia. et
tra eam suam: et
sit entia est m-
citur etiam ab a-
metaphysice. vbi
aliud quod extra
ita ad actum:
multitudinem
produceret al-
pus non fuisset
titudinem quod
fuit tamen vnum in
in actu: et sic in
solare in generatione
corruptionibus
potentia obiecti-
na obiectiva
quod est in tali po-
tente generatione
et materia di-
quod est in actu h-
largitur multu-
fuit enim totum
us fuit in po-
tente eius quod fu-

teria forma quantum ad hoc non esset apta nata recipi s; magis recipere: et sic forma non esset principium receptum: sed aliquid eius esset non receptum sed receptuum. eodem modo si aliquid mere esset inclusum in forma ipsa non esset primo receptiva sed recepta quantum ad aliquid sui: sic igitur sunt omnino aliter rationis: et primo diversa inter se.

Quomodo igitur ex quo sunt duo principia distincta et primo diversa possunt constituere aliquid unum simpliciter. Dico quod quanto aliqua sunt magis distincta et diversa formaliter tanto sunt magis disposita ad faciendum per se unum quia in illa constitutione non requiritur similitudo in natura: sed propter convenientiam: quod potest esse in primo diversa. Dico igitur quod mihi est contradictio quod materia sit terminus creationis et pars compositi: et quod non habeat aliquid esse cum tamen sit aliqua essentia. quod enim aliqua essentia sit extra causam suam: et quod non habeat aliquid esse quo sit essentia est mihi contradictio. Obijciatur etiam ab alijs contra dicta per primam. 8. metaphysicorum. ubi dicitur quod generans non facit aliud quam extrahat illud quod est potentia ad actum: unde dicitur quod non largitur multitudinem sed perfectionem. Sed si produceret aliquam actualitatem que prius non fuisset in materia iam largiretur multitudinem quod est contra eum. 03. quod si sicut fuit tamen unum in potentia: ita sit unum tamen in actu: et sic non erunt due entitates absolute in generato. Rpondeo in generationibus et corruptionibus communiter concurrunt potentia obiectiva et subiectiva. et ex potentia obiectiva trahit agens ad actum illud quod est in tali potentia: puta totale terminum generationis qui includit formam et materiam: unde est in potentia obiectiva sic quod est in actu habet utrumque: et hoc modo agens non largitur multitudinem sed perfectionem solum. sicut enim totus ignis est factus in actu: sic totus fuit in potentia: et hec est prima extractio eius quod fuit in potentia obiectiva.

2. extractio est secundum quod agens de potentia materie preexistentis et que in fine generationis est pars compositi educit formam quam est altera pars compositi quam prius non fuit in actu nec in re extra sicut materia et sic agens vel generans largitur multitudinem loquendo de multitudine in actu sic igitur generans largitur perfectio nem per accipit totum terminum generationis quod erat in potentia obiectiva. Alio autem modo accipiendo potentiam subiectivam ut de qua extrahit formam. sic largitur aliquam multitudinem actualem.

Ad argumentum pri

mum dico quod illa propositio non facit ad propositum: quia aristoteles non dicit eam ex intentione sed arguendo ad partem falsam per opinionem antiquorum: quod per primo ex processu littere quod postquam dixit quod nec est quid nec quale etc. subdit. Sic quidem intendentes accidunt materiam secundum esse. sed impossibile. sed non est modus aristoteles subiungens. sed impossibile sue determinationi. Esto tamen quod sit verum. auctoritas tamen solvit argumentum ponit enim illa quibus ens determinatur distinguitur. distinctio autem vel determinatio fit ab actu actuante et distinguente qualis est forma et nihil homini est materia.

Sed dices ultra quod materia predicatur de omnibus denominative. unde. 7. metaphysicorum. dicit philosophus quod archa non est lignum sed lignea quod de nullo predicatur essentialiter: quod si nullum est eorum que sunt erit nihil. Dico quod ex hoc quod materia predicatur denominative de aliquo per quod non est nihil sed aliquid quod nihil non denominat aliquid. dico igitur quod denominativa proprie dicuntur quod differunt cadentia ab alio. per in predicamentis. Casus autem iste potest esse vel sicut accitibus ad secundum: vel sic forme ad suppositum eiusdem nominis: et secundum hoc est duplex predicatio denominativa. una accidentis denominantis secundum. Alia forme non accepte in abstracto: nec secundum rationem quidditatis absolute sed quasi in concreto per cadentiam forme ad suppositum nomen

1° et 2° sup. de
homo et de
anima

Di. XII

proprie fin q^o dicimus. hō est aiatus. nō
hō est aia. et isto modo oia superiora di
cuntur de suis inferioribus. vt sor. ē hō
homo est aial. nō homo est aialitas vel
sor. est humanitas. et sic ē in proposito
dicitur q^o materia est informata. nō tñ
q^o materia sit forma. Ad aliud. 5. phi.
q^o mouetur et. Dico q^o licet entitas ac
tualis nō sit mobilis rō recipiendi mo^o
sed magis vt est ens in potētia. est tamē
actus necessario requisitus ad h^o q^o mo
uetur. et sic loquitur phus dices q^o mo
uetur est. nō q^o hec sit conditio mobilis
per se sed per accidens. requisita tamen
necessario ad motū. per se at cōdi^o mo
bilis est eē in potētia. bene tamē potest
eē aliquid conueniens alicui per accidēs
et tamē necessario. per accidēs inq^o q^o nō
includitur in ratione forme illius. neces
sario tamē requisitū ad illud. quia sine
illo illud nō esset. sicut puatio est princi
cipiū per accidens nature p^o phi. Ad p
bandū igitur q^o gnatio nō sit mo^o suffi
cit Aristoteli q^o sūm gnationis nō neces
sario est ens actu. sed est ens in potētia.
Subō at motus siue ei q^o mouetur ne
cessario coniūgitur q^o est ens actu lz per
accidens. vt dictū est. Ad aliud d^o ma
teria q^o nō est scibilis et. Dico q^o phus
indistincte et in vli loquitur de motu vs
q^o ad 5° librū. et ideo cōsideratio eius d^o
materia se extēdit ad sūm tam mutatio
nis q^o motus. loquitur enī ibi de mate
ria vt est sūm nō solū in generatiōe sed
et in alteratione. et vt habet ordinē ad
transmutationē. sic nec sūm motus nec
mutationis est scibile per se. nec scitur p
se. sed in compatione ad illud. sed nō se
quitur q^o nō sit alio modo scibile per se
et fin se sicut ignis vt transmutatur lo
caliter nō potest cognosci nisi per ppati
onē ad locū. potest tamē cognosci alio
modo et perfectioni q^o per pparationē ad
locū. Intētio at phi est ibi q^o q^o trūcūq^o
materia vel sūm cognoscatur et sit cog
scibile in se et per se. est tamē cognoscibi

lis in pparatione ad formā. Dico igitur
q^o materia fin se in sua essētia est cogno
scibilis. sed nō a nobis. prīmū p3. q^o oia
entitas absoluta in se est cognoscibilis.
materia est hī. q^o h3 enī ideā in deo. vel
ex parte obiecti vel fin rō3 ex parte esse
fin aliā opt. 2° p3. Nā forma est mag
cognoscibilis a nobis q^o mā. sed forma
nō cognoscit nisi ex operationib^o. igit
nec mā. quāro. n. est aliquid magis re
motū a sensibus. tanto minus est a no
bis cognoscibile. cognoscim^o igitur mā3
vt dicit p^o mē. per transmutationē. vide
mus. n. vnā formā nouā post aliā. q^o vi
dem^o nouā operationē que arguit nouā
formā. igit sūm transmutatiōis cōe ma
net hoc est mā. Non igit sequitur est co
gnoscibilis in analogia ad formā3. igit
alio modo vel in se vel fin se nō est co
gnoscibilis. Ad aliud de actu dico q^o
si accipis actū pro actu informante ma
teria nō est actus. Si autē accipias actū
pro omni eo q^o est extra causam suam
sic materia potest dici ens actu vel act^o
Sed secundum cōmunem modum lo
quendi esse actu attribuitur et appropri
atur forme. Ad oppo^o p3 quō materia
est ens actu. et quomodo nō.

Secūdo quero

virtū per aliquā potētiam ma
teria possit eē sine forma vidi
tur q^o non. Quanto aliqua sunt magis
vnū tantū. tanto sunt minus sepabilia
sed materia est magis vnū cū forma q^o
passio ppa cū sūo. et passio nō pōt sepa
ri a sūo. ergo nec materia a forma ma
ior est manifesta. mī. pbo. q^o mā facit
vnū cēntialr cū forma et per se. S3 ppa
passio nō sic facit vnū cū sūo. q^o facit
vnū 2° modo dicendi per se tātū. Itē
omni eo q^o potest per se eē pōt aliqd fi
eri inferius. probō illud q^o nō potest p
se eē inferius eo q^o potest per se esse.
ergo deus potest facere. Sed nihil po
test eē inferius materia. q^o cū materia sit

ma in poter
Item p
et forme qu
opposite nu
uationes o
sue nō sūt
posita vni
na non h3
posita pua
q^o et. Lo
cicens a sū
pōt fieri fin

Resp

illoa qui d
ma non est
ma. idem. n
hoc ē talis
gnabile ē p
cune mām
a forma. ne
nō est actu
ma potēt
uidat ens p
dit sub pū
tēria. nūb
h3 tñ h3 est
aliquālo re
p hoc salu
plicat aut
mī potētial
gant p real
tē vel real
q^o sit pdicti
forma. 2°
de materia
creatiōis ali
aut q^o non p
q^o it fieret
aut non ē a
esse est a fo
ma erit line
area q^o nō
mā est hui
in quod oer
fieri per se.

ens in potentia illud inferius esset nihil

Item priuationes sūt oppositae sicut
7 forme quibus sūt oppositae. S3 forme
oppositae nunq̄ sūt simul in mā. ḡ nec p̄
uationes oppositae. S3 priuationes oppo
sita nō sūt sūt nec p̄nt esse. qz forma op
posita vni actui ē in mā. Si igit̄ mate
ria non hz aliquā formam sūt in ea op
posita priuationes simul. qd ē impossibile.
ḡ rē. Contra. non min⁹ dependet ac
cidens a sba q̄ mā a forma. S3 acci
dēt fieri sine sbo. ḡ 7 mā sine forma.

Responsio secunduz

illos qui dicunt q̄ mā nō est aliqd a for
ma non est miz si non pōt esse sine for
ma. idem. n. non pōt fieri sine seipso. s3
hoc ē falsum. vt pbatum ē supra. qz dē
gnabile ē ppositū ex re 7 re. Aliq̄ di
cunt mām habere realitatem distinctā
a forma. non tñ pōt esse sine forma. qz
nō est actus nec habens actū. qz est tñ
ens potentiale vel possibile. Lum. n. di
uidat ens p actū 7 potentiā mā nō n ca
dit sub prio mēbro. s3 sub 2°. Est. n. po
tentia. nihil ḡ hz actus vel actualitatis.
s3 tñ hz esse potentiale. qd tamē esse est
aliqualis realitas distincta a forma. 7
p hoc saluant ppositōem realem. Im
plicat aut̄ p̄dictionē q̄ aliquid hēat eē
tñ potēiale 7 sit actualit. Si isti intelli
gant p realitatē materie aliqua entita
tē vel realitatē extra cāz suā non video
q̄ sit p̄dictio si ponat virtute diuina sūt
forma. Aliq̄ hnt aliā imaginatiōem
de materia. qz ponūt eam eē terminuz
creatiōis alium absolute a forma. tñ di
cūt q̄ non pōt esse sine forma. qd pbat
qz si fieret sine forme eēt actus. S3 mā
aut̄ non ē actus. ḡ rē. Itē f̄ Boe⁹ oē
esse est a forma. ḡ si materia sit sine for
ma erit sine esse. qd est p̄dictio. Pre
terea qd nō hz ideā nō pōt fieri sine alio
mā est huiusmōi. ḡ rē. Preterea illd
in quod deus non hz actōem nō potest
fieri per se. s3 fm doctores peritissimos

deus non hz actionem in materia. ḡ rē

Itē que analogant in aliquo primo
illud est realiter in vno primo 7 in aliq̄
non. nisi per attributiōē ad illud. p3 d
sanitate que est realiter in animali 7 in
vrina nō nisi per attributiōē ad illud
aliud. sed esse est a forma. ergo mā non
est nisi i analogia ad formā cui primo
attribuitur.

Responsio ad que

ationē tenēdo vt in priori qōne dictum
ē rez mālem esse compositam ex duob⁹
que sunt partes rei compositae. 7 q̄ sep̄
aliquid generati preexistit gnato s3 for
ma corripendi. dico q̄ non est p̄dictio
materiam esse sine forma quacūqz sba
li 7 accēntali. Qd p° absolutum distin
ctum 7 prius alio absoluto pōt esse sūt
p̄dictione sine illo. materia ē absclutuz
distinctum 7 prior forma quacūqz sba
li. s. 7 accēntali. igit̄ pōt esse sine alio ab
solutum siue sūt forma sba vel accēntali
absoluta. maior declaratur. nam iō po
nitur ibi absolutum ad excludendum
correlatiū. qz in his esset instantia. pus
ponitur ibi ad excludendū similitudinem
originis q̄ includit ē similitudine correla
tiuoꝝ. minor ēt. pbata ē supra in. q. p.
cedēti. Q. n. mā sit quid absolutū satis
p3. qz facit cōpositionem realez 7 abso
lutā. q̄ aut̄ sit prior forma saltem natu
ra 7 origine p3. qz est receptiū forme 7
fundamētū eius. Sed receptiū 7 fū
damētuz forme est prius forma. Hoc
ē confirmatur p Aug. qui. 13. cōfcl. di
cit q̄ prius ordine terminatur creatio
ad materiam q̄ ad formam. s3 fm eum
primo fuerit creata cum forma. Itē
quicqd deus absolutum facit in creatu
ris mediante cā scda potest facere sūt il
la causa secunda que non est de essen
causati. sed forma ē causa secunda que
nō est de essentia materie quantum ma
teria est siue que dat mām esse. ergo de
sine illa rē. Qd autem forma non sit d

essentia materie p3. q2. adueniente alia
7 alia for^a eēt alia 7 alia eētia māe.

Itē qd̄ deus imediate creat imediate p
seruat vl̄ pōt pseruare. s3 mā est termi
nus creatois et fm̄ alios. 7 sic imediate
creat a dō. ut pbabo. ḡ rē. quia ex quo
mā ē aliqd̄ pmiū in entib⁹ nō pōt s̄besse
cālitate alicui⁹ creature. similr cū non
possit pducī nisi p creatiōem 7 nulla
creatura potest creare ut pbatū est in
pma. q. quartū sequit̄ necessario q̄ sol⁹
deus eam creat. sed entitas absoluta
que est a solo deo sine alia aliqua enti
tate absoluta postēriōr potest pseruari
a deo. quia deus sine oī absoluto qd̄ n̄
est de eētia rei 7 est postērius ipsa re
potest rem conseruare. Itē nō est neces
se deum velle aliquid aliud a se absolu
te 7 de necessitate. ḡ si vult necessario
formā esse ad hoc q̄ velit materiam eē
hoc non est simpliciter sed ppter neces
sariam p̄uersionem materie ad formā.
Sed non est talis necessitas absoluta p
uersionis materie ad formam. pbo. q2
si est necessitas absoluta materie ad for
mam ut tu dicis. igitur materia sibi de
terminat aliq̄ formam de necessitate.
probatio consequentiē. quod d̄terminat
sibi aliquod genus determinat sibi ali
quā spēm in genere illo. 7 omne quod
determinat sibi speciem de necessitate
determinat sibi esse in aliquo vno in
diuiduo istius speciei ut omne quod d̄
necessitate est homo est hic homo vel
ille. sed materia non determinat sibi d̄
necessitate hanc formā vel illam ma
nifestum est. ḡ nec totum genus forme.

Confirmat quicqd̄ p̄tinget se h3 ad
qd̄libz cuiuslibz generis absoluti h3 se
cōtinget ad illd̄ gen⁹ absolutū. hoc p3.
s3 mā cōtinget se h3 ad qd̄libz formā. ḡ
7 cōtinget se h3 ad totū genus forme. p
bo est. q̄ si de necessitate absoluta deter
minat sibi genus forme q̄ necessario d̄
terminat sibi vnum solū illius generis.
q2 vnu eētialū vnu 7 singulare est im
possibile dependere eētialit̄ a plurib⁹

eiusdē generis. Si ḡ mā necessario deter
minat sibi totum genus forme. hoc est
q2 necessario determinat sibi aliqd̄ vnu
illius generis. quod falsum est. si igitur
cōtingent se h3 ad totū gen⁹ forme pōt
vture diuina esse sine forma. Et si q̄
ras ubi eēt illa materia sine forma. di
co q̄ sicut angelus qui non ē quantus
est in loco aliquo diffinitive non circū
scriptiue supposito q̄ sit in vniuerso. si
tñ fieret extra vniuersum ubi locus nō
est nō esset in loco diffinitive. sic mā si
fieret in vniuerso sine forma eēt diffini
tue alicubi. si āt fieret extra vniuersū
nūq̄ esset localit̄ uel diffinitive. tamē
esset natura quedam absoluta. Si
queras et. an habeat partes. dico q̄
partes substantiales habet. illas. n. non
habet per quantitatem. Si dicas q̄
est ens in potentia. ḡ si conseruetur sine
forma esse erit sibi accidens. Dico
q̄ falsum est. quia sicut homo essentia
propriam habet ex. ra omnem intellē
tum. sic 7 esse. 7 tunc et haberet illud
esse sicut 7 essentiam. Si etiam di
cas materia sic existens sine forma ha
bet saltem respectum ad deum conser
uantem. igitur habet aliquam formā.

Dico sicut dictum est supra di. pma
illa res est idem realiter cum materia.
nec ē forma addita. quelibet. n. essentia
creata non est aliud q̄ dependentia sui
ad deum.

Ad argumenta p̄ncipa
lia. Ad
p^m q̄to aliq̄ si magi. rē. dico q̄ p̄cedit
d̄ vnitatem idētitatis q̄ aliq̄ viciū vnu. q2
idē realit̄. n̄ d̄ idētitate vnionis aliq̄z
in 3°. sic ex mā 7 for^a sit vnu 3^m. i. ppo^m
si itelligit p^o mō tūc maior p̄positio est
va. si 2° ē falsa. ul̄ sic. si maior itelligat
d̄ vnione idētitatis aliq̄z in se. minor
ē falsa. si āt itelligat maior d̄ vniōe aliq̄
zum in tertio sic maior est falsa: quia il
lo modo in maxime dependentibus
potest eē ordo ad aliquod vnum. 7 i q̄
bus est minima dependentia nō p̄nt ordi

nari ad alio
concedendo
esse in alio
qd̄ sit magi
dependet. Et
q̄ alterius
na est impo
sibile. mater
qui cōter h
ne vnu. ppe
loquitur de
q̄ sibi ē agel⁹
Sed dic
eē superius
rī pōt esse
q̄ non est si
us q̄ nullus
substantes
ra. Uteru
nei substan
est dubium
le p̄uersione
sint p̄uatio
mediata 7
um. 7 si sic
incompossi
me oppositi
ret alia 7 e
retur suscep
set eē sine ei
forme sic su
halique sin
lib. qd̄ n̄ aoi
quos simpli
gere ad nu
posset facer
ho. Sed h
posuit nece
ua q̄ impo
agere sine s
sine secūda
sit habuisti
mā q̄ potu
Ad p
enim alter

nari ad aliqđ vnum. Ad aliud dico concedendo maiorem. qđ non vido qđ esse in alio ente sit inferius qđ eē in se et qđ sit magis imperfectius dependere qđ nō dependet. Et ideo dico qđ oē eē cuiuscūq; alterius generis a substantia. s. accidētis est imperfectius quocūq; qđ est pars sbe. s. materie. Et tunc ad augustinum qui cōiter hīc allegat duo fecisti domine vni ppe te. zc. vt materiam. dico qđ loquitur de ordine entiu in genere sbe et ibi ē agel? ēs sup^m et mā eno infimuz

Sed dices nihil alterius generis pte eē superius āgelo. g. nihil alterius generis pōt esse inferius mā pma. Dico qđ non est simile. Ideo. n. non est superius qđ nullum genus est superius genere substantie: sed alia genera sunt inferiora. Utrum autem possit fieri in genere substantie aliquo inferius. de hoc est dubium. Ad tertium dico qđ nulle priuationes sūt oppositae eodē nisi sint priuationes formarū oppositae immediatarū circa idē d. necessitate sequentiū. et si sic sit. tūc dico qđ priuationes sic si impossibiles. Sic. n. se habent forme oppositae qđ si susceptiuū hz vnā caret alia et eo. als eēt cōtradictō si psequetur susceptiuū de necessitate et tñ posset eē sine eis. Sed circa mān nulle forme sic sunt simpliciter immediate. lz alique sint immediate respēa agētis nā lz. qđ nō agit nisi in quanto. et per consequens simplr et immediate non pōt attribui ad nudā entitā mā. nec etiā deus posset facere materiā sine forma s. Aristoteli. Sed hoc fuit p tanto. quia ipse posuit necessariā connexionem cāz ita qđ impossibile est fm eū pmas cās agere sine scōis. siue cām omnino pma sine secūda causa. Sed si hoc negasset habuisset ponere fm ea qđ posuit d. mā qđ potuisset eā de fecisse sū forma

Ad primam opini
onem alterius dico qđ si accipiat act?

put distinguitur contra potentiam s. que. s. actū et potentiam totuz ens diuiditur sic actus non conuertitur cū forma fm hoc. n. omne qđ est extra causā suam est in actu. et fm hoc etiam priuationes dicuntur eē actu unde cecitas dicitur esse actualiter in oculo carente visu. sic dicitur in. 4. et 7. metha. si āt loqr de actu s. qđ loqr phy. 7. meta. s. fm qđ ē actus receptus et actus et distinguēs. sic distinguitur contra receptiuū. et materia est receptiuum illo modo et non ē actus. Ad auctoritatē boetij. oē eē ē a forma. vey ē ē specificū et pfectū. Ut dō. qđ loqr d. facto et nō possibili fieri p potentia dei. et eē ē formale lz sit cōicatum māe a forma tñ ē cōicatum māe eē ppuz qđ ē idē cū eius entitā nō sibi cōicatum a forma sic nec eius entitā. Ad aliud dico siue idea accipit p obō cognito siue p rōe cognoscēdi falsū ē qđ mā nō heat ideā imo quocūq; mō idea accipiat de co qđ mā ipsa hz ideam. sicut. n. mā est quid creabile distinctum a forma sic est quoddam ideale qđ habet ideam distinctam siue etiam idea ponatur ratio imitandī essentiam diuinā in tali gradu adhuc habet ideam. quia aliū gradum imitandū habet materia essentiam diuinā qđ forma vel aliud quēdā

Ad aliud quod ipsi dicunt qđ deus non habet actionem in eā. dico qđ falsum ē. et si dicant hoc doctores periri nō tñ in hoc sūt pti. imo fm eos habz eā pterminō actōis sue. g. pōt aliqd circa eam agere. et hoc concedūt alij qđ nllū agens nāle pōt attigere entitā mā. de tñ pōt vt illi dicūt in quarto sniarum et hoc nēcio habēt dicere sui sequaces. Ad aliud d. analogia qđ illd recipit tñ i vno reali. et in alijs p attributionem Dico qđ hoc ē falsū. qđ si ita ē in vno exemplo in centū est contrarium. nulla enim maior est analogia qđ sit creatur ad deū in rōe cēndi. et tñ sic ē primo et principaliter conuenit deo qđ tñ reali

1° et 2° sup. de
hensu. 5° et 6°

conuenit creature. simile est de bonitate et sapientia. et h^o gradus sunt in perfectionibus specierum et per attributionem se habent ad aliquam imperfectionem et tamen non est tota perfectio in urina. nec est tota entitas in substantia. ita quod accensio non sit ens nec habeat formalem entitatem quousque per attributionem se habeat ad substantiam. nec etiam exemplum multum valet. quia non est idem conceptus sanitatis qui dicitur de urina et de anima et de dieta. nam non est idem formalis conceptus sanitatis ut equalitas humorum et ut est quid carnis sanitatis. vel significatiui sanitatis. id est in utroque materiali ter includatur formalis conceptus sanitatis et tunc dico quod h^o conceptus sunt formaliter diuersi in illis de quibus dicitur nam carnis sanitatis est formaliter in dieta vel in tali potestate vel herba. significatiui in urina est. et h^o conceptus formaliter diuersi ordinantur ad istum conceptum sanitatis qui est equalitas vel proportio humorum. ut sic formaliter est solum in animali. Ad aliud respondit unus doctor quod materia potest intelligi habere triplex esse. primo esse suum quod debetur sibi secundum quod est aliqua essentia a quacunque alia. aliud esse quod concipitur sibi a forma. tertium esse quod concipitur sibi supernaturaliter a deo. et illud esse communicatum sibi a deo non habet quando est in composito. quia repugnat per se unitati suppositi sed illud haberet si deus faceret ipsam sine forma. Sed hoc est falsum. quia h^o non est aliud dicitur quod materiam sine omni addito non posse esse sine forma. Item sicut accidere postquam panis transiit non communicatur alio esse quod habuit quando fuit actu informans panem. sed id est sibi conservatur sicut probatum fuit in 4°. li. g. similiter in composito non communicaret materiam aliud esse ab illo quod habet dum est sub forma. Et eadem rationes que ibi posite sunt de accensib^o concludunt de materia. Si vero itel igit sic quod materie separate a forma et sine forma concipitur esse a deo non actus aliquis ad negationem ipsi esse concipitur a forma. id est quod

materia sit per existens sine esse sibi communicato a forma. ita quod per se esse sit quedam negatio talis esse concipitur a forma. quia ex isto esse per se non recipit esse a forma. si inquit sic intelligit potest concedi quod materie separate communicatur a deo h^o esse vel per se esse negatiue ut dictum est. Et consequenter etiam posset dici quod tale esse non conuenit sibi in composito. et eadem ratione sicut supra dictum est. quia compositum secundum hoc non esset unum. 03. n. ad unitatem per se compositi materiam recipere formam et subesse forme. non quod materia detur aliqua actualitas noua quando non est sub forma. Posset enim fieri una ratio contra conclusionem principalem sic materia videtur plus dependere a forma quam forma quecumque a materia. sed forme naturales alique non possunt separari a materia. g. nec materia a forma. mi. pro quia si essent separate essent spirituales. et sic intellectuales et per consequens immateriales. sed forma talis esse intellectualem vel formam materialem esse immaterialem videtur includere contradictionem. g. nec materia potest separari a forma. Potest dici vnum quod licet entitas materie sit minus perfecta quam forme non tamen plus est dependens imminus. et ideo potest fieri sine forma et non econuerso. Alio modo potest dici quod forma est magis ens nec tamen est causa constitutiva ens esse male sed est causa concurrens ad esse compositi constituendi. et ideo potest separari a forma sic econuerso. Et ad probandum istam formam esse spirituales. dico quod non 03. quia sicut quod entitas est forma eiusdem nature quando separatur et quando est in subiecto. sic esse iste forme esse in eiusdem natura si separaretur. sicut cum sunt coniuncte. siue cum informant materiam nec essent intellectuales. quia hoc repugnat eis secundum se.

In circa distinctionem
tridecimam quero

simul de lu
vtrū lux gi
spem sensu
gm. ad litem
lucem et aer
gignit subst
substantia.
et reflectitur
passiones
sit species.
sic species c
situm. i. ter
n. sunt spec
species alb
habet effect
gano. i. uil
calore eff
rei. n. e.
secundo de
ciem sensu
ergo n.
Hic
da. prima
men. tertio
De prim
substantia.
sic substant
quo est acci
tia. q. n. v.
phy. antec
forma s. bal
ut aliq imp
ad formam
tunc quecu
eiusdem sp
tunc ista fo
specifica ig
lis a icu
h^o est forme
mentari.
formam ac
generabili
quintu qu
qualitas p

simul de luce et lumine. Et primo quero
vtrum lux gignat lumen tanquam propriam
speciem sensibilem sui. quod non. Augustinus 7° super
genesim ad litteram. anima ministrat corpora per
lucem et aerem. etc. Preterea lumen
gignit substantiam ut patet de igne. quod est
substantia. Preterea lumen frangit
et reflectitur. quod est corpus. quia iste sunt
passiones corporis. Preterea quod non
sit species. quia denominat medium non
sit species coloris. Excludit etiam opposi-
tum. scilicet tenebram. non ita species. simul
non sunt species oppositorum ut simul sunt
species albi et nigri in medio. 3°. quia
habet effectum realem in medio et or-
gano. scilicet visum. corrumpere et gignere
calorem effectus realis non convenit spe-
ciei. etc. Contra lux est de se sensibilis
secundo de anima. quod habet aliquam spe-
ciem sensibilem non aliam a lumine.
ergo etc.

Hic tria sunt vidē

da. prima quid sit lux. secundo quid lu-
men. tertio quid lumen a luce gignatur.

De primo dico quod lux non potest poni
substantia. quia est per se sensibilis non
sit substantia. ergo etc. lux etiam in ali-
quo est accidens. ergo in nullo est substan-
tia. quod non. vere est nulli accidit ex primo
philosophi. antecedens patet. quod si in igne esset lux
forma sensibilis vel esset ultia omnia specifica
vel aliquid imperfectior que esset in potentia
ad formam specificam. non primo modo. quia
tunc quocumque haberent lucem essent
eiusdem speciei. non secundo modo. quod
tunc ista forma esset imperfectior forma
specificam ignis. et ita non esset forma sensi-
bilis alicuius corporis celestis in quo nul-
lus est forma sensibilis imperfectior forma ele-
mentari. Tercio est probabile formam
sensibilem corporis celestis consequi aliquam
formam actiuam. sicut formas sensibiles
generabilium et corruptibilium conse-
quuntur qualitates actie. non est autem alia
qualitas consequens formam sensibilem corporis

celestis quam lux. Confirmatur per
Damianum. c. 8. quere. De secundo dico
quod lumen non est substantia completa hoc
est per se subsistens. quia nec spiritualis
cum sit extensibilis. nec corporalis. quia
tunc duo corpora essent simul. est enim lux
cum toto aere. nec oportet aerem mo-
ueri localiter adueniente lumine. et non
moueri recedente vel non adueniente
lumine. quia tunc in medio illuminato
non esset respiratio aeris. si illud corpus
esset localiter motum propter lumen.
nec etiam lumen est forma substantialis
quia illud cui aduenit manet perfectum
in specie illo recedente. sicut apparet de
aere quandoque illuminato quandoque re-
nebroso nec est materia patet. nec aliquid
pertinens ad genus substantie. nec est vel
simile quod ad aliquod aliud genus perti-
neat preterquam ad genus qualitatis.

Cum autem quidam ad tertiam speciem di-
stinguatur qualitas et que est species si-
ue intentio qualitatis sensibilis notan-
dum quod intentio non dicitur hic illud in
quod intendit sensus. quia hoc modo
ipsum obiectum esset intentio sed intentio
hic dicitur illud per quod tanquam per prin-
cipium formale in obiectum tendit sensus
et sic quicquid est signum est res secundum Augustinum de
doctrina christiana libro nono. et ideo in distinctio-
ne rei et signi res accipit per illa re que non est
signum. hoc illa que est signum sit etiam res
ita in distinctio-
ne rei et intentionis. hoc intentio
sit res. et forte sensibilis res in qua possit
sensus rederi. tamen illa dicitur intentio quod non est tamen
res in qua rederi potest et ratio rederi in altero
cuius est propria similitudo hoc modo dico quod
lumen propria est intentio siue species sensibilis
ipsius lucis. quod probatur. tunc quod si non esset intentio
tunc positum supra sensum prohiberet sensum. quod
quod est tamen sensibile et non ratio sentiendi si ponat
supra sensum impedit sensatorem. quod sensibili
le supra sensum positum non sentit. et ita lumen
supra positum oculo impeditur ipsum videre.
hoc autem est falsum. et per primum supra dicitur sensum et statum
ubi videtur quod necesse est lumen proprium in oculo esse

1° d^o 2° sup^o d^o
h^o d^o 2° sup^o d^o

Di XIII

ad h^o ut recipiat spēs coloris et videat.

Modus ponit iste q^d sicut lux ut visibile est p^{ro}p^{ri}us n^{at}ur^{ae} coloris. ita et spēs eius n^{at}ur^{ae} p^{ro}p^{ri}us spēs coloris. et ita tā in p^{ro}ficiendo mediū ita q^d mediū nō illuminatū nō sit capax ad p^{ro}ciipiendū colores q^d in p^{ro}ficiendo visus ita q^d organū nō illuminatū nō sit visus p^{ro}p^{ri}us. Et q^uam ad 3^m articulū q^d declarat istū 2^m notādū q^d ē dare triplicē radiū. v^z radiū rectū et fractū et reflexū s^{ec}undū ipm Alacen in p^{ro}spectiva sua. rect^{us} radi^{us} ē qui defundit a luminoso in medio eiusdē diaphoneitatis q^uā durat v^{ir}us luminosi. radius reflexus ē q^d occurrēte opaco anteq^u terminet v^{ir}us actiua luminosi diffundit iⁿ p^{ar}te oppositā nō ex electōe. s^{ed} q^u n^{at}ur^{ae} agēs cuius virtus actiua non est totaliter exhausta iⁿ directo agit quātum potest. et quod nō potest iⁿ directū agit iⁿ obliquū. Radius fractus est qui occurrēte medio alterius diaphoneitatis. nō tamen omnino opaco multiplicatur iⁿ illo medio. sed nō secūdum lineam rectam. sed icidit ibi angulus. quādo autem occurrat medium densius frāgitur radius ad perpendicularē. quia ex q^uo est perpendicularis est fortissimus iⁿ agendo. vnde cum frangitur ad agendum iⁿ medium densius requiritur situs propinquior perpendiculari radio. talis est situs radij fracti ad perpendicularē. quando autem occurrat medium rari^{us} frangitur radius a perpendiculari propter oppositam cām. Dico tunc q^d lumen multiplicatum s^{ec}undū istos tres radios immediate gignitur ab ip^sa luce. et ita immediate est species sensibilis ip^si^{us} lucis. de recto p^{ro}p^{ri}us de reflexo probatur. tum quia per illū radiū v^{is} res iⁿ se. nō autem aliqua species impressa speculo reflectēte. tum q^u quere cōclusionem d^{ic}ti que est. Eodē modo etiā p^{ro} radiū fractum videtur ip^sa res multiplicans se et non species aliqua ip^sius rei v^{is}e. et sic ista luminaria p^{ri}maria multiplicatōe

diffusa sunt immediate species lucis gignētis forte ita immediate gignitur ab ea loquendo de immediatōe ad cām non excludendo ordinē effectū ordinatōrū respectu eiusdē cāe. sed p^{re}ter ista est aliud lūmē secūdarium. q^u dicit lūmē accidentale quale est vbi est umbra. In hoc. n. distinguitur umbra iⁿ actu a tenebra. quia tenebra est f^uuatio luminis tam p^{ri}marij q^u scōarij. umbra est p^{ro}uatio luminis p^{ri}marij. Illud autē secūdarium lūmē licet quādoq^{ue} diffū datur per reflectionē. nō tamē a corpore polito quia reflexio a tali corpore ē gignitio radij p^{ri}marij. q^u ē immediata species ip^si^{us} lucis gignētis. nō autē sic istud lūmē scōarium. imo gignit ab ip^so lumine p^{ri}mario. ita q^d si per ip^sosibile reflexio remaneret iⁿ lumine radij ip^{ri}mentis gigneret sperice ul^l emisipice istud lumen secūdarium. nō sic autē gigneretur lūmē reflexum a radio p^{ri}mario qualis est reflexio a corpore polito. est g^o omne lūmē species. sed lūmē p^{ri}marij ē species lucis gignētis. lūmē scōariū species luminis p^{ri}marij. Et ex hoc p^{ro}p^{ri}us ad argumenta que possunt fieri p^{ro}ta istaz p^{ar}te. quia cum lumen videatur non erit spēs visibilis. R^{es} species aliqua intensa non obstante q^u sit intentio et spēs alteri^{us} visibilis. potest tamē iⁿ se esse visibilis. sic dicit comē. sup^{er} de sensu et sensato. c. p^{ro}p^{ri}us. q^u quādo lūmē reflectit ad virides plātas colorant parietes. similis species nō sunt visibiles nisi q^uā terminat ad opacā. ita q^d nō p^{ro}iguat opacū nō p^{ro}it gigneret spēs sui q^u videat. sic spēs coloris dū ē iⁿ medio nō videt. s^{ed} q^uā p^{ro}iguat opaco tunc videri p^ot. sic p^{ro}p^{ri}us de radio trāscun- te p^{ro} vitrum coloratū apparz color iⁿ pariete ubi terminat radi^{us} ille. et videt colorat^{us} simil^{is} sic vitrū. et t^um iⁿ medio nō erit ille radi^{us} colorat^{us} visibilis. nec t^um p^{ro}p^{ri}us h^o negat ille rubor eē spēs q^u appet iⁿ pariete. quia oculus ibi existens cui si sup^{er}poneretur ille rubor videret ruborū v^{is}

trū vel rubor
lumen non
videtur. q^u
de nocte nō
p^{ro}itur iⁿte
pyramide
fens iⁿ ca
p^{ro} opposita
larie non v^{is}
te se ad op
si corp^u p^{ro}u
milit^{er} si n
tum et non
cum sole e
bil v^{is} de
eandē g^o
bent alie sp
tum ad v^{is}
pales spēs
ip^{ri}licantur
darias acci
plicatas et
gatur illas
simpl^{is} sun
colorum g^o
vnde bec
obi visibil
omnis ite
rō videndi
nam lumen
terminatu
et spēs lucis
su et sensato
moto iⁿ te
spēs lucis iⁿ
Ad a
p^{ri}um dicit
p^{ro} corpore
est corpus
quo corpo
cum igne iⁿ
lucem facit
tunc fieret
fideat corp^u
notioz era

erū vel ruborem vitri. et eodem modo lumen non terminatum ad opacum non videtur. quod patet. tū quia radij solares de nocte non apparent quā tū intercedit pūctus inter nos et celum supra conū pyramidis vmbz e terre. tum quia extens in carcere opaco et tenebroso vbi p opposita foramina trāfret radij solaris non videret. ita quod nūq̄ reflectē te se ad opacū non videret illū radiū si corpuscula illa non frangātur. Si militer si mediū illuminatum est ifinitum et non terminatum ad corp⁹ opacū sole existente super orizontem nihil videretur. quia non ēt tūmans. eandem ḡ cōditōnem hz lumē quā habent alie spēs pncipales colorum quantum ad videri et nō videri. et sicut pncipales spēs colorum que. i. radiōse multiplicātur possunt generare alias secundarias accidentales non radiōse multiplicatas et per illas videre. et tū nō negatur illas pmas ēe intentiones p eo quod simplr sunt similitudines illorū primorū colorum gignentia m. ita in pposito. vnde hec est falsa. illud quod est intentio obī vībīlis non est vībīle. s; ista ē va omnis itentō nō tū est vībīl. sed ē ē rō videndi. vnde forma illuminans lumen lumen est et nō lux. quia est corp⁹ terminatum in luna. et tamē est sensibīl et spēs lucis. similiter per Ari. in de sensu et sensato. fulgor emissus ab oculo moto in tenebris vībīlis est. et tū est spēs lucis tū.

Ad argumēta. Ad

pmum dico quod august. accipit ibi lucem p corpore subtili. puta forte p igne quod est corpus subtilius in mixto. vel p aliquo corpore subtili multū cōueniente cum igne in nā. sicut et scriptura dicit lucem factam fuisse prima die. non quod tunc fieret accidens sine subiecto. s; tūc fiebat corpus luminosum cuius forma notior erat lux. et ideo describitur sub

lectum ignotum p terminum notiores. Ad scōz dico quod alterans in fine alterationis generat. non autem illa qualitas qua alterauit. Ad tertiam dico quod ista sunt metaphorice dicta de lumine. sic patet per Auicē. 6. naturalium. nō. n. aliquid idem procedit recte quasi motu locali. et tam quandoq; obliquatur frangendo vel refrangendo. sed quādo virtus actiua non est totaliter exhaurita. i. non tantum cōuit quantū potest causare. tunc vterius si non potest secundum lineam rectam agere secundum quam natura maxime agit. quia illa ē breuissima et efficacissima ad opandum agit secundum aliam lineā istī p pūquiorē et hoc fractam vel reflexam. si nihil potest agere. vterius reagendo in idem passum in quod prius egit causando tamen ibi cum illo prius causato aliquid simpliciter imperfectius. Et si obijctas quod cum perfectiori causa prior non potest esse causatum imperfecti⁹ posteri⁹. et ita cū toto medio illuato radio nō pmarīo p̄t ēē lux nec etiam cum medio illuminato radio recto pōt ēē radius reflexus. Dico quod falsitas cōclusionis apparet ad sensū. p. n. si radi⁹ sol incidat in aquā et reflectat in aliquē locū tenebrosū. vbi nō ē radi⁹ rectus sensus dicit reflexionē fieri vsq; in locum illū tenebrosū. nō autē illic fieri nisi prius esset radius reflexus in medio illuminato radio recto. eodem modo dicit sensus lumen secundariū siue specie luminis pmarīi diffundi a lumine primario cōtiguato alicui corpore opaco vsq; ad oculū. alioq̄ nō videret illud lumē primariū. et tū p totū illō mediū ē lumē primariū. Tunc ḡ illa ppositio ē negāda vbi est forma pfectior ibi nō pōt multiplicari aliq̄ ipfectior siue species q̄ sit forma ipfectior. Ad alia q̄ sunt cōtra spēm siue intentionem dico ad p mū quod oē accides forte possz denominare sbz suū in quo est si ēt denominans

1° d^o 2° Sup^o 3°
h^oent^o 5° 6°

vel nomen impositum quod significaret denominationem convenienter forte respectu talis subiecti. Hoc modo non est denominatum impositum a speciebus colorum. quia denominata imposita a coloribus denominant subiectum habens colores sibi esse reale. si autem esset denominatum impositum quod denominaret subiectum habere formam sibi esse intentionale non secundum esse reale bene posset medium denotari a tali nomine albi. et tale est impositum a lumine. et forte magis hic quam in coloribus propter maiorem perfectionem et cuncta huius intentionis quam aliarum intentionum visibilibus. Quod additur 2° de opposito dico quod lumen unum non excludit aliud lumen alterius rationis. si cut lumen solis non excludit lumen lune in eadem parte medij vel alterius stelle. sicut nec spiritus nigrus excludit spiritum albi: vel 2° in eadem parte medij. sed sic lumen quodcumque excludit a medio tenebram que est eius privatio non per se vel desperatum. ita species cuiuscumque coloris excludit privationem illius coloris in medio. Ad 3um concedo quod res est et effectum realem habere potest. non tamen ita res quod possit non esse intentio. quia cum ratione sua stat quod ipsa per se sit ratio tendendi in obiectum et hoc sufficit ad rationem intentionis. Quia autem totus radius gignatur immediate ab ipsa luce. et non per radij a parte probatur. quia si ponatur quod lumen in aliqua parte medij gignatur lumen ex se quilibet punctus lucis multiplicat se sperice. quia omne actiuum naturale agit in medium circumstantes sperice si sit ex omni parte eque dispositum et si habeat opacum obstans ex una parte sui saltem multiplicat se emisperice. ergo eodem modo si lumen esset gigneret respectu alterius luminis ex quo non haberet opacum impediens ex aliqua parte sui sperice se multiplicat. et ita sicut lumen principale gignit aliud lumen vltimum

secundarium indirectum. ita gigneretur ex omni parte radij distantis. quod est contra sensum. Preterea aliquod luminare potest agere in distantia localiter. quod si non posset agere nisi ubi est localiter tamen posset illuminare aliquod indivisibile. quod si presens est in ratione agentis alii cuius distantia localiter. ergo et pari ratione toti medio visus ad tantam distantiam ad quam sufficit virtus eius. et si presens est illi toti et potest in toto causare lumen. ergo causat. quia ipsum lumen genitum ab ipso dato quod posset causare aliud lumen. tamen luminare presens est maioris virtutis quam lumen genitum. et ita prevenit ipsum lumen in agendo in partem remotam.

In circa distincti

onem 4^{am}. quero primo utrum corpus celeste sit essentia simplex. Respondeo alia videtur responsio danda secundum theologos. alia secundum philosophos. secundum intentionem philosophi cum omnis potentia passiva materia sit potentia contradictionis ex 9°. metha. et ibidem cum quodcumque eternum sit necessarium. et ita nullo modo potentia contradictionis et celum secundum ipsum sit sempiternum. sequitur secundum ipsum quod nihil sit in ipso quod sit in potentia contradictionis vel corruptionis. et per consequens nec habens materiam. quia si haberet materiam esset formaliter corruptibile. sicut ignis: dato. n. quod non esset aliquod agens extra quod posset ipsum corrumpere. quod non haberet per se hoc non tolleretur quin intra haberet principium corruptionis. scilicet materia qua res potest esse et non esse sicut ignis. et in hoc videtur ille Averro. in tractatu de substantiis orbis melius habere intentionem philosophi quam alij ponentes in celo materiam. Ad ostendendum tamen incorruptibilitatem celi ex se que hic supponit oportet procedere secundum viam Aristotelis. primo ce. et mun. et in hoc ostendere quod non sit alicuius nature clarum

qua incorruptur
tur carentia
pribilis possi
riam possibil
ita quod habitu
saria. 3° tri ex
est ex parte n
re non est limi
alicuius acci
tas est ex parte
si dicat mater
tionis cum m
rum formari
est ex se tran
aliam. 4° d
Et primo qu
materie primi
nis. consequen
batio falsitac
fines primi n
terius et alter
due materie p
tionis. 5° d
re unde sit it
materia et in
te saltem ista
hanc forman
me. ita quod ista
hanc forman
me. ita quod ista
ela contradictionis
potentia form
per se ratio c
in potentia n
dys: sed in qu
tionem forme
ponit materi
tatem ad mu
tentialitas m
Si dicatur
potentia p
plet totum suu
forma pplet
pectu alteriu
liti pnation
eat actum q

qua incorruptibilitate ostensa ostende-
tur carentia materie. nisi forma incor-
ruptibilis posset necessario actuare mate-
riam possibilem de se carere illa forma
ita q̄ habitudo non est vtriusq̄ neces-
saria. s; tñ ex parte forme e^o quātum
est ex parte materie esset contingens: q̄
re nō est simile de necessaria inherētia
alicuius accidentis subiecto vbi neces-
sitas ē ex parte vtriusq̄ extremi. Qd
si dicat materiaz illa nō esse eiusde^r ra-
tionis cum materijs receptiuis diuersa-
rum formarum. t̄ iō non posse q̄tum
est ex se transmutari ab vna forma ad
altiam. Hoc videtur inconueniens:
Et primo quia tunc essent due
materie prime alterius t̄ alterius ratio-
nis. cōsequens est falsum. ergo t̄ aīo. p
batio falsitatis cōsequentiis non s; duo.
fines primi nec duo efficientes primi al-
terius t̄ alterius rōnis. ergo nec similit̄
due materie prime alterius t̄ alteri^r ra-
tionis. Itē videtur difficile assigna-
re vnde sit ista alteritas ratiōis in hac
materia t̄ in illa. t̄ data hac alterita-
te saltem ista materia est in potentia ad
hanc formam. t̄ ad puationē hui^r for-
me. ita q̄ ista mā de se est i potentia ad
hanc formam. t̄ ad puationē hui^r for-
me. ita q̄ ista materia de se est in poten-
tia p̄dictionis. s; non ponatur: i qua
potentia forme est. nunc aut̄ nō est mā
per se ratio corruptibilitatis inq̄trum ē
in potentia ad formā aliam ab ea quā
h;: sed inq̄trum est in potentia ad pua-
tionē forme quā h;. Sīl^r phus non
ponit materiam nisi ppter potentiali-
tatem ad mutatōnem. in celo non ē po-
tentialitas mutatōis nisi ad vbi.

Si dicatur q̄ materia in celo nō est i
potentia p̄dictionis. q̄ forma ei^r cō-
plet totū suū appetitū. Contra. nlla
forma pplet totū appetitū māe sue res-
pectu alterius forme nisi det actū oppo-
sitū puationi illi^r forme. forma celi nō
dat actum oppo^m puationi cuiuscūq̄

forme alterius a se. puta forme ignis. q̄
p̄uatio forme ignis ibi manet. p̄bato
mī. nulla forma dat actum oppositum
puationi cuiuscūq̄ forme nisi in se p̄tē-
neat omnes formas salte^r virtualiter. s;
forma celi non sic p̄tinet omnes formas
q̄ non aīam intellectiua. Ex hoc se-
quitur ulterius q̄ scōm phos celum nō
posset esse animatū formaliter. q̄ tunc
vel celum erit essential^r aīa tñ. t̄ hoc i
tellectiua. q̄ ip̄i non posuerūt ibi aīam
nisi intellectiuam. t̄ ita solus inte^r erit
q̄tus. qd non est intelligibile. q̄ celum
vt p̄z est q̄tum formaliter. vt p̄ter anī-
ma que ē de essentia celi erit aliqd aliō
per se p̄fectibile per aīam. t̄ ita erit ibi
potentia passiua. t̄ potentia p̄dictionis.
t̄ ita celum non erit sempiternū ex
necessarium. vnde siue phs siue p̄men.
ponat celum aīatum formalit̄ aīa q̄ sit
per se de essentia celi videt̄ itatum rece-
dere a prima positione p̄habita.

Quicquid sit de Auer. nō dicam^r Aul.
recessisse a positione prima. nec verba
eius cogūt hoc sibi imponere. quia vbi
cūq̄ vocat aīam celi exponatur q̄tus
ad p̄ditionem qua aīa est motrix. nō q̄
est forma. t̄ illa anima est intelligentia
pp̄ia motiua huius orbis p̄iuncta hu-
ic vt motrix. pp̄ia. talis nō est nisi vni-
ca vniū. Ita p̄baretur ab Aulic. q̄ pla-
ne distinguit int̄ primam inte^m p̄duc-
tam t̄ aīam primi orbis. s; nulla est ne-
cessitas tāte plalitatis. Pro hoc ē phs
.8. phy. qui motum ex se distinguit in
duo. quorum unū est motum tñ t̄ reli-
quum mouens tñ illud distinguibile ē
ppo^m ex duobus vnitis. s. mouete t̄ mo-
bili. t̄ hoc vere mouet t̄ illud vere mo-
uetur. s; in nobis anima non mouet s;
est ratio mouendi tñ. iō mouetur p ac-
cidens. quia est forma moti. ibi aut̄ mo-
uens nec per acc̄s mouetur.

Secūdam theolo

gos ponenda est materia ibi. quia illud

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

chaos quod ponit ab eis attigisse vsqz ad celum empiricum erat materia oīuz coꝝpozalium ꝑtetoꝝuz a celo empirico. 7 ēt ponetur materia fm se 7 ꝑtuz ē ex te eiusdem rōnis in quocūqz. 7 ita hñt ipsi discordare a ꝑho in hac ꝑpositiōe celum ē necessarium 7 icorruptibile: ꝑtum. n. est ex nā sua esset simplr corꝑꝑibile. qz sibi iesser illa potentia ad cōtrariū. qz tamē forma celi non hz ꝑtrarium potens vincere istā formā. iō nō potest corꝑꝑi ab agēte nāli a quo recipit istā formā vel ēt corꝑꝑi i ignē vel aquam. Sztunc videt qz saltem celū posset corꝑꝑere 7 ꝑuere ignē i celum. qz virtus actiua celi excedit formā ignis 7 est a forma celi. ē etiā capax forme celi. g. potest trāsmutari ad cē tale ab agente tali. Forte celum nō potest alterare elm ad qualitates ꝑuenientes tali corꝑꝑi celesti. 7 tamē forma illa i tm̄ dominat illi materie vt non possit ab aliquo alterari recipiendo ꝑegrinas īꝑressiones. 7 ꝑ ꝑsequens nec corꝑꝑi. Quāntū ad aiatiōē videt ēē dubium. qz Aug. in Ench. c. 42. vel. 43. loquit dubitatie. nec illud certūz hēo. vtrū ad cluitatē supernāz ꝑtineat sol 7 lūa. 7 aiata sidera quīs nōnulla corꝑꝑa lucentia nō tamē intelligētia videant. Sīr 2° sup Gen. 7 ꝑmo retractatio nū. c. 18. quere vbi fac mētiōem de eo qd dicitur. c. 5. videt dicere celum hēe aiām. quod. c. 10. dicit nō retractat tāꝑ salūz vbi dīc aiāl esse mundū istūz nec auctoritate nec ratōne indagare potui. nō tamen ꝑpter hoc negat. vñ videtur manifeste qz in nullo libro scripto añ lībz retractatiōnū asseruit qd in libro retractatiōnū retractet. g. illa auctas q adducitur de lī. Augu. de agnitiōe vē vite nīhil valet. qui aut dīc celos ēē ratiōales ipī merito sūt irrōales. ostendit etiā illum librum non esse Augu. vel qz illū fecerit post librum retractatiōnūz. qz nūqz videt Augu. asseruisse qd in lī. re

tractatiōnū est negatum. Sed alius grecus. s. Dam. asseruit celos non ēē aiātos. ratō ad hoc ponitur. qz illa aiā frustra vniret tali corꝑꝑo. exqz non hz sensum. nec ꝑ ꝑsequens aliquā ꝑfectiōē ex corꝑꝑo acquirit. Sed illud non videt ꝑꝑꝑue dictum vt potētia vniatur materie vt ꝑfectiōē accipiat a materia sed magis vt ꝑfectiōē cōicet māe. i. mo ꝑncipalīus vt ex eis totū compositū sit ꝑfectūz. Rūdeo. forma vniata māe ab ea recipit aliquā ꝑfectiōēz alioqui aiā beata frustra vniretur corꝑꝑo. ex quo ex corꝑꝑo non acquireret ꝑfectiōē. Breuiter si celi non sūt aiāti hoc est creditum 7 nō rōne cōclusūz. qz nulla est conditiō i corꝑꝑo illo ita ꝑfecto manifeste apparēs repugnare aiatiōi corꝑꝑi. hoc de isto.

Ecūdo quero

de motu celoꝝ vtrū aliqd sit celū mobile aliud a celo stellato. qz nō. Sen. io. dicit de stellis qz posuit eas de in firmamēto celi. g. oēs stelle sūt i vno firmamēto. Sīr ꝑ rōem. ꝑtinuūz est cuius motus est vnus fm ꝑhm. 5. metha. motus aut cuiuscūqz celi inferioris vnus est in celo superiori. qz quodcūqz celū inferiori si ponat mouet motu diurno: 7 ēt alijs motibus ꝑꝑꝑis celi superiori si ponatur aliq. g. quodlibz inferiori si ponatur est cōtinuum cum toto celo superiori. Itē totūz celum ꝑter stellam a se: 7 fm se est vniforme g. ꝑpter tꝑm nō esset ponere aliquem modū. quia idē facit vna pars ꝑns qd alia. nō est g. necessarius mor' nisi mor' stelle: sed motus stellarum ꝑꝑꝑi videntur posse saluari i vno celo. sicut 7 mlti motus ꝑꝑꝑi possunt saluari in aqua vel aere. g. 7c. Oppositum stelle diuersimode mouētur. ergo habēt diuersos celos. qz si stelle mouerētur ꝑꝑꝑio motu suo siue motu orbis. 7 ita vñ ēēt in celo vacuūz vel scisso orbis. vñ duo

coꝝpora sim
Ad ni
loꝝ ꝑꝑꝑio
oēs astrolog
de illo in qu
Quāntū ad
Stella hz ꝑꝑꝑ
motu alio q
si. n. ipsa ꝑꝑ
relinqueret a
ꝑrem mouen
ret. 7 ita esse
bi succederet
retractibile 7
di. 7 ꝑcedent
ꝑꝑꝑuari vel
quitur qz stel
alio corꝑꝑo
Aristo. 2° de
let virtutem ꝑ
suo sequitur
inter se eque
celo. nam dīc
ꝑꝑꝑibus non ꝑ
tūz stelle. 13
est dīctet dīst
lum huius o
illius. 7 ita a
illius. mouet
ter: ita qz nō
illis fixis. qu
āter se eque
tum 7 figur
ctu oīum ill
re nisi vnū
se semp equ
li dīstantia
que dīcunt
cōsideratiō
bile est enīz
cari ꝑ vnū
armularum
almag. dī 5
radius vīlū

corpora simul.

Ad videndū de nūe' ro ce
loꝝ pꝛimo ostendēdum est illud i quo
oēs astrologi pꝛcordant. 2º videndū ē
de illo in quo alij ab alijs discordant.

Quātū ad pꝛm hoc supponēdū qꝫ nlla
stella hꝫ pꝛm motū locale. i. qꝫ mouet
motu alio qꝫ motu orbis in quo locat
si. n. ipsa partem illam orbis in qua est
relinqueret aliquādo. 7 ad aliquā alia
ptem moueretur. vel sibi nihil succede
ret. 7 ita esse vacuū vꝫ aliquid aliud si
bi succederet: 7 ita corpus celeste esset ra
refactibile 7 cōdensabile. vel posset scin
di. 7 recedente corpore scindente rursū
pꝛnuari vel si nullūz istoz pꝛcedatur se
quitur qꝫ stella mota temp sit simul cū
alio corpore mouente. hec est intentio
Aristo. 2º de ce. 7 mū. Si natura dedis
set vꝫtem pꝛgressiua 72. Hoc suppo
sito sequitur qꝫ quecunqꝫ stelle nō sunt
inter se eque distātes non sunt in eodez
celo. nam distātia alia 7 alia diuersis
tpibus non potest esse per pꝛprium mo
tūz stelle. sꝫ tꝛi pꝫ motum celi in qꝫ ipsa ē
qꝫ distet disformiter stella a stella. 8. ce
lum huius disformiter mouetur a celo
illius. 7 ita aliud est celum est huius et
illius. mouent autem. 7 stelle disformi
ter: ita qꝫ nō semper eque distāt a stell
illis fixis. que ideo dicunt fixę. qꝫ semp
iter se eque sunt distātes: 7 eundem li
tum 7 figuram seruantes. 7 ideo respe
ctu oꝫm illarum fixaz non opꝫ pone
re nisi vnum celum. nec ille septem iter
se semp eque distāt. Ista duo de ineq
li distātia planetarum iter se 7 ad als
que dicuntur fixę supponantur scōm
cōsiderationem astronomozum. possi
bile est eniz de locis planetarum certifi
cari per instrumenta. de quozū vno. s.
armularum tractat Ptholomeus in
almag. di 5. c. 2º. Et si obijciatur qꝫ
radius visualis frangitur pꝫpter diuer

sitatē medioꝝum. 7 ideo non certifi
catur de vero loco stelle saltem certifi
cabit de loco visibili stelle. 7 si stelle se
cū dū locum visibiles eozum equaliter
distāt. ergo 7 pꝫm locum verum. qꝫ lo
ca visibilia nunc 7 tunc pꝫportionabili
ter se habent ad loca eozum vera nunc
7 tunc. aut saltem non ita ipꝫportioā
biliter vt posset esse tanta distātia lo
coꝝum visibilium sine aliqua distātia
locoꝝum verorum. 7 ista distātia suffi
cit ad pꝫpositum. Ad minus ergo pꝫ
ter celum quod ponitur oꝫm stellarū
fixarū que semper vniformiter distāt
ponuntur. 7. celi. pꝫprij. 7. planetarum
que disformiter mouentur 7 ab istis 7
inter se sunt. ergo. 8. celi. Alterius ē
cōmuniter conceditur nouum celū su
perius celo stellato. quia vnus corpis
celestis tantum est vnus motus pꝫprij
us. motus autem diurnus non est mo
tus pꝫprijus celi stellarū. cum illud celūz
moueat alio motu: sicut probatur ē
ex consideratōibus. nec enī quēcūqꝫ
stella fixa semper eque distāt a polis i
mobilibus. nec etiam semper in tempo
ribus equalibus eque distāt a capitibꝫ
arietis 7 libze. ergo iste motus diurnus
est pꝫprijus alicuius alterius corpis. 7
nō nisi superioris. quia hoc motu mo
uetur celum octauum. non autem mo
uetur aliquod celum motu pꝫprijio al
terius nisi illud alterum sit superius.
Erit ergo aliquod mobile quod vnifor
miter mouetur motu diurno superius ce
lo stellato. hoc dicit Auic. 9º. metha. 7
Ptholomeus i almag. quere.

De secundo i quo

non concordant omnes tractantes de
ista materia dubiū est an sufficiat vnū
celum vniciqꝫ planete. 7 sic sufficiat
tantum ponere nouem celos. triplex
quippe in motibus planetarum ap
paret differentia. vna in latitudine.

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

qz nō semper planeta eque distat a po-
lis immobilibus. alia iest lōgitudine.
quia diuersi non equaliter percurrunt
zodiacū 3° in eleuatione 7 depressione
qz idem planeta quādoq; plus appro-
pinquat ad centz terre. qñq; plus di-
stat sicut pbat Ptholome^o in almag.
qz circulus cuius diameter visualis in
longitudine longiore in longitudie bre-
uiore est tanta. apparet etiā de marte
q qñ est in auge apparet notabiliter
pue qñtatis respectu illius quam h3
qñ est in opposito augis. pbat etia3
de luna. qz ipa 7 sole existentibus eque
prope caudā 7 caput draconis nō sem-
per eclypf eque durat. sed qñq; diuti^o
qñq; minus. hoc est ipossibile nisi qz
luna qñq; plus qñq; minus in vmbra
terre intrat. ita q vbi transit diameter
lune diutius moratur vmbra p eo q
est diamiter vmbre lōgior q alibi iux-
ta conū. si etiam vniuersaliter negaret
ista eleuatō 7 depressio solis 7 lune. nec
ex parte vnius nec ex parte alterius pos-
set assignari diuersa quātitas vmbre se-
per. n. vmbra eq i aliu porrigeret. 7 ibi
eēt equalis quātitas 7 semper luna qñ
equalit eēt ppe conū eq eēt iuxta 7 pro-
pe vmbra. Ex his 7 alijs cōsideratōib^o
ptholomei supponatur eleuatō 7 dep^o
sio. Primas duas differentias. s. lō-
gitudinis 7 latitudinis possz quis forte
saluare attribuēdo planete vnum celū
p exitū poloz illius celi. quomodo ni-
sus est Alpetragius saluare in libello
suo de qualitate motuum celestium
qui ponens polos celi stellati exire po-
los noni celi. 7 per consequēs circa illos
polos immobiles describere puos cir-
culos ponit celum octauuz super suos
polos. sed non cōtrario motu moueri
motui celi noni. sed ad eandem ptem
7 q polus octauī celi minus efficaciter
recipit influentiā q ipsum celū nonum
7 ideo ipse polus non cōplet circulum
dum punctus aliquis in ce^o 9° cōplz cir-

culū. 7 q polus inferioris celi deficit a
completionē circuli vocat intercisiōne
primam quā f3 eū supplet mot^o celi in
ferioris super illum polum. 7 in celo oc-
tauo perfecte supplet qñtum 7 ad longi-
tudinem. sed quātū ad latitudinē neces-
sario est differentia. nam polus exit po-
lum. nam motus factus super poluz ce-
li inferioris licet compleat m toum celi
illius circa polum supiozem. quātum
ad longitudinem tamē non pōt eē ver^o
circulus altius stelle more in celo ipe-
riore. sed spera quia non redit ad eūdē
punctuz a quo incepit motus. Ita vni-
uersaliter p diuersitatē poloz quozun-
dā celoz ab alijs 7 per intercisiōnez p-
mam 7 suppletionem eius. 7 spāliter i
quibusdam stellis p hoc q nō situant^o
in medio sui celi nititur dare fundamē-
ta ad saluandum differentias longitu-
dinis 7 latitudinis in motibus planeta-
rum 7 hoc nō ponēdo aliqd celū infe-
rius moueri cōtra motū celi supiozis.
qz talis. sed ponendo celum supius mo-
ueri ad eandem ptem ad quā inferius
sed tñ minus efficacit. qz nale est q v^o
recepta in aliqb^o adinuicem ordinatis
efficaci^o recipiat in primioribus. Ista
traditio satī videtur cōsonare cū pnci-
pijs nālibus si possēt p eā saluari ōnta
apparētia fm longitudinē 7 latitudinē
forte enim p eam possēt saluari statio-
nes 7 retrogradationes. 7 pcessiones
planetaz sicut 7 ipe nititur saluare i q
busdā polis in li. suo. Sed tertiam
differentiam v3 eleuatōnes 7 depressi-
ōnis ipossibile est saluare ponendo
ōes celos eē cōcentricos. qz tunc si pla-
neta non exit celum suum. sed tantuz
prē sui celi 7 illa ps celi sui qlitercūq;
moueat sp eq distat a cētro p eo q to^o
istō celū circularitē rotatū ē cōcētricum
īdo vbiq; stella fuerit sp. eque eleua-
bitur 7 eque deprimetur p respectū ad
sui celū. 7 l3 nō eēt necessariū ppi ou-
as primas orias ponere concentricos.

replicados fm
nomos. rament
tiam est necess
ad ppositum
ficere ad motu
Accipiat q ex
ponat cōcentri
sit cōcentricū
ni. succedit q
suo si aux iit
qz vno corpor
bat oppositū
a cētro terre q
cōcauaz celi su
q non pot vita
one vel similit
attribuendo c
celos circunda
extremi valet
supficies ultim
cōuerā 7 infer
due supficies
uam 7 inferiu
do. 7 inter illa
obis qui dic
dem terre. cōc
superficieb^o de
uolueres ad q
sequit vacuū
est cōtra prē n
sūt qualiterq;
duos reuoluc
ex motū et
qz supficies si
supficies^o ini
ita stella fixa
erit in auge q
qua est ipa oī
ti inferiori reu
spisse pti supe
marie distabi
la in opposit
bis differentia
nitur tenuissi
na. 7 suppone
reuolucis. qz

7 epiciclos fm p tolemeu 7 alios astro
nomos. tamen propter tertiam differē
tiam est necessariū. Et hoc supponendo
ad ppositum cōcludit nulli planete suf
ficere ad motum suum vnūcūq; celum.
Accipiat g̃ exēpli gratia celū saturni si
ponat cōcentricū mūdo dū celū octauū
sit cōcentricū mūdo moueat celū satūr
ni. succedit g̃ aux istius celi augis oppo
sito si aux istū nō intrauit celū stellatū.
qz duo corpora eēnt simul. sz tñ attinge
bat oppositū augis. aut minus ē distās
a cētro terre q̃ aux non attiget sup̃ficie
cōcauaz celi stellati. 7 ita erit ibi vacuū
g̃ non pōt vitari inconueniens de incisi
one vel similitate corporū vel vacuo nisi
attribuendo cuiq; planete ad min⁹ tres
celos circundantes terram quorū duo
extremi valet sup̃ior 7 inferior habeāt
sup̃ficies ultimas pcentricas. 7 v3 sup̃
cōuexā 7 inferius pcauā. hēant aut ille
due sup̃ficies alias duas. v3 sup̃ius pca
uam 7 inferius cōuexā pcentricas mū
do. 7 inter illas duas sup̃ficies sit terū
orbis qui dicat deferens. cēcentricus q̃
dem terre. cōcentricus autē illis duab⁹
sup̃ficieb⁹ deferētib⁹ ita q̃ illi duo re
uolūtes ad quācūq; ptē moueant nō
sequit vacuū. semp n. spissior ps vni⁹
est cōtra ptē min⁹ spissiaz alteri. 7. 25°.
sitr qualrcūq; moueat deferēs int istos
duos reuoluentes sup̃iorē 7 inferiorē
ex motiōe ei⁹ n̄ seqt vacuū nec scissio.
qz sup̃ficies sunt ambe cōcentrice illis
sup̃ficieb⁹ int quas ptinet 7 mouetur. 7
ita stella fixa pte vna illi⁹ deferētis qñz
erit in auge quando. s. illa ps deferēt i
qua est ipa directe supponit spissiori p
ti inferiori reuolūtis. 7 supponit minus
spisse pti sup̃ioris reuolūtis. qz tūc
maxie distabit a cētro terre. erit aut stel
la in opposito augis quādo illa ps or
bis deferētis 7 ubi ipa fixa est suppo
nitur tenuissime pti inferioris reuolū
tis. 7 supponet spississime pti sup̃ioris
reuolūtis. quia tūc minime distabit a cē

tro terre. Istius imaginatio pz exp̃ssius
in figura. Ulterius cum mercurius
hēat deferens cui⁹ cētrū mouet 7 n̄ circa
terrā. sicut cētrū lune sed ex vna parte
describendo circulū p uuz. sicut pz in al
magestis sequit qz orbis deferētis non
sit concentric⁹ reuolūtib⁹. sup̃mo. s. 7
infimo. 7 iō necesse est ad minus ibi po
nere quinq; orbes quatuor reuolūtes
7 quintum deferentem. Preter istos
autem necesse est ponere epiciclos qui
non sunt orbes circundantes terram.
sed parui orbes situati in determinata
parte orbium circundantium terram.
7 hoc quia maior est eleuatiō stelle quā
dogz q̃ alias. q̃ eleuatiō non posset eē
ex solo deferente. processio ei⁹. 7 statio
7 retrogradatio facilius saluantur per
epiciclum. sed quicquid sit de epiciclis
saltem celi mobiles circundantes terrā
erunt. 25. s. 33. planetarū. 7 preter hos
celum octauum 7 celum nonū. Ad
argumentum ad primum dico qz scrip
tura accipit firmamentum pro toto ce
lo inter empirreum 7 elementa. Ad
secundum dico qz illa conformitas mo
tuum non concludit continuitatem.
Ad tertium dico qz non potest celum
cedere stelle mote sicut potest aqua vel
aer corpori imposito moto per ipsa. qz
corpus naturaliter incorruptibile est
naturaliter indissolubile. si sit incorrup
tibile tam secundum partes q̃ secundū
totum quale ponit esse celum. 7 ita nō
potest esse motus alicuius in celo non
moto p aliquo agēs naturale

Intra tertium

s. v3 stelle agāt i hec inferi
ora arguitur qz non secundū p̃h3 7°.
phy. oportet mouens 7 motum esse si
mul vel imediate vel mediante medio.
sed stelle 7 hec inferiora non sunt siml
pz qz mltū distant nec possunt esse qñū
ad agēs mediāte medio. qz illō mediū
esset aliquis orbis uel aliqui orbes. h̃

aut orbes non recipiunt impressiones tales quibus. scilicet hec inferiora alterantur et generantur et corrumpuntur. 8. Preterea si stelle agerent in hec inferiora cum ipse de terminante agat et non pertingeret in istis inferioribus quantum ad motum et alterationem siue quantum ad generationem et corruptionem ipsorum non esset aliqua continua gentia nec contingeret ibi aliquid eveniret. Preterea si agerent in hec inferiora hoc esset per aliquem motum localem vel per aliquam formam permanentem. non primo modo: quia motus localis non est qualitas activa nec principium agendi cum tamen sit ubi fluens. et sic non videtur dicere formam absolutam substantialem nec accidentalem. nec esse per formam permanentem substantialem vel accidentalem. quia tunc stare motu. scilicet si starent possent agere. et per prius stare celo et cessante motu possent esse alterationes. et huiusmodi mutationes et motus in istis inferioribus. quod est contra Aristoteli. qui vult quod primo motu cessante impossibile est esse aliquem alium inferiorum.

Contra. Secundo primo dicitur de stellis quod posite sunt in firmamento ut sint in signa et tempora. et non solum aeris et terre ut exponit magister. Preterea 2. philosophus. dicit Aristoteles. homo generat homines et sol. Et 2. de generatione. dicit quod motus solis in circulo obliquo est causa perpetue generationis et corruptionis in istis inferioribus.

Preterea ratione sic. si stelle non haberent aliquam actionem in hec inferiora frustra poneret varius motus in orbibus nam orbis in se uniformis est. et motus orbis uniformis. et ideo omnis varietatem effectuum reduci in varietate nature stellarum.

Dico ad. questio

nem quod stelle habent actionem in hec inferiora in elementa. in mixta inanimata et animata irrationalia. In elementa habent actionem dupliciter. et quo ad alterationem et quo ad generationem. Accedente. nam. sole et alijs stellis calidis ad partem aliquam regionis

elementa superiora. scilicet ignis et aer augentur et inferiora scilicet terra et aqua minuitur et perturbantur in superiora. et econverso recedente sole et accedentibus stellis effectus frigidus ut saturnus et mercurius accidit generatio eorum aque et terre. Et si dicat quod tunc spera aque erit aliquam minor aliquam maior. et etiam videtur esse vacuum si non tamen augmentatur unum elementum quantum aliud minuitur. Dico quod sicut accedente planeta. puta sole a partibus unius regionis generatur ibi per effectum accessus plus de igne et minuitur de aqua ita per eius recessum ab alia regione generatur plus proportionabiliter de eis frigidus et minuitur de calidis. et sic generatur ibi equalitas quo ad totum. Preterea 2. stelle habent actionem quo ad loci mutationem. superiorum. nam pars aeris fertur circulariter ad motum celli. quod patet quia impressiones ignite ut comete et huiusmodi que in illis locis generantur videmus transferri circulariter. et multo magis spera ignis que est propinquior celo movetur motu circulari ad motum corporis celestis. Preterea corpora celestia non solum causant motum in istis elementis sibi propinquis. sed in remotioribus ut in aqua. Nam luna causa motus in mari qui vocatur fluxus et refluxus: et ex hoc supponunt astrologi per experimentum quod luna habet dominium super humida: sicut sol super sicca. Super quancumque. nam. regione eleuatur luna aqua maris ascendit directe tanquam visus camera suam. ita quod aqua maris in illo loco qui directe supponit centro lune est altior quam in quocumque alio loco. Iste autem locus habet per lineam ductam a centro. illa. nam. linea necessario transibit per locum illum qui est eminentior in aqua. et vocatur tumor aqua. Quomodo autem ista eleuatio fiat effectus a luna diversimode dicitur. Uno modo ponitur quod luna habet virtutem quadam sibi naturaliter ad attrahendum ad se aquas maris. sic magis trahit ferrum. Alio modo dicitur quod hoc fit propter diversitatem angulorum

quos faciunt principio ortus stentis. ponitur in olla super to a cibo facit nihil ad prius. masar. 2. li. m. nomia. sed fecit virgines. f. q. d. cito lune vbi le rumor circum quanto luna circum firmamentum ab ortu eius patet plus 24. horas peruntur. 3. gradus una reuolutio sit luna de sp. est ad orientem. si. sed eleuatio facit vnam na percurrat minus duobus in tondem horis regulariter. et fluxus in mari. uis. r. est quod nit ex isto tan cuius regionis cito motu lune me. cent in o. ucos huiusmodi tatis aque et raneas. Recedente vel situ re. prius in loco orientior quam in raneas iam per ibidem humilitas ad loca illi militat ex anu. et hec est pus maris. Et magnum quod orientem dicit

quos faciunt radij lune super aquas in principio ortus lune et in medio celi extensis. ponitur exemplum de pulmēto in olla super ignem. et de vapore resolutio a cibo faciente aliam dormire: de hoc nihil ad pns. Prima op. fuit Albumasar. 2. li. maioris introductorij i astro nomia. sed sequēdo viam illam q̄ cōis ē vtriusq. s. q̄ tumor ille semp est indurctio lune vbiq̄ sit luna sequitur q̄ ille tumor circuit totā terrā in tāto tēpe quāto luna circuit suum orbem p̄ motum firmamenti. s. 25. fere horis. q̄ lūa ab ortu eius vsq̄ ad eius iteratum ortū p̄sumit plus tēpis q̄ sit dies nālis habēs 24. horas per spaciū tēporis in q̄ oriuntur. 3. gradus equinoxiales: quia in vna reuolutione firmamēti tñ perit sit luna de spacio motu suo p̄prio qui est ad oriētem cōtra motum firmamenti. sed eleuatio. 5. graduum equinoxialis facit vnam horam. ideo ferunt q̄ luna percurrat orbem suum in. 25. horis minus duobus gradibus. et tumor aq̄ in totidē horis circuit totum oceanum regulariter. tñ tamē irregularit accidet fluxus in maribus mediterraneis et fluujs. rō est q̄ inundatio alioz mariū venit ex isto tumore oceani in directo aliquius regionis et tumore oceani in directo motu lune. ps aut aque eiusde3 tumescēt in oceano fluit ad locum et alios hūiles vicinos p̄pter nām grauitatis aque et fluunt tūc maria mediterranea. Recedente aut luna ab illo aspectu vel seu recedit tumor p̄dictus. et per pns in loco oceani vbi pus fuit aq̄ emittentior q̄ in mari et in flumib⁹ mediterraneis iā p̄ recessu illi⁹ tumoris sit aq̄ ibidē humilior terra. et iō aque inundantes ad loca illoz fluuioz p̄pter loci humilitatē ex eadē lege nāc fluunt ad oceanū. et hec ē cā in generali flux⁹ et reflux⁹ maris. Sed mare mediterraneum magnum quod decurrit ab occidente i orientem diuidens Italiam ex Egypto

et ex alijs regionibus ariphce et asie nō fluit ex illa cā ita sensibily. quia ocean⁹ ingreditur mare illud per angustum introitum ex parte orientis vsus hispani az qui vocatur angustia maris. regulariter tñ non accidet in alijs maribus sic in oceano quia maria q̄to p̄p̄inquoza sunt oceano tanto citius fluunt. sic maria septentrionaria precipue mare inter normandiā et scotiā: et in hyberniaz et hispaniam. maria autem distantia tardius. Sed quare bis in die fluit et re fluit Albumasar vbi supra dicit q̄ luna in quartis celi habet effectum consimilem in quartis terre oppositis: ita q̄ sicut in quarta orientali inter orientem et meridiem dum luna est in ascendendo super emisperiū tunc habet fluxū in hac quarta et descendente luna a p̄cto meridiei ad occidentem continue incipit mare decrescere in illa quarta in qua prius creuit et fluit in alia quarta occidentali. et descendente luna ab occidente sub terram vsq̄ ad angulum medie noctis fluit mare in quarta orientali super terram illi quarte opposite in qua tunc est luna. et ita iam bis in illa die sit fluxus in illa quarta. et ita d̄ alijs Sed que sit causa huius ipse non dicit. Nam videtur q̄ radij lune non possint penetrare terras. et ideo videtur q̄ eundem effectum que3 causauit per radios incidentes du3 esset in quarta orientali sub terra eundem causaret. tunc per radios suos reflexos a firmamento dum est in quarta occidentali. 2o dicit q̄ planete et stelle habent actionem super mixta. nam mixta imperfecta vt impressiones quedam generantur ab illis. nam materia illarum impressionuz que est vapor non eleuatur ad locum generationis illarum nisi per calorem incorporatum. vel virtute alicuius stelle. et hoc maxime patet in stellis comatis que non tantum mouentur ab oriente in occidens sequendo motum celi

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

sed ab aquilone in austrum sequendo. l. determinatum motum alicuius planete a q generatur. Sed dices ex quo hnt talem calitatem stelle 7 orbes super iferiora que quide calitas est determinata 7 necessaria quare no iudicant de minate astrologi de effectibus eorum.

Dico q ca huius est. qz non sciunt perfecte qualitates 7 virtutes celoz 7 stellarum concurrentium ad talem effectum quas si cognoscerent possent de his iudicare. 7 io credo q angeli habent hanc perfectam noticiam: ita q pnt de his bn iudicare 7 quo ad tps qn venturi sut illi effectus. 7 quo ad qualitate eorum ul qritatem. 7 et si talis effectus sit impedibilis p aliam stellam. poterunt. n. scire q no eleuabitur nisi tm de materia vl sic 7 possunt scire si erunt venti dissipates 7 in quo situ 7 vbi dissipabuntur 7 cadunt. hec vero oia quia non plene noverunt astrologi. io nec plene nec perfecte nec secure de his possunt iudicare. tot eniz cas oz ibi concurrere q minis est difficile iudicare de talibus. 3° dico q habent actionem in mixta perfecta inaiata vt sunt metalla que in quibusda regionibus generatur ex constellatoe habente respectum ad illam regionem. et non ad aliam. naz terra non est actiua huius diuersitatis. 4° dico q habent actione super aiata alterando. f. corpa mixta ad qualitate pueniente vel oico ueniente aie perficere tale corpus 7 ita pnt agere ad gnationem 7 corruptioem 7 ita snt in sensitiuis. naz organa sensitiua que sunt corpora mixta pnt imitari 7 alterari ad aliquem gradum puenientem illis. vt nata sunt esse organa sensitiua 7 et ad disconuenientem sensui. 7 ita posset organum corumpi 7 ledi. 7 per pns pnt habere aliquam actioem quo ad intellectioez quodammodo. quia si deordinatur intellectus. vtputa in freneticis 7 lunaticis in quibus e imagina

tio cofusa. 7 etia quo ad hoc potest esse causa deordinationis in volutate. pot enim appetitum sensitiuum alterare vt magi inclinetur ad hoc q ad illud. 7 qz in viatore volutas ronalis inclinatur ad psequendum quod efficaciter appetit ab appetitu sensitiuo. io hoc modo iclinatur volutatem planete 7 alia corpora celestia. in nullo tamē necessitatur ab solute voluntas ppter hoc: sed ex sua libertate pot dñe 7 ppter istam pntate ad lequendum appetitum sensitiuum contra dictamen ronis qua cant corpora celestia accidit frequenter astrologos vere pnosticare de moribus hominu. puta q erunt luxuriosi vel huiusmodi per constellaciones natiuitatis. non q ita eueniat necessario q no posset aliter esse de his q depedent a volutate ronalis si ho vellet magis sequi p voluntate leges ronis q sensus. sed cogitaoes hominu pne sut ad malum. Sen. 8. 7 Eccl. i. pueri difficile corriguntur. 7 stulto infinitus e numerus.

Ad primū argumē
tum dico q agens 7 patiens sunt simul fm ptractu mediate aliquo medio. Et ad pbatoem in oppositum dico q non oz q mediu sit capax actois fm eandem roem cum extremo i quo perfecte dicatur ee alteratio. f. fm aliam roem huius actionis alterius ronis. puta sub rone luminis bn est capax celum. ois. n. pars celi que potest ee sub. 7. pyramidibus potest esse tenebrosa. p3 de luna 7 alijs que patiuntur tenebras. 7 huiusmodi Et p3 per exempluz coe d pisce q per rete medium facit stuporem qui tamē stupor non est in rete. Ad 2° dico q circumscripro omni li. ar. humano anglico 7 diuino oia cuenirent de necessitate 7 nihil ptingenter cueniret. 7 nihil esset in entibus in potentia ad ptractoria. Si enim aliqua causa nata esset eleuare vaporem de necessitate generaret

plurimam. S
positi eueni
7 hoc notum
quid ex talib
ti in quo eue
euenit contin
nire. Sed
agant ne ad
qua actionem
do qualitate
7 necessariu
scitiam astr
quo tempore
7 in alio tem
dico q non p
quia omnis
or respectua
luna ibalem
Tu dices con
corpus celeste
de se ee. nec
actionem sua
requiruntur
pater 2° de g
pmo motu. 7
fm eminentia
aliorum non
to alia destru

f3 sbaz in act
lia aliqua p
ex aqua. pater
reptile 7 vlue
tio vnus est
aqua corrum
scis. g. 7 snt al
7 non manent
fm sbam ma
oe elm manet
illoz sit ad lo
violenter mo
m3 loco.

pluuiam. Si vero fortior cā in oppo-
positū eueniret dō necessitate impediret
et hoc notum est angelo. et fm hoc quic
quid ex talib⁹ cāis euenit pro illo instā
ti in quo euenit. et in sensu diuisionis nō
euenit contingenter. ita qd possit nō eue-
nire. Sed quid de infirmitatibus
agant ne ad hoc. dico qd sic. hnt. n. ali-
quā actionem dispositiua in remitten-
do qualitates. et hī. et sic est conueniēs
et necessariū qd bonus medicus habeat
sciētiam astro. possunt. n. ppinare ali-
quo tempore medicinā que interficit
et tñ alio tempore liberaret. Ad 3^m
dico qd non possunt tñ p motū localez
quia omnis forma absoluta ē pfecti-
or respectiua. qd 3^m qd sit p forma abso-
luta sbalem vel accidentalem. qd cō. edo
Tu dicis contra. qd tunc si planeta vel
corpus celeste staret concedo cāret qd
de se eēt. nec eī motus localis facit ad
actōnem suā. latio. n. vel motus solis
requiruntur ad hoc vt adducat agens
pater 2° de gene. nec v3 illud cessante
pmo motu. et. quod. n. est pimum sol
fm eminentiā et nō eēntialiter respectu
aliorum non oporteat qd ipso destruc-
to alia destruantur.

Ircā distinc-

tionem. is^m. quero vtz
in mixto remaneāt ela-

sz sbaz in actu. qd nō uidet. nā anima
lia aliqua pducebātur siue gnābantur
ex aqua. pater h^o gen. p^o pducāt aque
reptile et viuētia super terram. sz gnā-
tio vnius est corruptio alterius. ergo
aqua corrumpitur cū ex ea gnātur pi-
scis. qd et sī alia elemēta corrumpuntur
et non manent. Itē si aliqō elemētuz
fm sbām manēt in mixto eadē rōne et
oē elemēta maneret. et tunc cum inclinatio
illoz sit ad loca contraria mixtū ex ill
violenter mouētur et quiesceret in quo
sūq loco. Item omne habens in se

cōtraria necessario corrūpitur a cā itri-
seca. sed non omne mixtum corrūpit a
cā intrinseca. vt pater de lapidib⁹ et me-
tallis ut auro. et hī. que nō nutriūtur. qd
nec corrūpuntur a cā intrinseca. omnia
n. inaiata que non recipiūt alimētum
nō marcescunt ex se nec corrūpantur nī
si ab extrinseco. qd non omne mixtum
habet in se elementa fm substantiam.

Contra pūmo de generatōe. c. dō mī-
xtione. mixtio ē alteratoz vniō. ex h^o
duplī arguo. si est alteratoz. qd non est
corruptorum. Similiter si mixtio
est vniō miscibiliz. et vniō non est cor-
ruptoz. sz entiz. ergo miscibilia manēt

Item qualitas eli nō ē mixtio. sed q
litas elemēti apparet i mixto. qd et. pba-
tio ma. 2° de aia dixit Arl. qd corpora nō
pnt se tangere in aere vl aqua nisi inter-
cipiatur aer vl aqua medius. qd pbat
qd humida sunt in superficiebus conti-
gentibus. et humiditas aque nō est si-
ne aqua. Item pūmo celi et mundi.
mixtū mouetur fm nāz eli predominā-
tis. sed si effectus est causa est. qd si graue
mixtum mouetur deorsum in eo ē ter-
ra actualiter. Item Arl. li. dō morte
et vita. In omnibus corruptibilib⁹ di-
plex ē corruptio. mercedo est corruptio
interior. et extinctio que est corruptio
exterior. sed non eēt corruptio intrinse-
ca nisi a contrarijs intra existentibus.
ergo qd ad pūmā corruptionem necessa-
rio est dare aliquid intrinsecum actiui
quod agit ad corruptionē. et aliqō pas-
siui corrupti. vbi aut in trāsmutatōe
sbali ē dare actiui et passiui ē ibi salte
dare duas substantias in actu vnā cor-
rūptem et aliā que corrūpitur. qd. et.

Hic ē una opinio

Auic. quam recitat commentator ter-
tio ce. et mun. cōmēto. 66. et pūmo dō ge-
neratōe. c. de mixtione. qd elementa ma-
nēt in mixto fm substantiā nō remissa.
sz fm qūitates sunt remissa. Contra

1° d^o 2° sup^o de
h^ont^o 5° 1°

illud arguit p^omē. q^o si remittantur fm
qualitates q^o etiam remittantur fm sb
stantiam. p^omo quia idem ē iudicium
de toto et de pte. ergo si qualitas potest
remitti secundum partem manēte sub
stantia elementi omnino non remissa
eadem ratione potest elementum rema
nere fm substantiam amissa tota qua
litate. et posset eē ignis et nō calidus. Jō
ponit ipse substantiam elemēti remitti
sicut et q^olitate. probat autē q^o elemē
tum aliquoaliter manet. sed tamen fz
substantiam remissam. sic p^omo. Ele
mentum est ex quo cōponitur res et in
ea manet. S. methaphy. ergo substantia
elemēti manet licet remissa. 2° sic. si
elementa non manerent in mixto sed
omnino corrumpērentur adueniente
forma mixti sequeretur q^o materia p^oma
immediate suscipet omnem formam
sine ordine. Sed ipse arguit contra
se tripliciter p^omo sic. q^o tē forma mix
ti adueniret ente in actu composito ex
materia et forma elementari. et sic esset
forma accidentalis. Item contra h^o
q^o dicit formam substantialem remitti
arguit. quia nulli forme intendi conue
nit et remitti nisi accidentali. ergo forma
claris accidentalis esset. Item q^o nō
maneat forma elementaris probat sic.
quia oportet receptiuū denudari a na
tura recepti ergo oportet materiam ca
rere omni forma substantiāli ad hoc q^o
possit aliā recipe ut formā mixti. Ad
ulti^m rñ. q^o nō opz ipm denudari a toto
gnē recepti. fz oz denudari a nā specifi
cepti. Contra. tē materia sb forma a
que existēs possit recipere formā ignis.

Sed ad hoc innuit responsionem i
sine cōmēti. quia omnes forme elemē
tares sunt eiusdem ordinis i substantiāli
tate. sic autē nō sunt forme elemētares
cum formis mixtorum et tūc maior de
bet intelligi q^o necesse est receptiuum de
nudari ab omni forma eiusdem ordi
ad hoc q^o aliquam illarum recipiat si

non oportet q^o denudetur ab omni for
ma alterius ordinis. vnde dicit q^o non
oportet recipiens denudari a toto ge
nere eius quod debet recipere. sed tantū
ab eis que sunt eiusdem generis p^oxi
mi non autē remoti. et ideo non potest
materia manente forma vnus elemen
ti quantūcūq^o remissi recipere aliam
formam elemētare. quia tunc non
esset mixtio. et ideo dicit q^o oportet ma
teriam denudari ab omni forma eius
dem generis p^oxiimi et eiusdem ordinis
si debeat aliquod eorum recipere. h^o
sunt forme elementares inter se. non in
comparatione ad mixtum. Ad aliā
obiectionem respondet q^o forme elemē
tares sunt sicut medię inter formas sub
stantiales et accidentales. ideo utriusq^o
habent proprietates. et ideo possunt in
tendi et remitti. hoc non tractabitur
modo. Qui autem necesse sit ipas
intendi ad intentionem qualitatum nō
concludit ratio commē. Nam dicit ea
dem est ratio totius et partis qualitatis
verum est inter se comparata. sed non
oportet respectu tertij. Nam quantum
ad esse in subiecto necessario uel conti
genter uel concomitare subiectum nō
est eadem ratio totius caloris et partis
caloris subiectum enim siue elemen
tum habet talem qualitatem in qua
latitudine. sed non precise sub tali vel
tali gradu. vnde sicut non hoc corpus
potest esse sine hoc loco et sine illo. ergo
pari ratione sine omni. sic in proposito
non videtur valere ratio commenta.

Dico ergo ad que

stionē tenendo oppositum vtriusq^o q^o
elementa non manent in mixta scdm
substantiam. siue remissaz sicut dicit p^o
mentator. siue nō remissam sicut ponit
Auic. c^o rō ē. q^o nō ē ponēda p^oltas sine
necitate. nihil at cogit ponē p^oltatē elo
rū ul^o fōrū sbaliū manē i mixto. q^o nō
opatō q^o maxie pcludit formā. n. n. opa

no mixti ē ei
ell nec trās
hnt sufficien
iminus vnde
vel ut hec sit
et ille termin
nihil pot eē
sic nec sub ist
elementaris
situm p se su
tie. q^o si sint pl
mixto q^olibet
in oī mixto e
ibi erit suppo
ignis. quoz
sistere. Item
l ē cōsequitur
substantie corp
q^o runcūq^o ren
stantia cōpos
ppria q^oritas
de ppria pass
q^o in vno sub
tes vt alia qu
ti. vel quecum
ta. et non erit
Item mix
vel elementis
incōpossibili
formā elemen
gnationis a q
quē. q^o non cō
duo sūt forme
vnde sicut in
ignis materi
et forma ignis
tū propter v
q^o elementa n
cere quō man
ē innuere me
temis. ut p^o
cōponi ex epi
nigro. et ulla
umentia nā
que nō ē extr
media quali

tio mixti ē eiusdē spēi cū aliq̄ opatōne
 ellī nec trāsmuta^o nam forma ellī mix
 hñt sufficientem entitatem vt vna sit
 iminus vnus generatōis ⁊ alia alteri^o
 vel ut hec sit terminus a q̄ corruptōis
 ⁊ ille terminus ad quē gnātōis. q̄ sicut
 nihil pōt eē sū sub forma aeris ⁊ ignis.
 sic nec sub istis ⁊ mixti. Item forma
 elementaris nata est constituere suppo
 situm p se subsistens in genere substan
 tiē. q̄ si sint plures forme elementares i
 mixto q̄libet cōstituit suppositū. ⁊ sic
 in oī mixto eēt plura supposita. quia
 ibi erit suppositum aque ⁊ suppositū
 ignis. quoz quodlibet natū ē p se sub
 sistere. Item oēm substantiam corpora
 lē cōsequitur quātitas q̄ ē ppa passio
 substantie corpore. sed forma elementi
 q̄tuncūq; remissa cū mā constituit sub
 stantiā cōpositam. ergo ipsā consequit
 ppria q̄titas sicut passio. ppria. sed ea
 dē ppria passio non est plūm subōuz
 q̄ in vno subiecto erunt plures quātita
 tes vt alia quātitas mixti. ⁊ alia elemē
 ti. vel quecūq; pars mixti nō erit mix
 ta. ⁊ non erit mixtio nisi iuxtapositio

Item mixtum gnātur ex elemento
 vel elementis ⁊ corrūpitur in illa. q̄ tal
 incōpossibilitas inter formam mixti ⁊
 formā elementi qualis ē inter terminū
 gnātōis a quo ⁊ terminū gnātōis ad
 quē. q̄ non cōpatiunt se i eodem suscep
 tiuo sū forma mixti ⁊ forma elementi
 vnde sicut impossibile ē q̄ ex aqua fit
 ignis materia perfici sū forma aque
 ⁊ forma ignis. ita in pposito. Sed
 tñ propter verba Ari. q̄ videtur dicere
 q̄ elementa manēt in mixto oportet di
 cere quō manent. dico q̄ in oī genere
 ē innuere mediū eiusdē ratōis cū ex
 tremis. ut p3 ex. 10. meiha. ⁊ mediū dī
 cōponi ex extremis vt rubor ex albo et
 nigro. ⁊ ista compositio non est nisi cō
 uenientia naturalis mediū cū extremis
 que nō ē extremi ad extremū. nō ita q̄
 media qualitas habeat extrema pres

sui. immo est ita simplex sicut extremū
 ⁊ iō sicut qualitates extreme dicuntur
 manere vel habere eē in medio. ⁊ non
 dicitur q̄ extremum sit in extremo. ita
 dico de forma mixti q̄ in mixto dicun
 tur manere forme substantiales elemē
 torum ppter naturalem conuenientiā
 que est forme mixti cum elementis q̄ nō
 est vnus elementi ad aliū. Itē Ari.
 vult q̄ forma generati siue mixti est ac
 tualior ⁊ perfectior forma elementi.
 ita q̄ forma elementi inferior ⁊ poten
 tialior est ideo dicuntur elementa vir
 tualiter manere in mixto sicut impfec
 ta ⁊ inferiora manēt in superioribus i
 quibus nō manet nisi vīualiter. vnde
 Ari. postq̄ dixit q̄ elementa manēt in
 mixto subdit saluatur. n. virtus eoz nō
 dico q̄ elemēta non manent i mixto
 p3 substantiā. nec o3 dicere qd maneat
 p3 q̄litates suas sicut nec q̄litates extre
 me manēt in medio. manēt q̄ in mixto
 sicut si diceretur qd sensitiua ⁊ vegeta
 tiua manent in intellectiua. S3 quō
 generatur mixtū ex elemētis. dico q̄ nō
 o3 necessario quatuor elemēta cōcurre
 re ad cōpositōnem mixti. aliquādo. n.
 mixtū fuit factum ex vno elemento. p3
 p litteraz gen. vbi supra. pducāt aque
 reptilia. ⁊c. Qñ ē pcurrūt eis ad gnātī
 onē nō gnātur mixtū per actionē illoz
 corrumpentium se mutuo. Quia
 quero de instanti in quo generatur mi
 xtum. vtrum in illo sint omnia corru
 pta vel adhuc manent. si omnia sint cō
 rupta ⁊ in illo instanti in quo inducūt
 forma substantialis mixti est vera ac
 tio ⁊ productio ⁊ generatio. ergo mix
 tum generatur ex non ente si aliq̄ illo
 rum maneat. q̄ non corrūpunt se mu
 tuo in generatione mixti ⁊ tunc etiam
 nō generaretur mixtū nisi ex illo vnū
 co. Preterea cā equiuoca nobilior ē
 suo cāto. s3 cā in instanti in q̄ corrūpūt
 ⁊ i q̄libz istātū sūt ipfectōra ipso mix^o q̄
 nō cānt nec gnānt ip3 mixtū p actōz suā

Dico q̄ quattuor elementa manent
in vno mixto virtualiter habente for-
maz substantialē p̄tinentē in virtute for-
mas elementoz. non tñ scdm sbam vt
ptes sui. sed ppter predictā puenientiā
r cōtinētiā virtuale. r. p hoc videt
esse p̄hs qui dicit q̄ manent potentia r
virtute. Ad p̄mū in oppositūz dico
q̄ alteratoz est p̄teritūm passiūz. r
vez est q̄ mixtionē eoz que fuerunt al-
terata. sed qd̄ dicitur q̄ est vno oz sic i-
telligi. qz oīs mixtio est quedā generatō
r per cōsequens corruptio alterius. In
gn̄atione autē illius forme mixti dicun-
tur elementa vniri fm virtutem nō scdm
sbaz: ita q̄ aliqua forma pducatur ex il-
lis que cōtineant vniūe qualitates il-
lorum in virtute r nō sbas in actu. ma-
nent ergo in mixto: sicut si diceret q̄ sē-
sitiua r vegetatiua manent in intellectu
Ad aliud cū dicit qualitates elemē-
ti non sūt sine elemento dico q̄ in mix-
to sunt qualitates similes qualitatibus
elementi nō eodem. Ad aliud dico
q̄ p̄dictūz elementū in mixto attendit
scdm cōuenientiam in qualitate nālī q̄
qualitas est p̄ncipiū motus vt graui-
tas moueri deorsum non q̄ elm sūt fm
sbam. vñ fm diuersam mixtōem eloz
cōcurrentiū in gn̄atione illa aliqñ mix-
tū magis puenit in forma cuz vno elo
q̄ cū alio: r sic in qualitate simili que ē
qualitas mixti r nō elementī. r iō hēt
silem mo^m p̄ntem r similem actōem.

Ad aliud dico q̄ dubium ē vtrum
ista corpora que nō nutriūt nec fluit
aliquid ex illis vt auxz r hī inanimata
habeant corruptionē intrinsecam que
vocatur marcedo. sed oībus viuīs ma-
nifestum est q̄ habent corruptiōem in-
trinsecam: qz nutriuntur ppter restau-
rationē deperditi. sed huiusmōi causa
non est: qz habent in se contraria cōtra in
actu. quia extrema vt sunt in medio nō
agunt ad corruptionē sui sicut cum sūt
is scipis. non. n. rubor i quo dicuntur

extrema manere corripit se magis q̄ al-
bedo vel aliud extremum. Sed q̄o tē
dico q̄ animalia habent ptes multas
organicas r diuersas. r in istis partib⁹
organicis diuersis nihil phibent esse q̄
litas p̄trarie alterantes se inuicez. cor-
eni est calidum r cerebrum est frigiduz
r par etiaz. vnde calor in corde pōt al-
terare frigiditātē epatis siue cerebri. qñ
aut vltra debitaz p̄portionem auget q̄
litas actiua vni⁹ organi sup̄a qualita-
tem r virtute alterius accidit isfirmitas
i animali si sit pars minus p̄ncipalis r
moz si sit p̄ncipalis nisi ei apponatur
medicina iuuans ptem debiliorē. nō
soluz aut sic accidit corruptio ab intri-
seco ppter p̄teritatem partiūz organica-
rum: verū etiaz ppter corruptiōem q̄
potest accidere in eadem pte vt in digi-
to sunt diuerse qualitates. nam vna ps
fluit r alia refluit que conuertitur i car-
nem p virtutem caloris nālīs que debi-
litatur in agendo cum sit actiuum nāle
r caro 2⁹ genita non est ita pura sicut p̄-
ma r ideo magis est disposita ad sterū
fluendum r etiam tandē redditur ip̄o
portionabilis anīme. r sic ex ista actiōe
cōtraria accidit corruptio intrinseca in
omnibus illis que nutriuntur: l3 nō ha-
berent ptes organicas diuersarum cō-
plexionū. Ad dictum p̄mentatoz
de diffinitione elementī. dico q̄ diffini-
tio illa elementī posita in. s. metha. cō-
uenit soli m̄ae p̄ime generali. naz illa
manet in re q̄ pponit ex ea. Ad aliū
cum dicit q̄ non eēt ordo formarum si
elementum non maneret qz imediate q̄
libet perficeret m̄am primaz. dico q̄ ni-
hil phiberet formam mixti eque ime-
diate pficere m̄am p̄mam sicut formaz
elementī. r hoc loquendo de imediatione
ne p̄fectionis. s. q̄ perficiat m̄az nō me-
diante alia forma sed nō perficit imedi-
ate imediatione trāsmutationis. nā. n. ser-
uat ordinē in trāsmutando. qz vna for-
ma p̄cedit aliam in m̄a q̄tum ad s̄cē

r trāsmuta-
sub forma se
uinis q̄ car-
q̄ obseruatu-
tando sed nō
sic dico de fo-
forme mixti
materiā med-
sit ordo in tr-
ria trāsmuta-
q̄ mixti itaq̄
nī nīl p̄cessit

bns potentia
ctis. q̄ sic vid-
sūt reatuer d-
ē in aia bōis
dūtinca. l3 m-
p̄petua cuius
tentie. In
guūt per a-
naz in quib⁹
realiter dūti-
rum est idem
catio vera p-
intellectus r
ter hec enim
voluntas q̄
si non habet
Contra si in-
lūtas quicqu-
cui per vnū
altēz. q̄ sicut
p̄ intellectū
tatē. r per id-
l q̄. non sin-
q̄ realiter cō-
ret alteri.
c. i6. in eo qu-
ma nra nō
nihil ē meli⁹
nō differūt de

et transmutari. Nam prius est materia sub forma seminis quam sanguinis et sanguinis quam carnis et carnis quam hominis ita quam observatur ordo formarum in transmutando sed non in essendo et perficiendo. et sic dico de formis elementorum respectu forme mixti. forma. n. mixti non perficit materiam mediante forma elementi licet sit ordo in transmutari quia prius materia transmutatur in formam elementi quam mixti itaque non inducit forma mixti nisi precefferit forma elementi.

Tria distincta

ione. 16. quero utrum imago trinitatis consistat in tribus potentiis anime rationalis realiter distinctis. quam sic videtur. quia in trinitate persone sunt realiter distincte. scilicet imago trinitatis est in anima hominis. ergo anima hominis habet tria realiter distincta. scilicet non sunt actus. quia imago est perpetua cuiusmodi non sunt actus. ergo sunt potentie. Item 2° de anima potentie distinguuntur per actus. sed actus illarum potentiarum in quibus est imago trinitatis sunt realiter distincti. ergo potentie. Item quorum est idempritas realis eorum est predicationis vera predicando hoc esse hoc. si ergo intellectus et voluntas essent idem realiter hec enim esset vera intellectus est voluntas quod est inconueniens. quod si non habeatur pro inconuenienti. Contra si intellectus formaliter esset voluntas quicquid formaliter conuenit alii cui per unum illorum conueniret sibi per alterum. ergo sicut aliquis dicitur intelligere per intellectum ita dicitur intelligere per voluntatem. et per idem probatur condico principalem quam non sunt idem realiter. quia tunc quam realiter conueniret uni realiter conueniret alteri. Contra Aug. 14. de trinitate. 16. in eo querenda est imago quo in anima nostra nihil est melius. sed essentia anime nihil est melius. ergo potentie in quibus est imago non differunt ab essentia reali. quia si sic tunc

essentia anime que est substantia simplex et indiuisibilis esset melior ipsa. Preterea anima est immaterialis intrinsece et per essentiam suam. ergo per essentiam est intelligibilis et intellectualis siue intelligens. fin illa propositionem peculiarem famosam: omne immutabile est supra se conuersum unum et sic intelligens et intellectum sunt idem realiter in anima. ergo potentia non differt ab essentia et sic erit de alijs quare nec inter se. Preterea Aug. 15. trinitate. c. 67. de personis dicitur quod memoria pertinet ad imaginem. quia repetat prius et intelligentiam similiter. quia repetat filium. cuius rationem assignat quia memoria perfecta est principium sufficiens intellectus itaque actus primus. scilicet actus primus est principium operationis. ergo memoria et intelligentia que sunt principium operationis non differunt realiter. et sic erit de voluntate.

Hic est unus modus

duos dicendi quod intellectus et voluntas sunt due potentie realiter distincte inter se et ab essentia anime. de memoria modo non loquor. passionem enim anime sunt ille due potentie et proprietates et accidentia fluentia ab ipsa. accidentia autem realiter differunt a substantia. Alius modus dicendi est quod iste potentie non sunt accidentia anime sed partes essentielles eius. primus modus tenetur a multis. et probatur sic ab uno antiquo doctore. potentia et actus pertinent ad idem genus. scilicet actus potentiarum istarum scilicet intelligere et velle sunt accidentia anime. ergo et potentie anime. Preterea si anima finem suam essentiam sit immediate principium operationis cum semper sit in actu. quia est actus semper ageret et operatur. igitur habens animam semper intelligit sicut habens animam vel essentia anime semper vivit. Unus doctor modernus addit tale rationem nullam simplex creatum potest esse immediatum et totale principium diuersarum operationum et hoc probatur in illo ubi magis videtur. Nam materia una et simplex non potest finem se esse principium receptiuum diuersarum formarum al

1° d^o 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

terius rationis nisi mediantibus pfecto
nibus 7 dispositonibus quibusdam de
terminatibus ipaz ad diuersas formas.
als. n. qdlibet posset fieri ex qlz. patet
primo. phy. 7 multo minus in potētū
actiū igitur vna essentia simplex non
potest esse principium immediatum di
uersarum operationū cuiusmodi sūt
intelligere 7 velle. ergo hoc erit per po
tentias realiter distinctas. Unus alius
modernus ponit rationem talem. acci
dens variabile nō inest substantie nisi
mediante accidente inuariabili. Intelli
gere 7 velle sunt etiā accidentia variabi
lia. 7 conueniunt anime mediante intel
lectu 7 voluntate. ergo maior pbat. qz
maior d. vel oīa nō pcedit ab vnitāte
nisi mediante aliqua d. minoz. Preterea
oppōit rō talis. agēs per eētiaz suā uel
semp agit ul' semp pōt agē. sz aīa cū in
operādo maxie depēdeat ab alio agēte
non pōt sic semp agere. igit q agit n est
eētia. Preterea sic eē ad eētia ita op
ari ad potētia. igit p cōmutatōez ppor
tōis sicut eē ad opari ita eētia ad po
tentiaz. sed in omni creato esse realiter
differt ab opari. ergo 7 essentia a potē
tia. Preterea hoc ostendit p Aug.
de spū 7 anima. per Ar. in predicamen
tis. per simplicium super predicamēta
s. de qualitate. 7 per Dam. i logica sua
que omnes ponunt potentias natura
les in secunda specie qualitatis. igitur
sunt accidentia. Preterea cōmē. primo
d anima dicit q anima diuiditur i has
potentias sicut pomū in colorem 7 sa
porē. talis est in accidentia. ergo.
Preterea qd recipit magis 7 minus nō
est sba sed iste potētie recipiunt magis
7 minus. ergo. 7c. maior patet in predi
camentis. minoz videtur ponere Aug.
15. de tri. c. 23. Preterea Ansel. de cau
tia. c. 8. dicit q potētie iste 7 si sunt sbe
nō sunt tamē nihū. Rationes iste n
cogūt cū pluritas n sit sine rōe cogente
ponēda. g. Ad pma 3 oīo q ibi eē qd

uoca^r de po^a. nā potentia vno^o ē pū
piū opandi 7 sic diuidit i potētiaz acti
uā 7 passiuā. 5. 7. 9. metha^r. Alio mō
accipit ut diuidit i actū. 7 h^o mō po^a
7 act^o n sit m e^r dē spū sz ēt eiūsdē nūe
ri. ut dī. 9. metha. illō. n. indiuiduū qd
nūc ē in actu illud idē fuit i po^a. po^a at
pmo mō est p^m trāsmutādi aliō iqtū
aliō uel aliō iqtū aliō. Lū g dī q po^a
7 act^o sūt eiūsdem generis falsum ē de
potētia q ē p^m trāsmutātōis. qz acci
dens immediate recipit in sba. alie eēt p
cessus i infinitū. g po^a passiuā ul' actiuā
sic accepta non i eiūsdē generis cū luo
actu hoc etiā pbat per Ar. 7. metha^r.
in si. d dicit q sba nō pducit in eē nisi a
sba pēxite in actu. sed q tū vl' qle pdu
cit in esse nullo qto ul' quali psupposit
tō in actu sz in potētia m. g fm iplum
sba ponit immediate eē effectia accētis.
Itē iste ponit i aīa virtutē actiuā ispe
ctu istarū potētiaz. qz fluere ab eētia
attribuit virtuti actiue eētie. Similiter
doctor iste ponit i 3°. suo q eēn^o aīe est
immediatū pūcipiū 7 pūmū receptiuū
istarū potētiaz q tūci q sit accētia sz
ipm. 7 tū sz ipz n sit in eodē genere cum
eētia aīe. g receptiuū nō sēp ē eiūsdem
generis cum pēpto. vel receptiuū act^o
7 ipe act^o. 2° rō nō valet. nō. n. sequitur
aīa sz suā eētia est act^o. igit hīs ipam
semp opat uel pōt opari semp. sed bñ
si qd g semp est i actu. nec ē simile d dā
vitā 7 opari q. s. sic est pūcipiū opandi
per eētiam ita ē p^m viuendi per essen
tiam 7c. quia aīa est pūcipiū formale
quo viuū est viuū quia ipsa formalit
dat esse viuū. sed anima est pūcipiū
opationis fm q reducta ad genus cāe
efficientis. 7 sic ars se habet ad effectū.
s. in genere pūcipij effectiui. Est igitur
ibi equiuocatio qm ad imediationē
vno. n. modo est sic 7 alio modo nō sic
Est enim anima immediatū pūcipium
formale eēndi 7 immediatū p^m opandi.
sz nō sic se habet ad eām formali 7 ad

effectiuū m n
sic semp in a
est immediat
tum falsū ē
me. quia eēn
cūa actus al
forma qued
nec ē maius
stāiali q ē p
passionem se
rātō recipien
rea. si actus
potentia nā
recipiet actū
recipit actū
hui^o. sz p rā
actus sed po
q intellectus
de numero i
prima. hoc i
tellectus ē q
ponit q acc
in entitate a
lectum accē
ponis esse in
intellectus
eēt intellect
nes. qz pura
tus sunt var
se sanari 7 p
sanari 7 egr
3. de aīa dicit
da fm ampli
pstrui cum
va sū h^o in
telligit aī in
tēs de ppin
ligere alio
struitur cū
ppō falsa. c
libile q hēa
dico q hoc
nō ē pūmo
idē simplex
fay opatōn
posl 3 eē im

effectiuam nō .n. oportet q̄ hñs formā
sit semp in actu 2. Tu dicis actus non
est immediatum pñcipium recipiēdi ac-
tum salū ē. 7 etiā contra te sicut contra
me. quia eēntia 7 sba q̄ ē actus ē recep-
tiua actus alicui⁹ accñtal. s. potētie q̄ ē
forma quedam 7 actus in anima s3 eos
nec ē maius incōueniēs q̄ de forma s3
stātiali q̄ ē ppria ratō recipiēdi ppriā
passionem sicut ppria forma hoīs est
ratō recipiēdi rñsibilitatem. Prete-
rea. si actus non pōt recipere actū cū oīs
potentia nālis aīe sit quidā actus nulla
recipiet actū. Sed dicunt q̄ aīa nō
recipit actū p potētiā q̄ sit actus inq̄m
hui⁹. s3 p ratōem intellectuā q̄ non est
actus sed potentia pura vt d3. 3. de aīa
q̄ intellectus aī suū intelligere nihil ē
de numero intelligibiliū. s3 ē sicut mā
prima. hoc nihil est. q2 oēs ponūt q̄ in-
tellectus ē quidā act⁹. Preterea oēs
ponūt q̄ accñs simplr nō recipitur nisi
in entitate actuali q̄ est necessario sub-
iectum accñtis non in potētia pura q̄
ponis esse intellectum. Preterea si
intellectus eēt pō pura seq̄retur q̄ tot
eēnt intellectus in hoīe quot intellectio-
nes. q2 pura po⁹ est variabilis sicut ac-
tus sunt varij. dicēte Ari. 3. phy. q̄ pos-
se sanari 7 posse egrotari differunt sic
sanari 7 egrotari. Ad aliō aut̄ phi.
3. de aīa dico. q̄ illa ppō est distinguen-
da fm amphiboloiā eo q̄ li aī pōt
pstrai cum li intelligere. 7 tūc ppō est
vā s3 h⁹ intellectu. Intellectus nihil in-
telligit aī intelligere l intellectu n̄ ē po-
tēs de ppinā seipsū intelligere aī intel-
ligere alioz intelligibiliū. Si aut̄ cō-
struitur cū li posse l cū li possibil sic est
ppō falsa. q2 tūc eēt sensus q̄ n̄ est pos-
sibile q̄ hēat intelligere. Qd addit d mā
dico q̄ hoc nō cōcludit nisi q̄ intellect⁹
nō ē primo intelligibilis a se. Ad 3^m
idē simplex nō pōt eē pñcipiūz diuer-
saz opatōnū falsū est. tūc .n. sbe aīe nō
possz eē immediatū receptiūz triū potē-

tiarum. Dices q̄ vez ē eque primo
s3 q̄ dā ordine sic q̄ vna recipit median-
te alia vel prius nā alia. hoc n̄ v3. quia
vna forma in corpaliū nō ē pñcipiū
recipiēdi aliā. ut raritas nō est pñci-
piū recipiēdi calorē etiā si prius reci-
piatur nec calor. in igne vel in ligno est
ratio leuitatis. q2 si sic nūq̄ posset iue-
niri leuitas nisi eēt ibi calor ex quo eēt
p se ratio recipiēdi ipam. sic in pposi-
to si vna prius aliā recipiatur. tamen
immediate intelligere 7 velle in eodem
susceptiū recipiuntur. s. in eēntia anī-
me. Quo d dicis de materia q̄ nō
recipit diuerfas formas nisi diuersimo-
de determinata. hoc posito habetur p
positum. q2 saltē immediate recipit i^a
absoluta. Et qd dicit q̄ mediantib⁹
il^{is} recipit falsū est. q2 qd est p se rece-
ptiuum vel per se rō recipiēdi formā
substantialē est de substantia compo-
siti. igitur illud absolutum qd determi-
nat materiam vel est forma substantia-
lis 7 tunc sunt plures forme in eodem.
quod tu negas. quia prima faceret ens
vnum p se cum materia. 7 sic secunda
adiēnter enti in actu 7 ita eēt accñtal
si est simplr accñs hoc est impossibile.
q2 tūc de ratōe compositi qd est in gnē
sbe esset accidens. Ad aliō qro vtz
potētia sit variabilis vel nō. si nō cum
anima sit ita inuariabilis sicut poten-
tia ipa poterit immediate recipere act⁹
variabiles sicut potētie. si autem po-
tentia est variabilis nō potest per te re-
cipere variabile nisi mediante inuaria-
bili. cuiusmodi est essentia .g. Ad aliō
dico q̄ agere per essentiam est duplici-
ter. vnomodo idem est quod in agēdo
non dependere ab aliō 7 non habere ef-
sentiam per participationem. 7 secun-
dum hoc maior est vera. sed minor fal-
sa. Alio idē ē qd n̄ p accidēs siue p ad-
ditū l3 depēdeat. 7 s3 h⁹ maior ē falsa.
7 h⁹ p3p Auic. 6. mētha. c. 2. qui dicit
q̄ vtutes aliq̄ sunt agentes n̄ p additūz

Præterea Ansel. de pcoz. græ 7 li. ar
bi. c. 19. dicit q̄ potentie sic sunt in aia
sicut in corpore mēbra. ḡ. Hoc videt̃
p̄ra Aug. 9. de tri. c. 5. vbi dicit q̄ que
libet istaz p̄plectitur totā essentiaz ai
pars aut̃ nō p̄plectitur suuz totum. Et
ibi ē cōcludendo dicit vnus eiusdēq̄
essentie necesse est hec tria eē. nulla aut̃
ps est eiusdē essentie cum alia. vñ. si iste
tres potentie sunt in vna eēntia vna vlt̃
ta vt in plūbus locis dicit sequitur q̄ nō
sunt ptes essentie. Præterea ps in eē
nāli p̄cedit suū totū origine. sed inteli
lectus vel quēcūq̄ alia potentia sequit̃
essentiā anime. ḡ non est ps aie. Præ
terea. si sūt ptes aut integrales aut eēntia
les. si integrales igit̃ o3 dare aliq̄ 3^m p̄
ter ista. qz sēp ptes integrales faciūt
aliq̄ totum aliud a q̄libet partiū p̄ ali
quod formale p̄currēns. vt p3. 7. meta^e
De hac syllaba ab. culus ptes sūt a. z. b.
ab aut̃ non est nec a. nec b. si sūt partes
essēntiales s̄bales. igitur vna erit perfe
ctibilis ab alia essēntialit̃ vt intellect^{us} a
volūntate. igit̃ anima nō posset in forma

re corpus. pbo. q1 potentia receptiua ⁊ perfectibilis ab alia potentia nō potest ēē magis dependēs q̄ mā ignis vel alteri⁹ corporis: s3 mā ignis vel ignis ipse non pōt inesse alicui ipm informando. Igit̄ sic nec aia potest esse forma vel actus p mus alicui⁹. q2 sue pri essentiali. s. potē tie illi repugnat informare. igitur tota aia non potest esse forma alicui⁹. Si āt dicatur q1 in idem redit. s. q vna nō per ficit aliq. sed om̄s perficiunt nām aie. tunc videt̄ idcm qd prius. s. q toti aie repugnat esse actum primū alicuius ⁊ informare primo. q2 parti sue essentiali. s. sue māe repugnat informare. hō ē nō esset vnū per se ⁊ primo. Aliq dī cunt q potentie aie sunt idēz cētie aie distincte tñ inter se realiter relatiua. q2 aia scōz se non dicit potentia. q1. g. me⁹ tha. dicitur q potētia diffinitur p actū ⁊ q2. aia aut̄ scōm se p̄siderata nō dī finit̄ hic per actū. ergo nec sic ē potētia. sed essentia anime sub tali respectu dī talis potētia. scōm hoc igit̄ q anima s3 se compas ad diuersos actus sūt in aia diuersi respectus qui dicunt̄ diuerse po tentie. Aliter tñ ⁊ aliter determinat̄ his respectibus fin quosdā: nam ad poten tiarū organicaz actus determinat̄ aia per organa. ad intellectum aut̄ agērem ⁊ voluntatem que sunt potentie actiue determinatur aia ex comparatione ad obiectum siue determinetur ex se ex co q huiusmodi potentie habēt determinatum agere sicut intellectus agens et voluntas siue per species receptas sicut intellectus possibilis. Nec opi. videt̄ consona ratōni imaginis que est in aia nam sicut in diuinis est vna cētia ⁊ dī finctio psonalis per tres relatiuas sic i imagine creata erit vna essentia cuz tri bus potētijs re relatiua distinctis.

Præterea Aug. 9. de tri. c. 5. vnius g
eiusedq; essentie necesse est hec tria esse
ergo nō sunt tria absoluta. Item pro
hoc auctor de spiritu 7 aia. c. 2. Contra

q: nō querim
ut respectum
fundamento
potentia que
operationis si
siam actiuan
alicuius abso
querimus (et
to relatiōis p
vni principii
tionis. Itud
absolutū cum
bile est. absol
se vnum. sed
vniū principii
rōe illius prin
lato: sed inte
et similiter vo
principium p
ratione et pot
ne sine ipsa:
nec intelligi s
est operatio.
non est per se
septuagz. siu
ruz. p. 2. p. 3.
iusmodi ē m
suam nō per
q: quod est p
est per se par
vnum cum il
ps alicui? ab
absoluto.
est idem cō
to, ergo effe
spectu. nec ē
alia. que. n. v
ali sunt eade
bilis alio. c
nit voluntat
aliter. P
tas et volun
q: nō est talis
per se. vt in
lectu per se q
voluntate ten

q: nō querimus hic de potentia putat respectum ad actum. s: querimus de fundamento istius respectus quasi de potentia que est vel potest esse principium operationis siue actus quantum ad potentiam actiuam vel principium receptiōis alicuius absoluti quantum ad passiuam. querimus igitur de primo fundamento relationis principij ad principiatum siue principio immediato actionis vel operationis. Istud autem principium nō potest esse absolutum cum relatione. pbo. q: impossibile est absolutum cum ratione facere per se vnum. sed vnius operationis per se est vnum principium per se. q: impossibile est q: in ratione illius principij includatur per se relatio: sed intelligere est actus per se vnum et similiter velle. ergo etc. Preterea. principium per se vnum prius est operatione et potest esse absque contradictione sine ipsa: sed relatio nec potest esse nec intelligi sine termino in quo proposito est operatio. g. Preterea respectus non est per se de ratione potentiarum receptiuarum siue passiuarum. g. nec actiuarum. pna p: aia pbatur. q: recipiens cuiusmodi est materia recipit formas per essentiam suam nō per relationem. Aliter pbatur. q: quod est per se de ratione principij passij est per se pars compositi faciens per se vnum cum illo. respectus autem nō est per se per alicuius absoluti. nec facit per se vnum cum absoluto. Preterea. secundum ipsum respectus est idem essentialiter et realiter cum fundamento. ergo essentia aie non est nobilior respectu. nec est vna potentia erit nobilior alia. que. n. vni et eidez fundamento realiter sunt eadem realiter vnum nō est nobilior alio. quod est contra cum qui ponit voluntatem nobiliozem intellectu realiter. Preterea ipse ponit q: intellectus et voluntas sunt duo distincta: ita q: nō est talis distinctio in aliquo eorum per se. vt in voluntate per se vel in intellectu per se qualis est inter intellectum et voluntatem. sed posito q: isti respectus

sint idem fundamento suo non videtur hoc verum. Preterea. si potentia includit respectum et distinguitur per respectum voluntas erit due potentie vel plures. pbo. quia ante relationem ad actum vt ad velle non distinguitur vel non est distincta voluntas contra aliam potentiam. igitur secundum multiplicationem respectuum ad diuersa velle erit multiplicatio potentiarum volituarum. sibi autem sunt diuersa velle. s. respectu finis et respectu eorum que sunt ad finem. et sic erit de intellectu. Preterea. contra illud quod dicit de potentia organica est philosopho de anima qui dicit q: membra cerui nō differunt a membris leonis nisi quia anima cerui differt ab anima leonis. forma. n. determinat sibi membra convenientia et distinguit. non autem materia respectu talium actuum. materia. n. non distinguit formas: s: ex. Preterea. dicit q: intellectus possibilis determinatur ad actum per spiritum: et tamen negat spiritus recipi in intellectu sed tamen ponit fantasmata. quomodo autem determinetur intellectus vel distinguatur per fantasmata nō video. Preterea. si spiritus determinat interius possibile igitur spiritus alterius rationis persistet interius alterius rationis. Si enim determinabilia aliorum sunt alterius rationis et determinata erunt similiter. Ad primum. per opus ista dico q: necesse est imaginem creatam in aliquo deficere ab increata. Et illud in quo deficit est quia principium operandi et distinguendi nō potest esse relatio. Ad auctes dico q: loquitur de relationibus potentiarum comparati inter se non autem vt compantur ad extra.

Dico igitur q: potentie nō distinguuntur realiter inter se nec ab essentia. Illud enim est ponendum in natura quod melius est si sit possibile ex 2° de generatione. nā. n. semper desiderat quod melius est. sed paucitas sine multitudine est melior in natura si sit possibilis. p: primo philosopho. igitur si prius

eē actus diuersi ab vna essentia simpli
 ci aīe sine distinctōe reali potentiarum
 hoc est ponendus. sed huiusmodi pau-
 citas est possibilis. p3 autem per predi-
 cta q' non est necesse q' iste potentie sint
 accītia absoluta v' relatiua. nec partes
 anime essentielles siue integrales. hec
 enim oīa patent per rīssionem ad arg'
 opt. Qd autem ista paucitas sit nobi-
 litas p3. q2 aliter non ppterz enti nobi-
 lissimo cui competit per vnicam essen-
 tia suam opari diuersa. Preterea.
 qro ordinatum ad finem immediat' at-
 tingit finem tanto maioris nobilitatis
 ē. sed essentia ordinat' ad finem. igitur q'
 to immediatiori mō attingit finem tanto
 erit nobilior: sed hoc est si seipā imedia-
 te nō mediante aliquo accīte reali dīf-
 ferente ab ipa operet' & agat. g. Et p-
 terea sequeretur q' aīa nō esset b'ā nisi p
 accīis. pbatio illa nō est perfectio ppa
 alicui' que non recipit in illo nisi recipi-
 atur prius in alio reali differente ab il-
 lo in quo ē recipitur si esset sepatuz ab
 illo. vbi g'ra. Color nō est p'p'ia pfectio
 s'be corporee. q2 nō recipitur in illa nisi
 mediante superficie q' realiter distinguit
 ab ea & recipitur in ipa si esset separata
 ab ipa & maneret. sō s'ba est colorata p
 accīis: sed visio vel intellectus dei nō re-
 cipit in aīa nisi q2 recipit in intellectu q'
 s3 te est potentia realis distincta ab aīa.
 & recipitur in ipso etiā si esset sepatuz
 igitur anima nō esset beata nisi per ac-
 cidens & intellect' per se. Preterea.
 aliquis actus vel aliqua forma inferior
 aīa potest esse p'p'ia immediatum agendi.
 p3 de calore & qualitativ' actiuis aliter
 esset p'cessus in infinitum. hoc ē nobi-
 litatis aliter nō ppteret deo sic opari
 .s. imediate per eēntiam suā. igitur m'lt-
 to magis o3 hoc ppteret aīe intellectie
 Preterea. necesse est s'baz generari a
 s'ba tā in gnātionem vniuoca q' equiuo-
 ca. pbo. q2 necesse ē q' forma generant'
 q' est principiu gnātionis sit nobilior v'

eque nobilis: sicut forma gentis. s3 ipos-
 sibile est formam accidentalem quācūqz
 esse perfectiorē forma s'ali. ergo nō po-
 test esse principium immediatū gnādi.
 Dices q' non ē agens pncipale s3 instru-
 mentale. Contra. q2 si sic habet p'p'o.
 Instrumentale. n. agens non mouet nisi
 q2 motum. igitur aliqua imediata effi-
 cientia dat supiori agenti. s. s'be. Pre-
 terea. pncipale agens vbi non potest ha-
 bere instrumentū quod attingat termi-
 num vel passum ibi imediate attingit
 terminū: s3 in gnātionem s'ali instrū nō
 pōt attingere passum. s. mām primam
 g' tunc nō videtur eo. igit' saltē tunc attingit
 imediato passum. s. mām p'mam.
 Dico igitur q' pōt sustineri q' essentia
 aīe in distincta re & rōne est pncipium
 plurimū actionum sine diuersitate reali
 potentia: ita q' sint vel ptes aīe v' ac-
 cidētia eius v' respectus. naz nō est ne-
 cesse q' pluralitas in effectu realis argu-
 at pluralitatē reales in cā. pluralitas. n.
 ab vno illimitato pcedere potest. Di-
 ces q' erit ibi saltē oīa rōnis. pcedo. s3
 hoc nihil faciet ad p'p'ia opationis real'
 concipere. n. solum vt ē principiu v'mis
 vel rane iste pceptus nihil faciet ad hoc
 q' sol. pducatur realiter v'mez vel ranaz.
 Et tūc o3 dicere q' potentie vt distincte
 includunt respectus: s3 nō vt sunt prin-
 cipiu operandi. Ista via sustineri poss3
 sicut sustinet de deo q' oīo idē re & rōne
 reali est pncipium plurimū realis disti-
 ctoz. S3 q2 via hec non posset saluare
 aliquos auctores que ponunt q' potentie
 erunt & q' fluunt ab essentia & h'.
Ideo dico aliter sic
 ny. 5. c. de dī. no. p'p'ietia vnitua non
 ē eoz que oīo sunt idem. quia illa non
 vniuntur. nec est eorum que manent
 distincta ista distinctione qua fuerunt
 distincta ante vntionem. Sed que sunt
 vnum realiter manent tamen distincta
 formalr siue q' sunt idē identitate reali

distincta tñ formaliter. Huiusmōi autē
 ptenta sunt in duplici oria. quia quedā
 sunt de nā ptinenti vt quecūq; sunt su
 periora ad cōtinens. vbi gratia. Ab ea
 dem re accipitur rō albedinis coloris q̄
 litatis sensibilis et qualitat. et hec sūt
 superiora ad hanc albedinem. et ideo oīa
 sunt de essentia eius. Alia sunt ptenta
 in aliquo vnitiue quasi inferiora. qz q̄si
 passionēs continentis nec sunt res aliē
 ab ipso cōtinente. isto modo ens cōtinet
 multas passionēs que non sunt res aliē
 ab ipso ente. vt pbat Arist. in pñci. 4.
 metha. distinguunt tñ ab inuicē forma
 litē et quidditatiue. Et ē ab ente forma
 litate dico reali et quidditatiua aliē me
 tha. pcludens tales passionēs de ente et
 illas p̄siderans non esset scia realis. sic
 ergo ens ptinet vnitiue rōem vnus ve
 ri et boni et alioz: sic aīa cōtinet poten
 tias istas vnitiue q̄q; formalitē sunt disti
 cte. Preterea. accipio hanc ppōnem
 positam in pñ. primi sniaruz. quecūq;
 hñt aliquā distinctōēz reale si essent. se
 pata realit illā distinctōnem hñt scōm
 rōem vbi nō sunt distincta realr: s; ens
 et vnum si essent separa essent distincta
 distinctōne q̄dditatiua reali. igit et nē
 hñt illā formale distinctōnē fm rōem
 Vel forma sic rōem q̄cūq; habent ali
 quē ordinem inter se vbi sunt distincta
 realiter eundem ordinem hñt vbi sunt
 vnitiue cōtenta vñ si ēēt vnum prius q̄
 vez si ēēt distincta realr ēēt et in ente i
 q̄ vnitiue cōtinent et hñt distinctōnem
 rōis vñ ēēt prius q̄ vez. Si q̄ vnum
 vez et bonum essent realr distincta ab
 ente ēēt passionēs entis sequit etiaz q̄
 vnitiue cōtenta in ente habēt eundē or
 dīnē ad ens. f. q̄ sūt quasi passiōes entis
 Sic q̄ possumus accipere de intellectu
 et voluntate q̄ non sunt ptes essentielles
 animē: s; sunt vnitiue cōtenta in aīa q̄si
 passionēs eius ppter quas aīa est opa
 tiua non q̄ sint cēntia eius formalr: s;
 sūt formalr distincte. idē tñ idēice vni

tiue vt in pmo li. pbatū est de attribū
 tis diuinis. imaginandū est q̄ q̄ aīa q̄si
 in pmo instanti nāe est nā talis. In 2. in
 stanti est opatiua siue potens opari fm
 hanc opationem vel illā: et potentie q̄
 sunt pñci. opationum cōtinent vnitiue
 in essentia. Et scōm istam viam pñt sal
 uari oēs auctes ille que dicunt q̄ huius
 modi potentie egrediunt ab essentia aīe
 vt virtutes. Itē q̄ sunt medie inter for
 mas sbales et accidentales. qz sunt q̄si pas
 siones aīe. et passio egrediatur a sbo vel
 ebullit. sunt tñ idem cēntie aīe: vt dictū
 ē. et pñt ēēt dici ptes fm q̄ nulla dicitō
 tā perfectionem essentie ptinentis sed q̄
 si p̄talem. Silr isto mō facile ē concipe
 q̄ vna potentia nō ptinet perfectōnes
 oīum nec totam p̄fectionē ipius aīe: l;
 sūt eadē res ppter illam distinctōēz for
 malem. vñ sic cōtenta non ptinet se mu
 tuo. quia sunt distincta formaliter et in
 ter se et a cōtinente pmo cui sūt idē rea
 liter. vñ duo ptenta iter se distinguunt
 et respectu tertij sunt idem realr. Ex
 hoc pz q̄ relatio in diuinis ē idem essen
 tie et cōtinet ab cēntia. nō tamē cōtinet
 aliquā rōnem nec cēntiam formalr. s;
 oēs rōnes cōtinent vnitiue ab cēntia.
 vna tñ persona in diuinis habet intra
 se oēs perfectōes ppter illimitatōnem
 cēntie. non sic autē est in imagine creata
 vel in aīa: qz aīa non ē illimitata. Ex
 hoc pz ad Aug. qui dīc q̄ mens memi
 nit sui: qz meminit eius qd est idē sibi
 realr nō tñ formalr. Silr ad illō. 3.
 de aīa de pte aut aīe. pz. n. q̄ sunt perfe
 ctōes p̄tiales. Silr ad Ansel. est dīcē
 dū q̄ sic in corpe sunt diuersa membra
 que respondent diuersis potentij. sic i
 anima sunt diuersę perfectiones forma
 liter distincte: propter quā formalez
 distinctōnem currit similitudo.

Ex hoc dico ad for
 mā. q. q. imago nō p̄sistit i aliq̄b' trib'

1° d^o 2° sup se
hertie stat

potentijs realiter distinctis. sed consistit in aliquibus tribus realiter distinctis. puta in actibus. ubi sciendum qd differat imago a vestigio ut dictum est in p^o li. quia imago representat per modum totius p^o. vestigium autem p^o repñtat partes licet arguitur repñtat totum. ut p^o de pede in pulvere. trinitas autem in divinis est quasi quoddam totum numerale. et ideo quod repñtat partes de vestigijs. aia autem repñtat totam trinitatem ipsam. n. vna eñtia hñs intellectus et voluntatem repñtat unam eñtiam. non sic autem tres personae. qz eñtia et intellectus et voluntas sunt in qualibet persona. repñtat autem tres personas vt potentie sue sunt sub actibus suis qz vnus actus est ab alio p modum originis sicut persone. inter se originant. sicut. n. a pre verbum et ab vtroqz. s. f. sic quodammodo a memoria actus intellectus et velle ab vtroqz originatur

Ad primum argu

mentum dico qd imago trinitatis non est complete in aia absolute considerata nisi in radice. sed vt est sub actibus suis cum unitate sue eñtie repñtat trinitatem. et sic consistit imago in tribus realiter distinctis non autem in potentijs qd realiter non distinguuntur. imago. n. vt est ppe tua solus est virtualiter in aia et formaliter vt est sub actibus. Ad aliud potentie distinguuntur per actus verum est non tamen oportet qd sit tanta distinctio in potentijs sicut in actibus licet sit aliquid vna. n. potentia visiva est plurimum colorum. Ad aliud de predicatione vnius de alio. dico qd quantūcumqz iste perfectiones sint unitive in eñtia ex quo tamen non sunt quidditative idem eñtie non sequitur in abstracto qd hoc sit illud. sicut animal est de ratione qd dicitur hominis. et tamen non sequitur qd vnum abstractiue predicet de alio hec enim est falsa animalitas est humanitas. Accipiendo autem creature sic vnus

predicat de alio. ut homo est aia sic etiam potest dici qd intellectus est volitivus. Ad auctoritates p opⁱ. ponere qd sunt accidentia. dico qd eque probabiles et apparentes auctoritates sunt ad op^m naz Aug^o. 5. d. tri. dicit qd sunt vna eñtia et vna substantia etc. Item phis. 7. metha^o. 7. 2. de aia. dicit qd vnusquodqz dicit tale cum potest in operationem sibi obitam. quod autem non potest non de tale nisi equivoce. p^o de dolobria acutie remota et de oculo eruto. s. p^o amissionem accidētis nō de tale equivoce. g. Preterea Ari. 2. de aia dicit qd si oculus esset aia potentia visiva esset eius forma. g. Ad auctoritates in oppositum. Ad primum dico qd potentia naturalis absolute non est in 2° sp^e qualitatis sed facilitas ad utendum illa potentia. vñd posse levare festucam vel baculum non est in 2° sp^e. s. facilitas levandi. vñ hñmōi agilitas de hic potest naturalis. et p^o hñmōi pugilla tota et curiosa. et ideo potest currere absolute nō est in 2° sp^e. s. agilitas illi potest siue in utendo illa potest siue potest qd ad illam agilitatem. Ad illud p^o me. dico qd similitudo est p^o tato qz sicut color non est tota pfectio potest ut est qd sensibile. sicut nec sapor. sic vna potest non pertinet tota pfectione aie. Ad illud Ansel. dico qd nō dicit qd nō se habet s. supposito qd nō eñt sbe adhuc habetia tēti sui qz nō se nihil et hñ sufficit sibi. Ad illud d magi et min^o. dico qd potest de 2° sp^e q^olitat recipit magi et min^o. vnus n. dicit magi ingeniosus altero. n. tñ illud quod verum est potest s. habilitate sille. Ut potest aliter dicit qd ipse. io. de tri. dicit qd se vna mens vna vita. vñ ibi ponit eas eñles. Et tñc qd i. 15. ponit eas eñles et intelligendū ut sūt sub actibus suis. et nō aliter.

Itrea distincti

onem. 17. in qua magis agit de origine anime Ade. et de loco in quo productus fuit. queruntur duo. p^omo vñd aia Ade fuit creata in corpore

2° vñd par
habitatione
guir qd non
ducti ppositi
forma non p
pducatur. 7.
s. compositi
tus creatione
terre. g. nec ei

Preterea
ad fieri. s. aia
habuit esse n
i corpore sui
pars alicuius
totius. ergo
positi vt totu
compositi. 7.
si fieri comp
tera. vñ exp
deus homin
spiraculum v
re creavit.

Resp

vnus error
ta. Et ad hoc
super Gen. 1.
vbi dicit qd
tia. et hoc dicit
20. Insufflauit
m. Dicere
pit sbam dei
le et alterabi
ter et aliter se
sba dei est to
Preterea. a
taf ad ignora
virtutes et e
mutabilis et

Dimi

ista videndu
vbi dicit vn
non est ex ma
sicut videt o
retractat illi

2° vtrum paradisus sit locus cōueniēciae habitatiōni humane. Circa p̄mū arguitur q̄ non. qz eadem p̄ductione p̄ducti p̄positum et forma compositi. qz forma non producit nisi qz p̄positū p̄ducitur. 7. metha. mā nō sit nec for^a s3 compositus. sed Adam nō fuit p̄ductus creatione: qz fecit eū deus de limo terre. q̄ nec eius forma. s. aia fuit creata.

P̄terea sicut res se h3 ad esse ita et ad fieri. s3 aia Ade cum sit p̄s sit ei⁹ non habuit esse nisi in mā. s. in corpore. q̄ et i corpore fuit scā. minor p̄batur: quia pars alicuius totius non h3 eē nisi esse totius. ergo aia Ade que est pars compositi vt totius non habz esse nisi esse compositi. et per cōsequens nec fieri nisi fieri compositi. Contra magis i littera. vbi exponit illud Gen. formauit deus hominē et inspirauit in facie eius spiraculum vite dicit. i. aiam in corpore creauit.

Responsio Circa istaz q̄stionem fuit vnus error q̄ aia esset de sba dei p̄ducta. Et ad hoc accipit arg^{um} ab Aug. 7. super Gen. super isto verbo inspirauit vbi dicit q̄ flatu dicitur esse de sba flatus. et hoc dicit glo. Aug. sup illud Jo. 20. Insufflauit et dixit accipite spm̄ sanctū. Hic error est nullus: qz qui concipit sbam dei concipit eaz vt indiuisibile et inalterabile que nullo mō potest aliter et aliter se habere. igitur si aia est de sba dei est tota sba dei. et sic erit deus.

P̄terea. anima potest mutari et mutari ab ignorantia ad scientia a virtutibus et virtutes et econuerso. deus autē non sic mutabilis est.

Dimissa opinione

ista videndus est. vtrum aia sit ex mā. vbi dicit vna opi^o q̄ sic. et tñ creatur. qz non ē ex materia p̄cedente vel p̄erente. sicut videt dicere Aug. 7. sup gen. Sed retractat illud p̄mo retractionū. et iō

qz aia et eius mā simul non de aliquo p̄ducit. iō aia creari dicitur. Quicqd sit de hoc dico q̄ possibile est aiam creari sine corpore. forma. n. que p̄ducit in esse non nisi p̄ductione totius non p̄ducitur nisi per accēs: qz non nisi p̄ductione totius. nec etiam est nisi p̄ accēs loquēdo de entitate per se. que competit composito. p3. 7. metha. forma q̄ potest per se esse p̄ducti p̄ductione p̄pria vel potest sic p̄ducī. aia ade est h^o q̄. Sed quid est de facto: dico q̄ non potest demonstrari q̄ sit p̄ se p̄ducta. Non. n. pōt demonstrari q̄ sit immortal^{is} vt vsum ē in. 4°. igitur nec q̄ sit per se p̄ducta p̄pria p̄ductione. Suppositū etiā q̄ sit immortalis et q̄ nō subsit alicui agenti nālī nec q̄tum ad esse nec q̄tum ad non esse adhuc p̄hs non ponet eam creari. qz dicerent p̄hi q̄ sicut for^a non potest p̄ducī nisi a solo deo et tamē non d3 creari qz deus non alia p̄ductione produxit formā celi q̄ totum celum et iō non prius nā fuit forma celi terminus creationis q̄ celum. ita dicerent q̄ passo exn̄te disposito crearet et produceret eius de necessitate aiam. non creatione que terminaretur ad formā s3 ad compositū. vnde non concederet aiam creari. non. n. est imaginatus sicut nos. s. q̄ actio dei in primo instanti nature vel t̄pis terminet ad esse ip̄ius anime et postea in 2° instanti infundat corp̄: sed poneret actionem dei terminari ad esse totius in primo instāti nāe. S3 supposito q̄ fuerit creata fuit ne simul creata cū formatōe corporis De hoc videt sentire Aug. q̄ sic. 7. super gen. s. q̄ fuerint create cum angelis et postea accessisse ad corpora. Sed contrariū h^o habetur ab Aug. de Eccl. doc. c. 17. vbi dicit sic. animas hominum non esse ab initio inter ceteras intellectuales naturas nec simul creatas sicut fingit Orig. vide litteram in ois. sequenti. P̄terea ad hoc rō congruentie talis. Dei p̄

1° d^o 2° sup^o de
henticis

fecta sunt opera in ps. quod etiam est
rationabile si ppheta taceret q opera
dei sint perfecta. anima est pars ipse
cta dum actu non informet. igitur non
debut sic creati. Preterea non fuis
set ronabile si fuisset creata an corpus
qn habuisset aliquez actum vel opera
tionē ppriam ante corpus. igitur simi
liter potuit mereri et demeri. qd est con
tra aplm Ro. 9. loquens eniz ibi de Ja
cob et Esau dicit. cum nondū nati eēnt
aut aliquid egissent vt fm electionez p
positum dei maneret non ex operibus
zē. Ad primum argumētūz dico q
illud verum est de forma que nō pdu
citur alia pductione q productione to
tius: qn autem forma pducitur pductō
ne que saltem ordine nature pcedit vni
onem sui cum materia non ē verum et
fm hoc possunt assignari hic due pdu
ductiones passiuē. vna ad aīaz sicut ad
vnum terminum prialem. alia ad totū
2^m etiam arg^m currit de forma q acci
pit esse qz compositum accipit esse. In
hac enim pductione fieri totius est via
et ratio ad esse partis. illa etiā pbatio o
parte non est vera de parte cui non re
pugnat per se esse si separet. vel vā est q
tum ad esse totius in quo includitur eē
partis.

Intra secundū.

Utrum. s. parad. us sit lo
cus cōueniens habitatiōi humane. ar
guū q non. quia mag^r dicit q parad.
sus p altitudine loci attingebat ad glo
bum lunare. s. spera ignis attingit ad
illū globum lune. q non ē cōueniens ha
bitatiō hominū. Preterea parad.
sus ē locus superior omni monte. qz aq
diluuij ascendentes sup cacumina mō
tium. i. s. cubitis non ascenderunt vsqz
ad padisum sed in aliquibus mōtibus
non est pueniens locus habitatiōi hu
mane ppter raritatem aeris. qd p3 per
phos qui volentes inquirere de astris

ascendebāt altissimos montes portātes
secū spongas plenas aqua ad pdensan
dum aerem siue ad hauriendūz aerem
grossum. vñ nec ros nec pluuia nec ven
tus ibi ascendunt. sicut dicit solinus de
monte olimpi. Contra Sen. 2°. tulit
deus hominem et posuit eum in para
diso voluptatis zē.

Dico q sic tam p statu nāe la
pse q innocentie. p statu
nāe lapses de Enoch Eccl. 44. et Se
ne. 2. et de Helia. 4. Reg. c. 2. nec o3 fcur
rere ad miraculum ex quo non est necē
tas vt patebit p statu nāe recte patz de
Adam et Eua. De mō altitudis di
cunt quidam q attingit vsqz ad globū
lunarem. s. quo ad lōgitudinem dicūt
ipm esse ad orientem. vñ alia trāslatio
h3 paradisus quā plantauerat deus ad
orientem zē. Quātum ad latitudinem
dicūt ipm esse sub equinoxiali. et dicūt
vltra q locus equinoxialis ē maxime
habitabilis. qz lēz habitātes ibi habe
ant soles bis in anno sup zenith capiti
suorum: cito tñ redit ab eis ppter mo
tū quem h3 ibi velociorē. et iō modicu
calorem causabit et temperatū qz pauci
ores facit ibi reflexōes. Qd aut sit mo
tus solis velocior p3. qz circulus eqno
xialis est maior circulus cum attingat
alterutrum tropicorūz. vna aut diē nā
li sol currit totam terram motu firma
menti. igitur sub equinoxiali cit^r mo
uetur q sub altero tropicoz. patet per
illam regulam. mobile in equali tempe
magis transiens de spacio veloci^r mo
uetur. Si ratō ista valeret videtur ma
gis concludere oppositū. qz motus fac
calorez et per pñs maior vel fortior mo
tus maiorez calorem cābit. Rō etiā in
se non valet s3 ē falsigrafica. ppter qd
currendum est ad sniam Auzen. pmo
cano. s. 3. doc pma. c. 8. quod intitulat
de accidentibus aeris et impressionib⁹.
et ad Ptholo. li. de dispositione spere.
Quātū ad hoc q dicunt q est ad

olentes dico
teit intelligi el
punctus in re
ouentem in re
respectu diuer
q respectu diu
imobiles. vñ
habetur aliq
ta et pccia in
radisus. C
ne q pertingi
vel sunt verb
supposito q p
bilis: quia exp
per aerem ex
nim paruos
re super aere
est ppter virt
potentem refi
igitur oportet
locum lune. s
no conuenien
ture microu
Nec potest di
aeris. quia ill
ter ppter pp
potest atting
ritum aeris
simus perper
causa posinu
eisdem locis.
carentia calo
radiatorum lo
ris causati a
dus ponatu
tationi huma
co aliquo p
cus ille accid
loca sub polo
in mundi del
naturalium
uto. quia aq
raculose sic a
peccatorum.
non fuit factu
dilo autem c

orientes dico q̄ in quocunq; situ sit po-
test intelligi esse ad orientes. quilibz. n.
punctus in terra potest intelligi esse ad
orientem in comparatione ad celuz vñ
respectu diuersorum situum terre p̄fē
q̄ respectu duorum polorum qui sunt
immobiles. vnde per esse ad orientem nō
habetur aliqua determinatio terre cer-
ta et p̄cisa in qua. s. parte terre sit pa-
radisus. Quod dicunt de altitudi-
ne q̄ pertingit vsq; ad globum lunare
vel sunt verba methaphorica vel falsa
supposito q̄ paradisus sit locus habita-
bilis: quia experimur ignez moueri su-
per aerem ex motu. s. elementorum. nñ
enim paruus ignis non possit ascende-
re super aerem vsq; ad sperā ignis hoc
est ppter virtutem paruum ipsius non
potentem resistere corumpentib; ipaz
igitur oportet locum ignis esse vsq; ad
locum lune. sed in igne non est habita-
tio conueniens humane nature nec na-
ture mixtorum ppter calorem nimium
Nec potest dici q̄ sit in superiori parte
aeris. quia illa inflammatur vehemen-
ter ppter p̄pinitatem ignis. Nec ē
potest attingere vsq; ad medium inter-
stitium aeris: quia locus ille est frigidis-
simus perpetuo scōz philosophū. cui⁹
causa positiua est frigiditas nubium in
eisdem locis. causa priuatiua duplex. s.
carentia caloris generati per reflexioez
radiorum solis a terra et carentia calo-
ris causati a sole directe. Luz igit para-
disus ponatur locus conueniens habi-
tationi humane sequitur q̄ non sit i lo-
co aliquo predictorum nisi ponatur lo-
cus ille accidentalr temperatus sicut si
loca sub polo artico sñ Martianum
in mandi descriptione et Plinium. 6.
naturalium et. 2. Nec v3 argm de dilu-
uio. quia aque diluuij inundauerūt mi-
raculose sic ascendentes ad punitionez
peccatorum. vbi igit non inundauerūt
non fuit factum miraculū ibi. in para-
diso autem cum non essent ibi peccato

res non debuerunt per miraculū inun-
dari. Nec ratio istorum valet qui po-
nunt q̄ fuit natural' ascensus ille. qz. s.
per congregationem stellaz humidaz
in aliquo signo sicut alibi patere potēit
q̄ hoc satis per scripturaz et scōs patet
oppositū. Quod dicit de equinoxia-
li q̄ ibi est regio temperata nō videtur
verum. quia quādo hyemps est nobis
frigidissima non remouetur ab eis sol
nisi per. 24. gradus et tunc est in eis p-
pinquior q̄ sit nobis in maxima estate
in qua distat a nobis per. 25. gradus.
quare plus habent de calore in fortissi-
ma hyeme nostra q̄ nos in maxia esta-
te nostra. Aliaz rōez nō posuit doctor
iste. Dico igitur ad q̄dem q̄ est locus
conueniens habitationi humane. quia
non oportet q̄ sit in tāta altitudine nec
sub equinoxiali s3 est in regione tempe-
rata nec est necessariuz q̄ sit ad orientē
et si ibi est tamen est eque temperata. p-
dicta patet ad argumenta.

Intra distincti

onem. 18. in qua magister
agit de pductione mulieris
q̄tum ad corpus et aiām p̄ncipaliter
et de rōnibus seminalibus incidenter q̄
si vnum queritur vtrum. s. in materia
sit ratio seminalis ad formam natura-
liter educendam de ipsa. q̄ sic. Quero
enim aut aliquid forme p̄cedit in mate-
ria et habetur ppositum. aut nihil et tē
forma creatur. quia de nihilo pducit:
et pari ratione per corruptionem anni-
hilatur. a quo enim res incipit in idem
resoluit. ergo agens naturale pōt anni-
hilare et creare. Preterea. generatio
ē nālis. igit h3 p̄ncipiū actiuū intrinsecū
nāle. añs p3. 2. nā. p̄bas. qz. 2. phy. nā est
p̄ncipiū mot⁹ et quiet⁹. forma ē magis
nā q̄ materia. vt dicitur ibidem. g. op3
q̄ sit non tñ p̄ncipiū passiuum sed
actiuum. illud autem p̄ncipiū non
est forma inducenda: qz illa nondū est

igitur oportet quod sit inchoatiuum forme quod est ratio seminalis. Preterea. 7. metha. dicit philosophus quod ea que fiunt vel generant a casu generant a causa equiuoca ut a corpore celeste. igitur oportet quod in eis pars forme sit principium intrinsecum sicut in generatione vniuoca extrinsecum mouet materiam. Contra. si est autem eadem respectu contrariarum formarum aut sunt singule rationes seminales singularum formarum specificarum non eadem quia forme contrarie in alio quo differunt et non in illa ratione seminale vniuoca. quia illa est eadem respectu earum secundum te. igitur ex quo perueniunt et differunt sunt compositae quod est falsum. si sunt singule singularum igitur vel una informauit materiam et non alie. et tunc ille alie erunt subsistentes existentes partes formarum materialium nec informantes materiam. aut omnes informant et sunt distincte secundum speciem et tunc illa una materia erit informata diuersis formis substantialibus specificis quod est impossibile. quia non magis repugnat formas specie differentes intentas informare simul unam materiam quam remissas. Ratio.

Hic videndum est

quid sit ratio seminalis et quomodo et ad quid ponatur in materia. Ubi sciendum est secundum aliquos quod in materia sunt tres. scilicet materia. potentia receptiua. et actus. Ratio seminalis non potest esse ipsa materia vel potentia passiva materie si non differunt realiter. quia Augustinus. 10. super Genesim. dicit quod leui fuit in abraham. Et similiter christus secundum apostolum ad Hebr. 7. sed diuersi modo. nam secundum Augustinum. leui fuit in Abraham secundum rationem seminalem. unde et apostolus ibidem dicit eum fuisse in lumbis patris. sed christus non fuit in Abraham secundum rationem seminalem sed tantum secundum materiam substantiam. videlicet tamen tam leui quam christi

fuit ibi secundum materiam vel potentiam passiuam materie. igitur materia et potentia passiva eius non est ratio seminalis. Probatur etiam quod non sit ratio seminalis potentia receptiua materie. quia secundum Augustinum. 9. super Genesim. et ponitur littera huiusmodi. deus multa producit in materia scilicet materia ad que non fuit potentia seminalis in ea sed deus nihil potest creare vel producere de materia ad quod ipsa non sit in potentia receptiua. igitur potentia receptiua non est ratio seminalis. Reliquis igitur quod sit actus et huiusmodi actus ponitur ab eis eiusdem rationis vel entitatis cum forma per generationem inducendo que imperfecta preexistens est ratio seminalis. que licet imperfecta est tamen nata coagere generanti extrinseco. et in hoc saluare voluit quod ibi non sit creatio. quia aliquid forme presupponitur. in hoc etiam saluatur quod est generatio naturalis. scilicet non principium actiui est totaliter ab extrinseco non videretur generatio naturalis. Hoc autem confirmatur per Aristotem. 2. philosophia. ubi dicit quod artificialia differunt a naturalibus. quia naturalia habent in se principium motus artificialia non. Sed illud principium non est principium passiuum. quia illud habet artificialia igitur debet intelligi de principio actiui. Preterea. 6. metha. dicit philosophus quod principium artificialium est in cognoscere et principium naturalium in motu. cum ergo accipiat ibi principium equaliter vel vniuocum aliter arum non valeret. et principium artificialium in cognoscere sit actiui oportet. Preterea. 3. ethica. violentum est cuius principium est extra non preterite vi passio. igitur per oppositum passum namque quod non mouet totaliter ab extrinseco sed ab intra consistit aliquid quam vim. aliter si passum naturale totaliter moueretur ab extra esset motus violentus. Contra primum motum de creatione arguitur sic. quero enim vtrum illa pars forme de nouo adueniens per generationem preuenerit aut non. si non igitur cum illa pars non sit a se nec aliqd

eius presuerit q̄ creatur. si presuit q̄ nihil
noui p̄ generationem acquiritur. igit̄ ni
hil est totaliter nouū: sed omnia fuerūt
simul creata et quodlibet erit i quolibz
quod phs improbat p̄mo phy. Pre
terea illud p̄cedens ponit forma imper
fectior forma iducēda p̄ generationem.
aliter aū generatōem esset in materia sō
ma p̄fecta eiusdem ratiois cū forma in
ducēda per generationem. Et tūc vltra
cum i his que sūt eiusdem rōis minus
p̄fectum nō agat nisi i virtute magis p̄
fecti sequit̄ q̄ ratio seminalis vel illa for
ma perfecta p̄cedēs nō agat nisi in virtu
te forme inducēde que nōdum ē. Al̄ for
metur sic ratio. oportet q̄ forma p̄cedēs
et s̄bsequēs que ponitur p̄fectior sūt eius
dem rōis aliter illa forma esset ex diuer
sis rebus diuersarum rationū. tūc sic.
Algēs q̄ in virtute sua actia habz formā
perfectiorem hz etiā imperfectiorem eiusde
rōis. igitur sic perfectior ponit in esse p̄
generans sic et imperfectior. nō igit̄ in ma
teria p̄sūt ratio seminalis p̄petuo. Pre
terea ps forme que p̄ generationē indu
citur aut educit̄ imediate de potētia ma
terie. et tūc frustra ponit ratio seminalis
p̄cedere in mā. aut nō imediate de mā:
sed de illa parte forme p̄exiēte siue d̄ rōe
seminali vel de mā vt est s̄b illa pte vel
rōe seminali. et vtrōbiqz sequit̄ inconue
niens scz q̄ aliquid educeret ad actū de
aliquo eiusdem rōis cum ipso. Ad
ratōez aū que p̄bat creatiōem ibi esse
ratōe noui acquisiti quod nō presuit. di
cunt q̄ aliquid noui sit ibi naturalit̄ qd̄
oportet ponere p̄p̄ causatiōē causaz
scdaz et motū et mutatiōē earum que
sūt ad illud nouum causandū. nō est ibi
tamē creatio. quia creatio est p̄ductio q̄
excludit om̄ez aliā causalitatem et cause
mālis et formalis et efficientis creati. qd̄
libet autem agēs creatur requirit̄ aliqd̄
in agendo vt concausam efficientem vel
saltem vt p̄ncipium materiale. igit̄ eius
actio nō est creatio. patet igit̄ ad ratōem

de creatione. quia licet forma illa perfe
cta vel noua nō sit de aliquo vt dicit̄ cir
cumstantiam rei materialis ad creatio
nem tamen requirit̄ q̄ nihil p̄cefferit
necessario requisitum ad esse suū. et per
idem patet ad ratōē de annihilatiōe

Arguit etiā p̄tra illud quod dicunt
de naturalitate gnationis vel de ratōe
trāsmutatiōis naturalis. Naturalis. n
mutatō est quādo passū mutat̄ sicut ap
tū natuz est mutari a quocunqz agente
fiat. sicut dicitur. 2. et 8. phy. sed nūquā
passum est sic aptum p̄pter p̄ncipiū ac
tiuum intrinsecum inexistens sibi: s̄z solum
p̄pter p̄ncipium passiuum.

Preterea natura vt est p̄ncipiū mor
vel mutatiōis naturalis est p̄ncipium
intrinsecum. sed natura est h̄. rōe p̄nci
piū passiuū. et nō quia est p̄ncipiū actiū
q̄. p̄batur minor p̄ Arist. 2. phy. q̄ vult
q̄ accidit infirmo qui mouet̄ ad sanita
tem q̄ sit medicus vel q̄ habet illam ar
tem qua est p̄ncipium actiuū intrinsecū

Tūc. n. si per se esset q̄ h̄ret tale p̄nci
piū saneret inq̄tū medicus. qd̄ est falsū.

Preterea illa vis actiua nō agit nisi
agens extrinsecū agat p̄us. si. n. agerz aū
per vnum dīez eadem rōne et per q̄tuor.
et sic semper ascendendo et ita perpetuo
illa rō egisset in mā. Agens igit̄ extrinse
cum p̄us agit et p̄us illam excitat. sed in
illo instanti in quo p̄us agēs agit extri
secum est actio naturalis aliter nūquāz
esset naturalis. quia nō est transmutatō
nisi causata ab illo. Rndet ad argu
mentū de artificialibus et naturalibus.
Rndent distinguendo de natura q̄ vno
modo natura distinguit̄ d̄ agens a p̄po
sito. et sic distinguunt artificialia a nati
bus et ex parte p̄ncipiū actiuū. quia na
tura est p̄ncipiū intrinsecū sic determi
natum quo agens nāle agit sic et nō aliē
sed ars vel voluntas vel p̄positū est p̄n
cipium quo habēs illud pot̄ est sic et aliē
agere sicut placet sibi. Alio modo disti
guitur artificiale contra naturale ex pte

1^a et 2^a Sup^a 3^a
 hanc hanc 5^a et 6^a

Di. XVIII

principij passiu. quia naturalia habet in se principium passiuum inclinans et tendens in hoc ad hoc ut sic agant. artificialia autem non habent hoc principium sic inclinatum vel inclinans ad tale incisionem vel erectionem ut patet in edificijs. imo inclinatur ad contrarium. unde artificialia vel mouentur ad formam tale in inclinationem naturalem. et per primum violentum vel diceretur quod sunt in potentia neutra si talis forma artificialis non insit eis in inclinationem principij receptiuum. Ad hoc igitur quod motus sit naturalis sufficit quod potentia passiva rei sit ad talem formam inclinata nec requiritur ibi principium actum intrinsecum sed a quocumque agente agatur erit quod acquiritur simpliciter naturalem solum. propter illam inclinationem ex parte principij passiu. unde graue posito quod non habeat in se principium actum descendens deorsum a quocumque tamen actiue descendit mouetur naturaliter. Ad illud de diffinitione naturae dico quod natura ut est principium passiuum dicitur non solum de materia sed etiam de forma. motus. n. lapidis deorsum est ex forma. s. ex grauitate lapidis. nam per eandem formam per quam res est hec per eandem est receptiua passionis per se naturaliter naturae eiusdem rei. ut patet in risibilibus respectu forme specificae hominis. ideo dico quod natura ut est principium passiuum motus dicitur de forma. Ad aliud dicitur omnia artificialia et naturalia dictum est quod differunt in principium passiuum. n. rei artificialis valde bene recipit formam in inclinationem suam ut dictum est. non sic autem passiuum rei naturalis sed secundum inclinationem suam mouetur. Ad aliud. 6° methaphisicae. principium rei factibile est in cognoscere verum esse actum. principium autem rei naturalis est in moto verum esse principium passiuum. ut dictum est. 8°. Ad illud dicitur violento quod est ab extra non perferente vim passio. Dico quod oportet exponi non perferente. id est non perbene inclinationem et tendentiam. imo magis contra inclinationem. non autem oportet exponi non perferente. id est non coagenti agenti exteriori. unde respectu naturalis forme potest esse generatio violenta in materia. quia materia inclinatur naturaliter ad qualitatem formam inducendam in ea quauis per

compactionem ad qualitates que expellunt et corrumpunt et ad formam etiam subilem: que corrumpunt per acciden. posset dici violenta. Patet igitur quod ratio semialis non est materia nec potentia receptiua materiel nec actus secundum istos. patet etiam quod nec propter vitandam creationem vel annihilationem nec propter naturalitatem generationis seruandam sunt necesse rationes semiales. Restat igitur nunc videre de affirmatiua in quo sit ratio semialis et ad quid et qualiter. ubi sciendum quod aliquid producit sibi dissilia in specie et in forma. ut sol producit ranam. et agentia equoca. Alia sunt que producant sibi similia. et hoc dupliciter. vel immediate ut ignis ignem vel mediante propagatione. In primis duobus non requiritur ratio semialis mediante qua forma inducat. sed in ultimo sic. nihil enim est dicere quod ignis in producendo ignem de aqua primo causet sibi rationem semialem que sibi coagat vel agatur vltimam. quia elementa sunt imperfectissima entia in genere secundum se secundum materiam. 3. ce. et 7. m. commento. 22. Semen autem cultus scunq; agentis est imperfectius eo. non ergo ratio illa semialis ageret ad formam perfectam mixti. Preterea ratio seminalis agit absente agente principali. sed cessante igne a sua actione non priuatur caliditas vel actio caloris mediante qua generatur ignis sed redit aqua ad frigiditatem generat. Preterea semine ponitur ut sit medium in generatione et generatum. sed hic est actio ignis immedata sine semine. quia ignis immediate generatur ignem. Preterea. Aristoteles. 7. methaphisicae. dicitur quod sicut in artificialibus non sit aliquid nisi ab extra ita in naturalibus sit aliquid tamen ab extra ut ignis ab igne. igitur non potest in materia ratio semialis que est inchoatio forme. Quid ergo est semine et quid ratio semialis dico quod semen est corpus quoddam cuius forma non est integra propter se. sed propter aliquid ut scilicet ex illo generetur aliquid simile agentis. Et ut hoc melius videatur potest distinguere in natura duplex processus in formis. unus ascendendo ut a forma seminis ad formam sanguinis. a forma san-

gualis ad fo
 terius. 8. et 11
 pfectum. A
 ecouertio a
 uendo. s. in c
 dendo vltim
 Illud autem a
 cessu est sem
 sistere sed vi
 ad vltima fo
 in descendend
 sit circa vlti
 huic ordini
 dam corp^o tu
 ut sit via alio
 pfectas. Qu
 aliquid forma
 illud vel est se
 necessario p
 sicut forma
 psequens for
 nec ratio sem
 semen sit ex
 est ratio sem
 est semen in s
 fluo alimeti
 generatione
 actiuus. dicit
 quod dico
 semine mul
 me ex quo
 generate su
 est unisorm
 tis que vni
 ne poni deb
 tium gene
 tionem. p
 test esse p
 sed semen n
 go tunc no
 ductiuus ge
 tionis. nec
 cipium acc
 quid de p
 debet gene
 passiuu no

guinis ad formā aliā. s. embryonis vlt al
terius. q̄ r̄ iste p̄cessus est ab ip̄fecto ad
p̄fectum. Alius p̄cessus ē descēdēdo
ecōuerso a p̄fectis ad imp̄fectiora resol
uendo. s. in cadauer r̄ in feces. r̄ sic p̄ce
dendo vsq̄ ad elemēta vlt m̄az p̄mam.
Illud aut̄ a quo icipit natura in p̄mo p̄
cessu est semen. r̄ constat nām in illo nō
sistere sed vlti^{us} p̄cedere r̄ ascendē vsq̄
ad vltimā formā p̄fectam. r̄ ecōuerso ē
in descēdendo vel resoluēdo q̄ nā nō si
stet circavltimā: r̄ tota natura ē astricta
huic ordini r̄ p̄cessui. Semē igit̄ ē quod
dam corp^{us} imp̄fectū p̄ductū a generāte
vt sit via ascendēdi ad vltiores formas
p̄fectas. Quid est rō semialis: dico q̄ est
aliq̄ forma seminis inq̄tam semen est. r̄
illud vlt est forma s̄balis seīs vlt qualitas
necessario p̄sequēs formā s̄balē semis
sicut forma tritici in tritico vel qualitas
p̄sequēs formā s̄balē eius. nec semen
nec ratio seminis sūt coeq̄ materie. quia
semen sit ex nutrimento in quo semine
est ratio seminalis sicut i s̄biecto. nec sp̄
est semen i seminante cum fiat de super
fluo alimēti. Ad quid ē semē: est ne p̄pi
generationē ita q̄ sit p̄ncipiū generatōis
actiuuz. dico q̄ nō. si est semē vniforme
quod dico p̄ semine maris quod agit i
semine mulieris. Semen tamē vnifor
me ex quo sit res. quod sc̄z decisuz est a
generāte siue sit patris siue matr̄ exquo
est vniforme respectu geniti vel generan
tis quē vniformitas r̄ vnigeitas in semī
ne poni debet nō potest esse p̄ncipiūz ac
tiuum generatōis p̄pter duplicem ra
tionem. p̄mo quia quod nō est non po
test esse p̄ncipiū p̄ductiū s̄stantie.
sed semen nō est in instāti generatōis. er
go tūc nō est p̄ncipiū inductiū vel p̄
ductiū generatōis vel termini genea
tionis. nec etiam dū est: potest esse p̄n
cipiū actiuum tale. quia semen est ali
quid de p̄mo p̄uertibile i illud quod
debet generari. hoc aut̄ habet ratōnem
passiui nō actiui. Preterea imperfec

tius nō est causa sufficiens actiua perfec
tioris. sed semen ē imperfectius q̄ res ge
nerāda etiam cū omnibus sp̄ritibus suis
igitur etiā si maneret nō posset esse p̄n
cipiū actiū generatōis. Respōdet.

q̄ semē mouet r̄ agit in virtute deciden
tis. r̄ ideo sic pōt agere ad p̄ductionem
s̄stantie r̄ geniti. Et hoc patet p̄ Salie
num qui dicit i semie esse virtutē diuiaz

Contra. in virtute nō entis eo modo
quo est nō ens nihil agit. Sed generans
vel decidēs semē in p̄posito est non ens
cū nō sit p̄sens illi corpori in quod de
bet agere semē vel ratio semialis. r̄ pōt nō
esse simplicit̄. ergo si hic agit hoc erit v
tute alicuius infra se contēti. Prete
rea. cause per se r̄ essentialiter ordiate l̄z
simul p̄currant ad vnū effectum causā
dum. sicut patet de sole r̄ homine in ge
rādo hoīem. cause tamē accidētalit̄ ordi
nate nō requirūt se in causādo. sed licet
vna sit ab aliā: exquo tamē ē habz r̄ ha
bere potest p̄p̄ia causalitatē respectu a
licuius effectus nō exn̄te causa a qua est
sicut patet de Platone gnāto a Soz. q̄
potest generare Lyceronē Soz nō exn̄
te nec causāte. vnaquaq̄ igit̄ causaz ac
cidētaliter ordiatay agit r̄ causat p̄p̄ia
virtute. sed generās vel seminās r̄ semē
sūt accidētaliter ordinata sicut soz. r̄ pla.
igit̄ ad actionē introductiuā forme vlt
ime nō p̄currit vltus generātis.

Dico igitur q̄ nul

lum semen: nec aliquid in semie est p̄n
cipiū generatōis vel vltime forme. nec ē
a patre. quia patre nō exn̄te filius gene
ratur. nec a forma celi quia multa viuē
tia sūt p̄fectiora forma celi. vlt igit̄ ab āge
lo vlt a deo ē aīa dāns vitā. vlt oz iterimē
aliquā p̄missarum nō ab angelo. quia
angelus non agit nisi mediante motu ce
li. Relinquitur ergo q̄ a deo. sed est ne
p̄ncipiū alteratiuum p̄cutum illud se
mē: videtur q̄ nō. quia si ē vniforme nō
pōt p̄ aliquē gradū entitatis sue vel per

qualitatem suam seipsum corrumpere:
vel pmouere ad vltiorē gradū. sicut
patet de igne et suo calore: ista etiā qua-
litas si esset pncipiū alterādū si alteraret
alteraret se. Preterea. pncipiū vniforme
nō est pncipiū actiū deformitatis
nisi passiū sit disforme. s; semē est vni-
forme et vnigenū etiā si est actiū. et sicut
materia. igit nō potest alterare ad tantā
diuersitatē quāta apparz in organis ip-
sius geniti. s. corporis organici. Quid g
Dico q recurrendū est hic ad virtutem
diuinā sicut et Auerrorū facit vt patz
in dissolutōe illaz questionū difficultū.
2. celi et mūdi. Et Salienus etiā virtutes
semīnū vocat diuinas. illa igit virtus q
facit diuersitatē organoz i corpore ani-
malis oportet q sit agēs disforme. et hu-
iusmodi est disformis actio caloris vel
corporis celestis q psona est virtuti diui-
ne. Qualiter g ponitur rō seminalis
in alijs animalibus. dico q omnia mixta
pnt habē rōnes seminales qz a generāte
recipiūt qualitates q sūt vie ad formas
vltiores et pfectiores. In cadauere eni
bouis potest induci qualitas aliq a cor-
pore celesti que est via ad formā apīs. et
est similis illi que datur a generāte vni-
uoco et est rō seminalis. potest etiam rō
seminalis esse in nō vere mixtis sicut in
mixtis per iuxtapositionē. corpora eniz
celestia nō semp generant de vere mixti
sed de mixtis per iuxtapositionē. et tale
mixtū pōt hīc qualitatez que est via ad
formā perfectiorē. Iterū vñū elementū
pōt esse per potentā diuinā quasi rō se-
minalis respectu mixti. ita q ex vno ele-
mento potest deus causare mixtū: sicut
de aqua fecit pisces. Gen. 1. Ex dictis pz
quō intelligendū est illud Aug. 13. d. tri.
c. 9. q in elemētis mundi huius ponēde
sunt rōnes seminales. qz pnt sic contēpe-
rari vel per simplicē mixtionē vel p illā
que est per iuxtapositionē qd causabī-
tur ex eis quedam qualitas vel forma q
erit via ad aliquid pfectius. et ex hoc pōt

Aug. hīc intentū suū. 3. de tri. vbi ostē-
dit quō magi pharaonis fecerūt ranas
nam rōnes seminales istorū sunt in ele-
mentis contempariis ad inuicē que con-
tempantia non est nisi quedā iuxta posi-
tio elemētū cum elemento sūm pportio-
natam quantitātē. Et quia malus ange-
lus nouit illam quantitātē et pportionē
et corpora huius mundi talia obediunt
ei ad nutum q̄tum ad motum localem
et ideo potest cōiungere et potuit elemē-
ta actiua passiuis sūm debitū contempe-
ramētū: et apponere illa dīrecte corpo-
ribus celestibus habētibus influere sūm
huiusmodi contempamentū et sic gene-
rare ranas. Ex hoc patet q huiusmodi
rationes seminales non sunt perpetuo
cum ipsa materia prima.

Ad argumenta de cre-
atione
et annihilatione solutū est tam et simili-
ter ad alia. Ad illud in oppositū di-
co. q sūt singule rōnes singulaz forma-
rum. et q sunt ibi per informationē. nec
hoc est inēueniens. quia plures forme
similes sub gradu imperfecto non repug-
nant sicut repugnaret sub esse perfecto
patet de frigido calido in tepido. Ex
his que dicta sunt pz qd q querit. vtrū
in costa Ade de q formata fuit eua fue-
rit ratio semialis. Dico enī q nō. qz sūm
Aristo. 5. metha. c. 6. semē nō est potē-
quecūqz remota sed potētia p̄p̄inqua d
quo p̄p̄ime et per vñū p̄cessū potest for-
mari res. sed in costa Ade nō fuit aliqd
hī. qz nō solū per vñā transmutationē
sed nec per quācūqz poterat sic cōuerti
nāliter. Potest g dici q duplici rōne nō
poterat costa illa esse semen nec in ea rō
seminalis. p̄mo quia vt dictū est semen
est p̄p̄inquū p̄uertendū in genitū cuius-
modi nō fuit costa illa. 2° qz p quācūqz
transmutationē nō potuit transmutari
costa in totū corp^o Eue qd fuit i p̄fecta
quantitate formatū sine m̄ae additōne.
nec etiā aliqd illi corpis fieri potuit ex

ita costa n
paroes. Ad
Aug. i vlti
ris de costa
sic oīes m.
fm se et ab
sua ista. Q
centie habu
q nō. quia
et nutrit vī
fer corpus i
omi ligno p
tis patet. q
fluentes qu
erate debet
tione vīqz
dem rest. au
vel obilita
ris natural
lis et totū
celi et mūdi
rumpet. cu
tis posse re
nerare si p
terat corru
lētum ē p
tali sūt elin
ergo violen
litatez p̄tra
tum. L
itruale mo
peccatū m
Hic
corpus in f
le equipoll
tie nō pot
quia ly nō
ad hoc vbi
infinitum
pōt p̄p̄ice
infinitum.

ista costa naturalit nisi p mltas trāsmu-
tatoēs. Adducit etiā mgt auctoritatem
Aug. i ultimo. c. b^o di. q^o factura mulie-
ris de costa Ade n̄ habuit cāz nisi a deo
sic dicens mulierē illam fieri. 7c.

Olet queri.

7c. Circa istaz di. 19. in qua
magister agit de statu hois
fm se 7 absolute quem habuisset i vita
sua ista. Querit vnū. vtz in statu inno-
centie habuissimus corpa immortalia.
q^o nō. quia corpus qd indiget alimento
7 nutrit videt esse corruptibile tale fuis-
set corpus in illo statu. patet Sen. 3°. de
omi ligno paradisi pmedes 7c. maior sa-
tis patet. quia omne nutritibile habz ptes
fluentez que indigent restauratione: vt i
etate debita 7 restauratōe 7 augmenta-
tione vsqz ad etatem debitam: que qui-
dem restauratio nō sit sine deperditōe
vel debilitatōe humidi radicalis 7 calo-
ris naturalis. si igitur pars sit deperdibi-
lis 7 totum. Preterea. fm phm pmo
celi 7 mūdi. oē generabile necessario cor-
rumpef. cum igitur n̄ sit maioris virtu-
tis posse rem corrumpere q^o posse rē ge-
nerare si poterāt generari p psequēs po-
terāt corrumpi. Preterea nullū vio-
lentū ē ppetuū. sed in corpe nali mixto
tali sūt elimēta extra loca sua naturalia
ergo violenti detinētur. sūt etiā ibi qua-
litates ptrarie simul quod videt violentū.
Cōtra. Ad Ro. 2. p vnū hoiem
itruūt mors in omes. 7. c. 8. corpe ppter
peccatū mortuū est.

Hic dicitur q^o hoc

corpus in statu inocētie fuisset immorta-
le equipollet huic corpus i statu inocē-
tie nō potuit mori. Hoc tamē distiguit
quia ly nō potuit determinare vel addi
ad hoc vbi potuit in habitudine ad illū
infinitum mori. 7 sic est falsa. 2° modo
pōt p̄cise determinare vel addi ad illud
infinitum mori. dicēdo sic. homo in sta-

tu inocētie potuit nō mori. 7 sic est vera
ex quo. n. nō habet potentiā moriēdi cū
per peccatū nō sit facta mutatio i natu-
ra ad hoc q^o dicta ppositio sit vera nega-
tio nō debet addi ad posse vel ad poten-
tiam quā semp habuit. sed ad terminūz
illius potentie qui potuit nō esse. Cō-
ceditur etiā q^o in sensu composito: hec ē
vera. homo in statu inocētie nō potuit
mori. quia ly nō determinat potuit i hē-
tudine ad mori stante statu inocētie:
quo stante homo nō potuit mori. In sē-
su diuisionis est falsa. 7 hoc patet in hac
album potest esse nigrū. Ratio autem
quare nō potuit mori stante illo statu as-
signatur talis. pena non potest esse sine
culpa mors autē est pena peccati. Sen. 3
quacuncz hora pmederitis 7c. stante au-
tem statu inocētie nō potuit esse pecca-
tum. igit nec mors. Preterea in statu
illo fuisset plenū dominiū anime super
corpus. 7 ideo nō poterat fieri resolutio
i corpe. qz vires inferiores obedisset aie
ad nutum. Alia rō assignatur scz. q^o
fuisset hoc propter aliquam qualitates
supnaturalē traditam aie in statu illo q^o
quidem pseruasset corpus a corruptōe.
7 hec dicit esse illa iusticia originalis nō
tñ video q^o illa qualitas posset facere q^o
tale corpus nō pateret a ptrario. 7 sic tā-
tum potuisset pati q^o fuisset mortuum.
nec aliquid morti repugnās necessario i-
cludebatur in inocētia. Cōcedo. q^o
pmus parens habuit potentiā ad mori.
sed cum dicūt q^o stante statu inocētie
nō potuit mori. nego 7 dico q^o homo i
statu seu stāte statu inocētie potuit mo-
ri. ista tamē potētia nō fuisset reducta
ad actum. 7 sic nō poterat mori. sicut si
diceret de aliquo 7 vere q^o pōt esse epus
qui tñ nunq^o erit epus. vel cui^o possibili-
tas nunq^o reduceret ad actū. 7 hoc patz
in pposito p causas mortis post lapsuz
que sūt duo in genere. s. vel ab intrinseco
vel ab aliquo extrinseco. pma est duplex.
quia vel corrumpitur ab intrinseco per

1° et 2° Sup. de
homo. 5° et 6°

rationē vel actionē mutuā p^rariozum
inter se et infra corpus. vel p^rpter actōez
intensaz vnius intrinseci in aliud. v^t cor
rumpit p^rpter defectum alterius p^rtingē
tem scz ex s^btractione nutrimenti v^t hu
iusmodi. primo modo accidit corruptō
naturalis inaiatis non p^rpter actionem
elementi in elementum. vel p^rpter aliq^u
qualitatem elementarem actiuam: vel
passiuam. quia nec elementa nec eorum
qualitates manēt in mixto. v^t dictum ē
supra. in. q. de mixtione elementorum:
sed p^rpter actionem vnius parti organi
ce in aliam ptem corrupēdo ipsam v^t
corpus fiat indispositum et inhabile ad
animationē. Ista aut actio ponit calo
ris naturalis in humidum radicale cor
rumpendo et cōsumendo humidū ad cu
ius corruptionē et p^rsumptionē sequitur
corruptio et p^rsumptio p^rptia etiaz calo
ris et p^rsequens animalis: v^t patet dⁱ igne
et oleo: et hoc mō quia pars sⁱm speciem
habet certā periodū et determinataz: in
qua pōt puertere in se ptem nutrimenti
oppositam et in qua nō. hoc aut pōt q^u
dia pōt agere sufficienter in nutrimentū
et quia omne agens physicū agendo repa
titur et repatiēdo debilitatur ita tandēz
q^u non pōt amplius puertere nec resiste
re corruptenti. et tūc huiusmodi ps fz
speciē incipit esse sⁱm naturaz et fluere in
ptem sⁱm materiā desinendo esse sⁱm spe
ciem. hec g^o ē causa corruptionis. s. deper
ditio paulatina illaz partium. et de ista
corruptione dicit q^u non fuisset homo
in statu innocentie corruptus. quia dep
ditio paulatina fuisset restaurata p^r eluz
fructus ligni vite. quod pbat per illud
Gen. 2. ne forte sumat de fructu ligni vite
et viuat in eternuz. Sed p^rtra q^uqd
fuisset pncipiuz actiuum in homie non
potuisset p^rtinuare actionē qn aliquādo
debilitaret. quia omne agēs physicum in
agendo debilitat. Esto ergo q^u natura
esset debilitata et sumeret de fructu non
potuit sustentari p^r istum fructū nisi cō

uertendo ipm v^t alimentū in substantiā
et materiam suam. sed illud conuersum
nō potuit esse nobilius q^u puerēs. simi
liter natura puerēs prius fuit debilita
ta et in puerendo etiam nutrimentum
illius fructus debilitat magis. sicut. n. i
vna actione ita et in alia. et ideo magis et
magis debilitat q^uto magis et magi agit
in puerendo ergo semp debilitat. et ideo
q^uq^u deficit. exemplū Ari. dⁱ aq^u mixta
vino nam vinum pmo puerit aquā in
se. totiens aut pōt apponi aqua q^u defi
ciat v^tus vini in puerendo. vnde 2° v^t
ce minus fortit opatur q^u pma. Dico
tamē q^u stante innocentia non accidisset
mors cuius causā assigno talem. quia q^u
libet fuisset translatus in padisum anq^u
fuisset alteratus alteratōe inproporciōā
ta anime siue forme. et hec translatio nō
fuisset miraculosa sed iusta et regularis
quod sic ostendo. nam illi parentes: aut
semper p^rtinue meruissent dum essent in
vita ista vel nō. si sic. et postea omnes sⁱs
fuissent translati. primo natus fuissz mā
ioris meriti q^u posterius natus. q^u falsū
est. nam si mansisset status innocentie be
ata virgo et multi posteriores fuissent be
atiores q^u multi precedentes vel q^u vilis
pcedentium. Si dicas q^u in illo statu nō
semp meruissent. sed vsq^u ad certum ter
minum vite. tunc si nō fuissent translati
ad gloriā illo termino adueniente de
fecisset eius iniusticiam differēdo dare p
mium postq^u opa meritoria consumas
sent que facturi erant. Ideo sequit q^u in
statu innocentie vnus fuisset translatus
p^rus alio: et cuilibet fuisset redditū p^rmi
um suoz meritorum anteq^u virtus ali
cuius esset in t^rm debilitata q^u necessario
adesset corruptio. Sed fuisset ne ibi cor
ruptio 2° modo ab intrinseco. s. per sub
tractionem alimenti possibilis stare ino
centia. dico q^u stante innocentia particula
ri in isto potuit esse corruptio et mors p
s^btractionem siue nō ministratiōe nu
trimenti conuenientis. cui ratio est. naz

paruuus in
v^tum mem
non potuiss
potentia
set deficere
stante inno
dico q^u nō s
rentes puid
nocētes. nec
set passus r
stante inno
Sed quid e
ua. dico q^u i
dispositiōe
ter violenti
co. pmo mor
vno modo
p^rentū: v^t s
nd est conti
pit. sed. ph
ad vitam. c
bet inspirat
militar terr
Est etiā pri
sbito v^t aer
et 2° corrup
innocētia v
non exposi
nocētes. n
tiam cum v
fuisset ibi c
radiso fuiss
Quid e
dico q^u illa
angelo ma
cuncz. Dico
pissent noc
tū. quia on
et amicabil
ab angelo
Tūquid
di et diuidi
corpa infer
que ei vale
homie si n
sed deus in

parvulus in statu innocentie n̄ habuisset
vsum membrorum vt nūc supposito. 7 iō
non potuisset sibi acquirere cibum per
potentiam propriam. 7 per p̄ns potuis-
set deficere stante innocentia in ip̄o. sed
stante innocentia vniuersali in omnib⁹
dico q̄ nō fuisset talis defectus. quia pa-
rentes puidissent filijs suis. aliter fuisset
nocētes. nec etiā adultus innocēs fuisset
passus talem defectum illatū ab alio
stante innocentia in omnibus alijs.

Sed quid de causa extrinseca corrupti-
ua. dico q̄ illa est duplex. vñ scilicet ppter
dispositionem p̄traria continētis: vel ppter
violentia illatam ab aliquo extrinse-
co. p̄mo modo ptingit dupliciter. quia
vno modo cōtinens directe corrumpit
ptentū: vt ignis corpus quod p̄tinet. ali-
ud est continēs quod nō directe corrup-
pit. sed phibet illud quod est necessariū
ad vitam. cuiusmodi est aqua que phibet
inspirationem 7 respirationem. 7 si-
militer terra. 7 ista sūt cito corrupētia
Est etiā p̄tinens corrupēs sed non ita
sbito vt aer regionis intempe. Al p̄ma
7 2^a corruptōne fuisset immunes stante
innocētia vniuersali in omnibus. q̄ tūc
non exposuissent se p̄iculis aliter fuisset
nocentes. nec vnus aliq̄ intulisset violen-
tiam cum vterq̄ fuisset inocens nec etiā
fuisset ibi corruptio ex cā 3^a. quia in pa-
radiso fuissent: vbi est aer compatissim⁹.

Quid de corruptione p violentiam.
dico q̄ illa pōt fieri vel ab homie. vel ab
angelo malo. vel a bestia siue animali q̄
cunq̄. Dico igit q̄ a nullo animali rece-
pissent nocumentū stante statu inocen-
tie. quia omia aialia fuissent hoi mitia:
7 amicabile. vel salem nō inimica. nec
ab angelo malo. quia deus p̄seruassz eū
Nunquid potuisset corpus inocētis sci-
di 7 diuidi a malo angelo cui obediunt
corpa inferiora. Job. Nō est potestas
que ei valeat cōpare. 7 etiā ab alio malo
homie si nō fuisset innocentia vniuersal.
sed deus innocentē conseruasset. Dico

ergo q̄ solum habuit posse non mori p̄
illatum ab his causis extrinsecis. Ad
p̄mū ar^m dico q̄ habuit tūc 7 habuisset
p̄tes fluxibiles 7 dep̄dibiles. non tūc fuisset
corruptus. quia fuisset translatus a
mortē vt dictū est. Alij aut dicebant
q̄ fiebat restauratō p̄ esum ligni vite.

Ad 2^m patet. p̄ dicta in corpe. q̄. f. q̄ po-
terant corrumpi. illa tamē potentia nō
fuisset reducta ad actum. quia fuisset p̄-
uenta p̄ illam translationem. Ad ali-
ud possit negari assumptum. quia non
oī q̄ omne violentuz aliq̄n corrumpat
nisi naturaliter loquendo. Vel pōt dici
q̄ non sūt ibi violenter. nec est ibi actio
vel passio violenta. nam si sit violenti aq̄
vt aq̄ per se considerat calefieri ab igne.
vel moueri sursum. nō tamē p̄siderado
aquam vt est p̄ vniuersū. vnde 7 aqua
ascendit ppter vacuū fugienduz 7 ignis
mouetur circulariter ad motum spere
cuius tamē motus ē rectus vt fm se cō-
sideratur. Elementa etiā nō sunt in mix-
to formaliter sed solum virtualiter.

Ad arg^m in oppositū dico q̄ verum est
p̄ tanto quia ppter peccatū fuit poten-
tia illa reducta ad actum. si tamen non
peccassent nihilominus habuissent hu-
iusmodi potentiaz moriendi. Ad ar-
gumētū opi. q̄ mors ē pena p̄ci. dico q̄
stāte illo statu si de⁹ nō trāstulissz hoies
mō q̄ dictū est si fuisset mortui mors nō
fuisset p̄ pena i hoib⁹ q̄ i bruti. 7 fuisset
p̄ditio vl passio p̄sequēs talē nāz sic per
mixtioz p̄positā sicut mō.

Est hoc ui

dēdū 2^a. Circa istā. 20. dī.
in q̄ maḡ agit de statu p̄

mi hois fm q̄ erat p̄n^m alioz q̄rūt tria
Primū ē vtz filij p̄creati i statu inocen-
tie fuisset stati p̄firmati i iusti^a. 2^m. vtz
i statu illo fuisset illi soli geiui: q̄ nūc sūt
electi. 3^m. vtz filij creuisset i corpe 7 scia-
sic mō. Circa p̄m^m vñ: q̄ sic p̄batō anī. cur
de⁹ hō. li. l. c. 18. dīc si p̄mi p̄ntes vixisset

1° d^o 2° sup^o 2°
hencius 5° 1°

primo tentati non peccassent. ita confir-
mati fuissent cu omni pgenie sua vt vl
tra peccare no possent. Item Greg^o.
4. moralium. dicit q parētes non genu-
issent reprobos in statu innocentie. ergo
nec potentes peccare. quia tūc potuisset
esse damnati: et per cōsequens reprobi.
ergo in iusticia confirmati fuissent geni-
ti. Item Diony. 4. c. de di. no. bonū
est potentius malo. sed malum peccati
originalis in primis parentibus est cau-
sa q filij nascuntur mali malicia pecca-
ti originalis. ergo si pmi parētes stetit
in iusticia et rectitudine in qua cōfirma-
ti fuissent genuisset filios in illa iusticia
confirmatos. Item si vnum opposi-
torū est alicuius oppositi causa et suum
oppositum erit cōsimile causatiū. s. p
peccatum in homine est causa peccati in
pogenito. q et iusticia fuisse causa iusticie
Oppositiū. quia illi filij fuissent via-
tores. q peccatores esse poterant. non er-
go confirmati. Dico ad questionem
q aliquis potest dici cōfirmatus in iusti-
cia: vel quia nō potest peccare eo modo
quo nō posse peccare potest creature cō-
petere de quo dicit li. 4. Alio mō pōt
dici cōfirmatus q nō peccat vel nō pec-
tabit. sicut de multis viatoribus scifica-
tis in vtero. et forte omēs peccauerūt ve-
nialiter. quia si dixerimus q peccatum
nō habuerimus et. non posse pmo mō
nō potest competere viatori. alioqui eēt
contradictio. quia certitudo de beatitu-
dine est maxima beatitudinis pars. nō
posse autē peccare quod fuisset tunc scī-
bile a quolibet sicut et modo posse pec-
care a nobis est certitudo infallibilis de
beatitudine. hoc autē competē pōt com-
pensori soli solū. viator autē et compre-
hensor distinguunt sicut esse citra termi-
num et esse in termino. Itē qdū in ob-
iecto voluntatis viatoris est defect^o bo-
ni potest volūtas viatoris deficere a re-
ctitudine volendo illud nō fm debitas
circūstantiās: sed dum est viator nō po-

test volūtas cōiungi tali obiecto in quo
est ois boni rō. Igit qdū viator pōt de-
ficere a rectitudine et p pns peccare. 2°
accipiēdo esse cōfirmatū. dico q sic mē
viator posset esse cōfirmat^o et fuissent fi-
lij in statu innocentie in iusticia sic cōfir-
mati. s. postq primā tentationē vicisset
sicut pater pms fuisset pfirmatus si p-
me tētatōni restitisset in ista iusticia quā
tunc recepisset p filijs fm Anf. pro tan-
to: quia omēs illā habuisset et in ipa cō-
firmati fuissent qui pme tētatōni resti-
tissent sic et pms pf. Sed transfudisset
ne Adam istā iusticiā. dico q nō cuz sit
donū supnaturale. sed ex mera liberta-
te diuina esset datū proli sicut fuit datū
parenti qui si pprie tentationi restitisset
cōfirmatus in illa iusticia fuisset. s. sic in
quā cōfirmatus. quia nunq illam amī-
sisset nec peccasset. Sed habuisset ne fili^o
illā per patrē vel per merita pns vel pa-
rentū. dico q nō. qd em cōgruit toti na-
ture nō datur vni indiuiduo mediante
alio. vel per meritū illius. s. singulis in-
diuiduis singule fuissent apposite iusti-
cie originales. Sed fuisset ne filius pfir-
matus in illa natus. dico q nō. qz filius
nō recepisset perfectiorē iusticiā q pater
sed pater potuit eā pdere et pdidit. ergo
et filius. nec etiā illa iusticia necessitabat
eos ad bene agendū. Potest etiā sic
pluaderi. nam si nullū fuisset meritū in
prole respectu iusticie sed in pente solū
illud nō fuisset tm sicut meritū chrisi q
fuit? Adā. et tñ grā que pferē p meritū
xpi in baptismo vel in alijs sacris n cō-
firmat recipientē. multo minus sufficif-
set meritū cuiuscunq parentis vel plis
ad confirmandum in iusticia.

Ad primū argumē
tum dicit q Anf. hoc dicit opinādo. vt
hoc dixit qz mirabiliter fuissent adiuti
filij ne peccassent tū. ppter iusticiā origi-
nalē. tū etiā ppter sollicitā doctrinā pa-
rentū. q filij si habuisset victoriā de p^o

tentatione si
pmus paren
et victoriā
firmatus q
peccare pot
ad peccandū
et efficacius
potest pluri
prodese.
lum fuisset
let nec est ob
nec iusticia
fuisset in pro
illa duo opo
ca. s. bonum
peccati ar^o
eti ex repro
sent reprobi
et dicere: q
posset eē a c
electus qui
tu innocent
est incoen
sent tot vni
pbabile est
sepū sicut d
nūc nō fuisset
batur: quia
cia cum ali
denne quia
Adam si nu
here. quēl
coniuncta p
ti. Et sic
etiam non
bigamia fu
linea latera
quot viros
moralitū in
peccati rub
filios geber

tentatione sic fuissent confirmati sicut et
primus parens si prime tentationi resistisset
et victoriam habuisset. qui fuisset sic co-
firmatus et nunquam postea peccasset: sed
peccare potuisset occurrente inductiuo
ad peccandum. Ad arg^m dico quod bonum
est efficacius quam malum. tamen malum aliquod
potest pluribus obesse quam bonum aliquod
prodesse. Aliter potest dici quod si ma-
lum fuisset causa mali tamen nullus fuisset
nec est obstinatus in malo. ergo si
nec iusticia causa confirmationis iusticie
fuisset in prole. Ad ultimum dico quod si
illa duo opposita essent a causa vniu-
ersa. scilicet bonum iusticie originalis et malum
peccati a^m concluderet.

Et tunc in sta-

tu innocentie fuissent illi so-
li geniti qui nunc sunt electi.
quod non. primo quia aliqui nunc ele-

cti ex reprobis sunt nati. sed tunc non fuisset
reprobi. ergo nec filij eorum. vel oportet
dicere quod unus et idem filius electus
posset esse a diuersis parentibus: ita quod iste
electus qui nunc est de patre malo in sta-
tu innocentie fuisset de patre bono. quod
est inconueniens. Item in illo statu fuisset
tot unus sexus sicut alterius. sed non
probabile est quod nunc saluentur tot de uno
sexu sicut de alio. ergo eadem persone electe
nunc non fuissent. et tunc assumptum pro-
batur: quia nulla persona fuisset coniun-
cta cum alia in linea ascendente vel descen-
dente. quia hec contra naturam fuisset. unde
Adam si nunc viueret non posset contra-
here. quilibet tamen persona fuisset alie
coniuncta per obligationem istius precep-
ti. Crescite et multiplicamini etc. et unus
etiam non fuisset coniunctus duobus. quia
bigamia fuisset contra legem nature. ergo in
linea laterali oportebat tot esse feminas
quot viros. Oppositum patet per Greg. 8.
moralium in fine. si parentem primum nulla
peccati rubedo corripisset nequaquam ex se
filios gehenne generaret. sed illi qui nunc

per redemptorem saluandi sunt soli ab
illo electi nascerentur.

Dico quod soli nunc electi fuissent
in statu innocentie nati. ratio
huius est. quia omnis ordinate volens post vo-
litionem finis immediate vult illud quod est im-
mediatus vel proximus finis. deus est vo-
lens ordinare. ergo primo vult seipsum vel bo-
nitatem suam tanquam finem. 2° vult bonum cre-
ature rationalis ultimatum quod est coniunctio
creature. siue coniunctio beatifica sue boni-
tatis creature tali. et postea vult gratiam quam
ordinat ad beatitudinem huius. vel ad frui-
tionem eius. et posterius vult istum beatum vel
beatificabile esse nasciturum a tali parente.
si ergo ut dictum est prius sunt beatitudi-
terminati quod nascantur a talibus peni-
tibus per quoscunque parentes nascantur ex-
hibent rationem posterioris huius parentis non po-
terunt variare determinatos beatifican-
dos a voluntate diuina qui idem in numero
nascantur. Sed dices contra quod tunc quod medi-
cus primo velit sanitatem sibi vel amico
suo. quia tamen illa non potest dare sine portione
amara tali. ideo vult tale portione ama-
ram. ergo si in proposito quia deus velit il-
lum beatificare. quia tamen non potest generari
iste nisi per illum parentem: ita sicut iste bea-
tificandus est determinatus unus et ideo
in numero sic suus parens. sed postea non ut sic
considerat. Dico sicut dictum est quod ideo homo
in numero non solum quo ad animam sed etiam
quo ad corpus organicum potuit esse filius
Ade et filius Abrahe. et ex quocunque isto
rum duorum fuisset idem in numero fuisset. quia
si nihil substantie filij sit de substantia patris. sed to-
tum de menstruo ut vult philosophus. 2. de ge-
neralium. vel si ibi concurrat semine viri cum
isto semine mulieris. dico tamen quod eadem mater
ex qua iste generatur que fuit in statu nature
lapse sub forma elementis talis potuit esse
in statu innocentie sub forma alia. puta
pomi vel huius. Dices quod identitas numerata
in effectu non solum requirit identitatem nu-
meralem matris. sed etiam efficientis. sic tangit
primum argumentum. Dico quod non oportet. ignis enim

1° et 2° sup. dicitur
habetur scilicet

Di. XXI

ad quantitatis et virtutis tate si ex tali materia igne tale generaret. ignis b. eiusdem virtutis et qualitatis pro eodem instanti si in ista materia ageret eundem ordinem in numero produceret. non obstante quod generas sit aliud et aliud numero. quia generatum non sequitur precise unitatem vel pluralitatem ex genere unde corpus organicum ad hoc quod sit idem numero non requirit agens idem numero. licet requirat ibi materia eadem numero. et tunc materia existente eadem induceret a diversis generatibus eadem forma numero si ponamus quod filios precreari de semine quod est superfluum alimentum idem alimentum in numero quod etiam potuit esse in utroque statu. vel materia nutrimenti que potuit esse hic sub una forma et ibi sub alia idem et induta forma seminis ab uno agente per actum virtutis generative posset transformari ad eandem formam ab alio agente. et sic esset idem numero. et sic quod modo est filius reprobi potuit fuisse filius electi. et ex hoc patet ad primum argumentum. Ad 2um dico quod si volumus dicere quod equalis est numerus salvandorum virorum sicut et mulierum solutum est artem. sed esto quod non sunt equalis in numero potest dici ut videtur quod non fuissent in numero equali in statu innocentie per hunc modum. quod maritus diu vixisset et accepisset aliam uxorem suam mortuam. et sic fuissent in statu illo plures femine. vel si e converso plures viri. sed quia 2us nuptie non sunt modo multum laudabiles et multo minus tunc. Ideo dico quod eadem persona potuit esse mas et femina. nam masculus et femina sunt differentie accidentales ita quod hic sexus non variat speciem secundum Aristotem. methaphysica. et sicut sexus muliebris non variat speciem hominis. sic nec hic sexus hanc personam. et tunc quod nunc est talis sexus potuit fuisse tunc alterius vel e converso.

Truz filii in

statu innocentie creuissent
in corpore et in scia sic modo.
Dico quod fuissent primum nescij. et

quod nervi eorum non fuissent primo apti ad motum progressivum. ideo re.

Ircu disticti

one. 21. querit. utrum peccatum
homo primum in statu innocentie
potuit fuisse veniale. quod

sic primo. rectitudo innocentie magis repugnatur peccato mortali quam veniali. sed non obstat sua rectitudie potuit peccare mortaliter. igitur multo magis potuit peccare venialiter. etiam ipso remanente in statu innocentie. aliter non videretur magis repugnare rectitudini innocentie peccatum mortale quam veniale. si utrumque totaliter corrumpet. Item ab extremo in extremum non fuit transitus nisi per medium. peccatum veniale medium est inter iustitiam et peccatum mortale. ergo. Opus primum. peccatum omne est deordinatio aliquis sed deordinatio quicumque quicumque modum ca non potuit stare cum summa rectitudine possibili tunc homo in statu innocentie in quo creatus fuit. ergo quicumque peccatum corruptisset illam rectitudinem rationis et voluntatis. non ergo fuisset veniale. Item omne peccatum debet aliquam penam. ergo si Adam peccasset quicumque modo sibi debebat penam. sed penam non potuit sibi deberi ipso remanente in statu innocentie. ergo omne peccatum fuit sibi mortale et nullum veniale. quia non patiebat secundum illam innocentie rectitudinem.

Dicitur quod primum peccatum non potuit fuisse veniale. quia peccatum pure veniale corrumpere non habet remanens veniale summam rectitudinem quam habuisset homo in statu innocentie. peccatum autem quicumque tunc illam corrumpisset quare non potuit esse nisi mortale. Item quod diu vires superiores sunt ordinate ad deum in viribus inferioribus nulla potest esse obligatio. quia stante illo statu non est deordinatio in viribus inferioribus nisi primum sit in superioribus. peccatum ergo primum oportuit quod haberet deordinationem virium superiorum. sed omnis talis deordinatio fuisset peccatum mortale. ergo re. Contra. quia illud donum non pungebat peccatum

ultimo fini q̄ q̄cuq; gr̄a gratū faciens
cōiungit nūc viatorē. I3 cū gr̄a quacūq;
nūc p̄t stare veniale etiā in p̄fectissimis
vñ Jo. in ca. sua. si dixerim q̄ p̄ctm nō
hēmus nosīpos seducim? 7c. Itē suppo
no q̄ aliq̄s actus ex genē p̄t eē p̄ctm ve
niale puta verbū ociosū. I3 Adā potuit
talē actū exercere: ociose. s. loquēdo. sed
actus de se venialis nō sit mortalis nisi
q̄tenus sup ipm cadit p̄ceptū. q̄ cū nullū
p̄ceptū habuisset Adā de abstinēdo ex
necitate salutis a talib? vbi. nimis enī
ad difficile obligasset viatorē si eū in isto
statu de necitate salutis obligasset ad fa
ciendū semp quod fuisset melius vel ex
pedientius vel ad vitandum quodcūq;
retardatiuum ad melius.

Dico ergo

q̄ potuit pecca
re venialiter in

illo statu. Circa qd sciendū q̄ p̄ctm mor
tale nō distinguit a veniali in hō q̄ vnū
ē respectu finis vt mortale. 7 aliud eorū
que sūt ad finē vt veniale. I3 vtrūq; pōt
eē 7 circa ea que sūt ad finē 7 circa finē.
Sed in hō distinguit. q̄ p̄ctm morta
le est deordinatio opposita ordinatōni
sine qua finis nō pōt sequi al. quo mō.
que qdem ordinatio habet p̄ceptū p̄tra
qd deordinatio sit. 7 iō ois deordinatō
cadēs sibi p̄cepto auerit a fine necio S3
alia est ordinatio q̄ pōt eē respectu finis
sequēdi que nō est necia sed vtilis q̄ nō
est de p̄cepto: sed potius de p̄silio. 7 de
ordinatio opposita huic est p̄ctm venia
le. nec facit cadere a fine necio. I3 talis n̄
pcedat meliori mō quo pōt. Dico ergo
q̄ Adā potuit nō tñ exercere actū deor
dinatū p̄tra p̄ceptū. sed etiā p̄tra p̄siliū
tñ. vt nō faciendo maxie expēdiēda vel
faciēdo aliqua retardatiua: I3 nō faceret
directe cōtra p̄ceptū necessariū ad salu
tem. Ad p̄m p̄ opī. opposita dico q̄
mortale plus repugnat 7 q̄ ad intensio
nē 7 q̄ ad necessitatē illi rectitudini non
solū habituali I3 etiā actuali q̄ venialis
obligas. q̄ illa potuit stare cū sūma re

ctitudine habituali tunc possibili viato
ri. sic cū certitudine intellect? de aliqua
p̄done p̄t stare opī. de alia. q̄ non repu
gnat. 7 forte etiā nō repugnabat actua
li. sic nūc actū maximū meritorū 7 val
de excellentē p̄t nūc sequi aliq̄ vana glo
ria q̄ est p̄ctm veniale. nec veniale illud
tolleret meritū istius act? sic meritorij.
Sed oices q̄ tūc posset eē sūb in b̄s ve
niale. dico q̄ si b̄s dimitteret sibi pos
set in illū actū. I3 nō eēt sibi venialis rō
p̄cepti qd h3 de sp eliciēdo illū actū bea
tificū. 7 p̄pter p̄ceptū de sp opando op
tima eēt sibi quicūq; deordinatio talis
mortale p̄ctm. Ad 2m esto q̄ verū sit
q̄ in inferiorib? viribus nō potuerit fu
isse deordinatio nisi p̄fuisset in superiorib?
bus. tñ dico q̄ nō ois deordinatio i vir
tute superiori ē p̄ctm mortale. naz leuis
mor? per surreptōnē d̄ opī. aliq̄ circa ar
ticulos fidei est deordinatio in portōne
vel in virtute superiori. nā p̄t eē circa tale
obiectū qd nō p̄t p̄siderari nisi p̄ virtutes
superiores. vt deū eē trīnū 7 vnū. 7 tñ nō
ois motus leuis est ibi peccatū mortale.
lic3 in superiori virtute sit grau? p̄ctm
q̄ in inferiori. vt patebit dī. 24.

Ad primum

in oppositū
per dicta p3

Ad 2m de pena dico. q̄ alia pena q̄
mors p̄t rñdere veniali puta displicētia
aliq̄ vel aliqd hī. Vel p̄t dici q̄ pena
sibi pprie nō corrūdet. sed cōmittēs ve
niale est debitor seruētiōis actus volū
tatis q̄ prius qui seruor cōsumeret pec
catū veniale. de h? li. 4. dī. 21. c. 2. nec ob
fuisse innocentie Ade habuisse penam
debitam veniali p̄ter mortē.

Circa

2m queritur. vtrum
peccatū Ade fuerit

grauissimū. q̄ sic. per Augm. in
enchī. qui vult q̄ peccatū iō est malum.
q̄ adimit bonū. sed peccatum Ade adī
mit maximū bonū. q̄ iusticiā origina
lē a se 7 ab oibus suis posteriorib? q̄ 7c.
Itē fm iusticiā diuinā p̄a corrūdet

1° d^o 2° Sup^{er} d^o
h^{er}et^{ic}us sc^{ilicet}

culpe. quia in apo. q^utu glorificauit 7 in
delictis fuit 2°. 7 ibidem fm m^esuraz de
licti erit 7 plagaruz modus. sed peccato
Ade maxima pena fuit inflicta. q^u mo^{do}
que est vltimū terribiliū 7 sui 7 omniū
posterio^{rum} ergo 2°. Item glo. Aug^o.
super illud verbū p^{er}. que nō rapui tunc
exsoluebā. dicit q^u Eua 7 Adam rapere
voluerūt diuinitatē 7 pdiderunt felici
tatem. sed appetere diuinitatē sibi volu
isse inesse fuit: vt d^{icitur} maximū malum in
angelo malo. pater de hoc supra. adhuc
aut multo magis in homie. quia diuini
tas multo magis ē impropor^{tion}ata ho
i angelo. g^o magis peccauit Adam q^u a
gelus. 7 ponit ista auctoritas in l^{it}ra.

Oppositū Au. 12. super Gen. c. vlt. 7 po
nitur in l^{it}ra. c. i. in qua m^{an}ifeste dicit Au
gust^{inus}. q^u Adam nō carnali p^{er}cupiscentia
victus sed amicabili quadā compulsus
beniuolēti qua plerūq^{ue} fit vt offenda^t
deus ne offenda^t amicus peccauit. Eua
autem fm eum multo magis peccauit:
q^u appetiuit illā equalitatē diuinaz.

Hic sunt tria nide

da. Primo quale fuit p^{ri}mu peccatum
Ade. 2° q^u graue fuit eius peccatū. 3°
de compatōne grauitatis peccati ad gra
uitatem peccati Eue. De p^{ri}mo dico:
q^u in genere sūt duo actus voluntati vel
le 7 nolle. in nolle aut nō pōt p^{ri}mo con
sistere peccatū vt dictū est s. sed in velle.
est aut velle duplex. aut est velle aliquid
amore amicitie qui est p^{ro}pter se v^{el} p^{ro}pter
amatū v^{el} amore p^{ro}modi qui ē p^{ro}pter ali
ud. 7 ita quod amat amore amicitie ma
gis amat q^u quod amat amore p^{ro}modi.
vt dicit Arist^{oteles}. p^{ri}mo posterio^{rum}. p^{ro}p^{ter} q^u
vnūquodq^{ue} 2°. p^{ri}mu aut peccatū Ade
non fuit ex imoderato amore sui. sic fuit
p^{ri}mu peccatū angeli. angelus aut p^{er} ef
fentiā suā intelligit se p^{ri}mo. 7 hō p^{ri}us
intelligit alia q^u se. 7 vti obiecto sensibi
li in sui cognōne. p^{ri}mu g^o peccatū hois
non potuit esse imoderat^{us} amor sui. sed

fm q^u dicit aug^{ustinus}. vbi. s. imoderat^{us} amor
amicitie vxoris. nam dicit Aug^{ustinus} q^u no
luit contristare eam quam credebat sine
suo solatio contabescere 7 a se alienata^m
omnino interire. vt h^{oc} in l^{it}ra. Ex quo
manifeste patet q^u non fuit amor d^{eu} con
cupiscentia vel libidinis. quia ille non
dū fuerat. Ex isto aut amore inordina
to peccatū grauius sequebat^{ur}. s. voluntas
explendi illud quod non licuit. puta p^{re}
ceptū de esu pomi violare. q^u quidē nō
fuit exp^{er}isse p^{re}ceptū ex natura rei vel de
lege nature sicut sunt p^{re}cepta decalogi.
elus. n. illius pomi in se non fuit de gnē
mali. sed solū fuit malum quia p^{ro}hibitū
ad expiendum eoz obedientiam. Ex
isto patet scōm. s. de grauitate hui^{us} pec
cati. nam grauitas peccati vel concludit^{ur}
ex hoc q^u opponit^{ur} magis intense bonita
ti. vel quia bonitas opposita ē magi ne
cessaria. s. quia peccatū tale ē magis con
tra plura p^{re}cepta 7 magis ardua q^u aliō
peccatum. neutro aut modo fuit pecca
tū Ade maximū. quia non puabat for
maliter bonitatē maximam. non. n. fuit
directe contra maximū bonū diuinum
sed formaliter circa bonū creatur^{um}: q^uis
indirecte puaret bonū maximum: nec
etiā fuit illud peccatū directe contra ar
duissimum vel necessariū p^{re}ceptum. q^u
est diliges dominū deum 2°. nec contra
2um magis necessariū post illud quod est
de dilectione p^{ro}xi. excessus. n. de dili
gendo deum magis ē directe contra illō
q^u odium p^{ro}xi idē excessus 7 de dili
gendo p^{ro}xi minus est contra dilectō
nem q^u ē odiū dei si tñ deus pōt odiri.
quia igit elus ligni vite non fuit peccatū
nisi quia p^{ro}hibitum. ita. n. bene licuisset
sumpsisse de illo ligno sicut de quolibet
aliō si non affuisset p^{re}ceptum. peccata aut
contra. x. p^{re}cepta decalogi sunt peccata^m
que sunt contra illud cuius p^{ro}trariū p^{er}ci
pit. 7 quod ē etiā tenendū 7 obseruandū
ex lege nature. ergo sequit^{ur} q^u peccatū ho
minis p^{ri}mi nō fuit q^utu ad b^o grauiissimū

immo dico
multas que
debuisset fu
no^{re} penā
tū Eue fuit
eo q^u voluit
iunitatis. v^{el}
vñ hñs aut
uine fuit se
ut vult apl^{us}
do nō peccau
dictū est. 7 i
Itē fuit pe
dendo q^u p^{ro}
pōt aggrauat
vt pp excell
ex hoc mag
fortitudinē
dicit m^{ag} in l
tōne pulliat
dus erat q^u
tentatio eni
de nro p^{ro}tra
fuit circum
ad resistend
fuit maius.
originalis t
ri 7 formos
7 tota sua
fuit tradita
accidentalit
formali tñ
carum Eue
Ad p
nū illud est
no: v^{el} est
p^{er}cm Ade.
ginalē ad
rie. Ad
malus cui
pena sit for
aut peccat
na. imo si i
cato nō fuit
p^{er}ciō sicut

immo dico q̄ multa peccata fuit mō a multis que sūt grauiora. ita q̄ si Adam debuisset fuisse dānatus p̄ illo mōto mī nozē penā sustinisset. 3° dico q̄ peccatū Eue fuit grauius q̄ peccatū Ade pro eo q̄ voluit sibi vsurpare equalitatē diuinitatis. vt dicit m̄gr̄ z Aug. p̄ in lra. vñ hñs auiditatē eq̄litas dei z scie dñe uine fuit seducta. vir aut̄ n̄ fuit seductus. ut vult apls ad Th̄. 2. c. z iō sic appetēdo n̄ peccauit. s̄ ex inordinato amore. vt dictū est. z iō p̄ctm mulieris fuit graui?

Itē fuit peccati viri cā. z iō graui? ad dendo qd̄ p̄dictū est. Dico tñ q̄ p̄ctm pōt aggrauari ex circumstantia accituali vt pp̄ excellentiā p̄sone z dignitatē que ex hoc magis d̄ p̄cauere p̄ctm. Itē pp̄ fortitudinē z possibilitatē resistendi. iō dicit m̄gr̄ in lra. q̄ qz Adā exteriori tēta tōne pulsar̄ cecidit tāto graui? plectendus erat q̄to leuior̄ impulsus erat. p̄strat tentatio enī carnis difficilīus vincit. qz de n̄ro p̄tra nos roborat. qz igit̄ Adam fuit circumspectior z nobilior z fortior ad resistendū. iō per accēs suū peccatūz fuit maius. tradita enī fuit Ade iusticia originalis tanq̄ dignior z circūspectio ri z fortior. ita q̄ si eam perderet pro se z tota sua posteritate perderet. n̄ sic aut̄ fuit tradita mulieri. ideo Ade peccatūz accidentaliter fuit grauius peccato Eue formalr̄ tñ per se mere z precise in se peccatum Eue fuit grauius.

Ad primū argumē

tū. illud est graui? qd̄ plus adimit d̄ bono: vtz est si adimit formalr̄. qd̄ n̄ fecit p̄ctm Ade. vt vñū ē. sed nec iusticiā originālē ademīt formalr̄ s̄ solū demeritorie. Ad 2^m dicendū q̄ peccatū illud ē maius cui debet maior pena dūmō illa pena sit formalr̄ punitio illius culpe. sic aut̄ peccato Ade nō debebat maxia pena. imo si ip̄e damnat̄ fuisset p̄ illo peccato nō fuisset ita graui? punit̄ pro isto p̄cto sicut multi aliq̄. Et cū dicit q̄ mors

infligebatur sibi p̄ illo p̄cto que ē maxia pena. dico q̄ non dicebat immortalis ante culpā p̄ aliq̄ intrinseca que postea fuissent corrupta p̄ p̄ctm. sed p̄ gratuita sibi collata. videm? aut̄ aliqñ q̄ ex vna culpa subtrahunt maxia bñficia licet p̄ illa nō infligat maxia pena imo mō dica. Et pōt dici q̄ mors que debet peccato Ade l̄ sit pena generalior z magis extensa q̄ alia q̄cunq̄ pena hōi. p̄ q̄cunq̄ peccato data. nō tñ est maior pena q̄ illa que debet peccato mortali. nā l̄z Adā p̄ peccatū suū amiserit iusticiā originālem p̄ eo z p̄ tota sua posteritate nō seq̄tur ex hoc q̄ mors p̄secuta p̄ subtractio nem illius iusticie sit grauior pena sicut nec dehereditatio que sequit̄ dehereditatū z posteritatē totā ē grauior p̄ea q̄ decapitatio vñ hominis quā non sequit̄ decapitatio alicui? de posteritate nec exulatio alicuius quā sequit̄ tota posteritas est maior pena q̄ illa decapitatio.

Ad aliud dico q̄ Adā nō appetebat equalitatē dei directe z formalr̄ sed tñ interpretatiue. z sic omīs peccās fm̄ q̄ dicit Anf. de casu dyaboli vult rapere eq̄litate dei. imo vult esse maior deo in eo q̄ voluntatē suā vult preferri volūtati diuine nō obediendo voluntati eius. z hoc est solū interpretatiue z nō formalr̄ appetē eq̄litate dei. z sic tñ interpretatiue z nō formaliter appetierūt taz hō q̄ angelī mali equalitatem dei.

Intra distincti

onē. 22. querit̄. vtrū p̄ctm p̄mi hominis fuerit ex igno ran? q̄ sic. Aug. de ci. dei

2. z ē sup̄ Hen. dicit q̄ Adā credidit peccatū suū fuisse veniale. Itē oīs peccās vel peccat ex electōe vel ex passiōe vñ ex ignorantia. illud p̄ctm nō fuit ex passiōe qz nulla inordinata passio potuit eē an̄ p̄mū peccatū. nec ex electōe. qz electio sequit̄ p̄siliū. vñ electōis defect? videt̄ pro uenire ex rōe cui? defect? p̄suppōit p̄ctm

1° d^o 2° sup^{er} per
henticus 5° d^o

Di. XXIII

Item ad illū statū. q̄ ex ignorantia pecca-
uit. Cōtra ad Lō. i. Adā nō ē seduc-
tus sed Eua. R^o pprie loquēdo pctm̄ ex
ignorantia ē triplex. vel vbi ignorantia est
cā: 7 sic p̄cedit pctm̄: q̄ si sciret nō pecca-
ret. 7 sic est quasi dispō ad pctm̄. 2° con-
comitat pctm̄. sic enī dī peccare ignorās
vel aliq̄s peccādo ignorare. 3° pōt igno-
rantia sequi ex peccato quasi pena eius.

Item distinguit q̄ pōt accipi p̄ sim-
plici. nesciētia vel p̄ ignorantia erronea.

2° pōt esse ipius facti in se v^l quo ad
aliquas circūstācias. v^l quo ad aliquid
p̄ns. loquēdo q̄ de ignorantia que ē error:
sic nō peccauit ex ignorantia. q̄ error nō
p̄cessit. ita. s. q̄ crederet illud factū eē bo-
num. vel bonū ex hoc sequi. q̄ vt dicit
Aug. 3. de li. ar: appobare vera p̄ falsis
est nature lapsus nō institute. Cōtra si
offerebat sibi qn̄ peccauit bonū verū in
elidendo nō peccauit si bonū apparens
errauit. Dico q̄ aliqd simplex offerebat
sibi. 7 vt verū bonū potuit apprehendi
s. diligere vxorē. tñ nō est v^lus sicut ap-
prehēdit. vñ sciuit eē meli^{or} deo placē q̄
vxori. 7 volitio qua voluit vxori placē
fuit pctm̄. 7 ante illā nō habuit errorem
nisi improprie vocādo errorem. 7 iō p̄us
peccauit q̄ errauit. cui^{us} pbatio ē. quia
si ante peccatū errauit bonū aliqd. q̄ ap-
paruit sibi qd nō erat bonū sed appare-
bat. 7 tūc circa p̄ncipiū potuit eē error.
q̄ illud est p̄n^{ti} qd apparet de se verū.

Si autē dicat q̄ nō est p̄n^{ti}. q̄ si apparui-
t falsū ex syllogismo falso in forma nō
p̄cluditur sibi necessario. q̄ nō o3 volū-
tatē adherē p̄p̄i syllogismū sophisticū.
si ex syllogismo falso in m̄a. quero aut
de se apparet falsū: 7 sic cēt op^o p̄ncipiū
veri qd neminē decipēt si ex alio appa-
reret falsū tūc erit p̄cessus in infinitum.
aut erit deuenire ad aliqd qd de se appa-
ret verū. ideo dicendū q̄ nō peccauit ex
errore. Silt ignorantia facti nō p̄cessit
peccatū. sciuit enī hoc esse cōtra p̄ceptū
dei comedere de ligno. sed ignorantia cir-

cūstantiaz p̄sequentū. vtpote vtrum
tanta pena sequeretur bene potuit hīc illā
ignorantiā ante peccatū. Silt ignoran-
tia potuit sequi peccatū p̄mū inquantū
ex imoderato appetitu complacēdi vx-
ori sue peccādo credidit oppositū. s. esse
veniale qd erat mortale. Ad primaz
rōnem dicendum q̄ ista credulitas erro-
nea vel concommitabat vel sequebat p̄-
mū peccatū. Ad 2° dico q̄ peccauit
ex electōne in eo q̄ elegit sic complacere
vxori. nō tñ intelligendo electionē put
est conclusio syllogismi practici. potuit
enī qd inordinate appetijt fuisse absolu-
te apprehensū. apprehensione simplici
absq̄ aliquo erroneo iudicio p̄ceden-
te. 7 hoc sufficit ad hoc q̄ illud inordi-
nate appeteret.

Trca distincti

onem. 23. quero virū deus
possit facere voluntatē cre-
ature rōnalis impeccabilē

per naturā. qd sic p̄bo. deus potest facē
aliqd corp^{is} qd nō pōt deordinari a mo-
tu suo. q̄ silt potest facere aliqd spiritū
qui nō poterit deordinari a motu suo.
gerit impeccabilis. Itē deus pōt facē
voluntatē aliquā que necessario tendit
in aliqd bonū puta in finē. q̄ facere pote-
rit q̄ necessario ista voluntas tender in
omne ordinatū ad illū finem. quare 7c.
aūs patet per Aug. 3. de tri. qui dicit q̄
omēs volunt beatitudinē. p̄na pbatur.
eadē enī necessitate qua aliqd tendit in
finem: tendit 7 in ea que sunt ad finem.

P̄terea. Anf. dicit 7 ē supra dictū
q̄ posse peccare nō est libertas: nec pars
libertatis. sed qd nō est de essentia alicu-
ius potest per potentia dei saltē si est ab-
solutū fieri sine illo. q̄ liberū arbitrium
esse sine potētia peccandi nō includit cō-
tradictionē. Itē deus potest facē crea-
turā impeccabilē per grām. q̄ 7 per na-
turā. aūs patet de angelis confirmatis.
p̄na pbatur. quia deus potest facere in

creatura qu
ni creature.
mitate q̄ de
qua vinit
vel gracie.
9 grātia. 7 lo
ram infinit
ea. 7 ita vid
tura data ne
are creatura
vinitūe cōti
grātie. vel p
opponit ali
illi. 7 per p̄n
v^l charitas
ture. q̄ 7c.
7 est impecc
tōnis. q̄ in
luntatis nō
cessario. q̄ 7
volūtas illa
quo manet
queribus si
7 necessario
alija. Q
li. 2. c. 10. in
ab eo: cur n
ram rōnabi
dicit Anf. c
q̄ nulla crea
sic assūpta
hoc idem d
c. 13. vnde d
7 demones
creature p̄
est hoc nat
biter. In
q̄ solus deu
catum. 7 p
Ad q
ctur. q̄ de
ritates dicit
omis volū
omis sed ha
a se potest

creatura quicquid non repugnat limitatio-
ni creature: sed non repugnat nature li-
mitate quod deus creet aliquam creaturam in
qua unitive contineatur perfectio charitatis
vel gratie. Charitas enim est quod finitum sic
et gratia. et ideo non possunt facere creatu-
ram infinitam: licet unitive contineantur in
ea. et ita videtur cum deus possit omni crea-
tura data nobiliores creare quod possit cre-
are creaturam in tali gradu entitatis quod
unitive contineatur perfectionem charitatis et
gratie. vel proba sic primam. quia quod non
opponitur alicui creature potest concitari
illi. et per primum potest esse conuale sibi. gra-
tia vel charitas est hoc respectu rationalis crea-
ture. secundum rationem. Item aliqua voluntas potest esse
et est impeccabilis in primo instanti crea-
tionis. quia in primo instanti talis est motus vo-
luntatis naturalis. et per primum recte naturalis et ne-
cessario. secundum et in quolibet instanti sequenti potest
voluntas illa talis continuari. prima pars. quia ex
quo manet forma eadem in instantibus se-
quentibus sicut in primo. si in primo potest
et necessario est impeccabilis. igitur et in
alijs. Oppositum Ans. Cur deus homo
li. 2. c. 10. in si. respondens discipulo querenti
ab eo: cur non potuit deus facere creatu-
ram rationabilem impeccabilem per naturam.
dicit Ans. quia non potuit ipsam facere deum.
si nulla creatura potest esse impeccabilis nisi
sit assumpta a supposito diuino. Item
hoc idem dicit Aug. contra Maxim. li. 3.
c. 13. unde dicit ibi quod angeli peccauerunt
et demones facti sunt. et quicunque rationali
creature prestat ut peccare non possit non
est hoc nature proprie sed dei gratie. Item
Hieronymus. in tractatu de filio prodigo dicit
quod solus deus est in quem non potest cadere pec-
catum. et ponitur di. 7. c. 2.

Ad questionem di-

citur. quod deus non potest. quod per aucto-
ritates dictas. Et per rationes. prima talis est
omnis voluntas que non est regula sue acti-
onis sed habet regulam superiorem aliam. scilicet
a se potest ab ista sibi dimissa discrepa-

re: et per primum peccare. sed omnis voluntas
creata est hoc rationem. Preterea. voluntas
creata sibi derelicta vel secundum se considera-
ta non tamen habet pro obiecto adequato primum
bonum et verum quod est finis ultimus. sed bo-
num quod convertitur cum ente. scilicet bonum conue-
nit ad bonum verum et ad bonum apparens. sed
nulla potentia esse potest que naturaliter non pos-
set tendere in totum suum obiectum. si omnis
voluntas creata per naturam potest ten-
dere in bonum apparens. et per primum pote-
rit deficere et deuiare. Item omnis crea-
ta voluntas ex hoc quod est de nihilo neces-
sario tendit in nihil. si non potest de ni-
hilo creari quin possit deficere.

Dico quod iste ratio

nes non concludit. Ad primum nego assumptum.
non enim est necesse quod voluntas que non est sua
regula in agendo possit deficere. Sufficit
enim quod in agendo conformetur necesse regule
que non potest deuiare. Ex hoc intellectus noster
non est supra principia. quia ante omne intelli-
gere est sicut tabula rasa in qua nihil depictum
est. et tamen intellectus non circa primum primum non potest er-
rare. 2. methaphisica. cum tamen non sit intelligendo
regula sua. eodem modo de voluntate beati. nam
in operando non potest errare. unde omne illud
quod necesse conformatur regule sue et si non sit
ipsa regula sua non potest plus deficere quam ipsa
regula sua. Contra 2am rationem quod quid sit
obiectum voluntatis diuine voluntas diuina
extendit se ad omne id ad quod extendit se
voluntas creata. sicut intellectus diuinus ex-
tendit se ad omnia intelligibilia ad quod exten-
dit se intellectus creatus. igitur extendit se vo-
luntas diuina ad bonum apparens sicut volun-
tas creata. et tamen non potest deuiare. Et si voluntas
beati extendit se ad quodcumque obiectum
extendit se voluntas damnata. et tamen non se-
quitur quod possit peccare. Dico igitur
quod bonum apparens potest esse obiectum vo-
luntatis dei et beati non tamen primum ad omnes actus
voluntatis que habet circa illud violator vel
damnatus. quia duplex est actus volunta-
tis. scilicet velle et nolle. ideo bonum apparens

potest esse obiectū dei voluntatis et beatus
sed non respectu cuiuslibet actus voluntatis

Ad aliud. si credat quod voluntas sibi di-
missa tēdat in nihil: tū ex hoc non sequitur
quod possit peccare vel errare. quia pari ratio-
ne intellectus sit ex nihilo potest deficere et
per primum secundum tuam rationem posset errare cir-
ca prima principia quod falsum est. quia circa
prima principia non potest errare stare natura sua.
Similiter amare deum est actus voluntatis
create de nihilo. et tamen stante actu impossi-
bile est ipsum deficere a rectitudine: ita quod
posset esse non rectus. si etiam esset bona co-
cluderet quod lapsus posset peccare. quia sibi di-
missus tendit in nihil. et voluntas etiam be-
atus. Dico igitur quod omnis creatura potest tendere
in nihil. et in non esse eo quod de nihilo est. et
sua actio similiter tendit in non esse. et huiusmodi
tendentia surgit necessario ex natura rei. sed
ex hoc non potest poni defectus culpabilis.

Dico igitur ad

questionem quod non potest fieri talis natura
siue voluntas quod sit impeccabilis per naturam
quia auctoritates sanctorum sunt expressae de hoc.

Ad quod probabiliter declarandum suppono.
hic quod omnis voluntas potest appetere modum.
quia hoc appetit appetitui sequenti.
apprehensione. et si omnis appetit potest appetere
modum potest appetere proprium. tunc sic probabi-
tur. omnis voluntas in qua non necessario iun-
gitur appetit modum et recte appetit potest ap-
petere recte et non recte. sed in nulla volun-
tate create prout iungi illa necessario igitur
et minor pars. quia nulla voluntas potest appetere
recte ex hoc solo quod appetit nisi voluntas
primi. maior est similiter plana. quia ex qua non
necessario coniungitur unum potest ab alio separari.

Dices: quod voluntas potest creari talis: quod ex
hoc quod appetit recte appetit. et potest creari
in tali natura: quod non possit appetere nisi
conformiter regule sue. et per primum in appeten-
do siue ex hoc quod appetit non poterit non
recte appetere sicut nec regula. Contra
omnis voluntas sicut potest sibi velle modum
sic vel quod potest velle eo modo quo esset sibi

maius modum si sic inesset sibi. quod quidem
modus non est ordinatus a deo ut suppo-
sito. et per primum voluntas appetens modum
sub tali modo quo esset sibi maius vel sub
modo modum non conformabitur regule sue.

Ex hoc potest conformari ratio una soluta sic.
omnis voluntas quod non est sua regula nec neces-
sario est conformis regule sue potest deficere
in rectitudine. sed omnis voluntas create de-
relicta nature sue est talis ut pars. Item 2°
argui necessario omnis voluntas que est
in appetendo: non est satiata nec detata nec
potest sibi dimissa quietari nisi in obiecto infi-
nito quod non habet primum. et per primum non tendit
actualiter in illud talis inquit voluntas potest
appetere aliquid non in ordine ad illud vel ten-
dere in bonum appetens ex quo non est imo-
bilis in isto infinito. sed omnis voluntas
create naturaliter sibi dimissa est huiusmodi. quare
et. Et ex hoc potest affirmari et verificari
2° ratio soluta quod dicebat obiectum volun-
tatis create bonum indifferens esse ad ap-
petens bonum et ad verum bonum. quia
enim voluntas create in puris naturalibus
non potest necessario immobilitari in summo
bono. ideo potest tendere in aliud non in
ordine ad illud. Et 3° ratio etiam soluta
posset etiam ex hoc confirmari. Te-
neo igitur propter auctoritates magis: quod
deus non potest facere voluntatem rationalem
impeccabilem per naturam sed per donum supernale.
Sed quomodo dictum est li. 4. di. 49. in
manu de beatitudine.

Ad primum verum

est quod deus potest facere corpus quod non
potest deordinari in suo motu deordi-
natione culpabili. quia corpus tale non
potest esse susceptibile peccati vel culpe:
sicut voluntas. tamen non potest facere
corpus quod non posset moveri disfor-
miter: nec cui repugnet necessario ex prin-
cipio intrinseco disformiter moveri si deus ve-
lit illud sic movere. Et per simile voluntas quod ex
natura sua credat libera non potest creare quando nature
sue dimissa posset se movere sic ordinare.

vel aliter
modo quod est
gelus sicut
quod primo est
affectio
tas non esse
plus sicut
visus rationis
est capax
illius circum
habere vo
aliud dico
create non
ostensum
nec non tamen
tendit nece
et in quod
quod in illa
tenderet in
deret in or
Ad aliud
libertas ne
quod posse
vel paratio
tas vel lib
annexa est
talis non
potest et re
de posse
tamen tale
bil est sui
principium ill
non est lib
tamen sequit
actus poss
do respectu
mentum ly
tamen non pos
nec respect
accipiat po
respectus
prout actus
esse po lib
absolute q
ta sed est p
tas actus

vel aliter vel qñ possit sic moueri ⁊ p̄rio
mō q̄tū est de se nisi imāget vnus an-
gelus sicut fingit Ansel de casu diaboli.
q̄ p̄mo eēt quedā nā. ⁊ deinde daret sibi
affectio p̄modi sine rōne. tunc ista volū-
tas nō esset capax peccati nisi daret sibi
plus sicut ⁊ est in freneticis ⁊ in hñtib⁹
vsq; rōnis p̄petuo impeditū. talis. n. nō
est capax peccati nec actus meritorij cū
illis circūstātijs. s; qđ intelligi debet de
habēte volūtate ⁊ sū vsq; rōnis. Ad
aliud dico sicut dixi in p̄mo q̄ volūtas
creata nō necessario tendit in finem sibi
ostensum nec in vli nec in p̄ticulari. Te-
nēdo tñ cōem viā pōt dici q̄ non sequit̄
tendit necessario in hoc bonū infinitū.
s; ⁊ in qđlibet qđ est in illud ordinatum
q; in illis nō est p̄fecte rō boni. ⁊ si etiā
tenderet in finē necessario nō sequit̄ q̄ tē-
deret in omne qđ est ad finē mō debito
Ad aliud de ansel. posse peccare non est
libertas nec p̄s libertatis. dico q̄ vez est
q̄ posse p̄cise in peccatū qđ est carētia
vel puatio debite circūstātie nō est liber-
tas vel libertatis p̄s tñ posse in actū cui
annexa est deformitas est bene p̄s liber-
tatis non simpliciter sed create. vel dici
potest ⁊ redit quasi in idē q̄ potest loq̄
de posse peccare. put dicit ordinē ad ac-
tū talē qui quidē ordo est relatio q̄ nī-
hil est sui fundamēti vel potētie que est
p̄ncipiū illius actus. ⁊ sic posse peccare
non est libertas vel pars libertatis nec
tñ sequit̄ fundamētū ⁊ p̄ncipiū illius
actus posse esse sine tali respectu q; quā-
do respectus de necessitate sequit̄ funda-
mentū l; nō sit p̄s vel aliqd fundamēti
tñ non pōt esse fundamētū sine illo sic
nec respectus iste sine fundamēto. Si āt
accipiat posse peccare p̄ fundamēto illi
respectus qđ quid fundamētū ⁊ p̄nci-
piū actus cui annexa est deformitas pōt
esse p̄s libertatis hui⁹ nō dico libertatis
absolute que abstrahit a creatā ⁊ increa-
ta sed est p̄s libertatis create. vñ deormi-
tas actus magis puenit libero arbitrio

in q̄m creatum q̄ in q̄tū libez. Ad ali-
ud an angeli beati vel hoies sint impecc-
cabiles per grām patebit in 4°. Et si ita
sūt nego tñ p̄nam. q; illud qđ habet de
rōne sua formali q̄ sit p̄ficiēs altez ⁊ al-
tez susceptiū illius ⁊ de rōne sua est p̄-
fectibile ab illo hec in q̄m hī sunt diuer-
sa p̄mo in tñ q̄ impossibile est q̄ vnus
q̄tūcūq; crescat i p̄fectiōe s̄bali ⁊ eētia
li in suo genere sit altez eētia li vel cō-
tineat illud vnitue. sicut p; de mā ⁊ for-
ma s̄ba ⁊ accñte. nam stante lūmitatiōe
s̄bi impossibile erit ipm includere p̄fec-
tiōe suā eētia li ⁊ vnitue. puta si po-
tētia sit potētia receptiua forme q̄tūcūq;
crescat hī po-^o i p̄fectiōe talis potentie
nūq; p̄tinebit vnitue formā nec s̄bm si-
ue s̄ba accñs. sed q̄tūcūq; cresceret hī p̄-
fectibilia tñ cresceret in capacitate ⁊ pō-
nisi poneret s̄ba creata formalit̄ infinita
sicut deus. tunc. n. vnitue p̄tineret suas p̄-
fectiōes ⁊ esset eadez eis sicut deus. qđ est
impossibile ipam. s. esse infinitā. q̄tūcūq;
igī charitas sit p̄fectio finita vel grā cū
nullus gradus entis siue s̄be q̄tūcūq; ma-
xim⁹ ex q̄ tñ finit⁹ est pōt esse in q̄ vnitue
p̄fectio charitat̄ p̄tineat. q̄tū igī crescet
creatura rōalis in entitate ⁊ nobilitate
s̄bali tñ crescet in potētia vel capacitate
⁊ non alit̄. q̄tūcūq; etiā p̄crearet grā ali-
cui creature semp tñ grā esset grā nec eēt
nālis ita q̄ de nā sua vel p̄ns nām neces-
sario. Ad vlti⁹ dico q̄ motus nālis
vel inclinatio volūtatis in finē nō ē act⁹
elicitus si tñ volūtas in p̄mo instātī ha-
beat actū elicitū nō video qñ possit tūc
peccare nullus tñ actus elicit⁹ volūtati
est nālis nisi p̄ tāto q; est cōformis incli-
natiōi nāli q̄ nō est actus elicit⁹. s; omnis
actus volūtatis elicit⁹ est mere liber. Al-
li aut qui negaret voluntatē angelī vel
hois posse habere actū elicitū nisi receptū
in p̄mo instātī. diceret q̄ nō est ille de p̄-
instātī ⁊ de alijs q; diceret q̄ totū qđqd
est in p̄mo instātī creatōis vel p̄ductōis
esse a p̄ducēte vel create. ⁊ iō in primo

1° et 2° sup. per
hertius Scoti

instanti nō posset peccare nisi rē dū daret
et in deū. sed in sequētibz instātibz aliq
posset elicere actū bonū vel malū: de ac
tu tñ elicitō angeli vtrū in pmo instāti
potuit esse malus dictū est. s.

Irea distinc.

24. quero vtrū portio sup
ior sit pō distincta a portioe
inferiori. q sic. fm Aug. 12. de tri. c. 4.
imago est in supiori portioe sed in inferi
ori nō est. sed hoc non esset si essent vna
et eadē potentia. Itē potētie distinguūt
p obiecta. 2. de aia. sed obm portōnis su
prioris est eternū et inferioris tpale q sūt
obiecta valde distincta. g. 7c. Oppo^m p
Aug. vbi. s. in pñ. c. aiam in hec duo. f.
portōem supiorē et inferiorē nō nisi per
officia geminamus.

Dico q potest esse vnus intellec
tus. q. vtrū portio supior
sit tñ vna potētia et portio inferior tñ
vna alia distincta ab alia. et tunc dico q
ille intellectus est falsus et impossibilis.
quia neutra portio tñ est vna pō. nam
fm Aug. vbi. s. portio supior est respec
tu eterno. sed respectu eterno potest
esse et est memoria intelligētia et volūtas
que sunt plures potentie distincte. igr 7c.
maior p3p Aug. distinguēdo supiorē
portōem ab inferiori. mior p3p eundē
qui dicit q imago trinitatis non est nisi
qutū ad illas tres potētiās in portioe sup
ioris rōnis: g. sequit q portio supior non
est vnica potentia. Q. etiā hī potētie di
cte sunt respectu eterno p3p potētiās q
ponunt pncipia pducitōis in diuinis q
sunt necessario intellectus et volūtas. hec
enī pncipia siue potentie sunt respectu
obiecti eterni. f. essētie diuine. nō. n. pō
ste potētie intelligēdo et volēdo obm tē
pale siue nō eternū pducūt filiū et spm
sanctū. qz tunc depēderēt psona iste a tē
pali. sed hī pncipia vel potentie intel
ligēdo et volēdo essētiā diuinā que eter
na est pncipiāt psonas igr sūt erit de hī

potentijs i creatura rōali. f. q memoria
intelligētia et volūtas erūt respectu eter
no. portio. igr supior q ē respcū ei noz
cū non sit respectu eoz nisi rōne pdicta
rū potentia nō erit vna pō tñ. Eodez
mō de portioe inferiori in q. f. est illa ea
dē imago trinitatis que etiā pñstet i illis
tribus potentijs qz aia potest esse et est
qñq in potētia accēntali respectu obiecti
tpalis intelligibilis habēs notitiā habi
tualē siue habitū scie vel pñsonis alicui
et hoc respicē memoriā. aliqñ est in actu
et intelligendi illud. et hō respicit intelli
gentiā. Ex hoc aut q in actu intelligit se
quis volūtiō que respicē volūtatē. qz cū
ista tria nō possunt esse vna pō. portio
etiā supior et inferior nō possunt distigui
p hoc q vna sit ptemplatīua vel specta
tīua et alia practica. imo tam speculatiua
q practica pñnt fm Aug. ad portōez
supiorē. quia ptemplatīo fm Aug. nō
est nisi actus respiciēs eternum et pñaxis
eiusdē portōis supioris est actus eius re
spiciēs tpale respectu eterni siue in ordie
ad eternū. Est igr alius intellectus. q.
accipiēdo aliquā potētiā in portioe su
priori ut intellectuā et aliquā simlē in in
feriori. f. etiā intellectuā et sic de volūta
te et memoria vtz sint distincte pō. Et di
co q nō. hoc pbo pmo ex actu et opari
one. nā Aug. vbi. s. dicit q portio supior
intēdit regulis eternis et supioribz ptem
plādis. Inferior aut intēdit tpalibz agē
dis. arguo tūc sic. eadē pō cognoscit pñ
cipia et pñsonem alii nulla pō cognoscit
pncipiū qz pncipiū nō cognoscit nisi sc
at elici conclō pñta in illo. Et Ar. etiā
2° de aia dicit q o3 esse sensū vnū q cog
scat diuersa obā diuersoz sensuū et di
uersitatē illoz obiectoz. sed portio infe
rior cognoscit pñsonē que est de hoc agi
bili tpale cuius pncipiū et regulā eternā
cognoscit portio supior. f. q pñcepta dei
ex charitate sunt implēda et aliqō tale g
eadē erit pō intellectuā illius portōnis
supioris cognoscētis pncipiū et portōnis

inferioris
bat idē ex
tudo nō p
rōnis. nā f
tate nō in
tqz vel in
intellectus
omnes pñ
vtrū pñstet
est portōis
tñ et etiā p
o3 q beati
pncipiū m
inferioris
et inferiori
intellectus
3° ex rōne
simplex nō
charitas p
onis et infe
sūt erit de
stinctio in
onē in por
ori q in po
lgr pō que
mioris qz
onis supio
volūtatē p
pñmū q
tas extend
est nisi vñ
intellectus
Ad p
imago cōf
est vñ en
tē et disti
distinctōe
sunt sub a
go. q. vñ
di. 16. por
spectu rep
ut respectu
lē sūt iudic
go in ipse
tpaliū. m

inferioris cognoscere concludem. 2° p^o bat idē ex actu beatifico spali. nā beatitudo nō p^o sūstī in p^o sūstībus potētīs eiusdē rōnis. nā si sit in intellectu simul et voluntate nō tñ est in duab^{us} intellectiuis potētīs vel in duabus volutiuis. s^z tñ in vna intellectiua v^l volutiua q^z beatitudo s^z omnes p^o sūstī est optimū hoīs. iō in vna v^lute p^o sūstī eiusdē rōnis. sed beatitudo est portōis supioris rōis hoc est manifestū et etiā portōis inferioris rōis. p^o bō q^z o^z q^z beatitudo sit istius potētīe que est p^oncipiū merēdi h^o est tota portō rōis inferioris si g^o tota intellectiua et supiori et inferioris portōis est beatificabilis illa intellectiua v^l utriusq^{ue} portōis erit vna p^o s^z ex rōne habitus idē oñdī. idē habit^{us} simplex nō p^o sūstī duas potētias. sed ead^{em} charitas p^o sūstī voluntatē supioris portōis et inferioris. igit^{ur} nō sunt due p^o s^z et sūstī erit de intelligētia. p^o maioris q^z dīstinctio in posteriori nō arguit distinctiōnē in p^o sūstī. maior v^litas sp^o d^z esse in p^o sūstī q^z in posteriori. sed habitus est vnus igit^{ur} p^o sūstī quā informat magis est vna. p^o maioris q^z charitas est in volūtate portōis supioris qua deus diligit. et eadē i volūtate portōis inferioris qua diligit primus qui est obm^{is} tpale. vna. n. charitas extendit se ad oīa diligibilia. igit^{ur} nō est nisi vna voluntas. et sūstī igit^{ur} nisi vn^{us} intellectus.

Ad primū dico q^z
imago cōsistit in aīa nō fm q^z totaliter est vnū ens q^z essentia aīe rep^ontat vnitate et distinctiōez. vnitate respectu cēntie. distinctiōem respectu p^o sūstī: ut sue potētīe sunt sub actibus q^z tūc cōsiderat ibi ori go. q. vnus potētīe ab alia ut dictū est di. i. 6. potētīe aut^{em} aīe possūnt p^o sūstī vel respectu tēp^o sūstī vel respectu eterno^{rum}. Et ut respectu eterno^{rum} habēt quandā spēa lē silitudinē rōne qua est expressior imago in ipsis ut sic q^z ut sub actibus respectu tpaliū. min^{us}. n. repugnat mēoria intelli

gentia et volūtas create ut sunt respectu eterno^{rum} patri. et filio et spūi sancto eterno^{rum}. q^z ut sunt respectu lapidis vel alius obiecti tpalis et q^z minus exp^o sūstī rep^ontat imago in aīa. put huiusmōi potētīe aīe sunt sūstī actibus respectu tpaliū q^z qñ sūstī sub actibus respectu eterno^{rum}. hinc ē q^z Aug^{ustinus}. dicit imaginē esse in portōe supiori que est respectu eterno^{rum} nō in portōe inferiori que est respectu tpaliū: nō q^z ibi nō sit imago in eisdē potētīs s^z min^{us} exp^o sūstī ut dictū est. Ad aliud cū dī p^o sūstī distinguūt per obiecta. dī q^z duplex est obm^{is} formale. s. et mēale. formale est ad q^z tū potētīe. ut color visui. mēale quod nō est adequatū ut albedo. Sed nō vīdeo qñ albedo sit obiectū visui ita formale sicut color. si. n. nullus esset intellect^{us} abstrahens hoc v^l quod est color oculis bouis vider^{et} albū et nigrū. imo color ut quid cōe abstractū nō videt sed h^o albū et hoc nigrū quoz neutrū est obiectum adequatū visui. q^z nulla p^o sūstī habet obm^{is} adequatū nō abstractū nisi diuinus intellectus q^z nulla res est in qua p^o sūstīatur oīa perceptibilia a potētīa nisi essentia diuina. obiecta igit^{ur} formalia in re pos^o sunt esse albū et nigrū. sed non est aliq^z istoz obiectū adequatū visuiue potētīe Dico g^o ad argumentū q^z non oīs distinctio obiectoz formalitū facit distinctiōez potētīarū. nam manifestū est q^z non oportet tot esse visus quot sunt colores nec tot esse auditus quot sunt soni. imo p^o sūstī. 2° de aīa. ex ratione talis mixtiōis in tali organo puta visus concludit illā potētīa puta visum esse iūstius obiecti et non alterius. et pro tanto sequitur q^z distinctio obiectoz facit distinctiōem potētīaz. quia tale obiectum limitatū et distinctum non percipitur nisi a tali potētīa et nunq^z ab alia que quidē potētīa est limitata ad tale obiectum ratione talis mixtiōis organi. Sed ali^{ud} est de potētīs non organicis que sunt abstractissime et sunt totius entis.

unde ibi non h3 veritatē ppo illa qd di-
 stinctio obiectoꝝ facit distinctiōem potē-
 tiaz. sed solū est vera in organicis potē-
 tijs que nō sunt abstractiue. Si queras
 qd est obm̄ adequatū potētiē nō organi-
 ce. Dico qd si ens pōt habere pceptū vel
 rōem cōm ad ens creatū et increatū est
 obm̄ adequatū intellect⁹. nō qd p abstra-
 ctōē illā sit obiectū intellectus sed qd a
 quolibet intelligibili pōt abstrahi vna
 talis rō vel pceptus et tūc nō distinguerē-
 tur portio supior et inferior nec etiā in-
 tellectus et volūtas formalr p obiecta. si
 aut ens nō posset habere talē cōceptum
 cōm si debeat assignari potētiē nō orga-
 nice que se extendit ad omē ens aliqd ob-
 iectū adequatū et primū illud nō erit ni-
 si essentia diuina in se pñēs omēs rōes
 alioꝝ entiu et ad quā oīa alia entia hñt
 attributōem. sed hoc falsū est ut pbatū
 est in p^o li. f. qd essentia diuina nō pōt esse
 obm̄ primū et adequatū intellectus crea-
 ti. sed solū intellectus dei cui est pporiō
 nata. et respectu creati intellectus est im-
 pporiōdata. Et si essentia diuina non po-
 nat esse obm̄ primū intellectus creati cū
 fm cōiter loquētes creato et increato ni-
 hil posset esse cōe vniuocū sequit⁹ qd po-
 tentia nō organica non hēbit vnū obm̄
 vni⁹ rōis et adequatū. et hoc est pbabile
 ppter perfectiōem potētiē. a sensibilibus
 eni picularib⁹ puta albo et nigro et ab
 alijs ad que se extendit potētia visiva qd
 ab illa limitata est abstrahē quoddā cōe
 vniuocū. et vltra ab hīs sensibilib⁹ et ali-
 is aliaz pōz quoddā cōe vniuocū et tā-
 dē pōt pcedi sic abstrahēdo qd vnū erit
 vniuocū obm̄ sensibile cōe oībus sensib⁹
 sic etiā et obm̄ potētiē diuine obm̄ dico
 opabile nō potest esse aliqd adequatū
 nisi tñ ens possibile qd non est vnū i re
 sed aliquo mō est vnū hoc est tñ in itel-
 lectu qd nō pōt esse aliqd vniuocū reale
 oībus opabilib⁹ a pō diuina. sic ēt ponit
 ppter pfectiōem intellect⁹ qd ipse intelle-
 ctus ad tot se extendit qd nullū vnū obm̄

h3 sibi adequatū et vni⁹ rōis. vel dic ad
 aliā rōem qd qm̄cūq obā distinguūt p^o
 penes necessariū et ptingēs vl penes eter-
 nū vl tpale si tñ vnū illoꝝ possit accipi
 ut pncipiū cognoscēdi aliez talis distin-
 ctio obiectoꝝ nō reqrit distinctiōē pōz
 Sic aut est de obiectis portōis supioris
 rōis et inferioris. qre 7c.

Irea distinc.

25. quero virū aliqd aliud
 a volūtatē causet effectiue
 actū volendū in volūtatē. qd sic pbo. 3.
 de aia ponit Atr. ordinē mouētū et mo-
 toꝝ sic. f. qd appetibile est mouens non
 motū. Appetitus mouēs et motū ab ip-
 so. f. obiecto appetibili. et 3°. motū non
 mouēs quod. f. mouet p actū et imperiū
 volūtatis vel appetitus ut corpus aialif
 non potest dici qd appetibile mouet me-
 thaforice sicut finis mouet qz tūc pbus
 statim equocaret de mouēte in suo pces-
 su cū dicit qd primū puta appetibile mo-
 uet 2^m. f. appetitū. et 2^m. f. appetitus mo-
 uet 3^m. quia 2^m. f. appetitus mouet ppe
 et in cēntialiter ordinat⁹ vī qd eo genere
 motus quo mouet vltimū a medio mo-
 ueat mediū a primo. Item volūtas nō
 est potētia actiua qd effectiue nō cat suaz
 volūtōem. et oz tūc qd ab alio causet. pñā
 patet. pbo aīa. qz pō actiua est pncipiū
 trāsmutandi aliud in qd aliud 5. meth.
 et sic potētia actiua habet actū trāscūtē
 in aliud sed volūtas nō potest agere in
 obm̄ quia illud nō patit a pō. magis igr
 est dicendū ecōuerso. Item accēs p ac-
 cidēs nō egredit de p se pncipijs sui. sibi.
 sed volūtio est accēs per accēs qz qñqz
 inest qñqz nō inest. q 7c. Itē qd est de se
 indeterminatū ad vnū oppositoꝝ in qm̄
 hī nō agit nisi pcurrat agēs determinans
 qz ut indeterminatū nō plus se habz ad
 esse effectus qd ad nō esse. volūtas autez
 de se sic se habet ad actū suū qre oz dare
 aliud agēs qd nō vī esse nisi obm̄. Ap-
 oppositiū p Aug. 12. de ci. c. 6. dicit qd si

duo sint equalis affecti aīo et corpore et
postea tentant eadem pulchritudine vel
obiecto. unde est qd unus cadit et alius
non cadit. Et dicit qd hoc solum est a
voluntate. Item idem dicit Ansel. de
concep. virgi. c. 9. Itē Aug. 2. de li. ar.
qd nisi ea que sunt volūtaria nobis esset
posita in pte nostra volūtas neqz eēt
laudanda neqz vitupanda neqz etiā eēt
mouēda. Et qui dicit vt sentit volunta
tē non eē mouēda talis est exterminā
dus ab hoīm nūero. Arguo igr sic. i po
testate paciēti nō est qd ipm patiat inq^m
patiēns. p^o quia paciēs nō patit nisi qd
agens agit. s. p^{us} nō est i pte postero
ris. igr actio agentis nō est in pte pati
entis inq^m patiēns. igr nec passio eius.
p^o qz si agens agit paciēs necessario pa
tit. s. volūtas si est solū receptiua et passi
ua respectu sue volitōis nulla volitio ē
in pte eius. s. rē. Itē adducunt auct^s
Ansel. volūtas mouet nos tanq^m sua in
strumēta. Et de cōcep. vgi. c. 4. volūtas
est instrūm seipm mouens. Et Aug. 2. li.
retrac. c. 28. vbi dicit qd nihil est tā in po
testate nra qd ipsa volūtas. igr ex hoc p^t
haberi qd nulla actio in nobis ē ita a no
bis sicut volitio volūtatis. Itē Aug.
83. q. 8. auctas etiā Ari. 9. metha. c. 8.
vbi dicit qd ptās rōnalis est ad opposita
igit cū fm ipm oporteat tale indetermī
natū determinari ab alio. iō subdit Ari.
hoc soluendo hoc autē dico appetitū et
pheresim. l. electōem. igr appetitus ē ef
fectiuus sue volitōis. Itē vna rō tal. ob
iectū volūtatis est finis ad quē terminat
eius volitio et ppter quē est volitio eius
Sed finis nō mouet nisi methaphorice
p^{mo} de ge. igr nō effectiue inq^m finis qz
vere mouens effectiue mouet ppter finē
sed finis inq^m finis nō mouet ppter fi
nē. s. nullū obm volūtatis ipam mouet
ad volendū effectiue. s. a se mouetur.
Item nobilissime potētie pntes formaz
nobilissimā nō pnt esse tm passiue. intel
lectus et volūtas sunt nobilissime poten

tie maxie voluntas. s. rē.

Dicitur hic ab nro

doctore moderno qd aliquid aliud a vo
luntate est effectiua causa volitōis in ip
sa et illud ponit esse fantasma. Ratō sua
pncipalis est ista. oportet mouens et mo
tū esse distincta sbo sed in pte aīe intelle
ctiua nihil potest esse distinctū sbo a vo
luntate. igr ibi nihil est motiū ipi. igr
o3 esse aliquid aliud extra partē intelle
ctiua. et illud ponit fantasma: p^{rima} p^o
batōez pbat sic. qz idē est ponere mouēs
et motū non esse distincta sbo et idē mo
uere se quod est impossibile. p^{mo} qz iō
tunc respectu eiusdē esse in actu et in po
tentia. qz 2°. phy. d^f qd tale est mouēs in
actu quale est mobile in potentia. Item
dicit qd illud. l. qd idē non pōt seipm mo
uere est pncipiū methaphysicū. iō toller
illud est auferre pncipiū inqrendi veri
tatē in methaphysica. 2° rō est talis. m. 2.
et efficiēs non coincidunt in idē nūero. 2.
phy. s. nec agēs et patiēns. Itē. 5. metha.
mouens refert ad mobile realiter. s. et
dem ad seipm nō est relatio realis. p^o
qz relatiua realis sūt realis oppo^o s. op
posita simul nō possunt cōpetere eidem
Itē agens approximātū passo disposito
agit necessario: iō dicit Ari. 2° de aia. qd
si sensus eēt actiuus semp ageret sicut ig
nis semp pbureret si haberet pbustibile
pns. s. eodē mō volūtas semp vellet si es
set causa actiua sua volitōis. Dices qd
volūtas libera est iō non sequit qd semp
agat sicut ignis qui nō est liber. Con
tra saltē sequit qd semp pōt agē cū vult
et semp potest velle. Dices qd obm appre
hensuz requirit sicut causa sine qua nō
qz fm Aug. Inuisa possum^o diligere in
cognita nequaqz. Contra. qz sic posset
sustinere qd qdlibet agit in se. naz si lig^m
approximatū igni pburat dicā eodē qd
ignis nō pburit sed lignū pburit se et ig
nis est cā sine qua nō. et sic dicā de oibus
Item ad pncipale omne agens equocuz

est nobilius effectu suo s3 volūtas si cāt volitiōem suā non cāt nisi sicut cā equi uoca. cū igit volūtas ut precise est causa actiua vel pncipiū pductiū volitiōis cū ex hoc qd est pncipiū pductiū volitiōis non sit hns volitiōez sequeret qd est nobilior qd ut volens formaliter. Dicit qd illa opi. qd intellectus agens nec mouet intellectū possibīlē nec volūtātē sed fantasma irradiatū ab intellectu agēte mouet imediate intellectū possibīlē. qz qd vbi sit fantasma ibi sit intellectus. Intellectus tñ est alicubi vbi non est fantasma 7 sic saluat qd mouēs 7 motū sunt distincta sbo. fantasma igit irradiatū imediate causat intellectōez 7 volitiōem imediate cause sed non imediate effectus. qz prius cāt intellectōem qd volitiōē.

Alia est opi. docto.

antiquioris que ponit eandē concludem. s. qd volūtas mouet ab alio s3 ponit illō aliud esse obm cognitū vel intellectum. Et hoc pfirmat per auctem Auer. 2. metha. qui dicit qd balneū in re extra mouet vires sensitiuas quas. s. mouet effectiue sed balneū in aīa mouet volūtātē igitur obm ut cognitū mouet effectiue appetitū. Itē appetitū sensitiuū effectiue mouet ab appetibili sēibili. igit intellectū ab appetibili intelligibili. Si dicas ptra hoc qd non est non pōt esse cā alicuius entis sed obm intelligibile pōt esse nō ens i se simplici. qd non pōt esse cā volitiōis. Rñdant qd obm ut cognitū causat. 7 hoc est dicere qd intellectus p intellectōem suā causat volitiōem. 7 sic nō o3 qd illud qd cāt hoc sit nihil. cognitio. n. abstractiua nō est nihil in intellectu l3 non sit in se vel in re extra. Itē due opi. concordāt in hoc qd ponūt aliqd aliud a volūtate mouere ipsam sed discordāt in mouēte ut patet. Cōtra concludem in se sunt rōnes pncipales 7 replico eas sic deducēdo agens nāle non pōt esse p se causa pncipalis circa idē passū ut excludat p hoc instā-

tia de dissolutōe glaciei 7 pstrictōe luti sed in pte voluntatis nre est hñe nolle 7 velle que sunt pria respectu vni obiecti. qd illa non pnt fieri ab agēte nāliter. qd non ab obō qz est agens nāle. Esto igit qd obm esset cā ipsius velle oporteret tñ ēē aliud qd esset cā ipsius nolle. Sed illud aliud a volūtate nō posset esse nisi obm malū s3 malū cū sit qd priuatiū nō posset esse cā actus positīui cuiusmōi est nolle. qd o3 qd sit effectiue a volūtate. Itē passio nō est in pte paciētis spēalit qñ est ab agēte nāli. sed si obm est agens nāli volitiōē 7 non volūtas. igit 7 volitiō nō erit in pte volūtatis. 7 si sic tñ nec aliqd actus aliū impatus a voluntate erit in pte volūtatis. 7 sic nec merebit nec demerebit p volitiōem. Dñ qd p tāto in pte volūtatis est volitiō p qto pōt determinare intellectū ad pferatōnem huius vel illius. vel auertere eū ab hoc vel ab alio 7 sic est in pte volūtatis volitiō l3 non qtu ad actū primū. Cōtra. accipio pma actōez in volūtate cātā ab obiecto qd cūqz sit illud. qd o3 ponet fm re. illa actio est mere nālis. qd illa non est in pte volūtatis nec. n. est in pte nra qñ visis tāgamur fm Aug. Si igit post istū actū possuz mouere intellectū ad pferandū hoc vel illud. quero per quē actū non p istū. qz iste nō est in pte volūtatis. qd o3 qd per aliū: de illo alio quero per quē actū nō per istū qz iste nō est in potestate volūtatis. qd o3 qd p aliū de illo alio quero vnde est. vñ est ab ipa volūtate. vel ab obiecto vel a fantasmate. si a volūtate habeo ppositū qz tunc est in eius pte illa volitiō 7 est effectiue ab ipsa. 7 eadē rōne pma volitiō aut ē ab alio. s. ab obō vel fantasmate. 7 si sic tunc erit actus naturalis. 7 p pns non plus erit in pte volūtatis sic impare intellectui de pferatiōe huius vel illius qd fuerit primus actus. Dices qd in cōsiderando per intellectū potest cōcurrere impedimentū in illa circulatōe actū. est

enī istī fantasmati pmo mouenti conitū
ctū aliud ⁊ aliud vicinū sibi. ⁊ ideo for
tius mouet vel potest mouere intellectū
ad intellectōnem vel consideratōnez sui
⁊ per psequens voluntatē ad actum vo
litōis ita qd non erit necesse qd obiectū
quod pmo occurrit causet volitōez. Si
enim cogito aliquod delectabile mouēs
appetitū non est nec. sse moueri ad illū
quia potest occurrere per p̄sideratiōem
intellectus ad obiectū magis mouēs vo
luntatē ita qd distat voluntas a pma sua
volitione. Sed contra cōcedo qd po
test occurrere impedimentū a casu sed il
lud non erit in potestate voluntatis nec
ad imperiū eius. eodē. n. modo est de ap
petitu bruti. nam bos videt herbas que
mouet appetitū suū ⁊ ex illo appetitu
mouetur progressiue ad herbā sed i mo
tu illo occurrit obiectū magis delectabi
le fortius mouens appetitū ⁊ tunc sistit
a primo motu ⁊ tamen non libere quia
necessario mouet ab illo maiori delecta
bili occurrente qd casualiter occurrat.
Alij dicunt ad rōnem qd obiectū intel
ctus occurrit sub duplici ratione. s. sub
ratione illiciti ⁊ sub ratōne delectabilis
ut patet in obiecto fornicatiōis. ⁊ tūc in
potestate volūtatis est sistere intellectū
in turpi dimittendo aliā partem ⁊ tunc
sequit mala electio. Contra quero vel
iste due rōnes equaliter mouēt vel non.
si equaliter ergo causabūt simul nolle ⁊
velle in volūtate respectu eiusdem obie
cti quod est impossibile. Si inequaliter
mouēt ⁊ alterz mouet efficacius volūta
tē ⁊ mouet naturaliter ⁊ necessario. ⁊ p
p̄ns non erit illa volitio in ptate volū
tatis sed necessario ē fm illaz mouebit
intellectū. non igit poterit sistere euz in
alio. Contra illud de fantasmate. agēs
equiuocū totale est nobilius effectū. sed
fantasma per ipm est agēs equiuocū to
tale intellectōis ⁊ volitōis. qd est nobilius
omni intellectōe ⁊ volitōe. igit fantas
tio est nobilior felicitate phoz quā po

nebant cōsistere in intellectōe ⁊ volitōe
nec potest solui p lūmē intellectus agētis
qz illud non est distinctū sbo a voluntate
⁊ intellectu. qd fantasma non pōt agere i
ipsam voluntatē p ipm vel p intellectū
possibile. nec etiā intellectus agens i fan
tasma cū non sit distinctum sbo ab ipo
agens. n. ⁊ patiens o3 esse distincta sbo
fm ei. Itē sequeretur cū in aia sepata vel
in angelo non sit fantasma qd nō potue
rūt velle. vel oportet qd deus immediate
causet malū velle in angelo vl aliud ob
iectū extrinsecū. ⁊ tunc pma volitio an
geli non fuisset culpabilis ex quo nō fu
isset in potestate sua nec causa actiua ei.
nec est pbabile qd anime sepate vel ange
li nullo mō possint se moueri s3 qd itarēt
imobilitate vbicunqz ponerent ac si esset
in carcere. Nec v3 dicere qd p̄si nō vide
rūt quomō esse poterat noua intellectō
in angelis qz de angelis errauerūt. ⁊ vbi
falsa sunt principia non est mirum si se
quant false p̄does. Si tamen puenisse t
nobiscū qd angeli accepissent esse nouū
siue eē post nō esse bene admisissent no
uas intellectōes in angelis. Ad primā
ratōem pro illa opi. cū dī qd mouens et
motū debēt esse sbo distincta necessario
vex est in corporalibus solū. credo etiā
qd ibi nō necessario est verū saltem dico
qd in spiritibus est simpliciter falsa quia
deus non possz vnū angelū ita nudū in
nālibus creare qn ille suis nālibus relic
tus posset suam essentiam intelligere et
sic esset mouens ⁊ motū indistinctū sbo
Ad probationē suam qd ista sunt eius
dem ratōis mouēs ⁊ motū esse indistin
cta subiecto. ⁊ idem mouere se patet qd
alius doc. concederet voluntatē moueri
ab obō ut apprehenso ab intellectu ⁊ tū
ob nū ut apprehensū ab intellectu vl intel
lectus ostendens tale obm nō sunt distincta
sbo a voluntate. ⁊ tū non pcederet mo
uens ⁊ motū ibi esse idēz. Sed ego dico
qd nō solū indistincta subiecto sed vnūz
⁊ idē simplex pōt esse mouens ⁊ motūz

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Cū dicis quale est agens in actu tale est passū in potētia rē. dico q si accipiatur actus et potētia ut sunt due prime dīe entis sic diuidunt ens. vñ et hoc ens et iō numero diuidūt. et isto modo est p traditio q idē sit in actu et in potētia simul respectu eiusdē q potētia ut est differētia entis distincta ptra actū est necessario includēs oppōem vel negatōem eius respectu cuius ponit potētia. vt albu in potētia nō est albu in actu qdū est in potētia. et isto mō est impossibile q aliquid sic existēs in potētia faciat se i actu nō tñ est necesse omne passū vel motū cē sic in potētia et agens suū in actu. Alio enī mō possunt p considerari actus et potētia. put. s. diuidūt pōm vel pncipiū actū et passū p vniocū. In vniocū. n. agentibus vēr est q tale est passū in potētia quale agens in actu: et iō impossibile est q idē sit in actu formalit tale et in potētia tale sicut in actōe equiuocā nūq oī hoc esse vēr q ibi agēs oī esse nobilius et vūaliter tale. Et si dicas q nihil idē potest esse simul idē in pō ad aliud et actu habere illud eminent vel vūaliter. dico q hoc est falsū q hoc nō est aliud dīcē q q tale nō sit capax sue pfectōis. Videm aut q illi cui nā dedit pōm ut possit augmētari dedit ei potētiā augmētatiuā actiū et effectiū augmēti et nutritiū ad hoc q possit pseruari. et ideo absurdū est q nobilissima forma cuiusmōi est aīa intellectiua non habeat pōs actiūas sue pfectōis accētal et receptiūas eiusdē. Et q nō pōt in talibus formis dari pō actiua et passiua que sint distincte sbo cū non sint potētie organice iō nō distinguūt sbo et iō ibi erūt vnitue sine distinctōe rōe sibi nō tñ sine distinctōe formalit. Item oīfuz est i. 4. li. q aīa sepata hz potētiā mouendi se ipsaz ad aliud et aliud vbi nā sic moueri ppetit entī impfectissimo. pfectōes. n. distincte in nā inferiori debent esse vnitue vel non negari esse in nā pfectiori et ad

quā inferior ordinat. Cū dī est pncipiū methaphysicū. dico q nō est vēr q pncipiū talia cognoscūt esse vera notis terminis ab oībus rōne vītutibus vel salte sapientibus. sed notis terminis illius pncipiū non patet p illud pncipiū multis sapientibus esse vēr. vel potest dici q si intelligat potētia p pncipiū receptiū et actus p forma qua agēs agit tunc nihil est aliud dīcē q q nihil est receptiū qd habet rōem actiū vel eminentioris. sed hoc oī esse falsū de sba respectu ppe passionis vel alterius accētis respectu cuius est actualior et cuius est receptiua. Si dicas q agens vūaliter tale nō pōt facere se formaliter tale q habēs aliqd modo eminentiori faceret q haberet illō mō minus eminenti qd est impossibile. si cut patz de sole qui est calidus vūaliter et de deo in quo est vūaliter potētia pducēdi asinū. vel in quo vūaliter pfectio asini pīnet et neutriū potest esse formalit tale. Rūdeo in talibus exēplis committit nō cā ut cā. q n in aliqua re sūt plures ppietates rōne quaz ppietati possunt sibi aliqua plura inesse. et i vna alia re est vna istaz ppietati rōne cui dicant illa plura debet eidē inesse cōmitit non cā ut cā sic in pposito. Et iō dīro q vniuersaliter hec ppositio q nihil exīs vūaliter tale vel mō eminentiori exīs tale pōt esse formalit tale est simpliciter falsa ex terminis. Et si est vera non est vera nisi rōne materie in qua est. p sicut in exēplo tuo si pccisa cā est q aliquid nō pōt recipe aliquā formā formaliter sic q mō eminentiori habet cā. tunc oppositū erit cā oppositū q. s. si non hz mō eminentiori vel vūaliter cā q poterit recipe formaliter vel mō minus eminenti. Cū igr saturnus nō sit calidus vūaliter poterit fieri formalit calidus. qd ē falsū. Rō igr quare sol vūaliter calidus nō pōt fieri formalit calidus nō est q est vūaliter calidus. Sed q caliditas est qualitas sensibilis que nō est nā

ta recipi nō
solis q nō
fuit non p
sol vūaliter
et calidus
ignis qui si
dāte q est
a seipso for
aqua lumin
faciente rec
ne qua sol
esse calidus
deo valet c
omniū vir
ri ideo non
sed ex eo q
qua nō po
q pfectio
recipe aliā
lecta est fa
sōm vūal
formaliter
phil. 7. mē
ret q nū et
stere nisi si
clere que n
possumus
appetitus
ber effecti
est ibi dīa
est appetit
non bene c
di spēm cu
ma rō reci
recipit hor
rōne qua r
volūtatis
titus quaz
libera. sicut
pītuēdi p
spēs possit
sicut libera
posset reci
efficere. 2
calēfacta r
et frigiditas

ta recipi nisi in corpore mixto. corpus. n. solis qz non est corpus sic mixtū 7 cōpositū non pōt recipere formalit̄ calozē. ideo sol virtualit̄ calidus nō pōt esse formalit̄ calidus vel cāre in se caliditatē. sicut ignis qui si frigeret substracto infrigidatē qz est virtualit̄ calidus fieri posset a seipso formalit̄ calidus. sicut patet b̄ aqua summe calefacta que substracto calefaciente reducit se ad frigiditatē. nō ē rōne qua sol est calidus virtualit̄ non pōt esse calidus formalit̄. Nec etiā ex^m de deo valet qz nō ex eo qz deus pfectōnes omnium virtualit̄ habet 7 mō eminetōri ideo non pōt eas habere formalit̄. sed ex eo qz est essentia simplicissima in qua nō potest esse ppositio rei 7 rei. vel qz pfectio dei est infinita ideo nō potest recipere aliā 7 aliā rem. ppō igit̄ vlr̄ intellecta est falsa. unde credo qz vlr̄ omne sōm virtualit̄ continz passionē suā 7 tñ formalit̄ recipit eā 7 hec vlr̄ sententia phī. 7. merba. vbi dicit qz ad hō qz generat q̄tū 7 quale nō o3 precedere nec p̄cedere nisi sōam. Ad aliā de mā 7 efficiētē que nō coincidunt dī qz in volūtate possumus duo p̄siderare vel inq̄tuz est appetitus vel inq̄tū est liber. inq̄tum liber efficit inq̄tū appetitus recipit ita qz est ibi dīa intentōis in volūtate inq̄tuz est appetitus 7 inq̄tuz est libera. Hoc non bene capio qz p̄xima rō constituen di spēm cuiusmōi est dīa vltima est p̄xima rō recipiendi p̄ziā passionē. nō. n. recipit homo risibilitatē rōne aialis sed rōne qua rōnalis. Ratio aut̄ formalit̄ volūtatis est magis libertas q̄ rō appetitus quare est rō magis recipiendi inq̄m libera. sicut ratio libertatis est magis rō p̄stituedi. p̄ illā etiā r̄nsionē patet qz q̄lz spēs posset agere in se ita bene nō libera sicut libera. ita qz rōne mālīs siue generi posset recipere 7 rōe dīe vel forme posset efficere. Manifestuz etiā est qz cū aqua calefacta redit ad propriā naturalitatez 7 frigiditatē qz tota aq̄ agit 7 tota patit̄

forma. n. non agit in māz suā quā actu informat. Preterea iste doc. dicit alibi qz genus 7 dīa differūt penes intentōes 7 dicit qz dīa intentōis non arguit qz sit res alia. igit̄ ipse habet cōcedere qz volūtās cū agit inq̄tum libera 7 patit̄ inq̄tū appetitus rōe eiusdē realitatis p̄mo agit 7 patit̄. Ideo cōcedo qz p̄ eandē realitatē p̄mo est volūtās receptiua actus 7 effectiua eiusdē. nec per illam rōnez realē eligit 7 recipit nisi p̄ aliā rōem causatā ab intellectu nostro. Lā igit̄ dicit qz mā 7 efficiens non coincidunt dico qz Ari. 2° phy. vbi hoc scribit loquit̄ ibi de mā q̄ est sōm transmutatōis realis que est aq̄ sit sōm receptū de quo nūc loq̄mur qd̄ coincidit cum efficiētē. Preterea mā idest sōm nō coincidit in idē nūcro cum efficiētē qd̄ dī proprie efficiēs distinctū p̄tra agens. sic. n. efficere transit in māem extrinsecā sicut 7 factio sed non sic transit actio agentis p̄prie loquēdo de agente cul. s. actio est tñ ad intra. Ad illō de relatōibus oppositis dico qz relatōes reales sunt in triplici dīa. quedā sunt relatiua que habēt dependentiam essentialē ut cause ad causatū. alie sūt reles originis que tñ nō hnt depēdētā in se vt paternitas 7 filiatio in diuinis. Alie habēt depēdētā accītalē mutuo ut mouens 7 motū. motū. n. non depēdet cēntialit̄ a mouētē qz non dependet nisi rōe illius. accītis qd̄ recipit. quicqd̄. n. est dī eēntia moti p̄supponit motui. p̄me due relatōes repugnāt in eadē natura vel p̄sona siue suppo^o 2° repugnāt in eadem p̄sona vel supposito qz nullū suppositū pducit se sed nō repugnāt ut in eadem nā si illa est illimitata. sicut p3 qz in natura diuina est pducēs 7 productū. S3 relatōnes 3° dicte nō repugnant in eodē siue nā siue supposito qz idē pōt acq̄rere sibi 7 efficere in se pfectōem suā accītalē et sic accītalit̄ depēdere a se. vñ dico qz non repugnāt ex rōne relationū oppositaz ut oppositē sunt. s. qz non possunt

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

fundari in eodem sed quia habet depe-
dentiā essentialē. Ad pbatōez cū dicat
relatiua realia esse opposita et opposita
non insunt simul. dico q̄ relatiua realia
hī denoiatiue accepta nō sunt sic oppo-
sita q̄. s. vñ denoiatiue sumptuz neget
suū correlatiuū. ut si q̄ sequat si est actiū
ḡ non est passiuū sicut inferunt p̄ria ut
si hoc est albu ḡ nō est nigrū sed in ab-
stracto bene inferūt. ut si est actio. ḡ nō
est passio. vel si est motio actiua ḡ nō est
motio passiuā tñ non repugnāt qñ pos-
sint simul esse in eodē sicut repugnat al-
bedo et nigredo. Ad aliud sustinēdo q̄
q̄p volūtas sit actiua tñ intellectio vel
obm̄ apprehensuz est illud sine quo nō.
sicut ponūt aliq̄ intellectio sine fantas-
mate non est in actu et hoc facit. nālis or-
do potentiaz cū dicat q̄ tunc pari rōne
posset dici q̄ lignū agit in se et cōburit a
se p̄nte igne. et ignis est sine quo nō et sic
de alijs. dī q̄ nō est sile q̄ ignis apporxi-
matus hūic cōbustibili et illi equalit̄ dis-
posito equaliter p̄burit et vniformit̄ ip̄z
lignū duob⁹ aut̄ ostensis volūtati q̄uis
equaliter dispositis non semp equaliter
vult volūtas et ideo patet q̄ illud p̄burit
non pōt esse actiue a ligno sicut volūtas
a voluntate. Sed hec respōtio non suffi-
cit q̄ diceret aduersari⁹ q̄ hoc est quia
lignū naturaliter p̄burit se presente igne
sicut causa sine qua non sed volūtas li-
bere. vel sic solue instantiā fm̄ aliā repe-
titiōē. Cū arguit q̄ tunc sustineri possz
q̄ q̄libet ageret in se puta q̄ lignū p̄bu-
rit se p̄nte igne sicut causa sine qua non.
non sequit̄ q̄ nos videmus q̄ iste ignis
appositus aliq̄ p̄bustibili q̄ ligno p̄burit
illud et ideo scimus q̄ cū calefacit hoc li-
gnū non est actio sua. Sed hoc nō suf-
ficit. nam ego semp dicā q̄ cuiuscūq̄ cō-
bustibili applicet ignis si illud p̄buratur
hoc erit p̄ actōem suā p̄p̄riā in seipm̄ ne-
cessitate nālī. tñ non sine igne p̄nte sicut
causa sine qua non solū. Dico igit̄ hīc
p̄mo q̄ debet in hac mā etiā fm̄ eos da-

re aliqd̄ prius quod tñ non sit cā effici-
ens sed sit cā sine qua non. Et hoc p̄bo
per ipsuz qui hāc opi. ponit. nā fm̄ ipsū
intellectus nō est cā intellectōis nec volū-
tas volitōis sed solū fantasma est causa
vtriusq̄. et tñ fm̄ eū impossibile est fan-
tasma p̄us cāre volitōez nisi p̄us nā cāct
intellectōem. et ita ponit intellectōem cā
causā sine qua nō est ip̄ius volitōis. q̄d
igit̄ voce negat dictis suis affirmat. s. cāz
sine qua non. Intellectio. n. fm̄ eū est p̄ri-
or nā volitōē. tñ in nullo genere cause se
habet respectu volitōis. qñ. n. aliq̄s effe-
ctus p̄redit aliū effectū ordine nāe non
pōt cā exire in actū cādi effectū posteri-
orē non prius cāto effectū p̄ori illa p̄ori-
tate. Exemplū. sol non pōt illūiare po-
steriorē partē mediū nisi p̄us nā illumiet
p̄tem. p̄p̄inquoze et tñ p̄s. p̄p̄inqua illu-
minata nō hz aliquā rōem cāe respectu
illūiatiōis p̄is magis distātis. q̄ et ipsa
imediate illūiat a sole imediatōne cause
vñ esto q̄ fantasiatio vel obm̄ app̄chē-
sum requirat ad hoc q̄ sit volitio non
tñ requirit nisi sicut causa sine qua non
2° ad autētem Arī. 2° de aia. cū dicat q̄
si sensus esset actiuus semp sentiret dico
q̄ effectus p̄or nō depēdēt ab effectu po-
steriore. et si esset effectus simplr p̄rius
non dependeret ab aliquo effectu sed so-
lū a suis causis. p̄ma aut̄ pō inter poten-
tias aie est sensus exterior. ideo eius effec-
tus nō depēdz ab aliquo effectu sed solū
a suis cāis Si igit̄ sensus exterior cēt ac-
tiuus et haberet in se p̄ncipiū sufficiens ef-
fectiuū sensatiōis ip̄se semp ageret. Sz sic
non est de intellectu et volūtate q̄ volū-
tio est effectus posterior intellectiōē nālī
et intellectio fantasmate vel fantasiatiōē
et p̄ illū ordinē necessariū nō p̄t cāri vo-
litō a volūtate nisi prius causet ab intel-
lectu intellectio. et sile est de intellectiōe
respectu fantasmat̄is vel fantasiatiōis
q̄p̄ igit̄ sensus semp ageret vel sentiret
si esset actiuus nō tñ oz hoc dicere de vo-
lūtate nec etiā de intellectu. Dico 3° ad

instantiā d
si ita esset d
quocūq̄ al
sente igne q
q̄ exis in a
tue et non a
sciam in act
tuo vel mo
sideradi nil
quo q̄d nec
posset exire
hois qui nī
actū p̄mim
re in tenebr
bilis p̄fecti
aia est in ac
2° quo aia
nullo alio
passiones
quibus co
pōt poni rō
p̄mū seu p̄
ne sic cā fin
actū illū 2°
infes sic ef
ribus q̄m
re. Cū igit̄ o
se habet ne
litio nō dep
rit sine obe
cōis solo
cāis p̄oribz
esse p̄ se mā
ex alio tan
actū necess
p̄mim p̄or
in se sed in
q̄ hec p̄o p̄
quero q̄d r
quid redu
tū p̄nte lig
mes p̄o act
ad idē gen
tor sed ar
spectu ar
ficiō p̄nc

instantiā de ligno calefactio sui. cum dicitur
si ita esset de voluntate ita posset dici de
quocumque alio. scilicet lignum perburit seipsum pre
sente igne qui est causa sine qua non. concedo
quod expressus in actu primo mouendi se seipso ac
tione et non alio exit in actum secundum. sicut habens
sciam in actu primo non indiget aliquo effec
tuo vel motuo ducere ipsum ad actum con
siderandi nisi habens actum primum deficiat in ali
quo quod necessario requiritur ad hoc quod
possit exire ad actum secundum. sicut quis oculum
homo qui non potest mutare medium habere
actum primum videndi non tamen posset videre
res in tenebris. Sed rationale est quod cum tamen no
bilis perfectio anime cuiusmodi est voluntas que
anima est in actu primo possit exire in actum
secundum quo anima formaliter perficitur in actu secundo
nullo alio actiuo requisito. Sed ad hoc
passiones que sunt calefieri et huiusmodi
quibus corrumpitur natura ligni et non perficitur non
potest poni rationabiliter ipsum lignum habere actum
primum seu principium actiuum que actiue prout igne
ne sic causa sine qua non solum reducat se ad
actum illum secundum que natura ligni corrumpitur. Si etiam
instes sic. effectus non dependet a causa po
ribus quantum ad suum fieri nisi a materia et efficien
te. Quia igitur omnino respectu actus voluntatis non
se habet nec ut materia nec ut efficiens. igitur vo
luntatis non dependebit ab obiecto et sic esse pote
rit sine obiecto. Propter satis per predicta habet obie
ctum solo. scilicet n. effectus dependeat solum a
causis peribibus quantum ad suum fieri per se et suum
esse per se materia. scilicet et efficiens. potest tamen dependere
ex alio tanquam ex illo quod est concomitans secundum
actum necessario. Si dicas et quod habens actum
primum potest esse ratio sufficiens actus secundum non
in se sed in alio. Contra si nos ponamus
quod hec potest prima est actiuia puta calefactio
quero quid reducit ipsum ad actum. ubi gratia.
quid reducit potentiam calefactiuam ad ac
tum prout ligno certum est quod nihil nisi ipsa
met potest actiuia dicente Aristotele. scilicet metha. quod
ad idem genus cause reducuntur ars et edifica
tor. sed ars non reducitur ad actum nisi a se re
spectu artificiatum. ergo potest actiuia est de se suf
ficiens principium elicendi actionem suam que est

actio vera de genere actionis cuius termi
nus est operatio. forma igitur que non habet
actum primum vel principium actiuum nisi re
spectu actus secundum immanentis seu operatio
nis que est terminus istius actionis pote
rit habere huiusmodi actum secundum ima
nentem a seipsa. sicut potentia actiuia que
non est nata exire in actum secundum in alio re
ceptum vel in aliud transeuntem exit a se
ipsa presente obiecto in actum illum

Ad aliud cum dicitur causa equiuoca
totalis est nobilior suo effectu vel produ
cens equiuocum est nobilius producto. ve
rum est quod est nobilior termino formali
productionis ratione cuius productum
quod est compositum unum per accidens
dicitur productum. unde voluntas virtu
aliter est nobilior volitione. non tamen
oportet quod sit nobilior voluntate sub vo
litione formaliter existere imo nobilior
est voluntas volens actualiter ratione
bone volitionis quam voluntas solum vo
lens virtualiter. ponitur exemplum quod non
oportet producens esse nobilior produ
cto simpliciter nisi scilicet ratione termi
ni formalis de accidente generato in ho
mine de nouo ab alio accidente. quod quid
dem accidens non generatur puta albe
do sed homo albus. et tamen non oportet
quod generans album sit nobilior ho
mine albo. Ad aliud de balneo si sus
tineatur quod obiectum mouet effectiue licet
non sit causa totalis. potest tamen sustine
ri quod balneum intra mouet ut efficiens et
extra ut finis. Sustinendo tamen quod sit
tantum causa sine qua non et nullo mo
do mouens effectiue tunc oportet glosa
re quod non mouet effectiue per se sed per ac
cidens. Dices causa per se est prior cau
sa per accidens. sed obiectum prius est
natura et origine volitione voluntatis
vel voluntate volente. ergo ratio. Dico
quod causa per se est prior causa per acci
dens vel natura vel perfectione. non au
tem simpliciter origine vel natura sicut
amotio vel fractio urabis que est causa

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

p accns descnsus grauis est por nā cā p
se ipuis motus grauis. cā etiā p accns re
ducit ad cām p se priore vel ad seipsam
vt est cā p se respectu alterius effectus si
cut fodiens fodiatōe est cā per accns in
uentōis thesauri. 7 est cā inuentōis aq
p se. 7 ut p accns reducit ad seipsam p se
vel reducit ad aliā p se porē perfectōnez
ut dictū est. Ad aliud de appetitu sensi
tuo qui mouet ab appetibili dico q' est
ad oppositū q' ex hoc mouet appetitus
sensitiuus sic q' nō est liber sed alius est
liber. vñ Dama. 42. c. dicit q' sensus du
cit 7 non ducit. sed intellectus ducit 7 nō
ducit. Dico q' ad. q. q' nō aliud a vo
lūtate est cā totalis volūtōis in volūtate
vna rō preter predictas est ista aliquid
euenit in rebus ptingenter. Et voco con
tingēter euenire alii si omnia inuitabi
liter euenirēt nō oporteret piliari neqz
negociari. ut dicit Arl. p' piarme. quero
q' vtrū illud quod ptingent euenit vnde
vel a qua causa eueniat nō a cā determi
nata q' p isto instāti p quo est sic deter
minata effectus non pōt euenire ptingē
ter. q' a cā determinata ad altez opposi
toz. aut q' illa cā pōt seipsaz determinare
ptingēter ad vnū illoz cū non possit in
vtrūqz simul. sicut dicit Arl. 6. metha. de
pō rōali. vel non pōt seipsaz determinare
sed aliud determinat ipam ad vnū illoz
si pōt seipsam determinare ad vnū illoz
ptingenter vel nō inuitabiliter b' ppo^m
Si ab alio determinat ad vnū illoz vel
q' necessario vel ptingenter. Si necessa
rio effectus euenit inuitabiliter. si deter
minās ptingent 7 euitabiliter ad vnum
illoz determinat ita q' possit determina
re ad aliud tale determinās non pōt cē
nisi volūtas. q' omnis cā nālis actiua ē
determinata ad vnū effectū: vel si cā nālis
est indeterminata non pōt seipsam nec
aliā determinare. Dices ista indetermina
tio est ex pte intellectus sic repñtant ipz
obm voluntati. ut fore vel non fore.
Contra. intellectus non pōt determinare

volūtate indifferēt ad altez pdictōioz
puta hoc fore vel non fore nisi de vno
demonstrando 7 de altero palogisādo si
ue sophistice sylogisādo ita q' in cōclu
dendo decipiat. q' si illa ptingētia q' hoc
potest fore vel non fore sit ab intellectu
dictante sic ppter pñones oppositas f3
hoc a voluntate dei vel a deo nihil pñin
genter eueniret q' ipse nō palogisat nec
decipit. Sed hoc est falsū 7 improbatū
di. 8. pmi li. Item intellect' agit modo
maxime nāli. p Aug. 3. tri. 7 in multis
alijs locis. iō intellectus pōt pncipiū ap
propriatū respectu pductōis filij in diui
nis qui maxime nālit pducit. q' intellec
tus minime est causa indeterminata alie
effectus sed determinata. Dices phus
diuidit nām ptra intellectū 7 ptra agēs
a pposito. non igit intelligit q' intellect'
sit cā per modum nature. Dico intelle
ctus pōt accipi vel per se f3 q' est quedā
potentia opatiua tali opatiōe distincta
cōtra opatiōē voluntatis 7 sic q' tuz est
de se naturaliter agit: vel fm q' est potē
tia practica respectu agibilis extra 7 sic
p eodem phus habet artem. intellectus
ppositū intellectōem 7 appetitū. 7 isto
modo accipiēdo intellectū distinguit a
gens p intellectū ptra agens per naturā
7 illo 2° modo frequēter loquit de intel
lectu fere p totū libz ethi. 7. 5°. metha.
7. 3°. de aia. 7. 2°. phy. de potētia rōnali
sed primo mō pazz loquit phus de intel
lectu. Item sine omni cōtradictione
posset intelligi appetitus intellectus nō
potens se determinare si appetcret p mo
dum nature. sicut fingit Ans. de cau dia
boli. c. 12. q' esset vnus angelus qui ha
beret intellectū 7 appetitū tātū respectu
affectōis commodi 7 non data est ei af
fectio iusti. iste angelus non posset appe
tere nisi tantū intelligibilia 7 hoc p mo
dū nature. sicut appetitus sensitius appe
tit conuenientia fm sensuz. Sed si liber
tas in appetitu intellectiuo eēt cāta nālr
ab intellectu nō posset eē aliquo mō ap

petus int
li. Ad p
obm mou
total cā sed
glosāda au
phorice 7 n
sustinedo 7
appetitū n
ligi q' sicut
methapho
mouer effec
ut acquirat
uocaret de
oz q' oia oz
dinata in v
ens ordinat
generis que
potest dici
cāz qualite
mirandū si
coritas vna
glosat mira
auctoritati
solū ad xpi
de vno 7 ce
gredi 7 nō
gredi ad qu
transgressu
cōcedo q' v
Et cū dī q'
transmutat
dāf diffinit
q' idem non
co alr q' dī
dicit ponit
suz qui tñ n
medicus est
q' nū sanas.
in pñum m
volūtas in
elicere suā
a potentia
ne ipsam p
reduplicat
mouens 7 r
q' nū sunt dī

petitus intellectus et liber nec intelligibilis. Ad primum principale qui diceret quod omnino mouet voluntate effectiue non tamen ut totaliter causa sed ut aliquid ibi faciens tunc non esset glossanda auctoritas que dicit quod mouet methaphorice et tunc auctoritas esset per me. vel sustinendo et dicendo quod appetibile mouet appetitum tamen methaphorice. tunc dicitur intellectus ligi quod sicut appetibile mouet appetitum methaphorice: ita appetitus sic motus mouet effectiue membra ad exequendum ut acquirat illud appetibile. Et cum dicitur equiuocaret de mouente hoc nihil valet quod non oportet quod omnia ordinata secundum rationes candidi sint ordinata in uno genere cause. causa enim efficiens ordinata ad finale que est causa alterius generis que mouet methaphorice. vnde potest dici quod Aristoteles assignat ibi ordinem eorum qualitercumque mouentium. Et non est mirandum si glossat auctoritas sic quoniam auctoritas una dignior et superius. scilicet scripture glossat mirabiliter utpote quod una pars illius auctoritatis refert ad quolibet sanctum et alia solum ad christum que tamen vix apparentius loquitur de vno et eodem sicut ista qui potuit transgredi et non est transgressus qui potuit transgredi ad quolibet sanctum refert et non est transgressus ad solum christum. Ad aliud concedo quod voluntas est potentia actiua. Et cum dicitur quod potentia actiua est principium transmutandi aliud in quod aliud. dicitur quod ibi datur diffinitio potentie factiue. et concedo quod idem non potest facere seipsum. Sed dico aliter quod Aristoteles in 5. vel 9. methaphysice. vbi habet dicitur ponit exemplum de medico qui sanat seipsum qui tamen non est aliud a seipso. sed inquit medicus est sanans est aliud a seipso in quantum sanat. Sanans enim in quantum infirmus non in quantum medicus. si dico in proposito quod voluntas in quantum potentia actiua que potest elicere suam voluntatem est alia formalis ratio a potentia vel ratione recipiendi suam voluntatem ne ipsam perficientem. vnde ly in quantum aliud reduplicat formalem rationem aliam solum quoniam mouens et motum sunt indistincta sibi. sed quoniam sunt distincta sibi reduplicat rem aliam

et rationem aliam. Ad aliud dico quod actus per actus non nisi a principijs intrinsicis aliquidius entis oritur. cum enim careat tale actus per actus puta voluntatem nullam perfectionem tollat a cante vel imperfectionem ponat in recipiente quod potius ipsum perficit. concedendum est quod talis forma perfecta puta voluntas possit careere in se voluntatem que. scilicet est tale actus per actus. Item oportet ponere quod tale actus per actus cuiusmodi est voluntas ab aliquo procedat. nec potest poni ut probatum est supra quod procedat nisi ab illo quod contingenter se habet ad illud. id est illud non vix. Ad aliud dicitur per predictum quod est in per predictum ad aliqua non se determinat ad vnum illorum. dico aliqua est forma in potentia contra predictum ut scia que est prior: et ista non potest se determinare quod est diminuta et imperfecta quantum ad hoc et respicit utrumque prior. vnde Aristoteles. vult quod si ex se sine alio determinate procederet ad actum simul. produceret priora. Alia est forma vel potentia indeterminata perfecta tamen et non diminuta obiecto sibi presentato cuiusmodi est voluntas. et ista potest se determinare et etiam a vno Aristoteles 9. methaphysice. quod dixerat quod scia est prior et tamen ad nullum illorum potest se determinare ideo subdit determinatiuum hoc autem dico appetitum vel per heresim. potentia igitur rationalis perfecta cuius est voluntas quous sit predictorum poterit determinare se ob obiectum presentatum ad vnum illorum.

Intra distinct.

26. quero de gratia. Et primo utrum ista sit in essentia aie vel in potentia. quod in essentia probatur: quia essentia prius exit a deo quam potentia. igitur prius reducitur in deum. prout probatur. tum per Dico. quia res reducunt in deum eo modo quod exeunt a deo. tum quod sicut quilibet creatura habet deum pro proprio efficiente ita et pro ultimo fine. Preterea essentia est indeterminatior quam potentia. igitur magis indiget determinari quam potentia. sed gratia ponit tanquam formaliter determinans aiam

Indeterminata. ergo rē. Preterea gra
semper est in actu suo: potentia nō. ergo
non est in potentia. prima pbatur quia
actus grē est gratificare. sed gratia semp
gratificat. p̄na probat quia habitus nō
potest semper in suo actu nisi illud cui
est sit in actu. Item acceptatio essentie
sufficit ad acceptionem potentie et non
cōuerso. ergo gratia que est principiu
acceptandi debet poni per se in essentia.
probatio antecedentis. Sen. 4°. Resper
it deus ad abel et ad munera eius. Pre
terea cū essentia sit prior essentialiter in
esse ipsa potentia. igitur similiter in accep
tatione. Preterea forma determinat
ad agendum magis debet poni in prin
cipali agente q̄ in instrumento essentia
est principale agens et potentia sicut in
strumentale fm Ansel. de concordia. c.
19. ergo rē. Preterea correspondentia
debet esse magis recreate ad imaginem
creatam. imago creata requirit unitatē
essentie et trinitatem potentiarum. ergo et
illud quod recreat requirit unitatem grē
perficientem essentia et trinitatem virtu
aliter perficientem potentiam. Oppo
sitū gratia est aliqua forma in anima s̄
q̄ probat dī. 17. primi li. sed non est pas
sio vel potentia. ergo habitus fm illam
diuisionem phi. 2. ethi. omnis autē habi
tus est in potentia q̄ opus habentis bo
nū reddit. g rē.

Hic dicitur q̄ grā

est primo in essentia. quod pbatur per
Augl. de laude charitatis quia ipsa est
radix et vita oīm bonorum. Ibi de etiam
charitas est vita morientium vita autē et
mors pertinent ad essentia. ergo rē.
Confirmat. quia si ibi ponat dat esse su
pernale et primū. igitur pari rōne poterit
dare agere supnaturale. non autē daret
esse per se supnaturale si tantū esset in
potentia cū tamen necesse sit omne agere
precedere esse. et esse naturale precedere

agere naturale. et esse supnaturale agere
supnaturale. Contra illā positōem
arguit dupliciter. primo quia cū grā sit
idem realiter cū gloria vel per se est dī
positio ad eam sequit q̄ per se sit in eod
subiecto in quo est beatitudo. beatitudo
autē non est per se in eēntia sed in potē
tia. ergo rē. Respondet q̄ beatitudo
pncipaliter est in essentia et redundat me
diante illa in potētias. pmo modo aia
est deformatis sicut carbo ignitus ex spe
ciali illapso dei. Contra. q̄ circūscrip
tis potētias posset aia esse beata per se
et ita esset beatitudo non in aliquo actu
2°. neq̄ etiā in attingendo obiectū vlti
nam non attingit obiectū ut obiectū nī
si per actū 2° qui cōuenit aie ut est pō.
Preterea si beatitudo poneret in eēntia
et eiusdē rōnis sit gratia in essentia in via
et in patria. ergo nunc esset beata licz mi
nus q̄ in patria. p̄ns est falsū. ergo et an
tecedeus. p̄na probat. quia nunc habet
actū primū eiusdē rōnis per te cū isto
in quo est essentialiter beatitudo. Rō
det q̄ ita posset argui de grā in potētia
quia eiusdē rōnis est actus nūc et tūc
nec valet instare de actu videndi et lumi
ne glorie quia ista per se non p̄tinent ad
glām. ergo rē. Dico q̄ argu de actu
pmo concludit q̄ nūc esset aia beata licz
minus q̄ tunc. non autē si ponat beati
tudo in actu 2° etiā diligēdi quia ille nō
est eiusdē rōnis in via et in patria. Si
eniz intellectio sit per se causa partialis
respectu volūtōis sicut dicit. 3. opi. in. q.
precedere sequit q̄ visio et cognitio enig
matica que sunt intellectōes alterius rō
nis possunt cōcurrere ad volūtōnē sim
pliciter alterius rōnis. et hec fuit vna rō
tacta supius pro. 3. opi. quia idē obiectū
diuersimode cognitū potest diligi di
uersis actibus etiā fm spēm. Preterea
2° quando aliqua forma est indetermina
ta fm virtutē actiua ad plura illud qd
precise respicit vnā actōnē determinatā
non perficit eam inq̄tuz indeterminatā

sed inq̄tū est
ctu illius acti
terminata ad
bi fm plures
habitus inte
ciam inq̄tū
grum intelle
ista quia si pe
terminata fm
set eam perfic
actū suū. Si
cile in ordine
perficerz eam
determinata a
nata ad plures
ciam in ordi
meritorū qu
Ansel. de con
quēter. q̄ per
tentia cuius e
ergo rē. L
set perficere
essentia posse
potentie. f. in
tus ut preced
gratificabilis
intellectus eff
illa posset esse
potest conclud
bitus qui pb
17. pmi. perfic
ta. f. voluntat
determinatū
autē essentia q
secū nec aliq
per Ansel. de
et iniusticia est
gratia est que
ergo rē.

Ad An
oppositū dic
opatoz gran
determinare
terminata in
essentia. Ad

sed inq̄tū est potentia determinata respectu illius actōis. Exemplū si aia est indeterminata ad plures actus cōuenientes si bi fm plures potētias sapia vel quicūq; habitus intellectualis alius non perficit aiam inq̄tū determinata sed precise inq̄tum intellectus. Et ratio p̄ponis est ista quia si perficeret eam inq̄tum indeterminata fm virtutē actiua gēque posset eam perficere in ordine ad quēcūq; actū suū. Similiter si perficeret eaz precise in ordine ad determinatū actū ita perficeret eam si tantū esset potētia actia determinata ad istū actū et nō indeterminata ad plures. sed grā tantum perficit aiam in ordine ad determinatū actū. s. meritorū qui. s. est solius voluntatis f3 Ansel. de concep. virg. c. 4. et alibi frequēter. ḡ perficit precise inq̄m est illa potentia cuius est talis actus. h̄ est volūtas ergo rē. Cōfirmat ista rō quia si posset perficere vel pficeret essentia aie ut essentia posset redundare in actū p̄oris potentie. s. intellectus. et sic actus intellectus ut p̄cedit actū volūtaris posset eē gratificabilis et meritorius. imo si solus intellectus esset sine volūtate in essentia illa posset esse gratia et meriti. Cōcedi potest conclusio istaz rationū. qz iste habitus qui p̄batus est esse sup̄nālis. dīf. 17. p̄mi. perficit potentia aie. et determinata. s. voluntatē. qz in ordine ad obiectū determinatū talis potētia et etiā actū nō aut essentia qz ip̄a ut sic nullū respic obiectū nec aliq̄e etiā actū. Confirmat per Ansel. de cōcep. virg. c. 3. ois iusticia et iniusticia est formaliter in voluntate. gratia est quedam iusticia et rectitudo. ergo rē.

Ad Argumenta in oppositū dico qz gratia determinat ad opatōez gratia sicut p̄inet ad habitū determinare et hoc mō potentia est indeterminata indeterminatōe p̄ima et nō essentia. Ad aliū dico qz si gratificat

idest gratū reddere significet actiue nō tñ est agere. sicut nec albedinē facit parietē albū est agere sed informare parietē.

Ad 3^m dico qz acceptatio potentie sufficit ad acceptatōem essentie et nō eōuer so. sicut. n. si homo posset videre actū alterius diligēdi p̄pter illū actū acceptaret totū suppositū. ita deus p̄mo acceptat actū libere elicītū a potentia. nō quī dē acceptatōe generali q̄ acceptat omēz creaturā. quia sic p̄mo essentia acceptat sed acceptōe speciali qua ordinat acceptū ad beatitudinē. Acceptat at sic p̄mo et p̄ncipalī potentia que est p̄mo beatificabilis et per illā ip̄az essentia. Et cū obijciat de Abel et muneribz eius. dico qz actus exterior non acceptat nisi qz interior nec interior nisi quia potentia illa cuius est actus vel elicītus vel impatus. s3 nō est vltcrius resolvere illā acceptatōnem istius potentie in acceptatōem alicuius p̄rioris acceptati. qz nihil est p̄us acceptabile acceptatōne sp̄ali nisi mediante illa potentia. Ad aliud de instūmento: posset cōcedi maior de instūmento extrinseco non aut de intrinseco quod est idē opanti. sic ip̄emet operans dicitur instūmentū inq̄tum habet rōnem determinatā operatiua quia illo modo accipiendo instūmentū forma determinans actionem debet poni in instūmento nō autem in p̄ncipali agente ut distinguat ab instūmento debz poni nisi forma recipiens actionem.

Irea distinc.

27. quero vtrum gratia sit virtus. qz non. quia sic se habet lumen sup̄naturale respectu virtutum gratuitarum. sicut lumen naturale respectu virtutum naturalium. sed lumen naturale non est virtus naturalis ergo nec gratia que est lumen sup̄naturale est virtus sup̄naturalis. Cōtra grā est habitus ex p̄cedenti. q. et non

1° 3° 2° Simp. 3° 2°
habitus virtutis

virtutis. q. est habitus virtutis.

Opinio fuit hic.

aliquando q. gratia est quoddam lumē sup-
pnaturale se habēs ad virtutes theologi-
cas sicut lumē naturale ad virtutes acqui-
sitas. sicut aia ponit idē suis potētis. vñ
grā esset radix eaz. vel iste tres pficerēt
in ordine ad lumē supnāle qd est grā sic
virtutes acquisite pficiunt in ordine ad
lumē nāle. Sed ex hoc sequeretur q. fides
nō posset manere in formis q. nō posset
pficere nō manēte illo lumie in ordie ad
qd perficit. sicut nec virtus acq. pōt
manere virtus nō manēte habitudie et
nālī ad illud quod respicit. Et si dicat
q. est assignare gradus in grā et fm gra-
dū inferiorē est fides: spes et fm gradus
superiorē meret nomē charitat. et ita infe-
rior pōt manēre sine superior et hoc mō fi-
des et spes manent sine charitate. Con-
tra hoc. eadē essentia nō pōt ita diversim-
mode pficere potētias aie. et etiam vñ q.
iste tres virtutes theologice eēt in pñā
manebūt. n. tunc pfecta grā et ita omnes
virtutes fm illā opī.

Ideo alia ē opinio

que dicit q. grā formalis est virtus q. est
charitas et quēcūq. excellētie attribuūt
grē et charitati et cōuerso. vñ q. n. for-
malis equalit diuidit inter filios regni et
pditōis. i. s. de ci. c. 18. vñ q. est etiā for-
ma virtutis et neutra pōt esse in formis.
vñ q. etiā pūgit vltimo fini pfecta cō-
funtōe qualis pōt esse in via. et si ponēt
distincta altera supflueret q. reliqua suf-
ficeret. Et fm hoc pōt teneri opi. mgi si
rut tenebat. di. 17. p. q. spūs sanct' nō p-
aliū habitū distinctū a charitate mouet
volūtātē ad diligendū deū meritorie et
distinctū ab illo habitu quo aiaz inhabi-
tat qui est grā et ipsa est charitas. et eodē
habitu quo spūs sanctus inhabitat aiaz
inclinat volūtātē in suū actū meritoriu;
nō sic aut eodē habitu quo spūs sanct'

Inhabitat credit oia et sperat sed alijs ha-
bitib' inspectis q. actus istoz habitū
requirūt impfectōem. Sed ex hoc vñ
sequi distinctio inter grām et charitatē
q. charitas est pfectio simplr. als enī nō
formalit ppteret deo q. fm Jo. est chari-
tas. grā aut nō est pfectio simplr nec for-
malit ponit in deo. g. 12. Rñ. charitas
dī qua habens eā habet deū cap. ita q.
respicit deū nō in rōe diligibil' sed i rōe
diligibilis. grā est qua deus hz aliquem
gratū. ita q. ipsa respicit deū acceptatē
siue diligētē nō autē dilectū. nō aut dī
grā qd cūq. ppter qd de' diligit qd tūc
essentia diuina in filio posset dici grā q.
ppter eā diligit filiū. sed illud ppter qd
deus acceptat hñs ut dignū beatitudine
dignitate que est incorrespōdētia meritū
ad pmiū illud dī grā. et ita aliqua imp-
fectōem includit illud qd est grā q. talis
dignitas aliqua pfectōem ponit in dig-
quia nō est per se beatus. Sic ergo pos-
sumus cōcedere q. licet idem absolutuz
sit in anima per quod aia diligit deū ut
obiectū et per qd acceptat spēali accepti-
one a deo et ordinat ad beatitudinē in
alia et alia ratio est in isto absoluto inq.
rū sic et sic respicit deū et vna ratio pma
f. principalis competit sibi inquantū est
perfectio simpliciter. alia competit sibi
ut est perfectio limitata. et ita appropria-
te fm primā est charitas: fm scōdam dī
gratia et ut sic omnis gratia est charitas
licet non cōuerso. sed nec tamen ista dī-
stinctio rationū vel non cōuertibilitas
cōcludit q. vbi cōcurrunt in eodem aia
gratia et charitas q. sint distincta fm for-
mam sicut licet sapiētia sit perfectio sim-
pliciter et sapiētia talis sit perfectio limi-
tata: vbi tamē pcurrunt nō sequitur q.
hec ab illa sit forma distincta vel q. sint
distincta fm formam et tamē sunt distin-
cta ab inuicē formaliter. idem. n. est qd
est in intellectu meo scia et quod est acq-
situm per doctrinā et tamē in deo est sa-
piētia et nō aliquis talis bitus limitat'.

Differen-
tiā: quia illu-
rari ut e-
di. et sic ne-
potest esse i-
test etiam c-
put deus h-
minat obie-
argumentū
te mōales
dam lumen
que nō perf-
nisi intellectu
ē virt'. sic in-
ficiūt in ord-
et illa vltimū
naturalem.

ne
ye
sine gratia p-
mortale. q. f-
le. 12. ubi vñ
q. gentes sin-
g. cauebant
detur q. nō
gul. 3. d. li. a
vitare nō po-
quod non p-
li. arbi. Libe-
uadi rectitu-
te libero arb-
tra hoc vñ
rū arbitriū
heresis vñ p-
de rectitudi-
go. in omelī
non dēctur
trahit.

Hic d-
pter verba a-
anos nō pōt
S: hoc dicit
liberū arbitriū

Differunt etiam in ratione connota-
ti: quia illud absolutum potest conside-
rari ut est habenti principium operan-
di. et sic non dicitur imperfectionem. et
potest esse in deo. et dicitur charitas po-
test etiam considerari ut obiectum dei in me.
put deus habet me charum. et si deter-
minat obiectum et dicitur gratia. Ad
argumentum dicendum quod virtutes acquisi-
te in ordines perficiunt in ordine ad quod-
dam lumen quod potest dici prudentia
que non perficit in ordine ad aliud lumē
nisi intellectus agentis. prudentia tamē
ē virtus. sic in proposito virtutes supernales per-
ficiunt in ordine ad virtutē que ē charitas
et illa ulterius in ordine ad finem super-
naturalem.

Intra distinctio

ne. 28. quero de errore pelagii
vtrum liberum arbitrium hominis
sine gratia posset cauere omne peccatum
mortale. quod sic apostolus ad Romanos. gentes que
le. 28. ubi videtur apostolus increpare iudeos in his
quod gentes sine lege data seruabant legem
et cauebant ab omni peccato: et tamē vi-
detur quod non habuerunt gratiam. Preterea au-
gustinus. 3. de libero arbitrio. nullus peccat in eo quod
vitare non potest. ergo nullus peccatur est
quod non possit vitari. Item anselmus. de
libero arbitrio. Liberum arbitrium est potestas ser-
uandi rectitudinem propter se. ergo manē-
te libero arbitrio manet rectitudo eius. Contra
hoc videtur esse heresis pelagiana quod libe-
rum arbitrium sufficiat sine gratia. Item hec
heresis videtur potissime increpata ab augustinus.
de rectitudine iusticie quere. Item gre-
gorius. in omelia. Peccatum quod penitentia
non deletur mox suo pondere ad aliud
trahit.

Hic dicitur quod pro

pter uerba augustinus. que adducit contra pelagi-
anos non potest cauere ab omni peccato sine gratia.
Sed hoc diuersimode ponitur. vno modo quod
liberum arbitrium possit vitare singula pec-

cata mortalia: non tamen omnia. ex. ponitur de peccato
te in vase perforato quod licet possit quodlibet singu-
lorum foraminum obstruere non tamen omnia. vnde
enim vnum obstruit relinquit aliud patens.
Alio modo dicitur quod liberum arbitrium potest perfide-
rari tripliciter. vno modo ante deliberationem et
tempus deliberationis. 2. modo post utrumque. scilicet
deliberationem et ipsum tempus deliberationis.
vel tertio modo post tempus deliberationis elap-
sum. non autem post deliberationem habitam
primo modo ponitur non posse peccare morta-
liter sed venialiter. 2. modo ponitur posse vi-
tare omne peccatum mortale post delibe-
rationem habitam. 3. modo dicitur non pos-
se cauere si sit in peccato mortali propter
defectum intellectus ante tempus delibera-
di propter quod non recte deliberabit licet
trahatur tempus in quo haberi potuit de-
liberatio. et ita tenebitur: quia quando tra-
hitur conueniens tempus deliberationis. si non
tunc deliberet est consensus interpretatiuus.

Contra hoc arguitur primo per periculum: quia
peccatum mortale non est nisi in transgredien-
te preceptum dei. sed secundum Hieronymum. quod dicitur deus prece-
pisse impossibilia anathema sit. Respondetur quod
existit in peccato mortali possibile est serua-
re preceptum non autem ut manet in peccato. sed
possibile est ipsum prepare et disponere se ad
gratiam: qua data potest seruare preceptum.
et ita si non preparet se illa impropria imputa-
ret sibi in peccatum sicut exemplificat
anselmus. Alia ratio quod licet manens in pec-
cato mortali posset seruare preceptum quan-
tum ad eius explicationem: non tamen quantum
ad intentionem mandantis quia intentionem suam
est ut persequeret finem per ipsum. non autem per
illos observantem persequitur aliquis fi-
nem nisi obseruet illa ex charitate. Contra
istud de preceptis intendebat quodlibet obfusa-
re ad faciendum preceptum ex charitate. ergo
quicumque facies opus precepti: et non ex cha-
ritate peccat mortaliter. et hoc tamē de pre-
cepto negatiuo ad quod tenetur semper et per semper
et si teneatur ad illud seruandum ex charita-
te quantum illud fuerit non ex charitate peccat
mortaliter. Sicut de precepto affirmatiuo ad

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

qđ tenet p aliquñ si p tunc nō seruat ex
charitate peccat mortali. et ita qđcūq;
pmissit pctm mortale si postea non occi
dit: qđ deus pcepit nō occidere. si etiam
nō fure: qđ deus pcepit non furari peccat
mortaliter. Similiter si seruat sabbatū
etiam quia deus hoc pcepit peccat mor
tali. Hoc dicere nō vñ aliud qđ peruertere
oēs qui semel cōmiserūt pctm morta
le ut nullū bonū opus ex genere postea
faciat ad qđ tñ alio sunt astricti. cū tamē
suadēdi sint et monēdi ad oppositū: ut
si faciat bona opa ex genē: qđ illa dispo
nunt eos ad grām citius et facilius obti
nendā. sicut existens in charitate pōt fa
cere aliquod opus pcepti non tunc mo
tus ex charitate sed ex pietate et mansue
tudine naturali: uel ex aliquo alio non
referendo tunc actualit ad finē vltimū
ita qđ ista impletio opis pcepti nō est si
bi meritoria qđ si teneretur seruare pze
ceptū fm intentōem mandantis: ut. s. p
ipm possit sine ptingere tenet tunc ad
meritū: et tunc peccaret mortali facien
tale opus qđ est bonū ex genere et ex pre
cepto qđ est absurdum. Per idē ar.
ptra pma rñsonē: quia ponamus qđ nō
disponat se aliquis ad grām si tūc stat i
culpa nō pōt se seruare a culpa. qđ p tunc
est sibi impossibile seruare se a culpa: qđ
est falsū: qđ ois culpa est voluntaria. si au
tē p tunc pōt se seruare a culpa qđ saltē
vñ manifestū qñtum ad genus opis pze
pti redit ar^m pus factum: qđ hoc sufficit
ad excusandū eū a pctō mortali. Cō
tra istas duas vias ar. in spālī. pmo cō
tra pma: si in hoc tpe pōt cauere ab hō
peccato mortali et illo: et dū cauēt hō ca
uet omē. et sū de tēpe psequēte: et sic de
semp. qđ si pōt sp cauere hoc et illud siml
pōt cauere oia. assumptū qđ si pōt cauē
hoc pctm mortale p nunc qđ pōt etiā ca
uē illud aliud. et ita omne p tē p: qđ uo
luntas nō potest hīe distinctos p sensus
qui requirunt ad pctm mortale. et ad re
sistendū peccato mortali. et ita dum di

stinere habet actū resistendū huic pecca
to mortali nullū velle hñ tunc p qđ ali
ud uelle p tūc peccet mortali. maxime
cū pseruado se ab vno peccato mortali
sit fortior ad resistendū alijs. qđ si nūc po
test hoc pctm cauere de quo timet mul
tomagis illud pōt als cauē et sic de alijs
Contra scđam viā arguo sic tpe illo
qđ possit hñ deliberatio d hoc peccato a
aut pōt deliberare de a. et sequit qđ dū
deliberat nō peccat mortaliter. cōpleta
etiā deliberatōe cauere: pōt p te ut non
peccet actualit ipso peccato: nec aliquo
alio tunc aut nō pōt deliberare de a. i il
lo tpe deliberatōis. et ita nō habebit vsū
rōis. Qđ si dicas nō posse deliberat re
cte ppter excecātōem intellectus. hō vñ
det absurdū: quia vñ peccatū mortale
nō facit aliqđ mō inptatū generalī inr
pantia: qđ vna birūdo nō facit ver. nec
vnus act^{us} vtuosus uel viciosus facit ho
minē vtuosū uel viciosū generalr. nec p
pñs excecātū generalr circa oia pncipia
opabiliū. qđ pōt hīe rectā deliberatōem
de multis de quibus tentat nō obstante
qđ sit in vno pctō mortali. Similr vi
cia nō sūt pñera in tñ qđ vñ pctm ex
cect cir^a oia pñ opabiliū ad hñ agend
qđ nec etiā vñ pctm deprauat appetitū
p se inclinando ad aliud. imo cū vñ pctō
pt stat vtus acqđsita sria illi pctō: qđ vñ
pctm mortale nō corrūpit totū habitū
vtutis. i qđ p istos habit^{us} tam acqđsitos
circa idē agibile qđ acqđsitos circa alia a
gibilia pōt iste recte iudicare et delibera
re siue de eodē peccato siue de alio. et si
posset recte deliberare nec peccet cōlen
su interpretatio pōt p te cauere oē pctm
qđ simplr pōt.

Ad questionem po
test dici qđ pctm vno mō pōt accipi p ip
so actu elicito deformi. loquēdo de pec
cato pmissionis. Alio mō p macula qđ
remanet post actū elicito siue p reatu p
manēte quousq; peccatū fuerit delectū

p penitent
trū nō pōt
tale p statu
cato macu
quo nō lib
tur vñ hō
tōem culpe
essent imed
tū. tunc n.
bus tam fir
sunt imedia
onē ad pñ
deus facere
postp pecc
la vñ qua n
nisi fiat nō
cus sibi acc
Si obj
culpa nō dā
ratio in deo
to. R^o d.
in henrī. L
hoc qđ illud
pñ a quo
Math. Ad
liquando el
nō pōt esse
cepti sine pec
litas actū h
formiter et o
tiam gratifi
et peccabit n
stificabit. D
tem negatiu
beri arbitrij
sū patur ac
renē libero
disposito.
Ad ar
illud ad Ro
ligati ad lege
gentiles pot
legem nature
lis lex. i. p leg
alibus eorum

p penitentiā. 2° mō dico q liberuz arbitriū nō pōt ex se cauere omne pctm mō tale p statu isto: qz aīa sine grā aliq peccato maculat uel originali uel actuali a quo nō liberat nisi p grāz. Sz si qratū vtrū hoc sit ppter immediatā oppositiōem culpe et grē. dico q nō: qz ista non essent immediate opposita p statu innocētie. tunc. n. potuit aliqz esse in puris nālībus tam sine gratia q culpa. q nullo mō sunt immediate opposita. nec etiā p ppariōnē ad pōm facientis: quia qlem potuit deus facere volūtate talē pōt eā reparare postq peccauerit. sz hoc tñ est ex lege illa vlt qua nullo mō remittit inimicitia nisi fiat nō tñ nō inimicus: sz etiāz amicus sibi acceptus p grām gratificantem.

Si obijciat quōd de^o posset remittere culpā nō dādo grām. videret. n. esse mutatio in deo si nō ponat in ipso iustificatio. R^o. duplex. pmo mō dī q rē. qre in henri. Et pōt illa opi. pfirmari per hoc q illud pceptū: diliges deo. de. rē. est pmo a quo tota lex pender et pphete. i Math. Ad actū igitur huius pcepti aliquid quando eliciendū tenet volūtas. ita q nō pōt esse semp omīssio actus huius pcepti sine peccato mortali. qñqz autē volūtas actū huius pcepti exequit licz vni formiter et disponit se de cōgruo ad gratiam gratificantē cui oblate uel resistet et peccabit mortaliter uel cōsentiet et iustificabit. Hec igitur opi. non ponit partem negatiuam q. ppter impotentia z liberi arbitrii absolute: sed inquantū sp sū pparatur ad deum liberalit grām offerentē libero arbitrio aliquāliter tamen disposito.

Ad argumēta. Ad

illud ad Ro. dicit potest q si nō erat obligati ad legem moysi nisi filiū israel alii gentiles potuerunt iuste viuere seruando legem nature. et tunc ipi facti sūt sibi ipsi lex. i. p legem nature scriptam in cordibus eorum interius dixerūt se recte vi

uendo: sicut iudei per legem scriptaz. sz isti non bene vixerunt sine omni gratia quia gratia potuit esse in eis supposita hypothēsi absqz obseruatōne legis moysi. Ad aliud concedi potest ista ppositio Aug^o. absolute fm istā opini. Et ad minōrē pōt dici q iste cui auferit grā pōt cauē ne resistat grē. sz non pōt cauē a peccato. Si. n. nō resistat grē iustificabitur. solū igit pōt hoc cauē. sz non potest cauē stando in peccato pus cōmissio. Ad 3^m rōdit ansel. q quantū ē ex pte liberi arbitrii potest seruari iusticia lz qñ iusticia nō hē iusticia seruari non possit.

Trca distinctō

nem. 29. quero vtrum iusticiā originalem in Adam necesse sit ponere aliquod donūz supernaturale. q non: quia si ponit ponitur ppter rectitudinē excludentē omnē rebellionem potentiariū: et ppter immortalitātē pro statu illo habitā. vtrūqz istoz pōt saluari ex puris naturalibus. quia vtrūqz istoz est pena. pena aut non est sine culpa. q mors sit pena patet: de rebellionē etiā. pbat: quia pugna potentia z inferiorū ad supiores pena est. Pre^o. voluntas in puris naturalib^o suis est recta: qz non fuit facta a deo curua. et ita rectitudo ē ab origine q originaliter puenit hominē et per pñs iusticia: quia rectitudo voluntatis est iusticia. ergo voluntas in puris naturalibus habet iusticiam originalez.

S. si tñ eēt donū supnāle. q pctm originale tñ eēt caren^o istius doni supnāl q aliqz fact^o in puris nālīb^o actu eēt eqll illi q p pctm amīssisset iusticiā originālē et ita essent eqllr puniēdi qd vī incōueniens. Cōtra. nālīa manēt integra i pctōre fm Dyoni. iusticia originalis nō manet p p effect^o sibi assignatos q rē.

Hic dicitur q pter

istā rectitudinē infusā si q fuerit oportet

ponere in voluntate rectitudinē que est sicut qualitas in quantitate cui opponitur curuitas naturalis inflicta ipsi voluntati quā ipsa incurrit peccando. et ex ista curuitate sequitur inobedientia viciū inferiorū: quia licet voluntas recta possit eis dominari non tamē voluntas sic incuruata. Exemplum ponitur de vga recta: et postea incuruata cuius rectitudo est naturalis. non tamē ita quod sit de essentia eius. declaratur istud: quia alias non videtur quod possit saluari quod peccatū vulneret in naturalibus. Si enim corrumpet tñ aliquod donum gratuitū spoliaret tñ in gratuitū. ergo ad hoc quod vulneratio ponatur in naturalibus oportet ponere aliquam rectitudinē que pueretur per peccatum. Si ergo ponat aliqđ donum supernaturale preter illam rectitudinem oportet dicere: quod iusticia originalis includat vtrūq; quia si tñ attenditur fm illud donum equales essent iste qui est in puris naturalibus et peccator et sicut deduxit qđdam ar^m in opponendo sequeretur quod essent equaliter puniēdi. Contra istud obijcitur. quia fm istam positōem nō videt possibile voluntatē peccare nisi habeat rectitudinē naturalem que posset corrumpi per peccatū fiat igitur sine isto addito in sola essentia sua ipsa non poterit peccare: quod videt absurdum: quia ipsa potest iusticiam tenere. hoc est velle cōcorditer dictamini legis naturalis. et non est necesse ita uelle quia libera est. ergo potest peccare. igitur non oportet ponere talem qualitatem ut eius opposita curuitas inducatur per peccatum. Pre^a. non tñ ppter illaz curuitatem videt esse rebellio potētiarum: quia voluntas ex libertate sua naturali videt melius et magis dñari virtutibus inferioribus quā ex illa qualitate accidentali: quia ipsa fm essentiam suā est suprema potentia. igitur nō erit ista qualitas tota rō dñandi. ita quod si ipsa nō insit nō dminet voluntas. Pre^a tunc possit co-

gnosci per rōem naturālē hunc statum nō esse naturālē: quia manifestū est nūc eē rebellione in potētis inferioribus. et pte nō pōt esse nisi corumpat rectitudinem voluntatis. pñs est incōueniēs: quia preclarissimi phi ad hoc pertingere nō potuerunt. Pre^a ista rectitudo corrupta est totaliter per peccatum mortale. igitur cum scdm pctm ita formalit sit peccatum sicut pñm o3 quod ita corumpat ipsā scdm sicut pñm. Sed scdm nō pōt illaz rectitudinē corrumpere: quia tam nō manet. ergo nec pñm est pctm ex hoc quod corrumpit istā. Pre^a illa rebellio videt esse in hoīe exñte in puris nālibus. igitur nō est ppter aliquā curuitatē quā incurrit voluntas per pctm. pbatio antī. nāle est vnicuiq; appetitui ferri in suū appetibile. et si est appetitus non liber nāle est ei summe ferri quātū pōt: quia sicut talis appetitus fm Dam. 43. ducitur et non est in potestate sua eius act: ita nō est in potestate eius intēlio acti qñ agat qruz pōt. igitur cum appetitus sensitiu exñs in puris nālibus hēbat pñm appetibile et delectabile summe hēet tendē in illud quantū est ex se. et illud tendē ipe dīret actū rōis: quod adhuc essent iste potētie in eadē eēntia sicut mō: ppter quam vnitatē ipediūt se mutuo in actib; suis intensis: fm Auic. 6. nālū. igitur deberet conari rō ad ipediendū istā delectatōnem suā mā pñs sensitiue et nō posset inferiō pō cohiberi sine aliqđ tristitia et difficultate in ipsa exñte: quia sicut ipsa summe inclinat ad hoc: ita ex pte sui summe renititur ad oppositū. igitur ibi esset rebellio: quia inclinatio potētie inferioris ad delectandū ē iudiciū rōis: et difficultas in refrenādo illum appetitum.

¶ Potest dici ergo

quod si originalis iusticia habuit illuz effectum facere s. perfectam tranquillitatē in anima quantū ad omnes potēntias: ita quod natura inferior non inclinaretur

contra iudicium
pur quantū
ordinari
ne tristitia
pō facta in
ipsam ponit
sit ista tran
Ex hoc
tas enī pñm
est condelect
iunctus sen
bilia. et si ta
bus sensitiu
ctari illis o
tū nō pōt
sine aliqua
istius appe
etiam seip
sicultate a
ab hoc igit
eam in ali
sit illud de
cui delectat
quod voluntas
licet ab oī de
vi inferiori
luntati esse
bile aliquid
tale ex pte
isse in volu
finis delect
licius app
rōem delect
crando app
illo delecta
fuit ille effe
erat effectus
cia fuit don
ctabiliorē in
sensibile: qu
dono nālī i
quid ex hoc
ferior delect
ctabili ppter
delectabili
on tot hō

contra iudiciū supioris. aut si inclinaretur quantum est ex se. posset tñ regulari et ordinari sine difficultate supioris et si ne tristitia inferioris cu hoc nō hūerit pō facta in puris naturalibus necesse ē ipsam ponere donum supnaturale quo sit ista tranquillitas perfecta in anima.

Ex hoc pōt formari scōa rō. uolūtas enī pūuncta appetitui sensitiuo nata est condelectari sibi: sicut intellectus cōiunctus sensui natus est intelligere sensibilia. et si talis uolūtas multis appetitibus sensitiuis pūungit nata est condelectari illis oibus. et ita nō tñ illum appetitū nō pōt retrahere a suo delectabili: sine aliqua pūraria inclinatioe ex parte istius appetitus et difficultate. Sed nec etiam seipm vī posse retrahere sine difficultate a condelectando illi appetitui ab hoc igī ut se delectabili retrahat oī eam in aliud ferri sibi delectabilis qm sit illud delectabile appetitus inferioris cui pdelectaret si hoc nō esset. igī ad hō q uolūtas possit se retrahere delectabili ab oī delectatōne inordinata cū aliq vī inferiori oportuit aliqd ex se ipsi uoluntati esse delectabilius q aliqd delectabile alicuius vīs inferioris. et cū nihil sit tale ex pre ipsius uolūtatīs: oī aliqd fuisse in uoluntate supnāle quo fieret sibi finis delectabilior q aliqd delectabile alicuius appetitus sensitiui. ppter quam rōem delectabilis se retrahet a cōdelectando appetitui sensitiuo q recedet ab illo delectabili. s. fine. Si igī in hō hōie fuit ille effectus. s. pfecta tranquillitas et erat effectus originalis iusticie illa iusticia fuit donū supnāle: q fecit deū delectabiliorē uoluntati q aliqd appetibile sensibile: quod nō potuit esse ex aliquo dono nālī ipsius uolūtatīs. Sed nūquid ex hoc tollit oīs rebellio ut pō inferior delectabili se retrahat a suo delectabili pūrio. Rō si uolūtas abstinet delectabili a pdelectando potēte inferiori tor hō delectabili abstinet a delectabili appetitū sensitiui inferioris. nō at totus hō cū tristitia abstinet si vis illa inferior abstinet cū tristitia. h. n. puenit hōi simplr qd ei puenit fm pōm supiorem nec ppter h ab eo negat. et si nō pueniat ei fm pōm inferiorē. Qd si dicat q ipsa pō inferior ex pre sui delectabilr obediat rōi. tūc vī q oporteat aliqd ponere i pō inferiori q sic delectabilr ferat in delectabile uolūtatīs. nō. n. vī q ex nā illius pō ē delectabilr auelli a suo delectabili. nec e rā erat ex nā sua inqntū est inferior uolūtatē delectabiliter auelli a suo delectabili ab ipsa uolūtatē qz iste ordo eēntialis manet nunc: et tñ nūc nō est talis delectatio. oportet. n. ponē in singul potētijs appetitiuis inferiorib' singula dona ita q qz p suū donū delectabilr mouetur a uolūtatē. et ipsa uolūtas p donū suū delectabilr mouet se ad potētiās inferiores. et si eēnt talia pla dona: potissimū tñ fuit iusticia originalis q fuit i uolūtatē. p illud. n. donū uolūtas qsdam delectatōnes appetitū sensitiui puenibat ne vnq ille inesset: puta adulteradi cu pulchra aliena: qsdā impasset et bene eis fuisset vsus hō: puta cōfcedi suā obediendo pcepto diuino: illi. s. crescite et multiplicamini. ita q istas delectatōes licitas qnqz hñdas p tē qn infuissent nō hūissz uolūtas p sine s; ad finē debitūz retulisset. a qbusdā etiā delectabilib' licitū qnqz hñdis qnqz auertisset. sic ab illa delectatōne q nō erat hñda nisi p tpe. et qdcūqz istoz siue puenire siue bñ vti habitis siue auerte ab hñdis delectabilib'. uolūtas delectabilr faceret p donū illud supnāle q delectabili fuit sibi finis ult' inherē. et oibus ordinati ad illū q ab illo separi inherēdo alicui delectabili nō ordinato ad istū finē ista oīa ex puris nālīb' suis nō potuit hñ. et si ex se bñt aliqd donū cui hec oīa puenirēt. nec ppter h esset delectata l; tor hō delectaret cuius ista erat pncipal pō delectadi. nec forte necesse ē ponē q nlls sensus appetitū potuit tunc

ergo illuz esse tranquillitāte potentia: dinaretur

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

Di

XXX

tristari. potuit. n. visus tunc videre turpe visibile. et auditus audire turpe audibile. et utrumque potuit offendere appetitum sensitivum. sicut et pueniens sensibile delectare. Sed voluntas tunc bene visa fuisset istis tristitijs et delectabili appetituum inferiorum. ita quod non perturbata fuisset imoderate ab appetitibus inferioribus sicut bene visa fuisset delectabilibus eorum non imoderate delectando. De alio effectui qui attribuit iusticie. scilicet immortalitate non oportet arguere: quia ista immortalitas ut dictum fuit dei. xix. non fuit impossibilitas moriendi etiam statu isto. scilicet possibilitas non moriendi quod possibilitas preservata fuisset in actu non moriendi per multa adiutoria que dicta sunt ibi: puta per essum ligni vite: per custodiam angelorum: per protectionem divinam: et bonum regimen intrinsecum. et cetera ibi dicta.

Ad primum

arg^m dico quod neutrum istorum ex puris naturalibus potest haberi. Cum probatur quod opposita istorum sunt pene. dico quod non: sed conditiones naturales: sicut non est pena boni mori scilicet naturale. et quod appetitus eius feratur in suum delectabile. ex quo. n. hoc propositum est ex multis partibus organicis. et ita sunt in eo multi appetitus naturalis est quod vel ferre in suum delectabile. et etiam ipsum corpus presumi potest nisi sint remedia que suppleant abundantiam presumptio ista vincat. Contra istud quod ista fuissent passionibus involuntarie. et pene. R^o. dico quod hoc involuntarie voluntate naturali non tamen pene. nam inclinatio naturalis bonis est mori. et tamen illa non est sibi pena. Si autem dicas involuntarium: quod est actus voluntatis. dico quod non fuisset pena involuntaria voluntati exteriori in puris naturalibus. si. n. ipsa voluisset nam suam habuisse conditionem supernalem: peccasset.

Ad secundum dico quod ista rectitudo naturalis est libertas innata ipsi voluntati in qua necessarium est voluntatem fieri a deo. nec illa per peccatum corrumpitur. et ita iusticia originalis si ponatur rectitudo naturalis voluntatis erit ipsa libertas eius. scilicet ista non habet illud

lo effectum quod attribuunt iusticie originali quod si isti effectus attribuuntur uni quantitati meritorie inter naturam et virtutem infusam illa quantitate media non est necesse ponere: quia quicumque appareret inconveniencia de voluntate salvabunt sine ea. Ad tertium dico: quod exterioris in puris naturalibus non est equalis et qui peccavit exteriori in iusticia. non quia iste habet aliquam curvaturam quam iste non habet. Sed quia iste debitor est iusticie originalis quam accepit ille non: et iste est reus et ille non. et si neutri proferat visio dei uni tamen est carere visiois pena alij non est. reus. n. propter ea propter reatum peccati. alter vero propter eam ex conditione nature. Ad quartum dico quod si fuerit aliquod donum supernale: non tamen oportet quod sit per meritum. Si. n. habet ad gratiam que est per meritum meriti sicut excedens ad excessum. excedens quidem quod finis ultimo pervenit firmiter voluntatem quod gratia. ita. n. pervenit finem aliquos quod non patiebatur secum aliquod peccatum veniale. charitas autem compatitur. vel finem predicta saltem ita pervenit quod facilius et delectabilius erat ei pati ab aliquo tristitia inferiori quam alicui delectationi inferiori acquiescere recedendo a delectatione finis. Istam facilitatem non facit gratia cum que stat propositas ad malum et difficultas ad bonum. Sed excedit gratia in hoc quod ipsa pervenit finem ut bono supernali. et ut supernaliter per meritum attingendo tale bonum. non sic istud donum: sed tamen pervenit illi bono ut puenienti et delectabili. Ad aliud quod tangit in pene de vera non est ille non. n. quantitas corporalis potest fieri in aliquo ut videtur sine aliquo determinata quantitate quarre spiritus. scilicet essentia et per spiritus potest fieri sine habitu. Ad aliud quod tangit de vulneratibus in naturalibus dicitur. j. oi. 35. quoniam dicitur quod peccatum est corruptio boni. et cum bonum. virtus ipsius nature in qua est. vel alterius de his etiam in si. istius questionis.

Intra distinctio

nem. 30. quoniam virtus quod est finem legem eodem propagatus ab adam perbat peccatum originale quod non. Aug. de vera religio

ne peccatum ad voluntatem carum in peccato. Item. re non potest peccare per naturam quod peccatum culpam quod ponitur peccatum qui ter cor per peccatum. Item. iij. perabit in naturalis penalis. orota natura non potest inficere. antmana habu nobile sicut tio pntie: quod non includit tra ad Ro. mundum in runt. et ibi de unus boni multi ita per luti pntiunt ad Pe. firm

Un. gina. caret ea: et t. cati. Per iusticiam originalis habuit peccatum terrea baptizati originalis: et originale. S. gratiam est non habet il. lapsus non habet mittitur sibi iusticiam originale redit in

ne. pcr̃m adeo uoluntariū est ut si nō est uoluntariū pcr̃m nō dī. sed nihil ē uolū-
tariū in puulīs q̃ nō hñt vsū rōis. ergo
rē. Item nullus peccat in eo qđ vita-
re nō pōt iij. de li. arbi. puulus qđ sibi a
pceptiōe puenit vitare nō pōt. iij. defe-
ctus nālis qui intrat ab origine nō est dī-
sectus culpabilis s; penalis. Item ar^m
qđ ponitur in lra nō peccat qđ creat: non
peccat qui generat. p quas iij. rimas in-
ter tot p̃sidia innocētie intrat peccatum

Item. iij. ethi. ceco nato nullus ipso-
perabit s; magis miserebit. iij. defectus
naturalis non est culpabilis: sed magis
penalis. Item adam non fuit nobili-
or tota natura humana. ergo se inficien-
do non potuit totam naturā humanā
inficere. antecedēs patz: quia natura hu-
mana habuit aliquod indiuiduum ita
nobile sicut ipse uel habere potuit. pba-
tio p̃ntie: quia corruptio minoris boni
nō includit corruptiōem maioris. Cō-
tra ad Ro. p vnum hominē peccatum i
mundū intrauit in quo omnes peccauē-
runt. et ibidem sicut per inobedientiam
vnus hominis peccatoris constituti s;
multi ita p vnus hominis obedientiaz
iusti p̃stituiuntur multi. Irē aug. dī fide
ad Pe. firmissime tene rē. et pōt in lra

Secundo quero

Utrū istud pcr̃m sit caren^a ori-
ginalis iusticie. qđ nō. qz anglus
caret ea: et tamen nō habet aliquod pec-
catū. Pre^a Adā caruit ea. amisit. n.
iusticiam originālē peccando. et tam nō
habuit pcr̃m originālē sed actualē. Pre-
terea baptizatus paruulus caret iusticia
originālī: et tamen non habet peccatum
originālē. Si dicatur qđ aliquo mō per
gratiam est dīmissum: ideo aliquo mō
non habet illud. Cōtra. baptizat^r re-
lapsus nō hz grām. qđ nō habet vnde re-
mittitur sibi illud peccatū et non habet
iusticiam originālē. ergo peccatus origi-
nālē redit in eo. Preterea. tunc ipsa

caren^a esset in volūate sicut et iusti^a cu-
ius est p̃uatio fm an^s. de conce. virg. cō-
sequens est falsū: quia voluntas est vis
immālīssima. et per consequēs maxime
a carne separata. ergo non potest infici
a carne ex quo a carne separatur. Con-
tra. peccatum originālē non potest eē a-
liud qđ ista p̃uatio. non enim est concu-
piscētia: tū qz illa est nāl ex di. 29. tū qđ
ista ē in pre sensitiua ubi nō ē pcr̃m fm
ansel. tū qz nō est actualis: qz tūc ista cōcu-
piscētia eēt actualis. nō hitualis qz hitus de-
relic^r in aia ex p̃cto mortali nō ē pcr̃m
mortale. manet. n. tal hitus dīmissio pec-
cato p p̃niaz. nec ēt iḡran^a est: qz puulus
baptizatus ita iḡrat sicut nō baptizatus

Pre^a: deordinat totā aiam. qđ si ē aliq̃
vna culpa in illa pō est ad cui⁹ deordia-
tōem tota aia deordinat. illa sola ē vo-
lūtas: qz sicut ipsa ordinata ordiat alias
ita dōrdiata dōrdiat. nō ē at aliō positiū
qđ ē pua^a iusticie alic⁹ opposito huic dīpe

Irca distinctō

nem. 31. quero vtrū aia p̃hat
pcr̃m originālē a carne infecta
pcupiscibilis seminata. qđ nō: qz mā nō
agit in formā. qđ nec caro in aiam. Cō-
firmat qđ fm aug. 12. sup gen. agēs p̃stan-
tius ē panēre. et fm ipm ibidē nilm cor-
pus ē p̃stāt^r spū. ex qbus pcludit qđ nul-
lū corp⁹ agit in spm. ex qđ hī. ppo^m. Irē
si dicat qđ maior aug. vā est in bonis nō
in malis: qz defectus pōt eē peior. Con-
tra. cā nālis mali culpe nō pōt eē sola pe-
na: qz pena iusta est et ad iustū p̃cise non
sequit nālīter culpa. illud aut qđ ē i car-
ne ē pure p̃ea. et si ē cā culpe: nō ē nisi cā
nālis: qz nō ē libera. qđ rē. Pre^a. si a car-
ne infecta p̃hit. qđ p̃het a pxi⁹ p̃ente: qz ab
ipso seminat tal caro. p̃ns ē falsū: qz tūc
pcr̃m originālē posset augeri in parenti-
bus intermedijs. plura enī agentia ei⁹
dem ratōis p̃nt in effectū perfectiorem
et ita parens primus cū parentib⁹ inter-
medijs pōt intendē pcr̃m originālē ultra

132. Sing. Sen.
homo. 50. 132.

illud qd esset in filio p^o immediate a p^o parere genito. Contra mag^o in lra addu-
cit auctes scōz q^o aia a carne inficiat q^o
nisi eet ita nō v^o posse assignari aliq^o cā
vñ istud pccm causaret in aia. nō. n. cau-
satur a se actu suo: q^o tūc eet pccm actu-
ale nec a deo. p^o nec ab ipso. Adā: q^o po-
namus q^o fuerit annihilatus: vel modo
si ē saltē modo nō h^o aliquā culpaz: q^o
ponit bñs. q^o modo nō est sub rōe pccō
ris sub q^o rōne ponit bñt cā huius pccī.
p^o: p^otraximus istud pccm inq^orum sui-
mus in adā fm rōez seminale fm aug^o.
itij. sup gen. hoc aut fuit fm corpus nō
fm animā. aia. n. nō ē ex traduce: sicut
adducit mag^o auctem in lra.

Irea distincti

onem. 32. quero vtrū i ba-
ptismo remittat pccm ori-
ginale. q^o nō: q^o culpa nō

remittit nisi iusticia opposita restituat:
sed iusticia originalis nō restituit in ba-
ptismo p^o p effect^o eius. Contra ē mag^o
in lra: et ecclesia tenet oppositū.

In illa mā de pccō originali te-
nendo ipm in esse sicut
sonāt auctes que sunt pme qōnis: duo
sunt mōi dicēdi circa hoc. vnus mag^o
et alioz sequentiū et exponentiū ipsuz.

Ad intellectū aut istius vie q^otuor sūt
videnda. pmo q^oliter ab aia cōtrahit in-
fectio in cane. 2° qualit^o seminat caro in-
fecta. 3° qualit^o ab ipa inficit aia. 4° q^olit^o
aia ab infectōe illa liberat p baptismū.

Ad p^o dī q^o volūtas peccās in carne
causauit quandā qualitātē morbidam
pntem curuitatē volūtatis. hec aut q^olit-
tas morbida dī fomes. lex membrorum
tyrānus: et est sicut quoddā pondus in
carne excitās mot^o sensuales et inclinās
aiam ad pdelectandū carnī: et ita retar-
dans et reprimēs a delectatōibus supio-
ribus siue supernālib^o: iuxta illud sap.
ix. Corpus qd corūpit aggrauat aiam
ppter istā qualitātē morbidā in ipa cā

ne sic aggrauate. i. inclināte ad inferio-
ra: et fm quendā istā q^olitatē nunq^o minu-
itur in eēntia sua. l^o in effectū suo minu-
atur: hoc est q^o l^o grā tāta possit esse q^o
magis inclinēt ad supiora q^o fomes ad
inferiora: nō tñ minuit fomitem q^orum
ad eēntiā suā: q^o nō p^otrahat fomiti q^o
est in carne: et grā est in aia. Et ponit ex-
emplū dī lapide appēso et ligato ad alas
aui: q^orumcūq^o creiceret vis motiua in
ala nunq^o decreceret pondus lapidis li-
cet q^orum ad effectū minus posset depe-
re: q^o v^orus p^otraria vinceret in effectū.

De 2° dī q^o vel tota caro parentū fuit
infecta hac q^olitatē morbidā: et ita illa q^o
seminat. vel si nō tota aut illa que semi-
natur nō fuit caro p^ois saltē ex seruoze
et libidine in seminatōe inficit ipa caro
seminata. et huic 2° v^o cōsentire Aug. p
infectōem illā attribuit nō ppagationi
sed libidini in ppagatione: sicut p^o dī. xx.
hui^o scōi. De 3° arti. dicit q^o in instāti
creatōis et infusione aie ipa maculat a
carne infecta: ita q^o l^o infectio vel macu-
lacio carnī nō fuerit culpa formaliter:
sed sequela culpe: est tñ occasio culpe in
aia carnī vnita: q^o qñ aia vnit infectio
eius talis ē qualis nata ē esse in aia. tal
est culpa. exēplificat de pomo dato mū-
do et sedato a manu recipiētis. De 4°
vel ponit q^o ista curuitas manet in volū-
tate quā incurrit peccando: vel si nō sal-
tem manet fomes i carne. l^o siue vtrūq^o
siue alterū manet non imputat aie post
baptismū sicut aī: q^o totalit^o te l^oit reat^o
manet aut p^ocise vt pena pccī pcedentis
et mā exerce de v^outis. Scōm istā viāz
patet qd est dicendū ad. q. moras. est. n.
culpa originalis in q^olibet sic ppagato:
et hoc q^orum ad p^omā qōnem. et q^o ad ter-
tiam qōnem dicendū est carnē infectāz
sic seminari et ab illa infecta aiam inficit
culpabilit^o q^o culpa q^o ad scōm qōem v^o
ē curuitas opposita rectitudini nāli vo-
luntatis. vel p^ocupiscētia. i. p^ouitas ad cō-
cupiscendūz effrenate delectabilia. et re-

mittitur q^o
se sed q^orum
q^orum ad fū-
bia. Quar-
luntas habet
vt possit in-
ad istā qual-
nō habeat.
enim peccat
tiam occi: ve-
nō erat cor-
ponit alter-
quō ista alit-
le quō eadē
extrinsecō
litate. volū-
nō pōt cor-
quecūq^o cā
effectū v^o p^o
nugcat v^out
qd ponit ill-
p^oicipiū reb-
se rebellat c-
sensitūne: q^o
tas oīatur
appetitū se-
q^o fomes deb-
ritū sensitū-
lo qd est or-
hoc cū null-
q^o nō transi-
3° dubiū
rebellio: sic
eā nō opor-
morbida in
trario appet-
posito delect-
nō tñ ipsa ef-
ta nec imod-
libidinosē o-
Contra: sic
nō est delect-
nec modus
test delectat
bili p^ouitas qu-
qd est sumum

mittitur q̄tum ad quartā q̄dem: nō in
se sed q̄tum ad reatū. Cōtra istā viāz
q̄tū ad singulos articulos sunt aliq̄ du
bia. Quantū ad p^m dubiū est quō vo
luntas habeat tñ dominiū sup corpus
vt possit imēdiate alterare totū corpus
ad istā qualitātē morbidā: maxime cū
nō habeat p obiecto p^o corpus. potuit
enim peccare p^o pccō appetendo excellē
tiam dei: vel alio pccō spūali: 7 in isto
nō erat corpus obm volūtatis: qd tam
ponit alterari a voluntate. aut si saluet
quō ista alteratio potuit fieri vī diffici
le quō eadē cā etiā cū maiori adiutorio
extrinseco nō potuit corrūpere istā qua
litātē. volūtas. n. q̄tuncūq; adiuta grā
nō pōt corrūpere fomitem fm istos: et
quecūq; cā totalis alicui⁹ effectus illuz
effectū vī posse corrūpere. maxime si
augeat vītus ei⁹ actiua. 2^m dubiū est ad
qd ponit illa fomes in carne. si ponit vt
pncipiū rebellionis nō oportet. nō. n. p
se rebellat caro volūtati: sed appetitus
sensitiuus: qz fm phm. j. Polit. volun
tas dñatur corpi pncipatu disposito. sz
appetitū sensitiuo pncipatu politico
q̄ fomes deberet pncipalit⁹ poni in appe
titu sensitiuo. vel si in corpe nō nisi in il
lo qd est organū appetitus sensitiui. 7 si
hoc cū nulla talis caro transfundatur.
q̄ nō transfundit caro infecta fomitem.

3^m dubiū est: qz in puris nālibus esset
rebellio: sicut dictū est dī. xxi. q̄ ppter
eā nō oportet ponere aliquā qualitatem
morbidā in carne. Si oītat q̄ esset dele
ctatio appetit⁹ sensitiui ppterea 7 in p
posito delectabili etiā in puris nālibus
nō tñ ipsa esset cū libidine. i. nō effrena
ta nec imoderata sicut ē modo: 7 hñōi
libidīnose delectatōis pnci^m fomes est.

Cōtra: sicut in ptate appetit⁹ sensitiui
nō est delectari qz nō ducit sed ducit: ita
nec modus delectadi. q̄ summe q̄tū po
test delectat in summo delectabili sensi
bili pñte quid addit q̄ libido supra hoc
qd est summe delectari i delectabili sen

sibili pñte nō facile videt. Circa 2^m ar
ticulū primū dubiū vī esse q̄ semen nū
qm fuit animatū aīa pñs. est. n. relictū
aliquid qd nō est necessariū mēbro alē
do. illud autē qd assumit a mēbro cum
quo erat eiusdem dīspōnīs nō erat aīa
tum. q̄ nunq̄ semen p̄traxit infectiōem
ab aīa qua nunq̄ pficiebat. Cōfirmat
p Ansel. de pte. vgi. c. vi. 7. vii. ubi vult
q̄ nō magis ē semen effectū q̄ spūū uel
sanguis. 7 si de istis formaret corpus or
ganicum: nō videret qualiter ex eius infe
ctione aīa inficeret. 2^m dubiū est: si se
men fuit infectū cū transmutat per ml
tas formas sbales anteq̄ de ipso fiat cō
pus organicū 7 for^o sbalis p̄or que cō
stituebat sbm istius q̄lītatis morbidē n
manet. q̄ nec illa q̄lītās morbidā. Dice
retur q̄ de infecto generat infectū. Ex^m
de semine pñs leprosi gnātur corpus si
lū leprosum. Cōtra leo comedēs cada
uer hōis mortui p̄heret fm hoc fomitem
p̄bō pñte. illud. n. cadauer infectū ē fo
mite: 7 p te de infecto gnātur infectū. q̄
p̄bō assumpti. resuscitet mortuus sicut
fuit de Lazaro: aīa reunita carnī inueni
et carnē rebellem spūū. q̄ tūc erit fomica
in corpe illo. a quo q̄. nō ab aīa: qz ipsa
fuit purgata a pccō originali: ponam⁹
p baptismū vel circūcisionem. nec opō
tet fingē q̄ a deo. remāsit igit fomes in
cadauere mortuo. Ad ista dubia pos
set rñderi p hoc q̄ vītus actiua seminis
infecta gnāt de infecto infectū: 7 etiam
de nō infecto infectum. Et iō ad primū
de nutrimento nō infecto generat vītus
actiua pñs infecta semē infectū 7 culpā
originalē transfundit. Ad 2^m vīt⁹ illa
infecta de infecto semine gnāt carnē in
fectam. 7 tūc nō valet tertia instātia de
leone: qz vītus ei⁹ actiua cōuersiua cada
ueris in membz leonis nō est infecta.
Teriū dubiū circa istud vī esse: qz mī
raculose formatus de carne digiti mei
p̄traheret pccm originale: qd est cōtra
Ansel. c. xix. vbi vult q̄ due sunt rōnes

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

quare xps nō p̄traxit p̄c̄m originale ⁊
quartū vna p̄ se sufficēt sine altera. vna:
quia pura fuit caro ei⁹ in beata virgine
2° qz nō erat filius n̄alis ade: ⁊ iō nō ob
ligabat in adam. Circa terciū arti. est
dubiū qualiter caro causet istā infectōez
anime. si. n. aia creauit illā infectōem in
carne ⁊ ex carne creat in aia vtraqz cā ē
equoca suo effectui ⁊ videt qz totalis. ⁊
difficile etiā erit saluare illū modum q̄
volūtas que ē po^a mere immālis trans
mutet immediate a corruptibili: ⁊ cum
intellect⁹ nō ponatur immediate posse
transmutari a fantasmate nisi virtute in
tellectus agētis: sequitur qz intellect⁹ sit
immālior qz voluntas. Videt etiā sequi
qz istud p̄c̄m p̄mo sit in eētia: qz essen
tia p̄ p̄ficat carnē. sed p̄ns est falsum: qz
in eētia vt eētia nō vī ēē culpa forma
liter. Cōtra oēs tres articulos est vnū
dubiū cōe: qre. s. potuit p̄ns hō actu sue
voluntatis inficere carnē suā quin scōs
⁊ itius post eū possit sūr: ⁊ ita cū multi
p̄ies intermedij peccauerūt mortaliter
semp caro seminata ē magis ⁊ magi in
fecta. qd vī absurdum: qz nō om̄is mo
do genitus p̄nior est ad inordinate dele
ctandū qz quicunqz antiqui p̄ns geniti.
tum etiā qz videret sequi qz p̄c̄m origi
nale intenderet. q̄uis. n. si ponat p̄c̄m
originale p̄uatio totalis nō recipiat ma
gis ⁊ min⁹: tñ si ponat curuitas vel p̄cu
piscētia s̄m illā opi. illa pōt ēē maior vl
minor. Cōtra 4^m arti. est dubiū: quia
p̄c̄m nō dimittit formalr nisi illud qd
est formale in p̄c̄o delectat nō illud qd ē
māle. debitu autē iusticie originalis nō
est formale in p̄c̄o originali. nō. n. fuit
debitū in statu innocētie. nisi quia bēns
eam debuit eā. igitur nō videt formalitē
remitti nisi tollat illa deformatas vl ca
rentia aut in se aut saltē p̄ habitum ali
quem equalentē habitui hui⁹ p̄uatiōis.

Circa istam mān est alia
via que vide
tur Ansel. in toto. j. li. de p̄ce. virgī. vbi

tractat de p̄c̄o originali. Ad quā vidē
dam etiā q̄tuor sunt tangēda. p̄mo qd
sit p̄c̄m originale: ⁊ in hoc soluit 2° qd
2° an tale p̄c̄m insit quo ad p̄mā q̄stio
nem. 3° qualiter p̄trahat quo ad etiā que
stione. q̄to qualiter remittat p̄ baptismū
⁊ hoc qd ad q̄rtā qdēm. Quo ad p̄mū
dicat Ansel. in li. j. de p̄ce. virgī. c. xxiij
hoc p̄c̄m qd originale dico aliud intel
ligere nequeo in ip̄is infantib⁹ nisi factā
p̄ inobediētiā ade iusticie debite nudā
tatem p̄ quā oēs sunt filij ire. ista rō pec
cati originalis p̄bat ex hoc: qz peccatū
formaliter est iniusticia igit ⁊ tale p̄c̄m
talit̄ iniusticia. iniusticia aut s̄m eū ibi
c. v. ⁊. xvi. de casu diaboli: nō est nisi ca
rentia iusticie debite. Dico igit qz p̄c̄m
originale qd est carētia iusticie original
nō est nisi carētia iusticie debite. Et si
objicit qz aliqui sancti vident dicere cō
cupiscētiā eīse p̄c̄m originale. R^o p̄cu
piscētia pōt accipi vel put ē actus vel
habitus uel p̄ntas in appetitu sensitio
⁊ nullū istoz est formalr peccatū: quia
nō ē p̄c̄m in p̄te sensitua s̄m ip̄m. c. iij
⁊. iij. ibi. Vel pōt accipi. put est p̄ntas
in appetitu rōnali i. in volūate ad p̄cu
piscendū delectabilia imoderate q̄ na
ta est p̄delectari appetitui sensitui cui
p̄iungit: ⁊ hoc mō cōcupiscētia est mā
le p̄c̄i originalis: qz p̄ carētiā iusticie
originalis que erit sicut frenū cohabēs
ip̄am ab immoderata delectatōne ipsa
nō positiue sed p̄ priuatōem sit p̄na ad
p̄cupiscendū immoderate delectabilia:
sicut exēplificat. ca. v. de nauī fracto gu
bernaculo: ⁊ de equo fracto freno qd dī
mittit sibi. ⁊ ex hoc exequit motuz inor
dinatū quē cohiberet illud frenū. Sic
ad p̄positū p̄ hoc soluitur 2° qd qua q̄
ritur quid sit p̄c̄m originale. Est. n. for
malis carētia iusticie originalis debite
⁊ nō qualitercūqz debite: sed debite q̄a
accepte in p̄mo parēte ⁊ in ip̄o amisse.
⁊ ideo Adam nō habuit p̄c̄m origina
le: qz illud debitū nō fuit ad ip̄m tradu

etum p̄ aliq
cepit illam
Quantū
s̄m auētes
bus cōter
ista rōne p̄
sic p̄pagat
patet ex def
di. xxi. istū
cie qz accept
p̄ntas actū
onem q̄libet
ginale. an
accusat (p̄o
tio nec p̄so
vt declarar
fecit delect
in quibus
est hōe p̄tā
per iusticiā
tur p̄cludi
adam accep
que tūc erat
a tota natu
etaz quam
vī. adam p̄
iusticia deb
debita in q
talem debui
qz hec nā n
fuit in adam
cici. q̄ illa n
ergo nō est
natura fuit
hec p̄sona
loqui de p̄
p̄pagatoz
enim mō o
debitrix sic
causalit̄ q̄
er igitur si
ciam ad de
nō fuit in ip̄
carnem: ⁊
s̄m volūta
nō igitur qz

etum p aliquem pntem: sed ipe in se accepit illam iusticiā et actu suo amisit.

Quantū ad 2^m soluitur p^a qd tenendo fm auctes scōz q sit hoc pccm in omībus cōiter ppropagatis. hoc declarat ex ista rōne pccī originalis. hēt. n. quilibet sic ppagatus carentiā iusticie originalis. patet ex defectib⁹ illi⁹ iusticie pūs dictis di. xxix. istius scōl: et ē debitor illi⁹ iusticie qz accepit eā in pmo parēte p cuius pntis actū amisit eā. q fm dicta defecti onem qlibet sic ppagatus hz pccm originalē. aūs patet ibi p Ansel. c. xxvj. nā accusat spōtanea quā fecit iusticie defectio nec psonas excusat recuperandi i po^a vt declarat. c. 2. qm ipe sibi impotentia fecit deferendo iusticiā in pms pntibus in quibus tota nā erat et semp debitor est hē ptātem quā ad obseruandā sem per iusticiā accepit. Ex istis dictis videtur pcludi debitū in puulis ppter h^o q adam accepit iusticiā p se et p tota nā que tūc erat in eo. et ideo iuste de^o exigit a tota natura in quocūqz est illam iusticiā quam dedit nāc: ita q fm ipam. c. vij. adam pccō personali nudauit nām iusticiā debitā: et nudata nā a tali iusti^a debitā in quocūqz facit nām nudam et talem debitoricē. Cōtra hoc obijcitur: qz hec nā numero que ē in peccato non fuit in adam: lybi fuerit nā ei⁹ dez speciei. q illa nā nō accepit aliquā iusticiā. ergo nō est debitor. Et si dicas q ista natura fuit in adam causalit^r: ita etiam hec psona fuit in adā causalit^r. q idem ē loqui de psonis ppagatis et de naturis ppagatoz qm est ad ppositū. eodē enim mō oportet ostendere q psona sit debitor: sicut hec nā p eo q fuit in adā causalit^r qn accepit iusticiā formalit^r. qli ter igitur sufficit modus accipiēdi iusticiā ad debere iusticiā acceptā. si enim nō fuit in ipō fm voluntatē sed tñ fm carnem: et nō pōt esse debitor iusti^a nisi fm voluntatē fm quam pōt hē iusticiā nō igitur qz fuit in aliquo causaliter vt

in pncipio ppagatiuo: iō est debitor iusticie. Rñdeo nō faciēdo mentionez de hac nā et hac psona: oñdo qz iste debitor ē iusticie qz iusticiā accepit formaliter adam et ipse in eo. et hoc pbat sic: oē donum est debitor: quia dat ab ipso deo dante voluntate antecedente. i. qm ē ex parte dei sine speciali grā et merito lz nō voluntate psequētie. sed adā accipiente iusticiā filio eius data est iusticia voluntate dei antecedente. i. qm erat ex parte dei qz sine speciali dono cōferret filio nisi adesset impedimentū. q ex illa collatōe facto patri filius est debitor iusticie sic date. maior pbat. accipiens enim voluntatez et grām lz ei nō datur opus meritorū in se sine voluntate psequente: datur tñ sibi gratia in qua ē voluntate antecedente et vtualiter. et ppter hoc accipiens grām debitor est bonoz operū que vtualiter pntur in gratia illa: ita q amittens grām et frequenter peccās nō tñ punitur p amissione grē qz tūc qui pluries et q paucius peccaret equalit^r punirent. minor patz ex lege de uina que statuit pccm nō ponentes obi cem p pccm quasi nāliter iusticiā originale dari ppagatis. nō quidem qz pē eam trāsfunderet cum sit donū supnatūrale. sed q deus ipe nature cooparet regulariter dando iusticiā ppagato: sic modo animā intellectiūā creat corpe pfecte organigato. Instatur ptra pbatū onem maioris: qz si opa pfecta accepta formaliter in gratia sunt debita hoc est ab eadem voluntate que accepit gratia: quia in ipa vtualiter cōtinent illa opera. lz in pposito ista voluntas filij nunq accepit iusticiā: nec videt ista iusticia posse vtualiter accipi in illa iusticia voluntatis alterius: sicut opa accipiuntur vtualit^r in ipa gratia data. Hanc instantiam excludēdo cōfirmatur rō sic: Rō debiti tam ex pte doni qd debet q ex pte voluntatis q debet ē ipa datio dātis: q dat donū receptuz et dat voluntati

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

recipienti. ergo datio eiusdem rationis
sufficit ad hoc q^d voluntas sit debitor
qualis sufficit ad hoc q^d donum sit debi-
tum. Sed ad hoc q^d donū sit debitū suf-
ficit datō uolūtate antedēte siue vltualr
dare licet nō in se formaliter. g^o ad h^o q^d
uoluntas sit debitor sufficit siml^r datio
facta illi uoluntati. Sed qñ facta est da-
tio uoluntati ade scā est tali mō q^d q. ea
dē datōe quantū erat ex se dabat simili-
ter omni uoluntati cuiuscūq^e filij si nō
poneret obex. g^o ex tali datōe sit uolūtas
cuiuscūq^e filij debitor. lz ergo nō fit oīo
sille de optibus meritoz datis vltualr i
grā z in pposito est tñ sille qñtū ad ppo^m
q^d vtrobz est p^rcise datio ex pte danti
.f. uoluntate ante z nō pñte. z ipsa ē ita
rō uolūtati ut sit debitor sicut dono ut
sit debitor. Cōfirmat hec: q^d si deus
creasset oēs hoies sūl z dedisset Ade iu-
sticiā originālē. si tñc solus adā peccassz
nō vī aliq^d lex iusticie q^d aliq^d qui acceperit
in se iusticiā sint debitores illius iusticie
g^o nec mō. q^d nō potuerunt plus mō ob-
ligari p adam q^d tunc. si de^o tunc statuis-
set q^d adam nō peccāte dedisset oib^o iusti-
ciam assumptū. .f. q^d ipsi nō essent debi-
tores. pbat p hoc q^d si de^o dedisset eis iu-
sticiā z imediate eos puasset ea siue a-
ctu suo nō reputarent debitores iusticie
q^d carerent. magis tñ pñt accipe rōem de-
biti a deo dante: q^d ab hoc q^d pater eorū
accepit iusticiā formalit^r z suo actu ami-
sit: z ita filius erit debitor: ita q^d caren^o
imputet sibi ad culpā. Prop^r solonē
argumētoz est intelligendum: q^d duplr
pōt eē iusticia debita. Uno^o q^d in se acce-
pta z actōe accipiēis omīssa. Alio^o q^d
accepta in alio z actōe alterius amīssa.
p^rmo p^rctm actuale ē iniusticia z caren^o
iusticie. 2° originālē. vñ magis ppatur
p^rctō. q^d descendi in aīa post actū transeū-
tem q^d ppat p^rctō actuali q^d elicit ab ipā
uolūtate peccante. Quantū ad tñz
articulū z tertiā. q^d dī fm istā viā q^d aīa
p^rtrahit mediāte carne nō ita q^d caro. q^d

p qualitātē quandā causatā i ea causet
istud p^rctm originālē. sed ex hoc q^d caro
p^rcupiscibilis semiat: z ex ipsa formatur
corpus organici cui infundit aīa p^rstitu-
ens personā que est filius ade. ista g^o p^rso-
na quia nālis filius ade: ideo debitor ē
iusticie originālis dare a deo ipi ade. p
omnibus filijs z caret ea. ergo hz pecca-
tū originālē. p^rtrahit igit^r illud peccatū
in carne inquantū est nālis rō z ex hoc
debet iusticiā qua p p^rctm ade caret.
Quantū ad q^rtū art^m z q^rtā. q^d dī:
q^d illud q^d ē formale i p^rctō deleri dēt in
se p oppo^m formalr vel vltualr in remis-
sione peccati. formale aut^r in p^rctō nō est
debitū iusticie p^rz: q^d in statu innocentie
fuit iusticia debita: g^o est caren^o iusticie.
ista g^o dī deleri uel p positūū p^rziuz op-
positū: vel qua aliud vltualiter p^rtinens
illud oppositū. gratia aut^r lz nō ita p^rse-
cte p^riungat fini vltimo quantū ad aliq^d
p^rctōem accidentalem sicut iusticia ori-
gināl^r: perfectius tñ p^riungit sicut dictū
est dist. xix. z hoc quantū ad illud fm
quod disiungit a fine vltimo peccatum
originālē. Simpliciter. n. perfectius z e-
minentius cōiungit gratia fini sub rōne
finis q^d iusticia origināl^r z ideo in baptis-
mo cum redditur gratia simplr dimi-
tatur illud peccatū eminentius q^d remit-
teret per p^rziū positūū. z licet rema-
neat carentia illius positūū non tamen
est culpa: quia illud positūū non est de-
bitum soluitur enīz debitum habendū
istud donum z cōmittatur indebitū ha-
bendū aliud donū.
Ad argumenta questi-
onum
p^rcedēz. Ad p^rmū dico q^d voluntariū
pōt accipi uel p eo quod est in uolunta-
te. vel pñt cōiter sumit^r z magis p^rzie p
eo quod est in uoluntate p^raris ut est a-
ctiua. p^rmo modo istud peccatū pōt
dicti voluntariū: q^d ipm sicut q^dlibet
p^rctm est in uolūtate: vbi solū nata ē eē
iniusticia fm iusticiāz sibi oppositā fm

Intel. c. liij.
nō oportet
ei vl aliq^d.
z vtrobz
qui posuerit
z ita simplr
animā malā
Ad illud
esse vel elice-
cari. p^rmo
quia p^rui
illud peccatū
contractū a
sa nisi intelli-
nec ipse in se
cōtrahit pec-
sio. z ita p^r
sicut Aug. p^r
Ad tertiū
runt duo ca-
z debitor hñc
p^ruationibus
do ad habiti-
tente legem
z omibus fil-
datōe q^du-
datione tene-
ppagante p
nālis ade. g^o
ignotas intr-
ficiuas. illa a-
negatiue. f. n.
Lū? si quer-
meritoz: q^d
cia origināl^r
us est dōmer-
peccans. E
actu efficit n
eius in actu.
tus vel si mō
nullū esset p
isto instā p
ab adam? F
trāsū in se m
ne diuina: q^d
fmo. ita cū d

Ansel. c. liij. 7. v. 2° mō dico q^d peccatū
nō oportet esse voluntariū ipi hñti sed
ei vl aliq. s. a quo p^rahit istud peccatū.
7 vtrūq^z sufficit Aug. p^rtra manicheos
qui posuerūt peccatū esse ab aia mala:
7 ita simplr esse necessariū ppter istam
animā malā 7 inuoluntariū cuiuncq^z.

Ad illud de li. arbi. dico q^d peccare p^r
esse vel elicere actū peccadi vel hēre pec
catuz. p^rmo mō pōt concedi illa auctas
quia puuli nō eliciunt actū peccadi: q^da
illud peccatuz nō est eis actuale: sed tñ
contractū a pñtibz. 2° mō propō ē fal
sa. nisi intelligat in gnali. sic in eo quod
nec ipse in se vitare pōt nec in illo p^r quē
cōtrahit peccatū. 7 2° fallum ē in ppo
sito. 7 ista propō sic diuīctiue vera sus
ficit Aug. p^rtra manicheos sicut prius.

Ad tertiū dico q^d ad istud pccm pcur
runt duo carentia iusticie. s. vt formale
7 debitū hñdi eam vt māle: sicut i alijs
puationibus pcurrit priuatio 7 aptitu
do ad habitū debitū. istud est a deo sta
tuente legem istā: Do iusticiā tibi Ade
7 omībus filijs tuis nālībus do eadem
datiōe qñtum ē ex pte mea: 7 iō ex hac
datiōe tenent omēs eam hēre: 7 ex pte
ppagante p cuius actiōem iste est filius
nālīs ade. q^d hoc debitū p nullas rīmas
ignotas intrat: sed p istas duas cās po
sitiuas. illa aut carentia nō hz cām nisi
negatiue. s. nō dantez iusticiā originālē
Lul^o si querat vltērius cā nō est nisi de
meritoria: q^d s. adam demeruit ne iusti
cia origināl daret negatiua nō dāns de
us est demeritoria. quare nō dat adam
percans. Et si obijciat q^d qñ effectus
actu efficit necesse ē ponere tūc causas
eius in actu. si aut adam esset annihila
tus vel si mō de facto in voluntate ade
nullū esset peccatū vl demeritū: quō in
isto instati p^rahit iste puulus peccatuz
ab adam? Rñdeo: sicut demeritū cum
trāsit in se manet tñ in scia 7 acceptatio
ne diuina: q^d ita pmiat p eo ac si esset p
fens. ita cū demerituz transīt qñtum ad

actuz: manet tñ in scia diuina: q^d ita pu
nit p eo ac si iā esset pñs. ita q^d hui^o nega
tionis nō hīc iusticiā originālē crūt vie
p quas intrat deum nō dare: 7 demeri
tum ade in scia dei ppter quod nō dat.

Ad aliud de. iij. ethic. dico q^d nullus ē
defectus ptractus ab origine increpabi
lis nisi iste: 7 iō hz omīs defectus aliq^z sint
pene nō increpabiles: nō ita iste. Ad vl
timum dicit q^d adam nō corumpit na
turam hāc numero: sicut nec personaz
hāc numero: sed corūpit se pccō perso
nali: 7 in hoc demeritorie totā postero
ritatem suā. Ad argumēta scōe qōnis.
Ad p^rmū de adam p^r q^d habuit carenti
am hui^o iusticie actu p^rprio 7 iusticie de
bite q^d in se accepte. talis carētia nō est
peccatū originālē. Sed illa que hī actu
alieno 7 iusticie debite ex acceptatiōe al
terius. Et ad aliud de angelo p^r q^d vel
nō est capax iusticie originālīs: vel si sic
est habet eā. si enim nō respicit p se nisi
voluntatē 7 nō appetituz sensitiuū: cū
respiciat finem sub rōe puenientis 7 de
lectabilis: nō est incōueniens ponere ali
quod tale donū in angelo. Ad tertiū
dico q^d in baptismo soluit debitū hñdi
illud donū in se 7 cōmutatur in debitū
hñdi donū equiualeus. s. grām. 7 istud
debitū 2^m semp extūc manet: nec p^rmūz
redit: 7 qui caret 2° dono debito graui^o
peccat q^d qui caret p^rmo. nec tñ est pccōz
pccō originālī: q^d nō redit debitū habē
di illam iusticiā. Ad q^rtū patz ex solu
tione scōe qōnis. Ad quintū pcedo q^d
nō est nisi in volūtate. Et cū dicis volū
tatē esse immaterialē 7 iō nō posse pati
immediate a carne. Dico q^d ista iusticia
nō est ibi qñ in sbo alterato a carne alte
rante: sed ē ibi q^d iusticia nō inest que tñ
debita est: q^d ista est voluntas filij ade.

Ad argumēta in oppositū cōtra cōcu
piscētia. patz: q^d nō concludūt opposi
tum sūm intētiōem qōnis. Ad ar^o ter
tie questionis. Ad p^rimū dico q^d nō est
a carne in animā agente. Et p^r idem ad

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Aug. super Gen. tm est enīz a carne illa
relatio in pducto qz est filius naturalis
ade: z hanc psequitur debitu ex lege di
uina: z carētia est ibi ex negatiōe cause.
Luz arguit recitando illud ar^m qz pena
non est cā culpe: verū est pncipalis cā. si
tm ponat aliqua infectio in carne qd nō
est necariū fm istā vīā ipa pōt eē instru
mentalis cā culpe: aut si nulla sit ibi infe
ctio adhuc caro pōt esse cā instrumēta
lis inquantū in ipso semine est vis acti
pducendi filiū ade qui p hoc ē debitor.
Ad aliud de primo parente rñdeo: q
cunqz accepisset iusticiā originalem i se
formalit vel volūtatē psequente fuisset
debitor. p se z p tota sua posteriozitate
p quo accepisset vtuāliter, z ita si Adā
nō peccasset sed cayn: tm filij cayn cōtra
xissent originale nō ab adā sed a cayn.
nunc aut nullus accepit formaliter nisi
adam. z iō omēs aliq habuerūt eandem
ratōem debiti hñdi iusticiam: z eandē
ratōem carētie ipius: qz p actū alterius
z iō modo a nullo parente primo con
trahit: ita vt per ipm posset intendi: si
cut nec p ipm posset p se causari. Ad
ar^m in oppositū patet: qz auctes q dicūt
q anima inficit a carne sunt intelligēde
mō pdicto: inquantū. s. anima est forma
carnis ex quozuz vnione resultat filius
ade qui ē debitor hñdi iusticiāz qua ca
ret. Sed h facit dubium auctas aug.
de fide ad Pe. quam adducit mag^r di.
hac que sonat q istā maculā non trans
fundit ppagatio sed libido. q vī q non
ex hoc solo q iste ē filius nālis ade: ē sic
tali pccō obnoxius. sed ex hoc q est fili
us ade libidinosē ppagatus iste contra
hit pccm originale. Rñdeo: si fuisset p
pagatus in statu innocētie: nō fuisset pec
catum originale ptractum: z tūc fuisset
omīno sine libidine: qz propagātes ha
buissent iusticiā originalem. nunc autē
quecūqz ppagatio cōis libidinosa est.
ex illa igit qz maculosa est maculat pro
lem: non aut quia ppagatio: qz ppaga

tio nō est mediū inter parentē z filium
p quod filius maculet fm illam absoluta
tam rōnem ppagationis que fuisset in
statu innocētie: sed ex carētia iusticie ori
ginalis in ppagantibus: quā carētiāz
psequitur libido: ita q illa auctas debz
exponi vt libido accipiat p carētia iu
sticie originalis in ppagantib⁹ que ē cā
libidinis in actu ppagandi. Ad argu
mentū. q. 4. patet q iusticia originalis
restituit in dono equiuāleri: immo etiā
peminenti. Sed h dubitat. cum. n. iu
sticie original^{is} nō sit formaliter grā. igit
nec eius oppositū. s. puatio for: malit est
puatio grē. q ista puatio iusticie origi
nalis pōt stare cum grā. z ita lz grā def:
manet tm peccatū originale: nūl dicat q
pccō soluitur debitū hñdi iusticiā origi
nalem. z hoc incidit cū alia respōsione.
Rñdeo. in statu innocētie erāt dona or
dinata: ita q iusti⁹ originalis potuit eē
sine grā: nō ecōuerso. z tūc puatio prio
ris includebat vtuāliter puationem po
sterioris cuiusqz. igitur tūc restituta fu
isset grā sine iusticia originali: si hoc fa
ctum fuisset nō habuisset ipse pfectū sta
tum innocētie: sed p statu isto nō hēnt
talem ordinē. sed grā pōt inesse sine tali
iusticia: z ipa simplicit^{er} est donū excellē
tius q talis iusticia. ipa igitur grā inepi
stems simplicit^{er} restituit hōinem in statu
isto ad pfectionē supernālem sibi possi
bilem: sed hoc sine iusticia licz q absolu
te nō ptradican. vñ nō repugnāt caren
tia iusticie originalis absolute loquēdo
z grā p statu isto: repngnant tm inq^uuz
illa carētia ē culpa auertens a fine vlti
mo: quia cōuersio opposita illi p statu
isto nata est inesse filio ade p grām sine
isto dono.

Ircā distincti

onem. xxiiij. quero vtruz
pccō originali debeat sola
carētia visionis oluine p
pena. q nō. Aug. enche. xxiiij. firmūss

me tene z nū
sacro baptis
eterni ignis
terea puul
nō gloriosa
cia pnt. q ab
buntur ne ig
tem vident p
familis z lino
mes erit in en
hie pculper
poterūt igit
lectabilia p
tractionem po
na interioru
cognoscēt nā
scere se ordin
quibet hñe
petat illā fm
titudine carē
tristari z ita p
stems in puri
q exis ne ordi
maliciā quā
iste nō hz: ali
z ita nō solu
aliqd aliud
z aug. enche.
Hec vi
inali nullaz
rioris: puta ig
inordinatā h
dent acerbita
pena. nullam
orem vt tristi
tu suo: z tristi
nobis inuitis
sustinerent sta
z ita murmur
nam: z ita hie
volūtatē qd
tia diuina ē v
rit lignū ibi er
isti nullā inoz
runt in isto sta

me tene et nullatenus dubites: qui sine sacro baptismatis de hoc seculo transeunt eterni ignis supplicio puniendos. Preterea puuli habebunt corpora passibilia quia non gloriosa. igitur poterunt pati ab actu eis p[er]te. et ab igne. aut si dicitur quod p[er]serva buntur ne ignis possit in ipsos agere: saltem videntur posse pati pena interiori. scilicet famis et sitis: et ita pena sensus. Si forte mes erit in eis non extinctus. et poterunt habere concupiscentias inordinatas secundum eum. poterunt igitur sibi inordinate appetere delectabilia propter quorum ablatiōem et subtractionem poterunt tristari: et ita pati penam interiori. Si habebunt usum rationis et cognoscant naturam suam. et poterunt cognoscere se ordinatos ad vitam eternam: et cum quilibet hominum inordinatum appetitum appetat illam secundum augustinum. xiij. trinitatis. c. v. et ex certitudine caritatis illius desiderati poterit tristari et ita pati penam interiori. Si existens in puris naturalibus habet istud damnum ex eis deordinatis propter culpam cum habeat maliciam quam iste non habet: habet penam quam iste non habet: alioquin culpa esset impunita et ita non solum damnum erit pena istis sed aliquid aliud. Oppositum vult magis in littera et augustinus encheiridionis. quod micissima pena etc.

Hec videtur magis esse sententia: quod damnati pro solo peccato originali nullam habebunt penam sensus exterioris: puta ignis: quia nullam delectationem inordinatam habuerunt cui delectationi respondet acerbitas ignis affligentis ut propter penam nullam etiam habebunt penas interiorum ut tristitiam: quia si tristarent de statu suo: et tristitia secundum augustinum sit de his que nobis inuitis accidunt. et ipsi involuntarie sustinerent statum suum et vellent oppositum et ita murmurarent contra dispositionem divinam: et ita habent inordinatam dispositionem voluntatis quod videtur absurdum. nam sententia divina est dispositio quod ubique ceciderit lignum ibi erit in ecclesiastico. igitur cum isti nullam inordinatam voluntatem habuerint in isto statu: sequitur quod nullam tristitia

am interiori habebunt. Si tristarent pro caritate beatitudinis et visionis divine cum desperent de ea quia non habebunt spem. igitur habent penam gravissimam inter penas omnium damnatorum. scilicet tristitia et de desperatione. unde etiam quod si maior erit pena tristitia homini ut distinguitur de doloribus quod alia pena alia sensus. quia sic voluntas est magis appetitiva hominis inquantum habet quod appetitus sensitivus: ita quicquid agit vel patitur secundum voluntatem simpliciter: magis agit et patitur inquantum habet quod secundum aliquem actum appetitum: et ita simpliciter magis patitur si tristat quod si doleat. et ita non videtur quod sit ponenda in eis alia tristitia. Et si queratur de eis quantum ad cognitionem sine assertione poterit prececi quod cum non habeant intellectum impeditum corpore corruptibili in tantum quantum non intellectus impeditur in isto corpore nec etiam erit impeditum pro tormentis sic habebunt damnati: poterunt habere cognitionem naturalem rerum: et hoc de novo acquisitam: quia hoc non repugnat immobilitati statum eorum: cum hoc etiam non repugnat immobilitati status beatorum quod de novo intelligant aliam factam contingentiam. igitur a se non repugnat firmitati statum eorum quod est in videndo verbum quod de novo intelligat aliquid verum necessarium quod prius non intellexerunt: et ex uno vero necessario intelligere aliud verum necessarium. et ita possunt addiscere aliam vera necessaria de necessariis in genere proprio. ita igitur et isti cum non habeant ita perfectam cognitionem ut nullam possunt recipere: nec sit verisimile ponere in eis impedimentum propter quod ista non possunt acquirere unde probabile prececi quod omnium naturaliter cognoscibilium possunt naturaliter cognitiones habere excellentius quam aliqui philosophi habuerunt pro statu isto: et ita aliqualem beatitudinem naturalem de deo cognito in vili poterunt attingere. Sed si queratur de cognitione beatitudinis in particulari: utrum illam habeant vel de ea tristant. Respondeo sicut dicitur in primo. quod prima ista cognitio non est possibilis homini nisi supernaturaliter

1° et 2° sup. Sen.
Henricus S. r. h.

Di

XXXIII

deus. v. ligitur nō dabit illis illa cogni-
tio supnaturalis in pīculari: qz eēt eis
ad tristitiam quā nō demeruerūt habe-
re sicut demeruit paganus ppter quod
demeritū sibi cedit cognitio beatitudinis
in pīculari ad penam grauissimā vt. s.
tristetur desperās se posse ad istā pueni-
re: vel si istā cognitiōem in pīculari ha-
buerint nō tristabunt: qz erūt pīenti de
statu suo scientes deus de se ita disposu-
isse nec suo actu hoc aliqñ demeruisse.

Ad primū ar^m rñdet Bon. dicens q
aug. excessiue loquit de illis penis sicut
frequē facit sancti: qz aliqui dixerūt
eos nullā habere culpā et ita nullam pe-
nam: qz sī pīm sicut in morib⁹ vīa de
ueniēdi ad mediū est aliquāliter pcedere
vīa mediū versus extremū. ij. ethi.
ita frequē sancti extingūdo cōtra se
hereses pullulantes excessiue locuti sūt
volentes declinare ad aliud extremū et
ita multū ponderandū est contra q̄s he-
reticos sancti sunt locuti: sicut Aug⁹. cō-
tra Arriū videt quasi declinare ad Sa-
beliū et ecōuerso. sicut videt ptra pela-
gium declinare ad Arriū et ecōuerso.

Alii posset dici qz cū ignis supplicio
in sensu diuisiōis. i. in illo supplicio qd
est in eterno igne sunt cremādi. Ad 2^m
dicendū qz sicut damnatorū corpa pati-
entur ab eterno igne sed nō dissoluētur
ita isti carebunt perpetua vīsiōe dei su-
pernaturali sine omī tali passiōe exte-
riori. nullā etiā passiōē interiorē patie-
tur p quā possint psumi: ita qz ex dispo-
sitiōe diuina corpa illa erūt impassibi-
lia l3 nō ex vīte impassibilitatis: ita qz
nec ab extra nec ab intra patient. Ad
aliud de fomite dico qz sicut fomes iste
nullūz motūz inordinatū suscitauit eis
in vīa ista: ita nec ibi aliqñ suscitabit.

Ad aliud dico qz desiderū naturale
nō causat tristitiā nisi sit electiū. sed
hoc nō videt ponere p se istū magis pu-
nitum qz illum: qz sicut nō est p se pī-
um intellectui cognoscere creaturā sed de

um: ita nō videt p se pena damni intel-
lectui nō cognoscere creaturā. sed per se
pena est vīsiōe dei pīari: et quo ad h^o
sunt isti equales. et iō dici pōt sicut oēm
est oī. xix. huius scōi qz alter punitur:
alter nō. aliter. n. debitor ē iusticie quāz
accepit iste et mō nō habet et alii ille cui
nō datur: nō ppter aliquā culpam suā
et reatū: sicut si duos pmo ex equo acce-
ptarem gratuite ad aliquē honorem ul
ad aliquod donū accipiendū postea al-
ter offenderet p quod demeret illūz ho-
norem et alter nō: tñ nō offenderet non
datur nō ppter aliquod demeritū: sed
qz nō placeret mihi istū honore sibi da-
re. isti vō essent inequales: qz alter pūat
qz reus et alter nō: tñ d factio nunqz erit
aliquis in puris nālibus: qz deus nām
rōnalem quam fecit semp pducit ad fī-
nem: si nō fuerit ex pte illius impedimē-
tum vel defectus.

Intra districti

onem. 34. in qua magister
agit de pccō actuali quero
de causa pccōi vtrū. i. pccōi

fit a bono sicut a cā. qz nō: qz mat. vj.
dē qz nō pōt arbor bona fructus malos
facere. Et glo. ibi: Nihil dubiū quin cā
boni sit bona et mali mala. Preterea:
oē agēs assimilāt sibi effectū. j. de gnātī-
one. in saltē remotissimis remotissima
assimilatio est: puta in cōmissiuis. qz ad
minus in pfectionib⁹ cōmissiuis assimi-
latur effectus cause. qz in bonitate et p
pns a bono vt a cā nō pōt esse peccatū:
sed a malo. Preterea: quicqd est a bo-
no vt ab efficiente est ad bonū vt ad fi-
nem. peccatū nō est ad bonū vt ad finē:
quia deordinat a fine. ergo rē. pbo ma-
iorie: phus. v. metaph. et ij. phisī. Effici-
ens et finis sibi inuicē sunt cause. Pre-
terea: malū in natura nō ē in effectu ab
efficiente sicut a causa. nunqz. n. pducit
effect⁹ monstruosus vel malus malicia
nature nisi a causa imperfecta. qz ita hic.

Preterea:
babo. qz ab
pīcia pba
di. 2. pīmi
taphi. de h
omnia alia
illo pīmo
nec malū q
aliquo bono
idē nō est a
ordinate. p
aut est aliq
ppositiū et
malo est ac
sed est in cō
pmanentiū
pīus dī. 2.
intensiue in
est magis in
nuptijs et c.

Aug. 25. c.
peccatū est
contra legē
carum. qz rē
ne peccati f
guis peccatū
functione a
uersione ad
igit ipsa cō
est puerio
rea quero c
illius in qu
pit subiectū
qz aut pīup
rumpit illū
sī beatū et
bonū corū
illi in quo e
Aug. sup ill
est nihil. d. p
conce. vīg.
hoc pbat. c.

Preterea aliqd est primū malū ut p
babo. q ab ipso ē omne aliud malū. ista
pntia pbat de bona dicto in alijs. ut p3
di. 2. primi libri. 7 probat a pso. 2°. me-
taphi. de hoc qd est maximū tale a quo
omnia alia sunt talia. 7 ulterius sicut ab
illo primo malo non est aliqd bonū. q
nec malū quod est a primo malo est ab
aliquo bono. ista psequētia pbat. quia
idē nō est a diuersis causis que sunt in-
ordinate. pbatio pme ppositiois. quia
aut est aliqd sūmū malū 7 ita habebit
ppositū 7 h est pū aut nō. 7 ita omni
malo est accipe aliqd peius in infinitū.
sed est incōueniēs pcedere in infinitū in
pmanētibz. 2°. metaphi. 7 delarātū ē
prius di. 2. primi. q pōtēse vnū malum
intēsiue infinitū qd est ppo^m. Cōtra
est magī in lra ubi adducit Augu. 2. de
nuptijs 7 cōcupiscentia.

Ira distictio

nem. 35. quero utrū peccatū
sit p se corruptio boni. q nō.

Augu. 25. cōtra faustuz. 7 habet in lra
peccatū est dictū ul factū uel concupitū
contra legē dei. quodlibet istorū est pec-
catum. q 7c. Item illud est p se de ratō
ne peccati fm cuius distinctionē distin-
guis peccatū. sed ipsa distinguunt ex dī-
stinctione alicuius positiui. puta ex cō-
uersione ad tale bonum creatū uel tale.
igit ipsa cōuersio ad bonū creatū in cōl
est puerio ad ipm pētm in cōl. Prete-
rea quero cuius boni sit corruptio. non
illius in quo est. quia accidēs nō corū-
pit subiectū. qz nālīter psupponit ipsuz.
qd aut psupponit aliqd nālīter nō cor-
rumpit illud nec etiā alteri boni. quia
fm beatū Aug. 12. de ciui. c. 6. malū illō
bonū corūpit cui nocet. 7 nō nocet nisi
illi in quo est. igit 7c. Opposituz uult
Aug. sup illud Jo. pmo. Sine ipso scām
est nihil. o. peccatū nihil est. Et Anse. d
conce. virgi. 7 casu diaboli ex intentōne
hoc pbat. c. 16. vide eū ibi diligenter.

Ira distictio

nem. 36. querit utrū pētm sit
pena peccati. q non. August.

pmo. retrac. c. 25. omnis penea iusta est
omne iustū a deo est. q omis pena a deo
est. nulla aut culpa a deo est. q nulla cul-
pa est pena peccati. Itē omne peccatū
est voluntariū fm Aug. de vera religio-
ne. pena est inuolūtaria fm Anse. de cō-
cep. virgi. c. 4°. q. Pretea pena nō ex-
dit culpā. quia deus punit semp cōtra cō-
dignū. sed qnqz sequēs peccatū mal' est
pcedente. Simili' etiā cū sit status i pec-
catis ultimū nō punit per aliqd peccatū
q nō ita punit sicut aliqd pcedens. 7 tñ
ultimū pōt esse maius pcedente. igit ali-
qua pena minori punit. qd est incōueni-
ens. Cōtra est magī lra. 7 adducit au-
ctoritates: ut ibi apparet.

Ira distictio

nem. 37. querit primo utrū
peccatū possit esse a deo. 2°.

utrū volūtas sit causa totalis suū actus.

Circa primū arguit q sic. cuiuscūqz
cā inferior pōt esse cā: 7 cā supior eiusdē
erit cā. quicqd est etiā cā: cāe est cā cāni.
volūtas creata que est cā inferior respe-
ctu dei. quia deus est eius cā est cā pēti.
q 7 deus. Si dicat q non est cā peccati
inquantū est a deo sed inquantū est ex
nihilō. Contra. deus magis coegit cāe
actiue create supiori q inferiori nulla ē
cā supior voluntate. sed deus ita coagit
nature q nihil est nāle cui deus nō coa-
git in natura. igit ita coagit voluntati q
nihil est volitū cui deus nō coagat i vo-
lendo. Preterea ad principale. act' sū-
stratus peccato in volūate a deo est. igit
deus est cā peccati. pbatio aīctis. tūz qz
est aliqd ens 7 nō a se. q ab alio. 7 ita a
deo. tū qz dare elemosynā. pdicat xpm
facere miracula. generare filiū sunt opa
eiusdē rōnis inesse nature siue fiat bene
moraliter siue male. q habet cām eiusdē

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

rationis quantum ad eam nature eorum. deus autem est causa istorum actuum quando sunt boni moraliter. et quoniam sunt mali moraliter. probatur etiam illud auctoritate per illud. Iusto. numquid glorietur securis. loquitur de senacherib. ubi glo. sicut infra per se nihil potest. ita senacherib nihil per se potuit contra iudeos erat igitur instrumentum dei in isto actu. et tamen mortaliter peccavit. sicut patet in c. 14. istum igitur actum substratum peccato mortali creavit deus. probatio consequens. quia voluntas creata non ab alio est causa peccati. nisi quia causat actum subtractum deformitati quia secundum Dionysium de divinis nominibus. c. 4. nullus ad malum aspiciens omnino operatur. Preterea 3°. ad principale. deus potest subtrahere manutentionem suam a gratia. et tunc non inest. imo quicunque gratia non inest annihilatur. annihilare consuevit solum deo. et per actionem dei potest anima esse non grata deo. et eodem modo potest esse causa peccati. quia non videtur magis esse ratio mali in peccato quam in privatione gratie. Preterea deus est causa pene. et peccati. probatur per hoc. quia pena ita est per se malum sicut culpa imo magis per se malum ut videtur. quia pena opponitur bono nature. culpa opponitur bono moris. bonum nature est per se bonum quam bonum moris. auctoritate patet per Augustinum primo retractationum. c. 1. omnis pena iusta est. In oppositum est Augustinus super illud Iohannis. Sine ipso factum est nihil. per verbum non est factum peccatum. Preterea quod non possit esse causa actus subtracti peccato. probatur. quia tunc faceret contra suam prohibitionem prohibuit enim Adam comedere. nec aliquid delectatio in actu est peccatum. nisi quia prohibetur. et si fecisset illum actum positum fecisset immediate contra suam prohibitionem. quod videtur esse dupliciter. Preterea quod deus facit. propter se facit. omnia enim propter seipsum operatur est altissimus. et ex charitate perfectissimus. quia ipse est facit. et eius actus est ordinatissimus. tamen ex fine quam ex principio operatur. si ergo ille est actus inordinatus a voluntate creata peccatum idem actus videtur ordinatus et inordinatus. quod videtur impossibile. Iste liberum arbitrium non erat quoniam in

agendo concordat sue regule. regula eius in agendo est voluntas divina. et si deus vult quod liberum arbitrium peccans vult tunc illud liberum arbitrium quoniam peccat non peccat.

Iste questiones licet secundum magnum principem ad diversas distinctiones tamen sunt conexiones earum propter quas conexiones potest hoc modo simul queri. Et inter istas primo solvenda est secunda. quia eius solutio habet locum in alijs. et licet ibi possit perfigi quod dicatur per nomen peccati non probando. quia ante omnem quoniam de alijs ordinem talis. quia agens inferi tamen in agendo conformare se agenti superiori. quia si in potestate eius sit se conformare illi et non per se conformari illi est peccatum. ideo loquendo de peccato sive contra legem divinam sive contra legem humanam aliquid dicitur per peccatum. quia peccans potest concordari legi superiori agentis et discordare. iste igitur actus qui est in potestate discordantis et per hoc voluntarius non est formaliter peccatum. quia si ille est contra regulam superiori non est peccatum. et in illo actu precisa ratio peccati est privatio illius concordie.

Ex hoc ulterius potest inferri cur boni peccatum est formaliter privatio. ponitur quod illius boni in quo est. quia illi nocet. sicut arguitur est per Augustinum. 2. de civitate. c. 7. Alio. n. modo ponitur quod boni supernaturalis. scilicet gratie peccatum est privatio. 3°. modo ponitur quod est privatio habitus acquisitorum quibus repugnat actus virtualiter mali. sicut habitus generatus ex actibus formaliter malis repugnat formaliter habitibus virtuosis. Contra primum istorum modorum. primo quia cum illud bonum in quo est peccatum sit finitum per ablationem alicuius finiti boni ab eo aliquoties factam totaliter posset consumi. Et si dicatur quod ista ablatio fiat secundum partes eiusdem proportionis. et sit pressus in infinitum. Contra secundum malum potest esse equale. primo in malitia vel maius eo. ergo corrumpit

partem eius
igitur sic per
vel malum
taliter cor
etualis a
simpliciter
creature.
destruere.
aliquid de
esse eiusd
tum ad in
probabile non
Preterea
liter non de
effectus. per
mitate et c
tudini in a
non necessa
tas est cau
saria. tunc
suis sed cor
sat actum
ctum. prob
sa conting
esse et non
istius pecc
sam destru
li. ideo enim
aliquid rep
formam sub
rio consumi
peccate corru
comitantis
sic continen
tunc peccat
sunt privati
ne non hab
ab habitibus
probant quod
tio seu cor
primus. quia
colligit total
scilicet per pecc
ruperet. quia
et gratia non in
quia gratia est

partem eiusdē quantitatis vel maiorem.
igit sic pcedendo in peccatis equalibus
vel maiorib⁹. sequit q natura tandē to-
taliter consumet. 2. quia natura intelle-
ctualis a solo deo est creabilis. 7 ex hoc
simpliciter est incorruptibilis respectu
creature. ita q nulla creatura potest eaz
destruere. ergo peccatū p actū suū nō pōt
aliquid de natura sua destruere cū illud
esset eiusdē rōnis cum tota natura quā-
tum ad incorruptibilitatē. quia incorru-
ptibile non cōponit ex corruptibilibus.

Præterea q repugnat effectui forma-
liter nō destruit causā nō necessariā isti
liter. peccatū dicit formaliter defor-
mitatē 7 obliquitatez repugnantē recti-
tudinē in actu. igit non destruit causam
nō necessariā istius rectitudinis. volun-
tas est causa hui⁹ rectitudinis non neces-
saria. tuz quia nō necessario causat actū
suū sed cōtingēt. tum etiā quia si cau-
sat actum nō necessario causat eum re-
ctum. probatio maioris istius. quia cau-
sa contingens respectu alicuius potest
esse 7 non causare. ergo propter nō esse
istius peccati causati non oportet cau-
sam destrui. patet per oppositū in simi-
li. Ideo enim precise alterans inducens
aliquid repugnās qualitati corrumpit
formā substantialē. quia ipsam necessa-
rio cōcomitat qualitas talis. igit qd est
pccise corruptiū alicuius ptingenter cō-
comitantis nō potest corrumpere illud qd
sic cōtingenter cōcomitat. Præterea
tunc peccata non differrent specie. quia
sunt puatōnes vni⁹ boni. quia puatio
nes nō habēt distinctionē specificā. nisi
ab habitib⁹. Eadē argumenta aliqua
pbant q peccatū nō est formaliter pu-
atio seu corruptio grē. licet hoc nō pbat
primū. quia p primū pccm mortale grā
tollit totaliter. Tñ aliud est h speciale
.s. q fin pccm nō erit pccm. qz nīhil cor-
rūperet. qz peccatū natū ē p se corrūpe.
7 grā nō inest q corrūpat. 2. cōcludit h
quia grā est a solo deo p creationē 7 ab

eo solo cōservat 7 qñ destruit annihilat
quia cū pductio ē creatio: eius destru-
ctio est annihilatio. 3. etiā rō h pcludit
qz grā est cā ptingens respectu rectitudi-
nis in actu. 4. similiter. qz pccā mortalia
eēt eiusdē rōnis. in formali rōne pu-
ationis. Eadē etiā argumēta cōcludūt cō-
tra iustitiā siue virtutē acq̄sita. qz licz
illud nō scmp remaneat incorruptibile
sicut nā nec p vnicū pccm mortale cor-
rūpit sicut grā. nō tñ ē pccm mortale p-
uatio ei⁹. qz p stare tā isto peccate mor-
talit⁹ q i illo nō peccat. puta si iste hūit
iustitiā. 9. graduū 7 alter. io. graduū. 7
iste hūis iustitiā. io. graduū peccat mor-
taliter. ponam⁹ q corrūpit i eo gradus
io. q adhuc hz iustitiā equalē illi q non
peccauit mortaliter. igit si alter peccat
set mortali⁹ sili pccō. illud pccm i eo nō
repugnasset sue iustitie. ix. graduū. 7 ita
nō corrūpisset eā. 3. ar. cōcludit h. qz
quicunq talis habitus ē tñ cā ptingēs
respectu actus peccati. Lōcedo igit iux-
ta solutionē qōnis pmissam q pccm est
corruptio rectitudinis i actu 2. nō aut
nālis nec cuiuscūq habitus. sed nō intel-
ligo de corruptōe q est mutatio. pōt enī
pccm manere pter talē mutationē iusti-
tie ab eē in nō esse. s. intelligo corruptō-
nem formalē. sicut puatio dicit forma-
lit⁹ corruptio sui habit⁹. hoc. n. mō pec-
cati est formaliter corruptio rectitudinis
in actu 2. q opponit illi rectitudinē ut p-
uatio hitui. nō quidē rectitudinē q uest
quia tūc duo opposita simul incēt. nec
que pūis inest illi actui. qz actus nō ma-
ner ut possit alterari ab opposito in op-
positū. sed que deberet iesse. volūtas. n.
libera debet⁹ est ut omnē actū suū elī-
clat pformiter regule superiorē. s. fin di-
uinū pceptū. 7 ideo qñ agit discordit
ab illa regula caret iustitia actuali debi-
ta. hec est iustitia q deberet inēē actui 7
nō inest. 7 h carētia inquantū est actus
volūtatē deficientis sicut dicit in alia
solutione est formaliter peccatū actuale.

1° 3° 2° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Di. XXXVII

Istud patet p̄ auct̄es. primo p̄ Aug.
li. de. 2. ciabus. peccatū est volūtas pue
ntendi uel retinēdi q̄ iustitia vetat ⁊ a q̄
liberū est abstinere. hoc est dictū breuiter
peccatū est velle veritū. ita q̄ ipsa volū
tas est ibi malis. ⁊ pro tanto totū impu
tat volūtatē. quia totū est in p̄tate eius.
veritū aut̄ uel phibitū est ibi formale.
q̄ significat discordiā a regula sup̄iorū.
Sīmilit̄ Ambrosi. in li. de paradiso ⁊
ponit in l̄a celestiuū transgressio manda
torū ⁊c. Huc etiā p̄sonat q̄ dicit Aug.
de ciui. 12. c. 8. In eo inquit sit mala vo
luntas q̄ si noller nō fieret. ⁊ ideo volū
tarios d̄fectus iusta p̄sequit̄ pena. deficit
enim nō ad mala sed male. i. nō ad ma
las naturas. sed quia ideo cōtra ordinē
nāru ab eo q̄ sūme est ad illud q̄ mī
nus est ⁊c. quere eū ibi. quasi diceret iste
actus p̄positiū volēdi creaturā nō est
formaliter peccatū sed carētia debiti or
dinis in actu illo q̄ illud debet amari p̄
pter sūmū bonū a q̄ ordine deficit volū
tas quiescens in bono creato. ⁊ iste dese
ctus est formaliter peccatū. Lū istis au
toritatibus p̄sonat rō. quia omē pecca
tus est iniustitia formalit̄ ⁊ tale peccatū
talīs iniustitia. ⁊ p̄sequēs puatio talis
iustitie. q̄ peccatū actuale est formalit̄ in
iustitia actuali. q̄ ⁊ puatio iustitie actuali
s. iustitie que deberet esse in actu. Ex
ista solutiōe p̄ solutio ad illā. q. de pecca
to. primo utrū maḡ p̄ se sit de rōne pec
cati auersio q̄ p̄uersio. 2°. quōd possent
peccata mortalia distinguī specie si for
malis rō est in auersione. 3°. quō vnus
pōt esse alio grauius si sint auersiones
ab eodem bono. nō enī videt̄ puatio. pu
ta recipe magis ⁊ minus fm̄ Anse d̄ cō
cep. virgi. ca. 24°. Ad primū dico q̄
auersio a fine ultimo pōt intelligi dupli
citer. formaliter uel virtualiter. formalit̄
ter cōtrarie uel negative. sic q̄ volūtas
nolit illuz finē ⁊ tale nolle est odire. uel
nō velit cū deberet velle: ⁊ tale nō velle
omittere illud p̄ceptū. di. do. de. tuū.

virtualiter sic q̄ qñ aliqd̄ est necessariū
ad cōsequendū finem ultimū. volūtas
auersa ab illo in hoc virtualiter a fine
auertit̄. sicut intellectus negās p̄clusionē
virtualiter auertit̄ a p̄ncipio. p̄ma auer
sio fm̄ se ē eiūsdē rōnis nec includit for
maliter in quolibet p̄cto. est enī odium
dei sp̄ale peccatū ⁊ omīssio istius p̄cepti
di. do. ⁊c. est aliud sp̄ale p̄ctū. 2°. auer
sio est cōis omni p̄cto mortali. q̄ i omī
tali peccato mortali volūtas inordinate
se habet respectu alicui⁹ necessariū ad fi
nē. vnde aut̄ est illud necessariū. dico q̄
a volūtare diuina p̄cipiēte illud obfua
ri si vis vitā ingredi. nō ab alio syllogis
mo p̄actico. h. n. nō oportet q̄rere mo
ralem doctrinā p̄horū. sed p̄cepta dei in
scriptura. h. mōi auersio a deo ē cēntial
rō peccati cuiuscūq̄ sicut. n. formal rō
rectitudinis est p̄p̄ia virtus i actu finis
circa ens ad finē. sic ⁊ carētia rectitudi
nis talis est carētia p̄p̄ie virtutis a fine
q̄ p̄p̄ia auersio formalis ab eo q̄ ē
necessariū ad finē. ⁊ hoc modo nihil ali
ud est auersio nisi inordinatio volūtas
circa aliqd̄ ordinatū ad finē ex p̄cepto
diuino circa q̄ deberet ordinari. Ex
hoc p̄ 2°. quia cū p̄uatiōes distinguat̄
specie ex distinctiōe habitūz specificā. ⁊
numero ex distinctiōe habitūz numerā
li. peccata que sūt p̄uatiōes quedā. s. recti
tudinū que deberent inesse actib⁹. distin
guunt̄ formalit̄ ex distinctiōe taliz re
ctitudinū. ut qñ debēt haberi diuerse re
ctitudines sp̄e sunt carētie diuerse specie
⁊ ita nō p̄ cōuersiones ad obiecta q̄ non
sūt mala nisi malit̄: nō distinguunt̄ ipsa
peccata. sed formal rō in eis distinguūt̄ i
comparatione ad rectitudinē aliā ⁊ aliāz
specie que deberet inesse. ita etiāz plura
peccata eiūsdē speciei inesse que p̄uatiōes
plures rectitudines que deberent inesse
in diuersis actibus successiuis. Ad 3°
etiā patet. quia illud peccatū est grauius
ex genere q̄ opponit̄ rectitudinē melio
ri. illa aut̄ ē melior q̄ est finit̄ immediatior

cezeris parti
cipio ⁊ cōcē
tor qui ma
quo negat
pinquior. le
cati mortali
luntas malit̄
to magis co
saret. ⁊ tene
tionalem si
gis cauere se
tudinis q̄ al
te. ⁊ ita hoc
bui? exempl
ca vna conc
gis necessari
sionē. error
vorus oppo
Ex isto ei
cata possent
bil sequeret
in infinitū bo
p̄uatiōe que el
liter corūpti
boni q̄ infu
sinita aut̄ bo
sūt debiti a v
tur. ⁊ ideo al
⁊ cuiuscūq̄
ta talia bona
istā viā p̄ ali
ram corūpti
illud Luce. ⁊
peccatū vult
esse verum i
nature. sed in
ab actu secū
peccatū mort
nisi peccatū ei
ais possit ita
Ad primū
nullā partē su
soluat ⁊ per h
ad opatiōes
sui. Natura ei
pyli. de q̄. no

oeteris partibus. hoc patet p simile in pncipio & cōclusionē. ille enim error ē maior qui magis redundat in pncipij sine quo negat cōclusio verior & pncipio. p pinguior. loquēdo aut in eod gener peccati mortalis illud est grauius in q voluntas maiori libidine peccat. quia quāto magis conat tanto pfectiorē actū cūfaret. & tenet illi dare rectitudinē. ppor-tionalem si est capax rectitudinis ul magis cauere se ab illo si nō sit capax rectitudinis q ab alio actu minus repugnāte. & ita hoc cōmittendo magis peccat. huius exemplū est si intellectus errat circa vnā cōclusionē habeat obiectū magis necessariū q errās circa aliā cōclusionē. error iste peior est pro quāto actus verus oppositus deberet esse pfectior.

Ex isto etiā facilius apparet q si peccata possent in infinitum continuari: nihil sequeretur incōueniens. quia quodlibz in infinitū bonū corrumpere nō corruptione que est transmutatio. sed formaliter corruptione que est puatio. & h nō bonū qd insuit sed qd deberet inesse. In-finita aut bona hoc ē infiniti actus recti sūt debiti a voluntate si in infinitū pseruetur. & ideo absq diminutione voluntatis & cōfusiōe actus primi in ea pnt infinita talia bona puari. Et si obijciat cōtra istā viā. p alijs duabus que ponūt naturam corrupti uel grām. q nā. pbat per illud Luce. x. plagis impositis &c. Glo. peccatū vulnerat in naturalib. qd non esset verum si nihil auferret a pfectione nature. sed tñ phiberet tales pfectiones ab actu secūdo. q grā. probat. quia pert peccatū mortale destruit grā. qd nō ē. nisi peccatū esset formalit corruptū grē alio posset stare cū eo qd est absurdum.

Ad primū respōdeo q qui vulnerat nullā partē sui dimittit. licet cōtinuitas soluat & per hoc reddat minus habilis ad opationes suas. imo priuet bono usu sui. Natura enī integra manēs fm Dionysii. de di. no. vulnerat qñ sit inhabilis

ad usuz rectū. qd sit per crebrā carentiā rectitudinis actualis. Ad secundū dico q peccatū nō potest effectiue corrumpere grām sed tñ demeritorie. ita q prius voluntas auertit se naturalit q deus cesset naturaliter cōseruare grām. necesse est aut omnē priuationē esse alicuius positiui formaliter cū q impossibile est ipsam stare. non est igit peccatū siue formaliter priuatio gratie q nō ex incōpos-sibilitate destruit sed ut demeritū.

Ad argumenta

Ad p^{mū} dico q dictū factū cōcupituz accipit tanq materiale. sed dictū. & factū ut materiale remotū. sed cōcupituz dicit materiale primū. contra legē dei dicit formale in peccato. Ad secundū patz q distinguū modo priuationū sicut priuationes pos-sunt distinguī. Ad tertiu dico q est corruptio formaliter hoc est priuatio illius boni qd inesset actui nisi ipsa esset & priuatur per ipsam. Et ad Augu. dico q nocet illi in alio nō in se ab eo auferēdo aliquā pfectionē sibi cōuenientē. s. iustitiam actualē. Et si obijciat ista iustitia nō insuit. q non pōt corūpi. patet rñsio ex dictis. Sequit enim q nō corūpitur corruptione que est mutatio ab esse ad nō esse. sed corūpit formaliter p hoc q eius priuatio inest & nō ipsa. sicut peccatum originale corūpit iustitiā originalem quā priuat. nō tamē prius inexisten-tem. & ita illā formaliter corūpit. Ad aliā qōnem qua pmo querebat de causa peccati. dico q peccatū eo modo quopōt habere causam est a bono. qd pbat quia nullū est primū malū. alioqn illū in se careret sūma pfectione sibi conueniente. sed nullū nata est cōuenire sūma pfectio nisi sūmo bono in natura. igitur summū malū esset summū bonū in natura. & ita deus. quia nihil aliud a deo est summū bonū in natura. & ad hanc heresim sequunt multa alia incōuenientia non tñ contra fidē sed etiam contra

Et similes auctoritates inueniuntur apud philosophū. vnusquisq; talia eligit quæ sibi videntur. 3° ethi. ⁊ ideo virtuosus bona eligit. ⁊ que sibi sunt bona: simpli-
citer sunt bona. Contra primā viam ar-
guis sic. aut defectibilitas in volūtate est
causa peccati per se aut per accidens. si
per accidens. ergo frustra ponit. si per se
⁊ defectibilitas in volūtate est a deo ut a
per se efficiēte. ⁊ quicqd est per se in cau-
sato inquantū causatū est per se a causa
eius. igit peccatū esset per se a deo. pro-
batio assūpti. s. q̄ defectibilitas sit a deo
efficienter. quia licet defectibilitas conse-
quat naturā creatā. quia est ex nihilo.
nō tamē est effectiue ex nihilo. quia ter-
minus a quo nō dat effectus. pducto ad
quā proprietatē sui. igit defectibilitatez
h̄z talis natura ab ipso deo sicut ab ipso
efficiente. Si dicat q̄ voluntas defectibilis
ē causa p accidens peccati. p̄pinq̄ior
q̄ volūtas abolute. sicut scdm phm. 5.
metaphi. c. de cā. ozo est in causis p ac-
cidents. p̄pinq̄ior enim est policletus q̄
albū respectu statue. Contra hoc primo
quia volūtas creata videt esse conuertibiliter
causa respectu peccati. licet cōtin-
gens. defectibilitas autē que cōuenit al-
cui inquantū est ex nihilo nō est cōuertibilis.
ergo magis proprie causa respectu
peccati est volūtas talis q̄ volūtas defe-
ctibilis. Confirmat ratio. quia idē fuit
eadē ratione. ppria est propriū subiectū
p̄suationis ⁊ habitus. ⁊ etiā in causa li-
bera que pōt in opposita idē sū eadē rō-
ne. ppterā ē causa oppositorū. licet vñ
per se ⁊ alterius cōtingentē ⁊ p accidens
uel ambozū ptingenti. sed volūtas ut vo-
luntas est subiectū propriū ⁊ causa pro-
pria bone volitionis. ergo ⁊ male. Cō-
firmatitēr ratio. quī: si volūtas inqua-
tum defectibilis peccat ita q̄ defectibili-
tas sit per se ratio uel ppria ratio peccā-
ti uel per accidens ppria. sequit q̄ inqua-
tum defectibilis nō pōt bene velle. ⁊ ita
si peccat nō peccat. quia nullus peccat in

eo qđ oino
 non pōt po
 fa per accid
 fectum volu
 potentialis
 actuali qui
 tentialis nō
 respectu act
 nis. igitur e
 spectu sue c
 Respondet
 tialis. sed po
 sita nō sunt
 do in poten
 ad albedinē
 litas in volu
 nō passiva.
 sua nō com
 ut subiectū.
 libertas et c
 qđ libertas
 per accidens
 re voluntate
 peccati. sicut
 primam rōn
 et. Lōtra se
 tunc peccat
 suale nō est
 accidens et v
 ellet vult illu
 deformatas.
 tuiū ad quod
 nō magis se
 cer qđ diuini
 nō habet ca
 ē sic habet
 te nō habet
 de ci. c. 7. ne
 male volun
 sed deficient
 ctio. deficient
 ad id quō m
 bere malā
 rum defectū
 uelle inueni
 dere tenebri

eo qđ oīno vīcare non pōt. Preterea non pōt poni defectus actualis esse causa per accidens. quia tūc ante primū defectum voluntatis esset defectus. igit tūc potentialis. sed nō alterius rōnis ab illo actuali qui inerat. quia iste defectus potentialis nō est. p̄ima causa per accidēs respectu actualis defectus alterius ratio nō. igitur erit defectus ut potentialis respectu sue cause potēialis per accidens. Respondet qđ nō est idē defectus potentialis. sed potentialitas ad deficientiū. et ista nō sunt eadē. sicut nec est idem albedo in potentia et potēialitas in superficie ad albedinē. Contra. aut ista potentia litas in voluntate est actiua aut passiua nō passiua. quia volūtas inquantū passiva nō comparat ad malū ut causa. sed ut subiectū. si actiua cum illa nō sit nisi libertas et cōcreata. igit redit propositū qđ libertas talis propria volūtatē erit cā per accidens peccati. Sed tūc valet dicere voluntatē istā esse causam per accidēs peccati. sicut dicere libertatē eius eē p̄ximam rōnem cause per accidens peccati. Cōtra secundā viam arguit sic. quia tūc peccatū videret esse casuale. sed casuale nō est peccatū. Preterea si tūc p accidēs est volūtas causa peccati. quia p esse vult illud positivū ad qđ sequit ista deformitas. et deus per se vult illud positivū ad quod sequit ista deformitas. igit nō magis sequit qđ voluntas creata peccet qđ diuina. tertio mō ponit qđ peccatū nō habet causā efficientē sed deficientē. et sic habet voluntatē pro causa deficientē nō efficiente. qđ cōfirmat per Aug. 12. de ci. c. 7. nemo querit efficientē causam male voluntatis. nō enim est efficiens. sed deficientis. quia nec effectio sed defectio. deficere nanq ab illo qđ summe ē ad id qđ minus est. hoc est incipere habere malā voluntatē. causas porro istarum defectionū cum deficientes nō sint velle inuenire tale est ac si velit quisq videri tenebras vel audire silentiū. et in si

ne. cum inquantū deficient male faciūt et quid faciūt nisi vana que causas deficientes habēt. Et idē ibidē. c. 9. in principio. nec talē volūtatē facit nisi defectio qua deserit deus cuius etiā defectionis causa deficit. Cōtra illud. quia tūc sequit qđ deus sit cā peccati sicut voluntas creata hēnī deficere ē nō efficere. sicut phs dīc 5. metaphi. qđ quēadmodō naute p̄ntia ē cā salutis navis. sic ei abntia ē cā periclitatio illi. et utrūq est in eodē gñe cāe. ita igit nō efficit rectitudinē qđ deberet effici ē qđ cāre effectiue ul defectiue p̄ctm. sed h ita puenit deo sic voluntati create. qđ p̄bo dupl. p̄ qđ nō nēcio cāt uel dat rectitudinē actui. qđ nihil aliud a se nēcio cāt. et ita p̄t nō dā. igit p̄t eē cā defectiua respectu p̄cti. i. nō eff. cāe positivū qđ excludet p̄ctm. 2. qđ p̄us nālīter cāret totā istā rectitudinē si icēt qđ volūtas creata. cā enī nālīter p̄us nālīter cāt. igit qñ nō uest de p̄us nō cāt qđ volūtas creata n cāt et ita volūtas creata iō deficit. qđ de de ficit. i. nō efficit aliqd cādo. Hec rō excludit quādā rñsionē qđ posset fieri ad p̄mā rōnē. qđ de n deficit cū n cāt. nisi p̄ demereat volūtas creata. istud nō pbat nisi qđ nō est p̄ nō cārio ex p̄e dei. Et si dicat fm Ansel. d casu diaboli. c. 3. qđ 13 de dederit nec angelus nō accepit. nō tūc qđ de nō dedit. iō angel nō accepit. sed ex. ita h. Cōtra. accipio tps in qđ volūtas peccat et diuīdo i duas istātia nāe. a et b. In a. ppat de ad volūtatē ut cā p̄or In b. volūtas ppat ad se ut cā posterior tūc q̄ro aut i a. de cāt rectitudinē et seqđ volūtas etiā cāt in b. illā. alioqn si volūtas cāret i b. p̄ctm oppositū rectitudinē eēt sū in volūtatē. et p cōs sū erūt i volūtatē illō p̄ctm et rectitudo sibi opp. igit o3 dīc qđ de nō cāt rectitudinē. et p cōs qđ volūtas i b. nō cāt. h. n. p̄erigit nālīter deū in a. nō cāre. S. in causis p̄cis si negatio est cā negatōis et affirmatio affirmatōis deū cāre rectitudinē est p̄cisa cā eius qđ est voluntatē creatā cāre rectitudinē in

1° 3° 2° 5° 4° 3°
henthia; 5° 4° 3°

suo ordine causandi. Igitur ibi negatio est
causa negationis. maior patet primo po-
teriori de habere pulmonem et respirare
Ex his tribus vides si bene intelligant
potest colligi una solutio de modo quod vo-
luntas est causa peccati. tamen quia istud
voluntas quarte rationis. an. scilicet deus sit causa
peccati dependet ex cognitione actiuitatis
voluntatis create respectu sui actus. idcirco
secundo quesitum quero sine argumentis
utrum voluntas creata sit totalis causa et
immediata sui velle ita quod de respectu illi-
us non habeat aliquam efficiens immediatam
sed tamen mediatam. Et potest dici quod voluntas
est totalis causa respectu sue volitionis.
quod probatur per rationes. primo quia alii ipsa
non esset libera. secundo quia etiam aliter
nihil contingenter causare posset. tertio
quia aliter non posset peccare. quarto quod
aliter omnino nullam actionem habere posset.
quinto ex comparatione eius ad alias cau-
sas creatas. Ex prima via arguitur dupli-
citer. primo scilicet nulla potentia habet perfe-
cte in potestate sua effectum qui non potest
causari ab ea immediate nec ab aliqua causa
cuius causatio non est in potestate illius pote-
tie. causatio autem dei non est in potestate
voluntatis create. propter sicut nec virtus age-
tis superioris est in potestate inferioris
agentis. igitur si deus necessario immediate
concurrat ut causa immediata respectu vo-
litionis create voluntas creata non plene
habet in sua potestate illam volitionem.
probatio maius assumptum patet. quod quod habet in
potestate sua perfecte effectum vel potest ex se.
solo in illud vel causatio cuiusvisque con-
currentis est in potestate eius. scilicet quod illud cau-
sat vel non. Exemplum de intellectu qui si
concurrat ad causandum volitionem finis. 3°
op. 25. huiusmodi. non tamen causat nisi
voluntate causante. ita quod eius causatio
est in potestate voluntatis. secundo arguitur sic.
quod ab alio determinat ad aliquid non habet
perfecte illud in sua potestate. voluntas creata
determinat ex hypothese a voluntate diui-
na. ad hoc ergo minus probatur. quia aut

una voluntas determinat aliam et non vice
diuinam. patet. quia temporale non est causa eter-
ni. ergo e converso. et habet oppositum. aut
neutra aliam. et tunc neutra erit mouens
mota. nec erit inter istas ordo essentialis.
imo si voluntas diuina non determinat
nostram sicut arguitur secunda ratio posset illa
aliquid velle quod non fieret propter volunta-
tem nostram non concordantem. Preterea
ex secunda via arguitur sic. Illud non est con-
tingens propter habitudinem sui ad aliquam
causam ad cuius eventum causa superior est de-
terminata cuius cause determinationem ne-
cessario sequitur determinatio omnium cau-
sarum inferiorum. Exemplum si voluntas
mea esset modo determinata ad unam partem
de scribendo cras et non esset impedibilis
nec mutabilis non esset meum scribere cras
contingens ad utrumlibet. ex habitudine
sui ad manum. quia sicut voluntas est de-
terminata modo ad alteram partem. ita in
ipsa virtualiter sunt omnes cause inferio-
res ad idem. et similiter ex quo illud deter-
minatum est ad cuius determinationem effe-
ctus determinatus erit eventus istius effe-
ctus non est simpliciter indeterminatus
ad utrumque. scilicet non est eius esse contingens
propter potentiam cause inferioris. sed si vo-
luntas diuina sit causa immediata mee vo-
litionis iam est aliqua causa determina-
ta respectu eius. quia voluntas dei eter-
naliter est determinata ad alterum contra
dictorum. et determinationem huius cause
necessario concomitat determinatio vo-
luntatis mee respectu eiusdem. alioquin si
multum staret deum velle hoc et hoc non fore
igitur illud velle non est contingens ad utrumlibet
propter potentiam voluntatis mee. Ex
tertia via arguitur sic. si deus sit causa im-
mediata volitionis posset quod erit causa per
voluntatem. ergo prius natura influit ad
effectum quam voluntas creata. accipio ergo illud
signum nature in quo deus causat velle in
quantum est prius illo signo in quo voluntas
agit ad illud velle. aut in illo signo deus
causat immediate rectitudinem perfectam in

velle. et
signo n
opposit
in isto p
tudine
sequit q
peccat.
In nullo
nisi in il
product
si non po
ergo nec
sic causa
eius. qu
autem e
ture. pu
re de n
eius esse
li causa
re cum i
luntas n
ctu volit
tur sic. si
respectu
dendum
prima in
qua pot
sectus. et
primo q
licet enim
effectiva
infinita
ture. si en
ter quod ex
aut equi
cellere eff
minato. i
est totali
alio per i
causaret
alio circ
causaret
lectum est
hac min
clusio qu
respectu si

velle. et per consequens voluntas in secundo signo non peccat. quia non causat in effectu oppositum istius quod prima causa causat. aut in isto primo signo deus non causat rectitudinem perfectam immediate in velle. Et sequitur quod voluntas in secundo signo non peccat. quia non potest tunc in velle rectum. In nihil enim potest ipsa in secundo signo nisi in illud quod causa prior in primo signo producit. sed non habendo velle rectum. si non potest habere rectum non peccat. ergo etc. Ex quarta via arguitur sic. si deus sit causa istius volitionis erit totalis causa eius. quia volendo causabit eam. volendo autem est totalis causa perfectionis creature. puta angelus vel cuiuscunque creaturae de nihilo. ergo si volendo esset causa eius esset totaliter causa eius. sed cum totalis causa alicuius nihil aliud potest causa re cum illa in eodem genere cause. igitur voluntas nullam causalitatem haberet respectu volitionis sue. Ex quinta via arguitur sic. si aliqua est totalis causa creata respectu sui effectus hoc maxime concedendum est de voluntate. quia ipsa est summa inter omnes causas activas. scilicet aliquid quod potest esse totalis causa respectu sui effectus. ergo etc. minor probatur dupliciter. primo quia hoc non repugnat creature. licet enim aliquid sit totalis causa coloris effectiva. hoc tamen non ponit in eo aliquam infinitatem nec perfectionem repugnantem creature. si enim sit causa uniuoca non oportet quod excellat effectum suum in perfectione. si autem equiuoca non oportet in infinitum excellere effectum. sed in aliquo gradu determinato. secundo probatur minor. quia illud est totalis causa alicuius quod si esset omnino per impossibile circumscripto perfecte causaret illud. sed subiectum si esset omnino circumscripto per impossibile adhuc causaret suam propriam passionem. ergo subiectum est totalis causa sue passionis. Ex hac minore dupliciter probata inferitur conclusio quod voluntas potest esse totalis causa respectu sue volitionis. Et ultra cum propter

totalem causam nihil aliud causet in eodem genere cause. alioquin idem bis causaret. vel causaret ab alio fine quo nihil minus esset. et sic sequitur quod deus immediate non comparabit istam volitionem. Per auctoritates probatur. propositum. primo per illud Ecclesiastici 15. deus ab initio creauit hominem et reliquit eum in manu consilii sui. et adiecit mandata et precepta ei. si volueris mandata seruare conseruabunt te. apposui enim ante te ignem et aquam ad quod volueris porrigere manus. ante hominem bonum et malum vitam et mortem quod placuerit ei dabit ei. Aug. etiam. 7. de ci. c. 30. Sic deus res quas condidit administrat ut eas agere. proprios motus sinat.

Ansel. etiam de concordia pre. 7. g. dicit deus facit omnes actiones et omnes motus. quia ipse facit res a quibus et in quibus et ex quibus fiunt. et nulla res habet ullam potentiam volendi aut faciendi nisi ipso dante. Ibidem etiam parte secunda: non ea deus que predestinat facit voluntate cognoscendo aut voluntati resistendo. sed in suo esse dimittendo. Ad hoc etiam commentator 9. metaphis. commento. 7. super illud. ergo possibile est ut aliquid habeat potentiam ubi dicitur sic. moderni ponunt unum agens omnia entia causare sine medio. scilicet deus et conuenit illis dicere ut nullum ens habet propriam actionem naturaliter. et cum entia non habuerint actiones proprias non habebunt entitas proprias siue potentias. Actores enim non distinguunt nisi per essentias diuersas et ista opinio est valde extranea a natura hominis etc. Si hec via quinta esset vera posset secundum eam faciliter assignari quod deus non sit causa peccati. loquendo enim siue de materiali siue de formali in peccato totum esse causatum a voluntate sicut a totali causa. et ita nullo modo a deo nisi mediate. quia deus produxit voluntatem talem que posset sic et sic velle. Sed contra istam viam obicitur. quia ista via non saluaret deum esse causam meriti cum meritum sit ita liberum sicut peccatum. Et si nullum non saluaret ordinem essentialium carum

quia fm primā ppositionē de caus. ois
cā primaria rē. Sed fm istā viā causa
primaria non influeret in effectū. nisi qz
produxit causam istā. Ad primū isto
rum pōt dici qz deus aliquo mō est cau
sa meriti. quō non est cā peccati. qz ime
diatē causat in anima grām uel charita
tem que p modū nature inclināt ad me
rendū. Et quicūqz forma actiua p mo
dum nature ē ab aliquo agere etiā actio
forme illius est ab eo. Et ex hoc etiā pa
teret quō effectus aliarū causarū aliter
essent a deo qz effectus volūtatis. qz iste
causē determinatē acceperūt inclinatio
nem a deo r necessitatē ad tales effectus
nō sic voluntas. Ad secūdū diceretur.
quia licet sit aliquādo ordo causarū p
cipaliū r minus principaliū quarū neu
tra mouet aliā sicut se habent obiectū r
potentia cognitiua respectu actus cogno
scendi. ex di. 3. primi li. aliquando sit or
do ita qz pncipale mouet minus pncipa
le uel ad actū secundū uel pmiū. Ita tam
qz iste due causē sint partia'es r integrēt
p se vnā causā totalē sicut manus r ba
culus respectu motus pile. uel sicut sol
r pater respectu filiū. tamē in causis tora
libus respectu suozū effectūz immediato
rum potest eriaz esse ordo essentialis ita
qz cā secunda sit causa totalis imediata
respectu sui effectus. sicut cā prima respe
ctu sui effectus r tamē essentialiter sit 2^a
qz fm suā causationē sicut fm suū esse
essentialiter depēdet a pma. nō tñ ita qz
ista depēdentia sit imediata. effectus sui
ad ipsaz r ad cām pziōz. Et cū dicit illa
ppositio qz cā pma plus cāt. verū est qz
cāt secundā. Exemplū hui' poni posset
in causis eēntialiter ordinatis alio' cau
sandi. Si enī ponamus plures mās or
dinatas in cōposito respectu ultime for
me nō quelibet istarū materia respectu
ultime forme ita qz quelibet earū pficia
tur ab ultima forma. sed soluz pma mā
quecūqz sit pficiat ab aliqua forma po
te que cōstituit māle respectu posteriori

Contra istā opiniōē arguitur dupliciter.
primo quia ex ipsa sequit qz deus nō sit
naturaliter psciens futurozū. secūdo qz
nō sit omnipotēs. pbatio prime psequē
tie. quia nō habet scientiā de futuris cō
tingentibus nisi quia certitudinalit' no
uit determinationē volūtatis sue respe
ctu eozū ad qz voluntas sua est imutabil
r ipedibil'. s. si voluntas creata ē totalis
cā respectu sui velle r ipsa cōtingenter se
habet ad illud velle. qz quantūcūqz volū
tas diuina ponat determinata ad vnā
partē eozū que depēdet a volūtate crea
ta poterit volūtas creata aliter velle. r
ita nō sequit certitudo ex cognitione de
terminationis volūtatis diuine. pbatio
secūde psequētie duplici. pmo qz qdā
vult omnipotēs hoc fit. sed si velit volū
tionē meā fore r ista est in prāte volūta
tis mee ut totalis causē cōtingenter se ha
bentis ad illud. qz ipsa pōt determinari ex
se ad vnā partē uel ad aliā indifferenter
r ita pōt nō fieri illud aliud ad qd volū
tas diuina nō pōt impedire voluntatem
meā nisi violentādo eā. si enī ex se deter
minet ad vnā partē ex quo determinata
est ad vnū nō pōt impediri nisi violentē.
sed voluntatē violentari includit pdictio
nem. igit' deus nō pōt volūtē a volūtate
mea impedire. tertio quia volūtas omi
potenti pducit volūtē in esse pro tūc. p
quādo vult illud esse. nō enī est ali' act'
voluntatis diuine respectu angeli uel ali
cuius alterius creati quo pducit in esse
sed si volūtas mea est totalis causa hui'
volūtationis illa volūtas nullo mō pdu
cit istā volūtationē in esse. Propter igit'
istas duas rōnes de omnipotētia r omi
scia dei nō tenēdo istā viā restat inquire
qz lūter pctm possit esse a volūtate creata
qz ad pmiā qōnē. r quō nō a deo qz ad qō
nem. 4. Quantū ad primū dico qz ex
illis tribus vijs duab'. s. qz ponūt cām p
accūs respectu mali. r tertia qz ponūt re
spectu ei' cām deficientē pōt colligi vnā
sola integralis talis. In peccato mortali

concurrunt duo actus. scilicet positivus ut male et privatio iustitie debite ut formale. respectu huius privationis nulla est causa efficiens sed tantum deficiens secundum tertiam viam. voluntas enim que est debitor dandi rectitudinem suo actui et non dat deficiendo peccat. nam formaliter peccare est contra hominem liberum non dare debitam rectitudinem suo actui quod tunc posset dare. Ex hoc apparet illa via de causa per actionem. licet enim ista causa non causet formaliter quod est in peccato efficiendo sed deficiendo. causa tamen efficiendo aliquid positivum cui annexus est iste defectus deficiendo causatus. et ita stat auctores Dionysius de actione ex parte effectus. Est etiam accidentalitas ex parte cause non proprie sicut albus dicitur esse causa edificandi accidentaliter. et videtur omne quod accidit cause per se ita quod facit unum per actionem cum ea. Sed extendendo actionem ad quolibet quod est extra per se rationem alicuius. quod divina dicitur accidere generi. hoc enim modo illud quod voluntas nostra specificiter est hec voluntas accidit voluntati in communi. quia voluntas in communi est perfectio simpliciter propter quod ponitur formaliter in deo. et voluntas sub ista ratione non est proxima causa etiam contingens respectu peccati. quia tunc quolibet inferius sub ipsa haberet tale rationem causalitatis. et ita voluntas divina. Sed voluntas tractata per differentiam aliquam ad voluntatem creatam quam circuloquimur per quod est limitata est proxima causa defectiva et per hoc actionis respectu peccati. et ideo accidentaliter etiam ex parte cause accipiendo voluntatem in communi per causa. quia per quanto intelligitur ista divina superaddi accidit sibi per actionem esse cause respectu peccati. sicut si diceret quod animal non est per se causa intelligendi sed per accidens. quia animal perfectissimum intelligitur non quod animal perfectissimum sit propria ratio intelligendi. quia animali simpliciter accidit si rationale quod animali accidit ut differentia generi. quod rationale circuloquimur per hoc quod est perfectissimum. ita in proposito illa differentia specificam quam voluntas in communi prohibet ad voluntatem creatam quam perfectio vel divina nos modo

latet circuloquimur per hoc quod est esse limitatum vel defectibile vel ex nihilo. et isti totum attribuitur actus isti tamen causa magis proprie quod voluntati de se quod verum est si intelligatur de hoc circulo. scilicet de ista voluntate in specie. et enim pervenit non tantum per actionem sic voluntati in communi. sed quasi causa proprie. ita quod cuiuslibet tali voluntati potest pervenire et nulli alii. et hoc modo debet intelligi per optime de defectibilitate voluntatis. Sed tunc restat videre quomodo voluntas defectibilis sit causa deficiens respectu peccati aliter quam divina voluntas imo quod ipsa sit causa et divina voluntas non sit causa. et hoc quantum ad solutionem quartae questionis ubi dicitur et tenet contra quod voluntas divina non potest esse causa peccati ad quod ponitur ponitur. rationes istorum. Prima talis. Augustinus. 83. q. 3. nullo homine sapiente auctore sit homo deterius. ita enim est in homine culpa ut in homine sapiente non cadat. Est autem deus omni homine sapiente instantior. non igitur deo auctore sit homo deterius. ut videtur ibidem Augustinus. q. 4.

Item in eodem libro. q. 21. quia causa est omni entis ut sit non est causa non essendi ut non sit. quia illud quod est ab eo inquantum est bonum. est autem deus causa omnis boni. non est ergo deus causa non essendi alicui. ergo nec causa peccati alicui quod formaliter est non esse. tertia ratio est Anselmi de libro arbitrii. c. 8. cum deus omnem substantiam recte. quare ibi. Contra istas rationes instat primo per primam. quia homo sapiens tenet ad servandum preceptum dei. et ideo non potest eo auctore alius esse deterius nisi ipse peccet. et ita fiat non sapiens. Non enim in peccato eius est libere cooperari. alii ad bonum agendum vel non cooperari. quod si esset posset non cooperari manens sapiens. et ideo eo auctore esset alii deterius. scilicet eo non efficiente bonitatem in actu alterius alii non bonum agere. In preterea autem dei est libere cooperari voluntati create ad bonum agendum vel non cooperari. quod ipsa recte manente potest non cooperari voluntati create et ita ipsa peccabit. Confirmat ista ratio quia sicut deus prius naturaliter agit ad actionem rectam quam voluntas creata. ita videretur quod deus prius non ageret quam voluntas creata non agat quando actio esset non recta.

Contra secundā rationē arguit. quia causa necessaria siue naturalis respectu entitatis tantū non est causa nō essendi. quia talis agit scōm ultimū potētie sue. et ita nō potest nō agere illud qđ natum est agere. sed deus nō est talis causa cēdi creaturarū siue cuiuscunq; esse respectu cuius potest esse principū agēdi cuius ulterioris esse carētia est malū. ergo deus pōt esse deficiendo causa mali.

Præterea quare potest deus magis esse causa pene q̄ culpe cum pena sit forma liter malū sicut culpa. ita enim est simpliciter malū nō frui deo et per comparationē ad bonū qđ priuat et per comparationē ad naturā cui nocet. sicut nō diligere deū actu merito in via. et tamen ista pena concedit esse a deo fm Augu. pmo retracta. 25. Præterea tantū malum est priuatio gratie in se et in natura illa a qua priuat sicut est priuatio rectitudinis iustitie. sed deus pōt esse immedia ta causa priuationis. imo est causa huius quādocunq; gratia annihilat. quia ipse solus potest aliqd annihilare et maxime illud qđ ipse immediate cōseruat sicut igitur deficiendo ab actione. i. nō cōseruādo gratiā potest esse causa nō essendi grām ita nō agendo pōt esse causa carentie rectitudinis in actu elicito. Contra 3^{am} rōnem arguit. quia videt concludere qđ homo nō possit peccare. qđ psequēs est falsū. igitur ratio nō cōcludit. qđ aut illud cōsequens sequeretur ex illa rōne. probō. possum peccare in a. ergo deus pōt non velle me esse rectū in a. Sequitur enī in illis de inesse si pecco in a. ergo nō vult me esse rectū in a. quia ex opposito sequitur oppositū si vult me esse rectū in a. sum rectus in a. et ita nō pecco. sed si nō vult me esse rectū in a. nō vult me velle illud in a. quod vult me velle in a. hoc enim est esse rectus scilicet scōm rōnem eius velle quod deus vult me velle. ergo deus potest nō velle me velle in a. quod ipse vult me velle in a. quod est impossibi-

le. Qđ si dicat rationem cōcludere qđ deus non possit de potētia ordinata auferre rectitudinē volūtatis sine actu volūtatis. Contra. ratio illa absolute ostendit qđ sequat ex ratione illa absolute voluntatē meā non posse peccare. Si militer si cōcluderet hoc sine actu volūtatis mee cōcluderet de deo scōm potentiam absolutam. Intendit enim inferre cōtradictoria. sed cōtradictoria nō consequuntur. nec est hoc possibile etiā potentia dei absolute qđ licet enī aliud a se deo contingenter vult et cōtingenter conseruat. quia pōt nō cōseruare.

Ad solutionē istō

rum obiectorum et solutionem principalem istius questionis. dico qđ quādo due cause partiales cōcurrūt ad effectum cōmunē ambarū pōt esse defectus in pductione effectus ex defectu utriusq; cause cōcurrentis. Exemplū ad velle fm opi. 3. di. 25. huius cōcurrit intellectus et voluntas libera. pōt igitur esse defectus in actu isto ex defectu voluntatis. licet nō precedat defectus in cognitione. Ita igitur si ad velle voluntatis create cōcurrunt due voluntates scilicet voluntas creata et diuina potest esse defectus in ipso velle ex defectu alterius cause. et hoc quia ista causa posset rectitudinē dare actui quam tenet dare et tamen non dat. alia autē licet non teneatur eam dare. tamē quantū est ex se daret si volūtas creata cooperaretur. vniuersaliū enim quicquid deus dat antecedenter: daret illud cōsequenter quantum est ex se nisi esset impedimentū. dando autē voluntatē liberam: dedit antecedēter opera recta que sunt in potestate volūtatis. et ideo quantum est ex parte sui dedit rectitudinem omni actui volūtatis. et volūtati ex consequenti daret si ipsa voluntas quicquid actum elicium ageret ex parte sui. Est igitur defectus in effectū duarū

causarū nō
ris sed inf
ser rectitu
quitate. s
se causaret
causaret. et
ppter h. q
tinet nō ca
bus instan
in pmo da
dico qđ po
tuitē abse
sit ut cānt
sicut. n. loq
carū nō p
efficiat qu
et nō effect
fectus vni
eie diuersē
nem fm p
nō hnt po
inuitē resp
stant nāe
ita due cau
instanti nā
neutra tūc
ctus nō re
pter eam p
cre causari
defectū cau
cōcausare
si nō pcau
do in effect
ad obiectū
quia tenet
mū. ideo n
terior. sed
nemo sapiē
et qđ hoc
efficiēt pōt
pfectio. q
cui cui ipse
si nō necess
huc actus
antecedent
sequenter.

causarū nō propter defectū causē supior
ris sed inferioris. nō quia cā supior cau
set rectitudinē in effectu et inferior obli
quitatē. sed quia cā supior quantū ē de
se causaret si cā inferior fm suā cāleatē
causaret. et ideo rectitudinē nō causari ē
ppter h. quia cā secūda quantū ad se p
tinet nō causat. Et si obijciat d illis duo
bus instantib' nāe sicut obm est q' deus
in pmo daret rectitudinē actui. Rñdeo
dico q' pōitās q' includit posse esse siue
inuitē absq' dictione nō est ordo i cau
sis ut cānt effectū cōem sed simul causāt
sicut. n. loquendo de diuersis generibus
cāruz nō pus nā mā materiāt q' efficiēs
efficiat quasi sine dictione possit ēē mātū
et nō effectū uel ep'. sed tñ pus nā h ē p'
fectius vna cā cāt q' alia. ita in eodē gñe
cāe diuerse cāe ordinate licet hēant ordi
nem fm pfectus et impfectus causare
nō hñt pōitātē nāe q' dicat posse ēē siue
inuitē respectu tertij. imo sicut in vno i'
stanti nāe mā materiāt et efficiēs efficit.
ita due causē efficiētes ordinate in vno
instanti nāe causant effectū cōem. ita q'
neutra tñc causat sine altera. sed q' effe
ctus nō rectus causet. hoc nō est tñc p'
pter cām priore que quantū est ex se re
cte causaret si secūda causaret. sed ppi
defectū causē secūde que in p'tate sua hz
cōcausare causē pme uel nō cōcausare. et
si nō p'causat illi ut tenet non est rectitu
do in effectu cōi amboz. Ex isto rñdet
ad obiectōes. Ad p'mā q' sapiens nō tñ
quia tenet ex pcepto nō subuertere pri
mū. ideo nō p't ēē auctor q' p'rimus ē de
terior. sed ex pfectōe sapientis est q' ma
nens sapiēs nō p't ēē p'ma rō deficiēdi.
et q' ad hoc bñ tenet rō Aug. est. n. omni
efficiēti p'stantior. i. volūtas ei' ē simplr
p'fectior. q' ip'a nō ē p'ma rō deficiēdi ali
cui cui ipsa p't coagē. Ad 2^m dicit q' et
si nō necessario causet cōitātē cōperentē
huic actui. tñ ita disponit q' q'cqd dedit
antecedenti det quantū est ex pte sui con
sequenter. Sz tñc ē dubiū quantū ad

p'ncipalē qōnem. licet enī saluet q' pec
catū non ascribat deo sicut causē hz vo
lūtati create. non tñ oñdit q' deus nō pos
sit esse cā p'ma deficiēdi. exq' enim libere
causat rectitudinē et p' pus q' voluntas
creata videt semp stare q' pus possit nō
cāre rectitudinē quā volūtas creata nō
causet. et ita p't ēē rō deficiēdi. licet nō
sit ppter illā legē suā quā dedit. quicqd
deus antecedenti dedit rē. R°. q' de' in
se peccare nō possit. p'z p hoc q' nō p't a
se auerī nec formalit'. q' non p't se non
diligere sūme et ordinate et cū oibus cir
cūstantijs requisitis. alioqn uel nō pos
set se ordinate diligere uel posset muta
ri quozū utrūq' est impossibile. nec etiā
virtualiter p't a se auerī. q' nñl aliud
a se est necessariū sibi ad volendū se. q' o
cunq' enī aliud a se est. quia ab eo volū
tum. et hoc mō volūtū et p' nūc. et ex hoc
est sic ordinate volendū. Sz q're volū
tas increata nō p't esse p'ma rō deficiēdi
R°. si deus nō causat libere rectitudinē
que deberet esse in actu volūtatis create
et hoc ppter libertatē volūtatis sue. nō
aut ppter defectū volūtatis create non
volūtarie coopantis. non est tñc cā pec
cati in volūtate create. q' nō est ibi carē
tia iustitiē debite. non enī est iustitia de
bita a volūtate create nisi inquantū in
p'tate eius est recte agere. ita q' nulla in
telligitur subtractio causē p'oris. ppi cu
ius defectū nō possit volūtas recte agē
si igit deus esset p'ma cā non agens recti
tudinē actus non rectus non esset pecca
tū. Ad aliā obiectiōē de pena pate
bit in qōne. et istaz. 4. qōnū. Ad aliud
de g'ra p'z ex dictis. q' si deus imediata
subtrahēdo manutentioniaz suā annihī
laret gratiam sine defectu voluntatis in
opando. ista carētia non ēē peccatū. q'z
non esset carētia iustitiē debite. volūtas
enim non ē debitor ist' iustitiē nisi in
quantū in p'tate eius ē cōseruare eā ne. s.
demeritorie corūpat eā. licet igit mal'
malum sit puatio g're q' puatio iustitiē

1° 3° 2° 5° 6° 7°
hereticus 3° 4°

Di. XXXVII

actuali. in ista p^r eē a deo nō agēte. i. nō p^rservate. s. nō p^r nō agēte. s. iō nō agēte q^r voluntas demeruit illō p^r q^d deus s^rabit p^rservatōis sue manutenētis a g^ra. s. respectu illi^r rectitudinis actuali si ē p^rmū p^r nō ē aliq^d p^r p^rcedens uel demeritū p^r q^d de^r posset se s^rabere illa rectitudo nō insit quātū ē ex p^rte dei. igit^r nec p^ruatio g^re ē p^r nō nisi inquā tū ē iustitie obite q^r voluntas demeritoze se p^ruauit. s. a deo nō cante sit ista anihlatio. g^re. s. si ista anihlatio eēt nō p^r aliq^d obliquitatē i voluntate p^rte. ista nō eēt p^r nō. Ad illō p^r rōnē Ansel. p^r dicit q^r nō p^rcludit p^rdictōz. q^r equocat d^r velle. nā rectū eē includit voluntatē velle q^d de^r vult eā velle. vult itaq^r voluntate signi^r a nte nō voluntate bñplaciti^r p^r nte nā p^r instati p^r q^r voluntas creata peccat de^r nō vult eā velle s^r voluntate p^rte: uel voluntate bñplaciti qⁿ igit^r ifert q^r de^r nō vult me velle q^d vult me velle. nō ē p^rdictio. q^r negat voluntas bñplaciti^r p^r nte. p^r z affirmat voluntas signi^r a nte. alioqⁿ n^r ut argutū ē videt^r absolute q^r voluntas creata nō possit peccat^r q^d falsū ē. z q^r de us de p^r absoluta nō posset facere rectitudinē i voluntate creata ul^r i actu ei^r abs q^r merito voluntati create. q^r ut^r ut^r ē al^rū. Tū exponēdo rōnē suā ibi p^r dicit q^r sua rō pbat q^r de^r actu positivo nō p^r auferre rectitudinē voluntati. q^r tunc volēs auferreret. z ita volēs voluntate bñplaciti. z p^r nte voluntate bñplaciti vellet me nō velle q^d vult voluntate a nte me velle. s. s^r h^r p^r nō includat p^rdictōem ē tū falsū. q^r q^d vult voluntate a nte h^r vult voluntate bñplaciti z p^rte q^r tū ē de se z c^r. si nō ponat impedimētū i voluntate creata. s. si aufert sine actu meo: ego nō pono impedimētū. igit^r hoc casu p^r sito ipm^r deū velle voluntate beneplaciti me nō velle q^d vult voluntate a nte me velle est falsū. licz nō includat p^rtradictionē. z tūc non probat plus ista ratio nisi q^r sine demerito voluntati create nō

pōt de^r de potētia ordinata auferre vōluntati rectitudinē. s. nō pbat hoc de potentia absoluta. nec etiā pbat q^r de^r nō posset negatiue auferre. z hoc ppter demeritum voluntatis create.

Ad argumēta prin

cipalia p^rme qⁿōis. Saluator intelligit p^r arborē actū interiorē. z p^r fructū actū exteriorē. z increpat hypocritas. i. phariseos mouēs eos ut cōformēt actus exteriores interiorib^r z ecōuerso. ut. s. appareāt quales sūt z ecōuerso. Ad 2^m qⁿ est causa efficiēs similitudo est inter cām z cātum licet remora in cāis equo^rctis. hic aut^r nō est cā efficiēs sed deficiēs respectu peccati. Ad aliud dico q^r nūllum malū est a malo. cum pbat. dico q^r vno mō pōt malū intelligi p^r uationez partū eius dē nāe. Alio mō p^r uatōez pfectionū puenientū tali nāe. p^rmo mō est p^rcessus in infinitū fm^r p^res eius dē p^rportionis fm^r q^r finitūz diuidit in infinitum fm^r p^rportionē uel fm^r quantitātē. ita. n. posset ab alia nā auferri pars z p^r sic fm^r p^res eius dē p^rportōis. z sic in infinitū. Scdm^r aut^r p^res eius dē quantitātē status ē nō ad malū sed ad nihil. quō ē status i diuisione p^rtinui ad nihil si partes diuise destruerent. 2° mō dico q^r illō q^d ē bonū alicui cuius carētia ē malū ei posset auferri ab eo ista nā s^rtracta dupliciter p^r modū p^rdictū. s. fm^r p^res eius dē p^rportōis. z sic p^rcedit i infinitū uel eius dē quantitatis. z sic stat ad nihil. aliū tū p^rcessus est ibi fm^r quē natura pfectibilis est melior z pfectio sibi correspondēs ē melior qua tū caret. z hoc mō est status in malo. s. ad vñū bonū creatū carēs sūma pfectōe sibi pueniente. z hoc mō sūprem^rus dyabolus ul^r aliqua creatura factibilis nobilissima que caret pfectione sibi pportionata diceret sūmūz malū. s. a tali malo sūmo nō sūt talia mala positiue nec a positivo. neq^r p^ruato a p^ruatoe Ad aliud dico q^r illō q^d ē ab efficiēte nō

efficiēdo s. z
Ad a
nis vici^r q^r
creata. nō t^r
p^rmo deficiē
nō deficiē. se
pter deficiē
etiā p^r de
In effectu sū
ret carētia r
bita. Lū
ri. Rūdeo h
deficiēte.
causis nā lib
re nisi fm^r il
rū a cā sup
tas aut accē
cōfoumter
hoc est q^r qu
supior cāt. z
muer. Ad
Et ad pbat
hoc solū im
te. q^r ipsa p
tenet agere
p^rate sua z n
volūtas diu
re nō pōt. ne
p^rmo deficiē
te in actu ita
est ex defectu
gumēta in o
stratus p^rctō
mū dico q^r
bñplaciti q^r
luit oīa fieri
imolari q^d t
deus volūta
pcepit. z hoc
z duplicitas
cōsonus recti
tatio pcepti
deus Abrah
q^d est forma
i. voluntas p

efficiendo s; deficiendo nō ē ad finē dōbitū.

Ad argumenta ^{quar- te qō-}

nīs dicit q; si peccatū sit a voluntate creata. nō tamē est a deo. quia deus non pmo deficit sed quantū est ex pte sui oīo nō deficit. sed tñ est defectus in actōe ppter deficere cause secūde in agendo. nec etiā pōt deus pū deficere ita q; defectus in effectu sit pctm. q; si ipse pmo nō ageret carētia rectitudinis actu nō esset debita. Cū pbat de cā supiori et inferio ri. Rñdeo hoc est verū de cā efficiēte. nō deficēte. Cū cōfirmat de alijs ut de causis nālibus. dico q; iste nō pñt causa re nisi fm illā inclinātionē quā acceperūt a cā supiori et pformant illi. voluntas autē accepit libertatē ut possit agere cōformiter cause supiori uel disformit. hoc est q; quantū est ex se causaret qd cā supior cāt. et hoc sibi pformit uel disformit. Ad 2^m cōcedo añs et nego pñtā Et ad pbationē pñtie dicit q; nō ppter hoc solū imputaret pctm volūtati create. q; ipsa p accēs cāt defectū. sed q; ipa tenet agere recte inquantū effectus ē sub pte sua et nō agit recte. nō sic autē tenet voluntas diuina. et ex hoc ipa in se peccare nō pōt. neq; etiā ipsa pōt nō causādo pmo deficere respectu rectitudinis debite in actu ita q; tūc fiat debita quādo nō est ex defectu volūtatis create. Ad argumenta in oppositū q; pbant q; actū sub stratus pctō nō sit a deo. Rñdeo. ad p mū dico q; multa vult deus voluntate bñplaciti q; phibuit volūtati signi. et voluit oīa fieri q; pcepit. sicut noluit Isaac imolari qd tñ pcepit. eius autē qd vult deus voluntate bñplaciti oppositū nūq; pcepit. et hoc est signū volūtatis duplici et duplicitas est qñ aliq; est pcepti finis cōsonus recte rōni. sicut ibi fuit manifestatio pcepti Abrahę sicut p3. Tēptauit deus Abrahā Ad aliud dico q; illud qd est formalit actus voluntatis mee q; d. voluntas mea vult nō est actū volūtati

diuine s; effectus est. q; voluntas diuina semp ē ordinata et actus eius rectus. et iste actus voluntatis mee est inordinatus. q; caret rectitudine debita. iste autē actus a deo cānte ē ordinate volutus sicut male respectu cāntis. quēadmodū in nobis actus nō malit ē bonus. q; pōt ēē ex charitate elicitus. sequit igr q; velle diuinū sic simplr pson. q; ex charitate elicitū et habet finē optimū. et ita opus exteri istius velle qd ē meū velle ē ordinatū malit siue fm qd. inordinatū autē simplr inquantū ē actū q; formalit voluntas mea vult. Ad ult^m. dico q; voluntas diuina nō ē regula voluntatis mee uel volūtati create quātū ad rectitudinē q; ad ipm volūtū. ut. s. voluntas create corāis volūtati illi inuolito sit recta. s; ē regula inquantū ē volēs volūtate creatā sic uel sic velle. et h; volēdo voluntate signi et ante. nō autē semp voluntate beneplaciti et cōsequēte.

Ad questionē ^{3^{am} in ordi- ne dico q;}

oē pctm ē pena et vnū pctm pōt ēē pēa alteri. p^m. pbo. q; pena formalit ē carētia boni puenientis volūtati et volētī. ita q; si distinguam i voluntate affectōz boni iusti et boni pmodi. p3 q; ablatio boni cōmodi pena ē. s; bonū iustitie ē magis pueniens volūtati q; bonū pmodi. igr et ablatio p se ē pena. pbo mī. q; pfectibile ē pfectus. et p pñs pfectio corāis tāto eoz maior ē puenientia et melior et pūatio peior. s; voluntas inquantū h; affectōz iustitie. i. inquantū libera ē loquēdo d iustitia inata ē simplr nobilior seipsa inquantū h; affectōz pmodi. et h; puenit sibi simplr. igr maior et est melior puenientia iustitie ad voluntate absolute q; boni pmodi ad voluntate. igr ablatio istius ē simplr pena et maior pena q; ablatio cūq; pmodi alteri a iusti. et i h; bñ vificat illud Aug. 3. d. li. arbi. Iusti dñe et ita ē ut oīs inordinatū aī mus pena sit sibi. neq; n. ad momētū ē dedecus culpe sine dedecore iustitie. ut. s. ipsa voluntas seipsam pūans iustitia in

hoc se priuat maximo bono sibi cōueni
ente. cuius carētia ē sibi formalit' maior
pena q̄ carētia alicui' boni cōmodi que
inferit ppter talē culpā ⁊ inde ē q̄ pena
dicif ordinare culpā: q̄ ex quo deus nō
vult culpā auferre nō pōt melius siue or
dinatus aīa culpabilis esse q̄ sit i pena
que nō est tñ malū formaliter quantū
est culpa. q̄ naturā manentē sub culpa
ordinat. Et si obijciat quōd pōt eadē ca
rentia iustitie esse formaliter culpa ⁊ pe
na formaliter. Rōdit magister distiguē
do carentiā inquantum est priuatio boni
actiue uel passiue. primo mō est culpa.
2° mō est pena. hoc pōt sic exponi q̄ ipa
culpa est a volūtate ut a cā actiua sed tñ
deficiente. ⁊ ipa culpa est in voluntate
sicut in sbo q̄d p culpā pūat bono cōue
niente. q̄d quid bonū debitū erat inquā
tum volūtas fm primā rōnem. i. inquā
tum potuit agere ad rectitudinē sibi de
bitā ⁊ nō egit. ⁊ ideo primo mō ē culpa.
⁊ sic volūtaria. quia in ptate volūtatis
ut causa actiua. sicut pntia dicif in ptate
naute p quā posset saluare nauē si pns
diligenter laboraret. 2° mō formaliter ē
pena. quia corruptio siue priuatio boni
debiti in volūtate ⁊ maxime sibi cōueni
entis. ⁊ ut sic nō est formalit' volūtaria.
quia volūtas inquantū subiectū nō hz
formā sibi inherētē in sua ptate. ⁊ ita p
uatio iustitie debite inherens voluntati
est cōtra inclinationē nālem voluntatis
magis q̄ quēcūq; carētia boni cōmodi
nō iusti uel pntia incōmodi. secundū .p
bo. q̄ sicut ablatio grē est pena peccati.
p eo q̄ existēte pmo defectu in volunta
te nō agēte ad rectitudinē debitā ⁊ de' ex
demerito huius defectus subtrahit ma
nutenentiā suā ne grā cōseruet. ita ex de
merito hui' defectus volūtatis deus p̄t
se subtrahē a volūtate ne agat ad recti
tudinē in secūdo actu sicut ageret si nul
luz p̄cessisset demeritū. ⁊ ita ex hac sub
tractione est carētia rectitudinis in secū
do actu. ⁊ ista rectitudo erat debita. q̄

licet nō esset in ptate volūtatis nūc dar'
rectitudinē. fuit tñ in ptate eius pri' añ
.i. primū peccatum dare. quia puauit se
illa assistentia diuina qua deus paratus
erat coopari sibi ad rectitudinē. ⁊ ideo
imputat sibi ad peccatū. sicut etiā impu
tat q̄ nō gratuite agit in secūdo actu p'
grām corruptā. q̄ licet tūc nō hz grām
nec possit ex se habere in hanc tñ impo
tentiā ex se incidit. potuit enim custodis
se eā ⁊ dabat sibi ad hoc posse ut custo
diret eam. Sed iste modus ut videt' est
valde difficilis. q̄. i. in aliquo actu elici'
to carentia rectitudinis possit esse ex p'
te dei nō cāntis ppter demeritū alicuius
peccati. tunc eni licet volūtas prius po
tuerit nō demereri. ⁊ tūc deus sibi affuis
set ⁊ quantū est ex parte dei in secūdo
actu egisset ad rectitudinē nisi in primo
actu deuiafferet. tunc ex q̄d semel peccauit
si deus in secūdo actu nō assistat ad cau
sandū rectitudinē in eo videt' q̄ illō pec
catū extūc nō sit in ptate voluntatis. ita
q̄ ipa tūc nō possit nō deficere. q̄d videt'
incōueniens. Ideo posset dici aliter q̄
licet deus in actu secūdo quantū ē ex se
assistat volūtati sicut ⁊ in pmo. ⁊ i quo
libet actu pma cā deficient' hoc ē nō iuste
uel recte agens ē volūtas creata. tñ defe
ctus secūdus ē pena p̄cti pmi p quanto
puat se bono maxime sibi puenire. nec
est simile de puatōe grē ⁊ rectitudinis in
actu secūdo. puta q̄ deus sicut ppter de
meritū nō assistit ad cāndum grāz i aīa
ita nec ad cāndum rectitudinē in volun
tate. q̄ ipse nō dedit grām aīcedentē sic
dedit rectitudinē. ⁊ ideo pōt eā nō dare
psequenter. Carētia etiā grē est vna in
iustitia habitualis in aīa. nō p̄p aliud
⁊ aliud peccatū. sed in actib' malis suc
cedentibus sibi est semp nouū malū. ⁊
ideo oportet illi quelibet eē in ptate vo
lūtatis create. nō sic aut carētia grē post
inīstans annihilatōis oportet eē in ptate
volūtatis. quia nō est noua iniustitia. s̄
tñ vna habitualis malicia q̄scēs i aīa.

Sed p
tatem q
sit a d
illud qu
est ordin
ipse ord
est aliqu
ē culpa
data in a
ordo qu
ri ratioe
dei. culpa
na ordin
pēa sit ni
na aliqu
uementia
rentia vi
pōt dici
conuenie
lent est al
carni. oēs
ni a deo.
debet inte
nit. n. in b
ista punit
q̄ discon
sunt a deo
bilia nec
meritum
coagendo
habēdum
tum est ex
fligēte ve
f. d. de fere
quente in
bus pntib
duntur m
uementia
peccatum
ente pmo.
luntatem
a deo cad
patet per
non eēt m
peccatū est
cante ⁊ a d

Sed primū ar^m ad qōnem h3 difficul-
tatem quō peccatū sit pena. cū oīs pena
sit a deo. Ad qd dicit q^r si non semper
illud quod est pena sit a deo tñ inq̄tum
est ordinatiū culpe sic est a deo quia
ipse ordo est a deo. Contra si pena nō
est aliquid ens quod possit eē a dō nec
ē culpa potest esse deo. q̄ nec relatio sū-
data in altero extremorū. 7 ita nullus ē
ordo qui possit eē a deo. Preterea pa-
ri ratioe culpa possit esse a deo 7 effect⁹
dei culpa. n. ordiatur per pens sicut pe-
na ordinar culpam. tñ nullis concedit q^r
pēa sit nihil. Jō potest aliter dici q^r pe-
na aliqua est solum carentia boni con-
uenientis nature intellectuali. sicut ē ca-
rentia visionis 7 fructūis dei. Alio mō
pōt dici pena aliquid positū 7 tñ dis-
conueniens tali nature. sicut calor excel-
lens est aliquid positū discōueniēs
carni. oēs pene scōo mō dicte possūt po-
ni a deo. qz sunt aliqua positua. 7 d̄ istū
debet intelligi illud primū retrac. c. 25.
ait. n. in bonis opibz dei bona opa sūt
ista punitua licet sint mala istis punitis
qz disconueniunt eis. sed pene pmo^o nō
sunt a deo efficiente. qz non sunt effecti-
bilia nec deficiente pmo. sed tñ ppter d̄
meritum voluntatis in actu peccati nō
coagendo voluntatē nūc ad illud bonū
habēdum ad quod operatus fuisset q̄-
tum est ex se. talis q̄ pena est a deo non i-
stigente vel efficiente nec deficiente pmo
sed deferente. s. naturam que deficit reli-
quente in suo defectu 7 in oībz defecti-
bus pñtibz ad illum defectū. vbi iclu-
duntur multe carentie perfectōum con-
uenientium tali nature. sic q̄ pena que ē
peccatum nō est deo efficiente vel defici-
ente pmo. sed tñ est a deo deferente vo-
luntatem rōne pmi demeriti. qz deferta
a deo cadit in 2^m demeritū. Ad 2^m ar^m
patet per idem qz si eēt pena inflicta a dō
non eēt malus malū sed mī⁹. ita q^r 2^m
peccatū est pena inflicta a volūate pec-
cante 7 a deo tñ vt deferente.

Irea distincti

onem. 38. querit vtrū iten-
tio sit actus solius volun-

tatis. q^r non. omne p se agēs agit ppter
finem ex scōo phy. ex itentioe. Preter-
ea. non est distincta visio sine intentōne
copulante. fm Aug. 2. de tri. c. 2. sed pōt
esse distincta visio pcedens actū intelle-
ctus 7 per pñs omnē actum voluntatis
q̄ intentio non erit actus solius volūta-
tis. Preterea Math. 5. si ocl⁹ tuus fu-
erit simplex totum corpus tuum erit lu-
cidum. Et ibidem. vide q̄ ne lumen qd i-
te est tenebre sint. glo. exponit oculum 7
lumen de intentōe. sed oculus 7 lumen
pñnent ad intellectū. q̄ 7c. Preterea intē-
tio includit relationem vnius ad alterū
sed referre sicut 7 pferre est solius intel-
lectus. Contra magi in lra. Et pterea
Aug. 12. de tri.

Respondeo pmo viden-
dum est qd
d̄ per hoc nomen intendere. Intendere
n. dicit in aliud tendere. hoc pōt accipi
generaliter. siue ab alio hēat q^r in illud
tendat. siue a se mouente se in illud pōt
ē tendere in aliquid sicut in obm pñs
vī vt in terminū distantem vel absente
pmo mō conuenit omni potentie respec-
tu sui obiecti. 2° mō magis pprie sumit⁹
p illo. s. qd tendit in aliud 7 non ducit
in illud sed ducit se in illud. 7 hoc mō n̄
potest esse alicui⁹ potentie naturalis sed
tñ libere. qz fm Damasco. c. 33. appetit⁹
non liber ducitur 7 non ducit. 7 ista est
de oipotentia naturali. hoc q̄ mō ppe
accipiendo intendere pur. s. dicit in ali-
ud tendere ex se est pncipaliter potentie
libere. sed cū libere velle sit totius li. ar.
quod includit intellectum 7 voluntatez
fm illam opt. 3. di. 31. huius tot⁹ erit i-
tendere. 7 hoc si ppriissime sumatur 7
non erit alicui⁹ potentie respectu sui ob-
iecti sed respectu finis. Et cum in omni
volitione scōm Ansel. sit accipere quid

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

7 cur. intendere respicit qd. sed cur put
.s. dicit tendentiam in aliqd vt distans
p aliqd tanq per aliqd mediū . erit igit
intentio actus liberi ar. rōne volūtatis
7 erit actus ei respectu ei q vult. q si 7
volūt 7 ei ppter qd est volūt sit idem
actus volendi idem actus erit vsus 7 in
tentio . si aut alius intentio dicat forma
lit actum istū quo tendit volūtas i finē
7 māliter actū vtendi quo refert aliud i
istum finem.

Ad primum ar^m p3 q pce
dit de intēde
re . put dicit tendentia alicuius determi
nati 7 terminati ab alio. Ad 2^m dico
q pma visionem nō cāt intentio volun
tatis copulans . sed totū pōt copulare 7
pcedo q in eodē instanti tps . 7 ita firmā
do illam visionē . sed posita prima intel
lectōe voluntas pōt se puertere 7 auer
tere respectu aliarū opatōum ad copu
landū vel non copulandū . neganda est
ista maior q nulla visio distincta possit
hri sine intentōe copulante nisi itelligat
ista copulatio non ēē actus pcomitans .
7 hoc mō neganda est ista q visio distic
ta pcedit tpe oēm intellectōem . siue in
tentōem lz ista nā pcedat vl si illa visio
que est sine intellectōe 7 intentōe pcomi
tatibus pōt esse sine intentōe volūtatis
copulante sicut ista cū qua pcomitat in
tentio 7 volitio tūc neganda est ista pro
positio absolute q visio distincta n pōt
esse sine intentōe copulante . nec istaz ne
gare est 3 Aug. vult . n . q ipsa voluntas
pōt aciem puertere ad obm 7 tendere in
obm . Sed nō vult q nulla visio possit
fieri nisi intentio sic teneat 7 conuertat.

Ad vltimū dico q conferre p modū
iudicij est solius intellect^o sicut 7 itellige
vtendo aut siue ordinando referre vnū
amabile ad aliud est voluntatis . sic . n .
voluntas est reflexiua . qz immālia ita 7
collatiua vel potens cōferre suo modo
vel referre.

Irca distincti

onē . 39 . querit pmo vtum .
sinderesis sit in voluntate .

q sic . semp . n . remurmurat malo . finur
murare est voluntatis . Preterea volū
tas neōio vult commodā fm Ansel . de
concordia . 4 . 4 . cōmoda non velle neq
ē eque neōio vult iusticiā . qz iusticia ē
pfectio eque pueniēs sibi sicut cōmodū
sed illud quo hō necessario inclināt i iu
sticiā ponit sinderesis . q aliqd ē in vo
luntate qd pōt poni sinderesis . Preter
ea volūtas nālis necessario vult illud i
qd tendit . qd p3 ex . 13 . de tri . c . 5 . vbi vlt
Aug . q certū oēs velle beatitudinē . pp
ter inclinātōem nālem ad illā . qd nō cet
certū si voluntas non neōio veller ea . q
nāliter volitum est neōio volitū . sed iu
sticia est nāliter volita a voluntate . qz ē
perfectio ita nālis voluntati sicut com
modū . q est necessario volita . oebet q il
lud poni in voluntate qd ponit necessa
rio principiū inclinandi volūtate ad iu
sticiā . hoc est sinderesis . qz . Preterea
nā inferior puta irōalis h3 principium
tendendi in illud qd sibi puenit recte h3
nām suam . q 7 voluntas hēbit necessa
rio principiū tendendi in iusticiā q sibi
puenit ex nā sua . Oppo^m vult magi i
lra adducens Hiero . sup Ezech . q supe
rior portio rōnis est sinderesis . q est i su
periori portōe rōnis . q in intellectu q in
tendit contemplationi .

Secundo que

ro . Vtrū pscia sit in volū
tate . q sic . voluntas bona

7ē . ad heb . bonitas ptinz ad voluntatē
igt 7 pscia . Preterea si ēēt in intellectu
tunc pl^o sciens de agibilibus ēēt pl^o psci
entiatas . pna falsum est . q 7 aūs . Ad
oppo^m ecclesies . v . Scit . n . pscia tua q
maledixisti ei 7ē . hoc etiā p3 de actibus
pscie . qui sunt testificare accusare iudi
care 7ē . que oia pntent ad rationē 7 in

tellectum. § rē.

Hic dicitur q' lex nāe p'ncipia nāla agendorū p'inet. quere Den. p' qōli. q. 18. Contra istud arguit p'mo de sinderesi. q' si ipsa hēat actū elicitūz necessario tēdentem in bonū et resistentē malo et nihil tale est in voluntate. q' ipsa non ē in voluntate. p' assumptū. q' dī. i. p'mi li. oñ sum est q' volūtas non necessario fruit sine oñio: nec aliqua vis vel hitus in ea pōt esse p'ncipiū necessario fruēdi. igit nec p'ncipiū necessarium p'cordit volendi p'ncipijs practicis que sumunt a fine.

P'eterea si ēet aliqua talis potētia vel vis vel portio in voluntate que actu elicitō necessario tenderet in bonū et resisteret in malo ipsa esset suprema in tota voluntate. ipsa q' respiceret finē ultimū a q' sumunt p'ma p'ncipia practica. igit i p'tate eius ēet ipsa voluntas fm quantū bet viū et portōem ei' inferiorē. ita q' ipsa mouente portio vel vis inferior obediret sibi et cōformit' moueret. igit ipsa i'pediret oē peccatum in volūrate. q' sic ipsa necessario moueret. ita tota voluntas necessario moueret ad eius motum et ab ea. et si tota voluntas esset recta n'lum esset peccatū in voluntate. Cōtra aliud de p'scia arguit p'mo. q' habit' appetitiuus non generat ex vno actu. s' ex vno syllogismo practico deducendo euidēt aliquid p'clusiūm ex p'mis p'ncipijs practicis sit conscia. igit non est hit' appetitiuus acquisitus. p' etiam q' nō est inatus neq' portio nec vis. P'eterea qd natum est carī ab aliqua causa non potest causari ab alia nisi virtualiter cōtineat p'fectōem illius cause habitus voluntatis natus est carī ab actu voluntatis sicut a p'p'ia cā. igit non potest causari ab alio actu nisi iste actus cōtineat i se virtual' actum voluntatis. sed actus intellectus non pōt p'tinere in se virtual' actum voluntatis s' istū. q' actus voluntatis est p'fectior. igit non pōt intellec

mus p' actum suū causare in volūrate tale pondus qd sit quasi habitus volūtat'is. P'eterea aut pōt voluntas istū pōdus nō recipere et tūc intellectus nō erit cā eius sufficiens. cā. n. sufficiente agente sequitur effectus qn passiuum est debite approximātū. aut non pōt nō recipere. et tunc stante illa consideratōe actuali in rōne non pōt voluntas istud pondus deponere. q' non minōrē necessitatem habet rō in cōseruando pondus creatum q' i causando. P'eterea aut necesse est voluntatem agere fm illud pond' datū aut non. si sic. igit non est libera. q' agens huius ponderis est nālis cā. igit et effectus eius erit forma nālis. igit necessario agens fm illud pondus non libet agit. q' nō est in p'tate eius sic vel aliter agere. si non necesse est agere fm istū pōdus qd ē videt velle ap'ls ad Ro. scdm illam glo. quicqd est p'tra consciam rē. ex quo p' q' peccatum aliqd pōt cōmitti s' p'scia. et tūc sequit' q' stāte p'scia p'fecta pōt volūtas velle op'm eius qd dicitur fm illā. et ita nunq' p' actum volūtat'is corrūpet iste hitus: qd videt absurdū ponendo q' sit habitus voluntatis.

Ad questiones istas si resis ponatur aliquid habens actū elicitum semp necio tendentē in actū iustū et resistentē peccato. cū nihil tale ponat in voluntate non potest ibi poni: igit est i intellectu. et si sic nō potest aliud poni q' habitus p'ncipiorū qui semp ē rect'. q' ex ratione terminorum virtute luminis int' naturalis statim intellectus acquiescit illis. et quātum est tunc ex parte intellectus li. arbi. natus est concorditer velle istis p'ncipijs. s' put deficit reliqua causa partialis libere non velle. q' non est ibi aliqua necessitas fm hoc etiā cōscientia pōt poni habitus p'p'ius cōclusionis practice scdm cuius actū nata est cōformari electio recta in agibilibus et ita dicit' simulare ad bonū inquantūz

U. ar. totam hz vna cam ptialem recte dispositam. et sequeret recta et bona volitio nisi eēt altera cāe ptialis concurrētis. i. voluntatis.

Ad primum ar. dico q. murmurat. ostensū q. oñdit bonum eē volendū et in hoc ē occasio remurmuradi p. malum. Ad aliud dico q. voluntas que ē potentia libere agens nō necessario vlt. comodum sicut nec necessario vult iustum actu elicitō. tñ si ista vna potentia consideratur vt habet affectionem commodi tñ et non vt habz affectionē iusticie. i. qñ appetitus nō liber non esset in ea potestate sic non velle commodum. qz sic precise eēt appetitus naturalis nature intellectualis non liber sicut appetitus bñti est appetitus naturalis nature sensitivae. Dico igit q. illa ppositio Ansel. comoda non velle neq. debet intelligi non de tota potentia que mō libere pōt non velle nō tñ comoda sed etiā iusta. quia libere potest hē et illa velle et nō velle. sed debet intelligi de illa inquantū precise affecta affectōe commodi. hoc ē vt considerata sub rōne talis appetitus nō tñ includendo in appetitu tali libertatē sed hoc mō nullū actum elicit in nobis. id dicit in soluendo q. si findereis est aliquid habens actū elicitum. Per idem ad 3^m q. voluntas naturalis vt necessario tendit in volitum nō hz actū elicitū circa illud sed ipsa est tñ inclinatio que dā in tali natura ad pfectōes sibi maxime conuenientē et ista inclinatio necessario est in nō licet actus cōformis huic inclinationi et nāe nō necessario eliciat. actus. n. nō elicit siue cōformis qui dicitur naturalis siue disformis qui dicitur p. nām nisi a voluntate libera q. q. tū cūqz vult opp^m ei^o ad qd ē inclinatio nihil min^o ē neccia illa inclinatio ad illud ad qd inclinatur qz stat stante nā. Ad vltimū dico q. hēc sola nā est libera. et habet modū agēdi supiorem. oī a nā cre^o

Ad argūmenta 2° q. 4°

q. huius intellectus practici dicunt boni vel mali ppter puenientia eoz ad voluntatē. sic ep^o. voluntas pōt dici recta l. curua ppter puenientia ei^o ad actū vlt. nō rectū rectū speculatiū qui est formalis i intellectu. tñ bonitas est voluntatis sicut rectitudo int^o sed bonitas magis trāsumit ad int^m practiciū q. speculatiū. Ad aliud rīderi pōt per illud phi. 7. ethic. c. 3. q. in passionibus exītes quidaz dicunt verba enīp. sciunt autē nequaq. et ita posset cōcedi q. simplr sciēs scia practica nō tñ sciens dicere vba est dicit^o et magis sciens magis psciatus. et h^o maxime videt debere dici ab illo cui^o op^o est iā improbata. qz scdm ep^o in eodē instanti tps in quo est voluntas mala rō excecatur. vt sic nullus hēat min^o de pscia etiam si ptineat ad voluntatē. est igitur ar^m pñe sibi sicut aliq. parti. et solui pōt sic mō predicto.

Intra distincti

onem. 40. quero vtrū oī actus sit bonus ex fine. q. sic Aug. c. 13. in lra bonū opus intentio facit. Preterea actus intelligēdi est verus ex pncipio. sed finis est hic sic ibi pncipium. g. 7c. Preterea bonitas est ab aliqua vna cā. nulla alia pōt dari nisi finis. Cōtra Aug. p. mendaciū v. et ponit in lra dicit q. multi act^o non pñt eē boni et si ppter finē bonū fiāt.

Respondeo pmo dicens. duz ē de bonitate nālī. 2° de bonitate morali. De pmo dico q. sicut in corpore pulchritudo est ex aggregatione oīum puenientium illi corpori et iter se puta quantitas coloris et figure. sicut vult Aug. 2. d. tri. 4. bona facies 7c. ita bonitas nālīs non est illa que puerit cum ente. i. ista que habet oppo^m malum ē pfectio 1^a alicuius rei integrata ex oībus puenientibus

sibi et sibi inuicem. et omnibus illis concurrentibus est perfecta bonitas. iuxta illud Dionys. bonum est perfecta et causa integra omnibus aut istis deficientibus et non stare que deberet perfici illis est perfecte mala quibusdam subtrahitis est mala sed non perfecte sicut de pulchritudine et turpitudine in corpore. Actus autem naturalis natus est concurrens ad esse eius efficienti ob id finis et forme tunc igitur bonus est naturalis quando habet omnia convenientia quantum ad ista que nata sunt puenire sibi naturaliter et concurrere ad esse eius naturale. De 2° dico quod bonitas actus moralis est ex aggregatione omnium puenientium actui. non absolute ex natura actus. sed qui convenienter ei secundum rectam rationem. quia igitur actui ratio recta dicitur determinatum obiectum puenire et determinatum modum. et alias circumstantias non est completa bonitas ex solo fine. sed per rationem bonitatis eius est ex convenientia actus ad efficiens. a quo actus dicitur moralis quod libere elicitus. et hoc est commune actui bono et malo. neque enim actus est laudabilis nec vituperabilis nisi sit a voluntate. 2° predictio est ex obiecto. quod si sit pueniens tunc est actus bonus ex genere. quod est indifferens ad bonitates ulterius que sumuntur ex circumstantiis specialibus. sicut genus est indifferens ad multas differentias. post istud. prima circumstantia est per se finis nec ista sufficit sine alijs circumstantiis. sicut est circumstantia forme. puta quod debito modo fiat. quod pertinet ad quartam circumstantiam et sequuntur circumstantie magis extrinsece. scilicet quando et ubi et hic. per igitur quod sola bonitas finis etiam cum intendit secundum rectam rationem non sufficit ad bonitatem actus. sed requirunt alie circumstantie secundum ordinem predictum ad hoc quod bonitas sit. Ad autoritatem Augustini per quod est ad oppositum. quod et si finis sit predictio principalior pertinet ad bonitatem actus non tamen est sufficiens simpliciter. loquendo est de bonitate meriti que addit super bonitatem moralem illa est principalis ex fine. quod supposita completa ex bo-

nitatem moralem supaddit bonitas meritoria ex relatione debita istius actus in finem quod relatio debita sit in quantum elicitur a charitate. et quod ad hoc pertinet auctores de fine exponunt quod scilicet bonitas meritoria est ex fine.

Ad 2^m dico quod causa efficiens actus intelligenda illa que est ex parte intellectus vel huius intellectus naturalis agit. nec potest disformiter agere ipsi obiecto. et ideo si recte agit. non sic voluntas si conformiter agit suo obiecto. quod est causa libera non naturalis. quando igitur est rectitudo ex parte principij mouentis totus actus est rectus non sic hic ex parte finis. Ad 3^m dico quod illa una bonitas integrat in se perfectiones omnes convenientes actui et non est aliqua una sola. sicut pulchritudo in corpore.

Intra distincti

onez. 41. querit utrum aliquis actus possit esse indifferens

quod non. quod inter habitum et priuationem non est medium. bonum et malum sunt priuationes opposita. 8° 2°. maior per quod 10. meth. opposita priuationes sunt contradictorie opposita circa aptum natum in contradictoria non medium. 4. meth. 8° 2°. Preterea ex actibus generat habitus. 8° si inter actum bonum et malum esset aliquod medium aliquis esset habitus qui nec esset bonus nec malus. Contra Ambro. in littera affectus tuus optime nomen imponit. sed si nullus actus ex se caret indifferens non posset ex uno esse bonus per se et ex alio malus.

Hic dicitur quod nullus singularis actus est indifferens actus tamen in hoc est differens quere Boni. Aliter posset dici esse de bonitate et malicia morali et de bonitate meritoria et malicia demeritoria. In prima bonitate et malicia compando ad actum naturalem videtur posse inuenire actus indifferens. qui scilicet habeat determinatam speciem in genere nature per comparationem ad omnes causas suas et possit tamen habere indifferenter bonitatem moralem et maliciam. quod probatur per quod 2° 103

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Di XLI

fm phm. 2° ethi. habit⁹ iusticie gnāt ex opibus iustis non tñ iuste factis. iste act⁹ non est bon⁹ moralr qz non ex virtute. Similiter de actibus elicitis post virtutem. qz non videt necessitas qz volūtas hñs virtutē sp vtat ea necessario. sz tñ qñ occurrit passio ita vehemens q subuerteret rōnem nisi vtat vīute. 2° etiā modo loquēdo de bono 7 malo videt eē mediū inter actū bonū 7 malū. sup posita. n. bonitate morali vt dictū est in .q. pcedēt. meritum videt esse ex relatione ad finē debitū que relatio est ex charitate i exñte. pōt at act⁹ referri ex charitate in finem vltimum triplr. Uno mō actualiter sicut cogitans actualr de fine diligit illū 7 vult aliquid ppter istum. Alio mō vñali. sicut ex cognitione 7 dilectōe finis deuentū est ad volitiōem hui⁹ entis ad finem. puta ex cognitione 7 dilectione dei pertinente ad portionez superiorem portio inferior considerat talem actum puta pñie esse assumendū 7 postea illum exeqt volendo nō tamē tñc referendo in finē. quia nec tñc actualiter cognoscit nec diligit. 3° modo habituali puta si omnis actus referibilis in finem manēs cum charitate que ē pñcipium referēdi dicat referri habitualiter. Triplici aut modo potest dici actus non referri. Uno modo negatiue abso⁹lute. qā non refert actualiter nec virtualiter. Alio mō priuatiue. quia nō ē natus referri sicut peccatum veniale. quia licet stet cum charitate. non est tamē nātum cum charitate referri in finem. 3° modo contrarie. s. corrumpit pñcipium referēdi. s. charitatem. vt pñm mortale. de illis duobus mēbris vltimis certum est qz illi actus sint mali. s. peccatuz veniale 7 peccatum mortale. de duob⁹ pñmis certū est qz pñmus actus est meritorius. 7 satis pbabile est de scōo. de duobus medijs. s. de actu qui tñ refert habitualiter 7 negatiue. s. qui non refertur. nec actualit⁹ nec virtualit⁹ dubiū est

utrum talis actus sit meritorius vl peccatū veniale. quia mortale peccatum. nō potest eē aut sicut talis actus indifferēs si ponat alterū duorum pñmōz membrorum videt qz hō existens cōtinue in gratia vel mereat cōtinue vl peccet mortaliter vel saltē venialit⁹. qz multos tales actus elicit cōtinue qui nec referunt actualiter nec virtualiter scōm dictū modum. Ideo pbabile videt tales actus indifferētes ponere. quia non habet sufficientem rationem malicie pertinetē ad peccatū veniale. quia possibile est nullam deordinationem esse in eis que sufficient ad rationem peccati. non eim tenetur hō nec tentione necessitatis contra quam sit peccatū mortale. non tentione minori pñra quā sit peccatū veniale referre sēper actū suū in deum actualit⁹ vl virtualit⁹. quia deus non obligauit nos ad hoc. neqz videt esse in istis actib⁹ sufficientis ratio bonitatis vt sint meritorij qz non videt minor relatio sufficere ad meritum qz relatio virtualis qualis nō est hic. Sūt ergo multi actus indifferētes non tñ scōm eē qd hñt in spē nāe. sz ēt scōm esse quod hñt in eē moralit⁹. 7 sz etiā indifferēs ad bonam meritoriam 7 malū demeritoria. quia vnū indiuiduū potest esse tale 7 aliud tale. mlti etiam singulares actus eliciti sūt indifferētes qui nec sūt tales neqz tales. 7 non solum actus nō humani de quib⁹ non est sermo sicut mouē barbā. leuare festucā causa. 7 hñ. que pcedunt ex sola imaginatiōe non ex libero arbitrio impellēte sed etiā d actibus libere elicitis. Ad argumenta. Ad pñm dico qz non sunt priuatiue opposita circa actum loquendo de bonitate 7 malicia morali. vel etiam loquendo d bonitate 7 malicia meritoria 7 demeritoria. non enī est actus malus ex hoc solo qz caret bonitate talit⁹ vel tali. sed quia caret bonitate quā debet habere. non aut omnis actus debet habere talē bonitatem. Ad aliud cōce

do qz ex
lia habi
ferit
bit⁹ ad
biliter in
vt bono
se neqz
etiā gene
7 ita line
tio non e
cōceden

rum d
constit
querun
sit esse i
vtrū co
Diero. d
qri de d

de duab⁹
in volū
catū ad
volūtar
reflate v
in potes
li. ar. c. l
visis tā
cauū.
gnitū. q
est volū
est cogn
qñ est q
tus esse
cesse ad
insit. qz
cōt intel
rē de ill
fuit. qu
lit. quon
catōe nō

do q^d ex similibus actibus generat simili
lis habitus. 7 ita ex multis actibus idif
ferentibus potest generari consimilis ha
bit⁹ ad cōsimiles actus in genere imo
biliter inclinās. non tam incliat ad eos
vt bonos nec vt malos. sicut etia⁹ ipse i
se neq³ etiā bonus neq³ malus. sicut nec
etiā generat ex actibus bonis vel malis
7 ita incōueniens ad quod deducit ra
tio non est inconueniens. sed tanq³ verū
cōcedendū est.

Am autem

volūtas. Circa istā. 42. di.
in qua magister recitat dic
tum Hiero. in quo innuit q^d peccatum
consistit in cogitatōe. sermone. 7 opere
querunt quicq³. primo vtz peccatū pos
sit esse in cogitatōe. 2° vtrū in sermōe. 3°
vtrū consistat in opere. 4° vtrū diuisio
Hiero. de peccato sit sufficiens. 5° possit
q³ri de di. 7. pctōz capitaliū.

Circa primum

arguit q^d non. quia scōz Aug.
de duabus aiabus peccatū nūq³ est nisi
in volūtate. Itē de vera religione pec
catū adeo voluntariū est 7c. sed non est
volūtarium nisi q³ in volūtate vel i po
testate voluntatis. cogitatio aut non est
in potestate volūtatis dicēte Aug. 3. de
li. ar. c. 15. nō est i potestate nostra quin
visis tāgamur. 8 nō est in cogitatōe pec
catū. Preterea nihil ē pctm nisi sit co
gnitū. q³ nō est pctm nisi volitū. 7 nihil
est volitū nisi cognitū. sed cogitatio nō
est cognita vel intellecta. q³ si sic aut ig^r
qñ est quod nō ptingit. quia tūc duo ac
tus essēt simul i intellectu quod nō ē ne
cesse ad hoc q^d aliquis peccet. nec anteq³
insit. q³ tūc d ista intellectōe quererē vtz
eēt intellecta vel nō. 7 si sic iterū quere
rē de illa. 7 sic in infinitū. nec etiā postq³ i
fuit. quia tūc in illa nō esset pctm actua
lit⁹ quod est ppositū. Preterea in cogi
tatōe nō est malū. 8 nō est pctm. pbatō

antis. q³ si hoc esset verū nō eēt nisi. q³
tal cogitatio est alicui⁹ mali. sed ite⁹ ma
li nō est mala. h3. n. de⁹ cogitatōem ma
li i quo tū nō est maluz vel pctm. Scia
ēt est eadē respectu oppositorū 7 respec
tu vni⁹ oppositi est bona. ig^r 7 respectu
alterius. Cōtra est Hiero. i lra. 7 sup
Ezech. In omēm aut 7c. idem etiā dicit
Aug. 12. de tri. c. 5.

Circa secundū

da. vtrū
pctm po
sit eē i fmōe arguit q^d nō. vtēs i
istio ad finē i^m ad quē ē ordiatū n peccat
sic vtendo sed sermo iuent⁹ ē ad expmē
dū mutue volūtatis indicia fm Plato
nē in ethimeo. Preterea si eēt peccatū
in sermōe hoc eēt vel ingtū ē vox vel i
q³tū significatiua. nō ingtū vox q³ tūc
i brutis eēt pctm. nec vt significatiua q³
ad significadū est iposita. 7 eius ipositō
nō est pctm. tū ē q³ ex hoc q^d est signifi
cativa nō impmif sibi aliq³ qualitas. 8.

Cōtra. Math. v. q^d dixerit fratri suo
racha re⁹ erit iudicio. q. d. fa. 7c. Pre
terea Jac. 3. si q³ vbo nō offēdit. Itē
ibidē lingua ignis est.

Circa tertium

Utrū pctm cōsistat in opere
arguit q^d nō. q³ qd nō est volūtariū nō
est pctm. op⁹ nō est voluntariū. ad Ro.
. 8. n qd volo bonū hoc facio 8. Pre
ea i eo qd ē cōe brutis 7 hoibus nō pōt
eē pctm. p illō. n. cōe n possum⁹ nos cō
uertē ad finē nec auertī a fine. sed i mul
tis opibus in qb⁹ debēt esse pctm cōica
m⁹ cū brutis. 8 7c. Cōtra in ps. reddet
vnicuiq³ iuxta opa sua. 7 Apoc. opa ei
illorū sequunt eos.

Circa quartum

Utrū diuisio Hiero. de pctō
sit sufficiens pcedit sine argumētis.

Ad questiones istas p
mitto
quoddā generale scilicet q^d malicia p^o 7

1° 3° 2° sup. 3° 2°
habetur 5° 2°

formaliter nō ē nisi in aliq̄ actu volūta-
tis. p̄ q̄ iusticia habitualis vt distingui-
tur p̄ pctm originale ⁊ actualis iusticia
vt distinguit p̄ pctm actuale ē in volun-
tate. q̄ pctm originale ⁊ actuale ē in vo-
luntate. hoc satis patz p̄ Ansel. de pctō
originali. c. 4. Itē Aug. 3. de li. ar. cā
p̄mo peccandi est voluntas. nihil. n. est
pctm nisi qd̄ ē i p̄tate facientis. ⁊ nihil ē
in p̄tate facientis nisi qd̄ est in p̄tate vo-
luntatis eius. qz nihil preter hoc est ipu-
tabile. ⁊ iō dicit. l. 2. de ci. c. 8. q̄ defectus
volūtarios sequit̄ obita pena. Ex q̄ seq̄t̄
q̄ in solo velle est pctm p̄mo ⁊ in alijs
non nisi mediante velle. Preterea ois
cā actiua in vniuerso p̄ter voluntatem
est nāl̄ actiua. q̄ nulla p̄ter voluntatē est
vitupabilis p̄pter suam actōem. hoc. n.
p̄z p̄ Aug. 3. de li. ar. cā. n. nāl̄is fm̄ eum
non agit nisi fm̄ q̄ accipit vt agit ab a°
⁊ iō in nulla sua p̄pria actōe est vitupa-
bilis. ⁊ iō in nulla actōe sua est peccatū
Ex q̄ sequit̄ q̄ in cogitatioe. sermone. ⁊
ope. non est pctm formalr ⁊ p̄mo: l. 3. b°
est in solo actu voluntatis. 2° dico q̄ li-
cet pctm non possit eē formalr nisi i vo-
luntate vel in actu eius. māl̄iter tñ pōt
esse in istis actibus dictis. s. cogitatioe. s̄-
mone. ⁊ ope. qz fm̄ Ansel. vbi. s̄. volun-
tas est motor in toto regno aie ⁊ omia
obediunt sibi. sicut q̄ voluntas tenet ha-
bere in actu suo rectitudinē. sic tenetur
h̄re illam in alijs actibus exteriorib⁹ ad
quos coopat̄ vt motor. sicut igī mouen-
do recte potentias inferiores actus earū
sunt recti rectitudine participata. Ita
etiā mouendo non recte sunt recti. quā
rectitudinem debet voluntas illis dare
⁊ ita mouendo eas non recte priuat eas
illa rectitudine: ⁊ hoc habet expresse ab
Ansel. vbi sup̄. a. c. 4. vbi loquens i for-
ma aliarum potentiazz dicit. dedisti no-
bis dominum cui non obedire non pos-
sumus ⁊c. ⁊ dicit q̄ mouet alias poten-
tias in nobis sicut instrumenta. Ex quo
etiā sequitur q̄ nullus actus possit eē

malus etia materialiter nisi qui potest
imperari ab actu volūtatis formaliter
malo.

Ex istis Rñdeo ad primaz. q. vbi primo videnduz
est si cogitatio sit in p̄tate voluntatis ⁊
quō. scōo quomodo potest esse mala. p̄-
mum enim est necessariū ad scōm. cum
.n. i cogitatioe non sit formaliter mali-
cia vel peccatum ad hoc q̄ sit aliquali-
ter mala. oportet q̄ subsit imperio vo-
luntatis ex qua subiectione contrahat
maliciam a malicia voluntatis. Quā-
tum ad p̄mū non videtur q̄ subsit im-
perio voluntatis. qz omnis volitio req̄-
rit necessario intellectōem nāl̄iter p̄io-
rem l. 3. simul duratioe. quero igī quam
cogitatioem pōt imperare non illam p̄o-
rem p̄z. nec aliam scōaz qz ad nihil mo-
uet voluntas simul duratione nisi ad il-
lud quod fuit precognitum. Igit si mo-
uet ad cogitatioem scōam illa erat iam
cognita. ⁊ sic posset procedi in infinitū

Aliter deducit ar̄ sic. si voluntas po-
test imperari intellectui cogitatioem ali-
cuius obiecti tunc aut illam a qua auct̄
tit intellectum aut illam ad quam con-
uertit̄ ipsum. non p̄mum qz tunc non
auert̄ ab ea. nec scōm qz vt dictū est
volitio requirit in intellectu actualem
cognitionem simul duratione ⁊ p̄iores
natura. cogitatio vero ad quāz p̄uertit̄
est posterior natura volitione per quāz
intellectus conuertit̄ ad illam. igitur nō
videtur q̄ voluntas possit imperare co-
gitationem aliquam intellectui nec ip̄z
auert̄ a p̄sideratioe alicui⁹ obiecti ⁊ p̄-
uert̄ ad aliud. Preterea i p̄ se cāis
eiusdem speciei non potest esse circulus
ex primo posteriorū. tūc. n. idem eēt cēn-
tialiter p̄us ⁊ posterior. sed cogitatio in
intellectu ē per se causa requisita ad vo-
litionem cui⁹ voluntas non pōt velle ni-
si precedente cogitatione in intellectu. q̄
non erit ep̄ voluntas causa cogitatiois
in intellectu. ⁊ per p̄ns nec impabit illā

Dices q̄
per se cau-
tū cā fin-
non solum
nec ad actū
cāe poster-
cogitatioe
pōtem int-
intellectu
q̄z effectū
cari ab ea
sufficiente
cuius rōe
p̄z in diui-
fete non
qz volun-
nem filij
impare ne
intelligēd
ctionis m
ale cum in
qz volun-
illam qz
per effectū
Rñdeo
eē in pote-
tellectum
ad aliud in
int̄ stare
fectissimū
perfectius
⁊ impedit
⁊ aqua qu
maliter in
ita q̄ non
obiecta in
nis sunt cē
possibilis
nem. igit n
p̄nte magi
nunq̄ mo-
lo magis
bilit. p̄
dicit q̄ vo-
gentiam
sensu sed in

Dices q̄ cogitatio in intellectu non est per se causa volitionis in voluntate sed tñ cā sine qua non. Contra. cā prior non solum non h̄z esse a cā posteriori s̄ nec ad actum suum presupponit actum cāe posterioris. sed si voluntas imperat cogitatōem in intellectu ōz eam eē cām p̄orem intellectu q̄ non p̄supponit actū intellectus vt cām sine qua. Preterea q̄z effectus h̄ns cām sufficientem potest carī ab ea. sed quelibet intellectio h̄z cāz sufficientem. s. memoriā perfectāz ad cuius rōem non concurrīt voluntas vt p̄z in diuinis vbi ad actum memoriē p̄fecte non concurrīt voluntas concausāz q̄z voluntas non concurrīt ad p̄ductio nem filiū ex dī. 6. primi libri. q̄ nō potest impare nec intellectum mouere ad actū intelligēdi. Preterea cā efficiens intellectiōis mee videt esse obiectū intellectu ale cum intellectu agente. ex quo sequit̄ q̄ voluntas non habet cālitatem super illam. q̄z cāe nāles h̄ntes causalitatem su per effectum cōem cāntem illum totālī

Radeo 7 dico q̄ ōz actum intellectus eē in potestate voluntatis ita q̄ possit i lectum auertere ab vno intelligibili ad aliud intelligibile conuertendo. alias intē? staret semp in cognitōne obiecti p̄fectissimi habitualiter sibi notī. p̄ agēs perfectius circa idem passum fori? agit 7 impedit minus perfectū. p̄z de igne 7 7 aqua que si agant circa. idēz ignis for maliter impediet aquam in sua actōne ita q̄ non habebit effectum suum. Sed obiecta intelligibilia respectu intellectō nis sunt cāe nāles actiue 7 intē? agens 7 possibilis si ponant agere ad intellectio nem. igit minus perfectum intelligibile p̄ntē magis p̄fecto intelligibili mouēte. nunq̄ moueret neq̄ auerteret intē? ab il lo magis p̄fecto 7 efficacissimo intelli gibili. Preterea Aug. ij. tri. c. 3. 7. 5. c. dicit q̄ voluntas vult 7 copulat intelli gentiam pli. verū est tñ q̄ in 2° loq̄t de sensu sed in. 15. de intellectu. Preterea

2° de aīa intelligimus cū volum^{us}. s. q̄rū noticiā habitualē hēmus. Preterea habitus est quo q̄s pōt vti cū voluerit p̄^o ethi. 8. Dico igitur q̄ aliq̄ intellectio vel cogitatio est a voluntate impata. 7 cū possit dīstīngui cogitatio gnālī i p̄i mā 7 scōam. de p̄^o p̄bo q̄ non pōt esse in ptāte voluntatis. q̄z aliqua cogitatō p̄cedit necessario oē velle saltē nā. s̄z q̄d p̄cedit oē velle 7 est prius. nā saltē nō ē in ptāte n̄ra hoc ēt dicit Aug. 3. de libe. ar. c. i. non est in ptāte n̄ra q̄n visis tān gamur. Sed de scōa cogitatōe v̄r diffi cile q̄ sit in ptāte n̄ra cum ad nībīl vide at mouere voluntas nisi ad cognitum. Et oī hic multiplīr. Uno mō q̄ sufficit ad hoc q̄ voluntas moueat ad cogitati onem alicuius q̄ illud sit cognitum so^m habitualiter non actualiter. Alio mo do dī q̄ sufficit cognitio vel cogitatio alicuius obiecta in vnūersali vel in ali quo simili vel in cōtrario. Alio modo dicit q̄ sufficit cognitio illius obiecti re missa. vel q̄ voluntas remittat intelec tum ad cogitatōem illam inextrītez sibi 7 tunc illa cogitatōne remissa occurrit aliud cogitabile. Alij dicit q̄ intellect^{us} h̄z actum collatiuum ita q̄ in quātū co gnoscit vnum correlatiuum comparan do ipsum ad aliud voluntas mouet ad standūz in cognitione illius. Alij dicit q̄ in potestate voluntatis non est cogni tio simplex sed discursiua sed ex simpli ci mouet ad discursiuam: ita q̄ intelec tus apprehendenti cognitione simplici aliqua duo obiecta voluntas imperat collatōem vnus ad alterum. Cōtra p̄imum modum. impossibile enī est voluntatem velle actu nisi sit actualis i lectio in intellectu. si eim sufficeret ha bitualis. tunc dormiens vel quantum cunq̄ distractus posset velle aliq̄d no tum in habitu. Nec secundus mod^{us} valet. quia tunc cum in lapide intelli ga tur substantia corporea intellectio lapi dis sufficeret ad volendum aūē v̄l bouē

1° 3° 2° Sup. 2°
homo 3° 2°

qz hec intelligant in sba corporea vt in
vli. Itē illa intellectio in vli vel est idē
cū intellectōe i priculari vel nō pōt esse
alia: qz sicut vli in singulari nō est aliō
q̄ singulare sic nec intē vli in pricula
ri est alia a priculari. q̄ est idē in pricu
lari. sed p hanc nō intellr nisi aliqd dei
minati. g. Preterea intelligēdo vli pos
sū vli qd̄z contentū sub vli qd̄ est voli
bile vel appetibile. puta intelligēdo aial
possum velle ouē vel bouē hoc tñ non
possum sine spē ppria ouis vl bouis quā
spēm nō cat illa intellectio vli. nec ē vo
luntas sed obiectū singulare et intē agēs
igr intē vniuersalis nō sufficit. 3° etiaz
modus nō est pueniēs. bñ. n. concedo q
volūtas pōt remittere cogitatōem i exn
tē sed tñ a casu accidit q̄ occurrit aliō
intelligibile vel cogitatio alterius intel
ligibilis vel eiusdē alr q̄ pus. qd̄ quidez
intelligibile moueat intellectu et volun
tatē. et sic solū casualiter et nō p se eēt co
gitatio in prāte voluntatis. Preterea
non saluat ppositū qz quantuncūqz vo
luntas moueat ad aliud remittendo po
rem cogitatōem hoc tñ nō est p se ad ali
qd̄ determinatum. qz hoc solū est ad fā
tasma fortius quod fortius mouz. et h^o
per accēs inq̄tum. s. remittit illam cogi
tatōem. 4° etiam modus non sufficit
non. n. semp ad hoc q̄ volūtas auertat
intellectum ab vno et conuertat ad aliō
oportet q̄ cognitio vel cogitatio sit com
paratiua. quia vnum obiectū potest co
gnosci p se sine comparatione ad aliud
et ab intellectione illius potest voluntas
auertere intellectu. Ultimus etiā mo
dus non valet. quia si non est in prāte il
lud sine quo nō pōt hñi nec ēt ipse discursus
erit in prāte nostra. discursus autēz
necessario presupponit cognitōem app
hensiuaz obiecti. et illa simplex intē ob
iecti ad quā debet intellectus discurrere
non est in prāte voluntatis vt pbatum
est supra. g. nec discursus. Itē ptra oēs
modos simul. qz nullus pōt assignare

aliqū actum in intellectu in eodē instā
ti cū volitōe q̄ ad hoc sufficiat. si pimus
qz ille nullū actum ponit sed solū cogni
tōem hitualē. nec 2° qz volitio est i se
disticta sed actus vel cognitio in vli ē in
disticta: nec 3° qz remissio intellectionis.
vni^o obi nō ponit aliqū intellectionē al
terius obi nisi a casu. nec 4° qz qñ intel
ligo lapidē absolute nō hēo cōpatōnem
pūiā nec absoluta intē suffic ad hoc q̄
velit compatiuā. nec 5° qz instās i q̄ vo
luntas puerit nō intelligit extremū a
quo discurret qz ab intellectione illi^o auer
tit. nec extremū ad quod discurret. qz il
lius intellectio ē nālter posterior volū
tione. Stat ḡ difficultas p̄dicta.

Respondeo ḡ p̄mittēdo tres p̄pōs
p̄ma q̄ vna itellectōe p̄fecta et disticta
exnē in intellectu multe itellectōes idi
stincte et imp̄fecte p̄nt inē. p̄z in exē i vli
su q̄ in pyramide et infra basiz videt v^m
punctum in cono distincte et tñ in eadez
pyramide et infra eandē basim videt mlt
ta imp̄fecte et indistincte si hoc est pos
sibile in sensu multo magis in intellectu
2^a p̄pō est q̄ itellectōe in exnē lz non
cognita vt obi^o potest voluntas velle et
cōplacere sibi in obō illius itellectionis
et in illa itellectōe et non cōplacere sibi
alr enī voluntas nō posset copulare
parentem cum ple. qd̄ est ptra Augu.
q̄si vbiqz in li. de trī. 3^a p̄pō est q̄ volū
tate cōplacente itellectōi itellectio fir
mat et itēditur. ipsa autē nō placēte vel
nolēte infirmat et remittit. et hoc dēlara
tur sic. agēs quod est diuersarum opati
onū et actionū si circa vñū et idem agit
fortius agit et p̄fectius q̄ si simul agit cir
ca desperata. virtus. n. vnita fortior est
et perfectior. igitur si anima scōm omēs
suas potentias agit circa idem fortius et
perfectius agit q̄ si circa diuersa secūdu
diuersas potentias ageret. et ideo si vo
luntas operatur circa idem circa quod
intellectus confirmatur intē in actione

sua. et ho
ita sit pat
quilibz p
inferius
perior lz
volūtas
lz non nec
ḡ 7c. Dic
tus exnē
et imp̄fect
actualis
p̄fusus et i
tas fin
eaz et si
vt obiect
te comple
mat illar
missa et i
tiam p̄fē
gitationi
voluntate
et non cōp
finis esse
te^m ab in
ctum est
eadē ad
tu aliqū
pōt vñū
us videb
sio illa es
ret secun
Ad
co q̄ volū
nā sed su
hoc q̄ vo
est. Ad
circulū v
cessaria s
et pōt esse
est in p̄p
cessaria i
et necessa
est vera.
bent cām
ad p̄fectē

sua. et hoc est ratio propter quod. quod vero ita sit patet per experientiam certam sicut quilibet potest experiri in se. Preterea agens inferius perfectius agit et currente agente superioris non necessario requisito. sed voluntas est agens superius respectu intellectus non necessario requiritur ad actionem intellectus. **¶** 2°. Dico igitur quod una intellectio intellectus existeret perfecta prout ibi esse multe profuse et imperfecte. nisi illa intellectus esset ita perfecta et actualis quod non pateret secundum aliam. illis igitur profusis et imperfectis ibi existentibus potest voluntas secundum proportionem secundam complacere in quibus eam et si illa intellectio non fuerit cognita ut obiectum actualiter. et ex tertia voluntate complacente in aliqua intellectu confirmat illam et intendit. illa igitur que fuit remissa et imperfecta sit per istam complacentiam perfecta et intellectus. et sic potest impari cogitationi et convertere intellectum ad illam voluntatem aut nolente aliam intellectum et non complacente in ea illa remittit vel desinit esse. et sic dicitur voluntas auertere intellectum ab intellectu illius. Et est simile ut dictum est de oculo qui stans in comparatione eadem ad aliquod corpus visum sine motu aliquo manifeste eadem pyramidem potest videri visiva in aliud punctum quod prius videbat licet imperfecte nisi forte visio illa esset ita perfecta quod non permitteret secum aliam.

Ad argumenta **¶** 1°. Dico quod voluntas requirit intellectum priorum non sed sufficit quod illa intellectus sit imperfecta ad hoc quod voluntas illi complacere ut dictum est. **¶** 2°. Dico quod non est inconueniens esse circulum ubi causa superior non est simpliciter necessaria sed contingit currere cum inferiori et potest effectus inferioris esse sine illa. sic autem est in proposito. voluntas enim non est causa necessaria intellectus. In casibus autem naturalibus et necessariis ordinatis simpliciter illa propositio est vera. **¶** 3°. Dico quod intellectus habent causam sufficientem memoriam quo ad perfectionem quam illa potest habere. ipsa tamen

eadem causa concurrente cum superiori vel habente ordinem essentialium circa illud circa quod agit ipsa propter quem ordinem nate sunt iste potentie se inuicem impedire cum circa diuersa operantur. ideo circa idem se intendunt. et tunc sequitur operatio inferior et perfectior. unde quando intellectus intelligit aliquid si esset operatio voluntatis circa idem et imaginatio circa idem imaginabile. et sensus circa idem particulari puta quod esset prius perfectior esset intellectio. quod potest distincte circa diuersa remittuntur in actionibus suis. Aliiter posset dici quod voluntas habeat immediatam actionem super intellectum sed hoc est difficile.

Sequitur secundum quod. scilicet potest esse peccatum in cogitatione. Ad quod dico quod ipsius voluntatis sunt duo actus. scilicet complacentie et concupiscentie et actus complacentie prior est quod prius complacet voluntati ex dilectione in illo cui concupiscit quod concupiscat aliquid sibi. voluntas igitur potest aliquid sibi inordinate concupiscere et complacere in illo. et etiam potentius inferioribus potest aliquod inordinatum concupiscibile concupiscere et in hoc complacere in illo. et eodem modo potest quo ad actum intellectus. quando igitur voluntas imperat cogitationem alicuius illiciti qua vult quod obiectum sit sibi presens ad continuandum delectationem et complacentiam in illo si illud cogitatum sit illicitum in complacentia plena illo modo predicto est peccatum mortale. et hoc non solum de carnalibus ut cogitare luxuriam sed etiam in actibus intellectus respectu aliorum obiectorum ut imaginari et morari cum delectatione in cogitatione mortis inimicorum. et sic patet quod cogitatio de obiecto illicito procedens ex complacentia voluntatis in illo post deliberationem est peccatum mortale. sicut enim est peccatum mortale voluntati concupiscere sibi delectationem de obiecto illicito et illam etiam vel aliam concupiscere potentie inferiori sic etiam pertinet ad hoc velle cogitationem

de isto obiecto. Hec est sententia Aug. 12. de ci. c. 12. et magis allegat di. 24. c. p. Itaque ut breuiter lumen pstringam etc. Et quod Aug. ibi intelligat quod delectatio sine consensu in opus sit peccatum mortale. patet per illud quod dicit si sola mulier cogitat de re illicita totus homo damnabitur nisi mediatoris gratia interveniente liberetur. quod si esset veniale posset sine gratia operari liberari. ex quo in eadem cogitatione potest esse peccatum et non esse. quod quatenus tunc cogitatio sit delectabilis cum tamen obiectum sit delectabile non est peccatum unde vir sanctus potest delectari in cogitatione alicuius peccati quod detestatur. delectari tamen in cogitatione alicuius peccati quatenus obiectum sit sibi proprium ut delectetur in illo ut in obiecto est peccatum. et hoc patet per Aug. 9. tr. c. 10. diffinire intemperantiam verbis eius dicere pertinet ad artes moralem. esse autem intemperatum pertinet ad illud quod in illa arte culpatur. sicut nollet et diffinire quid sit solocismus pertinet ad artem loquendi. facere autem illud viciu est quod in eadem arte reprehenditur. sic ergo si cogitatio placet et continuatur non propter cogitatum sed ut per ea quod ad fines debitum deducatur non est peccatum: sed si propter obiectum illicitum ut in ipso delectetur sic est peccatum. et isto modo sancti viri detestantur cogitationes illicitas.

Ad primum per predicta. concedo enim quod peccatum formaliter non est nisi in voluntate. sed male potest esse in alijs actibus. non tamen nisi ut impendat voluntatem. unde prima cogitatio ut patet. 3. non inducit peccatum. sed totiens habet homines primas cogitationes quotiens sibi occurrunt diversa obiecta et quotiens surgit a somno. Ad 2. concedo quod prima cogitatio non est in potestate voluntatis. sed sic complacere cogitationi et sic acceptare et tenere intellectum ibi bene est in potestate voluntatis. Ad 3. dico quod non sequitur cogitatio non est prius cognita. ergo

nec voluta. nam sufficit quod actus cogitationis sit prius in ratione actus non in ratione obiecti considerati nec recte nec reflexe ad hoc quod voluntas velit illam et complacere sibi in illa. unde ad hoc quod aliquid sit volitum sufficit eius cogitationem actualiter intellectui inherere. Ad ultimum patet ex alio articulo quoniam quomodo. scilicet peccatum est in cogitatione.

Ad questionem secundam solutio danda patet videndum est quomodo sermo sit in parte voluntatis. 2. quod in ea est malicia. Quatum ad primum dico quod potentia motiva in homine est in obedientia servili respectu voluntatis que primo politice vocatur disposita. unde in tamen sibi obedit quod nullum membrum habile ad motum nisi si sit aridum resistit imperio voluntatis sed formare voces articulatas est actus potentie motive licet non possit elici nisi precedente actu imaginationis vel intellectus. si sermo est in parte voluntatis si lingua non sit impedita. sed disposita ad motum

Quatum ad 2. dico quod malicia vel peccatum est in sermone materialiter: formaliter vero in voluntate. nam recta ratio iudicat omnes actus humanos debere esse recte circumstantionatos rectitudine sibi debita. scilicet precipitata loquendo de actibus potentie motive inferioris sed actus potentie motive subest voluntati. quod debet esse circumstantionatus et rectus rectitudine sibi debita. ut quod transeat super materiam debitam ut ordinetur ad debitum finem. ut scilicet edificet proximum: et quod notificet illud quod est in conceptu mentis. aliter enim esset mendacium. ex defectu igitur alicuius circumstantie quam debet impare voluntas est peccatum. et malicia formaliter in voluntate et materialiter in sermone.

Ad primum argu

mentum dico quod usus instrumenti ad finem suum licet in se non sit formaliter malus potest tamen esse malus male instrumentum impat

in voluntate
ut cum in
talis usus
est in eo m
eo quod illa m
ut est signifi
ad significat
ci tribuit co
nem nec ali
valet quod vic
na continetur
sui in aio a
tunc vox si
posset intel
intentum
ua et tunc vo
ret intellect
ceptus quod
per hoc quod
sibi impendit
coninet. sicut
tas aliqua
tur ad signi
vox significat
motum
mutat sensu
vel infan
ceptum vo
a voce signi
memoria. et
men fuit in
ad considerat
buit notitia
res cui imp
quod ad rem il
et sic reducit
tellectum
mo potest esse ne
firm volunt
Ad quod
dam: viden
operans ali
voluntatis
tum ad pri
posito pop

In voluntate in qua est malicia formalis. ut cum intendit malum finem. Si autem talis usus sit finis dictamen recte rationis non est in eo malicia aliquo modo. Ad 2^m dico quod illa malicia est in voce materialiter per ut est significatiua. Et cum dicis quod ipso ad significandum nullam qualitatē voci tribuit concedo nec aliquam intentionem nec aliquem conceptum. unde nihil valet quod dicunt aliqui quod vox significatiua continet in se conceptum rei quē causat in animo audientis. Si enim hoc esset verum tunc vox significatiua audita mouere posset intellectum audientis secundum illam intentionem inquantum. scilicet sic significatiua et tunc vox latina significatiua moueret intellectum greci audientis eam ad conceptum quē exprimit. quod falsum est. unde per hoc quod est significatiua nulla qualitas sibi imprimitur nec aliquē conceptum in se continet. sicut nec in circulo causat qualitas aliqua de nouo per hoc quod imponitur ad significandum vinum. Ideo dico quod vox significatiua solū est signum rememoratiuum ad placitum. unde vox tantum immutat sensum auditus nec habet eam in sensu vel in fantasia vel in intellectu nisi conceptum vocis ex se. auditu tantum immutato a voce significatiua immutat fantasia et memoria. et rememorat rei cui tale nomen fuit impositum. et sic excitat intellectum ad considerationem illius rei cuius prius habuit noticiam. aliter enim nihil moueretur nisi res cui imponitur prius fuerit sibi nota et quod ad rem illam significandam imponebatur et sic reducit intellectum ad actualem intentionem rei prius note habitualiter. et isto modo potest esse malicia in voce ut est in finem voluntatis.

Ad questionem ^{tertia} ^{solue}
dam: videndum est primo ut prius quod operationes aliarum potentialium sunt in prae voluntatis. 2° quod in eis est malicia. Quatum ad primum dico quod opus accipitur in proposito per operationem potentialium inferiorum

aliarum a potentia motiva lingue: 3. n. 6. mo sit quoddam opus distinguatur tamen contra alia opera. quia secundum illud opus sermo nis maxime se habet homo ciuilem et politice.

Dico quod per potentiam motiuam est in prae voluntatis ut supra visum est. et similiter potentie sensitiue. et etiam vegetatiue quatenus dependet a motiva sicut potentia vegetatiua quantum ad nutritiuam requirit appositionem nutritibilis et similiter approximationem actiui ad passiuum. et secundum hoc potentia generatiua est in prae natura et in ea potest esse per se malum inquantum ad actum inordinatum preceedit potentia motiva que est prae voluntatis. similiter. et quantum ad potentias sensitiuas quatenus operationes earum dependet a potentia motiva. unde Augustinus 2. de trinitate. c. 8. dicit quod quod operatio palpebrarum nescio requiritur ad visionem et motus localis palpebrarum obedit aie earum visio est in prae voluntatis. Sed sunt ne habet potentie alie in prae voluntatis quod per principium motum

Dico quod sic. inquantum. scilicet perfectius prius actum suum ex hoc quod voluntas habet actum suum circa idem obiectum. per in visu. nam statim eadem disponit obiectum et oculi potest visus impari a voluntate ut absque motu locali intueatur nunc aliquem punctum perfectum quod prius et hoc in eadem pyramide et infra eadem baxem propter copulationem voluntatis. De 2° dico quod malicia est in eis malitiam eodem modo sicut in alijs. scilicet sermone et cogitatione. scilicet quando non sunt cum debitis circumstantijs elicite et carent rectitudie participata quam debent habere. Ad primum ob aplo dico quod illud debet intelligi quod ad primum motus de quibus non video quod sint peccatum quia precedunt omnem actum voluntatis et nulla ratio culpe est in aliquo precedente actu voluntatis. delectationes vero que sunt in voluntate tanquam primi motus sunt per se quando sunt de obiecto illicito ut quando voluntas delectatur appetiui sensitui. quia ille non sunt sine actu rationis et voluntatis precedente. Si dicas quod primi motus sunt peccata ex eo quod voluntas non puenit. tunc non est per se

commissiois s; omissionis. et sic illa opera
q; si pcta formalit' sunt illa opa interiora

Ad 2^m dico q; appetitus nř in quo cō
nensum cū brutis est liber et rōnalis p
picipatōem non aut p actum suū s; p
actum altius potentie. s. voluntatis cui
sub est. et iō pōt cōverti ad bonū et auer
ti a bono. In brutis aut licet sit appeti
tus sensitivus non tñ est piceps rōis in
eis sicut in nobis.

Ad questionem 4. di
cedū

q; Hiero. non oluidit hic pctm mortali
ter nec sibi peccati formalis. q; hoc est
actus voluntatis et nō cogitatio nec fmo
nec opus exterius. nec ex origiale pecca
tū q; illud est solum in aia. sed distinguit
h tñ sibi materiale peccati. et posset cō
tineri illa diuisio peccati sub duplici mē
bro. s. q; quoddam ē peccatū in actu ire
riori qōdam pñsit in actu exteriori. p
mō est pctm cogitatiois. 2° mō subdiuidi
uitur q; sic continet locutōem et opatio
nem. q; locutio maxime cōuenit hōi vt
est rōnalis et vt est hō. q; vt sic est cōica
tiuus et sic circūloquimur actum exteri
orē per duo membra. et debet itelligi di
uisio positue quo ad pctm commissiois
negatiue q; ad pctm omissionis in cogi
tatioe locutione et ope.

Irca quintum

.s. de distinctōe peccatorum ca
pitaliū est sciendū q; eius solutio p; di.
.6. hui⁹. vbi quesitū fuit de peccato age
li. voluntas. n. cūcta appetitui sensiti
uo nata est tendere in delectabilia talis
appetitus. et maxime i maxima delecta
bilia et appetibilia appetitui sensitui ex
cellentiori sicut intellectus pūctus na
t⁹ est itelligere sensibilia et pū ea que si
prius sensibilia. voluntas igr nřa ppter
pūctionē suā cum appetitu sensitui na
ta est tendere in delectabilia tali appeti
tui. et fm ista delectabilia posset assigna
ri peccata capitalia carnalia. spūalia at

fm illud qō est delectabile volūtatē i se
non ppter appetitū sensitivū. peccatū
aut avaritiē nō videt eē nisi circa appe
tibile vtile qō ordinat ad appetibile fm
se altero dictōrū modorū. s. ad volupta
tem vel honorē. Scdm tñ formale rōez
pctōrum ista diuisio septimēbus non ē
sufficiens imo eēt per se accipiēda disti
ctio pctōz vel ex carentia vel ex obliq
tate pceptoz ita q; sicut sunt. iō. pcepta
ita sunt. iō. pctā capitalia. et ex oppone
ad vtutes et de hoc dictū ē pdicta di. 6.

Si preterea

qōdā genus pcti. Circa istā

43. di. in qua mag⁹ agit d

pctō in spm scdm querunt duo. p^o vtrū
voluntas possit peccare in spm sanctū
2° vtrū volūtas creata possit peccare ex
malicia volendo aliqd non onsum sibi
s; rōne boni veri. i. boni simplr vel bōi
apparentis et fm quid. Circa p^m argu
tur q; non. q; q; odit me odit et patrem
meum. Jo. 15. vbi dicit glo. q; qui pec
cat in vnā psonam peccat et in alias. Et
Jo. 15. qui diligit me diligit et patrē me
ū. Itē si pōt eē pctm in. s. s. hoc erit pec
catū qō opponit charitati. q; s; mag⁹
di. 17. pmi li. charitas ē. s. s. et p; p^o Jo.
5. Deus charitas ē. sed charitati oppō
tur odiū. sed voluntas non pōt odire d
um. q; in eo nulla rō mali est. Preterea
si est aliqd pctm in. s. s. illud est irremissi
bile fm sniam saluatoris Math. 12. sed
nullū pctm est irremissibile scdm Aug.
pmo retrac. q; nullū pctm est i. s. s. Con
tra ē mag⁹ in lra.

Respondeo hic pmo vi
dendū est q

mō pōt esse peccatū aliqd pccise in. s. s.
vbi sciendum est q; peccatū est auersio
a deo et conuersio ad creaturam inquā
tum aut peccatum formalit' vel virtua
liter auertit a deo et in quantum cedit i
irreuerentiam alicuius persone sic non
potest auertere ab vna psona qn auer

eat ab alia
care in vn
alam. Sc
sione actu
ne q; nec a
vna perso
bus. Uic
.s. q; poss
persona n
sic. cū. n. s
stincte tre
errare i vi
pns pecca
non in alia
sione de v
alia. In q
vltimi fin
illi vt sic
tia non ha
sonas. et b
in collecti
ōm nostr
mittit p
fine subne
petit et or
p. o. n. J.
trinitatis
mediatori
sia in oran
aliā actu
no. Ceni
nuntur qu
cto. vt pu
ea magis
sentia a p
tio relatio
nam. Sed
ali pñdera
do de pñ
re cēntiam
in ea rōn
cēntie vt e
tiam vel i
pñone q; p
altri. D
et de perso

eat ab alia virtualiter nec ut sic potest quod peccare in unam personam quin peccet in aliam. Sed si intelligatur questio de auersione actuali posset videri eadem ratio ne quod nec auersio actualis posset fieri ab una persona nisi actualiter fieret ab omnibus. Videtur tamen mihi contrariuz. scilicet quod possit fieri auersio actualis ab una persona non ab alia. quod probatur primo sic. cum. n. sunt tres articuli respicientes distincte tres personas possibile est aliquem errare in uno articulo et non in alio. et per prius peccare actualiter in una persona et non in alia. quod habita actuali consideratione de una non oportet quod habeat de alia. In qualis autem persona inuenitur ratio ultimi finis. quod ratio omnis boni. igitur illi ut sic potest fieri reuerentia et irreuerentia non habita consideratione ad alias personas. et hoc videtur facere ecclesia ut patet in collectis in quibus includitur in fine per omnem nostrum Iesum christum etc. per. n. premittebat per ad quem oratio commiter potest et in fine subnectitur mediator in cuius nomine petit et orat ecclesia. unde si quis orando per. o. n. J. x. etc. intenderet petere in nomine trinitatis nihil peteret. quod petit in nomine mediatoris qui christus est. videtur ergo ecclesia in orando orare unam personam et non aliam actualiter hoc etiam patet in l'hymno. Veni creator spiritus. ubi multa ponuntur que non conueniunt nisi spiritui sancto. ut puta quod sit donum et talia. Preterea magis distinguit persona a persona quam essentia a persona: quod inter personas est oppositio relatiua non sic autem inter essentiam et personam. Sed possibile est aliquem stare in actuali consideratione essentie diuine nihil cogitando de persona ut patet in philosophis. et sic considerando essentiam non considerando personam inueniet in ea rationem finis et omnis boni: et per prius essentie ut essentia est potest facere irreuerentiam vel irreuerentiam non faciendo alicui persone. sed potest facere uni persone non faciendo alteri. Dices quod non est simile de personis et de persona et essentia. quod persone sunt

correlatiue et intellectus non habere actum circa unum correlatiuum quoniam habeat circa aliud. et sic non potest fieri irreuerentia uni persone quin fiat omnibus. Sed hoc non valet quod quateruncumque sunt correlatiua tamen circa extrema sunt duo actus intellectus. sicut patet de accute et subiecto. qui. n. intelligit accute non propter hoc intelligit subiectum eadem intellectione sed actus compandi sit unus. Preterea pater sub ratione prius non est correlatiue ad spiritum sanctum. igitur pater potest fieri reuerentia actualiter. sed actualiter non fiat. scilicet. et sic possibile est quod actualiter quis peccet in una persona non peccando in aliam actualiter. sed tamen virtualiter necesse est ipsum cogitare de omni cum facit reuerentiam et irreuerentiam uni et ita virtualiter facere idem omni. et si eliciat aliquam opinionem erroneam circa unam personam virtualiter elicit circa omnes. quod earum est una bonitas et una sapientia. non tamen est necesse si actualiter peccet in unam quod peccet actualiter in aliam.

Sed isto modo non accipitur peccatum in spiritum sanctum. ut. scilicet. aliquis peccet in ipsum et non in aliam personam sed de peccatu in spiritum sanctum non proprie sed appropriate. ut quod peccatum aliquod est contra appropriatum. scilicet. finem quod dicimus quod bonitas est appropriata. scilicet. ideo peccatur ex certa malicia de esse personam in. scilicet. patri autem appropriatur potentia ideo peccatu ex infirmitate de appropriata contra patrem sapia autem appropriat filio ideo peccatu ex ignorantia de esse contra filium. Dico tamen breuiter quod omne peccatum quod est in voluntate non precedente perturbatione vel passione nec ex ignorantia in ratione est peccatum ex certa malicia. et sic forte peccauit Adam. quia in eo non fuit perturbatio ex passione precedente. nec ignorantia sed tamen non est peccatum sic ex malicia ut sine perturbatione voluntatis et ignorantia rationis est peccatum in. scilicet. quod sic peccatu in. scilicet. non esset peccatum grauissimum. peccatum. n. ex certa malicia potest esse contra precepta et

esset peccatū grauiſſimum. peccatū. n. ex certa malicia pōt eſſe cōtra pcepta ſcōe tabule que nō ſunt grauiſſima. q̄a tñ virtualr auertunt a fine. oꝝ iḡ vñ ſit pceptum pme tabule. q̄ tñ actualr ⁊ formalr auertit ab obō illo perfectiſſio ⁊ vltimo fin. nec adhuc omia pcepta pme tabule ſunt in. ſ. ſ. q̄ oꝝ ad hoc q̄ ſit peccatum grauiſſimū q̄ opponat actui perfectiſſimo conuerſiuo ad deum. ⁊ ſic quia actus charitatis vt dilectō dī eſt actus perfectiſſimus conuerſiuus ad deum ſi haberet oppoſitum. ſ. odiū dei hoc eſſet maximum peccatū. S; nō credo q̄ talis actus charitatis habeat opoſitum actum contrariū. q̄ deus non poteſt odiri ab aliqua voluntate vt dī xi in. 4. q̄ peccatum in. ſ. ſ. non eſt odiū dei. q̄ formalit non poteſt deus odiri. cum iḡ poſt dilectōem dei actus perfectiſſimus q̄ volūtas tendit in deū ſit actus ſpei opm ei⁹ erit peccatū grauiſſimū ⁊ hoc eſt peccatum deſperatōis ſiue obſtinationis in malo cū deſperatōe ⁊ ppoſito non penitendi. ⁊ hoc eſt peccatum i. ſ. ſ. Et ſcōm hoc ad peccatum in. ſ. ſ. requirunt tria. ſ. q̄ ſit ex certa malicia. q̄ ſit ptra pceptū prime table. ⁊ q̄ ſit actus oppoſitus pfectiſſimo actui conuerſiuo. ⁊ hoc mō eſt peccatum in. ſ. ſ. ⁊ eſt finalis impnīa non q̄ homo deſedit ſe ne pñia ſed quia h; ppoſitum d nunq̄ penitendo. ⁊ oñ ex deſperatōe. ⁊ ſic dicit Augu. de ſi. ad Pe. q̄ peſſimi hoies incidunt in hoc peccatū. vt patet de La yn. qui dixit Gene. 4. maior eſt iniquitas mea q̄ vt veniam merear. credidit. n. miſericordiā dei eſſe minorem ſuo dī lito. ⁊ mīa dei eſt bonitas que appropiat. ſ. ſ. ⁊ ideo dī peccatū in. ſ. ſ. vt patet i līa. Eodem mō Judas Mat. 26. ⁊ ponit in līa. c. Eſt autem peccati huius aſſignatio. de quo dicit Augu. li. i. de ſer. domini in monte q̄ Judas deſperans facilius cucurrit ad laqueum q̄ humiliare veniam peteret: ⁊ de numero uſo ſu

it Achitophel ille. Dī autem peccatū hoc irremiſſibile non ſimplr. vñ ſcōz magr in līa hoc peccatū non remittet hic nec in futuro quādo nō h; pñiam comitem ſed hoc cōuenit cūl; pōt mō tali. Verū tñ hoc peccatū dī irremiſſibile eo mō quo nullum aliud peccatū dī irremiſſibile duplici. Primo modo q̄ nullum peccatū aliud opponitur directe pncipio remiſſionis in remittente niſi iſtud. q̄ hoc ſolum directe auertit a deo mīam que eſt pncipiū remittendi pcta ⁊ non dat ſibi niſi iuſticiam ⁊ hoc h; inquam eſt cū deſperatōe. talis. n. deſidit ⁊ deſperat de mīa dei. 2. quia corrumpit diſpōem ad remiſſionē in eo cui oꝝ remitti. q̄ ſic dictum eſt in. 4. pncipiū diſpoſituum ad remiſſionē pcta in pōtōe eſt aliqualis diſplicitia d peccato cū puerſione ad deum. hoc aut peccatū inq̄tum h; ppoſitum de non penitendo in tali obſtinato tollit oē tale diſpoſituum. Ad p̄mū p; per p̄dicta q̄ non pōt quis diligere nec odire vnā pſo nam niſi virtualr diligat vel odiat aliā pōt tñ actualr diligere vnā non diligendo actualiter aliam. Ad 2. p; quia illud peccatū eſt pncipalr ptra ſpem ⁊ pōt ſic dici ē ſi teneat opī. magr dī charitate. Ad tertium patet quomō eſt irremiſſibile.

Tri voluntas

cāta poſſit peccare ex malicia volendo aliquid non oſtenſum ſibi ſub ratione boni veri. i. boni ſimplr vel boni apparentis ⁊ ſcōm quid. Et hic dī q̄ non ſm autem Dion. 4. de di. no. n. lus operat ad malum aſpiciens. Sed contra hoc q̄ tunc videt q̄ volūtas creata non poſſet tendere i obñ ſb aliqua rōne ſub qua non poſſet tendere volūtas diuina. voluntas. n. diuina poteſt tendere in oē bonum ſbſtrati illi deſoz mitati l; non in illam rōem malicie cōcomitantem. Et ſi dicat q̄ oñe volūbile

ab vna
ois vol
tñ illud
vna vol
alia. q̄
obō ſed
ca illā p
aliquis
conueni
tra illam
um dei
creata nō
oſtenden
mal. ſi v
poſitum.
tu p̄ior
natur al
lendi ho
ſed ē in
Si aut n
ſi ſb aliq
go vel ſi
nem eſſe
vñ incon
illud. ⁊
ticulari
ſic facile
ab alijs
ta eſt app
tare ſibi.
ex indinat
ſuum dele
dī peccatū
tēna. ⁊ ē
buiur po
nitionem
errante ip
et ex igno
ſe ex libe
petitū ſen
iſtud ē ex
ſcōm cui app
pōt volū
ſub rōe ma
ex certa ma

ab vna voluntate sit volubile ab alia. qz ois voluntas habet obm eque coe non tm illud quod est ordinate volitum ab vna voluntate est ordinate volitum ab alia. qz ordinatum velle non est ex solo obō sed ex conuenientia actus et obi circa illā pōm. pōt. n. pueire vni volūtati aliquis actus circa aliquod obm qui n conuenit alteri. Aliter arguitur contra illam opini. qz apprehendatur odium dei ab aliqua potentia intellectiua creata non errante nec per consequens ostendente illud sub ratione boni sz tm mali. si voluntas pōt istud velle p3 propositum. qz nulla est bonitas in isto actu p. ior ipso actu volendi. Si. n. affligatur aliqua bonitas propter actū volendi hoc non ē in obō ut pcedit actus sed ē in ipso ut sequitur actū volēdi. Si aut nō pōt in illud malū oñsum nī si sū aliqua ratione boni et nō mali. ergo vel simplr non pōt in illud vl oz rōnem esse execatāz pzius naturaliter. qd vī inconueniens et contra argumentū illud. 7. ethi. scāte rōne vniuersali et p ticulari rē. Si tenetur in ista. q. qz sic facile est distinguere peccatū in .f. f. ab alijs peccatis. volūtas. n. qz cōiuncta est appetitui sensitui nata ē cōdelectare sibi. et ideo peccans occasionaliter ex inclinatione appetitus sensitui ad suum delectabile peccat ex passione. qz oī peccatū ex infirmitate siue ex impotētia. et ē appropriare in prēm cui attri buitur potentia. ipsa igitur agit p cognitionem intellectualem. et ideo ratione errante ipsa recte nō vult. et peccatum eius ex errore rōnis dicitur peccatum ex ignorantia: et est contra filius cui fm se ex libertate sua. n. ex cōdelectādo appetitui sensitui neqz ex errore rōis. et istud ē ex malicia et appropriate p spz s. m. cui appropriat bonitas. si tamē nō pōt voluntas creata posse velle malū sub rōe mali adhuc pōt assignari pēz ex certa malitia qn volūtas ex liberta

te sua absqz passione in appetitu sensitio et errore in rōe peccat. ibi. n. ē plenissima rō peccati qz nihil aliud ē a volūtate alliciens eam ad malum. sz ex pura libertate sine alia occasione extrinseca eligit sibi malū velle. nō tamē ex malitia ita qz volūtas sic peccans tēdat in malū inq̄tum malum.

Trum poten

tia peccādi sit a deo. vī qz nō fm Ansel. de li. arbi. posse peccare nō est libertas nec ps libertatis. sz ex h° qz li. ar. ē a deo nō ē ptās ab eo peccādi. sz nō ē a deo p h° qz aliqd aliū a libero arbi. ē a deo. ergo nullomō ē a deo. Contra magister adducit in littera qz h3 posse peccare. Respōdeo aut pō peccādi dicitur immediatū ordinē ad actum peccādi. aut dicit ipm fundamētū h° ordis. rōe c° hñs illud dicitur potene peccare Si pmo mō aut ordo est ad actū substratū deformitatis aut ad illā diffōmitatē q est in actu. Si primo ille ordo ē a deo sicut et vtrūqz extremū ordinis. et ad illud etiā substratū deus h3 potētiam qz ipse illud creat et nō tm voluntas creata sz vnā opi. Secūdo mō iste ordo ad peccare nihil est sicut et imin° s. peccare nihil est. et ideo non est a deo si autem loquimur de fundamēto h° ordis v° qz aliquid positiuū ē fundamētū illius ordinis vtrūqz mō sūpti. sicut .n. ē in potētis passiuis idē ē pxi° sō lectū hitus et priuationis. et ita pō actiua libera defectibilis ē immediatū sōlectū agendo et deficiēdo oppositorū. agēdo qdē rectitudis. deficiēdo asit peccati. et istud absolutū ē propria potētia respectu vtriusqz eo mō quo potētia pōt eē respectu cop. s. effectiue et defectiue. hoc mō po° peccādi ē a deo h° est illa natura qua habēs est potēs peccare. potens quidē nō efficiendo sz deficiendo cuius tamen deficere istud positiuū ē pxi° rō. Et si obijctur qd

voluntas semp deficit inq̄tū est ex n̄-
bilo nō p̄ aliquid positū in ea. R̄ esse
defectibile. i. esse vertibile in n̄bil con-
sequitur om̄ez creaturaz quia ex n̄bilo
sed esse sic defectibile. s. peccando ē p̄o-
prium huius nature et cōsequit̄ eam rōe
qua hec natura specifica que potest esse
p̄ncipium oppositorū agēdo. s. et defi-
ciendo. Ad Ansel. dico q̄ libertas
absolute est perfectio simpliciter. vnde
formaliter ponit̄ in deo s̄m eundem. li-
bertas i nobis est limitata. p̄t̄ t̄n̄ consi-
derari s̄m ratōem eius formalem sine
illa limitatōe et tunc nō ē p̄fectio limita-
ta sed perfectio simpliciter. Exemplum
sapientia est p̄fectio simpliciter illi et rō ab-
solute est in nobis. nō t̄n̄ sic sed cū limi-
tatōe ita q̄ sapientia n̄ra includit̄ duo
quorū alterū ē perfectio simpliciter alte-
rū non. ita dico q̄ h̄ voluntas huius sp̄s
q̄ ē in nobis includit̄ libertatē q̄ ē p̄fectio
simpliciter sed non eā solā sed cū limitatōe
que limitatio nō ē p̄fectio simpliciter. rōe p̄-
mi non cōuenit sibi peccare posse. nec ē
fundamentū p̄mū huius ordinis ad
deficē actualiter sed rōe sc̄bi. Ita igit̄
exponēda est auctoritas Ansel. q̄ posse
peccare nihil est libertatis vt libertas
ē p̄fectio simpliciter. nec aliud p̄bat rō
sua per hoc q̄ nō ē in deo. Si aut̄ accipi-
at ista libertas cāta s̄m ordinem suum
adhuc non est aliquid eius. s̄ vt dicit̄
fundamentū p̄mū huius ordinis ē aliqd
ip̄ius. Sicut aut̄ ista pt̄as est aliqd eno
positiū ita ē a deo qm̄ ex ip̄o et i ip̄o et
per ip̄s sunt oia. ip̄i honor et gloria i se-
cula seculorū Amen.

Explicit scriptū sup 2° iniaz s̄tillissimū
doctori Ioannis schoi fr̄is ord̄is m̄ioz
a s̄se thoma penket āglico sacre theolo-
gie p̄fessore clarissio em̄datū. Imp̄ssū
venetis ope ac ip̄sa Joānis de Lōdōia
Nicolai Jenzon: sc̄cio: uq̄. Curā habu-
it i h̄is maḡ Joānes herbort̄ alemā^o
merito laudādus.
Anno salutis. 1481. 22. die Nouēbris.

Creatio rerum. distinctio.

1. Utrū prima cāltas respectu oīuz
creabilū d̄nccitate sit i rō p̄sonis
 2. Utrū deus possit aliquid creare.
 3. Utrū sit possibile deum produce
realiquid aliud a se sine p̄ncipio.
 4. Utrū creatio angeli sit idē angelo.
 5. Utrū relatio creature ad deū sit
idem fundamento.
 6. Utrū angelus et aia differant sp̄e.
- De angelica creatura. di.**
1. Utrū i existentia actuali angeli sit
aliqua successio formalis.
 2. Utrū aliqd mēsurās ex̄stia angeli
vel ei⁹ durationē sit realiter aliquid
ab ei⁹ existentia.
 3. Utrū oīuz eūternorū sit vnū enū
 4. Utrū opatio angeli mensuret eno
 5. Utrū angelus sit in loco.
 6. Utrū angelus req̄rat determinatū
locū ita q̄ non in maiorē vel m̄iorē
possit eē sed precise in tāto loco.
 7. Utrū angel⁹ possit esse in pl̄ibus lo-
cis simul.
 8. Utrū duo āḡi p̄nt eē i eod̄ loco s̄l
 9. Utrū angelus possit moueri de lo-
co ad locum motu cōtinuo.
 10. Utrū āgelus possit se mouere.
 11. Utrū āgelus possit moueri i instāti
 12. Utrū āgelus possit ab extremo in
extremū moueri nō pertrāseundo
medium.
- Acce ostensuz est. distinctio.**
1. Utrū naturalis substantia ex se siue
ex natura sua sit indiuidua ul̄ singu-
laris.
 2. Utrū substantia imaterialis per ali-
quid positiūz intrinsecus sit de se
indiuidua.
 3. Utrū substantia materialis p̄ actua-
lē ex̄stia sit indiuidua l̄ rō indiuidua
di aliquid aliō
 4. Utrū s̄ba m̄alis sit per quantitates
indiuidua vel singularis
 5. Utrū s̄ba materialis sit hec et indi-
uidua per materiam.
 6. Utrū substantia materialis sit indi-

uidua p alia entitate positiua p se de-
terminate na3 ad singularitate.

7 Utrū sit possibile plures angelos eē
in eadem specie.

8. Utrū angelus possit se cognoscere p
essentia3 ita q essentia sit sibi ratio
cognoscendi.

9. Utrū angelus habeat notitiā nā-
lez distinctaz essentie diuine.

10 Utrum angelus ad hoc q cognoscat
quidditates creatas alias a se req̄ra-
rat nēcio q habeat ppas 7 distinc-
tas rōes cognoscendi eas.

11. Utrū3 angeli possint pficere accipi-
endo cognitionem a rebus.

Post hoc videndum est. distinctio. 4.
Utrū iter creationē 7 beatitudinem
angeli boni fuit aliqua mora.

Post hoc consideratio. distinctio. 5.

1. Utrū3 angelus prius meruerit bea-
titudinem q̄ acceperit.

2. Utrū angeli boni fuerint beati in p-
mo instanti sue creationis 7 angeli
mali miseri.

Præterea scri oportet. distinctio. 6.

1. Utrū3 angls potuerit appetere eq̄li-
tatem dei.

2. Utrū3 formalr p^m peccatum angeli
fuit supbia.

Supra dictū ē q angeli. distinctio. 7.
Utrū mal^r agls nēcio velit malū.

Sol^r etiā in qōe vsari. distinctio. 8.

Utrū3 angelus possit assumere cor-
pus in quo exerceat opera vite.

Post predicta superest. distinctio. 9.

1. Utrū3 agls supior possit illuminar^r
inferiorem.

2 Utrū angls pōt loqui intellectualit^r
alteri.

Hoc etiā inuestigādū. distinctio. 10.

Utrum omnes angeli mutantur.

Illud quoq3 sciendū est. distinctio. 11.

Utrū angelas custodiēs hoic3 pos-
sit effectiue aliquid causare in intel-
lectu hominis custo dict.

Hec de angelice nature. Distinctio. 12.

1 Utrū in sba gnābili 7 corruptibili
sit aliqua entitas positiua realiter
distincta a forma.

2. Utrū p aliquaz potentiam materia
possit esse sine forma.

Prima aut distinctiōis opatio. di. 13.

Utrū lux gignat lumen tāq̄ ppriaz
spēm sensibilem sui

Dixit quoq3 deus. distinctio. 14.

1. Utrū corpus celeste sit eēntia simplex

2. Utrū aliqō celum sit mobile a celo
stellato

3. Utrū stelle agāt in hec inferiora.

Dixit etiā de^r pducāt aque. di. 15.

1. Utrū elemēta remaneāt in mixto i
actu fin substantiaz.

2. Utrū imago trinitatis in aia rōnali
psistit i trib^r psonis realr distinctis

Hic extensis. distinctio. 16.

Utrū aia ade fuerit creata i corpore

Hic de origine anime. distinctio. 17.

Utrū paradīus sit locus cōueniens
habitationi humane.

In eodē quoq3 paradīso. distinctio. 18.

Utrū3 in mā sit aliqua rō semialis
ad formā nāliter educendam.

Solent etiā qri pla de hoīs statu. di. 19

1 Utrū in statu innocentie habuissē^r
corpora immortalia.

2 Utrū filij procreati in statu innocē-
tie fuissent statim pfirmati i iusticia.

Post hoc videndū est. distinctio. 20.

1 Utrū in statu innocentie fuissent illi
soli geneti qui nūc sūt electi.

2 Utrū filii in statu innocentie creati
sūt in corpore 7 scientia.

Uidens ergo diabolus. di. 21.

Utrū3 peccatum primi hominis in
statu innocentie potuit eē veniale.

Hic videtur diligenter. di. 22.

Utrum peccatū3 ade fuit grauissimū

12. Utrum peccatum primi hominis fuit
erit ex ignorantia.

Præterea queri solet. distinctio. 23.

1° 3° 2° Sup. Sen.
homo: 5° 1°

Utrum deus possit facere volunta-
tem creature rationabilis impecca-
bilem per naturam.
Nunc diligenter inuestigare 03. di. 24.
Utrum portio superior sit potentia
distincta a portione inferiori.
Iam vero ad propositum redeamus. di. 25.
Utrum aliquid aliud a voluntate
causet effectum actum volendi i vo-
luntate.
Hec est gratia operantis. di. 26.
Utrum gratia sit in essentia anime vel
in potentia.
Hic considerandum est. distinctio. 27.
Utrum gratia sit virtus.
Hic vero inconcussio. distinctio. 28.
Utrum liberum arbitrium homi-
nis sine gratia possit cauere omne pec-
catum mortale.
Post hoc considerandum est. di. 29.
Utrum preter instituta originale in
adam necesse sit ponere aliquod do-
num super naturale.
In superioribus insinuat e. di. 30.
Utrum quilibet secundum legem contra-
pagatus ab adam habeat peccatum in.
Nunc super inuestigare. distinctio 31.
Utrum anima contrahat originale pecca-
tum a carne infecta concupiscentia
separata.
Quoniam supra dictum est. distinctio. 32.
Utrum in baptismo remittatur pec-
catum originale.
Predictis adiciendum videtur. di. 33.
Utrum peccato originali debeatur
sola carentia visionis diuine pro
pena.
Post predicta de peccato. distinctio. 34.
Utrum peccatum sit a bono sicut a causa.
Post hec videndum distinctio. 35.
Utrum peccatum sit per se corrup-
tio boni.
Sciendum est tamen distinctio. 36.
Utrum peccatum sit pena peccati
Sunt autem alij plures. di. 37.
Utrum peccatum possit esse a bono

Utrum voluntas creata sit totalis
causa et immediata sui velle.
Post predicta de voluntate. di. 38.
Utrum intentio sit solus actus vo-
luntatis.
Hic autem oritur distinctio. 39.
Utrum sinderesis sit in voluntate.
Utrum conscientia sit in voluntate.
Post hec de actibus. distinctio. 40.
Utrum omnis actus sit bonus ex
fine.
Utrum intentio. distinctio. 41.
Utrum aliquis actus possit esse in
differens.
Utrum autem voluntas mala. di. 42.
De distinctione septem viciorum
capitalium.
Est preterea quedam generis peccati. di. 43.
Utrum voluntas creata possit pec-
care ex malitia volendo aliquid non
ostensum sub ratione boni simpliciter
vel apparens.
Post predicta consideratione dignum
occurrit. distinctio. 44.
Utrum potentia peccandi sit a deo

finis tabule.

Nota pro intellectu huius tabule
q̄ primus numerus cotat cartā seu fo-
lium. secundus vero numerus cotat co-
lumnā. Littera autem. a. cotat primū
columnē. Littera vero. b. cotat mediū
et littera. c. cotat finem. Item notandū
q̄ prima charta non numeratur. sed il-
la computatur pro prima ubi incipit li-
ber non autem carta vacua. Et ista ta-
bula inuat ad inveniendum oia notabi-
lia que continentur in hoc scōo doctoris
subtilis.

Absolutum.

a Absolutum distinctum et prius alio
absoluto p̄ esse sine eo. 104.2.b.

Abstractum.

Non oī abstractū fm̄ consideratōez pōt
separari secundum esse. 8.4.a.

De cognē abstractia et intuitia. 62.4.a.

Ab ultimis differentijs nihil commu-
ne potest abstrahi. 55.4.c.

Accidens

Accidens habet duas condiciones et q̄
modo creatio et relatio ad deum non
est accidens. 15.2.a.b.

Accidens p̄ trāsire de s̄bo i s̄bz. 50.3.a.

Accidens p̄ accidens nō nisi a principijs in-
trinsecis alicuius entis oritur. 134.2.a.

Actio

Eadē actio ē creatio et p̄servatio. 20.3.a.

Actio in terminū presupponit actionē
in mediū duplici de causa. 92.4.c.

Nihil habetur aliqua actionē cuius op-
positū n̄ potest stare posita illa actōe.
quō ista p̄pō est intelligenda. 20.3.b.

Actio sumitur a p̄bo diuersiōde. 42.1.b.

Actus

Actus et potentia dupliciter sumuntur
vide fo. 131.3.a.

Idem potest esse in actu et potentia et q̄
modo agens est tale in actu quale ē pas-
sum in potentia. ibidem.

De duplici actu voluntatis et ordine eo-
rum. 79.1.a.

De duplici actu voluntatis. s. efficacie.
et complacentie. 77.3.c.

In quō actu voluntatis consistit primū
peccatum. 79.2.b.

Utrū omnis actus sit bonus ex fine.

Et soluitur ibidem. 153.4.b.

Primus actus iordinatus est actus ami-
citie respectu sui ipsius. 79.2.b.

De multiplici boitate actus et deinceps.
vide fo. 84.2.7.3.

Actus p̄t referri in finē tripl̄r. 154.3.a.

Actus voluntatis p̄cupie et p̄place. 157.2.b.

Adam

Utrū p̄m̄ ade fuit grauissimū. 125.2.c.

Quō peccatum ade fuit grauius pecca-
to eue et quō ep̄. 125.4.c. et 126.1.a.

Quō fuit immortalis an peccatū. 126.2.a.

Quō appetebat equalitatē dei. ibidem.

Utrū peccauit ex ignoratīa. ibidem.

Adam peccauit ex electione. 126.4.a.

Adam potuit peccare venialiter in pri-
mo statu. 125.1.b.

Adequatio.

Adequatio pōt intelligi tripl̄r. 64.1.a.

Potentia prehabens terminū adeq̄-
tū quomodo potest alteri esse prin-
cipiū pducendi et quō non. 3.2.a.

Affectio.

Affectio iusti et cōmodi et diuīsiō earū.
fo. 79.2.c.

Agens

Agens est prestantius patiente quomo-
do et quando. 97.2.b.

Quō secundum aliquos idem non pōt
esse agens et patiens. et quomodo soluū
tur eorū argumenta. 131.2.c. et deinceps.

Idem pōt eē agens et patiens. ibidem.

Et hoc declaratur eē possibile. 41.3.c.

Agens est tale in actu quale passū i po-
tētia. quomodo habet intelligi. 131.3.b.

Agēs pōt agere in distās nihil agendo
in mediū. 92.4.c.

Agens et patiens sunt simul. quomodo
fo. 111.4.b.

Agere.

Quō declaratur q̄ nihil agere in seipsū
non est principium metaphysicum.
131 m̄l̄ falsū. 131.4.a. et deinceps.

Non obstante qd aliquis agat in seipsum si
propter hoc quod agat in se. 13.4.3.b.7. deinceps
Aliquid agere virtute alterius potest in
religi dupliciter. 97.1.c.

Qualiter corpus potest agere in spiritum. 97.2.b.

Alteratio. 46.1.c.
Amor.

De amore amicitie et concupie. 75.3.b.
Quid sit obiectum virtutis. 77.3.a.

Angelus et pater de distinctione angelorum
Quod pater est pater angelorum in eadem specie. 57.3.a.

Utrum angelus et anima differant spe-
cie. fo. 16.2.b.

Que sit prima ratio huius distinctio-
nis specificae. de hoc vide. 17.1.a.

De mensura angelorum.

Utrum in existentia actuali angeli sit
aliqua successio formalis. 17.4.a.

Quod sit aliqua successio probatur. 18.1.a.
et deinceps.

Quod non sit probatur. 18.4.c.

Prima via. scilicet quod sit aliqua successio de-
claratur et solvuntur argumenta con-
tra eam. 19.1.c. et deinceps.

Sed iterum improbat. 20.2.c.

Et tenetur quod non sit aliqua successio in
existentia actuali eius. ibidem.

Et solvuntur argumenta per prima opti-
que sunt contra istam. 20.2.c.

Non est aliud ex parte angelorum ipsum esse
fuisse et fore. 20.3.c.

Utrum in angelo actualiter existente
necesse sit ponere aliquid mensurans
existentiam eius realiter aliud ab ipsa
existentia. 21.3.c.

Et ponit opti. per prima quod non. 23.3.c.

Et probata est opinio illa prius. 21.2.c.

De loco angelorum.

Utrum angelus sit in loco. 27.2.c.

Quod est in loco. 29.2.c.

Utrum sit in loco per operationem. 28.3.b.

An sit in loco actuali. 30.1.b.

An sit in loco equali. 29.3.b.

An sit in loco naturaliter. 30.2.a.

An requirat locum determinatum. 29.4.c.

An possit esse in loco quantuncumque

magno. 29.3.b.

An sit in loco commensuratie. 30.2.b.

An sit in loco hoc vel illo determinato
vide ut notatur. 30.1.c.

An possit esse simul in pluribus locis. 30.3.a.

Utrum due possint simul esse in eodem
loco de hoc vide. 31.2.c.

De motu angelorum.

Utrum angelus possit moveri de loco
ad locum motu continuo. 31.4.c.

Utrum possit moveri simul ad duo
ubi. vide ut notatur. 30.4.a.

Angelus potest simul moveri et descere. 31.1.b.

Utrum possit movere se. 41.3.a.

Utrum angelus possit moveri in tem-
pore. de hoc habetur. 40.4.c.

Utrum potest moveri in instanti. 44.2.c.

Utrum possit moveri de extremo ad
extremum non transiendo per medium.
de hoc vide ut notatur. 45.3.b.

De cognitione angelorum

Utrum possit se cognoscere per essentia-
m suam. 59.3.a.

Et solvitur quod sic. ut habetur. 60.2.b.

Utrum habeat notitiam naturalis di-
stinctas diuine essentie. 62.2.a.

Et respondetur quod sic. 63.4.b.

Utrum ad hoc quod cognoscat distincte
alias quidditates requiritur quod ha-
beat proprias rationes per se. 64.4.c.

Et respondet quod sic. 67.1.b.

Opinio quod intelligat omnes quiddita-
tes per unum habitum scilicet. 65.1.c.

Hec opinio improbat. 66.2.a.

Alia opinio quod angelus superior intelli-
gat plures quidditates per unam rationem. 65.3.c.

Hec opinio improbat. 65.4.a.

Quod intel igit per proprias rationes in-
telligere. que vocantur proprie species
intelligibiles. 67.1.b.

Quod in intellectu angeli non potest generari
aliquid hitus distincti a specie. 67.4.b.

Utrum possit proficere in cognitione ac-
cipiendo cognitionem a rebus. 68.3.c.

Et respondet quod sic. 70.3.c.

Utrum intelligat per species inatas. 68.4.a.

Quod in angelo sit intellectus agens et pos-

stibilis.
Quod ange-
Quod co-
Quid si-
lectus an-
Quod an-
operan-
Angelus
liber qu-
tiam qu-
Angelus p-
druplici-
bo ut no-
De illi-
Utrum a-
nare in-
Et soluit-
Utrum pos-
Et soluit-
fo.
Qualis p-
Quid po-
runt.
Qualis a-
Utrum su-
orem vi-
An inferi-
rem de h-
De me-
Utrum a-
mo insta-
Et rudi-
mo insta-
Utrum p-
quod eam a-
Et rudi-
Qualiter
Quod meritu-
premiu-
Quod angeli m-
toto in illi-
Quod tota m-
erat equa-
Quod omnes
Quod omnes
tia. vide u-

libilis. vide de hoc. 69. i. c.
 Angelus potest discurrere. 16. 4. b.
 Quo cognoscit singulare. 91. 3. a.
 Quid sit obiectum adequatum intel-
 lectus angelici. 96. i. a.
 Quo angelus dependet a corpore in
 operando. 96. i. c.
 Angelus potest cognoscere se et quam
 libet quidditatem aliam a se per essen-
 tiam quam cognoscit intuitu. 67. 2. b.
 Angelus potest aliquid cognoscere qua-
 drupliciter preter visionem eius in vi-
 bo ut notatur. 94. i. c.
 De illuminatione et locutione angelorum
 Utrum angelus superior possit illumi-
 nare inferiorem. 89. 3. b.
 Et soluit quod secundum opinionem propriam. 94. 4. c.
 Utrum possit intellectus angelicus loqui alteri. 89. 3. c.
 Et soluitur secundum opinionem propriam
 secundum. 82. 2. et deinceps.
 Qualis potest loqui uni et non alteri. 94. 3. c.
 Quid potest causare in intellectu alte-
 rius. 93. 4. a. et deinceps.
 Qualis actus dicitur auditus. 94. 2. b.
 Utrum superior possit facere in inferi-
 orem videre aliquid in verbo. 95. i. a.
 An inferior possit illuminare superio-
 rem de hoc vide. ibidem.
 De merito et beatitudine angelorum
 Utrum angeli boni fuerunt beati in pri-
 mo instanti. 73. 4. a.
 Et respondet quod potuerunt esse beati in pri-
 mo instanti. 74. i. b.
 Utrum prius meruerit beatitudinem
 quam eam acceperint. 71. 3. b.
 Et respondet quod sic contra magis. 71. 3. c.
 Qualiter meruerunt. 71. 4. c.
 Quod meritum angeli precessit duratione
 premium. 72. 3. c.
 Angelus merentes usque ad instantes premia
 rationis in illo premiati sunt. 72. 3. a.
 Quotam mora prefixa via angelorum
 erat equalis. 72. 3. c.
 Omnes creati sunt uniformes. 63. 2. b.
 Omnes aliquando fuerunt in gra-
 tia. vide ut notatur. 72. 4. b.

De mori quod fuit et quo ponitur. 72. 4. b.
 Quid correspondet illis moribus in te-
 pore nostro. 73. i. c.
 De peccato et miseria angelorum.
 Utrum angeli mali fuerunt miseri in
 primo instanti. 73. 4. a.
 Et respondet quod non fuerunt de facto in primo
 instanti beati nec damnati. 74. i. b.
 Ponitur et opinio quod non potuerunt pec-
 care in primo instanti. 74. 2. a.
 Et respondet ad illa argumenta. 74. 2. b.
 Et respondet quod potuit peccare in primo instanti. 67. 2. c.
 De ordine peccatorum angelorum. 83. 3. a.
 Non fuit tamen unus peccator et qui peccauit
 secundo potuit penitere de peccato. 82. i. c.
 Quo peccatum eius factum est irremediabi-
 le. ibidem.
 Utrum potuit appetere equalitatem dei. 77. 2. a.
 Et respondet quod sic. 77. 2. c.
 Utrum peccatum primi angeli fuit forma-
 liter superbia. 78. 3. c.
 Utrum angelus necio velit male. 82. 2. c.
 Et respondet quod non. 85. i. b. et deinceps
 De causa obstinationis. 85. 2. a. et deinceps
 per totum. ut ibi notatur.
 An possit se disponere ad gratiam. 85. 3. b.
 Non est simile de angelo damnato et
 peccatore viatore. 86. i. c.
 Quare non potest meritoze velle. 85. 4. c.
 Non crescunt in malitia et non cessant. 88. i. b.
 De missione et custodia angelorum
 Utrum omnes mittantur. 98. 2. b.
 Et respondet quod sic. sed distinguunt de mis-
 sione. 98. 2. b.
 Utrum angelus custodit possit aliquid efficere
 care in intellectu hominis custoditi. 98. 3. b.
 Et respondet quod non potest care. 99. i. b.
 Et quid potest causare. 99. 2. b.
 Non potest aliquem intellectum rapere aut intel-
 tualē visionē. 99. i. c.
 Potest docere perfectius quam homo. 99. 2. b.
 Utrum potest transformare vel transferre fantas-
 ma de organo sortis ad organum pla-
 tonis. 99. 3. b.
 Potest circa virtutē fantasticam amouere
 impedimenta. 100. i. a.

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Ad quid valet eoz custodia si ista non facerent. 100. i. b.

De operatōe angeloz in corporibz. 100. i. b.

Utrū angelz possit assumē corpz. 88. 2. b.

Quid sit angelz assumē corpz. 88. 3. b.

Quale corpz nō assumat ibidem. c.

Quale corpz pōt assumere. 88. 3. c.

Quales opatōnes potest in corpore exercere. 88. 4. c.

Qualiter potest generare. 89. 2. a.

Quō pōt pducere animalia. ibidem.

Anima

Aia nō est species proprie sed pars speciei. 17. 2. a.

Aia distinguitur ab āgelo. ibid. c.

Aia celi quō intelligit f. phz. 108. 2. a.

Utrū imago trinitatis in aia rōnali cōsistat in tribus potentijs realiter distinctis. 114. i. a.

Utrum aia sit pducta ex mā. 118. i. c.

Possibile ē aiaz creari sine corpe ibidē.

Phs nō poneret aiaz creari. 118. i. c.

Utrum fuerit creata simul cū fornitidine corpis. 118. 2. c.

Utrum anima ade erit creata in corpore. 117. 4. c.

Utrum portio superior 7 inferior sint distincte potentie anime. 128. 3. a.

Aia quare vnitur corpori. 96. 2. a.

Quō intelligitur illud aug. q. aia semper nouit se. 63. 2. c.

Quare nō pōt se actualiter pscere cū sit sibi sufficiens presens. 93. 3. a.

Qualiter inficitur aia in carne vide in de peccato originali.

Qualiter liberatur per baptismū vltō ibidem.

Quomodo intelligitur illud q. aia nihil ē eoz q. sūt ante intelligere. 63. 3. c.

Anie.

Ante 7 extra dupl. sumūt. 10. i. a.

Appetitus.

Ql duplex ē appetitus in voluntate. 10.

79. 3. c. 7 deinceps.

Appetere beatitudinē potest eē actus meritorius. 81. i. a.

De imōbra appetitu btiudis. 80. 2. b.

Quō angelus malus appetebat ibid. c.

Quō angeli boni appetebāt. 80. 4. c.

Quō adā appetebat eq̄litate. 126. 2. b.

Arbitrium

Quō posse peccare pertinet ad liberū arbitriū 7 quomodo nō. 87. 3. a.

Quō liberū arbitriū ē p̄as seruādi rectitudinem per se. 87. 4. a.

Utrum liberū arbitriū sine gratia possit cauere oē peccatū mōle. 136. 1. b.

Et soluit f. p̄p̄ia opinionē. 136. 4. c.

Circūscripto libero arbitrio oia euenirent de necessitate. 111. 4. c.

Artificialia

Artificialia quō distinguūt cōtra naturalia. 120. 2. c.

Asinus

13 asinus fuisse ab eterno nō potuisset generasse ab eterno. 9. i. b.

Astrologus.

Quare astrologi nō recte iudicāt. 111. 3. a.

Quare frequenter vere prenoscant o moribus hominum. 111. 4. a.

Auditio

Qualis actus sit auditio in angelis. 10.

94. 3. a.

Auerois.

Auerois arguit 7 auicēnā. 112. 2. c.

Auerois maledict. 54. 4. a.

Quomodo intelligitur illud aueroris. q. gnāns nō largitur multitudinē sed perfectionē. 103. i. b.

Auerois posuit elem̄ta intendi 7 remitti fm sbām. 112. 3. a.

Non est multum intendendum auctoritatibus eius. 142. 2. a.

Auicenna.

Auicenna posuit elementa manere in mixto nō remissa f. sbaz. 112. 3. c.

Auerlio.

De duplici auersione a fine. 145. 3. c.

In qua auersione consistit formalis ratio peccati. 145. 4. a.

An magis sit p se o rōe peccati auersio q. puerisio. 145. 4. c.

Quo pcta pnt distingui spē si formalis
rō sit in auertione ibidem. c.

Quo vnū pcta pnt ēē grauius alio si
sint auertiones ab eodē bono. ibidem

Quo volūtas pnt auertere intellectum
a p̄sideratōe aliē obī. 157. i. b.

Beatitudo.

De beatitudine angelorum vide in appe
titus et in angelus.

Bonitas.

De multiplici bonitate act⁹ 73. 48. 2. b
Quid sit bonitas moralis in actu ibi
dem. 87. 4. b.

De bonitate naturali et morali. 153. 4. b
De bonita morali et meritoria. 154. 2. b

Bonitas ex genere. 154. i. b.

Charitas

Charitas et grā non distinguuntur for
maliter. 13. 8. b.

Quo differunt. ibidem.

Laro

Quo ab aīa p̄bitur infectio in carne et
econuersio. 141. 3. c.

Causa

Cā pnt imediate pducē aliquē effectuz
abiqz oī nouitate in ipsa. 6. 3. a.

Quo sit aliqua relatio pus in cā q̄ i ef
fectu. 6. 3. c.

Et qñ cā p̄patur ad duos effect⁹ ordina
tos eēntialior ē rē. 3. 2. a.

Cā vt p̄or nālir ipa cātōe cāt. 5. 4. b.
Cāz eē detmiata ad agēdū qd ē ibidem

Inter cās ē ordo in cādo. 147. 4. c.

Quo due cāe cōcurrūt p̄t eē defectus i
pductione effect⁹ ex defectu viruūqz
causē. 150. 4. a.

Quo p̄t eē circūl⁹ in cāis. 157. i. c.

Differentia iter cās eēntialiter et accide
ntialiter ordinatas. 122. 2. c.

Causa potest agere virtute alterius du
pliciter. 17. i. c.

Causa equiuoca totalis ē nobilior effec
tu quo debet intelligi. 133. 2. a.

Causa p se est prior cā per accides. quo
habet intelligi. ibidem. c.

Causa prior prius causat q̄ cā secunda

quomodo habet intelligi. 150. i. a.

Causalitas.

Causalitas prima respectu omnium cā
bulūz est necessaria in tribus probatur

eadez conclusio. 1. 3. c.

Et que sit rō huius ponitur. 2. i. c.

Causalitas perfecta ex ratione sua non
requirit eē in tribus 3. 4. c.

Et ratio huius ponitur ibidem.

Celum.

Utrum celum sit forma simplex v̄l ha
beat materiam. 107. 4. b.

Et soluit pmo fm phos ibidem.

Celum non est aīatū f̄z phos. 108. 2. a.

Quid itelligit ar. p aīam celi. ibidē b.

Scdm theologos. celū h̄z m̄z ibidē. c.

Et tñ non est corruptibile et non potest
aliquid in se cōuertere. ibidē. 108. 3. a.

Itē fm augustinū videt eē aīatū ibidē b

Et fm damascenū nō ē aīatū. ibidē. 4. a

Utrum celi sint animata vel non relin
quit pro dubio. ibidem.

Utrum sit aliquod celum mobile aliud
a celo stellato. 108. 4. b.

De nūero celoz et quo p̄bat. 109. i. a.

Quocūqz stelle nō sunt inter se eque dī
stantes nō sunt in eodē celo ibidē. b.

Nullus punctus in celo est magis oriēs
q̄ aliū. 28. i. c.

In celo nō est dextrū nec sinistrū. ibidē

Stante celo potest eē mor⁹. 45. i. b.

Cogitatio

Utrum peccatum posset esse in cogita
tione. 155. i. b.

Et respondetur q̄ sic. 157. i. c.

Quomodo cogitatio potest esse in po
testate nostra. 155. 4. a.

Sed ponitur p̄pā rñsio. 156. 4. b.

Cognitio

Cognitio abstracta et inuitiua. 62. 4. a

De cognitione matutina et vespertina.
fo. 63. 3. a.

De cognitōe in genere p̄pō ibidem. c.

De cognitione angeloz vide i loco suo
in angelo.

De cōmēntione xpī post resurrectōnem

1° 3° 2° Sup^{er} Sen-
tentia 5° m.

vide fo.

Quo spūs comedūt in corporibus as-
sumptis. ibidem.

Compositio.

Cōpō pōt itelligi dupl^r. 56.1.c.2.a.

Albū sile ē ppositū q̄ albū tñ. 13.1.a.

Individuū est compositus q̄ species
vide fo. 95.1.c.

Confirmatio.

Utrū filiū pcreati in statu inocētie fuis-
sent statū pfirmati i iusticia. 123.2.c.

Et respondetur q̄ aliquis potest dici
cōfirmatus dupl^r. 123.3.b.

Qñ fuissent illi filiū pfirmati. 123.4.a.

Filius non fuisset natus confir-
matus. 123.4.c.

Quomodo viator potest esse confir-
matus. 123.4.a.

Conscientia.

Utrū pscia sit i volūrate. 152.4.c.

Consequētia vel cōsequēs.
In eadē consequētia possunt esse mul-
ti loci. 87.1.a.

Quomodo tenetur illa consequentia
aug. si ignis esset etern^{us} 7c. 8.2.a.

Non oportet q̄ volens antecēdēs ve-
lit consequens. 78.2.c.

Continens.

Cōtinēs nō est pccise cōtētū. 14.4.c.

De pccinētia nō plures pccōes. 14.4.b.

Continētia aliqua differunt specie 7
tamen contenta non. 17.2.b.

Cōtinētia 7 pccētū sunt aliquo mō vnū
7 aliquo modo distincta. ibidem.

Contingens.

In contingentibus est aliqua prima 7
immediata. 6.1.a.

Contingens est contingens pro eodem
instanti pro quo est. 9.1.a.

Cā pccingēter causat qñ causat ibidem

Circūscripto libero arbitrio nihil con-
tingenter eueniret. 111.4.c.

Quid est pccingenter euenire. ibidē.

Continuum.

Nullum continuum componitur ex
indivisibilibus. 33.2.b.

Quid sit possibile sit continuū diuidi

89.1.c.

fm omne signum: non tamē est possi-
bile ipsum esse diuisum. 36.1.b.

Sed istud iprobat ibidē psequēter. c.

Continuum est diuisibile fm omne si-
gnum. 37.1.c.

Contradictoria

Contradictoria cōprehendūtur simul
ab intellectu. 9.3.a.

Contradictio est via concludendi di-
stinctionem. 14.1.c.

Contradictoria non sunt vera in eter-
nitate de volūrate diuina. 18.2.b.

Quomodo deus vult contradictoria
in eternitate. 20.4.b.

Contradictoria debēt accipi p eodem
nūc quomodo intelligitur. 39.2.a.

Potentia contradictionis non neces-
sario est potentia ante actū. 74.4.c.

Potentia contradictionis est duplex
quedaz potest se determinare ad vnū
quedam non. 134.2.b.

Corpus

Corpus gloriozū pōt nutriri. 89.1.c.

Nō omne corpus aliud a pmo est ne-
cessario in loco quia quantū de hoc
car. 29.2.a.

Corpus potest agere in spiritū. 98.3.c.

Utrum in statu innocentie habuisse
mus corpora mortalia. 112.1.a.

Corruptio.

Ql sit duplex causa corruptionis co-
poris mixti. 122.2.c.2

De cā intrinseca corruptionis ibidem.

De cā extrinseca corruptionis ibidem. 3.

Creare.

Utrū de possit aliqd creare. 4.1.b.

Et respondetur q̄ creare potest dupl^r
citer accipi. 4.2.b.

Ql pōt creare pmo mō pbat. 4.4.b.

Ql etiam potest creare secūdo modo
probat. 44.1.c.

Utrū possibile sit deum aliquid crea-
re ab eterno. 6.2.a.

Utrum possit demonstrari deum ali-
quid creare sine principio. 6.2.c.

Creatio

Quid importat creatio. 15.2.b.

Quomo-
idem

Quomo-
pliciter

Utrū cre-
Et respō-

Quomocū-
to. ibide-

Quomo-
in generi-

fuit.

Quomo-
modo n-

Creatio p-
rant. et

Creatura
est in me-

folio.

Quomo-
secundū

Et respon-

Creatura
q̄ magis

esse ex se

tuz. vbi

Quomo-
test esse a

Ql nō pos-

car.

Prima ar-

Secūda a-

Creatura
creari 7 c-

vide de b

Creatura n-

eterno.

Creatura
ab eterno

De sumitū

Duplex est

Definere v-

placiter.

Quomodo creatio et conseruatio sunt
idem. ibidem per totum.

Quomodo probatur qd creatio est sim-
pliciter pma mutatio. 4.3.a.

Utrū creatio āgeli sit idē āgelo. 10.2.c.

Et respōdetur ad questionē. 15.2.b.

Quomodo creatio est eadem fundamē-
to. ibidem. 15.3.a.

Quomodo et per quid vitatur creatio
in generatione licet nihil forme pre-
fuit. 120.1.c.

Quomodo creatio est mutatio et quo-
modo non. 16.1.b.

Creatio passio est in igne ab igne gene-
rant. et de hoc notatur. 15.3.c.

Creatura

Creatura secundum esse intelligibile nō
est in memoria patris vt memoria est
folio. 2.3.c.

Quomodo probatur qd creatura in eē
secundū quid producit a solo pte.

Et respondetur. 3.1.a.

Creatura se habet ad esse et non esse et
q magis pprie dicitur creaturam nō
esse ex se fo malit qd 7c. 4.2.b. per to-
tū. vbi vide de hoc.

Quomodo probatur qd creatura po-
test esse ab eterno. 5.4.c.

Q nō potest esse ab eterno probatur
car. 7.1.a.

Prima argumēta soluūt. 7.3.a.

Secūda argumēta sol. 8.4.b.

Creatura quomodo potest dici simul
creari et conseruari et quomodo non.
vide de hoc. 15.2.b.

Creatura non habuit esse essentie ab
eterno. 5.1.a.b.

Creatura non habuit esse simpliciter
ab eterno. ibidem.

De

De sumitur multipliciter. 4.2.b.

Denominatio.

Duplex est pdicatio denotatiua. 103.2.c.

Definere

Definere vel deficere potest exponi di-
pliciter. 20.1.a.

Dextrum

In celo nō ē dexte nec sinistrū. 28.1.c.

Dies

Distinctio sex dierum. 63.2.c.

Differentia.

Dria specifica pōt ppari ad tria. 55.3.b.

Differentia specifica vltima primo diue-
sa ē ab alia. 55.4.c.

13 differēte specificē sunt pōt diuerse nō ta-
men constituta per eas. ibidem. c.

Differentia formalis potest accipi du-
pliciter. ut notatur. 58.3.a.

Non sequitur. forme differūt. ergo for-
maliter differunt. ibidem.

Sola differentia formalis est specifica
non tamen omnis differentia forma-
lis est specifica. 58.4.c.

Dimensio

De dimentione interminata.

Distinctio

Quomodo potest concludi distinc-
tio aliquorum ab inuicem. 22.1.a.

Distinctio secunda in vno potest esse
pma in alio. 19.4.b.

Aliqua esse equaliter distincta potest
intelligi dupliciter. 55.4.c.

Non omnis distinctio obiectorum 102-
malium facit distinctōez potētiarum
fo. 119.2.c.

Docere.

Quō angel pōt docere hoīez. 99.2.b.

Quare doctor nō pōt cāre sciētiam in
discipulo. 100.2.a.

Electio.

Quot modis sumitur electō. 77.4.b.

Quō electō nō ē impossibiliū. 78.1.a.

Elementa.

Utrum elementa manēant in mixto fz
sbām in actu. 112.1.c.

Et respondetur q nō. 112.4.c.

Quō manēt in mixto. 113.1.c.

Quō mixtū gnāt ex elemēt. 113.2.b.

Quare elementū aliquod dicitur
dominari in mixto. 113.3.b.

Q nō manēt qualitates elemētōrū in
mixto ibidē.

Equale

Equale et inaequale nō cōueniunt quātra
in molis nisi finite. 9.4.c.

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Esse vel essentia
De esse essentie vel existentie creature. vide so. 5.2.c.
Esse cognitum non est possibile. 6.1.b.
Esse cognitum non est est. simplr nec eē possibile. ibidem.
Esse cognitum non est eē eētie ibid b.
Quale eē habuit creatura ab eino ibid
Euum
Utr oim eūinoz sit vnū eū. 23.4.c
Et quomodo sic 7 qūo nō. 24.1.a.
Quo eū pē mltiplr sumi. 23.4.a
In euo nō ē aliqua successio. 21.2.a.
Unum euum succedit alteri. ibidem.
Quocumqz ex natura inuariabilis mē suratur euo. 26.1.c.
Utrum omnia permanentia mensurē tur euo. ibidem consequenter.
Nota plus de euo in mensura angeloz
Excommunicatio
Excoicatio non trāsit mare. 27.3.c.
forma.
forma mixti potest immediate perfice re materiam primam. 113.4.c.
Ultima forma generationis inducitur a deo. 121.2.c.
forme sunt sicut nūeri. 58.3.c. 97.3.c.
Generans vel generatio.
Quare generatio vnus est corruptio al terius. 10.1.a.
Generatio 7 corruptio quando cōcur rūt hūt quatuor tminos. 31.2.b.
Quomodo intelligitur illud quod ge neratur non est. 103.3.b.
Generatio est mutatio totius in totam so. 101.2.a.
Generans generat distinctum propter mām quō habet intelligi. 52.2.a.
Quomodo extrahit de potentia ad ac tum. 103.1.c.
Gratia.
Utrum gratia sit in essentie anime vel in potentia. 134.2.c.
Et ponitur vna opinio q sit in essentia primo. 134.3.c.

Et improbat hęc opinio. ibidem cō sequenter.
Quomodo gratia se habet ad charita tem. vide in charitas.
Gratia quomodo se habet ad iustitiaz originale. 138.4.b.
Utrum gratia sit virtus. 135.1.c.
Utrum liberum arbitriū hois possit cauere omne peccatum mortale sine gratia. 136.1.b.
Et rīdetur fm opioez ppā. 136.4.c.
Graue.
Grauia 7 leuia mouent se. 41.4.b.
puta.
Quomō gutte cauant lapidē. 38.4.a.
Habitus
De distinctione habitus a specie intel ligibili. 63.2.b.c.
De singularibus potest esse habitus. quomodo 98.1.c.
In quibus potentis potest esse habitus vide ibidem.
Q angelus intelligat per habitum sciē tialem 65.2.b.
Et improbat. ibidem.
Habitus non semper augetur vel intē diur per actus. 87.1.b.
Identitas.
Quomodo potest esse vera identitas 7 non precisa. 14.4.a.
Identitas effectus non requirit identi tatem cause. 22.4.a.
Ignis.
Si ignis fuisset ab eterno splendor ab eo rē. quomodo intelligitur. 8.1.b.
Ignorantia
Peccatum ex ignorantia est triplex vt notatur. 126.3.a.
Ignorantia potest accipi pro simplici nescientia vel ignorantia erronea ibid
Item potest accipi pro ignorantia facti vel quo ad aliquas circumstantias vt quo ad aliquid consequens. de hoc notatur ibidem.
Imago.

Utrum in
bus pot
distin
Quo ima
Quomo
figlo. ib
Imago q
riori.
Imago su
Indivisi
continui
Quid suc
uo centi
Indivisi
Utrum su
ex natur
laris
Et respō
Quid inte
sive sing
Utrum su
uidua pe
Et probat
Et ponit
Utrum su
uidua po
Et ponit
Et arguit
Et ponit
Utrum m
alem ex
Utr sit ic
Utr p al
minante
Et respon
Et ibidem
li 7 conse
Immedia
ter.
Utr filij

Imago

Utrum imago trinitatis consistat in tribus potentis anime rationalis realiter distinctis. 114.1.b.

Quo imago est in anima. 117.3.a.

Quomodo imago distinguitur a vestigio. ibidem.

Imago quomodo est in portione superioris. ibidem c.

Imago sumitur dupliciter. 64.2.c.

Indivisibile.

Indivisibile non est tantum carentia continui. 37.2.b.

Quid succedit indivisibili in successivo continuo. 37.4.a.b.

Indivisibile potest movere. 40.1.c.

Individuum

Utrum substantia materialis ex se sit ex natura sua sit individua vel singularis. 46.3.a.

Et respondetur quod non. 47.3.c.

Quid intelligitur per esse individuum siue singulare. 48.4.a.

Utrum substantia materialis sit individua per aliquid positivum. 48.3.c.

Et probatur quod sic. 48.4.c.

Et ponitur conclusio. 49.2.b.

Utrum substantia materialis sit individua per quantitatem. 49.4.b.

Et ponitur una opinio quod sic. 50.1.a.

Et arguitur contra illam ibidem. c.

Et ponit conclusio suam. 52.2.a.

Utrum natura sit individua per actum existentiam. 49.4.b.

Utrum sit individua per materiam. 53.3.a.

Utrum per aliquam entitatem positivam determinantem naturam. 54.1.a.

Et respondetur quod sic. 55.1.a.

Et ibidem nota de entitate individua et consequenter.

Immediatum

Immediatum potest accipi dupliciter. 39.2.c.3.a.

Innocentia.

Utrum filii pereant in statu Innocentie

fuissent statim confirmati in iustitia. 123.2.c.

Utrum in statu innocentie fuissent illi soli geniti qui sunt electi. 124.1.b.

Et respondetur quod sic. 124.2.a.

Utrum in statu innocentie crevisset in corpore et in scia. 124.3.c.

Utrum in statu innocentie potuit fuisse peccatum veniale. 124.4.a.

Et respondetur quod sic. 125.1.b.

Utrum habuissent corpora immortalia. 122.1.a.

In statu innocentie potuit esse mors. 122.2.c.

In statu innocentie non fuisset mors. 122.4.b.

In statu innocentie non fuissent omnes simul translati ibidem. c.

Inseparabilitas.

Quod aliqua sint inseparabilia potest esse dupliciter. 14.2.c.

Intellectus

Intellectus potest accipi dupliciter. 133.4.b.

Intellectus quomodo distinguitur contra naturam ibidem.

Intellectus noster non potest per istum statum immutari a mere intelligibilibus. 63.3.p. totum

Et causam huius vide ibidem.

Intellectus quomodo potest errare circa lumen verum. 78.3.b.

Intelligere.

Intellectiones angeli mensurantur eum. 26.1.c.

Plures intellectiones possunt esse siue multiplices. 156.4.b.

Quomodo intellectio potest intendi et remitti. ibidem.

Intellectio duplex absoluta et comparativa. 78.1.b.

Intelligibile.

Intelligitur aliquid quadrupliciter scilicet per visionem in verbo. 94.1.c.

Quomodo intelligitur illud augustini de viis intelligibilibus. 8.3.a.b.

Intentio et remissio.

De motu intentionis et remissionis quod modo se habet ad invicem.

Intentio

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

Quid sit intentio. 152.2.b.
Utrum intentio sit actus solius voluntatis vide folio 152.2.a

Justicia quid sit
Justicia potest intelligi tripliciter. infusa acquisita et innata. 80.1.a
Quomodo iustitia originalis se habet ad gratiam. 138.4.b
Utrum iustitia originalis in adam fuerit aliquod donum supernaturale. folio 137.2.b.
De effectibus iustitie originalis. folio 138.1.p totum

Libertas vel liberum arbitrium.
Libertas absoluta est perfectio simpliciter folio 160.3.a.
Libertas in nobis duo dicitur quorum alterum est perfectio simpliciter alterum non ibidem.
Quomodo posse peccare est libertatis et quomodo non ibidem 128.1.b.
Item vide supra in arbitrio.

Locus.
De conditionibus loci. 119.1.a.
Quomodo locus est immobilis vide folio 119.1.a.
Locus est corruptibilis. vide de hoc eodem folio.
Utrum omne corpus aliud a primo sit necessario in loco quod quantum 29.1.c.
De loco angelorum. vide in angelis.

Loqui.
Locutio quare ponitur in angelis et non sit frustra. 95.3.b.
Item de locutione angelorum vide supra in angelis.
Lumen et lux.
Quomodo lumen maius impedit minus et quomodo non. 107.2.b.

Utrum lux signat lumen tanquam speciem sensibilem sui. 106.1.a.
Et soluitur quod sic. ibidem.
Qualiter lumen gignitur a luce. 106.3.c.
Quid sit lux. ibidem.
Lumen multiplicatur per triplicem radium. 106.3.a.
Lumen secundarium quid est et quomodo diffunditur. 106.4.a.
Quomodo frangitur. 107.2.a.
Malitia.
De multiplici malitia. 84.3.c.
Uide etiam de malitia in dictione bonitatis.

Malum quomodo accipitur.
Non est dare summum malum in natura. probatur. 146.2.c.
Quomodo potest dari summum malum. folio 150.4.c.
Quod primum malum causatur a bono. probatur ibidem.
Malum sumitur dupliciter. 150.4.b.

Mare.
De fluxu et refluxu maris. qua causa procedunt 110.4.b.

Mathematica
Omnes conclusiones mathematice demonstrant relationes ad subiectum. 12.3.a.b.

Materia.
Quod materia sit aliquod ens in actu distinctum a forma. 101.1.b.
Et ultra eo. folio.
Quale ens sit. 101.4.c.
Qualiter et quomodo distinguitur a forma. 102.4.c.
Quare dicitur ens in potentia. vide de hoc folio. 102.1.a.
Quomodo potest dici actus. vel ens actu. 103.4.b.
Multe conditiones materie. 101.4.c.
Quomodo materia est in se cognoscibilis 13 non nobis. 103.4.a.

Materia
Materia
informa
Et quomodo
posita est
Utrum potest
esse
Et respon
Ubi esset
Materia
Deus pot
riam
Materia
dente.
Quomodo
De materia
Materia
Generatio
quomodo
Quomodo
notatur.
Materia
Ma et eff
Medium
agenti sit
Non opo
eiusdem
Quare a
actione
Que ent
pore.
Quomodo
Quid est
quid m
De mens
De mens
vide in
Idem po
Materia
Non est
fo.
Nō ē oar

Materia est producta nō genita. 10.1.a
Materia quomodo ē prius priuata q̄
informata. 9.3.b.
Et quomodo dicitur priuata quia nō
posita sed priuatiue. ibidez.
Utrum per aliquā potentiā materia
possit esse sine forma. 103.4.c
Et respondetur q̄ sic. 104.2.a
Ubi esset materia sine forma. 104.4.a
Materia habet ideam. 105.2.b
Deus potest habere actionem in mate
riam. 105.2.c.
Materia perfectior est quocunq; acci
dente. 105.1.a
Quomodo est proprie nihil. ibidem.
De materia celli. vide celuz.
Materia si ē cā idiuuatiōis. 56.4.c.
Generans generat aliud propter mām
quomō intelligitur. 57.2.a
Quomodo materia distinguitur. ibide
notatur.
Materia pertinet ad quod qd̄ 57.1.c.
Mā 7 efficiēs nō coincidunt. 132.2.b
Medium agentī inferiori nō ē mediū
agentī superiorī. 45.4.c. 7. 40.3.c
Non oportet medium ēē capax actōis
eiusdem rōis cum extremo. 111.4.c
Quare actio in terminū presupponit
actionem in medium. 92.4.c
Mēsurā.
Que entia mesurantur euo 7 que tē
pore. 26.1.c.
Quō mesurāt p̄uatiōes. 26.3.c
Quid est mensurare 7 quot modis ali
quid mesuratur. 23.2.c
De mensura in re uel im̄ ginatōe. ibid
De mensura angelorū 7 operatōe eorū
vide in ang-lus.
Idein potest mēsurare se. 24.3.a
Motus mensurāt tēpore 7 quō. ibidez
M̄nimum.
Non est dare minimū naturale. vide
fo. 35.1.a. 37.4.c
Nō ē dare minimū in motu. 35.4.b.c
Mūlio

Utrum omnes angeli mittātur. 98.2.b
Mūlio potest intelligi duplī. ibidem.
Mixtum
Utrum elementa maneat in mixto se
cū dū substantiam. 112.1.c
Auicēna posuit ea manere nō remissa
fm substantiam vide de hoc plene in
folio. 11.22.c
Aueroy autem posuit manere in mix
to remissa. ibidem.
Contra utraq; opinionem suml vide
fo. 112.4.c
Quomodo maneat in mixto. notat
fo. 113.1.c
Quomodo generatur mixtum ex ele
mentis. 113.2.b
Mobīle quomodo
accipiatur
Mobīle quomō manet in motu. ibidez
fm ibam. 22.4.a
Mobīle pōt triplī cōsiderari. 22.4.c
Moderari
Voluntas libera potest se moderari
fo. 80.2.b
Volūtas libera tenetur se moderari vī
de ibidem.
Mors
Mors quō ē pena. 123.2.c. 7. 138.3.b
De cā mortis intrinseca. 122.1.b. 7. 122.3.b
De causa mortis extrinseca. ibidem
Motus
Motus pōt ēē stāte celo. 45.1.b
Motus quare dī naturalis. 43.1.b
Motus differt a tempore quomodo
probat. 23.1.a
Mot⁹ quare sunt icōpossibiles. vide in
fo. 31.2.a
Potest esse mot⁹ in quantū est accessus
ad terminū ad quem line recessu a
termino a quo. ibidem
De motu graui 7 leui. 41.3.c
Non est dare in motu p̄mū. 38.2.a.
De causa successiōis in motu. 40.1.b.
Quid facit motus localis ad generatō
nem. 12.1.b.

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Motus potest esse in vacuo. 41.1.a

De motu angelorum. vide. 8. in angelus.

Mouens siue moueri.

Idem potest esse mouens et motus. 42.2.a.

et fo. 131.2.b.

Quomodo appetibile est mouens respectu appetitus. 134.1.a.

Si idem potest mouere se quomodo aristoteles posuit hic intellectum suum. 43.2.a.

Nihil mouet se primo quomodo intelligitur. 43.3.a.

Quomodo idem potest mouere se primo ibidem.

Mouens motum potest intelligi dupliciter. 60.3.c.

Idem potest simul moueri et desistere. 31.1.a.

Mouere et quiescere non infert mouere et non mouere ibidem.

Mutatio

Mutatio est in ad aliquid. 13.1.b.

In mutatione sunt multi respectus. fo. 15.3.a.

Quomodo creatio est mutatio et quomodo non. 16.4.c. et 2.2.a.

Natura.

Natura sumitur dupliciter. 120.2.c.

Natura ut est principium passuum non solus de materia. sed etiam de forma. 120.3.b.

Natura per quid est singularis vide in indiuiduum.

In natura est duplex processus. 120.4.c.

Natura nihil producit ut statim non sit quomodo intelligitur. 17.2.a.

De naturali in quantum quantum et in quantum naturale. 35.1.c.

Nihil.

Nihil accipitur dupliciter. 5.1.e.

Quomodo creatura producit ex nihilo 5.2.c.

Novitas

Novitas potest esse in productione propter novitatem producti. 4.4.c.

Nunc.

Quomodo nunc se habet ad substantiam mobilem. 19.2.b. et 2.2.1.c.

et ultra.

Quomodo in tempore sit aliud et aliud nunc. 23.3.c.

Quomodo nunc debet manere secundum substantiam ibidem.

Quomodo deficit siue desinit esse. 20.1.a.

Numerus

Quid est esse in numero. 24.2.b.

Obiectum.

Quomodo intellectus et obiectum concurrunt ad candum actum intelligendi. 61.1.a.

Obiectum primum et obiectum per se dupliciter sumuntur. 70.3.b.

Uniuersale ut uniuersale non est primum obiectum intellectus angelici. 97.4.a.

Quid sit obiectum intellectus angelici vis in cognitione angelorum.

Quid sit obiectum potentie non organice. 129.3.a.

Obiectum male et formale. 129.2.a.

Quomodo potentie distinguuntur per obiecta et quomodo non ois distinctio formalis obiectorum arguit distinctioem potest. 129.2.b.

Nulla potentia habet obiectum adequatum non abstractum nisi intellectus diuinus. 129.3.a.

Odire.

Utrum aliquis possit odire deum. 81.1.c.

Quomodo intelligitur illud superbia eorum qui se oderunt. 81.2.a.

Opposita.

Quomodo opposita comparantur ad idem. secundum ordinem nature. 4.2.c. et 9.3.a.

Ordo

Ordo nature potest accipi positue vel priuatiue. 4.2.c. et 9.3.b.

Ordo foris potest esse dupliciter. 113.4.c.

Ordo in diuinis est duplex. 2.2.b.

Ordo carnis potest intelligi dupliciter. 150.1.a.

Originatio

Originatio est duplex. scilicet simpliciter et secundum quid. 2.4.b.

Et ponitur differentia inter eas ibidem.

Paradisus

Utrum paradisus sit locus conueniens habitationi humane. 118.3.c.

Et respondet quod sic. 118.4.a.

Et ibidem de situatione et altitudine eius.

De parte secundum speciem et secundum materiam. 34.3.c. et ultra.

Pater prius origine producit lapidem quam filius non tamen prius natura. 3.1.a.
Peccatum actuale.

Quid est formaliter peccare. 149.1.a. et fo. 143.4.a.

Peccatum est in nāz quod intelligit. 87.4.b.
Utrum peccatum sit per se corruptio boni. vide de hoc. 144.1.b.

Quo est corruptio boni. 145.2.b.
Peccatum quomodo potest et continua-
ri in infinitum. 146.1.b.

Quo vulnerat in nālibus. 146.1.c.
Quo corrumpit gratiam. 146.2.b.

Utrum peccatum sit a bono sic a causa. 143.4.b.
Peccatum eo quod habet causam a bono. 146.2.c.

Utrum peccatum sit pena peccati. 144.2.a.
De peccatum est pena probatur. 151.2.b.

Utrum peccatum possit esse a deo. 144.2.b.
Utrum magis per se ratio peccati sit auersio quam conversio. vide in auersio.

Quo possunt peccata mortalia distingui
specie si forte ratio sit in auersione. 145.3.c.

Quo unum possit esse grauius si sint auersiones ab eodem bono. ibidem.

Quo voluntas est causa peccati per acciden-
tem. 148.4.c.

Utrum peccatum primi hominis potuit
fuisse veniale in statu innocentie. vide fo. 124.3.a.

Et respondet quod sic. 125.1.b.
Quomodo peccatum mortale distin-
gitur a veniali. ibidem.

Non omnis deordinatio in virtute
superiori est peccatum mortale. 125.2.b.

De peccato ade. vide in adam.
De peccato angelorum. vide in loco suo.

Primum peccatum simpliciter fuit presump-
tio. 82.1.a.

In quo actu voluntatis consistit pri-
mum peccatum. 79.3.a.

Unum sumit grauitas peccati. 125.4.b.

Peccatum potest sumi dupliciter. uno modo per
actu. alio modo per macula. 138.4.c.

Peccatum ex ignorantia potest esse tripliciter. 126.3.a.

Diuisio peccatorum septenaria non est
sufficiens. 81.4.c. et 158.3.b.

Utrum peccatum possit esse in ignorantia. 155.1.a.
Utrum possit in sermone. ibidem. 2.a.

Utrum in opere. ibidem. 155.2.c.
Peccatum non est formaliter nisi in ac-
tu voluntatis. 157.3.c.

Peccatum potest esse materialiter in aliis
actibus. ibidem.

Utrum voluntas creata possit peccare
in spiritum sanctum. 158.4.b.

Quid sit peccatum in se. 158.4.c.
Ad peccatum in spiritu sancti tria requiruntur
de hoc vide fo. 159.3.b.c.

Quare de illis irremissibile. 159.4.a.
Utrum voluntas possit peccare ex ma-
licia. 159.4.c.

Quid sit peccare ex malicia. 160.1.c.
Utrum potentia peccandi sit a deo. 160.2.a.

Potentia peccandi vel posse peccare potest
sumi dupliciter. ibidem.

Potentia peccandi non est libertas nec
pars libertatis quomodo intelligitur
vide fo. 160.3.a. vsque ad finem

Peccatum originale.
Utrum quilibet secundum communem
legem propagatus ab adam contrahat
peccatum originale. 139.2.b.

Et respondetur secundum propriam opi-
nionem. 141.1.a.

Utrum peccatum originale sit carētia iusti-
tie originalis. 139.1.c.

Et soluitur quod fit per propriam opi-
nionem. 140.4.a.

Quid sit peccatum originale. ibidem.

Ad peccatum originale duo concurrunt
ut habetur. 141.3.c.

Utrum anima contrahat illud pecca-
tum a carne infecta. 139.2.b.

Et soluitur questio. 140.2.b.

Utrum in baptismo remittatur illud
peccatum. 139.3.b.

Et soluitur. 141.4.c.

Utruz peccato originali debeat sola
carentia visiois dei p. pena. 142.4.c.
Et respondetur q. sic. 143.1.c.

Pena

Quid sit pena formalis. 151.2.b.
Omne peccatum est pena. ibidem.
Et illud declaratur. 152.1.a.
Pena sumitur dupliciter. ibidem.
Et quomodo est a deo. ibidem.
De pena peccati originalis. vide in pec-
cato originali.

Philosophi.

Phi quare non posuerunt productionē
in diuinis. 13.4.a.
Philosophi concesserunt multas con-
tradictiones latentes. 8.3.c.

Piscis.

De pisce q. facit stuporē i manu. iii. 4.c

Portio

Utrum portio superior sit potētia di-
stincta a portione inferiori. 128.3.a.

Potentia.

Potentia est principium transmutan-
di aliud. 134.1.b.c.
Quo po^o multipliciter sumit^r et quo idē p^o
ē i actu et potētia. vide in actus.
Ois potētia phabēs terminū adequa-
tū nō pōt rē. quō intelligitur. 3.2.a.
Potētia et actus sunt eiusdem generis
quomodo intelligitur. 112.4.a.
Esse in potētia est dupl^r et quō est eadē
potētia obiectiua et sibiectiua. 101.3.c.
Potētia obiectiua et sibiectiua cōcurrūt et quō
agēs extrahit de po^o ad actū. 103.1.c.
Potētie aie nō distinguuntur realiter
inter se nec ab eētia. 116.2.c.
Quō distinguūt ab eētia aie. 116.4.c.
Quō potētie distinguūt p. obā. 129.2.c.
De po^o peccādi. vide in pctm actuale.

Presumptio

De p^osumptōe et qd sit p^osumptō. 81.4.a.
Presumptio fuit simpliciter primum
peccatum. 82.1.a.

Primo

Primo dupl^r sumitur. 13.4.a.
De obō pmo et p se. vide in obiectum.

Quō idē pōt mouere se pmo. 43.4.b

Prus

Prus natura potest esse dupliciter vl
positiue vel priuatiue. 4.2.c.
Non opōnet illud quod est prius natu-
ra esse prius duratione. ibidem.
Quomodo illud qd est prius natura
pōt esse prius duratōe. 19.2.a.

Priuatio

Priuatio mensuratur suo habitu. vt
notatur. 26.3.c. 7.44.4.c.

Productio.

De multiplici productione. 18.3.c.
Productio creaturarum p^osupponit di-
uinarū personarum pductōez. 1.4.c.

Quid uel quidditas

Quicquid ē potest comparari ad tria
et quot modis aliquid potest habere
quicquid. 57.1.b.
In his que sunt sine materia idem est
quod est cum eo cuius est. ibidem.
Quō mā pertinet ad qdquid. 57.1.c.
Omnis quidditas quantum est de se ē
communicabilis. 57.4.b.
Nulla quidditas creata est de se hec.
ibidem.

Quies vel quiescere

Quō mensuratur quies. 16.3.c. 7.45.1.c

Radius

De triplici radio. s. recto fracto et refle-
xo. vide so. 106.3.a.
Quare radij solares non videntur de
nocte. 106.4.c.
Radius nō videt nisi frangatur. ibidē

Rane

Quomodo magi pharaoni fecerunt
ranas. 11.4.a.

Raptus.

Angelus nō pōt aliquē intellectum ra-
pere ad intellectuālē visionē. 99.1.c.

Post raptum remansit species essentie
diuine in paulo. 63.2.c.

Referrī vel relatio.

Relatio distinguitur a fundamento. p
batur. 11.1.b.

Relatio habet propriū in eē. 13. i. c.

Relatio h3 pprā accītalitatē 7 tñ non est pcessus in infinitū. 13. 2. b.

Relatō suam h3 dīstīctōz in spēs suas folio. 15. i. c.

Relatio creature ad deū cōis oī creatu re est idē realit fundamēto. 14. i. c.

Fundamētū nō ē pccāse ipa relo. 14. 4. b.

Relō illa nō est alicui generis. 15. i. c.

Quō est accidens. ibidē.

Relationes sunt in triplici dīa 7 que sunt ppossibiles 7 que non. 13. 2. b.

Semen
Quid sit semen. 120. 4. c.

Ad quid est semen. 121. i. b.

Semē nō ē pñ actiū generatōis vl tīme forme. 121. 2. c.

Seminalis ratio.
Quid est ratio seminalis. 121. i. b.

In quib' ponit rō seial. 121. i. c.

Quō intelligit illud aug. q in elemētis mundi. 121. 3. c.

Separatio
De ipossibilitate separatōis aliquoruz folio. 14. 2. c.

Simile
Sile cognoscit per suuz simile. 97. 3. a.

Albū sile ppositū ē q albū solū. 13. i. a.

Qual silitudo ē in spēs 7 obiectū. nō folio. 64. i. a.

Sinderis
Utrū sinderis sit in volūtate. 152. 4. a.

Singulare
Que rō singularitatis siue per quid nā ē singularis vide in indiuiduum.

Singulare ē p se intelligibile. 56. 2. c.

Singulare n h3 dīstīctōez ppe ibidē.

De singularib' nō ē ppe sciētia pōt esse aliquis habitus pprius. 98. i. c.

Singulares ppositiones
Propositōnes singulares pnt eē vere 7 tñ vniuersalis falsa. 36. 3. c.

Alicui singulari. n° singularis determi nata repugnat 7 tñ repugnāt infinite indeterminate. 36. 4. c.

Singulares o possibili nō inferūt vni uersalem de possibili. 36. 3. c.

Species
Spēs ē diuisibilis i inferiora. 56. 3. a.

Quō spēs dicit totū eē ididū. 56. 4. a.

Superior spēs nō includit totam entitatem inferioris. 67. 3. b.

Non ē sile de spēs nūcroz 7 figurarū 7 spēs specialissimū i vniuerso. nō. folio. 67. 3. c.

Species intelligibilis
Spēs intelligibilis pōt dici hū. 67. i. b.

Spēs intelligibilis pōt esse intensior 7 remissior. ibidem. c.

Angelus intelligit p species intelligibiles. 67. i. b.

Spēs intelligibilis rei mālīs ē pfectio an geli quomodo. 67. 3. c.

Aliqua spēs intelligibilis pōt repñtare essentiam diuinam. 63. i. b.

Spēs ē silitudo obiecti quomodo. folio. 64. i. b. c.

Spēs est imago obiecti. 64. 2. c.

Quō species rei est perfectior re cuius est. fol. 67. 3. c.

Spēs sensibilis
Quomodo species sensibiles possunt denominare sua sba. 107. 2. c.

Aliqua spēs sensibilis intensa 13 sit spēs alterius potest eē insensibilis. 106. 4. c.

Situs
Situs potest accipi dupliciter. 51. 3. c.

Socrates
De parabola socratis. 22. i. a.

Stelle
Stelle multiplicant radios suos de die folio. 65. 2. b.

Nulla stella habet pprium mo: um lo calem. probatur. 106. i. a.

Quecunque stelle nō sūt iter se dīstātes non sunt in eodem celo. 109. i. b.

Utrū stelle agant i h inferiora. 110. 2. c.

Et soluitur questio. 97. 2. c.

Et nō quales actiones habent. de hoc folio. 110. 3. c.

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

Successio

Non e necesse ponere aliquam successio-
nem in angelo. 20.2.b
L3 vnum succedat alteri euo in non est
successio in aliq vna exntia. 21.2.a.
Quid sit ca successio in motu. 40.1.b.c
Quid succedit i disibili i tpe. 37.4.a
Subiectum
Non e impossibile subiectum ex parte
sue e sine ppria passione. 19.2.b
Tempus
Temp' differt a motu quomodo pro-
batur. 23.1.a
Quid est esse in tpe. 24.2.b
Quo p'mus motus est in tpe ibidem.c.
Et quo m'uratur a tpe. 24.2.c
Quo t'p' accipit ab aug'. 27.2.c
Deus non expectat tempus.
Tempus sumi potest actualiter vel po-
tentialiter. 27.2.b
Totum
Genera e mura' tot' i totu. 101.2.a
Totu sumit duplr. pprie 7 fz qd. ibid.
Vacuum
Motus pot' ee in vacuo. 41.1.a
Vacuu si eet quo mensuraret. 26.3.c
Violentum
Quomodo habet intelligi illud violen-
tum est ab extra. 120.3.c
Vniuersale
Natura non est de se vniuersalis nec est
etia singularis. 47.3.c
Quid sit vniuersale in actu. 48.1.c
Quo intellect' facit vltate i reb'. 48.2.a
Voluntarium
Voluntariu pot' accipi duplr. 141.4.c
Vnum vel vnitas
Aliquid potest esse vnum diuersis mo-
dis.fo. 55.2.a
Q' sit aliqua vnitas realis minor vnita-
te numerali. 55.2.c
Qualiter pot' hoc intelligi declaratur
fo. 55.2.a.b
Vnitas id'itatis 7 yunionis. 104.4.c
Voluntas velle volitio
Utrum aliquid aliud a voluntate cau-
set effectiue actu volendi. 129.4.a

Et r'ndet fm ppria opinion'e. 133.3.a.b
Quo obiectu mouet voluntate. 34.1.a
Voluntas quo e po' actiua. 134.1.c
Voluntas p eade realitate p'mo e recepti-
ua actus 7 effectiua eiusde. 131.3.c
Utrum voluntas creata sit totalis cau-
sa sui velle. 147.3.a
Et respondet ibidem.
Volitio simplex 7 sub p'ditoe. 77.3.c
Volitio efficax 7 p'placencie. 77.4.a
Volitio est impossibiliu. 77.4.c
Volitio absoluta 7 p'p'atua. 78.1.b
Duplex actus voluntatis. s. velle 7 nol-
le fo. 79.1.a
Idem e velle amicitie 7 concupiscencie 7
ordine eorudem. ibidem.
Primus actus inordinatus voluntatis
est velle amicitie. 79.2.a
Non est simile de intellectu vt p'patur
ad p'm verum 7 de voluntate vt c'opa-
tur ad p'm bonum. 88.1.a
Voluntas quo e ca peccati p' accns. 131.
A voluntate potest esse effectus nouus
sine nouitate in voluntate. 5.3.b
Voluntas diuina no expectat t'p's. 6.1.a.b
Voluntas diuina quo est regula volu-
tatis create 7 quo no. 151.1.a
Voluntas quo potest auertere intelle-
ctum ab aliquo obiecto. 156.4.b
Voluntas nalis 7 libera. 80.1.c
Voluntas nalis no pot' peccare nec se re-
frenare sive moderari. 80.2.a
Voluntas nal no est de se moderata
folio. 80.3.b
Voluntas libera pot' se moderari 7 tene-
tur se moderari. 80.2.a.b
Voluntas libera potest imoderate vel-
le beatitudinem. 80.2.b.
Voluntas libera non semper est recta
qn e p'sona voluntati nali. 80.2.a.
Voluntas libera bz alia regulam q'
voluntas nalis. ibidem.
Utrum deus potest facere voluntates
impeccabilem per natura. 136.4.b.
Et respondet ad. q. secundum propria
opi. 127.3.b.
finis laus deo.

Autissimas phorum ppones
doctor sibilis in hunc 2^m inia
ru decides. multa q^o astrolo
goru sententia induces. q^oplima ex Ecu
clide seu ex perspicua declarat. que pro
fecto ante sibilissimaz impressiois artez
ppter textuū incorrectionē. tum in que
stionibus. tū in distinctionibus ordinā
dis. aut in lra sparsim habita copulada
admodū castigatōe digna erat. Quare
diligentia eximī theologie professoris
magri thome penitē clara castigatione
datū est opus. Postremo cura puido
rū viroz Joannis de colonia: Nicolai
Jenson: locutionūq^o iterū impressum ho
mibus donatū fuit. vltū per clarissimū
theologie doctore magistrum Bartho
lomeū bellatuz felsenfey. qui ad maio
re operis declaratores ac lūtere explana
tionē breuī quidem opusculo conclusi
ones oēs doctoris sibilis huic libro pri
nentes: cū aliorū doctorū 7 phorū pclu
sionibus. inscribendo necessario scribē
da. quotādo insuper Auerois cōmēta.
excludēdo a textu que excludi debuerāt
accuratissime data adiūxit.

In pma igit^r oī. doctor mouet
lex qōnes i quib⁹ agitur de cre
atura in generali. aut pparan
do ad principia extrinseca aut intrinse
ca. 7 de natura angelica in spali. Unde
in pma. q. huius di. querit de principio
quo 7 quod. 7 hoc fit ad videndaz dis
ferentia inter hereticos 7 fideles. quorū
hereticorū male de creatione sententiū
sz. fuerunt secte. s. simoniani. menādria
ni. apelite. ancolhoniam. martioniste. a
lōgū. manichei. boetiani. hermogeni
ani. arriani. sabeliani. tritoite. Titul⁹ vo
talis est. Utrum primaria causalitas re
spectu omniū cabilitū d^o necitate sit i tri
bus personis. ad quā soluendā post ar
gumenta ad partes introducit opinionē
oīi henrici quolibeto. 6. q. 2. que in for
ma talis est. Ad cuius intellectū sci
endū q^o opus est causa pductionis crea

turarū per eēntiaz qua ipas cognoscit
7 amorem quo eas diligit. nō m per sa
piam 7 amorē quocūq^o modo se hūtes
quia nō p ipos vt sunt simpliciis intelli
gentie 7 voluntatis. sed p sapientiaz vt
est intellectus disponentis operanda. et
per amorē ut est voluntatis opus affec
tantis. quantumcūq^o enim intellectus
cognosceret operanda si non de eisde
operandis disponderet. quantumcūq^o vo
luntas operanda diligeret si pductio
nez eorū nō affectaret nunq^o per intelle
ctū 7 uolūtātē. siue per sapientiā 7 amo
rem illa produceret. qz sapientiā 7 amor
huius ad puram speculationē ptenent.
Sz tūc pmo opus producit cū sapiētia
disponitur 7 uolūtate affectat. qz sapi
entia 7 amor huius ad praxim ptenet.
Quēadmodū enī forma nālis non est
pn^m actōis sz q^o ē perfectio eius i quo ē
sz solūmō fm q^o habet respectū ad effe
ctum. Similiter sapientia aut amor sz
q^o ē forma intellectus aut uolūtatis nō
est actionis pn^m: sz solūmodo fm q^o bz
respectū ad effectū. Sapientia aut dispo
nens 7 amor affectans qui respiciūt ac
tū non sunt nisi sapientia 7 amor proce
dēs. quod pater per exemplū in artifice
pmo ex parte intellectus. Artifex enī in
sapientia artis duplicē bz notitiaz d^o ar
tificiato. vnā simpliciis noticie in arte p
ticulari concepta de arte vli qua intuet
opanda pure speculative. 7 aliā notitie
dispositiue ad opus que i arte vniuersa
li intuet ordinē pductōis sue 7 ē cogni
tio praxica sine qua artificem ipossibi
le est in opus procedere. Similr. 7 ex
parte voluntatis artifex pmo habet du
plicē amorem artificiato. vnūz simpliciē
q^o placet ei formaliter artificiatū qui nō
ordinat ad opus. amorē vero affectiūū
q^o opus fieri desiderat. 7 est primus aōr
bñplaciti. 2° vero cōcupie. pmo. n. placz
bonū. 2° vero bono quod placet vlt^o bo
num. 7 pcedit iste amor 2° in volunta
te de pmo. qz enim placet mihi bonum
ideo mihi bonum desidero. **Consilr**

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

autem ex parte dei in simplici enim notitia est essentialis et quae agit in intellectu forma intellecta et est ipse actus intelligendi nouit singula simpliciter et absolute tanquam in manufacture quadam habita de re intellecta. In notitia vero producta de ea per actum dicendi nouit eadem ut in declaratione et manifestatio quodam. et hoc siue pertineat ad suam essentiam siue sint operanda extra. Sed specialiter nouit ea operanda tanquam in quadam dispositio et ordinatio eorum ad opus. ita quod istae due notitiae sint una et eadem re sicut omnia que sunt in deo. una est ut manifestatio et dispositio. altera vero est solummodo ut manifestatio quedam. Et est una procedens de altera equalis ei per omnia. Et sicut est de duplici noticia ex parte intellectus. ita suo modo de duplici amore ex parte voluntatis. ita quod notitia et amor secundum quod sunt procedentes sunt rationes secundum quas creature producuntur in esse ita quod productio creaturarum presupponit caliter productionem personarum. Non quia a tota trinitate. et ita ab ipse personis productis producantur creature secundum genus cause efficientis. sed quia sapientia et amor productui sunt rationes in intellectu essentiali et voluntate trinitatis dispositiue et ordinatiue ad creaturam productionem secundum genus cause formalis sine quibus intellectus et voluntas essentielles cum sapientia et amore essentiali non sufficienter disponent. intelligentes et volentes ad ipsas creaturas producendas. Sapientia enim ut essentialis est in essentia non est nisi speculatiua. et ideo ut sunt in tali sapientia non sunt nisi rationes cognoscendi. Sapientia vero ut est personalis siue genita in verbo non tantum est speculatiua ad cognoscendum ea que sunt in deo et extra ipsum habendo rationes ideales ut sunt solum principia cognoscendi. sed etiam est practica respectu compandorum. continens in se ideam ut sunt principia operandi. propter

quod dicit apostolus 1 Cor. 2. Predicamus cristum dei virtutem et dei sapientiam. virtutem in quantum habet rationem sapientie practice. put etiam verum de operatiua. Sapientia in quantum habet rationem sapientie speculative non que sapit sapientia ingenta sed in que sapit etc. Quia opt. posita et improbat ponit conclusionem suam in 3. articulo ad titulum questionis responsiuam et est talis. quod de facto calitas ad extra in quocumque esset presupponit productionem ad intra sed non de ratione formalis terminorum est ordo inter illa.

11. 2. q. eiusdem de. doc. subtilis ponit diffinitionem creationis et distinguit illam particulam de nihilo. Quia distinctione posita ponit opt. Aucten. et tenet eam. Que talis est. et est expresse capitulum tertium. s. Ex agentibus autem est quod aliquando non est agens nec eius patiens non est patiens. sed cum suum patiens non est patiens contingit agenti occasiones propter quas fit agens. Et tunc ab eo est esse postquam non fuit ergo illi rei et est esse et est quod ei non fuit non esse. Sed ab agente non est hoc quod non fuerit nec hoc quod postquam non fuerit. sed ab agente habet tamen quod est. Postquam autem res ex se ipsa habet non esse sequitur ut esse eius sit post non esse. et fiat postquam non fuerat. igitur quod illi essentialiter ab agente hoc est. esse. hoc vero non esse non est ei nisi quo illi rei concurrunt omnia ex quorum concursu debet ut patet esse quod habet essentialiter aliud esse. Sed hoc quod non habuit esse non est ei ex causa agente. hoc autem quod non habuit esse tam referunt quidam ad aliquam causam que est priuatio sue essentie. Unum enim esse potest non esse quod dicitur quod non est factum per causam. Non est autem possibile vno modo ut sit ei nisi post non esse. Quod autem non est possibile non habet causam. verum est autem ut suum esse potest esse et non esse. sui esse causa est. sed suum non esse aliquando erit. igitur potest esse ut sui non esse sit causa et sui esse postquam non fuit esse. Immo ad

dit illi
quod de
hul neg
qua vi

plicat c
eterno.
le ee d
de oibu
apud ip
potes g
pna vlc
Quaz
bille fal
h3 non i

et illi d
u3. vtr
et quia h
ris pui
malit fu
q. q3 qu
decision
opt. Der
q oia re
qua opt
relo p d
a fundat

posite.
creatio p
realit ab
iteru dicit
ad oeu d
rili nimb
e q relati
fundamete
quia tn o
na possit
q creatio

dit illi opi. qd addi o3 sz mentē fidei sz
q de nihilo deus pōt. pducere. vt ly ni
hil negat eē cēntie 7 exntie tā via natur
quā durationis nō eē pcedēte eē rei.

N. 3. q. eiusdē di. doctor ponit
duas opi. pdictorias. Prima ē
beati Tho. qui tenet q nō im
plicat cōtradictōez creaturas fuisse ab
eterno. 2° opi. ē Henrici qui tenet equa
le eē pdictōez de vna entitate specifica 7
de oibus vt sint ab eterno. certuz ē aut
apud ipm q si ab eterno asin⁹ fuisset et
potēs generare gnatio ab eo fuisset. 7 p
pns vsqz ad hanc diē ifiniti asini fuisset
Quaz vtrāqz doctor asserit eē proba
bile saltē in quibusdam entium spēbus
sz non in omnibus.

N. 4^a. q. eiusdē di. doc. mouet
difficultatē de relatione angeli
ad deū que dī creatio passiuā
7 sūt o quacūqz relatiōe creature ad de
ū. vtrū relo illa sit idem realit⁹ angelo.
7 quia hec dependet ab vna alia ideo q
rit pus i gnali. vtz ois relatio sit idē sō
malit⁹ fundamēto. Et pus soluit quitā
.q. q3 quartā cū decisio 4^a dependeat a
decisione 5^a. In solutione igit 5^a. ponit
opi. Henrici hanc conclusionē tenentis
q ois relatiō est idē realit⁹ 7 fundamēto.
quā opi. Scho. improbat 7 tenet q ois
relo pdicamētalit⁹ realit⁹ distinguitur
a fundamento.

In solutiōe vō. 4. q. que solutiō
incipit. Hoc ē vlt⁹ o relatiōib⁹
7ē. ponit due rñsiones oio op
posite. Prima est Henrici qui dicit q
creatio passiuā angeli nō distinguitur
realit⁹ ab angelo. 2^a vō rñsio ē Henrici
iterū dicitis oppositū. q relatio angeli
ad deū distinguit realit⁹. quib⁹ ouabus
rñsionib⁹ improbat⁹ doc. ponit suā q
ē q relatio creature ad deū ē idēz realit⁹
fundamēto. qz nō sit idēz formalit⁹.
quia tñ difficultas ē quō creatio passiuā
possit eē idēz realit⁹ creature cū ita sit
q creatio passiuā dicit non eē añ eē. iō

doc. facit. 3. mēbra de b imino creatio.

N. 6. q. eiusdē di. ponit doc. du
as opi. que tenent eandē cōclu
sionē. q. agel⁹ 7 aia differāt spē.

sz rō per quaz distinguant spē diuersa
a diuers⁹ ponit. Primo recitat a Scho.
opi. dñi Bona. q tenuit q rō p quā aia
7 angelus differunt ē ista. i. quia aia ē v
nibilis corpori. angls nō. quaz doc. im
probat. 2° ponit rñsio dñi Alex. de ales
dicētis. q aia differt spē ab agelo. quia
bz aliū gradū intelligendi q3 habeat an
gelus. 7 hanc doc. improbat. Tunc po
nit suā cōclusionē. q angelus 7 aia dif
ferunt spē nō sicut spēs 7 spēs sz sic spēs
7 pars spēi. rō est a priori. i. per suas ra
tiones formales. quibus quidditatue
sunt tales.

In 2. di. Scho. facit duodecim
.q. quatuor pmas p mā de qñ
angelozū. Octo p mā de loco.

In pma autē. q. vbi queritur an illud
quod mensurat exntiam angelozū sit
aliqua ēritas successiua. an sit aliquod
indiuisibile. Pro rñsione ponit primo
opi. domi Bona. qui dicit q ēritas mē
surans exntiam angeli est entitas suc
cessiua. 2° ponit oppositā opi. que ē do
mini Henrici. q mensura angelozū est
solū absolutū indiuisibile. Et in illa. q.
doctor docet improbare vtranqz. 7 cō
clusio sua scho. in illa. q. quaz tamē nō
pbat ibi. est illa. q nō ē necē pones nec
vno modo nec alio mō aliquid mensu
rans distinctū realit⁹ ab angeli exntia.

Ed notandū q aliqui textus in
illa. q. imediate ante illam line
a3 hāc pclusionē. negatiuam te
nendo non habent auctoritatem Aug.
de ci. dei. li. cap^o. que auctoritas addu
citur contra dominū Bona. et debent
habere 7 est talis. Que cū ita sint nul
lo quidem modo. secundum aliquod
tēporis spaciū prius erant spiritus illi
tenebre quos angelos dicimus. sed illi
simul vt facti sunt lux facti sunt. non

1° 3° 2° sup. Ser.
Henricus St. mel.

eamē ita tñ creati vt quoquo mō essēt
7 quoquo mō viuerent. sed etiā illumi
nati vt sapiētē beatqz viuerēt. ab hac
illuatiōe auerſi quidā angeli non obri
nuerunt excellētā sapientis beatqz vi
re. que proculdubio nō nisi eterna est ei
nitatisqz sue certa atqz ſecura. ſed rōna
lē vitā h̄ insipientē ſic h̄nt vt cā nō poſ
ſint amittere nec ſi velit. Quatenus at
anteqz peccaſſent illi⁹ ſapientie fuerint p
ticipes definire quis pōt. in eius tamen
participatiōe equales fuiſſe iſtos illis q
ppter ea v̄e plenēqz beati ſit q nequaqz
de ſue beatitudinis eternitate fallūtur.
Quō dicturi ſumus quādoquidē ſi e
quales in ea fuiſſent. et iſti in e⁹ eterna
te māſſent pari beati. qz pari certi.
Neqz. n. ſic vitā q diuiciqz fuerit ita e
na vitā veracit̄ dici poterit. ſi finē habi
tura ſit. ſiquidez vitā tñmō viuendo.
eterna vero finē nō habēdo nominata
eſt. quapropter quīs nō quicquid eter
nū p̄tinuo beatū ſit. dicat. n. penal ignis
eternus. tamē ſi vere p̄ſcōqz beata vitā
nō niſi eterna ē nō erat tal̄ iſtorū qñqz
deſitura. 7 ppter ea non eterna. ſiue id
ſcirent ſiue nesciētes aliqō putarent. qz
ſcientes timor nesciētes error beatos eē
vtiqz non ſinebat. Si aut̄ hec ita nescie
bāt vt falſ̄ icertis ſue nō fiderēt. ſz vtqz
ſempiternū an qñqz finē habiturū eēt
bonū ſuū i neutra partē firma aſſertōe
ferrēt. ip̄a de tante felicitate cūctatio eā
beate vite plenitudinē quā in ſanctis an
gelis eē credimus nō habebat. neqz enīz
beate vite vocabulū ita cōtrahimus ad
quādam ſignificatiōis anguſtias. vt ſo
lum deum dicamus beatum. qui tamē
ita vere beatus eſt vt maior beatitudo
eē non poſſit. In cuius cōpatione q an
geli beati ſunt ſua quadam ſumma bea
titudine quāta eſſet in angelis poteſt qd
aut quantum eſt. Poſita autem illa
auctoritate debet poni in textu opi. Hē
rici 7 debet poni triplex differētia inter
eternitatem. eum. 7 tempus. que oia

talīs eſt. quolibeto. 5. q. 13. pmo qz eter
nitas mēſurat rez nō mutatiōi ſubiectaz
nec ad mutatiōē habētē potētiā. Eūū
vero 7 tempus oppoſito modo. 2° eter
nitas indeficiens 7 indefectibilis. Eūū
defectibile h̄z nō deſiciat. Tempus vero
defectibile 7 deficiens. 3° eternitas eſt
pmanēs. 7 ſimiliē eum. Tempus vō
ſucceſſiuū tanqz mēſura motus. ſecū
dum p̄ius 7 poſterius in partib⁹ mobi
lis. ex. 4. phyſicorū.

N. 2. q. 2° di. doc. vult inueſtiga
re veritatē illius cōcluſionis quā
in alia. q. poſuit. ſ. q non eſt ne
ceſſe ponere in angelo aliquā entitatē
realiter diſtinctā a ſua exiſtētia mēſuran
tē exiſtētiā talē. 7 anteqz probet illam
replicat opinionē recitatā in alia. q.
ſ. domini Bona. 7 dñi Henrici. quibus
epilogatis probat ſuam cōcluſionem
7 probādo improbat cōcluſiones illoz
vnde decisa qōne 7 pbata ſua cōcluſio
ne inducit difficultatem cōz vtrū idēz
nunc maneat in toto tpe v̄l non.

Reterea in. 3. q. eiusdez di. doc.
recitat opi. Henrici. 7 ea recita
ta ponit. 3. mēbra de euo. 7 ter
tiūz mēbrū diuidit in alia. 3. mēbra.
Concludit tñ q pōt p̄cedi q oium eūſ
noz ē vñū eūū oiz. eūūnoz. ſi pla. cua
aliter 7 aliū p̄ſiderādo exiſtētiās eūūnoz

N. 4. vero. q. doc. ſubtilis poſit
opi. Henrici. qui dixit q opera
angeli mēſurātur q̄titate diſ
creta. quā opi. improbat 7 ponit ſuam
tenendo hanc cōcluſionem. ſ. q intel
lectōnes āgelorū mēſurāt euo.

In ita prima parte ſecunde di. q
eſt de quando angelorum. nūc
in hac ſecunda pte mouentur. 8. q. de
loco 7 motu. 7 mouet Scho. duas. q. ſi
mul de loco. ſ. 5. 7 6. quintā motū cū ar
gumentis 6^{am} ſn argumēt ad p̄es. Et i
ſoluendo quintā iroducit opio. beati
Tho. dicentis q angelus eſt p̄ciſe i lo
co per operationem. Quam ip̄obāt q

ripue per articulum parisiensem pro-
mulgatum a dño epo ⁊ pdepnatum
auctoritate romani pontificis. in cui⁹
virtute condemnantur minus bene se-
tientes de scriptura vt patet per. c. ex-
tra de here. ad abolendā. 2º poit doc.
opi. Hof. dicētis q angelus erat i loco
per applicationem eius ad locum. Et
isti timentes verbum suspectum etia⁹
improbantur a doc. Doc. autem poit
suam conclusionem. q angelus nō ne-
cessario est in loco actu. tamē est apt⁹
natus esse in loco actu. sed aduertend⁹
q ibi allegatur Euclides.

De secundā. q. rñdet doctor ibi
de isto articulo videtur pclu-
dēdū ⁊ tenet hanc cōclusionē
q angelus habet locum determinat⁹
indeterminate tamen.

Etendum insuper q multi tex-
tus antiqui non habent istam
7. q. s. vtrum vnus angelus
possit simul eē in duobus locis. sed p
septima. q. habent qōnē primam. scz
vtrū duo angeli possint simul eē in eo-
dem loco. ⁊ sic nō ponūt nisi vñdecim
q. in tota ista. ol. Tamen dz eē ista qō
in textu. ⁊ in ea doctor tenet. 3. pclusio-
nes. pma q de facto nullus angelus o-
se est in duobus locis. 2º nullus angel⁹
de se naturaliter pōt eē in duobus loci
3º quilibet angelus est in potentia obe-
dientiali vt sit in duob⁹ locis. ⁊ fūdat
se super verbis Dam. Et aduēte q ibi
in rñsione a d 3º doctor dicit rñsionē
quere. ⁊ ē ista q non est verum. ⁊ ubi
esse cōtraria nisi per accidēs. i. ratōne
qualitatum ⁊ virtutum que sunt in il-
lis vbi. ⁊ ponitur in. 4. i mā de eucha⁹

¶ 8. q. eiusdem di. doc. ponit
3. conclusiones similes istis tā
dictis in alia q. immo remittit
istam. q. ad precedentem.

Reterea in. 9. q. doc. qrit mag-
nam difficultatem. s. vtruz an-
gelus possit moueri de loco ad locum

in qua q. adducit magna argumenta
phīlī⁹ ⁊ multas rōnes phī ⁊ pmetato-
ris. tñ qz nō allegat pmetatorē in qb⁹
pmetis adducat volui ad maiorē faci-
litatem eoz quoz p cib⁹ duct⁹ sum api-
re. ⁊ quotare pmetā. sciē⁹ q in 2ª via
q fundatur sup ppoē ex mīmis adduc-
rōes phī. in pº phy. ⁊ ille tīgūtur a cō-
metatore pinto. 36. 37. 38.

Ductēdū sīlr in illa linea. añ
cedēs ist⁹ de pmitate rē. parū
post doc. dicit. ubi habz pme-
tator. sbito ⁊ exponit. ⁊ illa exposit⁹ ē
in cōmento. 23. qd pmetū ē magne di-
gressionis. sīlr in illa linea. 4. q nō pos-
sit cōtinue moueri localiter allegatur
pmetator ⁊ ē in pmeto. 71. ⁊ 72.

Post oēs istas rōnes adductas ponit
doc. pconē suā. q nō repugnat angelo
moueri d loco ad locū diffinitie tñ. de
mū rñdet ad motia Arīt. 3. pconē in
pñ. q. ⁊ in soluēdo istā rōē de mīmis
nā. ibus iducit rñsionē dñi egidij de ro-
ma qui dīstīnguit de mimo secūdum
formā ⁊ de mimo fm mām. In solutō-
ne etiā argumentoz pncipaliū adduc-
solutōem pº secūdi argumēti. ⁊ ibi idu-
cit Rogerium Bachonis rñdētem de
diffibilitate qrit in infinituz. que rñ⁹ ha-
betur in illo li. quē scripsit ad dñz Cle-
mentem 4º. Tñ sciēdū q in i. la linea
Obmittēdo igit istū 3º in toto allegat
pmetator. ⁊ ē in pinto. 61.

¶ Tandem qd in. 10. q. doctor
ponit opi. Hof. volentis rñde-
re non ad quesitum. sed ad dif-
ficultatem quā impertinent adduc. s.
de graui et leui quō mouentur. qua o-
pi. improbata ponit pconē affirmati-
uā de angelo. s. qd angel⁹ pōt se mouer-
¶ 11. q. eiusdem di. in qua qrit-
tur vtrum angelus possit mo-
ueri in instanti doc. sic proce-
dit. pº facit duo argumenta. vñs pro
⁊ aliud contra. et nō debent esse plura
immo mali sunt textus qui habent plu-

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

ra argumē^a. secūdo pōit opionez bea
ti Tho. qui tenet hanc conclusionem
q^d angelus pōt moueri in instanti tpi^s
discreti nō p^rtinui. 7 nō d^r eē in textu
illō. s. quere in Tho. s^r immediate post
vbi. s^r illō discreti d^r eē. Ali^o doc. dicit
7 ille alius doctor est henricus. 7 i tex
tu non d^r eē aliud nisi alius doc dicit
de isto tempore tē. Non āplius d^r esse
in textu 7 post illa verba d^r sequi con
tra primam pōnē. Conclusio aut hen
rici est. q^d angelus pōt moueri 7 in in
stanti tempore cōtinui 7 tpi^s discreti
Postremo doctor ponit suā cōclusio
nem q^d angelo non repugnat 7 in tpe
7 instanti moueri.

N. 12. q. doctor p^o ponit opi
nionē dñi Bona. 2° ponit suā
negatiuā q^d nō est possibile ā
gelo pertransire de extremo in extre^m
quin pertranseat spaciū.

Etia dī huius libri tractat dī
personali distinctōe angelorū
et de mō cognoscendi illorum

Que dī. diuiditur in. ii. q. septem per
tinent ad materiam de indiuiduatōe
quatuor ad materiam de pgnitōe an
gelorum. p^o igitur. q. de indiuidua
tione est. Utrū substantia materialis
de se sit hec seu singularis. pro 1° solu
tione ponit mentem egregiū magistri
dñi fr̄is ade anglici. q^d frater adā tenet
q^d sba materialis sc̄ipsa est singularis
sicut ex se ē nā. quā doct. improbat et
ponit suā conclusionem q^d sba mate
rialis non est singularis ex se nec de se
ē hec. et nota q^d ibi ponuntur rōes. p
bātes q^dditates vniuersales ex nā rei.

Secunda. q. incipit. vtrū subā
mālis p aliq^d positiuū sit hec
ad solutōez. q. inducit opi. do

mini Henrici. q^d 13 p^rconē negatiuā q^d
sba mālis nō indiuiduat p aliq^d posi
tiuū 7 illā improbat. demū ponit suā
p^rconē affirmatiuā q^d necē ē p aliq^d
positiū inuiscum huic lapidi tē q^d

p rōem p^ria repugnare sibi diuidi i
partes sūmas.

N. 3. q. mouet titul^o. vtrū subā
mālis per actualē existētiā sit
hec. 7 mouet ista. q. sine argu
mētis ad p^res. s^r in p^r. q. pōit vna op.
7 ponitur suū motiū. q^d qdē opi. fuit
Sof. et illā sequitur dñs mag^r Nīco
laus Bonet. in sua sū. metha^o. quam
opi. doctor improbat. 7 t^r iplicite p^relo
nē neg^m q^d indiuiduatō nō sit p^rentiam

Uarto queritur a doctore p^r
ter dñm Egidiū. Utrum sba
mālis sit indiuidua per quati
tatē 7 in soluēdo qōncm pōit opi. 2. do

mini Sof. qui tenet q^d indiuiduatō
sit p quati^ratē. 7 adducitur ibi qtuor
vie per quas scho. improbat illā opi.
7 antequā doctor ponat quartā viā. 3°
Sof. inducit opi. dñi egidij de roma q^d
correctius voluit loqui dicēdo q^d sig
natio substantie materialis sit per quā
titarē non solum habentem prioritatē
ad corrupēdū sed etiā ad formā gene
randi 7 illa signatio nō est aliud ab ip
sa sba sed im^o modus. Hāc opi. eti
am doc. improbat. 7 post dictas qua
tuor vias ponit doc. vnam quintā ad
quam habendam remittit nos ad p^r
mā. q. huius tertie di. Post iprobato
nem vero conclusionum illaz ouarū
opi. doc. improbat rationes illarum
opi. super quibus fundabantur. 7 scā
improbatoe rōnū ponit scho. suā con
clusionē negatiuā q^d impossibile est p
aliquod accidēs sba zēē indiuiduam.

Uinta. q. mouetur a doc. nīfo
subtili ppter beati Tho. 7 est
talis tuulus. vtrū sba māl sit
hec 7 indiuidua p materiā. Ad quā
soluendā inducitur mens beati Tho.
cū suis rōnibus. 7 p^rextremo improba
tur. ponitq^d scho. opi. suā implicite. 7
tenet q^d indiuiduatō non sit p mā
partis. 7 quia auctoritate quas addu
perat beatus Tho. requirebant aliq^d

declaratōz ideo immediate mouet. 6^a. q.
Querbat igit a doc. in opere an
glicano 6° loco. vtz sba mālia
sit hec per aliquā entitatē posi
tiuā per se determinatē naturā ad sin
gularitatē. Et ad soluēdū inducitur opi.
dñi Henrici q nō. qua posita 7 impro
bata ponit suā conclusionē doc. q sba
material ē hec entitatē determinatē natu
rā ad singularitatē que cōi noie dicitur
hechecitas.

Septima. q. 7 vltima circa pma
partē hui^{us} tertiē di. est. Vtz sit
possibile plures angelos ēē in ea
dez specie. Ad quā soluēdā inducitur
dñs Egidius 7 bñs Tho. qui tenet cō
clusionem negatiuā. scilz q nō ē pos
sibile esse plures angelos in eadē spē.
Immediate aut doc. subiūgit suā cōclu
sionē affirmatiuā. s. q ē possibile i eadē
spē ēē plures angelos.

Octaua. q. est pma circa māz de
cognitione angeloz que ē. vtrū
angelus possit se cognoscere p
eēntiā suā. Ad cui^{us} solutōez ponit pmo
opi. beati Tho. qui dicit q angelus cog
noscit se p eēntiā suā tāq p obm qd in
actione imanēte ē vnitiū potētē cognos
centi. Et improbat doc. hanc opi. nō in
cōclōne s3 i sūdāmēto pclōnis. postmo
dū accedit ad soluēduz argumēta pnci
palia. 7 in solutōe scōi argumēti ibi.
Ad 2^m vñ^{us} doc. dicit. sciēdū q ille doc.
fuit beatus Tho. qui ad difficultatē tac
tam in 2° argumento intendit rñdere.
Querbat enī. vtz singulare sit intelli
gibile ab angelo. 7 dicit q singulare māle
nō ē intelligibile p se. nō quidē rōne sin
gularitatis sed rōne mālitatis. Inducit
enī immediate post ali^{us} doc. s. Henricus
de gandauo qui tenet q angel^{us} nō pōt
intelligi singulare nec māle nec imāle
nec se vt singularis est. Quoruz conclu
sionib^{us} positis immediate doc. suā pclusi
onē 7 rñsōez ad illō argumē^{um} subiūgit

tenendo q vterq^{ue} illorum dicit falsum

Ono querit et ē 2^a. q. circa ma
teriā de cognitōe angeloz. vtz
angelus distincte cognoscat essētiā
diuinā nālīter. In solutōe b^{us}. q. concor
dant dñs Henricus 7 Thomas o aquī
no tenendo conclusionē negatiuā. s. q
nec in se nec p spēz nec per creaturas po
test haberi determinatā cognitio eēntie
diuine. Tamen doctori nō placet illa con
clusio totalit^{er} in se. qz videt dicere q an
gelus nālī non pōt nec intuitiue nec ab
stractiue cognoscere deitatem. Quare
Sco. posita diuine noticie. s. in abstra
ctiā 7 intuitiūā immediate subiūgit hāc
cōclōsionē affirmatiuā rñsalez ad quest
tū. q quis intuitiue angelus non possit
deū distincte cognoscere nālīter tñ bñ pōt
hēre noticiā abstractiūā distincte de eēn^{te}
diuina. Et posita sua cōclōne ac proba
ta respondet ad rationes negātes spēz i
intelligibilem de diuina essentia.

Enio queritur circa materiam
de angelozū cognitōne. vtrum
angelus ad cognoscendum aliā
a se. s. inferiora requirat distinctas spēs
representantes illa. Ad soluēduz hoc
recitatur mens domini Henrici qui dē
cit q per vnum habitum seminalem ā
gel^{us} pgnoscat quidditates creatas. quaz
opinionem idoc. munit quibz rōnibus
7 illis quibz rōib^{us} positis statim induci
tur aliud doc. rñdens. s. beatus Tho. q
dicit q nō o3 ponere pluralitatē repre
sentantiū ad intelligendū creatas qddē
tates. Subiūgit aut doc. post improba
tionē beati Tho. pclusionē suā q nōc
est ponere diuersas spēs in intellectu an
geli distinctie spntates creaturas.

Undecima. q. tertiē di. i multis
textib^{us} nō habet. tñ parsius le
gitur et est vtruz angeli possint
pfcere accipiēdo cognitionez a rebus.
Ad quā soluēdā inducitur opi. domine
Sof. de fontibus. quā sequit Rogerius

1° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Bachonis in solutione cuiusdam argu-
menti in suo 2°. q. angeli nō accipiūt p-
nationem a rebus nec perficiūt accipien-
do aliquid ab eis. quaz improbat Scho.
7 illa improbat subiungit doc. opi. do-
mini Henrici qui per habitum cōcrea-
tū volebat āgelū omnia itelligere. quā-
etiā improbat. Postremo ponit suā cō-
clusionē affirmatiuā q. angelus pōt p-
ficere in reruz cognitione. 7 hoc accipit
do aliquid ab ipsis rebus.

Inita tertia distinctione ponit
doctor simul quartā 7 quintā.

Pro quarta soluz mouet vnaz
questionē que talis est. vtrū inter creati-
onē angeli 7 suaz beatitudinē fuerit ali-
qua mora. Titulus vero questionis 5°
distinctionis ē. vtrū angeli prius meru-
erint beatitudinē q. ea acceperit. Et pu-
soluit quā 7 quartā distinctionē. In
cuius quinte solutione ponit opi. mgi
sententiaz. quam improbat. Secundo
ponit suaz pclusionē hntē duas partes.
pimā probat tā pro se q. p beato Tho.
Secundā ptē probat per mediū beati
Tho. quod mediū nō acceptat. ideo po-
nit aliā rōez ad probandū illā secundā
ptē. Conclusio sua ē talis. q. angeli me-
ruerūt beatitudinē priusq. ea acceperit.

Ost huius distinctionis soluti-
onē doctor rōndet ad quartā
distinctionem. Et ad illam sol-
uendam ponit duos articulos. primo.
scilicet. quot more. 2°. que more. Rōden-
do ad p^m articulū adducit mētez beati
Tho. q. due more fuerunt. vna in via
altera i termino. Qua opi. adducta sū-
mittit conclusionem suam. q. tres more
fuerunt. 7 hoc potest esse multipliciter
Aut secundum mentem magistri sentē-
tiarum. aut secundum mentem domini
Alex. de alea. aut secundum mentē do-
mini Bona. aut secundum suā vbi pōt
edendi quique moras fuisse. Ad quod

clare intelligendū adducit sex ppositio-
nes solemnes. Post primi articuli dēla-
rationem responder secūdo articulo. q.
ille more 7 possunt dici nec cui. aut pos-
sunt dici instantia coexistentia tempōis
nostro uel instantibus tpis nostri.

Duertendū q. ante sextam dē.
non ponitur in multis libris a-
lia questio. in multis ponit 7 de-
bet esse. s. vtrū angeli boni in primo in-
stanti sue creationis fuerint beati. 7 vtz
malī fuerint miseri. Respondēdo huic
questio dicit Scho. q. potuerunt boni
esse beati in primo instanti. Et inducit
ibi Henricus.

Extra distinctio continet duas
questiones. prima est. vtrū an-
gelus malus potuerit appetere
equalitatem dei. Ad cuius solutionem
adducitur mens domini beati Thome
dicentis q. non. Quam conclusionem
probat quatuor rationibus. Cui opi.
oni subiungit aliam opinionem. s. do-
mini Guibelmi Carrantis. Doctor ve-
ro supposita vna distinctione de volūti-
one efficaci 7 simplici ponit vnam con-
clusionem habentem duas partes. s. q.
volūtione efficaci āgelus nō potuit appe-
tere equalitatem. potuit tamen appete-
re volūtione simplici. Qua conclusionē
posita responder ad argumenta aliarū
viarum.

Secunda. q. est vtrum primum
peccatum angeli fuerit formali-
ter superbia. In qua. q. soluen-
da adducitur mens domini Bona. q. p-
mu peccatum angeli fuit superbia.
Doc. vero sūilis tenet q. secundum va-
rietatem principiorum aut modorum
operandi in voluntate potest teneri q.
primū peccatum fuit odium dei. secū-
dum vero aliū modū voluntatis po-
test dici q. fuit luxuria. s. aliū modū

dicendu
p^m pe
do nom
T
g
lo
Tho. q
vult ide
tur hec
Alex. d
sba ang
tungiū
que est
ē. q. ang
duas op
cendit
articulo
te mult
articulo
memb
articulo
videre
nitatē
ficultat
tenet in
bat illa
ibi qua
clusio
acū m
pactis
solutio
cit opi.
lus cre
malus
schotu
ceat op
nem a
dit que
clustor
allud
tanqu
exerce
ōtine

dicendum qd fuit ira vel inuidia. vel qd
pmu peccatum fuit superbia extenden
do nomen superbie.

¶ 7. di. queritur. vtru mal' an
gelus velit nescio male. Ad cuius
solutione inducitur p^o opi. beati

Tho. qui dicit qd immobilitate angelus
vult ideo male nescio vult et etia colligi
tur hec conclusio ex solutionibus dñi
Alex. de ales. in su. scda collatione de
sba angeli ar. 5. q. vnica. et in 4. suo sū
iungitur alia opi. respondens quesito.
que est domini Henrici. cuius conclusio
ē. qd angelus malus nescio vult male. qd
duas opi. doc. improbat. Tandem des
cendit ad solutionem. q. faciendo duos
articulos. In primo disputat de bonita
te multiplici et malitia opposita. In 2°
articulo ponit conclusiones cōformes
membris diuisionū factarum in pmo
articulo. Sed in corpe scōi articuli vlt
videre vtru possint hñe mali angeli bo
nitate moralem. Et ad soluēdū istā dif
ficultatem ponitur opi. dñi Bona. qui
tenet in suo 2° qd non. doctor tñ impro
bat illam opi. et ponit suā cōclusionem
ibi quantum ad istum articulū. que cō
clusio talis est qd mali angeli pñt hñe
actū morale quous sine obstinati. quib^o
pactis accedit doctor ad argumētōrū
solutionem. et in soluendo primū indu
cit opi. dñi Bona. qd quis angelus ma
lus credat. tamen ille actus credēdi est
malus in eis. Quā rñsione improbat
schotus et aliter rñdet.

¶ 8. di. vnica. q. pprehendit
et est talis titulus. vtru angelus pos
sit assumere corpus in quo exer
ceat opera vite. In qua. q. nulla opinio
nem adducit. sed per. 3. articulos deci
dit quorum primus continet istam cō
clusionem. qd assumere corpus non est
aliud nisi angelum applicari corpori
tanquam moro mobili p quod corp^o
exerceat opera vite. Secūdo articulo
cōtinet istā cōclusionē. qd āgel^o n̄ pōt as

sumere quodcunq corpus. Terti^o ar
ticulus continet istam conclusionem.
qd angelus in corpore assumpto potest
causare motum localem.

¶ 9. di. distinctione queritur.
vtrum angelus superior possit
illuminare inferiorem. Et huc
q. apponit vnā aliam. s. vtrum vnus
angelus possit intellectualiter loqui al
teri angelo. In quarum qōnū rñsione
sic procedit. Prius respōdet ad secūda
questionem. postea ad primam. Et in
soluendo secundam talem modū obf
uat. ponit primo quatuor articulos et
ad vnumquēq respondet secundum
mentem Henrici. vbi postq soluit fm
dictam opi. illos quatuor articulos po
stea improbat Henricum in singulis
articulis. factaq improbatione ponit
conclusiones suas Scho. p quas rñd
ad dictā secūda. q. tenēdo hanc pñsionē
qd angelus loquit alteri angelo causan
do in eo conceptū imediate illi^o obiectū
de quo loquit. et hoc non solū verū est
de angelo proximo sed etiam de distan
te. Et nota ad maiorem declarationem
doctor inducit nouam difficultatez. s.
qd cāet in āgelo audiēte ab āgelo loquē
te. Et rñdet qd tā actū qd spēs. tā diuīsi
q coniuictim. Tunc ad secūdu articu
lum respondet. Quā resolutione facta
respondet ad primam questionem. s. d
illuminatione. et tenet cōclusionē affir
matiuā. qd angelus superior pōt illumi
nare inferiorem angelū.

¶ 10. di. queritur. qd multi textus nō ha
bent decimam distinctionē nec
debet poni in opere anglicano. Tamē
si aliqui textus habeant sic deducitur.
Primo arguit ad partes solum per ou
as auctoritates. et imediate tenet cōclu
sionem qd angeli mutantur tam de or
dine superiori qd inferiorem.

¶ 11. di. queritur. de āgelo custodiēte
querit vtru angelus custodiens
possit aliquid effectiue causare.

in intellectu hominis custodit. Respon-
dendo inducitur mens domini Auic.
Et nota quod non bene stant libri qui quo-
tunt aliquem preter Arist. nec debet poni in
textu quere eum ibi. Tamen mens et verba
Auic. 6. naturalium pre. 6. c. 6. erant ista. quod
illa intelligentia datrix formarum erat
causa efficiendi hominem et erat causa cognoscendi quod
homo conuertebatur ad ipsam. ita quod ali-
quid cabitur in intellectu hominis. hanc
opt. vult beatus Thomas. impugnare. et
male. ideo doctor adducit suam impug-
nationem contra Auicem. ut possit impug-
nare falso impugnantem. Postmodum
scho. soluit per duos articulos primo quod
do quia non potest angelus care in intelle-
ctu hominis. respondet quod nec actus nec spiritus ut
totalis causa. 2. vero articulo declarat quod
potest care angelus. dicit quod potest homines
docere perfectius quam doctor. Sine tamen
nouitate obiecti nullo modo potest care nec
immutare fantasma.

Undecima de. prius vnam. q.
tm. quibus finem aliquos textus po-
nantur due. q. prima utrum ista
generabili sit aliqua entitas realiter di-
stincta a forma. Ad quam soluenda indu-
citur mens domini Ric. de media vi-
la. quod est ens in pura potentia. et inducit
opt. Alberti magni. Post omnia illa doc-
tor ponit mentem suam et tunc hanc conclusionem
quod materia est ens realiter distincta a forma.
et ad hanc declaranda premittit vnam di-
stinctionem de ente in potentia.

In illis in. 2. q. si ponatur in tex-
tu debet sic exponi per hoc doc. quod non
repugnat entitati potentialem.
quod est principium propositi generalis esse sine for-
ma tam materiali quam accidentali.

Clendū quod in multis textibus non
potest 13. de. sed si ponatur in illi
titulo. utrum lux generat lumen
tamen per se spiritus sensibilis sui. Ad quam
soluenda facit doc. 3. articulos. Respon-
dendo ad primum tenet hanc conclusionem
quod lux non est materia. Respondendo ad 2. et 3.

ista. quod lumen non est materia. Et in. 3. articu-
lo 13. ista. quod lumen multiplicatur per istos
tres radios immediate generatur ab ipsa lu-
ce. et etiam immediate est species sensibilis ipsi-
us lucis. Ad quam tertia conclusionem declaranda
danda premitte vnam distinctionem de radijs.
Et nota quod post illa verba textus. Lumen
scoartum species luminis primarii. aliquid tex-
tus habent. et ex hoc patet ad argum-
ta. et durat per conclusionem. nec debet esse quod addi-
tio. sed immediate debet poni post dicta ver-
ba. Ad argumenta principalia.

11. 14. de. ponitur due conclusiones.
primo virum corpus celeste sit materia
simplex. Et sine argumenti sol-
uit. In soluendo tunc hunc ordinem premitte
vnum suppositum quod aliud est loqui finem
philosophos aliter f3 theologos. Post hoc sup-
positum adducit fundamenta. Soth.
et domini Henrici. quolibeto. 4. q. 16
tenentium quod in celo est materia. Quibus im-
probat pontis conclusionem negatiuam f3
philosophos tamen finem theologos ponit doc.
mā in celo. et respondet ad dubium
an celum sit aiatum. inducendo etiam respo-
sionem beati Thomae.

Secunda. q. huius distinctionis
sic proceditur. Primo arguit
ad partes. 2. articulus. q. i duo
bus articulis. In primo vult videre quod
pueniunt astrologi in numero celorum
2. articulus est videre in quo discordat
astrologi. conclusio scho. est quod f3 Ptho-
lomeū et Auic. ponendi sunt noue ce-
li. In secundo articulo tenet quod non suf-
ficat vni planete vnicum celum ad hoc
ut moueatur. quod immediate sequeretur
quod daretur vacuum.

Ira hanc. 14. de. mouent aliquid
vnam tertia questionem que non
est de textu sed pertinet ad reportari
ones parisienses. et est verum stelle agant in
hec inferiora. Cuius solutio stat in quod
conclusionibus non inducendo nouam
opinionem. Prima conclusio est hec.
stelle agunt in elementa quo ad gener-

ratione.
mens q
conclusio
4. stelle
materia
animar
sensitua
agere no

deuenia
opus an
di. nec al
que sunt
bus parti
ponitur
re. a. ce. 2
qua arg
et solut
do men
manent
virtuali

lutez p
telles
nit roez
alia rse
mini De
am roez
est dñi
arist. sic
loco po
oēs via
q ē Den
suam co
luta no
ter se. tar

heretica
Dona. te
mā et for
conclusio

rationē. 2° conclusio. stelle agunt i de
menta quo ad loci mutationem. 3°
exclusio stelle agunt in mixta imperfecta
4° stelle agunt in mixta perfecta inani
mata. 5° stelle agunt in hec inferiora
animata tam anima vegetatiua q̄ aia
sensitiua. tamen directe in voluntatez
agere non possunt q̄uls indirecte.

Undecima di. cōtinet duas. q
p^o. Utrū elementa maneat for
maliter in mixto. sed antequā
deueniamus ad decisionē ē sciendū q̄
opus anglicanū nō hz decimāquintā
di. nec alias di. vsq̄ ad. 27. 7 ideo ea
que sunt hic capiunt de reportatōni
bus parisiensib⁹. Decidit q̄ sic. p^o
ponitur opī. Auicē. q̄tata a p̄metato
re. 3. ce. 7 mun. 7 2° ponit opī. Auer. 5
quā arguit ex p̄p̄is rōibus Auerōis
7 soluit. 3° ponit cōclusionē suā tenen
do mentem vtriusq̄. s. q̄ elementa nō
manent in mixto fm sōam bene tam
virtualiter.

Secunda. q. huius di. ē vtrum
imago trinitatis cōsistat in tri
b⁹ potētiis aie realiū. Ad c^o so
lutōez p^o poit mens dñi bñi Tho. q̄ i
tellectus 7 volūtas distiguit realr. 7 po
nit rōez bñi Tho. 7 illa posita s̄biūgit
aliā rōem ad eādē p̄conē. que rō ē do
mini Henrici natalis. 7 addit vnā ali
am rōez tertiā ad eādē p̄conē. que rō
est dñi Egidij. 7 ponit in textu. ibi. Itē
arist. sic arguit. Accūs variabile. scō
loco ponitur mēs Bona. 7 improbat
oēs vias iā dictas. 3° ponit tertiā op.
q̄ ē Henrici. 7 iprobat. 4° loco ponit
suam conclusionem. q̄ intellectus 7 vo
lūtas nō distiguit realr ab aia nec in
ter se. tamē distinguuntur formaliter.

Irea. 16. dist. querit. Utrū aia
ade fuit creata i corpore. in q̄
q. sic procedit. p̄mo ponit opī.
hereticā. 7 improbat. scōo ponit opī.
Bona. tenentis q̄ anima ē p̄posita ex
mā 7 forma. tertio loco doc. ponit suā
cōclusionē habentem duas partes. scz

q̄ anima fuit producta in corpore et
cum hoc fuit creata.

Irea di. 17. Utrum paradisus
sit loc⁹ cōueniēs habitatiōi ho
minū. In soluēdo facit. 3. art.
culos. vnū de longitudine. scōm de la
titudine. tertiu de altitudine. 7 loquen
do de longitudine inducit aulc. vbi cō
muniter text⁹ sūt falsi. 7 d3 sic eē. prop
ter qd̄ recurrēdū ē ad sniam Auicē. p^o
cano. siue 2ª doctrinaz. c. 8. qd̄ int̄ta
latur de atētib⁹ aeris 7 impressiōib⁹
bus. Qñ vero loquit de latitudine in
ducuntur opī. dñi Alex. de ales. dñi al
berti magni in sua summa. etiā domi
ni Nicolai Boneti. qñ lequit de altitu
dine etiā sūt illi idē doc. p̄noiat. 7 q̄ta
tur plinius. cui⁹ quotatio d3 sic eē. s.
Et tenēdo istos p̄t3 paradisu iresire n̄ esse
p̄uenientē locū habitatiōi hominū

Instinctio. 18. vna tñ questōne
decidit. s. vtrū i mā nālī sit rō
seialis ad formā ad quā soluē
dā poit opī. dñi Alberti magni qui dī
cit q̄ i mā pōt p̄siderari rō passiuū. rō
receptiuū. 7 actus. Ten3 q̄ p̄clusionē. q̄
i mā ē rō seialis ad formā generādā
Dāc improbat doc. 7 i solutōe sua do
cto3. p̄mo diffinit qd̄ ē semē. 2° qd̄ rō
seminalis. tertio dicit p̄clusionē. nega
tiuā qd̄ i mā nec semen nec aliqd̄ scmi
nis ē p̄n^m actiuū gnātōis forme.

Irea di. 19. Utrum homines
in statu innocentie habuissent
corpora corruptibilia. solutō
sic procedit. p̄mo ponitur opī. Bona
uen. 7 distinguūt de immortal. aut ly
in negat mori. aut negat posse. si p̄mū
vera. si secundum falsa. scōo. vero sic
se resoluit. quia homo in statu innocē
tie habuisset corp⁹ possibile nō mori.

N. 20. di. mouentur due quest
iones tñ. Prima. vtrum filij p
creati in statu innocentie fuis
sent statim confirmati in iustitia. Ad
quam soluēdam nullam opī. de nouo
induct. s3 statim p̄ quandā diuisionē de

1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

confirmatio decidit qonē. Si capiat confirmatio primo mō nūq̄ fuisset p̄firmatio q̄ spugnat creatur. Si capiat 2° sic dicit Scho. q̄ victa prima tentatio statim fuisset filij sicut pater cōfirmatus in iusticia.

Secundo querit in hac di. vtrū in statu inocētie fuissent illi filij genti qui mō sunt electi. Sine inductione alie op̄i. doc. soluit et tenet hāc p̄lonez. q̄ soli nūc electi fuissent in statu innocētie.

¶ N. di. 21. que. q. mouet. p̄ vtrū p̄ peccatum p̄mi hois in statu inocētie potuerit esse veniale. que soluit sic. p̄ adducit op̄i. dñi alex. de ales. q̄ non potuit eē veniale peccatum p̄mi hois. que iprobatur. Scho. postmodum ponit suam conclusionem q̄ sic.

Secunda questio huius di. sū ad inductione alterius opinionis soluitur per tres articulos. p̄mo quale fuit peccatū ade. secundo q̄ graue. 3° q̄ graui p̄m an peccatū eue an ade. Rñ det demū q̄sro q̄ p̄m ade fuit graui s̄mū et graui peccato eue extensue et ex circumstantia. peccatū vero eue grauius intensiue.

¶ Irea. 22. vtz p̄m peccatum fuerit ex ignorātia. sine iprobatione aliorū soluit Scho. et hāc p̄lone. Qd peccatū ade nō fuit ex ignorātia facti aut iuris. bene tamen ex ignorantia circumstantiarum.

¶ N. 23. di. doc. mouet vnā. q. tñ que est de natura ipeccabili. Et soluēdo adducit op̄i. dñi Alex. de ales qui tenet q̄ nō. et iprobatur nō in p̄lusionē. sed i ratiōib. cōclusio tñ Scho. est s̄lū. q̄ deus non potest facere volūtatē creatam ipeccabilem.

¶ Instinctio. 24. vnica. q. deciditur Utrū portio supior distinguitur a portione inferior. Ad soluēdū adducit tres intellectus q̄b̄ pōt intelli-

gi titulus. q. et cōcedit q̄ nō propter actus nec propter potētiās distinguitur portio superior et inferior. sed p̄p̄ obā secundaria potentiarum.

¶ Igelimaquita di. vnica. q. p̄tinetur. Utrum aliquid aliud a voluntate cāet effiue actuz volēdi.

Ad quā soluēdā inducitur mens dñi Soff. ibi. Dicitur hic ab vno doctore Et infra ibi. Dicunt alij ad rōnez. Ponitur opinio Henrici. Et nō. q̄ qñ docet. respondet rationibus gos. ad primā introducit rationem domini Henrici. Similiter ad 2^m argumentum ipsius Soff. inducitur opinio domini Henrici. qui distinguit de voluntate vel vt appetitus vt ut libera. Tunc post istas solutiones soluit ipse. et postremo ponit suam conclusionem. scilicet q̄ nī bil aliud a voluntate est causa totalis volitionis.

Duertendū q̄ ista. 26. di. est vltima que extracta est de reportatō n̄bus et posita in op̄e aglicano. et cōtinet vnā. q. Utrū grā sit in pō vel i cōsentia anime. Et ad soluēdū ponit op̄i. Tho. et iprobatur. qui tenuit q̄ grā erat in cōsentia anime. Illa autē improbata poitur propria op̄i. q̄ tenet q̄ gratia non est in cōsentia aie sed in potētia.

¶ N. 27. dist. poit vnica. q. f. vtrū grā sit virt. Et ad soluēdum recitatur opinio Henrici qui dixit q̄ grā ē sicut v̄tus aliarū v̄tutū theologiācarū et iprobatur. Ponit tñ dē op̄i. suā que ē q̄ grā sūdamētalit̄ est v̄tus. s̄z grā formalit̄ nō ē v̄tus.

¶ Liendū q̄. 28. di. cōtinetur vnica. q. f. vtrū p̄ liberum arbitriūz homo possit se cauere ab omni peccato sine gratia. Ad quā soluēdāz inducitur respōsio dñi Henrici. 2° ponitur op̄i. dñi Bona. ibi. Alia rñsio dat et iprobatur abo. 3° ponit suā cōclusionē. q̄ homo in statu isto nō pōt cauere omne peccatū sine gratia.

turale.
opi. De
p̄lusionē
origina
ponatū
tatem i

quillbe
tus ab
catum
origina
Post
ta: ad
illa dist
questio
ne con
bat ori
Et sim
arguit
uat ali
cinetur
latur o
ne. 32.
tes. Jo
am for
quēz
libeto.
or: arti
fm me
los non
lutione
per p̄m
peccatū
cōclusi
puatio
Et sic
patet r
catum
bus p̄
lum lo
nima

Distinctio. 29. vnica. q. continet.
Utrū sit concedendū iusticiam
originaliter esse donū superna-
turale. Ad quam soluendā inducitur
opt. Henrici. et improbat. 2° ponit suā
conclusionem. q. necesse est dicere iusticiam
originalē esse donū supernaturale si
ponatur ipam debuisse ponere tranquillitatem
in omnibus potentis.

N. 30. di. ponuntur due. q. et fi-
unt argumenta pro et contra.
in utraq. Prima est hec. Utrū
quilibet scdm legem cōmunem ppaga-
tus ab Adam contrahat originale pec-
catum. Secunda est. vtrum peccatum
originale sit carentia originalis iusticie.
Post quarum questionum argumen-
ta: ad partes immediate introducitur
illa distinctio. anteq. soluat illas duas
questiones. 31^a. vnica etiam questio
ne continetur. s. vtrum anima contra-
hat originale peccatum a carne infecta
Et similiter arguit ad partes. et postq.
arguit introducte etiam 32^a. anteq. sol-
uat alias. Et etiam vnica questione cō-
tinetur. scilicet vtrum in baptismo tol-
latur originale peccatum. Et in solutio-
ne. 32. di. soluet omnes alias preceden-
tes. Ideo ad soluendam istam materi-
am format quatuor articulos. et vnum
quēq. soluit. fm mentem Henrici. quo-
libet. 5. et quolibet. 6. quibus quatuor
articulis expeditis soluit postmodū
fm mentem propriam quatuor articu-
los novos inducendo. per quorum so-
lutionem p3 solutio ad oēs. q. pcedētes
per p1m articulu. s. quid sit originale
peccatū soluitur. 2. q. 30. di. et tenet hanc
conclusionē q. originale nō est aliud nisi
privatio iusticie originalis debite in esse.
Et sic patet solutio ad. 2. q. per 2^m arti-
patet responsio ad p1m. 30. di. q. pec-
catum originale cōmuniter est in omni-
bus ppagatis ab adā. per tertiū articu-
lum soluitur. q. 3. 6. q. a carne trahit a-
nima peccatum. per quartū articulum

patet ad. 32. dist. responsio. q. per bap-
tismum tollitur originale.

Irea. 33. di. queritur. vtz pena
debita originali sit sola carētia
visionis diuine. Ad quam sol-
uendam tenet hāc viam. q. peccato ori-
ginali non debetur pena sensus. nec pe-
na damni. s3 privatio et pena de nō ha-
bendo visionem diuinā.

Similiter doc. simul mouet. 5.
qōnes. p1mā. p. 34^a. scdm pro
37° tertiā. p. 36^a. quartā et quintam pro
35^a. distinctiōibus. Questio faciēs pro
34^a. est vtrū peccatū sit a bono sicut a
causa. Questio faciēs p. 35^a. est. vtrum
peccatū sit per se corruptio boni. Qd
faciēs pro 36^a. est. vtrum peccatum sit
pena peccati. Questio faciēs pro 37^a
pncipaliter est. vtrum peccatum possit
esse a deo. Ad quas soluendas primo
soluit. 2. et dicit q. peccatū est formaliter
corruptio boni. vel q. peccatū est boni
supnaturalis privatio. vel q. peccatū ē
corruptio rectitudinis debite inesse actui
Ad alias questiones simul patet quō
bonum potest dici causa peccati. et quō
peccatum est causa peccati.

Distinctio. 38. vnica. q. pcluditur
vtrum intentio sit actus volun-
tatis. Rndet sco. q. intendere in
proprie qd ē duci in obiectū nō ē actus
voluntatis. si capitur proprie. sic est ac-
tus voluntatis.

Irea. 39. vtrū sinderisis sit i vo-
luntate. 2^a. q. vtrū pscia sit in vo-
luntate. Ad p1m soluendā poni-
tur. opt. Henrici qui rndet ad utraq. q.
q. tā sinderisis q. pscia sunt in volunta-
te. Et improbat. adde. Sco. tāde po-
nit q. sinderisis est in intellectu. et sūt pscia

Uadragesima distinctio vnica
.q. terminat. s. vtrum ois actus
sit bonus a fine. Rndet sco. q.
ois actus est bonus a fine partialiter.
sed formaliter et totaliter est bonum ex
aggregatione oim circumstātiarū iuxta

1° et 2° Sup. Sci.
h. 111. 51. 10

Illud bonum est ex causa integra

¶ 41. di. mouet questio vtruz aliquis actus noster possit esse indifferens. Ad qua soluendam ponit mes beati Tho me p^o. 1°. Scho. tamen finaliter ponit conclusionē suaz q^o possunt esse in nobis act^o indifferentes. nō solū indifferentes i genere nature. sed etiam in genere moris.

¶ Cū ad. 42. di. mouet questio sine argumentis. sed soluz queritur distinctio peccatoruz. Et Scotus remittit se ad di. 6. h^o doc. tñ tenet hanc opi. hic q^o distinctio peccatoruz pōt sumi v^o ex obliquitate preceptoruz vel ex cōpatione ad virtutes.

¶ Irea. 43. vtrū voluntas possit peccare ex malitia. 7 facta distinctione de peccato ex infirmitate ex ignorantia 7 ex malitia. tenet cōclusionē affirmatiuā q^o sic.

¶ Irea. 44. di. de immortalī ouce resoluendā qrit vnica diffinita vtrū potētia peccandi sit a deo. Et rñdet Scotus q^o potentia aut capis p fūdamēto aut p respectu. Si pro fundamento sic tenenda est hec conclusio. q^o potentia vero peccandi est a deo. Si vero capiatur pro respectu 7 hoc duplīciter. aut p respectu ad actū peccati. aut pro respectu ad difformitatem. Si pro respectu ad actū substrati difformitati sic est a deo. quia est quid positiuū. cū etiā fundamentū 7 terminus sint positia. Si capitur pro respectu siue pro ordine ad difformitatem sic nō est a deo. q^o est mere negatiuū sicut 7 difformitas que formaliter ē peccatū. cū peccatū formaliter nihil sit ex sententia Jo. pmo.

Debet i fine oīz harū pclusionū Scho ti ponit illud extra quod ē pro 6° distinctiōe āgeloz. 7 quoz picipi deo sit laus 7 gloria per eterna secula. Amen.

ELIOTNEA
VIRI. X. 1188
CARCOT. 1185

pmum
Circa
compl
sub rai
h
deliū
suffici
Ad pi
pñs rel
c
1^m mā
posse
inerru
novae
d
aliqui
tum. i
nre m
primu
2° qu
in qua
comer
tur ex
7 iste
nec est
est sur
ad ali
g
natur
alici
hic di
coord
h
dupli
te que
relurg
in infi
t
dico q
est nar
in ipse
qd ad

■
primum vacat
Circa creationem
completa
sub ratione

■
delit^{us} s; magis
sufficienter
Ad primum
p^{ri}mo relo

■
1ma m^{an}e
posset
interruptum
nouano

■
aliquid
tum igitur
n^{on}e mensurentur
primum in esse

■
2^a quia
in quanta
centro
tur ex partibus

■
et iste punctus
nec etiam
est sursum
ad aliq^{uod}

■
naturaliter
alicui enti
hic dicitur
coordinatone

■
dupl^{ix} vel
te que dicitur
resurgere
in infinitis

■
dico q^{uod} hic
est naturaliter
in ipso q^{uod}
qd ad q^{uod}

■
omne natu
riti et d^{omi}eriti
translatio
ante actum

■
cauerunt
voluntatem
ab istis
Contra

■
m
cogi ad al
x^{tra} nec anima
q^{uod} vnitur
ctu in alio

■
innatas
vtranz cau
cognitione
potentia

■
o
ens in pot^{entia}
nari ad aliquod
simul de luce
tru vel ruborez

■
p
pluuiam
tio mixti
et transmutari
effectiuam

■
q
eius presuerit
guinis ad
ista costa
paruulus

■
vel aliter
inferioris
duo sint
enim isti

■
differunt
per penitentiam
contra iudi
ne peccatum

■
pieterea
partem eius
ceteris pari
eo q^{uod} omnino

■
Sed primum
tellectum
sui et sibi
do q^{uod} ex limi

■
F
ab vna
u. dua
Nota
ibul lis

■
Y
Pars
Relatio
Acutissimas
dit illi
cipue per

Finis.

1° 2° Sup. 3°
hentes 5° 6°

BIBLIOTHECA
VNI. CAROL.
CAROLINENSIS

לך לך חסדך אלהיך חסדך חסדך
עשיתי וקדשתי לך חסדך חסדך
אשר אתך חסדך חסדך חסדך
בבית עשיתי וקדשתי חסדך חסדך
אשר חסדך חסדך חסדך חסדך
בבית עשיתי חסדך חסדך חסדך

שבתות וילא בעיני ימים סבתות
חטאתי חסדך חסדך חסדך חסדך
בבית אלהי חסדך חסדך חסדך
לך אלהי חסדך חסדך חסדך
חטאתי חסדך חסדך חסדך חסדך
חטאתי חסדך חסדך חסדך חסדך

etiam non ideo auctoritate per se
intra non nisi hanc per se per se
non nisi hanc per se per se per se

etiam non ideo auctoritate per se
intra non nisi hanc per se per se
non nisi hanc per se per se per se

